DISCEPTATIONES
ECCLESIASTICÆ
UNA CUM RESOLUTIONIBUS,

ſeu Judicatis Sacrarum Congregationum, in quibus pro una Partium ſcripſit, vel pro veritate conſultus reſpondit

DOMINICUS URSAYA

IN URBE ADVOCATUS, A BOSCO Nullius in Provincia Salernitana, U. J. Philoſophiæ, & Sacræ Theologiæ Doctor, & in Almo Urbis Archigymnaſio Publicus J. C. Profeſſor.

TOMUS SECUNDUS.

VENETIIS, MDCCXXIV.

Ex Typographia Balleoniana.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

I N D E X
ARGUMENTORUM
Tertii Tomi Diſceptationum Eccleſiaſticarum.
PARS PRIMA.

DISCEPTATIO I.
Lucana Juris deferendi Crucem.
ARGUMENTUM.
EPiſcopi Lucani ex Privilegiis diverſorum Summorum Pontificum, jus habentes deferendi Crucem per Loca eorum Diœceſis, An poſſint illam deferre in Eccleſiis exemptis, & præcipuè in illis Canonicorum Regularium Lateranenſium. pag. 9.

DISCEPTATIO II.
Romana Juris diſtribuendi Dotes.
ARGUMENTUM.
In Legato Dotium, diſtribuendarum à Guardianis, ſeu Cuſtodibus Locorum Piorum, an comprehendantur Primicerii, Priores, ſeu alii majores Officiales eorundem Locorum Piorum, itaut in electione Puellarum, aſpirantium ad eaſdem Dotes, votum etiam habeant iidem majores Officiales, unà cum Guardianis, quorum arbitrio relicta fuit Dotium diſtributio. pag. 16.

DISCEPTATIO III.
Romana Matrimonii.
ARGUMENTUM.
Matrimonium ratum, & non conſumatum, an poſſit à Summo Pontifice diſſolvi, & ex quibus cauſis ſimilis diſpenſatio concedi ſoleat. pag. 20.

DISCEPTATIO IV.
Tricaricen. Proceſſionis.
ARGUMENTUM.
Vigore *Conſtitutionis* 10. *s. m. Gregorii XIII.* abſque ulla Ordinariorum, vel Parochorum licentia, poſſunt omnes, tam de Clero Sæculari, quàm Regulari, etiam extra eorum Clauſtra, facere Proceſſiones in die Octavæ SS. Corporis Chriſti. & in aliis diebus ejuſdem Octavæ. pag. 23.

DISCEPTATIO V.
Anglonen. Juriſdictionis.
ARGUMENTUM.
Enumerantur multi actus particulares circa Juriſdictionem, prætenſam ab Abbate Commendatario in Oppido Carbone, poſtquam Sacra Congregatio declaraverat, illud non eſſe Nullius Diœceſis, ſed eſſe ſubjectum Epiſcopo Anglonæ; Quos particulares actus, pro illorum majori parte, eadem Sacra Congregat. declaravit, ſpectare ad eundem Epiſcopum. pag. 27.

DISCEPTATIO VI.
Provinc. S. Bernardini Paternit.
ARGUMENTUM.
Titulus Paternitatis Provinciæ, & Dignitas Exprovincialis, quibus concurrentibus ex gratia concedi poſsit illis Provincialibus, qui, ex legitima cauſa, non potuerunt terminare eorum Provincialatus officium; Et quando Commiſſarius Provincialis declarari valeat Vicarius Provincialis, pag. 39.

DISCEPTATIO VII.
Ugentina.
ARGUMENTUM.
Subditi ex quibus Cauſis obtinere poſſint exemptionem ab Epiſcoporum Juriſdictione, tam in particulari, quàm reſpectu integræ Terræ alicujus Diœceſis; Epiſcopi in quibus circumſtantiis vocari poſsint ad Urbem ex reſcripto Sacrarum Congregationum. pag. 40

DISCEPTATIO VIII.
Briſtinorien.
ARGUMENTUM.
Parochi an poſsint ingredi Eccleſias Regularium, cum Stola, & Cruce elevata, & an ſit eis ſolvenda quarta funeralis pro illis cadaveribus, quæ ſepeliuntur in eorundem Regularium Eccleſiis; Pro quibus an poſsint exigere duplicatam eleemoſynam. Clauſula: *Sine præjudicio Jurium Eccleſiæ Parochialis*, appoſita in fundatione novorum Conventuum, quando, & quid operetur. pag. 51.

DISCEPTATIO IX.
Mantuana null.t Profeſs.
ARGUMENTUM.
Poſt Gratiam reſtitutionis in integrum à Sac. C. C. juxta modernum rigorem obtentam, ferè cæremoniales remanent actus illi, qui fieri debent in judicio ſuper nullitate profeſsionis; In quo nulla habenda eſt ratio illorum actuum, ex quibus prætenditur induci profeſsio tacita. pag. 55

DISCEPTATIO X.
Romana nullit. Matrimonii.
ARGUMENTUM.
Præmiſſa explicatione domicilii, habitationis, & moræ in aliquo Loco, aptæ ad acquirendam Parochialitatem; Ex capite deficientis præſentiæ proprii Parochi, nec non attenta inhabilitate perſonarum, ſeu materiæ Sacramenti Matrimon. oſtenditur nullitas Matrimonii, in Urbe contracti; Cùm rejectione omnium animadverſionum, quæ ad probandam illius validitatem nomine Mulieris adductę fuerunt. pag. 58.

DISCEPTATIO XI.
Romana Præcedentiæ.
ARGUMENTUM.
Præcedentia inter Religioſos Reformatos Ciſmontanæ Familiæ S. Franciſci, quomodo regulanda ſit in Provincia Romana. pag. 67.

DISCEPTATIO XII.
Avenionen. Matrimonii.
ARGUMENTUM.
Ex quibus verbis, coram Parocho prolatis, dicantur contracta Sponſalia, vel potiùs matrimonium de præſenti. pag. 70.

DISCEPTATIO XIII.
Nullius Diſpenſationis.
ARGUMENTUM.
Ex quibus cauſis cum fundamento ſperari poſsit Gratia, ut conſtitutus in Sacro Subdiaconatus ordine, Uxorem ducere valeat, mediante Summi Pontificis diſpenſatione. pag. 71.

Index Argumentorum.

DISCEPTATIQ XIV.

Taurinen. Matrimonii.

ARGUMENTUM.

Secundum matrimonium, bona fide à muliere contractum, quando validum ſit, etiamſi certitudinaliter non conſtet de morte primi Viri; Pendente autem lite ſuper validitate ejuſdem matrimonii, quando ſeparandi ſint, vel non Coniuges, ad terminos Textus *in cap. Dominus de Secund. Nupt.* Quæ pœna imponi poſsint contra matrimonium contrahentes invito, vel diſſentiente Parocho, nec non contra Teſtes, eidem matrimonio præſentes. Coram Cappellanis Exercituum, an, & quando validè contrahi poſsint matrimonia, tam inter Catholicos, quam Hæreticos. pag. 72.

DISCEPTATIO XV.

Nullius Burgi S. Sepulchri.

ARGUMENTUM.

Cenſuræ, latæ contra Abbatem exemptum, nullæ ſunt quando proceſſum fuit ab Epiſcopo ordinaria authoritate, licèt poſſet validè contra eundem Exemptum procedere, utì Delegatus Apoſtolicæ Sedis. pag. 76.

DISCEPTATIO XVI.

Matheran. ſeu Acheruntina.

ARGUMENTUM.

Subditi Civitatis, & Diœceſis Acheruntinæ, an carcerari, & conveniri debeant in propria Civitate, vel potiùs in illa Materæ. Taxa Innocentiana in utraq; Diœceſi punctualiter ſervan. eſt. An Archiepiſc. Acheruntinus quolibet āno teneatur impendere quartam partem reddituum ejuſdem pro ſeppellectilibus, & reparatione ſuæ Eccleſiæ Acheruntinæ. pag. 77.

DISCEPTATIO XVII.

Fanen.

ARGUMENTUM.

Magiſtratus Civitatis thurificandus quando ſit in concurſu Canonicorum, & an poſsit in Eccleſiis uti Sedilibus cum ſuppedaneo: Poſsitque cogi ad intereſſendum functionibus ſolemnibus in Cathedrali, & ad præſtan. Epiſcopo obſequium comitatus in acceſſu, & receſſu ad Eccleſiam. pag. 82.

DISCEPTATIO XVIII.

Comen.

ARGUMENTUM.

Vicarii amovibiles quibus gaudeant prærogativis in concurſu Parochorum perpetuorum. pag. 87.

DISCEPTATIO XIX.

Neapolitana Cenſurarum.

ARGUMENTUM.

Curia Archiepiſcopalis Neapolis in caſibus læſæ Immunitatis eccleſiaſticæ, an poſsit, mediantibus cenſuris, procedere contra ampliſsimè exemptos & ſpecialia habentes privilegia, ne poſsint excommunicari. pag. 91.

DISCEPTATIO XX.

Compſana Præminentiarum.

ARGUMENTUM.

Impedita prima Dignitate, an functiones, ipſi competentes, peragi debeant à proximiori Dignitate, vel potiùs a Subſtituto à prima Dignitate. In illis Proceſsionibus, quæ fiunt occaſione feſtivitatis SS. Corporis Chriſti, à quo deferen. ſit SS. Euchariſtiæ Sacramentum. pag. 95.

DISCEPTATIO XXI.

Romana Matrimonii.

ARGUMENTUM.

Matrimonium, contractum coram Parocho invito, & non intelligente conſenſum contrahentium, an ſit validum; Præcipuè ſi teſtes matrimoniales ſint inter ſe contrarii. Adducuntur, & declarantur Authores, qui inter ſe videntur oppoſiti; Et aperitur verus ſenſus omnium reſolutionum S. Congr. Conc. quæ de hac materia loquuntur. pag. 98.

DISCEPTATIO XXII.

Biſinianen.

ARGUMENTUM.

Feſtivitas S. Joſephi an celebrari debeat cum majori pompa in Eccleſia, ejus nomini particulariter dicata, vel potiùs in alia antiquiori Eccleſia, ubi adeſt ſimplex Altare, cum ejus Effigie; Et oratio panegyris in honorem ejuſdem Sancti in Quadrageſima, an recitari debeat In Eccleſia Parochiali, vel potiùs in d. Eccleſia, eidem Sancto particulariter dicata. pag. 110.

DISCEPTATIO XXIII.

Neapolit. Vic. Prioratus.

ARGUMENTUM.

Quibus concurrentibus, Religioſus reintegrandus ſit ad illud Officium à quo à Superioribus Ordinis præcipitanter remotus fuit. pag. 112.

DISCEPTATIO XXIV.

Rom & Florent. Profeſſionis.

ARGUMENTUM.

Loco ſubnectitur dubium, pro Veritate diſcuſſum de mandato S. Congr. Epiſcoporum: An Uxor notoriè adultera, cum ſolo conſenſu Viri, poſsit Religionem ingredi, ibique profeſsionem emittere, etiamſi nulla præceſſerit Judicis ſententia ſuper divortio. pag. 115.

DISCEPTATIO XXV.

Friſingen. Reſtit. in integrum.

ARGUMENTUM.

Profeſsionem emittens in aliqua Religione cum illo defectu, vel macula, propter quam Conſtitutiones mandant, laborantes dicto defectu non eſſe admittendos ad profeſsionem, an, detecto eodem defectu poſt quinquennium, indigeant gratia reſtitutionis in integrum pro annullanda profeſsione, vel potiùs poſsint ſtatim à Religione dimitti à Superioribus Regularibus, nulla ſervata juridica ſolemnitate. pag. 117.

DISCEPTATIO XXVI.

Uvallo Belgica Electionis.

ARGUMENTUM.

Habens facultatem confirmandi electionem, ſeu procedendi ſecundùm Deum, veritatem, & propriam conſcientiam, an teneatur allegare cauſam denegationis ſuæ confirmationis, ſeu Voti; Et in caſu hujuſmodi denegationis, an ſit permiſſa appellatio ad Superiores. pag. 119.

DISCEPTATIO XXVII.

Colonien.

ARGUMENTUM.

Congregatio intermedia, celebrata ſine legitimo Præſidente, nulla eſt; Excommunicatus toleratus an poſsit excludi ab electione, non præcedente declaratoria; Præcipuè quando non conſtat de actu, cui innegabiliter annexa eſt pœna excommunicationis, ipſo facto incurrendæ. pag. 125

DISCEPTATIO XXVIII.

Romana.

ARGUMENTUM.

Impedito Diacono in Cappella Pontificia, illius partes an ſuppleri debeant à Subdiacono, ſeu potiùs à Mag. Cæremoniarum. pag. 130.

DISCEPTATIO XXIX.

Spoletana Juris ſedendi in Synodo.

ARGUMENTUM.

Canonicis Collegiatarum qualis locus debeatur in Synodo;

Google

nodo; An, & quo panno cooperiri debeant illorum S:dilia, & an vocandi ſint nomine Canonicali, vel potiùs oomine, eis impoſito in baptiſmate. pag. 137.

DISCEPTATIO XXX.

Puteolana Procurationis.

ARGUMENTUM.

Procuratio al ſolvenda in futurum ſit ab illis Laicis, qui per alicujus temporis conſiderabile ſpatium in præteritum illam ſolverunt; Et quid dicendum io caſu, in quo ſermo ſit de Eccleſiis pauperibus. pag. 140.

DISCETATIO XXXI.

Comen. Juriſdictionis.

ARGUMENTUM.

Enumerantur multi caſus, in quibus Nuncii Apoſtolicæ Sedis apud Helvetios noo poſſuot præjudicare Juriſdictioni Ordinariorum. pag. 142.

DISCEPTATIO XXXII.

Romana.

ARGUMENTUM.

Miſſa conveotualis, an, & in quibus Eccleſiis applicanda ſit pro Benefactoribus. pag. 147.

DISCEPTATIO XXXIII.

Narnien.

ARGUMENTUM.

Conſuetudo Curiarum Eccleſiaſticarum judicandi in Cauſis civilibus, ſpectan. ad Loca pia quando probata dicatur, & qualis eſſe debeat. Debitores laici Locorum piorum pro quibus debitis conveniri valeant coram Judicibus Eccleſiaſticis. pag. 148.

DISCEPTATIO XXXIV.

Melphien.

ARGUMENTUM.

Sopellectilia Sacra pro Eccleſia Cathedrali an ſint providenda ab Epiſcopo, vel à Capitulo. Emolumenta Franchigiarum Clericorum poſſint ſequeſtrari: An iidem poſſint cogi ad deferen. talarem habitum, & Capitulum an poſſit convocari in Palatio Epiſcopali: Spolia Epiſcoporum Regni Neapolis, an poſſint adminiſtrari ab Exequutoribus teſtamentariis, deputatis à defunctis Epiſcopis, vel ab Epiſcopis ſucceſſoribus, ad ornatum *Conſtit.* 23. §. 21. *Innocent. XII.* pag. 153.

DISCEPTATIO XXXV.

Recineten. Præeminentiarum.

ARGUMENTUM.

Inter Canonicos Cathedralis, & Altariſtas, ſeu Beneficiatos ejuſdem Eccleſiæ, debet adeſſe differentia, tam in paramentis ſacris, quàm in aliis rebus, quæ exponuotur in præſenti Diſceptatione. pag. 159.

DISCEPTATIO XXXVI.

Tropeen. Cenſurarum.

ARGUMENTUM.

Alienatio bonorum Eccleſiaſticorum infructiferorum ao poſſit fieri ſine Apoſtolico Beneplacito, & uſque ad quam ſummam poſſint Ordinarii alienare bona Eccleſiarum vigore *Can. Terrulas* 12. *q.* 1. pag. 162.

DISCEPTATIO XXXVII.

Nullius.

ARGUMENTUM.

Explicaotur multi caſus, in quibus locum habent, vel non habent Conſtitutiones diverſorum Summorum Pontificum, ambitum prohibentes. pag. 163.

DISCEPTATIO XXXVIII.

Romana.

ARGUMENTUM.

Contributio illa, ad quam voluotariè Presbyteri Congregationis Oratorii ſe obligant, quando admittuntur in Congregationem poſt illorum mortem, vel diſceſſum à Congregatione, ao poſſit ab illorum hæredibus peti in judicio, ſi illam in vita non ſolverunt. pag. 174.

PARS SECUNDA.

DISCEPTATIO I.

Braſilien.

ARGUMENTUM.

Reformatio inter Carmelitas in quibus Conventibus manuteneri, vel introduci debeat; Io quibus Provinciis, & terminis locus ſit deputationi Vicarii Prov. pro conſervatione, vel augumento ejuſdem Reformationis. pag. 177.

DISCEPTATIO II.

Cremon. Functionum.

ARGUMENTUM.

Impedito, vel abſente Epiſcopo, à quo celebrandæ ſint Miſſæ ſolemnes, & peragendæ aliæ ſolemnes functiones, ad ipſum ſpectantes. In Proceſſionibus publicis à quo deferendum ſit SS. Sacrameotum. pag. 186.

DISCEPTATIO III.

Nepeſina Cappellania.

ARGUMENTUM.

Cappellaous quando teoeatur celebrarè per ſeipſum; perſonaliter intereſſe Divinis Officiis, & continuò reſidere in Loco Capdellaniæ. pag. 190.

DISCEPTATIO IV.

Neapolitana Proceſſionum.

ARGUMENTUM.

Exempti quando accedere teneantur ad publicas Proceſſiones, exemptione non obſtante, & an contra recuſantes accedere, poſſint Ordinarii procedere mediantibus Cenſuris. pag. 194.

DISCEPTATIO V.

S. Severina Feſtivitatis S. Crucis.

ARGUMENTUM.

Feſtivitas S. Crucis à quib; Eccleſiis, & cum quali pompa, & ſolemnitate ſit celebranda, quando in aliquo Oppido reperiuntur plures Eccleſiæ, vel Cappellæ ſub eadem denominatione. pag. 198.

DISCEPTATIO VI.

Camerinen. Feneſtrarum.

ARGUMENTUM.

Quando ſit locus mutationi, vel qualificatæ obturationi feneſtrarum Dormitorii, & Cellarum illorum Conventuum, à quibus habetur activus, & paſſivus proſpectus ad Domos Sæcularium. pag. 201.

DISCEPTATIO VII.

Tarentina Canonicatuum.

ARGUMENTUM.

Canonicatus in Eccleſia Cathedrali Tarentina, an ſint conferendi perſoois, ex electo genere Civium Tarentinorum ex utroque Parente procreatis, vel potiùs conferri poſſint aliis quibuſcumque dignis perſonis, etiamſi Cives Tarentini non ſint. pag. 204.

DISCEPTATIO VIII.

Venuſina Vicarii Capitularis.

ARGUMENTUM.

Canonicus non Doctor an poſſit eligi in Vicarium Capitularem, quando io Capitulo reperiuntur Doctores, qui, ad faciendam rem gratam eorum Concan. renunciant paſſivæ electioni; Noo facta verò electione intra octo dies à morte Epiſcopi, vel nulliter ſequota,

quuta, quando electio ejuſdem Vicarii Capitularis devolvatur ad Metropolitanum. pag. 211.

DISCETATIO IX.

Novarien. Juris ſedendi in Synodo.

ARGUMENTUM.

In concurſu Canonicorum Cathedralis, quem locum obtinere debeant Canonici Collegiatarum in Synodo, aliiſque functionibus, in quibus unitim interveniunt. pag. 215.

DISCEPTATIO X.

Neapolitana Cenſurarum.

ARGUMENTUM.

Non obſtantibus ampliſſimis privilegiis exemptionis à Juriſdictione Ordinariorum, quando iſti procedere poſsint contra exemptos ex cauſa violatæ Immunitatis Eccleſiaſticæ ob violentam extractionem à loco immuni; Adducuntur multi caſus nullitatis Cenſur. Refertur per extenſum noviſsimum decretum S. C. I. circa doloſam extractionem a Locis immunibus, cũ declaratione a SS. D.N. approbata, quòd taliter Extracti nõ gaudeant immunitate. p. 218.

DISCEPTATIO XI.

Pennen. Præcedentiæ.

ARGUMENTUM.

PP. M.O.R.S. Franciſci gaudent illa præcedentia, quam habebant PP. Obſervantes, in illis Conventibus, in quibus antea habitarunt dicti Obſervantes, Cappuccini non poſſunt habere præcedentiam in Proceſsionibus, aliiſque functionibus, niſi à tempore, quo facultatem habuerunt à Paulo V. erigendi propriam Crucem. pag. 222.

DISCEPTATIO XII.

Recineten. Vicarii Capitular.

ARGUMENTUM.

In electione Vicarii Capitularis an poſsint admitti Beneficiati, ſeu quocumque alio nomine nuncupentur Sacerdotes, ſervitio Metropolitanæ Eccleſiæ addicti, & ſive de jure, ſive ex conſuetudine; Quando, & in quibus Beneficiati venire poſsint nomine Capituli. pag. 223.

DISCEPTATIO XIII.

Conſtantien. ſeu Stockacen Fundationis Conventus.

ARGUMENTUM.

Fundationis novi Conventus quando ſit locus, non attentis contradictionibus Oppoſitorum, vel non Mendicantium, vel extra Diſtrictum, ab Apoſtolicis Conſtitutionibus præſcriptum, exiſtentium. pag. 229.

DISCEPTATIO XIV.

Romana Juris ſepeliendi.

ARGUMENTUM.

Miles præſidiarius an debeat ſepeliri in Parochia Arcis, ubi actualiter moram facit, vel potius in alia Parochia, in qua uxorem, & familiam, cum domo aperta retinet. pag. 236.

DISCEPTATIO XV.

Landen. Cenſurarum.

ARGUMENTUM.

Explicantur multi caſus nullitatis Cenſurarum, vel quia latæ fuerunt ſine citatione perſonali, vel magna præcipitantia, vel de nocte, vel vim vi repellendo contra Judicem, qui ſer. ſer. procedebat, vel ex aliis defectibus, de quibus in hac Diſceptat. pag. 241.

DISCEPTATIO XVI.

Lunen. Sarzanen. Affilliationis.

ARGUMENTUM.

Affiliatio Religioſorum alicui Conventui quibus concurrentibus valida ſit, & an ad illius ſubſiſtentiam concurrere debeant Vota Religioſorum, alibi moram facientium, quamvis ſint filii Conventus, cui ſit affiliatio. pag. 246.

DISCEPTATIO XVII.

Comen.

ARGUMENTUM.

Monaſterium an poſsit facere Furnum, vel aliam Officinam ſubtus Cellam, quam ſibi ædificavit Monialis. Refertur caſus ſingularis ejectionis Monialis à Monaſterio, per vim facta ab aliis Monialibus, unà cum pœnis, quibus fuerunt ſubjectæ principales delinquentes. pag. 248.

DISCEPTATIO XVIII.

Senogallien. Funerum.

ARGUMENTUM.

Parochus quęnam prętendere poſsit emolumenta occaſione funeris ſuorum Parochianorum; Et an poſsit pro ſe retinere ſudariolum, cum quo adminiſtravit eis Sacramentum extremæ Unctionis. pag. 252.

DISCEPTATIO XIX.

Conſentina.

ARGUMENTUM.

Domus Sæcularium Presbyterorum, in communi viventium pro Miſsionibus, vel aliis piis exercitiis; an, & quando erigi poſsint, non probatis requiſitis, in Apoſtolicis Conſtitutionibus præſcriptis pro fundatione novorum Monaſteriorum, & Conventuum. pag. 254.

DISCEPTATIO XX.

Aquilana Nominationis Concionatoris.

ARGUMENTUM.

Nominatio Prædicatoris quando ſpectet ad univerſitatem, quæ illi eleemoſynam ſolvit. Immemorabilis ex quibus dicatur probata, vel excluſa. pag. 257.

DISCEPTATIO XXI.

Melevitana Reſtit. in integr.

ARGUMENTUM.

Reſtitutio in integrum adverſus lapſum quinquennii concedendenda eſt Religioſo non reclamanti, vivente illo, qui ei metum incuſſit ad ingredien. Religionem, non attentis actibus, aliis Religioſis communibus, eodem tempore geſtis, neque relevante ratificatione profeſſionis, vl Regularum quolibet anno renovanda ab omnibus Religioſis. pag. 260.

DISCEPTATIO XXII.

Treventina Irregularitatis.

ARGUMENTUM.

Diſpenſatio ab irregularitate ob homicidium, commiſſum pro defenſione propriæ vitæ, quibus concurrentibus concedi ſoleat. pag. 264.

DISCEPTATIO XXIII.

Ordinis Carmelitarum.

ARGUMENTUM.

An Generales Religionum exigere poſſint ab eorum Religioſis juramentum pro obſervanda Vita communi. pag. 265.

DISCEPTATIO XXIV.

Neapolitana Profeſſionis.

ARGUMENTUM.

An, & ad quem effectum ſubſiſtatur profeſſio, in mortis articulo à Novitio emiſſa, non completo Noviciatus tempore. pag. 267.

DISCEPTATIO XXV.

Rom. Subhaſtationis Eccleſiæ, & Conventus.

ARGUMENTUM.

Pro debitis, contractis à Religioſis, an mediante horrida Præconis voce, ſubhaſtari poſsint illorum Eccleſiæ, & Conventus. pag. 269.

DISCEPTATIO XXVI.

Neapolit. Reintegrationis.

ARGUMENTUM.

Religioſus reintegrandus eſt ad illa Officia, & Munera, quibus injuſtè à ſuis Superioribus privatus fuit,

by Google

ſuit, eique bonificandum eſt tempus litis, ad dictum effectum promotæ, ac ſi ſuum Officium punctualiter adimplevisset. pag. 279.

DISCEPTATIO XXVII.

Gandaven. Præbendæ Theologicæ.

ARGUMENTUM.

Diffamatus de aliquo crimine, vel de non ſana doctrina, an poſsit promoveri ad eccleſiaſticas Dignitates. pag. 281.

DISCEPTATIO XXVIII.

Lavellen.

ARGUMENTUM.

Vicario Generali, quando eſt Canonicus, vel Prothonotarius Apoſtolicus, qualis locus, & cum quali ornatu, debeatur in Eccleſiis Civitatis, & Diœceſis, dum unacum aliis Canonicis aſsiſtit eccleſiaſticis functionibus. pag. 283.

DISCEPTATIO XXIX.

Provinciæ Marchiæ Capituli Provintialis.

ARGUMENTUM.

Non ſervata forma Conſtitut. Innocent. XII. circa atteſtationes adimplimenti onerum Miſſarum, non exhibitas ante electionem, quando hæc ſit nulla, vel ſaltem digna ſanatione. pag. 284.

DISCEPTATIO XXX.

Comen.

ARGUMENTUM.

In Monalium Eccleſiis an retineri poſsint ſepulturæ pro ſæcularibus, & an iſti pro integro Oppido, ſeu Terra eligere poſsint ſepulturam in Eccleſiis Regularium, qui an poſsint expectare per viam, vel teneantur accedere ad Parochialem, quando ſunt invitati ad aſſocian. cadaver, in eorum Eccleſia ſepeliendum. pag. 289.

INDEX

DISCEPTATIONUM ECCLESIASTICARUM

Secundi Tomi ordine Alphabetico per Diœceſes diſpoſitus.

A

ANglonen. Juriſdictionis par. 1. Diſcept. 5. pag. 27.
Aquilana Nominationis Concionatoris par. 2. Diſcept. 20. pag. 25/.
Avenionen. Matrimonii p. 1. Diſcept. 12. pag. 70.

B

BIſinianen. par. 1. Diſcept. 22. pag. 110.
Braſilien. par. 2. Diſcept. 1. pag. 177.
Brictinorien. par. 1. Diſcept. 8: pag. 51.

C

CAmerinen. Feneſtrarum par. 2. Diſcept. 6. pag. 201.
Cluſina Juriſdictionis p. 1. poſt Diſ. 5. à n. 210. p. 38.
Colonien. par. 1. Diſcept. 27. pag. 125.
Comen. par. 1. Diſcept. 18. pag. 87.
Comen. par. 2. Diſcep. 17. pag. 248.
Comen. par. 2. Diſcept. 30. pag. 289.
Comen. Juriſdictionis par. 1. Diſcept. 31; pag. 142.
Compſana Præeminentiarum p. 1. Diſcep. 20. pag. 95.
Conſentina par. 2. Diſcept. 19. pag. 254.
Conſtantien. ſeu Stockacen. Fundationis Conventus par. 2. Diſcept. 13. pag. 229.
Cremen. Functionum par. 2. Diſcept. 2. pag. 186.

F

FAnen. par. 1. Diſcept. 17. pag. 82.
Frequentina p. 1. poſt Diſc. 34. à n. 106. pag. 158.
Friſingen. Reſtit. in integrum par. 1. Diſc. 25. pag. 117.

G

GAndaven. Præbendæ Theologicæ par. 2. Diſcep. 27. pag. 281.

H

HIſpalen. Irregularitatis par. 2. poſt Diſcept. 22. à num. 25. pag. 265.

I

JUvenacen ſeu Nullius Terlitii p. 1. poſt Diſcept. 34. à num. 131. pag. 159.

L

LAuden. cenſurarum par. 2. Diſcept. 15. pag. 241.
Lavellen. par. 2. Diſcept. 28. pag. 283.
Lucana Juris deferendi Crucem par. 1. Diſc. 1. pag. 9.
Lunen. Sarzanen. Affiliationis p. 2. Diſc. 16. pag. 246.

M

MAntuana Nullitatis Profeſsionis par. 1. Diſcept. 9. pag. 55.
Materan. ſeu Acheruntina par. 1. Diſcept. 16. pag. 77.
Melevitana Reſt. in integr. p. 2. Diſcept. 21. pag. 260.
Melphien. par. 1. Diſcept. 34. pag. 153.

N

NArnien. par. 1. Diſcept. 33. pag. 148.
Neapalitana Cenſurarum par. 1. Diſcept. 19. pag. 91.
Neapolitana Cenſurarum par. 2. Diſc. 10. pag. 218.
Neapolitana Proceſsionum par. 2. Diſcept. 4. pag. 194.
Neapolitana Profeſsionis, & Dotis par. 2. Diſcept. 4 pag. 267.
Neapolitana Vicarii Prioratus part. 1. Diſcept. 23. pag. 112.
Nepeſina Cappellaniæ par. 2. Diſcept. 3. pag. 190.
Novarien. Juris ſedendi in Synodo p. 2. Diſ. 9. pag. 215.

Nullius par. 1. Diſcept. 37. pag. 163.
Nullius Burgi Sancti Sepulchri par. 1. Diſcept. 15. pag. 76.
Nullius Diſpenſationis par. 1. Diſcept. 13. pag. 71.

O

Ordinis Carmelitarum par. 2. Diſc. 23. pag. 265.
Oriolen. Diſpenſationis par. 1. poſt Diſcept. 3. à num. 55. pag. 22.

P

Panormitana Irregularitatis par. 1. poſt Diſcept. 22. n. 30. pag. 265.
Parmen. Feſtivitatis S. Crucis p. 2. poſt Diſc. 5. n. 48. p. 201.
Pennen. Præcedentiæ p. 2. Diſcept. 11. pag. 222.
Provinc. S. Bernardini Paternit. p. 1. Diſcep. 6. pag. 39.
Provinciæ Marchiæ Capituli Provincialis par. 2. Diſcept. 29. pag. 284.
Puteolana Procurationis par. 1. Diſc. 30. pag. 140.

R

Recineten. Præeminentiarum p. 1. Diſc. 35. pag. 159.
Recinet. Vicarii Capitular p. 2. Diſc. 12. pag. 223.
Romana par. 1. Diſcept. 28. pag. 130.
Romana par. 1. Diſcept. 32. pag. 147.
Romana par. 2. poſt. Diſcept. 5. n. 51. pag. 201.
Romana Contributionis p. 1. Diſcept. 38. pag. 174.
Romana, & Florentina Profeſsionis par. 1. Diſcept. 24. pag. 115.
Romana Juris diſtribuendi Dotes p. 1. Diſc. 2. pag. 16.
Romana Juris ſepeliendi p. 2. Diſcept. 14. pag. 236.
Romana Matrimonii par. 1. Diſcept. 3. pag. 20.
Romana Matrimonii par. 1. Diſcept. 21. pag. 98.
Romana Nullit. Matrimonii p. 1. Diſc. 10. pag. 58.
Romana Præcedentiæ par. 1. Diſcept. 11. pag. 67.
Romana Subhaſtationis Eccleſiæ, & Conventus p. 2. Diſcept. 25. pag. 269.

S

Sanctæ Severinæ Feſtivitatis S. Crucis par. 2. Diſcept. 5. pag. 198.
Senogalien. Funerum par. 2. Diſcept. 18. pag. 252.
Spoletana Juris ſedendi in Synodo par. 1. Diſcept. 29. pag. 137.

T

Tarentina Canonicatuum p. 2. Diſc. 7. pag. 204.
Taurinen. Matrimonii p. 1. Diſcept. 14. pag. 72.
Tricaricen. Proceſsionis p. 1. Diſcept. 4. pag. 23.
Tricaricen. Spolii p. 1. poſt Diſc. 34. à n. 122. pag. 158.
Triventina Irregularitatis p. 2. Diſc. 22. pag. 264.
Tropeen. Cenſurarum p. 1. Diſc. 36. pag. 162.

V

Venuſina Vicarii Capitularis p. 2. Diſc. 8. pag. 211.
Ugentina par. 1. Diſcept. 7. pag. 40.
Ugentina Spolii p. 1. poſt Diſc. 34. ſub n. 112. pag. 158.
Vvallo Belgica Electionis p. 1. Diſc. 16. pag. 119.

DISCE-

Digitized by Google

DISCEPTATIONUM ECCLESIASTICARUM

ADVOCATI

DOMINICI URSAYÆ.

Tomus Secundus.

PARS PRIMA.

DISCEPTATIO I.

Lucana Juris deferendi Crucem.

INTER

Epiſcopum Lucanum.

ET

Canonicos Regulares Lateranenſes Ejuſdem Civitatis.

ARGUMENTUM.

Epiſcopi Lucani ex Privilegiis diverſorum Summorum Pontificum, jus habentes deferendi Crucem per Loca eorum Diœceſis, An poſſint illam deferre in Eeeleſiis exemptis, & præcipuè in illis Canonicorum Regularium Lateranenſium.

NOn revocatur in dubium, quin Reveren-
diſſimi Epiſcopi Lucenſes ex diverſis Sum-
1 morum Pontificum Indultis, & ſingulari-
bus privilegiis, de quibus *Ugbell. in Italia
Sacra tom.1. titul. de Epiſcop. Lucenſ. fol.
mihi 841. §. Luca*, inter aliàs ſpeciales, &
inſignes prærogativas, habeant etiam il-
lam deferendi antè ſe Crucem, ad inſtar Archiepiſcopo-
rum, & Primarum, juxta verba illa privilegii Lucii III.
*Uſum Crucis per Epiſcopatum tuum, Tibi, tuiſque Succeſſori-
bus de conſilio Fratrum noſtrorum concedimus, & Apoſtolica
authoritate firmamus*, de quo ſingulari privilegio mentio-
nem quoque faciunt *Ugbell. ubi ſupra nu.9. Gonzal. in cap.
Piſanis, ac Lucenſibus 19. in Not lit. A. de Reſtit. ſpoliat.* ibi:
2 *Eccleſiam Cathedralem variis Privilegiis Romani Pontifices
decorarunt, ejuſque Præſulibus Jus pallii, & deferendi Cru-
cem concedentes*, & *Ptolomæus in ſuis Annalib. ad annum*
1070. his verbis : *Dictus Summus Pontifex dignificavit
Epiſc. Lucenſem Crucem coram Epiſcopo ferenda, ſicut co-
ram Primate.*

Unicus autem prætextus PP. Canonicorum Lateranen-
3 ſium reſtringitur ad qualitatem exemptivam illorum Ec-
cleſiæ, inſiſtentes in eo, quod uſus dictæ Crucis, utpotè
indicantis, & præferentis Juriſdictionis ſignum, practica-
ri non poſſit in dicta eorum Eccleſia exempta.

Verùm contraria reflexio nullam meretur animadverſio-
nem, eò quia uniformiter receptum non eſt inter Doctores,
delationem Crucis eſſe Juriſdictionis ſignum, ſed aliqui
obſervant, illam, vel ſe habere, utì Vexillum, diſtin-
guens Eccleſiaſticas Cohortes. ut notat *Pignatell. conſ.30.* 4
n.7.&.4. relatus in *to.1. diſcep. Eccl. p.2 diſcep.26.n* 40 Alii ve-
rò aſſerunt, eſſe devotionis ſignum, nullum ex propria na-
tura involuens Juriſdictionis actum, vel ſignificationem, ut
videre eſt apud *Franc. dec. 711. n 11.* ibi: *Secùs autem in hac fal-
ce ſalutari, devotionali, & quæ magis exercetur ratione honoris,* 5
quàm officii : Alii affirmant, delationem Crucis permitti *ra-
tione univerſalis præeminentiæ. propter reliquias præcedentis
ſubjectionis antè exemptionem*; Sunt verba *Grat. diſc for.467.
n.2. & 3.* ubi concordantes allegat, & *Pignatell. conſul 163.n.
3.&.4.* Et demum alii credunt, denotare ſolum *quandam præe-
minentiam ejus, qui antè ſe illam facit deferre, quo non obſtan.
poteſt quis illam facere deferre per loca exempta*, juxta præciſa 6
verba *Vital. in Clem.2.n.4 de Privil.* & concordant adducti per
*Paſſer. de Stat. hom. q.187. ar.4 ſub n.186 to.1. Pac. Jord var.
lucubr lt 11. tt 2. q.91. n.2. Quaran in Summ. Bull. verb. Archie-
piſcopi authoritas n.23 v.28. Authoritas*, ibi : *Crucis enim præ-
latio illius, cui præfertur, præcipuam quandam dignitatem de-
monſtrat, & Fivizzan. de Ru Sanct. Cruc. Roman. Pontific.
præferen. lib.3. c.7. per tot.*

Quamvis autem non deſint alii Doctores, inclinantes in
contrariam opinionem, hi in nulla conſideratione habendi
ſunt, eò quia pro hac parte militat opinio *Sacræ Rotæ*, nec-
non adſunt multæ reſolutiones Sac. Cong. in quarum confli- 7
ctu neque etiam merentur allegari authoritates privatorum
Doctorum, ut loquendo de authoritate *Sacræ Rotæ*, obſer-
vant *Rip. reſponſ.3. n.51. de Cauſ. poſſeſſ. & propr. Card. de Al-
bte. in addit. ad Pamph dec.43 n.9. &* 10. *Urſell. concluſ. legal.8.
n.20.* cum aliis, à me citatis *in tr. de Matr. §.23. à n.35. uſque
ad n.34.* Quibus addo eandem *Rot. in Rom. Juris Tumulandi
5. Martii 1703. in principio, cor. Em Priolo*, Et de reſolutioni-
bus Sacr. Congregationum videre eſt apud *Fagn in cap Quo-
niam n.6. de Conſt. Paſualig q moral. Juridic. cent.1. c.63. nu 4.
& Rot. dec.7. n.3. apud Antonell. de Jurib. Cleric.*

Quoad authoritatem *Sacræ Rotæ, hæc in Trojana delatio-
nis Crucis ſuper bono Jure 10. Decembris 1708. §. Minimè ob-
ſtante, cor. R. P. D. Aldobrando*, nullatenus ſequi voluit au-
tho-

thoritates *Abbatis*, *Butrii*, *Pignatelli*, *Ventrigliæ*, & *Donati*, qui in d. Cauſa allegabantur, ut videre eſt in dicto §. *Minimè obſtante*, & §. *Quidquidenim*, ubi in ſpecie allegatur d. punctualis authoritas *Vitalis in Clem 2. n. 4 de Privil.*

Quo verò ad reſolutiones Sac. Cong. hæc cum eodem indubitato præſuppoſito, quod Crucis delatio non importet
10 juriſdictionis exercitium, ſeù actum, ſemper reſponderunt, poſſe Parochus in aſſociatione Cadaverum liberè, & licitè tranſire, nedùm per alienas Parochias, ſed etiam per alienam Diœceſim, cum Cruce elevata, irrequiſitis Parochis filis, per quorum Parochias tranſeunt, etiamſi iſtæ poſitæ ſint in aliena Diœceſi, ut ſignanter reſolvit hæc Sac. Cong. *in Papien.* 28. *Novemb.* 1671. & *in Senogall.* 15. *Novemb.* 1675.
11 reſte *Matthæut. in Offic. Cur. Eccl. c. 20. n. 8. & 9.* Et reſpectu Sac. Cong. Epiſc. *in Oſſervanti Riformati di S. Bernardino ſopra il Lago Maggiore*, eodem menſe Novemb. 1675. Et materia fundiùs diſcuſſa, & utraque Parte acerrimè informante, *in Senogallien. funerum* 23. *Decemb.* 1707. Ponente cl. me. Card. Gabriellio; Prout omnes hæ reſolutiones referuntur
12 *in To. 1. p. 2. meor. diſcep. Eccl. diſcep. 28. per tot. & ſignanter n. 29. num. 62. & num. 152.*

Et in terminis delationis Crucis, faciendæ per Archiepiſcopo, tranſeuntes per Loca exempta ſuarum Diœceſum, benè obſervant *Pignatell. conſul.* 136. *per tot.* & ſignanter *n. 6. to. 4.* ubi refert, & ſequitur reſolutionem Sac. Congreg. Epiſc. *in Veſtana 26. Maii 1592. Matth. à Corona de Poteſt.*
13 *Spirit. Epiſc. tr. a. c. 1. n. 5. & c. 2. n. 9. Peg. de Competent. inter Archiepiſc. & Nunc. p. 2. c. 65. n. 2. Quarant in Summ. ver. Archiep authoritas n. 25. Ventrigl. de Juriſd. Archiep. c. 17. nu. 9. Ricciardell. in Lyc. Eccl. c. 19. n. 77.* ubi refert, & ſequitur reſolutionem *Sac. Congr. Rit. in Theatina 13. Julii 1613. & Rot. dec. 321. n. 9.* ibique *Adden. lit. A. cor. Burat.* Idemq; reſolvit
14 *Sac. Cong. Epiſc. in Sypontina 26. Maii 1592. & in Acheruntina 20. Decemb. 1616. & in Amalphitana 4. Jun. 1656.* quæ in authentica forma exhibentur.

Ex quibus, deſcendendo ad præciſos terminos noſtri caſus, ita bis reſpondit hæc S. Congr. favore Epiſcopi Papien-
15 ſis, habentis illud idem privilegium, quod habent Epiſcopi Lucenſes, primò nempè *in Papien. Juriſd. 8. Februar. 1685. lib. 31. Decret. fol. 38.* quando reſpondit *Affirmativè* dubio: *An Epiſcopus Papienſis, qui habet uſum pallii &c. poſſit tam in dictum Collegium* (hoc eſt Ghiſlerium, quod eſt pleniſſimè exemptum) *quàm alia quæcumque Loca, intrà ſuam Civitatem, & Diœceſim exiſtentia, intrare cũ Cruce, non intendens per*
16 *hoc præjudicium inferre privilegiis, & exemptionibus prætenſis*; Quam reſolutionem nedùm confirmavit *die 13 Januar. 1685. & de menſe Martii 1687. ſed die prima Martii ejuſdem anni 1687.* utraque Parte acerrimè informante, neque etiam concedere voluit Literas Remiſſoriales ad probandam obſervantiam contrariam, ut videre eſt *in li. 37. Decret fol. 102.*

Secunda verò in alia *Papien. Juris deferendi Crucem 17. Sept. 1707 lib. 57. Decret. fol. 203.* in qua dubio: *An Em. Epiſcopo Papienſi licuerit in ſuo acceſſu ad Carthuſiam Papienſem*
17 *&c. ingredi erecta Cruce, Eccleſiam, & Monaſterium ejuſdem Carthuſiæ* Reſponſum fuit *Affirmativè quoad Eccleſiam; Negativè verò quoad Monaſterium*, confirmata *die 22. Septemb. 1708.* quoad Eccleſiam, & prævio receſſu à deciſis, extenſa etiam ad Monaſterium his verbis: *Licere Em. Epiſcopo ingredi cum Cruce in caſu, de quo agitur, etiam in Monaſterium, abſque ullo tamen exercitio juriſdictionis Lib. 58. Decr. fol. 271.*

Cujus communiſſimæ opinionis plures aſſignari ſolent congruæ rationes; Prima, quia Eccleſiæ exemptæ, quamvis
18 non ſint de Diœceſi Epiſcoporum ſunt tamen in illorum Diœceſi, quam adducunt *Ubald. de Quart. Can. c. 4 q. 6. nu. 51. Kokier de Juriſd in Exemp. p. 4. q. 55. per totam, & Card de Luc. de Juriſd. diſc 6. n. 8 in fine, & Rota. dec. 38. n. 14. cor. Burat. & dec. 97. n. 8. p. 13. rec. & dec. 10. nu. 58. apud Proſper. de Territor. ſepar. & in Gerand. Juriſd. 5. Martii 1692. §. Cujus naturæ cor. Molines*, cum aliis citatis *in To. 1. meor. Diſc. Eccl. p. 1. diſc. 10. n. 16.* Et proptereà exemptio operatur ſolùm, ut in Locis exemptis Epiſcopi non poſſint exercere actus Juriſdictionis, non autem apta eſt producere prorsùs diſparatum
19 effectum, ut in illis nequeant uti Inſigniis propriæ dignitatis, egregiè *Franch. dec. 711. n. 1.* & meliùs *Fuſch. de Viſit lib. 2 c. 20. n. 4. & Carol. Ant de Luc. ad Grat. diſc. 467 n. 3.* ibi: *Exemptio non mutat loci priorem naturam neq; deſinit illi eſſe de Diœceſi, vel Territorio antiqui Ordinarii, qui per eam amittit quidem exercitum Juriſdictionis, & ſic prohibetur exercere falcem Judicii, & poteſtatis, non autem amittit ea, quæ concernunt honorem, & prærogativam dignitatis. Ideoque non prohibetur exercere falcem devotionis, & reverentiæ &c.*

Secunda, quia Epiſcopi, uti Apoſtolorum loco ſubrogati, congruo honore recipiendi ſunt ab Exemptis, & convenien- 20
ti obſervantia venerandi, juxta claram *Conſtit. 25. §. 22. fa. me. Leonis X. in Bull. nov. to. 5.* ibi: *Eoſdem inſuper Fratres in virtute Sanctæ Obedientiæ monemus, ut eoſdem Epiſcopos, loco Sanctorum Apoſtolorum ſubrogatos. pro debita, & noſtra, ac Apoſtolicæ Sedis reverentia, congruo honore, & convenienti obſervantia venerentur*, & concordantes adducunt *Bald in l. final n. 4. Cod de Bon. liber.* ibi: *Monaſterium exemptum per Epiſcopum à Juriſdictione Epiſcopali, non erit exemptum à* 21
Jure reverentiæ, & ideò ſi ex conſuetudine Clerici tenebantur proceſſionaliter obviam ire Epiſcopo, eodem modo tenebuntur illi de Monaſterio prædicto venire, Oldradus, &c. & Ceſped. de Juriſd. in Exemp. cap 3. dub. 220. n. 5.

Tertiò, quia omnia hæc commodè peragi poſſunt abſque ullo præjudicio Exemptorum, quam adducunt *Adden. ad* 22
Grat. dec. March 153. n. 9. ibi: *Sunt inſignia Dignitatis Epiſcopalis, & eorum actus eſt ſine præjudicio exemptionis.*

Quartò, *propter reliquias præcedentis ſubjectionis antè exemptionem, quæ multum operantur*, ſunt verba *Vital. in Clem. Archiepiſcopi n. 4. in fine de Privil.* & concordant adducti per *Arnulph. Ruzzium de Præemin. Archiepiſc. in 2. no-* 23
tabil. & per Grat. diſc. 467. n. 25. & 29. ubi in ſpecie deſcendendo ad præciſos terminos noſtri caſus, ait: *Permittitur Archiepiſcopo per ſuam Provinciam antè ſe Crucem deferri facere, etiam tranſeundo. & declinando ad dicta Loca exempta, ut dictum eſt ſuprà in principio, &c. Doctores dicunt, hoc ei concedi propter reliquia præcedentis ſubjectionis.*

Propter quas rationes, & congruitates communiter receptum eſt, quod in Eccleſiis Regularium, quantumvis exemptis, & ampliſſima privilegia habentibus, permiſſum eſt Epiſcopis functiones omnes Epiſcopales peragere, & præeminentiales actus exercere, cum populi benedictione, imò etiam cum erectione Baldacchini, *quemadmodum in propriis, & Cathedralibus eorum Eccleſiis ſtare, & ſedere ſolent*, juxta præciſa verba reſolutionis *Sacr. Congr. Epiſc. die 20. Junii* 24
1603. à fa. m. Clem. VIII. ſpecificè approbatæ, quam per extenſum impreſſit *Nov. in Summ. Bull. p. 1. comm. 19. antè n. 1.* In cujus ſequelam ita tenent *Donat. Rer. Regal. to. 1. tract. de Exemp. q. 74. n. 7. Ricc. in Prax. p. 2. reſ. 313. n 1. & ſeqq. Campanil. in Diverſ. Jur. Can. rub. 9. c. 50. n. 3. v. Cæteras, Squil-* 25
lanti de Oblig. & Privil. Epiſc. p. 3. c. 32. Gavant in Manual. Epiſc. ver. Baldacchinum, Nicol. Floſc. eodem verb. Lantuſc. in Theatr. Regul. eod. pariter verb. n. 1. Zerb in Gemm. Epiſc ti 1. q. 42. n 1. Card. de Luca de Juriſd diſc. 35. n 6. & de Reg. diſc. 2. n 22. & Pignat. conſul. 106. n. 20. to. 10. ubi nu 21. ſequendo *punctualem reſol. hujus S. Cong. in Brixien. 9. Junii 1657.* advertit, poſſe Epiſcopos in Eccleſiis Regularium exemptis, 26
ipſis invitis, adminiſtrare etiam Sacrament. Confirmationis.

Cumque nulla ſit aſſignabilis congrua diſparitatis ratio, quarè in Locis exemptis permittantur Epiſcopis hujuſmodi inſignes actus honoris, & præheminentiæ, quivè magis affines ſunt actibus verè juriſdictionalibus, non autem permit- 27
ti debeat Crucis erectio, importans longè minorem affinitatem cum actibus juriſdictionalibus, applicatur notorium Juris axioma, quod ſimilium idem debet eſſe judicium, de quo, omiſſis generalibus, in puncto caſus noſtri benè *Imol. in Clem. 2. in princ. v. Sicuti, de Privil. & Franc dec. 711. n. 12. & Don. Rer. Reg. To 1. Tr. 13. de Exem. q. 74. n. 2.* ibi: *Tùm quia omnia hæc cenſentur inſignia Pontificalia; Tùm etiam quia hæc omnia æquiparantur, nec in uno reperitur major ratio, quàm in alio;* 28
Tùm item, quia ſimilium idem eſt judicium Tùm item; quia conceſſo principali, cenſentur conceſſa omnia alia acceſſoria.

Quibus addimus aliam ſpecialem rationem, & congruentiam in caſu noſtro nimiſque ſtringentem, conſiſtentem in eo, 29
quod inſignis Benefactor, & Fundator, tàm Eccleſiæ, quam Monaſterii Canonicorum Lateranenſium fuit unus ex Epiſcopis Lucenſibus, nempè S. Frigdianus, ut in noſtra Civitate notorium eſt, & obſervat *Ughel in Italia Sacra tom. 1. de Epiſc. Lucen. fol. mihi 844. ſub n. 9.* his verbis *Erexit Eccleſiam &c. extra muros Civitatis Lucenſis, quam ejus Civitatis prolatis finibus, hodiè novi muri circumdant, propè quam etiam Monaſterium fundavit, ut ibi cum ſuis Canonicis Regularibus convictum excoleret*, & latius *Gabriel. Pennot. in Hiſt.* 30
Canon. Regul. lib. 1. c. 45. n. 2. ubi, quòd in hac parte nullum dubium eſt, ibi: *Originem, & fundationem inquiramus dubium non eſt &c. Lucanæ Civitatis Epiſcopo eam referri oportere &c.* Verè proinde dignum, & juſtum eſt, ut iidem DD. Canonici erga Succeſſores Epiſcopos eorum inſignis Benefactoris, & Fundatoris, tum Eccleſiæ quàm Monaſterii, oſtendant ſigna illa reverentiæ, & honorificentiæ, quæ, præſcindendo etiam ab hujuſmodi conſiderabilis circum-
ſtan-

Digitized by Google

ſtantia, omnibus aliis Epiſcopis ab Exemptis de jure debentur, ut in terminis Archiepiſcopi Pragenſis, Fundatoris Monaſterii Breznovienſis in Bohemia, obſervavi *in To.1.*
31 *mear. Diſcep. Eccl. p.1. diſcep.*10. *nu* 16. & 17. & S. *R'r. Cong. Ponente Emin. Barberino* admiſit *in Pragen.* 31. *Auguſti* 1715. rotundè denegando privilegia illa, quæ prætendebant Reli-
32 gioſi ejuſdem Monaſterii, derogantia præheminentiæ, & honorificentiæ debitæ Archiepiſcopis Pragenſibus, à quibus eorum fundationem recognoſcebant, & recognoſcunt.

Omnia hæc ſolidè innixa Juris principiis, Sacrarumque Congregationum reſolutionibus, claſſicorumque Doctorum punctualibus authoritatibus, tranſeunt in evidentiam in
33 noſtro caſu, attenta immemorabili conſuetudine, aſſiſtente Epiſcopis Lucenſibus, qui in omnibus congruis actibus, nedùm reſpectu omnium aliarum Eccleſiarum exemptarum propriæ Diœceſis, ſed in ſpecie in acceſſu ad Eccleſiam DD. Canonicorum Lateranenſium, ſemper antè ſe deferre fecerunt erectam Crucem, quæ conſuetudo, præcipuè uniformis Juris communis diſpoſitioni, omnem tollit ſcrupulum,
34 eò quia in his materiis totum facit obſervantia, eique unicè deferendum venit; ex animadverſis *in meis Diſcep. Eccl. To. 1. p.2. diſcep.*26. *n.*26. & firmatis per *Rot. in dec.* 1025. *n.*4 *cor. Emer. Jan. & dec.* 304. *n.*26 *p.*18. *rec.* & alibi quotidie, cùm ſit concluſio, nullum habens Contradictorem.

Adversùs quæ non merentur allegari privilegia exemptiva à Juriſdictione Ordinariorum, à diverſis Summis Ponti-
35 ficibus conceſſa DD. Canonicis Lateranen. & ſignanter à Sixto IV. cujus vigore in Canonicos, & Congregationem Lateranen. nullam poſſunt Ordinarii Locorum exercere Juriſdictionem, nullamque Superioritatem in eorum perſonas, eorumque Eccleſias, & Monaſteria.

Objectum ſiquidem involvit manifeſtum æquivocum, quia aliud eſt, quod Epiſcopi in perſonas, & Eccleſias Canonicorum Lateranenſium Juriſdictionem contentioſam, & præ-
36 heminentiam, vel Superioritatem exerceant; quod eis permiſſum non eſt ex dicto Privilegio Sixti IV. quodq; nullatenus prætendit Rm. Epiſcopus; Aliud verò, totoq; Cœlo diverſum, & de quo nulla habetur mentio, neque prohibitio in dicto Sixtino Indulto, ut Epiſcopi in Locis exemptis, tanquam exiſtentibus in eorum Diœceſibus, non poſſint Pontificalia exercere, & propriæ Dignitatis inſignia, & ſigna deferre, quæ neque in dicto Privilegio Sixtino, neque alibi prohibita fuerunt Epiſcopis, & omni Jure eiſdem competunt, ex ſuprà allegatis; quibus addo *Joan. Petr. Riccium in addit. ad Franc. dec.* 715. ubi ſequendo *Card. Zabarel.*
37 aſſerit, quòd quamvis Epiſcopi in Locis exemptis non poſſint exercere actus Juriſdictionis contentioſæ, poſſunt tamen exercere actus omnes Juriſdictionis voluntariæ.

Itaut ſenſus verborum dicti Sixtini Indulti, nullus alius ſit, niſi ut Epiſcopi in linea Juriſdictionis contentioſæ, & veræ ſuperioritatis non poſſint exercere ullos actus, neque
38 in perſonas, neque in Eccleſias Canonicorum Lateranenſium; Nullo autem modo trahi poſſunt verba dicti Indulti ad longè diverſam lineam illorum actuum, qui unicè reſpiciunt præeminentiam, honorificentiam, & inſignia Dignitatis Epiſcopalis, ſemper, & ubique venerandæ, tam à Subditis, quàm ab Exemptis ex oraculo ſa. me. Leonis X. *de quo ſuprà num.*20.

Quod ſi aliqua in hac parte, ſeù reſpectu interpretationis dicti Indulti Sixtini, remaneret difficultas, quod non credimus, illa prorsùs de medio ſublata diceretur ab unifor-
39 mi pluſquam centenaria obſervantia; Idque ex illius nota efficacia, & notiori virtute, ut ſcilicet verba in eum ſenſum accipi debeant, ſecundum quem obſervata fuerunt, etiamſi contraria intelligentia, nedùm eſſet verior, ſed magis accom-
40 modata verborum ſenſui, per ea, quæ notant adducti in *meis diſcep. Eccl. p.2. diſcep.*16. *n.*101. *To.*1.

Imò ex hac cathegorica reſponſione, & ſolida animadverſione, deducta ab obſervantia aſſiſtente Rm. Epiſcopo, alia æquè cathegorica, & æqualiter ſolida inſertur reflexio, prorsùs ſubſiſtens demonſtrans contrarium prætextum,
41 quod ſcilicet etiamſi adversùs rei evidentiam, & palpabilem veritatem, eſſemus in terminis privilegii, nedùm clari, ſed clariſſimi, illud prorsùs eſſet inallegabile, eò quia per non uſum longè minoris temporis, quodlibet privilegium amittitur, & executionem non meretur, ex adductis per *Card. de Luca de Præemin. diſc.*2. *n.*21. *& de Regul. diſc.*49. *nu.*16. & firmatis per *Rot. in dec.* 1206. *n.*7. *cor. Emer. Jun.* loquente
42 de non uſu per ſpatium quadraginta annorum dumtaxat, ibi: *Illiuſque obſervantia executioni demandata per annos ferè quadraginta, quæ ſola ſufficeret, ut per eam, tanquàm per non uſum, ſeù verius contrarium uſum, quæcumque privilegia cenſeantur abolita, & dec.*75. *n.*8. *cor. Ottob. & in Brixien.* 22. *Junii* 1712. *§. Fruſtrà cor. Lancetta, & in Salisburgen. Vicariæ* 4. *Febr.* 1715. *in fine cor. Criſpo.* Et in præciſis terminis non uſus ſimilis privilegii Cong. Caſſinenſis reſolvit Sac. Congr. 43
Epiſc. *in Pragen.* 13. *Sept.* 1715. *Ponente Em. Odeſcalco*, de qua in meis *Diſcep. Eccl. p.1. diſcep.*11. *n.* 38. *& ſeqq. & n.*51. *v. Sac. Cong. To.*1. Et in punctualiſſimis terminis non uſus ejuſdem Conſtitutionis Sixtinæ, circa ea, quæ reſpiciunt Juriſdictionem Legatorum Apoſtolicæ Sedis, de quibus ſpecialis ſermo habetur in d. Conſtitutione, ultrò admiſſum fuit inter informandum à multis EE. PP. referentibus caſus præciſos, practicatos tempore eorum Legationis.

Pro quorum faciliori admiſſione dignentur Em. PP. præ
oculis habere moderationem Rev. Principalis cum habiti- 44
bus, & ornamentis ſuæ Dignitatis accedentis ad Eccleſiam DD. Canonicorum Lateranen. necnon incivilem recuſationem eorundem, nedum claudendo principales portas eorum Eccleſiæ, ſed removendo omnia Genuflexoria, quæ ſolita erant permanere in d. Eccleſia, per apertam vim impediendo ulteriùs graves, & exemplares Religioſos, ne ipſum reciperent, nevè illi obviam irent in acceſſu ad dictam eorum Eccleſiam cum illis circumſtantiis Expoſitionis Ve-
nerabilis, publicæ ſolemnitatis, magnique concurſus Popu- 45
li occaſione extraordinarii Jubilei, accurrentis ad lucrandas indulgentias, quæ omni animadverſione dignæ videntur, ut conſiderando multitudinem Populi, habemus *Text. in cap.*1.
de Maledict. ibi: *Multis cor. adſtantibus*, & obſervant *Pani- 46
mol. dec.*16. *annot.*1. *n.*28. *& Baſilic. dec.*14. *per tot.* Et conſiderando qualitatem Prælati, *Rayn. Obſer. Crim. c.* 1. *ti.*1. *§.*4. *n.*26. Et conſiderando ornamenta propriæ perſonæ, cum quibus Rev. Epiſc. reperiebatur, ſunt nimis elegantia, & æquè rotunda verba illa *Text. in Leg. Atrocem* 4. *Cod. de Injur.* ibi *Cùm eſſes in Sacerdotio, & Dignitatis habitum, & ornamenta præferres*, cum aliis apud *Raynald. ubi ſuprà tom.*3.
*c.*24. *§.* 46. *n.*251. Et conſiderando unitas prædictam, ac ſimi- 47
les circumſtantias notant adducti in *meis Inſtit. Crim. libr.* 2. *ti.*9. *à nu.*51. *uſque ad num.*64.

Cùm enim in iſtis terminis omni Jure poſſet Rev. Ep. procedere contra dictos Canonicos ad terminos individualis
reſol. Sac. Cong. Epiſc. à s. m. Clemente VIII. ſpecificè ap- 48
probatæ de qua ſupra *n.*24. & juxtà punctualiſſimè animadverſa, & latiſſimè comprobata per *Monacel. in Formular. to.*4 *in ſuppl. ad to.*2. *num.*564 latiùs duxit omnia remittere prudentiæ Em. PP. non ſine magnæ moderationis laude ſe abſtinendo ab iis, quæ abſque ullo dubitationis principio eidem erant æquè nota, atquè permiſſa.

In eadem Cauſa.

CONtrarii Defenſores commendabili ingenuitate aſſerunt: *Ultrò admittimus, & concordamus, licere Epiſcopo ingredi Eccleſiam erecta Cruce, in caſibus acceſſus neceſſarii,
ſive invitationis Canonicorum Lateran. ſive permiſſis per Conc. 49
Trid.* Igitur affirmativa reſolutio dubii, remanet innegabilis, quia non reperitur major ratio in d. caſu acceſſus neceſſarii, ac voluntarii, ex quo prorsùs abſonum eſt aſſerere, eandem numero erectionem Crucis in uno caſu importare actum Juriſdictionis, & ſuperioritatis; In alio verò non: Prout etiam exageratum privilegium Sixti IV. non diſtinguit dictos acceſſus, ſed generaliter loquitur, undè ſicuti erectio Crucis, ad ſenſum, non infringit eorundem privilegia in caſu acceſſus neceſſarii, ſive invitationis, ita etiam illa intacta relinquit in terminis acceſſus voluntarii, ſeù ex cauſa devotionis, ut in præciſis terminis, quòd concurrente
eadem ratione, eadem Crucis erectio in Locis exemptis de- 50
negari non poſſit, notant *Franc. dec.*715. *ſub n.*16. ibi: *Nec in uno eſt major ratio, quàm in alio, & Donat. Rer. Reg. tom.*1. *tr.* 13. *de Exemp. q.*74 *n.*2. ibi. *Omnia hæc cenſentur Inſignia Pontificalia. Tùm etiam quia hæc omnia æquiparantur, nec in uno reperitur major ratio, quàm in alio*, & in puncto, quod erectio Crucis permiſſa ſit etiam in caſibus extra actum neceſſa-
riæ viſitationis bene probant *Barb. in d. Clem.*2. *de Privil. n.* 51
2. *& de Poteſt. Epiſc p.*1. *ti.*4. *n.*39. & 40. *in Summ. Verb. Archiepiſcopi authoritas ſub nu.*28. *verſ. Amplia.*

Cum quibus, Partibus acerimè informantibus, *die* 26. *Martii* 1711. proceſſit Sacr. Congreg. Epiſc. Ponente. Em.
Gorſino *in Raguſina*, quando: *Cenſuit, & declaravit licuiſſe,* 52
& licere Archiepiſcopo Raguſino ingredi Conventum prædictorum PP. Dominicanorum cum Cruce erecta, non ad explendos actus aliquos neceſſarios, minuſque à Concilio Tridentino præſcriptos, ſed ad merum, & ſimplicem effectum cæremonialem, hoc eſt ad inviſendum Epiſcopum Aſcrivii, ſeù

Cat-

Digitized by Google

Cattari, ſuum Soffraganeum, moram facientem in Conven-
53 tu dictorum PP. Dominicanorum, qui non minùs exempti
ſunt à Juriſdictione Ordinariorum, ac ſint Canonici Late-
ranenſes, ut videre eſt *in Conſt.VII.Sixti IV. in Bull.nov.to.1.*
Poſſet proindè hic terminari Reſponſio, quia adversùs
reſolutiones Sac. Cong. *recalcitrare non licet*, ut *dicebat Ray-*
54 *nald. in Heteroclyt. Pietat. to.16. ſect.1. punct.14. num.12. fol.*
mihi 178. ea ratione, quia illa vim legis habent, & uti tales,
punctuali executioni, ſemper demandandæ ſunt, ex addu-
ctis in *Tom.1. p.1. diſc 6. nu 64.*
Cæterùm, ut inſubſiſtentia contrariæ prætenſionis undi-
55 que effulgeat, utque omnes animadverſiones remaneant in-
applicabiles dicimus, quòd non obſtat primò, quod Rev.
Epiſc. non gaudeat Archiepiſcopali Dignitate, quòdq; Epi-
ſcopis de Jure non competat facultas erigendi Crucem. Quia
id, quod Archiepiſcopis de jure communi, ſeù ad terminos
Clem.2. de Priv. competit circa Crucis delationem, Epiſco-
pis Lucanis conceſſum fuit à tribus Summis Pontificibus,
juxta totidem Diplomata, in Secretaria exibita.
Non obſtat 2. quod ab uſu Pallii non benè inferatur ad
uſum, ſeù facultatem deferendi Crucem: Quia Epiſcopi
56 Lucani, nedum habent amplam facultatem utendi pallio,
ſed etiam cubitale privilegium deferendi antè ſe Crucem in
eorum Epiſcopatu, juxta verba illa Privilegii Lucii Tertii,
de quibus ſupra num.1. Necnon juxta illa alia æque cubitalia
verba privilegii Caliſti III. ibi: *Uſum Crucis per Epiſcopa-*
57 *tum tuum, Tibi, tuiſque Succeſſoribus de conſilio Fratrum ſuo-*
rum conceſſit, & Apoſtolica Authoritate firmavit, quod quidem
Nos, ejus veſtigiis inhærentes, decernimus firmiter permanſu-
rum; Et proinde Rev. Epiſ. non infert ex uſu pallii uſum
erectionis Crucis, ut gratìs ex adverſo aſſeritur, ſed inſiſtit in
punctuali exequutione dictorum privilegiorum, clarè lo-
quentium de uſu Crucis, illum expreſsè permittendo Epi-
ſcopis Lucanis.
Non obſtat 3. quòd idem privilegium, uti loquens de Epi-
ſcopatu Lucenſi, non comprehendat Monaſterium Canoni-
corum Lateranenſium, quod eſt exemptum à Juriſdictione
58 Epiſcopi? Quia loca, quantumvis exempta, ſemper dicun-
tur, & ſunt in Diœceſi Epiſcoporum, ea ratione quia quæ-
libet exemptio eximit ſolùm à ſubjectione, non autem à ſi-
tuatione, quam adducunt *citati ſupra n.18.* Et in punctuali-
bus terminis, quod exemptio non impediat uſum delationis
Crucis in locis exemptis, benè advertit *Carol. Anton. de Lu-*
59 *ca ad Grat. diſcep.467. n.3.* ubi quod per exemptionem Or-
dinarii amittunt ea, quæ ſunt juriſdictionis, ſeù falcem Ju-
dicii, & poteſtatis, non autem amittunt ea, quæ concernunt
honorem, & prærogativam Dignitatis, qualis eſt Crucis
erectio quam ibidem unà cum *Vitalin. in d. Clem. num.35. de*
60 *Privil. & Franc. dec.711. n.11.* appellat falcem devotionis,
& reverentiæ; Et in terminis, quod ea, quæ conveniunt E-
piſcopis ratione eorum dignitatis, non tollantur per quam-
cumque exemptionem, benè obſervat *Rot. in dec.1713. n.13.*
cor. Coccin.
Non obſtat 4. quod erectio Crucis ſit ſignum indubitatæ
Juriſdictionis, ac per illam violata dicatur exemptio; Quia
id nullo modo ſubſiſtit, ſive præ oculis habeantur verba il-
61 la *Clem. 2. nulliùmque exemptioni, vel privilegiis eorundem*
aliud præjudicium generetur, nec ipſis Archiepiſcopo, vel Epi-
ſcopo Jus aliud quodlibet acquiratur, ſive attendantur Do-
ctorum, authoritates, & Sac. Cong. oracula; ſive demùm
rationes, & congruentiæ, ex latè animadverſis *ſup. à n.4.*
Non obſtat 5. quod quidquid ſit dicendum jure communi
attento, ex huc uſque animadverſis, omnia remaneant in-
62 applicabilia in præſenti ex privilegio Sixti IV. ampliſſimè
eximentis Congregationem Lateranenſem ab omni juriſdi-
ctione, ſuperioritate, & præeminentia Ordinariorum; Quia
verba dicti Sixtini privilegii non ſine aperta violentia detor-
queri prætenduntur ad honorificentiam, & Inſignia Digni-
tatis Epiſcopalis, de quibus non loquitur, eo quia eadem
verba reſtricta ſunt ad juriſdictionem, & ſuperioritatem,
quam non prætendit Rm. Epiſcopus, neque in Eccleſia, ne-
que in perſonis DD. Canonicorum; Eo enim tempore quo
Lucani Epiſcopi, Cruce antè ſe elevata, Eccleſiam Cano-
nicorum Lateran. ingrediuntur, nemo non videt, quod nul-
63 lam ſuperioritatem, nullamque juriſdictionem in eadem
Eccleſia, & Patres exercent, ſed ſolùm ſecùm afferunt fal-
cem illam devotionis, & reverentiæ, quam tres Summi Pon-
tifices per eorum Epiſcopatum eis deferre permiſerunt.
Non obſtat 6. quod privilegium Sixtinum, uti poſteriùs
Clem 2. de Privil. præferendum ſit, eidemque *Clem.* deroga-
64 verit; Præmiſſa enim regulari illa propoſitione, *quod unum*
privilegium quantum fieri poteſt debet ſe habere compatibiliter
cum alio, quam his verbis comprobat *D. Piton. diſcep.29. nu.*
14. Strictè dicimus, quod quidquid ſit de decretis Concilii
Tridentini, quæ veniunt ſub generali derogatione, conten-
ta in Literis, & Gratiis Apoſtolicis, etiamſi de eodem Tri-
dentino Concilio ſpecialem non faciant mentionem, ex
animadverſis per *Card. de Luc. de Benef. diſc.17. num 2.* & 65
per eundem *D. Piton. diſcep.13. num 23.* uniformi calamo
receptum eſt inter Canoniſtas, quod aliorum Generalium
Conciliorum diſpoſitiones nunquàm comprehenduntur ſub
revocatione generali, ſed ſpecificam, & individuam requi-
runt mentionem, ut admittit *D. Piton. diſcep.35. num.6.* & 66
concordant adducti per *Card. de Luc. de Penſion. diſc.1. n.12.*
& de Benefic. diſc.46. eodem num. & Rot. dec.225. num.4. cor.
Caval. ubi quod derogatio antiquorum Conciliorum Gene-
ralium, nedum non venit ſub generali revocatione, ſed illa
non ſolet, niſi cum magna difficultate concedi, ut in termi-
nis Clementinarum, emanatarum in Generali Concilio
Viennen. ex quo deſumpta eſt *Clem.2. de Privil.* cumulatis
innumeris concordantibus, in ſpecie firmavit *Rot in deciſ.*
101. *n.2. cor. Caval.* ibi: *Nec ſufficiebant clauſulæ derogato-*
riæ generales, quia cùm ſit diſpoſitio Conciliaris, fuit enim
facta in Concilio Viennen. requirebat ſpecialem derogationem, 67
& ideò obſtabat defectus voluntatis in concedente, & de-
ciſion.601. num 2. cor. eodem, & advertunt *etiam Card. de*
Luc. de Benef. diſc.52. num.14. ibi: *Continet decretum Conci-* 68
lii Generalis Viennen. quod exigit particularem mentionem, &
derogationem juxta naturam Conciliorum Generalium, cum
aliis, adductis ab *Anſald. in addit. ad deciſ. 32. n.19.* & à *Rot.*
in dec.281. n.19. p.15. rec. ibi: *Papa non derogat Textibus Conci-*
liaribus niſi per poſitivam, & expreſſam eorum abrogationem.
Non obſtat 7. quod in Conſtit. Sixtina §. 41. in ſpecie de-
rogatum fuerit Conciliis Generalibus, & conſequenter etiam
Clem.2. de Privil. editæ in Generali Concil. Viennen. jux- 69
ta verba illa literis majuſculis regiſtrata in contrariis Scrip-
turis §. *Quemadmodum: Non obſtan. Conſtitutionibus &c. ac*
etiam Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis ſpecia-
libus, vel generalibus; Iſta enim verba *ſpecialibus, vel*
generalibus referuntur ad Conſtitutiones, non autem ad
Concilia Specialia, vel Generalia, ut ex ſimplici lectura
dicti §. remanet evidens, & patet ex alia Conſtit 7. ejuſdem
Summi Pontificis Sixti IV. edita favore PP. Dominicano-
rum; in cujus §. 17. adſunt eadem numero verba, quæ Sac.
Rot. in punctuali *dec.181. per tot. & ſign. num.8. & 9. cor.* 70
Cerr. cenſuit, non continere derogationem Clementina-
rum, editarum in Generali Concilio Viennen. in ſpecie reſ-
pondendo *dec. Rotæ in Conch. Exemptionis cor. Orano*, ex ad- 71
verſo pro punctuali citatæ, quam itidem declarat *ead. Rot.*
apud Tambur. de Jur. Abbat. dec.92. num.5. & per tot. aſſe-
rens, verba illa *Specialibus, vel Generalibus* referri ad
Conſtitutiones, non autem ad Concilia, & *deciſ. 302. num.*
13. par. 9. rec.
Non obſtat 8. authoritas *Pignatel. conſul.45. à numer. 5.*
uſque ad 7. tom.7. pro punctuali in contrarium allegata. 72
Iſte enim Author potiùs retorqueretur ad hominem, eo quia
poſtquàm *à num.1. uſque ad num.18.* multa per modum ob-
jecti aſſeverat, quæ ad literam tranſcripta fuerunt in con-
trariis Scripturis. Tandem eiſdem reſpondendo *num 18.* ita
ait: *Verùm his omnibus non attentis, haud dubitamus af-*
firmativam ſententiam defendere, quam *per totam Conſulta-* 73
tione latè, & ſolide tuetur; Et à *num.19. uſque ad finem*,
reſpondet eis, quæ ſibi objecerat in principio, ut ex illius
recognitione remanet manifeſtum: Et propterea applican-
tur ea, quæ obſervavit *Gobb. conſul.51. num. 119.* aſſerens,
optimum eſſe ſignum peſſimi Juris allegare authoritates re-
probatas, & concordant adducti per *Rot. in dec 1620. nu.4.* 74
cor. Coccin. & in Romana, ſeù Fanen. Succeſſionis 8. Februar.
1706. §. Quod dictum, cor. Rev. Anſald.
Non obſtat 9. quod aliqui ex Epiſcopis Lucanis frequen-
ter acceſſerint ad Eccleſias Regularium abſque eorum 75
Pontificalibus Inſigniis, & non erecta Cruce, juxta men-
dicatas illas, & æque affectatas atteſtationes, quæ exhibi-
tæ fuerunt.
Ultrà, quod enim eædem atteſtationes ſe ipſas deſtruunt,
eo quia Teſtes illi, quorum atteſtationes exhibitæ fue-
runt, eodem tempore, quo aſſerunt Epiſcopos Lucenſes
non acceſſiſſe ad Eccleſias Regularium cùm Cruce ere- 76
cta, ſtatim ſubjungunt, *eccetto, che nelle Proceſſioni pub-*
bliche. Alii verò Teſtes, quorum atteſtationes pariter da-
tæ fuerunt, per dictionem illam *mai*, aſſerunt nunquàm
vidiſſe, Epiſcopos intrare dictas Eccleſias cùm Cruce ele-
vata, ibi: *Mai hanno alzata, o fatta alzare la Croce nell'*
entrare in detta Chieſa; Quæ dictio *mai*, cùm includat
om-

Digitized by Google

77 omnes caſus, omneque tempus, ex allegatis per *Barboſ.*
dict. 231. *per tot.* includit per neceſſariam conſequentiam
etiam caſus publicarum Proceſſionum, ut patet ad ſen-
ſum.

Strictè dicimus, quod facultas erigendi Crucem in pro-
priis Diœceſibus, quam de jure habent omnes Archiepiſco-
pi, & ex ſpeciali privilegio habent duo ſolùm Epiſcopi in
78 Italia, nempè Lucenſis, & Papienſis, reſpicit illorum
favorem, & commodum, unde retorqueri non debet in
eorum odium, & proptereà ſicuti non poſſent obligari ad
ſemper incedendum cùm eorum Inſigniis Pontificalibus, &
Cruce erecta, ita neque etiam poteſt eis idem uſus impedi-
ri, quando illo uti volunt, facultativi enim actus fieri poſ-
ſunt ad libitum, & ſi non fiant aliquo tempore, nullum
exindè generatur præjudicium illos non facienti, ex animad-
79 verſis per *Dec. conſ.* 171. *ſub num.* 6. *Roland. conſ.* 53. *num.* 38.
lib. 2. *Adden. ad Ludoviſ. dec.* 162. *nu.* 16. *Rota coram Priol dec.*
104. *num.* 37.

Non obſtant demum reſponſiones, exadversò datæ, ad
oſtendendam inapplicabilitatem punctualium reſolutio-
num hujus Sac. Cong. in Papien. *de qua ſuprà num.* 15. quod
80 ſcilicèt Epiſcopus Papienſis habeat Privilegium, *ubique Lo-*
corum deferendi Crucem, quodque Carthuſiani non habeant
adeò exemptiva Privilegia, ac habent Canonici Latera-
nenſes.

Reſpectu enim primæ partis contrarii objecti, dicimus,
quod ſolus Epiſcopus Nazarenus ubique Locorum d. Privi-
legium habet; *ut hac honorificentia Civitas illa decoraretur,*
81 *undè Unigenitus Dei Filius natalem ſuum ſortiri dignatus eſt*
diem, ut ait *Rot. in p.* 10. *rec. dec.* 106. *in princ. Utq. Epiſco-*
pus Patriæ D. N. Jeſu Chriſti aliqua ſpeciali, & majori præ-
rogativa fulgeret juxta verba *Card. de Luc. de Juriſd. diſc.*
30. *in princ. & de Præemin. diſ.* 16. *n.* 6. Quæ non poſſunt ap-
plicari Epiſcopo Papienſi, qui per ſolam ejus Diœceſim ta-
82 lem habet facultatem, ut notat *Ughell. in Ital. Sacr. ver. E-*
piſcopi Papienſes to. 7. *fol. mihi* 102.

Reſpectu verò ſecundæ partis ejuſdem contrarii objecti
dicimus, Privilegia Carthuſianorum, de quibus *in Conſt.*
3. *Bonifatii IX. in Bull. nov. to.* 1. eſſe æqualia cùm illis Ca-
83 nonicorum Lateranenſium, imò per notoriam communica-
tionem Privilegiorum, quæ viget inter dictas Religiones,
Carthuſiani fruuntur etiam illis eiſdem numero Privilegiis,
quæ habent Canonici Lateranenſes ex adductis per *Tambur.*
de Jur. Abb. to. 1. *diſp.* 18. *q.* 3. *per tot. & ſignanter n.* 15. & per
Donat. Regul. to. 1. *tit. de Comm privil. q.* 191. *per tot.*

In eadem Cauſa.

PRocedendo cum ordine illarum trium inſpectionum,
84 ad quas in contraria Reſponſione fuerunt reſtrictæ diffi-
cultates præſentis Cauſæ.

Prima, quod *Clemen.* 2. *de privileg.* uti loquens de Archie-
piſcopis non comprehendat Epiſcopos, habentes privile-
gium incedendi cum Cruce elevata ad inſtar eorundem Ar-
chiepiſcoporum, nullam omninò meretur animadverſio-
85 nem, Eo quia in tantùm in d. *Clementina*, nominati fuerunt
ſoli Archiepiſcopi, quia iſti, nemine excepto, talem ha-
bent à Jure facultatem; Non ſic autem Epiſcopi, quibus
ſolùm id competere poteſt ex ſpeciali privilegio, ut notant
Gloſ. in cap. 1. *Verb. Crucem, Ut lit. pend.* his verbis *Niſi hoc*
alicui per privilegium ſpeciale ſit conceſſum, & Zabarell. in c.
Antiquam ſub num. 6. *de Privil.* ibi *Niſi ex privileg. ſpeciali*,
in terminis *Novar. in Summ. Bullar. par.* 1. *comm.* 19. *num.* 3.
ibi: *Et quamvis d. Clementina loquatur de Archiepiſcopo,*
tamen illa fuit contingentia facti, & per eam non excluditur
Epiſcopus, qui pariter intùs Monaſteria, & Loca exempta,
& Populum exemptum benedicere poterit &c. & Gargiar. in d.
86 *Clem.* 2. *ſeù Tract. var. p.* 2. *c.* 6. *n.* 2. ibi *Crucem antè ſe portare*
poſſunt Archiepiſcopi, Populo benedicere &c. in Locis tamen
exemptis ſuæ Provinciæ, quod etiam in Epiſcopis locum habet,
niſi tamen eſſet præſens Legatus Papæ, &c.

Præſcindendo autem ab hac cathegorica reſponſione,
aliam, æque ſolidam, & in jure fundatam, ſubnectimus
adverſùs motivum hoc, quod gratis ubique appellatur fa-
87 tale in contraria Reſponſione, in eo conſiſtentem, quod
cùm non poſſit in dubium revocari, Epiſcopos Lucenſes
habere privilegium ad inſtar Archiepiſcoporum incedendi
per eorum Epiſcopatum cum Cruce elevata uſque à tempo-
re Lucii III. eo ipſo, quod in poſteriori Generali Concilio
Viennenſi, regiſtrato in *Clem.* 2. *de Privil.* Archiepiſcopo-
rum facultas fuit in hac parte ampliata, etiam ad Eccle-
ſias exemptas, dicitur pariter ampliatum dict. privilegium
adinſtar, antecedenter conceſſum, ex ſolito Summorum
Pontificum, *ut eorum privilegia ad inſtar ſemper, & in omni* 88
futuro tempore æqualia ſint, & correſpondeant aliis privile-
giis, primò conceſſis; ſunt verba *Donat Reg. Regul. tom.* 1. *tr.*
3. *de privil. ad inſtar qu.* 3. *num.* 4. & concordant adducti per
Barboſam, & Tamburinum, ubi proximè. Si enim Archie-
piſcopis talis hodiè tolleretur facultas, abſque ullo dubio
illa etiam privati dicerentur Epiſcopi, habentes acceſſo-
rium privilegium, ſeu adinſtar facultatis, & privilegii
Archiepiſcoporum; *Et ideò aucto, diminuto vel revocato*
privilegio principali, ſequitur neceſſariò, augeri, diminui,
& revocari privilegium in perſona eorum quibus communica-
tum eſt; ita ad literam *Barb. de Clauſ. clauſ.* 5. *n.* 8. quem pun- 89
ctualiter tranſcripſit *Tamb. de Jur. Abbat. tom* 1. *diſp.* 18. *qu.*
5. *num.* 2.

Secunda Inſpectio, quod in omnem caſum Motus pro-
prius Sixti III. derogavit eidem anteriori *Clem.* 2. *de privil.*
quodque ille uti ampliſſimè eximens Canonicos Lateranen-
ſes, nedum ab omni juriſdictione, & ſuperioritate, ſed
etiam ab omni præeminentia Epiſcopi Lucani, amputet in 90
radice omnem dubitandi occaſionem, ejuſdem prorsùs eſt
inſubſiſtentiæ; Quamvis contrarii Scribentes, non ſine le-
pidis phraſibus aſſerant, quod Defenſores Epiſcopi neſciant
reſpondere eidem Motui proprio, niſi caſtrando illius ver-
ba, & ſaltando dictionem illam *præeminentia*.

Quod enim dict. Motus proprius Sixtis IV. non derogave-
rit dict. Clementinæ, emanatæ in Generali Concilio Vien.
nen. cujus nullam facit mentionem, eſt pluſquàm evidens; 91
Quia *Papa non derogat Textibus Conciliaribus, niſi per po-*
ſitivam, & expreſſam eorum abrogationem, ait *Rota in deciſ.*
281. *num.* 19. *p.* 15 *Rec.* Quod ad hominem comprobavimus
ſupra nu. 64. Ubi ulterius demonſtravimus, non ſine volun-
tario æquivoco verba hæc d. Motus proprii Sixtini: *Syno-*
dalibus Conciliis editis ſpecialibus, vel generalibus, literis 92
majuſculis impreſſa in contrariis Scripturis, applicari exad-
verſos Conciliis Generalibus, eo quia juxta illorum litera-
lem, obviumque ſenſum, intelliguntur de Conſtitutioni-
bus generalibus, vel ſpecialibus, editis in Conciliis Syno-
dalibus, non autem detorqueri valent ad Concilia Genera-
lia, & multo minus ad Specialia, quæ prorsùs incognita
ſunt Theologis, & Canoniſtis.

Quod verò illud verbum *præeminentia*, ad nauſeam uſ-
que inculcatum in contrariis Scripturis, in eodem Motu
proprio accipiatur pro ſynonimo cum aliis verbis *Superiori-* 93
tate, & Juriſdictione, evidens quoque fit, nedum ex
proprio ſenſu, & literali intelligentia ejuſdem Motus
proprii, ut patet illum conſideranti, eo quia nullum alium
finem habuit dictus Summus Pontifex, quàm eximere Ca-
nonicos Lateranen. à ſubjectione Epiſcoporum, intactam
omninò relinquendo dignitatem, & præeminentiam illarum
perſonarum.

Sed clariùs, obſervando cum *Sac. Rot. in dec.* 281. *à nu.* 4.
uſq; ad 9 *p.* 15. *Rec.* dupliciter in jure uſurpari verbum iſtud 94
præeminentia; Unu ſcilicèt modo ratione ſolius Dignitatis
perſonæ, in quo ſenſu appellari ſolet præeminentia hierar-
chica, de qua eſt *Textus in can. Cleros diſtinct.* 21. illamque
exemplificat in Epiſcopo, & in aliis Eccleſiaſticis Dignita-
tibus eadem *Rot in d. dec.* 281. *n.* 5. *p.* 15. & concordant addu-
cti *in dec.* 87. *n.* 3. *p.* 17. *Rec.* Alia verò præeminentiæ ſpecies 95
dirigitur, ſeù dicitur ordinem ad obedientiam, & ſervito-
riam qualitatem ſubditi, qualem exemplificat *Rota ubi ſupra*
n. 7. reſpectu Abbatis erga ſuos Monacos, de qua eſt *Textus*
in cap. Cùm in Eccl. de Major. & obed. & concordant *citati in*
dec. 404. *nu.* 52 *p.* 19. *rec.*

Hinc præmiſſo duplici, & utraque convincentiſſima ra-
tione, Motus proprius Sixti IV. intelligendus eſt de ſecun-
da ſpecie præeminentiæ, ſororis juriſdictionis, & ſuperio-
ritatis, non autem de prima ſpecie hierarchicæ præeminen-
tiæ, nullam habentis affinitatem cum eiſdem Superioritate, 96
& juriſdictione, ſed reſpicientis ſolam qualitatem, & digni-
tatem perſonarum.

Tùm quia hæc prima ſpecies præeminentiæ hierarchi-
cæ nunquàm dicitur ſublata per quamcumque amplam,
ampliorem, & ampliſſimam exemptionem, juxta Theo- 97
ricam *Felin. cap. Cùm non liceat ſub num.* 2. *de Præſcript.*
ibi: *Nunquàm tollitur propter exemptionem*, quam ſequun-
tur adducti à *Tamburin. de Jur. Abb. to.* 1. *diſp* 25. *q.* 7. *num.*
45. ibi: *Quod eſt intelligendum de Jure reverentiali, quod*
debetur ratione dignitatis; Iſtud enim nunquàm tollitur
per quamcumque exemptionem, Monacell. in Form. to. 3. 98
tit. 3. *form.* 6. *num.* 20. ubi, quod ità declaravit *Sac. Congreg.*
Epiſc. in Forolivien. 8. *Martii* 1692. *ord. de Luc. de Præemin.*
diſc.

Digitized by Google

diſc. 21. num. 8. ibi : *Non obſtante exemptione, quæ tanquam
dativa, & accidentalis, non tollit præeminentialia, & Rot.
dec. 1731. num. 13. cor. Coccin.* Cujus communis opinionis,
comulatis concordaotibus, iſtam aſſignat convincentem ra-
99 tionem *Rot. in deciſ. 415. num. 15. par. 18. Rec.* quia ea, quæ
concernunt reverentialia, & præeminentialia perſonæ, ra-
tione ipſius dignitatis, non ſolùm debentur à ſubditis, ſed
etiam à non ſubditis.

Tum etiam quia, Jure communi attento, omnes Reli-
gioſæ Familiæ ſubjectæ ſunt Epiſcoporum Juriſdictioni,
ſuperioritati, & præeminentiæ, tàm Juriſdictionali, quàm
100 hierarchicæ, ex latè animadverſis, per *Pignatel. conſultat.
94. per tot. tom. 10.* & ex adductis *ſuprà tom. 3. part. 1. di-
ſcept. 10. numer. 52.* quibus addo *Rot. in deciſ. 15. numer. 1. &
per tot. apud de Proſper. de Territ ſeparat.* Et propterea
Conſtitutio, eximens dictos Religioſos à Juriſdictione,
101 ſuperioritate, & præeminentia Epiſcoporum, uti corri-
gens Jus commune, dicitur odioſa, & quo fieri poteſt re-
ſtringenda eſt, itaut in aliis terminis, in quibus correctio
verificari poteſt in pluribus caſibus, ſemper facienda ſit in-
terpretatio, ut illud in uno tantùm caſu corrigat, juſta
Text. literales in l. Præcipimus in fin. Cod. de Appellat. & in
cap. cùm expediat in princ. de Elect. in 6. cum aliis apud *D.
Piton diſcep. Eccleſ. 12. num. 12. in fine, & apud Rot. in dec.
557. num. 10. par. 19. Rec.* Et propterea omnis in caſu præ-
102 ſenti capienda eſt interpretatio, ut correctio d. Juris com-
munis, inducta per d. Motum proprium, non verificetur in
omnibus ſpeciebus præeminentiæ, comprehendendo etiam
præeminentiam hierarchicam, ſed illa reſtringatur ad ſolam
præeminentiam Juriſdictionalem.

Ex quibus, abſque alia ſalratione, & caſtratione verbo-
rum, videtur cathegoricè reſponſam dicto Motui proprio
103 Sixti IV. Et tamen aliam ſubjungimus reſponſionem, quæ
nullam videtur admittere contrariam replicationem, & eſt
ſequens.

Clemens VIII. in celebri illo Decreto anni 1603., quod
eſt impreſſum apud *Novar. in Summ. Bullar. comm. 19. nu-
104 mer. 1.* ampliſſimè derogando omnibus omninò exemptioni-
bus quorumcumque Monachorum, & Regularium, expreſ-
sè mandavit, Epiſcopos, nedum ingredi poſſe Eccleſias
Monachorum, & Regul. quomodocumque exemptas, &
105 cum omnibus inſigniis, & ornamentis, propriæ Dignitati
conceſſis, ſed poſſe etiam in eiſdem Eccleſiis exemptorum
facere, ſive cum Mitra, ſive cum Cappa, omnes illas
functiones, quas in Eccleſiis, ſibi ſubjectis facere poſſunt,
& ſolent (ſunt verba Decreti) *Tam ex conſuetudine, & pri-
vilegio, quàm ex Sacror. Canonum Conſtit. & Pontificalis Ro-
mani præſcripto.*

Cùm igitur Epiſcopi Lucani ex rotundo triplicato Privi-
legio totidem Summoram Pontificum Lucii, Caliſti, &
106 Innocentii Tertii, ingredi poſſint Eccleſias non exem-
ptas, cum Croce elevata ex admiſſis per Canonicos; Pro-
cedendo cum claro tenore hujus Pontificii oraculi, ſeu
literalis Conſtitutionis Clementis Octavi in neceſſariam
conſequentiam, cum eadem Cruce elevata ingredi pote-
runt Eccleſias Canonicorum Lateranenſium, & om-
nium aliorum Religioſorum, quomodocumque, & quali-
tercumque exemptas; In cujus Clementini Decreti con-
flictu non credimus repetendum dictum Motum proprium
Sixti IV. uti in hac parte funditus ſublatum à dicto po-
ſteriori Decreto Clementis VIII. quod præferendum eſt
107 omnibus anterioribus contrariis diſpoſitionibus, ex alle-
gatis per *D. Piton. diſcep. Eccleſ. 40. num 11.* quem ſequu-
tus fui in *par. 2. meatum diſcep. Eccleſ. diſcept 18. numer. 10.
Tom. 1.*

Supplicantes obſervare verba illa initiativa Decreti
Clementis VIII. *Decet, Epiſcopis pro eo, quo in Eccleſia
Dei excellunt dignitatis gradu, in quocumque ſuarum Diœ-
ceſum loco, eam, quàm par eſt, reverentiam, & honorem
decoro cultu, & ornatu exhiberi*; Non enim reverentia, ho-
108 nor, decorus cultus, & æqualis ornatus in Eccleſia Cano-
nicorum Lateranenſium exhiberentur Epiſcopis Lucanis,
pro eo, quo in Eccleſia Dei excellunt dignitatis gradu, ſi
ad illam accedentes tenerentur domi relinquere, & ſecum
non afferre inſignia, propriæ dignitati conceſſa, impor-
tantia ſolùm illorum hierarchicam præeminentiam *ex ſupra
animadverſis*, quibus addimus *Vital. in d. Clem. 2. num. 2.
de Privil. Franch. deciſ. 781. num. 7. Urſell. concluſ. legal. 138.
numer. 29. Gratian. diſcept. 467. num. 3. Quarant. in Summ.
Bullar. verb. Archiepiſcopi authoritas ſub numer. 29. & Ven-
109 trigl. de Juriſdict. Archiep. cap. 17. num 8.* in noſtris indivi-
dualiſſimis terminis in ſpecie loquentes de Epiſcopis, & Ar-
chiepiſcopis, juxta deſiderium contrariorum Defenſorum,
expreſſum in eorum Scripturis, aſſerentes, Crucis eleva-
tionem nullum importare Juriſdictionis actum, nullumque
ex illa exemptis reſultare præjudicium, ſed unicè demon-
ſtrare præcipuam quandam dignitatem ejus, cui præfer-
tur.

Cujus uſum ortum habuiſſe ex cæremoniis publicarum
Supplicationum, ex quo illa quoque emerſit conſuetudo,
ut eximiæ dignitatis Viri antelatis Crucibus exciperentur, 110
per hæc verba obſervat eruditiſſimus *Gonzal. in notis ad cap.
5. lit F. in fine, Ut lit. pendent.* ubi *ex Anaſtaſio in Vita Adria-
ni*, advertit, inde inductum fuiſſe, *ut ante primos Eccleſiæ
Prælatos Crux deferatur.*

Itaut, quidquid antiquis temporibus, pro acuendis in
Scholis ingeniis, dictum fuerit, hodiè nullus remaneat in 111
hac parte dubitandi locus; Præcipuè poſt quam *Sacra Rota*
in *Trojana, de qua ſupra numer. 5.* noluit ſequi opinionem 112
illorum Authorum, qui credunt, Crucis erectionem deno-
tare Juriſdictionis exercitium. Et poſtquam hæc Sac. Con-
greg. illos expreſsè reprobavit in celebri *Papien.* quando ex-
clamantibus Carthuſianis, quod delatio Crucis Epiſcopi
Papienſis per eorum Eccleſiam, & Monaſterium importa-
bat Juriſdictionis exercitium, utraque Parte acerrimè in-
formante, omnibuſque maturè conſideratis, intrepidè re-
ſcripſit; *Licere Em. Epiſcopo ingredi cum Cruce in caſu, de
quo agitur, etiam Monaſterium, abſque ullo tamen exercitio* 113
Juriſdictionis. Non attenta contraria reſponſione, quod
d. reſolutio prodierit ex eo, quia idem Epiſcopus Papien.
viſitare poteſt Eccleſiam, & computa Religioſis revidere,
eo quia quando hæc facit dicitur habere, & exercere Juriſ-
dictionem, & propterea quæſtio erat, quando ex particu-
lari motivo, ſeu devotione ad Eccleſiam ſe conferre vo-
lebat.

Opportunè proinde ſubjungentes hìc, quod poſſunt Ca-
nonici Lateranenſes gaudere impetratis in hac parte reſpe-
ctu totalis, & maximæ exemptionis à Juriſdictione, ſupe-
rioritate, & præeminentia Juriſdictionali Epiſcoporum, 114
neque ulteriùs inſiſtere deberent, fimbrias dilatando, cir-
ca aliam, æquè exorbitantem, ac inauditam prætenſionem,
ſpoliandi illos, quos Spiritus Sanctus poſuit regere Eccle-
ſiam ſuam prærogativis, præeminentiis hierarchicis, &
aliis ornamentis, & inſigniis, eorum ſublimi Dignitati
conceſſis, illos vel invitos obligando ad non ſecum ducen-
dum *Dominicæ paſſionis vexillum*, quale vocatur Crux in
cap. Antiqua de Privil. ſeu *Salvatoris Noſtri ſignum*, uti ap-
pellatur *in leg. unic. Cod. Nemini licer. In hoc enim magna* 115
gloria Dei eſt, quod Ordo Epiſcopalis agnoſcatur qualis eſt,
ut ſcripſit *S. Franc. Saleſius* Epiſcoporum decus, & orna-
mentum, in *Epiſt. 30. ad ejus Confratrem lib. 1.* ubi ulterius
conquæritur, quod muſcus exemptionum, ab Eccleſiæ ar-
bore avulſus, multa mala produxit, & concordant *Altaſer.
in Aſceticon. cap. 12. per totum Van. Eſpen. in Juriſ. Eccleſ.
univ. par. 3. tit. 12. cap. 4. per totam tom. 2. Thomaſin. de Be-
nefic. lib. 3. cap. 29. num. 11. & ſeqq* cum aliis apud *Rot in de-
ciſ. 15. à num. 4. apud de Proſper. de Territ. ſepar.*

Indeque memorabile eſt in hac re alterius Sancti Franci-
ſci, Seraphici Ordinis Fundatoris, hiſtoricum monu-
mentum, *et ſcilicet adeo diſplicaiſſe exemptiones, ut in hu-* 116
*manis agente nullam à Sede Apoſtolica expetierit privilegium,
ſuos Fratres à poteſtate, & Juriſdictione ordinaria Epiſcopo-
rum ſubtrahens, moriensque, inter alia, in ejus teſtamento
diſpoſita, illud præcipuum extitit, ut ejus Succeſſores omnino
abſtinerent ab hujuſmodi privilegiis impetrandis, ut ex Baro-
nio anno 676. Altaſerra, Van. Eſpen. & Thomaſino* per hæc 117
numero verba obſervat *Rot. in d dec. 15. num. 8. apud de Proſ-
per. de Territ. ſepar.*

Longè autem memorabilia monumenta, & inſigniora do-
cumenta habemus in hac parte relicta Monachis, ab eo-
rum inſigni Abbate *Divo Bernardo*, non minus miracu-
lorum gloria, quàm ſplendore ſapientiæ illuſtri, quæ ad 118
evitandam prolixitatem recognoſcere ſupplicamus *in Tra-
ctat. de Morib. & Offic. ad Henricum Senonenſem Archiepiſco-
pum, in ejus Epiſtol. epiſt. 42. & de Conſiderat. ad Eu-
gen. cap. 3.* cujus verba regiſtravi in *Tom. 1. par. 2. diſcep. 10.
num. 6.*

Tertia demum inſpectio circa probationem obſervan-
tiæ, etiam in caſibus voluntarii acceſſus Epiſcoporum
Lucenſium ad Eccleſiam Canonicorum Lateranenſium,
poterat exadverſo omitti, uti ab ipſiſmet ultrò admiſ-
ſa in contrariis Scripturis; Ad hominem enim retor-
queratur reflexio iſta contrariorum Defenſorum *Si debet* 119
accedere ob invitationem, congruum eſt, ut accedat cum

pompa,

Digitized by Google

pompa, figura, & inſignis, propriæ Dignitati conceſſis:
Neſcimus autem videre, & difficilè erit oſtendere diſpari-
tatem, quare idem Epiſcopus accedere non debeat cum
pompa, figura, & inſignis, propriæ Dignitati conceſſis,
120 quando accedit invitatus, ſeu motus à propria devotione,
vel à magno concurſu Fidelium, vel ab alio æquè pio, ac
laudabili motivo, benè *Ventrigl. de Juriſd. Archiepiſ. cap. 17.*
ſub n. 8. ubi illam adducit bonam rationem, *quia Clementi-*
na generaliter loquitur; Igitur ex communibus axiomatibus
generaliter intelligenda eſt.

Non attenta reſponſione, quod ex conſenſu Canonico-
rum, invitantium Rev. Epiſcopum *permiſſo antecedenti, ſeu*
acceſſu, cenſetur de conſenſu Regularium invitantium permiſ-
121 *ſum omne conſequens, acceſſorium ad Dignitatem, & perſo-*
nam; Etenim juxta præciſa verba *Sac. Rot. in dec. 44. num.*
11. & ſeq. parte 7. recent. magna ſimplicitas eſt prætende-
re, ut particulares Religioſi, imò etiam Superiores Reli-
gionum poſſint permittere dicta acceſſoria ad ornamentum
perſonæ, & Dignitatis, ſeù innegabiliter præjudicare
privilegiis, eorum Congregationi, ſeù Religioni conceſ-
ſis, invitando Epiſcopos ad eorum Eccleſiam cum pom-
pa, figura, & inſignis, propriæ Dignitati conceſſis, ſi
122 ista ſub verbo illo *præeminentia* vigore Motus proprii
Sixti IV. in illa deferri non poſſent; Eſt enim conclu-
ſio, uno ore à DD. recepta, & à magnis Tribunalibus
admiſſa, quòd ad id non ſe extendat facultas neque par-
ticularium Religioſorum, neque Superiorum Religionum,
ex adductis *in Tomo primo par. 1. diſcep. 8. numer. 21.* &
præter ibidem allegatos, *Rota in Turitana Decimarum*
21. Novembris 1703. §. Denique cor. Anſalda, & 6. Mar-
tii 1705. §. Sed quatenus cor. Molinz, & melius *in deciſ.*
606. n. 6. cor. Emer. Jun. ibi: *Neque convalidari dici poſſunt*
ex prætenſo conſenſu Superiorum Religionis, quoniam iſti
nequeunt abſque Beneplacito Apoſtolico renunciare, ſive
123 *præjudicare Privilegiis, & conceſſionibus, ſuis Ordini con-*
ceſſis.

Quibus additur, quod talis obſervantia punctualiter
etiam viget in Civitate Papiæ, in qua Canonici Late-
ranenſes, abſque ullo ſcrupulo, ſemper permiſerunt E-
piſcopis, etiam in caſibus voluntarii acceſſus, ingreſſum
in eorum Eccleſia, cum Cruce elevata, quæ obſervan-
124 tia magnifacienda eſt ad noſtrum effectum ex allegatis
ſupra num. 39.

Remanent tres Anonimi reflexiones, quæ nullam omni-
no reflexionem merentur;

Non prima, quod Motus proprios Sixti IV. abſtulerit
omnem umbram præeminentiæ Epiſcoporum Lucenſium
in Eccleſia Canonicorum Lateranenſium; quia ille ex
125 ſupra animadverſis nullum attolit præjudicium, nullam-
que importavit diminutionem præeminentiæ hierarchicæ
Epiſcoporum.

In omnem verò caſum, ſemper urgeret, quod dictum
poſterius Decretum Clementis VIII. nedùm dicetur reſti-
tuiſſe umbram, ſed etiam corpus, & ſubſtantiam præemi-
126 nentiæ hierarchicæ in eorundem Eccleſia, permittendo
Epiſcopis Lucenſibus in eadem Eccleſia facere illaſmet nu-
mero ſolemnes functiones, quas facere ſolent, ſivè de Ju-
re, ſive ex conſuetudine, ſive ex Privilegio in propria Ec-
cleſia Cathedrali, & quidem cum omni honore, deco-
re, cultu, & æquali ornatu. Quæ omnia ex diametro pu-
gnare videntur cum excluſione cujuſcumque umbræ præemi-
nentialis, ut de ſe patet.

Minus refragatur ſecunda contraria reflexio, quod
127 hæc rotunda confeſſio, quæ legitur *in Scripturis Cano-*
nicorum, ibi: *Admittimus in caſu acceſſus mixti, quando*
ſcilicèt Reverendiſs. Epiſcopus fuerit invitatus per Canonicos
Regulares ad aliquas functiones, E ſtata fatta in favore del-
le altre Chieſe de Regolari, non della noſtra di S. Freddiano:
Videtur enim nimis exorbitans prætendere, ut eruditiſſimæ
Scripturæ, tàm pro veritate, quàm pro Canonicis, circa
hoc punctum divulgatæ in Civitate Lucenſi, & EE. PP.
diſtributæ, compoſitæ fuerint pro aliis Regularibus, qui
nunquam ſomniarunt illas procurare, & non loquuntur de
128 Canonicis Lateranenſibus, qui pro habendis eiſdem Scri-
pturis ad praxim in hac parte reduxerunt optimum il-
lud *Alciati* conſilium *lib. 12. Parerg. cap. 15. Liberalis ſit*
Litigator, & honorarii magnitudine diligentiam Advoca-
ti provocet; Ad quod alluſit *Sacr. Rot. in Romana Mo-*
bilium 23. Martii 1711. §. Qua ad Tabulas cor. Aldro-
vando, quando firmavit, non eſſe rem novam, ne-
que inſolitam, quòd Clientes aliqua etiam dona pro-
fundant erga Defenſores Cauſarum, ad compenſandos
inſolitos labores, excitandamque illorum ſedulitatem.

Demùm nullius relevantiæ eſt tertia reflexio, innixa præ-
rogativis Prioris S. Frigdiani, exercentis Juriſdictionem in
Oppido Carrarii; Relinquendo enim in hac parte locum 129
veritati circa dictam Juriſdictionem, neſcimus videre
quid commune illa habeat cum ſingulari Privilegio Epi-
ſcopi Lucani incedendi per ſuum Epiſcopatum cum Cruce
erecta, & ſic etiam per Eccleſiam S. Frigdiani, quam
unà cum Monaſterio Canonicorum Lateranenſium à fun-
damentis eſtruxit unus ex ejus Anteceſſoribus Epiſcopis, 130
ut vidimus ſuprà numer. 30. Indeque ſimiles allegandi mo-
dos *D. Piton in ejus diſcep. Eccleſ. 12. num. 25.* vocat allega-
tiones *ad Baliſtam, Sperell.* verò *in dec. 138. nu. 5.* ſequutus in
meis *Inſtit. Crim. lib. 4. ti. 8. n. 98.* illum appellat allegare do-
ctrinas ad ornatum Urbis.

Ultrà quod contraria reflexio potiùs retorqueretur ad ho-
minem; *Qui enim ſcit ſe quibuſdam eſſe præpoſitum, non mo-*
leſtè ferat, aliquem ſibi eſſe prælatum, ſed obedientiam (re-
verentiam poſſumus addere in noſtris terminis) *quam exigit,* 131
etiam ipſe rependat, ſcripſit *S. Leo Papa* ut videre eſt *in can.*
Qui ſcit 2. quæſt. 6. In qua parte habemus etiam celebre il-
lud documentum Innocentii III. unius ex illis Summis Pon-
tificibus, qui dictum ſingulare Privilegium Epiſcopis Luca-
nis conceſſerunt, de quo *in tom. 1. Epiſt. ejuſdem fol. mihi* 132
228. ibi: *Cùm ſecundum doctrinam Evangelicam, quæcum-*
que vultis, ut faciant Vobis homines, & Vos eis eadem facere
debeatis, eam obedientiam Vos convenit præſtare Prælatis,
quam Vobis vultis à ſubditis exhiberi, cum aliis, relatis *in*
Tom. 1. par. 1. diſcep. 10. nu. 30.

Itaut ex his omnibus, præcipuè ſimul unitis, remaneat
imperceptibile, quare ex adverſo tantus fiat rumor, tant-
què audiantur exclamationes, & promoveantur cavillatio-
nes adverſus tria rotunda Privilegia totidem Summorum 133
Pontificum, ad inſtar Archiepiſcoporum concedentium
Lucanis Epiſcopis raram facultatem ſeù ſpeciale Privi-
legium, antè ſe deferendi Crucem per eorum Epiſcopa-
tum, abſque ullo gravamine, vel præjudicio exempto-
rum, quodque per talem delationem Crucis, nec *ipſis*
Archiepiſcopo, vel Epiſcopo jus aliud, quodlibet acquiratur,
juxtam literam dictæ Clementinæ, & juxta punctualiſſi-
mè firmata *per Gratian. diſcep. 467. num. 3.* ibi: *Maximè*
quia iſta inſignia Pontificalia deferuntur ſine præjudicio alte-
rius, & Urſell. concluſ. legal. 138. num. 29. ibi: *Præſertim* 134
quia hujuſmodi Pontificalia inſignia ſine alterius præjudi-
cio deferuntur. Quod ſingulare Privilegium à Lucanis Re-
ligioſis, imitantibus eorum doctiſſimos Concives, relatos,
& pro Veritate ſequutos ab R. P. D. meo Farinello, Viro
literis nobilitate, ingenuitate, & probitate inſigni, ſatis
quidem noto, ſed nunquam ſatis laudato, viriliter po-
tiùs defendendum eſſet, quàm adeò frivolis reflexioni-
bus exceptionibus, & philacteriis criticandum; Ità
enim operari idem eſt, ac velle offuſcare pretioſiorem
Gemmam ex illis, quæ emicant in Mitra Lucenſi, quæ-
vè deſideratur in 277. aliis Epiſcopalibus Mitris totius
Italiæ, & in 454. aliis totius Orbis, ex quo quatuor 135
alii dumtaxat Epiſcopi in toto Orbe ſimile Privilegium
habent, nempè Oſtienſis, Papienſis, Bambergenſis, &
Quinqueccleſien. teſtibus *Duran. de Ritib. Eccleſ. lib. 2. cap.*
9. num. 43. Moſcon. de Majeſt. Milit. Eccleſ. par. 1. lib. 1. cap. 8.
fol. 236. lit. C. Ventrigl. de Juriſdict. Archiep. cap. 7. numer. 3.
Barboſ. de Jur. Eccleſ. lib. 1. cap. 7. numer. 103. & Marchin. de
Sacr. Ordin. tract. 4. cap. 9. num. 1.

Sacra Congreg. Concilii die 8. Auguſt. 1716. propoſito 136
dubio: *An liceat Epiſcopo Lucano ingredi, erecta Cruce, Ec-*
cleſiam Sancti Frigdiani Canonicorum Lateranenſium in caſu
&c. Reſpondit *Affirmativè*: Cui reſolutioni DD. Canonici
Lateranenſes acquieverunt.

DISCE-

DISCEPTATIO II.

Romana Juris diſtribuendi Dotes.

PRO

Guardianis, ſeù Cuſtodibus Vener. Archiconfraternitatis Sacrorum Stigmatum de Urbe.

ARGUMENTUM.

In Legato Dotium, diſtribuendarum à Guardianis, ſeù Cuſtodibus Locorum Piorum, an comprehendantur Primicerii, Priores, ſeù alii majores Officiales eorundem Locorum Piorum, ſtant in electione Puellarum, aſpirantium ad eaſdem Dotes, votum etiam habeant iidem majores Officiales, unà cum Guardianis, quorum arbitrio relicta fuit Dotium diſtributio.

SOlita maturitate obſervavit *Sacra Rota coram Rev. Anſaldo deciſ.* 22. *num.* 1. rara eſſe morientium elogia, quæ ab-
1 ſque controverſia ſuum conſequantur effectum, & pacificam
habeant exequutionem; Quod ad unguem verificatur in te-
ſtamento piæ mulieris Angelæ Bartolacciæ de Barberiis,
uxoris Marci Antonii de Barberiis, qui per longum ſpa-
tium ferè 40. annorum fuit unus ex diligentioribus Con-
fratribus, & ex magis attentis Officialibus, & Guardia-
nis Venerabilis Archiconfraternitatis Sacrorum Stigma-
tum de Urbe: Cùm enim poſt inſtitutam hæredem ean-
2 dem Vener. Archiconfraternitatem, ſequentibus claris
verbis ſuam explicaverit voluntatem circa dotium, ab ip-
ſa relictarum, diſtributionem, ſpecificè, & præcisè com-
miſſam PP. Guardianis ejuſdem verè pii Loci: *E ſia in
oltre obligata la medeſima Compagnia a diſtribuire tre doti
di ſcudi trenta l'una a tre povere Zitelle, che non habbino
meno d'ann. 18. tanto per il matrimonio carnale, quanto
per lo ſpirituale, da eleggerſi come ſegue, cioè una dalli Ere-
di del Sig. Marc' Antonio mio Sig. Conſorte, e l'altre due
dalli PP. Guardiani pro tempore. Con dichiaratione eſpreſ-
ſa, riſpetto alla nomina de PP. Guardiani, che ſiano pre-
ferite quelle Zitelle, che ſaranno orfane di padre, e di ma-
dre.* Quamvis enim verba hæc videantur nimis clara, &
literaliter explicantia ejus voluntatem, adhuc oritur du-
bium. An Primicerius ejuſdem Ven. Arch. veniant ap-
3 pellatione Guardianorum, itaut Jus pariter habeat nominan-
di dd. puellas, unà cùm eiſdem PP. Guard. vel potiùs an
iſti, privativè quoad d. Primicerium, omneſque alios
Officiales, nominare poſſint eaſdem puellas; Circa quod
pro veritate, & conſcientia de meo ſenſu nomine Guar-
dianorum requiſitus, atque omnibus maturè penſatis,
cenſeo, idem Jus nominandi puellas privativè quoad
omnes alios ſpectare ad dd. PP. Guardianos pro tempo-
re.

Moveor à litera teſtamenti, quæ non poteſt eſſe magis
4 clara, neque cum majori energia potuit eadem pia teſta-
trix ſuam in hac parte explicare voluntatem, quàm vulga-
ri ſermone demandando, duas ex dd. puellis eligendas
eſſe *dalli PP. Guardiani pro tempore* iterum paulò poſt
eadem verba repetendo, ibi: *Riſpetto alla nomina de' PP.
Guardiani*; A' quibus claris verbis non eſt recedendum,
5 ut, omiſſis generalibus, in præciſis terminis noſtri caſus
firmavit *Rot. cor. Buratt. deciſ.* 129. *ſub num.* 8 *& coram Cer-
ro deciſ.* 677. *num.* 5. ibi: *A' verbis illius non eſt recedendum*,
6 cum aliis allegatis, & ſequutis à *Card. de Luc. de Dote diſc.
9. num.* 5. ibi: *Ut in ſpecialibus terminis ſubſidiorum dotalium,
ab aliquo pio Loco de præcepto teſtatoris diſtribuendorum puel-
lis, quod iſtarum electio liberè pertineat ad eos, quibus diſtri-
butio iniuncta eſt, firmatur, ſive pro abſoluto ſupponitur per
Rotam &c.*

Idque optima ratione, quia teſtamentorum, verbis quan-
tùm fieri poteſt, ſemper adhæren. eſt, In terminis punctua-
7 libus benè *Pignatell. conſul.* 72. *num.* 10. ibi: *Voluntas teſtato-
ris debet accipi ut verba ſonant*, & meliùs *Rot in p.* 5. *recent.
deciſ* 138. *num.* 1. ibi: *Fundant eorum intentionem in teſtamen-
to, in quo cautum eſt quod nominatio puellarum, & approba-
8 tio fieri debeat per hæredes deſcriptos, cui ſemper inhærendum
eſt quantum fieri poteſt*, & in ejus confirmatoria *la* 213. *ejuſdem
part. & num* ibi: *ut propterea tanquam de caſu ex lege teſtato-
ris terminato &c. & cor. Royas deciſ.* 75. *num.* 1. & 2. ubi quod
ſtante ſpecificatione perſonæ, cui teſtator reliquit Jus no-
9 minandi, non eſt admittenda voluntatis quæſtio, *& in de-
ciſ.* 251. *num.* 3. *par.* 19. ibi: *Quoad diſtributionem dotium
conſenſerunt pariter DD. conſtare de bono Jure Canonico-
rum quibus aſſiſtere viſa eſt mens, & voluntas teſtatoris, à qua
tota res geritur.* Eſtque generale, & vulgare dictum; quod
teſtamentum non cantat, neque ego cantabo, de quo *Alex. conſ.*
32. *num.* 15. *lib.* 4. *Bordon. in Opuſc. de Legat. tit. de Legatis
in genere quæſt.* 30. *in fine, ſeu num.* 156 & *Rota deciſ.* 358.
num. 10 *in media par.* 3. *rec.* Atque æquè ſamuſum dictum il- 10
lud: *Teſtamentum dete non loquitur*, de quo: *Joannes An-
dreas in Addition. ad Speculator.* ſequutus *à Rota in dec.* 538.
n. 3. *par.* 13. *rec. & in Faventina Immunitatis* 23. *Febr.* 1706. 11
§. Tota cor. Rev. Anſaldo.

Fortiùs, quia ſumus in teſtamento fœminæ, & legatum
conceptum fuit vernacula lingua, in quibus terminis eò ma-
gis, relictis Juris apicibus, ſemper inhærendum eſt literæ 12
teſtamenti, ex adductis in terminis primæ concluſionis per
Roman. conſ. 4. *numer.* 6. *Alex. conſ.* 44. *numer.* 7. *lib.* 5 &
conſ. 102. *num.* 12. & 13. *lib* 6 *Noal. conſ.* 89. *num.* 8. *in fine*,
Buccaferr. conſ. 30. *num.* 13. *Mantic. de Conjectur. lib* 3. *tit* 8.
num. 9. *in fine, Fuſar. de Subſtit. quæſt.* 379. *numer.* 20 *Sami-
niat. controv.* 38. *num.* 13. *& ſeq. Rota in Fanen. Dotium, ſeù* 13
Tranſactionis 2. *Julii* 1710. *§. Verùm in fine cor. Criſpo.* Et in
terminis ſecundæ *Barboſ Vot. Deciſiv.* 98. *num* 75. *ſeqq. lib.*
3. *Mantic de Tacit lib.* 2. *tit.* 8. *num.* 3. *de Luc. de Fideic. diſc.*
42 *num.* 8. *& diſc.* 235. *num.* 4 *& Monacell in Form. tom* 1. *tit.*
10. *formul.* 9 *num.* 9.

Neque deſideratur, ſed in promptu eſt congrua ratio, &
rationabilis congruentia interpretandi verba teſtamenti de
quinque Guardianis dumtaxat, qui præciſè in illo nomi- 14
nantur, omnibus aliis Officialibus excluſis; Tum quia
Teſtatrix potuit habere reſpectum ad numerum Stigma-
tum S. Franciſci, à qua regulatus fuit *in Statuto cap.* 5. 15
numerus Guardianorum his verbis: *Li Guardiani devran-
no eſſere cinque, ad onore delle cinque Sagre Stimmate del
N. P. S. Franceſco*; Quod repetitum pariter fuit in *Cap.*
33. Tum etiam, quia noſtræ Teſtatricis Vir fuerat unus
ex dd. Guardianis Archiconfraternitatis; Unde præſumi- 16
tur affectio ejuſdem Teſtatricis erga illa officia, quæ ejus
maritus in vita occupavit, decoratuſque fuit, per ea,
quæ in noſtris præciſis terminis, & pro interpretatione
ſimilis legati, comulatis concordan. egregiè firmavit *Ro-
ta in deciſ.* 295. *num.* 6. *cor. Cerr.* & concordant alii addu-
cti in *Romana Fideicommiſſi de Ruſpolis* 23. *Junii* 1684.
cor. Rondinin. impreſſa apud *Bertacchin. Vot. Deciſiv.* 119.
num. 23. *& num.* 32.

Præſumitur pariter ex continua familiaritate, & familia-
ribus diſcurſibus cum ejus Viro frequentiſſimè habitis, quod
prubè ſciret ea omnia, quæ omnibus Novitiis noſtræ Ar- 17
chiconfraternitatis, & omnium aliarum Confraternita-
tum Urbis notoria ſunt, quod ſcilicet Guardiani ſint Of-
ficiales re, & nomine omnino diſtincti, & prorsùs diſ-
creti à Primiceriis, ſeù Prioribus dd. Locorum piorum:
Et proinde eò ipſo, quod non ſemel, ſed repetitis vici-
bus vulgari lingua loquuta fuit de Guardianis, nulla fa-
cta mentione de Primicerio, claré dedit intelligere, vo-
caſſe ſolos Guardianos, atque fuiſſe loquutam ſecundùm 18
vulgarem uſum, communiter receptum, & practicatum
inter Confratres noſtræ Arch. circa diſcretivam, ſeu di-
verſam denominationem dd. Officialium, ex punctuali-
ter animadverſis *per Card de Luc. de Dot. diſ.* 9. *num.* 9.
in princ. Bordon. in Opuſc. de Legat. tit de Legat in genere cap.
1. *n.* 123. *&* 128. & firmatis *per Rot. in dec.* 239. *n.* 4. *par.* 7. &
dec. 260. *n.* 9. *par* 9. *rec.*

Quæ nullatenus tolli videntur ex iis, quæ in contrarium
potiùs pro acuendis in ſcholis ingeniis ſubtiliter èxornari, 19
quàm pro indaganda in caſu concreto noſtræ piæ Teſtatricis
voluntate, obiici poſſunt.

Non enim obſtat, quod Primicerius, tanquam Caput Of-
ficialium Arch. ſeu Guardianus Guardianorum, non poſſit 20
dici excluſus à diſpoſitionibus, exaratis ſavore eorundem
Guardianorum, qui ulteriùs dicantur conſtituti in adju-
torium, & ſupplementum Primicerii: Ideoque quidquid
Guardianis relictum fuit, nunquàm intelligatur relictum
privativè ad ſuum Caput, ſed ſemper cumulativè cum eo-
dem Capite, quando eſt præſens, ut in terminis juris, com-
petentis Capitulo, quod non intelligatur excluſivè ad Epiſ- 21
copum, præſentem actui Capitulari, firmavit *Rota in Hiſ-
palen Juris præſidendi in Capitulo* 2. *Julii* 1700 *§. Licèt cum
ſeq coram Olmo.*

Pro remotione enim obiecti ſupponendum eſt id, quod
uno ore receptum eſt inter Canoniſtas, quod ſcilicet ea,
quæ prædicantur de illis Officialibus, quorum unus ſe
habet

22 habet ut Caput principale, ſine quo nihil poteſt fieri, alii
verò tanquam membra, habentia totalem dependentiam
ab eodem Capite, nullo modo applicantur Officialibus
majoribus Locorum piorum, ea ratione, quia Rector,
ſeu Primicerius, vel quocumque alio titulo nuncupetur
primus Officialis, ſeu Prior, non eſt ſimpliciter neceſſa-
rios ad eſſentiam Confraternitatis, ſed poteſt primam fi-
guram inter eoſdem Officiales facere antiquior ex illis, ut,
examinata ad partes quæſtione, benè probat, & contra-
23 riis reſpondet *Franc. de Eccleſ. Cathedr. cap. 15. à num. 77.*
& latiùs *Ricciul. variar. Lucubrat. tit. de Confraternit. cap.
8. per totum.*

Cæterùm in illis Confratribus, & Locis piis, in quibus,
juxta frequentem praxim, talis Officialis major conſtitu-
tus reperitur, ſivè cum titulo Primicerii, ſivè Prioris,
24 ſivè quocumque alio nomine nuncupetur, idem Primice-
rius, ſeu Rector, non habet illam poteſtatem erga alios
Officiales, quam habet Caput principale cum ſuis mem-
bris, ſed eſt ſimplex Caput numerale, diciturque habere
ſolam præeminentiam fraternalem, cum illa unica diffe-
rentia, quæ reperitur inter Fratrem, nato majorem, &
alios minores fratres, ut cumulatis concordantibus, notant
25 *Ricciul. variar. Lucubrat. tit. de Confraternit. cap. 8. num. 3.*
ibi: *Habet præeminentiam fraternalem, ſimilem illi, quam
habet frater major in domo, & Franc. de Eccleſ. Cathedr. dict.
26 cap. 15. num. 187. & ſeqq.* ibi: *Nec enim poteſt Rector, ſivè
Præſidens, &c. tantùm enim habet poteſtatem fraternalem,
ſicut major frater in domo &c.*

Cum qua Juris communis diſpoſitione concordant noſtra
Statuta, quæ non ſolùm non conſiderant inter Primice-
rium, & Guardianos illam differentiam, quæ intercedit
27 inter Caput principale, & membra, ſed etiam in illis re-
bus, quæ concernunt negotia, & intereſſe Archiconfrater-
nitatis, potiùs omnimodam inter eoſdem ponit æqualita-
tem, ut videre eſt in *cap. 11.* ibi: *Si poſſa prolongare tante
volte, quante parerà al Primicerio, e Guardiani*, & ibi:
*Il Primicerio, e Guardiani verranno all'elezione degl'altri
Sindici, &c. & cap. 13.* ibi: *Farà quel di più, che dal Primi-
cerio, e Guardiani li ſarà ordinato, & cap. 14.* ibi: *Eſſeguirà
quel tanto, che dal Primicerio, e Guardiani li ſarà ordinato,
28 & cap. 21.* ibi: *Secondò parerà al Primicerio, e Guardiani,
& cap. 63.* ibi: *La Candela di S. B vogliamo, che ſia di libre
ſei &c. quella del noſtro Primicerio, e Guardiani ſia d'una li-
bra &c.* & alibi millies, repetendo eadem numero verba
ferè in omnibus capitibus dictorum Statutorum.

Imò rotundis literis eodem prorſus modo, nulla ſuperad-
dita differentia, vocantur à Statuto Superiores Confra-
29 trum, & principales Adminiſtratores rerum Archicon-
fraternitatis, tàm Primicerius, quàm Guardiani, ut vi-
dere eſt in *cap. 38. in fine*, ibi: *Riſervando però ſempre l'au-
torità al Primicerio, e Guardiani di poter far ſcrivere, &c.
parendo così a loro, come principali, e Superiori*; Circa quod
concordat etiam *Rituale Archiconfraternitatis lib. 1. cap. 1. §.
1.* ubi loquendo de Primicerio, & Guardianis, dicitur *Uſan-
do loro tal riſpetto, come a noſtri Superiori*. Quod Statutum,
utì in ſpecificè confirmatum à Sanctæ Memoriæ Clemente
X. dicitur Papale, & tanquam particularis lex ſervandum
ut omiſſis generalibus, in ſpecie probat *Antolin. in Notis ad
Statut. Aurifîc. Urbis proem. 2. num. 17.*

Si igitur Primicerius, & Guardiani noſtræ Archicon-
fraternitatis ſunt æqualiter principales Adminiſtratores, &
æqualiter Superiores in eadem Archiconfraternitate, non
30 ſinè manifeſta detorſione prætendi poteſt, ut inter eos adſit
illa proportio, illaque ſubordinatio, quæ reperitur inter Ca-
put principale, & ejus membra, ſeù inter Superiorem, &
Inferiorem, inter Epiſcopum, & Canonicos, inter Sena-
tum, & Præſides, inter Abbatem, & Monachos, inter Im-
peratorem, & Duces.

Excluditur pariter, & quidem ex ſola apertione, & le-
ctura Statutorum eadem ſubordinatio Guardianorum re-
ſpectu Primicerii, utì ad ſuum Caput principale, velu-
31 ti inferiorum ad Superiorem, & quidem tali, tantaque cla-
ritate, ut nihil clariùs poſſit excogitari, eò quia reſpectu
bonorum, & rerum noſtræ Archiconfraternitatis multæ
attribuuntur facultates ſolis Guardianis, quæ denegan-
tur Primicerio, quamvis è converſò iſti multæ aliæ con-
cedantur, quæ non ſunt communes Guardianis, ut ſi-
32 gnanter videre eſt *in Statuto cap. 8. & cap. 18.* quæ di-
ſcretiva omnem omninò ſubordinationem, & paritatem
ſubjectionis inter Caput, & membra ad hominem exclu-
dit, per ea, quæ notant: *Burſatt. conſ. 131. num. 49. Spad.
conſil. 51. num. 4. & 5. libr. 1. & Rota in Romana Manu-
Urſaya Diſcept. Tom. II.*
tentionis 16. Januarii 1690. §. Minùs coram Card. Caprara.

Guardiani enim ad excluſionem Primicerii retinent cla-
ves Sacrarum Reliquiarum *cap. 5. & cap. 7.* Publicant ele- 33
ctionem Officialium *dict. cap. 5.* Præſidendo Congregatio-
ni, ſufficiunt pro validitate electionum, quæ in illa per-
aguntur, *dict. cap. 5.* Intimare faciunt Congregationes, &
Proceſſiones ordinarias, *cap. 9.* Eorum ſola ſubſcriptiones
exequutioni demandantur mandata pro ſalariis minorum
Officialium, & Cappellanorum, *dict. cap. 5.* Poſſunt ex-
pendere ad eorum libitum ex redditibus Archiconfraterni-
tatis, uſque ad ſummam ſcutorum decem, *dict. cap. 5.*
Habent particularem curam omnium bonorum Archicon-
fraternitatis, *cap. 9.* Procurant recuperationem Legatorum
relictorum Archiconfraternitati, *dict. cap. 9.* Adimplere fa- 34
ciunt onera, ad eandem ſpectantia, *dict. cap. 9.* Intimare
faciunt omnes Congregationes, tàm Generales, quàm Se-
cretas, *dict. cap. 9.* Corrigunt Officiales non adimplentes
propria officia, *cap. 10.* Ad eorum libitum injungunt Secre-
tario ea, quæ concernant intimationes Congregationum,
& Proceſſionum, *cap. 12.* Præcipiunt eidem in caſibus, ſibi
benè viſis, ut det copiam Scripturarum, & reſolutionum
Congregationum, tàm Secretæ, quàm Generalis, *dict.* 35
cap. 12. Deſignant Cantores in Proceſſionibus, & aliis
Officiis, *cap. 13.* Augere poſſunt ad eorum arbitrium qua-
titatem ſolitæ eleemoſynæ, quæ tribuitur Confratribus,
vel Conſororibus infirmis, *cap. 14.* Procurant pacem in-
ter Confratres diſſidentes, *cap. 16.* Retinent apud ſe co-
piam Inventarii bonorum, & Jurium, ad Archiconfrater-
nitatem ſpectantium, *cap. 17.* Permittunt Archiviſtæ ex-
tractionem Librorum, & Scripturarum ab Archivio, pro- 36
ut ſibi magis placet, *dict. cap. 17.* Expenſæ litium ſolvun-
tur cum mandatis, à ſolis Guardianis ſubſcriptis, *cap. 18.*
Cum eorum pariter ſola ſubſcriptione ſolvuntur aliæ ex-
penſæ, concernentes intereſſe Archiconfraternitatis, *cap.
20.* Proviſori Eccleſiæ dare poſſunt licentiam expendendi
ex redditibus Archiconfraternitatis uſque ad ſummam ſcu- 37
torum decem, *dict. cap. 20* Reſpirationes domorum ſiunt
cum eorum ſola permiſſione, & conſenſu, *cap. 22.* Con-
trà Exactorem negligentem in officio, ex ſeipſis procede-
re poſſunt, *cap. 23.* Non obſtante lapſu duorum menſium
à die admiſſionis, poſſunt permittere, ut recipiantur, &
admittantur Confratres, anteà deſcripti, *cap. 27* Ipſi re-
cipiunt Memorialia pro admiſſione Confratrum, *dict. cap.
27.* Integram illam ſummam, quæ in fine cujuslibet men-
ſis reperitur in Capſulis eleemoſynarum, poſſunt ad eorum
libitum diſtribuere, *cap. 30.* In Congregationibus proponunt
negotia Archiconfraternitatis, *cap. 34.* Eorum præſentia
validas reddunt, tàm Congregationem Secretam, quàm
Generalem, *cap. 34. & 35.* Proponere poſſunt in Con-
gregatione Generali id, quod propoſitum, & reſolutum
non fuit in Congregatione Secreta, *cap. 35.* Abſque ulla
formalitate poſſunt ad eorum arbitrium adſcribere Sorores 38
conſortio aliarum Sororum Archiconfraternitatis, *cap. 38.*
Omnimodam demùm, aliis Omiſſis, de quibus latè *in
Statut. cap. 9. per totum*, habent facultatem præcipiendi
Mandatariis ea, quæ ſibi utilia videntur pro bono gubernio
Archiconfraternitatis, *cap. 39.*

Quæ facultates, & munera, diſtincta ab illis, quæ in eo-
dem Statuto attribuuntur Primicerio, ut ex illorum conſi-
deratione notum eſt, non ſunt operationes, particulariter 39
tangentes perſonas Guardianorum, ſed reſpiciunt intereſ-
ſe totius Archiconfraternitatis; Itaut nullo modo conſide-
rari poſſint uti propriæ, & particulares operationes, quæ
attribui ſolent cuilibet membro, ſeparato à ſuo capite prin-
cipali. Imò ad excluſionem Primicerii (quem Statuta,
uti Prælatum ut plurimùm præſupponunt impeditum) cu-
bitalibus iſtis literis mandant, totam curam, & totalem
adminiſtrationem bonorum Archiconfraternitatis ſpectare 40
ad Guardianos: *Abbino a ſoſtenere il maggior peſo dell'am-
miniſtrazione, dovendo il tutto paſſare per le mani loro*, ut
videre eſt in *Cap. 9. dd. Statutorum*.

Ex quibus remanent inapplicabilia ea omnia, quæ fa-
vore Primicerii adduci poſſunt, ipſum conſiderando uti 41
Caput, & Guardianos, uti illius membra, eò quia viderut
demonſtratum, cohærenter ad Juris communis diſpoſitio-
nem, & ad terminos Statutorum noſtræ Archiconfraterni- 42
tatis Primicerium in ordine ad Guardianos non habere,
niſi fraternalem præeminentiam, quæ nullam aliam, præ-
ter nominis diverſitatem, & ordinis numeralis prærogati-
vam, importat ex hucuſquè animadverſis, & egregiè notat
Dom. Pitonus diſcept. 44. num. 3. ubi ſequendo *Ceccoper.
Lucubrat. canon. lib. 4. num. 2.* ad rem noſtram diſtinguit 43

duplex caput; Quorum unum dicitur principale, quale
eſt Epiſcopus, ſive alius Prælatus, habens territorium ſe-
paratum, cum juriſdictione quaſi Epiſcopali, in ordine
ad ſuos Canonicos; Aliud verè dicitur caput numera-
le, qualis eſt prima Dignitas Collegiatæ in ordine ad eoſ-
dem Canonicos, aſſerens proinde, quòd eadem prima
Dignitas, uti caput numerale, non dicatur habere ſub
44 ſe Canonicos, tanquam membra. Et Nos, cohærenter
ad ejus ſcripta ſubjungimus, quòd in noſtris terminis
Primicerius, veluti frater major, vel tanquam ſolum, &
ſimplex caput numerale Guardianorum, non poteſt cum
fundamento prætendere, ut illi dicantur ejus membra;
Minuſquè regit in facto animadverſio illa, quòd Statuta
noſtræ Archiconfraternitatis circa ejuſdem res, & bona
ſemper conſideraverint Guardianos, unitos cum Primi-
cerio eo modo, quo membra ſemper conſiderari ſolent
unita cum ſuo capite, ſed potiùs ad oculum patet oppo-
ſitum, ex rotunda diſpoſitione, quæ legitur *in cap* 9. his
45 verbis opportunè hìc repetendis. *Abbino a ſoſtenere il mag-
gior peſo dell' amminiſtrazine, dovendo il tutto paſſare per
le mani loro.*

Minùs pro cognoſcenda qualitate, & authoritate Pri-
micerii noſtræ Archiconfraternitatis aliorumque Locorum,
piorum Urbis, poteſt recurri, vel ad illos Textus Juris
46 Canonici, & ad titulum 25. *quinti libri Decretal*, in qui-
bus ſermo eſt de Primiceriis; Vel ad alios Textus Juris
Civilis, in quibus habetur idem nomen Primicerius, &
ſignanter in *leg. Primicerium Cod. de Fabricen. lib.* 11. *& in
leg. Primicerium Cod. de Domeſtic. & Protect. lib.* 12. *in leg.*
1. ubi: *Gloſſ. in Rubric. Cod. de Primicer. eodem lib.* 12. Quia
iſtorum Primiceriorum officium nihil omninò commune ha-
bet cum Officialibus Confraternitatum, & Locorum pio-
rum, ea ratione, quia Jure Canonico attento, *Primicerii
Officium eſt docere Diaconos, & reliquos clericos cantandi for-
mam, eiſque lectiones ad Matutinum cantandum diſtribue-
re, & modum cantandi in Choro pro ſolemnitate, & tempo-
re ordinare*, ſunt verba *Barboſæ*, citantis concordantes *de
Jure Eccleſ. univerſ. lib.* 1. *cap.* 28. *num.* 6. *& de Canon. cap.*
47 9. *eodem num.* cum quibus concordat *Div. Gregor. Epiſt. ad
Laudefred. Epiſ.* per exteuſum relata *à Macr. in Hieroleæic.
verb. Primicerius*. De Jure verò civili *Primicerius dicitur,
ille, qui primo loco ſcriptus eſt in matricula Notariorum,
& primum locum obtinet*, ſunt verba *Vocabularii Utriuſque
Juris verb. Primicerius*; Indeque alii Notarii dicuntur Se-
48 cundocerei, Terciocerii, & ſic de aliis *juxta tit.* 7. *lib.* 12.
Cod. ibi: *de Primicerio, Secundocerio*, & obſervavit *Div.
Gregor. lib.* 9. *Epiſt.* 22 *regiſtrata apud Macr ubi ſupra*: ubi,
ait: *Hanc autem Epiſtolam Paterio Secundicerio Notario
Eccleſiæ noſtræ ſcribendam duximus*; Necnon *Raſpon de
Baſil. Lateran lib.* 3. *cap* 18. & longè antè etiam *Torreg. de
Crypt. Vatican. pag.* 504. aſſerens Sanctos Sergium, & Bac-
49 cùm fuiſſe tali officio decoratos, taliquè nominè appella-
tos, ibi: *Duas torques Sergius, & Baccus Primicer. & Se-
cundicer. &c.*

Relictis proinde hujuſmodi diſparatis ſignificationibus,
nil commune habentibus cum Primiceriis Archiconfrater-
nitatum, & Locorum piorum, ad noſtrum effectum pro-
50 babiliter dici poteſt, quòd Primicerius dicatur talis ex eo,
quod in functionibus Eccleſiaſticis primum portat Cereum,
juxta *Gloſſ. in d.* §. *leg* 1. *in explicatione Tituli de Primicer.
51 & Secundicer. lib.* 12. ibi: *Dicitur Primicerius, qui primus
portabat Cereum in aliquo feſto*; Vel probabiliùs affirmare
poſſumus, Primicerium dici talem ex eo, quod primum
occupat locum inter Officiales Loci pii, eo modo, quo pri-
mus Diaconus inter Cardinales vocabatur: *Diaconus Car-
dinalis Primicerius*, referente *Luitprando Cremonen. Epiſc.
52 in lib.* 6 *Hiſtoriar. ſui temporis in Europ. geſt cap.* 6. relato
à Macr. in Hieroleæic. verb. Primicerius ante finem. Vel de-
mum, Primicerium dici ex eo, quod ſit Officialis retinens
ſigillum, juxta opinionem *Caſſiodori*, ſequuti *à Macro ubi
ſupra*, his verbis: *Aliqui tamen Authores cenſuere, hoc Pri-
micerii vocabulum à ſigillis officialem ſignificare, qui à Caſ-
ſiodoro Protocerius appellatus fuit*;

Quæ ſignificatio concordare magis videtur cùm praxi
primorum Officialium omnium Locorum piorum Urbis,
53 apud quos conſervari ſolent ſigilla eorundem, ut notum
eſt in aliis Locis piis, & per ſpatium plurium annorum
practivavi ego eo tempore, quo fui Prior Venerandæ Ar-
chiconfraternitatis SS. Sacramenti in Eccleſia SS. Celſi,
& Juliani, & alterius Archiconfraternitatis pariter SS. Sa-
cramenti in Eccleſia SS. Laurentii, & Damaſi, ut videre
pariter eſt *in noſtro Statuto cap.* 8. *tit. de Primicer.* ibi: *Il gior-
no, che il Prelato entrerà in officio, ſe gli conſegnerà il Sigil-
lo grande dell' Archiconfraternità, quale dovrà tenere duran-
te il ſuo officio*. Ex quibus videtur ad hominem demonſtra- 54
tum, quod quocumque modo conſideretur nomen Primice-
rii, ex tali denominatione nullam omninò ſignam ſuperio-
ritatis, & qualitatis Capitis principalis reſpectu Guardiano-
rum inferri poteſt.

Neque alicujus ponderis eſt reflexio illius ſubordinatio-
nis quoad Syndicatum, quæ reſpectu Guardianorum de-
terminatur in Statutis Archiconfraternitatis erga Primice- 55
rium: Quia id nullam inouluit ſubordinationem in reliquis,
nullamquè importat majorem qualitatem reſpectu Primice-
rii, eodem prorſus modo, quo talis facultas reſpectu Syn-
dicorum nullam denotat ſuperioritatem quoad Guardianos,
licèt iidem dictis Syndicis reddere teneantur rationem eo-
rum adminiſtrationis, juxta clara illa verba *ejuſdem Statu-
ti cap.* 9. *Saranno obligati dd. Guardiani di ſtare al ſindica-
to, e render conto di tutta l'amminiſtratione alli nuovi Sindi-* 56
ci: Ex quibus remanet clarum, quod ſicuti Guardiani non
dicuntur ſubordinati Syndicis, quamvis iſtis teneantur red-
dere rationem eorum adminiſtrationis, ita neque dicantur
ſubordinati Primicerio, quamvis iſte revidere poſſit id,
quod fecerunt dd. Syndici.

Longè minorem habet ſubſiſtentiam reflexio, deducta
ex Rituali Archiconfrat. lib. 2. *cap.* 3. *in fine*, ubi occaſione 57
agendi de ſacris functionibus, expleti ſolitis in ejus Eccle-
ſia, ſequens legitur declaratio: *E in tuttociò, che ſi pre-
ſcrive in queſto Rituale, da farſi con ordine, & ad arbitrio
de' Padri Guardiani, s'intenda eſſer compreſo anche il Pri-
micerio; benche aſſente, come anche nell'aſſiſtere, che ſi dice
alle funzioni de' Padri Guardiani, ſi comprehenda ſimilmen-
te il detto Primicerio.*

Reſponſio enim nimis ſolida, & æquè clara deducitur ex
dd. verbis, literaliter reſtrictis ad id, quod præſcribitur in 58
Rituali, in ordine ad functiones, ibi: *In ciò che ſi preſcri-
ve in queſto Rituale*: A' quibus non ſinè manifeſta verbo- 59
rum violentia fieri poteſt tranſitus, & extenſio ad id, quod
non præſcribitur in Rituali, & ad operationes œconomi-
cas, quæ nil commune habent cum functionibus Eccleſia-
ſticis, circa quas cum longè majori facilitate procedi ſolet,
ex diſpoſitione noſtri *Statuti cap.* 26. *in fine, & cap.* 36.
ante finem.

Quod palpatur manibus, obſervando, quod ſi eadem re-
flexio ſubſiſteret, probaret etiam, Primicerium comprehen- 60
di ſub nomine Guardianorum in omnibus illis operationibus,
& actibus, determinatis in Statutis, qui indicati fuerunt
ſupra num. 33. *& ſeqq.* quod eſt adeò inſubſiſtens, adeoquè
rationi, congruentiæ, & praxi oppoſitum, ut nil magis
inſubſiſtentius valeat excogitari.

Prout etiam nullo modo applicatur hìc regula illa, quod
verbum, uno modo acceptum, & explicatum in una par- 61
te, eodem modo accipi, & explicari debeat in alia parte,
ex deductis *per Peregrin. de Fideicom art* 25. *num* 3 *Ridol-
phin. allegat.* 33. *num.* 11. *& Rot deciſ.* 3. *num.* 18 *&* 19. *part.*
19. *recent.* Regula enim vera eſt reſpecta ejuſdem Statuti,
Scripturæ, ſeu Libri, ut loquitur *Rota ubi proximè*, ibi:
*Verbum enim uno modo acceptum ab uno capite Statuti, eodem
modo accipiendum eſt in alio*. Non autem procedit in di- 62
verſis Libris, ut in præſenti verificatur, *ex adductis per
Rot in deciſ.* 301. *num.* 18. *in fine coram Ludoviſ. & deciſ.* 129.
num. 7. *coram Celſ. & deciſ.* 345. *num* 13 *part* 16. *recent*: Quia
Rituale nil commune habet cum Statuto, uti compoſitum
ad meram inſtructionem Confratrum, pro regulanda ordi-
natione ſacrarum functionum. E converſo autem reſpe-
ctu Statuti, nedum nulla pars afferri poteſt, ex qua dedu-
catur, Primicerium poſſe facere ea, quæ demandata ſunt
Guardianis, ſed potiùs reſultat oppoſitum, *ex adductis ſu-
pra à num.* 33.

Tantùm verò abeſt, quod declaratio Ritualis circa fun-
ctiones Eccleſiaſticas, aliquid concludat favore Primice-
rii in reliquis negotiis, tangen intereſſe Archiconfraterni- 63
tatis; quin potiùs ad hominem videatur retorqueri, eò quia
ſicuti Authores Ritualis id fecerunt quoad dd. functiones,
ita idem omninò eodem pariter modo determinaſſent ſta-
tuentes in rebus Œconomicis, & aliis Juribus Archiconfra-
ternitatis, ſi id facere voluiſſent, ducto argumento à con-
trario ſenſu, quod in jure validum reputatur *ex adductis* 64
per Rotam in deciſ. 276. *num.* 18. *coram Priol & deciſ.* 80. *num.*
56 *part.* 19. *recent.* cum aliis allegatis in *tom.* 1. *part* 1. *diſcept.*
15. *num.* 17.

Cæterùm ad ſolius materiæ ornatum ſubjungimus,
quod quatenus per impoſſibilem hypotheſim, talis de- 65
claratio

Digitized by Google

elaratio legeretur in ipſomet, Statuto, & quidem quoad
actus, & operationes, concerneutes bona, & res Archi-
confraternitatis, adhuc nullum omninò robur adderetur
eidem contrariæ reflexioni. Ea viva ratione, quia non
ſumus in terminis diſpoſitionis, relativæ ad Statuta, ſed
puræ, claræ, & ſimplicis diſpoſitionis, in quibus termi-
nis nulla habenda eſt ratio Statuti, neque inſiſtendum
eſt generali præſumptioni, quod illi ſe conformate volue-
rit diſponens, prout egregiè in noſtris punctualibus termi-
nis obſervavit: *Rot. coram Buratt. deciſ. 159. num. 1. & 2.*
66 ibi: *Diſpoſitio Teſtatoris reſpectu qualitatum Puellarum
non eſt relativa ad dd. Conſtitutiones; ideoque electio debet
eſſe libera, & non qualificata, & num. 8. ibi: Demum non
obſtat, teſtatorem, tanquam unum ex Confratribus d. Ar-
chiconfraternitatis voluiſſe ſe conformare cum illius ordina-
tionibus, & ſtatutis, quia altra quod conjectura iſta proce-
dit in dubio, & quando voluntas eſt tacita, & ambigua &c.
ſecus ubi verba repugnant &c. vel violarentur &c. Illis enim
magis inhærendum eſt &c.* ubi *Adden. lit. A.* ibi: *Hanc de-
ciſionem in eiſdem terminis ſequuta eſt Rota in Romana Ele-*
67 *ctionis Puellarum 27. Novembris 1624. coram Pirovan.*
quæ non reperitur impreſſa, & meliùs *eadem Sacr. Rota
coram Cerro deciſ. 677. num. 37.* ibi: *Neque dicatur, quod
Teſtator præſumatur, ſe voluiſſe conformare cum Statu-
tis Societatis, quia dum non mandavit, Puellas dotori
juxta formam Statutorum, ſed ſimpliciter, & abſque al-
la conditione, à verbis illius non eſt recedendum,* quam de-
68 ciſionem in eiſdem terminis collaudat, & ſequitur *eadem
Rota in Romana Dotium 14. Junii 1677. §. fin. coram Bo-
urlement.*

Inconveniens illud, quod videatur repugnare, ut par-
ticulariter congregatis Primicerio, & Guardianis, pro
69 diſtributione Dotium, de quibus eſt quæſtio, ille de-
beat ſtare mutus, & relinquere curam ſolis Guardianis,
quaſi illis inferior, præterquam quod non habet aſſiſten-
tiam facti, dum mihi conſtanter ſupponitur, quod plu-
ribus ab hinc annis nilla fiat Congregatio particularis,
nulliquè habeantur diſcurſus inter Primicerium, & Guar-
dianos pro dictarum dotium diſtributione, ſed quotan-
nis duo ex dictis Guardianis, quibus illæ per turnum
70 obtingunt, ſumma pace ſingulariter tradunt Schedulam
Secretario Archiconfraternitatis, ad hoc, ut ſolitam Ce-
dulam expediat favore Puellæ, ab ipſis in dicta Schedu-
la deſignata.

Et tamen in hac parte ad exuberantiam confidero,
quod etiam ſi hìc, & nunc electio Puellarum ad contro-
71 verſa ſubſidia fieret in una ex Congregationibus omnium
Officialium Archiconfraternitatis, in quibus præſentes
eſſent, tàm Primicerius, quàm Guardiani, prout non
ſemel in præteritum, factum fuit antè turnariam diviſio-
nem, de qua ſupra, eo quia extra omne dubium eſt,
quod huic electioni pacificè ſemper præſens fuit Eminen-
tiſſimus D. Card. Albanus tempore quo fuit noſtræ Ar-
chiconfraternitatis digniſſimus Primicerius, & ſignanter
in Congregatione habita ſub die 13. Julii 1708. Adhuc
nullum ob id reſultaret inconveniens, nullumque emerge-
72 ret abſurdum, eodem prorſus modo, quo nullum abſur-
dum, nullumque inconveniens reputatur, quando Guar-
diani, ſivè præſente, ſivè abſente Primicerio, adimplent
ea, quæ ipſis demandantur in Statuto, puta ordinare Ar-
chiviſtæ, & Secretario, ut aliis commodent Libros Ar-
chiconfraternitatis, vel dent copiam reſolutionum Congre-
gationum, tam ſecretæ, quàm Generalis; Præcipere
Architecto, ut reaptari faciat domos, ad Archiconfra-
ternitatem ſpectantes; Facere eleemoſynam ex redditi-
bus Archiconfraternitatis, ſeu ex illis ſummis, quæ repe-
73 riuntur in capſulis eleemoſynarum; Dare licentiam Pro-
viſori Eccleſiæ expendendi uſque ad ſummam ſcutorum
decem; Subſcribere mandata ſalariatorum, & Capella-
norum, cum aliis indicatis ſupra *num. 33. & ſeqq.* Un-
dè multò minus erit inconveniens, quod iidem Guardia-
ni, ſivè præſente, ſivè abſente Primicerio, adimpleant
ea, quæ non continentur in Statutis, ſed proveniunt ab
extrinſeco, ſeù à perſonis, quæ nullum habuerunt re-
ſpectum ad Statuta Archiconfraternitatis, minuſque ad
ipſum Primicerium, ſed ad ſolos Guardianos, ipſis pro-
bè cognitos, & ſpecificè non ſemel nominatos, ut conſi-
deranti eſt manifeſtum.

Ex quibus nulla ſupereſt neceſſitas inveſtigandi; An
legatum, relictum certis Officialibus Loci pii, dicatur
74 relictum ipſi Loco pio in genere, ſeu uti Corpori, con-
ſtituto ex omnibus illius Officialibus, vel potiùs dicatur
relictum illis dumtaxat, qui nominati fuerunt: Et nihilo-
minus hujus pariter reſpectu magis communiter inclinant
Doctores in illam opinionem, quod tale legatum dicatur
relictum Officialibus nominatis tantùm non autem Capiti,
ſeu Corpori Confraternitatis, ut in terminis Juris præſen-
tandi ad Beneficia advertunt *Tondut. quæſt. benefic. part.* 75
2. cap. 159. num. 7. & alii, quos refert, & ſequitur *Duran.
in diſcurſ.* impreſſo *poſt deciſ. 289. num. 121 & ſeqq. Rot. in
deciſ. 144. num. 8. part. 5. recent. & in Majoricen. Beneficii 6.
Decembris 1709 §. Quodque coram Rev. Anſaldo.* Et in ter-
minis Legati, facti Guardianis Confraternitatum *Rota co-
ram Duran. deciſ. 130 num. 9.* ibi: *In caſu noſtro Cuſtodes,
ut ad ſenſum patet non repræſentant Locum, quinimò nec to-
tam Confraternitatem. & propterea legatum, eis relictum,* 76
*non cenſetur Eccleſiæ factum, ut in ſimili Covarruv. &c. &
deciſ. 291. num. 15. coram Eodem.* Et contrarium aſſeren-
do in neceſſariam conſequentiam non ſolùm veniret admit-
tendus Primicerius, ſed omnes alii minores Officiales; Imò
omnes Confratres noſtræ Archiconfraternitatis, ut in ter-
minis advertit *Franc.* citans concordantes *de Eccleſ. Cathedr.
cap. 25. num. 186.* ibi: *Præſentatio verò, occurrente vaca-* 77
*tione, ad totam Confraternitatem, non verò ad Rectores,
vel Officiales pertinebit.*

Vis illius diverſæ denominationis Patrum, qua vocan-
tur Guardiani, à titulo Reverendiſſimus *ſeu Monſig.* quo 78
appellatur Primicerius quæ pariter nimium ſtringit ad oſten-
dendum, quod nomine Guardianorum non veniat Pri-
micerius, nullatenus tollitur ea reſponſione, quod hæc
denominatio non legitur in Statutis, quæ attendenda in
hac parte ſunt, neglecto communi loquendi uſu, quo à
vulgo appellantur. Quia Nos non quærimus intentio-
nem Sapientium, ſed unicè inſiſtimus in dicta diverſi- 79
tate denominationum pro dignoſcenda mente, & volun-
tate Teſtatricis, cui quarum ignota erat diſpoſitio no-
ſtrorum Statutorum, tantùm notiſſimus erat communis
uſus, & vulgatus mos appellandi Guardianos, qualis fue-
rat ejus Vir, nomine Patrum. Et proindè in hac parte non
ad Statuta, ſed ad communem uſum loquendi recurren-
dum eſt pro interpretanda ejus voluntate, ut, præter ſu-
prà adductos, in noſtris terminis advertit *Card. de de Luca* 80
de Dot. diſc 9. num. 6.

Argumentum, deſumptum à majori prudentia, judi-
cio, & conſilio Primicerii, qui uti Prælatus, ratione ma-
joris experientiæ, ſimul cum Guardianis poteſt meliùs 81
exequi voluntatem Teſtatricis, & magis rectam dotium
diſtributionem facere, ex animadverſis per *Div. Piton.
Diſcept. Eccleſ. 23. num. 38. & 56.* quantùm in abſtracto ve-
rum, & plauſibile eſt, tantum in concreto caſus noſtri eſt
prorſus inſubſiſtens; Eò quia Guardiani, ſicuti omnem
habent facultatem diſtribuendi dotes tam pro matrimo- 82
nio ſpirituali, quàm carnali, ità nullum aliud omninò
habent arbitrium diſtribuendi dotes potiùs uni, quàm al-
teri Puellæ, ſibi benè viſæ, ſed ex præciſa, expreſſa, &
clara lege teſtamenti illas dare ſemper debent pauperibus
puellis, *che non habbino meno d'anni* 18. ſemperquè præferre
teneantur illas puellas, quæ utroquè parente orbatæ ſunt
ibi: *Con dichiarazione eſpreſſa, riſpetto alla nomina de'* 83
*Padri Guardiani, che ſiano preferite quelle Zitelle, che ſa-
ranno orfane di Padre, e di Madre:* Itaqt, attenta hu-
juſmodi clara lege teſtamenti, PP. Guardiani taliter ha-
bent ligatas manus, taliterquè coarctatum arbitrium, ut
neque etiam poſſint nominare puellas, orbatas ſolo patre,
adverſus communem DD. opinionem, ſecundùm quam
puellæ illæ, quæ non habent Patrem, capaces ſunt illa-
rum dotium, quæ dari debent puellis orphanis, ex latè ani- 84
madverſis per *Gratian. diſcept. 666. num. 5. uſque ad num.
86. Dian. coordinat tom. 6. tract. 8. de Teſtam. reſol. 44. num.
3. verſ. Tertio legatum Leoncill. de Privileg. pauper. quæſt. 2.
privileg. 303. num. 1. & Monacell. in Formular. tom. 2 tit. 13.
formul. 7. num. 3. fol. 105.* Et multò minus ad dotes contro- 85
verſas, exiſtentibus puellis orphanis, nominare poſſunt
puellas, habentes Patrem inutilem, adverſus aliam, com-
muniter receptam opinionem, de qua: *Novarr. de Ele-
ction. for. ſect. 2. quæſt. 2. num. 3. in fine, Pellicion. Illuſtr.
quæſt. 20. cap. 5. prope finem verſ. Ad idem facit Lara de An-* 86
*niverſar. & Cappellan. lib. 1. cap. 28. num. 31. & ſeqq. Eſco-
bar de Nobilit. part. 1. quæſt. 3. §. 4. ſub num. 79. verſ. Quam-
vis. Amoſtaz. de cauſis piis part. 1. lib. 4. cap. 6. num 44. &
ſeqq. Dian. coordinat. tom. 6. tract. 8. de Teſtam. reſol. 45.* 87
*num. 1. & 2 Velaſc. de Privileg. pauper. tom. 1. quæſt. 4. num.
3. & Pignatell. conſul. 2. num. 55. verſ. Orphanorum autem
tom. 5.*

Sicuti igitur ad cognoſcendas Puellas illas, quæ excedunt ætatem annorum 18. quævè orphanæ ſunt, atque uno tantùm, vel utroque Parente orbatæ, nulla requiritur prudentia, nullumque majus judicium, vel Sapientum conſilium, minuſquè neceſſaria eſt in agibilibus major, vel minor experientia, ut de ſe notum eſt, cùm ſufficiat ſola notitia talis qualitatis, vel ad ſummum ſimplex lectura fidei
89 obitus Parentum, & fides Baptiſmi earundem Puellarum;
Ita argumentum, deſumptum à neceſſitate harum qualitatum (quæ ſi unquàm aliàs, ſanè in præſenti in ſummo gradu emicant in moderno Primicerio) nullius prorſus remanet efficaciæ, ex hucuſquè animadverſis.

Quæ omnia videntur de per ſe ſatis clara, & nihilominus clariora redduntur ab obſervantia, tam generali aliarum Societatum Urbis, de cujus viribus benè *Rot deciſ.* 685.
90 *num.* 28. *& 29. coram Merlin.* & meliùs *coram Barat. deciſ.* 452. *ſub n.* 8. quàm ſpeciali reſpectu noſtræ Archiconfraternitatis, tempore Eminentiſſimorum Cardinalium Paracciani, & Albani, quando fuerunt Primicerii noſtræ Archiconfraternitatis. In facto enim mihi conſtanter aſſeritur,
91 quod tempore eorum Primiceriatus, excitatum pariter fuit hodiernum dubium, quodquè ſtatim acquieverint, viſo teſtamento, conſideratiſque verbis legati, & facultatis nominandi Puellas, relictæ ſolis Guardianis: In jure verò quanti facienda ſit obſervantia, etiam in illis terminis, qui non ſunt noſtri, in quibus opus eſſet impropriare verba contra illius veriorem ſenſum, & magis propriam intelligentiam, nemo ignorat, & generalitèr notant adducti *in Tom.* 1. *part.* 2. *diſcep.* 16. *num.* 101. quibus addo citatos ab æternæ memoriæ Viro *b. m. Marcello Severolo in Diſſertatione*,
92 impreſſa *apud Piton. Diſcept Eccleſ. tom* 2. *poſt Parerg. fol.* 9. ibi: *Quælibet diſpoſitio declaratur per ſubſequentem obſervantiam, nedum ſi verba alioquin eſſent dubia, ſed etiam ſi illa eſſent impropr:anda, & intellectus videretur in contrarium de jure verior, cùm talis dicatur ineſſe ſenſus in verbis, qualis obſervantia, effectuſquè ſequutus demonſtrat; Ideoque id cenſetur diſpoſitum, etiam in lege, ſeu Statuta demandatum, quod fuit obſervatum.*

Et in punctualibus terminis noſtri caſus egregiè: *Rota*
93 *coram Buratt deciſ.* 342 *ſub num.* 4. ibi: *Et demum viſa fuit omnis difficultas ſublata per obſervantiam de qua infra, & num.* 8. ibi: *Viſa fuit ceſſare difficultas ex ſupradicta obſervantia, non ſolùm generali aliarum Societatum, ſed etiam iſtius, de qua agitur &c ab anno* 1604. *uſque ad annum* 1611. *Per talem namque obſervantiam hæredis potuit declarari, &*
94 *ita declarata remanſit Teſtatoris voluntas, quatenus dubia dici poſſet, quod contrarium ſit etiam improbabile &c. Ex quibus res viſa fuit clariſſima &c. & ideò fuit in omnibus unanimi ſuffragio reſolutum &c.*

Si igitur in terminis hujus punctualiſſimæ deciſionis ab
95 obſervantia unius tantùm perſonæ, per ſpatium ſeptem duntaxat annorum, taliter declarata fuit mens Teſtatoris, ut contrarium canonizatum fuerit pro improbabili à Sacra Rota, & quidem unanimi DD ſuffragio: Quantò
96 magis eundem operabitur effectum in noſtro caſu punctualis, & præciſa pluſquam duplicata obſervantia annorum ſexdecim duarum egregiarum perſonarum, ſeù totidem attentiſſimorum Primiceriorum noſtræ Archiconfraternitatis, juxta *Text. in leg. Quæſtionum* 32. *Cod. de Fideicom Gloſſ. in*
97 *cap. Prudentiam Verba Plurimorum de Offic. Delegat.* cum aliis allegatis in *Tom.* 1. *part.* 1. *diſcept* 7. *num.* 38. *& diſcept.* 13. *num.* 25.

Scripſit etiam pro veritate circa hoc dubium D. Pitonius,
98 ſuitque contrariæ opinionis; Cæterùm, combinatis utriuſque ſcriptis ab octo Confratribus Archiconfraternitatis, non hoſpitibus, neque advenis, ſed civibus, & domeſticis Juriſprudentiæ, atque attentè ponderatis rationibus, quæ hinc inde adductæ fuerunt, uno excepto, omnes convenerunt cum meo ſenſu, cui Primicerius acquievit. Vide *Tom.* 3. *part.* 2. *Diſcept* 2. *à num.* 95. *uſque ad finem.*

DISCEPTATIO III.

Romana Matrimonii.

PRO

Eleonora, & Franciſco.

ARGUMENTUM.

Matrimonium ratum, & non conſumatum, an poſſit à Summo Pontifice diſſolvi, & ex quibus cauſis ſimilis diſpenſatio concedi ſoleat.

QUidquid antiquis temporibus Theologi, & Canoniſtæ diſceptaverint, imò etiam aliqui ex Summis Pontificibus, uti privati Canoniſtæ, dubitaverint, de poteſta- 1
te diſſolvendi Matrimonia rata, & nullatenus conſumata, *ut de Innocentio VIII.* obſervat *Anchar. in cap. Ex publico de Converſ. conjugat.* ubi, quòd cùm quidam Princeps id petiiſſet ab eodem Pontifice, reſpondit Papa, ſe non poſſe, & allegante eodem Principe *Gloſſam in dict. cap. verb. Conſumatam*, reſpondit Papa: *Maledictus qui te docuit*, 2
eo quia *Gloſſa* loquitur, juſta exiſtente cauſa, & Princeps abſque ulla cauſa diſſolutionem expoſtulabat, ut refert *Abb. in citato cap. Ex publica num.* 14. *de Converſ. conjugator. & Cocq. in Princip Theolog Moral & ſpecul. cap.* 12. *de Matrim. ſect.* 14 *§ Opportunè* Et de *Adriano VI. & Sancto Pio V.* notat *de Juſtis de Diſpenſ. matrim. lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 4. Licet de Sancto Pio V. contrarium aſſerere videatur *Corrad. in Prax Diſpenſat. matrim. lib.* 8. *cap.* 7. *num.* 34. *verſ. Præ-* 3
terea. Et quod tempore *Pauli IV* hoc non fuerit deciſum à particulari Congregatione, teſtis eſt *Alphonſ. à Veracruc. in Specul. conjug. part.* 2 *art.* 8. *concluſ.* 9. *in fin & Card Capiſucc. controv.* 11. *de Vot ſolemn. §.* 4. *Verſ. Quartò obiiciunt fol. mihi* 284.

Hodiè nihilominus, juſta exiſtente cauſa, affirmativa opinio adeò invaluit, ut non deſint Authores, temerita- 4
tis notam impingentes talem poteſtatem in Summo Pontifice denegantibus, ut videre eſt apud *Valent* 3 *part. diſp.* 8 *quæſt.* 1. *punct.* 7. *Corrad in Prax. diſpenſ. lib.* 8. *cap.* 7. *ſub num.* 34. *verſ. Nec credendum Perez de Matrim. diſp.* 20. *ſect.* 7. *per tot. & Pignatell. conſult.* 147. *num.* 7. *in fine tom.* 1.

Pro qua affirmativa opinione, ultra innumeros Authores, & ſtringentes rationes, quæ videri poſſunt penes *Sanchez de Matrim lib.* 2. *diſp.* 14. *Card. de Laur. de Sacram* 5
tom. 3. *diſp.* 16. *art.* 12. *§.* 7 *num.* 245. *Marcum Anton. Berarduc. in Summ. coron. confeſſ. tit. de Matrim num.* 13. *de Juſtis de Diſpenſ. matrim. lib* 2. *cap.* 10. *per totum, & Card. de Luca de Matrim. diſc.* 9 *num.* 7. Nimium ſtringit continuata praxis Sanctæ Sedis, & longa ſeries diſpenſationum, conceſſarum à quam pluribus Summis Pontificibus: quæ in ma- 6
gno numero indicantur à *Valer. different. utriuſque for. different.* 6. Et de Martino V. & Eugenio IV. teſtis eſt *Divus* 7
Antonin. 3. *part. cap* 21. *§.* 3. De Clemente VII. *Cajetan. in Opuſc tract.* 18. *de Matrim.* De Julio III. Paulo III. nec non Paulo IV. *Navar. in Manual. cap.* 22. *num.* 21. *Veg in Summ. cap.* 25. *de Matrim. caſ.* 32. ibi: *Eſſendo in Roma fece tanto con Sua Santità, che ella diſpensò in queſto caſo trè, o quattro volte, havendo compaſſione del pericolo di certi maritati, molto ben pentiti.* De Pio IV *Bonacin. Oper. moral. tom.* 1. *de Matrim. quæſt* 2. *punct.* 11. *ſub num.* 4. *& de Juſtis de Diſpenſ matrim. lib.* 2 *cap.* 10. *ſub num.* 17 De Gregorio XIII. 8
Menoch conſ. 285 *per tot. Henriquez de Matrim. lib.* 4. *cap.* 8. *num.* 11. ubi quod unica die diſpenſavit cum undecim Oratoribus. De Sixto V. *Pignatell. conſult.* 147. *num.* 6. *tom.* 1. De Paulo V. *idem Pignatell. ubi proximè*. De Urbano VIII. *Corrad. in Prax. diſpenſ. lib.* 8 *cap.* 7. *num.* 35. *& de Juſtis de Diſpenſ. matrim. lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 17. De Alexandro VII. videre eſt in Summario dato ex parte Viri, & de Clemente X. in eodem Summario. Et in genere de multis Summis Pontificibus *Elig. Baſſeus in Florib. Theolog. tom.* 2. *verb. Matrimonium* 3. *num.* 2. ubi de Gregorio XIII. Martino V. Eugenio IV. & Paulo IV *& Vivald. in Can-* 9
delabr aur. part. 1. *tit.* 17 *de Matrim. num.* 32. ubi de Martino V. Eugenio IV. Paulo III. Julio III. Paulo IV. & Pio IV. *& Perez de Matrim. diſp.* 20 *ſect.* 7. *num.* 2. ubi egregiè ſubdit, argumentum hoc ab effectu eſſe magni momenti, *quia non eſt veriſimile, Pontifices doctiſſimos, & pios temerè uſos fuiſſe poteſtate in re tam gravi.*

Sed

Digitized by Google

Sed quod Magis eſt, omnemque ſubſtulit in hac parte dif-
ficultatem, re maturè diſcuſſa, non in caſu particulari, &
10 ad alicujus Magnatis preces, ſed ad veritatem eruendam de
mandato Clementis VIII. ita declaravit *die* 16. *Julii* 1599.
particularis Congregatio octo Sacræ Romanæ Eccleſiæ Car-
dinalium, Aſculani nimirum, Burgheſii, poſtea Sanctæ
Memoriæ Pauli V. Bianchetti, Mauricæ, Arrigonii, Vice-
comitis, Oſatti, & Bellarmini, nec non quatuor inſignium
11 tunc temporis Prælatorum Seraphini, Pamphilii, Pegnæ,
& Millini, atque duorum celebrium Theologorum Juſtinia-
ni, & Coſtæ, ut refert *Pignatel. conſult.* 147. *num* 5. *tom.* 1. in
cujus ſequelam ita pluriès reſolvit *Sacr Congreg Concilii*, &
ſignanter *in Carpetoraten.* 25. *Januarii* 1608. *in Seguntina*
17. *Septembris* 1609. *in Ferrar.* 20. *Maii* 1613. *in Auguſtana*
12 16. *Maii* 1618. *& in Marſicana* 17. *Novembris* 1677. & aliàs
frequentiſſimè.

Quibus ſtantibus meritò hujuſmodi affirmativa ſententia
abſque ullo ſcrupulo amplecti poteſt, imò indifferenter ad-
13 mitti debet ab omnibus Tribunalibus, ut in ſimili egregiè
advertit *Card. de Luca de Succeſ. diſc.* 32. *num* 4. *verſ. Et con-
ſequenter:* Ultra quod, ſi ſimplices reſolutiones Sac. Con-
gregat. multum habent ponderis, ut obſervant adducti *in
Tom.* 1. *diſcept.* 26. *num.* 99. *part.* 2. itaut eis recalcitrare non
ſit permiſſum, ut notat *Raynaudus in Heteroclyt. Pietat tom.*
16. *ſect.* 1. *punct.* 14. *de Matrim. Sacram num.* 12. quem ſequu-
tus ſui in *meo Tract. de Matrim.* §. 6. *num.* 48.

Imò faciunt jus quoad omnes, & vim legis obtinent, &
adductis *in d. Tom.* 1. *diſcept.* 6. *num.* 64. *part.* 1. Multò ma-
14 gis quando reſpondet dubio in genere, ut in præſenti, nec
reſolutio coarctatur, & reſtringitur à facti circumſtantiis,
ut ampliando concluſionem, advertunt innumeri Autho-
res, adducti *in meis Inſtit. Crimin. lib.* 1. *tit.* 10. §. 4. *num.*
549. *& ſeqq.*

Quibus non reſtagatur authoritas aliquorum Theologo-
15 rum, qui in contrarium allegari poſſunt, quivè poſthæc ſcri-
pta ſequuti fuerunt *à Gavard. de Sacram. tit. de Matrim.
quæſt.* 3. *art.* 9. §. 2. *fol.* 637. Cùm enim in oppoſitum militet
conſtans opinio aliorum longè magis inſignium Theologo-
rum, & quod magis eſt, concors Canoniſtarum ſententia,
à tot Summis Pontificibus facto approbata, hæc præferen-
da utique eſt opinioni dd. Theologorum, per ea, quæ ob-
16 ſervat *Fagnan in cap. Ne innitaris de Conſtit.* Præcipuè quia
in materia Sacramenti Matrimonii Canoniſtarum opinio-
nem magnifaciendam eſſe ſtatuit *Alexand. III in cap.* 1. *de
Conſangin. & affinit.* & in illius ſequelam ita determinavit
Synodus Londienſis anno 1237. celebrata, ut refert *Matth.*
17 *Pariſienſ. in Henricum III. & Gonzal in notis ad dictum cap.* 1.
lit. E. de Conſanguinit. & affinit.

Ita quoque in alia olim celebri quæſtione, An Papa di-
ſpenſare poſſit in Voto ſolemni Religionis, licèt multi
18 Theologi cum D. Thoma eorum Principe in negativam
inclinent, ut latè demonſtrat *Card. Gapiſuccbus controv.* 12.
per tot. Canoniſtarum nihilominus opinio affirmativa præ-
valuit, ea adductis *per Fagnan. in cap. Cùm Monaſterium à
num.* 44. *uſque ad finem de Stat. Monachor. & Donat. Rer. Re-
gular. tom.* 3. *tract.* 1. *quæſt.* 15. & cum effectu non ſemel, le-
19 gitima accedente cauſa, hac poteſtate Summi Pontifices
uſi ſunt; Signanter autem nimiam celebris eſt caſus ille Pro-
vincialis Cappucini, ex nobili familia Joyoſa, cum quo
potiùs diſpenſare voluit Gregorius XIII. quàm eùm Germa-
no fratre Equite Hieroſolimitano, de quo mentionem fa-
20 ciunt *Fagnan. ubi ſupra num.* 66 *& Donat. loco citato num.* 15.
& Bartholom. à S. Fauſt. in Theſaur. Religioſ. lib. 3. *quæſt.* 36.
num. 5. *& ſeqq.* à quibus quam plures alii recenſentur caſus ſi-
milium diſpenſationum de quibus in meis *Inſtit Crim lib.* 1.
tit. 8. *de Crim. Apoſtaſ. num* 30 & addo *Reverendiſs. Dandin.
de Suſpect. de Hereſ. cap.* 3. *ſect.* 1. *ſubſect.* 5. §. 2. *num.*
18. *fol.* 284.

Ad id autem, quod indicatum fuit in principio de Sum-
mis Pontificibus Innocentio VIII. Adriano VI. & Sancto
21 Pio V. denegantibus ſimiles diſpenſationes, reſpondent
communiter Doctores, id eveniſſe, non quia valdè diſpen-
ſare non poterant, ſed quia eùm in caſibus, pro quibus di-
ſpenſatio petebatur, non adeſſet juſta cauſa, congruum
non exiſtimarunt cum Oratoribus diſpenſare, ut in puncto
obſervat *de Juſtis Diſpenſ. matrim. lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 16. Et
quod iſtud fuerit motivum non diſpenſandi in Sancto Pio V.
22 clarè patet ex Manuſcriptis *Ambimi Marcheſani*, ejus Da-
tarii, quæ vidiſſe teſtatur *Corrad in Prax. diſpenſ. lib* 8. *cap.*
7. *num.* 34. *verſ. Præterea*, ubi ulteriùs advertit ea ſimili mo-
tivo deficientiæ juſtæ cauſæ noluiſſe in caſu ſimili diſpenſare
Paulum V. quodque ipſe vidit ſupplicationem rejectam in

Urſayæ Diſcept. Tom. II.

manibus Card. Millini, in cujus calce aderant ſequentia ver-
ba: *Nihil, quia cauſa non eſt ſufficiens*; Ad rem obſervan- 23
do, cavendum proinde eſſe à Manuſcriptis, vel Libris, in
quibus adnotantur denegationes ſimilium Gratiarum, quia
illæ proceſſerunt à deficientia juſtæ cauſæ.

Reducitur igitur in noſtro caſu difficultas ad juſtam cau-
ſam; Licèt enim *Hoſtienſ. in cap. Ex publico de Converſ. con-
jugat.* dicat, poſſe Summum Pontificem abſque ulla cauſa de 24
poteſtate abſoluta matrimonium diſſolvere, quando utriuſ-
que Conjugis accedit conſenſus, ad differentiam poteſtatis 25
ordinariæ, quæ requirit juſtam cauſam, & *Hoſtienſem* ſe-
quuntur ibidem *Abb. num.* 14. *& Fagnan. in cap. Ex parte de* 26
Converſ. conjug. ubi *num.* 8. quod hujuſmodi dictum *Hoſtienſis*
mirabile ſit. Quam ſententiam probabilem putat *Sanchez
de Matrim. lib.* 2. *diſp.* 15. *num* 1. *&* 15. probans *num.* 7. Pon-
tificem poſſe etiam in matrimonio rato diſpenſare uno ex
Conjugibus invito, ſeque opponente gratiæ diſpenſationis.

Procedentes nihilominus cum præſuppoſito juſtæ cauſæ,
& implorantes ordinariam Summi Pontificis poteſtatem in- 27
ter cauſas illas, quas recenſent Doctores, citati à *Sanchez
de Matrim. lib.* 2. *diſp* 16. *per totam*, ubi *num.* 6 inter dictas
juſtas cauſas enumerat impotentiam ſupervenientem ante
matrimonii conſumationem & à *Perez de Matrim diſp.* 20.
ſect. 7. *per totam*, & ſignanter *à num.* 8. uſque ad finem Duæ
mirabiliter caſui noſtro applicantur, relatæ per *de Juſtis de* 28
Diſpenſ. matrim lib. 2. *cap* 10. *num* 23. *&* 28. ibi: *II. eſt gra-
vis timor magni ſcandali futuri, quia id cedit in grave dam-
num commune, nam rixæ, & graves diſcordiæ, & neces in-
de oriri ſolent, cùm maximè hujuſmodi ſcandala evenire poſ-
ſint, vel ob fornicationis timorem, quando Conjuges ſunt ge-
nio difformes, & ſibi valdè diſplicent, vel ob inimicitias,
quæ inter eorum conſanguineos, vel cognatos probabiliter ti-
mentur &c. VII eſt ſi Conjuges eſſent inter ſe valdè diſcordes,
& mutuo conſenſu diſpenſationem peterent &c.*

Quod enim hujuſmodi cauſæ verificentur in noſtro caſu,
& ſignanter illa ſcandalorum, & rixarum, ad oculum pro-
bat Summarium impreſſum, nec non latè animadverſa in-
ter has eaſdem Partes *in Tom.* 1. *diſcept.* 12. *part.* 1. Reſpectu 29
verò conſenſus utriuſque Conjugis, iſte reſultat ex publico
Inſtrumento, in Secretaria exhibito.

Nec dicatur, non conſumationem noſtri matrimonii con-
cludenter non juſtificari; Si unquam enim hujuſmodi pro- 30
batio facta fuit, certè illa non poteſt eſſe in noſtris termi-
nis concludentior; Siquidem poſt cohabitationem Conju-
gum per breve tempus, orto dubio circa Viri impotentiam,
& mota lite pro nullitate matrimonii, octo deputati fuerunt
Periti ab hac Sacra Congregatione, quorum ſeptem uno ore
retulerunt, Virum ſemper fuiſſe, & tunc temporis eſſe
impotentem. Alter verò aſſeruit dumtaxat *non mi coſta ba-* 31
*ſtantemente l' aſſerta impotenza del medeſimo, quale quando
foſſe vera la crederei più toſto dependente da qualche altra cau-
ſa intrinſeca, e latente:* Quæ judicialium Peritorum ſen-
tentia robur ſumpſit à judicio aliorum viginti, & ultra Me-
dicorum, pro veritate reſpondentium, & ad unguem con-
cordantium cum dictis ſeptem Peritis judicialibus; In hac
enim materia Peritis in arte ſtandum eſt ex cumulatis in
part. 1. *diſcept.* 12. *num.* 45. *tom.* 1. quæ eſt inter has eaſdem
Partes.

Si igitur ex judicio tot inſignium Profeſſorum, etiam
poſt cohabitationem Vir erat impotens ad conſumandum 32
Matrimonium, non poteſt certè major adduci probatio
actus, ſeu negativæ conſumationis, ut de ſe patet, &
comprobatur ulteriùs ex judicio EE. PP. qui, cauſæ me-
rita ſolita maturitate libratis, demandarunt die 11. Ja-
nuarii 1698. & ſic poſt cohabitationem, ut Vir nova ex-
periretur medicamina, ex quo ad hominem infertur, il- 33
lum tunc temporis habuiſſe pro impotenti; Potentes
enim medicamentis non indigent, teſte experientia, &
id obſervant *Baron. de Corpor tit. de Virilibus num.* 82.
verſ. Atque etiam, & Rota deciſ. 6. *num.* 6. *poſt Zacch. quæſt.
Medic. legal.*

Licèt autem hujuſmodi impotentia offuſcata præten-
datur ex noviter adinventis, & plus juſtò exageratis per 34
unum ex Peritis; Hæc tamen omnia evenerunt tempo-
re, quo Conjuges non convivebant amplius, minuſque
inſimul cohabitabant, ſicque poſt novas has ſupervenientæ
potentiæ prætenſiones, conſumatio phyſicè impoſſibi-
lis fuit.

Quodſi hujuſmodi demonſtrationi non conſumationis,
in impotentia Viri fundatæ, jungantur aliæ probationes; 35
in præteritum juſtificatæ, & latè expenſæ *in Tom.* 1. *diſcept.*
12. *per totam part.* 1. præſertim ſi conſiderentur ſimu

B 3 ultæ

unicæ intra evidentiæ fines conſtituta dici poteſt. Dignentur
enim EE. PP. reminiſci, quod in lite ſuper alio dubio accer-
rimè inter has Patres agitata, in qua plura minus vera exa-
gerata fuerunt contra mulierem, circa matrimonii conſuma-
36 tionem nec miſerabilis ſyllaba legitur in contrariis volumi-
noſis Scripturis; Imo adeſt replicatum juramentum ejuſ-
dem Viri, ſeriò emiſſum, & eandem non conſumationem
comprobans, quod licèt in nulla conſideratione haberi ſoleat
pro diſſolutione: quando Conjuges concorditèr illam petunt,
magnifit tamen à Doctoribus, quando illud emittitur tem-
pore, quo acerrimè de diſſolutione contendunt, ut, limi-
tando generalem regulam, benè obſervat *Rota in Faventi-*
37 *na Matrimonii 9 Januarii 1658. §. Id enim coram Taya*, &
in Theatina Matrimonii 25. Junii 1696. §. Hinc autem coram
Pio, & meliùs *in Romana Diſſolutionis matrimonii 15. Ju-*
nii 1685. §. Impotentia coram Paulutio, & *28. Januarii*
1686. §. Et nihilominus coram Urſino. Quod vir plures con-
ſuluit Medicos, & innumeris medicaminibus uſus fuit pro
curatione ſuæ impotentiæ, & quidem tam ante contractum
38 matrimatrimonium, quàm poſtea, & ipſomet tempore,
quo cum Muliere convivebat, quæ omnia ad noſtrum præ-
ciſum effectum egregiè obſervat *Rota in deciſ. 6. ſub num. 6.*
poſt Zacch. quæſt. medic. legal. Quod eadem Mulier ſtatim
reclamare cœpit, & illius impotentiam allegare, & quam-
pluribus probationibus demonſtrare, juxta ea, quæ in no-
39 ſtris punctualibus terminis obſervant communiter *Repeten-*
tes in cap. 1. de Frigid. & malefic. & ſignanter *Abb. num. 5.*
Alexand. de Nevo num 11. Hoſtienſ. num. 1. Innoc. num . in
fine. & Barboſ. num. 1. 3. & 8. Dicaſtill. de Matrim. tract. 10.
diſp. 7. dub. 52. ſub num. 574. Gutier. eodem tract. cap. 120.
num. 28. A Spiritu Sancto in Director. confeſſ. part. 2. tract. 12.
de Matrim. diſp. 7. ſect. 13 §. 7 num. 462. Tancred. de Matrim.
lib. 7. diſp. 109. num. 7. & Trullenck in Prax. Sacram. lib. 7.
cap 9. dub. 16. num. 27. Quodque demum idem Vir non potuit
40 cum corruptis mulieribus commiſceri, & una caro fieri,
multò igitur minus cum Virgine *cap. Literæ veſtræ de Fri-*
gid. & malef. benè *Card. de Luca de Matrim. diſc. 9. num. 12.*
& Rot. in Nicien. Matrimonii 27. Januarii 1586. §. Eodem
coram Gypsio.

Nec ad noſtrum effectum parviſacienda videtur publica
vox, & fama impotentiæ ejuſdem Viri, quàm in noſtris ter-
41 minis benè conſiderat *Baron. de Corpor. tit. 17. de Virilib. num.*
69. & 70. & Mancin. de Confeſſion. cap. 1. num. 35. verſ. Quæro,
& meliùs, adductis multis rationibus, & congruentiis *Card.*
de Luc. diſc. 9. de Matrim.

Quæ omnia conſideranda ſunt ſimul unita, ut in noſtris
præciſis terminis faciendum eſſe monent Authores illi, quos
42 refert, & ſequitur *Rota in Colonien. Illegitimitatis 13. Ja-*
nuarii 1653. § Qui ſanè coram Veroſpio, & *in Romana Matri-*
monii 9. Januarii 1684. §. Cuncta hæc coram Urſino. & *in d.*
Romana Diſſolut. matrimonii 25. Junii 1685. § Impotentia in
fine coram Paulutio.

In omnem verò caſum, quatenus difficultas in hac parte
reducatur ad meliorem probationem non conſumationis ma-
trimonii, poſſent EE. PP. reſpondere, diſpenſationem con-
43 cedendam eſſe in forma commiſſaria, conſtito ſcilicet ſer-
vatis ſervandis matrimonium non fuiſſe conſumatum, ut
practicavit in *Tranſilvaniæ Diſſolutionis matrimonii 13. Ja-*
nuarii 1599. & in Avenion. 31. Januarii 1606. & in Seguntí-
na 12. Decembris 1609 quas refert *Pignatell. conſult. 137. num.*
23. tom. 1. eo quia, vel coram Judice ordinario probabi-
tur hujuſmodi non conſumatio, & nulla aderit difficultas,
44 vel non probabitur, & perinde habebitur, ac ſi Gratia non
fuiſſet conceſſa.

Condormitio Conjugum non facit, ut Matrimonium
amittat qualitatem, & denominationem rati, quando cum
45 effectu conſumatum non fuit, *Corrad. in Prax. Diſpenſ. lib.*
8. cap. 7. num. 32. Eo igitur ipſo, quod talis non conſumatio
concludenter probatur, ſivè cohabitaverint, & condormi-
verint Conjuges, ſivè non, ſemper verum erit, quod ma-
trimonium eſt ſimpliciter ratum, & conſequenter ſubjectum
Summi Pontificis poteſtati circa illius diſſolutionem; In-
diſſolubilitas enim, de qua in *Evangel. D. Matth. cap. 19. &*
in Epiſt. 5. ad Epheſ. D. Pauli, intelligitur de matrimonio
46 conſumato, non autem de rato, ſivè Conjuges condormi-
verint in eodem lecto, ſivè non, ut, antiquioribus cumu-
latis, ad rem obſervant *Sanchez de Matrim. lib. 2. diſp. 13.*
num. 7. Bonac. Oper moral. tom. 1. tit. de Matrim. part. 2. punct.
11. propoſ. 2. per totam Card. de Laur. de Sacram. tom 3. diſp.
16. art. 12. §. 2. num. 245. & Pignatell. conſult. 147. num. 5. tom.
47 *1.* Et referendo ita deciſum in longè durioribus terminis con-
dormitionis Viri cum muliere vidua, cujus reſpectu negati-
va conſumationis matrimonii quodammodo fraternizat cum
impoſſibili, egregiè advertit *Card. de Luc. de Matrim. diſc.*
9. num. 15.

Licèt multum proſit in obtinendis diſpenſationibus ab im-
pedimentis matrimonii excellens, & eximia qualitas Con-
jugum, rationibus adductis à *Card. Pallavic. in Hiſtor Con-*
cil. Trident. lib. 22. cap. 8. per tot. Ad noſtrum tamen effectum
illa nullatenus taliter concurrere debet, ut ſine tali inſigni
qualitate Oratorum non ſint concedendæ ſimiles gratiæ,
& meritò, ſivè enim Conjuges nobiles ſint, ſivè ignobi- 48
les, eo ipſo, quod probantur irreconciliabiles diſcordiæ, &
magna pericula ſcandalorum, verum eſt quod inſimul
convivere non poſſunt, juxta naturam, & eſſentia matri-
monii, in quo fundantur omnes Doctores, admittentes in
his caſibus imò congruam exiſtimantes facultatem diſpenſan-
di. Et cum effectu quamplures referuntur à citatis Authori-
bus diſpenſationes pro perſonis nullatenus qualificatis, ut, 49
omiſſis antiquioribus, de perſonis Tybutis, & Talleaco-
tii videre eſt in Summario Viri, & egregiè notat *Perez de*
Matrim diſp 20 ſect. 7 num. 11. ibi: *Nimis rigidum eſſe aſſe-*
rere, non eſſe diſpenſandum à Papa in diſſolutione matrimo-
nii rati, niſi cum magnis Principibus, & ubi alicujus Re- 50
gni jactura imminet; Motivo, tum ex ipſo uſus nam, ut do-
cent Viri graves, diſpenſarunt de facto Pontifices cum aliis
Viris qui non erant magni Principes, nec imminebat Regni
alicujus jactura. uſus autem, & conſuetudo multum valet
hac in re; Non enim veriſimile eſt Pontifices pios, & valdè
doctos, temerè uſus fuiſſe ſua poteſtate in re tam gravi, Tum
etiam, quia cùm matrimonium ratum ſit præciſe vinculum,
mutuo conſenſu Conjugum initum, non videtur ita indiſſolu-
bile, quin per poteſtatem publicam, ſupernaturaliter conceſ-
ſam, diſſolvi nequeat ad bonum Eccleſiæ regimen, & ad ſa-
lutem fidelium ſpiritualem, & concordat *Pignatell. conſult.*
147. num 9. tom 1. ubi, quod magis communis opinio eſt,
quod ſufficiat cauſa, concernens bonum privatum, & par-
ticularem utilitatem citatque multos concordantes, & refert
caſus diſpenſationum, in his terminis à Summis Pontifici-
bus obtentarum.

Pro coronide demum dignentur EE. PP. reflectere, quod
in hac facti ſpecie verè, & propriè non agitur de formali di- 51
ſpenſatione ſuper matrimonio, alioquin firmo, ac omni du-
bio procul indiſſolubili, dum attentis claris probationibus,
impotentiæ Viri, in alio judicio deductis, & expenſis in
Tom. 1. part. 1. diſcept. 12. videtur potiùs quædam adminiſtra- 52
tio juſtitiæ, ita prudentialiter ſub alio titulo magis honeſto
more Principis adminiſtratæ, ut in individualibus terminis
noſtri caſus obſervat *Card. de Luc. de Matrim. diſc. 9. num. 8.* 53
in cujus caſu ita practicavit S. M. Alexand. VIII. ut refert
ibidem num. 6.

Die Sabbathi 28. Martii 1699. Relatis precibus in Sacr.
Congreg. Concilii, ad quam à S. M Innoc. XII. pro Voto 54
fuerant remiſſæ, dubio: *An petita diſpenſatio ſuper diſſolu-*
tione matrimonii ſit concedenda, ita ut unuſquiſque ex Conju-
gibus remanere debeat in ſtatu libero ad contrahendum, reſ-
ponſum fuit *Negativè*.

Longè autem poſt hanc reſolutionem, nempè die 16. Maii
1721. meliorem experta fuit exitum in eadem Sacra 55
Congregatione Concilii Roſa Fer anno 1702. nupta Paſ-
chaſio Quæſadæ, cum quo poſt cohabitationem duorum
menſium, ob ejus arctitudinem, ab eodem Viro divertens,
ad domum Matris ſe contulit. Introducto deinde judicio per
Quæſadam coram Vicario Generali Oriolen. iſte, omiſſo le-
gali, & canonico medio triennalis cohabitationis, prima
vice mandavit eſſe recognoſcendam à quatuor Chirurgis,
ac una Obſtetrice; Secunda verò vice mandavit eſſe ite-
rum recognoſcendam per quatuor alios Chirurgos, & duas
Obſtetrices; Quibus omnibus conſona voce teſtantibus,
impedimentum arctitudinis d. Roſæ, nedum eſſe abſolu-
tum, ac perpetuum, ſed etiam inſanabile, idem Vicarius 56
poſt duos annos, nempè anno 1704. ſuam protulit ſen-
tentiam, reclamante ſemper Quæſada, qua mediante, ne-
dum declaravit, dictum matrimonium eſſe nullum, & ir-
ritum, ſed eiſdem Conjugibus conceſſit facultatem tran-
ſeundi ad alium ſtatum, ſibi benè viſum, juxta eorum ha-
bilitatem.

Vigore dictæ ſententiæ anno 1706. Quæſada ad ſecun-
das convolavit nuptias cum Maria Antonia Perez, ex 57
qua deindè prolem ſuſcepit: Roſa autem ſub matrimonii
fide carnalitèr commixta fuit cum alio ſtrenuiori Viro An-
tonio Ximenez, à quo defloràta fuit. Ex quibus inſtante
Promotore fiſcali pro illa obliganda ad redeundum cum
primo Viro, fuerunt pro tertia vice deputati 4. Chirur-
gi,

gi, & duæ Obſtetrices, ad recognoſceo. an verum eſſet ar-
ctitudinis impedimentum, quod ab aliis octo Chirurgis, &
58 tribus Obſtetricibus, ut ſupra, ſuerat canonizatum pro ab-
ſoluto, perpetuo, & inſanabili, qui cum juramento affir-
marunt, non amplius vigere dictum impedimentum, ſed
eandem Roſam aptam eſſe ad viriles amplexus.

Renuit autem Quæſada cuojugalem vitam ducere cum
eadem Roſa, quæ ſtuprum paſſa fuerat à dicto Ximenez,
59 atque ioſiſtente, ut poſſet tanquam Conjux vivere cum
Maria Antonia Perez, vel in omnem caſum iterùm eum
ea matrimonium contrahere, non eurando quid fieret
de dicta Roſa, ſubortiſque proindè inter dd. Conjuges eo-
rumque Conſanguinens rixarum, & ſcandalorum proxi-
mis occaſionibus, ſupplicem habuerunt recurſum ad San-
ctiſs. D. N. tàm Quæſada, & Perez, rogantes pro gratia
perſeverandi in matrimonio contracto, quàm Antonius,
& Roſa, ſupplicantes pro ſimili diſpenſationis gratia ad
matrimonium ad invicem contrahen. Relatiſque illorum
precibus in Sacra Congregatione Concilii dicta die 16. Maii
1711. ſub dubio: *An, & quomodo Oratorum precibus ſit an-*
60 *nuen* Sacra Congregatio reſpondit. *Eſſe locum diſpenſatio-*
ni cum utriſque, renovato conſenſu ad formam Concilii inter
Quæſadam, & Mariam Antoniam. Vide To. 2. part. 2. diſcept.
29. & Tom. 3. par. 1. diſcept. 23.

DISCEPTATIO IV.

Tricaricen. Proceſſionis.

PRO

PP. Reformatis S. Franciſci Terræ Montis Murri.

CUM

Clero Sæculari, & PP. Dominicanis ejuſdem Oppidi.

ARGUMENTUM.

Vigore Conſtitutionis 10. Sanctæ memoriæ Gregorii XIII.
abſque ulla Ordinariorum, vel Parochorum licentia,
poſſunt omnes, tam de Clero Sæculari, quàm Regulari,
etiam extra eorum Clauſtra, facere Proceſſiones in die
Octavæ SS. Corporis Chriſti, & in aliis diebus ejuſdem
feſtivitatis.

HUjus Cauſæ originale dubium ſub ſequenti formula
verborum: *An liceat Patribus Reformatis Oppidi*
1 *Montis Murri facere proceſſionem die Dominico infra Octa-*
vam Santiſs. Corporis Chriſti, propoſitum fuit die 18. Apri-
lis 1714. & acriter ſe opponentibus RR. PP. Dominicanis
ejuſdem Oppidi, reſolutum fuit eam reſcriptio, *Affirmativè*,
2 *dummodo fiant proceſſiones diſtinctis horis*, ut recognoſci po-
teſt ex *Tom. 1. par. 2. diſcept. 10.*

Pro recta applicatione dictorum verborum *diſtinctis horis*
præmittimus, eſſe innegabile in facto, quod Proceſſiones
Sanctiſs Corporis Chriſti in Oppido Montis Murri fieri ſo-
3 lent ſequenti modo. Ipſa die Solemnitatis Sanctiſs. Corpo-
ris Chriſt fit à Clero Sæculari; Die Dominico infra Octa-
vam de manè, ſeu ante prandium, fit à PP. Dominicanis;
Poſt prandium verò ejuſdem Dominicæ infra Octavam fit à
PP. Reformatis S. Franciſci; Ita ut cum hoc ordine proce-
dendo nulla unquàm adfuerit in præteritum, nullaque aderit
in futurum occaſio ſcandalorum, vel incouveoientium, ut
teſtantur multi Incolæ Oppidi Montis Murri.

Ad impediendum verò effectum dictæ reſolutionis hujus
Sac. Congr. Partibus, ut ſupra, acriter informantibus,
captæ, poſtpoſitis omnibus juſtitiæ, & congruitatis legi-
bus, nec non neglecta reverentia illa, omni Jure debita Ma-
jeſtati hujus Sacri Sancti Conſeſſus, novum excogitarunt
4 modum iidem PP. Dominicani, unà cum aliquibus Sacerdo-
tibus de Clero Sæculari, in eo conſiſtentem, quod ultrà di-
ctam ſolemnem Proceſſionem, quam ſolet facere Clerus Sæ-
cularis, & cum effectu dicto anno 1714. fecit ipſa die Solem-
nitatis Corporis Chriſti, aliam adverſus omnes Rubricas, &
immemorabile ſolitum, facere deberet de manè diei Domi-
nicæ infra dictam Octavam, quo tempore ſoliti ſunt eam fa-
cere PP. Dominicani, adhoc ut nullum remaneat tempus d.
5 die Dominico pro PP. Reformatis Quæ autem, & quanta
evenerint ſcandala ex hujuſmodi novitatibus, non poſſumus
clariùs exprimere, quàm rogando EE. PP. ut dignentur illa
recognoſcere ex accurata Informatione, & veridica Relatio-

ne Rev. Epiſcopi Marſicani ab hac Sac. Cong. demandata
quæ per eatenum exhibita fuit in Secretaria.

Hoc unum in hac parte ſubjungentes, quod ex dicta Rela-
tione conſtat; *Che tutti tre li Ceti Eccleſiaſtici e Regolari, a-*
vevano ecceduti li termini della modeſtia Religioſa, e ſcandaliz- 6
zato con le loro procedure inordinate del Popolo: Et tamen ſoli
PP. Reformati, qui eò majorem compaſſionem merebantur,
quò procurabant executionem oraculi hujus Sac. Cong. sta-
tim ac illorum operationes pervenerunt ad aures Superiorũ,
luerunt condignas pœnas, teſte eodem Rev. Epiſcopo.

His per modum ſimplicis hiſtoriæ, & pro ſola integritate
narrationis facti præmiſſis, atq; præſcindendo ab omni crimi-
nali petitione, à quibus Cauſis ſemper alieniſſimi fuimus, jux- 7
ta ſolemnem illam proteſtationem, quæ legitur *in Ep. ad Le-*
ctorem noſtr. Inſt. Crim. Neq; ab alia exercitatione magis ani-
mus noſter, & profeſſio quàm à Cauſis criminalibus ſit aliena.

Deſcendendo ad Cauſæ merita, non poſſumus antè omnia
non rogare EE. PP. ut dignentur præ oculis habere continua-
tionem illorum irregularium modorum, quibus hodie PP. Do- 8
minicani cor. hac Sac. Cong. comparent, ſub nomine quidem,
aliquorum de Clero Sæculari, ſed propriis expenſis Cauſam
defendendo, ut notorium eſt in Oppido Montis Murri.

Deinde verò ſubdimus, juſtitiam dictæ reſolutionis hujus 9
Sac. Cong. ſive illa impugnetur à Dominicanis ſive ab aliqui-
bus de Clero Sæculari, ſive ab utriſque, eſſe nimis ſolidè in-
nixam cubitali *Conſtit. 10 s. m. Gregorii XIII.* In cujus §. 2.
ampla conceditur facultas (ſunt ejus verba) *Univerſis & ſin-*
gulis Clero, & Clericis, ac perſonis Eccleſiaſticis, tam Sæcula-
ribus, quàm Ordinum, Religionum, & Militiarum Regulari- 10
bus, ac etiam &c. liceat ipſis, tam die ipſa Dominica infra Octa-
vam Corporis Chriſti, quàm aliis totius Octavæ prædictæ die-
bus, Proceſſiones ſuas celebrare &c. Nec ſuper eo, tàm ab Ordi-
nis Prædicatorum hujuſmodi, quàm aliis quibuſcumque perſo-
nis &c. quomodolibet moleſtari, inquietari, vel perturbari &c.
tenore præſentium concedimus, & permittimus: In §. verò 3.
tollitur omnis poteſtas quibuſcumq; Judicibus aliter judican-
di, irritum, & inane declarando quidquid contra diſpoſitio-
nem d. Conſt. attentari contigerit, ibi: *Sublata eis, & eorum* 11
cuilibet quavis aliter judicandi facultate, judicari debere, irri-
tumque quoque, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis
authoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Non poſſumus igitur ſub Sole majorem, ponderoſioremque
addocere authoritatem ad proban. intentionem noſtrorum
Reformatorum ex generaliter adductis *in Tom. 2. p. 2. diſcept.* 12
51. n. 33. quibus addo *Grutber de Voto benè deſider. reſol. 16. §.*
9. n. 177. & in noſtris punctualibus terminis *Barboſ. in Sum.*
Apoſt. dec. Collect. 251. n. 2. Gavant. in Manual. verb. Proceſſio
n. 42. Card. de Lauræa in Epitom. Canon. verb. Proceſſione: in
fine, & Matthæuc. in Offic. Cur. Eccleſ. c. 40. n. 9.

Nec dicatur, quod hæc vera ſint pro eo tempore, quo PP.
Dominicani ſuam non faciunt proceſſionem, ad quem effe-
ctum hæc Sac. Cong. *dicta die 18. Aprilis 1714* mandavit, il-
las eſſe faciendas diſtinctis horis: Cùm enim non adſit memo- 13
ria in Oppido Montis Murri, quod PP. Dominicani fecerint
eorum proceſſionem poſt prandium diei Dominicæ infra O-
ctavam, ſed ſemper illam fecerunt de mane ejuſdem diei, nul-
lo Jure eis permiſſum eſt talem horam ſeu tempus matutinum
mutare, ut omiſſis generalibus, in puncto noſtri caſus, contra
eoſdem PP. Dominicanos, ſequendo *oraculum s. m. Clementis*
VIII. reſpondit Sac Cong *in Qaiten. anni 1696. apud Mat-* 14
thæuc. in Official. Cur. Eccl. c. 40. n. 10. & referendo plures an-
tiquiores reſolutiones Sacrarum Cong. notant *Barb. in Sum.*
Apoſtol. dec. Collect. 372. num 12. & de Paroch. cap. 12. num. 4. 15
Pignatel. conſult. 63. ſub n. 6. to. 6. & Monacell. in Formul. tom.
1. tit. 5. Formul. 7. num. 31.

Et tamen ſubdimus, quod ſi PP. Dominicani velint illam
facere de ſero, quatenus EE. VV. accedat aſſenſus, neque
videatur inconveniens in eodem parvo Oppido duas fieri Pro- 16
ceſſiones poſt prandium diei Dominici infra Octavam, & nul-
lam de manè ejuſdem diei, poterunt eo eorum deſiderio plenè
ſatisfacere, ad eorum libitum eligendo horã diſtinctã, parati 17
noſtri Reformati ad illam faciendam hora, diverſa ab illa,
quam elegerint PP. Dominicani, ut in terminis quod poſſint
duæ Proceſſiones fieri eodem manè, una à PP. Reformatis,
alia à Dominicanis, diverſa tamen hora, reſolvit *Sac. Rit. Con-*
greg. in d. Qaiten. 1. Sept. 1696. teſte *Matthæuc. in Official Cur.*
Eccleſ. cap. 40. n. 10 ibi: *Licere PP. Franciſcanis facere Pro-*
ceſſionem extra clauſtra per loca ſolita, etiam de manè, diſtin- 18
ctis tamen horis ab Epiſcopo, & data electione horæ PP. Do-
minicanis, à qua, ſemel electa, non licere ampliùs recedere.

Minùs credimus ex adverſo inſiſtendum in pretenſa
quaſi poſſeſſione Dominicanorum faciendi dictas Pro-

Digitized by Google

ceſſiones. Id enim non poterit procedere, niſi pro eo præci-
ſo tempore, quo ſoliti fuerunt illas in præteritum facere,
hoc eſt Clerus Sæcularis die ipſo Solemnitatis Corporis
Chriſti; PP. verò Dominicani de manè diei Dominici in-
19 fra Octavam, extra quod tempus nunquam poterit No-
bis impediri uſus dictæ Gregorianæ Conſtit. ut in terminis
egregiè probat *Pignatel. conſult. 63. n. 4. tom. 6.*

Subdimus nihilominus, quod attentis clauſula *Sublata*,
20 & Decreto irritanti, in eadem Gregoriana Conſtit. apppoſi-
tis, nulla omnino vis fieri poteſt, neque in prætenſa con-
ſuetudine antecedenti, neque in aſſerta quaſi poſſeſſione
de præſenti. Dicta enim clauſula, & præfatum decretum
omnem tollunt conſuetudinem antecedentem, & impe-
diunt, nè nova introduci poſſit, ex adductis *in Tom. 1. p. 2.
diſcept. 14. numer. 41.* quibus addimus *Rotam in Neopolitana
Conſtructionis Eccleſiæ 26. Junii 1711. §. Nec ex coror. Fal-
conerio.*

Demum non obſtat defectus permiſſionis Vicarii Tricari-
cen. ac ſi ſine illa non poſſint Reformati dictam Proceſſio-
nem facere. Cùm enim de Jure, ſeu attenta dicta clara, &
21 literali Conſtit. per viam legis generalis edita à Sanctæ me-
moriæ Gregorio XIII. permiſſa ſit ſolemnis Proceſſio SS.
Corporis Chriſti intra illius Octavam omnibus de Clero,
tam Sæculari, quàm Regulari, nulla alia requiritur per-
miſſio inferiorum Judicum; *Fruſtra enim precibus impetra-
tur, quod abſque illis permiſſum eſt* dicebat, *Rota* allegata
in *Tom. 1. par. 2. diſcept. 8. numer 9.* Atque hoc ſpeciale ha-
22 bent Apoſtolicæ Conſtitutiones, ut ſtatim ac emanaverint,
omnes obligent, abſque ulla alia operatione alterius Inferio-
ris Judicis ex adductis *per Rot. in deciſ. 42. numer 16. & ſeq.
23 apud Novar. in Summ. Bull. & dec. 77. num. 3 & dec. 121. per
tot. cor. Caval. & deciſ. 630. numer 6. par. 4. & deciſ. 259. num.
2. par. 18. Rec.* Et reiciendo ſimilem prætenſionem Curiæ
Epiſcopalis Laudenſis, prætendentis, non poſſe exequutio-
ni demandari Conſtit. Sanctæ memoriæ Innoc. XI. favore
24 PP. Carmelitorum Excalceatorum, niſi illa exhiberetur
in Actis Cancellariæ Epiſcopalis, & obtineretur permiſſio
ejuſdem Curiæ, reſpondit *Sac. Congregat. Conc. in Lau-
den.* de qua *in Tom. 1. part. 2. diſcept. 14. numer. 26. &
ſeqq. & num. 37.*

In eadem Cauſa.

INtentio PP. Reformatorum ſolidè fundata eſt in cubitali
lege, ſeu literali *Conſtit. 10. Sanctæ memoriæ Greg. XIII.*
25 & in pluribus individualibus reſolutionibus Sacrar. Congr.
allegatis ſupra no. 2. quibus addimus aliam *Sac. Congr. Conc.
in Ripana 16. Martii 1715. ad dub. 8.*

Adverſus quas non obſtat, quod Regularibus, ſine Pa-
rochorum licentia, non ſit permiſſum facere Proceſſiones
26 extra Clauſtra: Quidquid enim ſit de aliis Proceſſionibus,
vel de ſola expoſitione Sanctiſſimi Sacramenti, de quibus
loquuntur *Pignatel. conſult 85. numer. 1. tom. 4 & Novar. in
Lucern. Regul. verb. Proceſſio numer. 15. & in Summ. Bullar.
comm. 104. num. 1. part. 1.* allegati cum ſuppoſito, quod lo-
quantur in noſtris præciſis terminis, quod non ſubſiſtit;
27 Hoc unum eſt certum, quod id non habet locum in Pro-
ceſſionibus, quæ fiunt occaſione ſolemnitatis Santiſſimi
Corporis Chriſti, ad terminos dictæ claræ, & literalis diſ-
poſitionis *Conſtit. 10. Sanctæ memoriæ Gregorii XIII.* juxta
punctualiter animadverſa per Doctores ſupra allegatos qui-
bus poſſunt addi *Rodriqu. quæſt Regul. tom. 1. quæſt. 69 art.
1. Lezzan in Summ. verb. Proceſſio quoad Regular. numer. 1.
Pat. Jordan. var. lucubr. tom. 2. lib. 11. titul. 15. num 61. Do-
28 nat. Rer. Regul. tom. 1. par. 2. tractat. 13. quæſt. 142. numer. 2.
Cherub. in Compend. Bullar. tom 2. ad Conſtit. 10. Gregor.
XIII. Schol. 1. Pignatel. conſult 99. num 1. tom 4. D. Piton. in
Pareg. num. 62. & Rot in Aquen. Proceſſ. 1. Julii 1676. §. Et
jure cor. Bourlem. & in Tranen. Præeminentiar. 20. Febr.
29 1713. §. Quod autem cor. Card Scotto*, ibi: *Ex ſpeciali
Conſtit. Sanctæ memoriæ Gregorii XIII. motu proprio, &
ex certa ſcientia, per viam legis univerſalis promulgata,
præcipiente, quod univerſis, & ſingulis &c. liceat infrà
Octavam Sanctiſſimi Corporis Chriſti Proceſſiones ſuas parti-
culares facere, abſque eo quod poſſit à quocumque, privilegio-
rum prætextu, perturbari &c.*

Addimus ulteriùs duas punctualiſſimas reſolutiones Sacr.
Congrag. unam nimirum *Sacr. Congreg. Rit. in Quiten. 1.
30 Septembris 1696.* quam referunt, & ſequuntur *Matthæucc.
in Offic. Cur. Eccleſ. cap. 40. num. 10. & D. Piton. in Pareg.
ad ſuas Diſcept. Eccleſ. tom 2. fol. 13. num 61.* Secondam ve-
rò Sacr. Congregat. *Conc. in dict. Ripana 16. Martii 1715.*
In prima enim dicitur. *Licere Patribus Franciſcanis facere
Proceſſionem extra clauſtra &c. diſtinctis tamen horis.* In ſe-
conda autem quæſitum fuit. *An liceat eiſdem Patribus* (hoc 31
eſt Dominicanis) *ſine licentia Epiſcopi peragere per Civita-
tem Proceſſiones, tàm in prima Dominica Octobris, quàm in
aliis temporibus in caſu &c.* Fuitque reſponſum *Negativè* ei-
dem dubio, generaliter concepto, ſed cum illa limitatione,
præſentem caſum ad literam decidente: *Exceptis Proceſ-
ſionibus Sanctiſs. Corporis Chriſti, & Roſarii in prima Do-
minica Octobris.*

In conflictu igitur hujuſmodi punctualium authoritatum
dd. claſſicorum Doctorum, punctualiorum deciſionum Sac. 32
Rotæ, & punctualiſſimarum reſolutionum Sacrar. Congr. &
aliarum, ſupra allegatarum, vanum eſt hodiè ad proban-
dum contrarium inſiſtere in regulis generalibus, quas pan-
nos calidos vocat *Card. de Luc. de Legat. diſc. 61. numer. 4.* eò
quia eædem reſolutiones habentur uti caſus legis, ex adductis
in meis Inſtit. Criminal. lib. 1 tit. 10. §. 4. nu. 149.

Non eſt verum, quod Sacræ Congr. ſemper interpreta-
tæ fuerunt dict. Conſtit. 10. Gregorii XIII. ut illa procedat
ſolùm quoad Proceſſiones, faciendas à Regularibus intrà, 33
non autem extrà clauſtra. Strictè enim reſpondemus, quod,
antiquioribus reſolutionibus omiſſis, Sacra Congr. Rit. re
maturè perpenſa, & Partibus acriter informantibus, oppo-
ſitum ex diametro reſolvit *in dict. Quiten. 1. Septemb. 1696.*
juxta præciſa verba, relata ſupra num. 31. Cum illo addi-
to, quod eadem reſolutio in forma ſpecifica approbata fuit à
Sanctæ memoriæ Innoc. XII. ut videre eſt apud *Matthæuc.* 34
in Offic. Cur. Eccleſ. cap. 40. num. 10. & notat *D. Pitonius*, qui
in eadem Cauſa ſcripſit, ut videre eſt in *Parergon. ad ejus
Diſcept. Eccleſ. tom. 2. fol. 13. à numer. 61. uſque ad num. 78.*
Ita ut in hac parte non ſolùm habeamus *d. individualem
Conſtit. 10 Gregorii XIII.* ſed aliam individualiſſimam Innoc.
XII. emanatam die 26 Februarii 1696. per extenſum impreſ-
ſam *à Matthæuc.* ubi proximè.

Meritò autem eadem Sacr. Congr. nunquam reſtrinxit
efficaciam, & diſpoſitionem dict. Conſtit. Gregorianæ ad
Proceſſiones, faciendas à Regularibus intrà eorum Clau-
ſtra; Quia contraria prætenſio vim infert claris, & cu- 35
bitalibus verbis ejuſdem Conſtit. relatis ſupra num. 10.
Si igitur Summus Pontifex per eadem verba loquitur,
tàm de Clero Sæculari, quàm de Regulari, ſine ullo
fundamento prætenditur, ut non permiſerit Proceſſiones,
niſi intrà Clauſtra, quia Sacerdotes Sæculares nunquam poſ-
ſent tales Proceſſiones facere per Clauſtra, quæ non habent, 36
ut, poſt multos concordantes, notat *idem D. Piton. in Pa-
rerg. ubi ſupra num. 67.*

Præterea in dict. Conſtit. Gregoriana ſermo eſt *de Pro-
ceſſione publica & ſolemni* (ſunt verba dict. *D. Pitonii ubi* 37
ſupra num. 66.) *quæ nunquam celebratur intrà Clauſtra,
quidquid ſit de Proceſſionibus privatis, juxta notoriam con-
ſuetudinem, & praxim;* Ibique *num 64.* nimis ſignificativè
aſſerit, contrariam prætenſionem, ut Proceſſiones Santiſſ.
Corporis Chriſti, quæ fiunt intrà Octavam ejuſdem Solem-
nitatis, vigore d. Conſtit. Gregorianæ, eſſe faciendas intrà 38
Clauſtra, eſſe meras ideas, & concordat *Lezzan. Oper. mo-
ral tom. 1. par. 2. cap. 1. nu. 91. & 92.*

Ultrò autem admittimus cum contrario Defenſore in
hac parte procedendum eſſe cum praxi Urbis, eò quia
hæc deſervire debet pro lege in univerſo Orbe; Imò autho- 39
ritatibus, ab eo citatis, addentes alias relatas *in tom. 1.
part. 1. diſcept. 6. numer. 55. & part. 2. diſcept. 10. numer. 28.*
Dicimus, reflexionem retorqueri ad hominem contra
Clerum, eo quia quolibet anno omnium oculis expoſitæ
ſunt ſolemnes illæ Proceſſiones Sanctiſſ. Corporis Chri-
ſti, quæ in Urbe abſque ulla Parochorum licentia à Re-
gularibus fiunt extrà eorum Clauſtra, ut noſtris præci-
ſis terminis obſervat *D. Piton. in Pareg. numer. 63.* ibi. 40
*Et practicari videmus in ipſa Urbe, quæ in hac materia
Eccleſiaſticarum Rituum Civitatibus inferioribus exemplar
eſſe debet.*

Itaut mirum certè videatur, quod ad colorandam con-
trariam prætenſionem, omiſſis omnibus aliis Regulari-
bus familiis, in contrariis Scripturis unicè adducatur
exemplum PP. Jeſuitarum, qui dictam Proceſſionem in 41
Eccleſia, Sanctiſſ. Nomini Jeſu dicata, faciunt quidem
per viam breviorem circa eorum Eccleſiam, ſed pariter
extrà Clauſtra, & per vias ſubjectas Parochiæ S. Mar-
ci, nulla ab ipſius Parocho obtenta, vel petita licentia;
In Eccleſia verò S. Apollinaris, ſub cura eorundem PP.
Societatis Jeſu exiſtentis, nulla pariter à Parochis peti-
ta, vel obtenta licentia, eandem Proceſſionem faciunt
per

Digitized by Google

per vias, & Loca, ſubjecta tribus Parochiis, ut eſt
notorium.
Minùs attendi merentur alii prætextus diſtantiæ no-
ſtræ Eccleſiæ ab Oppido Montis Murri, qualitas viæ,
quæ aſſeritur ſepibus circumdata, & exiſtentia apothecæ
42 Alutariæ in illa Via, per quam tranſire debet Proceſſio;
Omnes enim iſti prætextus, exadversò ingenioſè excogita-
ti, reperti fuerunt undequaque inſubſiſtentes ab Epiſcopo
Marſicano, ab hac Sacr. Congr. ſpecialiter deputato ad il-
los recognoſcen. Quæ omnia admittuntur in contraria Scri-
43 ptura ibi: *Aſſertiva Epiſcopi Marſicani, qui ad ſuggeſtionem
Adverſariorum forſan retulit huic Sac. Congr. d. viam eſſe de
melioribus Oppidi, nullatenus attendi debet.*
Quamvis autem ibidem gratis ubique dicatur, eidem E-
piſcopo non eſſe credendum in hac parte, *ex quo nunquam
dictum Oppidum vidit, quivè de qualitate viæ, in Oppi-
do extra ſuam Diœceſim poſito, nullam prorsùs ſcientiam
44 habet, vel habere poteſt.* Reſpondemus, quod eidem obje-
cto præventivè occurrit idem Epiſcopus, aſſerens: *Fui
neceſſitato, per rinvenire la verità, mandare in Monte
Murro il Cantore di Viggiano, Franceſco de Nigris, huo-
mo egualmente ſavio, & integro, con commiſſione di riceve-
re dalle Parti tutte quelle prove, che le aveſſero addotte, così
per Scritture, che per teſtimonj, & oltre di quelle, ex officio
informarſi da perſone indifferenti della verità del fatto; E
tante furono le prove, che ciaſcheduna delle Parti volle fare
con eſſame de teſtimonj, che ne compillò trè Proceſſi diſtinti,
con trattenerſi in detta Terra dalli 20. Ottobre ſino alli 8. di
Novembre.*
In quibus circumſtantiis perſonalis acceſſus dictæ qualifi-
catæ perſonæ, & pluſquam congruæ moræ ad recognoſcen-
dam veritatem, circa factum, ejus fidelibus oculis ſubje-
45 ctum, nullo modo eidem denegari poteſt plena fides ex ad-
ductis *in tom. 1. par. 2. diſcept. 26. num. 22.* Præcipuè, quia
non eſt ſermo de actibus tranſeuntibus, ſed de rebus, quæ in
eodem ſtatu permanent, qualis eſt viæ longitudo, atque
apothecarum in illa exiſtentium recognitio, quæ millies
fieri potuit à dicto Cantore in ſpatio 20. dierum, quibus ad
unicum finem recognoſcendi hanc veritatem in Oppido
Montis Murri permanſit, ut de ſe patet, & in terminis ſi-
milium Relationum in ſpecie probant adducti *in meo Tract.
46 de Livell. cap. primo §. 12. num. 10* quibus addo *Bertacchin. Vot.
dec. 100. nu. 16. & Rot. dec. 185. nu. 9. cor. Cerr. dec. 234. nu. 16.
& 17 par. 16. rec.*
Pari inſubſiſtentia laborant ea, quæ dicuntur de conſue-
tudine favore Dominicanorum faciendi Proceſſiones infrà
Octavam, deque non ſolito dicta die illam faciendi à Re-
formatis: Tum quia (ſunt verba *D. Pitonii*, allegantis
47 concordantes *ubi ſupra num 78.*) *ut dici poſſit, Dominica-
nos habere conſuetudinem privativè faciendi Proceſſiones;
probare oporteret, quod in die Dominica, tàm noſtri, quàm
alii Regolares voluiſſent facere Proceſſionem, & fuiſſent re-
pulſi per Dominicanos, & repulſioni acquieviſſent*, quod nec
probatum exadverſo fuit, nec probari in æternum poteſt,
quia veritas ſtat in contrarium; Tum etiam, quia ex eo, quod
in præteritum facta non fuerit dicta Proceſſio, non exindè
48 dicitur derogatum dictæ Conſtitut. adhoc ut in futu-
rum fieri non poſſit, in terminis *Pignatel. conſultat. 63.
num. 4. tom. 6.*
Omitti autem exadversò poterant exagerationes illæ,
quæ, uſque ad nauſeam, ſiunt circa parum gratum odorem
49 unius miſerabilis Apothecæ Alutariæ, exiſtentis in via,
per quam tranſire debet noſtra Proceſſio; Ultrà quod enim
abſque ullo inconvenienti per illam eandem numero viam
tranſeunt etiam omnes aliæ Proceſſiones, quæ à Clero, &
Dominicanis ſiunt in Terra Montis Murri, ut eſt noto-
rium; Et in Urbe videmus ſimiles Proceſſiones tranſire
50 per illas vias, in quibus reperiuntur multæ Apothecæ, lon-
gè magis ingratum odorem reddentes, quales ſunt illæ, de
quibus loquuntur *Bertacchin. Vot. dec. 43. per tot. Pacichel. de
Diſtant. cap 6. memb. 6. n. 15. & Zaul. ad Statut. Favent. to. 1.
lib. 4. rubr. 60. per tot.*
Breviter reſpondemus, quod noſtra Proceſſio fieri ſo-
let die Dominico, & ſic in honorem Dei feriato, in
quo Apothecæ omnes clauſæ ſunt, neque eodem tem-
51 pore in illis laboreria conficiuntur, & proindè deficit in
radice prætextus ille mali odoris, qui plus juſto exage-
ratus fuit.
Ad hunc autem effectum extrà propoſitum in contraria
Scriptura regiſtrata fuerunt verba illa *Baldr. de Sacr. Cæ-
rem. lib. 2. cap. 33 num 1. Ut viæ, per quas Proceſſio tranſire
52 debebit, mundentur, & ornentur aulæis, pannis, pictaris,
& floribus ſecundum poſſe, & qualitatem Loci*; Quia non
exindè excluditur, ſed potiùs ad hominem infertur, ut ea-
dem Proceſſio tranſire poſſit per omnia Loca, omneſque
Vias Civitatis, dummodo hæ pro tempore, quo per illas
tranſire debet Proceſſio, mundentur, & ornentur ſecun-
dum poſſe Loci, Quod ad unguem practicatur in Terra
Montis Murri, in qua vice auleorum, & pannorum ſubro-
gantur flores, qui ſine ullo pretio in magna quantitate ubique
reperiuntur.
Nedum autem extrà propoſitum pariter allegantur, ſed
ad hominem retorquentur verba illa *Concil. Trident. ſeſſ. 13.
de Refor cap. 5.* tranſcripta in contraria Scriptura: *In Pro-* 53
ceſſionibus reverenter, & honorificè illud (ſcilicet Santiſſ. Sa-
cramentum) *per Vias, & Loca publica circumferatur*; Non
enim dicit Concilium, quod circumferatur dumtaxat per
Vias illas, quæ circumdatæ ſunt Apothecis Odorariorum,
Myropolarum, & Chirothecariorum, ſed *per Vias, & Loca
publica*; Eſſe autem publicam viam illam, per quam annis
elapſis facta fuit noſtra Proceſſio, ultro admittunt æquè gra-
tuiti, ac affectati, & otioſi illi Viarum menſores, qui ean- 54
dem Viam *hanno compaſſata con funicelle*, ut dicitur in con-
trariis Scripturis.
Ejuſdem prorſus irrelevantiæ eſt alter prætextus confuſio-
nis, ob multiplicitatem Proceſſionum eadem die, & in eo-
dem parvo Oppido, Eo quia iſta prætenſa confuſio non pro-
venit è ſolito faciendi Proceſſiones in noſtro Oppido, ſed 55
data opera procuratur ex arbitrio, & voluntate Cleri, jux-
tà verba illa, quæ leguntur in contraria Scriptura ibi:
*Capitulum, & Clerus &c. ſolemnizare conſuevit Feſtivita-
tem &c. cum Proceſſionibus, tam in ipſa die feſtivitatis,
quàm etiam in Dominica infra Octavam, & paſſim quan-
documque in aliis diebus dict. Octava ad ſui libitum*, &
ibi: *l' Arciprete in tutta detta ottava fà Proceſſione con det-
to Venerabile ogni volta, che li piace, ſtando à ſua diſpo-
ſizione per tutta la ſudetta Terra.* Quæ verba, ut in ſimi- 56
li dicebat *Card. de Luc. de Juriſd. in addit. ad diſc. 64. nu. 52.*
non poſſunt ſine riſu, & bile ſub oculis haberi, eò quia
facere Proceſſiones cum Venerabili reponitur in mero
arbitrio Archipresbyteri, & Cleri per totam Octavam,
ogni volta, che li piace, ſtando à ſua diſpoſizione, ac ſi
ageretur de aliqua profana functione, quæ unicè depen-
deret ab ejus voluntate. Idque non alio fine, quàm repli-
candi eandem Proceſſionem pro eo tempore quo illam fa-
cere volunt PP. Reformati, ut præcisè ad excitandum tu- 57
multum, non ſine magno ſcandalo à Clero, & Dominica-
nis ex abrupto factum fuit anno 1714. teſte Reverendiſſ.
Epiſcopo Marſicano.
Opportunè ſubjungentes, quod facili negotio evitari poſ-
ſunt, omnes confuſiones, cohærenter ad Cæremoniale Ro-
manum, & ad laudabilem praxim totius Catholici Or-
bis, injungendo ut in ipſo die ſolemnitatis Corporis Chriſti
Proceſſio fiat à Clero Sæculari: In Dominica verò infrà 58
octavam de mane fiat à PP. Dominicanis; Poſt Veſperas
demum ejuſdem diei fiat à PP. Reformatis. In quibus ter-
minis, nedum nulla generatur confuſio, ſed omnis ſerva-
tur ordo, ut de ſe patet. Quatenus verò PP. Dominicani mu-
tando ſolitum, & horam, ab eis ſemper uſque adhuc ſerva-
tam, velint eligere horam Veſpertinam pro facienda eorum 59
Proceſſione, parati ſunt Patres Reformati propriam Pro-
ceſſionem facere de mane, & ſic quantum ad eoſdem PP. Re-
formatos ſpectat in quocumque caſu nunquam verificabitur
iſta confuſio.
In hac autem parte gratias agimus contrario Defenſori,
qui laudabili candore reſpondendo ſibi ipſi in § 1. ſuæ Scri- 60
pturæ ibi: *Solemnizant feſtivitatem cum proceſſionibus in
Dominica infrà octavam, & paſſim quoque in aliis diebus
dictæ Octavæ ad ſui libitum.* Et ibi: *A Parochiali peragi-
tur proceſſio in tota Octava ad libitum*, cum aliis adductis *ſu-
pra num. 55.* Hæc, ſolidè in Jure fundata aſſerit: *Licitum
non eſt peragere dictas Proceſſiones quandocumque ad libi-
tum, ſed horis congruis, & à Sacro Cæremoniali præfini-
tis.* Quam propoſitionem cùm concludenter probaverit ex 61
diſpoſitione Cæremonialis; Ex reſolutione hujus Sac. Con-
greg. Et ex quampluriam Doctorum authoritate, abſtulit
nobis laborem id faciendi, pro quo iterum meritas eidem re-
ferimus gratias.
Ea, quæ dicuntur de amiſſione privilegii, per non uſum, 62
non ſubſiſtunt in facto, & non relevant in Jure.
Non ſubſiſtunt in facto, eo quia Nos non ſumus in circum-
ſtantiis particularis privilegii, uni, vel alteri Religioni, 63
ſeù perſonæ conceſſi, ſed ſumus in terminis legis, genera-
liter latæ *pro omnibus, & ſingulis* (ſunt verba *Conſtitut. 10.*

Gre-

Gregor. XIII. §. 1.) Clero, & Clericis, & perſonis Eccleſia-
ſticis tùm Sæcularibus, quàm quorumvis Ordinum, Religio-
num, & Militiarum Regularibus; Ac proindè ad hominem
patet, non ſubſiſtere contrarium ſuppoſitum particularis pri-
vilegii, cujus reſpectu interet inſpectio, an per non uſum il-
lius perſonæ, cui fuit conceſſum, omiſſum dici poſſit, jux-
tà terminos, in quibus loquuntur citati in contrariis Scriptu-
64 ris. Et in præciſis terminis noſtri caſus, quod Conſtitutio
Gregoriana procedat per viam legis univerſalis, non autem
particularis privilegii obſervat *D. Piton. in Pererg. ad ſuas*
65 *diſcept. Eccleſ. fol. 13. num. 62.* & firmavit *Rot. in d. Tranen.*
juxta verba relata *ſupra n. 29.*

Minus idem ſuppoſitum relevat in Jure; Tùm quia ad-
versùs *d. Conſtit. 10. Gregorii XIII.* uti munitam clauſula
ſublata, & decreto irritanti, ut videre eſt in illius §. 5. non
uſus inallegabilis eſt, ex cumulatis per *Rot. in dec. 1279. nu.*
18. cor. Emer. Jun. & *in Terraconen. Præcedentiæ 12. Ja-*
66 *nuarii 1698. in fine cor. Anſalde*; Et in præciſ. terminis *d.*
Conſtit. 10. Gregor. XIII. *Rot. in Tranen. Præeminent. 20.*
Febr. 1713. §. Levioris cor. Eminentiſs. Scotto ibi: *Tum, &*
magis, quia ex clauſula ſublata, & decreto irritante, in d.
Gregoriana Conſtit. contentis inficitur quælibet poſſeſſio, ob-
ſervantia, vel conſuetudo in contrarium, quæ in his termi-
nis dicitur potiùs abuſus, & corruptela; Tùm etiam, quia
particulares Religioſi non poſſunt neque tacitè, ſeu per non
uſum, neque expreſsè, mediantibus publicis actibus, præ-
67 judicare privilegiis, toti Ordini conceſſis juxtà communem
opinionem Doctorum, quam in fortioribus terminis pro-
bant innumeri illi Authores, adducti *in tom. 1. par. 2. diſcept.*
10. numer. 12. quibus addo *Rot. in magiſt. dec 606. numer. 6.*
coram Emer. Jun. quæ loquitur in durioribus terminis
actuum, geſtorum ab ipſiſmet Generalibus Superioribus
Religionum, firmando, illos neque etiam habere talem po-
teſtatem præjudicandi Religioni, abſque Apoſtolico bene-
68 placito. In qua parte habemus rotundum *Text. in cap. Cùm*
tempore de Arbitr. ibi: *Cùm, & ſi ſpontè volueris, de Jure*
tamen nequiveris ſine licentia Romani Pontificis, renunciare
privilegiis, vel indulgentiis libertatis; quem ſequuntur *ad-*
ducti in tom. 1. par. 1. diſc 19 nu. 68.

Poterat contrarius Deſenſor parcere labori tranſcribendi
omnes illas reſolutiones Sacrar. Congr. quas referunt *Do-*
69 *natus, Nicolius, Pignatellus, & Novarius*, & in quibus
fuit reſponſum, non licere Regularibus facere Proceſſio-
nes extrà clauſtra, ſine Parochorum licentia; Omnes
enim loquuntur in terminis aliarum Proceſſionum, non
autem in illis, quæ fiunt occaſione ſolemnitatis Sanctiſs.
Corporis Chriſti, cujus reſpectu cùm habeamus d. indivi-
duale Pontificium Oraculum Gregorii XIII. necnon dd.
individualiſſimas reſolutiones *Sacr. Congr. Rit. in Quiten.*
70 *& Sac. Congr. Conc. in Ripana*, de quibus ſupra §. 4. cum
iſtis procedendum eſt, contrariis generalitatibus neglectis,
per ea, quæ in terminis ſimilium reſolutionum Sacrar.
Congr. notant adducti in meis *Inſt. Crim. lib. 2. titul. 8.*
numer. 240. Et in præciſis terminis noſtri caſus advertit
71 *D. Piton. in Pererg. ad ejus Diſcept. Eccleſ. tom. 2. fol.*
16 num. 76. Et concordat *Matthæuc. in Offic. Cur. Eccleſ.*
cap. 40. num. 10.

In omnem verò caſum potiùs ad materiæ ornatum, quàm
ad Cauſæ neceſſitatem dicimus, quod noſtris temporibus
72 omnia Collegialia Tribunalia Urbis conſtanter amplex-
xa fuerunt Sententiam, favorabilem cultui Sanctiſſimæ
Euchariſtiæ, ut ſcilicèt Proceſſiones, ad illius honorem
faciendæ à Clero, tàm Seculari, quàm Regulari vigo-
re dictæ Gregorianæ Conſtitut. à Regularibus fiant ex-
tra illorum Clauſtra, & nullo requiſito Parochorum con-
ſenſu, cum iſta moderniori opinione dd. magnorum Tri-
73 bunalium procedendum eſt, non attento eo, quod anti-
quitùs in uno, vel altero caſu ex particularibus facti cir-
cumſtantiis forſan demandaverit, benè *Sylveir. Tractat.*
74 *var. Opuſc. 2. de Declarat. Cardinal. numer. 11. fol. 283.* &
meliùs *Pignatel. conſult. 107. in fine tom. 1. & conſult. 174.*
num. 3. tom 4.

Quoad inconvenientia, ſequuta de anno 1714. ſuppli-
camus perlegere plenam Informationem Reverendiſſimi
75 Epiſcopi Marſicani, ab hac Sac. Congr. ſpecialiter dele-
gati, eò quia ex illa remanet evidens, quiſnam fuerit au-
thor, & auctor dd. inconvenientium; Non enim eru-
buerunt Oppoſitores, mutando naturam Proceſſionum,
quæ à Doctoribus appellantur Chori ambulantes, illas
facere Choros ſtantes, ſeù permanentes, & quidem non
in aliqua Platea, permittendo aliis liberum tranſitum;
Sed in medio anguſti Pontis, ſupra quem tranſire debebat
noſtra Proceſſio, ubi tumultuariè conſtructo parvo Alta-
re, claudente Pontem, ibidem *riponendo il Venerabile dop-* 76
po cantato il Te Deum, l'incenrò, & in vece di ripigliar-
lo, e proſeguire il ſuo camino, vi ſi fermò aſſieme con tutto
il Popolo, che ſeguiva in Proceſſione, di modo tale, che s'
impedì il paſſaggio à tutti, ſunt verba Ep. Marſican. qui
aperit ulteriùs voluntarium illud æquivocum contrarii De-
fenſoris, Majeſtati hujus Sacroſancti Senatus ſummopere
oppoſitum, gratis & contra innegabilem veritatem aſſe- 77
rendo: *Cùm PP. Dominicani ducerent more ſolito poſt Ve-*
ſperas proceſſionaliter Venerabile per Oppidum, cum inter-
ventu totius Populi, ſupervenerunt ex improviſo PP. Re-
formati qui turmatim, & abſque ullo ordine &c. Non enim
fuerunt PP. Reformati, ſed Dominicani illi, qui turma-
tim, & abſque ullo ordine poſt inceptam Proceſſionem Re-
formatorum ex improviſo ſupervenerunt, atque fuerunt
cauſa illorum ſcandalorum, & inconvenientium, de quibus
teſtis eſt idem Epiſcopus Marſicanus Apoſtolicus Dele-
gatus.

Demum non poſſumus non rogare EE. PP. ut dignen-
tur obſervare maximam improprietatem contrariæ inſtan-
tiæ, dum Oppoſitores, abſque ullo, vel minimo proprio 78
præjudicio, adeò indirectis modis omnibus viis procurant
impedire Sacram functionem devotæ Proceſſionis, facien-
dam in diverſa hora, expenſis Principalium, uniceque
directam ad majorem Dei gloriam, atque auguſtiſſimi Sa-
cramenti venerationem, omnibus modis à Fidelibus pro-
curan. ex firmatis per *Rot. in deciſion. 686 cor. Cerro*,
Quod inter Sæculares vix credi poſſet, & tamen ma-
nibus palpatur inter illos, quos Sac. Canones vocant Fa-
miliares Chriſti, Deique Miniſtros, ex animadverſis per 79
Bellet. Diſquiſ. Cleric. titul. de Diſciplin Cleric. §. 1. num.
80. & ſeqq.

Propoſita Cauſa per Emum Corſinum die 4. Martii 1717.
ſub dubio. *An PP Reformati Ordinis S. Franciſci Ter-*
ræ Montis Murri poſſint facere Proceſſionem in dicto Domi-
nico infra Octavam Corporis Chriſti in caſu &c. Sac. Con- 80
greg. reſpondit: *In deciſis juxta modum, præſcribendum*
ab Eminentiſs. Ponente.

Circa quem modum reſcribendi videtur obſervatione di-
gnum, quod Sac. Congr. cum grano ſalis noluit reſpondere
d. dubio, petiento à Clero, & non attentis omnibus ex 81
hac parte ſolidè adductis, eidem admiſſo à D. Auditore
Eminentiſs Ponentis, Nobis exclamantibus, quod tale du-
bium non erat congruum, ſed aliud, *An ſit ſtandum, vel*
recedendum à deciſis: eò quia idem numero dubium fuerat
d. die 18 Aprilis 1714 à Sac. Congr. jam reſolutum fa- 82
vore Reformatorum; Quæ omnia comprobavit Sac Con-
gregatio, ut ſupra reſcribendo; *In deciſis juxta modum*,
præſcribendum ab Eminentiſs. Ponent. qui die 12. Martii
1718. illum præſcripſit ſequentibus verbis: *Mandavit fieri*
Proceſſionem per Clerum Sæcularem in die SS Corporis
Chriſti; Per PP. Dominicanos in die Dominico infra Octa- 83
vam de mane; Et per PP Reformatos S. Franciſci in d. die
Dominico infra Octavam de ſero.

Hac autem occaſione obſervo, quod incongrua dubiorum
diſputatio, quæ aliquando magna ſolet producere præjudi-
cia litigantibus, ut obſervavi *in tom. 1. par. 1. diſc. 18. nu. 95.* 84
non ſemper procedit à Defenſoribus cauſarum, ſed aliquan-
do contra ipſorum voluntates opus eſt diſputare dubia, quæ
etiamſi ab eis cognoſcantur impropria, non eſt in eorum vo-
luntate id effugere, & tunc attenti Defenſores ſolent dili-
gentiùs propria Jura deducere coram ipſis Judicibus, à qui-
bus juſtitiæ complementum obtineri ſolet, ut practicatum
fuit in hac cauſa, & in alia *Lauden.* de qua *in tom. 1.* part. 2.
diſcept. 14 num 6. Et in qua contra praxim Sac. Cong. in
quibus nunquam diſputantur dubia, concernentia ſolam
manutentionem, ex animadverſis *in tom. 1. part. 1. diſcept.* 85
16. nu. 152. prætendente Defenſore contrario diſputare du-
bium, reſtrictum ad manutentionem, Sac. Cong. die 27.
Martii 1721. reſcripſit, *Nihil de ſubſcriptione dubii quoad*
manutentionem, ut in par. 1. diſcept. 16. n. 152.

DISCE-

DISCEPTATIO V.

Anglonen. Juriſdictionis.

INTER

Epiſcopum Anglonæ.

ET

Modernum Abbatem Abbatiæ S. Eliæ.

ARGUMENTUM.

Enumerantur multi actus particulares circa Juriſdictionem, prætenſam ab Abbate Commendatario in Oppido Carboni, poſtquàm Sacra Congregatio declaraverat, illud non eſſe Nullius Diæceſis, ſed eſſe ſubjectum Epiſcopo Anglonæ: Quos particulares actus, pro illorum majori parte, eadem Sacra Congr. declaravit, ſpectare ad eundem Epiſcopum.

Die 17. Novembris 1714. propoſitis in hac Sac. Congreg.
tribus dubiis, primo nempè: *An ſit ſtandum, vel recedendum à deciſis ſub die 14. Januarii* 1660. II. *An conſtet,*
1 *Abbatiam S. Eliæ Terræ Carbonis eſſe Nullius, & habere*
Territorium ſeparatum, & Juriſdictionem quaſi Epiſcopalem,
& quatenùs negativè. III. *An, & quæ Juriſdictio competat Epiſcopo Anglonen. in dicta Terra Carbonis.* Ad primum
reſponſum fuit: *In deciſis, & ampliùs.* Ad ſecundum. *Ex*
deductis negativè. Ad tertium verò, *Proponatur ſuper ſingulis actibus*, ut videre eſt in *Tom. 1. p. 1. diſc. 9. per tot.*

Cùmque in executionem ejuſdem reſcripti, circa d. tertium Dubium demandata fuerit diſcuſſio 12. Dubiorum de
quibus infra, ante illorum examen præmittimus, quod
juxta inconcuſſum ſtylum, & laudabilem praxim omnium
Supremorum Tribunalium, de quo in *dec.* 309. *numer.* 5.
coram Cerr. & deciſ. 522. *numer.* 2. *coram Emer. Jun. &*
deciſ. 60. *numer.* 6. *par.* 18. *rec.* & alibi quotidiè, in præſenti Congregat. præſupponendæ ſunt dictæ reſolutiones
hujus Sacr. Congreg. & procedendum venit cùm illo in-
2 dubitato principio; Quod Abbatia S. Eliæ non ſit *Nullius*; Quod Eminentiſſimus Abbas non habeat Territorium ſeparatum; Quodque in dicta Terra Carbonis idem
Commendatarius nullatenùs habeat Juriſdictionem quaſi
Epiſcopalem; Et demùm quod ad terminos antiquæ reſolutionis anni 1660. utraque Parte acerrimè Informante,
confirmatæ, dict. die 17. Novembr. 1714. ad primum
Dubium, Reverendiſſimus Epiſcopus poſſit viſitare Eccleſiam Monaſterii prædicti in omnibus, concernentibus
curam animarum, Confeſſarios approbare, Ordines conferre, & in ea ſacris Concionatoribus licentiam impartiri
ut in præciſis terminis præſupponendæ reſolutionis hujus
3 Sac. Cong. pro excluſione Juriſdictionis quaſi Epiſcopalis
cum ſimili excluſione qualitatis *Nullius*, & Territorii
ſeparati, firmavit *Rot. in dec.* 12. *nu.* 19. apud *Proſper. de*
Territ. ſepar.

Hoc igitur præmiſſo, deveniendo ad I. dub. in quo quæritur: *An ultra viſitationem delegatam, competentem Epiſcopo*
in Eccleſia Abbatiali, competat eidem Epiſcopo Jus faciendi viſitationem localem, & perſonalem aliarum Eccleſiarum,
4 *& Cleri Terræ Carbonis authoritate ordinaria, vel potiùs*
competat Em. Abbati, Affirmativa reſolutio illius primæ
partis videtur clara, quia in Locis, & Eccleſiis, exiſtentibus in Diæceſi Epiſcopi, & in quibus non verificatur
qualitas *Nullius*, vel Territorii ſeparati, cum competentia Juriſdictionis quaſi Epiſcopalis favore Prælati inferioris, nullum cadere poteſt dubium, quod idem Epiſcopus poſſit facere viſitationem, tàm localem, quàm
perſonalem ut ſequendo rotundos *Textus in in can. Omnes*
Baſilicæ 16. *quæſt.* 7. *& in cap. Conquerente, & cap. Conſtitutus de Offic. Ordin.* nec non æquè rotundam diſpoſitionem Sacr. Conc. Trident. in *Seſſ.* 7. *de Reform. cap.* 8.
obſervant adducti à *Barboſ. de Jure Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 14.
numer. 3. *& de Poteſt. Epiſcop. par.* 3 *alleg.* 73. *numer.* 1.
5 *& ſeqq. & Ventrigl. in Prax. annotat.* 24. §. 1. *numer.* 2.
& à Rot. in deciſ. 321. *numer.* 1. *coram Mantic. & dec.* 293.
num. 3. *coram Priol. & deciſ.* 124 *num.* 4. *parc.* 11. *rec.*
& dec. 3. *num.* 1. apud *Proſper. de Territ. ſepar.* ubi illam
adducit convincentem rationem, quia: *In Jure viſitandi*
dictas Eccleſias principaliter verſatur Diæceſanæ Juriſdictionis exercitium, & cor. Benincaſ. dec. 51. *& dec.* 53. *utrobique*
num. 1. *& in Burgen. Juris viſitandi de Bribieſca* 12. *Januar.* 1714. §. *Accedit cor. Card. Scotto, &* 22. *Junii ejuſdem*
anni §. *Abſque eo cor. Anſaldo* Et reſolvit hæc Sac. Congr. in
Abellina in Lib. 10. *Decret fol.* 80. ibi: *Sac. Congr. cenſuit quoad viſitationem Eccleſiarum, in eiſdem Oppidis exiſten. poſſe Epiſc. viſitare omnes Eccleſias ſæculares, & quibus per ſæcula-* 6
res deſervitur, quamvis ad Monachos pertineant, vigore cap.
8. *ſeſſ.* 7. *Et in Sulmanen. dicto lib.* 12. *Decret. fol.* 15. ibi: *Ad* 1.
cenſuit, Decreto ejuſdem Concilii cap. 8. *ſeſſ.* 7. *Si hujuſmodi*
Eccleſiæ ſint ſæculares, atque intra Diæceſim Epiſcopi, licere
ipſi eas viſitare.

Idque authoritate propria, & ordinaria, non autem delegata, ea ratione, quia poſito, quod eædem Eccleſiæ non
ſint unitæ Abbatiæ, quodque nullum habeant privilegium,
quod illas eximat ab ordinaria Juriſdictione Epiſcopi, &
ſubiiciat alteri inferiori Prælato, cui reſpectu earundem 7
Eccleſiarum tribuat Juriſdictionem quaſi Epiſcopalem,
nulla adeſt neceſſitas recurrendi ad extraordinariam authoritatem, & Juriſdictionem delegatam, ſed locum habet propria, & ordinaria Juriſdictio Epiſcopi, ut in terminis longè durioribus Eccleſiarum, unitarum Monaſteriis exemptis, probant *Fagnan. in cap. Grave numer.* 15.
de Offic. Ordinar. & Alcuin. de Epiſc. & Abbat. Poteſt. cap.
14. *n.* 1. & concordantibus cumulatis, firmavit *Rot. in deciſ.*
17. *n.* 6. *& ſeq.* apud *Proſp. de Territ. ſepar.*

Quoad 2. dub. *An eadem viſitatio poſſit fieri cumulativè,*
vel privativè, ab Eminentiſſimo Abbate Comendatario, & 8
ab Epiſcopo, quamvis abſque præjudicio Epiſcopalis Juriſdictionis, non deſint Authores, aſſerentes cumulativè
cum Epiſcopis poſſe fieri dictas viſitationes, etiam ab inferioribus Prælatis, ut videre eſt in *dec.* 336. *num.* 1. *& ſeq.*
cor. Pania, & in Toletana Juriſd. 10. *Januar.* 1689. §. *Secundo cor. Molin. & in dec.* 10. *numer.* 34 apud *Proſp. de Territ.*
ſepar.

Quæ vera ſunt etiam in terminis longè fortioribus Prælati inferioris, cum qualitate *Nullius*, & Juriſdictione quaſi Epiſcopali, juxta oraculum hujus Sac. Congreg. regiſtratum *in Lib* 2. *Decr fol.* 267. ibi: *Memoriale, da preſentarſi all' Illuſtriſſimi Signori Cardinali della Congreg. del Con-* 9
cilio per gli aggravii, che vengono fatti dal Reverendiſſimo
Arciveſc. d' Urbino, come Ordinario, e più vicino, in pregiudizio della Giuriſdizione dell' Abbate di Caſtel Durante,
Nullius Diæceſis; Monſig. Arciveſcovo d' Urbino pretende
di poter viſitare ogn' anno privativè, & non cumulativè l'
Abbadia di Caſtel Durante immune, come anche tutti li Beneficii, ſottopoſti à detta Abbadia, non oſtante, che quelli
ſiano viſitati ogn' anno caritativamente dal ſuo Abbate, Ordinario del Luogo, il che tornarebbe à grave danno, e ſpeſa
de poveri Preti, e graviſſima offeſa della Giuriſdizione Abbatiale, &c. Cong. Conc. cenſuit, Epiſcopum poſſe viſitare cumulativè quoad omnia.

Vis tamen in eo reſidet, quod quidquid ſit de d. inſpectione, in genere conſiderata, ex rotundo decreto hujus Sac.
Congr. ſub die 22. Januarii 1569. & quidem emanata cum
ſpeciali approbatione S. Pii V. viſitatio Eccleſiarum, &
Cleri noſtræ Terræ Carbonis, non ab Abbate Commen- 10
datario, ſed ab Anglonæ Epiſcopo fieri debet, juxta clara illa verba; *Ut Commendatarium moneret primùm in iis*
quæ ſpectant ad approbandos Sacerdotes &c. nè ſe interponat
&c. Deindè nè Epiſcopum impediat, quo minùs matricem
Eccleſiam, quam habet in ſua Diæceſi, atque ejus Clerum,
viſitet; Undè in his circumſtantiis non eſt immorandum
in eo, quod in controverſiam adduci ſolet à Doctoribus 11
in terminis generalibus, ſed unicè videndum quid in
noſtris individualibus terminis hæc Sacr. Congreg. injunxerit, illudq; promptæ executioni demandandum eſt,
omiſſis generalibus regulis, & regularibus propoſitionibus, eo quia iſtæ in nulla habentur conſideratione in illis caſibus, in quibus adducuntur punctuales authoritates, quæ habent vim Legis, ut, loquendo in ſpecie de reſolutionibus hujus Sac. Cong. notat allegatis in meis *Inſt. Crim.*
l. 1. *tit.* 10 §. 4. *n.* 149.

Cæterùm non omittimus obſervare, quod inſpectio viſitationis, privativè, vel cumulativè faciendæ ab Epi- 12
ſcopis, non reſpicit Eccleſias omnes, quæ ejus viſitationi ſubſunt, ſed ſolùm illas, quas viſitare poteſt jure delegato in quibus terminis loquuntur allegati ſupra *num.*
8. non autem verificatur in illis, quas viſitare, poteſt
jure proprio, & ordinario, ut ſunt illæ Eccleſiæ, de
quibus ſermo eſt in noſtro dubio, & quæ non ſunt *commendate, ne unite all' Abbadia di Sant' Elia commendata*,
juxtà præciſa verba cl. m. Card. de Lauræa, ut benè diſtin-
gaendo

guendo notant *Mar Anton. var. reſol. cap.* 1ζ2. *num.* 5. *Van.*
Eſpen. in Repag. Canon. adverſus nimiam exempt. à Juriſd.
Epiſc. regul. 10. *Card. de Albic. in diſcept. de Juriſd. Card.*
impreſſa *apud Card. de Luc. de Juriſd. quæſt.* 7. *num* 4. *& ſeq.*
Rot dec. 117. *in impreſſis apud Car. de Luc. de Iuriſd. §. Paritèr,*
13 *& in deciſ.* 15. *num.* 25. *apud de Proſp. de Territ. ſepar.* quas
ſequuta fuit eadem *Rot. in Burgen. Iuriſd.* 19 *Ianuarii* 1714.
§. Non attenta verſic. An potiùs ad ordinariam cor. bo. mem.
Barbadico.

Supplicantes in hac parte, ad tollendas ulteriores diſpu-
tationes, demandare, ut in illis caſibus, in quibus locus
eſt cumulativæ viſitationi inter Epiſcopum, & Abbatem,
in conflictu decretorum, quæ ædita fuerint ab uno, vel ab
altero Viſitatore, prævalere debeant ſemper illa, promulga-
ta per Ordinarium ſunt verba punctualis *deciſ. Rot. in d.*
14 *Burgen. Iuriſd. ſuper Manut.* 1. *Iulii* 1715. *§. Conqueſtio cor.*
Card. Scott. quod firmaverat priùs in eadem Cauſa die 3.
Auguſti 1714. in fine *cor. Criſp* & concordat eadem *Rot. in*
dec 15. *n.* 8. *& dec.* 16. *n.* 6. *& dec.* 17. *n.* 3. *&* 9. *ad ornat. Card.*
de Luc. de Iuriſdict.

Dub. 3. *An jus conferendi Beneficia ſimplicia ſpectet ad E-*
15 *piſc vel potiùs ad Em. Abbatem.*

Quidquid ſit de illa quæſtione, inter Doctores nimis
controverſa, an ſimplicium Beneficiorum collatio ſpe-
ctet, vel non ſpectet ad poteſtatem Juriſdictionis Epiſco-
palis, & quænam ex oppoſitis in hac parte opinionibus
verior ſit, magiſque communis, hoc unum eſt indubita-
16 tum, & omnes Doctores in hoc conveniunt, quod talis
Beneficiorum collatio annumeretur inter fructus, & qui-
dem majores Epiſcopatus, juxtà magiſtralem *Gloſſ. in cap.*
Cum olim Verbo Capitulo Major. & obed. quam ſequuntur ad-
ducti per *Gonzal. ad Regul.* 8. *Cancell. §.* 4. *procm num.* 61.
& gloſſ. 56. *num.* 42. *Gratian diſcep.* 187. *n.* 38. *Tondut. reſol.*
benef. par. 1. *cap.* 1ζ1. *num.* 2. *& Rot in Vormatien Cuſtodiæ*
11. *Decemb.* 1684. *§. Et ſic cor Urſino, & in Segobien. Canon.*
21. *Aprilis* 1704. *§. Altera cor. Card Scotto.*

Et proptereà ad eum ſpectat in noſtro Oppido Carbonis
ſimplicium Beneficiorum collatio, ad quem Jus Epiſcopa-
17 tus pertinet; Cùmque abſque ullo dubitationis principio
ea replicatis reſolutionibus, & repetitis oraculis hujus
Sacr. Congreg. annorum 1660. & 1714. habentibus vim
particularium legum, & in hodierna cauſæ propoſitione
omni jure præſupponendis, ex ſupra allegatis *num.* 5. ju-
ra Epiſcopatus in dicto noſtro Oppido nullatenùs ſpe-
ctent ad Eminentiſſim. Abbatem Commendatarium, ad
eum proindè nullo modo ſpectare poteſt ſimplicium Bene-
ficiorum collatio, juxta animadverſa per *Garz. de Be-*
nef. lib. 7. *cap.* 15. *numer.* 4. *& ſeq.* & firmata per *Rot in dec.*
197. *num.* 1. *part.* 11. *rec & dec.* 370. *n.* 8. *coram Bich.*

Dubium 4. *An Jus conferendi Beneficia curata ſpectet ad*
18 *Epiſcop. vel potiùs ad Em Abbatem.*

Reſpectu hujus 4. dubii, nedùm recurrunt, & applican-
tur omnia ſupradicta circa tertium.

Sed urget ulteriùs, & mirabilitèr deſervit pro excluſio-
19 ne prætenſionis Em. Abbatis à collatione Beneficiorum
curatorum reflexio illa, quod, juxta diſpoſita in Sacro-
ſancto Concil. Trident. *ſeſſ.* 24. *de Reform. cap.* 18. Beneficia
curata conferri debent per concurſum, qui nullo modo ſpe-
ctat ad Abbates, non habentes Territorium ſeparatum cum
20 qualitate *Nullius*, & Juriſdictionem quaſi Epiſcopalem,
ſed ſemper fieri debet coram illis Epiſcopis, in quorum Diæ-
ceſibus poſita ſunt eadem Beneficia curata, juxtà claram
diſpoſitionem ejuſdem Sac. Concil. Tridentin. ut in ter-
minis advertunt adducti per *Barboſ ibidem num.* 45. *&*
ſequent. ibi: *Inferiores Epiſcopo, qui non habent Juriſdi-*
ctionem quaſi Epiſcopalem &c. quamvis habeant jus confe-
rendi, concurſus, ac cætera omnia. in hoc decreto contenta,
facere non poſſunt &c. Pariſ. de Reſign Benef. lib. 8. *quæſt*
9. *num.* 96. *Ric. in Pran par* 4. *reſol.* 75. *per tot. Maſſobr. in*
Pran hab. concurſ. requiſ. 1. *dub.* 11. *&* 2. *& requiſ* 2. *dub.* 4.
Tamb. de Jur. Abbat. tom 3. *diſp.* 9. *q.* 20. *n.* 1. *&* 2. *& Zecch.*
de Republ Eccl c. 28. *de Paroch. n.* 6.

Et punctualitèr reſoluit Sac. Cong. ut videre eſt in *to.* 4.
Decret. fol. 48. ibi; *Congreg. cenſuit, in proviſionibus Pa-*
rochialium examen, & Edictorum appoſitionem, etiamſi illæ
21 *ſint intra limites inferiorum, pertinere dumtaxat ad Epiſco-*
pum, dummodò in ejus Diœceſi exiſtant, quamvis ab im-
memorabili hujuſmodi Jus competeret inferioribus cumulati-
vè cum Epiſcopo; Electionem ſimilitèr ſi Parochialis ſit libe-
ræ collationis inferiorum. ſpectare ad Epiſcopum, ſin autem
ſint Juriſpatronatus Eccleſiaſtici ſervandum decretum Concilii
c. 18. *§. Si verò Juriſpatronatus Eccleſiaſtici ſeſſ.* 24 *&c.*

Quæ adeò vera ſunt, ut procedant etiam in illis terminis
in quibus totalis exemptio à Juriſdictione Epiſcopi nulla-
tenùs controvertatur, & verificetur etiam reſpectu Præ-
lati inferioris Jus conferendi Beneficia curata: Adhuc 22
enim in iſtis caſibus electio magis idonei, magiſquè di-
gni, non ab Inferiori Prælato, ſed per ſolitum concur-
ſum ab Epiſcopo, in cujus Diœceſi ſita eſt Abbatia exem-
pta, facienda eſt, ut in terminis reſolvit hæc Sac. Con-
greg. in *Lib.* 1. *Decret. fol* 170 ibi: *Congr. Conc. cenſuit,*
non poſſe, ſed hæc omnia pertinere ad Epiſcopum, in cujus
Diœceſi ſita eſt dicta Abbatia, qui ex omnibus idoneis, appro-
batis ab examinatoribus, eligat illum quem magis idoneum cen-
ſuerit, & mittat ad Commendatarium, ut ab eo fiat illi colla-
tio Parochialis; Idemque contra Abbatem Montis Caſini
favore Archiepiſcopi Capuani reſolvit etiam in *d. Lib.* 1.
Decret fol. 43. ibi: *L'Abbate di Monte Caſino hà la colla-*
zione di certi Beneficii curati in Capua, de quali ſecondo la
forma del Concilio è neceſſario l'Editto, l'eſame, & il concor- 23
ſo; Si deſidera ſapere da queſta Sag. Congr. à chi tocchi l'
eſame per l'approvazione, overo all' Arciveſcovo di Capua,
per eſſer queſti nella ſua Dioceſi, overo all' Abbate di Monte
Caſino, per eſſer il Collatore. Cong. Conc. cenſuit, pertinere ad
ipſum Archiepiſcopum.

Abſquè ulla protius difficultate, ex quò nedùm conclu-
dentiſſimè doctum fuit anno 1660. de pluribus concurſibus
habitis coram Epiſcopis Anglonenſibus antè collationem
ſimilium Beneficiorum curatorum, referente *Card. de*
Luc. de Juriſdict. diſcurſ. 9. *num.* 5 *verſic. Doctum*, Sed 24
de illis concludentes probationes adducimus etiam hodiè,
ſignantèr de anno 1588. de anno 1606. de anno 1687. &
notat *Card. de Luc. ubi ſupra*, Sed ulteriùs adducimus ſe-
riam, & claram confeſſionem unius ex Abbatibus Abbà-
tiæ S. Eliæ, quod ſimilis concurſus in proviſione Bene-
ficiorum curatorum Terræ Carbonis ſemper fieri debeat
coram Epiſcopis Anglonenſibus, ut ex Epiſtola cl. mem.
Cardin. de Lauræa, directa Martineſio, tunc temporis
ejus Vicario, ſeù Agenti in dicto Oppido Carbonis; In
illa enim, originalitèr exhibita in Secretaria, proprio
charactere addidit: *Scritto à Monſignor d'Anglona per l'eſa-*
me, quale non ſi può sfuggire, quam ſeriam, & rotundam
confeſſionem dicti qualificatiſſimi Abbatis Commendata-
rii, ſatis Mundo noti, magnifaciendam eſſe obſervant 25
Doctores illi, quos referunt, & ſequuntur de *Angel. de*
Confeſſ. l. 3. *quæſt.* 2. *n.* 6 *& Rot. dec.* 115. *num.* 6. *cor. Dunoz.*
Sen & dec. 126. *num.* 3. *coram Caril. & dec* 340 *num.* 6. *&* 7.
par. 15. *rec.* Imò quod ſimiles confeſſiones Abbatis, præ-
cita etiam Apoſtolica confirmatione, quando, ut in præ-
ſenti, verificantur, & ſunt aliis adminiculis ſuffultæ, li-
gent Succeſſores, cumulatis concordantibus, notabilitèr
firmavit *Rot. in deciſ.* 49. *n.* 18. *apud Card de Albic de Inconſt.*
in Jud. loquens in terminis ſimilis confeſſionis, emiſſæ à clar.
mem. Card. Franciſco Barberino.

Tranſeunt autem in evidentiam omnia hæc ex alia Epi-
ſtola ejuſdem Cardinalis de Lauræa, die 21. Junii 1697.
ſcripta dicto Martineſio, ejus Agenti, ſeù Vicario in di- 26
cto Oppido Carbonis. In ea enim tantum abeſt, quod in
ea fuerit opinione, quod ad ipſum, uti Abbatem Com-
mendatarium, ſpectaret conferre Beneficia curata in di-
cto Oppido, quin potiùs, vacante tunc temporis Archi-
presbyteratu, qui eſt primum, & maximum Beneficium
curatum in eodem Oppido, ſcripſit tunc temporis Epi-
ſcopo, eum rogando, ut ipſum conferret dicto Martine-
ſio ibi: *Scrivo altra lettera à parte à Monſignor Veſcovo di* 27
Anglona, acciò preponga V. S. ad ogni altro nell' elezione
dell' Arcipretato, e la lettera è di mio pugno; Si enim ſubſi-
ſtentiam haberet contraria prætenſio conferendi Beneficium
curata in Terra Carbonis, fruſtrà petiiſſet ab Epiſcopo,
quod ipſe dare poterat, ut ad rem benè diſcutit *Rot. in*
Romana fructuum Cenſus 26. *Januarii* 1705. *§. Addebatur*
cor. Anſaldo; Et fruſtrà pariter precibus impetrare pro-
curaſſet ab eodem Epiſcopo, quod ei de Jure compete-
bat, ut de ſe patet, & probant adducti *in Tom.* 1. *par.* 2.
diſcep. 8. *n.* 9.

Dubio V *An inſtitutio in Beneficiis de Jurepatronatus ſit*
danda per Epiſcopum, vel per Em. Abbatem. Affirmativa re-
ſolutio hujus 5. dubii, quoad illius primam partem, & 28
negativa quoad ſecundam, ex eo videtur clarè inferri,
quod Inſtitutio in Beneficiis de Jurepatronatus, non fit
ex gratia, ſed ex mera juſtitia, & cauſa cognita, ſeù
attentè conſideratis omnibus qualitatibus illius, qui à
legitimis Patronis præſentatur ad Beneficium vacans:
Indeque, uno ore inferunt Doctores, quod illa non po-
teſt

Digitized by Google

teſt pertinere ad eum, qui Juriſdictionem Epiſcopalem non
habet, ex quo inter Juriſdictionalia computatur, juxta
communiter receptam opinionem *Gloſſæ in cap. Traſmiſſam
verb. Teſtibus de Elect.* quam referunt, & ſequuntur *Lot-
ter. de Re beneſic. lib. 1. quæſt. 21. num. 35. & lib 2. quæſt.*
28 *2. num. 15. 17. & ſeq Pavin. de Offic. & poteſt. Capit. Sed.
vac. par. 2. quæſt. 2. num. 2. §. Confirmare autem, Lagunez
de Fructib. par. 1. cap. 31. §. 1. num. 13. & 14. & Rot. in
Segobien. Canonic. 11. Aprilis 1704. §. Et licèt coram Card.
Scotto* cum aliis *apud de Proſper. de Territ. ſepar quæſt.
22. num. 33.* Et in durioribus terminis, in quibus inferio-
ri Prælato aſſiſtat etiam conſuetudo immemorabilis, pon-
ctualiter reſolvit hæc Sacra Congr. *in Pennen & Adrien.*
individualitèr demandando in his terminis inſtitutionem,
factam à Prælatis inferioribus, eſſe nullam, *non attenta*
29 (ſunt verba reſolutionis, regiſtratæ in *Lib. 1. Decr. fol.
121. à tergo) etiam quacunque conſuetudine immemorabili, quæ
in contrarium invaluiſſet, prout etiam ſancitum eſt in d. cap. 13.
ſeſſ. 7.*

Obſervando præcipuè, quod ſumus in terminis Inſtitu-
tionis authorizabilis, qualis eſt illa quæ fit ad præſentatio-
nem Patronorum quæ ad differentiam inſtitutionis collati-
30 væ, nunquam fieri poteſt à Prælatis inferioribus ut notant
Gonzal. in cap. Cùm ſatis num. 3. de Offic. Archid. ibique *Za-
barell. num. 5. Hoſtien. in cap. Auditis nu 2. de Præſcip.* ubi
idem *Zabarell. n 5. Barboſ. de Poteſt. Epiſc. allegat. 72. n. 173.
& Rot. in Burgen. Juriſdict. 11. Junii 1706. §. Neque coram
Anſaldo*, ubi quod inſtitutio authorizabilis nunquam cen-
ſetur perempta è renibus Epiſcopi, *& 23. Februarii 1714.
§. A' ſupra firmatis cor. Falconerio.*

Præterea ſi inſtitutio in eccleſiaſticis Beneficiis neque
etiam ab illorum Fundatoribus, (quibus permiſſum eſt
31 quaſcunque conditiones, ſibi beneviſas, in fundationibus
apponere, juxta ea, quæ notant *Vivian. de Jurep. lib. 4. c.
9. num. 56. Lotter. de Re benef. lib. 1. quæſt. 34. num. 17. Card.
de Luc. de Jurep. diſc. 10. num. 15. & diſc. 68. num 9. & 10.
& Piton. diſcept. 25. ſub num. 9.*) reſervari nullatenùs
poteſt inferioribus Prælatis ad excluſionem proprii Ordi-
narii, juxtà æquè rotundam, ac notoriam diſpoſitionem
Sacri Conc. Trid. *ſeſſ. 14. de Refor. cap. 13. in fine* ibi :
32 *In caſu autem fundationis, aut dotationis hujuſmodi inſtitutio
Epiſcopo, & non alteri inferiori reſervetur :* Quanto minùs
eadem inſtitutio prætendi nullatenùs poteſt in noſtris ter-
minis ab Eminentiſſ. Abbate, qui nec fundavit, nec dota-
vit Beneficia illa, quæ reperiuntur in noſtro Oppido Car-
bonis.

Cum quanta autem circumſpectione in hac parte Sacr.
hæc Congr. procedere ſoleat, patet ex eo, quod neque e-
tiam ex gratia voluit id concedere Capitulo inſignis Col-
legiatæ Eccleſiæ S. Mariæ in Via lata de Urbe, quæ poſt-
quam à Dataria ad terminos Juris, in quo inſiſtebat, re-
33 portaverat negativum reſponſum approbationis ſimilis fa-
cultatis inſtituendi Cappellanos in ſex Cappellaniis, fun-
datis, & dotatis à Canonico Cancelo, & quarum no-
minationem, & inſtitutionem expreſsè reliquerat eidem
Capitulo, eam petiit à SS D. N. ſaltèm ex gratia, re-
miſſiſque de more precibus huic Sacræ Congregationi hæc
die 20. Sept 1702. in cauſa *Firmana Cappellaniarum*, dub.
An ſit ſignanda Supplicatio ex gratia, non attentis omnibus
iis, quæ latè adducta fuerunt in Scripturis, & repetita in vo
ce, negativum paritèr dedit reſponſum. Circa quæ vide ſu-
pra *To. 1. diſc. 15 per tot. p. 1.*

Dub. VI. *An jus cognoſcendi Cauſas matrimoniales ſpectet
34 ad Epiſcopum vel ad Emin. Abbatem.* Affirmativa reſo-
lutio hujus 6. dub. quoad illius primam partem, & nega-
tiva quoad ſecundam ad hominem infertur ex literalitèr
præſcriptis, & per viam legis demandatis in Sacr. Conc.
Trid. *ſeſſ. 24. de Reform. cap. 20.* juxtà illa verba, nullam
admittentia detorſionem, vel contrariam gloſſam, ſeù
criticationem : *Ad hæc Cauſæ matrimoniales, & criminales,
non Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum judicio,
etiam viſitando, ſed Epiſcopi tantùm examini, & juriſdi
ctioni relinquantur :* In cujus Conciliaris ſanctionis obſe-
quium, & exequutionem ità tenent citati, & ſequuti ibi-
35 dem à *Barboſ. num. 27. & ſeq. Fran. Leon. in Theſ. for. Ec-
cleſ. par. 2. cap. 9. num. 6. Fuſc. de Viſit. lib. 2 cap. 21. num.
9. Sanch. de Matr. lib. 2. diſput. 29. nu. 17. Ricc. in Prax par.
1. reſol. 215. & Sbrozz. de Offic. Vicar. Epiſcop. lib. 2. quæſt.
43. in principio* ; Conſiderando præcipuè dictionem illam,
tantùm, ibi : *Epiſcopi tantùm examini, & Juriſdictioni re-
linquantur*, de cujus natura eſt excludere omnem alium in-
feriorem Prælatum, etiam qualificatum, & amplam Ju-
riſdictionem habentem, juxta animadverſa per *Sbrozz. de
Offic. Vicar. lib. 1. q. 101. n. 11. Surd dec. 119. n 9. Leo in The-
ſaur. For. Eccleſ par. 2. capit. 2. numer. 33.* & firmata per 36
*Rot. deciſ. 503. numer. 4. cor. Dun. Iun. & dec. 57. n. 7. cor.
Anſaldo.*

Quamvis autem diſputent Doctores, an id procedat e-
tiam adversùs illos inferiores Prælatos, quorum reſpectu
verificatur immemorabilis conſuetudo cognoſcendi dd.
Cauſas matrimoniales, nec non reſpectu illorum infe- 37
riorum Prælatorum, qui habent Territorium ſeparatum,
& Juriſdictionem quaſi Epiſcopalem ; Nullam habemus
in præſenti neceſſitatem immorandi in dicta generali in-
ſpectione, quià factum in noſtris terminis non aſſiſtit,
ex quo talis conſuetudo cum qualitate immemorabilis,
& cum pacifica poſſeſſione Juriſdictionis quaſi Epiſcopa-
lis, & Territorio ſeparato, nec probata fuit unquam,
nec probabilis eſt favore Abb. Commendatarii in Oppido
Carbonis, ex latè animadverſis in *Tom. 1. diſcep. 9. per tot.
par. 1.*

Deficiente proindè hujuſmodi limitatione ex claro, &
rotundo reſcripto hujus Sacræ Congr. acritèr Eminentiſſ.
Abbate informante emanato, firma remanet regula à d.
Sacr. Concil. Trident. determinata, ut matrimoniales 38
Cauſæ, non ab inferioribus Prælatis, ſed ab Epiſcopis
tantùm cognoſci debeant. Pro cujus regulæ exequutione,
etiàm in dubio, non probata ex adversò clara limitatione,
ſemper reſpondendum eſt, ex addictis per *Mantic. de Conje-
ctur. lib. 5 tit. 15. n. 31. Surd. dec. 255. n. 2. & dec 322 n. 40.
& ſeqq. Card. de Luc. de Servit. diſc. 49. n. 9. & Rot. cor. Priol.
dec 436. n 13.*

Dub. VII. *An Jus cognoſcendi Cauſas criminales, civiles*, 39
& mixtas competat Epiſcopo, vel Emin Abbati.

Tres habet partes præſens dubium, & in omnibus ſpera- 40
mus eſſe reſolvendum favore Epiſcopi.

Quoad Cauſas criminales nulla videtur adeſſe difficultas,
quia ad hominem applicantur ea, quæ modò obſervavimus
circa Cauſas matrimoniales, quæ in hac parte parificantur
à Sacr. Conc. ibi : *Cauſæ matrimoniales, & criminales*, ut 41
notat ibidem *Barboſ. num. 52. & ſeqq.* & meliùs *Rot. in dec.
306. num. 1. & ſeq.* apud *Poſth. de Manuten. & dec. 60. per to-
tam* apud *Tambur. de Jur. Abbat. tom. 3.*

Quæ adeò vera ſunt, ut locum habeant etiam ſi Inferior
Prælatus doceret de rotundo privilegio ante Concil. Tri-
dent. ſibi legitimè conceſſo, cognoſcendi hujuſmodi Cau-
ſas matrimoniales, & criminales : Eò quia Concilium Tri- 42
dentinum omnia hæc privivilegia de medio ſuſtulit, &
penitùs revocavit, juxta replicata oracula hujus Sacr.
Congr. de quibus *in Tom. 11. Decret. fol. 116.* ibi : *Congr.
Concilii ad primum reſpondit, Decreto ejuſdem Concilii ſu-
blata eſſe quæcunque Ordinariorum, & Sedis Apoſtolicæ pri-
vilegia, cognitionem Cauſarum criminalium ; & matrimo-
nialium inferioribus Epiſcopo tribuentia, ac propterea, eis
non obſtantibus, ejuſmodi Cauſas poſt Concilium eſſe ab E-
piſcopis dumtaxat cognoſcendas. Et in tom. 19. Poſition. fol.
129.* ibi : *Ad 2. ſublato privilegio nihil obſtare Epiſcopo,
quominus ejuſmodi Cauſarum criminalium, & matrimonia-
lium cognitionem ſibi ſuo Jure vindicet.* Quanto igitur ma-
gis locum habebunt in noſtro caſu, in quo nedùm
non conſtat de dicto claro, & rotondo privilegio,
ſed potiùs ad evidentiam conſtat de oppoſito, hoc eſt de
ſubordinatione, & ſubjectione iſtiuſmet Abbatis ordinariæ
Juriſdictioni Epiſcopi Anglonen. nedùm in Cauſis civili-
bus, ut videbimus, infià, ſed etiam in Cauſis criminali- 43
bus ; Exhibemus enim authenticas juſtificationes, ad qua-
rum tenorem remanet manifeſtum ... *Come nell'anno 1570.
ritrovo ne Faſcicoli delle Informazioni, che eſſendo Abbate
del Monaſtero di Sant' Elia l' Abbate di Ruggiero, fu proceſ-
ſato di archibuggiata, tratta da Annibale Rocco di Carbone
per ordine di detto Abbate ; E di più proceſſato di recettazione
de' Banditi, e participazione con eſſi, & altri eccesſi, de'
quali ne fù citato dalla Corte Veſcovale di Anglona, &
in Cauſa appellationis ſi preſentò avanti l' A. C. detto
Abbate.*

Non attenta replicatione, quod Concilium in hac par-
te nullatenus abſtulerit poſſeſſionem quadragenariam, cum 44
titulo cognoſcendi hujuſmodi Cauſas criminales, & ma-
trimoniales, multòque minùs derogaverit conſuetudini-
bus immemorabilibus militantibus favore inferiorum Præ-
latorum cognoſcendi dictas Cauſas matrimoniales, & cri-
minales. Et conſequenter non obſtet Eminen. Commenda-
tario, cujus favore prætenditur, utramque conſuetudinem
militare.

Inci-

Incipiendo enim ab immemorabili, quidquid ſit de dicta
concluſione, circa quam nulla adeſt de præſenti neceſſitas
45 immorandi in illius inſpectione in genere; Hoc unum eſt
verum in facto, quod in noſtris terminis talis prætenſa
Immemorabilis conſuetudo, nec eſt probata, nec proba-
bilis, ex latè adductis in *To. 5. par. 5. diſc. 9 per totam*.
Aliud verò eſt indubitatum in Jure, quod ſcillicet antequàm
concludentiſſimè probetur dicta Immemorabilis conſuetudo
per tres Sententias conformes, in judicatum tranſactas,
immemorabilis conſuetudinis prætextu non poteſt Epiſco-
pis impediri cognitio Cauſarum criminalium, & matri-
46 monialium, ut ſæpè reſpondit hæc Sacr. Congr. & vide-
re eſt in *Tom. 11. Decret. fol. 2.* ibi: *Ad 2. Donec de tali con-
ſuetudine immemorabili conſtiterit per tres ſententias confor-
mes, non Inferiores, ſed Diœceſanum Epiſcopum interim
debere hujuſmodi Cauſas cognoſcere, & in Tomo Poſitionum
109. fol. 100 & ſeq.* ibi: *Interim donec hujuſmodi immemora-
bilis conſuetudo legitimè per tres conformes ſententias ab Infe-
rioribus Epiſcopo probata fuerit; Epiſcopum ſolùm eam debe-
re exercere: & in Salernitana 14. Martii 1615. dicto to. 109.
Poſit fol. 102.* ibi: *Congregatio Concilii inhærens deciſioni-
bus, aliàs hac de re editis cenſuit, donec Commendatarius
hanc quaſi poſſeſſionem immemorabilem probaverit per tres ſen-
tentias conformes, &c Cauſas criminales, & matrimoniales
47 non ab ipſo Commendatario, ſed ab Archiepiſcopo Salerni-
tano eſſe cognoſcendas &c. & dicto tom. 109. Poſit. fol. 35* ibi
*Die 4. Maii 1613. Cong. Conc. quoad 1. negotio maturè diſcuſ-
ſo, & Juribus utriuſque Partis auditis probèque perpenſis,
cenſuit, cognitionem Cauſarum matrimonialium, & crimina-
lium non ad Abbatem de Luculo, ſed ad Epiſcopum Aquila-
num tantùm pertinere.*

Eadem inſubſiſtentia laborat alia prætenſio quadrage-
nariæ poſſeſſionis cum titulo cognoſcendi dictas Cauſas
criminales, & matrimoniales, nedùm quia illa pariter
48 non probatur in facto, & quidem concludenter, cum ex-
cluſione omnium aliorum actuum reſpectu Epiſcoporum
Anglonæ, ſed etiam quia Concilium Tridentinum in *ſeſſ.
24. de Reform. cap. 20.* de medio abſtulit quadragenariam
cum titulo, nedùm colorato, ſed etiam vero, cognoſcen-
di Cauſas criminales, & matrimoniales favore Prælatorum
Inferiorum, ut articulo formiter diſcuſſo, reſolvit in *Thea-
tina 20. Julii 1612.* ut videre eſt *in Tom. 109. Informationum
fol. 337.* his verbis *Die 20. Julii 1612. Congregatio publica,
49 habita in Palatio Juſtiniani, cenſuit, Concilium cap. 20. verſ.
ſcilicet hac ſeſſ. 24. omninò ſubſtuliſſe quadragenariam cum ti-
tulo: Proindeque cognitionem Cauſarum matrimonialium, &
criminalium ad Archiepiſcopum Theatinum duntaxat ſpectare,
non autem ad Præpoſitum de Atiſſa.*

Quo verò ad Cauſas civiles, & mixtas, applicantur pa-
riter omnes reflexiones, ſupra adductæ, quod abſque Ju-
50 riſdictione quaſi Epiſcopali, quam non habet in noſtra
Terra Abbas Commendatarius, illæ nullo modo ab eodem
cognoſci poſſunt ex ſupra animadverſis: Accedente viva
illa ratione, quod eaſdem Cauſas civiles, & mixtas co-
gnoſcendo, exerceret dictam Juriſdictionem quaſi Epiſco-
palem, quæ, ut diximus, & juvat repetere, ex replicatis
oraculis hujus Sac. Cong. ipſi nullatenùs competit in dicta
Terra, & nullum aliud oſtendit particulare privilegium,
dans illi hanc extraordinariam facultatem cognoſcendi
Cauſas civiles, & mixtas, independenter à Juriſdictione
Epiſcopali, ei non competente.

Quibus addimus, quod idem Epiſcopus eſt in poſſeſſione
cognoſcendi hujuſmodi Cauſas civiles, & mixtas, nedùm
51 cum ſuis ſubditis, exiſtentibus in Terra Carbonis, ut ju-
ſtificamus in Secretaria, ſed etiam cum ipſomet Abbate
Commendatario, qui actus ſuam perfectionem punctuali-
ter recepit, non contradicente, imò expreſſè omnia ap-
probante eodem Abbate Rapacciolo anno 1662. Undè vi-
detur involvere manifeſtam repugnantiam, quod Epiſco-
pus, qui poteſt cognoſcere Cauſas civiles, & mixtas, con-
cernentes intereſſe, & perſonam ipſiuſmet Abbatis Com-
mendatarii non poſſit deindè cognoſcere eaſdem Cauſas
52 quando illæ concernunt intereſſe Subditorum: Major enim
in his caſibus competeret exemptio, & majus privilegium
membris, & inferioribus, ac competat ipſimet Capiti,
ſeù Abbati Commendatario, quod in noſtris punctualibus
terminis improbant Authores, adducti *in To. 1. par. 1. diſc.
20. n. 37.*

Quod autem tale exercitium Juriſdictionis in ipſummet
Abbatem, quamvis exemptum, in Jure fundatum ſit, pa-
ret ex literali *Tex. in cap. Volentes de Privileg. in 6.* innova-
53 to in Concil. Trid. *ſeſſ. 7 cap. 14. de Reformat.* & in ſpecie
reſolvit hæc Sac. Congr *in Aquilana*, regiſtrata *in Lib. 10.
Decret. fol. 75.* ibi: *Sac. Congregatio cenſuit, ſi hujuſmodi Ab-
bas habeat ſimplex, ut proponitur. exemptionis privilegium,
ſortiri forum Ordinarii ratione contractus, delicti, atque rei ſi-
tæ, juxtà Conſtit. Innoc. IV. quæ incipit* Volentes, *editam in
Generali Lugdunenſi Concilio, atque innovatam Decreto ejuſ-
dem Concilii c. 14. ſeſſ. 7.*

Dub. 8. *An Epiſcopo competat in præfata Terra Jus admi-
niſtrandi Sacramentum Confirmationis*: Si cauſa diſputatio- 54
nis in Scholis deberet fieri aliquod argumentum adversùs af-
firmativam reſolutionem hujus dubii, non de facili inveni-
ri poſſet apparens aliqua ratio, vel levis authoritas, à
remotiſſimis probans, quod Epiſcopo non competat Jus
adminiſtrandi Sacramentum Confirmationis ſuis Subditis,
in Loco, exiſtente in ſua Diœceſi, nulliquè alteri Epiſco-
po, aut inferiori Prælato cum qualitate *Nullius*, Terri-
torio ſeparato, & Juriſdictione quaſi Epiſcopali ſubjecto, ac
in quo non verificatur qualitas *Nullius* cum Territorio ſe-
parato, minuſque in illo Prælatus inferior habet Juriſdictio- 55
nem quaſi Epiſcopalem.

Neſcimus enim videre quare Epiſcopus adminiſtrare poſ-
ſit dictum Sacramentum Confirmationis omnibus aliis pro-
priis Subditis in executionem illius præciſæ, & particula-
ris obligationis, de qua *D. Thom. 3. par. quæſt. 71. articul.
8. ad 4.* cum aliis *apud D. Gaſparr. in Inſtit. Canon. par. 2.
tit. 3. n. 11. & ſeq.* Non autem illis, qui moram faciunt in
Terra Carbonis; Cùm enim quoad iſtam Terram non ve-
rificetur Juriſdictio quaſi Epiſcopalis reſpectu Abbatis Com-
mendatarii, nec probetur Territorium ſeparatum cum
qualitate *Nullius*, idque ex rotundo Oraculo hujus Sacr. 56
Cong. dicta die 14. Novembris 1714. ſi per impoſſibilem
hypotheſim tale Sacramentum adminiſtrari non poſſet ab
Epiſcopo, difficile erit oſtendere, ſeù individuare aliam
perſonam, à qua illud adminiſtrari poſſet in ſibi nullate-
nus ſubditos: Præcipuè, quia cùm dict. Confirmationis
Sacramentum teneantur adminiſtrare Epiſcopi tempore
viſitationis eorum Diœceſum, ut reſpondit hæc Sacr.
Congr. in *Amalphitana 8. Julii 1699.* ad 1. Dub. ut videre
eſt *in Lib. 49. Decr. fol. 293.* nunquàm daretur caſus, quod
illud adminiſtraretur in noſtra Terra, in qua nullus alius
accedere poteſt Epiſcopus ad illam viſitandam, ut de ſe
patet.

Et in terminis terminantibus reſolvit hæc Sacr. Congr.
in Lucana, regiſtrata *in Lib. 1. Decret. fol. 128.* ibi: *Congr. 57
Conc. cenſuit, nullum Epiſcopum poſſe in Diœceſi Lucana Con-
firmationis Sacramentum, &c. aut aliud Pontificale munus e-
xercere abſque licentia Epiſcopi Lucani*; Et in terminis du-
rioribus Prælati inferioris, habentis Jura quaſi Epiſcopa-
lia, eadem Sac. Cong. *in Veronen.* regiſtrata *in d. Lib. 1.
Dec. fol. 170.* ibi: *Eſſendo l'Abbadia di S. Zeno di Verona eſen-
te, mà intrà fines però del Veſcovato di Verona, e avendo* 58
*Jura quaſi Epiſcopalia, ſi deſidera ſapere, ſe il Cardinale Far-
neſe Commendatario può far creſimare i ſuoi Popoli da altri,
che dal Veſcovo di Verona Congr. Conc. cenſuit, non poſſe, niſi
de conſenſu, & licentia Epiſcopi, in cujus Diœceſi poſita eſt d.
Abbatia, ut ſancitum eſt Decreto Concilii ſeſſ. 6. c. ult.*

Nec credimus repetendam etiam in aſſertam contrariam
conſuetudinem reſpectu hujus dubii, vigentem favore Ab-
batis. Dicimus enim, quod illa non regit in facto ex ſu-
pra animadverſis, & ex juſtificationibus exhibitis in Se-
cretaria, & quatenus admitteretur per falſam hypotheſim, 59
& ſimplicem diſcurſum, adhuc non relevaret in Jure, eo
quia etiam in terminis prætenſionis conſuetudinis imme-
morabilis, uſquequo iſta concludenter probetur per tres
Sententias conformes, manutenendi ſunt Epiſcopi in qua-
ſi poſſeſſione miniſtrandi hujuſmodi Sacramentum Confir-
mationis juxta oraculum hujus Sac. Congr. regiſtratum *in
Lib. 11. Decr. fol. 162.* ibi: *Quamdiù Prælatus inferior legiti-
mè non probaverit, ſe omnimodam Juriſdictionem Epiſcopa-
lem habere, ad eundem Archiepiſcopum duntaxat ſpectare de* 60
*Cauſis &c. cognoſcere, Sacramentum Chriſmatis miniſtrare, &
Cauſas criminales, & matrimoniales &c cognoſcere.*

Cum hac Juris diſpoſitione concordat etiam ſubſequens
innegabile factum, ſeù obſervantia, dùm hodiè docemus
de pacifica poſſeſſione Epiſcoporum Anglonen. adminiſtran- 61
di Sacramentum Confirmationis in Oppido Carbonis *ſen-
za neſſuna repugnanza, ne de' Cittadini, ne del Clero*; Quæ
eo fortiùs locum habent reſpectu hujus Sacramenti Con-
firmationis, ex quo in illo nullum adeſt dubium, quod
conferre poſſit Sacramentum Ordinis, juxta reſolutionem
hujus Sacr. Congreg. anni 1660. confirmatam *die 14. No-
vembris 1714.* Difficile enim erit rationem diſparitatis aſ-
ſignare,

Google

ſignare, quarè Epiſcopus Anglonæ non poſſit conferre Sa-
cramentum Confirmationis iis, quibus poteſt conferre Or-
dinis Sacramentum, ut conſideranti remanet manifeſtum:
Fortiùs quia in facto conſtans eſt, quod Epiſcopus uti or-
61 dinarius collator Sacramenti Ordinis, in Terra Carbo-
nis recognitus etiam fuit, & canonizatus in Sac. Congr.
Epiſcop. quæ die 5. Julii 1680. eidem injunxit, ut prima
tonſura initiaret *Giovanni la Colla della Terra di Carbone, quando vi concorrino tutti li requiſiti de' Sagri Canoni, del Sa-
gro Concilio di Trento, e delle Conſtit. Apoſtoliche.*

Dub. IX *An Emin. Abbati competat Jus revidendi compu-
ta Locis Piis, & Hoſpitalibus dictæ Terræ, vel potius Epi-
ſcopo, vel utrique.* Cura revidendi computa Adminiſtrato-
63 ribus Hoſpitalium, & aliorum Locorum piorum, non in-
ferioribus Prælatis, ſed Epiſcopis à Jure demandata eſt, ut
recognoſcere ſupplicamus *in clem. Quia contingit de Reli-
gioſ. domib. & in Conc. Trid. ſeſſ. 7. cap. 15. de Reformat. & in
ſeſſ. 22. cap 8. & cap. 9. de Reform.* & obſervant *Gabr. conſ.
195. per tot. lib. 2. Cabaſſut. in notit. Concil. fol mihi 574. nu.
20. Malct de Hierarch Eccleſ. Milit. lib 4. par. 2. tit. 10. de
64 Hoſpital fol. 425. Mich. Timot. de Sacroſ. Eccleſ. Dei viſit. lib.
2. tract. 8. cap. 2. & cap 4 & cap. 5 ferè per tot. fol. mihi 183.
& ſeqq. Reſt. in Direct. Viſitat. cap. 92. & ſeq. fol. mihi 162. &
165. Zecch. in Praxi verbo Hoſpitale fol. 119. & ſeqq. & Par-
chet. de Cleric. poteſt. par. 3. cap. 12. tit. de Confraternitatib.
lit. K. fol. 183.*

Et proindè videtur omni fundamento deſtituta contra-
ria prætenſio, ut circa ea, quæ Epiſcopis à Jure, & Sacro-
ſancto Concilio Tridentino ſpecialitèr demandata ſunt, ſe
65 intromittat, etiam cumulativè Abbas Commendatarius,
non habens in dicta Terra, ubi dd. Loca pia, & Hoſpi-
talia exiſtunt, Juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, neque
Territorium ſeparatum cum qualitate *Nullius*, in quibus
terminis loquuntur omnes authoritates, quæ in hac parte
allegari poſſunt; ad oſtendendum, quod alii, præter Epi-
ſcopos, ad Locorum Ordinarios, manus in hac parte ap-
ponere poſſunt, ut ex illarum recognitione remanet mani-
feſtum.

Non attenta, ſi è adverſò prætendatur in hac parte, con-
ſuetudo, vigens favore Emin. Abbatis Commendatarii,
66 nedùm quia in facto talis prætenſa conſuetudo nullatenùs
probata erit, cum ſolitis, & neceſſariis requiſitis, de qui-
bus *Bero conſ. 5. num. 23. lib. 1. Surd conſ 393. num. 23 & Rot.
cor. Coccin. dec. 1552. n. 15. & cor Benine dec. 252. n. 13. &
ſeqq.* Sed etiam, quia quatenùs per fictam hypotheſim ad-
mitteretur in facto probata, nullatenùs attendenda eſſet in
Jure, etiamſi probaretur antiquiſſima, imò centenaria, &
immemorabilis, utì penitùs ſublata per Sac. Concil. Trid. ju-
xta replicata oracula hujus Sac. Congreg. in *Ilerden. Lib.
15. Decretorum fol. 90.* ibi: *Sæpius reſpondit, hujuſmodi con-
ſuetudines immemorabiles quoad Jus viſitandi Loca pia, &
rationem adminiſtrationis exigendi Ordinariis tributum, eſſe
67 ſublatas Decreto cap 8. & cap. 9. ſeſſ 22. ejuſdem Concilii,
& Iſern. Lib. 10. Decr. fol. 46* ibi: *Cenſuit, neque ipſas Li-
teras, ſententiam, neque allegatam immemorabilem conſuetu-
dinem, etiamſi eſſet vera, obſtare quominus Epiſcopus ab his
œconomis, ſeu Adminiſtratoribus quotannis rationem admini-
ſtrationis exigat.*

Dub. X *An Emin. Abbati competat Jus concedendi Teſtimo-
68 niales pro ordinandis, tam ſuper vita, & moribus, quàm pa-
trimonio, vel titulo Beneficii.*

Reſpectu pariter hujus m. Dubii intentio Epiſcopi clariſ-
ſimè fundata eſt in Juris communis diſpoſitione, & in ce-
lebri *Conſtit. 44. ſ. m. Innoc. XII. intèr alias ejuſdem fol. mi-
hi 179.* In illa enim ubi ſermo eſt de hujuſmodi teſtimoniali-
69 bus literis, concedendis illis, qui ſacris Ordinibus initia-
ri cupiunt *§. 8.* demandatur, ut eædem Literæ teſtimo
niales, non ab aliis quàm ab Epiſcopo, tam originis quàm
domicilii, concedi debeant, ibi: *Ad ulteriores Ordines pro-
moveri, niſi ante eorundem ſuſceptionem, teſtimoniales Lite-
ras proprii Epiſcopi, tam originis, quàm domicilii ſuper
ſuis natalibus, ætate, moribus, & vita ſibi concedi obtinue-
rit, eaſque Epiſcopo ordinanti in Actis illius Curiæ conſer-
70 vandas, exhibuerit* Cùm enim reſpectu Eminen. Abbatis
nullatenùs verificentùr dictæ qualitates proprii Epiſcopi
reſpectu Incolarum Oppidi Carbonis, ſemper verum erit,
recurritque eadem ſolida reflexio, innixa replicatis oracu-
lis hujus Sacroſancti Conceſſus, quod nullo Jure poterit
illis concedere teſtimoniales Literas, neque circa ea, quæ
concernunt illorum vitam, & mores, neque circa ea, quæ
reſpiciunt Beneficii qualitatem, & patrimonii quantitatem.

Accedente ulteriùs illa conſideratione, quod ad titulum
patrimonii ordinari nullatenus poſſunt, niſi illi, quos Epi
ſcopus judicaverit aſſumendos pro neceſſitate, vel commo-
ditate Eccleſiarum ſuarum, juxta diſpoſita *in Sacr. Conc.* 71
Triden ſeſſ. 21. de Reform. cap. 2. quæ nullatenùs applicari
poſſunt Eminent. Abbati, non habenti Jura Epiſcopatus in
noſtra Terra Carbonis; Concilium enim in hac parte ſolis
Epiſcopis, non autem aliis inferioribus Præſulibus, qua-
cumque juriſdictione præditis, commiſit exactam recogni-
tionem qualitatis, & quantitatis patrimonii illorum, qui ſa-
cris Ordinibus initiari volunt, ut ad rem obſervant *Ven-
trigl. in Prax. par. 1. annot. 42. §. 2. n. 3. Pantmol. dec. 6. an-
not. 3 n. 6.* Et ſequendo plures reſolutiones Sac. Congreg.
Immun. & ſignanter *in Firmana 12. Julii 1640. & in Civita-* 72
tis Caſtelli 9. Martii 1648. notat *Monacel. in Formul. tom. 1.
tit. 3. form 18. n. 2. fol. 70.*

Neque omittimus obſervare, quod hujuſmodi teſtimonia-
les Literæ concedendæ ſunt prævia matura conſideratione;
ut notat idem *Monacel. ubi ſuprà lib. 1. tit. 14 formul. 9 n.
1.* Undè eò magis concedendæ videntur ab Epiſcopo, ob il- 73
lam veriſimilem majorem notitiam, quam habet qualita-
tum, morum, & conditionis ejus Subditorum. Ex quibus
communiter admittitur à Doctoribus, omnem illi eſſe præ-
ſtandam fidem in hac parte, ob dictam nimis veriſimilem, 74
imò certam notitiam, quam, vel habet, vel de facili ha-
bere poteſt, vel interrogando Teſtes, vel exquirendo
Parochi atteſtationem, ut notant *Card. de Luc. de Benef.
diſc. 98. num. 12. & in Miſcel. Eccleſ. diſc. 7. num. 16. & Rot.
cor. Bich dec. 119. n. 4 & in Bituntina Juriſpatronatus 28. Mar-
tii 1707. § Et demum cor. Card Scotto.*

Dub. XI. *An Epiſcopus poſſit retinere Vicarium Foraneum* 75
*in dicta Terra, eodem modo, quo retinet in aliis Terris ſuæ
Diœceſis.*

Reſpectu pariter hujus dubii cum difficultate poſſet inve-
niri ratio aliqua dubitandi, quatenùs in Scholis vellet impu-
gnari affirmativa illius reſolutio; Quia Terra Carbonis eo- 76
dem prorsùs modo ſituata eſt in Diœceſi Anglonen. &
ſubjecta illius Epiſcopo, ac ſunt omnes aliæ Terræ ejuſdem
diœceſis; Undè difficile erit aſſignare motivum, etiam
apparens, & ſuperficiale, cujus vigore in eadem Terra
retinere non poſſit Vicarium Foraneum, dum iſte reti-
neri debet in omnibus Locis, & Oppidis Diœceſis *ad
ſublevandum* (ſunt verba *Monacel. in Formul. tom 1. tit. 1. for-
mul. 4. num. 1. fol. mihi 15*) *Diœceſanos ab incommodo iti-
neris, & expenſarum, & nè pro rebus levibus cogantur Civi-
tatem petere*, & concordant *Nicol. lucubr Canon. lib. 1, titul
22 de Offic. Vicar. num. 29. & Pellegrin in Prax. Vicar par.
1. ſect. 7. ſubſect. unica num 4.* ubi ad hoc probandum refert,
& ſequitur *Concil. Mediolan. 1. par. 2. tit. ult. de Vicar. Foran.* 77
& reſolvit Sac. Congr. Epiſc. *in Trojana 27. Martii 1690.* te-
ſte *Monacello ubi ſuprà.*

Dub XII. *An Abbatia vacante poſſit à Clero dictæ Terræ eli-* 78
gi Vicarius Capitularis.

Vicarius Capitularis, juxta diſpoſitionem *Sac. Conc Tri-
dent. in ſeſſ. 24. de Reform. cap. 16.* eligi debet (ſunt ejus ver-
ba) *poſt mortem Epiſcopi*, In cujus exequutionem id obſer- 79
vant *Marchet in Prax Vicar. capit par. 1 tit. 6. & ſeq. Galle-
mart. ad idem concil. ſeſſ 24 de Reform cap. 16. n. 1. Solorz. de
Jure Indiar. lib. 3. c. 94. n. 6. & ſeq. & Rot. dec. van. n 32 & 4
cor. Ottbob & apud Dian coordinat. tom. 8. deciſ. 46. numer. 6.
& ſeqq.*

Redit que proindè idem fundatus, & nunquam ſatis re-
petitus diſcurſus, & ſolida reflexio, quod cùm Abbas S 80
Eliæ Terræ Carbonis non ſit Epiſcopus ejuſdem Terræ,
non habeat in illa juriſdictionem quaſi Epiſcopalem cum
Territorio ſeparato, nunquàm poteſt in illius locum, ſeu
vacante Abbatia, eligi Vicarius Capitularis.

Prætereà neque etiam poteſt eligi ex defectu illorum, qui
ipſum tenentur eligere, ob carentiam qualitatis Canoni-
calis, quæ cùm nullatenùs reſideat in Clero Oppidi Car-
bonis, ubi nullus unquam adfuit, neque hodiè reperitur
Canonicus, & conſequenter neque etiam reperiatur in il- 81
lo Capitulum, manifeſtam implicat contradictionem,
& intolerabile involvit abſurdum, quòd à ſimplicibus Sa-
cerdotibus eligi poſſit Vicarius Capitularis, ea ratione,
quia ad iſtius electionem ſoli, & unicè concurrere debent
Canonici, juxtà communem, & ab omnibus Tribunali-
libus receptam Canoniſtarum opinionem, de qua *Pan-
vin. de Poteſt. Cap. Sed vac par 1 quæſt 2 Leo in Theſ. For.
Eccleſ. par. 1. cap 10. num. 7 Sbrozz. de Offic. Vicar lib. 1. qu.
16. num. 8. Pax Jordan. var. lucubr tom 2 tit de Vicar. Ca-
pitul. lib. 12. num 2. Card de Luc. de Luc de Juriſdict. diſc.
24. n. 11. & Rot. dec 865. n. 9. cor. Manzan & dec 525 n. 2. &
26. cor.*

Digitized by Google

26. *cor. Bich.* & *dec.* 491. *n.* 1. & 2. & *deciſ.* 528. *nu.* 1. & *ſeq.*
cor. Emer. Jun. & *dec.* 223. *n.* 2. & *ſeqq. part.* 11. *Rec.* Et puo-
ctualiter reſolvit *Sac. Congr. Epiſc. in Roſſanen.* 28. *Novemb.*
1686. & 5. *Decembris* 1687 necnon ità pariter reſolvit *hæc*
82 *Sac. Congr. in Aeernen.* 13. *Aprilis* 1647. quàm refert, & ſe-
quitus *Rot. in dec.* 251. *num* 16. & *ſeq. par.* 19. *Rec.* & *in Re-*
cineten. Vicarii Capitul. 4. *Junii* 1701. & 30. *Auguſti* 1704. ut
videre eſt *in Libr.* 51. *Decret. folio* 213. & *in Lib.* 54.
fol. 352.
Quod eſt adeò verum, ut in longè durioribus terminis
Eccleſiæ Epiſcopalis Suffraganeæ, quando in iſta non re-
periuntur Canonici, Vicarius Capitularis ejuſdem Eccle-
ſiæ Suffraganeæ nullatenus eligendus eſt ab illius ſimpli-
83 cibus Sacerdotibus, ſeù à Clero dictæ Eccleſiæ Suffraga-
neæ, ſed à Capitulo Eccleſiæ Metropolitanæ, juxtà reſo-
lutiones hujus Sac. Cong. relatas, & ſequutas à *Monac. in*
84 *Form. to.* 2. *tit.* 16. *form.* 9. *n.* 12. *fol. mihi* 254. quæ recogno-
ſci poſſunt *in Lib.* 35. *Decr fol.* 195.
In univerſum denique non reſragatur reflexio, quod for-
ſan reſpectu unius, vel alterius ex dictis actibus, conten-
tis in noſtris dubiis, poſſit exadverſo doceri de illorum
85 exercitio per Abbates Commendatarios pro tempore, &
conſequenter quod illorum reſpectu prætendi poſſit compe-
tentia, ſi non vigore juriſdictionis quaſi Epiſcopalis, &
Territorii ſeparati, cum qualitate *Nullius*, quæ hodiè alle-
gari non poteſt ex replicatis oraculis Sac. Congr. ſaltèm vi-
gore præſcriptionis, eò quia nullatenùs implicet, inferio-
rem Prælatum poſſe præſcribere aliquos particulares actus
juriſdictionis.
Stricté enim reſpondemus, quod cùm reſpectu etiam di-
ctorum actuum verificetur illorum exercitium per Epiſco-
pos Anglonenſes pro tempore, in conflictu eorundem actu-
um, exercitorum per Epiſcopos, & Abbates, ſemper præ-
86 ferendi, & attendendi ſunt illi, qui fuerunt exerciti per E-
piſcopos, ea ratione quia in actibus, provenientibus à cau-
ſa univerſali, potiùs attenditur ipſa cauſa actuum, quàm
illorum exercitium, juxtà theoricam *Innoc. in cap. Dilectus*
num. 3 *de Cappel. Monachor in* 6. quam ſequuntur *Poſth de*
Manut. obſer. 73. *num.* 130. & *Rot. apud Tondut. de Penſion.*
dec. 31. *num.* 12. & *apud de Profp. de Territ. ſepar. deciſ.* 3.
num. 10. & *in par.* 18. *rec. dec.* 375. *n.* 6. & *in Brixien. Juriſ-*
dictionis 5. *Julii* 1688. §. *Et fruſtrà cor. Card. Caprar.* & *in*
Leodien. Juriſdictionis 10. *Aprilis* 1698 § *Juxta cor. Molines*,
87 & *in Nullius*, *ſeù Folden. Juriſdictionis* 1. *Junii* 1705.
§. *Reſpectu*, *ſeù* 91. *cor. Anſald.* ubi concluſionem ampliat,
etiamſi pauciſſimi actus demonſtrentur exerciti à Locorum
Ordinariis, quod antea etiam firmaverat *in dec.* 24. *n.* 35. &
36. *par.* 20. & *dec.* 382. *n.* 5. & 14. *par.* 16. *rec.* & *in dec* 24. *n.*
249. *apud de Profp. de Territ. ſepar.* ubi multas alias refert, &
88 ſequitur Sacræ Rotæ concordantes deciſiones.
Accedente ulteriùs illa alia convincenti reflexione, quod
in promiſcuitate actuum, exercitorum ab Epiſcopis, &
Prælatis inferioribus, ſemper præferendi ſunt actus, facti
89 ab Epiſcopo, eo quia illi habent pro ſe Juris aſſiſtentiam,
& præſumptionem iſti verò Juris reſiſtentiam, quam in pun-
ctualibus terminis noſtri caſus exornant adducti à *Poſth. re-*
ſolut. 45. *num.* 39. & à *Rot. in dec.* 485. *num.* 19. *par.* 18. & *in*
dec. 367. *n.* 10 & *dec.* 567. *n.* 8. *eadem par.* 18 *Rec.* & *in dec.*
396. *in fine cor. Emer. Jun.* & *in Leodien. Juriſd.* 9. *Decemb.*
1682. §. *Quod eò cor. Molin.*
Secundò reſpondemus, quod præſens lis vigebat uſque ab
anno 1569. Itaque propoſita fuit in hac Sac. Cong. uſque
90 ab anno 1660 Et proinde in actibus, exadverſo de facili
adducendis à dicto anno 1569. uſque ad hodiè, nullum omni-
nò fieri valet fundamentum, uti attentatis pendente lite,
juxtà inconcuſſam omnium Tribunalium opinionem, com-
munemque Doctorum ſententiam, ut, omiſſis generali-
bus, circa quæ facili negocio componi poſſunt Volumina,
in noſtris punctualibus terminis firmavit *Rot. in dec.* 216.
91 *num.* 1. & *dec.* 334. *num.* 2. *coram Pamphil.* & *dec.* 41. *nu.* 10.
par. 5. *rec.* & *dec.* 13. *n.* 32. *apud de Profper. de Territ. Se-*
par. & *in Terracin. Cathedralitatis* 23. *Junii* 1708. §. *Nec ali-*
quid cor. Molines, & *in Caurien. Juriſdictionis* 11. *Junii* 1703.
§. *Nam urgeat cor. Card. Caprara*, & *in Burgen. Juriſd.* 11.
Jun. 1706. §. *Similitèr cor. Anſalde.*
Tertiò tandem reſpondemus, quod ad hoc, ut ſuper dd.
actibus fieri poſſet aliquod fundamentum, concludentiſſi-
92 mè probari deberet exadverſo id, quod nunquàm uſque ad-
huc probatum fuit, illos ſcilicèt fuiſſe geſtos, nedùm ſcien-
tibus, ſed etiam patientibus, & acquieſcentibus Epiſco-
pis Anglonen. quod non regit in facto, in quo docuimus
de recurſibus Epiſcoporum ad S. Sedem uſque ab anno
1569. & de ſimilibus recurſibus ad hanc Sacr. Congregat.
anno 1660. Aliàs enim, non probata hujuſmodi patientia, &
acquieſcentia Epiſcoporum, inallegabiles prorsùs ſunt ad
probandam dictam præſcriptionem, ut, omiſſis generalibus,
ad noſtrum præciſum effectum, cumulatis concordantibus,
firmavit *Rota in Leodien. ſeù Aquiſgranen. Canonicatus* 22.
Januarii 1703. §. *Proindè cor. Molin.* & *in Cauren. Juriſdict.*
ſuper. Territ. ſepar. 13. *Junii* 1710. §. *Neque cor. Falconerio*, 93
& *in Burgen. Juris viſitandi de Briviesca* 21. *Januarii* 1715.
§. *Cæteri cor. Cer.*
Quæ omnia dicta ſint cohærenter ad illam præciſam obli-
gationem, quam habent Epiſcopi defendendi Jura propria-
rum Eccleſiarum, exercendique in exemptos, vel in alios, 94
qui tales ſe eſſe prætendunt, juriſdictionem illam, quæ
eis attributa fuit in illo Sacroſancto Concilio, à quo plura
Catholica Eccleſia conſequuta eſt commoda, quàm ab
omnibus aliis Generalibus Conciliis, ſimul unitis, ex-
perientia teſte, & id obſervantibus Authoribus, *citat.*
in To. 21 *par.* 2. *diſc.* 1. *n.* 208. quibus addo incertum *Au-*
thorem Libelli Gallico idiomate compoſiti, *ſub titulo Trait-*
tez des Legats, Coloniæ impreſſi anno 1664. *fol. mihi* 237.
juxta oraculum hujus Sacr. Congr. regiſtratum in *Libr.* 1.
fol. 162. ibi: *Utrum Epiſcopus incurrat aliquam pœnam, non*
utendo Juriſdictione in exemptos, & *Loca exempta*, *quam ei*
Concilium Tridentinum concedit, *ſpecialiter in cap.* 8. *ſeſſ.* 7. 95
& *cap.* 8. *ſeſſ.* 21. *ac ſeſſ.* 24. *cap* 20. *verſ. Adhuc*, *ac ſeſſ.* 25. *c.*
6. *de Reformat. per totum*, & *cap.* 14. *verſ. Nequaquam appel-*
latio eadem ſeſſ. de Refor. cum ſimilibus. Congr. Conc. cenſuit;
nullam pœnam incurrere, *ſed in illis caſibus*, *in quibus Decreta*
Concilii utuntur verbis præceptivis, *ſeù obligatoriis*, *incurrere*
peccatum mortale.

In eadem Cauſa.

Duo ſunt fundamenta, quibus innituntur contrarii De-
fenſores ad fundandam intentionem Abb. Commen-
datarii S. Eliæ Oppidi Cabunis: Concordia nimirum an-
no 1310. inita inter tunc temporis Epiſcopum Anglonæ 96
ex una, & Archimandritam, ſeù Monacos Baſilianos
ex altera; Et actus collationis Beneficiorum, qui aſſe-
runtur facti ab Abbatibus Commendatariis pro tempore,
prætendentibus, ab illis fuiſſe præſcriptum Jus illa conferen-
di in futurum; Cùmque neutrum ex dictis contrariis fun-
damentis ſubſiſtat, favorabilis reſolutio dubiorum capienda
videtur favore Epiſcopi.
Non ſubſiſtit primum, innixum Concordiæ; Iis enim, 97
quæ diximus ſupra à *n.* 128. addimus hodiè, quod Jus vi-
ſitandi nunquam cenſetur Epiſcopis ſublatum per quam-
cumque ſolemnem, ac ſolemniſſimam Concordiam, ab
ipſis, eorumque Anteceſſoribus, factam, niſi hæc in for-
ma ſpecifica approbata ſit à Summo Pontifice, atquè in
illa, mediantibus verbis claris, nullamque interpretatio-
nem admittentibus, tale Jus concedatur inferiori Prælato;
Quibus deficientibus, non attenditur lapſus cujuſcumque
temporis, ac conſuetudo, quantvis longiſſima, favore il-
los, qui talem facultatem prætendit. imò neque etiam at-
tenditur confirmatio ejuſdem Concordiæ, factæ à Legato
Summi Pontificis, juxtà caſum, individualiſſimè deciſum
à *Rota in Juvenacen. Juriſd.* in qua emanarunt ſeptem uni-
formes Deciſiones, nempè *dec.* 471. & *dec.* 458. & *dec.* 534.
par. 19. *Rec.* & *dec.* 499. & *dec.* 518. & *dec.* 519. & *dec.* 592.
cor Emer. Jun. & *cor. Urſin.* 18 *Jan.* 1686.
In caſu harum Deciſionum agebatur de ampliſſima Con-
cordia, facta ab Epiſcopo Juvenacen. in ſpecie confirmata à
Card. Latino Urſino, in Regno Utriuſque Siciliæ Legato
Apoſtolicæ Sedis tempore Pii II. atque in illa rotundis 98
verbis eximebantur Subditi à viſitatione dict. Epiſcopi
Juvenacen. atquè ſubiiciebantur viſitationi & correctioni
Archipresbyteri Terræ Terlitii; Et tamen Rota ſemper
fuit in ſenſu, illam, quoad privativam facultatem viſitan-
di non ſuſtineri; Ea ſemper adducta, & in omnibus de-
ciſion. repetita ratione, quod eadem concordia abſq; ſpe-
ciali approbatione S. Sedis nunquàm ſuſtinetur *quoad Ius*
concedendi exemptionem à viſitatione Ordinarii, *tanquàm*
ſpecialiter reſervatum eidem S. Sedi, *ex quo Iuriſdictio*, *quæ*
publici Iuris eſt, totumq; ipſum Ius Epiſcopale, *pertinet ad Ec-*
cleſiam ſunt verba *d. dec.* 485. *num.* 4. *part.* 19. *rec.* & con-
cordant ferè per eadem numero verba omnes aliæ deciſiones,
ſupra citatæ.
Quanto igitùr magis omnia hæc locum habebunt in
præſenti, in quo dicta Concordia anni 1310. non fuit
confirmata, neque à Summo Pontifice, nequè ab aliquo 99
S. Sedis

S. Sedis Legato; Et quod magis, eſt illius proemio Archi-
mandrita, & Monaci S. Eliæ profitentur reverti ad obe-
dientiam Epiſcopi Anglonen. eundemque Epiſcopum agno-
ſcunt in eorum Superiorem ordinarium, & èconverſo Epiſ-
copus Aglonenſis promiſit defendere Archimandritam &
100 Monaſterium, quatenùs contingerit Impediri, aut mole-
ſtari per Archiepiſcopum Montis Regalis. Rursùs idem
Archimandrita, & Conventus in ſignum ſubjectionis, pro-
mittunt ſolvere Epiſcopo, & Eccleſiæ Anglonen. in Feſto
Nativitatis B. Mariæ Virg. annuum Cenſum, ſivè Cano-
nem librarum 16. Ceræ albæ. Epiſcopusè contra fatetur,
Archimandritam, & Monaſterium habere ſpiritualem Ju-
riſdictionem, videlicèt viſitationem, & correctionem Cle-
101 ricorum in Grangiis, & Caſalibus ſuis, videlicèt, in Fara-
to, Scanſana, & aliis Caſalibus, & reſtrictivè promittit,
ſe non intromittere in dicta viſitatione, & correctione, nec
in punitione delictorum, & defectuum Clericorum, non in
Terra, ſeù Oppido Carboni, ab illo penitùs diviſo, & ſe-
parato, ſed in præfatis Caſalibus, & Grangiis; Demum
in eadem tranſactione paciſcitur, quòd Epiſcopus poſſit ſe-
mèl in anno accedere ad Monaſterium S. Eliæ, illudque vi-
ſitare, atquè in eo morari prò facienda viſitatione per duos
102 dies tantùm cum præſcripto numero Miniſtrorum, qui ipſum
comitari debent in eadem viſitatione, à qua excipiuntur
dictæ Grangiæ Cappellæ, ſeù Membra ipſius Monaſterii,
non autem Terra Carboni.

Ex contextu igitùr hujus tranſactionis ad hominem con-
firmatur Jus Epiſcopi, & prorsùs deſtruitur contraria præ-
tenſio; Ex illo enim patet, quòd uſque tùnc Monaſterium
103 agnovit in ſuum Superiorem ordinarium Epiſcopum Anglo-
nen. eique in ſignum ſubjectionis promiſit ſolvere annuum
Cenſum; Ideoquè fruſtrà prætenditur hodiè competentia
talis Juriſdictionis, dum ex clara confeſſione Archimandri-
tæ, & Monacorum Juriſdictio ordinaria reſidet penès Epiſc.

Abſquè ulla prorsùs difficultate, ex quo, ut modò indica-
vimus, & opportunè reperimus, in eadem tranſactione
104 nullum miſerabile verbum legitur concernens Oppidum
Carbonis, ejuſque Eccleſias, & Populum, ſed ſolùm ex-
cipiuntur, à Jure viſitandi Grangiæ, Cappellæ, & Mem-
bra Monaſterii; Undè nemo non videt, quòd ex hac etiàm
reflexione tranſactio ad hominem retorquetur, dùm noſtrum
dubium unicè reſtrictum eſt ad Eccleſias, & Clerum Terræ
Carbonis, nullo autem pacto percutit Cappellas, Gran-
gias, ſeù Membra Monaſterii, quæ in ipſa tranſactione ex-
cipiuntur à viſitatione Epiſcopi, & reſervantur ſub corre-
ctione Archimandritæ; Et propterea redditur imperceptI-
bile, quòd Abbates Commendatarii S. Eliæ ab ipſa tranſa-
ctione metiri valeant, Juriſdictionem activam circà Jus vi-
ſitandi Clerum, & Eccleſias Terræ Carbonis, de quibus
nulla legitur ſyllaba, nullumque reperitur jota in dicta tran-
ſactione; Neminem enim latet, quòd Cappellæ, Grangiæ,
ſeù Membra Monaſterii ſunt omninò diſparatæ à Terra
Carbonis, ejuſque Eccleſiis, & Populo, nam Grangiæ,
105 & Caſalia ſunt prædia, quæ a tempore initæ tranſactionis
poſſidebat Monaſterium, & in quibus regulariter adſunt par-
væ Cappellæ pro uſu, & commoditate Monacorum; Un-
de viſitatio, reſervata favore Archimandritæ quoad hujuſ-
modi Grangias, & Cappellas tantùm, excludit ſine dubio
omne jus ejuſdem Archimandritæ, & Abbatum ejus Suc-
ceſſorum, reſpectu Terræ, & Cleri Oppidi Carbonis, cum
exceptio firmet regulam in contrarium ex notiſſimis *apud
Barboſ. axiom. 85. num. 4.*

Imò dùm in eadem tranſactione Epiſcopis Anglonen. re-
106 ſervatur facultas viſitandi ſemèl in anno ipſum Monaſte-
rium, quamvìs regulare, quòd eſt Caput dictarum Cappel-
larum, & Grangiarum, ex hoc ad hominem infertur, quòd
Archimandrita ejuſdem Monaſterii, & prò eo moderni
Abbates Commendatarii prò tempore, qui illorum loco ſuc-
ceſſerunt, nullum tùnc temporis habebant, nullumque ha-
bent, hodiè privativum jus viſitandi, & propterà dùm
Epiſcopus non intendit viſitare dictas Cappellas, minuſ-
107 que Grangias, ſeù Membra Monaſterii, quæ in dicta tran-
ſactione excipiuntur à viſitatione, ſed ſolùm præciſè re-
ſtringit ſuas preces, ejuſque inſtantiam ad Eccleſias, &
Clerum Terræ Carbonis, de quibus in tranſactione nul-
la fit mentio, ejus Juriſdictio ordinaria nullam admit-
tit hæſitationem; Præcipuè hodiè, dùm ex oraculo hujus
Sac. Congr. Abbates Commendatarii pro tempore non
habent Juriſdictionem quaſi Epiſcopalem nec Territorium
ſeparatum, & conſequenter carent Populo, ſivè Eccle-
ſiis, in quibus exercere poſſint dictam viſitationem.

II. Dub. tanquam dependens à I. nullam admittit diſputa-
tionem, cùm enim ex latè hactenus deductis evidentèr con-
ſtet, quod Jus viſitandi Terram, Eccleſias, ac Populum,
& Clerum Terræ Carbonis indubitanter ſpectat ad Epiſco-
pos, debet pernecesſè ceſſare concurſus Abbatis circa cumu- 108
lativam viſitationem, quæ ad limites recenſitæ tranſactio-
nis eſt coarctata, & reſtricta ad Cappellas, Grangias, &
Membra Monaſterii.

Quoad III. dub. circa collationem Beneficiorum ſim-
plicium, nulla allegabilis eſt præſcriptio ex parte Abba-
tum Commendatariorum, quia unica collatio Parochia-
lis S. Lucæ Terræ Carbonis, facta per Car. Rapacciò-
lum anno 1657 ac duæ proviſiones Cantoriæ, ſeù Cantora- 109
tus ejuſdem Eccleſiæ Parochialis, factæ per eundem Card.
annis 1627 & 1658. non ſunt aptæ ad inducendam d. præ-
ſcriptionem, cùm emanaverint poſt decret. hujus Sac. Con-
gr. ann. 1569. à S. Pio V. approbatum, in quo canonizatur
Epiſcopus Anglonenſis, tanquàm Ordinarius Terræ Carbo-
nis.

Fortiùs quia ceſſat hodiè in Abbatibus Commendatariis
pro tempore ex oraculo hujus Sac. Congr. fundamentum
qualitatis *Nullius*, ſub qua geſta fuerunt, & conſequentèr 110
ceſſat quicunque coloratus titulus, qui de Jure requiritur ad
præſcribendum contra Epiſcopum.

Quod autem omnes dicti actus geſti fuerint in figura Præ-
lati, omnimodam habentis ordinariam Juriſdictionem in ſub-
ditos, cum vera denominatione *Nullius*, & cum ſuppoſi-
to, quod haberet Territorium, verè & propriè ſeparatum 111
à Diœceſi Anglionen. abſquè ulla operatione intellectus ictu
oculi deſumitur ex Script. exadverſo huic Sac. Congr. di-
ſtributis ibi: *L' Abbatia &c. è del Commendatario, come Pre-
lato ordinario del Luogo, hà la giuriſditione ordinaria ſpiritua-
le, & Epiſcopale di tutte le Cauſe civili, criminali, miſte, e
matrimoniali, ſopra li Frati, e Monaci di detto Monaſtero, &
i Preti, e Clero, e ſopra il Popolo della Terra di Carbone riſ-
pettivamente &c. & ibi: De Abbatiali Eccleſia S. Eliæ Terræ
Carbonis Nullius Diœceſis &c. &* ibi: *Paulus Rapacciolus Archi-* 112
*mandrita, & perpetuus Abbas Commendatarius Abbatiæ San-
cti Eliæ de Terra Carbonis Nullius &c in Spiritualibus, &
temporalibus Dominus &c.* quæ ad literam alibi ſæpiſſimè re-
periuntur.

Quodque in illis caſibus, in quibus poteſt quis aliquem a-
ctum duplici titulo gerere, attendatur ille, ſub cujus deno-
minatione ad illum proceſſit, notant *Iaſ. conſ.* 158 *num. 6.
lib.* 2. aliique relati, & ſequuti à *Rot. in dec.* 103. *num.* 9 *cor.* 113
Ottob. cum quibus, Partibus acerrimè informantibus, me
ſcribente, proceſſit *Sac. Congr. Epiſc. in Nullius Burgi S. Se-
pulchri* 25. *Febr.* 1701. *Ponente Card. Coloredo*, nullas decla-
rando cenſuras, promulgatas ab Epiſcopo S. Sepulchri,
contra Abbatem S. Mariæ in Balneo, eo quià loco proceden-
di contrà illum, tanquam Apoſtolicæ Sedis Delegatus, uti
procedere omni Jure poterat, proceſſerat in figura Epiſcopi
S. Sepulchri, qualem ſe denominaverat.

Cùmque dictus titulus *Nullius*, & ſuppoſitum Territorii
ſeparati, ut ſuprà diximus, & nunquàm ſatis reperimus, 114
hodiè ceſſet in radice ex replicatis oraculis hujus Sac. Con-
greg. remanet manifeſtum, quod ille reducitur ad non titu-
lum, & conſequentèr nullum omninò in talibus actibus fie-
ri valet fundamentum ad præſcribendum ex diverſo titulo,
ut omiſſis generalibus, in noſtris terminis, cumulatis con-
cordantibus, firmavit *Rot. in deciſ.* 24. *num.* 143. apud *de* 115
Proſp. de Territ. ſepar. ibi: *Titulo detecto inſufficiente, corruit
tota machina præſcriptionis, etiam immemorabilis.*

Obſervando hic, quod hujuſmodi denominationes non
poſſunt ullo modo referri ad tertiam ſpeciem Prælatorum in-
feriorum, qui non poſſunt intitulari *Nullius Diœceſis*, nec
aſſerere, apud ipſos exiſtere Epiſcopalem Juriſdictionem,
vel ad excluſionem Juriſdictionis Epiſcopalis, ſe ſubſcribe- 116
re valent *Domini in ſpiritualibus, & temporalibus* alicujus
Oppidi, juxtà ea, quæ leguntur in actibus ſuprà expenſis,
& notaor authoritates, per me adductæ *in Tom.* 1. *part.* 1. *di-
ſcept.* 9. *à num.* 63. *uſque ad num.* 67. ubi ſequuti fuimus com-
munem diviſionem Prælatorum inferiorum in tres ſpecies,
quarum una tantùm ſeù prima dicitur *Nullius*; Et propre-
reà non ſinè voluntario æquivoco dicitur in contraria *Repli-
catione facti*, quod ibidem explicetur triplex diviſio Prelato- 117
rum, cum qualitate, & denominatione *Nullius*, quia de-
nominatio hæc non competit, niſi illis Prælatis inferiori-
bus, qui habent particolare, ac ſeparatum Territorium,
ſtans de per ſe, & per ſpeciem Diœceſis, juxà authoritates
ibidem allegatas *num.* 63.

Eadenque inſobſiſtentia laborat alia contraria reflexio,
quod denominatio *Nullius*, competere poſſit alicui Oppido

118 etiam poſt ſuccumbentiam in lite circa talem quæſitatem,
citando ut] punctualem *dec. 91. apud Urceol de Tranſact.* In
meo enim Codice dicta Cauſa, in qua emanavit eadem De-
ciſio, inſcribitur, *Invenacen. Juriſd.* non autem *Nullius*
119 *Tertulien. ſeù Juvenacen* Et quod magis eſt, eadem Deci-
ſio reperitur dupiata *in part.* 10 *rec. la* 471 cum eadem ta-
xativa denominatione *Juvenacen. Juriſd.* abſque ullo addi-
to, *ſeù Nullius Terliti*.

Contorquetur nimis unus ex contrariis Defenſoribus, ad
elidendam vim reſolutionis hujus Sac. Congr. anni 1596. ca-
120 ptæ ex authoritate S. Pii V. juxtà illius præciſa verba, aſ-
ſerendo, Nos ſomniaſſe, quando diximus, ab illis fuiſſe
inductam, & conteſtatam litem, eò quia iſta dari non poſ-
ſit ſinè citatione.

Cathegoricè autem reſpondendo dicimus cum Practico-
rum Principe *Ridolph par. 2. cap. 4. n. 36. Monitorium æqui-
parari citationi, atque illius vim habere &c. & ob id litis pen-
dentiam inducere, ut nihil debeat innovari, etiam ad effectum
attentatorum.* Dicimus pariter, ultrò admitti ex parte Ab-
121 batis quod dd. Literæ hujus Sac. Cong. conſiderandæ ſint
per ſpeciem Monitorii, cohærenter ad illa cubitalia verba:
*Cenſuerunt exemplum ipſius Libelli, conjunctum cum his Li-
teris A. Tuæ* (hoc eſt ad Archiepiſcopum Matheræ) *mittere-
tur, ipſeque ad eam ſcriberem, ut Commendatarium moneret
&c.* Et proinde, procedendo in hac parte ea adverſo admiſ-
ſa, dè principio litis per adeo ſolemnem actum, geſtum
authoritate S. Pii & ſententia hujus Sac. Congr. dubitari
nullatenus poteſt. Illo autem admiſſo nullum omninò fieri
valet fundamentum in prætenſis poſterioribus contrariis ac-
tibus ex vulgatis.

Quoad Jus conferendi Beneficia curata, contentum in 4.
dubio, non adducitur exadverſo, niſi unica collatio anni
122 1657. Ca. Rapaccioli, tùnc Abbatis, facta de Eccleſia Pa-
rochiali S. Lucæ, quæ proindè non eſt apta tribuere Abbati
titulum præſcriptionis, excluſivum Juriſdictionis, ordina-
riæ, quia cùm agatur de inſtitutione in Beneficio, habente
annexam curam animarum, & ſic authorizabili, illa nec
conſuetudine, nec ex præſcriptione competere valet Præla-
to Inferiori, niſi habeat Juriſdictionem quaſi Epiſcopalem
in Clerum, & Populum, privativè ad Epiſcopum, ſunt
verba *Fagnan. in cap. Eam te num. 3. & ſeq. de Ætat. &
qualitate.*

Reſpectu deniquè 5. dubii, reſpicientis inſtitutionem in
123 Beneficiis de Jurepatronatus, à fortiori recurrunt omnia
prædicta; Quia longè majus eſt habere Jus inſtituendi inſti-
tutione authorizabili ad dicta Beneficia, quàm habere Jus
ſimpliciter illa conferendi; Uno autem ore receptum eſt
inter Canoniſtas, quòd inſtitutio authorizabilis taliter infi-
xa eſt perſonæ Epiſcoporum, ut nunquàm ab illorum teni-
bus eripi poſſit, juxtà phraſim, qua utitur *Rot. in Burgen.*
124 *Juriſd. 13. Junii 1706. §. Neque cor. Anſaldo.*

In eadem Cauſa.

ANtè confutationem contrariarum exceptionum, non
poſſumus non rogare EE. PP. ut dignentur obſerva-
125 re titulum Scripturarum, qui ità canit: *Nullius Abba-
tiæ Carbonis.* Videtur enim ſapere neſcio quid, majeſta-
ti hujus Sacro Sancti Conſeſſus ex diametro oppoſitum,
inſiſtere adhuc in titulo *Nullius*, poſtquàm hæc Sac. Cong.
omnibus maturè penſatis, *die 17. Novembris* 1714. ro-
tundè reſpondit, non conſtare, Abbatiam Sancti Eliæ
eſſe *Nullius*; Creſcitque admiratio, obſervando, quòd
id non prætenditur, neque adducitur in Tribunali, di-
verſo ab illo in quo Abbas ſuccubuit, ſed coràm hoc am-
pliſſimo Senatu, coràm quo adversùs dictum fundatiſſi-
mum Reſcriptum, excluſivum denominationis *Nullius*,
neque etiàm concedi voluit nova Audientia; Illativè ex
hac animadverſione inſerendo, quòd facile erit venire in
cognitionem cum quanta majori veriſimilitudine idem ti-
tulus, æquè inſubſiſtens, ac ab hac Sac. Congr. reproba-
126 tus, exagerabitur in Partibus, ac ſi Cauſa eſſet adhuc in
illo ſtatu, in quo reperiebatur antè dictum ſolemne judi-
catum hujus Sac. Cong.

Ut autem EE. PP. manibus palpent, cum quanta ne-
gligentia, ut modeſtè loquamur, executioni demanden-
tur oracula hujus Sac. Congr. in Terra Carbonis, opor-
tunè ſubjungimus, quòd in ſpretum reſolutionis anni
1659. & aliarum duarum, illius confirmatoriarum, quæ,
utraque Parte acerrimè Informante, emanarunt *diebus*
24. *Januarii* 1660. & 16. *Maii* 1711. qua dictum fuit:
127 *Dilata, non retardata interim executione Decreti Sac. Con-
greg. anni* 1660. & die 17. Novembris 1714. qua dictum
fuit: *In deciſis, & amplius*, nomine Emi. Abbatis com-
miſſa fuerat uni ex viciniorıbus Epiſcopis ampla facultas
adminiſtrandi Sacramentum Confirmationis in dicta Ter-
ra Carbonis; Itaùt opus fuerit recurrere ad Emum Præ-
fectum, & ab illius æquè notoria, ac inalterabili juſtitia
ſpecialem obtinere inhibitionem, nè in præjudicium or-
dinariæ Juriſdictionis Epiſcopi, illo poſtpoſito, procede-
retur ab alio Epiſcopo ad adminiſtrationem dicti Sacra-
menti in uno ex Oppidis ſuæ Diœceſis.

Deveniendo ad Cauſæ merita, extollitur exadverſo Con-
cordia, anno 1320 inita inter Marcum Epiſcopum Anglo- 128
nenſem ex una, & Religioſos Monaſterii Sancti Eliæ Oppi-
di Carbonis, Diœceſis Anglonenſis ex alia parte, quam
tranſcripſit *Ughell. in Ital. Sacr. tom. 7. verb. Anglonenſes E-
piſcopi fol. mihi* 131. ac ſi eadem Concordia deſervire poſſet
pro deciſione omnium dubiorum, de quibus diſcepta-
mus.

Pro cathegorica reſponſione adversùs dictam Concor-
diam, ultra ea, quæ obſervavimus ſupra à num. 97. ſat 129
eſſet relativè ſe habere ad ea, quæ ſcripta fuerunt à De-
fenſoribus Emi. Abbatis ibi: *Patebit tenorem hujus tran-
ſactionis revera fuiſſe verbis ſpecioſum re inanem, prout
eam vocant Sanctorius, & Ughellius*, & verba dicti *Ughel-
lii fol. mihi* 133 ſunt hæc: *Deventum in Concordiam, ver-
bis ſpecioſam, re inanem.*

Videtur proindè nimis fragile fundamentum eadem exa-
gerata Concordia, ſeù tranſactio, quam unus ex Abba- 130
tibus, qualis fuit dictus Sanctorius, acerrimus Defenſor
Jurium Abbatiæ, nec non ipſimet contrarii Defenſores
abſque ullo verborum fuco, cubitalibus literis inanem vo-
cant, & qualis revera eſt, ad fundandam contrariam in-
tentionem, eo quia in illa Epiſcopus Anglonenſis agnoſ-
citur, & canonizatur Ordinarius ejuſdem Oppidi Carbo-
nis ſequentibus verbis: *Veritatis agnitione &c. dictus P Ja-
cobus, & Conventus, dictos Epiſcopum, Capitulum, &
Eccleſiam, in ſuos Superiores ordinarios agnoſcentes, ad eorum
obedientiam ſunt reverſi.*

Si igitur ad tenorem hujus Concordiæ Epiſcopi Anglo-
nenſes ſunt ordinarii Superiores in Oppido Carboni, &
quidem habito etiam reſpectu ad ipſoſmet Religioſos, in
Monaſterio Sancti Eliæ commorantes, multò magis 131
erunt tales reſpectu omnium aliarum Eccleſiarum infe-
riorum, dependentium ab eodem Monaſterio, nè major
exemptio attribuatur membris, & inferioribus, quàm
competat Superiori, & Capiti, ut ait *Rot in deciſ.* 295.
*num. 10. cor. Priol in dec. 17. num 7 apud D. de Proſp. de Ter-
rit. ſepar.*

Remanet proinde manifeſtum, magnificatam Concor-
diam non ſolùm huic Parti non obeſſe, ſed potiùs mira-
biliter deſervire pro favorabili reſolutione 1. dub. circa vi- 132
ſitationem, omni Jure competentem Epiſcopo, eò quia,
nedum in illa ſæpè fit mentio reverentiæ, & obedientiæ,
debitarum eidem Epiſcopo à Religioſis Monaſterii S. Eliæ,
ibi: *Salva reverentia, & obedientia d. Epiſcopi, & Capi-
tuli Eccleſiæ Anglonen. ſecundùm Canonica Inſtituta*; Sed
circa viſitationem, de qua ſermo eſt in 1. dub. iſta ſequen-
tibus cubitalibus literis reſervatur Epiſcopo, ſemel in an-
no facienda. *Quod, tam dictus Epiſcopus, quàm Succeſ- 133
ſores ipſius, qui pro tempore fuerint, nunquam niſi tan-
tùm ſemel in anno, poſſint cauſa viſitationis accedere ad di-
ctum Monaſterium, vel alios mittere loco ſui*: Quamvis au-
tem ibidem ſubdatur, non poſſe accedere ad Membra, &
Grangias ejuſdem Monaſterii (quæ Membri denominatio
nullo modo convenit Eccleſiæ Sancti Lucæ, exiſtenti in ip-
ſomet Oppido Carboni) id tamen conventum, & ſtabilitum
fuit ad evitandas expenſas, ob paupertatem dictar. Grangia-
rum, non ex motivo majoris exemptionis, competentis dd.
Membris, & Grangiis in conflictu capitis, quod ad oculum
reſultat ex ejus lectura, ubi determinatur numerus perſona-
rum, & Equorum, cum quibus Epiſcopus accedere de- 134
beat ad viſitandum d. Monaſterium, ut illoque morari
debeat ſpatio unius tantùm, vel ad ſummum duorum die-
rum.

Quatenus autem alia æquè brevis, ac ſtrangulatoria ex-
quiratur reſponſio adverſus dictam exageratam Concor-
diam, illa ictu oculi deſumitur ex illis verbis ejuſdem:
*Et ſi dd. Archimandrita, & Conventus d. Monaſterii, ac
Succeſſores ipſorum, quocumque tempore, quocumque modo ſe
ſubtraxerint* (non enim quæro verba hæc) *à ſubjectione, &
obedientia Eccleſiæ Anglonenſis, omnia, & ſingula ſupra- 135
dicta ſint vacua, & irrita, & ex nunc pro nullis, vacuis, &
irri-*

Digitized by Google

irritis habeantur. Cùm enim talis prætenſio ſubtractionis à
ſubiectione, & obedientia Epiſcoporum Anglonen. inne-
gabilis ſit, habito reſpectu ad præteritas operationes Ab-
batum, & innegabilior reſpectu Eminentiſs. hodierni Ab-
batis ex dubiis diſputatis, & reſolutis favore Epiſcopi ab hac
Sac. Congr. & aliis, quæ remanent diſputanda, patet ma-
nifeſtiſſimè, nullum omninò fieri poſſe fundamentum in d.
Concordia vigore dictæ clauſulæ reſolutivæ, quando etiam,
136 adverſus rei veritatem, nulla alia dari poſſet congrua re-
ſponſio, ex firmatis per *Rot. in deciſ.* 358. *num.* 4. *& ſeqq.
cor. Priol.*

Particulariter verò deſcendendo ad 1. dub. reſpiciens viſi-
tationem, tàm perſonalem, quàm localem in Oppidu Car-
boni, tres miſerabiles actus adducuntur exadverſo in ſpa-
tio trium circiter Sæculorum, ab anno nimirum 1472. quo
cœpit Commendari Abbatia, uſque ad hodiè; Primus an-
137 no 1580. authoritate Card. S. Severinæ; Secundus anno
1641. authoritate Card. Pamphilii, poſteà s. m. Innoc. X.
& tertius anno 1650. authoritate Card. Rapaccioli.

Quamvis autem, ſivè attendatur parvus numerus eorun-
dem trium actuum dumtaxat, in tempore adeò diuturno
138 trium ferè Sæculorum, ſivè maxima authoritas, ſub cu-
jus clypeo geſti fuerunt in Loco, in quo de facto Epiſcopi
Anglonenſes impediebantur illorum ordinariam Juriſdictio-
nem exercere, nulla vis fieri poſſit in eiſdem tribus acti-
bus, in concurſu aliorum in longè majori numero, in
eodem Oppido exercitorum ab Epiſcopis Anglonenſibus:
Ea ratione, quia in his caſibus potiùs attenditur cauſa
actuum, quàm attendatur eorum frequentia, quodque uti
geſti ab eo, qui pro ſe Juris aſſiſtentiam habet, præfe-
rendi ſunt aliis, quamvis numero pluribus, geſtis ab eo,
cui Jus reſiſtit, ex allegatis ſupra num. 86. Itaut non de-
ſint primæ claſſis Doctores, aſſerentes, *ut non ſolùm actus
139 numero minores ſuperabundent pro excludenda contraria ob-
ſervantia, ſed exuberant pauciſſimi, & ſecundùm aliquos,
etiàm unicus actus in oppoſitum*; ut videre eſt *in deciſ.* 24. *num.*
35 *& 36. part.* 10. *& deciſ.* 382. *num.* 18. *&* 14. *par* 16. *& deciſ.*
375. *num.* 6. *par.* 14. *rec. & dec* 24. *num* 86. *apud de Proſper. de
Terr. ſepar.*

Strictè nihilominùs reſpondendo, dicimus, quòd iidem
actus uti geſti, nedùm pendente lite, quæ incœpit anno
1569. Sed in ſpretum mandatorum hujus Sac. Congr. d. an-
140 no 1569. cubitalibus iſtis literis iniungentis Abbati Com-
mendatario: *Nè Epiſcopum impediat, quominùs matricem
Eccleſiam, quam habet in ſua Diœceſi, atque ejus Clerum vi-
ſitet*, poni poſſunt ad partes, ad effectum, de quo diſputa-
mus, nullumque fundamentum in illis fieri valet contra E-
piſcopum, cujus favore ſemper loquebatur dictum oracu-
lum hujus Sac. Congr. ſemperque præſervabat illius Jura,
& ordinariam juriſdictionem, eò quia illa, uti talem cano-
nizavit in d. Decreto, ibi: *Totam hanc cogitationem, & cu-
ram relinquat Epiſcopo, tanquam Ordinario*, per ea, quæ
notant communiter DD. ſequuti à *Rot. in deciſ.* 24. *num.* 35.
& ſeq par. 10 *& dec.* 340. *num* 22. *par.* 15. *& deciſ.* 375. *num.* 6.
141 *par* 18. *rec. & in Leodien. Juriſd.* 10. *Aprilis* 1698. *§. Jure
cor. Molin.*

Non attento, quòd hujuſmodi actus juriſdictionales exer-
citi fuerint ab Epiſcopis ſinè ſcientia, & patientia Abba-
tum. Ultrà quod enim in tanta illorum pluralitate ſub o-
culis Abbatum pro tempore, vanum eſt illorum ignoran-
tiam allegare, cùm quæſtio ſit circà actus, ab eiſdem Epi-
ſcopis exercitos, in vim propriæ, & nativæ Juriſdictionis,
nulla ſcientia Abbatum requirebatur, ex quo in his cir-
142 cumſtantiis Epiſcopus dicitur uti Jure ſuo, nec aliquid in-
novare in alterius præjudicium, ut per hæc numero verba
id obſervavit *Rot. in Burgen. Juriſd.* 26. *Jun.* 1709. *§. Non
attento cor. Lancet.* & concordant adducti *in Caputaquen.
Juriſd.* 4. *Maii* 1708. *§. Siquidem cor. Caffarel*

Quibus non adverſantur *deciſ. in Burgen. Juriſdictionis,
& Juris viſitandi*, in contrariis Scripturis ſæpè allegatæ:
In illis enim ſermo erat *de Abbate* (ſunt verba ejuſdem *deciſ.*
143 3. *Julii* 1713. *§. Adſtipulante, cor. Barbadic.*) *in Eccleſiis
controverſis, veluti exiſtentibus ſub dominio, & omnimoda
juriſdictione Monaſterii, Ordinarii vices implente, & in iis
ſe gerente, tanquàm verum, & ordinarium Prælatum &c.*
Quæ omnia toto cœlo diſtant à terminis noſtri caſus, in qui-
bus Abbas Commendatarius in Eccleſiis Oppidi Carboni
non implet vices Prælati, minùſque habetur, tanquàm ve-
rus Ordinarius, ſed iſte, tam ex antiquo oraculo hujus Sac.
144 Congr. *diei* 22. *Januar.* 1569. quàm alteriùs 24. *Januar.* 1660.
quàm demùm noviſſimi *diei* 17. *Novembris* 1714. eſt ſolus,
& unicus Epiſcopus Anglonenſis.

Urſayæ Diſcept. Tom. II.

Ex quibus remanet abſque ullo fundamento aſſertio,
quod Jus viſitandi competat Abbati jure proprio, non au-
tem vicario Epiſcopi, & conſequenter competat eidem
privativè quoad eundem Epiſcopum, juxtà terminos 2. 145
dub. Videtur enim ſpeciem veri paradoxi habere hæc aſ-
ſertio, quia, ut ſæpe diximus, & ex tribus oraculis hu-
jus Sac. Congr. concludenter demonſtravimus, Ordinarii
in Terra Carbonis, non ſunt Abbates S. Eliæ, ſed E-
piſcopi Anglonen. Et propterea admiſſio alterius Capitis
in figura proprii Ordinarii ejuſdem Terræ, importaret
veram monſtruoſitatem, uno ore improbatam à Docto- 146
ribus illis, quos approbando ſequitur *Rot. in Burgen.* 17.
Junii 1715. *§. Tàm, & evidentiùs cor. Anſald.*

Non minùs inſubſiſtens eſt aliud adminiculum, ex adver-
ſo deſumptum ex aſſerta Platea, ſeù deſcriptione Jurium,
competentium Abbatiæ, inter quæ annumeratur illud exi-
gendi medietatem decimarum, quod ſicuti, ſecluſo privi-
legio, de jure non niſi, vel ad Parochum immediatum, vel 147
ad Superiorem, tanquàm Parochum Parochorum, ſolent
attinere, ità mirificè oſtendit in Abbatibus ordinariam ju-
riſdictionem, ex *Rot. in deciſ.* 24. *num.* 45. *apud de Proſp de
Territ. ſepar.*

Mirùm enim in rei veritate eſt, quod adeò exadverſo in-
ſiſtatur in hujuſmodi reflexione, quæ ad hominem contra 148
Abbatem retorquetur cum punctuali authoritate ejuſdem
deciſ. Rotæ in contrarium citatæ, quæ ad oculum mirificè
oſtendit ordinariam juriſdictionem in Epiſcopis Anglo-
nenſibus, non autem in Abbatibus Carbonenſibus Poſt-
quàm enim in d. dec. per modum objecti Rot. adduxit ea,
quæ exadverſo inculcantur, in *§. Quod autem, ſeù num.* 81.
& 82 eidem objecto reſpondendo, ait, decimarum aſſigna- 149
tionem, vel competentiam, neque etiam à remotiſſimis
umbram ſpiritualis juriſdictionis importare, eò quia illis
gaudere valent etiam perſonæ laicæ, innumeras ibidem
citans, ac ſequens punctuales authoritates; Inſiſtere au-
tem in authoritatibus revocatis, vel loquentibus per mo-
dum objecti, cui deindè adæquata, & congrua datur reſpon-
ſio, eſſe peſſimi Juris optimum ſignum, cum longè majori
energia, aſſerit *Rot. in deciſ.* 1620. *num.* 4. *cor. Coccin.* &
concordant adducti in *Tom.* 1. *par.* 1. *diſcept.* 20. *num.* 138. 150
& ſeq.

Quoad Breve S. Pii V. dicimus. illud emanaſſe ad in-
ſtantiam Abbatia, ut denotant verba illa *Cùm nuper ac-
ceperimus*, in quibus circumſtantiis nullum omninò fun-
damentum fieri valet in quibuſcumque ampliſſimis Sum-
morum Pontificum Gratiis in præjudicium Epiſcoporum, 151
eorumque ordinariæ Juriſdictionis, ut in terminis durio-
ribus ſimilis Brevis, emanati prævia diſcuſſione materiæ
in Sac. Congreg. Epiſc. firmavit *Rot. apud de Proſp. de
Territ. ſepar. deciſ.* 10. *num.* 33. *& deciſ.* 14. *ſub num.* 14.
Ultrà quod non eſt novum, Summos Pontifices, omiſ-
ſis Epiſcopis, committere aliquando punitionem alicujus
atrocis criminis aliis perſonis Eccleſiaſticis, magna tem-
porali juriſdictione pollentibus in Loco commiſſi deli-
cti, juxta terminos noſtri caſus, abſque eo quod ex tali
facultate dicatur præjudicatum Locorum Ordinariis cir- 152
ca eorum nativam, & ordinariam Juriſdictionem, ut in
terminis, eidem objecto punctualiter reſpondendo, firma-
vit *Rot. in deciſ.* 24. *num.* 79. *apud D. de Proſp. de Terr.
ſepar.*

Antè diſcuſſionem ſequentium trium dub. in ordine 3. 4
& 5. dignentur EE. PP. ponere ad partes actus omnes, exad- 153
verſò exaggeratos, uti geſtos ab Abbatibus prò tempore, in,
ſibi ipſis non competente, figura, ſeù qualitate *Nullius*,
neque etiam hodiè derelicta poſt terminationem Cauſæ,
concernentis dictam qualitatem, & denominationem, ut
vidimus ſupra num. 125. Actus enim uno titulo geſti, non
poſſunt ſuffragi, minùſque attendi merentur, detecta in-
ſubſiſtentia ejuſdem tituli, per ea, quæ notant communi-
ter *Repetentes in cap. Dudum de Decim Capiblanc. de Baronib.
pragm.* 11. *à num* 146. *tom.* 2. *Card. de Luc. de Præemin. diſc.*
2. *num* 17. *& de Jurepatr. diſc.* 57. *num* 29. *& Rot. deciſ* 1227. 154
n. 8. *cor. Emer. Jun. & dec.* 29. *n.* 58. *& ſeq. par.* 7. *rec.* Atque
applicatur regularis illa propoſitio quod corruente ſuppoſi-
to, corruunt omnia, ſuper illo ædificata, de qua *in Tom.* 1.
par. 1. *diſcept.* 12. *num.* 69.

Diſcurrendo proindè de dictis tribus dubiis cùm eo ſiſte-
mate, in quo hodie ex replicatis oraculis hujus Sac. Con-
gr. reperitur Terra Carbonis, quæ eſt de Diœceſi Anglo-
nenſi, & ſubjecta ejus Epiſcopo, uti illius vero, & proprio 155
Ordinario, collatio omnium beneficiorum, ſivè ſimpli-
cium, ſivè curatorum, & ſivè illa ſint libera, ſive de Jure

Digitized by Google

patronatus alicujus familiæ, omni jure ſpectat ad eundem
Epiſcopum, uti Ordinarium, ea ratione, quia collatio ta-
lium beneficiorum annumeratur inter fructus Epiſcopatus,
& proinde ad eum ſpectat illa conferre, ad quem pertinet
Jus Epiſcopatus in noſtra Terra, ex allegatis ſupra num.
15. & ſeq.

Neque in hac parte locum habere poteſt præſcriptio Juris
conferendi hujuſmodi Beneficia, nedùm attenta lite, inter
156 has Partes introducta uſque ab anno 1569. neque etiam ho-
die terminata, juxtà animadverſa per *Mareſcot. lib. 2. cap.*
100. *num* 10. & firmata per *Rot. in dec.* 125. *num.* 5. *coram*
Merlin. & *dec* 78. *num.* 62. *cor. Anſald* & *dec.* 81. *num* 6. & 7.
par. 11 *rec.* Verùm etiam attentis illis actibus, concernen-
tibus dicta Beneficia, per Epiſcopos Anglonenſes prò tem-
pore geſtis, quos concludenter probavimus in Scripturis,
exhibitis in Secretaria.

Supplicantes pariter in hac parte benignè ponderare,
quod ſi Epiſcopi Anglonenſes ſimiles actus, & alias colla-
tiones Beneficiorum non fecerunt, id attribuendum eſt ma-
157 gnæ potentiæ Abbatum Carbonenſium prò tempore, ſal-
tem de facto procurantium ſe ingerere in exercitio illius Ju-
riſdictionis cùm qualitate *Nullius*, & Territorio ſeparato,
quam hæc Sac. Cong. uſquè ab anno 1509. omnibus maturè
perpenſis, reſolvit, eiſdem Abbatibus nullatenùs compe-
tere, *ſed totam hanc cogitationem*, & *curam relinquendam*
eſſe Epiſcopo, tanquàm Ordinario, Cum addito, quod ta-
158 lis reſolutio capta fuit ex authoritate S. Pii V. & propterea
non vereor (ſunt verba Extenſoris dicti decreti) *quin prò ſua*
prudentia operam datura ſit, ut Commendatarius nihil novi
moliatur, quod hac indè Epiſcopum retardare poſſit.

Agnoſcitur ex adverſo magna vis hujus reſolutionis, ora-
159 culo ejuſdem S. Pontificis roboratæ, & ad eam elidendam,
dicitur, illam reſolvi in meram citationem, attentis ver-
bis illis: *Si quid tamen contra eum prò jure ſuæ Abbatiæ af-*
ferre vult, id ad Sacr. Congr. Trid. curet referri, atque in-
terim pareat: Quantum enim impropria ſit talis criticatio,
evidenter deducitur ex dictis finalibus verbis; *Atque interim*
pareat; Inauditum enim eſt, quod in ſimplicibus Citationi-
bus addantur dicta verba, ut citatus priùs pareat, & dein-
de ſua Jura coram Judice deducat, ut ipſiſmet Notariorum
Tyronibus notum eſt.

Ea, quæ dicuntur de Jure inſtituendi ad Beneficia, com-
petente illi Eccleſiaſticæ perſonæ, quæ inſimul ſuffulta
160 conſpicitur Juriſdictione, & Jure univerſali, longè diſtant
à caſu præſenti, quia Abbas Commendatarius in Terra
Carbonis non habet talem Juriſdictionem univerſalem: Ita-
ut proindè remaneant penitùs inapplicabilia adverſus Epiſ-
161 copum, ea ratione, quia in noſtra Terra Carbonis juriſdi-
ctio univerſalis reſidet penes d. Epiſcopum, tanquàm ve-
rum, & proprium Ordinarium, non autem penes Ab-
batem.

Poterant demùm omitti exagerationes circà ſubtractio-
nem Scripturarum ab Archivio Abbatiali, & circà autho-
ritatem Abbatis Sanctorii, qui non hiſtoriam, ſed ſimpli-
cem Scripturam prò ſe ipſo, ejuſque Patruo, tunc tempo-
ris Abbate, conſcripſit, ut latè obſervavi *in Tom.* 1. *par.* 1.
162 *diſcept.* 9. *à num.* 17. *uſque ad num.* 28. & patet ex illis verbis
pag. 204. *Ad vota Adverſariorum*. Hiſtorici enim nullos
alios habent Adverſarios, præter adulationem, & menda-
cium, ut de ſe notum eſt. Quibus addo ſolùm, quod Typi
Vaticani, ex adverſo exagerati, in quibus impreſſus fuit
idem Liberculus Sanctorianus anno 1601. nullam authori-
tatem eidem addiderunt, ratione, adducta à *Fagn. in cap.*
Cùm veniſſent num. 73. & *ſeq. de Judic* ibi *Quaſi imprimendi*
163 *licentia æqualem infundat omnibus authoritatem*, quem ſe-
cutus fui in *meis Inſtit. Crim. lib.* 4. *tit* 8. *num* 103.

Ultrò autem admittentes optimas qualitates ejuſdem in-
ſignis Prælati, prò eo, quod attinet ad illius authoritatem,
164 ſtrictè reſpondemus cùm verbis illis *Cardin. Pallavic. nell'*
Iſtor. del Concil in Introduct. cap. 2. *num.* 1. *Ogni Iſtorico non*
è altro, che Teſtimonio & *Onde a levargli la credenza, non*
ſi ricerca in lui la maligna volontà di affermare il falſo per ve-
ro, baſta l'animo appaſſionato, che approvi l'inveriſimile per
veriſimile.

Prætenſa verò ſubtractio Scripturarum eſt mera exagera-
tio, & longè major impropria eſt illa phraſis, qua deplo-
165 ratur infortunium Abbatiæ quod ſapiat miraculum, ni con-
ſervari potuerint ea, quæ hodie adducta fuerunt: Omnia
enim illa deprompta fuerunt à dicta Scriptura, compoſita
ab Abbate Sanctorio, qui hæc ait *in pag.* 173. *Prolata ſunt*
privilegia, & *oſtenſa Diplomata Summorum Pontificum*,
quibus cavetur, *declaraturque*, *Monaſterium Carbonenſe*
Terrarum dumtaxat ſubiacere Rectori & *pag* 201. *Diplo-*
mata, & *Scripturarum Volumina*, *quod ardenti animo cu-*
piebatur, *in poteſtatem devenere*, *peculiari numinis favore*,
& *beneficio S. magni Prophetæ Eliæ* Eſt enim proſùs in-
ſubſiſtens prætendere, ut diligentiſſimus iſte Author omi- 166
ſerit inſerere in dicto Liberculo Scripturas illas, & aſ-
ſerta privilegia, quæ poterant eſſe unicum fundamentum
Abbatum, quæque gratis ubiquè hodiè ſubtracta præten-
duntur.

In eadem Cauſa.

PRo dilucidatione illorum æquivocorum, cum quibus
proceditur in contrariis Scripturis, videntur præmit-
tenda aliqua, ex quibus nullius remanent efficaciæ ea, quæ 167
in illis hodiè repetuntur.

Primum quod afferuntur multæ particulæ cujuſdam *Li-*
berculi, compoſiti ab inſignis literaturæ Viro Paulo Æmi-
lio Sanctorio, uno ex noſtris perpetuis Adverſariis, cui
gratis ubique placuit illi dare titulum *Hiſtoriæ Carbonenſium*,
quæ nihil aliud eſt, quàm *Manifeſtum*, compoſitum à dicto
Abbate, occaſione litis cum Epiſcopis Anglonen. acriter
agitatæ ab eo ejuſque Patruo Card. S. Severinæ, in Eccle- 168
ſiaſticis hiſtoriis ſatis noto, occaſione Conclavis, in quo
electus fuit Summus Pontifex f. m. Clemens VIII. ut in ſpe-
cie obſervat *Card. de Luca*, qui in hac Cauſa ſcripſit anno
1660. Et videre *eſt in diſc.* 9. *de Juriſd. ſub num.* 6. Seù ve-
riùs nihil aliud ait, quàm *Reſtrictus Facti*, & *Juris cum ſuo*
Summario, impreſſus ab eodem Abbate, ut ex illius lectura
manifeſtum eſt, & ſignanter ex *fol.* 204. ibi: *Nè pari naufra-*
gio, turbinibuſque abripiantur ad Vota Adverſariorum; Quan-
tùm enim phraſis hæc uſitata eſt inter Curiales, tantùm vi-
detur impropria in ore Hiſtoricorum, qui nullos alios ha-
bent Adverſarios, præter adulationem, & mendacium, ut
vidimus ſupra num. 162. Ex quibus, & aliis, latiùs addu-
ctis *in Tom.* 1. *par.* 1. *diſcept* 9. *à num.* 17. quæ fuerunt ab hac
Sacra Congregatione admiſſa in articulo Territorii ſepara- 169
ti, nullum fundamentum fieri poteſt in dicto Liberculo, ex
firmatis per *Rot. in deciſ.* 1620. *num.* 4. *cor. Coccin.* ubi quod
improprium eſt allegare ea, quæ fuerunt rejecta, & Nos
addimus, quod creſcit in immenſum improprietas illa real-
legare in illomet Tribunali, in quo ſæpè fuerunt reproba-
ta ex adductis *in d. Tom.* 1. *par.* 1. *diſcept.* 20. *num.* 138.

Præmittimus ſecundò, quod adducuntur pariter multæ
particulæ cujuſdam Plateæ, ſeù deſcriptionis Jurium, &
bonorum Abbatiæ S. Eliæ, quæ aſſeritur compoſita ab E-
piſcopo S Marci annis 1577. & 1578. antè diem 23. Junii,
ubi idem Epiſcopus vocatur Joannes Grignetta, & tamen 170
indubitatum eſt, quod dictus Grignetta ad Epiſcopatum S.
Marci electus fuit die 2. Junii 1578. ut notat *Ughell. in Ital.*
Sacra tom. 2 *in deſcript. Epiſcop. S Marci fol mihi* 951. ibi 171
Joannes Antonius Grignetta electus eſt anno 1578 2. *menſis*
Junii, & patet ex authentica atteſtatione moderni Secre-
tarii Sac. Collegii, ad alium finem per extenſum regiſtrata
in Tom 1. *par.* 2 *diſcept.* 21. *num.* 26. Videtur proinde æquè
improprium, ac inſubſiſtens, quod Epiſcopus S. Marci, 172
nomine Joannes Grignetta, potuerit conficere d. Plateam,
eò quia de illo tempore non erat talis.

Sed quando etiam eadem Platea talem eſſentialem non
admitteret exceptionem, adhùc nullius eſſet relevantiæ fa-
vore Commendatarii ex ratione, quia hujuſmodi Plateæ
fiunt à Partibus, habentibus in Cauſa intereſſe, & pro 173
indè nunquam in Judiciis attenduntur, ut in terminis ad
noſtrum præciſum effectum, poſt multos concordantes,
firmavit *Rot. in Nullius*, *ſeu Caputaquen. Juriſ.* 26. *Junii*
1711. §. *Addito cor. Anſaldo*, ibi: *Quod ſi vera eſt regula*,
prout eſt veriſſima, *quod Liber non probat pro Scribente*,
ex congeſtis in meo Tract. de Mercat. &c. *quomodò hæc Pla-*
tea, *enarata per Epiſcopum*, *ſivè de illius ordine*, *queat pro*
eo quidquàm probare? &c. Quidquid priùs dixerat eadem *Ro-*
ta in S. Severi Jurium Parochialium 3. *Maii* 1710. §. *Eadem*
cor. Criſpo.

Tertiò præmittimus, quod ex eadem ratione nulla pari-
ter fides danda eſt cuidam affectatæ Scripturæ, cui gratis
datur titulus *Croniche Baſiliane*. Cùm enim Authores ejuſ- 174
dem Scripturæ gratis appellatæ *Cronica*, fuerint ipſimet
Monachi Baſiliani Abbatiæ S. Eliæ, actum eſſet de Judicio-
rum ſolemnitatibus, ac de probationum relevantia, ſi cre-
dendum eſſet Colitigantibus ipſis, ad proprium favorem
ſcribentibus ad ampliandas proprias exemptiones: *Omnibus*
enim in re propria dicendi teſtimonium facultatem Jura ſubmo-
verunt dicit *Tmt. in l.* 3. *C. de Teſtib.*

Præ-

Præcipuè quia compoſita fuit poſt litem motam, quæ ini-
175 tium ſumpſit uſque ab anno 1596. ex quo in eadem Cronica
ſit mentio eorum, quæ geſta fuerunt ſub fa. m. Innocentio
X. tempore, quo erat Abbas S. Eliæ, ſeù anno 1678. ut in
terminis fortioribus veræ hiſtoriæ, à perſonis indifferenti-
bus compoſitæ poſt litem motam, quod illis non ſit creden-
dum firmavit *Rot. in deciſ. 17. numer. 15. & ſeqq. cor. Arguel.*
quam ſequutus fui in *meis Inſtit. Crimin. lib. 4. tit. 8. nu-
mer. 119.*

Quarto præmittendum eſt, quod in præſenti judicio pro-
cedendum eſt cum reſolutione hujus Sac. Congr. diei 17. No-
176 vembris 1714. quando reſcripſit reſpectu Oppidi Carbonis
non conſtare de qualitate *Nullius*, neque de Territorio, ſe-
parato à Diœceſi Anglonen. quæ omnia prætendebantur
exadverſo ex motivo prætenſæ conſuetudinis immemorabi-
lis; Itant hodiè inallegabilis ſit eadem prætenſa immemo-
rabilis conſuetudo, funditùs dicta die rejecta, ſeù agnita,
& canonizata pro inſubſiſtenti, per ea, quæ in terminis de-
ciſionum Rotalium, præſupponendarum in eadem Cauſa,
advertit *Rot. in dec. 77. num. 66. cor. Anſaldo.*

Præmittendum quinto cum illis claſſicis Authoribus,
quos citat, & ſequitur *Rot in dec. 391. num. 14. & ſeqq. part.*
177 *53. & dec. 21. num. 13. & 16. part. 14. rec.* quod actus illi, qui
geſti, & exerciti fuerunt in figura Prælati *Nullius*, & cum
ſuppoſito Territorii ſeparati, & qualitate Epiſcopalis Ju-
riſdictionis, allegari non poſſunt, & allegati nullo modo
attendi debent ad inducendam præſcriptionem actuum par-
ticularium, ea ratione, quia hoc modo operarentur aliquid
ultra Agentis intentionem, contra omnia principia. Dum
enim geſti fuerunt ex uno titulo, ſeu cauſa univerſali, non
poſſunt trahi ad aliam diverſam, & particularem cauſam,
178 oppoſitam intentioni Agentis, contra literalem diſpoſitio-
nem *Text in l. Non omnis ff. Si cert. pet. & in l. In agris ff. de
Acq. rer. dom.* cum aliis apud *Rot. in dec 12. n. 7. cor. Priol.* &
adductis ſuprà *num. 153.*

Præmittendum ſexto, quod juxta contrariam prætenſio-
nem, ſi Epiſcopus Anglonen. non poſſet facere ea, quæ con-
ſinentur in noſtris dubiis, daretur monſtruoſitas, uſque ad-
huc in Catholico Orbe inaudita, quia eſſet verus, & pro-
prius Epiſcopus Oppidi Carbonis, juxta oraculum hujus
Sac. Congr. diei 17. Novemb. 1714. & tamen reſpectu ſuo-
rum Subditorum hæc ſequerentur inconvenientia; Non
179 poſſet illos viſitare, neque perſonaliter, neque localiter;
Non poſſet revidere computa Locis piis; Non poſſet co-
gnoſcere Cauſas civiles, criminales, mixtas, & matrimo-
niales dd. ſuorum Subditorum; Non poſſet eis conferre Sa-
cramentum Confirmationis; Non poſſet concedere Teſti-
moniales prò eiſdem Subditis ordinandis, tàm ſuper eorum
vita, & moribus, quàm ſuper patrimonio, vel titulo Be-
neficii; Non poſſet retinere ſuum Vicarium Foraneum in
Terra ſuæ Diœceſis; Atque ipſo Epiſcopo vivente, vide-
ret ſibi electum ſucceſſorem Vicarium Capitularem, ſola
180 vacante Abbatia, cum illa exorbitantia, quæ faciliùs men-
te concipi, quàm verbis hic explicari poteſt. Sicque cum
omni ſermonis proprietate reſpiciendo ſuam Epiſcopalem
Dignitatem dicere poſſet cum *Terrat. in Andr. Hoc ſolum
mihi nomen relictum eſt.* Atque reſpectu Oppidi Carbonis
annumerandus eſſet inter illos Epiſcopos, quos *Nullatenen-
ſes* vocat *Rot. in dec. 255. num 13. cor. Pamph.* quam ſequu-
tus fui *in meis Inſtit. Crim. lib. 5. tit. 10. §. 1. numer. 38.
& ſeqq.*

Præmittendum 7. quod abſque ulla neceſſitate devenien-
di ad particularem diſcuſſionem noſtrorum dubiorum, ha-
181 bemus omnia illa ſolemniſſimè deciſa ab hac Sac. Congr. in
celebri *Claſſina Juriſdictionis*, primo loco à Congr. Particu-
lari EE. DD. Card. Acciajoli, & Panciatici, & cl. m.
Card. S. Clementis die 6. Julii 1704. & deindè ab hoc inte-
gro Sacroſancto Senatu die 28 Maii 1705. in qua poſt ad-
miſſum favore Abbatis S. Salvatoris unum, vel alium
actum, reſpicientem Beneficiorum collationem, ut ſuis
etiam practicatum in hac Cauſa favore Eminentiſs. Abba-
tia, quoad actus Juriſdictionales, reſpicientes Dignitatem
182 Epiſcopalem, intrepidè reſponſum fuit: *Omnes verò reli-
quos prætenſos actus juriſdictionis ſpectare ad Ordinarium
dumtaxat.* Quæ reſolutio per extenſum regiſtranda in fine
à num. 209. uti punctualiſſimè decidens noſtra dubia, dici-
tur caſus legis, & ad illius tenorem procedendum videtur in
præſenti, ut notant adducti *in meis Inſtit. Crim. lib. 1. tit. 10.
§. 4 num. 549.*

Ex quibus poſſet hic terminari Reſponſio: Cùm enim
omnes contrariæ animadverſiones innixæ ſint probationi-
bus, deſumptis ex dictis Liberculo, Platea, & Croni-
ca, nec non agant de actibus, ſemper geſtis, & atten-
tatis in figura Prælati *Nullius*, cum Juriſdictione quaſi 183
Epiſcopali, & Territorio ſeparato, nemine penitus, pe-
nituſque excepto, ſuppoſitis iſtis hodiè corruentibus, cor-
ruunt omnia exadverſò ingenioſè ſuper illis ædificata, jux-
tà regulam, quàm ſequuntur, & exornant adducti *ſupra
num 20.*

Et tamen ad oſtendendam inſubſiſtentiam omnium con-
trariarum animadverſionum, deſcendendo ad duo priora
dubia circà cognitionem Cauſarum matrimonialium, &
criminalium, privative illarum cognitio, ad Epiſcopos
ſpectans, innititur claræ diſpoſitioni Sac. Concil. Trid. 184
ſeſſ. 24. de Reform. cap. 20. ibi: *Ad hæc cauſæ matrimoniales,
& criminales, non Decani, Archidiaconi, aut aliorum infe-
riorum judicio, etiam viſitando, ſed Epiſcopi tantùm exami-
ni, & Juriſdictioni relinquantur* in cujus ſequelam ità tenent
citati ſupra *n. 38. & ſeqq.*

Adverſus hujuſmodi claram Conciliarem diſpoſitionem
repetitur exadverſo ſolitus prætextus immemorabilis, & ti- 185
tulus Apoſtolici privilegii, ſed neuter ſubſiſtit, imò uter-
què titulus fuit agnitus penitùs inſubſiſtens, & uti talis intre-
pidè rejectus ab hac Sacr. Congr. d. die 17. Novembris 1714.
Et propterea non opus habemus iterum repetere hic, quæ
latè tunc adduximus ad oſtendendam illorum inſubſiſten-
tiam, ſed ſat eſt rogare EE. PP. ut dignentur recogno-
ſcere ea, quæ diximus *in Tom. 1. part. 1. diſcept. 9. à nu-
mero 29. uſque ad num.* 108. Non enim adeſt ſyllaba in
contrariis Scripturis, cui non fuerit cathegoricè ibidem
reſponſum, & quod magis eſt, noſtræ reſponſiones fue-
runt ab hac Sacr. Congr. ſubſiſtentes recognitæ; Signanter 186
verò *à num 47. uſque ad num.* 60. decem adducuntur poſiti-
vi actus juriſdictionales, ab Epiſcopis Anglonen. in Ter-
ra Carbonis exerciti, ex quibus omnis prætextus imme-
morabilis de medio tollitur, dum illa ad ſui eſſentiam re-
quirit, ut nihil actum fuerit in contrarium, itant unicus
dumtaxat actus favore Ordinariorum aptus ſit præſervare il-
lorum Juriſdictionem Ordinariam in reliquis, & ſolus ru-
mor in contrarium ſatis ſit ad excludendam dictam imme- 187
morabilem, ex adductis per *Rot. in Brixien. Juriſd. 5. Julii
1688. §. finali cor. Card. Caprara.*

Fortiùs, quia actus, exadverſo adducti, ſunt cartæ ve-
teres, loquentes de actibus, antè Concilium Tridentinum
èxadverſo prætenſis, qui in nullo prorſus conſideratione
habentur ad noſtrum effectum, ut in durioribus terminis
privilegii clari, & literalis, obtenti antè Concilium Tri-
dentinum, quod iſtud per dictum Concilium Tridentinum
taliter de medio ſublatum dicatur, ut Epiſcopi, illo non 188
obſtante, neque attento, cognoſcere privativè poſſint, &
valeant Cauſas criminales, & matrimoniales, pluries re-
ſolvit hæc Sac. Congreg. ut videre eſt in *Lib. 11. Decr. fol.*
126. ibi: *Cong. Concil. ad 1. reſpondit, decreto ejuſdem Con-
cilii ſublata eſſe quæcumque Ordinariorum, & Sedis Apoſtoli-
cæ privilegia, cognitionem Cauſarum criminalium, & matri-
monialium inferioribus Epiſcopis tribuentia, & propterea,
eis non obſtantibus, ejuſmodi cauſas poſt Concilium eſſe ab E-
piſcopis dumtaxat cognoſcendas.*

Quò vero ad Cauſas civiles, & mixtas, ultrà poſſeſſio-
nem, in qua reperitur Epiſcopus illas decidendi, & fine de- 189
bito terminandi, etiam contra ipſoſmet Abb. Commenda-
tarios, ex adductis in noſtris Scripturis, & Summario, ſem-
per urget reflexio illa, quod, ſecluſo particulari privilegio,
quod exadverſo non oſtenditur, abſquè quaſi Epiſcopali Ju-
riſdictione, dd. cauſæ cognoſci nullo modo poſſunt; Ean-
dem verò quaſi Epiſcopalem Juriſdictionem non habet Ab-
bas Commendatarius in Oppido Carbonis, ex oraculo hu- 190
jus Sac. Congr. *diei 17. Novembris* 1714.

Circa 4. dub. concernens Jus adminiſtrandi Sacramentum
Confirmationis in Oppido Carboni, dant manus contrarii
Scribentes, & meritò, attentis punctualiſſimis reſolutioni-
bus hujus Sac. Congr. de quibus ſupra *à num. 54.* & tamen,
niſi D. Car. Præfectus, mediante ejus ſpeciali decreto ad
inſtantiam Epiſcopi facto, mandaſſet in hac parte expe- 191
ctandum eſſe oraculum hujus Sac. Cong. omnia diſpoſita
erant pro adminiſtratione talis Sacramenti ab alio Epiſcopo
ex commiſſione Em. Abbatia.

Tranſeundo ad 5. dubium circa Jus revidendi Computa
Locis piis, & Hoſpitalibus dictæ Terræ, intentio Epiſcopi 192
ſolidè fundata eſt in *Clem Quia contingit de Religioſ. domib.*
nec non in *Concilio Trident ſeſſ 7 cap. 15. de Reform. & in ſeſſ.
22. cap. 8. & 9.* pariter *de Reform.* pro cujus punctuali exe-
quutione ſemper reſpondere ſolita eſt hæc Sac. Cong. ex ani-
mad. ſupra *num. 63.*

Adverſus quæ non merentur allegari aliqui pauci actus,
ex adverſo geſti in figura Prælati *Nullius*, & uti habentis
Territorium ſeparatum; Illi enim nullo modo excludunt fa-
193 cultatem viſitandi dicta Loca pia, reſidentem penes Epiſco-
pos, ut vidimus ſupra *n.* 86. Præcipuè quia hodiè, corruente
in noſtris terminis ſuppoſito d. Territorii ſeparati, corruunt
194 etiam omnes actus, ſub eodem ſuppoſito geſti, *ex* animad-
verſis ſupra *n.* 113.

Quod autem omnes actus, geſti ab Abbatibus Commenda-
tariis noſtræ Abbatiæ à tempore, quo illa commendari cœ-
pit uſquè ad hodie, ſemper, & ubique geſti fuerint in figura
195 Prælati, omnimodam habentis ordinariam Juriſdictionem
in Subditos, cum vera denominatione *Nullius*, & cum ſup-
poſito, quod haberet Territorium, verè & propriè ſepara-
tum à Diœceſi Anglonen. demonſtravimus ſupra n. 111.

Quodquè in illis caſibus, in quibus quis poteſt aliquem a-
ctum duplici titulo gerere, attendatur ille, ſub cujus deno-
196 minatione ad illum proceſſit, notant adducti ſupra *à n.* 113.
& applicatur regula illa, quod potui nolui, quod volui, ad-
implere nequivi, de qua *Rot. deciſ.* 151. *num.* 19. *par* 19.
rec.

Quoad Literas teſtimoniales pro Ordinandis, tàm ſuper
197 vita, & moribus, quàm ſuper patrimonio, vel titulo Bene-
ficii, præſcindendo à diſpoſitione antiquorum Sacrorum Ca-
nonum, de quibus ſupra, *Conſtitutio* 44. *ſ. m. Innoc. XII.* om-
nem in hac parte difficultatem tollit, dum mandat, omnia
hæc fieri debere ab Epiſcopis, ut vidimus ſupra *n.* 68. quibus
addimus *D. Piton in diſcept. Eccleſ.* 20. *n.* 12. & reſolutionem
198 Sac. Cong. Rit. *in Burgi S. Sepulcri Juriſdict.* 30. *Auguſti* 1698.
ad 2. *dub.* quæ in terminis longè durioribus Abbatiæ S. Ma-
riæ in Balneo, habentis indubitatam Juriſdictionem in Sub-
ditos vigore Concordiæ, à Sede Apoſtolica confirmatæ, &
exequutionem Laudi, à Partibus acceptatæ adhuc reſpondit,
ſubditos Abbatis *indigere teſtimonialibus Epiſcopi*, & *Abba-
tis*, ut videre eſt apud *D. Piton ubi ſupra num.* 28.

Fortiùs quia in tantum iſta prætenduntur ex adverſo, in
quantum proceditur cum ſuppoſito, quod Em. Abbas ſit ple-
199 nè inſtructus, & informatur de vita, & moribus Clericorum
Oppidi Carbonis ex ampla facultate, privativè quoad Epiſ-
copum, cognoſcendi omnes illorum Cauſas civiles, crimi-
nales, & mixtas, quod ſuppoſitum ex ſupra animadverſis
nullatenus ſubſiſtit.

Et ex eadem ratione corruunt pariter ea, quæ aſſeruntur
circa retentionem Vicarii Foranei in Oppido Carboni, jux-
200 tà terminos 7. dubii; Dum hoc prætenditur ex eodem moti-
vo ampliſſimæ Juriſdictionis cognuſcendi Cauſas civiles,
criminales & mixtas, quod ſuppoſitum, ut diximus, & nun-
quam ſatis repetimus, nullam habet in facto ſubſiſtentiam,
fuitquè funditus ſublatum in terminis terminantibus ab hac
201 Sac. Congregatione *in d. Cluſin. Juriſd.* 28. *Maii* 1705. de qua
infra *num.* 216.

Reſpectu ultimi dubii, reſpicientis electionem Vicarii
Capitularis, vacante Abbatia, ſatis dictum ſupra n. 79. &
202 revera videtur prætenſio exorbitantiſſima, & in Tribunali-
bus uſque ad hodie inaudita, ut ſcilicet Vicarius Capitularis
eligatur vivente Epiſcopo, non à Canonicis, qui nunquam
adfuerunt, neque de præſenti adſunt in Oppido Carbonis,
ſed à ſimplicibus Sacerdotibus. Idque adverſus omnia prin-
cipia, & contra literalem diſpoſitionem Sac. Conc. Trid.
ſeſſ. 27. *de Reform.* ibi: *Poſt mortem Epiſcopi &c.*

Remanent modò referenda ea, quæ concernunt prima
203 duo dubia, *ab hac Sacr. Congreg.* deciſa *diebus* 6. *Julii* 1716.
quorum reſpectu militant ea, quæ adduximus ſupra à
num 4.

Nec dicatur, quod nulla adſit in Jure repugnantia, quin
Abbas, non habens Territorium ſeparatum, minuſque qua-
ſi Epiſcopalem Juriſdictionem, adhuc acquirere poſſit Jus
cognoſcendi Cauſas in Territorio Epiſcopi, vel per conſue-
204 tudinem immemorabilem, vel ex Apoſtolico Privilegio, vel
concordia, per Sedem Apoſtolicam in forma ſpecifica con-
firmata.

Iſte enim diſcurſus claudicat in facto, in quo non docetur
de aliqua immemorabili conſuetudine, neque oſtenditur A-
poſtolicum Privilegium, vel concordia, à S. Sede ſpecificè
approbata; Et non regit in Jure; Quidquid enim ſit de acqui-
ſitione talis Juris cognoſcendi Cauſas in uno, vel alio parti-
culari caſu, cum uno, vel altero perſonarum reſtricto gene-
205 re, necnon intra minorem, vel majorem ambitum Eccleſiæ,
ſeù intra aliquod Regulare Clauſtrum, juxta caſus omnium
authoritatum, ex adverſo allegatarum; Hoc unum eſt cer-
tum, atque indubitatum, quod non loquuntur cum ampli-
tudine contrariæ prætenſionis, ut ſcilicet id verum ſit ie om-
ni caſu, & cum omnibus perſonis illius integri Oppidi, ſeù
Terræ, quæ eſt innegabiliter in Diœceſi Epiſcopi, illique
ſubjacet, quia in illis circumſtantiis contraria prætenſio im-
plicat manifeſtam contradictionem, ex adductis ſupra à
num 48.

Adductæ pariter fuerunt duæ Relationes Status Eccleſiæ
Anglonen. tranſmiſſæ ad hanc Sac. Cong. ab Epiſcopis pro
tempore de annis 1593. & 1675. ſed pari infelicitate, nam
omiſſo, quod confeſſiones Epiſcoporum non ſunt aptæ ad
imminuendam Dignitatem, & Juriſdictionem Epiſcopa-
lem, ex notiſſimis, de quibus ſupra *n.* 90.

Ceſſat omnis difficultas advertendo, quod prima Rela-
tio anni 1593. emanavit poſt Decretum hujus Sac. Cong. fa- 206
vore Epiſcopi de anno 1569. approbatum à S. Pio V. & ul-
teriùs in eadem Relatione Epiſcopus non fatetur Juriſdi-
ctionem Abbatiæ aſſertivè, ſed per verba ſuppoſitiva, ibi:
ut vulgo ajunt, & propterea, vel confeſſio Epiſcopi ſic qua- 207
lificata nihil tribuit Abbati, vel tanquam contraria præce-
denti Decreto hujus Sac. Congr. non venit attendenda: Po-
ſterior verò Relatio non meretur allegari, quia in ea nullum
verbum habetur circà competentiam Juriſdictionis Em. Ab-
bati in Terra Carbonis, ſed ſolùm refertur reſolutio, capta
favore Epiſcopi de anno 1660. ut ex illius lectura ſit manife-
ſtum.

Propoſitis in Sacra Congregatione Concilii die 6. Junii 208
1716. ſequentibus Dubiis reſponſum fuit, ut infrà.

I. *An ultra viſitationem delegatam, competentem Epiſcopo in
Eccleſia Abbatiali, competat eidem Epiſcopo jus faciendi
viſitationem localem, & perſonalem aliarum Eccleſiarum, &
Cleri Terræ Carbonis authoritate ordinaria, vel potiùs
competat Em. Abbati.* Affirmativè quoad primam par-
tem, & Negativè quoad ſecundam.

II. *An cumulativè, vel privativè.* Cumulativè, ad formam
Cluſinæ anni 1704.

III. *An jus conferendi Beneficia ſimplicia ſpectet ad Epiſco-
pum, vel potiùs ad Em. Abbatem.* Dilata.

IV. *An jus conferendi Beneficia curata ſpectet ad Epiſco-
pum, vel potiùs ad Em. Abbatem.* Dilata.

V. *An inſtitutio in Beneficiis Juriſpatronatus ſit danda per
Epiſcopum, vel per Em. Abbatem.* Dilata.

Repropoſitis dictis tribus ultimis Dub. die 3. Julii ejuſdem
anni 1716.

Ad 3. reſcriptum fuit; *Collationem Canonicatus ſpectare ad
Eminentiſſ. Abbatem.*

Ad 4. *Collationem tituli Parochialis S. Lucæ ſpectare ad E-
minentiſſ. Abbatem; Concurſum verò prælectionem, & inſti-
tutionem authorizabilem ſpectare ad Epiſcopum.*

Ad 5. *Inſtitutionem quoad utrumque Beneficium ſpectare ad
Eminentiſſ. Abbatem.*

In Congregatione verò habita die 30. Januarii 1717. Re- 209
propoſitis dictis primo, & ſecundo dubio: Reſponſum fuit:
In deciſis, & ampliùs.

Propoſitis verò eadem die reliquis ſeptem dubiis, reſcrip-
tum fuit ut infrà.

VI. *An jus cognoſcendi Cauſas matrimoniales ſpectet ad Epiſ-
copum, vel ad Eminentiſſ. Abbatem.* Affirmativè quoad
primam, & Negativè quoad ſecundam partem.

VII. *An jus cognoſcendi Cauſas criminales, civiles, & mix-
tas, competat Epiſcopo, vel Eminentiſſ. Abbati.* Crimina-
les ſpectare ad Epiſcopum, Civiles cumulativè ad utrum-
què: *Quoad mixtas* Dilata.

VIII. *An Epiſcopo competat in prædicta Terra jus admini-
ſtrandi Sacramentum Confirmationis.* Affirmativè, & am-
pliùs.

IX. *An Em. Abbati competat jus revidendi computa Locis piis,
& Hoſpitalibus dictæ Terræ, vel potiùs Epiſcopo, vel utri-
que.* Cumulativè ad formam Cluſinæ, & ampliùs.

X. *An Eminentiſſ. Abbati competat jus concedendi Teſtimo-
niales pro ordinandis, tàm ſuper vita, & moribus, quàm
patrimonio, vel titulo Beneficii.* Negativè.

XI. *An Epiſcopus poſſit retinere Vicarium foraneum in dicta
Terra, eodem modo, quo retinet in aliis Terris ſuæ Diœceſis.*
Affirmativè.

XII. *An, Abbatia vacante, poſſit à Clero dictæ Terræ eligi
Vicarius Capitularis, in caſu &c.* Negativè, ſalvis juribus
Monachorum.

In Congregatione Particulari coram Em. Acciajolo,
& Panciatico, & cl. m. Card. S. Clement. 6. Julii
1704. habita ſequentes captæ fuerunt reſolutiones IN
CLUSINA.

Competere Abbati juriſdictionem, tam in ſuo Monaſte-
rio, quàm in Regularibus. 210

Item

Digitized by Google

Item competere Abb. jus deferendi Mitram, Annulum, Baculum, & Sandalia in Pontificalibus, celebrandis in Ec-
211 cleſia ſui Monaſterii, necnon Mozzettam intra ambitum ejuſdem Monaſterii.

Item competere Abbati jus viſitandi Eccleſias, etiam curatas in Caſtris Abbatiæ, & Monticelli ſitas, cumulativè
212 cum Ordinario; Ita tamen, ut Decreta Abbatis non adverſentur Decretis Ordinarii.

Item competere Abbati in eiſdem Eccleſiis, in Caſtris Ab-
213 batiæ, & Monticelli ſitis, præſentationem, ſeu reſpectivè inſtitutionem tituli collativam, prævio tamen concurſu coram Ordinario; Inſtitutionem verò authorizabilem competere eidem Ordinario, ad formam Concilii.

Item competere Abbati in præfatis Eccleſiis electionem
214 Concionatorum, approbandorum tamen ab Ordinario.

Item competere Abbati in eiſdem Eccleſiis deputationem
215 Cappellanorum amovibilium, approbandorum pariter ab Ordinario in concernentibus curam Animarum.

Omnes verò reliquos prætenſos actus juriſdictionis ſpe-
216 ctare ad Ordinarium dumtaxat.

Adversùs dictas reſolutiones particularis Congreg. de
217 quibus ſuprà, circà determinatos actus ſæpedictos, necnon ſuper competentia Juriſdictionis ordinariæ in genere, & ſuper excluſione Territorii ſeparati, ab eadem particulari Congregatione captæ favore Epiſcopi, reclamante Abbate ad Signaturam Sanctiſſimi, & enixè petente remiſſionem Cauſæ quoad omnia ad Sacram Congregationem Concilii, cum hoc, quod illa procedere deberet de Voto Rotæ, Inſtantia ejuſdem Abbatis rejecta fuit, tam quoad Commiſſionem circa competentiam Juriſdictionis ordinariæ in genere, quàm ſuper excluſione Territorii ſeparati, admiſſa verò quoad actus particulares tantùm, ſed ſine Voto Rotæ.

Unde propoſita Cauſa in Congregatione, habita die 28. Martii 1705. ſub dubio: *An, & ſuper quibus actibus particularibus ſit ſtandum, vel recedendum à deciſis*, Reſp. fuit: *In deciſis in omnibus cum prohibitione Abb. ſe denominandi* Nullius.

Circa dictum Votum Rotale, enixe petitum ab Abbate adverſus reſolutiones ejuſdem particularis Congregat. obſervan. eſt, quod illud ferè nunquam dari ſolet adverſus judicata Sacr. Congregationum, & poſtquam illæ manus appoſuerunt in Cauſis, mediantibus reſolutionibus, ſolita maturitate captis, nedum ob reverentiam omni Jure debitam eiſdem excelſis Judicibus, & Sacroſanctis Tribunalibus, ſed etiam, quia cùm Sacræ Congreg. non teneantur ſequi Vota aliorum inferiorùm Tribunalium, ſivè Cauſæ eis committantur *cum*, vel *de* Voto eorundem Tribunalium, ut vidimus *in Tom. 1. par. 1 diſcept. 7. à num. 14.* nonniſi ad inutiliter multiplicandas expenſas Colitigantium inſervirent ſimiles remiſſiones, ut obſervavimus *ibidem num. 34.* Et noviſſimè practicatum fuit à Sacr. Congr. Boni Regim. *in Æſina Collectarum die 30. Jan. 1717. Ponente R. p. d. de Pactis*, in qua nullatenùs ſequi voluit Rotæ Votum, præviis pluribus dec. editum.

DISCEPTATIO VI.

Provin. S. Bernardini Paternit.

PRO

Definitio Provinciæ Sancti Bernardini.

ARGUMENTUM.

Titulus Paternitatis Provinciæ, & Dignitas Exprovincialis, quibus concurrentibus ex gratia concedi poſſit illis Provincialibus, qui, ex legitima cauſa, non potuerunt terminare eorum Provincialatus officium; & quando Commiſſarius Provincialis declarari valeat Vicarius Provincialis.

ANno 1710. menſe Aprilis, ſervatis omnibus de Jure ſervandis, atque punctualiter adimpletis Ordinis Conſtitutionibus, electus fuit in Provincialem Provinciæ S.
1 Bernardini Reformatorum S. Franciſci P. Cœleſtinus à S. Pio, ejuſdemque Officii poſſeſſionem pacificè accepit, & in illa per aliquot menſes continuavit. Verùm ſuperventa eidem gravi mentis, & corporis infirmitate, propter quam
2 impeditus fuit ſuum Provincialatus munus exercere, illius loco ſubrogatus fuit P. Henricus à Bergomo ſub nomine Commiſſarii Provincialis, qui de præſenti etiam d. Provinciam laudabiliter regit.

Cum ſuppoſito totalis reſtitutionis ad priſtinum ſanitatis ſtatum de menſe Auguſti 1711. recurſum habuit idem P. Cœ-
leſtinus à S. Pio ad V. C. Generalem Reformatorum, à quo, 3
prævii authenticis documentis, plenè, & concludenter comprobantibus ſuam mentis ſanitatem, ſtatim obtinuit remotionem impedimenti celebrationis Miſſæ: Circa verò reſti-
tutionem exercitii Provincialatus audire voluit aliquos gra- 4
duatos, graveſque Religioſos d. Provinciæ, qui ad dictum effectum ad Urbem acceſſerant.

Habita autem fuerunt multa colloquia inter eoſdem Religioſos, & d. P. Provincialem, cum conſenſu, & partici-
patione dicti P. V. C. Generalis, in quibus tandem concluſum 5
fuit, ut, ad conſervandam pacem in d. Provincia, utque omnis, etiam remota, occaſio ſcandalorum de medio tolleretur, idem P. Cœleſtinus renunciaret Officio Provincialatus, prout factum fuit, cum hoc tamen, quòd d. Provinciæ nomine EE. PP. preces fundantur, ad hoc ut ſaltem, ex gratia, di-
gnentur declarare, eundem P. Cœleſtinum titulo, & digni- 6
tate Exprovincialium gaudere, pro qua gratia humillime etiam ſupplicat tota Provincia, ut ex precibus, illius nomine porrectis à duobus Compromiſſariis ab illa electis.

Antequam eandem qualificatam renunciationem acceptaret d. P. V. C. Generalis exquirere voluit conſilium, & vo- 7
tum duorum qualificatiſſimorum Patrum Reformationis, nempè P. Cherubini à Nardò Excommiſſarii Generalis, & P. Franciſci à Brandelio, Procuratoris Generalis Reformatorum, qui uniformi ſententia d. renunciationem acceptandam eſſe cenſuerunt, ad evitandas infinitas controverſias. Litiumque expenſas, atque ad conſervandam pacem Provinciæ.

Approbata pariter ab eiſdem qualificatiſſimis Religioſis fuit alia inſtantia pro declaratione, ut P. Henricus à Bergomo, qui eandem Provinciam gubernat uti Commiſſarius
Provincialis, ſer. ſer. deputatus, & cui ab hac Sac. Congr. 8
die 5. Decemb. 1710. unitæ fuerunt omnes facultates Vicarii Provincialis, declaretur Vicarius Provincialis, juxta id, quod literaliter determinatur in noſtris Conſtitutionibus,
ſemperque pacifice obſervatum fuit, juxta quamplura exem- 9
pla, adducta ab eiſdem Religioſis.

Cohærenter ad hujuſmodi fundatum Votum, prudenſque conſilium dictorum duorum Religioſorum Pater V. C. Generalis, quantum in ſe erat, non ſolùm acceptavit eandem renunciationem, & quidem, nedùm utilem, ſed etiam ne-
ceſſariam in præſentibus circumſtantiis pro pace Provinciæ, 10
quæ aliàs graviſſimè, & tota conturbaretur, ut ingenuè teſtatus fuit, ſed ulterius humillimas EE. PP. fundit preces, ut dignentur illam approbare, declarando, P. Cœleſtinum gaudere titulo, & dignitate Paternitatis Provinciæ, cum hoc tamen, quòd non poſſit prætendere ſubrogationem jam factam in perſonam P. Romualdi à Caſtendallo; Et demùm, ut di-
gnentur etiam declarare, eundem P. Henricum à Bergomo 11
continuare debere gubernium Provinciæ in qualitate Vicarii Provincialis.

Pro hujuſmodi gratiarum conceſſione unica ſuperabundare videtur animadverſio, quòd pro illa, nedum ſupplicat tota Provincia, mediantibus ſuis Religioſis Compromiſſariis, legitimè electis, ſed, quod magis eſt, tota, ut ita dicam, Re-
ligio, ſeù Reformatio ſuas fundit preces hodie repræſenta- 12
ta per ſuperſtites, viventeſque Superiores Generales, nempe per dictum hodiernum P. V. C. Generalem, qui annis etiam præteritis uti Commiſſarius Generalis totam Ciſmontanam Familiam laudabiliter rexit, & per alium P. Excommiſſarium Generalem, necnon per P. Procuratorem Generalem: Inſtantia enim dictæ Provinciæ, ſuffulta precibus di-
ctarum egregiarum perſonarum videtur immunis ab omni 13
contraria ſuſpicione per ea, quæ advertunt adducti *in meo Tract. de Livell. cap. 1. § 4. n. 4.*

Et propterea dubitari nullatenùs valet de narratorum veritate, & congruentia: Integrum enim eſt judicium illud, quod plurimorum ſententiis confirmatur, ait *Textus in cap. Prudentiam* ibique *Gloſſ. verb. Plurimorum ff. de Offic. Judic. Delegat.* cum aliis, allegatis in noſtris *Inſtitut. Crim.*
lib. 3. tit. 9. nu. 169. quibus addo *Pignat. conſ. 54. num. 12.* 14
tom. X.

Fortiùs quia pro eadem gratia concurrunt etiam motiva juſtitiæ: Agitur enim de infirmitate, cui abſque ulla propria operatione, & culpa ſubiectus fuit idem P. Cœleſti-
nus, & ob quam exercere non potuit ſui Provincialatus Of- 15
ficium, & propterea eidem, afflicto ab eadem infirmitate addi non debet alia afflictio privationis illarum prærogativa-

gravarum quæ eidem Officio annexæ ſunt, juxtà *Text. in*
Cau. Cùm percuſſo 7. quæſt. 1. ibi: *Dei judicium in hoc ignora-*
tur, & ideò debet à nobis addi flagellatis afflictio, & in cap.
Ex parte de Cleric. ægrot. ibi: *Nec afflictio afflicto ſit adden-*
da, imò potiùs ipſius miſeriæ miſerendum, & animadverſa
per *Monach. in cap. 1. num. 17. de Cleric. non reſid. in 6. & Fa-*
16 *gn. in cap. Licèt n. 47. de Præbend. Pignatell. conſult. 115. nu.*
64 tom. 9. & Graſſ. de effect. 1. num. 1172. ubi quòd iſte eſt unus
ex illis caſibus, in quibus infirmitas prodeſt; Verumtamen
eſt, quòd ſtatim ſubjungit, *ſed à tali prodeſſe libera nos Do-*
mine, cum aliis, citatis *in Tom. 1. par. 2. diſcep. 16. n. 19. & ſeqq.*
Videmus hoc practicari in deterioribus terminis afflictionis,
ortum habentis ex propria culpa & culpoſis operationibus:
17 *Religioſus enim* (ſunt verba *Novar. in Summ. Bull. comment.*
115 n. 15.) *condemnatus ad Triremes ad tempus, illo elapſo,*
ſi redeat ad Religionem, non amittit Primogenituram: ibique
concordantes cumulat, cum quibus proceſſit *Sac. Cong. Con-*
cilii in Pariſien. Antianitatis 19. Maii 1695. Quando reſcrip-
ſit, tempus Apoſtaliæ nullatenùs demendum eſſe ab antia-
nitate illius Religioſi, qui vigore notiſſimi Indulti pro A-
poſtatis ad ſuam Religionem reverſus fuit.

Quibus non refragatur renunciatio Officii Provincialа-
tus, quam fecit P. Cœleſtinus, quamvè P. V. C. Generalis
Reformatorum acceptavit; Ultra quod enim illa ſcindi nul-
latenùs valet, dum continet expreſſam conditionem, ut
18 Provincia apud hanc Sac. Congr. omni inſtantia procurare
teneretur, ut titulo, & dignitate Exprovincialium frui li-
berè, & abſque ulla conditione poſſet, ea quæ illa uti indi-
vidua, vel in totum acceptari, vel in totum reprobari debet
Vermigliol. conſ. 15. n. 61. Hodiern. ad Surd. dec. 16. Zaff. de Legi-
tim. Proceſ. quæſt. 89. n. 8. & Canciol. allegat. 3. n. 32. & ſeqq. &
Peſclat. Crim. verb. Teſtis quoad dicta reſolut. 7. num. 1. & 2.

Strictè dicimus, quòd dicta renunciatio non reſpicit habi-
tualem Dignitatem Provincialatus, ſed ſolum Locum, &
actualem adminiſtrationem ejuſdem Officii, & clariùs ex ſu-
19 brogatione Commiſſarii Provincialis, qui Provincialem ſup-
ponit, ut de ſe notum eſt, quo caſu adhùc retinere dicitur
habitualem Dignitatem Provincialis, ad quem effectum ſuf-
ficit, ſemèl legitimè fuiſſe talem, egregiè *Ricciul.* loquens
quidem in terminis Epiſcopi, ſed caſui noſtro mirabiliter
applicabilis *in ſuo lucubr. tit. de Epiſ. titul. cap. 4. n. 1.* ibi: *Epiſco-*
pum, qui renunciavit Loco tantùm, Dignitate retenta, eſſe ve-
rè, & propriè Epiſcopum; ſufficit enim ad hunc effectum (no-
tentur quæ in ſequentia verba) *ſemèl adminiſtrationem Epiſ-*
20 *copatus attigiſſe, ad hoc ut etiam ea ceſſante remaneat integra*
Dignitas, & concordat *Fagn. in cap. . . n. 1. & ſeqq. de Ord. ab*
Epiſcop. qui renunc. Epiſcopat. ubi quòd adminiſtratio, & Di-
gnitas non ſunt individua, ſeù inſeparabilitèr connexa in
aliquo Officio; Ex quo infert, quòd unum retineri, & alte-
rum remitti poteſt, inde lepidè inferendo, quòd renuncians
Loco, ſeù adminiſtrationi, non autem Dignitati alicujus Of-
ficii, dicatur Faber, cui non deeſt, niſi materia, ſuper qua
fabricet. Idemque procedit, etiam Jure Civili attento, reſpe-
21 ctu illorum, qui Provincias regebant, juxtà *Text. in leg. uni-*
ca Cod. de Comitib. qui Provin. regant lib. 12. ibi: *Vicariæ Di-*
gnitatis, poſt depoſitam adminiſtrationem privilegio frui opor-
tet, ibiquè *Bartol. n. 1. & ſeqq.*

Pro quorum omnium faciliori admiſſione urgere videtur
vulgare illud axioma, *Quod tibi non nocet &c.* Dum agitur
de re, quæ nemini nocet, & toti Provinciæ prodeſt, reſtibus
22 omnibus Superioribus Generalibus noſtræ Reformationis,
nedùm approbando inſtantias, & ſupplicationes ejuſdem
Provinciæ, ſed proprias preces, & etiam ſupplicationes ad-
dendo, in quibus circumſtantiis ſemper inclinari ſolet pro
gratia, ſaltèm ex illa æquitate, quæ principatum tenet in Ec-
cleſiaſticis Tribunalibus, ex adductis per *Coſt. de Remed. ſub-*
ſid. remed. 48. ſub n. 9. & de Retrotract. cap. 5. n. 9. & Cyrocc. diſc.
28. n. 43. in fine, & cum qua procedere, ut plurimùm, ſolet Sa-
croſanctus iſte Conſeſſus, teſte *Card. de Luc. in Relat. Roman.*
Cur. forenſ. diſ. 56. n. 17. & 18.

Eò autem firmiùs ſperamus, & ſupplicamus, cum tali æ-
23 quitativo temperamento in noſtris terminis eſſe proceden-
dum, quia, illo mediante, omnis tollitur occaſio litigandi
inter Religioſos ſtrictiſſimæ obſervantiæ, ſuaque conſerva-
tur pax integræ Provinciæ, quæ reflexio prævalere debet
omnibus aliis conſiderationibus, ex animadverſis per *Urceol.*
de Tranſact. in Exordio, ſeù præf. à n. 22. uſq. ad fin. ubi, quod
ex Litium compoſitione reſultant ſerenitas mentis, tranquil-
litas animi, vinculum amoris, & conſortium charitatis, quæ
omnia ſummoperè procuranda ſunt in Religioſis Familiis,
ne ab eorum piis Inſtitutis, atque laudabilibus operationibus
diſtrahantur.

Die 4. Decembris 1711. relata inſtantia in Sacra Congr. E-
piſcop. per Em. Grimaldum, reſcriptum fuit. *Pro Gratia* 24
juxta petita.

DISCEPTATIO VII.

Ugentina.

INTER

Epiſcopum Ugentinum,

ET

Aliquos Sacerdotes Terræ Morciani Ugentinæ Diœceſis.

ARGUMENTUM.

Subditi ex quibus Cauſis obtinere poſſint exemptionem ab Epiſcoporum Iuriſdictione, tàm in particulari, quàm reſpectu integræ Terræ alicujus Diœceſis: Epiſcopi in quibus circumſtantiis vocari poſſint ad Urbem ex reſcripto Sacrarum Congregationum.

A*Ntiquiſſima eſt præpotentium querela, ut ſibi ipſis injuriam*
fieri dicant, cùm aliis faciant, ſcriptum reliquit cl. me.
Card. Sfondratus in Libro, cui titulus *Legatio Romam fol. mi-*
hi 33. & ad unguem comprobat in præſenti caſu experientia;
Pluribus ſiquidèm perpetratis exceſſibus per Subditos Diœ-
ceſanos Terræ Morciani in præjudicium Epiſcopalis Juriſ- 1
dictionis, & vilipendium perſonæ Romani Epiſc. Ugentini,
eoſdem inordinatos procedendi modos præfati Subditi in
eundem Epiſc. Ugentinum læta fronte hodiè refundere non
dubitant, quem in pluribus Tribunalibus Regni, & Urbis
jamdudùm jactatum, ampliùs in hac Sacr. Congr. jactare
continuant; Cauſa autem, ob quam idem Epiſcopus tantam
promeruit indignationem, illa eſt, quam indicat *S. Bernar-*
dus de Conſid. ad Eugen. Epiſt. 155. his verbis: *In omni diſcor-* 2
dia, ferè ſemper tota Epiſcopi culpa eſt, quod culpas redargue-
rit Clericorum; Cùm enim, in adimplementum obligationis
Paſtoralis muneris, plura ad majorem Dei gloriam, atque
animarum ſalutem demandaverit in acta S. Viſitationis, ad
impediendam illorum executionem excitatæ fuerunt exad-
versò multæ, & magnæ vexationes, quas patienter ferre
cogitur.

Porrò, quæ, & quanta fuerint exadversò commiſſa faci-
nora, quia non poſſunt ſine maxima animi perturbatione re-
cenſeri, neque debemus inutiliter repetere, ea eorum ſum-
ma benignitate dignabuntur EE. PP. ex alio facti Memoria- 3
li prælibare, humiliter deprecantes, ut hujuſmodi exceſſibus
opportunè provideant, nè diutiùs Reverendiſs. Epiſcopus
fiat opprobrium Subditorum, & abjectio Plebis ſuæ Diœce-
ſis; Circa alia verò, quæ exadversò acri ſtylo forſan cumu-
labuntur, retenta diſtinctione Cauſarum, quæ alibi fuerunt
deciſæ, vel quæ in aliis Tribunalibus actualiter reperiuntur
pendentes, in reliquis quatenùs aliquid novi exadversò affe-
ratur, ſupplices petimus, ut EE. PP. nedùm dignentur ex-
pectare noſtras Reſponſiones, ſed omnia exadversò adduci-
bilia ſub illa conſideratione ponderare, quod conſarcinator
opera perſonarum laicarum, (Deus ſcit, quibus mediis, qui- 4
busve modis) contra Epiſcopos, quos Generale Concilium
Vienen. regiſtratum *in Clementin. 1. §. Nec ſuper de Pœn.* vo-
cat *Sanctiſſimos, Chriſti Legatos, ſpirituales Patres, Papæ*
Fratres, & Eccleſiæ Columnas.

Hinc aſſumendo examen Cauſarum, in quibus Tenuta-
rius d. Loci aliquod intereſſe prætendere poteſt, hæ redu-
cuntur ad Interdictum Oratorii privati, ad remotionem
Throni in Eccleſia, ad prohibitionem thurificationis per
Dianum inter Miſſarum ſolemnia, & demùm ad commina- 5
tionem Cenſurarum, contrà ejus Conjugem; In quibus om-
nibus Epiſcopus prò ſe claram habet Juris aſſiſtentiam, om-
neſque ſunt inſpectiones civiles, in quibus de validitate acto-
rum non contingit diſputari; Agitur ſiquidem de geſtis ab E-
piſcopo occaſione S. Viſitationis, in quibus terminis nulla
formalitas requiritur ad tenorem diſpoſitorum in *Sacr. Con-*
cil. Trid. ſeſſ. 13. de Reform. cap. 1. ſeſſ. 24. cap. 10. & in illa proce-
dere poteſt ſummariè, ac de plano, ſola facti veritate inſpe-
cta, ex animadverſis per *Barboſ. in d. cap. 10. nu. 8.* & concor- 6
dant adducti à *Villadieg. in Specul. Viſit. num. 31. fol. 35.* & à *Ro-*
kier. de Juriſd. in Exempt. par. 2. q. 14. n. 5.

Quod attinet ad interdictum Oratorii privati, res carere
videtur omni difficultate: Cùm enim d. Tenutarius præten-
dat habere in proprio Palatio, nedùm Oratorium privatum,
ſed

ſed etiam Eccleſiam publicam cum pluribus Altaribus, & Campanis. & quod magis eſt, cum illa exorbitanti præten-
7 ſione, at major pars d. Palatii ratione Eccleſiæ, in illo exiſtentis, gaudeat Eccleſiaſtica immunitate, videtur innegabile, quod non præſumatur adeò exorbitans Indultum, uti res in facto conſiſtens, cum alia facultate quotidianæ celebrationis plurium Miſſarum, aliarumque Eccleſiaſticarum functionum, nulla deſuper excepta feſtivitate, quantumvis primæ Claſſis, ex Apoſtolica diſpenſatione conceſſum, donec
8 de eo fuerit legitimè doctum, per ea, quæ notant *Jaſ. conſ. 34 n 1 lib. 1. Caſſan. conſ. 19 n. 12 Covar. var. reſol lib. 2. cap 2. n. 6. & Rot. dec. 2083. n. 10 cor. Coccin.* Ideoque dum non docetur de hujuſmodi ampliſſimo Indulto, benè potuit Ordinarius præfatam Capellam, ſeù veriùs Eccleſiam, Eccleſiaſtico ſubmittere interdicto, eo quia prædicta omnia in Oratoriis privatis omni jure prohibita ſunt *cap. Patentibus de Privileg.*
9 *Conc Trid. ſeſſ. 22. de Sacrif. Miſſ. cap unico*, & latè *Fagn in cap. Authoritate n. 5 & ſeqq de Conſ* & latiſſime *Matthæucc. in Offic. Cur. Eccleſ. cap. 8. §. 2. à n. 71. uſque ad n. 79.*

Et de remotione Baldacchini, in Eccleſia prætenſi à Baronibus in Locis, ſibi ſubjectis, pluriès Sacr. Rit. Congr. decla-
10 ravit, id non licere, ut ex innumeris decretis, relatis, per *Monacel. Formul. legal. tom. 2. tit. 13. n. 31. & plur. ſequen* & hæc Sac. Congr ſæpè demandavit, ſerióque injunxit Epiſcopis, at cohærenter ad diſpoſita *in Cæremoniali Epiſc. lib. 1. cap. 13. de Sed. Epiſcop. in fin.* etiam per Sacrorum Canonum remedia ad hujuſmodi remotionem devenirent, teſtibus *Pignat. conſult. 7. n. 17. tom. 1. & Nicol. in Floſcul. verb. Baldacchinum n. 1.* ubi quod ità reſolvit hæc *Sac. Congr. in Bojanen. 12 Januarii* 1618 Et per viam regulæ, & legis generalis reſpectu totius
11 Regni Neapolis, id ſolemniter demandavit Sac. Congr. Immunitatis, cum ſucceſſiva approbatione Summi Pontificis die 27. Julii 1690. at videre eſt in *Lib. Decr. Martel fol. 645. &* refert *P Ricc in Synopſ dec. Sac. Cong. Immun. verb. Baldacchinum fol. mihi 64. num 2.*

Circa thurificationem pariter, quod hæc non debeatur Laicis à Diacono parato, vel Beneficiato, ſed à ſolo Clerico,
12 Cotta induto, ſæpè reſolvit Sac. Congr. Rit & ſignanter in *Poten. 21. Martii* 1609. *& in Calaguritana 5. Julii* 1614. teſte *Pignatel. conſult 7 n. 30. tom. 1.*

Denique quoad comminationem Cenſurarum contra eandem Tenutariam, ejuſque D. Conjugem, breviter dicimus, quod omni jure poterat idem Epiſcopus ad declarationem Cenſurarum devenire, & tamen ob ipſius commendabilem
13 æquitatem, & Eccleſiaſticam moderationem ad hujuſmodi declarationem non devenit, prout facere poterat, juxtà claram diſpoſitionem *Textuum in Can. Definivit 12. quæſt 4 cap. 1. de Immunitat. Eccleſ cap Cùm ex officio de Præſcript. cap Dilecto §. Et quidem de Sent. Excom. & can. Corripiantur 24. qu. 3* & ſignanter pro moleſtiis, & vexationibus, illatis Conſan-
14 guineis, & Affinibus Eccleſiaſticorum, in iſtorum odium, habemus punctualem reſolutionem Sacr. Congr. Immunit. *in Oritana 18 Octobris* 1633. regiſtratam *in Lib. 2. Decr. Paul fol.* 174. in qua fuit deciſum, talia facientes, non ſolùm incurrere excommunicationis majoris pœnam, ſed ab illa non poſſe abſolvi, niſi ab Apoſtolica Sede, & concordant multi Sacri Canones, relati, & ſequuti à *Lean in Prax. fur Eccleſ par. 3. cap. 7. n. 60* illam adducit convincentem rationem hujus com-
15 munis concluſionis, *quia* (ſunt ejus præciſa verba) *non omnes (quemadmodum S. Thomas Cantuarienſis, qui non reſpexit carnem, & ſanguinem) pericula Propinquorum non curant. ſed quamplures, ut temporalia Conſanguineorum, ſeù Affinium damna, hac de cauſa imminentia, evitent, Eccleſiaſticam Immunitatem non ſuſtinent*, quæ utinam quotidiana experientia vera non comprobaret, & benè *Monacell. in Formul tom. 3. tit. 1 form. 6. n. 18.*

Adverſus quæ non credimus ex adverſo inſiſtendum in præ-
16 tenſo ſolito in una, vel altera ex dictis contrariis prætenſionibus; Ultra quod enim talis prætenſa conſuetudo nullatenùs probatur, & quidem concludentiſſime, eo quia agitur de prætenſionibus, Juris communis diſpoſitioni, & hujuſmodi Sacræ Congregationis Oraculis ex diametro oppoſitis: In
17 quibus terminis probationes debent eſſe luce meridiana clariores, non autem per mendicatas, & affectatas atteſtationes, lite pendente à ſubditis procuratas, & Deus ſcit, quibus artibus extortas, quæ proindè nullum gradum probationis
18 conſtituunt, ex cumulatis per *Rot in dec. 39. num. 44. & dec. 395. n. 4. par. 12. rec & cor. Burat dec. 497. n. 2. & 9. & cor. Priol. dec. 395. eodem num 9.*

Adhuc dicimus, quod in illis terminis, qui non ſunt noſtri, quando tale ſolitum, & conſuetudo concludenter pro-
19 batur, iſta nunquam attenditur, poſita, & demonſtrata

veritate in contrarium, juxta aurea illa verba Divi *Auguſt. de unico Baptiſ. lib. 2. Nemo conſuetudinem rationi, & veritati præponat, quia conſuetudinem, & ratio, & veritas ſemper excludit*, & concordat D. *Gregor. in Epiſt. ad Guilimund. Epiſcopum Averſanum*; aſſerens: *Si conſuetudinem fortaſſis opponas, advertendum eſt, quod Dominus dicit, Ego ſum* 20
via, veritas, & vita, non dixit, Ego ſum conſuetudo ſed veritas, & certè quævis conſuetudo, quantumvis vulgata, veritati omninò eſt poſtponenda, & uſus, qui veritati eſt contrarius, eſt abolendus, cum aliis, allegatis à *Graff. dec. aur. par. 2. lib 3 cap. 19. n 48. Licèt enim conſuetudinis levis non ſit authoritas, illa tamen procedit, cùm veritas, & ratio illi ſuffragantur, aliàs non conſuetudo. ſed corruptela erit, cùm rationem non vincat*: Sunt verba *Gonzal. in cap Conſuetudinem n. 14. de Conſuetud.* & benè *Rot. in Terraconen. Præcedentiæ 28. Junii 1697. §. Non obſtat. cor. c. m Card. Caprara*. Quorum 21
omnium illa adducitur convincens ratio in *cap cùm jamdudum de Præbend.* quia ſcilicèt multa per coactam patientiam ab Epiſcopis tolerantur, quæ ſi in judicium deducantur, tolerari ampliùs non debent, quem *Textum* latè exornant citati *in dec. 152 num. 23. & ſeqq. cor Coccin. & dec. 2. num 82. & ſeqq. par. 13. rec.* cum aliis, allegatis in meis *Inſtit. Criminal. lib. 1. tit. 10 § 4. in fin.*

In eadem Cauſa.

JUre conqueri poſſe videtur Epiſcopus Ugentinus, ſe ipſum, habentem in ſua Diœceſi tres Principes, quatuor
Duces, & totidem Marchiones ex primariis Familiis 22
Regni Neapolis, qui Jure nobilium Feudorum in illa plures Terras, & inſignia Oppida poſſident, & cum quibus ſinè ullo præjudicio Epiſcopalis Dignitatis, & Juriſdictionis amicitiæ legibus junctus pacificè vivit, cum unico Barone, ſeù
Tenutario Terræ Morciani, pacem habere non poſſe, ut 23
in præciſis terminis noſtri caſus dicebam in diſcurſu, impreſſo *apud Antonell de Jurib. Clericor. fol mihi* 21. & in d. Cauſa admiſit *Sac. Cong. Concil. die 29. Novembris* 1698. ſimili prætenſioni exemptionis à Juriſdictione Superioris, ex adverſo promotæ, reſcribendo: *Negativè, & providebitur in caſibus particularibus*, & addo aliam punctualiorem *Reſolutionem ejuſdem Sac. Congr. Concilii in Aquen. Exemptionis 9 Jan.* 1714. ubi agebatur de exemptione unius tantùm perſonæ, quæ fuit rotundè denegata; Undè multò magis attendenda videtur in præſenti, in qua prætenditur exemptio integri Oppidi, nec non concordant adducti *in par. 1. diſcept. 10. n. 5. & diſcept. 12. nu. 43. To 1.*

Fortiùs, quià contraria prætenſio non eſt nova, noviterque hodiè promota coram hoc Sacro ſancto Conſeſſu, ſed eſt 24
illamet numero, quæ repetitis vicibus facta fuit cor Sac. Cong. Concilii, & ſignanter *die 16. Martii 1716* Quandò cum eodem voluminulo Summario, quod hodiè coram hac Sac. Cong. exhibetur, ſola inſcriptione mutata, & aliquibus numeris additis in fine, adverſus laudabile ſolitum priùs Nobis nullatenùs communicatis, ex adverſo enixis precibus petita fuit ſimilis proviſio cum iſtis verbis: *Cum igitur Epiſcopus &c. aliud non curet, quàm hunc Clerum ſuppeditare, in Carceres ducere, cum Cenſuris affligere, cum pœnis pecuniariis eorum bona ſumere, ac verbis famam tollere &c. Utique omnimoda proviſione indigemus, quæ remittitur eximiæ prudentiæ, ac juſtitiæ EE. PP.* Et clariùs in Folio Sac. Congr. dicta die diſtributo ibi: *Humillimè ſupplicant EE. VV. non ſolum pro*
reſolutione ſequentium dubiorum; Sed etiam pro aliqua pru- 25
denti proviſione, qua ſarta tecta eorum patrimonia, & Sacerdotalis Dignitas conſerventur: Cùmque compotes facti fuerint, mediante favorabili reſolutione dubiorum, cum illo æquè duro, ac amaro addito nobilitèr natis, duriſſimo verò, amariſſimo nobiliùs, atque Eccleſiaſticè educatis, quòd Epiſcopus acritèr moneretur ab Eminentiſſ. Præfecto, & priùs re-
ſcripſerat, quòd idem *Epiſcopus ad actus irretractabiles non* 26
procederet, inconſulta Sac. Cong. duo inevitabilitèr ſequuntur.

Primùm, quòd ad tenorem *literalis Conſtit. 59. ſ. m. Innoc.*
XII. in ejus Bullar. fol. mihi 222. eadem inſtantia nullatenus reſricatur iterum valet hodiè coràm alia diverſa Sac. Con- 27
gr. *Etiamſi concurreret ſpeciale reſcriptum Sanctitatis Suæ, quod in hoc caſu importunè, & ſubreptitiè S. S. cenſe it voluit extortum*, ſunt verba ejuſdem *literalis Conſt. 59. ubi ſuprà §. Quod ſi quis.*

Secundùm verò, quòd repugnare videtur omnibus Juris principiis, quòd pro uno, eodemque delicto, quatenùs
ex adverſo gratis talis denominatione qualificentur opera- 28
tiones Rev. Epiſcopi, quis duplici pœna, & à duobus Judicibus puniatur, ex adductis *per Barboſ. axiom. 182. nu. 3.* cum
aliis,

Digitized by Google

allis, à me cit. *in Inſtit. Crim. lib. 1. tit. 1. numer. 24.*
Aſquè nulla porsùs difficultate, ex quo nimis injurioſum
repuiatur, quemcunque Superiorem privare ſua ordinaria
Juriſdictione in ſubditos, *ad Textus literales in cap. Cùm per-*
29 *ſonæ de Privileg. in 6. & in leg. 1. Cod. de Excequut. rei judic.*
cum aliis, ſequutis à *Rot. in Glennen. Juris mutandi 21. Fe-*
bruarii 1697. §. Cum enim cor. Urſino Et punctualitèr ſcipon-
dit Sac. Cong. Conc. *in Herbipol. 29. Novemb. 1698.* & priùs
in Oſtunen. Indulti 26. Aprilis ejuſdem anni, ut videre eſt *in*
Lib. 48. Decretor. fol. 183. Quando, nedùm ſimile Indultum
exemptionis noluit concedere Archipresbyteru, & Clero
Oppidi S. Viti, ſed adverſus Deſenturem ejuſdem Archi-
presbyteri, & Cleri, (longè minota exageramem contrà
Epiſcupum Oſtuni, ac ſini verba hæc: *Ira odium ſævitiæ,*
audacia, calumnia, falſitas, impoſtura, oppreſſio, malus odor,
30 *paſſio, deſolatio, livor, & tyrannis*; Quæ verba, ut pluri-
mùm qualificata cum ſuperlativis adjectivis, non ſine ani-
mi horrore, repetitis vicibus, nec ſinè magno faſtu, le-
guntur in Scripturis, exadverſo impreſſis, & per totam Diœ-
31 ceſim diſtributis, & ſignanter in hodierna contraria Facti,)
reſcriptum fuit: *Moneatur acritèr Procurator Archipreſbite-*
ri; Quòd reſcriptum, cum multis aliis ſimilibus, ab hoc Sac.
30 Congr. & ab aliis Urbis Collegialibus Tribunalibus, & Sac.
Cong. emanatis, in longè debilioribus terminis perſona-
tum, nullatenùs conſtitutarum in Eccleſiaſtica Dignitate,
regiſtravi *in meis Inſtit. Crim lib. 2. tit. 10 num. 113. & plur.*
ſeqq. quibus addi poſſunt multa alia, etiàm ſecentia, EE.
PP. probè noto.

Nec dicatur, quòd exemptio ſemper concedi, ſolet, quan-
33 do Superior abutitur ſua poteſtate, Mirum enim in rei veri-
tate eſt, quòd de tali abuſu inter omnes alios Subditos nulla
querela, nulluſque clamor ad aures hujus Sac. Congreg. vel
34 alterius Tribunalis Urbis pervenerit ex tot aliis Oppidis, &
Locis noſtræ Diœceſis; Supplicantes obſervare, quòd præ-
cepta Epiſcopi non ſunt ordinationes, reſtrictæ ad ſolam
35 Terram Motciani, ſed edita fuerunt pro tota Diœceſi,
omnibuſque illius Oppidis, & Locis, cum illo addito, quòd
Epiſcopus actualitèr cum multis ex illorum temporalibus
Dominis habet in diverſis Curiis civiles controverſias,
& inſpectiones, concernentes intereſſe illius Menſæ; Et
nihilominùs in omnium ore reſonant verba illa, quæ legun-
tur in Summario, quòd Reverendiſs. Epiſcopus; *Have le-*
vato tutti gli abuſi; Hà fatti fare l'eſercitii ſpirituali; Have in-
ſtruito li figlioli, e figliole alla prima Cummunione; Hà fatta
fare Proceſſioni, con pregare Iddio per li biſogni di S. Chieſa,
e ſalute del Sommo Pontefice, con grande edificatione di tutto il
Popolo; Hà celebrato Meſſa di continuo, facendo Communioni
Generali con l'indulgenze plenarie, conceſſe da S. Santità, Hà
36 *predicato mattina, e ſera per tre meſi continui con grande eſem-*
pio; Ha celebrato Pontificalmente ne Luoghi inſigni, Non hà
fatta tranſazzione, facendo punire li Delinquenti, ſecondo li
Sagri Canoni; Hà introdotta la Taſſa Innocentiana; Hà leva-
to tutti gl'abuſi nelle ordinationi, non pigliandoſi altro, che la
Candela, è Torcia, ad arbitrio delli Ordinandi; E non or-
dina ſe non li meritevoli Licenziò il fù Maſtro d'Atti D. Dona-
to, e D. Franceſco N. N., che volevano arbitrare, con averli
fatto reſtituire il mal tolto; Mettendo pena di Scommunica à
tutti li ſuoi Servi di non prendere coſa alcuna; Hà recitato il
Roſario ogni ſera colle Meditazioni; Hà fatto la Creſima, ſen-
37 *za pigliare la ſolita procurazione, ſecondo li Veſcovi anteceſſo-*
ri, mà l'ave donata; Nubes autem qualificatorum Teſtium,
qui de his omnibus cum juramento deponunt in noſtro Sum-
mario, non loquuntur de auditu, ſed teſtimonium peribent
de his, quorum pars magna fuerunt, itaùt ad augendam
illorum fidem, verificentur de illis ea, quæ de ſe ipſo ſcripta
38 reliquit *S. Joann. Epiſtola* 1. aſſerens, *quod vidimus oculis*
noſtris, quod perſpeximus, & manus noſtræ contrectaverunt,
teſtamur, & annunciamus.

Ut autem EE. PP. manibus palpent inſubſiſtentiam con-
39 trariarum exclamationum, ut modeſtiæ fines non exceda-
mus, eorum ſolita benignitate dignentur obſervare ea, quæ
infrà adnotabimus *num. 61. & pluribus ſequentibus*.

Remanent aliæ conqueſtiones, & prætenſi exceſſus, non
40 ſine myſterio ad faciendam impreſſionem exadverſò repetiti
coràm hac Sac. Congreg. Cùmque iidem, vel actualitèr pen-
deant in aliis Sacris Congregationibus, & Tribunalibus, vel
ab iſtis ſolitis maturitate, juſtitia, & æquitate deciſę fuerint,
non videntur ampliùs ad noſtrum effectum conſiderandæ,
ne duplici pœna unica puniatur operatio, ſeù prætenſum de-
lictum.

Quæ omnia nullum omninò gradum probationis aſſumere
poſſunt ab æquè affectata, & partiali Relatione D. Vicarii
Hydruntini; Ex illius ſiquidèm ultimo paragrapho palpan- 41
tur manibus ſimultates, & malæ ſatisfactiones inter Curiam
Ugentinam, & dictam Curiam Metropolitanam Hydrunti-
nam, ſignanter ex illis verbis: *Per quanto hò potuto conoſce-*
re, tutte le operazioni di detto Monſignor Veſcovo ſono proce- 42
dute per pura animoſità, e per livore contro di quel Pubblico,
e per avere detti Eccleſiaſtici ricorſo à queſta Metropolitana.
Prout etiam talis apparet ex illa alia innegabili facti circum
ſtantia, quod idem Vicarius rotundis verbis approbat con- 43
trariam querelam circà appropriationem, ſibi factam à R.mo.
Epiſcopo Spoliorum Epiſcoporum Caroffæ, & Terrer, eo
tempore, quo contrarium patet ex reſolutione Sac. Cong.
Concilii *in Ugentina Spolii 26. Martii 1716.* Si autem *ſuſpecti,*
atque inimici ſuperiores eſſe non debent, juxtà *Text. in c. Secun-* 44
do requiris de Appellation. multò minùs eidem Vicario Hy-
druntino, ſe aſſerenti inimicum Curiæ Ugentinæ in ſua Re-
latione, præſtanda eſt fides, cohærentèr ad ea, quæ legun-
tur *Eccleſ. 10. 10.* Ultrà quòd ſi naturalis ratio dictat *quod* 45
ſuſpecti, & inimici Judices eſſe non debent, ut dicitur *in d. Cap.*
Secundo requiris & Tertio poſtulas in fine de Appellat. eadem
naturalis ratio paritèr dictat, quòd iidem ſuſpecti, & ini-
mici, neque etiam poſſint eſſe Teſtes, ut in terminis durio-
ſibus Relationis ipſorummet Epiſcoporum, quod in his cir-
cumſtantiis eis non ſit præſtanda fides, firmavit *Rota*, in lo-
cis, citatis *in part. 2. meam diſcept. 7. n. 36. to. 1.* & addo *Rot.*
in Colonien. Matrimonii 9. Jan. 1711. §. 2. n. 7. cor. Falcone-
rio, ubi quòd verum eſt de S. R. E. Cardin. quando in Cau-
ſa judicarunt.

Ut autem videant EE. PP. qualis farinæ ſint Teſtes illi,
qui componunt contrarium Summarum, dignentur obſerva-
re, quòd iidemmet Teſtes de Menſe Martii 1716. in lon- 46
gè majori numero examinati fuerunt favore D. Tenutarii
in alia Cauſa, pendente coràm A. C. in qua, detecta falſi-
tate depoſitionum eorundem Teſtium, iſtæ in nulla fuerunt
conſideratione habitæ, & per ſententiam fuit declaratum,
manutenendum eſſe Clerum Terræ Salvæ in poſſeſſione
exercendi functiones Eccleſiaſticas in Capella San. Blaſii, 47
circà quàm audactèr iidem Teſtes depoſuerunt, eandem Ca-
pellam nunquàm fuiſſe viſitatam ab Epiſcopis, cujus con-
trarium ictu oculi oſtenſum fuit ex actualibus viſitationibus
omnium antecessorum Epiſcoporum; Undè adversùs dictos
Teſtes applicantur ea, quæ refert *Rota Avenionenſis dec. 33* 48
num. 1. & 6. ubi ſequitur illud Virgilii, *Crimine ab uno Di-*
ſce omnes.

In omnem verò caſum, ad hoc, ut veritas triumphet, ut-
que inſubſiſtentia omnium contrariarum criticationum,
& exclamationum undique appareat, & concludentiſſimè 49
demonſtretur, humillimas Reverendiſs. Epiſcopus porri-
git preces, ut EE. PP. dignentur plenam Facti Informatio-
nem demandare particulari Delegato, eis benevolo, omni
integritate prædito, & Partibus non ſuſpecto. Ità enim fiet,
ut cognita, & comprobata veritate factorum, quæ hinc in-
dè controvertuntur, poſſit unicuique adminiſtrari comple- 50
mentum Juſtitiæ, & eodem tempore apparebit, an Epi-
ſcopus abuſus fuerit ſua Juriſdictione, vel potiùs, an alii,
exceſſus illos commiſerint, de quibus iidem Teſtes depo-
nunt, quoſvè in Epiſcopum refundere non dubitant.

Hujuſmodi experimentum non credimus exadversò im-
pugnandum, eo quia in contrario Summario plures affe- 51
runtur atteſtationes, quod modernus Vicarius Generalis U-
gentinus, morum probitate clarus, & ſcientia, dexterita-
te, atque experientia in rebus agendis clarior, in ultima vi-
ſitatione Motclani *fù da quel Capitolo, Clero, e Popolo con*
ſopraſine ſinezze ricevuto, e riverito in forma tale, che nel ri-
torno fatto, lodò quel Clero, e Pubblico, con aver dichiarato,
di non aver practicato, nè oſſervato Capitolo, e Popolo, più
attento, e compito; Itaùt his ſtantibus, & attenta d. noviſſima 52
bona correſpondentia inter Clerum, & Populum ex una par-
te, inter Curiam Ungentinam, ejuſque Officiales, ex al-
tera parte, nullum imminet præjudicium, nullaque allega-
bilis ſit cauſa, vel à remotiſſimis impediens dictam deputa-
tionem ſpecialis Delegati hujus Sac. Congreg. ad proban-
dam, ſeù veriùs intrà evidentiæ fines ponendam veritatem
illorum factorum, de quibus diſputamus.

Supereſt acceſſoria inſtantia pro refectione aſſertarum ex-
penſarum, exadverſò factarum occaſione dictorum præten- 53
ſorum exceſſuum R.mi. Epiſcopi, qui cùm nullo modo ſub-
ſiſtant, ex huc uſque animadverſis, remanet abſque ullo fun-
damento eadem contraria Inſtantia, quæ cùm ulteriùs non
fuerit admiſſa in illis Tribunalibus, in quibus iidem Inſtan-
tes favorabiles reſolutiones, & decreta reportaſſe aſſe-
runt non ſine maxima impropietate prætenditur ab hac
Sac.

Sacr. Congr. ex animadverſis per *Reverendiſs. Anſald. in dec. 24. num* 8. & ex probatis *ſuprà num. 27.*

In eadem Cauſa.

SUpplicamus pro nova audientia adverſus reſcriptum hu-
jus Sac. Congr. diei 4 Sept. 1716. & ſperamus fieri voti
54 compotes, quia non ſubſiſtunt in facto ea, quæ ex adverſo
ſuppoſita tanquam indubitata fuerunt EE. PP. In quibus
circumſtantiis claudicationis facti gloria reputatur Supre-
morum Tribunalium, nedùm novam audientiam adversùs
reſolutiones, jam captas, concedere, ſed illas quoad Cau-
ſæ merita, revocare, Sapientum more, conſilium mutan-
do, circa quòd habemus celebre Juſtiniani exemplum, &
celebriora ſunt verba ejuſdem, quæ leguntur in *Authen de*
55 *Nup. poſt principium*, ibi: *Non enim erubeſcimus, ſi quid
melius horum, quæ ipſi priùs diximus adinveniamus hoc
ſancire, ac competentem prioribus imponere correctionem*; Et
de laudabili ſtylo Sacrar. Congr. teſtes ſunt *Pignatel. conſult.*
162. *num.* 17. *tom.* 4 *& Card. de Albic. de Inconſt. in Judic. in
præfat. à num.* 42. *uſque ad fin.*

Procedendo autem cum tenore contrariæ reſolutionis, hæc
duas habet partes Primam, quod Epiſcopus vocetur ad Ur-
56 bem; Secundam verò, quòd ab ejus Juriſdictione, exima-
tur integra Terra Morciani, & ſubiiciatur Epiſcopo Galli-
politano, ad tempus, Sac. Congr. benè viſum.

Quo ad primam partem, premittimus verba illius Sacro-
ſancti Generalis Concilii, à quo plura Catholica Eccleſia
57 conſequuta eſt commoda, quàm ab omnibus aliis Generali-
bus Conciliis, ſimul unitis experientia teſte, & id obſer-
vanta *Card. Pallav. in Hiſtor. ejuſdem cap.* 1. *num.* 4. cum
aliis, à me allegatis *in Tom.* 1. *part.* 2. *diſcept.* 2. *num.* 208.
In illius enim *ſeſſ.* 13. *cap.* 6. *de Reformat.* loquendo de acceſ-
58 ſu Epiſcoporum ad Urbem, ita determinatur: *Epiſcopus,
niſi ob cauſam, ex qua deponendus, ſivè privandus veniret,
etiamſi ex officio, aut per inquiſitionem, ſeù denunciationem,
ſivè alio quovis modo procedatur, ut perſonaliter comparear,
nequaquam citetur, vel moneatur.* Quod ampliavit *Pius IV.
in ejus Conſt.* 10. §. 3. *in Bullar, novo tom.* 2. etiam in caſibus
quorumcumque criminum, & exceſſuum atrociorum.

Cauſæ verò propter quas Epiſcopi deponi, vel privari
59 poſſint. enumerantur à *Vener. in exam. Epiſc. lib. 4. cap.* 18.
num 4. ibi: *Quæ delicta ſunt, quæ de jure petunt in Epiſco-
pis depoſitionem, ſeù degradationem? Crimen hæreſis; Læ-
ſæ Majeſtatis contra Summum Pontificem, vel Reges; Si Epi-
ſcopus ſit aſſaſſinus. Si falſificet Literas Apoſtolicas; Si agro-
rum depopulator ſit; Si ſit inobediens Summo Pontifici; Si ſit
ſimoniacus ſimonia reali. Si in Monaſteriis ſtupret Virgines, &
60 ſi ſit falſificator monetæ.*

Non poſſumus autem evidentiùs oſtendere, quàm longè
diſtent à præſenti vexatione Epiſc. Ugentini hujuſmodi a-
61 trociſſima crimina, niſi, præter ſolitum quidem, ſed non
præter neceſſitatem, percurrendo contrarium volumino-
ſum Summarium à numero primo, uſque ad ultimum, hu-
millimas in hac parte effundentes preces, ut EE. PP. di-
62 gnentur nobis ignoſcere Scripturæ prolixitatem, cohæren-
tèr ad ea. quæ ſcripta reliquit *S. Bernard. lib. 3. de Conſide-
rat. ad Eugen. cap.* 3. ſequutus à *Melon ad dec. Cæſar. de Graſs.
in Explicatione Paradoxorum num.* 109 *& à Rot. in dec. 60. n.
2. cor. Reverendiſs. Anſaldo.*

Num. 1. Monitorium, in hoc numero regiſtratum, re-
ſpicit meram civilem controverſiam, & recuperationem
63 bonorum Menſæ Epiſcopalis, cum reintegratione Eccleſia-
ſticæ Immunitatis, in capitibus, in illo contentis, & ob
quæ deventum fuit ad illius expeditionem, ſuſpenſa Cen-
ſurarum publicatione. Quæ, nedùm comprobantur ex
noſtris Scripturis, in præterita propoſitione diſtributis, ſed
etiam ex Partis Summario; Poſito autem, quòd agatur de
actu, geſto per Epiſcopum in figura Judicis, applicatur
concluſio, uno ore admiſſa à Doctoribus; & amplexa à
64 magnis Tribunalibus, quod non teneatur, nec poſſit pro-
cedi criminalitèr, niſi concurrentibus dolo, & baratraria,
ex adductis in *meis Inſtit. Crim. lib. 2. tit. 10. num* 33. *& ſeqq.*
ea ratione, quia aliàs nimis ſegnes eſſent Judices in judican-
do, ſi poſſent timere Proceſſus, & penas criminales, non
pro operationibus irregularibus, & de facto, ſed prò juri-
dicis, & legalibus operationibus, quæ deindè à Succum-
bentibus nullæ, & inſuſſiſtentes prætendantur.

Num. 2. Sententia Metropolitani Hydruntini abſolven-
65 tis quinque Sacerdotes, ob prohibitam delationem armo-
rum, nil commune habet cùm probatione delictorum, de
quibus ſupra *n.* 64 Cùmque emanaverit, eò quià, ut dicitur
in contraria ſententia, dd. Sacerdotes reperti fuerunt non
culpabiles neque punibiles, non autem ex capite innocen-
tiæ, non operatur illum effectum, quem importat ſententia, 66
lata ex capite innocentiæ, eo quia poſſunt iidem taliter abſo-
luti ex novis probationibus reperiri culpabiles, & punibiles,
ex adductis in *meis Inſtit. Crim. lib. 4 tit. 8. à n. 9. uſque ad n.* 16.

Num. 3. *&* 4. Suſpenſiones Archipresbyteri Protopapæ,
& Sacerdotis Joannis Ricchiuti, proceſſerunt ex motivis,
indicatis Sac. Congr. Conc. in qua nullas fecit partes Epiſc. 67
quando iidem abſolutionem ab eadem Sac. Congreg. obti-
nuerunt.

Num. 5. Fides ætatis Præsbyterorum Morciani, nil com- 68
mune habet cum delictis Epiſcopi.

Num. 6. Intimatio futuræ viſitationis in dicta Terra Mor-
ciani, ſolet ſemper præcedere viſitationem, eſtque immu- 69
nis ab omni culpa.

Num. 7. Atteſtatio Laicorum Terræ Morciani circa ea,
quæ ſequuta fuerunt in ultima viſitatione, nil concludit cir- 70
ca delicta, ſed potiùs probat tumultum in Eccleſia, ut vi-
dere eſt *liter H. in fine*; Qui tumultus comprobatur paritèr
in contrario Summario.

Num. 8. 9. 10. 11. *&* 12. Citatio quinque Sacerdotum,
comparitio eorundem, cum aliis ſubſequutis actibus merè 71
civilibus, fuerunt perpenſi à Sac. Congr. Conc. coram qua
Epiſcopus nullas deduxit exceptiones, ſuntque actus merè ju-
diciales eiſque nullo colore impingi poteſt titulus delictorum.

Num. 13. 14. 15. 16. 17. *&* 18. Similes citationes Archipres-
byteri Protopapæ, & Sacerdotis Leonardi Pizzolantis, & 72
Innocentii Vincentii, cum aliis actibus, concernentibus ex-
hibitionem Librorum Locorum piorum, quorum redditus
adminiſtraverant, nullum involuunt delictùm, nullam-
que important crudelitatem, vel ſevitiam.

Num. 19. 20. *&* 21. Reintegratio dicti Archipresbyteri Pro-
topapæ, & Sacerdotis Leonardi Pizzolantis, demandata à
Sac. Congr. Concilii, obtenta fuit, abſque nulla judiciali 73
oppoſitione Epiſcopi.

Num. 22. & 23. Capitula fundationis Montis Pietatis Mar-
ciani, illiuſque adminiſtratio penes Laicos circa quæ relin- 74
quimus veritati ſuum locum.

Num 24. Abſolutio cum reincidentia Alexandri Protopa- 75
pæ reſpicit cauſam, merè judicialem.

Num 25. Petitio Copiæ Actorum circa tumultum, cum reſ-
poſione Vicarii, quòd proceſſus non erat adhuc terminatus. 76

Num 26. Reiteratio ejuſdem petitionis, cum reſponſio- 77
ne Vicarii, quòd Cancell. erat abſens.

Lit. D. Dicitur, proceſſum conſtare ex 25. dumtaxat pa-
ginis, ſed abſque ullo probationis veſtigio id gratis ubique 78
aſſeritur.

Num. 27. 28. Reiterationes ejuſdem petitionis copiæ Acto-
rum cum reſponſione Vicarii, quòd dederat ordinem pro 79
terminatione Proceſſus.

Num. 29. Exhibitio Cancellarii, quòd Copia Actorum *è
quaſi finita, e pochi giorni vi vogliono per terminarſi*, & peti- 80
tio ducat. Regni 30. qui ſunt 20. circitèr mon. Rom. pro ar-
rha eorundem Actorum, cum illa expreſſa declaratione;
*Che ſe ſi replicaſſe, che la ſomma di docati trenta di caparra foſ-
ſe eſorbitante &c. quando vederanno lud. copia, conoſceranno
che la detta caparra &c. non ſia eccesſiva.*

Num. 30. Reiteratio petitionis pro copia Actorum, quæ
exibetur prompta, prævia ſolutione mercedis Cancellarii,
ad rationem, taxatam *ab hac Sac. Cong. in Savonen.* 4. *Se-* 81
ptemb. 1693. *quæ* eſt in hac materia magiſtralis.

Lit. B. Reperitur hic apoſtilla, cum illa aſſertione, quòd
Proceſſus conſtabat ex 15. paginis, idque abſque ulla prorſùs 82
juſtificatione.

Num. 31. Inſtantia Promotoris Fiſcalis, ut caperetur In-
formatio circa tumultum, qui probatur etiam ex contrario 83
Summario.

Num. 32. Affectata fides extrajudicialis quinque Teſtium
Morciani, quod octo Teſtes, concorditer deponentes favo-
re Epiſcopi, ſunt illius partiales, inter quos, non ſinè ma-
xima improprietate, annumerantur Sacerdotes Fabius Fer- 84
ſinus, & Orontius Binnetti, qui, tanquam Patentati R.
Fabricæ, & Nunciaturæ Neapolis, ſunt prorſus exempti
ab illius Juriſdictione: Necnon cum eadem improprietate
vocatur partialis Epiſcopi alter Sacerdos Joannes Conſtan-
tinus, cujus germanum fratrem, nomine Hieronymum,
idem Epiſcop. paulò ante privaverat Oeconomatu.

Num. 33. *&* 34. Duo teſtes Fiſcales ſuper tumultu. Com- 85
probantur etiam illorum dicta ex contrario Summario.

Num 35. Atteſtatio aliorum teſtium Fiſcalium ſuper tu- 86
multu. Ut ad proximum.

Num.

Digitized by Google

Num. 36. Affectata extrajudicialis atteſtatio Sacerdotis
Joannis Lecce Oeconomi, in qua gratiam Tenutarii, &
87 ad liberandam proprium Patrem ab ejus indignatione, tot,
& tanta inveriſimilia proprio marte aſſeruit, ut nihil inve-
riſimilius valeat excogitari, adverſus quam proinde adaptan-
88 tur ea, quæ leguntur apud *Gaſpar. de Valdeur.* relatum *in
diſc* impreſſo *apud Antonell. de Jurib. Cleric. fol. mihi* 124. ibi:
Et quis innocens eſſe poterit, ſi accuſaſſe ſufficeret? Ultra quod
conſtanter ſupponitur, quod conſcientia ductus, ſuam atte-
ſtationem ſolemniter retractaverit.
Num. 37. Particula Relationis Vicarii Hydruntini Me-
tropolitani, in qua fatetur diſſenſiones, & malas ſatisfactio-
89 nes cum Curia Ugentina.
Num. 38. Relatio Epiſcopi Ugentini, tranſmiſſa ad Sac.
Cong. Conc. cum contrariis Notis, non ſine pulchris phra-
90 ſibus exaratis in illius margine, relativis ad contrarium
Summarium, quibus proindè applicantur omnes reſponſio-
nes, à Nobis datæ eidem contrario Summario.
Num. 39. Sententia *A. C.* favore Sacerdotis Thomæ de
Rabeis, ejuſque fidejuſſorum; Eſt actus, ſer. ſer. geſtus à
91 Curia Ugentina, & adverſus illum pendet appellatio, in
ſuſpenſivo, admiſſa à Tribunali Signaturæ Juſtitiæ. Qua
appellatione attenta, perinde habenda eſt, ac ſi non emanaſ-
ſet, *ex notis Juribus*, de quibus in meo *Tract. de Livell. cap.*
92 1. §. 19. *num.* 10. cum aliis apud *Rot. cor. Celſ. dec.* 230. *n.* 15.
Num. 40. Atteſtatio quatuor teſtium Terræ Juliani cir-
ca excluſionem tumultus in viſitatione anni 1715. Ultrà
93 probationes, exhibitas in noſtro Summario, idem tumultus
ad hominem comprobatur etiam ex atteſtationibus, conten-
tis in contrario Summario.
Num. 41. Epiſtola Nuncii Neapolitani, cum ſola, & ſim-
94 plici inſertione Relationis Vicarii Hydruntini, circa expoſi-
ta in Memoriali, porrecto nomine Univerſitatis Morciani.
Exprimi hìc nullatenùs poteſt, quantum gravatus fue-
95 rit Epiſcopus à dicto Vicario Hydruntino in hac Relatio-
ne, quæ nihil aliud eſt, quàm mera, & ſimplex tranſcri-
ptio omnium querelarum, & contrariarum exclamationum,
nullumque habemus principium, medium, & finem ſubſiſten-
tiæ, & probationis eorum, quæ gratis obiq; in hac Relatio-
tione aſſeruntur; Eo quia idem Vicarius in §. *ultima* dictæ
Relationis non ſinè myſterio aſſeruit, juſtificationes, &
probationes earum aſſertionum, quæ in illa continentur,
nec non illæ, quæ concernunt ſubſiſtentiam proprii judi-
96 cati, conſervari ab ipſo, juxta illa verba: *Di tutta quan
to hò riferito, hò procurato tenermi appreſſo di me legitimi do-
cumenti*: Si enim uno ore admittunt Doctores, referenti
nullam fidem præſtandam eſſe, niſi conſtet de relato, ex
97 adductis per *Surd conſ.* 5 *num.* 57. & firmatis per *Rot in dec.*
208. *num* 4. *cor. Bich. & dec.* 390. *num.* 15. *cor. Priol.* relin-
quimus EE. PP. cogitandum, quanta fides danda ſit eidem
Vicario, retinenti in manica aſſerta illa documenta, quæ
poſſunt comprobare illas Relationem. Atque notam in hac
parte eſt, ut in his circumſtantiis fides nullatenus tribuen-
98 da ſit ſimilibus Relationibus, non Vicariorum, ſed eo-
rundem met Epiſcoporum, quando affectionem habent in
cauſa, vel in illa judicarunt, ut vidimus ſupra *n.* 45. Qui-
bus addo preciſa verba Sacr. Rotæ loquentis de Electorali
Curia Trevirenſi, quæ in Cauſa judicaverat, juxta præci-
99 ſos terminos noſtri caſus, *in Colonien. Matrimonii 9 Janua-
rii* 1711. §. 2. & 3. *coram Falconeria*, ibi: *Et quamvis DD.
non dubitaſſent de eximia ejuſdem Epiſcopi integritate, nihi-
lominus ex quo Trevirenſis Curia in Cauſa judicavit, à littera-
li Juris Canonici ſanctione ſibi ipſi præcluſam noverant viam
credendi Judicium atteſtatiantibus, &c. & præſertim quando
Pars contradicit, & eidem atteſtationi ſtare non vult poſt Ho-
ſtien benè Jo: Andreas &c.*
Num 42. Reſponſiones Epiſcopi adverſus diverſa capita
gravaminum, ſibi communicata à Nuncio Neapolitano,
100 cujus apoſtillæ ſunt meræ exagerationes, & gratuitæ aſſer-
tiones illius Subditorum, ſuitq; ſupra adequatè reſponſum
omnibus illis numeris contrarii Summarii, qui ex adverſo ci-
tantur in d. margine hujus numeri.
Num. 43. Alia Epiſtula Nuncii Neapolitani cum alia
101 Relatione Vicarii Hydruntini, circa expoſita in Memo-
riali, nomine Tenutarii SS. D. N. exhibito; In qua no-
tandum occurrit, quod Nuncio ſuppoſitum fuit, quod do-
cumenta, enunciata in ejus Scripturis, *ſaranno preſentate
dal ſuo Agente in coteſta S. Cong.* quod nullatenùs fuit adim-
102 pletum, & proindè non potuimus, neque poſſumus eiſdem
adæquatè reſpondere, & uti Scripturæ extrà acta dicuntur ex-
trà Mundum, juxtà notoria axiomata de quibus *Rot. dec.* 1341
n. 33. *cor. Coce.*

Hæc ſecunda Relatio Vicarii Hydruntini in omnibus
concordat cum modo, ab eodem obſervato circa compoſi-
tionem primæ, eò quia nullibi juſtificantur ea, quæ in illa le- 103
guntur, aſſerendo pariter in ultimo §. *Si conoſce dalli docu-
menti delle giuſtificazioni, e dell' eſpoſto, eſſibitimi, quali ri-
tengo ad ogni ordine, &c.* Diſcrepat autem in illa eſſentialiſ-
ſima circumſtantia, quod illam compoſuit inaudito E-
piſcopo, & ad inſtigationem Oppoſitorum dumtaxat, ut
ipſemet teſtatur in §. 1. ibi: *Mi fù traſmeſſa l'ingionta Suppli-
ca, &c. impoanendomi, che in aſſenza di queſto Monſig. mio Ar- 104
civeſcovo, ſentiti prima gl' Intereſſati, à riſerba di Monſignor
Veſc. di Ugento, doveſſi farle diſtinta Relazione, &c.* Cùm enim
habentes intereſſe in hac Cauſa, *à riſerba di Monſignor Ve-
ſcovo d'Ugento*, ſint ſoli, & unici Oppoſitores, ex hac clara
declaratione Vicarii remanet manifeſtum, compoſuiſſe di-
ctam Relationem ad inſtigationem eorundem Oppoſito-
rum dumtaxat.
Supplicates hìc obſervare, quod documenta illa, quæ
in comprobationem utriuſq; Relationis replicatis vicibus aſ-
ſeruit Vicarius penes ſe retinere, quæve ab eiſdem Oppoſi- 105
toribus ſibi conſignata fuere, non poſſunt eſſe, niſi illa-
met numero, & pondere, quæ in eorum Summario fue-
runt exhibita, ne dicamus, eadem documenta, reſpicien-
tia propriam favorem, noluiſſe exhibere in hac Sac. Cong.
& in aliis Tribunalibus Urbis adverſus fundatam præſum-
ptionem, canonizatam *in leg. Si quis fortè §.* 1. *ff. de Pen.*
ibi: *Non enim debebat tam magnam rem tandiu retinere*, cum 106
aliis apud *Rot. dec.* 223. *n.* 16 *cor Royas*.
Et propterea in rei veritate, & cum omni ſermonis pro-
prietate, nihil aliud appellari poſſunt dd. Relationes Vi-
carii Hydruntini, quam Reſtrictus, ſeù Summæ illarum
Scripturarum, & affectatarum atteſtationum, ex quibus 107
compoſitum fuit idem contrarium Summarium cui proin-
dè nullum omninò probationis gradum addunt, eo modo,
quo Summa *Lezzanæ*, *Dianæ*, & ſimilium, non ſunt ma-
joris authoritatis, vel ponderis, ac ſint Opera illa dd. Au-
thorum, ex quibus excerpta fuerunt. Ultra quod contraria
prætenſio, ut credatur eidem Relationi, videtur tendere
ad comprob. maximum illud inconveniens, improbatum in
Capit. Licèt ex quodam de Teſtib. ut nimirum major præſte-
tur fides copiæ, ſeù Relationi dicti Vicarii, ac præſtan-
da ſit atteſtationibus, ſeù originalibus exhibitis in contrar. 108
Summ. ex quibus illa fuit compoſita, cum aliis citatis à *Rot.
in Caval. seu Pecun* 15 *Jan.* 1696. §. *Similitèr cor. Olmo*, &
in Lauden Penſ. 4. *Jul.* 1696. §. *Neque cor. Caprar.* & *in meo
tract. de Matrim.* §. 27 *n.* 23.
Prætereà tria alia particularem merentur obſervationem
in hac ſecunda Relatione. Primum quod in §. 7. & §. 10. ex-
preſsè remittit ſe idem Vicarius ad Scripturas, exhibendas, 109
quas adverſus laudabilem ſtylum omnium Tribunalium
Urbis, & Orbis videre nullatenus potuimus, quia Nobis
communicatæ non fuerunt. Secundum verò, quod in d. §.
7. ad aggravan. operationes Epiſcopi ſupponit, ab eodem
fuiſſe priùs habitum recurſum ad Judices laicos; Quod non
concordat cum contrario Summario; Ex quò patet, quod
recurſus ad eundem Judicem habitus priùs fuit ab Oppoſi-
toribus. Tertium denique, quod rotundis iſtis literis com- 110
probat idem Vicarius differentias inter ejus Curiam, &
aliam Ugentinam in §. *ultimo. Per levare cattiva di quel Publi-
co, come oſſequioſo al ſuo Padrone, e per havere dd. Eccle-
ſiaſtici ricorſo a queſta Metropolitana da detta indebita carcera-
zione, &c.* Ex qua ultima facti circumſtantia ſequitur,
nullam fidem præſtandam eſſe eidem Vicario, etiam ſi
nullam aliam admitterent exceptionem ejus affectatæ Re-
lationes, Textus eſt æquè rotundus, ac punctualis in 111
cap. Cùm à nobis de Teſtib. ibi: *Canonica, & Civilia Jura
ſequentes diſtinctiùs inhibemus, ne unius Judicis, quantæcum-
que fuerit authoritatis, verbo credatur*, quem in punctuali-
bus terminis alterius Relationis Celſiſſimi Epiſcopi Trevi- 112
renſis ſequitur *Rot. in Colonien. Matrimonii 9. Januarii* 1711.
§. *Præterea in fin cor. Falconeria*.
Num. 44. Reſponſiones Epiſcopi, datæ Memoriali SS.
D. N. porrecto à Tenutario, cujus apoſtillæ, veluti innixæ
aliis numeris contrarii Summarii, vel uti deſtitutæ omni fa- 113
cti aſſiſtentia, & legali probatione, nullam aliam merentur
reſponſionem, prætèr illam, quam ſigillatim dedimus eiſdem
numeris contrarii Summarii.
Num 45. Relatio Præſidis Lycien. Comprobantur multa
ab hac Relatione, quæ ex adverſo mordicùs controvertun- 114
tur, nempè.
Super primo Injuſta, & punibilis extractio Sacerdotis Ge-
miniani Paliani, blandis verbis facta ab Eccleſia S. Ma-

riæ de Monte Carmelo, Terræ Moreiani, illiuſq; violenta
115 reductio ad Carceres Laicales, in quibus coactus fuit ſe o-
bligare favore Tenutarii. Quòd enim blandis verbis à lo-
co immuni extractus gaudeat Immunitate, quodque illum
taliter decipientes, & extrahentes, excommunicationem
incurrant, eſt propoſitio, quotidiè cannonizata à Sac.
Congr. Immunit. *ut videre eſt apud Ricc. in Synopſi Decr. Sac.*
116 *Congr. Immunit. verb. Extractio doloſa per tot.* Et propterea
Monitorium Epiſcopi pro reintegratione d. Immunitatis o-
mni Jure ſubſiſtens erat, & eſt.

Super Secundo. Comprobatur etiam æqualitèr injuſta
117 carceratio Sacerdotis Nicolai Ferſini, & Clerici Thomæ de
Notariis ex eadem cauſa, & in vindictam fugæ d. Sacerdotis
Geminiani Paliani.

Super tertio. Verificatio illius operationis de Notariis, ef-
118 fectu punctualitèr ſubſequuto, repetentis ſuum cubile, com
modatum Procuratori Capituli pro ſervitio Epiſcopi, eo
tempore, quo iſte volebat ire dormitum. Item molitura
frumenti, ad eundem ſpectans & ad Archipresbyterum
in Molendino, exiſtente ſubtus cubiculum, præparatum
pro Epiſcopo, abſque ulla urgenti neceſſitate continuata
uſque ad a. noctis horam.

Super quarto. Similis concludens verificatio illius rumo-
ris, ſeù tumultus, circà quem tantus exadverſo factus fuit
rumor pro illo excludendo, coràm Sac. C. C. replicatis vi-
119 cibus ſemper illud negando; Et nihilominùs ex hac Rela-
tione, exadverſo exhibita, intrà evidentiæ fines ponitur,
ſignantèr ex ſequentibus verbis: *Strepitando d. Economo, diſ-
ſe, che volevano da eſſo? E di andare a dire à d. Mon gnore,
che non lo volevano laſciar uſcire, & uſcì da quella Sagreſtia
per andarſene; Fù però trattenuto da alcuni di quelli Preti,
e queſta causò rumore di voci in detta Chieſa &c. Detto Prelato
eſſendoſi avvicinato nella Porta di detta Chieſa Parrocchiale,*
120 *avendo inteſo tal rumore diſſe. Tumultus in Populo*. Ex
Scripturis igitur, exadverſo exhibitis, quæ ex vulgatis ple-
nam faciunt probationem, concludentiſſimè probatum
habemus, rumorem hunc non fuiſſe ens rationis, ſed ve-
rum, & reale, & æqualitèr notorium, & quidem in ipſa
Eccleſia erga illius Parochum, ſeù OEconomum, & ante
oculos Epiſcopi.

Super quinto. Anticipatus diceſſus Orontii Lecce, Patris
121 Sacerdotis Joannis Lecce OEconomi Morciani, qui cùm
*aveſſe ſtabilito ritirarſi con la ſua Famiglia nella Terra di Sal-
ue, nel meſe venturo di Maggi &c. Per dett accidente, occor-
ſo in d. meſe di Marzo nel modo riferito, per evitare ogn'in-
convenienza, che poteſſe ſortire dopo la partenza di d. Monſi-
gnore &c. ſi parti da d. Terra di Morciano*, & ſic feſtinantèr
diſcedendo duobus menſibus ante ſuum deſiderium, & de-
terminationem diſcedendi.

Super ſexto. Evidens probatio moleſtiarum, & vexatio-
122 num illatarum Leonardo Lece, ejuſque diſceſſus à Terra
Moreiani, eo quia abſque licentia Tenutarii procurabat, ut
ejus filius initiaretur prima tonſura, idque *per timore &c. e
la verità ſi è non eſſerſi clericato d ſuo figlio, che ſi dice per timo-
re &c. il quale abbia procurato, che nè meno ſi clericaſſero al-
cuni altri*, ſunt verba præcit. d. Præſidis; Quæ impedimen-
ta, & operationes Dominorum temporalium, nè liberè
123 clericalem vitam ei gant ſubditi, non ſunt immunia ab illis
pœnis, quæ latiùs continentur in *Tom. Epiſt. Sac. Congr. Im-
munit. anni 1691 fol. 33. à tergo*, ubi tertiò Locorum Ordi-
nariis injungitur, ut eccleſiaſtico zelo omnibus Canonicis viis
provideant, nè in his caſibus eccleſiaſtica lædatur immuni
tas, etiam indirectè, mediante Conſanguineorùm perſequu-
tione, de quibus latè *Monacell. in Formul. tom. 3. tit. 1. for-*
124 *mul 6. num* 18. & latiùs in meis *Inſtit. Crimin lib.* 1. *tit.* 10.
§. 1. *num finali*. Iſte autem procedendi modus, ſeù abuſus
reſpectu Dominorum temporalium noſtris temporibus ni-
mis latè patet, & propterea eo magis Epiſcopi ad illum eli-
minandum invigilare debent.

Ex quibus remanet manifeſtum quòd, vel Monitorium
125 Epiſcopi ſer. ſer. expeditum, & exequutum, erat in omni-
bus ſuis partibus juſtificatum, vel ſaltèm in majori parte,
atque in principalioribus facti circumſtantiis. In omnem ve-
rò caſum nullo modo dici poteſt gravans, eo quià cum ex
notoriis de quibus ſuprà *diſcep.* 5. *num.* 121. æquivaleat cita-
tioni, poterant citati, ſeu moniti in illius termino adduce-
re omnes exceptiones, eis competentes.

Num 4. Reſpectu hujus epiſtulę, ac aliarum ſimilium in-
formium Scripturarum, quę exhibitę fuerunt in hoc Summa-
126 rio, enixis precibus exoramus EE PP ut dignentur Epiſcopo
concedere id, quòd non denegatur cuicumque Litiganti in o-
mnibus Tribunalibus Urbis, & Orbis ut ſcilicèt antequàm
condemnetur ex Scripturis, & Epiſtolis quæ ſcriptæ aſſe-
runtur, ſivè ab ipſo, ſivè ab aliis, recognoſcantur eędem
Scripturæ, juxtà laudabilem praxim dictorum Tribuna-
lium, de qua *Veſtr. in Prax. lib. 6. cap. 1. ſub. num. 8. Ridol-
ph.* paritèr *in Prax. part. 1. capit. 2. numer.* 138. *& ſequen.
Card. de Luca de Judic. diſcurſ.* 29. *num.* 37. *& Anſald. in ad-* 127
dit. ad deciſ. 51. *num.* 29. uniformi calamo probantes iidem
Authores, quòd in Scripturis non recognitis non poſſint à
Judicibus figi pedes, nedùm ad condemnandum, ſed neque
etiam ad inquirendum.

Videtur ſiquidèm, nimis durum, & æquè amarum id,
quòd exadverſo prætenditur, ut ſcilicèt fidem faciant ad
condemnand. Epiſcopum pœna graviſſima acceſſus ad Ur- 128
bem, & alia æquè gravi eximitione integræ Terræ Morcia-
ni ab ejus Juriſdictione, illæ Scripturæ, quas non potui-
mus vedere, neque originalitèr, neque ſaltèm in copiis,
neque ſimplicibus, neque ſer. ſer. recognitis. Sicuti enim
in contrario Summario, abſque ulla operatione intellectus
palpatur manibus error ille, qui irrepſit inſcriptioni Epiſto-
læ, ſivè ex culpa Amanuenſis, ſivè alteriùs perſonæ, ſoli
Deo notæ, denominationis Præſidentis Sacri Concilii Tri-
dentini, ità potuerunt ex eodem calamo ortum habere ver- 129
ba illa dictarum Epiſtolarum, & aliarum Scripturarum, ſu-
per quibus exadversò ſiunt multæ, & magnæ exageratio-
nes, abſque ullo tamen ſtabili, & ſolido fundamento veri-
tatis, ob eſſentialiſſimum defectum neceſſariæ recognitio-
nis dictarum Scripturarum, & Epiſtolarum.

Iterùm repetentes hic noſtras humillimas preces, ſub illa
conſideratione, quòd ſumus in Judiciis, in quibus uno ore
receptum eſt, quòd procedendum non eſt cum illis notitiis, 130
quæ etiam per rei evidentiam, atque propriorum oculorum
viſionem, privatìm notæ ſunt Judicibus, ſed judicandum
eſt ſecundum acta, & probata; Itaut Teologorum Prin-
ceps *D. Thom.* 2. 2. *qu.* 67. *art.* 2. & cum eo innumeri illi Au-
thores citati à *Paſſerin in Tribun Regul quæſt.* 28. *art.* 2. *à n.* 131
34. de quibus in meis *Inſtit. Crim lib.* 4. *tit.* 8. *num* 33. *& ſeqq.*
aſſerunt, Judicem, cui ex actis conſtat, Titium occidiſſe
Cajum, teneri eum capitalitèr damnare, quamvis ex pri-
vata ſcientia eidem Judici evidentèr notum ſit, occiſorem
fuiſſe Sempronium.

Non omittentes inſinuare, quòd ex hoc Summario conſi-
derato, ut cantat copia, legalitèr non recognita, combi-
nata cum alia Epiſtola, paritèr exadversò impreſſa, cla- 132
rè patet, litem coràm Judicibus Laicis fuiſſe introductam
ad inſtantiam Oppoſitorum & quòd magis eſt, controver-
ſiam reſpicere res feudales Colonorum Gemini, & Pompi-
gnani, in quibus circumſtantiis rerum. In feudum poſſeſſa-
rum à perſonis eccleſiaſticis, & originem habentibus à Lai-
cis, non deſunt Doctores, aſſerentes Judicem Laicum eſſe
competentem, jux à diſpoſitionem *Text. in cap. Ex tran-* 133
miſſa, & cap. Verùm de Foro compet. ubi latè *Fagn num.* 10.
& ſeqq Pignatell conſult. 5. *num.* 20. *& ſeqq. tom* 5. *& Ray-
nald. Rer crim. tom* 1. *ſupplet.* 5. *num.* 51 *& ſeqq.* ubi cum
Pignatell ubi ſuprà, teſtatur, ita ab hac Sacra Congr. fuiſſe
reſolutum *in Taurinen.* 18. *Maii* 1602. *& in S. Angeli* 15. *Aug.*
1620 & alibi ſæpè

Quidquid autem ſit de ſubſiſtentia hujus opinionis, circa
quam relinquimus ſuum locum veritatis, hoc unum eſt cer-
tum, quòd ſi illam fuit ſequutus Epiſcopus, circa quòd pa- 134
ritèr nihil certi affirmare poſſumus, ſaltèm excuſandus eſ-
ſet ab omni pœna, & multo magis à graviſſima acceſſus ad
Urbem, & exemptionis integræ Terræ Morciani ab ejus
Juriſdictione, eò quià comunitèr receptum eſt inter Docto-
res, quòd pro excuſatione à pœna quælibet cauſa, etiàm 135
minùs juſta, immò larua, & beſtialis admittitur, & excu-
ſat, ex deductis per *Honded. conſ.* 68. *num.* 31 *tom* 1 *& Cen-
ſal dec. Lucan.* 34. *num.* 14. *& Reverendiſs Anſald in Addit.
ad dec* 72. *num.* 34 & firmatis per *Rota in deciſ.* 15. *num.* 16.
coràm Celſ & deciſ. 158. *num.* 3. *par* 13 *recent.*

Num. 47. Ea, quæ continentur in hoc numero, & acri ſty-
lo exagerantur in contraria Scriptura, tanquam magni ex- 136
ceſſus, & enormia delicta Epiſcopi, non poſſunt, niſi cum
maxima compaſſione ut modeſtè loquamur, ſub oculis haberi.

Exageratur enim tanquam exceſſus, & imputatur ei in
delictum, prohibitio, *nè Sacerdotes ſtent capite detecto coràm
Baronibus eorùmque Uxoribus, & filiis & uti equipedes, & aſſe-* 137
*clæ ſiunt atq; non ſolùm Factores Agentes, atq; Geſtores negotio-
rum appellari affectant ſed quod ejus, & abominabile, atque in-
decentius eſt, Creati dici cupiunt* Et tamen adverſus hujuſmo-
di incovenienſ ſuo tempore, quando non erat adeò frequens,
exclamabat *Felin. in rub. de Major. & Obedient.* his verbis:
*Sacerdotes dicuntur pares Regum, & Principum. Nota contra il-
los mi-*

los miſeros Sacerdotes, qui hodiè faciunt ſe Familiares, Capellanos, & Gaſtaldos &c. exiſtimantes eſſe ſibi ad anum gradum gloriæ imperare. & concuicare i a viliſſimis obſequiis. Atque
138 que noſtra ætate eaſdem exclamationes renovavit æque pius ac doctus *Monacel. in Form. to.1. tit 5. Form.8. n.22.* ibi: *Quod Sacerdotes inſerviant Laicis in Officiis vilibus Domus, fœminiſque nobilibus ancillentur, ac ſi eſſent homines infimæ conditionis &c.* ubi ulteriùs teſtatur, id fuiſſe rigoroſè prohibitum, mediante *encicl yca Epiſtola*, ſcripta omnibus Italiæ Epiſcopis *die 16. Martii 1697. mandato hujus Sac. Congrag.*

Imputatur in delictum prohibitio, *nè ſub quovis prætextu de die, vel de nocte, Clerici, & Sacerdotes Murciani arma deferant ad venationis uſum*, Neque *deferant pariter Pi-*
139 *ſtolas, Pugiones, ſive Smagliaturi, ò Stilletti*. Et tamen in hac parte adeò clarè Sacri Canones talem prohibitionem injungunt, *ut magnus Epiſcopus Sperel. in deciſ.120. num.34.* circa ſimilem licentiam venandi, cum armis favore Clericorum hæc aſſerat. *Ego viginti annorum ſpatio ſemel tantùm, ac in magna cauſa illam cuidam nobili Cleri-*
140 *co conceſſi, & tunc quidem, non in ſcriptis, ne in exemplum tranſiret, ſed oretenus damtaxat*, & concordat *Zerb. in Gemm. Epiſcop. tit.25. q 11. nu 5.* ibi *Ego ſeptem annorum curſu, quo fungebar Officio Vicarii Generalis Oppidi* (Civitas hæc parum diſtat à noſtra Diœceſi Ugentina) *aut paucis, aut nulli ſimilem licentiam conceſſi*, cum aliis apud *Monacell. in Formul tom.1. tit.5. formul.9 num.1. & formul. 3. à nu.5. uſque ad num 15.*

Imputatur in delictum *prohibitio*, ad oſtendendam illius atrocitatem, charactere corſivo tranſcripta in nu-
141 mero 47. contrarii Summarii, *ne Sacerdotes, & Clerici ludant aleis in loco publico, & privato, neque aſſocient ſe ad ſerviendum Baroni equitanti*. Et tamen reſpectu hujus ſecundæ partis repetenda ſunt ea, quæ obſervavimus ſupra *n.137.* Reſpectu verò primæ. *Ludus iſte* (ſunt verba *Monacell. in Formul. to.1. tit.5 form 9. a 6.*) *ſemper fuit à Sacris Conciliis conſtanter damnatus &c. & tanta execratione, quod poſſunt*
142 *Clerici Beneficiati, ſi tali ludo publicè incumbant, privari beneficiis, & aliis etiam pœnis affici, & to.3. fol.141. à num.10.* cum aliis apud *Pignatell. conſult.93. n 28. & ſeqq. tom 6.*

Imputantur in delictum *prohibitio, nè Sacerdotes Domi mulieres retineant*. Et tamen in hac delicatiſſima materia
143 Sac. Cannn. cum tanto rigore meritò procedunt, ut, me ſcribente, Sac. Cong. Concil. exclamante toto Clero, omnibuſque Eccleſiaſticis Faventiæ, quorum aliqui perſonaliter acceſſerant ad Urbem, ultrò confirmaverit ſequens Decretum *Faventinæ Synodi anni 1693. de Offic. Parochorum c. 3. Et propterea cùm non ſolum malum cavere, verùm etiam omnem mali ſuſpicionem ipſos fugere oporteat, in ædibus ad Parochorum uſum, & domicilium ædificatis, fœminas quaſcumque* (neque etiam exceptæ fuerunt matres, & ſorores) *ha-*
144 *bitare prohibemus*. Idemque practicavit, approbando ſimiles diſpoſitiones *Synodorum Cæſenaten. anni 1695. & Vigilien. anni 1699.* teſte *Monacell. in Formul. to.1. tit.6. form.1. n. 5.* cum aliis apud *Panimoll. dec.38. nu.27.* Quorum omnium optimam rationem, & ſtringentem congruentiam adducere ſolitus erat magnus Eccleſiæ Doctor S. Auguſtinus, ut videre eſt in Lectionibus ejus Officii, his verbis: *Et ſi pro-*
145 *pinquæ mulieres ſuſpectæ non eſſent tamen quæ ad eas ventitarent, poſſe ſuſpicionem efficere.*

Imputatur in delictum prohibitio, nè Clerici, & Sacerdotes exerceant artem medicam. Et tamen illa à Sacris Canonibus cubitalibus literis prohibita eſt Clericis *in cap. Non*
146 *magnopere Nè Clerici, vel Monachi*, & in *c. Ut periculoſa eodem titulo in 6.* cum aliis apud *Belett. Diſq. Cleric. tit. de Diſcipl. Cleric. §.3 n 1. & §.35. n.1. & ſeqq.* ubi, quod Sacerdotes debent eſſe Medici animarum, non autem corporum.

Imputatur in delictum prohibitio, ne iidem Clerici exerceant Chirurgiam; Et tamen contrarium permittendo graviter delinquerent Epiſcopi, *juxta punctualem reſol. Sacr.*
147 *Cong. Conc. in Sarnen. 17 Aprilis 1627. lib.13 Decret. fol.135.* cum aliis, relatis. & ſequutis à *Panimoll. dec 22. num.21. & ſeqq. & in meis Inſt. Crim. lib.1. tit. 10. §.4. n.96 & ſeqq.*

Imputatur in delictum prohibitio, nè Clerici exerceant Pharmacopeam; Et tamen hæc prohibitio nihil aliud importat, quàm punctualem exequutionem Sac. Canonum,
148 relatorum, & ſequutorum *à Rota in magiſtrali dec. Barchinonen. Aromata rii 2. Junii 1690. §. Fuit autem coram Manuel.* quæ reperitur impreſſa apud *Bertacchin. Vot. dec.224. fol. mihi 298.*

Imputatur in delictum prohibitio, nè Sacerdotes, &
149 Clerici exerceant Officium Tabellionatus, ſeù Notariatus: Et tamen *doctiſſimus Canoniſta Fagnan in cap. Sicut te à num. uſque ad num.32. Ne Cler. vel Monach.* examinata ad partes quæſtione, ſolidè concludit, idem officium Clericis, habentibus undè vivere poſſint, non eſſe permittendum, cum aliis, *à me citat. in Inſtit. Crimin. lib.1. tit. 10. §.4. num. 20.* 150
& ſeqq.

Imputatur in delictum ſuſpenſio Ludimagiſtri, nè ſuum munus exerceret, non emiſſa Fidei profeſſione, & nonniſi 151
prævia licentia, obtinenda ab Epiſcopo. Et tamen hoc punctualiter demandatur *in Conſt.83. s. m. Pii IV.* illamque exequendam eſſe mandavit anno 1695. Sac. Congr. Conc. in *Faventina Synodi*, ut videre eſt *in par.1. ejuſdem Synod in cap. 4 in principio.*

Imputatur in delictum prohibitio, ne tempore Bacchanalium aliquis ex Clericis incedat larvatus. Et tamen in 152
facientibus contrarium Theologi agnoſcunt culpam lethalem, ut videre eſt apud *Angel in Summ. verb. Ludus num 2. Bonac. Oper. moral. tit. de Reſtit. in genere par.2. qu.3. punct. 1. num 57. & Monacell. in Formular. tom.1. titul.5. formul.9. num.7.* ubi, quod hæc Sacra Congregatio in una *Ferrarien.* laudavit Epiſcopum, qui talem prohibitionem extendit etiam ad Regulares.

Num.49. Imputatur in delictum prohibitio, nè Clerici, & Sacerdotes Cantus, & Simphonias nocturnas, & diurnas edant. Et tamen hoc ad literam determinatur in multis Sacr. Canonibus, & reſolutionibus hujus Sac. Congr. citar. 153
& ſequutis à *Monac. ubi ſup. tom.1. tit 6. form.9. n.8.*

Num.50. Imputatur in delictum Interdictum, appoſitum Oratorio Tenutarii, uſquequò oſtendat titulum, ſeu Indultum Apoſtolicum pro illius conceſſione. Et tamen nil aliud 184
in hac parte fecit Epiſcopus, quàm procurare exequutionem plurium reſolutionum Sacrar. Congr. ſequutarum *à Fagnan. in cap. Authoritate num 3. & ſeqq de cenſib. & à Matthæuc. in Offic. Curia Eccl. c.8. §.2. à n 71. uſque ad n.79.*

Num.51. Imputatur in delictum præceptum, ut Bizzochæ, & Tertiariæ exhibeant documenta, quod fuerint le- 155
gitimè indutæ, & habeant requiſita, præſcripta à Decretis hujus Sacr. Congr. Et tamen ad id præciſè obligantur Epiſcopi ab Apoſtolicis Conſtitutionibus, relatis, & ſequutis à *Lantuſc. in Theatro Regul. verb Tertiariæ num 1, & ſeqq. & à Matthæuc. in Offic. Cur. Eccleſ. cap 52. per tot & à P. Ric-* 156
cio in Synopſi Decret. Sacræ Congr. Immun. verbo Tertiariæ fol. mihi 629.

Imputatur damùm in delictum carceratio illorum Sacerdotum, qui armati omni armorum genere, & ſine Clericali habitu, acceſſerunt cum Tenutario, tanquam ipſius *Creati*, ſeu famuli, & Satellites, ad videndum miſerabile 157
naufragium Navis Melitenſis. Et tamen pro reſponſione ad hunc exceſſum, repetenda ſunt hic ea, quæ *n.139.* ſuprà obſervavimus circa armorum delationem, quibus addimus *Text. literalem in c. Clerici arma de Vit. & honeſt Clericorum.*

Supplicantes obſervare, quod dicta Navis non reperiebatur in conflictu cum Turcis, in quibus terminis poterat expectare auxilium à dictis Sacerdotibus, ad inſtar militum, omni armorum genere onuſtis, ſed à quatuor diebus mi- 158
ſerè naufragium fecerat in una ex illis remotis partibus. in quibus eodem tempore poterant dicti Sacerdotes eidem auxilium ferre, non accedendo cum armis, ſed cum lacrymis, & orationibus, quæ Clericorum arma dicuntur in 159
can. Porro 16. q. 3. ubi *Gloſſ. Verb. Arma, & in canon Convenior. 23. qu 8.* cum aliis apud *Zerb. in Gemm. Epiſcop. titul. 1. quæſt.10. num.4.*

Num 52. Sententia A. C. abſolventis Clericum Benedictum Arditum à delictis, pro quibus fuerat proceſſatus in Curia Ugentina; Qui poteſt in hac parte gaudere impetratis, & agere gratias Epiſcopo, ex quo poſtquàm adimple- 160
vit ſuum officium in Partibus, nihil contra eundem oppoſuit in Curia.

Num.53. Reſolutio hujus Sac. Congr. diei 2. Auguſti 1715. ne idem Clericus Arditus moleſtaretur pro exercitio 161
artis Medicæ, quæ eſt inſpectio merè civilis, & à Doctoribus admiſſa favore Clerici in minoribus in ſolo caſu, *quo non ſint competenter Beneficiati*, juxta præciſa verba *Ciarlin. controv. 20. num. 77.*

Num 54. Epiſtola ſcripta D. Præſidenti Argento. Duo notabilia continet hæc Epiſtola, quatenùs in omnibus ſuis partibus vera ſit. Primum, quod Tenutarius adverſus decreta Generalia Sacr. Congr. Ric. ſub die 13. Martii 162
1688. in forma ſpecifica die 22. Aprilis 1690. approbata à s. m. Alexand. VIII. nec non adverſùs innumeras alias reſolutiones ejuſdem Sac. Cong. Rit. de quibus in meis *Inſtit. Crim. lib.1. tit.10. §.4. num.124.* quæ per extenſum regi-

ſtatæ reperiuntur in ultima *Synod. Beneventana fol. mihi*
156. recurſum habuit ad Judicem laicum pro retentione
Suppedanei in Eccleſia Morciani. Dignentur autem EE.
163 PP. ſolita eorum prudentia hunc actum præ oculis habe-
re, & attentè conſiderare, quia ille videtur nimis injurio-
ſus, nedùm Sacris Congr. ſed ipſimet S. Sedi, quæ ſpecia-
liter approbavit dictas reſolutiones. Secundum verò, quod
non Epiſcopus, ſed Syndicus laicus Terræ Morciani in-
troduxit coram eodem Judice laico Cauſam merè ſpiritua-
lem, concernentem electionem Concionatoris: Undè non
164 videtur grave delictum excuſatio Epiſcopi, tranſmitten-
eidem Judici laico copiam Epiſtolæ Sac. Congr. Conc. ad
hoc, ut videret, ſunt ejus verba, *che era cauſa pura ſpiri-
tuale, la di cui cognitione privativamente ſpettava al Foro
Eccleſiaſtico*.

Reſpectu autem d. contrariæ prætenſionis retinendi Sup-
pedaneum in Eccleſia in ſpretum dictæ rotundæ Papalis
prohibitionis, videtur omni conſideratione dignus zelus
165 Epiſcopi conſtanti animo reſpondentis eidem Præſidenti,
quod non poterat *ſecondare il ſuo genio*, quia aderant in
contrarium Pontificia Decreta, & mandata glor. mem. Ca-
roli II. terminando reſponſionem verbis illis Evangelii *S.
Lucæ 18. 19. Rogo te habe me excuſatum*, ibi: *Supplico V. S.
Illuſtriſſima ad avermi per ſcuſato*.

Error ſive voluntarius, ſive fortuitus, qui in hoc nume-
ro Summarii legitur, denominationis Præſidentis Sacr.
Conc. Trid. attributæ D. Regenti, quatenùs tamen idem
166 error talis in rei veritate ſit, quod ſine recognitione d. E-
piſtulæ affirmare non poſſumus, ictu oculi inſubſiſtens de-
tegitur ex eodem contrario Summario, ubi eadem perſona
denominatur ab Epiſcopo proprio Dignitatis nomine *Præ-
ſidente del Sacro Conſeglio*, non autem Concilii Tridentini
167 Præſes. Quocumque autem modo hæc ſe habeant, appli-
catur *Ariſtotelis* dictum, ſequutum à *R. P. D. Fatinello reſ-
ponſ. 110 num. 15. in fine tom. 1.* quod ſcilicèt hujuſmodi erra-
ta ſunt de illorum numero, quæ *ſatiùs eſt contemnere,
quàm ſolvere*.

Num. 55 Epiſcopus teſtatur, Sacerdotem Antonium
Protopapam non eſſe inquiſitum: Id aſſeruit ſequentibus
168 verbis, *quod conſtet noſtræ Curiæ*. Potuit igitur poſt dictam
atteſtationem eidem Curiæ conſtare, ipſum antecedenter
fuiſſe inquiſitum, abſque ulla contradictione, & implican-
tia, ut patet conſideranti.

Num. 56. Joſeph Antonius Protopapa examinatus fuit
169 in Urbe, & approbatus ab Examinatoribus: Quomodò hoc
ſequutum ſit, ipſe videat, & tali approbatione in caſus
contingentia ad ſui libitum utatur.

Num. 57. Reſolutio Sac. Congr. Conc. ſub die 14. Martii
1716. reſcribentis contra Epiſcopum, cum addito: *Ac acri-
170 ter moneatur Epiſcopus per Em. Præfectum*. Poſt hujuſmodi
amarum additum contenti eſſe deberent illius Oppoſitores,
neque ulteriùs exagerare coram hac Sacr. Congr. illaſmet
numero operationes Epiſcopi, quas Sacra Congr. Conc.
punire condignè exiſtimavit cum dicta acri monitione, quæ
171 ſi dura eſſe ſolet nobiliter natis, multò durior in præſenti
evaſit ut facta perſonæ, nedùm nobiliter natæ, ſed Eccle-
ſiaſticè etiam educatæ.

Num. 58. Teſtes plures, deponentes de odio Epiſcopi.
Hæc affectariſſima atteſtatio extorta, Deus ſcit, quibus
modis, à ſubditis Tenutarii, ultrà quod deſtruitur à Teſti-
172 bus, numero pluribus, magiſque qualificatis, cum juramen-
to deponentibus contrarium in noſtro Summario, una eſt ex
illis Scripturis, ſeù fidibus, pendente lite procuratis, & quod
magis eſt, ſine juramento; Adverſus quam proinde omnia
Jura clamant, nullam eſſe adhibendam fidem, ut de atte-
ſtatione, pendente lite extorta, videre eſt apud citatos *in
dec. 378. n. 16. cor. Celſ.* & alibi quotidie, cùm ſit propoſitio,
173 nullum habens in Jure contradictorem, ut de ſimili atteſta-
tione, ſine juramento exarata, imò de formali Teſtium de-
poſitione, ſine eodem juramento, habemus *literalem Text.
leg. Jurisjurandi ff. Cod. de Teſtibus*, cum aliis apud *Rot. dec.
738. n. 4. cor. Dunoz. Jun. dec. 234. n. 5. p. 1. rec.*

Quæ ſi procedunt reſpectu omnium vulgarium perſona-
rum, juxta terminos authoritatum, ſupra allegatarum; Mul-
174 tò magis locum habent in accuſationibus contra Epiſcopos,
Textus eſt punctualis in can. 1. 2. q. 7. ibi: *Non eſt à Plebe, aut
à vulgaribus hominibus arguendus, vel accuſandus Epiſcopus
&c. Ideò iſta dico, quia Inſidiator ſæpiſſimè ſolet convertere in
malum &c.* Supplicantes obſervare, quod ille, qui ita loqui-
175 tur favore Epiſcoporum, non eſt Gratianus in aliqua palea,
ſed S. Evariſtus Papa.

Num. 59. Deſcriptio *Baronalis Eccleſiæ*. Notanda phra-
ſis hæc, quia non vocatur Oratorium, quod cum ſolito In-
dulto concedi ſolet Baronibus in eorum Palatio, ſed appella- 176
tur inſolita denominatione *Eccleſia*, ad quam comproban-
dam indicantur in hoc numero, licentia Curiæ Ugentinæ &
Epiſtola hujus Sac. Cong. ſed nullatenus exhibentur; Qui-
bus proinde applicari poteſt celebre dictum *Gloſſæ in l. finali
C. de Ædific. privat.* ſequutum à *Rot. cor. Celſ. dec. 375. n. 12.*
ibi: *Sed ubi ſunt*.

Num. 60. Fides ſuper laudibus Vicarii Ugentini, & accla-
matione ejuſdem à Populo, Clero, & Capitulo Morciani. 177
Hæc potiùs retorquentur ea modò animadvertendis.

Toto enim ſpiritu, & enixis precibus exoramus EE. PP.
ut dignentur præ oculis habere verba hæc, quæ continentur
in duabus atteſtationibus exhibitis ab Oppoſitoribus in hoc 178
ult. num. contr. Summarii: *Il Sig. Abb. D. Fabrizio Leopar-
di Vicario Generale &c. ricevè da quel Capitolo, Clero, e Po-
polo &c.* (hoc eſt Morciani, *oſſeq:) non ordinarj. in manie-
ra che, rimaſto detto Signor Vicario con ſomma edificatione,
nel ritorno &c. che fece proteſtò, che per tutta la Dioceſi non hà
oſſervato, nè praticato ſimili finezze &c.*

Ex quibus evidentia innegabili patet, quod in Terra Mor-
ciani hodiè inter Populum, Capitulum, & Clerum ex una
parte, & inter Curiam Ugentinam ex alia parte, res non 179
ſunt redactæ ad extremitatem, atque ad odium irreconci-
liabile inter Subditos, & Superiorem cum illa præciſa ne-
ceſſitate, ut opus ſit illos eximere ab illius Juriſdictione, ſed
potiùs ſumma pace vivitur in eadem Terra Morciani: Et
proindè commodè poſſunt hoc interim verificari omnia ea,
quæ ex adverſo gratis aſſeruntur, & ex hac parte mediante
nube Teſtium, datorum in noſtro præter. Summario, pro-
bantur inſubſiſtentia, mediante particolari Delegato hu-
jus Sac. Cong. qui ulteriùs durantibus proximis feriis poteſt
opus ſuum perficere, itaut in prima Congr. proximè futuri
menſis Novem. 1716. appurato facto per eundem Delega- 180
tum, omnia cum fundamento reſolvi poſſint. Veritas
enim ana eſt, & quo magis conteritur, & oppugnatur, eò
magis in lucem progreditur, & manifeſtior fit, dicebat *Caſtr.
conſ. 25. in princ.* quem ſequuntur *Sperel. dec. 28. n. 8. & ſeqq. &
Rocc. ſelect. diſp. c. 46. n. 28. & ſeqq.*

Poſito ex his, quod ex contrario Summario non reſul-
tent talia delicta, pro quibus Epiſcopus, poſtquam. ter. 181
ſer. concludenter probata forent, veniret deponendus, vel
privandus, nedum remanet probatum, quod non poſſint
Oppoſitorum preces exaudiri, ut ille vocetur ad Urbem, 182
ſed ſequitur etiam, quod non poſſit ab illius Juriſdictione
eximi integra Terra Morciani, eò quia ex eodem contrario
Summario, ut ſuprà opportunè anatomizato, nullæ
reſultant ſævitiæ erga Subditos, nullaque feritas, & nulla
tyrannis, vel barbarus procedendi modus contra Clerum,
& Populum: Et proindè non videtur eſſe locus eidem exi- 183
mitioni à totali Juriſdictione Epiſcopi; Et viva ratio
illius eſt, quia præciſo barbaro modo procedendi, & per
ſævitiam, vel tyrannidem, latè patet via ſuccumbentibus 184
in actibus judicialibus appellandi à decretis, & Sententiis
Judicum, qui non tenentur, niſi de dolo, & baractaria in
judicando, aliàs timidi fierent in adminiſtrando juſtitiam,
ex adductis *in meis Inſtit. Crim. lib. 2. tit. 10. num. 22.* Ità
egregiè in noſtris punctualibus terminis firmavit *Rot. in
Giennen. Juris mutuandi 21. Februarii 1697. §. Eodemque
cor. Urſino*, his verbis: *Ad hunc effectum opus eſt oſtende-
re, Superiorem cæpiſſe deſævire per viam, & quaſi per ſpe-
ciem tyrannidis, aliàs ſi de his non conſtat re ipſa, & in-
continenti inhibitio nunquàm conceditur.* & infrà ibi: *Non
niſi ex cauſa valdè ardua, & cum maxima difficultate practi-
catur &c. eſt etiam de mente Sac. Conc. Trident. in cap. 11. ſeſſ.
24. de Reform. ubi exemptiones ipſas expreſsè vetuit, & eas,* 185
*uti turbativas Juriſdictionis ordinariæ & nutritivas luxu-
ris vitæ, non niſi juſtis, gravibus, & ferè neceſſariis cauſis
concedi poſſe decrevit*; Et uno ore circa hanc propoſitionem
concordant Doctores, quos referunt, & ſequuntur *Pariſ.
de Reſign. l. 3. q. 12. n. 1. Leo in Theſ. for. Eccleſ. par. 2. cap. 2.
num. 78. Faſcb. de Viſit. lib. 2. cap. 8. num. & cap. 1. num. 1.
& cap. 20. num. 16. Card. Albic. in Addit. ad Pamphil. deciſ.
419. num. 8.* ibi: *Quandoquidem non niſi cum magna diffi-* 186
*cultate, & ex cauſa valdè ardua hodiè conceduntur ſimiles
exemptiones à Juriſdictione Ordinarii, maximè ſub prætex-
tu litis, &c. Lotter. de Re beneſic. lib. 1. qu. 24. num. 30.* ibi:
*Stylus Curiæ eſt, quod ſi incontinenti probetur, ex ea cauſa
jam cæptum deſævire in ſubditum collitigantem per modum
tyrannicum, & barbarum reſcribatur Judici Cauſæ, ut pen-
dente lite inhibeat, &c. Quod ſi nulla hujuſmodi incontinenti
proferatur probatio ſævitiæ cæptæ, vel conſummatæ, ſed ſim-*
plex

Digitized by Google

plex proponatur formido ex parte Subditi ſupplicantis ſunt
187 *Signatura Nihil reſcribere, ſed prorſus rejicere preces aſſue-*
vit &c. Nimis enim à Jure exorbitat Subditos à Juriſdictione
Superioris eximere, &c. Marcheſan. de Commiſs par. 2. cap.
1. §. 1. num 77 fol. 280. ibi: *Cauſa verò legitima talem conce-*
dendi gratiam nimia ſævitia erit. ut in ſimili videmus de Do-
188 *mino contra Vaſſallum, & nu. 77.* ibi: *Si talis aperiatur via,*
omnes Rei id procurarent &c. Superioris contemptus orietur
&c. Si ita de plano tales concederentur gratiæ &c.

Hæcque eſt praxis Sac. Rot. & omnium Sacrar. Congr.
Urbis, nec non Signat. Gratiæ, ſeù Sanctiſſimi, ut de Sac.
189 Rot. videre eſt apud *Caſsad. dec. ultima ſub nu. 4. de Privil.*
ibi; *Ubi quis gravatur per ſuum Superiorem durius, taliter,*
quod poſſit ad ſævitiam reputari, poteſt eximi ab ejus Juriſ-
190 *dictione, & ſubjectione &c. & coram Pamphil dec. 419. per*
totum, quæ raro exemplo emanavit contra Informantem,
ut legitur, *nu 3.* ibi: *Niſi conſtet de ſævitia, per quam Infe-*
riores eximi ſolent à Juriſdictione Superioris, & in d. Gien-
nen. Juris mutandi 21. Februarii 1698 §. Eodemque, & plu-
191 *ribus ſeqq coram Urſino* & ſignanter, ibi; *Quaſi per ſpeciem*
tyrannidis aliàs ſi de his non conſtat, nunquam conceditur.

Et de Sac. Congr. Conc. videre eſt *in Oſtunen Indulti 26.*
Aprilis 1698. Lib 48. decret. fol. 243. & in Herbipolen. 29. No-
192 *vembris ejuſdem anni 1698. & in Aquen. Exemptionis 9. Ju-*
nii 1714. In cujus caſu verificabantur omnia illa gravami-
na reſpectu unius tantùm Sacerdotis, qui exagerantur ho-
diè à quinque Sacerdotibus Motciani, eò quia idem Sa-
cerdos, per ſententiam ſpoliatus ſuo Beneficio, reintegra-
tus fuerat ab Apoſt. Nuncio; Innodatus cenſuris, abſolu-
tus fuerat à Sac. Congr. Immunit. Declaratus Irregularis,
fuerat Irregularitas inſubſiſtens declarata. Condemnatus
in pœnam ſcut. 15, fuerat eadem pœna revocata: Poſitus
193 in Carceribus ob malam conſuetudinem cum quadam mu-
liere, ab illis aufugiens, atquè accedens ad Curiam, ob
A. C. declaratum fuit, non conſtare de dicto prava conſue-
tudine: Sequeſtrati eidem fuerant fructus ſuorum Benefi-
ciorum, ſed de mandato A. C. eidem conſignati fuerunt,
prout hæc omnia leguntur in Folio, dicta die diſtributo;
Et nihilominùs dicto die 9. Junii 1714. formiter diſputato
194 dubio, *An eſſet locus exemptioni à Juriſdictione Ordinarii;*
Sacr. Congr. rotundè reſcripſit: *Negativè;* Solita tamen
maturitate ſubjungendo; *Sed Epiſcopus benignè, & chari-*
tativè tractet, neque procedat ad actus irretractabiles, incon-
195 *ſulta Sac. Cong.* cum aliis reſolutionibus, de quibus *in To. 1,*
p. 1. diſcep. 11, n. 5. & diſcep. 13. n. 34.

Quibus addi poteſt alia ſpecialiſſima, edita inter has eaſ-
dem Partes. Cùm enim in Cong. habita die 16. Martii 1716.
Oppoſitores *humillimè ſupplicaverint* (ſunt verba Folii,
dicta die diſtributi) *eidem Sac. Congr. &c. non ſolum pro*
196 *reſolutione ſequentium dubiorum, ſed etiam pro aliqua pru-*
denti proviſione, qua ſarcta, tecta eorum patrimonia, & Sa-
cerdotalis Dignitas conſervarentur, eadem Sac. Congr. di-
ctam Gratiam exemptionis rotundè denegavit.

Ex quo innegabili facto ſequitur ulteriùs, quod eiſdem
197 Oppoſitoribus, renovantibus eandem numero petitionem,
& individualiſſimam inſtantiam cor. hac Sac. Cong. obſtet
198 *litteralis Conſt. 59. Innoc XII. in ejus Bullario fol. 222.* de qua
ſuprà *num. 27.*

Addito, quod hujuſmodi cauſæ exemptionum Subdi-
torum, propriè tractantur etiam ab eadem Sac. Congreg.
199 Conc. juxta diſpoſita *in Conc. Trid. ſeſs. 24. de Reformat. cap.*
11. ut in terminis punctualibus obſervat *Sac Rot in d. Gien.*
Juris mutandi 21. Febr. 1698. §. Eodemque cor. Urſino.

Et de praxi Signat. Sanctiſs. videre eſt apud *Lotter. de Re*
beneſic. lib. 1. quæſt. 24. nu 40, ubi quod ità reſolvit *in Calogu-*
200 *rit Exempt. 2. Febr. 1623. ad relationem Otterii,* quam re-
fert, & ſequitur *Rot. in d. Giennen.* cum aliis apud *Card*
de Luc. de Judic. diſc 30. num 70. ubi, quod in illis caſibus,
201 in quibus dubitetur de realitate cauſarum, ex quibus
concedi ſolet exemptio, per eandem Signaturam *meritò*
illa denegari ſolet, decernendo ſolùm quandoquè, ut Su-
perior, inconſulta Sac. Cong. ad actus irretractabiles con-
tra illum Subditum non devenatur, quod temperamen-
tum favore Oppoſitorum ſolita maturitate jam captum fuit
à dicta Sac. Cong. Conc.

Quod autem hujuſmodi ſævitiæ, barbari procedendi
modi, tyrannis, ferocitas, & his ſimilia, nullo modo
exadverſò probentur, ſola lectura contrarii Summarii
202 reddit æquè notorium, ac palpabile, dum ex illo reſultent
dumtaxat actus, ſer. ſer, geſti in Curia Ugentina, quorum
aliqui, quamvis revocati fuerint in gradu appellationis,
vel ab A. C. vel ab aliis Urbis Tribunalibus, coram qui-
bus data opera Epiſcopus, nullam fecit partem, poſtquam
ſuæ ſatisfecerat conſcientiæ; Ex illis nullo modo, nul-
loquè prætextu ad noſtrum æquè durum, & amarum effe-
ctum exemptionis Subditorum ab ejus Juriſdictione, proba-
ta dici poteſt ſævitia, vel barbarus, & inhumanus proce- 203
dendi modus, egregiè *Rot. cor. Caſſiod.* loquens ad noſtrum
præciſum effectum excludendi exemptionem ob ſævitiæ
cauſam, *in deciſ. 5. num 4. de Privil.* ibi: *Cùm non dica-*
tur quis ſævire, aut opprimere agendo, ex quo utendo Jure
ſuo, vel permiſſione, & actione, non facit injuriam alicui, 204
&c. Quando potiùs quilibet Prælatus Iura ſuæ Eccleſiæ de-
fendere, & prò illis agere tenetur &c. aliàs negligendo pec-
caret &c. & dec. 419. num. 5 cor. Pamphil. ubi, quod carce-
ratio non poteſt dici provenire ex ſævitia, quando conſtat
de cauſa, ex qua alia demandata fuit, & in *d. Giennen. §. Ad*
aſſumptum cor. Urſino, ubi, quod ſævitia nunquam in noſtris
terminis præſumitur, *ſed ad ejus excluſionem quælibet etiam* 205
leviſſima cauſa ſatis ſit.

Quæ punctuales authoritates, & Collegialium Tribu-
nalium reſolutiones, & oracula, eò magis in præſenti lo-
cum habent, ex quo loquuntur in terminis minùs famoſæ
exemptionis, nimirum unius tantùm Subditi, petentis exi-
mi, atque inſtantiſſimè inſiſtentis pro tali gratia exem- 206
ptionis, ut ex eorum lectura; Nos autem ſumus in termi-
nis ſtrepitoſæ exemptionis, quæ petitur pro integro Capitu-
lo, pro toto Clero, & pro omni Populo Motciani, quo-
rum major pars nullam cum Curia Ugentina habuit litem
nulloque cauſa de præſenti urget, propter quam idem inte-
grum Oppidum eximi debeat à Juriſdictione ſui Ordinarii,
& ſubjici Epiſcopo Gallipolitano, ſtricto amicitia, & ſpi- 207
rituali compaternitatis vinculo juncto cum Tenutario, omiſ-
ſis Epiſcopo Aleſſani viciniore, & Archiepiſcopo Hydrun-
tino Metropolitano.

Omnia hæc videntur ſuperabundare, etiam pro obtinen-
do receſſu à contraria reſolutione, Undè abſque ullo dubio
ſufficere credimus pro obtinenda ſolùm nova audientia; 208
verſus unicam reſolutionem, abſque eo quod in reſcri-
pto legatur additio, *ut Cauſa ampliùs non proponeretur,* in
quibus terminis, & circumſtantiis novam audientiam,
quæ juxta notoriam praxim, ac laudabilem ſtylum, con- 209
cedi ſolet ab ipſa Parte colligitante, enixis precibus exo-
ramus, nobis non denegari ab EE. PP. in cauſa exem-
plari, in qua in ſubſtantia ab Oppoſitoribus non addu-
cuntur probationes ſer. ſer. factæ, nimuſque Scripturæ ſer.
ſer. recognitæ, ſed exagerantur exadverſo tanquam deli-
cta operationes, Epiſcopi vel Sacris Canonibus confor-
mes, vel ab aliis Tribunalibus, non ſolum de congruo,
ſed de condigno punitæ, atquè multæ fiunt exclamationes,
innixæ affectatis fidibus, & animoſis atteſtationibus perſo- 210
narum laicarum, quæ in nullo prorſus conſideratione ha-
bendæ ſunt in judiciis, adverſus perſonas illas, quas Spi-
ritus Sanctus poſuit regere Eccleſiam ſuam; Quod non
probamus cum dicto unius, vel alterius moderni Conſulen-
tis, ſed ex replicatis oraculis Summorum Pontificum, San-
ctorumque Patrum, de quibus *in can. Laici 2. quæſt. 7.* ibi:
Laici in accuſatione Epiſcoporum audiendi non ſunt, & in
can. Laicos, & can. Sicut eadem cauſa, & qu. ibi; *Laicos non*
accuſaſſe Epiſcopos hactenus obſervatum, & conſtitutum eſt & 211
ibi; *Sicuti Sacerdotes, vel reliqui Clerici à ſecularium Laico-*
rum excluduntur accuſatione, ita illi ab iſtorum ſunt excluden-
di, & alienandi criminatione; can. Accuſatio d. cauſa 2. qu. 7.
ibi: *Accuſatio quoquè eorum &c. non niſi ab idoneis, & proba-*
tiſſimis viris, qui ſuſpicionibus, & ſceleribus careat, fieri de-
bet; & ibi: *Quoniam injuria eorum ad Chriſtum pertinet, quo-*
rum legatione funguntur &c. & *can. Si qui ſunt d. cauſa 2. q 7.* 212
ibi: *Si qui ſunt vituperatores & accuſatores Epiſcoporum, non*
oportet eos à Iudicibus Eccleſiæ audiri, antequam eorum diſcu-
tiantur exiſtimationis ſuſpicio, vel optato, qua intentione, qua
fide, qua vita, qua conſcientia, ſi pro Deo, aut vana gloria, aut
pro inimicitia, vel odio, aut cupiditate, iſta præſumpſeriat.

Nomine igitur Epiſcopi, cum omni majori humilita-
te executionem hujus punctualis Textus petimus, ut 213
ſcilicet mediante eorum particulari Delegato EE. PP.
videant, an facti aſſiſtentiam habeant crimina illa, quæ
impinguntur eidem Epiſcopo, utquè cognoſcatur, qua
intentione, qua fide, & qua conſcientia teſtes contrarii
deponant; Qua cognitione præmiſſa, atque dicta veri-
tate cognita, dignum, & juſtum erit, *ut pro menſura*
peccati, ſit plagarum modus, ut dicitur in *Deuteron. 25,* 214
Cum aliis apud *de Angel. de Delict. & Pœn. lib. . in exordio*
nu. 15. & in meis Inſtit. Crimin lib 1. titul. 1, num. 13. Non
attenta forſan fama contraria; *Mala enim audita nullum*
me-

moveant, dicit *Sanctus Evariſtus Papa in Can. Deus omni-*
potens 2. quæſt. 1. nec paſſim dicta, abſque juſta probatione,
quiſquam unquam credat, ſed ante audita diligenter inquirat
&c. In qua parte habemus Textum in propoſito noſtri caſus
215 verè mirabilem in *can. Scelus 2. quæſt. 1.* in quo fuit claré de-
terminatum, Epiſcopum non eſſe condemnandum ex ſama,
& communi credulitate, etiamſi hæc communis, & vulgata
ſit in toto Orbe, ibi: *Sed dudum Epiſcopos Teugualdum, &*
Guathartum in tali facto eam habuiſſe tutores, atque fautores
penè totus Orbis, undique ad limina, ſeù Sedem confluens
216 *Apoſtolicam, referebat*, ubi *Gloſſ. verbo Referebat*, ait: *Hi*
Epiſcopi non fuerunt depoſiti propter publicam famam, ſed
quia erant confeſſi crimen, quod legitur *in Canon. Teugualdum*
11. quæſt. 3.

Quæ cum ſolido facti fundamento petimus, quia in noſtro
præterito Summario, exhibuimus jurata teſtimonia totius
ferè Diœceſis Ugentinæ, oppoſita affectatis, & non juratis
217 fidibus Hominum Morciani, qui noſtri qualificati teſtes uno
ore affirmant ea, quæ regiſtravimus ſupra *num. 35. & 36.* &
quibus omnis præſtanda eſt fides, attentis illorum numero,
& qualitate, ex adductis *in meo Tract. de Livellis cap. 1. §. 4.*
num. 4. & 5.

In eadem Cauſa.

INter informandum fuit Nobis benignè motivatum, quod
Oppoſitores ferè dant manus victas quoad congeriem ex-
218 ceſſuum, in contraria Scriptura conſarcinatorum pro ſubſti-
nendo reſcripto, ab hac Sacr. Congr. obtento, quodque pro-
indè ad dictum effectum videtur reſtringere ſuos conatus ad
recurſus ad Judices Laicos, quos ſupponit ab Epiſcopo inten-
tatos, & proſequutos fuiſſe.

Meritò autem nulla ſolida vis fieri poteſt in dictis aliis
prætenſis exceſſibus, quia ſi ad ſenſum Oppoſitorum exceſ-
ſit Epiſcopus in prohibitionibus, & decretis, de quibus ſupra
219 à *numer. 137.* impunè poterunt Sacerdotes Morciani in pro-
priæ dignitatis, æquales Principibus, imo ipſiſmet Regi-
bus, dedecus, & vilipendium, detecto capite ſtare coram
Dominis Sæcularibus, eorumque Uxoribus, & Filiis. Po-
terunt eſſe illorum Factores, Agentes, & Negotiorum Ge-
ſtores. Poterunt appellari eorum Famuli, & *Creati*, Po-
terunt de die, ac nocte, venationis prætextu, arma deferre,
ſive hæc ſint *Piſtole*, ſive Pugiones, ſive *Smagliature*, ſive
220 *Stilletti*; Poterunt ludere aleis, tàm in locis publicis, quàm
privatis; Poterunt noctis tempore abſque Clericali habitu de
Domo exire, & per publicas vias, uti laici incedere. Pote-
runt aſſociare Sæculares Dominos equitantes, ad inſtar eorum
famulorum. Poterunt prætextu famulatus domi retinere mu-
lieres cujuſcumque ætatis, & conditionis. Poterunt exerce-
re artem Medicam. Poterunt eſſe Chirurgi. Poterunt eſſe
Tabelliones, & Notarii. Poterunt tempore Baccanalium
incedere per Oppida, & Civitatem larvati. Poterunt facere
Simphonias, & Cantus, tàm diuturnos, quàm nocturnos.
221 Poterunt in Terra Morciani abſque Apoſtolico Indulto Do-
mini Temporales, loco privati Oratorii, retinere publicas
Eccleſias in eorum Palatiis. Poterunt Ludimagiſtri eorum
profeſſionem exercere, non præmiſſa fidei profeſſione. Pote-
runt Bizochæ portare habitus Sacrarum Religionum, non
exhibito documento earum legitimæ veſtitionis, & non adim-
plendo conditiones in Sacris Canonibus præſcriptas. Uno
verbo, poterunt prætendere Sacerdotes Terræ Morciani, ut
222 quoad ipſos non habeat locum *titulus Decretalium de Vita; &*
honeſtate Cleric. in quo omnes hæ operationes, officia, & mini-
ſteria expreſsè prohibentur ex allegatis ſupra à *n. 137.*

Pro adequata autem reſponſione adverſus dd. exageratos
223 recurſus ad Iudices Laicos, ſat eſſe videtur reflexio illa,
punctualibus authoritatibus comprobata, quod hujuſmodi
Scripturæ, ſeù Epiſtolæ non ſunt authenticæ, neque lega-
224 liter recognitæ, & proindè nulla eis ſuper illis fieri poteſt
ad effectum condemnandi unum ex illis, quos Spiritus San-
ctus poſuit regere Eccleſiam ſuam, pœna graviſſima acceſ-
ſus ad Urbem, & eximitionis integræ Ter. Morciani ab ejus
Juriſdictione.

Præſertim quia præciſa neceſſitas collationis confronta-
tionis, & recognitionis Scripturarum, ex quibus conſtat con-
trarium Summarium, ictu oculi deſumitur ex eiſdemmet
contrariis Scripturis; In numero enim 45. poſt illa verba,
225 *ſpetta dalle vendite*, ſenſus non eſt perfectus, & multa
verba deſunt, quæ ſine ſpiritu prophetiæ ſuppleri à Nobis
non poſſunt. Prout etiam multa pariter verba deſunt in
numero 46 poſt verba illa: *Da dette loro pretenſioni*. To-
to ſpiritu ſupplicantes hic obſervare, quod Scripturæ hæ,
adeò imperfectæ, & mutilatæ, ſunt duæ ex illis, quæ con-
tra Epiſcopum exagerantur, & extolluntur uſque ad ſy- 226
dera. Unde ex omni parte ſemper creſcit neceſſitas con-
cludenter apparandi factum, antequam deveniri poſſit ad
condignas pœnas.

Et nihilominus procedendo cum contrario Summario, per
modum falſæ hypotheſis, & inſubſiſtentis ſuppoſiti, quod
Scripturæ in illo contentæ veræ ſint, adhuc ſubdimus, quod
non poſſumus breviùs in hac parte eundem Rev. Epiſc. expe-
dire à labyrintho contrariarum criminationum, quàm reducen- 227
do omnia ad ſua principia, deſumpto filo à d. contrario Sum-
mario, quod uti Scriptura, exadversò exhibita, contra Par-
tem adverſam, concludentem facit probationem, *ex vulga-*
tis de quibus *Rot. dec. 81. n. 3. coram Priolo.*

Ex illo enim patet, quod prætendente Univerſitate Ter-
ræ Morciani alternativam in electione Prædicatoris, voca- 228
vit priùs in judicium Reverendiſſimum Epiſcopum, non co-
ram Sacra Congregat. Concilii vel alio Eccleſiaſtico Tribu-
nali, ſed coram Delegato Juriſdictionis ibi: *Mi ſono ſtate*
preſentate due lettere pregiatiſſime &c. di V. S. Illuſtr. &c. l'al-
tra ad inſtanza del Sindico della medeſimo Terra ſopra l'alter- 229.
nativa, che pretende di havere il Predicatore Quareſimale.
Comparuit in hoc judicio Epiſcopus, ſuaſque deduxit excep-
tiones, ex quibus Opponentes agnoſcentes, malum fovere
Jus, mutato conſilio, novum, diſparatumque habuerunt re-
curſum ad Sac. Congregat. Conc. Recurſum hunc congruum
exiſtimavit Epiſcopus deducere ad notitiam dict. Judicis Lai- 230
ci, coram quo exadverſo primo loco ſponte introducta fuerat
Cauſa. Idque non alio fine, niſi ad hoc, ut idem Judex
Laicus ſe abſtineret ab illius ulteriori cognitione, ea adducta
congrua ratione, quia agebatur de cauſa merè ſpirituali ibi:
Trà l'altre volte ſignificò à detto Signor Regente in una lettera,
fatta ſpedire dall' Univerſità ſudetta, toccante la materia del 231
Predicatore, che era cauſa pura ſpirituale, la di cui cogni-
tione privativamente ſpettava al Foro Eccleſiaſtico. Poſito
autem hujuſmodi facto, comprobato ab ipſomet contrario
Summario, de ſe patet, quod ex parte Epiſcopi nullius con-
ſiderari poteſt exceſſus, nullaque irreverentia ergà Eccleſia-
ſtica Tribunalia.

Prætendentibus pariter Clerico Benedicto Ardito, & Sa-
cerdote Franciſco Cubello, eorum Laicos Colonos habi- 232
tantes in Feudis Gemini, & Pompiniani, incorporatis Men-
ſæ Epiſcopali Ugentinæ, non teneri ad id, quod prætten-
debatur ex parte ejuſdem Menſæ, nomine eorundem Ar-
diti, & Cubelli habitus fuit recurſus ad Judicem Laicum,
à quo fuit ordinatum, *che per le differenze vertenti trà al-*
cuni Coloni, e Maſſari de' Feudi di Gemine, o Pompignano,
poſſeduti dalla Menſa Veſcovale d'Ungenta, e l'iſteſſa Menſa,
con decreto, interpoſto da detto Signor Reggente, fù ordinato,
che eſſe Parti aveſſero dovuto accudir nel Sacro Conſeglio, che 233
ſe li ſarebbe fatto complimento di giuſtitia; Verùm non valen-
tes, vel non volentes iidem Arditus, & Cubellus comple-
mentum juſtitiæ expectare à dicto Tribunali, ab ipſiſmet
electo, & forſan competente, ratione Feudorum, ex ani-
madverſis ſupra *numer. 133. Si hanno fatto lecito laſciare la via*
intrapreſa nella Real giuriſdittione, e con queſto mandare à
paſcere li loro Maſſari con li loro beſtiami in queſti Feudi di Ge- 234
mini, o Pompignano della Real Menſa Veſcovale, doppo inti-
matami la conſaputa Scrittura. Quæ Scriptura exadversò ca-
nonizatur pro Monitorio A. C. Poſito proindè hujuſmodi fa-
cto, concludenter pariter comprobato à contrario Summa-
rio, de ſe patet, quod nullus in hac parte conſiderari poteſt
exceſſus, ſive ratione competentiæ Juriſdictionis Judicis Lai-
ci, in concernentibus Feuda, ab ipſis dependentia, ſi vera
ſunt ea, quæ obſervant *Doctores allegati ſupra num. 133.* Si- 235
ve quia in omnem caſum, ex allegatis ſupra *num. 114.* opinio
eorundem Doctorum deſervire congruè valet pro excludendo
dolo, & mala fide Epiſcopi, ſine quibus, nunquam poteſt
verificari delictum *Bald. in cap. 1. numer. 15. de Conſtit. Zaul.*
ad Statut. Favent. to. 1. lib. 4. rubr. 10. n. 11. & ſeq. cum aliis,
allegatis *in meis Inſtit. Crimin. lib. 1. n. 6. tit. 2. de Dolo, Frau-* 236
de, & Culpa num. 1. & per tot.

Occaſione verò hujuſmodi recurſus dicti Clerici Arditi,
dignentur Eminentiſſimi Patres obſervare æquivocum, ut 237
modeſtiæ fines non excedamus, cum quo illius favore pro-
ceſſit Vicarius Hydruntinus, aſſerendo Arditum fuiſſe ab-
ſolutum ab A. C. *come innocente*. Et tamen in Sententia
ejuſdem A. C. per extenſum data in dicto contrario Sum-
mario, terminus iſte *innocentiæ* non legitur; Notum autem
eſt inter Criminaliſtas, magnam, imò maximam adeſſe diſ- 238
ferentiam inter Sententias latas ex capite innocentiæ, probatæ

Digitized by Google

reſpectu Rei, & inter alios modos abſolvendi eund. Reum,
de quibus latè *Pellegr. in Prax. Crim. part. 4. ſect. 17. num. 1.*
cum aliis, à me allegatis *in Inſtit. Crim. libr. 4. tit. 8. à nu. 9.*
uſque ad 16. Si autem Vicarius nimis credulus fuit in hac par-
te aſſertionibus Opponentium, potuit eodem modo, & ſi-
239 mili facilitate in aliis partibus ejuſd. Relationis inadvertenter
credere alia, ab eiſdem Opponentibus et gratis inſinuata,
quæ pari inſubſiſtentia laborant.

Ex quibus, vel omninò ceſſat in radice omnis reatus reſpe-
ctu horum recurſuum, vel ſaltem concurrunt circuſtantiæ ta-
lis naturæ, quæ magnoperè minuunt illius gravitatem, Et
240 tamen rigoroſum Tribunal Sac. Congr. Immunit. in caſibus,
in quibus nulla concurrat cauſa, excuſans cooperationem
perſonarum Eccleſiaſticarum à recurſibus ad Judices Lai-
cos, ſolet iſtas punire ſimplici monitione, ſeù reprehenſio-
ne, ut, omiſſis antiquioribus exemplis, ità practicavit ann.
1698. cum Archiepiſcopo Rhegien. ob recurſum ad Judices
Laicos contra Epiſcopum Boven. teſte *Ricc in Synopſ. Decret.*
241 *Sac. Congr. Immunit. Verb. Archiepiſcopus num. 14.* ibi: *Ar-*
chiep. Rhegien. reprehenditur pro aſſiſtentia, & auxilio, præ-
ſtito ad recurrendum ad Judices Laicos contra Epiſcopum Bo-
ven. & patet *ex Lib. 2 Decr. Em Vallem. par. 142.*

Exclamationes contrarii Defenſoris cum punctis admira-
tivis, quod *Epiſcopus Sacramentum Chriſmatis denegavit,*
242 *quia pretium Sacramenti expoſcebat*, nullum habent à par-
te rei fundamentum, quod ſola lectura contrarii Summarii
manibus palpare facit; Habemus enim in illo, ſeriam, &
claram illam confeſſionem Univerſitatis Terræ Morciani,
quod ad illius adminiſtrationem nullatenus requiſitus fuit
Epiſcopus, ibi: *l'Univerſità eſponente però non hà fatta ſi-*
mile richieſta. Bone Deus? Quomodo, & qua fronte po-
teſt hodie coram hoc Sacroſancto Conſeſſu ab Oppoſitori-
243 bus redargui Reverendiſſimus Epiſcopus, quod non admi-
niſtraverit Sacramentum Confirmationis in Terra Morcia-
ni, ſi ad illud adminiſtrandum non fuit ab Univerſitate re-
quiſitus? Sacramenta enim non conferuntur, niſi volenti-
bus, imò enixè petentibus, neq; conferri poſſunt in invitos,
ut de ſe notum eſt.

Obiter obſervando hic animoſitatem illorum Teſtium, quo-
244 rum fides data fuit in contrario Sum. aſſerentium, Reveren-
diſs. Epiſcop. ſe declaraſſe, *di non voler concedere queſto Sa-*
cramento (hoc eſt Confirmationis) *alla Gente di Morciano per*
ſenſibile odio, poſtquam præmiſerant in medio ejuſd. atteſta-
tionis, quod, tàm de hoc, quàm de viſitatione, *ne fù ſuppli-*
245 *cato da tutto queſto Publico*; Cum enim ſecundum Logicæ re-
gulas propoſitiones hæ ſint contradictoriæ; *Ne fù ſupplicato*
da tutto queſto Publico; *L'Univerſità non hà fatta ſimile richie-*
ſta, permiſſum nobis ſit terminare Scripturam cum illa verè
nobili animadverſione *Card. Pallav. in Hiſt. Conc. Trid. lib. 24*
cap. 12. n. 8 *Il Soave hà trovata la maniera di far vedere, che*
246 *egli non ſempre mentiſce, perche eſſendo impoſſibile, che trà*
due contradittorie una non ſia vera, certo è, che egli, dicendo-
le ambedue, in una di eſſe è verace.

Poterant omitti reflexiones, quod non detur nova audien-
tia adverſus Brevia, & Oracula Summorum Pontificum,
quia in præſenti non agimus, niſi de reſolutione hujus Sacræ
247 Congr. obſque ullo addito, quod *Cauſa amplius non proponā-*
tur; In quibus circumſtantiis notum eſt, quod nova audien-
tia concedi ſolet ab ipſiſmet Partibus, & abſque ullo dubita-
tionis principio in omnem caſum à D. Card. Ponente; Neq;
mediantibus approbationibus reſolutionum Sacrar. Congreg.
ſolent Summi Pontifices limitare, vel reſtringere facultates
earundem, ſed potius illas expreſſè præſervare, & quidem
etiàm in illis approbationibus, quæ fiunt per viam Brevium,
248 in quibus ſemper apponi ſolet clauſula, *Salva in præmiſſis au-*
thoritate memoratæ Congregationis Cardinalium, ut EE. PP.
probè notum eſt, *& Ponente D. Card. Odeſcalco, ab hac Sac.*
Congreg. me Scribente noviſſimè practicatum fuit in *Pragen.*
13. Septemb. 1715. ut videre eſt *in To 1. par. 1. diſcept. 11 per*
tot. & ſignanter *n. 31. & in Mechlinien. 22. Maii 1716. Ponen-*
te D. Cardin. Fabrono, in quibus, nedum fuit conceſſa nova
audientia, ſed cognita ſubreptione, & obreptione Brevium,
fuit reſponſum, illa non eſſe exequenda.

Neſcimus videre unde deducat contrarius Defenſor nolun-
tatem Rev. Epiſcopi accedendi ad Urbem, eo quia dum hæc
ſcribimus non potuerunt haberi illius reſponſiones, Hoc unum
tamen ſubdimus, quod longè differunt accedere ad Urbem in
249 executionem notoriæ Conſtit. 13. s. m. Sixti V. vel ob aliàs
indigentias propriæ Eccleſiæ, & accedere vocatus ab hac S.
C. propter illas operationes, quæ, vel non probantur conclu-
denter ex contrario Summario, vel fuerunt condignè punitæ
ab aliis Sac. Congreg. & Tribunalibus Urbis.

Eſt merum ſomnium aſſerere, quod Reverendiſſimus
Epiſcopus affirmaverit, ipſum *non teneri ad Urbem accede-* 250
re, quoties Sancta Sedes eum vocat, & certè mirum eſt, quod
ex adverſo exageratur poſtquam idem Defenſor contrarius
impreſſit in ſuo præterito Summar., verba hæc Vicarii Hy- 251
druntini; *Non è vero, che ſi ſia dato à ſentire non ſtar ſog-*
getto alli Decreti della Sacra Congregatione, o alle Conſti-
tuzioni Pontificie.

Sacra Congreg. die 4. Septembris 1716. Ponente Eminent.
Grimaldo reſcripſit: *Cum SS. pro petita exemptione Terræ* 252
Morciani, & ſubjectione Epiſcopo Gallipolitano ad tempus,
benè viſum Sac. Congregationi; Et Epiſcopus Ugentinus voce-
tur ad Urbem. Die verò 28 ejuſdem menſis, reſcripſit *Ni-*
hil de nova audientia.

In hac Cauſa ad unguem verificatum fuit id, quod notavi
in Tom. 1. par. 1. diſcep. 12. numer. 255. verſic. In hujus Cau- 253
ſæ reſolutionibus; Unde Epiſcopus, clauſis oculis, prom-
ptè parendo mandatis Sacr. Congregationis ad Urbem acceſ-
ſit, eodemque tempore eadem Sac. Congregat. manibus pal-
pavit inſubſiſtentiam eorum, quæ ab ejus Oppoſitoribus ple-
no ore gratis ubique aſſerebantur, & in Scripturis impreſſis
non ſine magna exageratione exagerata fuerunt, *de quibus ſu-*
pra num. 150.

Occaſione gravaminis, prætenſi in hac Cauſa ob exceſſi-
vam taxationem mercedis Cancellarii Curiæ Epiſco- 254
palis pro copia Proceſſus, de quo *ſupra numer 81.* notandum
eſt hic, quod Sacr. Congregat. ſolita eſt in his caſibus taxare
eandem mercedem Cancellarii pro copiis Proceſſuum, & alia-
rum Scripturarum, quas ab illis petunt Litigantes, in obu-
lo, ſeù bajocchis duobus cum dimidio pro qualibet pagina,
quæ conſtare debet ſaltem ex viginti lineis, & quælibet linea
ſaltem ex viginti ſyllabis, vel viginti literis, ut ſignanter pra-
cticavit in *Ripana, & in Savonen. & in Montis Alti*, me-
diantibus ſeqq. epiſtolis.

Ripa al Veſcovo. Dal congionto Memoriale, dato a nome di
Angelo Merli d'Acquaviva di coteſta Dioceſi V. S. vederà quan- 255
to dal medeſimo è ſtato rappreſentato alla Sagra Congregazione.
Queſti Eminentiſſimi miei Signori, a relatione di Monſignor
mio Eminentiſſimo Pio, hanno dichiarato, doverſi dall'Ora-
tore pagare per copia dell'accennato Proceſſo, contro di Lui fa-
bricato in coteſto Tribunale, due bajocchi, e mezzo, per ciaſ-
chedana Carta, ſcritta da ambedue le parti, che contenghino
venti linee in tutto, e ciaſcuna debba almeno contenere venti
lettere. Lo ſignifico à Lei, e Dio la proſperi. Roma c. Settem-
bre 1669.

Savona al Veſcovo. Nel congionto Memoriale delli Cappella- 256
ni, e Sacerdoti del Borgo di Finale di coteſta Dioceſi V. S. vedrà
quanto in eſſo ſi contiene. Queſti &c. che pagandoſi dagl'Orato-
ri per mercede al Cancelliere due bajocchi, e mezzo di moneta
Romana per ogni facciata di carta, di 20. verſi, continenti 20
lettere per ciaſchedun verſo, ella faccia conſignar loro Copia
autentica del Proceſſo, e di tutti gl'Atti, concernenti l'accen-
nata Cauſa. In altro caſo l'EE. loro vogliono, che, datuſi dal-
li medemi l'arra, e fatto l'obligo di pagare il reſiduo, ſecondo la
Taſſa, che ne farà l'iſteſſa S. C. ella traſmetta li dd. Atti Tanto
&c. Roma 4. Settemb. 1193.

Mont'Alto al Veſcovo Riferito in Sagra Congregaz. quanto 257
V. S. hà rappreſentato con ſua lettera in data delli 14. corrente,
ſopra l'iſtanza di Criſtofaro Becchi da Caſtignano, di coteſta
Dioceſi, che ſupplicava per la reſtitutione di quel di più, che
hà pagato al Cancelliere per Copia degl'Atti, fatti in coteſto Tri-
bunale, nella Cauſa col Monaſtero di S. Chiara di detto Luogo.
Queſti, &c hanno dichiarato, doverſi per copia delli detti At-
ti pagare due bajocchi, o mezzo per facciata, che contenga ven-
ti linee, e ciaſcuna debba almeno contenere venti ſillabe.
Non mancarà per tanto ella ordinare, che venga oſſervata la
dichiaratione predetta, &c. ed il Signore &c. Roma 22. Ago-
ſto 1698.

Quando verò agitur de illis Scripturis, ſeù Ordinationibus, 258
à quibus Subditi ſe gravatos ſentiunt, quarum copias recuſet
dare Cancellarius recurrere volentibus, niſi priùs ei ſolva-
tur congrua merces, tunc Sacræ Congregationes ſolent in-
jungere, ut eædem Ordinationes, & præcepta ponantur in
Cancellaria, cum facultate Recurrentibus tranſcribendi ea,
circa quæ ſe gravatos aſſerunt, ut de menſe Novembris 1716
practicavit Sacra Congregatio Concilii in *Ripana*, reſpectu
Synodi, ultimò loco celebratæ in eod. Diæceſi: Cum enim
aliqui de Clero, aſſerentes, ſe in illa gravatos, recurſum ha- 259
buiſſent ad eandem Sacr. Congregationem, & non poſſent
gravamina juſtificare, eo quia Cancellarius prætendebat ſoli-
tam mercedem pro illarum copiis, Sacra Congregatio ſolita
circumſpectione, & prudentia demandavit, ut ead. Synodus
relin-

Digitized by Google

relinqueretur in Cancellaria, data facultate omnibus illis, qui ſe gravatos in illa aſſerebant, tranſcribendi ad eorum libitum ea, quæ in d. Synodo continebantur, nulla ſolata mercede Cancellario, ut ex ſeq. Epiſtola.

260 RIPANA. Epiſcop. Rev. D. uti Frater. *Reclamantibus apud hanc Sacram Congregationem Concilii Deputatis Capituli Cathedralis, & Collegiatæ Montis Praadonis, Cleri Columnelli, aliorumque, adverſus Ampl. Tuæ renuentiam in eiſdem liberè oſtendendo, & extradendo Synodales Conſtitutiones in ultima Synodo, per eam coacta, promulgatas, ut deinde in Sac. Congreg. examinari valeant, EE. PP. Ampl. Tuæ injungendum eſſe cenſuerunt, prout præſentibus injungimus, quatenus Synodum prædictam in Cancellaria Epiſcopali omninò relinquat, cum libera facultate omnibus illam legendi, & exſcribendi. Ità exequatur, dum ei omnia proſpera precamur à Domino. Romæ 14. Novemb. 1716.*

261 Quoad copias Scripturarum, quæ diſtribui ſolent in Sacra Rit. Congregatione pro Sanctorum Canonizatione, s. m. Innocent XI die 15. Octobris 1678 approbando Taxam, impreſſam in Typographia Camerali §. 1. pro Advocatis, & Procuratoribus, nec non aliam pro Notario Sacræ Congregationis §. 4. expreſsè mandavit, Folium Scripturarum conſtare debere ex duabus facciatis, facciatam ex lineis 24. & lineam ex ſexdecim ſyllabis; Quam copiam exaratam *in forma di buon' Originale, non ſi paghi più di bajocchi ſette, e mezzo per foglio da tutte due le bande, e la facciata ſia di linee 24. e la linea di ſillabe 16.*

262 Reſpectu autem illarum Scripturarum, quæ imprimuntur in Urbe in Typographia Camerali, ex Inſtrumento Appaltus, ſtipulato die 14. Martii 1709. per acta Petrucci C. A. Secretarii *in Protocollo fol. 88. à tergo*, determinatum fuit, ut quælibet pagina, ſive ſit Scriptura, ſivè Summarium, debeat continere lineas 48. & quælibet linea componatur, ſaltem ex ſyllabis 24. cum aliis ſpecificationibus, & particularitatibus, de quibus in dict. Inſtrum. Appaltus, cujus verba ſunt hæc.

263 *Debba lo Stampatore far le Scritture di ſeſto conveniente, e tale ſi debba giudicare, quando ogni facciata, ò pagina, di carta ordinaria da ſcrivere, contenga verſi, ò linee 48. di ventiquattro ſyllabe per ciaſcun verſo. Come anche della ſteſſa quantità di verſi, e ſillabe ſia il Sommario delle Scritture, compreſovi però le marginature, & ogni Foglio di carta ordinaria delle Scritture non ſi debba pagare più di giulj 15. & il Sommario 16. quando però il foglio ſia pieno, e non eſſendo pieno, ſe li debba defalcare un giulio per ciaſchedun a facciata, che foſſe bianca, come anche ſia tenuto lo Stampatore darne cinquanta Copie, e volendone di vantaggio, ſe li debba pagare il ſopra più a ragion d'un bajocco per ciaſchedun Foglio di più, ſino a qualſivoglia numero.*

264 In hac autem parte uno ore aſſerunt Curiales, modernum Typographum Cameralem, nedum ſolitum eſſe injungere Compoſitoribus ut punctualiter obſervent ea, quæ continentur in dicto Inſtrumento, ſed ulteriùs notorium eſt, eiſdem demandaſſe, ut quando Scripturarum materia tanta eſt, ut excedat integrum Folium, ſi exceſſus contineri poteſt intrà paucas lineas, puta uſque ad duodecim incluſivè, nullo modo Compoſitores incipiant aliud Folium, ſed taliter componant, reſtringendo ſyllabas, & multiplicando lineas, ut integraliter contineatur in uno tantùm Folio.

265 Omnes hæ ſanctiones, diſpoſitiones, & conventiones ſanctiſſimæ ſunt, ſed difficultas reſidet in illarum prompta exequutione; Cùm enim in eiſdem nulla contineatur pœna contrà illas non exequentes, raròobſervantur, idque in pauperum Litigantium præjudicium; Quod tamen facili negotio evitari poſſet, injungendo ſolùm, ut Cancellarii, Copiſtæ, & Impreſſor Cameralis, nihil omninò poſſint prætendere prò illis facciatis, ſeù paginis, quæ ſunt difformes in una ſyllaba à dd. ſanctiſſimis præceptis; Ità enim fiet, ut eædem perſonæ, propriis ſumptibus cautiores effectæ, potiùs apponerent plures, quàm minores ſyllabas, & literas, ac ſint illæ, præſcriptæ in dd. præceptis, & decretis.

DISCEPTATIO VIII.

Brictinorien.

PRO

PP. Reformatis S. Franciſci Arcis S. Caſſiani.

CUM

Joanne Taſſinario Parocho ejuſdem Loci.

ARGUMENTUM.

Parochi an poſſint ingredi Eccleſias Regularium, cum Stola, & Cruce elevata, & an ſit eis ſolvenda quarta funeralis pro illis cadaveribus, quæ ſepeliuntur in eorundem Regularium Eccleſiis; Pro quibus an poſſint exigere duplicatam eleemoſynam. Clauſula ſine præjudicio Iurium Eccleſiæ Parochialis, appoſita in fundatione novorum Conventuum, quando, & quid operetur.

VIgore amplæ conceſſionis, ſer. omnibus de jure ſerv. uſ-
que ab anno 1698. PP. Minores Obſervantes Reforma-
ti Sancti Franciſci reperiuntur in pacifica poſſeſſione Con-
ventus, & Eccleſiæ in Arce Sancti Caſſiani, Brictinorien.
Diœceſis, necnon in ſimili pacifica poſſeſſione ibidem ſepe- 1
liendi cadavera Fidelium, qui in illa ſibi elegerunt ſepultu-
ram juxta illorum notoria Privilegia, de quibus *in Tom. 1.
par. 2. diſcep. 28.*

Quia verò occaſione ſepulturæ, in eadem Eccleſia ultimo
loco datæ cadaveri Doctoris Baldigiani, Parochus prætende-
re cœpit, nedùm quartam funeralem, ſed duplicatam elee-
moſynam pro officio, in eadem Eccleſia facto, poſtquàm
dict. cadaver à multis diebus ſepulturæ traditum fuerat, addi-
ta alia prætenſione ingrediendi Eccleſiam eorundem Reli-
gioſorum cum ſtola, & cruce, ad ibidem peragendum officium: 2
Hinc habitus fuit recurſus ad EE. PP. à quibus demandata
utrique Parti colligitanti præfixione termini ad deducen-
dum Jura coràm hac Sac. Cong. punctualiter executa ab Epiſ-
copo, de more ab eodem exquiſita fuit Informatio, qua exhi-
bita in Secretaria, contingit hodiè de viribus dd. prætenſio-
num diſputari.

Reſpectu ingreſſus in Eccleſiam cum ſtola, & cruce eleva-
ta, res videtur carere omni difficultate, quia ex notoriis Re-
gularium privilegiis iſtorum Eccleſiæ prorſus exemptæ ſunt,
& totaliter liberæ ab omni ſubjectione Parochorum, & Juriſ-
dictione Ordinariorum, & conſequenter Parochus non poteſt
In illis ingredi, cum ſtola, & cruce, ut advertunt adducti
à *Pignatel. conſult. 18. num. 17. libr. 3. & ab Anſald. in addit.
ad deciſ. 74. numer. 43. & 54. & Cardin. de Luc. de Præemin.
diſc. 22. num. 5. & à Rota in dec. 2089. n. 36. & ſeq. cor. Coccin.*

Indeque quotidie reſpondere ſolent Sac. Congregat. ſimiles
functiones, non ad Parochos, ſed ad Regulares pertinere,
ut, omiſſis antiquioribus reſolutionibus, quas de facili poſ- 3
ſent cumulari, quaſvè referunt, & ſequuntur *Novar. in
Summ. Bullar. comment. 91. numer. 1. Paſqualig. ad Laur. de
Franch. de Controv. inter Epiſc. & Regul. nu. 1591. Vener. in
Examin. Epiſcop. lib. 6. cap. 3. num. 4. & cap. 12. eodem num.
Barboſ. ad Concil. ſeſſ. 15. de Reform. cap. 33. num. 33. Joan.
Mar. Novar. in Lucerna Regul. verb. Officium nu. 12. Galleti.
in Margarit. caſ. conſcient. verb. Sepultura num. 3. Tambur. de
Jur. Abbat. tom. 1. diſp. 31. quæſt. 11. num. 21. Gavant. in Ma-
nual. verb. Exequiæ in addit. num. 10. Peyrin. de Privil. Re-
gular. tom. 3. in fin. in reſp. ad 3. fol. mihi 567. Fraſſ. de Patr.
Reg. Indiar. tom. 2. cap. 91. à num. 10. Panimol. dec. 1. annot. 10.
n. 18. Lantuſc. in Theatr. Regul. verb. Exequiæ n. 9. Matthæuc.
in Offic. Cur. Eccleſ. cap. 20. n. 9. Monac. in Formul. tom. 1. tit.
18. formul. 18. num. 13.* ubi ſequendo aliam punctualem reſo- 4
lutionem S. C. R. *in una Mantuana*, aſſerit, Parochum non
tanquam talem, ſed uti unum de Populo dumtaxat poſſe aſſi-
ſtere exequiis in Eccleſiis Regularium, & firmavit *Rot. in de-
ciſ. 267. n. 3. apud Poſth. de Manut.*

Ita per viam legis generalis reſpondit *Sac. C. R. Ponente
Cardin. Noris in Vaden. 2. Auguſti 1698. ad 2. dub.* ibi: *An
Parochus ingredi poſſit Eccleſiam Regularium cum Stola, &
Cruce, ibique officium, & Functiones peragere*; Negativè,
teſtibus *Matthæuc. in Offic. Cur. Eccleſ. cap. 20. num. 3. in fin.
& Monacell. ubi ſupra numer. 13.* Ità etiam reſolvit *S. C. C. in
Lauden. Funerum* de qua *in Tom. 1. part. 2. diſceptat. 14.* Nec
non *hæc S. C. in Sutrina 28. Februar. 1709. Ponente Em. Cor-* 5
ſino, ibi: *An Archipresbytero Collegiatæ Roncilionis ſivè ſoli,
ſivè cum Capitulo, liceat ingredi cum Stola, & Cruce erecta*

Digitized by Google

Eccleſiam RR PP Carmelitarum, ibique una cum dictis Pa-
tribus facere funus ſuper eodem cadavere, Negativè; Et *in*
Montis Politiani 26. Martii ejuſdem anni 1731. ad 4. dub. Po-
nente Em. Paracciano, ibi: *An in aſſociatione cadaverum, in*
Eccleſia dd. PP ſamulandorum, liceat Parocho S. Martini eam
ingredi cum Cruce erecto, ſive debeat dictam Crucem deponere
& terminare preces aſſociatorias ante Atrium dictæ Eccleſiæ,
6 Negativè, quoad p.partem, & affirmat. quoad ſecundam.
Ultrà innumeras alias antiquiores reſolutiones hujus Sacræ
Congregationis, ſpecifice approbatas à *s. m. Alexand. VII. in*
ejus Conſtitut 93. & à s. m. Clem. X. in ejus Conſtit. 57. in Bul-
lar. nov. tom. 6.

Itaut attentis hujuſmodi individualibus reſolutionib. hujus,
& dd aliarum Sac. Cong. res videatur redacta ad evidentiam,
7 dicaturque proindè caſus legis, pro quo habentur punctua-
les reſolutiones Sacr. Congr. ut notant adducti *in Tom. 1. par.*
1. diſcept. 6. num. 64.

Non minùs fundata videtur intentio eorundem Religioſo-
rum pro exemptione à ſolutione quartæ funeralis; Quamvis
enim, Jure communi attento, quando cadavera non ſepe-
liuntur in Eccleſiis Parochialibus, debeatur Parochis quar-
ta funeralis, juxtà *Clement. Dudam §. Verùm de Sepultur.*
8 Nihilominus Seraphica Religio illam tradere nullatenus eſt
obligata, attentis ejus ampliſſimis privilegiis, & exem-
ptionibus, per diverſos Summos Pontifices, eidem gratio-
ſiſſimè conceſſis, à quibus liberatur expreſsè, ac cubitali-
bus literis eximitur à ſolutione cujuſcumque quartæ, ſi-
gnanter *in Conſtit. 4. §. 28. Clemen. IV. Conſtit. 6. §. 7. Sixti*
IV. & Conſtit. 15. S. Pii V. in quibus omnibus expreſſa legitur
derogatio *dictæ Clem Dudum*, ut notant *Pignatell. conſult.*
9 *70. numer. 3. & ſequentibus tom. 7. & conſult. 145. num. 5. &*
ſeqq. tom. 9. Lezzan. Oper. moral. tom. 2. verb. Quarta fune-
ralis ſub num. 3. Matthæucc. in Offic. Cur. Eccleſ. cap. 42. num.
4. & ſeqq & Rot. deciſ. 502. numer. 3. coram Coccin. & deciſ.
179. per totum coram Royas, quæ raro exemplo emanavit con-
trà Parochum informantem favore noſtræ Religionis, ob
ejus notoriam paupertatem, propria Jura defendere non va-
lentis. Et magiſtraliter *in deciſ. 263. per totum par. 15. recen.*
10 ubi referuntur innumera privilegia ab undecim Summis Pon-
tificibus conceſſa noſtræ Religioni exemptiva à ſolutione
quartæ, & reſpondetur omnibus, in contrarium quomodo-
cumque facien., & favore omnium Mendicantium eſt etiam
magiſtralis *deciſ. 8. per totum apud Antonel. de Jurib. Cleric.*
duplata poſt *Bertacchin. Vot. deciſ. 154.* Atque in eodem ſenſu
fuit pariter *Sac. C. C. in Roſſanen. 21. Septembr. 1591. Lib. 7.*
11 *Decr. folio 31. & in Baren. 7 Maii 1672. Lib. 26. Decr. fol. 187*
& in Nullius 21. Maii 1678. Lib. 30. Decr. fol. 89. Necnon fa-
vore Reformatorum, ità etiam individualiter reſpondit *hæc*
S. C. in Senogallien ſeù Æſina 23. Septembr. 1707. ad 6. dub.
Ponente cl. me. Card. Gabriel. de qua *in Tom. 1. par. 2. diſcept.*
28. num. 156.

Quamvis autem ultrò admittamus in Jure, omnium præ-
dictorum limitationem in caſu, quo verificetur contraria
obſervantia, reſpectu illorum Conventuum, qui fundati
12 fuerunt 40. annis ante Concilium Tridentin., ut diſponitur
in ſeſſ. 25. capit. 13. de Reformat., & notant adducti per *Lan-*
guſc. verb. Quarta num. 1. & 2. & Matthæucc. cap. 42. numer. 5
& ſequentibus. Hujuſmodi tamen limitatio eſt prorsùs inap-
plicabilis in præſenti, ex quo ſermo eſt de noſtro Conventu,
non ſolùm non ædificato 40. annis ante dictum Concilium,
ſed neque etiam effluxis annis 14. ab illius conſtructione, in
quibus nunquam ſolverunt dictam quartam, quæ neque
13 etiam à Parochis petita fuit, itaut ex hac facti ſolida ani-
madverſione ceſſet in radice omnis prætextus quadragena-
riæ conſuetudinis, ut obſervat *Rot. in dec. 39. num. 16. coram*
Ottbobon.

Minùs relevat prætenſum ſolitum aliarum Religionum
noſtræ Civitatis, vel Diœceſis, tam reſpectu ingreſſus cum
Stola, & Cruce, quam reſpectu ſolutionis quartæ funera-
14 lis; Quia in his caſibus non licet arguere à facto unius Re-
ligionis ad aliam ex allegatis *in Tom. 1. par. 2. diſcept. 14.*
num. 70. quæ eſt in una *Lauden. 2. Maii 1711.* in qua, non at-
tento ſolito, quod vigebat favore omnium Parochorum di-
ctæ Civitatis Laudæ, adverſùs omnes antiquos Conventus
diverſarum Religionum, in illa exiſtentes, nullatenùs ex-
tendere voluit idem ſolitum ad Conventum Carmelitarum
Excalceatorum, ab annis dumtaxat 50. in illa introducto-
15 rum, & meritò, quia ſimiles conſuetudines nunquam exten-
tenduntur, nec de caſu ad caſum, nec de perſona ad perſo-
nam, ex cumulatis per *Purpur. conſ. 557. ſub num. 9. Bonden.*
collect. legal. 15. num. 127. Anſald. in addit. ad dec. 50 nu. 48.
& Rot dec. 217. num. 18. par. 17. rec.

Demum pro denegatione duplicis eleemoſynæ urgere vi-
detur reflexio illa, quod ex hujuſmodi duplicata eleemoſy-
na retrahuntur Fideles ab electione ſepulturæ in Eccleſiis 16
Regularium, ſicque per indirectum præjudicium inferretur
eiſdem Regularibus quoad jus illud, quod ex Summorum
Pontificum Privilegiis notoriæ habent, ſepeliendi in eo- 17
rum Eccleſiis cadavera illorum, qui in illis ſepulturam ele-
gerunt, ex latè, & punctualiter animadverſis per *Pignatell.*
conſult. 104. à num. 1. uſque ad 7. to 4. juxtà Roman. impreſſ.
quod ſæpiſſimè declararunt S. C. C. & hæc Sac. Congreg. te-
ſtibus *Nicol in Floſcul. verb. Sepultura numer. 25. Paſſerin. de*
Stat. Homin. quæſt. 187. art. 4. à nu. 187. tom. 2. & Matthæuc.
in Offic. Cur. Eccleſ. cap. 20. num. 6. quas Sacrarum Congre-
gationum punctuales reſolutiones, ad enixas preces Superio-
rum Generalium noſtræ Religionis in forma ſpecifica confir-
mavit *s. m. Clem. X.* ut videre eſt in ejus *Conſtit. 58. per totum* 18
Bullar. nov. to. 6.; Itaut reſpectu etiam hujus contrariæ præ-
tenſionis habeamus caſum legis, ſeù individualiſſimæ Ponti-
ficiæ Conſtitutionis.

In eadem Cauſa.

DIe 23. Martii 1716. reſcriptum fuit in hac Cauſa: *Dila-*
ta, & ad Mentem, quæ eſt, *ut videatur, an ſit Con-*
ventus, vel Hoſpitium, & quinam ſit numerus Religioſorum. 19
Hodie verò ad evidentiam uſque ex novis Scripturis compro-
bata qualitate Conventus, & demonſtrato numero ſufficien-
ti Religioſorum, cum omni fundamento ſperamus, in omni-
bus favore eorundem eſſe reſpondendum.

Probatur concludenter qualitas Conventus ex ampla facul-
cultate hujus Sacr. Congr. ad relationem Emin. Acciajoli die 20
9. Julii 1700. conceſſa Epiſcopo Brictinorien. deveniendi ad
formalem erectionem noſtri Conventus. Illiuſque effectivæ
erectione, de qua teſtantur, tam P. Ex Procurator Genera-
lis noſtræ Religionis, quàm modernus Epiſcopus Brictino-
rien. in ultima Relatione ſub die 25. Auguſti 1715. Juncta
cum ſucceſſiva oculari recognitione, quod in illo *vi ſiano*
tutte le coſe neceſſarie, per poterſi dichiarare Convento. Quod-
que proindè in illo adeſſet *clauſura formale in tal modo, che* 21
nel diſtretto di detto Convento non poſſino entrare Donne in
alcuna maniera, cum aliis conditionibus ſolitis practicari
in Conventibus formalibus. Quæ omnia ad praxim redacta
fuerunt ad enixas preces, & ſupplicationes totius Populi Ar-
cis S. Caſſiani.

Æquali claritate docemus pariter hodie de numero duo-
decim Religioſorum, moram facientium in dicto Conven-
tu, ex deſtinatione, & præfixione, de more facta à Mi-
niſtro Provinciali. Necnon ex Tabella, ſeù actuali de- 22
ſcriptione, & ſpecificatione nominum dictorum Religioſo-
rum, quæ fieri ſolet in Capitulis Provincialibus. Et de qui-
bus teſtis pariter omni exceptione major eſt dictus modernus
Epiſcopus.

Quæ omnia coronantur ab epiſtola, ſcripta Guardiano
noſtri Conventus ab eodem Epiſcopo Brictinorien. in qua ul- 23
terius meritò laudat, & extollit pietatem, zelum, & ob-
ſervantiam Regularem, cum quibus non ſine Secularium
ædificatione vivunt noſtri Religioſi, in dicto eorum Con-
ventu. Ita ut ex his omnibus, præcipuè ſimul unitis, ut in
qualibet materia faciendum eſſe monent adducti *in Tom. 1.*
part. 2. diſcept. 24. num 6. Ex hac parte concludentiſſimè, &
ad unguem adimpletum fuerit dictum reſcriptum hujus Sacr.
Congregationis.

Poſito proindè, quod conſtet de qualitate, & legitima
fundatione noſtri Conventus, quodque in illo, ad præ-
ſcriptum Apoſtolicarum Conſtitutionum, moram faciant
duodecim Religioſi, negativa reſolutio primi dubii vide-
tur innegabilis, quia in Eccleſiis Regularium nullum ha- 24
bet Jus Parochus, nullamque Juriſdictionem, nec actua-
lem, nec habitualem, itaut in illa exiſtens, extrà propriam
Parochiam, propriumque Territorium adeſſe dicatur, &
conſequenter poſitiva Juris aſſiſtentia contra ipſum militat,
ne in aliena Domo præeminentiam aliquam exercere poſ-
ſit, ut per hæc verba notat *Cardin. de Luc. de Præemin.* 25
diſcurſ. 22. num. 5. Ex quo infertur, quod nullo modo poſ-
ſit eaſdem Eccleſias Regularium, ut ſupra exemptas, in-
gredi cum Stola, & Cruce elevata, multòque minùs ibid.
Officia recitare, vel alias funebres functiones circa cadave-
ra facere, ut latè probavimus *ſupra à numer. 2.* & latiùs *in*
Tom. 1. par. 2. diſc. 14. per totum & ſignanter à num. 9. In cu-
jus caſu Sac. Congr. Conc. Partibus acerrimè informantibus,
ex eadem ratione ceſſantis Juriſdictionis Parochorum in Ec-
cleſiis Regularium, in primo dubio declaravit, eoſdem Pa-

rochos

26 rochos teneri dare *ultimum Vale* in Januis Eccleſiarum Re-
gularium, non autem intra eaſdem Eccleſias, *quia Parochi
Juriſdictio ſupra defunctum durat quouſque tranſeat in alte-
rum Juriſdictionem, non tranſit autem in Juriſdictionem
Regularium, niſi quando pervenit ad Januam eorum Eccle-
ſiæ*, ſunt verba *Paſqualig. ad Laur. de Franch. de Contro-
verſ. inter Epiſcop. & Regulares numer.* 1591. & concordans
Novar. in Summ. Bullar. comment. 91. ibi: *Quoniam Juriſdi-
ctio Parochi, Cleri, & Canonicorum durat uſque ad Portas
Eccleſiæ Regularium*, cum aliis citatis *in dicta diſceptat.* 14.
numer. 10. *part.* 2. *Tom.* 1. *Gavant. in Manual. Epiſcop. verb.
Exequiæ in addition. numer.* 10. & *Panimol. dec.* 1. *annot.* 10.
numer. 18.

Pro favorabili pariter negativa reſolutione ſecundi dubii,
27 urgere videntur innumera illa Privilegia, ab undecim Sum-
mis Pontificibus noſtræ Religioni conceſſa, exemptiva no-
ſtrorum Religioſorum à ſolutione cujuſcumque Quartæ Fu-
neralis; Pro quorum Privilegiorum punctuali exequutione
quotidiè reſpondere ſolent Sac. Congregat. juxtà innumeras
individuales reſolutiones, allegatas *ſup. num.* 3. & *ſequenti-
bus* quibus in punctualibus terminis noſtræ Religionis addi
poſſunt aliæ citatæ *in Tom.* 1. *par.* 2. *diſcept.* 28. *numer.* 41. &
28 *ſeqq.* nec non alia reſolutio, quæ emanavit in eadem Cau-
ſa, de qua *dict. diſcept.* 28 *num.* 156. & noviſſimè favore pa-
riter noſtræ Religionis, me ſcribente, reſolvit *S.C.C. in Tu-
dertina* 8. *Auguſti* 1716. *ad* 2. *dub.* ibi: *An teneantur iidem
Patres ſolvere Archipresbytero Curato Quartam Funeralem,
& in qua quota?* Negativè. Itaut cum habeamus in hac parte
quamplures reſolutiones hujus, & aliarum Sacr. Congrega-
29 tionum favore Regularium, cum omni fundamento aſſerere
poſſumus, militare pro nobis expreſſum caſum legis, per ea,
quæ notant adducti *in noſtris Inſtitutionib. Criminalib. libr.*
1. *titul.* 10. §. 4. *n.* 149. quibus addimus citatos *ſupra à n.* 3.

Nec credimus inſiſtendum in prætenſo ſolito, quod forſan
practicatur cum aliis Regularibus, in his enim terminis non
30 licet arguere à facto unius Religionis ad aliam, ex allegatis
ſuprà à *num.* 14. & latiùs *in Tom.* 1. *par.* 1. *diſcept.* 8. *num.* 25.
& *par.* 2. *diſcept.* 14. *num.* 22. & *ſeqq.* Quibus addo punctua-
lem reſolutionem *Sac. C.C. in Lauden* 21. *Maii* 1711. *ad* 1 *dub.*
de qua in *Lib.* 61. *Decret. fol* 312.

Reſpectu demum 3. dub. ſupplicamus obſervare, quod du-
plicata merces non prætenditur ratione laboris, vel longio-
ris itineris, in quibus terminis diſputant Doctores, an illa
31 peti, vel non peti poſſit à Parochis, & meritò, quia non ve-
rificatur, neque magnus labor, neque longum iter in aſſo-
ciando cadavera ad ſepulturam in noſtra Eccleſia, ut eſt in
noſtra Terra notorium. Remanet proindè manifeſtum,
quod ead. duplicata merces petitur præcisè ex qualitate Re-
gularis Eccleſiæ tumulantis, quod tanquam rem ſcandaloſam,
& monopolium, avaritiam, & corruptelam ſapiens, ad-
verſus libertatem, unicuique Chriſtifideli competentem, ſi-
bi eligendi ſepulturam, ubi vult, meritò reprobant *Peyrin.
ad Conſtitut. Leonis X. in addit. cap.* 4. *num* 7. & 8. & *D. Pi-
ton. diſceptat. Eccleſ.* 30. *nu.* 28. & concordant aliæ punctua-
les authoritates, & Sac. Congr. reſolutiones, à me citatæ *in*
32 *Tom.* 1. *par.* 2. *diſc.* 28. *num.* 90. & 91. Inter quas punctualiſſi-
mæ ſunt duæ reſolutiones S. C. C. relatæ per extenſum *à D.
Pitone, ubi ſupra num.* 47. & 48. nempè *Mantuana Funerum*
16. *Januarii* 1694. & *Inſularum Canariarum Juriſdictionis*
31. *Julii ejuſdem anni*.

Imò habemus in hac parte duas Summorum Pontificum
Conſtitutiones, in ſpecie emanatas pro noſtra Religione,
33 nempè *la* 22. *s. m. Urb. VIII. e la* 58. *s. m. Clem. X. in Bullar.
novo tom.* 4. & 6. reſpectivè, ex quibus omnibus tollitur dubi-
tandi occaſio, eò quia demandatur in illis, nullo modo per-
mittendam eſſe Parochis talem duplicatam mercedem exige-
re, quando cadavera ſepeliuntur in Eccleſiis noſtrorum Reli-
gioſorum, ex adducta convincenti ratione *in dict. Conſtitut.
Urbani* §. 1. *eò quod multi duplicis hujuſmodi funerum impen-
ſæ difficultate deterriti, in dictis Regularium Eccleſiis ſepul-
turas eligere non poterant, undè fiebat, ut dicti Ordinis Ec-
cleſias mortuorum ſepulturis, & conſequenter eleemoſynis, &
quæ in ſuffragium Animarum fieri conſueverant, paulatim de-
ſtitutas iri verendum erat &c.* Et propterea reſpectu hujus ter-
34 tii dubii non poſſumus majorem authoritatem ſub Sole addu-
cere, per ea, quæ notant punctualiter citati in *Tom.* 1. *par.* 1
diſcept. 11. *num* 33.

In eadem Cauſa.

IN exequutionem reſcripti hujus Sacræ Congregat. diei 21.
35 Martii 1715. quod dictum fuit: *Dilata, & ad Mentem*,
Urſayæ Diſcept. Tom. II.

quæ fuit, *ut videretur, an locus ille, in quo Religioſi habitant
in Arce Sancti Caſſiani, eſſet Conventus, vel Hoſpitium, &
quinam eſſet numerus Religioſorum, in illo moram facient*, pun-
ctualiter oſtenſum fuit in nova propoſitione, habita die 4.
Martii 1717. quod idem Locus hodiè eſt verus, & formalis
Conventus, authoritate hujus Sac. Congreg. ſer. ſer. erectus,
quodque in eo habitare ſoliti ſunt duodecim Religioſi circi-
ter, juxtà authentica documenta, in manibus Eminent. Po-
nentis d. die exhibita.

Oppreſſus contrarius Defenſor ab efficacia dictorum Do-
cumentorum, ad extorquendam affirmativam reſolutionem 36
1. dub. in quo quæritur: *An occaſione cadaverum, ſepelien-
dorum in Eccleſia PP. Reformatorum, &c. poſſit Parochus
cum Stola, & Cruce ingredi eorundem Eccleſiam, ibique Of-
ficium peragere*; in Reſponſione dicta die diſtributa, &
Nobis non communicata, exageravit pro novo, & inſupe-
rabili motivo, quod quando PP. Reformati admiſſi fuerunt
ad ejus Eccleſiam Parochialem, non aliter Parochus ante-
ceſſor proprium dedit conſenſum, quam *ſenza pregiudizio
però del Jus, e ragioni Parrocchiali in eſſa Chieſa ora Pie-
vana, tanto della Stola, che altre funzioni Parrocchiali, &
non aliàs aliter, nec alio modo, aliàs pro non facta*: Inferen-
do exindè cum *dec.* 101. *cor. Caval.* quod vigore dicti conditio- 37
nati conſenſus non poteſt eidem Parocho, impediri con-
tinuatio exercitii Jurium Parochialium, & præcipuè Stolæ,
in ſua antiqua Eccleſia, non aliàs, nec alio modo conceſſa,
quàm cum dicta conditione.

Si motivum hoc adductum fuiſſet in uno ex illis pedaneis
Tribunalibus Urbis, quæ perbellè deſcribit noſtræ ætatis *Ju-
ven. ſatyr.* 14. cujus verba regiſtravimus *in noſtris Inſtit. lib.* 1.
tit. 10. *num.* 76. nullam cauſaret admirationem, eo quia in dd.
Tribunalibus facti alterationes, & confuſiones non ſunt ali-
quid novi; Videtur autem prorsùs intolerabile in hoc Sacro-
ſancto Senatu, nimiſque repugnat majeſtati hujus S. C. quæ 38
more Principis procedere ſolet, teſte *Card. de Luc. in Relat.
Rom. Cur. diſc.* 16. *num.* 25.

Veritas enim in hac parte illa eſt, quod Eccleſia PP. Re- 39
formatorum in Arce S. Caſſiani *longe ſeparata eſt à Plebania
Parochialis Eccleſiæ dictæ Arcis Sancti Caſſiani, cum qua nul-
lam habuit annexionem, illaque ſubiecta erat Laicali Confra-
ternitati SS. Sacramenti dictæ Arcis, & reſpectivè Magiſtra-
tui novem DD. Conſervatorum Juriſdictionis Domini Floren-
tini*, ut notorium eſt in tota Diæceſi Brictinorien. imò in to- 40
ta Romandiola, & per hæc præciſa verba concludenter juſti-
ficatur in Summario.

Quamvis autem ultrò admittamus, quod deindè plures ha-
biti fuerint diſcurſus, & tractatus de permutanda eadem
Eccleſia cum Eccleſia Plebana, deque transferendo curam 41
Animarum ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ Lacrymarum di-
ctæ Arcis, cum dictis conditionibus, & reſtrictivis; Ii-
dem diſcurſus, attentis contrariis exorbitantibus prætenſio-
nibus, effectu vacui omninò remanſerunt, & PP. Reforma-
ti continuarunt in eorum antiqua Eccleſia, ipſis liberè con-
ceſſa à dictis Confraternitate, & Magiſtratu ibi: *Teſtor præ-
fatam deliberationem de commutanda Plebana Eccleſia cum Ec-
cleſia S. Mariæ Lacrymarum, non habuiſſe effectum, & RR.
PP. antedictos in Eccleſia enunciatæ Confraternitatis, cum 42
annexis Manſionibus, ſibi conceſſa, introductos remanſiſſe,
quamplures auxiſſe Manſiones, & Cellas, &c.*

Undè ex hoc innegabili facto augetur potiùs, quàm mi-
nuatur improprius operandi modus, ut modeſtiæ fines non
excedamus, majeſtati hujus Sacræ Congregationis ex dia-
metro oppoſitus, eò quia palpatur manibus, talem eviden-
tem facti alterationem non proceſſiſſe ab aliqua inadver- 43
tentia, ſeu circumſtantia, veriſimiliter à Parocho igno-
rata, ſed data opera adductam fuiſſe in Reſponſionibus,
quæ non ſolent communicari, ad occultandam ineffectua-
tionem dictæ permutationis, quæ non poteſt in dubium
revocari ab eodem Parocho, dum actualiter eſt in poſſeſ-
ſione illius Plebaniæ, ſeu Parochialis Eccleſiæ, quam,
proiiciendo pulverem ante oculos ſapientiſſimorum Judican-
tium, inaudita intrepiditate aſſeruit poſſideri à Patribus
Reformatis.

Corruente proindè dict. voluntario ſuppoſito, corruunt
omnia ſuper illo ædificata, ex regula, de qua *in Tom.* 1. 44
part. 1. *diſceptat.* 12. *numer.* 69. Et propterea nulla adeſ-
ſet neceſſitas reſpondendi *dict. deciſ.* 101. *coram Cavaler.*
Et nihilominus ad ſolius materiæ ornatum, dicimus, quod
illa, loquens contra Patres Ordinis Minimorum S. Fran-
ciſci de Paula, emanavit per contradictas, *ut legitur ibidem
poſt principium*; Illamque me ſcribente, meritò noluit ſequi
Sacr. Congregat. Concil. in Æſina 14. *Junii* 1710. contra eoſ-

dem Patres Minimos, ut *in Lib. 60. Decret. fol. 217.* In cujus
caſu in ſpecie concurrebat conditionalis conſenſus Parochi his
verbis datus: *Sine præjudicio Jurium Parochialium*, ut le-
gitur in Folio, dicta die diſtributo. Unde applicari videtur
45 communis illa propoſitio, quod attendi non merentur pro ſi-
milibus Cauſis decidendis illæ doctrinæ, quæ in nulla fuerunt
conſideratione habitæ in illomet caſu, in quo emanarunt, ex
adductis *in meis Inſtit. Crim lib. 3. tit. 7. n. 57.* Meritò autem
id factum fuit in d. individuali caſu, ea ratione, quia non eſt
in facultate Religioſorum, acceptantium ſimiles conditiones,
præjudicare privilegiis, eorum Religioni conceſſis, *Tex. eſt
literalis in cap. Cum tempore de Arbitrar.* ibi: *Cum etſi ſpontè
volueris, de Jure tamen nequiveris, ſine licentia Romani Pon-
46 tificis, renunciare Privilegiis, vel indulgentiis libertatis*, &
concordat *Rota in dec. 606. num. 6. cor. Emer. Jun.* ubi, quod
ad id non ſe extendunt facultates, neque etiam Superiorum
Generalium, cum aliis, allegatis *in Tom. 1. par. 1. diſcep. 19
num 68.*

Ejuſdem prorſus inſubſiſtentiæ eſt alter contrarius prætex-
47 tus, quod in noſtro Conventu non reperiantur duodecim Re-
ligioſi de familia quodque proindè vigore notæ *Conſtit. 55. ſ.
m. Innoc. in Bullar. nov. tom. 5.* ſit ſubjectus nedum Juriſdictio-
ni Epiſcopi, ſed etiam Parochi, itaut iſte poſſit in noſtra Ec-
cleſia facere omnes illas functiones, de quibus ſermo eſt in no-
ſtro dubio, *ex Romaguerra ad Conſtit. Synod. Gerund. lib. 3.
tit. 9. cap. 3. num. 22. & Monacell. in Formul. part. 2. titul. 13.
formul. 1. num. 70. fol. 17.*

Reflexio enim non regit in Facto, in quo exceptis tempo-
ribus Adventus, & Quadrageſimæ, in quibus aliqui Religio-
48 ſi, occaſione Concionum, alibi ſe transferunt, pro reliqua
anni parte demonſtravimus ex authenticis Scripturis exiſten-
tiam, & continuam permanentiam duodecim Religioſorum
in noſtro Conventu.

Neque relevat in Jure, eo quia Juriſdictio, quæ per d. Con-
ſtit. Innocent. tribuitur Epiſcopis in parvis Conventibus, non
eſt ordinaria, itaut dd. Conventus parvi dicantur ſæculari-
zati, & redacti ad inſtar aliarum Eccleſiarum ſæcularium
49 Diœceſis, ſed eſt ſpecialis, & innixa particulari Juri, eis à
Sede Apoſtolica delegato, ut videre eſt *in §. 1.* ibi: *Juriſdictio-
ni Loci Ordinarii, tanquam ſuper hoc à Sede Apoſtolica delega-
ti, præſentis Decreti tenore &c. ſubjecti &c.*, & §. 2. ibi: *Om-
nimodæ Juriſdictioni Ordinarii Loci ſimiliter, ut Sedis Apoſto-
licæ delegati &c. ſubjectas eſſe ſtatuit &c.* Notum eſt autem,
50 quod Jus delegatum non eſt compatibile cum ordinaria, & na-
tiva Juriſdictione, imò iſtam excludit, ad *Text. in l. 1. §. Qui
mandatum ff. de Offic. ejus cui mand. eſt Juriſd.* cum concord.
apud Rot. in dec. 1567. n. 6. cor. Emer. Jun.

Præterea ſolida ratio, cui innituntur innumeræ reſolutio-
nes Sacrar. Congr. in quibus reſponſum fuit, non licere Paro-
chis ingredi Eccleſias Regularium cum Stola, & Cruce ele-
51 vata, citatæ *in Tom. 1. par. 2. diſcept. 14. per tot.* quibus addo
aliam hujus Sac. C. *in Montis Politiani 5. Julii 1711. Ponente
Em. Paracciano*, non deſumitur à majori, vel minori nume-
ro Religioſorum, in aliquo Conventu moram facientium;
Sed ex eo, quia Parochus in Eccleſiis exemptis dicitur exi-
ſtere extra ſuum Territorium, & proindè omnia Jura eidem
52 reſiſtunt, & prohibent, ne in aliena domo, Domino invi-
to, & reluctante, præeminentiam aliquam exercere poſſit,
ut vidimus in *Tom. 1. par. 2. diſcept. 14. n. 10.*

Videmus hoc quotidiè practicari in longè duriori caſu Ec-
cleſiarum Monialium Ordinis Regularium, in quibus non
duodecim, neque plures, ſed dumtaxat Religioſus cum ſuo
Socio laico adeſſe ſolet, & in quibus non Parochi, qui nul-
53 lam habent Juriſdictionem in Eccleſiis Monialium exemptis,
ſed illarum Confeſſarii peragere debent functiones circa illa
cadavera, quæ fer. fer. in illis ſepeliri debent, ex oraculo Sac.
Congreg. Concilii, per extenſum regiſtrato *in Tom. 1. part. 2.
diſcept. 9. num. 5. & ſeqq.* Igitur manibus palpatur, quod non
numerus Religioſorum, ſed ſola qualitas Eccleſiæ eſt illa,
quæ operatur, ne Parochi, exercendo præeminentiam in
54 alienis Eccleſiis, in illas ingrediantur cum Stola, & Cruce
elevata, invitis, & contradicentibus Dominis earund. Ec-
cleſiarum exemptarum.

In eadem Cauſa.

An locus ille, in quo moram faciunt PP. Reformati in
Arce S. Caſſiani ſit Conventus, vel Hoſpitium, di-
55 gnati fuerunt EE. PP. diei 21. Martii 1715. injungere Epiſco-
po, ut id ſolito candore referret huic S. C. qui parendo man
datis EE. PP. in ſucceſſiva Relatione aſſeruit, priùs fuiſſe
Hoſpitium, cæterùm à die 24. Maii 1707. illud *à mia peti-
tione fù dichiarato Convento, e deſtinati ſuſſeguentemente di
tempo in tempo fin' al preſente li Guardiani al di lui governo,
con aſſegnarvi di ſtanza quando 7. quando 8. e quando anche 9.* 56
Religioſi &c. Igitur, teſte eodem Epiſcopo, circa qualitatem
Conventus, erecti authoritate ejuſdem Epiſcopi, & in exe-
cutionem facultatis hujus S. C. non poteſt hodie dubitari, neq;
etiam à poſteriori, quia in Hoſpitiis non deſtinantur Guar-
diani, & in illis fixè, & permanenter non morantur 7. 8. &
9. Religioſi, ſed unus vel alter ad inſtar Hoſpitum, ut no- 57
torium eſt, & docet *Tex. in l. 1. ff. de His, qui ejecerunt*; Cum-
que non amplius controvertatur hodiè, quod PP. Reformati
moram faciant in manſionibus, & Eccleſia ſibi conceſſis à
Confraternitate Laicali, quas auxerunt, & ad formam Con- 58
ventus reduxerunt, non autem in Eccleſia Plebana, quam
retinet, & poſſidet Parochus, pro favorabili reſolutione no-
ſtrorum dubiorum, ſat eſt relativè ſe habere ad noſtras præ- 59
teritas Scripturas, & ad notam praxim hujus Sac. Congreg.
quæ nunquam permittit ut Parochi in Eccleſiis Regularium
exemptis facere poſſint illas functiones, quas faciunt in pro-
priis Eccleſiis Sæcularibus.

Non ſubſiſtit autem, quod illæ Eccleſiæ Regularium in
quibus moram faciunt minùs, quam 12. Religioſi, ſicuti ſunt 60
ſubjectæ Juriſdictioni Epiſcoporum ex nota Conſtitutione In-
nocentiana, ita etiam Parochis ex *Romaguerra*, *& Monacel-
lo*, allegatis ſuprà *n. 47.* Hujuſmodi etiam Authores nullate-
nus merentur attendi in conflictu d. punctualis reſolutionis S.
C. C. cit. ſuprà *nu. 51.* ea convincenti ratione, quia Juriſdi-
ctio, quam in parvis Conventibus habent Epiſcopi, eſt dele-
gata non ordinaria, ut obſervavimus ſuprà *nu. 49.* Parochis
verò in dict. Conſtitutione non attribuitur aliqua Juriſdictio, 61
neque ordinaria, neque delegata, & proptereà non poſſunt
illam prætendere, niſi doceant, & digito demonſtrent à quo
Pontifice, & quibus verbis illam habuerint.

Si pauperes Religioſi, nihil in hoc mundo habentes, poſ-
ſent facere illas expenſas, quas læto animo facit Parochus ex 62
pinguibus redditibus ſuæ Parochiæ, poſſemus ſatisfacere con-
trariæ petitioni, dando in Summario per extenſum ſeriem fa-
cti, & reſolutionem d. S. C. C. in *Æſina*, in qua ſequi noluit
dec. 301. cor. Caval. Cæterùm dum illam indicavimus in To- 63
mo, & Folio, nota eſt etiam Lippis, & Tonſoribus praxis
illa, quam docet *Card. de Luc. in Relat. Roman. Cur. forenſis
diſc. 16. num. 2. in fine*, in Urbe citandi ſimpliciter reſolutio- 64
nes Sac. Congr. non autem illas dandi in Summario, ex faci-
litate illa, qua poſſunt in Secretariis ſtatim recognoſci, &
Card. de Luc ſecuti fuimus in noſtris *Inſtit. Crim lib. 1. tit. 10
§. 4. num. 154.*

Amico ſilentio præteritur in contraria Reſponſione pun-
ctualis *Text. in capit. Cum tempore de Arbitr.* ubi diſponitur, 65
non eſſe in facultate Religioſorum, ſine Summi Pontificis
licentia, renunciare privilegiis, Regularibus Ordinibus
conceſſis.

Reſponſio autem data Authoribus, ex hac parte adductis,
quod non procedant in illis conditionibus, quæ apponuntur 66
in limine fundationum, vera eſt, ſed cum illo eſſentiali re-
quiſito, ut in limine fundationis approbentur à Summo Pon-
tifice, ſeù à Sac. Congr. quia ſine talis Sedis Apoſtolicæ be-
neplacito, neque in limine fundationis neque poſtea accepta- 67
ri poſſunt, & acceptatæ à particularibus Religioſis, non at-
tenduntur conditiones illæ, quæ adverſantur Summorum
Pontificum privilegiis, non particularibus perſonis, ſed toti 68
Ordini conceſſis, ut in individuo reſolvit S. C. C. *in d. Æſi-
na 24. Junii 1710.* Mediante autem hac ſolida diſtinctione,
cum qua proceſſit S. C. C. in *d. Æſina*, nec non hæc S. C. E.
in hac cauſa, conciliari poſſunt omnes Authores, qui in hac
parte videntur contrarii.

Inter quos annumerari poteſt *Monacell. in Formul. tom.
4. fol. 55. numer. 115.* Ubi à *num. 116.* uſque ad *num. 135.* 69
impreſſit Scripturam, ab eo compoſitam in illa *Senogallien.*
in qua ego ſcripſi pro altera Parte, & Scripturam regiſtra-
vi *in Tom. 1. par. 2. diſcept. 28.* illamque terminat ſequen-
tibus verbis: *His viſis, cauſa non fuit propoſita, ſed Par-
tes devenerunt ad concordiam.* Quod quantum inſubſiſtens 70
ſit ego probè ſcio, dum dictam Scripturam nunquam vidi,
& patet ex dicta *diſcept. 28. numer. 136.* ubi refertur reſo-
lutio, effectivè capta à S. C. E. contra ſuum Clientem die
23 Decembr. 1707. quæ eſt ſequens: *Dub. 6. An, & quæ
emolumenta funeris debita ſint eiſdem Patribus; Omnia emo-
lumenta funeris deberi Religioſis*, Ex quibus edocemur,
cum quali circumſpectione, & cautela fides danda ſit illis ex- 71
teris Authoribus, qui ſub Amicorum, vel Clientum fide re-
ferunt reſolutiones Sacr. Congr. Et cum quanta ſoliditate ſ.
m. Urbanus VIII demandavit, ut illæ non attendantur in
Judi-

Judiciis, niſi exhibeantur munitæ ſubſcriptione, & ſigillo Em. Præfect. & ſubſcriptione Secretariorum, ex adductis in meis *Inſtit. Crim. lib.* 1. *tit.* 10. *§.* 4. *à num.* 152.

S. C. E. die 16. Martii 1717. Ponente Em. Gualterio tribus ſequentibus dubiis.

72 I. *An occaſione Cadaverum, ſepeliendorum in Eccleſia PP. Reformatorum S. Franciſci Arcis S. Caſſiani, poſſit Parochus cum Stola, & Cruce ingredi eorundem Eccleſiam, ibique Officium peragere?*

II. *An pro d. Sepultura danda ſit ei quarta funeralis?*

III. *An poſſit exigere duplicatam eleemoſynam pro Officio, in ead. Eccleſia fieri ſolito, poſtquam cadaver ſepulturæ traditum fuit in d. Eccleſia PP. Reformatorum S. Franciſci?*

Reſpondit *Negativè in omnibus, & ampliùs Cauſa non proponatur*. Repropoſita Cauſa per Card. Tanarium in C. *diei* 16. *Novembr.* 1718. receſſum fuit à deciſis. Vide *Tom.* 3. *par.* 1. *Diſcept.* 31.

DISCEPTATIO IX.

Mantuana nullit. Profeſs.

PRO

D. Margarita,

CUM

DD. ejus Sororibus.

ARGUMENTUM.

Poſt gratiam reſtitutionis in integrum à Sac. C. C. juxtà modernum rigorem obtentam, ferè cæremoniales remanent actus illi, qui fieri debent in judicio ſuper nullitate profeſſionis; In quo nulla habenda eſt ratio illorum actuum, ex quibus prætenditur induci profeſſio tacita.

SUperatis tandem omnibus contrariis conatibus, unicè directis ad æternandam præſentem Cauſam prætextu remiſſionis illius ad Sacram Rotam, hodiè in exequutionem
1 quatuor Reſcriptorum SS. D. N. & vigore duorum Decretorum R. P. D. ejus Auditoris, proponitur dubium; *An conſtet de Nullitate Profeſſionis* D. Margaritæ, quod affirmativè reſolvendum omni jure videtur, effuſis deſuper humillimis precibus.

Ad quem effectum ſufficere videtur ſola Gratia reſtitutionis in integrum, ab hac Sac. C. in duplici acerrimo Partium
2 contradictorio obtenta, eò quia non ampliùs hodie proceditur cum illa facilitate, quam expertus fuit *Barboſa*, ut teſtatur in *Adnot. ad Concil. ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 19. *num.* 10. ubi, quod S. C. ſuo tempore, cognitis ſummariè nullitatibus, in formali Judicio poſteà dedocendis, nimis faciliter ſolita erat Religioſis reclamantibus poſt quinquennium adversùs ſolem-
3 nes profeſſiones, ab eis emiſſas, concedere Gratias reſtitutionis in integrum, & *Barboſ.* ſequitur *Rot. cor. Arguel. dec.* 25. *n.* 28. cum aliis allegatis in *Tom.* 1. *diſcept.* 1. *n.* 3. *& ſeqq.* quibus addo *Amayden. de Styl. Datar. lib.* 1. *cap.* 12. *nu.* 82. *& Pignat. conſul.* 77. *n.* 6. *& conſul.* 173. *n.* 107 *tom* 9.

Hodie enim, ut probè notum eſt EE. VV. & his verbis obſervat *Rot. in Januen. Profeſſionis* 3. *Julii* 1702. *§. Et quamquàm coram Molines, juxtà recentiorem Sac. Congr. praxim,*
4 *tot ferè requirantur probationes, quæ inflectere valeant animum, & mentem Judicantium ad opinandum, quod in alio Judicio plenario dicens de nullitate ſuæ profeſſionis, veriſimiliter voti compos fieri poſſit; Unde factum eſt, ut à moderniori tempore S. C., non admittat teſtes, ſormiter non examinatos, & ſæpiſſimè reſcribit pro impinguatione probationum, & in hiſce diſputationibus hodiè agitur ex profeſſo de ipſo puncto principali nullitatis Profeſſionis, ſeù de meritis Cauſæ, perindè ac ſi agendum fuiſſet in ipſomet principali Judicio; Itaut quando prævia hac formali cognitione prodit reſcriptum pro reſtitutione, tunc apud Judices Cauſa videtur frequentiùs deciſa, & ulterior proceſſus remanet quodammodo cæremonialis*, quod obſerv. etiam *Card. de Luc. de Regul. diſc.* 41. *n* 13.

Veritatem hanc ultrò admiſerunt contrarii Defenſores in
5 Scripturis, in hac Sac. C. diſtributis *die* 7. *Decembris* 1715. §. 6 repetendo eadem numero verba *Sacræ Rotæ* ubi ſuprà;
6 Eandemque veritatem Ego etiam non ſemel expertus ſui in multis Cauſis, in quibus ſimilem gratiam reſtitutionis in integrum obtinui, quarum aliquæ recognoſci poſſunt *in Tom.* 1. *par.* 1. *diſcept.* 1. 2. 4. *&* 20. & in aliis, in longè majori numero, uſq; adhuc non impreſſis, in quibus ſuccubui.

Imò, quando hæc S. C. minimam habet ſuſpicionem, quod in aliqua Cauſa profeſſionis, cujus nullitas allegata fuerit intrà quinquennium, Ordinarii Locorum non ſe geſſerint cum illo rigore, qui meritò hodie, ut ſuprà, ſervatur, demandare ſolet, 7
ut in gradu appellationis eadem Cauſa cognoſcatur in ipſa S. C. etiamſi ſententia exequuta fuerit, & Religioſus habitum jam dimiſerit, ut me ſcribente contra Religioſum, vigore ſententiæ Ordinarii, incedentem cum habitu ſæculari, practicavit in *Placentina, ſeù Papien. Nullitatis Profeſſionis* 9. *Sept.* 1702. cum reſcripto: *Reaſſumpto habitu, Pat. Leggius redeat ad Clauſtra, & Cauſa cognoſcatur in Sac. Congreg. in gradu appellationis:* Repropoſita verò Cauſa utraq; Parte accerrimè informante *die* 4. *Junii* 1707. dubio *An ſen-* 8
tentia, lata ſuper invaliditate profeſſionis P. Leggii ſubſtineatur, itaut ipſe potuerit dimittere habitum Religionis, vel potius teneatur ipſum reaſſumere, intrepidè reſpondit: *Negativè quoad primam, & affirmativè quoad ſecundam partem*, effectu punctualiter ſubſequuto.

Hæc videntur ſuperabundare, & nihilominùs ad omnem abundantiorem cautelam, breviter dicimus, quod aperta vis, & manifeſtus metus, quibus mediantibus infelix Principalis, ad ſalvandam vitam, infelicioris matris exemplo 9
monſtrante viam, coacta fuit Monaſterium ingredi, & in illo profeſſionem emittere, ſunt luce meridiana clariores, dum evidenter reſultant, tam ex repetito examine Teſtium, jam de mandato hujus Sac. Congregationis in hac Cauſa examinatorum, ad inſtantiam illius DD. Sororum, ultimo loco procurato, non attento reſcripto hujus Sacræ Congregat. diei 3. Octobris 1716. ut Epiſcopus abſtineret à dicta repetitione Teſtium, de qua habemus integrum novum Proceſſum; Quàm ex concludentiſſimis probationibus, contentis in an- 10
tiquo Proceſſu, exhibito in aliis hujus Cauſæ propoſitionibus ſuper reſtitutione in integrum *diebus* 7. *Decembris* 1715 *&* 28. *Martii* 1716. ex latè animadverſis *in Tom.* 1. *diſcep.* 20. *par.* 1.

Quibus concurrentibus clarum eſt, quod profeſſio, taliter emiſſa, in radice nulla eſt ex defectu liberi conſenſus; *Deus enim coacta ſervitia aſpernatur, atque voluntarium ſi-* 11
bi militem eligit Chriſtus, dicebat *D. Ambroſ. de Vita beata lib.* 1. *cap.* 3. ejuſque verba referuntur *in can. Non eſt* 15. *quæſtion.* 1. Atque habemus in hac parte clariora illa verba *Apoſtol.* 2. *ad Corinth.* 7. *Unuſquiſque det, prout deſtinavit in corde ſuo, non ex triſtitia, aut ex neceſſitate, hilarem enim datorem diligit Deus*, quæ ad noſtrum effectum expenduntur *à Ciarlin. controv.* 108. *num.* 19. *& Rot. deciſ.* 25. *numer.* 1. *coram Arguel.* cum aliis, allegatis in *Tom.* 1. *par.* 1. *diſcept.* 1.
num. 4. Accedente ulteriùs illa legali ratione, quod profeſſio 12
eſt verus contractus inter Monialem, & Monaſterium, qui mutuo utriuſque libero conſenſu perficitur, ex adductis *à Panimol. dec.* 29. *num.* 6. Undè concurrente metu ex parte profitentis, dicitur ex ipſius parte deficere conſenſus, ſinè quo profeſſio eſt ipſo Jure nulla, per *Text. literalem in cap.* 1 *de His, quæ vi, metuſvè cauſ.* cum aliis apud *Rot. deciſ.* 930. *num.* 5. *coram Dunoz. jun.*

Et proindè, ſi hæc Sacr. Congregatio *dd. diebus* 7. *Decembris* 1715. *&* 28. *Martii* 1716. cum ſolis documentis, contentis in dicto primo Proceſſu, examinando noſtras probationes, 13
juxtà ejus æquè ſolitum, ac neceſſarium rigorem, fuit in ſenſu, ut ſuperlativè conſtaret de dictis vi, & metu; Multò fortiùs de illis conſtare dicendum eſt hodiè, additis dictis novis, & æqualiter efficacibus ejuſdem metus probationibus, de quibus in novo Teſtium Summ.

Præcipuè, quia in præſenti ceſſat affectatus, & voluntariè quæſitus ille prætextus, in præteritis propoſitionibus plus juſto exageratus exadversò, quod DD. Sorores in dicto primo examine non dederant eorum Interrogatoria, quamvis 14
in quolibet actu legitimè ſemper citatæ fuiſſent; Eò quia in hoc ſecundo examine, ſeu repetitione Teſtium, peracto non attento dicto reſcripto hujus Sac. C. die 3. Octobris 1716. pleniſſimè ſatisfecerunt earum deſiderio, dando Interrogatoria, ſibi ipſis in numero, & qualitate beneviſa. Imò, quia etiam adhuc contentæ non erant, novos alios dederunt articulos, qui quamvis à Judicibus pro majori parte reſecati, & rejecti 15
fuerint, adhuc non dubitavit D. Margarita illos ultrò admittere, ad hoc ut omni mora poſtpoſita, procedi tandem poſſet ad Cauſæ terminationem, quam æternare prætendunt illius DD. Sorores.

Dictas autem probationes metus, & violentiarum ex parte Patris D. Margaritæ dignentur EE. PP. ſub oculis habere ſub illa conſideratione, quod ex probatis in utroque Summario, metum incutiens, nedùm erat ex numero illorum Virorum, à quibus *David* liberari clamabat in

16 *Pſalm.* 58. 3. quando dicebat *A Viris ſanguinum ſalva me*,
eò quia neque etiam pepercit ei, quæ una cum erat cum ipſo,
de quibus hujuſce farinæ hominibus ſcriptum reliquit *Bald.*
in leg. Metam Codic. de His, quæ vi, metuſvè cauſa: Sunt
enim quidam potentes, & ita mali, quod illud, quod dicunt,
conſueti ſunt facere, ut ad oculum reſultat ex ſola lectura de-
poſitionum novem Teſtium, ultimo loco repertorum cum
17 contrariis Interrogatoriis, quorum dicta non poſſunt ſine
maxima compaſſione, & æquali horrore ſub oculis haberi,
ſignanter verba illa quinti Teſtis circà violentam mortem
primæ Uxori illatæ, (quæ erat Mater Principalis,) contra
quam *non ſolo aveva ſparata un' archibugiata, ma anzi ne ave-*
va replicata un' altra.

Sed ulteriùs agebatur de metu, incuſſu à Patre, cujus reſ-
pectu neque etiam neceſſe eſt probare qualitatem naturæ cru-
18 delis, & terribilis, quodque ſolitus exequi minas, juxtà
præciſos terminos præſentis caſus, ſed ſufficit ſolus metus re-
verentialis cum periculo mali gravis, ex ſola illius indigna-
tione ſuſpicari, juxtà *dec.* 870. *n.* 16. *cor. Emer. Jun.* cum aliis
allegatis *in Tom.* 1. *par.* 1. *diſcep.* 20. *n.* 44.

Ex parte verò ejuſdem D. M. dicta eorùndem Teſtium di-
gnentur pariter EE. PP. ſub oculis habere ſub illa reflexione,
quod tempore ingreſſus in Monaſterium erat teneræ ætatis,
19 nullumque habebat Conſolatorem; Quodque agitur de metu,
incuſſu fœminæ, in quibus ad annullandas profeſſiones minor
requiritur metus, ex adductis in meis *Inſtit. Crimin. lib.* 1. *tit.*
50. §. 4. *num.* 199. *& ſeqq.*

Quantò igitur magis dicendum eſt eidem D. M. fuiſſe incuſ-
ſas violentias, aptas ad flectendum animum, nedum cujuſ-
cumque conſtantis, ſed etiam pluſquam conſtantiſſimi Vi-
ri, dum ad præciſum effectum ingrediendi Monaſterium *la*
teneva rinchiuſa in una Stanza, ſerrata à Catenaccio, dove
non poteſſe parlare con veruna Perſona, perche non foſſe diſ-
20 *ſuaſa da farſi Monaca*; In qua mala Manſione conſuetus
erat illam viſitare, vel *con una Piſtola, dicendoli, che ſe non*
ſi riſolveva à farſi Monaca l' averebbe privata di vita; Vel
con un Stilo, e un Baſtone, domandandogli, ſe eraſi riſolata
a farſi Monaca, e perche la medeſima riſpoſe, che non li era
venuta ancora tal vocazione, il medeſimo riſpoſe, che glie l'
averebbe fatta venir Lui, e tenendo in mano un Baſtone, &
un Stilo, la cominciò à battere col medeſimo Baſtone; Obiter
obſervantes hìc, quod idem Baculus non erat ex numero il-
lorum parvorum Baculorum, qui geſtari ſolent in manibus
per bizzaria, ſed erat *Baſtone groſſo*; *E quando la batteva li*
ripeteva, che voleva, che ſi faceſſe Monaca, e che faceſſe la ri-
nunzia à favore del ſuo Figlivolo maſchio, il quale non voleva
laſciar povero per cauſa ſua, quæ omnia referuntur à Teſte de
viſu in Summario Teſtium.

Hujuſmodi autem Teſtis de viſu refert aliam crudelem
operationem, cui habito reſpectu ad amorem inter Patrem,
21 & Filiam, necnon inter Maritum, & Uxorem, qui à nullo
alio amore ſuperari poteſt, juxtà *Text. in leg. final. Codic. de*
Curator. furioſ. cum aliis apud *Rot. deciſ.* 133. *num.* 7. *part.*
18 *recen.* non reperitur forsàn ſimilis, ut utar verbis *Padre*
Segneri nella predica 35. *num.* 14. *ò negl' Annali degl' Antro-*
pofagi, ò negl' Archivii de Leſtrigoni, quemvè non poſſumus
22 meliùs explicare, quàm verbis ipſis dicti Teſtis de viſu. Ha-
bet enim omnis Lingua quædam propria loquutionum gene-
ra, quæ, cum in aliam transferuntur, amittunt eorum ener-
giam, juxtà nobilem animadverſionem *Sanct. Auguſt. de Ca-*
nonic. Rudib. relata in *can. Indignum diſt.* 38. Dicta verò ver-
ba Teſtis ſunt hæc. *Una ſera &c. circa le tre ore di notte &c.*
venne detto Signor D G. in Camera, dove era già andata à
23 *letto la Sig. D. M. &c. aveva in mano una Piſtola impugnata, e*
dall' altra mano un Candeliere col lume acceſo, e aveva uno Sti-
lo nella cintola &c. & ivi ſubito giunto cominciò con le braſche à
domandare alla Figlia, ſe ſi era riſoluta à farſi Monacha, e che
aſſolutamente voleva, che così foſſe, e che ſe a ciò non ſi foſſe ri-
ſoluta, l' averebbe ammazzata con le proprie mani, di mante-
ra tale, che tutte reſtaſſimo ſpaventate; e molto più detta D.
M. la quale dallo ſpavento del vederſi il Padre con una Piſtola
voltata contro, finalmente premiſe che ſi ſarebbe fatta Monaca,
mà quaſi ſubito le venne un ſvenimento, nel quale il Padre la
laſciò, e ſe ne partì.

Quæ omnia ex incomprehenſibilibus Dei judiciis non re-
24 manſerunt inulta; Cum enim à dicto crudeli Genitore per-
acta fuerint, nedum cum D. M. ſed etiam cum alia ejus D.
Sorore, hodie Moniali in Monaſt. S. Urſulæ Mantuæ, intui-
tu D. C. ejus filii maſculi, *il quale non voleva laſciar povero,*
per cauſa loro; Poſt mortem ejuſdem Genitoris, idem Prin-
ceps D. C. *ritornò à cadere in formale pazzia; com' era caduto*
in tempo, che viveva il ſud. ſuo Sig. Padre, che lo teneva chiuſo
in una Camera, e anche legato; Ex quo idem Pater ſummope-
rè afflictus fuit, omnia attribuendo juſtæ ejus punitioni, aſſe- 25
rendo Amicis, ipſum conſulantibus; *Che conoſceva beniſſimo*
che queſto era caſtigo di Dio, giuſtamente mandato, mentre ave-
va vedute, che quanto faceva, era à fine di render commodo lo 26
ſteſſo ſuo Figlio, e che à tale effetto aveva poſte le Figlie in Mo-
naſtero, juxtà ſimillimum caſum *celebris dec.* 930. *cor. Dunoz.*
Jun. & ſignanter *nu.* 3. ibi: *Prout juſto Dei judicio, juxtà tem-*
pus imprecatum, deceſſerunt, exorta fama publica, Deum pro-
bat fuiſſe in Parentes ultorem.

Ex nihilominus in iſtis ſummis anguſtiis quid non fecit, quid-
vè non dixit ex iis, quæ in tanta crudelitatum congerie, per- 27
miſſa eidem fuerunt? Etenim ſe approximante tempore pro-
feſſionis, ſemper exclamabat, nolle illam emittere; Termi-
nato novitiatus anno, dilata fuit per octo integros dies ejuſ-
dem ſolemnis profeſſio ob apertam repugnantiam in profiten-
do; Eadem repugnantia tand. barbaro modo expugnata, me-
diante Confeſſario Monialium, cui Pater Dum. M. rotundis
literis injunxit, ut cogitaret de flectendo ejus animum ad
emittendam profeſſionem, aliàs paratus erat ambos necare; 28
Neque erat res nova ſimilia facere, *con tirare delle Archibu-*
giate à due Preti; Quando adducta fuit ad locum profeſſio-
nis, continuò plorabat, ejuſque lacrymæ nimis clarè ipſius
coactum animum oſtendebant, juxtà illud Poetæ; *Nam la-*
crymæ interdum pondera vocis habent, relatum, & ſequu-
tum in noſtris terminis *ab Arguell. dec.* 25. *num.* 29. Verè viri- 29
li animo noluit oſculari Librum profeſſionis, recuſavit illum,
juxta ſolitum omnium Monialium, afferre ad parvam fene-
ſtram SS. Communionis, projecit in terram calamum, ipſi por-
rectum ad ſcribendam ejus profeſſionem, quam nullo modo ap-
probare, nullaq; verborum, vel precum formula adduci potuit
ad illi ſe ſuſcribendum, Ita ut majorem partem ex dictis acti-
bus fecerit Abbatiſſa, *e la ſottoſcrizzione fù fatta dalla ſua*
Maeſtra del Noviziato.

Poſito ex his, quod ſuperlativè conſtet de metu D. M. in-
cuſſo ad emittendam expreſſam profeſſionem, non eſt locus 30
in hoc Judicio nullitatis ejuſdem profeſſionis agendi de pro-
feſſione tacita, nedùm quia hæc agnita fuit prorsùs inſubſi-
ſtens in articulo reſtitutionis in integrum, rationibus latè ex-
penſis *in Tom.* 1. *par.* 1. *diſcep.* 20. *per tot.* ubi ulterius *à* 65. *uſ-*
que ad n. 67. concludentiſſimè demonſtratur continuatio me-
tus, fixa, & firma recuſatio exercendi Officia Religionis, 31
uſq; ad deliquia, & nunquam interrupta duratio impedimen-
torum reclamandi; Sed etiam quia per d. gratiam reſtitutionis
in integrum D. M. repoſita fuit in eo ſtatu, in quo erat ante
quinquennium, ex adductis per *Rot. in Romana Primog. &* 32
Fideic. de Corſinis 16. *Maii* 1610 §. 23. *&* 20. *Decembr. ejuſ-*
dem anni §. 28. *&* 17. *Aprilis* 1711. §. 26. *cor. Aldrovando*, &
ſic de actibus, poſt idem quinquennium geſtis, nulla hodiè
ratio habenda eſt ad impediendam declarationem nullitatis
profeſſionis expreſſæ, eo quia illi ſolita maturitate recogniti 33
fuerunt, & canonizati ab hac Sac. Congreg. uti inſufficientes
ad inducendam profeſſionem tacitam; Cumque in Reſcripto
diei 28. Martii 1716. additum fuerit, *ut Cauſa amplius non*
proponeretur, quæ æquivalet canonizationi rei judicatæ in 34
aliis Tribunalibus, eo minùs hodiè inutiliter repetenda vi-
dentur ea, quæ ſolemniter ab hoc Sacroſancto Senatu bis re-
jecta fuerunt.

In eadem Cauſa.

UNica facti animadverſione ruit tota machina contrariæ
certificationis formalis examinis Barbaræ Lazzellæ, de- 35
ponentis de viſu de inhumanitate illa, & barbarie Patris D.
M. quibus mediantibus anno 1691. coacta fuit Monaſterium
ingredi, quia in contrariis Scripturis pro indubitato ſuppo-
nitur, quod eadem Gazzella deponat de dictis crudelibus
actibus, uti ſequutis die 25. Auguſt. anni 1692. ſeu 1693.
idque certitudinaliter, & abſque ullo dubitationis principio;
Inferendo exindè, quod id non potuerit eſſe, ex quo dictis
annis 1692. & 1693. eadem D. M. moram faciebat in Mona-
ſterio. Hoc autem eſt voluntarium æquivocum, & merum
ſuppoſitum, nullum habens à parte rei fundamentum, quia 36
eadem Gazzella depoſuit ſequentibus verbis, colore brevitatis
omiſſis in contrariis Scripturis *Mi ricordo la ſpecie, che dell'*
anno 1692. *o* 1693. *ſalvo il vero*. Dicta enim clauſula *ſalva ve-*
ritate operatur, quod eadem depoſitio non debeat intelligi
præcisè pro tempore deſcripto, ſed prout eſt veritas, ità *Alex.* 37
conſ. 193. *ſub nu.* 6. *libr.* 6. quem ſequitur *Barboſ. de Clauſul.*
clauſul. 138. *num.* 14.

Cumque veritas ſit, quod iidem verè inhumani actus,
qui

qui in ſubſtantia exadverſo non controvertuntur, nec poſ-
ſunt in dubium revocari, uti concludenter ab aliis teſtibus
38 probati, ſequuti fuerint eadem die 15. Auguſti, ſed anno
1691. ut eadem Gazzella ſub contrariis Interrogatoriis faſſa
fuit in ejus repetitione, ſeù novo examine, poterat exad-
verſo longè minor dos dari eidem verè frivolæ exceptioni:
Eo quia omni jure licitum eſt teſti declarare ejus primam
depoſitionem, etiam in illis durioribus terminis, in quibus
non deponat cum dicta ſalutari clauſula, *ſalva veritate*;
ut videre eſt apud adductos *in deciſ.* 30. *num.* 5. *cor. Ludov.*
39 *& deciſ.* 72. *num.* 14. *&* 15. *cor. Anſald. Dec.* ubi, poſt cater-
vam Doctorum, obſervat, id indubitanter procedere
quando, ut in præſenti verificatur, declaratio teſtis eſt veri-
ſimilis, & aliundè adminiculatur.

Fortiùs, quia hæc veritas comprobatur ulteriùs ex licen-
tia Vicarii Mantuani pro ingreſſu D. M. in Monaſterium
40 ſub data diei 23. Auguſti 1691. quæ dies, uti proxima diei
15. ejuſdem menſis, & anni 1691. in qua crudelis Genitor
*con piſtola, e ſtilo alla mano venne in Camera &c. e ſi avven-
tò verſo la Figlia con moto di volerla ammazzare*, digito
oſtendit veriſimilem depoſitionem ejuſdem teſtis, quæ com-
probatur ulteriùs à publica voce, & fama dictæ inhumanæ
41 operationis de quarum efficacia in Jure benè *Rot. in dec.* 205.
num. 18. *cor. Baratt. & dec.* 9. *num.* 81. *cor. Arguell.* cum aliis,
allegatis *in Tom.* 1 *par.* 1. *diſcept.* 2. *num* 23. Atque ad no-
ſtrum effectum parum refert, quod hujuſmodi crudeles ope-
rationes ſequutæ fuerint anno 1691. vel 1692. quia vis non
ſtat in tempore, ſed in eo, quod D. M. per apertam vim,
& manifeſtum metum poſt longam carcerationem in privato
42 cubiculo, tranſitum facere fuit coacta ad Monaſterium.

Ejuſdem prorſus inſubſiſtentiæ in facto, & in jure ſunt
aliæ frivolæ exceptiones adverſus dict. Gazzellam, quod
fuerit inſtructa à D M. quodquè eidem promiſerit, *che l'ave-
rebbe ajutata* in ſuis anguſtiis. *In facto*, quia omnia hæc
43 ſunt piæ meditationes, nequè probantur, niſi ex informi,
& affectata fide unius teſtis, cui ex notoriis Juris principiis,
nulla danda eſt fides *ad Text. literales in cap. In omni Judi-
44 cio de Teſtib. & in leg. Jurisjurandi Cod. eodem. In Jure ve-
rò*, quia (ſunt verba *deciſ.* 394. *numer.* 19. *& ſeqq. part.* 17.
*rec) licitum eſt bona fide teſtes inſtruere, ut ſciant dicere ve-
ritatem, etiam mediante ſchedula, nec iſta dicitur ſubornа-
tio &c.*

Poſita ex his evidenti probatione nullitatis expreſſæ pro-
feſſionis, à D. M. emiſſæ, nulla vis fieri poteſt in tacita;
nedùm quia illa ſuperlativè excluſa fuit, ex adductis in
45 *Tom.* 1. *par.* 1. *diſcept* 20 *per totam*; Sed etiam ex eo, quia
in præſenti judicio nullitatis profeſſionis non eſt locus agen-
di de profeſſione tacita; Sed ſtrictè videndum eſt, an con-
ſtet de metu in emittenda profeſſione expreſſa, eo prorſus
modo, quo Religioſo reclamanti intra quinquennium non
46 poteſt objici tacita profeſſio, ex adductis per *Barboſ. ad Con-
cil. ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 18. *num* 19. *& ſeqq.*

Viva autem ratio illa eſt quia ex adductis ſupra *num.* 32. per
Gratiam reſtitutionis in integrum, ab hac Sac. Congregat.
obtentam, diebus 7. Dec. 1715. & 28. Martii 1716. D. M.
47 dicitur poſita in eo ſtatu, in quo erat intra quinquennium:
Et propterea hodiè non poſſunt illi objici ea, quæ evene-
runt poſt dictum quinquennium ad præſumendam tacitam
profeſſionem; Quando enim tacita profeſſio veriſimilis eſt,
vel non excluditur ex concludentibus probationibus, ſolito
rigore libratis in judicio reſtitutionis in integrum, hæc nun-
quam ſolet ab hac Sacr. Congregat. concedi, ut EE. PP.
probè notum eſt. Undè poſt talem conceſſionem Gratiæ re-
ſtitutionis in integrum, præcipuè cum addito, ut ſuper illa
Cauſa ampliùs non proponeretur, juxta terminos noſtri ca-
ſus, attento quod hujuſmodi clauſula operatur idem, ac
48 canonizatio rei judicatæ in aliis Judiciis ordinariis. non eſt
permiſſum iterùm diſcurrere de eadem tacita profeſſione.

Et contrarium prætendere parùm diſtare videtur à teme-
ritate, eo quia in ſubſtantia idem eſt, ac prætendere, ut
Judex de Partibus velit ſe facere ſuperiorem hujus Sacroſan-
cti Senatus, manus apponendo circa illam tacitam profeſ-
ſionem, ex actibus ſequutis poſt quinquennium, quos hæc
Sacr. Congregat. Partibus acerrimè informantibus, omni-
buſquè maturè conſideratis, non habuit pro ſufficientibus
ad inducendam dictam tacitam profeſſionem, eo quia ſi il-
49 los pro talibus habuiſſet, non conceſſiſſet Gratiam reſtitu-
tionis in integrum, ut quotidiè practicat in illis caſibus, in
quibus habet pro vera, vel pro præſumpta tacitam profeſ-
ſionem Recurrentis.

Et nihilominùs ad ſolius materiæ ornatum dicimus, quod
50 de tacita profeſſione nunquam agi poteſt, niſi priùs con-
cludenter probetur in facto emiſſio profeſſionis expreſſæ *Te-
xtus eſt literalis in cap. Significatum* 11. *de Regular.* cum aliis,
de quibus *in Tom.* 1. *par.* 1. *diſcept.* 3. *num* 67. In noſtro autem
caſu profeſſio expreſſa non fuit emiſſa à D. M. ſed à Confeſ-
ſario Monialium, necnon ab Abbatiſſa, & Magiſtra No-
vitiarum, ut patet ex utroque Summ. & obſervavimus ſupra
num. 29. Et proindè ex iſto etiam capite non eſt locus inqui-
rendi de tacita profeſſione.

Dicimus ſecundò, quod profeſſio tacita non inducitur ex
omnibus illis actibus, quæ quacumque intentione, vel mo-
do fiunt à Monialibus, ſed cum iſtis quatuor indiſpenſabi- 51
libus conditionibus, quarum una ſi deficit, vanum eſt di-
ſcurrere de profeſſione tacita. I. Ut fiant authoritate, &
conſenſu illius Superioris, qui ad profeſſionem admittere
poteſt. II. Ut emittantur ſpontanea voluntate. III Ut id
ſequatur cum illa præciſa ſcientia, quod dicti actus ad ſolos
Profeſſos pertineant.. IV. Quod tales actus emittens non ſe 52
habeat negativè, materialiter faciendo id, quod aliæ Mo-
niales faciunt, ſed habeat verum animum profitendi, ut
videre eſt apud *Sanch. ad Præcep. Decal. tom.* 2. *lib.* 5. *cap.* 3.
à num. 4. cum aliis, allegatis *in Tom.* 1. *par.* 1. *diſcept.* 3. *nu-
mer.* 16. In cujus caſu ab hac Sacr. Congregat. die 19. Augu- 53
ſti 1696. in alia Cauſa *Mantuana Nullitatis Profeſſionis* obti-
nui, nullam eſſe habendam rationem prætenſæ tacitæ pro-
feſſionis, ex eo, quod inter alias exceptiones, quæ con-
tra illam adducebantur, non concurrebant dictæ conditio-
nes, quarum nulla verificatur in præſenti.

Quoad repetitam inſtantiam pro conceſſione Remiſſoriæ,
illa omnino rejicienda videtur; Nimis enim improprium 54
eſt ſimiles promovere petitiones cor. Sacr. Congregat. poſt-
quam contradicentibus Partibus Cauſæ reſolutæ fuerunt eo
quia illarum reſolutiones, habent majorem vim, ac ha-
beant Sententiæ aliorum Judicum, in judicatum tranſactæ,
necnon poſt didicita teſtificata, ac poſt acerrimam diſcuſſio-
nem formalium depoſitionum eorundem teſtium, non alio
fine, quàm æternandi præſentem litem, & multiplicandi 55
illius expenſas; Atque viva ratio hujus receptæ propoſitio-
nis adducitur *in Conſtit.* 71. *Innoc XII.* §. 1. his verbis: *De-
ferantur ad Sacras Congregationes, in quibus negotia, non
alitèr, quàm in forma extrajudiciali cognoſci, & definiri
debeant.*

Indeque in Inſtructionibus *da oſſervarſi indiſpenſabilmente
nelle propoſizioni delle Cauſe contenzioſe del Foglio*, hujus
Sacr. Congreg. impreſſis *in Bullariolo ejuſdem Sanct. Mem.
Innoc XII. fol. mihi* 244. primo loco injungitur neceſſitas ſo- 56
lius Relationis Ordinariorum. Quamvis autem ſolita ſit hæc
Sacr. Congreg demandare eiſdem Ordinariis, ut unà ſimul
cum eadem Relatione, confectum, ad eandem Sacr. Con-
greg. tranſmittant, nunquam tamen multiplicationem Pro-
ceſſuum ſolita eſt injungere, minuſque demandare ſolet re-
petitiones illorum teſtium, qui, ut in præſenti verificatur,
citatis legitimis contradictoribus, ſervatis ſervandis exami- 57
nati fuerunt, ea ratione, quia diverſimodè operari non eſſet
procedere in forma extrajudiciali, & more Principis, ſed
ad inſtar Inferiorum Judicum, quod majeſtati hujus, &
aliarum Sacrar. Congreg. nullo modo convenit, ut adver-
tit *Card. de Luc. in Relat. Rom Cur. diſc.* 32. *num.* 2. *& de Ju- 58
eiſd diſc.* 91. *num.* 8 *& in Miſcel. Eccleſ. diſc* 5. *num.* 21. *&
diſc.* 17. *num* 3.

Habemus hoc ſolemniter ab hac Sacr. Congregat. me ſcri-
bente practicatum *in Saltsburgen. Capitulationum* 11. *Martii*
1705. in qua, ultra Scripturas, circa negotium principale,
facta fuit diſtincta inſtantia pro conceſſione Remiſſoriæ, &
admiſſione Articulorum, qui videbantur nimis ad Cauſæ 59
deciſionem conducere, & nihilominùs intrepidè reſponſum
fuit: *In deciſis, & nihil de Remiſſoria*; Idemque, me pa-
riter ſcribente, reſolvit *in Saltsburgen. Clauſuræ* 10. *Jan.*
1712. *& in Lauden. Funerum* 2 *Maii ejuſdem anni* 1712. 60
ad 2. *dub.* ut videre eſt in *Tom.* 1. *par.* 2. *diſcept.* 14. *num.* 13.
Necnon idem pariter reſolvit S. C. R. *in S. Severinæ Præce-
dentiæ* 24. *Sept dict. anni* 1712. *ad* 5 *dub.* ut videre eſt *in dict.
Tom.* 1. *par.* 2. *diſcept.* 21. *num* 84.

Pro quorum admiſſione urgere ulteriùs videtur materiæ
articulatæ improbabilitas, improprietas, inveriſimilitudo,
& irrelevantia, latè demonſtratæ in Facto, necnon refle- 61
xio illa, quod Remiſſoria petitur ad reprobandas perſonas
noſtrorum teſtium, illoſque oſtendendos criminoſos, & fa-
cinoroſos, quæ omnia operantur, ut in illis etiam terminis,
in quibus admiſſioni Articulorum de jure locus eſt, adhuc
admitti non debeant, ut de materia improbabili videre eſt
apud *Duran. dec.* 196. *num* 5. & apud *Celſ. dec* 104. *num.* 6. *&
in par.* 6. *Rec. dec.* 142. *num.* 6. *& dec.* 315 *num* 4. *& in par.* 7. 62
deciſ. 32.

deciſ.31. num.6. & in par.18. dec.653. num.7. In materia im-
propria apud *Caval. dec.87. num.3. & cor. Ottob. dec.51. nu 8.*
63 *& cor. Emer. Jun. dec.728. num.1.* In materia inveriſimili
apud *Rot. in dec.131. num.12. cor. Daran. & deciſ.414. ſub*
64 *n.3. cor. Ludoviſ. & dec.1.n.7.cor. Priol.* Et in materia irrele-
vanti apud *Celſ. dec.38. n.1. & dec.195. eod. n. & dec.128. pa-
riter n.1.p.7. & dec.625. n.6..19. rec.* Et de Remiſſoria, petita
65 ad reprobandas perſonas teſtium, ritè examinatorum *Veſtr. in
Pran. lib.6. cap. fin. n.2 Rot. dec.272. n.15. poſt 2. volum. Conſil.
Farin. & dec.76. num.6. cor. Priol. & dec.34. n.5. par.11. rec.*
Abſque ullo principio dubitationis, *ex quo Remiſſoria pe-
titur in limine expeditionis Cauſæ, proindeque non levis ori-
tur ſuſpicio calumniæ, quia faciliùs conceſſionem illius retar-
dat &c. Imò, & ſuſpicio ipſa tranſit in evidentiam, dum pe-
titur ad effectum repetendi teſtes, formiter jamdiù examina-
tos in hac eadem Cauſa, etiam cum legitimo Contradictore; Un-
evidens fit, quod inſtantia ſolum tendit ad procraſtinandè dum
expeditionem*, ſunt verba *Rot. in dec.331. n.3. & 4 cor. Beninc.*
Ex quibus omnibus infertur, quod contraria prætenſio
ſapiat neſcio quid, voluntariè abſtinendo ab illius expreſſio-
ne. Videtur enim nimis durum, & æquè amarum, ut ferè
poſt quatuor annos, quibus agitata fuit præſens Cauſa à mu-
67 liere pluſquàm quadragenaria, per apertam vim coacta, &
ſuffogata, omnibuſque viis, à barbarie inventis, adacta ad
ingrediendum Monaſterium, ubi hodiè reperitur, quævè,
attenta ejus peſſima valetudine, dicere valet cum *Eccleſ.2.
23. Cunctis dies mei doloribus, & ærumnis pleni ſunt, nec
per noctem requieſco*, hodiè alacri fronte incipiendum ſit à
68 Remiſſoria ad probandum ea, quæ illius DD. Sorores coram
Judicibus, ab hac Sac. Congreg. ſpecialiter deputatis, re-
petitis vicibus ſemper perſonaliter citatæ, in d. longo 4. an-
norum ſpatio probare, vel noluerunt, vel non potuerunt.

In eadem Cauſa.

Contraria Reſponſio, quam perlegere ex ſpecialiſſima
gratia rogati fuerunt EE. PP. nil continet, quod non
69 fuerit, uti inſubſiſtens, non ſemel, ſed bis rejectum ab hac
S.C. reſpectu tacitæ profeſſionis D. M. quodquè vel mini-
mam mereatur reflexionem circa affectatas atteſtationes,
concernentes noſtrorum Teſtium ſubornationem.
Quoad tacitam profeſſionem diximus, & conſtanter re-
petimus, quod nota eſt etiam Juvenibus Secretariæ, & for-
70 ſan etiam Notariorum Tyronibus hujus S. C. laudabilis pra-
xis, nedùm procedendi cum omni rigore in illius diſcuſſione,
ſed nunquam concedendi Gratiam reſtitutionis in integrum
Religioſis, reclamantibus poſt quinquennium, quando ea-
dem tacita profeſſio vel eſt probata, vel probabilis. Dixi-
mus ulteriùs, quod ex hoc indubitato principio non ſolùm
Judices de Partibus, ſed ipſamet S. Rot. quæ veneratur ora-
cula hujus S. C. poſt Gratiam reſtitutionis in integrum, ab
71 illa conceſſam, canonizat pro ceremonialib. omnes ſequen-
tes actus, qui deindè fiunt in judicio nullitatis profeſſionis,
ut obſervavimus ſupra *num* 4.
Quia verò circa has notas propoſitiones valdè mirantur
contrarii Scribentes, Nos relinquentes aliis conſiderandum,
72 an hæc magna admiratio procedat ab ejus legitima matre,
vel ab alia diverſa cauſa; Iterùm dicimus, apertè repugna-
re, quod Judex de Partibus, ſe extollendo ſupra Collegia-
lia Tribunalia Urbis, quorum reſolutiones tanquàm oracu-
la venerantur in toto Orbe, ex illiſmet probationibus, ex
quibus hæc Sacr. C. cenſuit, tacitam profeſſionem, vel non
73 eſſe probatam, vel eſſe improbabilem, velit contrarium de-
terminare. Quæ improprietas eſt de ſe taliter nota, ut nul-
lo alio indigeat fulcimento.
Quò ad prætenſam ſubornationem noſtrorum Teſtium,
circa quam exadverſo proceditur cum illis ideis, ac ſi juſtifi-
74 cationes, in contrario Summ. adductæ, conſiſterent in Sa-
cror. Canonum, vel Apoſtolicarum Conſtitutionum diſpo-
ſitione, vel eſſent formales teſtium depoſitiones, breviter di-
cimus, quod illæ ſunt meræ fides, & affectatæ atteſtationes,
lite pendente procuratæ, & poſt perfectum duplex formale
examen noſtrorum teſtium, Deus ſcit, quibus modis expiſca-
tæ; Et proindè in nulla penitùs, penituſquè conſideratione ha-
bendæ ſunt, ex notoriis Juris axiomatibus, & laudabili praxi
omnium Tribunalium Urbis, & Orbis, actumquè in rei veri-
tate eſſet de judiciorum ordine dequè efficacia formalis exa-
minis Teſtium, ſi poſt perfectas probationes ſervatis omnibus
75 ſervandis factæ, aures præbendæ eſſent ſimilibus prætextibus.
Inculcantur in dictis aſſertis fidibus bonæ qualitates Ami-
tæ, & Fratris D. M. cum addito, quod nunquam eidem im-
pediverint reclamationem, ſed Nos ſolidè ſubdimus quod ex
76 dictis concludentibus probationibus habemus evidenter de-
monſtratum oppoſitum, quod ſcilicèt eadem Amita vocata
fuerit à Confeſſario Monialium *Tizzone d'Inferno*; Quod in
bona valetudine nullum reliquit modum, nullamque viam im-
pediendi di D.M. reclamationem, quodq; in extremis vitę pe-
riodis, *ſi raccomandò à me, come Abbadeſſa di quel tempo, voler-
li tenere l'occhio ſopra, acciò ſe li rompeſſero tutti li ſuoi diſegni*
circa reclamationem; Frater verò, nedùm *era del taglio del* 77
Padre, ſed *fece baſtonare un Conſole, teneva à ſuo ſervitio Bra-
vi, era poco differente d'inclinazione, e natura dal ſuo S. Padre*.
Iſtis igitur viventibus, & talia operantibus vanum eſt
prætendere, ut potuerit D. M. formaliter reclamare, & ni-
hilominùs fecit, quod ei permiſſum erat, nempè *ſemper la-
mentarſi della forza, uſatagli &c nel farla Monacha, ripe-* 78
*tendo le medeme indolenze in ogni diſcorſo, che accadeva aver
ſeco, come ſe non haveſſe mai altro da diſcorrere*.
Libenter proindè in hac parte peterem à contrariis Scri-
bentibus, quo temporis momento poteſt per poſſibile figu-
rari caſus voluntatis ejuſdem D. M. tacitè ratificandi ſuam
meticuloſam profeſſionem, conſiderando verbum illud *ſem-* 79
per, benè *Rot. dec.476. num.10. par.19. rec.* cum aliis citatis
in Tom.1. par.1. diſcept.1. num 26.
Præſumptio ratificationis profeſſionis per moram in Mo- 80
naſterio, & per actus aliis Monialibus communes, non eſt
Juris, & de Jure, ut non ſine admiratione legitur in contra-
riis Scripturis, ſed eſt Juris tantùm, quod manibus palpa-
tur obſervando, uno ore aſſerere Doctores illos, allegatos *in
Tom.1. par 1. diſcept.2. num.*28. quod illa tollitur per præſum-
ptiones fortiores; Non ſic autem præſumptio Juris, & de
Jure, quæ taliter pro veritate habetur, ut contra illam non
admittatur probatio in contrarium, ex cumulatis in meis
Inſtit. Crim lib.4. tit.1. num.25. & ſeq.
Non ſolùm amico ſilentio non fuit à Nobis neglecta ad- 81
miſſio Articulorum in Partibus D. M. facta, ſed omnes
contrarii Articuli, ut ſupra ab ea admiſſi, fuerunt ſigilla-
tim expenſi, & ad hominem demonſtratum, illos mirabili-
ter comprobare bonum Jus ejuſdem D. M.
S. C. C. die 21. Febr. 1717. dub. *An conſtet de nullitate Pro-* 82
feſſionis in caſu, &c. Reſp. *Affirmativè*, expeditoque ſolito De-
creto poſt multas, & repetitas dilationes, illoque præſenta-
to Epiſcop. Mantuano, iſte die Sabbathi 24. Aprilis ejuſdem
anni 1717. præcepit Monialibus, ut eidem D. M. liberum
permitterent exitum, effectu punctualiter ſubſequuto.
Ex quibus corollariè ſequitur, quod ex oraculo S. C. C. 83
utraque Parte acriter informante, in hac Cauſa emanato,
attento illo æquè neceſſario, ac laudabili rigore, cum quo
hodiè eadem S. C. C. procedit in concedendis Gratiis reſti-
tutionis in integrum, omnes illi actus, qui fieri debent in
judicio ordinario nullitatis ejuſdem profeſſionis, remanent
merè cæremoniales, & pro ſola forma judicii, neque debent
Judices Ordinarii, cor. quibus agitantur eædem cauſæ nul-
litatis profeſſionum in hac parte ſapere pluſquam oportet
ſapere, ſed abſque ullo periculo errandi ſolidè procedere poſ-
ſunt, & debent cum oraculo ejuſdem Sacr. Congreg. abſque
ullo ſcrupulo, criticatione, vel addito, declarando nullas
profeſſiones illorum Religioſorum, quibus eadem Sac. C.
gratiam reſtitutionis in integrum, juxtà ejus modernam ri-
goroſam praxim, conceſſit.

DISCEPTATIO X.

Romana nullit. Matrimonii.

INTER

Dominicum.

ET

Joannam.

ARGUMENTUM.

Præmiſſa explicatione domicilii, habitationis, & moræ in aliquo loco, apta ad acquirendam Parochialitatem; Ex capite deficientis præſentiæ proprii Parochi, necnon attenta inhabilitate perſonarum, ſeù materiæ Sacramenti Matrim. oſtenditur nullitas Matrimonii, inter Dominicum, & Joannam in Urbe contracti; Cum rejectione omnium animadverſionum, quæ ad probandam illius validitatem nomine Mulieris adductæ fuerunt.

Occaſione Matrimonii, die 26. Julii 1716. inter Do-
minicum, & Joannam, in Urbe contracti, coram 1
Paro-

Parocho SS. Salvatoris ad Montes, qui non erat proprius
reſpectu dictorum Contrahentium, ſed ſolùm in illius Pa-
rochia *un certo Abbate di viſo tondo, con perucca tonda, di*
età di 40. anni in circa, petiit à quadam honeſta Muliere *per*
parte del Sig. D. Ceiſante, Paroco del SS. Salvatore alli Mon-
ti, ſe voleva affitare una ſtanza per un certo Giovane, che do-
veva venire di fuori, ſenza che li diceſſe il nome &c. Habito-
que affirmativo reſponſo, *à ragione di giulii ſei li pagò in-*
continente il primo meſe, e ſe ne partì; abſque eo, quod *quel*
Giovane, che doveva venire di fuori, & cujus nomen non
ſine myſterio reticitum fuit, primam reliquerit habitatio-
nem, ſeù domicilium, ſeque contulerit ad habitandum in
ſecundæ Parochia, minùſque aliqua mobilia in dictam man-
ſionem aſportaverit, imò nec etiam exteriorem faciem mu-
rorum dictæ manſionis unquam viderit; Nomine verò Mu-
2 lieris idem Parochus ſermones dumtaxat habuit cum tribus
aliis honeſtis Mulieribus de illi locando unam manſionem
eorum Appartamenti, nihilquè a indè fuit concluſum, ſed
omnia remanſerunt in puris terminis ſimplicis tractatus, ſeù
diſcurſus: *Senza che mai ci foſſe detto, nè come ſi chiamaſſe*
la ſudetta Giovane, nè che perſona foſſe, &c. Come anche
non abbiamo mai veduta queſta Giovane, &c. nè ſentito più
parlare di eſſa.

Oritur dubium, an tale matrimonium validum ſit, at-
tento, quod poſt dictam ſolutionem dd. ſex juliorum, &
poſt dictos ineffectuatos diſcurſus, ut ſupra, aſſeritur,
3 eoſdem Contrahentes procuraſſe, ut dictus Parochus SS.
Salvatoris ad Montes de menſe Maii dicti anni 1716. illos
in Libris Parochialibus, uti ſuos Parochianos deſcriberet,
eoſque deindè in Matrimonium conjunxit, prævia ſolita
licentia Em. Provicarii, obtenta poſt probationem ſtatus li-
beri utriuſque Contrahentis, mediante examine quatuor
Teſtium, quorum duo depoſuerunt pro Viro, & alii duo
pro Muliere; Quæ licentia à Curia dicti Eminentiſs. Pro-
Vicarii fuit eidem Parocho directa cum illo indubitato ſup-
poſito, quod eſſet proprius Parochus dd. Contrahentium;
Quæ omnia adnotavit idem Parochus *in lib. 7. Matrim. ſuæ*
Parochiæ fol. 24. his verbis *Ego &c. interrogavi DD. Domini-*
4 *cam, & Joannem &c. ambos de hac Parochia.* Et conſtat ex
ipſomet tenore dictæ Licentiæ, ibi *M. R. Sig. Curato di S.*
Salvatore alli Monti, ſi compiacerà, eſplorata la volontà de'
Contraenti, & avutone il conſenſo, publicare il matrimonio,
che deſiderano contraere inſieme il Sig. Domenico, e la Sign.
Giovanna, ambedue della ſua Parrocchia, &c.

Ante cujus dubii reſolutionem præmitto concluſionem,
circa quam nulla cadit dubitatio, uti literaliter contentam
in Sacr. Conc. Trident. ſeſſ. 24. de Reform. Matr. cap. 1. quod
5 ſcilicet matrimonium, contractum coram Parocho non pro-
prio, nullum eſt; Quæ propoſitio nullo indiget fulcimento
extrinſecæ authoritatis; Eſt enim magna debilitas intelle-
ctus recurrere ad authoritates Doctorum, ubi habemus ca-
6 ſum legis, ut dicebat *Grat. dec. March. 85. num. 16.* & obſer-
vavit *Rot. in dec. 71. num. 14. cor. Anſald.*

Hoc præmiſſo, ad effectum validitatis matrimonii, in
triplici circumſtantia conſiderari poteſt prioris habitationis,
ſeù domicilii in una Parochia mutatio, & novi acquiſitio
in alia Parochia.

Primò, abſque ulla ſecunda intentione, vel ſine deter-
minato animo non redeundi ad priorem domum, aliam con-
ducendo in diverſa Parochia, ibidem effectivè ſe transfe-
rendo, præcipuè cum mobilibus, & cum propria familia;
7 Et in iſtis terminis, ſtatim ſequuta tali tranſmigratione,
dicitur acquiſitum novum domicilium in ſecunda Parochia,
itaut nulla interpoſita mora, nulloque expectato tempore,
coràm Parocho ejuſdem ſecundæ Parochiæ validè contrahi
poſſit matrimonium; Ea ratione, quia in hoc caſu nihil
deſideratur ad acquiſitionem novæ habitationis, ſeù novi
domicilii, ſed iſtud ſtatim dicitur acquiſitum ex animi de-
claratione, juncta cum facto migrationis, ex adductis per
8 *Fagn. in cap. Significavit num. 56. de Paroch. Card. de Albic.*
in addit. ad Pamph. dec. 139. num. 13. verſ. Proprius verò,
Adden. ad Buratt. dec. 73. n. 15. & firmatis per *Rot. in dec. 72.*
num. 16. par. 19. rec. quam ſequutus fui in meis *Inſtit. Crim.*
lib. 1. tit. 3. num. 33. in fine.

Atque habemus in hac parte claram, & literalem diſpo-
ſitionem *Statut. Cler. Urb. cap. 3. de Jur. elig. ſepult. §. 12.* ibi:
Quiſquis benè valens, de una ad aliam Parochiam, animo
9 *mutandi domicilium, ſeù habitationem ſe transfert, eò ipſo*
domicilium ipſum quoad Jura Parochialia mutaſſe cenſetur,
eleganter de more exornatam à *R. p. d. Sardin. in Voto edito*
in Roman. Jur. ſepult. anni 1714. § 1. & ſeq. in quo conci-
liat, & ad concordiam reducit multas Canonicas Sanctio-
nes, quæ primo intuitu inter ſe videntur contrariæ, ſed in
ſubſtantia, & ſano modo intellectæ, concordes ſunt.

Et iſti ſunt præciſi termini, in quibus loquitur S. C. C. ſe-
quuta à *Rot. in deciſ. 629. num. 1. & ſeq. par. 4. tom. 3. recent.* 10
Quia in illius caſu Mulier, nedùm per duos menſes ante ma-
trimonium effectivè habitavit in ſecunda Parochia, *edendo*
(ſunt verba dictæ deciſionis) *bibendo, ac pernoctando, ac*
alia faciendo, & ulterius omnem adhibuiſſe diligentiam, ut in
eadem Parochia domum emeret, & ſic novam Parochiam ac-
quiſiviſſe.

È converſo autem, ſi quis abſque animo relinquendi pri-
mam Parochiam, ſine voluntate permanendi in ſecunda,
effectivè ſe conferat ad aliam Parochiam, ibiquè longo tem-
ris ſpatio habitet, ad terminos Juris communis, non atten- 11
to, quod longo temporis curſu ibidem habitet, non dicitur
novum domicilium acquirere in ſecunda Parochia, juxtà
firmata per *Rot. in dec. 82. num. 2. cor. Ottobob. & cor. Zarat.*
45. num. 5. & ſeqq. ubi innumeros citat, & ſequitur concor-
dantes, & in ſpecie ſequitur *Stat. Cler. Urb. tit. de Jure elig.*
ſepult. quod fuit datum in Sum. quia tunc non adhuc erat im-
preſſum, *& dec. 162. num. 20. & 21. par. 15. rec.* ubi egregiè
materiam tractat, & declarat inclinantes in contrariam 12
opinionem, *& in Burgen. Beneficii, ſeù Portionis 26. Junii*
1703. §. Et ſanè coram Pio.

Verùm tamen eſt, quod hujuſmodi animus per ſubſequu-
tam, & continuatam deindè habitationem decennalem præ-
ſumeretur, itaut poſt curſum decem annorum diceretur ac-
quiſiviſſe domicilium in illa Parochia, ad quam abſque ta-
lis animi declaratione ad habitandum ſe contulit, ex addu- 13
ctis per *Fagn. in cap. Significavit num. 50. de Paroch. Panim.*
deciſ. 14. in annot. 2. num. 58. Barb. ad Conc. ſeſſ. 23. de Refor.
cap. 8. num. 29. verſ. Si verò, & Gratian. diſcept. 824. num. 18.
& ſeqq. & per *Anſal. de Commer. & mercat. diſc. 10. num. 10.*
quem ſequutus fui in meis *Inſt. Crim. lib. 1. tit. 3. num. 33.*

Dixi, *Jure communi attento*, quia ſi adeſſent in aliqua
Civitate, vel Diœceſi, aut Regno, municipales leges, 14
vel Synodales Conſtitutiones, quod talis animus diceretur
probatus, ſeù præſumptus ex minori temporis curſu, omiſ-
ſa dicta generali Juris communis diſpoſitione, cum iſtis par- 15
ticularibus legibus procedendum eſſet; Eò quia illæ præfe-
runtur ejuſdem Juris communis diſpoſitioni, ex generaliter
animadverſis per *Gonz. ad Reg. 8. Cancell. gloſſ. 9. §. 1. nu. 18.*
& firmatis per *Rot. dec. 74. num. 28. cor. Zarat. & deciſ. 115.*
num. 6. par. 19. rec. cum aliis, allegatis *in meis Diſcept. Ec-*
cleſ. Tom. 1. par. 2. diſcept. 24. num. 8. Et in præciſis terminis
domicilii, acquirendi ad effectum validitatis matrimonii,
magiſtraliter *Rot. in Neapolit. Matrim. 22. Junii 1705. §.*
Quamvis cor. Em. Priol. in qua Civitate ad hunc effectum 16
præſcribitur tempus quatuor menſium dumtaxat, confirma-
ta *die 26. Febr. 1706. cor. Eodem.*

Secundus caſus eſt, quando quis ſe transfert quidem ad
actualiter habitandum in ſecunda Parochia, animo ibidem
habitandi, & cum effectu in eadem ſecunda Parochia, de
facto per aliquod temporis ſpatium habitat, ſed primum
non deſerit domicilium, neque priorem relinquit habitatio-
nem, & tunc, quidquid pro ingeniorum exercitio dicen. eſ-
ſet, Jure communi attento, in Urbe nullo modo fit Paro-
chianus ſecundæ Parochiæ, ſed taliter dicitur retinere pri- 17
mum domicilium, ut non dicatur Parochus proprius ille,
ad cujus Parochiam ſe confert ad habitandum, ſed dicitur
proprius Parochus ille, in cujus Parochia retinet priorem
habitationem, ſeù antiquum domicilium; Ita, omiſſis au-
thoritatibus Doctorum, in noſtris punctualibus terminis no-
viſſimè determinatum fuit *in Statut. Cler. Urb. cap. 3. de Jur.*
elig. ſepult. § 12. in addit. ubi declarando antiquam diſpoſi-
tionem dicti Statuti, in qua indiſtinctè demandabatur, ut eo
ipſo, quod quis benè valens de una ad aliam Parochiam, ani-
mo mutandi domicilium ſe transferet, eo ipſo abſque ulla di- 18
ſtinctione, & declaratione domicilium ipſum quoad Jura
Parochialia diceretur mutatum, opportunè ſubjungitur:
Declaramus, domicilium intelligi tranſlatum, quoties prio-
rem deſerit habitationem, & aliò ſe transfert, præſertim cum
mobilibus, & Familia, & ad rem advertit *R. p. d. Sardinus*
incit. Voto §. 1. & plur. ſeqq.

Ex quibus ad hominem infertur, quod in caſu, quo ali-
quis Parochianus in Urbe priorem non deſerat habitationem,
etiamſi animo mutandi domicilium ad aliam Parochiam ſe
conferat, adhùc non dicitur acquiſiviſſe novum domici-
lium in ſecunda Parochia; Cùmque hujuſmodi noviſſimum 19
Cleri Statutum, unà cum ſuis annotationibus, & declara-
tionibus die 5. Aprilis 1707. ſpecificè à Sanct. Dom. Noſt.
approbatum fuerit, ut videre eſt in Decreto cl. mem. Card.
Car-

Digitized by Google

Carpinel, olim Urbis Vicarii, impreſſo in principio dd.
Statutorum §. *Verùm nonnullis in fine*, ubi enumerantur ma-
gnæ illæ diligentiæ, & accuratæ reviſiones, tàm ipſorum
Statutorum, quàm additionum, & ordinationum, facta-
rum à particulari Congregatione, ab eodem Santiſs. Dom.
20 Noſtro ſpecialiter deputata, dicitur proindè lex Papalis,
& uti talis punctualiter, & indiſtinctè ſervanda eſt, per ea,
quæ, aliis adductis, notat *Antolin. in Notis ad Stat. Aurif.
Vrb proœm.2. num.17.*

Unicam hujus concluſionis limitationem nitrò admitten-
tes, quando quis retinendo priorem habitationem, ſeù an-
21 tiquum domicilium, in ſecunda Parochia, pro æquali parte
anni habitet, quia tunc duplex dicitur habere domicilium;
menſurando tamen eandem æqualitatem moraliter, non
autem mathematicè, ſeù per temporis momenta, ex addu-
ctis *in meis Inſt. Crim. lib.1. tit.3. num.34.*

Eademque limitatio per viam particularis legis, in Urbe
ſervandæ, ſequentibus iſtis claris verbis admiſſa, & cano-
22 nizata fuit *in dicto Statut. Cler cap.3. de Jur elig. ſepult. §.19.
in addit. Æquale domicilium quis habere dicatur, quotiès in
utroque æqualiter ſe collocaſſe videtur; Aliàs cenſeatur ibi do-
micilium habere, ubi meliorem partem rerum ſuarum poſſidet,
& aſſiduè converſatur; Æqualitas verò habitationis morali-
ter, non mathematicè intelligatur, hoc eſt plus, minuſvè.*

Tertius caſus eſt, quando mutatio Parochiæ fit in frau-
dem prioris Parochi, ſeù ad facilitandum contractum ma-
trimonii in ſecunda Parochia, quod in prima ob particula-
23 res reſpectus non de facili contrahi poteſt; & tunc procedeo-
do eum eodem indubitato principio, quod in iſtis etiam ter-
minis ſemper indiſpenſabiliter requiritur animus relinquendi
priorem habitationem, & figendi domicilium in ſecunda
Parochia, per veram, & effectivam habitationem, unà
cum animo ibidem permanendi, ſi non ſemper, ſaltem per
tempus conſiderabile, duo alii ſunt ſubdiſtinguendi caſus.
24 Unus, quando mutatio Parochiæ in apparentia fieri dicitur
in fraudem Concilii, ſed in ſubſtantia fit ad procurandam
exequutionem ejuſdem Concilii, puta ad facilitandù ma-
trimonii contractum, qui de facto impeditur in prima Pa-
rochia; Et in his circumſtantiis conveniunt Doctores, quod
poſito animo mutandi primum domicilium, cum ſubſequu-
ta illius deſertione, & reali, atque effectiva habitatione in
ſecunda Parochia, talis apparens fraus non ſit attendenda;
Sed matrimonium coram Parocho ſecundæ Parochiæ con-
25 tractum, validum ſit, juxta celebrem reſolutionem Sacr.
Congreg. Concil. in una *Senen. 17. Maii 1600.* quàm, aliis
adductis, ſequuntur *Fagn. in cap. Significavit num. 26. ſeqq.
de Paroch.* ubi refert, & ſequitur etiam alias reſolutiones
ejuſdem Sac. Congreg. Concil. *in Angliæ, & Patav Spad.
conſ.149. num. 11. tom.2. Barboſ. Apoſtol. deciſ. collect. 365.
num.18. Boſſ. de Matrim. cap 4. §.10. num.18. in fine, Card.
de Luc. de Matrim. diſc.1. ſub num 9. & 12. & Rot. deciſ. 194.*
26 *num.19. cor. Merlin.* ubi illam adducit rationem, quia in his
circumſtantiis Contrahentes nemini faciunt injuriam, ſed
utuntur eorum Jure, *& deciſ.139. num.5. coram Pamphil. &
dec.60. num.17. par.15. rec.* Quod eſt adeò verum, ut pro-
cedat etiam in caſu, in quo volentes contrahere matrimo-
nium, & timentes illud de facto impediri in Loco, ubi
27 Conc. Tridentinum publicatum fuit, ſe conferunt ad Lo-
cum, in quo non fuit publicatum, ut reſolvit S. C. C. apud
*Barboſ. in Summ. Apoſt. deciſ. V. Matrimonium num.24. & ad
Conc ſeſſ.24. de Ref. Matr. cap 1. num.171.*

Alter caſus eſt, quando talis mutatio fit in fraudem Con-
cilii, hoc eſt quando mutatio Parochiæ tendit ad evitan-
28 illa impedimenta, vel difficultates, quæ, non de facto,
ſed attenta Juris diſpoſitione, obſtant volentibus contrahe-
re in prima Parochia, puta quia ibidem unus ex Contra-
hentibus ſponſalia contraxit, vel ſtatum liberum non pro-
bavit, vel fidem baptiſmi non exhibuit, vel deficiat in ali-
quo ex requiſitis, præſcriptis *in Inſtruct. S C. SS. Inquiſit.*
impreſſis *in Conſtit.13. Sanct. Mem. Clem X. in Bullar novo*
29 *tom 6.* Vel demùm aliqua alia urgeat ſuſpicio; Et tunc,
quamvis concurrat animus relinquendi primum domicilium,
& verificetur effectiva habitatio in ſecunda Parochia, adhùc
matrimonium, cor. Parocho ſecundæ Parochiæ contra-
ctum, nullum eſt, ex iis, quæ notant *Navarr. conſ.21. n.3.
de Paroch.* ibi *Habitatio fraudulenter in præjudicium Parochi*
30 *proprii, vel alterius Parochi, habita in aliquo Loco ad effe-
ctum acquirendi novum domicilium non ſufficere. Rebell de
Oblig. Juſtit. par.2. lib.2. quæſt 7. num.19. & quæſt 8. num.6.
Comitol. reſponſ. moral. quæſt.10. num.2. Barboſ. de Poteſt.
Epiſc. alleg.32. num 153. & Vot. deciſ.19. num 11. & ſeqq. &*
31 *Bertacchin. Vot. deciſ.145. ſub num.10.* cum aliis apud *Garz.
de Benef. par 5. cap.7. num.41. verſ. Ad quartum.* Et pluries
reſolvit *S. C. C.* & ſignanter *in Florentina, & Abulen.* quas 32
approbavit *in Urbinaten. 1. Dec. 1640. Lib 16. dec. fol.456. à
tergo*, & in *Poloniæ 6. Aprilis 1639. Lib.16. dec. fol.171. à
terg. & in Boven. 26. Sept. 1697. Lib.47. dec. fol.74.*

Deveniendo modò ad qualitatem habitationis, ſeù moræ,
quæ in pluribus locis ex diverſis titulis haberi ſolet, ad no-
ſtrum effectum ad hoc, ut quis efficiatur Parochianus il- 33
lius Parochiæ, in qua moram facit, obſervant DD. quod
illa, vel eſt neceſſaria, vel voluntaria; Subdiſtinguendo
neceſſariam in illam, quæ habetur in loco, in quo quis cogi-
tur manere loco pœnæ, vel loco cuſtodiæ; Necnon ſubdi-
ſtinguendo pariter moram voluntariam in illam, quam fa-
ciunt hoſpites, in aliam, quæ dicitur merè corporalis, ſeù
aſinina, in aliam vagam, ſeù abſque animo permanendi in
determinato loco, & in aliam domiciliarem, quæ apta eſt ad
inducendam, & acquirendam veram Parochialitatem.

Mora neceſſaria loco pœnæ verificatur in condemnato ad
permanendum in Carceribus pro tempore determinato; Vel
in Relegato in certa Civitate, vel Loco, pariter ad tem-
pus determinatum, vel ad arbitrium Principis, vel Judi- 34
cis, juxta caſum à S. C. C. deciſum, & relatum à *Fagn. in
cap. Significavit num.19. & ſeqq. de Paroch. & à Barboſ. ad
Conc. ſeſſ.24. de Ref. Matr. cap.1. num.11. & in Summ. Apoſt.
deciſ. V. Matrimonium num.19.* Et iſti dicuntur habere domi-
cilium in illo loco, ubi Carceratus, vel Relegatus moram
facit, ubi verè dicitur reperiri, & moram facere volunta-
riè; Ea ratione, quia cùm voluntariè voluerit delictum,
pro quo fuit relegatus, vel damnatus ad Carceres, dicitur
etiam voluiſſe neceſſarium conſequens, quod eſt pœna; Ex
quo, inferunt Doctores, quod moriens per manus juſtitiæ, 35
voluntariè mori dicitur, ut referendo notorium caſum Fran-
ciſci Canonici, aliàs Maſcabroni, obſervat *Card. de Luc.
de Penſion. diſc.69. num 9.* quem adductis multis concordanti-
bus, ſequutus ſui *in Tom.1. par 2. diſcept.30. num.18. & ſeqq.*

Mora neceſſaria loco cuſtodiæ verificatur in Carcerato, pro
eo tempore, quo ejus cauſa non eſt adhùc terminata, ſed
indeciſa pendet coram Judice; Undè Carceratus pro dicto
tempore non dicitur manere in Carceribus, tanquam in do-
mo propria, ſed in aliena, à qua continuò abſens eſt animo, 36
& ſemper præſens in ſua; Et iſte pro eo tempore, quo cuſtodi-
tur in Carceribus, non fit Parochianus Parochi Carceris; Ex
quo ſequitur, quod ſi coram ipſo matrimonium contrahat,
iſtud eſt nullum, ut in noſtris præciſis terminis, re maturè
perpenſa, reſolvit *S. C. C. in Farfen. Matrim. 26. Maii 1707.*
quando approbavit dictam ſolidam diſtinctionem, in qua
Ego non ſine legali ratiocinio pedes conſtanter fixi in dicta 37
Cauſa, licèt datum non fuerit reperire Doctorem, illam in
terminis facientem, ut videre eſt *in Tom 1. diſcept.30. à n.14.
uſque ad num.34. par.2.* Eademque diſtinctio fuit deindè ſum-
ma maturitate, & re diligentiſſimè diſcuſſa à particulari
Cong. approbata, & inſerta in *Stat. Cleri Urb. cap.3. de Jur.
elig. ſepult. §.9. in addit. verſ. Carceribus fol.15.* & refertur à 38
*d. R. P. D. Sardino in cit. Voto ann.1714. §. Ideircò, & à Mo-
nacell. tom.4. fol.16. num.171.*

Mora voluntaria ad inſtar hoſpitis, verificatur in illo, qui
nullum habet habitandi animum, *eo quia hoſpes &c. non ha-
bitat, ſed tantiſper hoſpitatur. Tantum autem intereſt inter
habitatorem, & hoſpitem, quantum intereſt inter domicilium
habentem, & peregrinantem*, juxta præciſa verba *Text. in
lig.1. §. Hæc verba ff. de His, qui ejec. vel effuder.* & concor- 39
dant alii adducti à *Rebuff. in leg. Cenſoria §. Igitur, verſ. So-
quitur ff. Verb. ſignific.* ibi: *Habitare ibi dicitur, ubi non mo-
menti cauſa inhabitat, ſivè moratur &c. Multum intereſſe in-
ter habitatorem, & hoſpitem &c. Paſſerin. de Stat. Homin.
tom.2. quæſt. 87. art.4. cap.3. num.311. & ſeqq.* ibi: *Proprio* 40
*Parochia ſimpliciter eſt Parochia propriæ, & permanentis
habitationis, in qua quis habet domicilium permanens, & non
per modum tranſeuntis, & viatoris.*

Mora materialis, ſeù habitatio aſinina, verificatur in eo,
qui non animo habitandi in aliquo loco permanet, ſed ſolum
materialiter pro aliquo brevi tempore, abſque animo relin-
quendi primum domicilium, & acquirendi ſecundum, &
hæc habitatio corporalis, ſeù aſinina, nunquam ſufficit ad
acquirendam Parochialitatem, ut egregiè diſtinguendo, poſt
catervam Doctorum, quos citat, & ſequitur, firmavit *Rot.* 41
*in Neapolit. Matrim. 26. Februar. 1726 §. Neque, cor. Em.
Priol.* ibi: *Ut enim quis dicatur Parochianus alicujus Eccle-
ſiæ, non ſufficit ſimplex, & corporalis habitatio, &, ut in
Jure dicitur, aſinina, ſed requiritur animus deſerendi pri-
mum domicilium, & permanendi in ſecundo.*

Neque diſcordant Authores, qui in contrarium allegari
poſſunt,

Digitized by Google

poſſunt, & ex parte Mulieris allegati fuerunt; Omnes enim
ad acquirendam Palichialitatem, non ſolùm requirunt cor-
poralem, ſeù aſininam habitationem, ſed ulteriùs deſer-
42 tionem primi, & voluntatem acquirendi ſecundum domici-
lium, ut videre eſt apud *Card. de Luc. de Matr. diſc. 1. n. 18.*
ibi: *Dummodò ſit habitatio conſtans, ac formalis in ea Paro-
chia, privativè ad præcedentem habitationem in priori*, &
ibi: *Quamvis enim id affectatè factum eſſet ad hunc ſolum fi-
nem, & effectum, attamen &c. ſufficit, ut de facto primum
domicilium deſertum ſit, atque novum contractum, cum fixa,
& formali habitatione*; & *Rot. dec. 451. num. 8. cor. Dunoz. Jun.*
& *in Neapolit. Matrim. 22. Junii 1705. §. Ex facto, coram*
43 *Card. Priol.* ibi; *Quamvis tranſitus de una Parochia ad aliam
animo ſecundum contrahendi matrimonium &c. permiſſus ſit,
attamen requiritur animus diſcedendi, cum intentione mora-
liter non recedendi, ſed permanendi ſub nova Parochia*; Quæ
opinio, ut dixi, & oportunè repeto, in Urbe ſequenda eſt,
tanquam ſpecialis, & particularis lex, uti literaliter approba-
ta in *Statut. Cler. Urb. d. t. 3. de Jure elig. ſepult. §. 12. in addit.*
44 *Mora vaga, ſeù abſque animo in determinato loco perma-
nendi*, verificatur in illo, qui hùc, & illùc diſcurrit, & va-
gatur, nullibi domicilium, vel habitationem fixam habens,
ut notat *Tambur. Oper. Moral. lib. 8. tit. de Matr. cap. 2. §. 5.
num. 19.* cujus proindè matrimonio quilibet Parochus aſſiſte-
re valet, ſervatis tamen iis, quæ notant adducti per *Tam-
burrin. ubi proximè num. 12.*
Mora demùm domiciliaris, ſufficiens ad acquirendum do-
micilium in ſecunda Parochia, verificatur in illo, qui prio-
rem deſerit habitationem, ſeù domicilium, & effectivè ſe
confert ad habitandum in ſecunda, animo ibidem permanen-
45 di, præcipuè cum mobilibus, & familia *ex animadverſis
ſup. nu. 7. & ſeqq.* Quibus addi poſſunt *Manſ. conſ. 60. per tot.*
aliique citati, & ſequuti *à R. P. d. Sardino in dict. Voto §. Per
legitima, & ſeqq.* ubi ad effectum conciliandi Authores, qui
hinc indè coram ipſo allegabantur circa jus ſepulturæ, ſeù
funerandi, de quo quæſtio erat in ejus caſu, duas alias ad-
didit moræ ſpecies, quarum una vocatur occaſionalis, &
eſt illa, quæ verificatur in eo, qui ratione, ſeù occaſione
ſui officii in aliqua Parochia habitat, id exemplificando in
46 Gubernatore Urbis; Alia verò accidentalis, quæ verifica-
tur in eo, qui ex aliquo accidenti pro brevi tempore in ali-
qua Parochia habitat.
Applicando modò hujuſmodi theoricas, communiter re-
ceptas, præſenti caſui; Quidquid ſit de ſecunda intentio-
ne, ſeù fine Dominici, & Joannæ circa mutationem Poro-
chiæ, ſivè ad facilitandum matrimonium, quod eis in pro-
47 priis Parochiis de facto poterat forſan impediri, quod ex in-
frà obſervandis non ſubſiſtit, ſive ad evitandum aliquod im-
pedimentum, quod pluſquam tacitè inſeritur ex eo, quod da-
48 ta opera non fuerunt manifeſtata nomina Contrahentium,
neque etiam illis domorum locatoribus, in quibus habitare vo-
lebant; Quodque, adverſus laudabile ſolitum Curiæ Em.
Vicarii, non fuit in actis exhibita fides baptiſmi Mulieris,
nè detegeretur illius ætas annorum 16. quando acceſſit ad
Urbem, propter quam tenebatur afferre de Partibus proba-
tionem ſtatus liberi pro quatuor annis; Hoc unum eſt indu-
bitatum, quod non conſtat de prioris Parochiæ mutatione,
& deſertione, & multò minùs de animo deliberato habitan-
di in ſecunda Parochia, deque effectiva habitatione, neque
etiam per temporis momentum in eadem ſecunda Parochia,
ut notorium eſt, & commendabili candore ultro admittitur
49 in Scripturis, Typis impreſſis pro Muliere §. 3. in fine his
verbis: *Matrimonium publicè contraxerunt in facie Eccleſiæ
cum aſſiſtentia Parochi SS. Salvatoris, & Teſtium, licet am-
bo Conjuges ad priſtinum eorum domicilium &c. nunquam præ-
cedenter derelictum, ſe tranſtuliſſent, & pernoctaſſent.*
In quibus terminis domicilii, nunquam relicti in antiqua
Parochia, in longè durioribus terminis Parochiani, effectivè
habitantis in ſecunda Parochia, habemus individualiſſimum
50 caſum Jo: Venturæ, Parochiani ejuſdem Parochiæ SS. Sal-
vatoris ad Montes, in qualitate Medici aſſiſtentis, & inſer-
vientis Hoſpitali S. Jo: in Laterano, & in illo ratione ſui
muneris effectivè habitantis, in quo infirmatus, & mortuus
fuit; Partibus enim acriter contradicentibus, ſolemnitèr
deciſum fuit in Curia Em. Urbis Vicarii (effectu punctua-
liter ſubſequuto) die 9. Sept. 1692. illius Cadaver non ſpe-
ctare ad Parochiam S. Jo: in Laterano, ubi habitabat, ſed
ad aliam SS. Salvatoris ad Montes, in qua continuavit re-
tinere primum domicilium, abſque animo illud relinquen-
51 di. Quem caſum ad rem expendit *R. P. D. Sardin. in dict.
Voto §. Pro Eccleſia.*
Et proindè ex hoc motivo nullitas prædicti matrimonii in
ſenſu veritatis mihi videtur taliter evidens, ut juxta phra-
ſim *cl. mem. Card. Sfondrati in Lib. cui titulus L. R. fol. mihi* 52
300. ſi in Scholis gratia exercitationis ingeniorum adducen-
dum eſſet exemplum matrimonii, nulliter contracti coram
Parocho non proprio, abſque ulla exageratione cum omni
congruitate, ſermoniſque proprietate, adduci poſſet exem-
plum matrimonii, de quo eſt quæſtio.
Imò admittendo pro valido taliter contrahendi modo, ape-
riretur magna porta polygamiis, & fraudibus in contrahen-
dis matrimoniis, quæ omnia Sacri Canones magnoperè 53
abhorruerunt, ut in noſtris terminis obſervat *Rot. in dec. 308.
num. 29. cor. Dunoz. Sen.* ibi: *& via aperiretur fraudibus,
clandeſtiniſquè matrimoniis, quæ Sacri Canones tantoperè
abhorruerunt*, eò quia poſſent, ex. gr. in Urbe habentes do-
micilium in Parochia S. Jo: in Laterano poſt deſcriptionem
familiarum, quæ circa tempus Paſchatis fieri ſolet à Paro-
chis, conducere duas manſiones in Parochia S. Petri, vel 54
S. Mariæ Tranſtyberim, vel in alia diſtanti Parochia, pro
uno, vel alio menſe, eodemque tempore punctualiter ſolve-
re penſiones dominis earundem manſionum, & deindè, præ-
viis denunciationibus in dicta ſecunda Parochia faciendis, in
qua nemini noti ſunt, & neque in præteritum habitarunt,
vel de præſenti habitant, aut in futurum habitare intendunt,
matrimonium contrahere coram Parocho ſecundæ Parochiæ.
Quæ via non videtur aperienda, juxta ſenſum, & verba *cl.
mem. Card. Carafæ, olim S. C. C. Præfecti*, relata in meo 55
*Tract. de Matrim. §. 26. num. 15. & in Tom. 1. par. 2. diſcept. 1.
num. 157.* ibi; *Confirmatur etiam propter abſurdum, & in-
conveniens, quod aliàs ſequeretur, nam pateface remus ma-
gnam feneſtram contra hoc Sacramentum*; Eſſetque præbere
ab Urbe omnium aliarum Catholicarum Civitatum magi- 56
ſtra, maximum exemplum aliis volentibus in hac parte frau-
dare diſpoſitionem d. Sac. Conc. quod non videtur permit-
tendum, ut in noſtris punctualibus terminis egregiè obſer-
vat eadem *Rot. in dec. 308. num. 29. cor. Dunoz. Sen.* ibi: *Ha-
bere ſiquidem videtur ſpeciem iniqui omne magnum exemplum,
quod contra ſingulos utilitate publica rependitur*, & meliùs in
*d. Neapolit. Matrim. 22. Junii 1705. §. Et ne in ſolo cor. Em.
Priol.* ibi: *Nam forma contrahendi matrimonium introducta
ſpecialiter fuit ad obvianda ſcandala, provenientia à matri-* 57
*moniis clandeſtinis ſi autem admitteretur, quod quis retinen-
do propriam domum, & in illa quotidiè ſe exponendo, ut à
vicinis videri poſſet, deindè practicaret, & dormiret in alia
Parochia, etiam animo contrahendi matrimonium, poſſet il-
lud licitè contrahere, non obviaretur fraudibus, quia nun-
quam certè conſtaret de ſtatu libero, ſeù conjugali, imò auge-
retur, dùm cum atteſtatione unius Parochi poſſet probare
ſuam libertatem, & cum aliis matrimonium &c.*
Præterea adverſus communem ſenſum omnium Canoni-
ſtarum, ſi per ſolam conductionem unius manſionis in aliqua
Parochia, abſque animo ibidem habitandi, & cum volunta-
te non relinquendi prius domicilium, efficeretur quis Paro- 58
chianus illarum Parochiarum, ubi dd. manſiones conduxit,
nedùm poſſet quis habere duplex domicilium, æqualiter ha-
bitando in duplici Parochia, ex adductis ſupra *num. 21. &
ſeqq.* ſed poſſet habere centum domicilia, dummodò eſſet
dives, & poſſet centum manſionum penſiones ſolvere pro
uno, vel altero menſe, quo nihil abſurdiùs dici, nilvè ir-
rationabilius valet excogitari.
Et quod magis eſt habemus in hac materia communiter à
Doctoribus admiſſum, quod non ſolùm domus conductio, 59
ſed neque emptio importet acquiſitionem domicilii in illa Pa-
rochia, ubi domus conducitur, vel emitur, ſi in illa con-
ductor, vel emptor non habitet, ut de conductore videre eſt
apud *Barb. Vot. dec. 19. num. 4. & ſeq. lib. 2. & Bellet. diſquiſ.
Cler. tit. de Exempt. Cler. à Statut. ſæcul. §. 5. num. 16.* Et de
emptione apud *Panim. dec. 14. annot. 2. num. 57. & Barboſ. de
Poteſt. Epiſc. alleg. 4. eodem n.* Et in fortioribus terminis frau- 60
dolentæ conductionis, unitæ cum effectiva habitatione, plu-
ries reſolvit *Rot.* ut videre eſt *in dec. 498. num. 17. par. 14. &
dec. 262. par. 15. & dec. 305. num. 20. eadem par. 15. & dec. 250.
num. 27. par. 16. & dec. 75. num. 14. par. 17. rec. & in Neapolit.
Matr. 22. Junii 1705 & 26. Febr. 1706. per tot. cor. Em. Priol.*
Quæ ſunt in hac materia magiſtrales; Et reſolvit *S. C. C. in
Nullius, ſeù Urbinaten. 6. Maii 1617.* referente *Pignat. con-
ſult. 79. num. 25. lib. 5.* ubi, quod fuit ab eadem S. C. declara- 61
tum, Parochum qui matrimonio illius Viri interfuit, qui in
ejus Parochia domum habebat, ſed in illa non habitabat,
*eſſe ſuſpenſum, & ſi celebravit, irregularem, & propterea
ſuæ conſcientiæ quàmprimum conſulere debere.*
Hæc autem omnia, quæ obſervavimus de acquiſitione do-
micilii per domus conductionem, ſeù emptionem, ſine effe-
ctiva

Digitized by Google

ctiva habitatione, dicta ſint ad ſolius materiæ ornatum.
62 Quia reſpectu mulieris ſunt de ſubjecto non ſupponente, eo
quia ipſius nomine ſoli, ſimplices, & meri ſermones habiti
aſſeruntur cum quadam muliere de ei locando unam manſio-
nem, qui nullum habuerunt effectum; Reſpectu verò Viri,
quidquid ſit, an illi ſex Julii, qui aſſeruntur ſoluti ab ignoto
homine pro penſione unius manſionis, pro menſe Maii 1716.
certum eſt, quòd menſibus Junii, & Julii, quo contractum
fuit matrimonium, nulla adfuit, vel conventio locationis,
63 vel ſolutio penſionis, ut in facto mihi pro indubitato ſuppo-
nitur, & pluſquam tacitè infertur ex eo, quod ex parte mu-
lieris nullatenùs exhibentur, neque aſſeruntur in Scripturis,
pro Muliere impreſſis.

Et proindè vanum eſt diſcurrere in noſtris terminis de ac-
quiſitione domicilii in Parochia SS. Salvatoris ad Montes
per conductionem manſionis ex parte Mulieris, quæ conductio
64 una eſt ex ideis Platonis, dum in rerum natura nunquam ad-
fuit, minuſque ex parte Viri, qui de mero poſſibili, & in om-
nem peſſimum caſum, verificari non poteſt, niſi de menſe Maii,
non autem de menſe Julii, quo contractum fuit matrimonium.

Neque omittimus hic feriò obſervare defectum exhibitio-
nis fidei baptiſmatis ante contractum matrimonii reſpectu
mulieris, qui abſque ulla operatione intellectus reſultat ex
65 ſola pervolutione actorum Curiæ Em. Pro-Vicarii ſub die
26. Julii 1716. in quibus reſpectu Viri dicitur: *Pro Viro Ro-
mano adſunt fides baptiſmatis, & duo Teſtes, ejus ſtatum li-
berum probantes.* Reſpectu verò Mulieris leguntur ſequen-
ti. a. *Pro Muliere extera adſunt fides exiſtentiæ in Urbe in
ſtatu innubili*, (quod in facto non ſubſiſtit, ut vidimus *ſuprà
à num.48.*) *& duo Teſtes, ejus ſtatum liberum probantes.*

Ex curioſitate autem fuerunt pervolutæ innumeræ aliæ
depoſitiones aliorum Teſtium circa probationem ſtatus libe-
ri aliorum volentium matrimonium contrahere, & nullam
66 nllam datum fuit invenire ſine dicta prævia exhibitione fi-
dei baptiſmatis, & meritò, quia, ut uno ore Theologi,
& Canoniſtæ aſſerunt, baptiſmus eſt aliorum Sacramento-
rum janua, ſine qua permitti non debet progreſſus ad alia
Eccleſiæ Sacramenta; Non enim defectus exhibitionis di-
ctæ fidei baptiſmatis annumerari poteſt inter illas ſolemnita-
tes, quæ vel impunè negligi, vel ab Ordinariis facilè diſpen-
ſari poſſunt neque illa venire debebat ab India, vel Braſilia,
ſed ab una ex Civitatibus Apuliæ, à qua ſolo ſpatio trium
hebdomadarum commodè venire poterat, & multò magis ab
67 initio menſis Maii, quando firma, declarataque voluntate
Mulier contrahere volebat matrimonium, uſque ad diem
28. Julii, quando de facto contractum fuit.

Indequè ultimo loco in S. C. C. diſputatus fuit ſimilis arti-
culus, quomodò ſcilicet providendum eſſet in caſu alterius
Mulieris, adſpirantis ad carnales nuptias in ætate circiter
annor. triginta, quæ, ut dicitur in Folio §. *Eteaim*, non
ſolùm nata erat in una ex primariis Hiſpaniæ Civitatibus,
ſed addicta erat ſervitio nobilis Matronæ in Civitate Nea-
polis, & quod magis erat concludentiſſimè probaverat *vi-*
68 *tam piè vivere, & Sacramenta pœnitentiæ, & Euchariſtiæ
frequentare conſuevisse;* Et nihilominùs d. S. C. die 1. Sept.
1714. in una *Neapolit. Matrim.* dubio *Quomodo Oratricis pre-
cibus ſit annuendum*, attenta difficultate inveniendi fidem
baptiſmi, intrepidè reſpondit; *Eſſe baptizandam ſub condi-
tione, ac ſecretò, & deindè procedi poſſe ad contractum ma-
trimonii ſec. ſec.*

Quibus non adverſatur, quod antequam terminentur pro-
bationes circà continuationem habitationis, & retentionem
69 domiciliorum dd. Contrahentium in eorum antiquis Paro-
chiis, omnis præſumptio ſtet pro validitate dicti matrimo-
nii, contracti prævia licentia Em. Pro-Vicarii, præcipuè
quia illi fuit conceſſa poſt examen Teſtium, necnon conſide-
rando bonam fidem contrahentium d. matrimonium, & ha-
bendo præ oculis ſubſequutam cohabitationem eorundem
contrahentium per 50. dies.

Separando enim objecta hæc in tres partes; Pro eo, quod
reſpicit atteſtationem Parochi SS. Salvatoris ad Montes cir-
ca contractum matrimonii, præviis denunciationibus, in
70 ejus Parochia factis, cum ſolita licentia Em. Pro-Vicarii,
dicimus, quod habemus in hac parte, nedùm duas alias ſi-
miles atteſtationes, ſed formale examen, tàm Parochi SS.
Vincentii, & Anaſtaſii, ubi habitabat Vir, quam S. Ma-
riæ in Campo Carleo, ubi moram faciebat Mulier, qui cum
juramento teſtantur, Dominicum, & Joannam reſpectivè
tempore contracti Matrimonii habitaſſe in eorum Parochiis,
& nunquam deſeruiſſe eorum primum domicilium; Et pro-
pterea in concurſu dd. atteſtationum, major fides danda eſt
dd. Parochis antiquarum Parochiarum quadruplici ratione.

Prima. quia non controvertitur, ibidem habitaſſe contra-
hentes antè aſſertam conductionem unius manſionis reſpectu 71
Viri in Parochia SS. Salvatoris, & ante prætenſos diſcurſus
conductionis alteriùs ex parte Mulieris; Et proindè conti-
nuatio in eiſdem antiquis Parochiis faciliùs præſumitur, ex
generaliter adductis per *Rot. in dec.173. num.3. par.16. rec.*
& in noſtris terminis *Gratian. diſcept.697. num.7.* ubi con-
cordantes cumulat.

Secunda, quia concurrunt innumeræ aliæ atteſtationes
qualificatarum Perſonarum, & totiùs Viciniæ utriuſque
Contrahentis, & Dominorum Manſionum, quas conducere
voluiſſe aſſeritur, nec non aliorum, in cujus domibus habita- 72
bant, quod nunquam deſeruerint antiquum domicilium, &
proptereà eiſdem Teſtibus in majori numero, magiſquè infor-
matis omni Jure poſtponendi ſunt Teſtes, ex parte Mulieris
inducti, ex generaliter alleg. in *To.1. p.2. diſcept.26. n.52.* &
à *Rot. cor. Emer. Jan. dec.31. n.3. & dec.667. n.19.* Quibus in
punctualibus terminis noſtri caſus addo alios citat. *in d. Nea-* 73
pol. Matr. 22. Junii 1705. § Et quamvis cor. Priol.

Et in rei veritate cuicumque ſano intellectui videtur vim
facere conſideratio illa, quod tot perſonæ diſparis conditio-
nis, & qualitatis, uniformiter conſpirare voluerint in veritatis 74
perniciem, abſque ulla, vel minima propria utilitate, quam
inveriſimilitudinem magnifecit *Rot. in dec.408. n.23. cor. Priol.*
cum aliis, allegatis *in meo Tract. de Livel cap.1. §.4. n.4. & 5.*

Obſervando præcipuè, quod Teſtes, inducti ex parte Mu-
lieris, ſunt duæ fœminæ, continuam moram facientes in
Conſervatorio, longè diſtante à Parochia SS. Salvatoris, quo- 75
rum reſpectu magna, imò maxima urget inveriſimilitudo,
quod verè ſciverint, ſub qua Parochia habitabat Joanna;
Inveriſimilia enim habent falſitatis imaginem, ut dicebat
Bald in leg.1. num.16. Cod. de Serv. fugit. cum aliis apud *Rot.
dec 89. num.7 & dec.153. num.2. cor. Emer. Jun.*

Tertia, quia in facto mihi conſtanter ſupponitur, quod
tam Deſenſores Mulieris, quam Parochus, ſub Parochus
SS. Salvatoris, ultrò admittant veritatem hanc, quod Con- 76
trahentes nec temporis momento in rei veritate effectivè ha-
bitaverint in dicta Parochia SS. Salvatoris; Imò adductæ
fuerunt probationes ex illorum parte, hujuſmodi veritatem
intra evidentiæ fines ponentes, dum ex illis conſtat, quod
Dominicus immediatè poſt matrimonii contractum, nempè
menſibus Auguſti, & Sept. 1716. accedebat ad domum Joan- 77
næ, poſitam in Parochia S. Mariæ in Campo Carleo, non
autem in Parochia SS Salvatoris ad Montes.

Quarta demum, quia Parochus SS. Salvatoris ad Montes
in dicta atteſtatione agit de ſe excuſando, dequè coloranda
irregulari illa operatione, cujus ipſe fuit Author, director, 78
& exequutor, eo quia præter laudabilem Parochorum mo-
rem, fecit figuram Magiſtri domus contrahentium, ſeù Pro-
xenetæ conductionis domorum, ut aſſerunt illæ Mulieres
circa quarum manſiones, ejus nomine *da un certo Abbate di
viſo tondo* habiti fuerunt diſcurſus locationis, & conductio-
nis, qui deindè reſpectu Mulieris nullum omnino habuerunt 79
effectum; Reſpectu vero Viri terminati prætenduntur cum
ſolutione ſex juliorum pro unico menſe Maii dumtaxat anni
1716. In quibus circumſtantiis communiter receptum eſt,
quod deponenti ad ſe excuſandum, vel ad colorandas pro-
prias irregulares operationes, nullatenus credendum ſit, ex 80
adductis per *Noguerol. alleg.26. num.52.* & firmat. per *Rot. in
dec.112. num.6. & 7. cor. Emer. Jan.*

Neque in aliquo augetur ejuſdem Parochi fides à Teſtibus,
examinatis ſuper ſtatu libero utriuſque contrahentis deponen
tibus etiam de ipſorum domicilio in Parochia SS. Salvatoris 81
ad Montes. Conſultò enim abſtinendo ab exceptionibus per-
ſonalibus, quæ contra dictos Teſtes ex parte Viri adducun-
tur, ad praxim in hac cauſa reducendo optimum conſilium
Card. de Luc. de Teſtam. diſc.81. num.1. quod ſequutus pariter
fui in alia gravi cauſa matrimoniali, ut videre eſt in meo 82
Tract. de Matrim. in Replic. num.47. fol.141.

Obſervo magnam, imò maximam improprietatem ex
eo, quod, ut vidimus ſupra *num.73.* ad probandum domici-
lium Mulieris in Parochia SS. Salvatoris ad Montes adductæ
fuerunt duæ Mulieres, nedum habitantes in longè diſtanti 83
Parochia S. Mariæ de Populo, ſed continuò reſtrictæ in Con-
ſervatorio Divinæ Providentiæ; Ad probandum verò do-
micilium Viri in eadem Parochia adducti fuerunt Bajulus,
Parochianus SS. Vincentii, & Anaſtaſii, continuam mo-
ram faciens in gradibus ejuſdem Eccleſiæ ad lucrandum ſibi
victum in laboribus ſuorum humerorum; Necnon an *Cicoria-
ro*, Parochianus S. Nicolai in Arcione, moram continuam fa-
ciens in extremitate Viæ Roſellæ, ubi Cicoriam vendit. Cùm
quanta igitur inveriſimilitudine hujuſmodi farinæ Teſtes
depone-

Google

dæponere cum veritate potuerint de domicilio Viri, & Mu-
lieris in Parochia SS. Salvatoris, de ſe patet, & quilibet ſo-
lo naturali lumine diiudicare valet. Advertendo præcipuè,
quod non agitur de Parochianis, ab omnibus cognitis vel
propter eorum perſonales qualitates, vel propter longam
moram in eadem Parochia, quodque aſſerta conductio man-
ſionis pro Viro etiam juxtà prætenſionem Mulieris incæpta,
& terminata aſſeritur unico menſe Maii 1706. pro quo aſſe-
85 rantur ſoluti ſex julii; Pro muliere verò neque incæpta fue-
rat, eo quia omnia permanſerunt in nudis terminis ſimplicis
diſcurſus. Ipſi igitur teſtes videant cum quanta veritate, &
cum quali probabilitate die 16. Julii ejuſdem ann. 1706 aſſe-
rere potuerint juxta 8. Inter. *Stanno al preſente ſotto la Pa-
rocchia di S. Salvatore alli Monti.*

Inter exceptiones verò circa dicta eorundem teſtium, vi-
detur nimis conſiderabilis illa concernens 7. Inter. reſpectu
86 Viri, dum aſſeruerunt, *Detta Sig. Domenico non è mai parti-
ta da Roma*; Et tamen in facto mihi conſtantiſſimè ſuppo-
nitur, notorium eſſe, quod in ætate, habili ad contrahen-
dum matrimonium, idem Dominicus integro ferè triennio
continuam moram fecerit in Civitate Florentiæ; Prout
etiam ſimilis exceptio militare mihi conſtanter aſſeritur e-
tiam contra teſtes, examinatos pro Muliere, in dict. 7. Interr.
aſſerentes *Venne in Roma da piccola, & entrò ſubito in queſto*
87 *Conſervatorio e dappoi non è mai partita*: Eo quia ſupponitur
pariter mihi pro indubitato, quod poſtquam acceſſit ad Ur-
bem, ab illa diſceſſit, atque pro tempore conſiderabili mo-
ram fecerit in Civitate Præneſtina, quodque ad Urbem ac-
ceſſerit in ætate annorum ſexdecim, & ingreſſa fuit Conſer-
vatorium Divinæ Providentiæ die 3. Decemb. 1690. quando
erat in dict. ætate annorum 16. quæ omnia ictu oculi appa-
rent concludenter probata ex publicis Scripturis, citata Mu-
liere in Actis ſer. ſer. productæ, & ex depoſitione jurata te-
88 ſtium ſer. ſer. examinatorum, & in actis productorum, quæ
proindè adverſus eandem concludentem faciunt probatio-
nem, ex adduct. *in Tom. 1. par. 2. diſcept. 16. num. 25.* Attentis
enim hujuſmodi claris mendaciis omnium dictorum Te-
ſtium, ratione individuitatis juramenti, ſub quo depoſue-
runt, nullam omninò merentur fidem, ex communibus Ju-
ris principiis. de quibus *Rota Aven. dec. 33. num. 1. & 2.* ubi
refert, & ſequitur illud Virgilii *Crimine ab uno Diſce omnes*,
89 cum aliis, adduct. *in meis Inſtit. Crim. lib. 2. tit. 6. n. 53.*

Pro eo verò, quod ſpectat ad licentiam, obtentam ab Em.
Pro Vicario, & directam Parocho SS. Salvatoris ad Mon-
tes, unà cum examine Teſtium, quod de more præceſſit d.
licentiam, reſponſio in promptu eſt, quod ſcilicet eadem li-
90 centia conceſſa fuit cum ſuppoſito, quod Parochus SS. Sal-
vatoris eſſet proprius Contrahentium Parochus, ut ex illius
lectura: Undè eodem ſuppoſito ex præmiſſis corruente, hu-
juſmodi licentia nullius remanet efficaciæ, ex generaliter
animadverſis *in Tom. 1. par. 1. diſcep. 12. nu. 69.* & ex punctua-
liter firmatis per *Rot. in dict. dec. 45. num. 10. & 11. cor. Du-
naz. Jun.* ibi: *Cùm illa ſit conceſſa cum ſuppoſito, quod d. Ar-
chipresbyter eſſet proprius Parochus Contrahentium &c. illa
non poteſt extendi ad facultatem celebrandi matrimonium,*
91 *cùm licentia non extendatur ultra petita, & in d. Neapolit. Ma-
trim. 22 Junii 1705. §. Defenſores cor. Em. Priol. & 26. Feb.
1706. §. Teſtium cor. eodem.*

Prætenſa bona fides Mulieris non regit in facto, in quo ex
ſupra animadverſis remanet manifeſtum, quod in Curia
Em. Pro Vicarii non exhibuit fidem ſui baptiſmatis, nec non
92 adduxit falſos Teſtes ad probandum ſe eſſe Parochianum
SS Salvatoris, qualis in rei veritate non erat, & propterea,
nedum retorquetur hujuſmodi reflexio, ſed vix concipi po-
teſt, qua ratione, quovè colore in Urbe Catholici homines
accedere potuerint ad contrahen. magnum matrim. Sacra-
93 mentum, cum adeo peſſima fide, & poſt patratum grave fal-
ſitatis crimen, mediante examine Teſtium, quod eſſet ve-
ra Parochiana SS. Salvatoris ad Montes, in qua Parochia
neque momento temporis habitaverat anteà, neque poſtea
habitare volebat. ut in præciſis terminis pro excluſione bo-
94 næ fide obſervat *Rot. in d. Neapolit. Matr. 26. Feb. 1706. §.
Sublato cor. Priol.* Et tamen uno ore receptum eſt inter Do-
ctores, quod in hac materia, in qua agitur de obſervatione
formæ præciſæ, à Sacro Concilio Tridentino inductæ pro
validitate matrimoniorum, nulla omninò habetur ratio, ne-
que bonæ, neque optimæ fidei Contrahentium cor. Parocho
95 non proprio, juxtà *magiſtralem dec. 308. cor. Dunaz. Sen.* quam
ſequitur *de Rub. in Addit. ad dec. 351. n. 33 & ſeq. part. 4. t. 2. rec.*

Subſequuta demum prætenſa cohabitatio per dies 55. poſt
contractum matrimonii, nihil omninò adderet illius vali-
96 ditati, quatenùs in facto probaretur; Eò quia poſita nullita-
te matrimonii, uti contracti coram Parocho non proprio, ta-
lis cohabitatio probaret ſtuprum, non autem matrimonium,
egregiè *Gig. in ſingular. de Matrim.* impreſſis *poſt ejus Conſil.
ſingul. 52 & 57.* cum aliis adductis *in meo Tract. de Matr. §. 57.* 97
n. 6. & plur. ſeqq. Et viva ratio hæc eſt, quia Concilium Tri-
dentinum annullando matrimonia, contra formam ab eo
præſcriptam contracta, inhabilitat materiam, hoc eſt perſo-
nas, aliter contrahentes, ut videre eſt in *ſeſſ. 24. de Ref. Matr.
c. 1. Eà autem ipſo* (ſunt verba *Rot. in punctuali dec. 308. n. 3. & 4.
cor. Dunaz. Sen.*) *quod Eccleſia inhabilitat materiam, ideſt per-* 98
*ſonas, aliter contrahentes, daretur acceſſus ad non ſuam contrà
præceptum Divinum*, cum aliis allegatis in meo *Tr. de Matr.
§. 17. n. 10. & 11. & in Replicat. ſeù fol. 158. num. 15.* quibus addo
*Paſqualig. de Peivil. Conſtit. in mortis artic. qu. ultim. ſeù n. 9. n.
3. & per totam*; Et in terminis alterius Matrimonii per mul-
tos annos conſumati, contractique cum longè majori bona fi-
de, ſervatiſque omnibus de Jure ſervandis in facie Eccleſiæ,
ſed coram Parocho non proprio, habemus caſum ſolemniter 99
deciſum à *S.C.C. in Bavinen. Matr. 28. Sept. 1697.* ut videre *in
Lib. 47. Decr. fol. 313.* quem refert etiam *Bettaccin. Vot. dec.
145. num. 10.*

Obiter advertentes hic, ex hac ſolida reflexione inhabili-
tationis materiæ, inſubſiſtentiam alterius prætenſionis mu-
lieris, ut pendente lite ſuper validitate matrimonii præſtanda
ſint ei obſequia matrimonialia ex *cap. 2. Ut lit. pend. cap. Lite-* 100
ras, & cap. Ex conqueſtione de Reſtitut. Spoliat. Quia omninò in-
habilitatis perſonis, ſeù materia Sacramenti matrimonii, jux-
tà verba Concilii, ſi permitteretur præſtatio obſequiorum
matrimonialium, contra Divinum præceptum permittere-
tur mulieri acceſſus ad non ſuum Virum, ut, præter ſupra ad- 101
ductos, notant *Sanch. communis in materia Matrimonii magi-
ſter lib. 3. diſp. 17. n. 4. verſ. Et confirmabitur* ibi: *Undè Eccleſia
reddendo materiam ineptam, Lex Divina eſt, ut non conſiſtat
matrimonium.*

Neque à remotiſſimis applicatur *Tex. in cap. 2. Ut lit. pend.*
quia ibi nulla aderat controverſia, neque circa materiam, ne-
que circa formam Sacramenti matrimonii, ſed dicitur ſolum, 102
quod, quando unus ex conjugibus accuſatur de adulterio, an-
te probatam accuſationem, alter privari non debet ſua poſ-
ſeſſione; Et meritò, quia nullum aderit periculum peccati ex
parte Conjugis Innocentis; *Ille verò, qui eſt conſcius impedi-* 103
menti non debet exigere, nec reddere debitum, ut dicit *Gloſ.
Verba Probatam*; Et ex eadem ratione neque etiam applican-
tur *Textus in cap. Ex conqueſtione, & cap. Literas de Reſtit. ſpo-
liat.* Ultra quod in caſu harum Decretalium mandatur, *reſti-
tutionem eſſe differendam quoties probationes nullitatis matri-
monii offeruntur incontinenti paratæ*, juxta præciſos termi-
nos noſtri caſus, in quibus illæ ex hucuſque animadverſis in-
continenti palpantur manibus. Non omitto, quod ſpeciale 104
eſt in cauſis matrimonialibus, ut ad obtinendam poſſeſſio-
nem probandus neceſſariò ſit antecedens validus titulus, ex
latè animadverſis *per Barbaſ. Vot. dec. 54. à n. 18. uſque ad num.
43. Paſtb. de Manut. ob. erv. 45. n. 4. & Rot. dec. 15. n. 43. cor. Lu-
doviſ. 101*: *Et eſſent probationes in promptu, deberet admitti, &*
retardari reſtitutio propter periculum animæ, & timorem, ne 105
daretur cohabitatio illicita.

Ex quibus ſolidè fundatis in Jure, & in Statuto Cleri Ur-
bis, quod vim legis habet, uti à Summo Pontifice confirma-
to, prævia matura cognitione particularis Cong. *ex adductis
ſupra à n. 19.* nullius remanent efficaciæ generales regulæ, ex
parte mulieris ſolitæ exagerari, eò quia ubi habemus legem 106
claram, ſeù Statutum Cleri, literaliter decidens noſtrum ca-
ſum, & demandans, ut domicilium nunquam intelligatur
tranſlatum ad mutandam Parochiam niſi effectivè, & reali-
ter prior deſeratur habitatio, frigeſcunt Doctorum authori-
tates, adductæ ad proban. contrarium, per ea, quæ notant
adduct. *in dec. 214. n. 6. par. 16. rec.* quam ſequitur *Anſald. in ad-* 107.
dit. ad deciſ. 71. num. 14.

Et tamen ad omnem abundantiorem cauthelam, reſpon-
dendo omnibus ex parte Mulieris exagerari ſolitis, & conten- 108
tis in Scriptura, ejus favore compoſita, & Typis impreſſa.

Non obſtat 1. generalis regula, quod in dubio ſemper re-
ſpondendum ſit pro matrimonio, præcipuè quando illud con-
ſumatum fuit, ut in præſenti prætenditur, juxtà *Text. in cap.* 109
final. de Sent. & Re judic. Tùm quia Nos non ſumus in dubio,
ſed in claris, quod matrimonium contractum fuit coram Pa-
rocho non proprio, *ex hucuſque animadverſis.* Undè applica-
tur celebre *Conſilium Camerarii*, impreſſum *poſt Conſil. Za-
barell. n. 53. ante finem*, ubi quod aliud eſt pro matrimonio in
dubiis judicare, aliud verò, non probato illius valido contra-
ctu, ſtuprum in matrimonium convertere, cum aliis à me
allegatis in Tract. de Matr. §. 6. nu. 3. & ſeqq. quibus addo *Rot.* 110
in d.

in d. Neapolit. Matr. 22. Junii 1705. cor. Em. Priol. ubi, quod
in dubio validitatis matrimonii æquè favorabile eſt, & pu-
blico bono intereſt, ut Judices inclinent pro ea opinione, ut
illa contrahantur juxtà formam, à Concilio Tridentino præ-
ſcriptam. Tum etiam quia in omnem caſum, dubium ver-
ſatur circa ſubſtantialem formam, à Concilio Tridentino
ſub nullitatis pœna inductam, in quibus terminis non eſt lo-
cus ſuppletioni ejuſdem formæ per æquipollens, ſeu per ſub-
auditos intellectus, & authoritatum detorſionem, ſed eo
ipſo, quod præcisè, & punctualiter eadem forma ſervata non
111 fuit, matrimonium nullo modo valet ſuſtineri, ex adductis
per *Barboſ. de Paroch. cap. 21. num 61. Card. de Luc. de Matr.
diſc. 6. num. 14. & Rot. dec. 657. per par. 1. rec.* cum aliis, alle-
gatis *in meo Tract. de Matr. §. 17. per tot.* Tum demùm quia
ſumus in terminis matrimonii, contracti cum evidenti falſi-
112 tate Teſtium, adverſus meram veritatem deponentium,
Contrahentes habuiſſe domicilium in Parochia SS Salvato-
ris ad Montes; In quibus circumſtantiis in dubio potiùs in-
clinandum eſt contra matrimonium taliter contractum, ut in
terminis advertunt *Gratian. diſcept. 849. num 32. Barboſ. Vot.
113 dec. 19. à num. 81. uſque ad finem Oliver. de Matrim nullit. §. 1.
fol. mihi 46. Murcboud. Tribun. Sacram. poſt tom. 3. de Sacram
Matrim. cap. 3. in fine Verſ. Dixi fol. mihi 34.*

Non obſtat 2. quod non deſint Theologi, & Canoniſtæ,
aſſerentes, pro validitate matrimonii ſufficere habitationem
in aliqua Parochia eo ſolo tempore, quo contrahunt matri-
monium. Quidquid enim in hac, & in ſimilibus quæſtionibus
114 per metaphyſicas ſubtilitates dici poſſit in Scholis, ad acuen-
da ingenia, hodie in Urbe ex particulari *Lege*, ſeù Statuto
Cleri definitum ſolemniter habemus, quod ad hunc effectum
id nullo modo ſufficiat, ſed omninò requiratur deſertio prio-
ris domicilii. ſeù habitationis, ſinè qua nunquam dicitur
quis Parochianus illius Parochiæ, ad quam ad habitandum
ſe contulit, ut videre eſt *in cap 3. de Jur. elig ſepult. § 12. in
115 Addition.* Cum qua particulari lege, non autem cum dictis
ſubtilitatibus procedendum eſt ex adductis ſupra à *num* 14.

Jure verò communi attento contraria opinio, nedùm ma-
gis communis eſt, atque in Supremis Tribunalibus quotidiè
approbata ex adductis ſupra à *num.* 11. ſed per viam legis ge-
116 neralis canonizata fuit à S. C. C. *in Romana 22. Februari
1620* ut videre eſt *in Lib. 4 Decret. fol* 390. *à tergo*, ibi: *S.
C. cenſuit, dandam eſſe declarationem in abſtracto in forma ſe-
quenti, Vir, & mulier à loco ſuæ habitationis, abſque animo
illam relinquendi, diſcedentes, & ad locum alterius Parochiæ,
ſolo animo ibi matrimonium celebrandi, non autem domicilium
contrahendi, ſe transferentes, ubi coràm Parocho illius Loci
matrimonium inter ſe contraxerant, ſupplicatur per S. C. de-
clarari, an hoc matrimonium ſit nullum, vel validum, Sacra
&c. ſecundum ea, quæ proponuntur, cenſuit eſſe nullum*; Et
117 propterea contrarium prætendi hodiè nullo modo poteſt, mi-
nuſque uti probabile exagerari, eo quia dicta reſolutio uti
præciſum caſum individualiter decidens, habetur pro caſu
legis, & uti talis punctualiter ſervanda eſt, ex adductis per
*Raynaud. in Heteroclyt. Pietat tom. 6. ſect. 1. punct. 14. de Ma-
tr. Sacr. num. 12. fol mihi* 178 ibi: *Adverſus illas recalcitrare
non licet, quod fas eſt adverſus aliorum Doctorum interpre-
tationes*, cum aliis, allegatis *in Tom. 1. part. 1. diſcept. 6.
num. 64.*

Non obſtat 3. quod *ad conſtituendum domicilium in aliqua
Parochia non ſit neceſſaria aliqua probatio habitationis mate-
rialis Contrahentium, ſed ſatis eſt oſtendere animum ibi per-
manendi, & vivendi, tanquam in domo habitationis*, juxta
118 præciſa verba d. Scripturæ favore mulieris compoſitæ, &
Typis datæ; Hoc enim forſan verum eſt reſpectu Angelo-
rum, vel Spirituum cœleſtium, pro quibus non requiritur
probatio habitationis materialis; Cæterùm inter homines,
& corporeos habitantes, ad probandum verum domicilium,
nedùm requiritur probatio habitationis materialis, ſed præ-
ter iſtam, requiritur ulteriùs animus deliberatus per tempus
119 conſiderabile moram faciendi in loco, ubi vult conſtitui tale
domicilium, cum effectiva in illo habitatione, quia ſi iſte
animus deficiat, habitatio materialis, quamvis vera, effe-
ctiva, & realis, dicitur habitatio inanis, & nullo modo apta
eſt ad conſtituendum verum domicilium ex allegatis ſuprà à
num. 41. uſque ad num. 44.

Non obſtat 4. quod *animus* contrahendi domicilium, ne-
dùm *probari poſſit conjecturis, ſed etiam & quidem meliùs
factis; quæ ſunt, quando quis animum ſuum declarat verbis,*
120 *velle eſſe domiciliarium alicujus Loci*; Vide ut enim in termi-
nis implicare, quod animi declaratio, verbis facta, idem
ſit ac declaratio ejuſdem animi, expleta factis, quæ omnia
ipſiſmet Tyronibus nota ſunt, eo quia tunc dicitur quis fa-
ctis declarare animum ſuum, velle eſſe domiciliarium alicu-
jus Loci, quando illud actualiter inhabitat, ex clara diſpo-
ſitione *Tex. in leg. Domicilium 20. ff. ad Municipal.* cum aliis 121
à me allegatis *in Inſtit. Crim. lib. 1. tit. 3. num* 15.

Non obſtat 5. quod eo ipſo, quod quis ſe declarat velle ha-
bitare in certo loco, in inſtanti ibidem dicatur domicilium
contrahere, abſque lapſu alicujus temporis: Hæc enim om-
nia vera ſunt, quando cum tali declaratione juncta ſit effe- 122
ctiva deſertio prioris domicilii. & actualis tranſmigratio ad
ſecundum, juxtà terminos omnium authoritatum, quæ ad
hoc probandum allegari poſſunt; Non autem procedunt,
quando quis effectivè non relinquit prius domicilium, nec ſe
confert ad habitandum in ſecundo, tunc enim nunquam ac-
quirit domicilium in ſecunda Parochia, ex allegatis ſupra à
num. 11. quibus addo magiſtralem *deciſ.* 451. *num. 2. & ſeqq.
cor. Dunoz. Jun* ubi in ſpecie declarantur authoritates, quæ 123
ex parte Mulieris allegari ſolent, & ſignanter *deciſ.* 194 *cor.
Merlin.* duplicata *in par. 4. tom. 3. rec. la* 629.

Non obſtat 6. quod non poſſit meliùs conſtare de animo
mutandi domicilium, quàm per deſcriptionem, procuratam
à Contrahentibus in Libris Parochi SS. Salvatoris, licèt poſt
ſolitam deſcriptionem, quæ generaliter fieri ſolet ante fe-
ſtum Paſchatis, eò quia per hujuſmodi deſcriptionem, at- 124
teſtatam ab eodem Parocho, ſe declararunt ſubditos illius
Parochiæ; Objectum enim procederet quando cum tali de-
ſcriptione in Libris ſecundæ Parochiæ unitus fuiſſet animus
relinquendi primam, & ſua voluntas moram faciendi in ſe-
cunda, cum effectiva habitatione, In quibus terminis ve-
rum eſt, quod etiamſi aliquis poſt feſtum Paſchatis effectivè
deſerat primam Parochiam, & ſe conferat ad habitandum
in alia, ſeque in Libris ejuſdem faciat deſcribi, dicatur ſta-
tim acquirere domicilium in ſecunda Parochia. Cæterùm
ſola deſcriptio in Libris ſecundæ Parochiæ nullo modo apta 125
eſt importare acquiſitionem veri domicilii, niſi effectivè re-
linquatur prior habitatio, juxtà legem expreſſam Statuti
Cleri Urbis *Cap* 3. quam Parochi religiosè ſervare tenentur,
itaque non ſervata, ut in præſenti, ut confeſſo eſt apud
Partes, vanum eſt prætendere, ut dicatur acquiſitum
domicilium in ſecunda Parochia, ex ſupra animadverſis
à *num.* 19.

Non obſtat 7. quod procedendum non ſit in hac cauſa cum
omni rigore, ſed aliquid condonandum ſit anguſtiis illis, in 126
quibus poſiti fuerunt Sponſi, bona fide contrahentes ma-
trimonium coram Parocho SS. Salvatoris; eo quia non
fuit eis permiſſum illud coram propriis Parochis con-
trahere.

Cathegorica enim reſponſio in promptu eſt, quod ſcilicet
hujuſmodi prætextus prorſus inallegabiles ſunt in præſenti,
ex quo agitur de præciſa forma, à S Conc. Trident. intro- 127
ducta, qua non adimpleta, actus omninò corruit *ex dec.* 308.
cor. Dunoz. Sen. cujus caſus circumſtantiæ latè deſcriptæ *ob
Adden. ad deciſ. 431. à num. 25. par 4 tom. 2. rec.* & reaſſum-
ptæ *in meo Tract. de Matrim. in Replic. num. 29. & ſeqq. fol.*
134. non poſſunt eſſe magis ſtringentes, magiſque præciſæ,
unà cum optima fide Contrahentium, cujus oppoſitum ve-
rificatur in præſenti, & juxtà punctualiter pariter firmata *in
dec. 82. num. 5. coram Ubag.* ibi: *Dum Concilium Tridentinum* 128
*præſentiam proprii Parochi pro forma requirit, & matrimo-
nia aliter contracta irritat, & annullat, nulla poteſt dici
adeſſe bona fides, forma neglecta, & non impleta, quia, illa
non ſervata, actus in eſſe non producitur, & in Neapolit. Ma-
trim. 26. Febr. 1706. §. Sublato cor. Em Priol.* ubi declaran-
tur omnes Authores, cit. pro parte Mulieris, & ad rem ſub-
jungitur his verbis: *Bona fides inducitur ex aliquo probabili
errore, ut puta ſi ratione vicinitatis confinia eſſent incerta,* 129
*& ſimilia, non autem à dolo, & machinatione Partium, quæ
illis nunquam prodeſſe debent.*

Et in durioribus terminis matrimonii, nedum contracti
bona fide ſed ex præciſa neceſſitate, vel quia Parochus eſſet
hæreticus, vel quia eſſet profugus à ſua Parochia, vel quia
Eccleſia carebat ſuo Paſtore, habemus deciſum à Sacr. Con- 130
greg. Conc. cum approbatione Sanctiſs. quod tale matrimo-
nium nullum ſit, non attenta bona fide Contrahentium, &
nulla habita ratione neceſſitatis, ex quo illud aliter contrahi
non poſſet, ut videre eſt in *Lib. 2. Decr. fol. 31. lit. E.* ibi: *An
ſit pro matrimonio judicandum, ſi duo contraxerunt ex libero
conſenſu utriuſque coram Parocho alieno, propterea quod,
vel coram Parochus eſſet publicus hæreticus, vel profugus,* 131
*vel quia Eccleſia carebat ſuo Paſtore, Sanctiſſimus ex Senten-
tia Congregationis declaravit, judicandum eſſe contra matri-
monium.*

Cæterùm Ego, fateor ingenuè meam imbecillitatem, neſcio
perci-

percipere, ubinam in noſtris terminis ſundentur hujuſmo-
di inſuperabiles difficultates? Aut enim ſomniata hæc impe-
132 dimenta timebantur de Jure, ex quo proprius Parochus non
viderat fidem ejus baptiſmi, quam Mulier tenebatur exhibe-
re, vel ex quo non probaverat ejus ſtatum liberum per an-
nos quatuor, quibus in ætate oubili permanſit in Patria,
vel quia aliquod aliud requiſitum Inſtructionom SS. Inquiſi-
tionis non ſervaverat, & hujus reſpectu de ſe ipſa conqueri
debet. Aut verò timebantur de facto impedimenta proprio-
rum Parochorum, ex aliquo inſubſiſtente motivo, & in
iſtis terminis æquè legale, ac promptum remedium docent
innumeri illi Authores, quos ſequutus fui in meo *Tract. de
Matrim. §.16. num.4. & ſeqq.* ut ſcillcet habeatur recurſus ad
133 Superiores, qui poſſunt, & debent cogere proprios Paro-
chos, ut matrimoniis ſuorum Parochianorum interſint, vel
alios Sacerdotes illorum loco ſubrogare ſoleut; Aot demùm
timebantur à Conſanguineis Viri, ex quo Joanna nullos ha-
bet in Urbe, & æquè promptum aderat remedium à Sacr.
Congreg. Concil. approbatum *in Ferrarien. Matrim. anni
1600.* de qua *in Lib. 9. Decret. fol.* 87. & in Urbe in praxi fre-
quentatum, illud nimirum ſecretò contrahendo coram ſolo
134 Parocho, & duobus Teſtibus amicis, vel conſanguineis,
prævia diſpenſatione denonciationum matrimonialium; Ex
quibus remanet manifeſtum, quod prætextus difficultatum
in contrahendo matrimonio coram propriis Parochis eſt un-
dique frivolus, æquè idealis, & prorſus inſubſiſtens.

In omnem verò caſum, quocumque modo fingantur hujuſ-
modi impedimenta, non de Jure, ſed de facto, quod vide-
135 tur prorſus inſubſiſtens, cùm ad valorem matrimonii non
requiratur Parochi voluntas, ſed ſola intelligentia, talis ta-
men oatoræ, ut poſſit eſſe teſtis contracti matrimonii, ut
136 his verbis obſervat *Card. Pallav nell'Iſtor. del Conc. lib. 22. cap.
8. num. 14. Non fà biſogno al valore del matrimonio, che nè il
Veſcovo, nè veruno de' Parochi, preſti autorità, o conſenſo, ba-
ſta, che in ſua preſenza, ettandio à ſuo diſpetto l'Uomo, e la
137 Donna con l'intervento di due altri teſtimonii eſprimano la vo-
lontà di ſpoſarſi*, vim vi repellendo, poterant iidem ſponſi
matrimonium validè contrahere, quando Parochi, parati ad
dicendum Miſſam, accedebant ad Altare, juxta caſum in
quo ſcripſit *Card. de Luc. de Matrim. diſc. 2. num. 1.* & adeſt *dec.
138 Rot 431 coram Royas*. Vel quando Miſſam dicentes, converſi
ad Aſtantes dicebant: *Orate fratres*, juxtà caſum, deciſum à
S.C.C. *in Taurinen. Matrim. 27. Novembris* 1697. Vel in actu
139 olevationis SS. Sacramenti, juxtà caſum *deciſ. Luſitan. 4. par.
1. Themud.* ſequuti *à Raynald. tom. 2. ad cap. 2 in ſupplet. 2.
num. 14* Vel quando permanebant in Sede confeſſionali, ju-
xtà caſum deciſum *à Rot in Romana Matrim. 4 Februarii
1697 coram Urſino*; Vel quando moram de nocte domi facie-
140 bant, illos à porta exteriori vocando, ſeu tintinabulum pul-
ſando, juxtà caſum, reſolutum à *S.C.C. in Romana Matrim.
6. Auguſti 1712. lib. 62. Decret. fol.* 236. Vel quando, inchoata
jam Miſſa legebant ſacroſancta Dei Evangelia, juxtà caſum
141 reſolutum à *S.C.C. in Amerina Matrim 15. Decembris 1714. &
12 Jan. 1715. lib 64. Decret fol 437. & lib. 65. fol. 71.* Vel quan-
do Parochi, aliud agentes, etiam à longè vident unum ex
contrahere volentibus matrimonium, & alter eidem dicit:
142 *Padre Curato quella là è mia moglie*, juxtà caſum, deciſum
*à Rot. in Placent Matrim. 25 Martii, & 28. Novemb. 1715 cor.
Eminentiſs. Scotto*; Circa quas deciſiones videea, quæ dixi *in
tom. 1. part. 2. diſcept. 31 §. per tot.* Vel quando prætextu mori-
bundi vocantur Parochi ad eidem aſſiſtendum, & deindè in-
143 cluſi in cubiculo, à quo exire non poſſunt, coram ipſis, &
duobus Teſtibus Contrahentes eorum conſenſum exprimunt,
juxta caſum, reſolutum à *S.C.C. in Giennen. 26. Julii* 1582.
quàm per extenſum refert *Petr. Ledeſm. de Matrim. quæſt. 45.
art. 5. dub 2. verſ. & alia fol. mihi* 102. Vel quando per eorum
144 Parochias ambulantibus Parochis, Vir coram Teſtibus eis
dicat. *Queſta è mia Moglie*, & è contra dicat Mulier: *Queſto
è mio Marito*, juxtà caſum, reſolutum *à S.C.C. in Sarzanen.
25. Februarii 1648. lib. 18. Decret fol.* 152. Vel quando de ſero
redeuntibus Parochis ad eorum Domos, Sponſi illos expe-
145 ctantes, antè januam coram Teſtibus eis dicant: *Vedete queſta
è mia Moglie, e Vedete queſt'o è mio marito*, juxtà caſum, re-
ſolutum *à S.C.C. in Patavina 11. Maii 1669. lib. 26. Decret fol.
227 à tergo*; Vel vocando Parochum in domo tertiæ perſo-
næ poſitæ extrà Parochiam, ad hoc, ut nullam habeant
difficultatem accedendi, juxta caſum, reſolutum à *S.C.C. in
Tolentina 18. Novembris 1671. lib. 27. Decret. fol.* 260. Vel in
propria Domo Parochum ſub aliquo prætextu vocando eoque
vi retento, nè diſcederet conſenſum coram ipſo, & duobus
146 Teſtibus aperiendo, juxtà caſum, reſolutum *à S.C.C. in Ve-
netiarum 11 Martii 1673. lib. 28. Decret fol.* 41. Vel propalando,
proprium conſenſum in Eccleſia per quam Parochus deambu-
labat, juxtà caſum reſolutum *à S.C.C in Bojanen. 6. Julii, &
24. Auguſti 1680. lib. 31. Decret. fol. 152. & fol.* 207. Vel Paro- 147
chum per brachium retinendo, nè diſcederet antè conſenſus
propalationem, juxtà caſum, reſolutum à *S.C.C in Comen.
Matrim. 2. Junii 1674. lib. 28. Decret fol.* 312. Vel quocumque
alio modo Parochos vi detinendo ad audiendum conſenſum, 148
juxta caſum, reſolutum in *S.C.C. in Ruremunden Matrim.
23. Auguſti 1681. lib. 32. Decret fol.* 461. Poterat demùm Mu-
lier matrimonium liberè contrahere coram Parocho proprio
per Epiſtolam, ab ea ſcriptam, & præſentandam eidem 149
Parocho, coram Viro, & duobus Teſtibus, juxtà caſum,
in quo ſcripſit *Card. de Luc. de Matrim. diſc. 16. per tot.* reſolu-
tum à Sac. Congreg. Concil. pro valido *in Romana Matrim.
diebus 17 Junii, & 30. Septembris* 1673. ut videre eſt *in lib.
28. Decret fol. 110. & fol.* 184.

Omnium que præmiſſorum illa adduci ſolet ſtringens ra-
tio, quod nil refert quomodo, an ſcilicet vi, dolo, fraude,
vel alio artificio, Parochus præſens ſit matrimonio, dum-
modò taliter intelligat Contrahentium conſenſum, ut poſſit
eſſe Teſtis Eccleſiæ contracti matrimonii, eo quia non illius
voluntas, ſed ſola intelligentia neceſſaria eſt, quæ haberi
poteſt etiam ipſo invito, juxtà *Text. in leg. Coram Titio ff. de
Verbor ſignific.* ibi: *Coram Titio aliquid facere juſſus, non vi-
detur præſente eo feciſſe, niſi is intelligat, &c. Scire autem,
non etiam velle is debet, nam & invito eo rectè fit, quod juſſum* 150
eſt. quem Textum in noſtris terminis ſequuta eſt *S.C.C. apud
Pont. de Matrim lib. 5. cap. 21. num. 5. Addit ad Baratt. deciſ.
713. num 11. & Pignatel conſult. 79 num 19. lib. 5.* Nec non ſe-
quuta pariter ſunt *Rot. deciſ. 375. num 9. par. 19 recent.* cum aliis
allegatis in meo *tract. de Matrim. §. 11. n. 9* Nec deſunt Teolo-
gi, qui videri poſſunt in *tom. 1 part. 2. diſcept. 3. num. 86.* aſſe-
rentes, in caſibus irrationabilis recuſationis Parochorum aſſi- 151
ſtendi matrimoniis, permiſſum eſſe illos doloſa æquivoca-
tione adducere ad aſſiſtendum, dummodò tamen non infe-
ratur vis eorundem Parochorum perſonis.

Non obſtat 8. quod de Jure, non ſit neceſſaria deſertio prio-
ris domicilii ad acquirendum ſecundum in alia Parochia. Ul-
tra quod enim hoc Jure communi attento, non ſubſiſtit, 152
quando quis non habitat pro æquali parte anni in utraque
Parochia, ex adductis ſuprà *à num.* 21. ſtrictè dicimus, quod
præſens caſus evenit in Urbe, in qua adeſt ſpecialis lex,
quod ſine deſertione prioris domicilii nunquam dicitur ac-
quiſitum domicilium in ſecunda Parochia, cum qua lege pro- 153
cedendum eſt ex animadverſis ſuprà *à num.* 14

Non obſtat 9. quod dd. magiſtrales dec. *in Neapolit. Ma-
trim. coram Eminentiſs. Priol.* ſæpè ſuprà citatæ, non ſint
applicabiles præſenti controverſiæ, eò quia in illarum caſu 154
verificabantur duo impedimenta dirimentia, raptus nimi-
rum, & error qualitatis, redundans in errorem perſonæ.
Non poteſt enim meliùs demonſtrari inſubſiſtentia hujus vo-
luntarii ſubterfugii, ad evitandam applicationem dicta-
rum punctualiſſimarum deciſionum, quàm illas recogno-
ſcere; Ex illarum enim ſola, & ſimplici lectura remanet
manifeſtum, neque per umbram id verificari; Itaut rema-
neat in rei veritate imperceptibile, quomodo ex parte Mu-
lieris ſerena fronte adduci potuerint dd. reſponſiones, nul-
lum habentes à parte rei fundamentum, & applicatur con-
trariæ gratuitæ reſponſioni nobilis illa animadverſio *Sancti
Athanaſii* ſequuti *in meis Inſtit. Crimin lib. 4. tit. 8. num.* 123. 155
ibi: *Nimis falſa non ſunt refellenda, ne habita fuiſſe credi-
bilia videantur*.

Non obſtat 10. quod matrimonium, utì contractum cum
licentia Eminentiſs. Pro Vicarii, omni Jure validum ſit, 156
etiamſi Parochus SS. Salvatoris non fuerit proprius. Ultra
enim ea, quæ adverſus hoc objectum diximus ſuprà *à num.*
90. ſtrictè ſubjungimus, quod eadem licentia in noſtris termi-
nis nullatenùs apta eſt efficere, ut matrimonium, illius vi-
gore contractum, validum ſit. Ad quod manibus palpan-
dum duo caſus ſunt diſtinguendi; Primus, qui non eſt noſter,
quando à Superiore eadem licentia conceditur illi, qui de
Jure talem non habet facultatem aſſiſtendi matrimoniis, & 157
tunc illa abuſivè ſolùm appellari poteſt licentia, ſed in rei
veritate dicitur, & eſt propriè delegatio, eò quia per illam
Delegato attribuitur facultas, quæ ei de Jure non compe-
tebat. Quæ ita concipi ſolet: *Deputamus ſupradictum Pa-
rochum ad ſupradictum effectum in locum proprii Parochi, ex
juſtis cauſis animum noſtrum moventibus*, juxtà caſum ſimilis 158
delegationis die 1. Aprilis 1691. conceſſæ Parocho SS. XII.
Apoſtol. conjungendi in matrimonio C. A. L. & V. T. Paro-
chianos S. Mariæ Super Minervam. Secundus caſus eſt,
quando eadem licentia conceditur habenti à Jure faculta-

tem aſſiſtendi matrimoniis propriorum Parochianorum, &
tunc poſito, quod idem Parochus in rei veritate non ſit pro-
prius volentis contrahere matrimonium, non obſtante tali
licentia, iſtud innegabiliter nullum eſt, ex adductis per *Card.
de Luc. de Matrim. diſc. 1. num. 5.* ibi: *Ideoque exindè inferri*
159 *non poterat ad delegationem aliquam juriſdictionis, vel pote-
ſtatis, aliàs non competentis, cùm revera hæc non eſſet dele-
gatio, ſed ſolùm remotio obſtaculi, pro cautela, ſive pro in-
demnitate ejuſdem Parochi, ne aliàs incurreret pœnas, ab
eiſdem Decretis inflictas, non autem, ut id percuteret ſubſtan-
tiam, ſeu validitatem matrimonii, quotiès ille non eſſet pro-
prius Parochus, ſeu quod aliud canonicum impedimentum ob-
ſtaret*, & concordant adducti per *Rot. in dict. Neapolit. Ma-
trim. 21. Junii 1705. §. Defenſores, & 26. Februarii 1706. §.
Tertium coram Eminentiſs. Priol.*

Stringens autem ratio hujus communiſſimæ diſtinctionis
hæc eſt, quod cùm voluntas, ut Philoſophi dicunt, ſit po-
tentia cœca, inde ſequitur, quod nunquam feratur in inco-
160 gnitum, ex adductis per *Rot in Novarien. Penſionis 34. Mar-
tii 1710. §. Confeſſio coram Falconer.* Et conſequenter cum
Eminentiſs. Pro-Vicario, concedenti d. licentiam, nota non
eſſet neceſſitas delegationis, eo quia fuit illi ſuppoſitum,
quod Parochus SS. Salvatoris ad Montes erat proprius am-
borum Contrahentium, ceſſat in radice talis poteſtas ex cla-
ro defectu voluntatis concedentis, egregiè *Rot. in ſæpè cit.
Neapolit. Matrim. 21 Junii 1705 in fine coram Eminentiſs.*
161 *Priol.* ibi: *Cùm delegatio ſit actus voluntatis, iſte adeſſe non
poteſt ſine voluntate Delegantis*, & concordat *Tondut quæſt.
benefic part. 3. cap 151. num. 1.*

Videmus hoc practicari in alio duriori caſu, quandò ſcili-
cèt Matrimonium contrahitur coram Sacerdote extraneo,
162 qui ignorat, ſe habere licentiam à proprio Parocho, quam re
vera habet, prout etiam ignorat talem facultatem unus ex
Contrahentibus; In his enim caſibus ex dicto defectu ſcien-
tiæ, ſeù cognitionis propriæ facultatis Matrimonium eſt nul-
lum, juxtà oraculum *S. C. C. Nullius 8. Aprilis 1628 lib. 13.
Decret fol 435.* ibi: *Supplicatur humiliter à S C. declarari, an*
163 *Matrimonium, contractum coram Sacerdote extraneo, qui ha-
bet licentiam à proprio Parocho unius ex Contrahentibus, ſed
ignorat, ſe habere illam, prout etiam ignorat unus ex Contra-
hentibus ſit validum Sacra &c. cenſuit, Matrimonium contra-
ctum cum ſupradicta ignorantia non eſſe validum.*

Non obſtat 11 quod in omnem caſum Matrimonium, de
quo eſt quæſtio, ſubſtineatur ex eo, quod Joanna, uti vaga,
illud contrahere poterat coram quocumque Parocho. Eſt
164 enim nimis curioſum, & æquè ideale ſpecioſum iſtud adin-
ventum, ad probandum, quod Mulier eſſet vaga, ex quo *ad pe-
titionem conſanguineorum Dominici detruſa fuit in Conſerva-
torium S. Honuphrii, & ab illo egreſſa expulſa fuit à Parochis
de una ad aliam Parochiam, quin tuta remaneret in ultima S.
Mariæ in Campo Carleo, cujus Parochus exilium ab ipſa mi-
natus fuerit Joannæ, quæ, attentis prædictis, conſiderari
poteſt tanquam vaga.* Omnia enim hæc nullam omninò ha-
bent ſubſiſtentiam in facto, mihique aſſeritur eſſe ſomnia vi-
gilantium, & otia rationis, & æquali inſubſiſtentia labo-
165 rant in Jure, eò quia juxtà diſpoſitionem *Sac Concil. Trident.
ſeſſ. 24 de Reform. Matrim cap 7.* ad nullum effectum vagi di-
cuntur illi, qui incertas habent ſedes, & improbi ſunt inge-
nii, quorum proindè reſpectu injungitur Parochis ab eodem
Sacroſancto Concilio, ut illorum Matrimoniis non interſint,
166 niſi priùs diligentem inquiſitionem faciant circa eorum ſta-
tum, & qualitatem; Prætereà ex *Inſtruct. Congreg SS. Inquiſit.
§. 8. verſ. Si contrahentes ſint vagi*, habetur formulam conce-
dendi licentiam pro vagis, longè diverſam eſſe ab alia, quæ
expediri ſolet pro illis, qui vagi non ſunt, & ſuum habent
domicilium in aliqua Parochia; Videtur proindè imperce-
ptibilis prætenſio, ut Joanna incertam habuerit ſedem, dùm
fixè permanebat in Urbe in determinata Domo, uti propria
Parochiana à multis menſibus adnotata in Libris certæ Paro-
167 chiæ, nempè S. Mariæ in Campo Carleo, quæ omnia ſuper-
lativè probata remanent ex jurata atteſtatione illius, qui ei-
dem Joannæ manſionem in proprio Appartamento locavit à
menſe Martio 1716. *dalla quale non è da detto tempo fino al
preſente giorno* (hoc eſt die 17 Octobris ejuſdem anni 1716. quo
dd. atteſtationes fecit) *mai partita, ne andata mai ad abitare
etiam per pochi giorni in altra Caſa*, juxtà præciſa verba ju-
ratæ atteſtationis ejuſdem Domini Appartamenti, ejuſque
Uxoris, & filii; Et quod magis eſt, adduxit falſos Teſtes ad
168 probandum fixè, & permanentèr habitare etiam in alia Pa-
rochia, in qua aſſerit ulteriùs manſionem conduxiſſe; Itaut
illius Defenſores prætendant, eam habuiſſe duplex domici-
lium. Poterat proindè hujuſmodi prætextus qualitatis perſo-
næ vagæ congruentiùs omitti, & in hac parte Defenſores
ejuſdem mulieris, in illo inſiſtentes, excuſari poſſunt ver- 169
bis illis *Pellegrin in Prax. Vicarior. fol. 438. ſub num 29. Sed
certè excuſari meretur Dominus meus, quia hæc dixiſſe noſci-
tur, non voluntariè, ſed potiùs extrema neceſſitate, ob defe-
ctum Juris & inopiam rationum.*

Non obſtat demum, quod, in omnem caſum, poſita ex
his evidenti nullitate Matrimonii, ſemper cogendus eſſet
Dominicus ad illud in facie Eccleſiæ ſer. ſer. coram proprio
Parocho contrahendum, cum Joanna, quam ſub Matrimo-
nii fide cognoviſſe prætenditur, eo quia Matrimonium co- 170
ram non proprio Parocho contractum, reſolvatur in Spon-
ſalia, quæ omni Jure teneantur effectuare Sponſi. Hæc
enim eſt inſpectio hodiè nimis extranea à præſenti contro-
verſia, reſtricta ad validitatem Matrimonii, ut ſupra con-
tracti, & proindè poſt declaratam nullitatem ejuſdem Ma-
trimonii, poterit eidem contrariæ petitioni, ſeù Inſtantiæ
congruè reſponderi.

Non omittens interim hic obſervare, quod diverſitas, ſeù
contrarietas exceptionum, quæ adducuntur ex parte Mulie-
ris, quarum una aliam deſtruit, neque inter ſe compatibiles 171
ſunt; Quod ſcilicèt Matrimonium ſubſtineatur ex eo, quod
Parochus SS. Salvatoris ad Montes erat ejus Parochus pro-
prius; Quod ſubſtineatur ratione duplicis domicilii; Quod
validum ſit vigore licentiæ Eminentiſs. Pro-Vicarii, qui po-
terat facultatem dare eidem Parocho, quamvis non eſſet pro-
prius ejuſdem Mulieris; Quod illa, uti vaga, contrahere po-
terat coram quocumque Parocho; Quodque demum Matri-
monium, de quo eſt quæſtio, uti nullum ex defectu præſentiæ
proprii Parochi, adhuc reſolvatur in Sponſalia, quorum vi- 172
gore Dominicus cogi debeat ad illud ſer. ſer. contrahendum
in facie Eccleſiæ; Digito oſtendit quàm inſubſiſtens, quam-
vè frivola ſit prætenſio ejuſdem Mulieris, quæ pedes figeret
in uno ex dictis motivis, ſi in facto haberent ſubſiſtentiam,
ut perbellè obſervavit in noſtris præciſis terminis *Rot. in dict.
Neapolit Matrim. 26. Februarii 1706. §. Tertium coram Emi-
nentiſs. Priol.* ibi: *Iſta variatio defenſionum, inter ſe contraria-* 173
*rum, demonſtrat, quod Scribentes neſciunt, ubi figere pedes,
quia ſi domicilium acquiſiviſſet Lucia &c. in Parochia omnium
Sanctorum, Parochus non indiguiſſet licentia, & dum ſubſti-
nere volunt Matrimonium in vim prædictæ licentiæ, fatentur
non fuiſſe proprium Parochum.*

Perſtringendo igitur omnia hucuſque animadverſa, res
eſſet peſſimi exempli validum declarare matrimonium ratio-
ne domicilii contractum in illa Parochia, in qua Contrahen- 174
tium, nomina ex ipſorum culpoſo facto, & operationibus
omnibus omninò Parochianis prorſus ignota ſunt, & in qua
neque temporis momento habitarunt iidem Contrahentes,
itaut neque etiam applicentur termini moræ hoſpitis, vel
habitationis aſininæ, dum iidem Contrahentes publicè, &
palam retinuerunt priorem habitationem, ſeù domum, ab 175
eis antea inhabitatam in prima Parochia; Sed inaudito
exemplo prætenditur validitas talis matrimonii ex eo ſolùm
quod reſpectu Viri ab ignoto homine, ipſius aſſectato, &
confictio nomine pro uſu annus manſionis ſoluti fuerunt ſex
miſerabiles julii ritulo penſionis pro unico menſe, cum fal-
ſo ſuppoſito, quod ibidem habitare debebat exterus juve-
nis, qui nunquam vidit exteriores muros dictæ manſio-
nis; Reſpectu verò Mulieris prætenditur acquiſitum do-
micilium in ſecunda Parochia, ex eo, quod habiti fuerint
generales diſcurſus abſque aliqua concluſione pro conductio- 176
ne alterius manſionis, in qua debebat habitare eadem Mu-
lier, quæ nunquam vidit viam illam, in qua eadem man-
ſio ſita eſt.

Si modus iſte, in hac cauſa excogitatus, canonizetur pro
apto ad acquirendum domicilium pro validè contrahendo ma-
trimonio coram Parocho ſecundæ Parochiæ, non ſolùm non
ſervaretur in Urbe, punctualitate, Papalibus legibus omni
Jure debita, ſolemne illud Decretum, à prædicta Congre- 177
gatione multorum S.R.E. Cardinalium, & inſignium Præ-
latorum emanatum, & à SS. D. N. ſpecialitèr approbatum,
quo fuit definitum, domicilium à prima ad ſecundam Paro-
chiam tunc intelligi translatum, quoties quis priorem de-
ſerit habitationem, & aliò effectivè ſe transfert ad habitan-
dum, aperiretur ſpatioſa via polygamiis, daretur fomentum
fraudibus, & deceptionibus; Et quod magis eſt, ſunt verba
Segnæ in Director. Judic. Eccleſ. part. 2 cap. 8. num. 50. relat. 178
*in Tom. 1 part 2. diſcept. 1. n. 298. Maximoperè perpendendum
eſt, ne detur aditus ad fraudandum hoc ſanctiſſimum Decretum
quia ex hoc contrahendi modo adhuc incommoda, & pericula
omnia, quæ ex clandeſtinis conjugiis antè Concilium orieban-
tur, nunc oriri poſſent.* Et concordat *Card. de Luc. de Matrim.
diſc. 16.*

Digitized by Google

diſc. 16. num. 22. ibi: *Aliàs etenim nimium de facili antiqua*
179 *clandeſtinitatis incanvenientia, ita Mundo reſtituerentur, di-*
ctumque Conciliare Decretum, cùm adeo magna diſcuſſione,
& maturitate editum, eluſorium, ac ideale remanebit.
Ex qnibus ſimul junctis, omnibuſque maturè penſatis,
180 uſurpando phraſim magni *I.C. Decii in cauſ. 374. num.* 50. ſi
Judex eſſem ita conſtanti animo judicarem.
Dum hæc imprimuntur cauſa pendet adhuc indeciſa. Vi-
de in eadem Cauſa *Diſcept. 19 part. 1. tom. 3.*

DISCEPTATIO XI.

Romana Præcedentiæ.

Ad petitionem aliquorum Religioſorum M.O.R.
Sancti Franciſci.

ARGUMENTUM.

*Præcedentia inter Religioſos Reformatos Ciſmontanæ Fami-
liæ Sancti Franciſci, quomodo regulanda ſit in Provin-
cia Romana.*

LA S. M. di Urbano VIII. l'anno 1634. alli 23. di Agoſto
con una ſua Conſtituzione, che comincia *Inter graviſſi-*
1 *mas*, impreſſa *nel Bollar. tom. 5. Conſtit.* 185. di moto proprio
ordinò, che in tutta la Riforma, la quale di quel tempo non
era ancora diviſa in Provincie, mà ſolamente in Cuſtodie,
terminati gl'Officii, neſſuno godeſſe precedenza di ſorte al-
cuna, eccettuati quelli, che foſſero ſtati Miniſtri Generali,
ò Commiſſarii Generali di queſta Ciſmontana Fameglia.
Suſſeguentemente lo ſteſſo Sommo Pontefice Urbano VIII.
doppo cinque anni, cioè l'anno 1639. con altra Conſtituzio-
2 ne, che comincia *Injuncti in d. Bollar. tom. 5. Conſtit.* 140.
doppo aver'erette tutte le Cuſtodie de' Reformati in altrettan-
te Provincie, ugualmente di moto proprio eſpreſſamente co-
mandò, che li PP. Riformati ſi doveſſero governare con li
ſoli Statuti della Riforma; In eſecuzione della quale Con-
ſtituzione, nella Congreg. Generale, celebrata in Roma l'
anno 1642. alli 7. di Giugno, eſſendo ſtato in eſſa Preſidente
la f. m. del Sig. Card. Franc. Barberini ſeniore, da molti de'
primi PP. di tutta la Riforma, ſpecialmente deputati, furo-
no fatti li Statuti, con li quali ſi doveſſero governare tutti li
Riformati Ciſmontani, come in fatti ſempre ſi ſono gover-
3 nati, & oggidì ancora con ſomma pace ſi governano, e dop-
po eſſer ſtati in forma ſpecifica confermati, furono poſcia
pubblicati, come oſſerva *il Gubern. in Orbe Seraph. tom.
4. fol.* 87.
Frà gl'altri Statuti fù fatto ancora quello delle precedenze,
come riferiſce *il Gubern. ubi ſuprà fol.* 108. Perciò il medeſimo
Sommo Pontefice Urbano VIII. volendo l'oſſervanza invio-
labile di detti Statuti, per la conferma de' quali nella forma
4 ſpecifica era ſtato ſupplicato a nome di tutta la Riforma dal
P. Commiſſario Generale Benigno di Genova M.O.R. qua-
le oltre l'eſſere ſtato eletto nel 1618. Miniſtro Generale di
tutto l'Ordine, & immediatamente doppo il Generalato
per l'Indulto Apoſtolico, atteſo il zelo ſerafico, con cui go-
vernava, Commiſſario Generale nel 1625. indi era ſtato nel
1639. rieletto Commiſſario Generale, e nel 1642. confer-
mato nell'iſteſſo Officio da' Padri Vocali di tutta la Ciſmon-
tana fameglia, con diſpenſa Pontificia, rifletendo, che l'
ordine delle precedenze ſtabilito non concordava con la Con-
ſtituzione ſuderta *Inter graviſſimas*, derogò a qualſivoglia
Conſtituzione contraria, con un'altra Conſtituzione, fatta
5 li 22. Decembre dell'iſteſs'anno 1642. che comincia: *Aliàs
pro Congregatione*, & in eſſa eſpreſſe, come, e quale doveſ-
ſe eſſer frà Riformati la precedenza nei *§. 1. Cùm autem*, e
nel *§. 3 Quinam autem*, come nel *Bollar. tom 5. Conſtit.* 293.
Queſt'ordine di precedenza fù ſubbito abbracciato da tut-
te le Provincie Riformate, a riſerva di quelle di Venezia, e
di Breſcia, & in tutte ſi è pratticata ſempre, e ſi prattica
ancor'oggi, ſenza il minimo diſturbo, overo inconvenien-
te. Solamente in queſta Provincia Riformata Romana,
doppo eſſerſi eſattamente oſſervata con tutta pace, per lo
ſpazio d'anni 23. cioè dal 1642. ſino all'anno 1665 alli 23. De-
6 cembre di d. anno 1665. fù tolta via dalla S.M. d'Aleſſandro
VII con una Conſtituzione, che comincia: *Paſtoralis*, nel
Bollar. tom. 6. Conſtit. 168. derogatoria di quella di Urbano
VIII. la *Conſtit.* 293. per eſſerne ſtato ſupplicato dal Miniſtro
Provinciale, & altri PP. di Provincia di quel tempo, ſotto
il palliato preteſto di umiltà, ma in realtà per non veder'ag-
gregato frà loro un certo P. Pietro di Marſeglia, quale dal

medeſimo Sommo Pontefice avea eſtorto il titolo di Pater-
nità, della quale forſe non lo ſtimavano degno, come poſ-
ſono atteſtare li Religioſi di quel tempo, ancor'oggidì vi-
venti, eſſendone pubblica voce in tutta la Provincia. Durò
però poco l'eſatta oſſervanza di tale Conſtituzione Aleſſan-
drina, atteſoche li Padri Definitori, in nome de' quali an-
cor'era ſtata fatta la detta ſupplica, ma ſenza loro conſen- 7
ſo, & altri Religioſi graduati, quali aveano intereſſe in
ſimil cauſa, non avendo avuta parte veruna nell'iſtanza,
fatta dalli ſoli PP. di Provincia, fatto ricorſo allo ſteſſo Som-
mo Pontefice Aleſſandro VII. dalla Sag. Congreg. della Viſi-
ta, con l'approvazione del medeſimo Sommo Pontefice ſot-
to li 3. Marzo 1666. coll'unico, e preciſo motivo di conſer-
vare la pace, e carità trà li Religioſi graduati, ibi: *Ad pa-
cem, charitatemque inter Fratres conſervandam*, ottenero 8
una nuova ſerie di precedenza, quale ſi legge in calce della
d. Conſtituzione *Paſtoralis in fin. §. Ad evitandas*, nel *tom. 6.
del Bollar. Conſtit.* 168.
Solamente li PP. di Provincia, e li Lettori attuali di Sag.
Teologia, rimaſero privi di quella precedenza, che conce-
deva ad eſſi lo Statuto della Riforma, il che fù cauſa di mol-
ti diſturbi, per ovviare a quali P. Vic. Provinciale Angelo
di Naro nel 1674. aſſegnò a dd. PP. di Provincia in Refetto-
rio una menſa particolare, che fù poſcia levata a medeſimi
per l'oſſervanza di d. Conſtituzione Aleſſandrina, com'è no-
torio nella noſtra Provincia.
Non oſtante però queſta Conſtituzione, ſi è conceſſa ſem-
pre nel Refettorio di S. Franceſco a Ripa, & in ogn'altro luo- 9
go, e fonzione pubblica, la precedenza, ordinata dal citato
Statuto, e dalla S.M. di Urbano VIII. alli Eſprocuratori Ge-
nerali, & a gl'EsDefinitori Generali, quando vi ſono ſtati,
& alli Provinciali attuali d'altre Provincie, venuti in Roma,
& alli Segretarii Generali, benche non ſiano compreſi nel-
la dichiarazione della Sag. Congeg. della Viſita Apoſtolica.
Sicome è ſtato parimente conceſſo alli Segretarii di Curia,
e della Provincia, ed a Lettori di Sagra Theologia in San 10
Franceſco a Ripa, & in San Pietro Montorio a Lettori di
Controverſie, e di Lingua Arabica, come ancora alli Procu-
ratori delle Miſſioni, a titolo di comodità, un luogo pacifi-
camente goduto, benche non ſiano compreſi in detto decreto
dalla Congreg. della Viſita. Non potendo gl'Eſprovinciali
della Provincia Riformata Romana ſoffrire queſta difformi-
tà, hanno havuto più volte ricorſo, per ottener'ancor'eſſi,
con la moderazione del Breve Aleſſandrino, quella prece- 11
denza, che godono nell'altre Provincie gl'Eſprovinciali, in
virtù de' Statuti della Riforma, ſpecialmente approvati,
come ſopra, da Urbano VIII.
Finalmente eſſendo Provinciale il P. Deodato di Roma,
poi V.C. Generale di tutta la Riforma, col conſenſo del Sig.
Card. Spada allora Protettore, e con l'approvazione del fù
P. Vareſe EsCommiſſario Generale di tutta queſta Ciſmon- 12
tana Fameglia, nel 1705. ſupplicò in nome proprio, e de'
Padri di Provincia per la detta grazia la Sag. Congreg. de' Ve-
ſcovi, e Regolari, quale, inteſo il parere del P. Giov. Anto-
nio di Palermo, Commiſſario Generale di quel tempo, re-
ſcriſſe: *Exquiratur Votum proximi cap. Generalis.*
Si quietarono tutti li Ricorrenti per tal reſcritto, ſuppo-
nendo, che foſſe per celebrarſi nell'anno ſeguente 1706. il 13
Capitolo Generale, già intimato per quell'anno. Mà perche
per le vicende del Mondo ſi prolungava detto Capitolo Ge-
nerale, già intimato (e Dio sà quando ſarà per celebrarſi)
li Padri Eſpreſetti delle Miſſioni, & altri Miſſionarii della
ſteſſa Provincia Riformata Romana ricorſero alla Sag. Con-
greg. de Propaganda Fide, e queſta ad eſempio della Sagr.
Congreg. della Viſita, qual'avea decretato, che li Defini-
tori godeſſero la precedenza, non oſtante il citato Breve Aleſ-
ſandrino, ſi compiacque ancò dichiarare, ch'agli Padri Eſ- 14
Preſetti, & EsMiſſionarii non oſtava il medeſimo Breve,
per goder ancor'eſſi detta precedenza nella Provincia Rifor-
mata Romana quale reſcritto fù puntualmente fato eſſegui-
re dal Padre Vareſe, allora Vice Commiſſario Generale.
Inteſa tal dichiarazione, li Padri Eſprovinciali, ſiccome
ne'tempi de' loro governi non hanno mancato, per quanto
li è ſtato poſſibile, di adempire in tutto, e per tutto la pia 15
intenzione della detta Sagr. Congreg. con aver'ſempre pro-
curato di puntualmente eſſeguirne gl'ordini, e venerarne
le riſoluzioni, acciò le Sante Miſſioni via più ſi aumentaſ-
ſero, così ancora per il dovuto riguardo, che ad ogni tito-
lo proteſtano alla ſteſſa Sag. Congreg. non hanno fatta, ne
fanno veruna oppoſizione alli Padri Eſpreſetti, e Miſſionarii,
conoſcendo beniſſimo, e confeſſando con ogn'ingenuità,
che in avvenire più d'uno de' Religioſi di detta Provincia

Romana di talento, & abilità, adattate alle Sagre Miſſio-
ni, s'indurrà con facilità maggiore ad abbracciarle, allettato
da quel poco premio, ch'è ſicuro di poter godere nel ſuo
ritorno, quando averà finito il tempo preſcrittogli: Qual
premio ſuol dare motivo d'operare con maggior fervore an-
16 che a perſone di ſegnalata ſantità, come di Mosè laſciò ſerit-
to *S. Paol. ad Hebr.* 11. 26. con queſte parole: *Aſpiciebat enim
in remunerationem*, e *David* affermò di ſe ſteſſo nel *Salm.*
118. 112. *Inclinavi cor meum ad faciendas juſtificationes tuas
propter retributionem.*

Hanno bensì li medemi PP. Eſprovinciali della Provincia
Romana ſupplicata la Santità di N. S. acciò ſi degnaſſe per
l'uniformità di tutta la Provincia in ſe ſteſſa, e per la conſo-
nanza con tutte le altre della Riforma, rimettere general-
mente la precedenza, ordinata da Urbano VIII. *nella Con-
ſtit.* 193. non oſtante, che nel 1634 aveſſe tolta di mezzo ogni
precedenza, mediante *la Conſtit.* 185 e ſperano di eſſer eſſau-
diti dall'EE. VV. ſpecialmente a queſt'effetto deputate dalla
Santità di N.S.

Perche trattaſi di precedenze *per viam legis* preſcritte ne'
Statuti generali della Riforma, come ſi può riconoſcere nel
cap. 8. §. 52. *de Præced num* 5. quali eſſendo ſtati compillati
17 da perſone di tutta bontà, umiltà, perfezione Religioſa, e
zelo della loro Religione, e ſpecialmente approvati dalla
Santa Sede, non poſſono in conto alcuno eſaggerarſi per di-
ſtruttivi, ma più toſto per conſervativi dell'Inſtituto de' Ri-
formati. Verità, che toccaſi con mani della prattica dell'
18 altre Provincie Riformate, dove detti Statuti Generali ſo-
no puntualmente oſſervati, e ciò con ſomma pace di dette
Provincie, e con decoro del loro riformato Inſtituto.

Tanto più, che in queſta maniera non ſolamente viene
a toglierſi la diffòrmità tra tutte le altre Provincie, e que-
ſta di Roma, cauſa di molti ſconcerti, e non ordinarii in-
19 convenienti, non riducendoſi volontieri un Eſprovinciale
foreſtiere, benche di tanta vita, e di ottimi coſtumi, a non
avere in Roma quel luogo, ch'egli ſteſſo nella ſua Provincia
ha dato ad un Eſprovinciale Romano, con far verificare l'
oppoſto di quel, *eadem menſura, qua menſi fueritis, reme-
tietur, & vobis*. Mà anche, perche ſi facilita la ſtrada,
acciò tutt'intervenghino alle Sagre Fonzioni, e publiche Pro-
ceſſioni, atteſo che nello ſtato preſente un Eſprovinciale,
per non vederſi precedere per la ſola età, e profeſſione da un
Sacerdote di niun merito, e che a pena sà leggere la Meſſa,
con diverſi preteſti, che mai mancano, ſi aſtiene d'interve-
nire a dette ſagre Fonzioni, e Proceſſioni.

Riuſcendo molto ſenſibile la medeſima diffòrmità, per
trattarſi di una Provincia, nella quale ordinariamente ſuol
20 riſedere il Capo della Riforma. Onde pare moſtruoſità,
da non toleraſi, l'oſſervare che li membri, & altre Pro-
vincie in una coſa, tanto eſpoſta agl'occhi del Pubblico, nel-
le Proceſſioni, & altre ſolennità, non ſi uniformino col ſuo
Capo, contro tutte le regole, a tenore delle quali, *membra
melioris conditionis eſſe non debent*, come al teſto letterale nel
21 *cap. Cùm non liceat de Præſcript* ſeguitato dalla *Rot. nella
deciſ.* 295. *num.* 10. *coram Priolo, nella Firmana Juriſdict.
20. Martii* 1702. *§. Et quamvis coram Molines*.

Ne pare di poca conſeguenza l'inconveniente, che ha ori-
gine dall'inoſſervanza di detta Bolla Urbana, atteſo che per
lo più quelli, che ſono ſtati una volta Superiori, ſenza il
minimo riguardo alle regole della giuſtizia diſtributiva, con
22 quella facilità, ch'è notoria nelle Religioni, procurano di
farſi rieleggere Superiori attuali, ad effetto di occupare, co-
me tali, quel luogo, che non occuparebbero, come Supe-
riori abituali. Inconvenienti tutti, che mai ſi ſono ſentiti in
tempo, che ſi caminava con detta Conſtituzione Urbana,
nè ſi eſperimentano in altre Provincie, mà hanno avuta la
loro origine dall'altra Aleſſandrina.

Accreſcendoſi di preſente per la medema riflesſione queſte
difficoltà di unirſi inſieme tutti li PP della Provincia Roma-
23 na dalla detta grazia, fatta dalla Sag Congreg de Propagan-
da Fide a detti Eſpreſetti delle Sagre Miſſioni.

Al che ſi aggiunge, che la precedenza ſuol ſempre darſi
24 a riguardo del merito, e fatiche, fatte nella Religione, e
mai dalla ſemplice, e ſola anzianità, ad effetto, che ſia
incitamento, e premio alla virtù, e ben'operare, e non
dell'eſſer nato prima, ò aver ſemplicemente fatta profeſſio-
ne nella Religione prima degli, per ſolo difetto di naſcita
poſteriore, è ſtato prevenuto, come nel concedere molti pri-
vilegi a' Eſpreſetti delle Sagre Miſſioni, & Es Lettori di Lin-
gua Arabica nel Convento di San Pietro Montorio chiara-
mente dichiarò la S. M di Clem. X. mediante un Breve ſpecia-
25 le, ſpedito ſotto li 31. Maggio 1675. con queſte parole:
*Æquitatis, & juſtitiæ ratio exigit, ut illis, qui in Eccleſia
Dei ſtrenuè laborarunt, præmia non deſint, quibus ut ipſo-
rum honorificentiæ conſulatur, & alii ad hujuſmodi labores
alacritèr ſubeundos ſtimulentur*, repetite in un ſimile Breve
della Santità di N. S. ſpedito li 4. Gennaro 1704. a favore de'
PP. Miſſionarj nell'Etiopia.

Il che con ſomma lode, e con derogare ad un ſolito Imme-
morabile, prатicò la S. M. d'Innoc. XII. nel Tribunale del-
la Signatura di Giuſtizia, com'è notorio, e ſi può vedere nella 26
ſua *Conſtit.* 48. dove al § 2. *in fine* ſi leggono le ſeguenti paro-
le: *Viris, morum integritate præſtantibus, litterarum ſcientia
præditis, rerumque humanarum experientia inſignibus, ad
virtutis incitamentum, & præmium*; Parole, che come *ad lit-
teram*, ſi applicano a benemeriti delle Religioni per le ſupre-
me cariche, da eſſi lodevolmente eſercitate, così pare deb-
bano operare, che *ad virtutis incitamentum, & præmium*, 27
come parla d. Sommo Pontefice, debba ciò practicarſi con li
ſudetti Eſprovinciali, e qualificati Religioſi.

E riſpondendo in ſpecie all'anzianità di chi pretende pre-
cedenza con diſuguaglianza de' meriti, ferma egregiamente
la Rota nella Romana Præcedentiæ 5. *Maii* 1710 §. *Quin in ali-
quo, coram Criſpo*, ibi: *Quin in aliquo Cappellanorum præ-
eminentiæ detrahere valeat, quod ipſi Clerici Beneficiati ſint 28
in eorum erectione longè anteriores in tempore prædictis Ca-
pellanis, eiſque propterea uti poſterioribus debeant præferri.
Capellani etenim ratione dignitatis, & ordinis Sacerdotalis &
in erectione pariſicati eniudè, tam Beneficiatis, cum indubiè
majores in dignitate convincantur, nequit hoc caſu prioritas
temporis Clericis beneficiatis prelationem tribuere, dum tate-
nùs in decernenda præcedentia tempus erectionis attendendum
foret, quatenùs ageretur inter pares in dignitate; Secluſa autem
paritate, tunc major ratione dignitatis, licèt poſterior in re-
ceptione, venit præferendus, ut poſt Gloſſ &c.*

Nè ſi crede debba pregiudicare alla loro iſtanza qualſivo-
glia ſupplica, preſentata in nome della Provincia, o del De- 29
finitorio, eſſendo tale preteſto affatto inſuſſiſtente, per non
eſſerſi tenuto ſopra ciò Congreſſo veruno, nè dal ſolo Defi-
nitorio, nè da' PP. di Provincia, quali unicamente rappre-
ſentano la medeſima Provincia.

Molto meno pare debba ritardarſi la grazia per eſſer ſtato
ſottoſcritto un Memoriale ſopra queſta materia quaſi da tutti
li Sacerdoti della Provincia, che ſi oppongono alla riſolu-
zione della Sag. Congreg. de Propaganda Fide, per toglier-
gli la precedenza, dalla medeſima conceſſa à PP. Miſſiona-
rii: Perch'è notorio, che la maggior parte di queſti ſi ſono 30
ſottoſcritti nelle minute, e fogli, inviatigli da queſta Cit-
tà, per puro riſpetto di quelli, a quali ſono ſudditi: Oltre
di che, ſiccome la precedenza non fù levata dalla S M. di
Aleſſandro VII nella *ſua Conſtit.* 168. *tom.* 6 *fol.* 234. che per
la ſola iſtanza de' PP Eſprovinciali di quel tempo, così pare,
che per le ragioni ſudette debba rimetterſi ad iſtanza de' pre-
ſenti Eſprovinciali, eſſendo aſſai trito l'aſſioma, che *eodem
modo aliquid diſſolvi debet, quo fuit colligatum*, ſecondo il 31
Teſto nel *canon. Omnis res* 27 *quæſt.* 2 e nel *cap. Omnis de Re-
gul. Jur.* Non ſapendoſi per altro conoſcere, che ſicura fac-
ciano queſta parte detti Padri, che nella noſtra Riforma
mai hanno avuto titolo, che di ſemplici Sacerdoti, e che al-
la cieca & *ad inſtar ovium* ſonoſi ſottoſcritti nelle ſedi con-
tro li Eſpreſetti delle Sagre Miſſioni, e che *nullum aliud ha-
bent argumentum ſe vixiſſe præter ætatem*.

Il che è ſtato dedotto, & umilmente ſi ſupplica a conſide-
rare, non ad altro fine, ſe non quello di non ſerrare la ſtrada 32
alla ricognizione del merito, diſtinto ne' Statuti della Rifor-
ma & in tutte le altre Conſtituzioni delle Communità Reli-
gioſe, ſpecialmente approvate da Sommi Pontefici, eſcluſa
affatto ogni ombra di ambizione, come alla ſoda riflesſione
del degniſſimo Religioſo *Bordon de Præced. num* 6. con que-
ſte parole: *Loca digniora quæruntur, non propter ambitum,* 33
*ſed propter finem obſervandi debitum ordinem, quod eſt lauda-
bile, & juri conſonum*: Nel che concordano gl'Autori, che
cita il *Menoch conſil.* 126. *num.* 1. ibi: *Et verè, qui gratia ſer-
vandi ordinis tantùm contendunt, ii nil aliud agunt, quàm ut à
Deo ordinata, atque ſtabilita tueantur*, e *Carl' Antonio de Luc.
ad Franc. obſerv.* 138. *num.* 1. ibi: *Vanitatis, & ambitus, aut
gloriæ cupiditas materia non eſt præcedentia &c quia non am-
bitu prima loca prætenduntur, quod damnatur in Evangelio
Matthæi cap* 23. *Sed ut ſervetur ordo, & comprobentur à Deo or-
dinata, atque defendatur natura humana, quæ neque omnes in-
ter ſummos, neque omnes inter noviſſimos conſtituit*: Dal che 34
ſeriamente ne inferiſce la *Rot. nella dec.* 19. *num.* 2. *poſt Antonel.
de Jurib Cleric* una preciſa, e ſtretta obligazione in ogni Su-
periore di difendere le prerogative di quelle Dignità, che
lode-

Google

lodevolmente hanno poſſedute, & eſſercitate, comprovandolo con l'autorità de' Santi Padri, ibi: *Propriique Juris defenſioni, nedùm licitæ, ſed ex Sanctorum Patrum teſtimonio, debitæ*.

E ne' noſtri preciſi termini, che nelle Communità Religioſe ſia lodevole l'uſo della precedenza, per la diſtinzione di
35 quelle Perſone, che l'hanno meritata con le loro degne operazioni, e per incitamento alle altre di meritarſela con ſimili operazioni virtuoſe, lo prova diffuſamente il *Rodriquez queſt Regular. tom. 3. quæſt. 37. art. 2. per tot. & il Cherubin. in Comp. Bullar. ad Conſtit. 26. Leon. X. ſchol. 2.* con queſte parole: *Quæro nunquid præcedentiæ in Religionibus*
36 *laudandæ: Reſpondeo procul dubio, ut præter alios ſcribit Rodriquez &c & reſpondet ad illud Evangelii Neſcitis, quid petatis &c.*

Senza che poſſa eſaggerarſi il preteſto dell'umiltà, propria de' Religioſi.

Primieramente, perche queſta obiezione non ſenza evidente aſſordo viene direttamente a qualificare per fomento
37 d'ambizione nella noſtra Riforma il Breve della S. M. di Clem. X. e l'altro della Santità di N. S. ne' quali la precedenza ſi concede a Religioſi benemeriti nella noſtra Riforma, a titolo di giuſtizia, e di equità, e come premio della loro fatica, & acciò ſerva d'incitamento agl'altri *ad ſimiles labores alacriter ſubeundos*, come alle parole preciſe regiſtrate di ſopra *num. 25.*

Secondo, perche nell'iſteſſo tempo viene a diſtruggere il motivo, col quale fù conceduta la precedenza alli PP. Defi-
38 nitori Generali, & altri Religioſi graduati della Sag. Congreg. della Viſita con l'approvazione della S. M. di Aleſſand. VII. che unicamente fù *ad pacem, charitatem que inter Fratres conſervandam*, parendo aſſai improprio, che l'oppoſto dell'umiltà poſſa eſſere motivo di conſervare la pace, e carità tra' Religioſi; Anzi creſce queſta rifleſſione dal conſiderare, che non puole qualificarſi per umiltà quel, che non è commune a tutti li membri di una Religioſa Communità, non ſolamente con uguaglianza obligati alla puntuale oſſervanza di detta virtù dell'umiltà, a tenore della loro com-
39 mune profeſſione, mà con ſpecialità maggiore, atteſa la maggioranza delle cariche eſſercitate nella Religione, eſſendo veriſſimo quel, che ſcriſſe Urbano III. all'Arciveſcovo di Piſa, e ſi legge nel *cap. Cùm quidem de Jure jur.* che *exemplo eorum, qui majori præeminent dignitate, facilius alii poterunt ad ſimilia provocari*.

Terzo, perche trattandoſi di precedenza, dovuta a titolo delle Cariche, e Dignità ottenute, & eſſercitate da medeſimi Religioſi, il detto preteſto di umiltà non deve averſi in alcuna conſiderazione, eſſendo propoſizione, e commu-
40 nemente ricevuta da Theologi, e Canoniſti, ſeguitati dalla *Rota nella Romana Præcedentiæ 5. Maii 1710. §. Hujuſmodi coram Criſpo*, che *qui majorem gerit dignitatem, nec ſuæ hu-*
41 *militatis prætentu minori locum cedere poteſt, nè ſui officii ignarus reputetur*, nel che concordano molti altri celebri, e claſſici Autori riferiti, e ſeguitati dal *Toloſan. de Republic. lib. 4. cap. 10. num. 12. Friſch. in addition. ad Reig. verb Præcedentia num 1. Iſing. de Promot honor. cap. 5. num 112. Grat. deciſ. 138. num. 1 & Franc. de Eccl. Cathedr. cap. 33. num 7. & ſeqq.* e magiſtralmente la medeſima Rota nella *Romana Juris*
42 *honorifici 24. Martii 1702 in principio à § 2. coram Molines*, nella quale all'obietto, fondato in detta preteſa umiltà, & eſaggerata ambizione, con l'autorità della Sacra Scrittura, ſeriamente, e fondatamente riſponde, come appreſ-
43 ſo: *Hoc intelligendum eſt, ubi quis irrationabiliter, & ſola inflatus ambitione foveret prætenſionem præcedendi, non autem quando, prout in noſtro themate, contentio ſit cauſa tuendi proprii honoris, & prærogativæ, quod eſt ſummoperè laudandum.*

Quarto, finalmente perche non ſi domanda altro dalli Eſprovinciali della Provincia Romana, ſe non quel, che pacificamente godono gli altri Eſprovinciali delle altre Provincie, e ciò a tenore de' Statuti della Riforma, approvati in forma ſpecifica dalla S. Sede. Al contrario poi quelli, che inſiſtono nell'abolizione delle precedenze nella Provincia Ro-
44 mana pretendono quello, che non hanno gli altri Religioſi, uguali a medemi nell'altre Provincie che compongono il corpo della Riforma; Con queſta differenza molto conſiderabile che paſſa trà gl'uni, e gl'altri, che gli Eſprovinciali hanno il merito, al quale è appoggiata la loro iſtanza, e per giuſtizia, e per equità, come all'oracoli di due Papi, cioè di Clem. X. e di N. S. delli 11. Gen. 1704. a favore de' Miſſionarii dell'Etiopia, addotti ſopra al *num. 25.* De gl'altri poi Religioſi, che tanto ſi affaticano per d. abolizione di precedenza

ſi verifica *ad literam* quel, che laſciò ſcritto Seneca *ad Tranquil vitæ cap. 3.* con queſte parole: *Quare nihil turpiùs eſt ſæ-* 45
pè, quàm grandis natu ſenex, qui nullum aliud habet argumentum, quo ſe probet diù vixiſſe, præter ætatem.

Con aggiunta, che, ò quelli Religioſi anziani della Provincia Romana, o come li chiama Seneca *grandes natu ſenes*, hanno oltre l'età merito nella Religione, & è ugual- 46
mente degno, e giuſto, che godano nella medeſima quelle prerogative, che godono gl'altri loro eguali nelle altre Provincie, o la loro vecchiezza non è accompagnata da tali qualità, e prerogative, e non pare, nè giuſto, nè equo, che debbano godere nella Provincia Romana di quelle preroga- 47
tive, che infiniti altri Religioſi dell'altre Provincie, che in confronto da medemi hanno maggior età, e numero maggiore d'anni di Religione, non godono nelle loro Provincie.

Oltre di che non può negarſi, che le oppoſizioni, che ſi fanno exadversò all'iſtanza di precedenza, a tenore de' Statuti della Riforma, e della Conſtituzione Urbana, non abbiano per fondamento l'eſcluſione dell'umiltà Religioſa perche in ſoſtanza, *& in rei veritate* nell'impugnarſi detta precedenza a Soggetti, a quali è dovuta à titolo delle cariche, 48
lodevolmente eſſercitate nella Religione, e coerentemente al merito, acquiſtatoſi nell'eſſercizio di dette cariche, viene a pretenderſi da quelli Religioſi ſteſſi, che l'impugnano; 49
Con queſta differenza, degna di ogni conſiderazione, che col darſi a detti Religioſi, graduati dalle cariche, e diſtinti dal merito, viene ad eſſeguirſi puntualmente lo Statuto della Religione, ſpecialmente confermato da detto Sommo Pontefice Urbano VIII. fatto da' Religioſi aſſai noti alla Religione, & al Mondo tutto, trà le altre, anche per la virtù dell'umiltà, da eſſi ſommamente amata, e praticata; Con aggiunta, che in queſta maniera viene à ſtabilirſi l'uniformità in tutta la Provincia Romana in ſe ſteſſa, e la conſonanza con le altre della Riforma: Dove per l'altra parte a tenore delle contrarie pretenſioni vengono a confonderſi 50
quelle belle diſpoſizioni, che, come dice la *Rota nella d. Romana Juris honorifici 24. Martii 1702. § 2. coram Molines. A' Summo omnium rerum Opifice miro quidem ordine diſpoſitæ fuerant in hoc Terrarum Orbe. ubi neque omnes inter ſummos, neque rursùs omnes inter infimos conſtituit.* A' ſegno tale, che non ſono mancati Dottori ſeguitati dalla *Rota nel d. deciſ. Romana Præcedentiæ 5 Maii 1710. Hujuſmodi coram Criſpo*, che aſſeriſcono, eſſer dovuta la precedenza alle Perſone più degne *vigore Juris publici. & naturalis*, ibi: *Hinc non deſunt etiam quamplures, qui ultrò procedendo, prælationem hujuſ-* 51
modi Juris publici, & naturalis eſſe opinatur: Uguagliando la pretenſione contraria a quella monſtruoſità, che ſi verifica nel vedere *pedes ſupra humeros*, come alle parole preciſe 52
della *deciſ 4. num. 40. coram Ottbob.*

Nè ſi toglie queſto inconveniente dalla rifleſſione, che *dalla medeſima Conſtit. Aleſſandrina 163. §. 4. in fine*, ſi preſ- 53
erva la precedenza alli PP. Miniſtri Generali di tutto l'Ordine, e Commiſſario Generale della Famiglia Ciſmontana, e nella dichiarazione della Sag. Congreg. della Viſita, impreſſa doppo la medeſima Conſtituzione ſono eccettuati ancora li PP. Cuſtode, e Definitori: Perche anzi da queſta eccettuazione creſce più toſto la monſtruoſità, e diſſonanza della Pro- 54
vincia Romana in ſe ſteſſa, & in ordine all'altre Provincie della Riforma, poiche ſi tocca con mani, che nella medeſima Provincia Romana non ſi oſſervano, nè la Conſtit. Urbana, nè li Statuti, che preſcrivono indifferentemente la precedenza per tutti, a nè meno l'Aleſſandrina, che la preſerva a due ſolamente, come ſopra. Anzi creſce, di molto l'eſſorbitanza, atteſoche è molto maggiore il divario trà un ſem- 55
plice Religioſo, & un Eſprovinciale, di quello, che ſia trà uno di queſti, & un Definitore, giache trà primi, in riguardo al governo della Religione, vi è quella differenza, che li Filoſofi riconoſcono *inter Ens, & non Ens*, che non ſi verifi- 56
ca ne' ſecondi, trà quali vi è la ſola diſtanza di ufficio minore, o maggiore, tutti però indrizzati al governo della Religione. Per loche ad effetto di togliere tutte queſte eſſorbitanze, pare, che non vi ſia mezzo più addattato, nè più congruo di quello di fare puntualmente eſſeguire le Conſtituzioni, e Statuti della Riforma, con un reſcritto il più frequente, & il più fondato di quanti ne ſogliono uſcire dalle Sagri 57
Congregazioni, cioè *Serventur Conſtituziones*, come, ricercato dall'EE VV per l'Informazione, e Voto con uguale ingenuità, e candore oſſerva il P. Procuratore Generale della noſtra Riforma, con le ſeguenti parole: *His ità ſe habentibus, inhærendo Voto P. Joannis Antonii de Panormo S. C.* 58
exhibito, quando erat Commiſſarius Generalis totius Ciſmontanæ

tanæ Familiæ, cenſerem, prò uniformitate Provinciæ Romanæ in ſe ipſa, & ejuſdem cum aliis Provinciis noſtræ Reformationis, necnon ad tollendas tandem aliquando diſſenſiones, quas in dies oriri vidimus, præcedentiam extendendam eſſe ad Exprovinciales, & Sacræ Theologiæ Lectores actuales, & quoſcumque alios, ad formam Statutorum noſtræ Reformationis, & dictæ Conſtitutionis Urbanæ. Salvo ſemper &c Votum P Joannis à Panormo Ex Comiſs. Gener.

CUm de anno 1648. Patres Reformationis iſtius Ciſmontanæ Familiæ in Generali Congregat. Romæ habita,
59 Statuta ab ipſiſmet condita, juxta poteſtatem, eiſdem factam ab Urbano VIII. *Injunctis* 1639. 12. *Maii*, unanimiter acceptaſſent, atque eorundem obſervationi ſeſe adſtrinxiſſent, ſtabillerunt pariter ordinem, deinceps in præcedentia inter eos ſervandum, ut conſtat ex iiſdem *Statut. cap.* 8. *num.* 52. Quæ, cum prædictus Urbanus ad preces Commiſſarii Generalis approbaſſet, typiſque mandari juſſiſſet, ſimul præcepit inviolabiliter ſervari ordinem præcedendi, ab ipſis præfixum edita Conſtitut. *Altàs pro Congregatione* 1642. die 22. *Decembris*: Qui mox ad praxim per totam Reformationem reductus, ſervatus quoque fuit hac in Romana Provincia, uſque ad Alexandrum VII. f. m. ad quem aliquot ejuſdem Romanæ Provinciæ Patres, recurſu habito, inſliterunt, quatenùs præfatæ Urbani Conſtitutioni derogari dignaretur quoad eam partem, qua præfixo ordini præcedendi à Statutis ſtandum eſſe præcipitur, & mandatur: Et illi quidem, quod petebant, ab Alexandro obtinuerunt, edita Conſtitut. incipien. *Paſtoralis Officii* 1665 23. *Decembris* atque exindè in Romana Provincia, non aliam præcedentiam habuerunt, quàm eam, quæ ex antiquitate habitus ipſis competebat.

Quid ſibimet perſuaſerint, & quas cauſas prædicti Pa-
60 tres habuerint recurſum habendi ad Sanctam Sedem, ut propriis Statutis, ſolemnitèr approbatis, & Urbani Conſtitutioni, quo ad præcedentiam derogaretur, ignoro: Veriſimile eſt, bonum finem, & zelum eos habuiſſe, ſed certè non ſecundùm ſcientiam, nec ut oportebat, (ut humanis frequentèr accidit) quæ ex præfati ordinis immutatione imminebant, prævideront, nec perpenderunt; Siquidem, experimento tot annorum compertum eſt, derogatione prædictæ Conſtitutionis Urbani, animorum perturbationibus, litigiis, & diſſentionibus, amplam viam apertam fuiſſe; Cùm enim totius Reformationis Patres Romam frequenter ſe conferant, & illi Juri præcedendi juxta Statuta, & Urbani Conſtitutionem non ceſſerint, illud ipſum nituntur Romæ retinere, quod ferre nequeuntes illius Provinciæ Patres diſſenſiones, & litigia cooriri neceſſe eſt, quæ omnino ſine dubio non eſſent, ſi ipſi Romæ, ut cæteræ Reformationis Provinciæ, modum, & ordinem præcedendi, in Statutis præfixum, & ab Urbano injunctum, retinuiſſent.

Sed aliundè etiam, & meritò moventur Oratores ad humilitèr petendum ab EE. VV. ut liceat ipſis præfatam Urbani Conſtitutionem omni ex parte ſervare, nimirum à Reformationis difformitate; Nam cùm tota hæc Ciſmontana Reformatio iiſdem Legibus, & Statutis, ab ea ſancitis, regatur, & vivat, incongruum ſanè, & minùs decorum eſt, cæteras Provincias quoad præcedentiæ ordinem Statutis ſtare, unam Romanam non perindè regulari; Ut ergo utrique incommodo tandem occurratur, & ſimul animorum quieti, & tranquillitati, ac Reformationis decori conſulatur, cenſeo, & ſum in voto, ipſis revocandam eſſe ad præmin citat. Urbani Conſtitut. *Altàs*, pro quo, & ipſe EE. VV. humiliter, atque enixè rogo; Ex Aracœli die 21. Martii 1705.

Fr. Joan. Antonius de Panormo Comiſs. Gener.

Cauſa remanet adhuc indeciſa, eo quia abſentibus aliquibus DD. Cardinalibus Congregat. Particularibus à SS. D. N. deputatæ, non adhuc ſubrogati fuerunt alii in eorum locum, ea ratione, quia agitur de intereſſe multorum Religioſorum, quorum proindè reſpectu verificatur vulga-
61 rum illud, *quod commune eſt negligitur*, de quo *Rota in Romana Locorum Montium* 13. *Aprilis* 1713. *in princip coram Card. Scotto*.

DISCEPTATIO XII.

Avenionen. Matrimonii.

INTER

Petrum, & Margaritam.

ARGUMENTUM.

Ex quibus verbis coram Parocho prolatis dicantur contracta Sponſalia, vel potiùs matrimonium de præſenti.

EX ſola lectura promiſſionis reciprocæ de ſe recipiendo in Virum, & Uxorem reſpectivè inter Petrum, & Margaritam, nec non ex reciproco pariter juramento, quod Pe-
trus Vir nunquam aliam ducet in Uxorem, & Margarita 1
nullum alium accipiet in Virum, clarè patet, inter ipſos, mediante eadem promiſſione, & juramento, licèt coram Parocho, & Teſtibus emiſſis, non fuiſſe contractum matrimonium de præſenti, ſed dumtaxat Sponſalia de futuro, ut in fortioribus terminis verborum: *Mi contento pigliare per Spo-*
ſo, *eſt deciſ.* 179. *coram Peutinger.* & in terminis aliorum ver- 2
borum: *Volo accipere in Uxorem*, *eſt deciſ.* 121. *part.* 4 *diverſ.* quam ſequutus ſui *in meo Tract. de Matrim.* § 20. *num.* 12. Et in terminis interrogationis, factæ coram Parocho, *ſe era contento di pigliare il Sig Nicola li preſente per ſuo Spoſo*: pluriès reſolvit *Rota in Peruſina Matrimonii* 15. *Martii* 1688. & 10
Maii ejuſdem anni coram Hervault, & 28. *Martii* 1698. *coram* 3
Card. Caccia, ea ratione, quia hujuſmodi verba, & modo loquendi: *Sum contentus accipere*, *volo accipere*, *promitto accipere*, &c. important voluntatem conſentiendi in actum
de futuro, non autem conſenſum de præſenti, qualis requi- 4
ritur ad matrimonium.

Hanc veritatem comprobavit Parochus, tale matrimo-
nium, tanquam de præſenti contractum, non deſcribendo 5
in ſolito Libro, & contrarium atteſtando, quæ omnia ad noſtrum effectum conſiderat *Rota in dict. deciſ.* 179. *coram Peutinger.* Et intra evidentiæ fines ponant ambo Contrahentes, unanimiter aſſerentes, non contraxiſſe matrimonium de præſenti, quæ prævalet, nedùm præſumptioni in contrarium, ſed etiam Teſtibus, quatenus adeſſent, ut in terminis advertit *Ciarlin controv.* 131. *num.* 15. & *ſeq* & firmavit *Rota in*
Faventina Matrimonii 7. *Junii* 1658. §. *Non obſtant cor. Card.* 6
Taya, ibi: *Non obſtant Teſtes de matrimonio, cum anuli traditione, & tactu manus deponentes* &c. *Tum etiam, quia non attenduntur contra confeſſionem utriuſque Partis, quæ prævalet. dum nulla adeſt colluſionis ſuſpicio Seccin Senior* &c.

Fortiùs attento juramento de non ducendo aliam in Uxo-
rem, & reſpectivè alium accipiendo in Virum, de quo con- 7
trahendi modo latè ſcripſimus *in Tom.* 1. *part.* 1. *diſcept.* 18. *à num.* 80. Si enim contractum fuiſſet matrimonium de præſenti hujuſmodi expreſſa obligatio remaneret prorſus ſuper-
flua, quia ex ſolo actuali contractu matrimonii remanſiſſet 8
obligatus uterque Conjux ad non ducendam aliam Uxorem, & non accipiendum alium Virum, ut inter Catholicos eſt innegabile.

Quibus jungitur omiſſio denunciationum, quæ operatur,
ut in dubio verba potiùs important Sponſalia, quàm matri- 9
monium de præſenti, né ſequatur inconveniens, quod Sponſi, & Parochus voluerint, cum gravi peccato, ad matrimonii contractum devenire, ut in durioribus terminis verborum, importantium matrimonium de præſenti *ex Laym Theolog. Moral part.* 2. *lib.* 5. *tract.* 10 *cap.* 4. *num.* 25. obſervat *Ciarlin. controv.* 131. *num.* 10.

Præſumtio, quæ militat pro matrimonio, ſupponit, iſtud eſſe contractum actualiter, & quidem præviis ſolitis
denunciationibus, quorum neutrum concurrit in præſenti, 10
& proindè in iſtis circumſtantiis præſumptiones militant potiùs in contrarium, ut latè probavi in *Tract. de Matrim.* §. 5. *à num* 1. *uſque ad num.* 35.

Ex quibus, nedùm permittendus videtur contractus ma-
trimonii de præſenti inter præfatos Petrum, & Margari- 11
tam, prævia ſolita licentia faciendi publicationes, ſed qua-
tenùs id facere renuerent, cogi potiùs ad id deberent ab Ec- 12
cleſiaſtico Judice; In caſibus enim nullitatis, vel dubietatis matrimoniorum ſemper ſolent reiterari conſenſus ad omne dubium removendum, ut monet *Pont de Matrim cap.* 2. §. 1. & *pluribus ſeqq*

Ea, quæ dicuntur de nullitate matrimoniorum, abſque
denunciationibus in Gallia contractorum. non cohærent 13
enim diſpoſitis in *Concil. Tridant. ſeſſ.* 24. *de Reformat. cap.* 1. neque apta ſunt influere in nullitatem matrimonii, con-

tracti

traċtl in Civitate Avenionem, ubi idem Concilium rece-
14 ptum fuit, & religioſè ſervatur, minuſque neceſſarium eſt circa caſdem denunciationes inſiſtere ad effectum, de quo agitur, quia matrimonium, etiam ſine illis contractum adhuc validum eſt, quando cætera requiſita concurrunt, quamvis illas, culpabiliter omittens graviter peccet *Rot. dec.*375.*na.*10.*par.*11.*rec.*

13 Partes ſer. ſer. matrimonium de præſenti contraxerunt.

D I S C E P T A T I O XIII.

Nullius Diſpenſationis.

Ad petitionem N. N.

A R G U M E N T U M.

Ex quibus cauſis cum fundamento ſperari poſſit gratia, ut conſtitutus in Sacro Subdiaconatus ordine, Uxorem ducere valeat mediante Summi Pontif. diſpenſatione.

NOmine Sereniſſimi N. N. meum petitur pro veritate Conſilium, an juſtis accedentibus cauſis, de quibus in-
1 fra, adſit fundata ſpes obtinendi gratiam, ut non obſtante ſacro Subdiaconatus Ordine, in quo conſtitutus reperitur, prævia opportuna Summi Pontificis diſpenſatione, Uxorem ducere poſſit; Circa quam petitionem præmitto, quod in ordine ad Summi Pontificis, poteſtatem nulla adeſt difficul-
2 tas, quidquid enim dicant aliqui Theologi, & Canoniſtæ reſpectu voti ſolemnis profeſſionis, relati, & ſequuti per *Card. Capiſucb. contr.* 11 *.de Vot. Solemn. q. unica per tot.* cum aliis apud *Card. de Albic. de Inconſt in Fide c.*36.*n.*14. cōmuniter receptum eſt, quod in obligatione caſtitatis, annexa ſuſceptioni ſacri Ordinis, introductaque ex præcepto Eccleſiæ, & firmatis per *Rot. in dec.* 870.*nu.*1.*cor. Emer. Jan.* accedente juſta cauſa, abſque ullo dubio Papa diſpenſare poteſt juxta magiſtralem *Gloſs. in Can. De illa diſt.*34. ibi: *Si votum*
3 *ipſum obliget ordinatum, Papa non poteſt diſpenſare, ſed ſi Conſtitutio obliget, & non votum; tunc Papa poteſt diſpenſare*, cum aliis apud *Bottin. penes de Juſt. de Diſpenſ. Matrim. lib.*3. *poſt cap.*15. *fol. mibi* 484. & apud *R.P.D. Dandin. de Suſpect. de Hæreſ. cap.*3. *ſect.*1.§.2 *n.*17.

Atque habemus in hac parte tot exempla ſimilium diſ-
4 penſationum, de quibus latè *Card. de Albic de Inconſt. in Fide c.*36.*n.*134.*& ſeqq. & n.*145. nec non in aliis, de quibus infrà *à n.*31. *uſque ad n.*63. ut temerarium videatur inter Catholicos poteſtatem hanc Summi Pontificis in dubium revocare, ut ad rem ponderat *Card. de Luc. in Conflict. Leg. & Ration. obſer.*279. *verſ. Ideoque.*

Remanet igitur difficultas circa dictam juſtam cauſam, quæ, ut infra videbimus, in præſenti ſuperlativè concurrit.
5 Antè illius tamen probationem præmitto, ad noſtrum effectum talem cauſam non debere ex neceſſitate eſſe publicam, ſed ſufficere cauſam privatam, dummodo tamen illa ſit gravis, & talis naturæ, & qualitatis, ut apta ſit compenſare
6 tantum bonum, quantum eſt illud, quod procedit à continentia ſacris Ordinibus initiati, juxta originalem doctrinam *Cajet. in Opuſc. tom.*1. *tract.*27 *de Diſpenſ. Matr. in Occidental. Eccleſ. qu. unica verſ. Quæram*, ibi: *Cùm rationabilis cauſa diſpenſandi in voto Caſtitatis poſſit eſſe, non ſola uti-*
7 *litas publica, civilis, aut Eccleſiaſtica, ſed aliquod aliud majus bonum, hunc, & hic, & ab hoc, quàm ſervata caſtitas, conſequens eſt, quod Summus Pontifex non ſolùm poteſt, ſed etiam ſalva conſcientia poteſt diſpenſare cum Sacerdote occidentali, quod contrahat, etiam ceſſante cauſa publicæ utilitatis.*
8 Et *Cajetanum* ſequuntur *Suarez de Relig tom.*3. *l.*9 *de Voto Caſtitatis c.*20. *nu. final. Spad. conſ.*169. *n.*8. *tom.*1. *& de Rub.* apud ipſum *n.*15. *Dian. Coord* citans alios concordantes *To.* 3. *tract.*1. *de Poteſt. Pontif. in ordine ad Sacram. reſol.*79. *nu.* 14. *Menoch. de Arbit. lib.*2. *centur.*5. *n.*10. ibi: *Modo magna, & urgenti cauſa id faciat &c. R.P.D. Dand. de Suſpect. de Hær.*
9 *c.*3. *ſect.*1. *ſubſect.*1. §.2. *na.*19. ubi, quod in his terminis juſta cauſa remiſſa eſt Papæ arbitrio.

Quamvis autem non deſint Theologi, & Canoniſtæ, inclinantes in contrariam opinionem, quod ſcilicet ad dictum
10 effectum requiratur omnino concurſus publicæ cauſæ, ut videre eſt, apud *Merlin. dec.*460 *n.*26. cum ibi cumulatis; illi tamen cum *Bottino* apud *de Juſt. de Diſpenſ. Matr. lib.*3. *poſt*
11 *c.*15. *à n.*14. *uſque ad n.*19. commode conciliari poſſunt, ut ſint intelligendi in caſu diſpenſationis, petitæ pro Diaconis, & Sacerdotibus, non autem pro Subdiaconis.

Ratioque diſparitatis hæc eſt, quia in primitiva Eccleſia Subdiaconatus Ordo non annumerabatur inter Ordines ſa- 12
cros, ut videre eſt, *in c. A multis de Ætate, & qualit. ordin.* ubi latè *Gonzal. lit. C.* advertens annumeratum fuiſſe intra ſacros Ordines *ab Urbanus II.* non autem *ab Urbano I.* ut dicitur *in d. Text.* & notat. *P. Schiara in Addit. ad Theol. Bellic.* §.5. *ſub n.*43. licèt alii aſſerant annumeratum inter Ordines ſacros uſque à temporibus S. Gregorii Magni, ut videre eſt apud *D. Iſidorum lib.*2. *de Eccleſ Offic. cap.*10.

Ex qua diſparitatis ratione ortum habuit facilitas illa Summorum Pontificum diſpenſandi cum Subdiaconis, & 13
difficultas cōcedendi ſimiles diſpēſationes Diaconis, & Presbyteris, ut teſtatur *Card. de Albic. de Inconſt in Fide c.*36. *n.*134. ibi: *Ego tempore mei Aſſeſſoratus vidi plures ſummos Pontif. diſpenſaſſe, ut qui erat in ordine Subdiaconatus poſſet contrahere matrimonium, in Diaconatu conſtitutis ferè nunquam, in ſacerdotio nunquam diſpenſatos; multo minus in Epiſcopatu*, quem ſequutus ſui in *Inſt. Crim lib.*1. *tit.*8. *na.*36.

Deveniendo modo ad juſtam cauſam, cum in noſtro caſu hæc conſiſtat in conſervatione, & augumento Catholicæ 14
fidei, in pluribus Urbibus, Oppidis, & Locis, ſpecificatis in ſerie Facti, mihi tranſmiſſa, ad illam probandam plura adducuntur authentica documenta inſignium perſonarum, & teſtimonia, quæ non eſt opus hic regiſtrare.

Obſervo tamen, quod hujuſmodi juſta cauſa, nedum concludenter demonſtratur ex dictis teſtimoniis, & authenticis 15
documentis, ſed ſummopere coadjuvatur ex Scripturis aliarum qualificatiſſimarum perſonarum, quæ in his terminis attendi ſolent pro juſtificatione d. juſtæ cauſæ, ac pro conceſſione ſimilium diſpenſationum, ut de precibus Hiſpaniarum Regis obſervant innumeri illi Authores, quos referr, & ſequitur *Dian. coordin. Tom.*3. *tr.*1. *de Poteſtate Pontificis in or-* 16
*dine ad Sacr. reſ.*79. *n.*12. *in fine*; Et de precibus glor. me. Imperatoris Leopoldi I. notat *Bottin. apud de Juſt de Diſpenſ. matr. lib.*3. *ti.*14 *poſt c.*15. *n.*26. *fol. mibi* 488. in cujus caſu ſuſſ habuerunt effectum eædem preces, mediante gratia diſpenſationis, quæ ibid. per extenſum regiſtrata reperitur; Et in terminis præſenti caſui adaptabilibus, quod pro juſta cauſa 17
reputetur ſola ampliatio cultus divini ex *Archidacono, Menochio, & Tranſmiora* probat *Dand. de Suſpect. de hær c.*3. *ſect.* 1. *ſubſect.*1. §.2. *n.*19. *in fine* ibi: *Vel pro cultu Dei ampliando.*

Abſque ulla difficultate, ex quo in eiſdem authenticis Scripturis concludenter probatur duplex publica cauſa, nempè conſervatio, & augumentum Catholicæ Religionis 19
in Locis, in eiſdem Scripturis ſpecificatis. Undè eo fortiùs hujuſmodi cauſæ unitim conſideratæ ad noſtrum effectum attendendæ videntur, ex cumulatis per *Dian coordin. to* 3. *de Poteſtate Pontific in ordine ad Sacram. reſol.*59. *num.* 12. *verſ. Plures cauſæ aggregatæ.*

Nec dicatur, quod hujuſmodi periculum non ſit multum timendum, utì nimis remotum, ex quo Orator fratrem ha- 20
bet, qui abſque ulla diſpenſatione uxorem ducere poteſt.

Reſponſio enim æquè clara, & ſolida illa eſt, quod in præſenti non petitur gratia diſpenſationis ex motivo extinctionis alicujus nobilis familiæ, juxta caſum Subdiaconi Siabatæ de quo *Bottinus*, & *Card. de Albic. in locis ſupra ci-* 21
tatis & juxta multos alios caſus, indicatos in fine à *na.*31. & in quibus terminis admittimus, quod quandu conſervatio ejuſdem familiæ haberi poteſt per media ordinaria, recurrendum facilè non ſit ad extraordinaria diſpenſationum, juxta dictas authoritates, & alias, quæ de facili allegari poſſunt; Sed in præſenti humillimè petitur eadem gratia ex 22
alio diverſo, ac longè magis urgenti motivo conſervationis, & augumenti Catholicæ Religionis. In iſtis autem circumſtantiis cùm idem periculum hodiè nimis veriſimile ſit, & 23
concludenter demonſtratum in dd. authenticis Scripturis, & Solemnibus documentis, ſemper dicitur adeſſe, & verificari juſta cauſa, qua attenta locus eſſe videtur exauditioni precum Oratoris, ex ſupra allegatis.

Minus credimus inſiſtendum in eo, quod eùm non ſoleat Sedes Apoſtolica gratias concedere tertiò præjudiciales, ex 24
adductis in *Tom.*1. *p.*1. *diſc.*10. *n* 25. non videtur præjudicandum eidem fratri Oratoris, eiuſque legitimis deſcendentibus, mediante diſpenſatione ducendi Uxorem cum illorum excluſione à filiis d. Oratoris.

Reflexio enim corruit ex ſolo facto, in quo habemus ſolemniſſimam tranſactionem inter hos fratres cum interpoſitione egregiarum perſonarum, initam die 10. Sept. 1711. in 25
qua non attento ſacro Subdiaconatus ordine, in quo tūc temporis conſtitutus reperiebatur Orator frater natu major, omnia acceptante, & rata habente d. ejus fratre minore, 26
poſt ipſius mortem renunciavit quidem eidem omnia bona,

ſed cum hac conditione, ad noſtrum effectum omni conſideratione digna *Excepto ſi ex Divina diſpoſitione, & Providentia, nos ſine hærede maſculo deſungeremur*. Igitur non habet hodie de quo conqueri poſſit d. Frater natu minor, ſi ex divina diſpoſitione, & providentia, mediante Summi Pontificis gratiis, & diſpenſatione, Orator cum filiis, & hæredibus maſculis deſungitur, quem caſum ſeriò prævidit, & ſolemniter, ut ſupra, acceptavit, ſed in his terminis conqueri potiùs debet de communibus Parentibus, qui eum priùs non genuerunt juxta conqueſtionem illam alterius fratris minoris, quam his verſibus lepidè deſcripſit inſignis Poeta: *Sum pauper, non culpa mea eſt, ſed culpa Parentum: Qui me Fratre meo non genuere prius*.

Ex quibus non ſine ſolido fundamento, & cum maxima
27 probabilitate ſperari poteſt gratia, Si enim illa ſæpè conceſſa
fuit ob ſolum motivum conſervationis alicujus nobiliſſimæ
familiæ, juxta caſus, de quibus infra *à num.* 31. multò magis
ſperari poteſt, dum petitur pro conſervatione Catholicæ
Fidei; Ad quem effectum conſului ulteriùs citò porrigendas
eſſe preces, ne dùm Romæ longiùs conſulitur omnia in
28 Partibus ea pugnent ut, juxta vulgatum illud, de quo *Anſald. dec. 76. num. 19.*

In illis verò caſibus, in quibus ſubdiaconatus ordo probatur
ſuſceptus per vim, & metum, cadentem in conſtantem
virum, tunc licèt caracterem imprimat, invalidus tamen
29 eſt quoad votum, ſeù obligationem continentiæ juxta veriorem, & communiorem opinionem *Gloſ. in Can. Ubi iſta diſtinct. 74.* quam ſequuntur adducti *in deciſion. 870. per tot. cor. Emer. Jun.* In qua expenduntur multæ conjecturæ ad proban. metum, incuſſum ad finem ſuſceptionis d. ordinis ſubdiaconatus; Et ſtringens ratio illa eſt, quia, ut vidimus ſup. *n.* 3. votum continentiæ eſt annexum ſubdiaconatus ordini ex Eccleſiæ ſtatuto, non autem eſt de ſubſtantia ejuſdem ordinis, & proinde ſine libera voluntate nunqam obligat.

Verum tamen eſt quod ſi ille, qui prætendit ſuſcepiſſe d.
30 ordinem per vim, & metum, mortuo illo, à quo metus aſſeritur incuſſus, non reclamet, per multum temporis ſpatium in illo miniſtret, & multo magis, ſi hoc medio tempore ad alias eccleſiaſticas adſpiret dignitates, illaſque procuret, tunc per ſimiles actus, & diligentias excluſus dicitur omnis metus, omniſque præſumptio, quod per vim ordinatus fuerit *Rot. dec. 154. num. 6. per tot p. 14. rec* & noviſſimè reſoluit C.C. *in Hiſpalen. Nullitatis Ordinis 2. Maii 1716.*

E*Xempla diſpenſationum, à Sancta Sede obtentarum favore Conſtitutorum in Ordine Subdiaconatus ad effectum contrahendi matrimonium.*

31 GRegorii XIII anno 1573. cum Hermanno à Reipembrock Canonico Monaſterienſi. Ejuſdem anni 1574.
32 cum Franciſco Forgues Barone à Chieros in Tranſylvania, conſtituto in Ordine Diaconatus.
Ejuſdem anno 1576. cum Theodorico Nicolao à Dubrau
33 Treviren.
Ejuſdem, & eodem anno 1576. cum Valentino Eithero
34 Herbipolenſe.
Ejuſdem, & eodem pariter anno cum Honderico Dro-
35 ſten Canonico Monaſterien.
Ejuſdem pariter d. anno per viam gratiæ, quam Practici
36 vocant *Perinde valere*, cum Henrico Hitzelt Colonien.
37 Ejuſdem anno 1578. cum Philippo à Minea Leodien.
38 Ejuſdem anno 1579. cum Jacobo Preullio Leodien.
39 Ejuſdem anno 1580. cum Adamo Ipris ejuſdem Civitatis.
Ejuſdem anno eodem 1580. cum Petro à Cleria Cu-
40 riborienſi.
Ejuſdem anno 1591. cum Philippo Schutz Leodienſe,
41 qui erat Diaconus.
Ejuſdem anno 1580. cum Didaco Gomez Velaſco Se-
42 gobienſe.
Ejuſdem, & eodem anno cum Barone Conrado à Vin-
43 chors Paderbon.
44 CLementis VIII. anno 1592. cum Joanne Lottenatez Monaſterien.
Ejuſdem eodem anno 1592. cum Guillelmo Weſtfels
45 ejuſdem Civitatis.
Ejuſdem anno 1597. cum Henrico ex Comitibus Hoen-
46 lare Trevirenſe, qui erat Diaconus.
Ejuſdem anno 1600. cum Vito à *Wirtzburgh* Bamber-
47 gen. cum abſolutione ad effectum remanendi in matrimonio
anteà contracto.
48 PAuli V. anno 1602. cum Joanne Zappata Bracsmonte Toletano.
Ejuſdem anno 1604. cum Brunone ex Comitis de Mans
49 felds Equite Hieroſolymitano.
Ejuſdem anno 1615. cum Roderico Henriquez à Men-
doza. 50
GRegorii XV. anno 1621. cùm Franciſco Cleacon Archi-
diacono Metropolitanæ Toletanæ conſtituto in Subdia- 51
conatus ordine.
URbani VIII. anno 1627. cum Jo: Henrico Auleo Canonico Monaſterien. 52
Ejuſdem anno 1633. cum Henrico Schel Equite Theu-
tonico. 53
ALexandri VII anno 1655. cum Nicolao Efforando à
Schedelegen. Oſnabrugen. 54
Ejuſdem eodem anno cum Conrado Golmino Barone à
Veſterlout Canonico Hildeſimen. 55
INnocentii XI. anno 1685. cum Ferdinando Comite à
Rotbergh. 56
ALexandri VIII. anno 1690. cum Carolo Lobomiski
Polono Eq. Hieroſolymitano ad effectum remanendi in 57
matrimonio jam contracto.
Ejuſdem eodem anno cum Co: Naute Boemo. 58
Ejuſdem d. anno cum Franciſco Leopoldo Slabata Boemo. 59
INnocentii XII. anno 1700. cum Comite ab Hoenloe,
habente fratrem, qui abſque ulla diſpenſatione Uxorem 60
ducere poterat.
Ejuſdem d. anno cum Comite à Lollo. 61
SS. D. N. CLEM. XI. anno 1703. cum Hermanno Fede-
rico ex Comitibus Hoenzolleren. Canonico Colonien. 62
cum facultate remanendi in matrimonio jam contracto.
Ejuſdem anno 1715. cum Franciſco ex Baronibus de
Meuſeren. Treviren. 63

DISCEPTATIO XIV.

Taurinen. Matrimonii.

PRO

Petro Maria, & Carlotta.

ARGUMENTUM.

Secundum matrimonium, bona fide à muliere contractum, quando validum ſit, etiamſi certitudinaliter non conſtet de morte primi Viri; Pendente autem lite ſuper validitate ejuſdem matrimonii, quando ſeparandi ſint, vel non Conjuges ad terminos Textus in cap. Dominus de Secund. Nupt. Quæ pœnæ imponi poſſint contra matrimonium contrahentes invito, vel diſſentiente Parocho, nec non contra Teſtes, eidem matrimonio præſentes. Coram Cappellanis Exercituum, an, & quando validè contrahi poſſint matrimonia, tam inter Catholicos, quàm Hæreticos.

NOn ex alia cauſa apud nonnullos odioſa evaſit in Civi-
tate Taurini Carlotta, tunc Vidua de Cheller, niſi quia 1
reſtitutionem cujuſdam notabilis depoſiti pecuniarii expoſtulavit à quodam Religioſo, qui primariis Miniſtris Curiæ Laicalis dictæ Civitatis erat ſanguine conjunctus, ac ſi autem delictum eſſet res ſuas repoſcere, fuit de facto intra paucos dies eidem Mulieri indictus diſceſſus à dicta Civitate. Ad hoc autem, ut ſaltem ſibi ablata documenta poſſet recuperare, ad locum immunem ſe contulit in Parochiali Eccleſia S. Dalmatii, ubi cùm moram quoque traheret Eques Petrus Maria, criminaliter inquiſitus, cogitarunt inter ſe ipſos matrimonium contrahere. Tranſmiſſiſque ad hunc effectum quatuor teſtibus ad Curiam Archiepiſcopalem Taurinen. ad hoc, ut deponerent de ſtatu libero utriuſque, fuerunt illi bis
rejecti, nec eadem Curia eorum teſtimonium recipere vo- 2
luit. Imò nocturno tempore tranſmiſit milites pro traductione ejuſdem Equitis ad aliam Eccleſiam, qui nihilominus videns ſibi matrimonii libertatem tolli, illud die 2. Januarii 1618. per verbum de præſenti contraxit coram S. Dalmatii Parocho, qui erat proprius ejuſdem Equitis, nec non coram tribus teſtibus, quod ſucceſſivè pariter conſumavit cum prægnantia Mulieris.

Indignatus proindè Archiepiſcopus, & motivum ſumens ex eo, quod non præceſſerant ſolitæ publicationes, poſt 21. dies à tempore contracti matrimonii, juſſu, Conjuges extra-
hi ab Eccleſia, prout fuerunt extracti à numeroſa Satellitum 3
cohorte, qui cum maximo Populi ſcandalo in die S. Sebaſtiani, ac in ipſamet hora, qua ferè integer Populus Taurini ad dictam Eccleſiam acceſſerat, ubi Venerabile erat publicè

expo-

expoſitum, & id executioni demandarunt eo tempore, quo ſolemnis benedictio cùm maxima devotione expectabatur; Et hoc modo ad inſtar facinoroſorum Graſſatorum fuerant dd. Conjuges multis affecti percuſſionibus, uſque ad ſanguinis effuſionem, ad laicales carceres traducti.

Examinatis ſubinde in carceribus ipſis Sponſis, iſti matrimonium, ut ſuprà celebratum, ultro faſſi fuerant; Ex illorum autem depoſitione conſtitit, Petrum Mariam ſuſcepiſſe Crucem Ordinis Militaris SS. Mauritii, & Lazari in pueritia, hoc eſt in ætate annorum octo circiter, Mulierem verò fuiſſe in infantili ætate annorum quinque ad Catholicam Re-
4 ligionem redactam opera Card. le Camus, qui deindè illam vix expleto anno 13. nuptui tradidit Ugberto Rochefort Locumtenenti Legionis nuncupatæ *le Reyne*, per cujus obitum in expugnatione Suſæ, ad ſecundas convolavit nuptias cum Carolo de Cheller, pariter Locumtenente Legionis Schelambur, tempore, quo iſte in obſidione Hypporegien factus captivus ductus fuerat ad quoddam Oppidum Galliarum, ubi dicta Carlotta morabatur, ac ſucceſſivè liberato eodē Chel-
5 ler à captivitate, ſe iterùm cum Uxore tranſtulit ad Taurinenſem Civitatem, ubi ambo in figura legitimorum Conjugum vixerant ſpatio ſex annorum, & ultrà, & tales publicè, & palam reputati fuere, etiam ab ipſo Archiepiſcopo, quando prædictæ Mulieri, tanquam Viduæ de Cheller, diſceſſum indixit antè contractas nuptias & ab omnibus Parochis, qui eorum prolem baptizarunt, uti legitimè ſuſceptam, nec non ab ipſomet Cheller Marito, qui, in illa infirmitate, in qua animam Deo reddidit, in ſuo teſtamento hæredes ſcripſit
6 ſuos filios, cum eadem Carlotta ſuſceptos, eamq; uti ſuam dilectiſſimam Uxorem, inſtituit hæredem in uſufructu, ſub qua diſpoſitione paulò poſt vitam, cum morte commutavit.

Hoc non obſtante proceſſit Curia Archiepiſcopalis contra Conjuges, ob non præmiſſas ſolitas denunciationes, & poſt diuturnam eorum carcerationem, in qua infelix Sponſa, ab omnibus ſeparata, ſola in carceribus filium peperit, tunc ſolum poſt multos tractatus, & diſcurſus, à carcerum angu-
7 ſtiis ſe eximere potuerunt, quando appellationi ad Sanctam Sedem interpoſitæ, per vim, & metum renunciarunt, præmiſſa tamen congrua proteſtatione, quod omnia faciebant coactè, ac ut ſeſe à carceribus liberarent, utque poſſent ad pedes Summi Pontificis accedere, & exclamare.

Duæ deindè excitatæ fuerunt difficultates ſuper aſſerta nullitate matrimonii: Altera, quod Carlotta non probaverat ſuum ſtatum liberum, hoc eſt mortem primi Viri: Altera verò, quod Viro obſtaret qualitas Equitis SS. Mauritii,
8 & Lazari, ſuper quibus difficultatibus Archiepiſcopus ſcripſit S. C. SS. Inquiſitionis, ad quam etiam proceſſum tranſmiſit; Quæ tamen Cauſam, & Proceſſum remiſit S. C. C. à qua, continuantibus adhuc Petro, & Carlotta eorum moram in anguſtiſſimis carceribus laicalibus Taurini, ipſis inauditis die 27. Junii 1711. reſcriptum fuit: *Firma remanente ſeparatione inter Sponſos, & injuncto per Archiepiſcopum eiſdem præcepto de non converſando, ſub pœnis ejus arbitrio, coadjuventur probationes juxta Inſtructionem.*

Adverſus reſolutionem hanc recurrunt hodiè dicti Conjuges, non ſine maximis incommodis ad Urbem perventi, in qua in ſummis anguſtiis vitam ducunt, & exaudiri confidunt; Agitur enim de matrimonio jam contracto coram Parocho, & teſtibus, & proindè omnis præſumptio ſtat pro illius validitate, ita ut allegans illius nullitatem, ex quo ma-
9 trimonii diſſolutio fit res graviſſima, teneatur illam concludentiſſimè probare *c. In literis*, & ibi *Gloſ. fin. de Teſtib. Rot. cor. Melzi. dec. 194. n. 8 & cor. Pen. dec. 165. n. 14.*

Nec inſiſtatur in defectu probationis ſtatus liberi dictæ Carlottæ, eo quia non conſtet de morte primi Viri, juxta Inſtruct. Congr. SS. inquiſitionis, per extenſum regiſtratas in *Conſtit. 13. Clem. X. & apud Boſſ. de Matrim. c. 4. nu. 192. & Gobat. in Teolog. exper. tract. 10. caſ. 23. in fin.* Tum quia illæ reſtrictæ ſunt ad probationem ſtatus liberi primi matri-
10 monii, quando contrahi vult ſecundum, & ſecundi quando vult contrahi tertium, eo quia dato ſecundo matrimonio valido, præſumuntur præceſſiſſe omnia illa requiſita, quæ præmitti debebant, & ſic cum in noſtro caſu concludentiſſimè probetur mors ſecundi Viri, ſecuta in ipſa Civitate Taurini, non videtur ulterius criticanda mors primi. Tum etiam, quia de vita dicti primi Viri nulla vel debilis affertur ex adverſò præſumptio, quando è converſò prætendens matrimonii nullitatem ex hoc capite tenetur ipſe probare illius
11 vitam, ut firmavit *Rot. in dec. 228. per tot. cor. Lodov.* ubi *nu. 3.* hæc affertur ſtringens ratio, *quia hoc eſt allegare impedimentum matrimonii, cujus probatio illi incumbit, qui impedit matrimonium &c. nec ſufficit præſumptio illa vitæ uſque ad centum annos &c. præſertim cùm ſapiat objectum, quod debet clarè præciſè, & benè probari &c. Si verò DD. de Rangonibus, ut pro eorum parte fertur, non objiciunt de vita Joannis Petri, tanto minus à DD. de Pallavicinis eſt probanda mors, quando de vita non opponitur, nec eſt bona conſequentia, ſi Joannes Petrus vivebat matrimonium legitimum non* 12
poterat cadere inter Bernardinum, & Catherinam, ergo incumbit onus probandi, eum non fuiſſe vivum &c. & in alia confirmatoria *dec. 247. cor. eodem.*

Ultrà quod de matrimonio primi Viri, non aliam habemus in proceſſu probationem, niſi illam, quæ oritur ex ſola confeſſione Carlottæ, Undè, vel ad effectum impediendi 13
aliud matrimonium, aliunde deſumenda eſſet concludens probatio, ad tradita per *Burdon. in Manual. S. Officii ſect. 28. n. 54.* Vel inſiſtendo in eadem confeſſione mulieris, quemadmodum illi fides adhibetur quoad primum matrimonium cum Rochefort contractum, ita fides adhibenda eſt etiam quoad mortem ejuſdem primi Viri, dum hæc omnia dixit ſub uno, eodemque individuo juramento, quod in totum accep- 14
tari, aut in totum reprobari debet, ratione ſuæ individuitatis, ex adductis per *Vermigl. conſ. 15. n. 61. Hodier. ad Surd. dec. 16. nu. 1. Farinac. qu. 81. nu. 149. & ſeq. & Conciol. reſol. Crim. verb. Teſtis quoad dicta reſol. 7. per tot.*

Sed quatenus ageretur etiam de hoc tertio matrimonio, non contracto, ſed contrahendo, ita ut hodiè peteretur ab Eccleſia facultas contrahendi, & præſcindendo quoque eſſet à ſecundo intermedio matrimonio, quo mediante primi diſſolutio præſupponitur, adhuc ſufficienter conſtaret de obitu primi Conjugis; Omiſſis enim in hac re ſanctionibus 15
juris civilis *in l. Uxores ff. de Divort. & in l. Uxor. C. de Repud. & in Auth. hodiè C. eodem tit.* abrogatis à Jure Canonico *in Cap. Dominus de Secund. Nupt. & in cap. Præſentia de Sponſal.* Quærunt Canoniſtæ, an requiratur certus nuncius de alterius Conjugis morte, ut ſuperſtes poſſit aliud matrimonium inire, vel ſatis ſit probabilitas moralis, ideſt, ut ſit probabilis cauſa ad credendam mortem, judicio Sapientum, & plurimi affirmant, ſatis eſſe hanc moralem probabilitatem, ut videre eſt apud *Sanchez de Matrim. diſput. 46. num. 5.* Alii verò, amplectendo rigoroſiorem ſententiam, non admittunt uti ſufficientem moralem probabilitatem, ſed exigunt certitudinem moralem, ſeù tantam certitudinem, 16
quanta Judicio prudentis ſufficit ad credendum, priorem Conjugem mortuum eſſe, inter quos *Sotus in 4. Sent. q. 22. q. unic. artic. 5. Sanch. d. lib. 2. diſp. 36. num. 6. & Bonac. de Imped. Matrim. quæſt. 3. punct. 10. num. 21.* Ex quibus patet, quod in hoc omnes Doctores conveniunt, quod verba illa *Text. in cap. Ex præ, cauſa de Sponſal. donec certum nuncium recipiant de morte virorum*, non ſumenda ſint Judaicè, ſed moraliter; Cumque certitudo mortis prioris Viri non omnino qualis eſſe debeat præſcribi poſſit, Judicis prudentis arbitrio, attentis circumſtantiis, occurrentibus, relinquitur, ut concludit *Sanch. ead. diſp. 44. n. 7.* & concordat *Bertacchin. vot. dec. 200. num. 4. & ſeqq.*

In hac facti ſpecie tot, & tam graves circumſtantiæ concurrunt, ut moralis certitudo mortis dicti primi Viri negari non valeat ex pluribus, & primo quia illum jam admittimus fuiſſe Locumtenentem Legionis Gallicæ, pugnantem in 17
obſidione Suſæ, & ſic, cùm agatur de Viro, qui ingreſſus prælium non ampliùs comparuit, ex hac ſola circumſtantia moralem mortis certitudinem, & ad hoc ut poſſit cum alio matrimonium contrahere, admittunt *Henriquez*, & alii apud *Bonac. d. qu. 3. punct. 10. nu. 14.*

Secundò concomitanter, quia mors primi Viri non dicitur ſecuta in Japonia, vel in ultima Thule, ſed Suſæ, quod eſt Oppidum proximum Civit. Taurini, & multi effluxi ſunt anni à divulgatione mortis ejuſdem, ex generaliter 18
animadverſis per *Anſald. dec. 41. num. 7.* & in his terminis *à de Juſt. de Diſpenſ. Matrim. lib. 2. cap. 11. ſub nu. 17. & Bertacch. vot. dec. 200. per tot.*

Tertiò, quia Carlotta uti legitima Conjux Caroli de Cheller ſecundi Viri, & fuit recognita, & habita in Tribunalibus Pariſienſibus, & ab ipſomet Rege, & rurſus in ipſa Civitate Taurini vixit in figura matrimonii cum ſecundo Viro 19
per ſpatium ſex annorum, ſuſceptis ibidem filiis, baptizatis cum qualitate legitimorum, & naturalium, unà cum frequenti uſu Sacramentorum, quæ omnia permiſſa nullatenus fuiſſent à Parochis, & Superioribus Eccleſiaſticis, ſi minima dubietas ſecundi matrimonii adfuiſſet, ob veriſimilem vitam primi Viri ex firmatis per *Rot. dec. 1000. num. 5. cor. Seraph. & in Veneta Illegitimitatis de Mantocænis 15. Januar. 1560. §. Cum igitur cor. Orano.*

Quartò ex Teſtamento ſecundi Viri, condito in ultimis

vitæ

Digitized by Google

vitæ periodis, & quando nemo præſumitur immemor æter-
næ ſalutis, ex adductis *in Tom.1.p.2.diſc.14.nu.94.* in quo
20 nedum centies vocet Carlottam illius Uxorem, ſed eam,
ut diximus, inſtituit hæredem uſufructuariam, proprieta-
rios verò communes filios, *Rat. in dict. dec.* 1000. *numer.*20.
cor. Seraph.

Quinimò demum ex jurata confeſſione d. Mulieris, quod
antè contractum ſecundum matrimonium mors primi Viri
fuerit ei nunciata per epiſtolam Ducis Exercitus, quam
21 mortem militis concludenter probare advertunt adducti
per *Sanch. d.2. diſp.46. ſub nu.15.* Et ex quo, tàm vivente
ſecundo Viro fuit reputata legitima Uxor de Cheller, quàm,
illo mortuo, fuit ab ipſomet Archiepiſcopo eidem, tanquàm
illius Viduæ, factum præceptum de diſcedendo, & con-
ſequenter ex his omnibus, inſimul junctis, nemo eſt, qui
valeat de morali certitudine mortis primi Viri prudenter du-
bitare ad *Text in c. Quoniam § Porrò verſ. Si autem, Ut lit.
non conteſt. can. Cum per bellicam 34 qu.2.*

Minorem habet ſubſiſtentiam alia reflexio qualitatis
Equ. SS. Mauritii, & Lazari reſpectu Petri Mariæ, pro-
22 pter quam non valuerit matrimonium contrahere cum Vi-
dua, dum ex erectione ejuſdem Militiæ, ejuſque unione,
contenta *in conſt.6.& 7 Gregorii XIII. & in conſt.102. Clem.
VIII.* ictu oculi apparet, eoſdem Equites nullam habere
incapacitatem contrahendi matrimonia, ſed ſola differen-
tia ſtat in hoc, quod ſi ipſi ducunt unicam, & Virginem
gaudent omnibus Privilegiis ad formam proprii inſtituti; ſi
verò ducunt Viduam, privilegia amittunt non verò ma-
trimonium annullatur, quod ſolummodò annullare-
23 tur in Religione Hieroſolymitana, ut obſervant *Franc.
de Eccleſ. Cathed. cap.5. num.347.& de Juſt. de Diſpenſ. Ma-
trim. lib.2. cap.10. nu.41.*

Quædicta ſint ad materiæ ornatum, quia nos ſumus in
terminis ſolius receptionis ad habitum SS. Mauritii, & La-
zari, non autem ſolemnis profeſſionis, quam nec etiam
24 potuiſſet emittere idem P. M. quando recepit Crucem in
ætate annorum octo circiter, atque adeò ſuperfluum eſt in
hac difficultate ampliùs immorari.

Sicuti autem ex prædictis non licèt dubitare de affirmati-
25 va reſolutione validitatis matrimonii, ita revocanda quo-
que eſt Sententiam Curiæ Archiep. in ea parte in qua, ob
non factas publicationes, imponitur pœna excommunica-
tionis, cum omnibus aliis annexis gravaminibus, quia cùm
defectus denunciationum non importet nullitatem matri-
monii, nunquam hujuſmodi arbitrium extendi poteſt ad
pœnam excommunicationis, ut, re maturè perpenſa, &
injungendo revocationem Cenſurarum, de facto promul-
gatarum reſpondit hæc S. C. *in Bergomen* 23. *Jan.*1681. *Lib.*
31. *Decret. fol.* 3a ibi: *An Epiſcopus poſſit imponere Cenſuras
contra matrimonium contrahentes coram Paracho irrequiſito,
ſeù doloſè adhibito: Negativè, & Cenſuras eſſe revocandas
per ſimiles Literas;* Potiſſimùm, quando per Conjuges non
ſtetit, quin publicationes fierent, quatenus fuiſſent rece-
pti Teſtes ſuper ſtatu libero, ut ſuprà obſervavimus.

Pœnæ enim, quæ in his terminis irrogari poſſunt à Cu-
riis Eccleſiaſticis, ſpecificantur in magiſtrali reſolutione
26 hujus *S.C.*10. *Feb.*1629. impreſſa apud *Monacell. in Formul.
tom.2. tit.16. formul.2. num.29.* & continentur ſub ſequenti-
bus dubiis.

I. *An Epiſcopus poſſit punire contrahentes matrimonium,
27 contra ejus prohibitionem contractum.* Affirmativè.

II *An eos, qui contrahunt coram Paracho, ex cauſa juſta
28 diſſentiente.* Affirmativè.

III. *An eos, qui contrahunt, omiſſis denunciationibus.*
29 Affirmativè.

IV. *An poſſit punire Teſtes, intervenientes in ſupradictis
30 caſibus:* Poſſe, quatenus ſint in dolo.

V. *An poſſit in eiſdem caſibus punire pœnis pecuniariis;
31 Locis tamen Piis applicandis.* Poſſe.

Cùm igitur ex prædictis conſtet in omnibus de bono Jure
32 Conjugum, tollenda quoque eſt ſeparatio inter Sponſos,
aliàs proviſionaliter demandata, quia ad illam neceſſariò
requireretur certitudo vitæ primi Viri, ut notant adducti
à *de Juſt. de Diſpen. Matrim. lib.2. cap.17. num.53.* & melius
Pont. de Matrim. lib.10.c.15. n.9. quæ eo certius militant in
33 præſenti, ex quo poſſeſſio Conjugum non fuit momenta-
nea, ſed per ſpatium ſex annorum, & ultrà, quibus bona
fide Carlotta ab omnibus agnita, & tractata fuit, uti legi-
tima conjux ſecundi Viri.

In eadem Cauſa.

SUpplices redeunt Oratores, humillimè petentes reſpon-
deri pro validitate matrimonii ab ipſis contracti, ſaltem
cum clauſule *ex hactenus deductis*, ut in fortioribus termi- 34
nis practicavi in caſibus, de quibus *in Tom.1. p.2. diſc.4 nu.
44.* nec non *in Roſſanen.24. Aprilis* 1717. *ad* 1. *dub.* DixImus
in terminis fortioribus, quia in illis non revocabatur in du-
bium verus, & realis contractus alterius matrimonii, qui
non ſunt noſtri termini, in quibus ex una parte de exiſtentia
primi Viri in rerum natura nulla datur veriſimilitudo, ex
alia verò de mutuo conſenſu Oratorum cor. Parocho, & te- 35
ſtibus nulla omnino adeſt difficultas, ex quo ille patet ex fi-
de ejuſdem Parochi, & depoſitione illorum teſtium, coram
quibus fuit contractum.

Nec dicatur, quod non conſtet de morte Rochefort, cum
quo primas contraxiſſe nuptias in Curia Taurinenſi poſt
contractum præſentis matrimonii, Carlotta aſſeruit. I. 36
Quia eadem confeſſio emiſſa fuit ad alium finem, probandi
ſcilicèt ejus honeſtam vitam, ſicque non poteſt hodiè trahi
ad omnino diverſum effectum validitatis primi matrimonii,
per ea, quæ ad rem advertit *Rot. in dec* 1305. *nu.4. cor Emer.
Jun. & dec.*203 *nu.*16 *par.*19. *rec.* II Quia eodem tempore,
& ſub eodem juramento d. Carlotta aſſeruit, eundem pri-
mum Virum *eſſer ſtata ucciſo &c. nel tempo. ch'era Capitana 37
à Saſa nel ſecondo Battaglione &c.* & proinde eadem con-
feſſio in totum acceptari debet, non autem ſcindi poteſt,
quoad contractum matrimonii illam acceptando, & repro-
bando quoad mortem ejuſdem Viri, idque ratione indivi-
duitatis juramenti, ſub quo emiſſa fuit ex adduct. ſupra
num.4. III. Quia ſuſpecta nimis eſt eadem confeſſio, uti
reſpiciens actum, ab ea geſtum, nedùm tempore, quo erat
annorum 12. ſed quando à ſemetipſa dumtaxat, abſque ul-
lo Conjunctorum conſilio, vel ope, matrimonium tracta- 38
vit, & concluſit, ibi: *Niuna hà trattata il matrimonio, ma
quella ſi è ſtabilita trà lui, e me.* Nihil enim facilius Roche-
fort, bellicoſo Viro, quàm decipere teneræ ætatis Puel-
lam, à ſuis conſanguineis ſejunctam, omnique ſeno conſi-
lio deſtitutam, egregiè *Tiraquel. l.6. Connub. gloſſ* 1. *par.6.
num.*137. ubi ſequitur illud *Propertii, At nimium faciles au-
rem præbere Puellæ. Barboſ. vot. dec.17. nu.*105. *& Rot. dec.
38. nu.7 p.16. rec.* IV. demum quia eadem confeſſio apparet
evidenter erronea ex antecedenti confeſſione ejuſdem de qua
in Proceſſu tranſmiſſo C. SS. Inquiſit. ubi legitur dixiſſe ei- 39
dem Viro, *che non aveva ancora impegno con medeſimo, e
che era Padrona di darſe à quello più le ſarebbe piaciuto;* Si
enim validum fuiſſet matrimonium, non poſſet verificari
eadem libertas, quia illud non libertatem, ſed perpetuam
importat ſervitutem, juxta doctrinam *D. Thomæ 3. p. q.47.
ar.6 in corpore*, & notant *Sperel. dec.*138. *num.*11. *& Rot.* 40
*dec.*112. *nu.*1. *cor. Rojas.* Atque hæc ſeria confeſſio præce-
dens, excluſiva matrimonii, poſteriori omnino præferen-
da eſt ex adductis per *Rot. in Colonien. Illegitim.*6. *Maii* 1653.
§. Hinc cor. Veraſp.

Quæ omnia mirabiliter urgent hodiè, ex quo de mandato
SS. D.N. à Galliarum Nuncio factis omnibus diligentiis pro
verificatione dictæ confeſſionis, nulla omnino notitia, vel 41
memoria ejuſdem Viri inveniri potuit, & quod magis eſt,
neque etiam illius nomen inventum fuit *nel ſeconda Batta-
glione di Monſieur la Foillade, e Regimento Bojola*, ubi ad-
ſcriptum fuiſſe Carlotta aſſeruit, ut ex replicatis Epiſtolis
ejuſdem Nuncii, itaut applicetur concluſio, nullum ha-
bens in Jure contradictorem, quod confeſſio erronea non no-
cet *Emer. Jun. dec.*1153.*n* 20. quia non poteſt facere de falſo 42
verum, nec veritas per noſtram confeſſionem valet immuta-
ri, ut probavi *Inſt. Crim lib.*1 *tit.4.n.* 7.*& lib.4. tit.2.n.3.*

Abſque ulla prorsùs difficultate, ex quo in omnem caſum,
uſque quo per indubitatas probationes non conſtet de vita
primi Viri, non eſt facienda injuria ſecundo certo matrimo-
nio, vel illud diſſolvendo, vel Conjuges ſeparando, *ad
Text. literalem in c. Dominus de Secund. Napt.* & bonam addu- 43
cit rationem *Pont. de Matr. lib.20. cap.16. ſub nu 9.* quia ſci-
licèt *in dubia circa mortem prioris Conjugis, magni momenti
eſt poſſeſſio; ratione cujus cauſa matrimonii poſterioris multo
major, & potior eſt &c. Quare ex hac parte multo fortiùs ma-
net Jus matrimonii ſecundi, quàm primi, cùm in favorem ſe-
cundi ſit certa poſſeſſio, & ex alia parte ſit major obligatio ju-
ſtitiæ, quàm caſtitatis &c.* Et concordat *Covar. de Sponſ. p. 2.
cap.7. §.3. n.4.* ibi: *Hic tamen omittendum non eſt, ab Eccleſia
non eſſe dirimendum matrimonium contractum ab exiſtimanti-
bus, nullum ex primo conjugio impedimentum ſubeſſe, tamen*

abſque

abſque probatione mortis prioris, ſeù abſque certitudine, quàm
Canones exigant; Poteſt enim eſſe hoc ſecundum matrimonium
validum. & ideò fieret injuria huic ſecundo matrimonio, &c.
ut probat Text. in cap. Dominus &c. & de Iuſtis de Diſpenſat.
Matrim. lib. 2. cap. 11. n. 8. 15. & 53. ibi: *Valeret quidem ma-*
trimonium, ſi Mulier, non omninò certa de morte Viri, alteri
44 *bona fide nuberet. ſi caſus daretur, ut verè primus Vir mor-*
tuus eſſet, undè in eo dubio, antequàm de vita primi Viri con-
ſtet, non eſſe ſecundos Conjuges ſeparandos colligitur ex cap.
Dominus de Secund. nupt. &c.

Diſpoſitio verò ejuſdem Textus nullatenùs immutata
fuit à poſterioribus Canonicis ſanctionibus, ſed in ſuo per-
manet robore, & tanquam lex in corpore Juris clauſa, lo-
cum habet in omnibus ſimilibus caſibus ut (quidquid dicat
45 *Pignatel. conſult.* 189 *tom.* 4. quem citat ſed non ſequitur
Bertachin. vot. dec. 200. *nu* 3. & 4. qui *Pignatellus* ex alie-
nis laboribus Volumina implevit, ut ſequendo *D. Piton.*
diſcep. 52. *n.* 11. *in fine* obſervavi *in meis Inſtit. Crim lib.* 2.
tit. 8. *num.* 234.) videre eſt ibidem apud *Repetentes* commu-
niter, & ſignanter *Innoc. Io: Andr. & Præpoſit. in princ. &*
Alex. de Nevo num 5. necnon *Sot. in* 4. *diſt.* 37 *quæſt. unic.*
art. 4. *Vaſq. in* 1. *par. diſput.* 66. *cap.* 2 *Sanch de Matrim lib.*
2. *diſput.* 42. *num.* 1. & 5. *Reginal. in Prax. lib.* 31. *cap* 15. *n.*
46 72 *Guttier. pract quæſt lib.* 2. *qu.* 8. *nu* 4. *verſ.* 2. *Boſſ. var.*
reſol. par. 2. *tit.* 1. *§.* 51. *nu.* 1012. & *Card. de Albic. de Inconſt.*
in Fidec. 36. *n.* 115 præter *Covarr. Pontium, & de Iuſtis locis*
ſupra citatis.

Certiùs attenta bona fide, cum qua Eques Petrus Ma-
ria matrimonium contraxit, poſtquam ſcilicèt in commu-
nione S. M. E. in Civitate Taurini ex hac vita migravit Kel-
47 ler, ſecundus Vir Carlottæ, omnibus Sacramentis muni-
tus, cum teſtamento in quo illam dilectiſſimam Uxorem no-
minavit, & hæredem inſtituit, & poſtquàm per annos ſex
in figura matrimonii cum illo permanſerat cum filiorum
procreatione, & uti illius legitima Uxor publicè, & palam
recognita, & habita fuit à Parochis, à Curia Eccleſiaſtica,
& Sæculari, atque ab omnibus Civibus Taurinenſibus, bel-
li majoribus Officialibus, & dicti ſecondi Viri Commilito-
nibus, gregariiſque militibus.

Quæ bona fides nullatenùs debilitatur, ex eo, quod illud
contraxit, non obtenta licentia ab Archiepiſcopali Curia;
Fecit enim quantum in ſe erat ad illam obtinendam, rogan-
48 do, obſecrandoque in omni patientia, & humilitate Offi-
ciales illos, à quibus dari debebat, & non ſemel mitten-
do, & remittendo quatuor idoneos teſtes, promptos ad depo-
nen.dū utriuſq; conjugis libero ſtatu, quorum depoſitiones ad
faciendam tam gratam Conſanguineis Viri, iidem Officiales
expreſsè recipere recuſarunt, ut remanet innegabile ex le-
ctura Proceſſus, in Secretaria exiſten. In iſtis autem termi-
nis non poteſt aliquid imputari eidem Equiti ſi matrimo-
nium eo modo, quo illi permiſſum erat, contraxit, ne aliàs
49 dicamus eſſe in arbitrio Superioris Eccleſiaſtici impedire
contractum illius Sacramenti, quod, inter alios fines, in-
ſtitutum fuit ad vitanda peccata, juxta dictum *Apoſt. ad*
Corinth. 1. 7. 9. & cujus reſpectu ſolam Teſtis qualificati
figuram facit perſona Eccleſiaſtica, ex quo materia, for-
ma, & miniſtri ſunt ipſimet contrahentes, ut latè probat
Pont. de Matrim. lib. 1. *cap.* 9. *per tot* & firmavit *Rot. in Vi-*
terbien. Matrim 19 *Ian.* 1629 *in princ. cor. Pirov.*

Ea verò, quæ aſſerunt Doctores de mala fide contrahentis
50 matrimonium ad terminos *Text. in d. c. Dominus de Secund.*
nupt. procedunt reſpectu ſcientiæ vitæ primi Viri, ex qua
mala fides inducta dicitur, non autem reſpectu modi con-
trahendi matrimonium.

Quibus jungitur alia ſtringens reflexio, quod primum ma-
51 trimonium cum Rochefort, in omnem caſum fuiſſet eviden-
ter, nullum uti contractum cor. non proprio Parocho, ex quo
aſſeritur contractum coram Eleemoſynario Exercitus, for-
ſan per errorem nominatos talis loco Cappellani ejuſdem
Exercitus, ut dicitur *in Folio hujus S. C. diei* 27. *Junii* 1711.
ibi: *Fui ſpoſata col medemo da un Elemoſiniero nel Reggimen-*
to di Murat Cavalleria; Ex replicatis enim oraculis, hujus
52 S. C. matrimonia nullatenus contrahi valent coram Cappel-
lano Exercitus, multoque minus coram ſimplici Eleemo-
ſynario, niſi ſpecificam ad dictum effectum habeant facul-
tatem, vel illa cum ampliſſimis, & generalibus terminis eis
conceſſa appareat ad omnia Sacramenta, ut articulo ad par-
tes diſcuſſo, ſolidè probat æquè doctus, ac eruditus Reli-
gioſus *P. Schiara* amicus meus *in Addition ad ejus Theol. Bel-*
lic. fol mihi 135. *à n.* 6. & reſolvit hæc *S. Cong in Mediol. Ma-*
trimonii 11. *Dec.* 1677. *Lib.* 29. *Decr fol* 552. & *in Dubio Ma-*
trim 31. *Julii* 1701. *Lib.* 51. *Decr. fol.* 239.

Sed quandò omnia iſta ceſſarent, & per impoſſibilem hy-
potheſim primus Vir, nedùm eſſet vivus, ſed præſens in
Urbe, & inſtaret coram hac S. C. pro reſtitutione ſuæ Uxo-
ris, ſecundùm præſentem juſtitiam in concurſu P. Mariæ ſe-
cundi Viri non eſſet audiendus, eo quia iſtæ adducit pro ſe
matrimonium in facie Eccleſiæ validè contractum, ipſe au-
tem non niſi meram, & ſimplicem haberet confeſſionem
conjugis contra matrimonium, quæ in nulla prorsùs con-
ſideratione habenda eſt, nedùm ex eo, quia ex ſupra-
dictis convincitur emiſſa ad alium finem, & detegitur aper- 53
tè erronea, ſed etiam quia non eſt in poteſtate unius, ex
conjugibus, mediante propria confeſſione, præjudicare ma-
trimonio, in facie Eccleſiæ contracta, *ad Text. liter. in cap.*
Super eo. de Eo, qui cognovit Conſang. Uxor ſuæ, quem ſe-
quitur *Rot. in Bonon. Matrim.* 15. *Junii* 1676. *§. Et licèt, cor.*
Vicecom. & egregiè *De Angelis de Confeſſ. lib* 2. *quæſt.* 6. *nu.*
22. *& ſeqq.* ubi cummuniter concordan.; Et in fortioribus ter- 54
minis confeſſionis utriuſque conjugis contra matrimonium
eadem *Rot. in Favent. Matrimonii* 5. *Julii* 1660. *§. Neque cor.*
Card. Taya.

Pro quorum omnium faciliori admiſſione dignentur EE.
PP. eorum miſericordes oculos convertere erga Oratores,
qui volentes potiùs nubere, quàm uri, occaſione præſen-
tis matrimonii, & ſic pro illo Sacramento, quod magnum
in Chriſto, & in Eccleſia vocat *Apoſt. ad Epheſ.* 5. 32. ac ſi 55
atrox commiſiſſent delictum, aſſaſſinio proximum per aper-
tam vim capti, & extracti ab Eccleſia, eo tempore, quo
ibidem SS. Euchariſtiæ Sacramentum publicè adorandum
expoſitum erat, innumeras afflictiones, gravia verbera,
& periculoſa vulnera, ſpecificata in Proceſſu, inſigni pa-
tientia ſubſtinuerunt, & poſt longam 8. menſium detentio-
nem in arctis Carceribus in Civitate Taurini, in quibus
Sponſa abſque alicujus mulieris auxilio parere coacta fuit, 56
tunc ſolùm ab illius ſqualloribus, & miſeriis liberati fue-
runt, quando coacti, & ſuffocati ſe declararunt omni re-
curſui, & appellationi renunciare; Prout etiam dignentur
benignè reſpicere eorum innocentes filios, omnes extra pro-
priam Patriam ab undecim menſibus in Urbe, in extremæ
neceſſitatis, & miſeriæ ultimis confinibus conſtitutos, illoſ-
que, humillimè ſe, ſuoſque commendantes EE. PP. pietati,
multiplici eorum favorabili ſuffragio conſolari.

Propoſito in S. C. C. dubio die 30. Apr. 1712. *An conſtet de* 57
validitate matrimonii confirmando reſolutionem, *de qua ſu-*
prà n. 8. reſcriptum fuit *Dilata, & renovato præcepto ſepara-*
tionis per Em. Urbis Vicarium de non converſando inter ipſos,
coadiuventur probationes juxta Inſtructionem.

Repropoſita verò cauſa die 4. Februar. 1713. dictum fuit:
Ex hactenus deductis non conſtare de nullitate matrimonii.

Diximus ſup. *n.* 51. quod cor. Cappellano Exercitus quem
perbellè vocat Civit. ambulantem *Anſald. dec.* 55. *n.*
26. contrahi validè non poteſt matrimonium, pro ejuſdem
verò materiæ dilucidatione obſervan. eſt hic, quod *S. C.*
die 6. *Martii* 1694. multas reſolvit difficultates in hac par- 58
te, ſequentibus reſolutionibus per extenſum relatis *à P. Schia-*
ra ubi ſupra *n* 16. *fol* 139 & 140.

Dub. I. *An Cappellani cujuſvis Exercitus, ſivè Sæculares,*
ſivè Regulares Catholici poſſint adminiſtrare Militibus. in Præ-
ſidiis degentibus, Sacramenta Pœnitentiæ, Euchariſtiæ, & 59
Extremæ Unctionis ſine facultate Sedis Apoſtolicæ, vel licentia,
& approbatione Ordinarii, in cujus Diæceſi extare contigerit.
Negativè.

II. *An aſſiſtere valeant Matrimoniis Militum cujuſcumque*
Nationis degentium in Præſidiis, cum Militantibus fœminis, 60
ſine dicta facultate Apoſtolica, & præcedente probatione ſtatus
liberi ejuſque recognitione coram Ordinario Loci, & licentia
Parochi, ſub cujus Parochia manent. Negativè.

III. *An idem cum Militibus degentibus in Caſtris, & ſtatio-* 61
nibus hybernis, vel æſtivis. Negativè.

IV. *An idem cum Militibus, in actuali expeditione poſitis.* 62
Negativè.

V. *An idem cum Militibus, nubere volentibus cum fœminis* 63
non militaribus, ſed Italis, originariis Loci, ſivè Diæceſis in qua
reperiuntur. Negativè.

VI. *An Milites acatholici, cum acatholicis mulieribus con-* 64
trahentes, teneantur ſervare formam præſcriptam in Concilio
Tridentino. Affirmativè in Locis, ubi publicatum fuit Con-
cilium, juxta decretum S. C. 26. Sept. 1602. ad 3. dub. appro-
batum à f. m. Clem. VIII.

VII. *An eo magis acatholici contrahentes cum Catholicis mu-* 65
lieribus, militantibus, & non militaribus in Præſidiis, Caſtris, &
in expeditione manentes. Affirmativè, ſed ulteriùs indigere
diſpenſatione, ut præfata matrimonia licitè contrahantur.

VIII. *An*

VIII. *An Cappellani acatholici aſſiſtere poſſint matrimoniis*
66 *acatholicorum cum acatholicis, & reſpectivè Catholicis, etiam*
intrà fines Italiæ: Negativè, *Et quatenùs negativè in omni-*
bus, præter 6. & 7.

IX. *An & quid pro ſanatione geſtorum in præteritum, & fa-*
67 *ciendorum in futurum ſuper prædictis omnibus pro certa regula*
Sanctiſſimum conſulendum, & ſtatuendum ſit.

In præteritum non eſſe inquietandas conſcientias quo ad
Sacramentum Pœnitentiæ. Quò verò ad matrimonia, ini-
68 ta ſine ſpeciali facultate Apoſtolica, vel ſinè licentia Or-
dinarii Loci, vel Parochi, non ſervata forma *Concilii Tri-*
dentini in cap. 1. ſeſſ. 24. de Reform. Matrim. pro ſanatione, ſi
Sanctiſſimo D.N. placuerit, renovato tamen conſenſu etiam
coram Confeſſario approbato, qui teneatur tradere teſtimo-
nium renovationis dicti conſenſus Parocho illius Loci, in
quo fieri contingat hujuſmodi renovatio.

Proviſio in futurum differatur in prima proxima Congre-
69 gatione, in qua conſulendum erit, ac deliberandum. Sub
die 20. Martii ejuſdem anni 1694. ſuper proviſione S. Cong.
dixit. *Secretario cum SS pro tali proviſione, & ſanatione.*

Orto autem novo dubio circa reſolutionem an id proce-
70 deret, quando adeſt actuale bellum, & Milites ſunt in Ca-
ſtris, confinantibus cum Inimicis *vulgò Piazze di Frontiera,*
e quando la guerra è viva, eadem S.C.C. *die 27. Apr.* 1709. re-
71 ſpondit: *Affirmativè* teſte *P. Schiara ubi ſupra nu. 11. fol. 19.*
Ubi *à fol.* 120. tria regiſtravit per extenſum Brevia Inn. X. &
unum Innoc. XI. *A fol.* verò 264. quatuor alia ſimilia Brevia
72 SS. D. N. Clem. XI. per extenſum pariter regiſtravit, circa
73 facultates conceſſas ſimilibus Cappellanis Exercituum, ad
rem obſervans *fol.* 263. in his caſibus, ſimilia Brevia atten-
74 denda eſſe, tanquam certam regulam, illaque adamuſſim
ſervanda eſſe à Delegatis, adhoc ut illorum actus, & diſpen-
ſationes validæ ſint.

Vide etiam de hac materia latè, & doctè differentem *Vil-*
laſ. de Serv. fugit. c. 20. §. 2 per tot.

DISCEPTATIO XV.

Nullius Burgi S. Sepulchri.

INTER

Abbatem S. Mariæ in Balneo.

ET

Epiſcopum Burgi S. Sepulchri.

ARGUMENTUM.

Cenſuræ, latæ contra Abbatem exemptum, nullæ ſunt, quan-
do proceſſum fuit ab Epiſcopo ordinaria authoritate, licèt
poſſet validè contra eundem Exemptum procedere, uti De-
legatus Apoſtolicæ Sedis.

1 QUidquid ſit, an Epiſcopus Burgi S. Sepulchri in hac
Cauſa potuerit procedere, tanquam Delegatus Sedis
Apoſt. vigore Decr. Generalis S.C.R. die 27. Sept. 1659. Im-
preſſi apud *Panim. dec.* 30. contra Abbatem S. Mariæ in Bal-
neo, retinentem fixam, ſeù permanentem Sedem in ſua Ec-
cleſia, circa quòd uti alienum à præſenti inſpectione, non in-
ſiſtimus. Hoc unum videtur indubitatum, quod uti talis nul-
latenùs proceſſit, ſed ſimpliciter uti Epiſcopus Burgi S. Se-
pulchri, & conſequenter innalegabilis eſt defectus Juriſdi-
2 ctionis reſpectu d. Abb. S.M. in Balneo, qui eidem Epiſcopo
nullatenus ſubeſt.

Quod autem proceſſerit uti Epiſcopus patet ex ipſiſmet
Edicto, & Sententia, regiſtratis in Proceſſiculo de Partibus
3 *fol. 2. & 7.* In primo enim dicitùr ibi: *Gregorius Campa-*
gnus Patricius Romanus, Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epi-
ſcopus Burgi S. Sepulchri: In eoque ſibi reſervavit facultatem
procedendi ad Inquiſitionem, & condemnationem Juris re-
mediis; ibi: *Facultate nobis à Jure conceſſa*: In ſecunda ve-
rò adeſt hæc præciſa ſubſcriptio. *Gregorius Campagnus Epi-*
ſcopus S. Sepulchri, ſibi paritèr reſervando facultatem ab excõ-
municatione abſolvendi, quod clariùs expreſſerat Cancella-
rius ibi: *Lata per prædictum D. Gregorium Campagnum Patri-*
4 *tium Romanum, & Epiſcopum Burgi S. Sepulchri, & omnia &c.*

Clarè igitur ex his conſtat, ad controverſas Cenſuras eun-
dem Epiſcopum deveniſſe non tanquam Delegatus Apoſto-
licæ Sedis, ſed uti Epiſcopus, per ea, quæ notat *Jaſ. conſ.* 158.
5 *n.6. lib. 2. Crav. de Antiq. temp. par. 4. §. Abſolutis ſub nu. 24.*
& Rot. dec. 103. n. 9. cor. Ottbob. Proindeque, etiamſi potuiſ-
ſet procedere tanquam Delegatus, geſta ab ipſo, uti Epiſco-
po, ſunt prorſus nulla, & applicaretur regula, *quod potui no-*
lui, quod volui adimplere nequivi, de qua generaliter *Rot. in*
dec. 251. n. 9. par. 19 rec. Illamque in terminis alterius excom- 6
municationis, latæ à Vicario Generali Lauden. me ſcriben-
te ſequuta fuit S.C.C. in *Lauden. Cenſurarum 4. Septemb.* 1700.
recedendo à primo loco deciſis: Et in terminis excommunica-
tionis, latæ ab Epiſcopo contra Abbates exemptos, prætex-
tu non paritionis Decreti S.C.R. late *Paſqual q. moral Ju-*
rid. 109. *per totam*, ubi, quòd ſi non procedit tanquam Dele-
gatus, ſed uti Epiſcopus, nedum revocanda ſunt geſta per 7
ipſum tanquam continentia contemptum Romanæ Sedis,
dùm manus extendit contra eidem immediatè ſubjectos, ſed
ulteriùs tenetur ad refectionem omnium expenſarum, quas
faciunt Abbates exempti, propter moleſtias, ab ipſo ſine Ju-
riſdictione, eis illatas.

Ex quibus non exorbitans, ſed omnibus Juridicis regulis
innixa apparet reſponſio, ſeù Edictum Abbatis, in quo de- 8
claravit, ſe non teneri parere Edicto Epiſcopi ea adducta con-
grua ratione. *Quia Nos nullam habemus ſubjectionem, ſeù de-*
pendentiam ab ipſo D. Epiſcopo, nec in ſpiritualibus, nec in
temporalibus. Simplices enim Religioſi, & multo magis Su-
periores Generales, Juriſdictionem quaſi Epiſcopalem ha-
bentes, in quorum numero eſt idem Abbas, nullatenus ſubſunt
Juriſdictioni Epiſcoporum, juxta *Text. in cap. A quorundam,*
ubi egregiè *Gloſ. Verb. Non tenere de Exceſſib. Prælator.* & re- 9
vocando ſententiam Nuncii Venetiarum contra Monachos
S. Benedicti, firmavit *Rot. in dec. 83. n. 1. & per tot cor. Coccin.*

Proindeque, nedùm licitè eidem non obtemperavit, ſed
malè feciſſet ejus præcepta ſervando, ut benè obſervat *Card.*
de Luc. de Benef. diſc. 73. n. 12. In his enim caſibus Judices de-
legati tenentur clarè exprimere eorum delegatam Juriſdi- 10
ctionem, ad hoc ut citati agnoſcant illum uti talem, quem
aliàs rectè ſciunt incompetentem eſſe, & contrarium practi- 11
cando nunquam poteſt dici contumax, ſeu non obediens, ut
advertit idem *Card. de Luc d. diſc. 73. n. 11. de Benef. & diſc.*
9. n. 6. de Judic.

Nec dicatur, Epiſcopum ſuam delegationem ſatis, ſuper-
que declaraſſe, tam in Edicto, quàm in Sententia; in Edi-
cto mediantibus iſtis verbis; *Plures in anno Pontificalia exer-* 12
cuiſſe ultra præſcriptum S C.R. ſub die 27. Septemb. 1659. &
intrà: *Inhærentes ſupradicta Decreta S. R C.* & in fine, ibi:
Si in poſterum attentaverint, ſeù exceſſerint contrà ipſummet
Decretum S. R C. Atque in Sententia ibi: *Et in hac parte au-*
thoritate Apoſtolica munitus.

Quò enim ad Edictum dignentur EE.PP. obſervare, aliud
eſſe, Epiſcopum inhæſiſſe eidem Decreto ad fundandum
adverſus Abbatem aſſertos exceſſus, ſivè in benedictionibus,
ſivè in retentione Sedis fixæ ultrà vices, & formam, in
eodem decreto præſcriptas, Aliud verò, totoque Cœlo di-
verſum, procedere voluiſſe vigore facultatis, in eodem de- 13
creto ſibi attributæ; Cùm autem lectura ejuſdem Edicti ad
evidentiam oſtendat, mentionem, & relationem ad decre- 14
tum reſpicere fundamentum aſſertorum exceſſuum, non ve-
rò Juriſdictionem, ex uno ad aliud nullatenùs valet inferri,
vulgatis Juribus, apud *Barb axiom* 114.

Quò verò ad Sententiam opponimus eiſdem verbis, ne-
dum alia clariora ejuſdem Cancell relata ſupra *n.* 4. in quibus
aſſeritur lata ab Epiſcopo, uti Epiſcopo, nulla facta mentio-
ne authoritatis Apoſtolicæ; Sed quod magis eſt ipſammet
ſubſcriptionem Epiſcopi paritèr abſque mentione aliqua 15
authoritatis Sedis Apoſtolicæ; Propterea què ne verificetur
inconveniens illud, de quo *D. Gregor. hom. 37. in Evang.*
ut ſcilicet aliud Præco clamet, & aliud Judex nunciet, di-
cendum eſt, vel illa appoſita fuiſſe à Cancellario præter in-
tentionem Epiſcopi, ſtatim errorem corrigendo in ipſamet
prolatione; Vel in omnem caſum factum ejuſdem Epiſcopi,
ejuſdemquè ſubſcriptionem, præferendam eſſe enunciativis 16
Cancellarii, per ea, quæ advertunt *Felin in cap. Quoniam*
contrà n. 43. de Prob. Palm. conſ. 82. n. 10. & Rot. dec. 99. n. 1.
cor. Caval. & dec. 197. n. 9. cor. Bich. & dec. 77. n. 10. par. 18. rec.
ubi illam adducit congruam rationem quod non titulus, mi-
nuſque Scripturæ tenor, ſed ſola ſubſcriptio, eidem præci-
ſam dat formam, & attendenda eſt.

Quæ omnia comprobantur ex aliis verbis ejuſdem Senten-
tiæ, ibi: *Declaramus incurſum in excommunicationem Bullæ*
Cœnæ &c. contra perturbantes alienam Juriſdictionem; Cùm
enim eadem Bulla non procedat, contra impedientes uſum 17
Juriſdictionis delegatæ, ex quo præciſè loquitur de Juriſdi-
ctione propria Epiſcoporum, ut in §. 18. ibi: *Impediunt quo-*
minus ſua Juriſdictione Eccleſiaſtica contra quaſcumque utan-
tur, & obſervant *Alter. de Cenſur. diſp. 17. c. 1. col. 6 verſ.* 18
ſequi-

ſequitur 2. Duard. in Bull. Cœn. q. 7. n. 40. & Bonac. de Cenſ. diſp. 1. q. 17. pu. 1. n. 10 verſ Reſpondeo, ex hoc pariter capite relinquitur manifeſtum, Epiſcopum non proceſſiſſe tanquàm Sedis Apoſtolicæ Delegatum ſed uti Epiſcopum.

Abſque eo, ſub hac conſideratione eædem cenſuræ valeant ſuſtineri; Sivè enim attendatur competentia ejuſdem Bullæ, ſivè modus, quo fuit exadverſo proceſſum, undique patet inapplicabilitas objecti. Bulla enim in Cœna Domini non loquitur, nec Doctores illam extendunt ad legales controverſias, inter perſonas Eccleſiaſticas de Juriſdictione con-
19 tendentes, & quando una ex iſtis perſonis pro defenſione propriæ Juriſdictionis, non de facto, ſed ſervatis ſervandis, & juridicè ſe defendens, impedit exercitium ejuſdem Juriſdictionis in alio ut, omiſſis Authoribus, qui ad hoc facili negotio poſſent cumulari, me ſcribente, utraq; Parte acerrimè informante, reſolvit S. C. C. in dicta *Lauden. Cenſurarum 4 Sept.* 1700. nullas declarando Cenſuras à Vicario
20 Generali Lauden. vigore Bullæ in Cœnæ Domini promulgatas contra Conſervatorem PP. Conventualium.

Et hujus aſſertionis ratio deſumi poteſt ex iis, qui obſervat *Pignatel. conſult. 44 n 14. tom. 7.* ibi: *Præterea non videtur incurrere Cenſuras, cominatas in Bulla Cœnæ contra u-*
21 *ſurpantes Jura Epiſcopalia. quoniam ad hunc effectum requiritur, quod hic prætenſus uſurpans ſit deſtitutus omni probabili credulitate, quod Jus ad ſe non pertineat, & certò ſciat. Jus eſſe proprium Epiſcopi, & nihilominus ſibi illud appropriare velit, ſic ex Suar. Filliuc. & Bonac & aliis probat Paſqu. &c.*

Quod clariùs procedit attento modo, quo fuit exadverſo proceſſum, abſque nimirum citatione, & canonica monitione, quibus deficientibus prorſus nullæ remanent eædem
22 Cenſuræ, ut pariter fuit pro indubiato admiſſum *in dicta Lauden* & habemus Textus rotundos *in cap. Sacra de Sent. Excom. & in Clement. Paſtorali ante finem de Sententia, & re Judic.* de quibus *Vulp. in Prax. Jud. c. 1. n 48. & Rot. dec. 496. n 4. par. 14. & dec. 277. n. 18 par 16. rec.* ubi quod hæc nullitas talis eſt naturæ, ut nunquam poſſit remitti.

Nec credimus inſiſtendum in aſſerta notorietate exceſſuum, quæ neceſſitatem citationis excludat; Aliud enim
23 eſt, quod Abbas Sedem in Eccleſia retinebat, benedictiones elargiebatur &c. quibus forſan qualitas notorii attribui poterat, Aliud verò, quod iſta omnia erant notoria delicta, quia poterant niti privilegiis Apoſtolicis, etiam circa caſus, comprehenſos in Decreto Generali S. C. R. diverſis Religionibus competentibus, quæ regiſtravit *Panimol. poſt dec. 30. adnotat. 1. n. 8.* Proindeque ad hoc ut validè procedere potuiſſet Epiſcopus ſemper ex indiſpenſabili neceſſitate citandus erat Ab-
24 bas ad declarandum, quo Iure faciebat ea, quæ ejus Anteceſſores per ſpatium quadraginta, & ultra annorum pacificè exercuerunt, quæque decreto S. Cong. adverſari videbantur.

Imò ex hac notorietate facti ad hominem excluditur exagerata notorietas delicti; Vix enim perceptibile videtur, ut tot pietate, Religione, & ſcientia inſignes Abbates anteceſſores per ſpatium 40. & ultra annorum voluerint notoriè in
25 hac parte delinquere, & quod magis eſt ipſimet Epiſcopi id permittere libenter voluerint, abſq; eo quod unquam reclamaverint Semperque creſcit bona fides Abbatis continuando dumtaxat in exercitio illarum functionum, quas ejus Anteceſſores cum ſcientia, & patientia Epiſcoporum ſemper practicaverant. Si autem quælibet cauſa, etiam, fatua, & beſtialis ſufficiens eſt ad excuſandum ab incurſu pœnarum, ut di-
26 cunt Doctores, adductis à *Rot. in dec. 150. n. 13. cor Otthob & dec. 620 n 14. par. 18. rec.* Multò magis ſufficiens erit hujuſmodi bona fides, & credulitas, innixa factis, & operationibus tot inſignium perſonarum ad excuſandam contumaciam, & excludendum poſitivum dolum in Abbate.

Procedunt hæc omnia de ſummo Juris rigore, multo autem magis confidimus, & ſupplicamus præ oculis habenda eſſe ad ſolum effectum excuſandi contumaciam in Abbate,
27 qui ſaltem ex iis credere potuit, ſe non teneri obedire Epiſcopo, procedenti tanquam Epiſcopo, id non arguendo ex veriſimilitudinibus, & conjecturis, ſed oculis corporeis le-
28 gendo in ejus ſubſcriptione; Ad incurſum ſiquidem Cenſurarum, quas graviſſimam, & omnium aliarum apud Eccleſiam exiſtentium, maximam pœnam meritò appellant *Grat. diſc. 531. n. 76. Panim. dec. 69. adnot 1. n. 1. & 2. Rot. dec. 496. n. 4. par. 14. & dec. 277. n. 18. par. 16. rec.* requiritur dolus inexcuſabilis, & poſitivus contemptus, omniſque colorata, probabilis, & veriſimilis cauſa ſufficiens eſt ad illarum incurſum evitandum, ex adductis *per Rot. in dec. 167. per tot. par. 19. rec.* ubi quod fundamentum excommunicationis eſt contumacia in contemptum clavium, quodquè contumax dici non
29 poteſt ille, qui ex rationabili cauſa motus fuit ad non obediendum Epiſcopo, & admittit *Pignatel. conſult. 44. n. 14. to. 7.* ibi: *Quia cùm in eo Textu ſit appoſitum verbum* præſumpſerint *quod dolum, & temeritatem ſupponit, non comprehendit Abbates, qui, aut bona fide, aut per ignorantiam, etiam culpabilem, aut etiam per imprudentiam, & temeritatem, niſi illa fuerit ingens, ac ex certa ſcientia, ſe gerant*, citando ad comprobationem ejuſdem concluſionis, *Cenedam, Riccium, Barboſam, Salas, & Bonacinam.*

S. C. E. die 25. Februarii 1701. Ponente Card. Colloredo: 30
Reſpondit, *Cenſuras eſſe nullas*.

DISCEPTATIO XVI.

Matheranen. ſeù Acheruntina.

PRO

Archiepiſcopo Matheræ,

CUM

Clero Acheruntino.

ARGUMENTUM.

Subditi Civitatis, & Diœceſis Acheruntinæ, an carcerari, & conveniri debeant in propria Civitate, vel potiùs in illa Mathera, Taxa Innocentiana in utraque Diœceſi punctualitèr ſervan. eſt, An Archiepiſc. Acheruntinus quolibet anno teneatur impendere quartam partem redditnum ejuſdem pro ſuppellectilibus, & reparatione ſuæ Eccleſiæ Acheruntinæ.

Licet antiquiſſimis temporibus Civitas Acheruntina Populo, ac ædificiis ſatis ditata fuiſſet, attamen, ob multorum ſiniſtrorum eventuum calamitates, ad talem ſtatum redacta poſtmodum fuit, ut, cùm nullatenus in ea Archie- 1
piſcopus ſubſtentari valuiſſet, neceſſe habuit Apoſtolica Sedes, præfatam Eccleſiam Acheruntinam cum Matherana, quæ, & opibus, & Populo abundabat, & ad hæc uſque tempora ſemper conſpicua extitit, æque principalitèr unire, ut notat *Card. de Luca de Canon. diſc. 56. numer. 12.*

Vigore hujuſmodi unionis, ac etiam attenta carentia Miniſtrorum in dicta Civitate Acheruntiæ Archiepiſcopi ſemper reſiderunt in Civitate Matheræ, ibi Tribunal erigendo, ac utriuſque Diœceſis negotia peragendo, & licèt Vi-
carius Acheruntinus ad quandam honoris ſpeciem præſeferendam, aliquando ſe denominaverit Generalem, etiam 2
mediantibus Literis patentibus ſuæ deputationis, ut contingit de anno 1637 in perſonam Canonici Venoſa, re tamen, & in effectu ſemper fuit, & eſt Vicarius foraneus, non ſolum quia in Literis, ad eundem ab Archiepiſcopo ſeorſim datis, facultas judicandi in multis caſibus, expreſſis in Scripturis, in Secretaria exhibitis, expreſsè limitabatur quæ limitatio eſt univocum argumentum qualitatis Vicarii foranei, ut communiter obſervant *Gloſſ. & DD in Clement. 2. verb Foraneus de Reſcript.* & advertit *Pellegrin in Prax. Vicar. part. 1. ſection. 7. de Vicar foran numer. 1. & 9.*

Sed etiam, quia omnes cauſæ, ſivè civiles, ſivè criminales, & mixtæ, cognitæ fuerunt à Vicario Generali Matheranen. ut habetur ex quamplurimis actibus, factis ſuper verificatione Literarum Apoſtolicarum in materiis matrimo- 3
nialibus, ſivè beneficialibus; Ex cathalogo Actorum, & Proceſſuum, confectorum contra Eccleſiaſticos d. Civitatis Acheruntiæ ab ann. 1591. uſque ad præſens; Ex alio Catalogo omnium, & ſingulorum Locorum utriuſque Diœceſis, & demum ex confeſſione eorundem Capitularium,
ac reſpectivè nonnullarum Communitatum uniuſcujuſque 4
Terræ, ſeù Oppidi dd. Diœceſum, ut ex atteſtationibus, in Secretaria exhibitis, itant controvertere hoc factum videatur idem, ac negare Solem in meridie.

Hac tamen evidentia minimè obſtante, cùm modernus Archiepiſcopus compertum habuiſſet in actu S. Viſitationis, factæ in d. Civitate Acheruntiæ, in deterius ire nonnullas
ejuſdem Civitatis Cappellas, ac pia Loca ob malam Oe- 5
conomorum adminiſtrationem, & proindè, in vim notæ diſpoſitionis Conciliaris, reviſionem computorum exegiſſet, & inſuper bonificare renuiſſet ſummam ducatorum 250. recollectam ex fructibus Menſæ, Sede Archiepiſcopali vacante, & addictum Succeſſorem Archiepiſcopum ſpectan.

Digitized by Google

ſpectan. tanquam eapenſam proprio marte, & ad facien-
dum rem gratam Capitulo Acheruntin. per quendam Ca-
nonicum Martoranum Prœcunomum d. Menſæ; Exin-
de orta fuit quædam controverſia, quæ cauſam dedit no-
vas prætenſiones excitandi, & ſignanter, non poſſe Cle-
6 ricos, & Presbyteros Civitatis, & Diœceſis Acheruntiæ
trahi ad Civitatem Matheræ in cauſis occurrentibus, &
Archiepiſcopum teneri providere Eccleſiæ de omnibus ſup-
pellectibilibus, aliiſque prætenſionibus, ſuper quibus, au-
dito priùs de more eodem Antiſtite, poſtmodum in ſeſſioni-
bus, habitis cor. D. Card Ponente, concordata fuerunt tria
dubia nempè. *An Canonici, & Clerici Civitatis, & Diœce-
ſis Acheruntinæ delinquentes debeant ibidem carcerari, & in
Cauſis civilibus ibidem coram Vicario conveniri, vel potius
conveniri poſſint in Curia Materanen. & reſpectivè transpor-
tari ad carceres ejuſdem Civitatis Matheræ* Negativè quoad
primam partem Affirmativè quoad ſecundam, reſolvendum
favore d. Archiepiſcopi, prout ſperamus, & humillimè ſup-
plicamus.

Pro favorabili reſolutione hujus 1. dub. militat *Text. in
cap. Cùm Epiſcopus de Offic. ordin. in 6.* cujus vigore poteſt
7 Epiſcopus in qualibet parte ſuæ Diœceſis Tribunal erigere,
etiamſi agatur de diverſa Diœceſi, æquè principaliter uni-
ta, ea ratione, quia reſpectu Epiſcopi dicitur una Diœce-
ſis, exemplo Præſidis duarum Provinciarum *Innoc in cap.
Novit. in fin. de Offic. Legat.* Undè reſidendo in una Diœceſi
validè poteſt negotia alterius explere *Barboſ. de Poteſtat.
Episc. par. 3. alleg. 54. num. 131. Rebuff. in Prax. tit. de U-
nion. benef. num. 18. Card. de Luc. de Juriſdict diſc. 23. nu-
8 mer. 8.* ubi refert ità deciſum à S. C. C. *& de Præbem. diſc.
7. n. 21. & Rot. dec. 418. à n. 2. cor. Caval. & dec. 115. à n. 8.
par. 14. rec.*

Nec tenetur, niſi unicum tantùm deputare Vicarium Ge-
neralem, ad quem accedant Subditi utriuſque Diœceſis,
9 quia ſicut poſſet Archiepiſcopus per ſe ipſum cauſas cogno-
ſcere, & judicare in Loco ſuæ reſidentiæ, & ad eundem Lo-
cum poſſet Subditos evocare, ita dicendum venit quando
tale exercitium juriſdictionis per ſuum Vicarium Genera-
lem, apud ipſum reſidentem, expletur, ut uno ore obſervant
DD. *in Clem 2. de Reſcript.* & probant *Sbrozz de Offic. Vic.
lib. 1. part. 1. ſect. 2. ſub ſect. 3. num. 5. Barboſ de Poteſt. E-
piſcop. part. 3. alleg. 53. numer. 129. Franc. de Eccleſ. Cath.
cap. 8. num. 378. & 384. Card. de Luc. de Juriſd. diſc. 22. nu.
10. Carol. Anton. de Luc. ad Gratian. diſcept 655 num. 4. &
Rot. dec. 215. num. 2. & 3. & dec. 346 num. 2. & ſeqq par.
13. rec & dec. 418. num. 3. coram Caval. & deciſ. 1138. nu-
mer 16. coram Coccin.* & magiſtraliter *in dec. 1185. num. 1.
& per tot. cor. Emer. Jun.* ubi quod Doctores, qui videntur
huic communiſſimæ opinioni non adhærere, loquuntur de
20 æquitate, & in Diœceſibus ampliſſimis, *& dec. 1237. num.
2. & ſeqq.* & re maturè perpenſa reſolvit S. C. C. *in Valven.
ſeù Sulmonen. 11. Februar. 1696 ad dub. 2. 5. & 7. & 5. Maii
d. anni 1696 ad 3. dub.* ut patet *ex Lib. 46. Decr. fol. 17. & 37.*

Huic Juris aſſiſtentiæ mirabiliter favet pluſquam cente-
naria conſuetudo favore Archiepiſcopi, quæ ſola ſufficiens
21 eſſet ad omnem controverſiæ neruum dirimendum, tanquam
optima omnium legum interpres ad *Text in cap. Cùm dile-
ctus de Conſuet.* & firmata per *Rot.* in noſtris præciſis ter-
minis *in dec. 418. n. 1. verſ. Nam pro parte, & ſeqq. & num.
12. cor. Caval. & dec. 115. nu. 4. verſ. Una cum Juris aſſiſten-
tia par. 14. rec.*

Percurrendo namque Scripturas in Secretaria exhibitas,
habemus, quod in omnibus cauſis civilibus, criminalibus,
& mixtis actus Juriſdictionis exerciti fuerunt à præfato Vi-
22 cario Generali Matheranen. non autem à Vicario Ache-
runtino, ſive fuerint Cauſæ, concernentes Eccleſiaſticos,
aut alias perſonas ejuſdem Civitatis Acheruntinæ, ſive
Diœceſanos.

Pro cauſis enim Civitatis Acheruntiæ in Curia Archiepi-
ſcopali Materanen. demandatæ fuerunt executioni Literæ
Apoſtolicæ ſuper diſpenſatione in gradibus prohibitis, ac
23 in proviſione Beneficiorum. Itidem expeditæ Literæ te-
ſtimoniales pro ſtatu libero contrahere volentium; Simi-
liter conceſſæ fuerunt à Vicario Matheranen. atteſtatio-
nes ſuper paupertate. Pariter expeditæ fuerunt Literæ mo-
nitoriales ſuper poſſeſſione, ſeù manutentione. Inſuper cita-
tiones ad Informandum, nec non ad dicendum *cauſam qua-
re*, &c. In Curia Matheranen. fuerunt rei Acherunti-
ni carceribus mancipati, ſive condemnati à prædicto Vi-
cario Matheranen. ac omnes alii actus exercitii, qui
24 plenariam, ac indefinitam Juriſdictionem denotant, ut
ex Catalogo, incipien. ab anno 1591.

Pro cauſis verò aliorum, & ſingulorum Locorum utriuſ-
que Diœceſis, videlicèt, tàm illius, quæ dicitur *di ſopra*,
quam alteriùs quæ dicitur *di ſotto*, in publica forma exhi- 15
bentur adnotationes illorum, qui fuerunt inquiſiti, carce-
rati, & condemnati, ſeù liberati à Curia Archiepiſcopali
Matheranen. non à decem, aut viginti, & infra annis, ſed
à centum, & ultra.

Comprobant hanc veritatem atteſtationes eorundem Ca-
pitulorum, ſeù Clericorum, ac quampluriumarum Commu-
nitatum dictar Diœceſum, qui, nedùm tanquam de facto 16
proprio, ſed quod magis eſt contra eorum proprium com-
modum deponentes, & omnia ſupradicta liberè fatentes,
benè informati præſumuntur, ac plenè probant *Soccin. Jun.
conſ. 61. num. 19. & 20. lib. 2 Surd. dec. 107. num. 5. Rot. dec.
351. n. 15. cor. Ludov & dec. 285 num. 6. cor. Dunoz. Jun. &
dec. 66. num. 38 cor. Cerr & dec.* 220. *num. 18. & 19. part.
17 rec.* ubi, quòd verimilius eſt in his caſibus, quod pro ipſa
veritate, depoſuerint, quam ut ad eorum damnum falſum
dicerent.

Adverſus hæc ſolida fundamenta circa hoc 1. dub. non
relevat deputatio in Vicarium Acheruntin. facta per Ar- 17
chiepiſcopum Spilla in perſonam Nicolai Donati Capper-
ta de anno 16 1. cum titulo Vicarii Generalis nec non
alia deputatio Pro Vicarii, facta per modernum Archie-
piſcopum in perſonam D. Caroli Vulpæ de anno 1703.
qui in Literis patentibus denominatus fuit ProVicarius
Generalis.

Nam ultra quod ambæ iſtæ deputationes reſtrictæ ſunt
ad ſolam Civitatem, ſivè Territorium Acheruntin. ut ex
verbis primæ deputationis, ibi; *Te præfatum Nicolaum Cap-
petta conſtituimus Vicarium Generalem in Eccleſia, & Ci-* 18
vitate Acheruntina, & illius Territorio: & ex aliis reſtri-
ctioribus, notatis in ſecunda deputatione, ibi: *Deputamus
noſtrum Pro Vicarium Generalem in Civitate dumtaxat Ache-
runtina*: Sciendum in facto eſt, quod d. Cappetta depu-
tatus fuit à Archiepiſcopo Spilla in gratiam Leonardi Ca-
tatina, qui erat ſanguine conjunctus cum eodem Archie-
piſcopo, & proinde additus fuit uti *Conſultor*, prout ex
ejuſdem Literis deputationis, & D. Carolus Volpe deſti-
natus fuit ProVicarius à moderno Archiepiſcopo, de tem-
pore, quo iſte permanebat Neapoli, necdum erat ingreſ-
ſus regimen ſuæ Eccleſiæ, & conſequenter non erat in-
ſtructus de ſtatu ejuſdem, ac propterea non mirum ſi in
præfatis duabus deputationibus decorati fuerunt, titulo
Vicarii, ac reſpectivè *Pro Vicar i Generalis*, quæ verba in 19
Literis Patentibus fuerunt poſita honorificentiæ gratia,
dum revera nec dictus Vicarius Cappetta exercuit Juriſdi-
ctionem indefinitam, generalem, & independentem, ſeù
ordinariam, qualis de Jure competeret Vicario Generali,
ex quo & ante, & poſt dict. annum 1611. cauſæ, tam civi-
les, quàm criminales judicatæ fuerant à Vicar. Generali
Matheræ quam circumſtantiam in noſtris præciſis terminis
ad excluſionem qualitatis alterius Vicarii in duabus Eccle- 20
ſiis unitis, conſiderat *Rot. in dec. 418. n. 6. verſic. Sed vide-
batur cor Caval.*

Nec tandem præfatus Carolus Vulpe in minimo ultra
commiſſa ſe immiſcuit, dum aliquæ cauſæ, quæ in iſtis
paucis annis occurrerunt, etiam judicatæ fuerunt in Curia 21
Archiepiſcopali Matheranen. & ultimo loco ipſemet Vica-
rius Vulpe ſub præcepto pœnali mandavit Canonico Jo:
Baptiſtæ Gilio, ac Sacerdotibus Juſtiniano Jacomino, &
Petro Meo Civitatis Acheruntiæ ut ſe conferre deberent ad
Civitatem Matheræ pro nonnullis exceſſibus, ab eis com-
miſſis, & ſignanter pro violenta effractione carcerum Lai-
calium, eximendo ab eis quendam Laicum carceratum, ac
excitando tumultum cum ſonitu Campanarum, vulgò *all'
armi*. Undè admiſſo etiam in his duobus titulo Vicarii, ſeù
Provicarii Generalis; attamen nemo non videt, quod ſit ti-
tulus ſine re, cum facta ſint contraria dictis, & conſequen-
ter dicti Vicarii Acheruntini in effectu fuerunt, & ſunt 22
tantùm Vicarii foranei, qui deputantur ab Archiepiſco-
po arbitrio ſuo, itaut precario nomine exerceant, & dele-
gatam habere dicantur Juriſdictionem *Gloſ in Clement Et
ſi principalis in verb. Foraneo de Reſcript. Hoſtien. in cap.
Romana de Officio Ordinarii* ubi *Fran. de Appellatione
in 6.*

Ex quibus proindè omnes dd. actus Juriſdictionis, quos
exercuerunt Vicarii Acheruntini ſive in civilibus infra ſum-
mam duc. 10. taxatam, & extra d. ſummam ex ſpeciali
commiſſione, ut teſtantur omnes Cleri illius Diœceſis, ſi-
vè in aliquibus aliis cauſis, dicuntur potiùs facultativi, 23
dum in mera voluntate Archiepiſcopi conſiſtit dare Vicario
facul-

Digitized by Google

ſaculeates, amplas, vel coarctatas, vel etiam ipſum crea-
re, *Gloſſ. in Clem. 2. verb. Per Elect. de Reſcr.* & fuſiùs *Card.*
de Luc. de Juriſdict. diſc. 98. n. 15 ibi: *Non datur, niſi unicum*
Tribunal Epiſcopale, & Officiales locales, quamvis honoriſi-
centiæ gratia eundem habeant titulum Vicarii Generalis, re-
veratamen ſunt Vicarii foranei, ſolumque Epiſcopo volente,
24 *non autem invito, verificatur duplicitas Vicariorum, & Tribu-*
nalium in duabus Cathedralibus, vel Diœceſibus æquè, & prin-
cipaliter unitis, & diſc. 54. n 7.

In omnem verò caſum *quatenus etiam conſtaret quandoque*
Epiſcopos pro unaquaque Diœceſi deputaſſe Vicarios Generales,
25 *ex deputationibus hiſce, tanquam merè facultativis, nulla ad-*
verſus ipſos allegabilis eſt conſuetudo ſive præſcriptio ſunt ver-
ba *Rot in d. dec. 1236. n. 6. cor. Emer. Jun* ubi concordantes
allegantur, quibus addimus *dec. 115. n. 21. par. 14. rec.*

Neceſſe autem fuit Archiepiſcopis Matheræ reſidere ibi-
que Tribunal conſtituere, cùm Civitas Matheræ ſit caput
Provinciæ Lucaniæ, familiarum nobilitate, Populi nume-
ro circiter animarum 18. mil. habitationum commodita-
te, ac Cleri, tàm Sæcularis, quàm Regularis aſſiſtentia,
adeò inſignis, & conſpicua, ut etiam capax reddi poſſit re-
26 ſidentiæ proprii Principis, prout teſtatur *Fecc. de Subfeud.*
tit. de Archiep in effectu anno 477. per plures menſes inibi
moram traxit Rex Ferdinandus, ubi Pragmaticam edidit
contra blaſphemantes, quæ eſt *la ſeconda* in ordine in anti-
quis; Ex ann. 1092. etiam Summus Pontifex Urbanus II.
Matheræ per aliquod tempus commoratus fuit, ut tradit
Lupus Protoſpat. in ſuo Cronica, ex quibus mota fuit S. C. C.
anno 1628 ad demandandum, ut Matheræ Synodus Provin-
cialis celebraretur.

E contra verò d. Civitas, ſeù Oppidum Acheruntiæ omni
ex parte infeliciſſimum eſt, ſive ob aeris inſalubritatem, ſi-
27 ve ob exiguum numerum Populi, conſiſten in 158. foculari-
bus, & Presbyterorum in numero 55. Non adeſt in eo Pala-
tium, ſeù domus Archiepiſcopalis: Non Carceres Eccleſia-
ſtici, ita ut vix neceſſaria ad humanum victum ſufficientia
ibidem reperiantur; Et proindè quatenùs etiam conſtitui
vellet in d. Civitate Acheruntiæ Vicarius Generalis, adhuc
non expediret ob deficientiam Miniſtrorum neceſſariorum
ad Juſtitiam miniſtrandam, quæ omnia fuerunt recognita
etiam de tempore Sixti IV. ut ex ejus Breve in Secretaria ex-
hibito, Non reperiuntur paritèr ibidem Carceres ad deti-
nendas delinquentes; Non advocati, ſeù Procuratores ad
28 Reos patrocinan & defenden. Unico verbo deficiunt omnia
neceſſaria pro juſtitiæ recta adminiſtratione, ut conſideran-
do ſolum defectum Carcerum non tutorum in terminis fir-
mavit *Rot. in d. 215. n. 15. in fine par. 14. rec.*

Tandem non relevat, quod in Synodo, celebrata pro u-
traque Diœceſi ab Archiepiſcopo del Ryo Prædeceſſore,
deputati fuerint Examinatores Synodales Acheruntini, ſe-
paratim a Matheraten. ibi: *Examinatores Synodales Mathe-*
29 *raten. noſter Vic. & Aud. Gener. &c. Acheruntini &c. noſter*
Vic. Gen. &c. Diœceſani Bartholomæus Ferrari &c. Quia iſta
diſtinctio *Matheranen. Acheruntin. & Diœceſani* non refertur
ad diverſitatem Examinatorum pro unaquaque Diœceſi,
ſed denotat ſolum qualitatem, ſeu originem perſonarum
quas honorare voluit d. Archiepiſcopus eligendo Examina-
tores ex omnibus Locis, nemquè ex Civitate Mathe-
ræ, ex Civitate Acheruntina, & ex Diœceſanis qui Sy-
nodo interfuerunt, non autem, quod Civitas Acheruntina
conſtituat diverſos Examinatores ſicut non fuerant acta Sy-
nodolia ſeparata, quia unica Synodus pro utraque Diœceſi
celebrata fuit. Neque tenetur Epiſcopus duarum Eccleſia-
30 rum unitarum ſeparatos, & diſtinctos deputare Examinato-
res Synodales, ut obſervat *Card. de Luc. de Juriſd diſc. 36. n.*
6. & firmavit *Rot in dec. 185. n. 13. cor Emer. Jun.* ubi illam
adducit optimam rationem. quod Eccleſiæ unitæ reſpectu
Epiſcopi habentur pro ùna, *& dec. 1236 n. 1. cor. Eodem,* & re-
ſolvit *S.C.C. in Valven. 11. Feb. 1696. ad 7. dub.*

Pro favorabili reſolutione, ſecundi dubii, concernentis
exactionem emolumentorum Cancellariæ, neceſſe eſt in fa-
cto præmittere, quod à tempore, cujus initii hominum me-
31 moria non extat, quidam Epiſcopus Nucerinus, Diœceſis
Matheræ Apoſtolicus Viſitator, taxam dd. emolumentorum
determinavit, & ſtabilivit, & ab ipſo ſcriptam, in Curia Ar-
chiepiſcopali aſſervari mandavit: Cùm autem ob temporis
diuturnitatem lacera appareret, proindè Archiepiſcopus
Lanfrancus eam tranſcribere fecit anno 1668. circiter à Can-
tore Julio Cæſare Ferrario ejus Vicario Generali, qui erat
æquè peritus, ac doctus Curialis, exindéque nuncupari cæ-
32 pit Taxa Archiepiſcopi Lanfranchi, qui revera fuit re-
ſtitutor, non autem Author dictæ antiquæ Taxæ, ut eſt
notoriam in illa Civitate, & concludentes juſtificamus in
Secretaria.

Quicquid autem ſit circa hanc traditionem certum eſt,
d. Taxam multò ante publicationem Innocentianæ obſer-
vatam fuiſſe, & juxta eam regulatam exactionem emolu-
mentorum Cancellariæ pro utraque Diœceſi, abſque eo,
quod in Synodo fuerit revocata, imò potiùs confirmata.
Undè ob hanc acceptationem Cleri, & Populi acquieſcen- 34
tiam ſucceſſivam per ſpatium 40. & ultra annorum, etiam
in futurum obſervanda videtur, attento præſertim, quod di-
cta Taxa Lanfranchi, data in manibus Em. Ponentis, cohæ-
ret Innocentianæ, ut recognoſcere, & huic Sacroſancto Se-
natui referre dignabitur idem Em. Ponens.

Nec conqueri poteſt Capitulum Acheruntin. quod exi-
gantur à Miniſtris Curiæ Archiepiſcopalis Matheræ aliqua
emolumenta pro depoſitionibus Teſtium, ac aliis actibus,
ſuper ſtatu libero contrahentium; Quia, cùm ante contra- 34
ctum matrimonii per verba de præſenti, neceſſaria ſint di-
cta requiſita, juxta generales Inſtruct. SS. Inquiſit. directa
omnibus Archiepiſcopis, & Epiſcopis, impreſſas in Bul-
lario Romano, & approbatas à Clem X. in ejus *Conſtit.*
13. & per extenſum regiſtratas apud *Card. de Albit de Incon-*
ſtant. in Fid. lib. 1. cap. 36. à num. 100. proindè æquum, &
juſtum eſt, ut Miniſtri, pro eorum labore congruam merce-
dem recipiant, ſe uniformando circa hoc cum dicta Taxa
Innocentiana, qua interdicitur exactio ſupra ſummam ju- 35
liorum decem cum dimidio monetæ Romanæ, quot hodiè
circiter, imò minus conſiſtunt caro lenos 15. qui ſolvuntur
dd. Officialibus Cancellariæ, non autem infra d. ſummam,
unde neſcimus videre de quo in hac parte conqueri poſſit d.
Capitulum Acheruntinum.

Nec valet replicatio, quod de præterito non fuerunt ad-
hibita tot requiſita pro matrimoniis contrahendis inter Ci-
ves; Si enim ob incuriam prædeceſſorum Miniſtrorum non
fuerunt ad praxim reductæ, neque obſervatæ dd. Inſtructio-
nes, ob quam cauſam aliqui contrahebant Sponſalia per
verba de futuro cum pluribus mulieribus, & poſtea, decepta
una cum qua forſan copulam habebant, vel aliquid ſimile ſibi
licitam faciebant, aliam per verba de præſenti in Uxorem du-
cebant, prout recognovit in actu S. Viſitat. modernus Ar-
chiepiſcopus, proptereà ad hujuſmodi inconvenientibus ob- 36
vian. dd. Inſtructiones adamuſſim obſervari mandavit, li-
cèt quoad exactionem emolumentorum præceperit ſuo Vi-
cario, ut in nihilo ſolitum immutaret, non obſtante majori
labore, qui hodiè fit à dd. Miniſtris in examinando idoneos
teſtes ad formam dd. Inſtructionum.

Reſpecta verò 3. dubii in quo quæritur, an Archiepiſco-
pus teneatur impendere uſque ad quartam partem reddi- 37
tuum menſæ Archiepiſcopalis Acheruntin. pro ſuppellecti-
libus, & reparatione ejuſdem Eccleſiæ; dicimus, dubium
hoc duas continere partes, tempus videlicet præteritæ Se-
dis vacantis, & futurum; Ad neutram verò obligationem cre-
dimus teneri.

Quo enim ad tempus futurum, ſciendum eſt d. Archiepi-
ſcopum ex redditibus capitularibus ſeu fidelium oblatio-
nibus, quas exigit Capitulum Acheruntin. non percipere
quartam illam partem, vel portionem Canonicam, de qua
loquuntur *Text. in Can Decrevimus* 10 *quæſt. 1. in Can. Unio* 38
10. qu. 3 in Can. Conceſſa, in Can. Quatuor, & aliis, deman-
dantes ex hujuſmodi oblationibus quatuor eſſe faciendas
partes, *quarum una ſit Pontificis, altera Clericorum, tertia*
pauperum, quarta fabricis applicanda: Ex quo ſequitur, eun-
dem Archiepiſcopum nullatenùs teneri ad expendendum uſ-
que ad quartam partem redituum d Menſæ. In tantum enim
in his caſibus obligatur ad dd. onera, in quantam aliquod
ſentit commodum, ſed utile ex eiſdem redditibus, ſeu obla-
tionibus, unde hac ratione ceſſante, ad id cogi de jure non 39
poteſt, at probat *Bellet. Diſquiſ. Cleric par. 1. tit. de Cleric*
deb. §. 13. n. 15. ibi: *Superaſcriptorum ea ratio eſt, nam cùm E-*
piſcopus, qui habet curam ſuæ Eccleſiæ, habeat illius commo-
dum, æquam eſt, ut etiam ſolus patiatur incommodum, ſaltem qua-
ad quartam partem, à Canone deputatam, neq, ferendum eſt, ut
quis lucrum percipiat, & onus ſubire recuſet, & n. ſeqq. adver- 40
tit, ad id teneri etiam Canonicos ex redditibus ſuarum Præ-
bendarum, ea ratione, *quia ex ipſa Eccleſia hoc eſt à ſuis Præ-*
bendis, quæ ipſis jure Eccleſiæ debentur, magnum commodum
percipiunt æquum eſt ut etiam onus Eccleſiæ ſentire debeant.

Quæ juris diſpoſitio magis ſibi locum vindicat in noſtro
caſu, in quo talis obligatio ſubminiſtrandi Eccleſiæ Ache-
runtinæ omnia neceſſaria pro ſuppellectilibus, & repara-
tione Eccleſiæ, ortum habuit à quadam unione reddituum 41
Beneficii S. Mariani, facta Menſæ Archiepiſcopali de an-
no 1641.

no 1621. ſub regimine Card. Spinulæ Archiepiſcopi Ma-
teraneo. Undè nullo modo poteſt dicta obligatio extendi
ad quartam partem redditunm Menſæ Archiepiſcopalis, ſed
ſolùm ad menſuram fructuum d. Beneficii, cùm nemo tenea-
tur ultra vires illius, à quo ratio actionis promanat, ad *Te-
xt in l. Quidquid adſtringendæ ff. de Verb. obligat. & in leg.
Si ſtipulatus §. Chriſogonus ff. Eodem Rot. dec 3. n. 27 cor. Bich
& dec. 634 n. 6. cor. Emer. Jun. & dec. 39 nu. 5. par. 11. & deciſ.
408. n. 3. par 19. rec.*

Et hoc probabiliter fuit motivum, quare Archiepiſco-
pus de Ryo, prædeceſſor moderni dictam quartam partem
non impenderit ad beneficium d. Eccleſiæ, non obſtante,
quod per 25. circiter annos, laudabiliter præfuerit Eccleſiæ
42 Matheranen. Unde ſi præfatus prædeceſſor, ad quem ſpe-
ctaſſet providere Eccleſiæ de neceſſariis, quatenùs hæc obli-
gatio pro quarta parte, ad quam extendi prætenditur, mi-
litet de jure, non expendit d. ſummam, neque modernus Ar-
chiepiſcopus ad id compellendus eſt in futurum.

Multoque minus pro tempore Sedis vacantis, quia cum
neceſſitas Eccleſiæ orta fuerit de tempore prædeceſſoris, qui
opulentam hæreditatem reliquit, contra ipſam Capitulum
43 dirigere poteſt greſſus ſuos, non autem contrà modernum
Archiepiſcopum; Non obſtante, quod fructus dicti anni
perceperit, nam dd. fructus Sedis vacantis ex Regia muni-
ficentia in Epiſcopatibus nominationis Regis Catholici in
Regno Neapolitano, qualis eſt noſter, ſpectant ad Succeſ-
ſorem vigore concordatorum inter Sedem Apoſtolicam, &
Regiam Cameram, & propterea immunes eſſe debent à ſo-
lutione illius debiti, quod contractum fuit ab Archiepiſco-
44 po prædeceſſore, dum iſte noluit providere Eccleſiæ Ache-
runtinæ, ex qua negligentia, ut ità dicam, cauſata fuit ne-
ceſſitas d. Eccleſiæ, quæ hodiè reparari prætenditur à moder-
no Archiepiſcopo, qui ex mera liberalitate erga ſuam Spon-
ſam impendit non levem ſummam, licèt non teneatur ultrà
vires redditunm d. Beneficii S. Mariani, prout reſpondet l
ſperamus.

Quæ omnia eo fortiùs militant, ſi conſiderentur amba-
rum Eccleſiarum, & Diæceſum redditus, quæ adeò tenues
ſunt, ut, detractis neceſſariis oneribus, nec etiam ſufficiant
pro congrua Archiepiſcopi ſubſtentatione quod manibus
palpatur ex juſtificationibus exhibitis in Secretaria, ex qui-
bus habetur, redditus utriuſque Eccleſiæ duobus annis, qui-
bus illam rexit modernus Archiepiſcopus, aſcendiſſe ad ſo-
45 los duc. 4111. 90. monetæ Regni, itaut annuus fructus calcu-
lentur ad duc. 2055. 80. ſimilis monetæ. Detrahendo autem
ex d. ſumma duc. 2055. annuas penſiones conſiſtentes in du-
catis 1300. quibus gravatæ reperiuntur dd. Eccleſiæ, nec non
alias expenſas, quæ in dd. duobus annis erogatæ fuerunt in
favorem, tàm Eccleſiæ Acheruntinæ, quàm Matheranen.
vix remanent liberi duc. 600. circiter d. monetæ Regni, quæ
neque etiam ſufficit pro congrua alimentari.

Unde per modum diſcurſus admiſſa, ſed nunquam con-
ceſſa præfata obligatione expendendi quartam partem red-
46 dituum in beneficium ſuarum Eccleſiarum, id intelligitur
ſemper deducta eadem congrua alimentari, quæ omnibus
aliis oneribus, & expenſis præferenda eſt, ut probat *Card. de
Luc. de Penſion. diſc. 16. num. 7.* & pluries firmavit *Rot.* ut
videre eſt *in dec. 12 n. 5. & 6. dec. 351. eiſd. n. & dec. 389. n.
23. & 34. par. 18.* ubi quod hoc privilegium dicitur imparti-
tum toti Ordini, & Dignitati Epiſcopali: *nè propter mendi-
citatem, & ægeſtatem à ſuis Diæceſanis contemnatur, quorum
venerationem ipſi puram, & incorruptam præſervare debent, &
nè impediatur animarum curæ invigilare.*

Præſertim dum Archiepiſcopus non reſidet in aliquo par-
vo Oppido, ſed in ipſamet inſigni Civitate Matheræ, quod
47 eſt caput Provinciæ in eaque ejuſdem Præſes, & Regiæ
Audientiæ Miniſtri moram faciunt, quæ circumſtantia pro
taxanda quantitate congruæ alimentaris præ oculis haben-
da eſt, ut in ſpecie obſervat *Card. de Luc. de Penſ. diſc. 56.
n. 4.* & firmavit *Rot. d. dec. 351. n. 3. par. 18. rec.* Reflecten-
48 do etiam ad ingentia debita, quibus modernus Archiepiſ-
copus adſtringitur, ob magnas expenſas in expeditione
Bullarum, ac in reparatione Palatii Archiepiſcopalis Ma-
theranen. penè deſtructi, ex quo a 50. circiter annis Ar-
chiep. Prædeceſſores coacti fuerunt habitare in Seminario
Enixis precibus ſupplicantes circumſtantiam hanc præ ocu-
lis habere, ne Archiepiſcopalis dignitas vileſcat, neque
potiùs figuram Parochi, quàm Archiepiſcopi, & Metro-
politani faciat, prout uſque adhuc feciſſet niſi Acherunti-
na Eccleſ. Matheranenſi fuiſſet unita; Itaut mirum certè
videatur, quod hodie Acheruntini in tanti beneficii recom-
penſationem ſuperaddere prætendant Archiepiſcopo d. onus
expendendi quartam partem illorum miſerabilium redi-
tuum, cum præjudicio propriorum alimentorum, ei ſubmi-
niſtratorum ab Eccleſia Matheranen. quæ in tali caſu nec 49
etiam ſufficentes haberet redditus, & Archiepiſcopus à dua-
bus Eccleſiis unitis, nec etiam congrua recipere poſſet ali-
menta, in propriæ dignitatis adeò conſpicuæ præjudicium,
quod permittendum nullatenus eſt, ut in terminis firmavit
Rot. in dec. 351. n. 1. & ſeq. par. 18 rec. ubi *n. 7.* concluſionem
ampliat *etiamſi Epiſcopus habeat aliundè undè vivere poſſit,
quia qui altari inſervit de altare vivere debet.*

In eadem Cauſa.

GRatis ubique aſſeruntur multa circa majorem nobilita-
tem Eccleſiæ, & Civitat. Acheruntinæ, reſpectu Ec-
cleſiæ, & Civitatis Matheræ, quæ licèt nullam habere vi- 50
deantur cum noſtris dubiis connexionem, non poſſunt ta-
men abſque congrua reſponſione prætermitti.

Non igitur ſubſiſtit, quod Matheranenſis Eccleſia in Ca-
thedralem erecta fuerit poſt Acheruntinam, dum conſtat,
illam, vel antea, vel ſaltem contemporaneè ad eandem A-
cheruntinam decoratam fuiſſe Cathedralitatis honore, ad
quod demonſtrandum in teſtem omni exceptione majorem 5
adducimus Patrem Eccleſiaſticorum Annalium anno 968.
§. *Niceforus* ſequentibus verbis: *Scribit itaque Polieuctus. Con-
ſtantinopolitanus Patriarcha, privilegium Hydruntino Epiſco-
po, quatenùs ſua authoritate habeat licentiam Epiſcopos conſe-
crandi in Acirentila, Turcico, Gravina Matheria, & Tricari-
co qui ad conſecrationem Domini Apoſtolici pertinere videntur.*
Et in effectu anno 998. Matheranenſis Epiſcopus interfuit, 52
ſeque ſubſcripſit Concilio Romano, referente *Philippo La-
beo tom. 9.* ibi: *Joannes Materaxenſis Epiſcopus.* Anno 1024.
alter Epiſcopus Matheranenſis, nomine Stephanus, refer-
tur ab *Antonio Caracciolo in Lib.* cui titulus: *Nomenclatura
ad quatuor Regni Chronologos, verb. Stephanus.* Prout etiam
anno 1065. adducitur publicum Inſtrumentum confirmatio-
nis cujuſdam donationis favore Epiſc. Matheranenſis à 53
Rot. in dec. 797. ſub n. 2. par. 4. diverſ.

Quod autem contemporaneè pariter ad Eccleſiam Ache-
runtinam erecta fuerit in Metropolitanam Eccleſia Mathe-
ranenſis, infertur ex Anonimo Caſſinenſe in ſua *Chro-
nologia Regni Neapolis*, ubi refert in conſecratione Eccleſiæ
Montis Caſſinenſis, facta ab Alexandro II. anno 1071. in- 54
terveniſſe Arnaldum, qui ſe ſubſcripſit uti *Acheruntinus
Epiſcopus. Philippus autem Labbè in tom. 1. Concil.* refert,
eundem Alexandrum II. univiſſe Archiepiſcopatum Ma-
theranenſem cum Archiepiſcopatu Acheruntino aſſerens:
*Acheruntino Archiepiſcopo, Cirenza, cui junctum Mathera-
num, Mathera vocant, jam à tempore Alexandri II.* Idque
ex eo etiam evidenter deducitur, quod anno 1051. Eccleſia
Acheruntina numerabatur inter alias Eccleſias Suffraga-
neas Salernitanæ, ut videre eſt apud *Baronium in ſuis Annal.* 55
d. anno 1051.

Nec minoribus præfulſit qualitatibus Matheranenſis Ci-
vitas in reſpicientibus temporalia dùm de illa ſcripſit: *Guil-
lelmus Apulienſis*, qui floruit tempore Normannorum, & 56
illorum geſta compilavit, *lib. 1. fol. 9.*

Poſt hæc Matheram, qua fixa fuiſſe, feruntur
Pæni Caſtra Ducis, cum ſubderet Annibal Afris.
Italiam Maniacus adit.

Eandemque munitiſſimam Urbem uſque ab anno 866. voca-
vit Card. Baronius, in cujus comprobationem refert *Pan- 57
dulphus Collenuccius in Hiſtor. Regn. Neap.* Conſtantium Im-
peratorem, jam victoriis clarum, ob multas Alias Urbes in
illa Provincia expugnatas, coactum fuiſſe obſidionem tolle-
re ab eadem Civitate Matheræ anno 612. poſt multos men-
ſes arctiſſimæ obſidionis. Fuit enim inexpugnabilibus cincta
muris, priùs à Q. Cecilio Metello, & deindè ab Octaviano
Auguſto reſtaurata, quod referunt etiam *Octavius Beltranus
in Deſcript. Regni Neap. & Ughellius in Ital. Sacr. tom. 7. ſub
titul. de Archiepiſcopo Matherano;* Quibus claſſicis Hiſtoricis
omnis præſtanda eſt fides juxta *Textum in l. 1. in princ. ff. de
Offic. Præfid.* & firmata per *Rot. in dec. 77. n. 2. cor. Emer. Sen.* 58
& dec. 316 n. 6. par. 14. rec. In quo florido ſtatu de præſenti
etiam reperitur, ut concludenter, & authenticis Scriptoris
juſtificatum hodiè fuit.

E converſò autem, quod Acherentiæ Oppidum ſit nimis
anguſtum Caſtrum, & potiùs Avium nidus in excelſo
Monte, notorium eſt, & notavit *Horat. in Ode 4. lib. 3.* his 59
verbis.

Mirùm, quod foret omnibus,
Quicumque celſæ nidum Acherontiæ.

Ubi

Ubi ad rem illius egregius commentator *Joan. Fabriu. fol.*
mihi 563. ait: *Nidum Acheruntiæ , Queſto è un Caſtello nel-*
la Lucania piccolo, fatto ſopra un alto Monte ; Chiamalo nido ,
60 *perche egli è piccolo, & in sù un Monte tanto alto, che pare un*
nido d'un uccello in sù un albero. Cum quibus concordant *Phi-*
lip. Cluver. in ſua Ital. ibi: *Circa Venuſiam eſt Oppidum Ache-*
runtiæ, vulgò Cirenza. Proſper Pariſius *Numiſmat. magn.*
Græc fol. 28. ibi: *Acheronte , Urbs deleta inter Pandoſiam , &*
Euphemiam. Et, antiquioribus omiſſis, *Mich. Ant. Bau-*
61 *dran. in Addit. ad Lexicon. Phil. Ferrar. verb. Acherontia*, ibi:
Deficit in dies , eſtque parva admodùm. Et *Card. de Luc. in*
Miſcell. diſc. 26. *num.* 1. ibi: *In Civitate Matheranenſi , quæ*
62 *longè majorem incomparabilitèr Populum , & Clerum habet ,*
quàm Acheruntina, pænè depopulata ; qualem deſcribunt
etiam hodiè multi teſtes, quorum depoſitiones exhibitæ fue-
runt.

Deveniendo modò ad contrarias objectiones dicimus, quod
poterat omitti exageratio *deciſ.* 204. *cor. Millin.* In illa enim
diſputatus fuit toto cœlo diverſus articulus , majoris , vel
63 minoris extenſionis Diœceſis Acheruntinæ , non quidèm
intèr Archiepiſcopum, ſed inter Univerſitates , & Capitu-
la Matheræ, & Acheruntiæ, quod remanet manifeſtum ex
ſola illius lectura, combinata cum *dec.* 797. *par.* 4. *div.* quæ
ità ſummatur, *Civitas Matheræ , & illius Epiſcopatus*
quantum ſe extendant, A qua deciſione receſſum fuit in *d.*
64 *dec.* 204. *coram Millin.* cujus ſummarium tale eſt , *Probatur*
quaſi poſſeſſio Eccleſiæ Acheruntinæ de pluribus Locis , uti de
Diœceſi.

Pro cujus deciſionis inapplicatione præmittendum eſt in
Facto, quod antiquis temporibus introducta in Rota con-
troverſia inter Civitatem, & Capitulum Matheranum ex
65 una, & Civitatem, & Capitulum Acheruntinum ex alia,
circa pertinentiam diverſorum Oppidorum ad unam, vel
alteram ex dd. Diœceſibus denominatorum *della Dioceſi di*
Baſſo, & Matheræ Civitati vicinorum *cor. Gyptio* tres ema-
narunt deciſiones favore Capituli, & Civitatis Matheræ ,
quarum duæ referuntur in *cit. deciſ.* 797. *part.* 4. *div.* & hodiè
ſunt impreſſæ *ad ornat. Card. de Luc. de Juriſdict. in Mantiſ-*
ſa le 11. & 12. in quibus Rota fuit in ſenſu, præfata Oppida
66 pertinere ad Diœceſim Matheræ, etiam tanquam magis
propinqua, & cohærentia eidem Civit. Matheræ, & ſatis
diſtantia ab illa Acheruntiæ.

Reaſſumpta verò eadem Cauſa anno 1600. *cor. Millin* tem-
pore Sedis vacantis, quæ teſte *Ughell. in Ital. Sacr dicto tom.*
7. *tit. de Archiep. Acherunt. & Matheran.* duravit uſque ad an-
num 1605. tranſportatiſque aliquibus informibus juribus, nec
etiam informante Procuratore Cap. & Civitatis Matheræ,
67 receſſum fuit à dd. tribus deciſionibus coram Gyptio , cum
reſcripto: *Conſtare de quaſi poſſeſſione Eccleſiæ Acheruntinæ*
in his decem Locis , de quibus agitur uti de Diœceſi, & eidan-
dum eſſe mandatum de manutenendo, ut videre eſt *in d. dec.*
68 503. *num.* 1. *cor. Millin.* in qua tamen ſe declaravit expreſſè Sa-
cra Rota, talem reſolutionem cœpiſſe: *cum præſupppoſito ,*
quod jura ſint in forma probanti, ut legitur in principio ejuſ-
dem deciſionis; Ex quibus patet manifeſtè , acta hujus ju-
dicij, uti inter alios geſta, afficere nullatenùs potuiſſe Ar-
chiepiſcopos, in illo, nec citatos, nec ullam partem fa-
69 cientes *leg. De unoquoque ff. de Re indicat. leg. Modeſtinum.*
Digeſtis de Exception., *& toto titulo Codic. Res inter alios*
acta.

Meritò autem in eodem Judicio citati non fuerunt dd. Ar-
chiepiſcopi, neque in illo partem aliquam habuerunt, quia,
70 quid quid ſit inter ſubditos duarum Eccleſiarum, inter ſe æ-
què principalitèr unitarum, reſpectu Epiſcopi illæ dicuntur
una, & eadem Diœceſ. ut probavimus ſup.

Et hęc eſt ratio quare, *d. dec. Millin.* & conſequutivum
mandatum de manutenendo, nunquàm allegatæ fuerint ab
Acheruntinis contra Archiepiſcopos, ut concludentèr fuit
hodiè demonſtratum ex innumeris actibus Juriſdictionalibus,
tam antè, quàm poſt dictam deciſionem indifferentèr exer-
citis in omnibus Locis utriuſque diœceſis per unicum Vica-
rium Generalem, reſidentem in Civitate Matheræ.

Cùmquè non agatur de uno, vel altero particulari actu,
71 ſed de infinitis ferè Proceſſibus, nimis impropriè prætendi-
tur, illos fuiſſe geſtos abſque ſcientia, & acquieſcientia A-
cheruntinorum, & propterea uti clandeſtinos nullatenùs eſ-
ſe attendendos; Agitur enim de tempore pluſquàm cente-
nario, deque innumeris ferè actibus, reſpicientibus cauſas,
tàm civiles, quàm criminales, ac materias, tàm ſpiritua-
72 les, quàm profanas; Implicat propterea, quod geſti fuerint
inſcijs Acheruntinis, qui illorum magna pars fuerunt, ſivè
petendo diſpenſationes, ſivè inſtando pro exequutione Bul-
larum, ſivè ſupplicando pro abolitione Proceſſuum, ſi-
vè demùm luendo pœnas, in ipſis comminatas, & in-
flictas.

Eo autem magis prędicta emicant, quo nullus exadverſo
oſtenditur actus eodem tempore à Vicariis Acheruntinis ex-
ercitus, itaùt non abs re iterùm juvet hic repetere, quod veri- 73
tatem hanc controvertere, ſit ſolem denegare in meridie.

Poterat verò ad hunc effectum omitti exageratio, quod de
tali effectuatione, & actibus teſtatur *Card. de Luca de Ca-*
non. diſc. 26 *num.* 12. & 13. dum illius ſola lectura oſtendit, lo- 74
quutum fuiſſe de actibus, exercitis à Vicariis Capitularibus
Sede vacante, qui non ſunt noſtri termini Proindeq; etiamſi
in dicto Judicio citatus fuiſſet Archiepiſc. ipſoque contradi-
cente obtentum fuiſſet d. mandatum, quod uti evidenter fal-
ſum, abſolutè negamus, adhùc ſemper verum eſſet, quod
uti ineffectuatum in nulla prorsùs conſideratione habendum 75
eſſet, ut in ſpecie loquendo de alio judiciali actu, ſeù Sen-
tentia, firmavit *Rota in dec* 661. *n.* 5. *cor. Pamphil.*

Ex eò autèm, quod dd. actus Juriſdictionales ſint interpo-
lati, in bona conſequentia nihil aliud infertur, quàm, quòd
Acheruntini non continuò, ſed interpolatè delicta patra-
runt; Ad noſtrum verò effectum ſat eſt, quod eo ipſo, quod 76
adfuit neceſſitas procedendi contra ipſos, id fuerit ad praxim
redactum, conſiderando, non tàm actus, qui à voluntate
pendebant, quàm cauſam, ſeù fontem procedendi, in Ar-
chiepiſcopis pro tempore reſidentem, juxtà regulam, de qua
Poſth. de Manut. obſer. 73 *à n.* 165. & *Rot. dec.* 278. *n.* 7. *cor. Eich.*
& *dec.* 197. *n.* 2. *cor. Emer. Jun.*

Ex quibus retorquetur potiùs *dicta dec.* 204. *Millin.* Si enim
in illa vigore aſſertorum jurium, quæ nec etiam erat in for-
ma probanti, & concernebant unum, vel alium actum Ju- 77
riſdictionis in Oppidis controverſis, conceſſa fuit Acherun-
tinis manutentio ad excluſionem Matheranorum, illa multo
magis concedenda videtur hodiè moderno Archiepiſcopo,
qui per innumeros actus docet, ſe eſſe in pluſquàm centena-
ria poſſeſſione exercendi Juriſdictionem in Acheruntinos
per ſuum Vicarium Generalem, reſidentem apud ipſum in
Civitate Matherę; Juncto pręſertim titulo talis poſſeſſionis,
& juris aſſiſtentia, de qua ſupra *n.* 7.

Quoad Examinatores Synodales repetimus, Epiſcopum
duarum Eccleſiarum unitarum non teneri illos ſeparatim de-
putare pro unaquaque Diœceſi ex illa convincenti ratione,
quod Eccleſiæ unitæ reſpectu Epiſcopi reputantur pro una, 78
quam ad noſtrum pręciſum effectum adducit *Rot. in dec.* 185.
n. 12. & *ſeq. cor. Emer. Jun.*

Nec oppoſitum probant contrarię Scripturę ibi: *In Exa-*
minatores Synodales. Acheruntini Vicarius , & Auditor Ge-
neralis &c. Punctum enim non debet poni poſt, ſed antè *Ache-* 79
runtini, ad hoc, ut Grammatices regulę non pervertantur,
& oſtendatur dictorum verborum verus ſenſus, qui eſt, quod
in Examinatores Synodales deputati fuerunt Acheruntini,
Matherani, & Diœceſani, quę verba in publica atteſtatione,
data in manibus Eminentiſs. Ponentis, poſita leguntur in me- 80
dio, ad denotandam Patriam Examinatorum, & indifferen-
tiam Archiepiſcoporum erga omnes Subditos, tales Exami-
natores eligendo, nedùm ex utraque Civitate, ſibi ſubdita,
ſed etiam ex Diœceſanis.

Verum eſt, quod Auditor SS. per modum proviſionis de-
crevit, redditionem rationis ab aliquibus ex Acheruntinis
faciendam eſſe in Civitate Acheruntiæ coram Delegato ab
Archiepiſcopo; Id tamen fecit ex eo, quia nimis longum, 81
& periculoſum erat tranſportare ad Civitatem Matheræ om-
nes illos originales Libros, qui recognoſci debebant per de-
cem annos, in quibus Computa revidenda erant. Ex hoc
autèm proviſionali, & æquitativo decreto, nihil inferri po-
teſt ad noſtram controverſiam ex firmatis per *Rot in dec.* 218. 82
n. 11. *cor. Priol.* & *dec.* 38. *n.* 31. *par.* 9. *rec.*

Mirum tandem eſt, quod exageretur contra Archiepiſco-
pum continuatio illa exercitii ſuę Juriſdictionis, in qua ab im-
memorabili tempore reperitur, mediante tranſmiſſione ſpe-
cialis Delegati ad capiendam informationem de pluribus de- 83
lictis, ultimo loco ab ipſis patratis; Non enim pendente hac li-
te impunè eis permitti debet, carceres frangere, à fortiis Cu-
rię carceratos eximere, tumultus excitare, & pejora peragere;
Supplicantes obſervare illarum naturam in hoc parte nimis
proclivem ad ſimilia tentanda, ut patet ex Scripturis, in Se-
cretaria exhibitis, in quibus non poteſt ſine horrore ſub oculis
haberi attentatum illud homicidii in perſonam ipſiuſmet Ar-
chiepiſcopi Spiliæ.

Quoad 2. dub. Taxa, quæ in noſtra Diœceſi tribuitur Ar-
chiepiſcopo Lanfranco, innititur authoritati Apoſtolicæ 84
Sedis, uti facta ab Epiſcopo Nucerino Viſitatore Apoſto-

lico, quæ proindè ſervanda videtur, quia Innocentiana abo-
levit quidèm alias, ordinaria Epiſcoporum authoritate fa-
ctas, non autem delegata Apoſtolicæ Sedis facultate confe-
ctas; Et hæc forsàn eſt ratio, quare illa in præteritum reli-
gioſiſſimè ſemper ſervata fuit, nemine penitùs, pænituſquè
reclamante. In omnem verò caſum, quatenus EE. PP. pla-
ceat demandare exequutionem Taxæ Innocentianæ, hæc
85 in omnibus ſervanda erit, & conſequenter etiam in ea par-
te, in qua reſpicit matrimoniorum celebrationem. Circa
quam ſola lectura *Inſtruct. Congreg. SS. Inquiſit. num. 7. 8.* &
alibi, oſtendit illas ſervandas etiam eſſe inter Cives, deman-
dando, ibi: *Interrogetur, an contrahere volentes ſint Cives,
vel exteri*, & ibi: *Si reſponderint &c. eſſe Cives, interrogetur ſub
86 qua Parochia* In quorum verborum conflictu prorſus vanę re-
manent contrariæ criticationes ad ſuadendum oppoſitum.

Obiter notando hic circa liberam illam Ceræ laboratæ,
quæ unicè prætenditur præſtari pro celebratione matrimonii,
novum modum conficiendi Summarium, exhibendo quaſ-
87 dam particulas neſcio cujus *Scartafaccij*, abſque die, &
anno, & abſque ſubſcriptione, quia forſan Authores eru-
buerunt propria nomina pandere, Niſi dicamus, illos fuiſ-
ſe ipſoſmet Acheruntinos, prætendendo in propria Cauſa, &
ad proprium commodum teſtificari, contra omnia principia.

Demùm circa 3. dub. ſupplicamus prę oculis habere tenui-
tatem fructuum noſtræ Menſæ, Quæ nullatenùs debilita-
88 tur, vel à Proceſſu Conſiſtoriali, qui valorem nullatenùs
probat *Card. de Luc. de Benef. diſc. 60. num. 68 verſ. Quarto &
Rot. in Cotronea. Penſionis 24. Januarij 1646. coram Veroſp.*
Vel à præſumptione, quod Eccleſiæ ad Regiam nominatio-
nem penſionibus gravari non ſoleant ultra tertiam partem
redditruum. Hæc enim præſumptio, antiquis temporibus
forsàn vera, de præſenti cedere debet veritati, concluden-
tèr in noſtro caſu comprobatæ, nedùm ex Scripturis, ex hac
parte adductis, ſed etiam ab Authoribus, allegatis ſuprà *n.*
65 advertentes Civitatem Acheruntinam pænè dirutam eſ-
ſe, atque in dies deficere, à quo communi infortunio Epiſc.
redditus non fuerunt immunes.

In concurſu autem miſeriæ redditruum Epiſcopalium, &
indigentiæ reparationis Eccleſiæ, priùs ſuccurrendum eſt
decori Dignitatis Archiepiſcopi, nè propter mendicitatem
89 contemnatur, ut ait *Rot. in deciſ. 389. num. 23. & 24 par. 18.
rec.* ea ratione, quia pro reparatione Eccleſiæ in iſtis angu-
ſtiis tenentur Canonici, & iſtis deficientibus alii inferiores
Clerici, & demùm ipſemet Populus, ut adductis concor-
dantibus obſervat *Bellet. Diſquiſ. Cleric. par. 1. tit. de Cleric.
aebit §. 13. n. 16 & 17.*

Ea demùm, quæ leguntur in anonima Scriptura, de plu-
90 via, cui ſubjecta eſt Eccleſia Acheruntina, in qua dicitur
quaſi cælo aperto Sacrificia offeruntur, ſunt ſolitæ Acherun-
tinorum exclamationes, & cantilenæ, abſque ulla facti aſſi-
ſtentia, & probatione, & talis naturæ, ut illorum autho-
res erubuerint proprium nomen aperire, tollendo nobis hac
nova methodo modum illos convincendi de falſo, juxtà no-
bilem animadvertionem *Card Pallavic. nell' Hiſtor. del Con-
91 cil. lib 11. cap. 16. num. 7.* ubi talem operandi modum vocat *ma-
niera eccelente per non poter eſſer convinto di falſità.* Niſi di-
cere velimus, id deſumptum fuiſſe ex Breve Sixti IV. ibi:
*Civitas Acheruntina ad magnam diminutionem devenit, ac
Civibus deſtituta, à paucis habitatur perſonis, dictaque Ec-
cleſia Acheruntinen. tectura pro magna parte, & prout ipſius
decentiæ conveniret, miniſteris carens, deformi quodammodò
ruinæ ſubjacere conſpiciatur*: Quo caſu de generalibus infor-
tuniis conqueri debet, illaque Mundi viciſſitudinibus attri-
92 buere, non autem poſt 300 circiter annos, quot elapſi ſunt
à data d. Brevis, id coram hac S. C. exagerare, ac ſi prove-
niret ex modernorum Archiepiſcoporum incuria, vel defectu.

Die 17. Aprilis 1706. per Card. Colloredum propoſita fue-
93 runt in S. C. E. tria ſequentia dubia, & reſoluta ut infra.

I. *An Canonici, & Clerici Civitatis, & Diœceſis Acherun-
tinæ delinquentes debeant ibidem coram Vicario conveniri,
vel potiùs conveniri poſſint in Curia Matheranen. & reſpecti-
94 vè transportari ad Carceres ejuſdem Civitatis Matheræ.* Ne-
gativè quoad 1. partem, Affirmativè quoad 2.

II. *An in Cauſis, & Negotiis Civitatis, & Diœceſis Ache-
runtinæ ſit ſervanda Taxa Archiepiſcopi Lanfranchi, vel po-
95 tiùs Taxa Innocentiana, etiam circa Matrimonia.* Servandam
eſſe Taxam Innocentianam in omnibus.

III. *An pro reparatione, & ſuppellectilibus Eccleſiæ Cathe-
96 dralis Acheruntinæ teneatur Archiepiſcopus impendere quo-
tannis uſque ad quartam partem redditruum ejuſdem Menſæ,
deductis oneribus, comprehenſo etiam tempore Sedis vacantis,
quo fructus percepit: Vel potiùs ſatis ſit ſi impendat fructus
Beneficij S. Mariani, ad hunc effectum deſtinatos in caſu &c.*
Affirmativè quoad 1. partem, Negativè quoad 2.

DISCEPTATIO XVII.

Fanen.

INTER

Magiſtratum,

ET

Epiſcopum Fani.

ARGUMENTUM.

*Deſumitur ex infraſcriptis Dubiis, ex quibus etiam Facti ſe-
ries ſatis, ſuperque colligitur.*

Dub. I. *An Magiſtratui debeatur præcedentia in thurifica-
tione, & pacis receptione, aliiſque actibus antè Canonicos, in
habitu Canonicali in Choro exiſtentes.*

II. *An Sedile Magiſtratus elevari debeat cum ſuppedaneo, ſi-
vè Pradella, tàm in Cathedrali, quàm in aliis Eccleſiis.*

III *An Magiſtratus teneatur intereſſe in Cathedrali ſacris
Functionibus in ſolemnioribus feſtivitatibus, itaut Juris re-
mediis cogi poſſit, quoties non tenuat.*

IV. *An Magiſtratus iis diebus, quibus debet intereſſe dictis
ſacris Functionibus, urbanè monitus de deſcenſu Epiſcopi,
teneatur ad Palatium Epiſcopale, ſivè Antiameram accedere,
ipſumquè Epiſcopum comitari, tàm in deſcenſu ad Cathedra-
lem, quàm in reditu ad Palatium, vel ad quem uſquè locum
obſequium comitatus præſtare teneatur.*

ANtè illorum autem diſcuſſionem præmittimus cum *Mo-
nacell. in Formul. legal. practic. tom. 2. titul. 13. formul. 2.
num 11. fol. mihi 11* quod *perſonæ Eccleſiaſticæ apicibus Cæ-* 1
*remonialis, ità judaicè inſiſtere, & adhærere non debent, ut
ubi ordo hierarchicus non confunditur, nec deformitas intole-
rabilis oritur, pro minimis applaudant locum Laicis novita-
tibus exturbare, præſertim antiquum cùm in ſedendo attenda-
tur conſuetudo.* Obſervantes hic, quod ille, qui ità loquitur
non eſt aliquis Deſenſor Magiſtratuum Sæcularium, condu-
ctus ad ſcribendum pro Laicorum præeminentiis, & præro-
gativis, ſed eſt æquè pius, ac doctus Sacerdos, in Eccleſia-
ſticis Ritibus nimis verſatus, & in judicandi munere, tam
in Curia, quàm extrà illam multùm exercitatus, & æqua-
litèr eruditus, prædicta ſcribens ad meram veritatem in illo 2
Libro, in quo meritò totus eſt pro defenſione, conſervatio-
ne, & augmento, ac decore, tàm functionum, quàm per-
ſonarum Eccleſiaſticarum.

Deveniendo modò ad noſtra dubia, quia illa compoſita
fuerunt ab Epiſcopo, non citato, nequè audito Magiſtratu,
quoàd primum ſupplicamus obſervare, ex parte Magiſtra- 3
tus nunquam prætenſam fuiſſe, neque hodiè prætendi prę-
cedentiam in thurificatione, & pacis receptione, aliiſque
actibus antè Canonicos, ſed ſolùm ad terminos antiquiſſi-
mi ſoliti, & immemorabilis poſſeſſionis, in qua reperitur
idem Magiſtratus, in præteritum inſtitum fuit, & humilli-
mæ hodiè reiterantur preces pro ſervanda æqualitate, in di-
ctis, aliiſque ſimilibus actibus inter Capitulum, & Magi-
ſtratum, quando inſimul in publicis Locis conveniunt. Quan-
ti enim in materiis præeminentialibus, & actibus, concer- 4
nentibus Jus præcedendi, vel ſimiles prærogativas, facien-
da ſit quaſi poſſeſſio, & ſolitum, nemo ignorat, & paret ex
firmatis per *Rot in dec. 779. num 1. & ſeq coram Merlin & dec.* 5
99 num. 10. & ſeq. par. 19. rec. ubi, quod ad hunc effectum ſat
eſt ſolitum, continuatum per ſolum ſpatium 10. annorum.

Imò, quod in his caſibus totum operatur conſuetudo, itaut
nihil aliud attendendum ſit, quàm quaſi poſſeſſio, & conſue-
tudo, notabilitèr advertunt *Moſtrill. de Magiſtrat. lib. 5. c. 4. n.* 6
*30. Cyriac. controv. 201. n. 63. Panimoll. dec. 1. n. 19. Anſald. in
addit. ad dec. 25. n. 15. & Rot. dec. 1055. n. 4. cor. Emer. Jun. & dec.
304 n. 26 par. 18. rec.* cum aliis, allegatis *in To. 1. par. 5. diſc. 21.
n. 49. & diſc. 26 n. 62.* & in punctualibus terminis præcedentię,
prętenſę à Canonicis in concurſu Magiſtratus Sęcularis,
quod, omnibus aliis, conſiderationibus omiſſis, ſervanda ſit 7
conſuetudo, cumulatis concordan. probat *Card. de Luc.
de Præemin. diſc. 23. in fine*, ubi opportunè occurrendo ob-
jectioni, quæ fundari ſolet in digniorirate perſonarum Ec-
cleſiaſticarum in concurſu Magiſtratus Sæcularis, ex
parte Epiſcopi in ejus replicatis Scripturis, exageratæ,

egre-

egregiè advertit (ſunt ejus verba) *ubi non agitur de conſuetudine, quæ generalitèr, ac in univerſum præcedentiam conce-*
8 *dat minùs digno ſuprà digniorem, quo caſu reputatur corruptela, ſatis conſuetudini, & obſervantiæ defertur.*

Licèt enim omnibus Juribus, nempè divino, naturali, canonico, & civili adverſetur conſuetudo, ut minùs dignus in omnibus caſibus, & in quolibet concurſu cum perſona digniori, ſemper, & ubique præferatur, ut latè probavi in
9 *Inſtit. Crimin. lib. 1. tit. 10. §. 4. à num. 234. uſque ad nu. 238.* Hujuſmodi tamen concluſio uno ore à Doctoribus limitatur in caſu, in quo ſermo eſt de præcedentia in uno, vel altero caſu, in quibus circumſtantiis nullum reputatur inconveniens, quod minùs dignus digniori præferatur, ut in ſpecie, limitando principalem concluſionem, advertunt adducti à
10 *Sperell. dec. 179. num. 3. verſ. Non enim, Adden. ad Ludoviſ. dec. 122. ſub num. 4. Rot. cor. Pamphil. dec. 227. num. 7. & ſeq.* ibiquè *Adden. num. 15. & dec. 560. num 15. & duobus ſeq. par. 19. rec.* Et conciliando contrarias Doctorum opiniones, cumulatis concordan. notat *Rot. dec. 58. num. 15.* apud *Antonell. de Jurib. Cleric.*

Quæ ſi procedunt in terminis, in quibus attenta conſuetudine minùs dignus præfertur digniori, ut loquuntur, & pro-
11 bant præfatæ punctuales authoritates, abſque ullo dubio locum habebunt in præſenti, in quo Magiſtratus non inſiſtit in prælatione, ſed in ſola æqualitate, quando reperitur cum Canonicis Cathedralis juxtà antiquum ſolitum, & immemorabilem conſuetudinem uſque à tempore Card. Julii Sacchetti, quæ favore ejuſdem Magiſtratus militat, quæquè ultrò admittitur ab Epiſcopo in epiſtola, huic S. C. ſcripta die 24.
12 Sept. 1715. his verbis: *In tempo, che fù qui Veſcovo l' Eminentiſs. Sig. Card. Giulio Sacchetti di glorioſa memoria, circa il principio del Secolo paſſato, e poi, forſe qualch' altra volta in tempo mio medeſimo 15. ò 16. anni fà in circa, in una Chieſa di queſte Monache, a Me ſoggette, ſi practicò per contentarli, che foſſero incenſati nell' iſteſſo tempo de' Canonici da un Diacono, che uſciva allora dalla Sagreſtia per farne ſimultaneamente queſta funzione col Diacono dell' Altare, mentre queſto incenſava li Canonici.*

Poterant verò omitti reflexiones illæ, quæ adverſus antiquam hanc conſuetudinem, & laudabile ſolitum exageratæ
13 fuerunt, in quibus magna liberalitate aſſeritur, quod ea dicta ſimultanea, ſeù æqualitate *ſi ſaria tenuto tutto il Popolo diſtratto a vedere queſta funzione, e ſaria forſe poſta queſta coſa in ridicolo.* Etenim abſque ullo ſcrupulo abſtractionis, & ſinè aliquo periculo irriſionis, in Cathedrali Eccleſia Fanen. & in aliis inferioribus Eccleſiis Civitatis Fani, in quibus convenire ſolent Canonici, & Magiſtratus, admitti, & practicari poterit temperamentum illud æqualitatis, quod pro bono pacis de mandato s. m. Pii IV. injunctum fuit *in quell' Aſſemblea, dove ſi congregò il meglio della letteratura, dell' autorità, e della prudenza, che ſi trovaſſero in tant' anni nella miglior parte del Mondo,* juxtà præciſa verba *Card. Pallavic. nell' Iſtor. del Conc. nell' Introduzione cap. 5. num. 5. E nella quale vi fù copia maggiore di uomini dotti, che forſe in verun altro Sinodo, comprendendoci ancora il primo Niceno,* ut proſequitur idem *Author ubi ſuprà lib. 23. cap. 9. num. 5. in fine,* ut referendo præciſa verba ejuſdem Summi
14 Pontificis, nec non duas epiſtolas S. Caroli Borromæi, ſcriptas de mandato Papæ Cardinalibus Legatis ejuſdem Concilii, notat dictus *Card. Pallavic. in illius Hiſtor. lib. 21. c. 8. num. 4. & 5.*

Nequè ſimilia temperamenta ſunt aliquid novi ad conſer-
15 van. pacem inter Sacerdotium, & Imperium, atque ad eradicandas ſimiles controverſias, & quidèm, tàm per actus negativos, quàm poſitivos.

Per *actus negativos*, quia videmus in multis Civitatibus Status Eccleſiaſtici, quod permittente, imò etiam deman-
16 dante hac S. C. omittuntur illi actus, qui incompatibiles ſunt cum æqualitate inter Canonicos, & Magiſtratum, ut gr. ex practicatur Piſauri à Concionatoribus. Quamvis enim iſti in principio concionis, ex oraculis hujus S. C. ſequutis à *Pignatell. conſultat. 205. num. 1. tom. 4. Barboſ. in Summ. Apoſt. deciſ. collect. 91. num. 30. & Panimoll. dec. 5. annot. 8. num. 17.* teneantur priùs ſalutare Canonicos, & deindè Magiſtratum, ea eodem motivo pacis, & bonæ conſonantiæ
17 in dicta Civitate Piſauri non ſalutant, nequè Canonicos, nequè Magiſtratum, ad hoc ut inter utroſque ſervetur perfecta æqualitas, ut dum hæc ſcribebam mihi retulit Epiſcopus ejuſdem Civitatis, oculatiſſimus teſtis omnium illarum rerum, & functionum, quæ ſub ejus oculis practicantur in propria Cathedrali, & Civitate.

Per *actus verò poſitivos*; Omiſſis enim antiquioribus exemplis, Partibus acerrimè informantibus, me Scribente, reſpondit hæc S. C. *in Novarien. 18. Auguſti 1714. Ponente Card. S. Vitalis:* Se conquerentibus enim Canonicis, & Capitulo Cathedralis Novariæ, quod Canonici Regulares La- 18
teranenſes ejuſdem Civitatis, diverſimodè exciperent, & aſſociarent in eorum Eccleſia eoſdem Canonicos, & Magiſtratum, S. C. omnibus maturè perpenſis, dicta die diſtulit quidem reſolutionem dubiorum, concedendo Literas remiſſoriales ad proban. conſuetudinem, quæ hinc indè allegabatur, ſed eodem tempore reſpondit: *Et interim per modum provi-* 19
ſionis, & ſinè præjudicio Jurium Partium, excipiantur in acceſſu, & aſſocientur in egreſſu eodem modo Capitulum, & Magiſtratus, ut videre eſt inter meas *Diſceptat. Eccleſ. To. 1. par. 2. diſcept. 10 per tot. & ſignantèr n. 120.*

Ejuſdem inſubſiſtentiæ eſt prætenſa res judicata, innixa reſolutioni hujus S. C. *1. Sept.* 1607. qua deciſum aſſeritur, Magiſtratus, & Officiales Civitatis eſſe thurificandos poſt 20
Canonicos noſtræ Cathedralis. Cathegorica enim reſponſio deſumitur ex ſola lectura ejuſdem reſolutionis, per extenſum regiſtratæ in contrariis Scripturis: Etenim Sac. Cong. ſtatim ſubjungendo ait: *Niſi adſit immemorabilis conſuetudo, quod eodem tempore Canonici cum Magiſtratu thurificandi ſint, quæ ſervanda erit.* Cùm enim teſte eodem Epiſcopo, juxtà illius præciſa verba, regiſtrata ſuprà *num. 12.* talis conſuetu- 21
do vigeat in noſtra Eccleſia à tempore Card. Julii Sacchetti, qui obtinuit Eccleſiam Cathedralem noſtræ Civitatis circa initium præteriti Sæculi, ut dicit idem Epiſcopus ubi ſuprà, & concordat *Ughell. in Ital. Sacra tom. 2. tit. de Epiſcopis Fanen. fol. mihi 793.* eadem reſolutio retorquetur potiùs ad hominem, eò quia in terminis conſuetudinis immemorabilis, in noſtro caſu probatæ ex dicta ſeria atteſtatione Epiſcopi, & aliis probationibus, ex hac parte adductis, mandat, illam eſſe ſervandam, pro cujus conſuetudinis continuatione, & executione etiam Magiſtratus humillimè ſupplicat.

Et ex hac reflexione remanent inapplicabiles diſpoſitio Cæremonialis, & omnes aliæ authoritates, ab Epiſcopo al- 22
legatæ: Uno ſiquidem ore receptum eſt intèr Doctores, quod immemorabilis conſuetudo, uti ſpeciali nota digna, nunquam dicitur ſublata per quamcunque diſpoſitionem, niſi fiat de illa ſpecialis, & ſpecifica mentio, ut videre eſt apud *Marescott. var. reſolut. lib. 2 reſol. 101 num. 4. & ſeq. Gratian.* 23
diſcept. 492. num. 5. & Pignatell. conſult. 7. num 24. to. 1. & Rot. deciſ. 53. num. 13. coram Ottbob. & deciſ. 197. num. 6. par. 19. rec. & in Pampilonen. Præeminentiarum 3. Februarii 1700 §. Sed dato coram Olmo.

Et in terminis, quod immemorabilis conſuetudo non dicatur ſublata per contrariam diſpoſitionem Cæremonialis Epiſcoporum, benè notant, & plures referunt, & ſequun- 24
tur reſolutiones hujus S. C. *Garz. de Benef. par. 3. cap. 2. §. 1. num. 191. Barboſ. de Canon. cap. 33. num. 24. Pignatell. conſult. Canon. 7. num. 55. tom 1. & Rota in Pampilonen.* de qua ſuprà *num. 23.*

Omninòque præmiſſorum illam aſſignat convincentem rationem *Vaſq. Illuſtr. quæſt. lib. 2. cap. 81. num. 17.* quia ſci- 25
licet tempus immemorabile facit verum omne poſſibile, efficitquè ulteriùs, ut videantur intervenisse omnia ea, quibus opus eſſet ad tale Jus inducendum, etiamſi mille rerum, aut qualitatum concurſus fuiſſet neceſſarius, & concordat *Menoch. de Poteſt. Juriſd. par. 6 c. 10 n. 15.*

Quatenùs verò probatio ejuſdem immemorabilis, non attenta dicta rotunda confeſſione Epiſcopi, illiuſque notorie- 26
tate in Civitate Fani, in dubium hodiè revocetur, & criticetur, paratus eſt Magiſtratus illam intrà evidentiæ fines ponere, & quidèm cum omnibus illius ſolitis, & notoriis requiſitis, latè explicatis à *Rot. in Trojana* apud *Monac. tom. 4. dec. 16.* Pendente autem hac probatione Magiſtratus non videntur de facto privandi eorum quaſi poſſeſſione, ſed in illa manutenendi ſunt, ea ratione, quia in his materiis uſquequo probetur contrarium ab impugnante, ſolitum, & con- 27
ſuetudo totum faciunt, & tanquam lex ſervan. ſunt, ex adductis ſuprà *num. 6.* quibus addo citatos à *Rot. in Andrien. Præeminentiarum ſuper bono Jure 17. Februar. 1710. §. Præter aſſiſtentiam coram Reverendiſs. Aldrovando, & 2. Martii 1711. § fin. cor. Eod.*

Imò inobſervantia d. reſolutionis hujus S. C. reſpectu primæ partis potiùs digito oſtendit illius inapplicabilitatem, & 28
defectum ſubſiſtentiæ facti, huic S. C. tùnc narrati; Non enim eſt veriſimile, quod Epiſcopi omnes, qui poſt annum 1607. noſtram Eccleſiam gubernarunt, inter quos, ultrà alios S. R. E. Cardinales, enumeratur etiam d. Card Julius Sacchettus, in Eccleſiaſticis Annalibus ſatis notus, qui

*Fanenſem Eccleſiam Paſtorali ſollicitudine, doctrinaque pari-
ter, & exemplo piè, ſanctèque rexit*, juxta præciſa verba *Ur-
ſulin. in Libro* cui titulus *Inclytæ Nationis Florentinæ Fami-*
29 *liæ &c.* in ejus Vita *p. 2. fol. mihi* 451. non procuraſſent exe-
quutionem d. præcitæ reſolutionis pro noſtra Eccleſia, ſi
factum in ſui veritate eidem S. C. narratum fuiſſet, & niſi
favore Magiſtratus militaſſet immemorabilis conſuetudo, in
d. decreto ſpecificè præſervata, ut in terminis alterius reſo-
lutionis hujus S. C. ann. 1608. quæ allegabatur contra Ca-
pitulum Cathedralis Eccleſiæ Camerini, quævè pariter
30 nunquam fuerat obſervata, me Scribente, reſoluit, illam-
què in nulla habuit conſideratione hæc S. C. *in Camerinen.*
de qua *in to. 1. p. 2. diſcep. 26. n. 7. & ſeqq.* Et in terminis re-
ſolutionum ſubreptitiè, & obreptitiè extortarum à Sac.
Congr. quod in nulla conſideratione habendæ ſint, notat
Bertachin. Vot. dec. 113. *n.* 3. & *Rot. dec.* 102. *num.* 15. & *ſeq.*
p. 19. rec. Et in præciſis terminis alterius reſolutionis hujus
S. Congr. in forma ſpecifica approbatæ ab Urban. VIII.
31 eadem *Rota dec.* 855. *num.* 15. *coram Dunoz. Jun.* quam ſe-
quuta fuit hæc S. C. *in Pergon.* de qua in *Tom 1. par. 1. diſc.*
11. *num.* 49.

Nec dicatur, quod in noſtris terminis ſit undiquè impoſ-
32 ſibilis probatio d. immemorabilis, uti interruptæ per di-
ctum decretum anni 1607. Sola enim verba ejuſdem decreti
de quibus ſupra *n.* 20. deſerviunt pro adequata reſpoſio-
33 ne, eo quia ibidem, nedùm præſervatur immemorabilis
conſuetudo, ſed demandatur eſſe in futurum ſervandam,
ibi: *Niſi adſit immemorabilis conſuetudo, quod eodem tem-
pore Canonici cum Magiſtratu thurificandi ſint, quæ ſervanda
erit.* Cùm enim extra omnem controverſiam ſit, & ultrò
admittat Epiſcopus, quod ita poſtmodùm ſervatum fuerit,
tàm tempore Card. Julii Sacchetti, quàm tempore aliorum
Epiſcoporum prædeceſſorum, & etiam tempore ejuſdem
34 moderni Epiſcopi, idem decretum potiùs videtur ad homi-
nem retorqueri, eo quia ex ſubſequuto innegabili facto om-
nium ſucceſſorum Epiſcoporum habemus concludenter
probatum, nedùm ſolitum antecedens ad d. decretum anni
1607. ſed etiam continuationem ejuſdem ſoliti poſt dictum
decretum, & uſquè ad hodiè. Undè applicatur concluſio,
quod conſuetudo nunquam dicitur interrupta per illos
actus, illamque litem, poſt quam quis continuavit in anti-
35 qua ejus poſſeſſione, juxta theoricam *Felin. in c. Illud n. 5.
de Præſcript.* quam ſequitur *Rot. dec.* 467. *n.* 1. *cor. Ludoviſ.* &
dec. 1273. *n.* 3. & *dec.* 361. *nu.* 23. *cor. Bich.* & *dec.* 328. *nu.* 6. *par.*
17. *dec.* 251. *eod. nu. p.* 18. *rec.*

Adversùs temperamentum, ſeù ſimultaneam, & æquali-
36 tatem inter Capitulum, & Magiſtratum, ultrà dd. animad-
verſiones Epiſcopi, aliam adducunt reflexionem illius De-
fenſores, innixam reſolutionibus hujus S. C. relatis per
Aldanum in neſcio quo *Compendio Canonicarum reſolutio-
num*, ab ipſis citato, eum ſupponito, quod hæc S. C. hujuſ-
modi equalitatem, ſeu ſimultaneam nunquàm admiſerit;
37 Quamvis autem pro cathegorica reſponſione adversùs ma-
gnificatum hoc objectum ſufficeret ſola reflexio, quod Au-
thor iſte nullibi reperitur, eſtquè apochryphus, ut notum
eſt, vel leviter in Canonicis materiis verſatis, & notat
Capon. diſcep. 154. *n.* 34. *v. Reſpondeo tom.* 3. eodem prorsùs
modo, quo apocryphi ſunt *Sellius Rabionus, Rao*, & ſimi-
les, quamvis paſſim citentur à *Barboſa*, & *Riccio*.

Strictè dicimus, quòd cùm hodiè hæc S. C. commendabili
38 æquitate, & ſolita prudentia admittere ſoleat d. tempera-
mentum, ut notorium eſt in multis Civitatibus ſtatus Ec-
cleſiaſtici, & in ſpecie pro noſtra Civitate mandavit in re-
ſolutione anni 1607. ibi: *Niſi adſit immemorabilis conſuetu-
do, quod eodem tempore Canonici cum Magiſtratu thurificandi
ſint, quæ ſervanda erit*: Quam æqualitatem ultimo loco
39 practicandam eſſe mandavit *in d. Novarien.* de qua ſupra
n. 21. ibi: *Excipiantur in acceſſu & aſſocientur in egreſſu eo-
dem modo Capitulum, & Magiſtratus.* Non eſt inſiſtendum
in reſolutionibus antiquis, etiamſi veræ eſſent, & in au-
thentica forma adducerentur, ſed procedendum eſt cum
40 illa opinione, quam ultimo loco approbavit, ut in conflictu
reſolutionum, inter ſe oppoſitarum, ſciendum eſſe notant
Sylveſt. Tract. var. Opuſc. 3. *de Declar. Card.* 2. *num.* 11. *fol. mihi*
287. *Pignatell. conſult.* 107. *in fin. to.* 1. & *Rota in Melevitana
Decretor.* 21. *Martii* 1707. §. *fin. cor. Anſaldo*, cum aliis cita-
tis in *to.* 1. *p.* 2. *diſcep.* 14. *n.* 42. & *diſcep.* 12. *n.* 10.

Quibus addo *Monacell. in Form. to.* 2. *tit.* 13. *formul.* 2. *n.* 8.
41 & 9. *fol. mihi* 43. ſequentem in individuo punctualem reſo-
lutionem hujus Sac. C. in alia *Fanen.* 26. Auguſti 1645.
quando prætendente tunc temporis Epiſcopo ſub pœnis
obligare Magiſtratum Fanen. ad nobile miniſterium lotio-
nis manuum ejuſdem Epiſcopi, ſolemniter celebrantis, ad
terminos antiquæ reſolutionis in *Anconitana anni* 1596. ea- 42
dem S. C. reſpondit, noſtrum Magiſtratum eſſe invitandum,
ſed non cogendum, quamvis aliquando ſponte ad id præſtan-
dum acceſſiſſet, ea ratione, quia ſumus in facultativis, in
quibus nunquam intrat præſcriptio, ex vulgatis.

Ex quibus nulla adeſt neceſſitas immorandi in inſpectio- 43
ne, an Magiſtratus illi, qui non ſunt perpetui, ſed ad tem-
pus, qualis eſt noſter, dicantur de majoribus, ſinequè proin-
de thurificandi ante Canonicos, juxta reſolutiones hujus S.
C. *in Patavina* 2. *Martii* 1602. & in aliis quas referunt, &
ſequuntur *Barboſ. in Summ. Apoſt. dec. collect.* 460. *num.* 8. *D.* 44
Piton. diſcep. Eccleſ. 15. *nu.* 7. *antè finem*; Eò quia contrarium
practicari videmus in Urbe, quæ omnium aliarum Civita-
tum magiſtra eſt, in qua Magiſtratus, ſeù DD. Conſer-
vatores non ſunt perpetui, ſed mutantur de trimeſtri in tri-
meſtre, & tamen nemo negat, quod non veniant appella-
tione majorum Magiſtratuum, inter quos illos enumerat
Fenzon. ad Statut. Urb. c. 13. *nu.* 9. & *Zaul. ad Statut. Faveat.* 45
to. 1. *lib.* 1. *rubric.* 4. *nu.* 53. *fol. mihi* 40.

In hac autem parte poterant imò debebant Defenſores
Epiſcopi ſe abſtinere ab illis verbis, magna liberalitate no- 46
bilibus perſonis gratis attributis: *Magiſtratus noſtrarum Ci-
vitatum ſubditarum quantumvis nobilium, qui tantum di-
cuntur pedanei, ac infimæ notæ*; Nedùm quia neque per
umbram ſimilibus verbis denominantur Magiſtratus Civi-
tatum ſubditarum *in l. Nec Magiſtratibus in fine ff. de Injur.* 47
minùſque apud *Abbat. in Cap. Legebatur num.* 3. *de Majorit.
& Obedient. Scacc. de Iudic. par.* 2. *cap.* 9. *num.* 1005. *cum ſeq.
Rocc. Select. interpr. cap.* 4. *num.* 16. *tom.* 1. & *Card. de Luc.
de Præemin. diſc.* 23. *num.* 8. qui tanquam punctuales ad id
proban. allegati fuerunt in contrariis Scripturis, ſed etiam,
quia reperiuntur in ipſomet Stato Eccleſiaſtico multæ Civi-
tates, Summo Pontifici ſubjectæ, ut ſunt Bononia, Ferra- 48
ria, Urbinum &c. quarum majoribus Officialibus non ſine
manifeſta injuria attribui poteſt denominatio Magiſtratus
pedanei, & infimæ notæ, ut de ſe patet.

Eſtque in rei veritate nimis abſonum aſſerere, ut di-
cantur pedanei, & infimæ notæ Magiſtratus dd. Civi-
tatum ſubditarum, à quibus eliguntur Oratores ad Sum- 49
mum Pontificem, qui in Cappella Pontificia in thuri-
ficationibus, & diſtributione Candelarum, & Palmarum,
nec non in oſculo pacis præferuntur Prælatis V. S. Re-
ferendariis, & ipſiſmet Sacræ Rotæ Auditoribus, ut 50
EE. PP. probè notum eſt, & advertit *Pignatell. conſult.*
3. *num* 7. *tom* 1.

Deveniendo ad 2. dub. in quo quæritur, *An Sedile Magi-
ſtratus elevari debeat cum ſuppedaneo, ſive* Pradella, *tam
in Cathedrali, quàm in aliis Eccleſiis*; opportunè præmit- 51
tendum eſt, quod in hac parte Magiſtratus non prætendit
aliquid novi, neque inſiſtit pro obtinenda aliqua prærogati-
va, quæ de præterito non fuerit indifferenter practicata,
non ab aliquibus annis citrà, neque ab uno, vel altero Epi-
ſcopo, ſed à tempore cujus initii memoria non extat in 52
omnibus Eccleſiis Civitatis Fanen. in quarum multis etiam
hodiè ad praxim punctualiter reducitur, ut ſolito candore
admiſit Epiſcopus in Scripturis, ab ipſo in hac cauſa
compoſitis.

Et quod magis eſt circa dictum ſuppedaneum ad inſtan-
tiam Canonicorum noſtræ Cathedralis introducta litè coram 53
hac S. C. anno 1689. illaque pro amicabili compoſitione re-
miſſa judicio, & prudentiæ unius ex EE. PP. tunc temporis
in hac eadem Sac. C. ſedentibus, nempè Card. de Lauræa,
iſte ad ſatietatem uſque auditis rationibus, tàm ex parte
Capituli, quàm Magiſtratus, tàm in ſcriptis, quàm in vo- 54
ce, priùs coram S. C. & deinde coram eo deductis, ut ex in-
tegra Poſitione in Secretaria aſſervata, nedum fuit in ſen-
ſu, eſſe manutenendum Magiſtratum in poſſeſſione ſuppe-
danei, in qua ab antiquo reperiebatur, ſed pro firmiori ſta-
bilimento reciprocæ unionis inter Capitulum, & Magiſtra-
tum, deſcendendo ad particularitates ſuppedanei, mandavit 55
(ſunt ejus verba præciſa) *Sedile pro DD. de Magiſtratu, dum
præfatis Eccleſiis aſſiſtere debent pro Eccleſiaſticis functioni-
bus, hoc modo ſit conſtructum; In ſuppedaneo ligneo longitudi-
nis palmorum decem, & latitudinis palmorum octo, elevato
à terra ſex digitis, ex parte poſteriori figatur, & clavis fir-
metur unum ſedile ejuſdem longitudinis palmorum decem, cum
ſuo poſtergali altitudinis palmorum ſeptem, incipiendo à ſup-
pedaneo; Ex parte verò anteriori ſuppedanei figatur, & clavis
firmetur genuflexorium conſuetum ejuſdem longitudinis cum ſe-
dili, itaquod nec ſedile, nec genuflexorium ſiat amovibilia à ſup-
pedaneo, ſed omnia hæc tria unita, & clavis firmata, unum*

faciant

faciant corpus amovibile. Hoc promto judicio æquum, & conveniens exiſtimo &c.

Temperamentum hoc, ſeù Votum, nemine ex Canoni-
cis diſcrepante approbatum fuit per ſecreta ſuffragia ab inte-
56 gro Capitulo noſtræ Cathedralis, recognoſcente in illius
Authorem eundem Card. de Lauræa, de cujus Votis cum
majori proprietate verificantur ea, quæ de ſuo doctiſſimo
Correligioſo ſcripſit *P. Segneri nella predica 39. num.* 4. his
verbis: *Uomo il di cui Voto equivale a quello d'un'intiera Uni-
verſità*. Sed præfati Canonici acceptarunt ulteriùs idem
Votum, uti emanatum ex ordine S. C. juxtà illa verba pro-
57 poſitionis, factæ in pleno Capitulo ab illius Capite. *In ol-
tre rappreſentò d. Sig. Prepoſito, che d. Magiſtrato deſiderava
la Pradella, ſiccome anche il Capitolo, a tenore del Decreto,
emanato dalla ch. m. dell'Em. Lauria, d'ordine della S. C. de
Riti Eccleſiaſtici*. Itaut hodiè nimis abſonum, & æqualitèr
alienum à laudabili praxi videatur, non obtenta nova au-
58 dientia ab hac S. C. adversùs d. decretum, de ejus ordine ema-
natum, proprio marte diſputare ex integro dictum dubium,
ac ſi res eſſet omninò nova, & nunquam in judicium dedu-
cta. Imò reſpectum ejuſdem Laudi, tali, tantaq; autori-
tate à d. doctiſſimo æquè ac prudentiſſimo viro lati, appli-
cantur aurea illa verba: *S. Gregor. Magni lib. 7 epiſt. 61. in-
59 dictione* 2. ibi: *Valdè Eccleſiaſticæ eſt moderationi conveniens,
ut quæ ordinata fuerint, vel deciſa, nulla in poſterum de-
beant refragatione turbari* cum aliis, adductis in *To. 1 par. 1.
diſcep. 7. n. 29 & par. 2 diſcep. 24. n. 16.*

Fortiùs quia d. temperamentum undiquè laudabile eſt, eò
60 quia cum grano ſalis demandata fuit conſtructio per modum
unius, tàm ſedilis, quàm ſuppedanei, & genuflexorij, cum
forti, ſtabilive colligatione, mediantibus ferreis clavis, ad
evitandam nimirum diſtinctionem, ſeù denominationem diſtin-
61 cti ſuppedanei. Hoc enim modo idem ſuppedaneum potiùs
facit figuram colligamenti ſedilis cum genuflexorio, quàm ha-
beat ſpeciem diſtincti, & ſeparati ſuppedanei, ut de ſe patet.

Et proindè juxtà æquè prudens, ac fundatum judicium d.
Card. de Lauræa, ſuppedaneo cum dd. conditionibus aptato
62 pro Magiſtratu, facili negotio applicari poſſunt ea, quæ
non ſinè magna detorſione, & criticatione antiqui ſuppe-
danei Magiſtratus negari non potuerunt ab Epiſcopo in s.
epiſtola, huic S. C. ſcripta, in qua tamen illum gratis vo-
cat Tabulatum ibi: *Solamente alcuni dubitativamente dico-
no, che non foſſe Pradella, ma un Tavolato ſemplice, che ſi
ſtendeva ancora per lungo tratto ſotto li Banconi delle Donne,
più per impedire l'umidità del pavimento, che per privilegio,
ò prerogativa.*

Addito, quod hujuſmodi ſuppedaneum non eſt aliquid
hodiè noviter excogitatum à Magiſtratu Fanenſi, ſed in om-
63 nibus ferè Civitatibus Status Eccleſiaſtici ſumma pace pra-
cticatur in Eccleſiis Cathedralibus, & in omnibus aliis Ec-
cleſiis, in quibus Magiſtratus ſolemni pompa ſolet certis an-
ni temporibus convenire ad aſſiſtendum ſacris functionibus,
quod eſt adeò certum, adeoquè notorium, ut ultrò fuerit
64 admiſſum ab Epiſcopo in ejus reſponſione, tranſmiſſa ad
hanc S. C. his verbis: *Quanto all'uſo antico, uniforme di
queſta Città a tante altre dello Stato Eccleſiaſtico, credo di po-
ter dire francamente* quidquid ſit della Pradella, *che l'an-
darſi dal Miſtro &c.* Igitur quoad ſuppedaneum admittit E-
piſcopus, quod antiquus, & innegabilis uſus noſtræ Civi-
tatis concordat *col ſolito di tante altre Città dello Stato Eccle-
ſiaſtico*. Undè applicatur concluſio, uno ore à Doctoribus
65 admiſſa, quod à ſolito vicinarum Civitatum optimum de-
ſumitur argumentum rationabilitatis, & congruentiæ con-
ſuetudinis, vigentis in alia vicina Civitate, ex adductis
per *Prat reſponſ. crim. 46. num. 56. & ſeq. Card. de Luc. de
Regal. diſc. 97. num. 12. & 13. & Rot. dec. 357 num. 49 & ſeq.
par. 51. rec. & in Romana Præceden: ſæ 5. Maii 1710. §. Sed ab
ea cor. Criſpo.*

Quibus non adverſatur reflexio, quod ſuppedaneum de-
notet Juriſdictionem in illa Eccleſia, ubi permittitur illius
66 uſus, quam non habet Magiſtratus in Eccleſiis noſtræ Ci-
vitatis: Authores enim, ad hoc proban. citati, id nullo
modo aſſerunt, & nequè aſſerere poſſunt, eò quia id nulla-
tenùs ſubſiſtit, ex adductis per *Macr. in Hierolexic. verb.
Suggeſtus, & verb. Suppedaneum*. Ad quod ulteriùs mani-
67 bus palpan. ſubdimus, quod habemus innegabilem hujus ve-
ritatis demonſtrationem, quotidiè omnium oculis expoſi-
tam in Cathedrali Eccleſia, & in aliis Eccleſiis Civitatis
Fani, in quibus Prælatus Gubernator de præterito ſemper
habuit, & de præſenti retinet ſuum diſtinctum ſedile cum
ſuppedaneo, abſque eo, quod aliquam habeat Juriſdictionem
in dictis Eccleſiis, ut de ſe notum eſt.

Reſponſio, quod Laudum Card. de Lauræa de mandato
hujus S. C. emanatum, non fuerit de præterito obſervatum,
non enervat illius vires; Eòquia illius inobſervantia proceſ- 68
ſit ab aliis prætenſionibus Epiſcoporum Fani, qui per viam
repræſaliarum, ſeù contractus innominati, *do, ut des*, pro
exequutione d. Laudi prætendebant à noſtro Magiſtratu, ea
quæ nunquam ab illorum anteceſſoribus geſta, vel præſtita
fuerant, quæ omnia clarè indicantur in Scripturis, epiſto-
lis Epiſcopi, & proindè iidem Epiſcopi ex dictis eorum ir- 69
regularibus operationibus non debent commodum repor-
tare, ex firmatis per *Rot. in dec. 34. num. 42. coram
Ptol.*

Nequè aliquid commune habet cum præſenti dubio reſo-
lutio hujus S. C. *in Senogallien 23. Septembris* 1713. quando 70
reſpondit, non eſſe permittendum Regularibus, & Confra-
ternitatibus Civitatis Senogaliiæ elevare Sedilia Magiſtra-
tus. Nos enim non petimus Sedilium noſtri Magiſtratus ele-
vationem, de qua unicè diſceptatum fuit *in d. Senogallien.*
ſed ſtrictè inſiſtimus in quaſi poſſeſſione ſuppedanei, prorsùs
diſtincti à ſedili, de quo ſuppedaneo, nec jota unum dictum 71
fuit *in eadem Senogallien.* Et proindè ab uno ad alium diſtin-
ctum caſum nulla fieri valet illatio, ad vulgatum *Text. in l.
Papinianus ff. de Minor.*

Quoad 3. dub. *An Magiſtratus teneatur intereſſe in Cathe-
drali ſacris Functionibus, ſaltem in ſolemnioribus feſtivita-
tibus, itaut Juris remediis cogi poſſit, quatenùs reanue.* Ul- 72
trò admittimus regulam, quod ad tenorem oraculorum hu-
jus S. C. ad id cogi poſſunt Magiſtratus, juxtà reſolutiones,
allegatas in contrariis Scripturis, & ſignanter *in Fanen. 1.
Septembris* 1607. quam ſequitur *Barboſ. in Summ. Apoſt. dec.
collect.* 460 *num.* 11. & 12. quibus addo aliam *in Camerinen.
22. Februarii* 1680. quam ſequitur *Monacell. in Formul. legal.
practic. to. 4. fol. 33. n. 24.*

Cum illa tamen diſcreta moderatione reſtricta ad permiſ-
ſionem, ibi: *Non oſtante qualſivoglia lettera in contrario per-
metti, che li Priori, quando vogliono eſſi venire ad accompa-
gnarla, vadino avanti di Lei, &c.* quæ injoncta legitur in 73
epiſtola, ſcripta Archiepiſcopo Firmano, quam per exten-
ſum regiſtravit *Panimoll. deciſ. 1. ad notat. 11. num.* 20. ubi illa
adducitur congrua ratio d. moderationis, *perche eſſendo que-
ſto atto volontario, e di corteſia, non vuole la S. Sua, che ſe
gli uſi violenza alcuna, e così doverà V. S. eſſeguire:* Obitèr ob-
ſervantes hìc, quod in conflictu hujus Papalis præcepti, non
eſt multum inſiſtendum in authoritatibus privatorum Docto-
rum, qui contrarium forsàn actionibus medijs practicandum 74
cenſent: Quando enim allegatur Summi Pontificis authori-
tas ſilere debent omnes privati Doctores dicebat *Rota in Le-
gionen. Parochialis 11 Novembris* 1693. *§. Non obſtante co-
ram Pio*, cum aliis allegat *in Tom. 1. par. 1. diſcept. 11. num.* 33.
quibus addo *P. Gruther. de Arte bene deſideran. reſol. 15. §. 9.
num.* 177.

Inſupèr æquè indubitata eſt limitatio ejuſdem communi-
tèr receptæ opinionis ut ſcilicet illa procedat, quando Ma- 75
giſtratus tractatur ab Epiſcopo, eo modo, quo tractabatur
antè litem; Si enim, juxtà præciſos terminos noſtri caſus,
prætendant Epiſcopi aliquid in hac parte innovare in præju-
dicium publicorum Officialium tunc nullo modo poteſt Ma-
giſtratus cum dictis innovationibus cogi ad præſtan. obſe-
quium in Eccleſiis, diverſo modo, ab illo, qui practicatus
fuit de præterito, ut cauſa accerrimè diſcuſſa reſolutum fuit
ab hac S. C. *in Carpentoraten. 3. Decembris* 1701. *Ponente
Card. Colloredo*, quando, utraque Parte acritèr informante,
reſpondit quidèm *affirmativè* ſequenti dubio: *An Rector,* 76
*Magiſtratus, & Officiales Civitatis Carpentoraten. tenean-
tur intervenire in Eccleſia Cathedrali in feſtis ſolemnibus Ec-
cleſiaſticis, & Proceſſionibus annuis, ac aſſiſtere Reverendiſſ.
Epiſcopo, tùm accedendo, quàm recedendo ab Eccleſia,
eumquè aſſociari, & reſpectivè, an ad id cogi poſſint in caſu,
& ad effectum, de quo agitur.* Sed cum illo eſſentiali addito,
juxtà formam ſervatam antè motam litem, ut notat *Monacell.
in Formul. to. 4 fol. 33. n. 24. in fine*, & patet *ex Libris Decret.
hujus Sac. Cong. d. anni* 1701 *fol. 441. à ter.*

Quando igitur Epiſcopus faciet aptare Sedile Magiſtratus
juxtà eam formam, quam ipſemet admittit, fuiſſe antè
motam litem, cum ſuo ſuppedaneo, ſeù *ſemplice Tavolato*, 77
ut gratis ipſum vocat idem Epiſcopus, omittentes libentèr
in hac parte quæſtiones nominales, juxtà monitum *Bart. in
leg. Quominus num. 22. ff. de Flumin.* ibi: *Non curo de no-
mine*, cum aliis citatis *in Tractat. de Livell. cap. 1. §. 21.
num.* 52. Nec non, quando omnia diſpoſita erunt pro ſi-
multanea, tàm thuris, quàm pacis intèr Capitulum, &
Magiſtratum, ad terminos paritèr noſtræ antiquæ poſſeſ-

ſionis,

ſionis, non habebit opus Epiſcopus recurrere ad Juris reme- 78 dia; Non enim in dd. circumſtantiis antiqui ſoliti, & immemorabilis conſuetudinis nobiles Viri, componentes noſtrum Magiſtratum, formidine pœnæ, ſed ſolius virtutis amore ſuas adimplebunt partes.

Aliàs repugnare videtur omnibus principiis, quòd ex mero arbitrio, & innovationibus Epiſcoporum cogantur Ma- 79 giſtratus cedere eorum Juribus, atque amittere poſſeſſionem antiquarum prærogativarum, ut in noſtris præciſis terminis notat egregie *Pignatell. conſult. 7. num. 23. tom. 1.* ibi: *Probata conſuetudine &c. debent continuare, nec poterunt impediri ab Epiſcopo*; Et applicatur celebre dictum *Domitii*, ſequutum à *D. Hieronymo ad Nepotianum*, & relatum *in Can. Eſto ſubjectus 95. diſtinct.* ubi poſtquam præmiſerat obligationem Subditorum parendi Epiſcopis, his verbis: *Eſto ſubjectus Pontifici tuo, & quaſi parentem animæ tuæ ama*, ſubdit, *ſed Epiſcopi Sacerdotes ſciant ſe eſſe, non Dominos*. Et deindè ait poſſe in his caſibus Subditos dicere Epiſcopis, quærentibus innovationes. *Cur ego te habeam, ut Principem, cum tu me non habeas ut Senatorem*, ubi *Gloſ. verb. Differatur*, ad 80 rem egregiè ſubdit: *Sed pone, quod Epiſcopus altiùs ſe habeat contra iſtum, quàm debeat, nunquid iſte ſuo jure poteſt ei obedientiam negare; Videtur quod ſic argumento 45. diſtinct. Cùm Beatus 22. quæſt. 5. Conſolo tamen ei, ut agat per Superiorem*, cum aliis à me citatis *in Inſt. Crim lib. 2 tit. 9 n. 14.*

Nec replicetur, quod antè annum 1715. quo mota fuit præſens lis non conſtat de poſſeſſione noſtri Magiſtratus, ex quo iſte à multis annis non acceſſit ad functiones, & feſtivi- 81 tates celebratas in Eccleſia Cathedrali. Imò potiùs conſtet de contraria poſſeſſione DD. Canonicorum, qui in d. tempore, quo Magiſtratus non acceſſit ad Eccleſiam, fuit ſemper in poſſeſſione prælationis, non autem æqualitatis ſimultaneæ cum DD. de Magiſtratu.

Reſponſio enim in promptu eſt, quod ſcilicet quaſi poſſeſſio in noſtris terminis ſolidè deſumitur ab illis ultimis actibus 82 qui geſti fuerunt præſentibus Competitoribus, ſeù DD. Canonicis, quod innegabile eſt in præſenti, ex clara confeſſione Reverendiſſimi Epiſcopi eſtquè notorium in Civitate Fani, ſivè id evenerit immediatè antè motam litem, ſivè multo tempore antè, præcipuè, quando d. ultimus actus geſtus fuit cohærenter ad multos alios actus antecedentes, qui non negantur, ab antiquiſſimo tempore Julii Card. Sachetti, & 83 continuati fuerunt tempore multorum ſucceſſorum Epiſcoporum, ex firmatis per *Rotam in Andrien. Præeminentiarum ſuper Manutentione 17. Februarii 1710. §. 1. & per tot. cor. Aldrovando*, & in terminis unici actus, quod iſte ſufficiat pro manutentione, & continuatione ſolitì, pluribus concordantibus cumulatis firmavit egregiè *Rota dec. 148 n. 8. par. 14. recent.*

Neque ad amitten. d. quaſi poſſeſſionem attenditur id, quod poſtea geſtum fuit abſente Magiſtratu, & bonam aſſi- 84 gnat rationem Sacra *Rota in d. Andrien. Præeminentiarum ſuper bono Jure 17. Februarii 1710. §. Abſquè eo coram eod. Aldrovando*, his verbis: *Ex hac autem præcedentia, habita in abſentia alterius, nulla quæſita fuit quaſi poſſeſſio, nec inducta conſuetudo in contrarium, cum ad effectum hujuſmodi actus præeminentiales debeant probari geſti, quando omnes inſimul conveniant, & unus alium actualiter præceſſit*, confirmata 1. *Martii 1711. cor. eodem*, & concordat adducti à *Tob. Non. conſ. 71 n. 4 & 5. & Rot dec. 649 n. 7. cor. Caval. & in Hiſpalen 21 Junii 1679 §. In hypotheſi cor. Muto.*

Antè diſcuſſionem 4. dub in quo quæritur: *An Magiſtratus 85 iis diebus quibus tenentur intereſſe ad ſacris functionibus, urbanè monitus de deſcenſu Epiſcopi, teneatur ad Palatium Epiſcopale, ſivè Anticameram accedere, ipſamquè Epiſcopum comitari tàm in deſcenſu ad Cathedralem, quàm in reditu ad Palatium, vel ad quem uſquè locum obſequium comitatus præſtare teneatur*. Præmittimus, quod iis diebus, quibus Magiſtratus ſolemnitèr accedit ad ſacras functiones, non facit id ſine ſuo Capite, ſeu Gubernatore, qui ſolet eſſe qualifica- 86 tus Prælatus, quivè in dd. functionibus conſiderat perſonas, Magiſtratum componentes, tanquàm ejus membra, itaut Gubernator, tanquàm Caput, & perſonæ de Magiſtratu, uti membra, dicantur componere politicum, ſeù morale illud Corpus, quod pro bono regimine, & recto gubernio Civitatum ſimplicitèr eſt neceſſarium, ut de ſe patet, & non negat Epiſcopus in pluribus locis ſuarum Scripturarum, huic S. C. tranſmiſſarum.

Ex qua conſideratione unius corporis cùm ſuo capite, uno ore inferunt Doctores, quod injuria illata Magiſtratui cen- 87 ſetur illata Civitati, & ipſimet Principi, quos repræſentant, ut videre eſt apud *Bald in c. 1. §. Injuria in princ. Pace juram. firm. Corrad. in Prax. tit. de Injur. n. 1. fol. mihi 403. Menoch de Arbitr. c. 263. n. 5. Theſaur. dec. 229. n. 3. Panimoll. dec. 1. adnot. 11. n. 4 & 5. & Raynald. tom. 1. Obſervat. Crim. c. 2. § 6. & 7. n. 11 fol. mihi 249.* Quodquè proptereà ſolent Principes rigoroſè punire eaſdem injurias, quæ Magiſtratibus inferuntur, ut notant iidem Authores, & in hac parte habemus aurea illa verba *Caſſiod. variar. Epiſt. epiſt. 4. Si Principes Magiſtratus, quos elegit, revereri non curat, ſe quoque minùs reverendum facit, ex quo ſi Populus Principis membra in Magiſtratibus parvipendere didicit, ipſum quoquè Principem paulatim contemnere aſſueſcit.*

Ad quod inconveniens evitandum communiter receptum eſt, quod Magiſtratui, nedùm debeatur reverentia à ſubdi- 88 tis, ſed etiam à non ſubditis, ſeù ab exemptis, ex adduct. à *Caſſan. in Cathalogo Glor. Mundi conſid. 72. par. 1. Cyriac. controv. 26. n. 20 Baron. de Coron. tom. 2. tit. de Capit. in addition. num 13. & Grat diſcept. 284 n 61. & deciſ. March 232 n. 6 & 7. in addition. & Raynald. obſervat. Crimin to 1. cap. 2 §. 6. & 7 num. 10.*

His præmiſſis, deveniendo ad noſtrum dubium; Aut E- piſcopus prætendit, ut una cùm Magiſtratu teneatur eidem 89 Gubernator accedere ad ipſius Anticameram, eumque comitari in acceſſu, & aſſociari in receſſu ab Eccleſia, itaut ad eandem aſſociationem teneatur integrum corpus politicum, Civitatem, & Principem repræſentans, comprehenſo etiam ipſius Capite; Et, ultrà exorbitantiam prætenſionis, quæ reſpectu Gubernatorum Prælatorum à nullo alio Epiſcopo noſtræ Civitatis, & forsàn etiam in toto Statu Eccleſiaſtico, excitata fuit. Dicimus, quod in hoc caſu re- 90 netur ejus petitionem ad notitiam ejuſdem Gubern. deducere, ad hoc, ut ſuas defenſiones in hac parte adducere poſſit; Aut vero prætendit, ut Magiſtratus in circumſtantiis contentis in d. 4. dubio magna incivilitate, & majori inurbanitate, relinquendo ſuum Caput ſolum, & ſolitarium, accedat ad aſſociandum ipſum Epiſcopum, & ejus prætenſio opponitur omnibusquè legalibus principiis, applicaturquè contra- 91 riæ petitioni lepida illa reſponſio, quæ habetur *in leg. 2. C. de Rei vindic.* his verbis: *Incivile, atquè inuſitatum eſt, quod poſtulas.*

Opponitur contraria petitio congruentiæ legibus, eò quia inauditum eſt, quod manentibus per modum unius politici, 92 ſeù moralis corporis multis perſonis, unicum componentes totum, minùs digni diſcedant, & magis dignum relinquant ſolum, & ſolitarium, ut patet conſideranti; Eſtquè reflexio ſolo naturali lumine nota, ad quam proindè probandum non eſt opus authoritates adducere, juxtà animadverſa per *Card Pallavic. nell' Iſtor. del Conc. lib. 3 cap 13. num 8.* cu- 93 jus præciſa verba, aliis adductis, regiſtravi in *Inſtitut. Crimin. lib 2. tit. 8 n 248* quibus addo *Rot. in Gitunen 6. Februar. 1705. §. Tantùm cor. Card. Scotto, & 2 Julii 1706. §. Quod indubitantèe cor. Kaunitz.*

Opponitur paritèr eadem prætenſio legalibus principiis, inter quæ Doctores uno ore annumerant iſtud, ut membra 94 nunquàm ſeparentur à ſuo Capite, *Textus eſt literalis in Can. 1. diſt 12.* ibi: *Non decet à capite membra diſcedere, ſed, juxtà Scripturæ teſtimonium, omnia membra caput ſequantur*, & concordant adducti per *Grattan. diſcept 3. num. 2. & ſeq. Barboſ. de Canon. cap. 18. num. 44. & ſeqq. & Card de Luc de Regular. diſc. 16 num. 6 & Rot. deciſ. 1619. num. 4. & 6. & deciſ. 1731. num. 1. coram Coccino, & in Novarien. Præcedentiæ 11. Decembr. 1713. §. Ex mati coram b. mem. Barbadico*, cum aliis, citatis *in Tom. 1. par. 2. diſcept. 26. num. 10. & num. 95.*

Inconveniens hoc adeò patens eſt, ut negari nullatenus potuerit ab Epiſcopo, Ad illud tamen evitandum fuit pro- 95 poſitum ſequens temperamentum: *Di far reſtare il Sig. Confalonìero nel Banco, à titolo di non laſciare incivilmente ſolo Monſig. Governatore, e di portarſi per lo contrario tutti li Signori Priori à ricevere Monſig. Veſcovo fino alla porta.*

Hujuſmodi autem temperamentum non tollit, ſed auget potiùs inconveniens, quia nedùm ſeparat membra à ſuo Ca- 96 pite, ſed ulteriùs, anatomatizando ipſum politicum corpus, dividit membra à membris, itaut, vel ex uno corpore fiant duo, & monſtruoſitas patens eſt, vel taliter ſcinditur idem corpus, ut adverſus naturalem proportionem, & combinationem Caput, ut ità dicam, cum pectore, remaneat in uno loco, brachia verò cum aliis membris, ſe conferant ad alium locum, quo nihil abſurdius dici, nilvè irrationabilius valet excogitari.

Adverſus hæc duæ opponuntur replicationes ex parte E- 97 piſcopi, ſed neutra videtur ſubſiſtere.

Dicitur primò, quod multi qualificati Prælati Gubernatores

tores de præterito oſtenderunt in hac parte inclinationem ac-
98 cedendi ad Epiſcopum unà cùm Magiſtratu. Omiſſa autem inſpectione circa factum hujuſmodi cæremonialis exhibitionis, forſàn per verba civilia, eo tempore factæ, quo non erat ad praxim reducibilis, ob pendentiam litis cum Magiſtratu; Reſponſio in promptu eſt, quod ſcilicet agitur de operationibus, ſeù functionibus, habentibus tractum ſucceſſivum, & repetendis per omnia ſæcula ſæculorum, itaut non ſatis ſit videre, an unus, vel alter Gubernator, uno,
99 vel altero anno illis velit intervenire, & ea peragere, quæ hodiè Epiſcopus prætendit, ſed an omnes Gubernatores futuri ſint ejuſdem inclinationis; Arguendo autem à præteritis ad futurum, qui eſt validus augumentandi modus, ex adductis per *Barboſ. loco 17. num. 3.* Si non omnes Gubernatores de præterito id facere voluerunt, imò nec ſe exhibuerunt omnes id facere velle, multò faciliùs, neque etiam in futurum facere volent, & proindè non erit temperamentum ſtabile, ſed pendens a mera voluntate futurorum Guberna-
100 torum, quæ quàm mutabilis ſit experientia notum eſt, & obſervat *Rot in dec. 381. num. 41. par. 4. to. 3. rec. & dec. 300. num. 15. cor. Priol.*

Dicitur 2. quod in caſu, quo Gubernator *non voleſſe muoverſi dal Bancone, ſeù Sedia, non ſaria gran diſconvenien-*
101 *za il diſgiongerſi per quei pochi momenti il Magiſtrato da Lui.*

Reſpondemus autem 1. quod non ſunt pauca momenta il-
102 la, quibus Magiſtratus accedere deberet ad Palatium Epiſcopi, ipſumque comitari, & aſſociare, uſque ad Solium Epiſcopale, ut patet conſideranti.

Reſpondemus 2. quòd monſtruoſitas ſeparationis membrorum à ſuo capite non menſuratur à temporis diuturnitate, ſed
103 à ſola disjunctione, & ſeparatione, quæ in noſtris terminis eſt omninò innegabilis, ſivè ſit pro majori, ſivè pro minori tempore, eò quia major, vel minor diuturnitas ſeparationis membrorum à proprio capite, non mutat ſpeciem monſtruoſitatis dictæ ſeparationis, etiam ſi hæc unico duraret momento.

Quibus accedunt ulteriùs multæ aliæ reflexiones, quę di-
104 gito demonſtrant impracticabilitatem contrariæ prætenſionis; Quia nempè locus, ubi Epiſcopus prætendit occurſum Magiſtratus, eſt nimis auguſtus, & propè Cappellam, ubi adoratur SS. Euchariſtiæ Sacramentum, in quem locum ex una parte Epiſcopus accedit cum ſuo Clero, & Capitulo,
105 quod componitur ex 24. Canonicis, 4. Beneficiariis, & 2. Manſionariis, & aliis Clericis, & omnibus Alumnis Seminarii; Ex altera verò Magiſtratus, quando incedit in corpore, ſuos paritèr habet famulos, ſuoſque civiles familiares, qui ipſum præcedunt, & comitantur. Ex quorum proindè concurſu in anguſto loco nemo non videt pericula confuſionis, irreverentiæ, & forſan etiam ſcandali in Populo, ibidem devotè orante coràm SS. Sacramento.

Omnia hæc conſiderabilia eſſe de ſe patet; Sed remanet
106 alia longè major conſiderabilis difficultas inter Canonicos, & Magiſtratum circà digniora loca, & circa majorem, vel minorem diſtantiam à lateribus Epiſcopi, circa quam non eſt facile temperamentum aliquod invenire, quod utriquè Parti ſatisfaciat; Undè loco terminandi antiquas controverſias, de præſenti vigentes, aperitur magna via novis
107 prætenſionibus, cum verificatione lepidi illius dicti *Innoc. III. in cap. Cùm olim de Verb. ſignif. Dum anſam ſolvimus, nodum dicimus ligaviſſe*, quem ſequitur *Rot. dec. 251. num. 7. par 17. rec.* Ulteriùs redibit in ſcenam prior prætenſio Canonicorum erga Magiſtratum; Cum illo addito, quod in anguſtiis loci, & multiplicitate perſonarum, non eſt practicabilis ſimultaneus occurſus Canonicorum, & Magiſtratus, minuſquè ſimultanea aſſociatio abſque ulla ſpecie prælationis,
108 ſemper enim præcederent illi, qui lateribus Epiſc. proximiores ſunt, in quibus non omnes manere, & incedere poſſunt, ut de ſe notum eſt.

Indeque *Card. Millinus in Epiſt.* ſcripta *Greg. XV.* quam per extenſum regiſtravit *Pignatell. in tom 8. conſult. 9. num. 18.* ad oſtenden. præjudicia, quæ oriri ſolent ex mutatione ſoli-
109 ti, ſolidè obſervat, *che le novità non dimoſtrano mai al prima aſpetto tutte le difficoltà, che poſſono produrre, vedendoſene tutto di molte, che promeſſe con ottimo fine hanno partorito mali effetti*, circa quam veritatem uno ore concordant *SS. Patres, Theologi, Canoniſtæ, & Juriſtæ*, quos ſequuntur
110 *Capon. diſcept. 85 à num 11. tom. 2. & Rota in Arctio. Jurium Parochial 15. Januar. 1703. §. Cæterum cor. Anſaldo, & in Pampilonen. Manutentionis 10. Maii 1706. in fine cor. Caſſarell.*

Undè ad omnia hæc inconvenientia, & forſan etiam ma-

jora, evitanda, duo in multis aliis Civitatibus Status Eccleſiaſtici cum decore ſacrarum functionum, & abſquè ullo ſcandalo practicari ſolent temperamenta. Primum, quod Ma- 111
giſtratus accedat poſtquàm Epiſcopus pervenit ad ſuum locum, & ſolium, quod eſt magis frequens, & ab omni criticatione immune, poteſt enim attribui juſtæ cauſæ, vel publicorum negotiorum, vel alteriùs legitimi impedimenti mora tardè accedendi. Secundum verò, quod eodem tempore
ingrediantur Eccleſiam Epiſcopus ex una porta, Guberna- 112
tor verò, & Magiſtratus ex alia, ſibi occurrendo in aliqua ſpatioſa parte Eccleſiæ, in qua commodè exerceri poſſint actus illi urbanitatis, & civilitatis, quæ inter ſimiles perſonas practicari ſolent.

Quæ omnia dicta ſint abſquè ullo vel minimo præjudicio illius venerationis, quæ omni Jure debetur Epiſcopo, uti Pa-
tri, & Paſtori noſtrorum Civium, & Civitatis, ſed ſcripta 113
fuerunt cohærentèr ad illam æquè preciſam, ac ſtringentem obligationem tuendi propria Jura, quod in noſtris punctualibus terminis agnoſcunt Doctores, citati *ſupra diſcept. 11. à num. 40. uſq; ad n. 51.*

Cauſa non fuit adhuc propoſita in S. C. R. in qua pendet. 114

DISCEPTATIO XVIII.

Comen.

PRO

Congregatione Oratorii Comi,

CUM

Alexandro Lavizzario.

ARGUMENTUM.

Vicarii amovibiles quibus gaudeant prærogativis in concurſu Parochorum perpetuorum.

IN Civitate, & Suburbiis Comi 12 reperiuntur Parochi, qui à communione piorum Operum, ſeù à communi ob-
ligatione ſatisfaciendi oneribus quamplurium Legatorum 2
piorum, eiſdem in communi relictorum, denominari cæperunt, & etiam hodiè retinent denominationem Conſortii Parochorum, nullum tamen extat documentum, nullaq; memoria, vel traditio erectionis, minùſque approbationis talis Conſortii, factæ, vel authoritate ordinaria, vel Apoſtolica; Nulla habent Statuta, nullaſque ordinationes, legitimè conditas, ipſoſque ad obſervantiam obligantes, dum deperdito Libro, in quo antiquitùs continebantur aliquę irregulares ordinationes circa Conſortium, quod ipſi vocabant Librum Statutorum, & de quo habetur mentio in in Viſitatione Epiſc. Caraſini, non ampliùs repertus fuit, nec alius de novo conditus; Ex conſuetudine nihilominus, inter
ipſos obſervata, introductum eſt, quemlibet ex dd. 12. Pa- 2
rochis in propria Eccleſia obligatum eſſe pro manutentione Paramentorum, aliarumque expenſarum, neceſſariarum pro adimplemento, & ſatisfactione Legatorum piorum, Eccleſiæ cujuſq; ex eis relictorum, ut interpellatus de mandato hujus S. C. refert Epiſc. in ejus Relat.

Vacavit anno 1675. una ex dictis Parochialibus Eccleſiis
ſub Invocatione S. Jacobi, illaq; die 24. Aprilis d. anni per 3
Clem. X unita fuit, ſeù conceſſa PP. Cong. Oratorii S. Philippi Nerii Comi, cum omnibus ſuis Juribus, & proventibus, annexis, & connexis, necnon cum facultate deputandi unum, ſeù plures Presbyteros pro animarum cura ex eodem Inſtituto, ſivè quemlibet alium Presbyterum ſæcularem extraneum, amovibilem tamen ad nutum ipſius Congreg. & ab Ordinario Loci approbandum.

Hujus ampliſſimæ conceſſionis, & ſpecialis gratiæ vigorè petiit eadem Congregat. locum in eodem Parochorum Con-
ſortio pro Presbytero, à ſe ipſa ut ſuprà deputato, & in 4
futurum deputando, utporè ſubrogato in locum antiqui Parochi S. Jacobi, qui extrà omnem controverſiam, nedùm integrabat d. numerum 12. Parochorum, ſed ejus Eccleſia erat, & eſt gravata æquè ac quinque aliæ Parochiales Eccleſiæ ſimul unitæ expenſis ſupradictis pro adimplemento piorum Legatorum, in magno numero adimplendorum in d. Eccleſia Sancti Jacobi. Fuitque Sacerdos, ab ea deputatus, licèt cum aliquibus conditionibus, ad rem non facientibus, & præſervativa præcedentię, in eodem Conſortio ſemper admiſſus, & receptus, ut ſignanter practicatum fuit die 5. Jul. 1686. cum Jo. Baptiſta Genetrino, & ſucceſſivè

etiam cum aliis, repetita ex parte Conſortii d. præſervativa
5 circa præcedentiam. Et ex parte Sacerdotis, ut ſupra ad-
miſſi, renovata ſemper proteſtatione acceptandi talem qua-
lificatam admiſſionem: *per modum proviſionis, & citra ani-
mum inferendi aliquod præjudicium Ven. Congr. ſeu futuris
Presbyteris deputandis, & niſi aliud fuerit per habentem Ju-
riſdictionem declaratum.*

At quia neutra Pars ſatisfacta erat ex d. qualificato modo
admittendi in Conſortium Sacerdotem, deputatum à Con-
gr. tandem die 10. Feb. 1699. prævia ampliſſima renunciatio-
ne quibuſcumque litibus, & controverſiis, quomodocum-
6 que inter ipſas vertentibus, iſtas unanimiter compromiſe-
runt in perſonam Epiſcopi Comen. cum facultate, ſpecia-
liter ei attributa, dictas controverſias decidendi, & termi-
nandi, prout eidem magis congruum, & expediens videba-
tur, etiam abſque ulla loci, aut temporis præfixione, re-
motis quibuſcumque appellationibus, reviſionibus, & re-
clamationibus.

Utendo facultatibus, in d. compromiſſo ſibi attributis,
pluries auditis Partibus, illarumque Defenſoribus, tàm in
voce, quàm in ſcriptis, ſuam tandem 20. Maii 1699. protu-
lit idem Epiſcop. arbitramentalem ſententiam, in cujus 1.
7 capite demandavit, Presbyterum, deputatum à Congr. nul-
lam prætendere poſſe præcedentiam in concurſu aliorum Pa-
rochorum: In 2. poſſe admitti ad d. Conſortium Sacerdo-
tem exterum ab eodem Congr. deputandum. Et in 3. abſol-
vendam eſſe Congreg. à ſolutione honorarii in aggregatione
novi Parochi, & in reliquis ſervandum eſſe ſolitum circa ce-
lebrationem Divinorum Officiorum in Eccleſia Sancti Ja-
cobi.

Adverſùs quàm ſententiam, non ſolùm ex adverſò re-
clamatum non fuit, ſed de mandato Decani Conſortii con-
8 vocato eodem Conſortio die 30. Jan. 1700. uno dempto, hoc
eſt d. Decano, omnes alii præſentes in Civitate, qui erant
8 unanimiter illam acceptarunt, & ad formam ejuſdem ſen-
tentiæ in eorum Conſortium admiſerunt Joſephum Luraſ-
cum, deputatum à Congreg. cum pacifica continuatione, &
9 exequutione ejuſdem ſententiæ uſque ad menſem Martii
1716. quo tempore comparuit coram hac S. C. idem Decanus
Conſortii, & abſque ullo mandato procuræ aliorum Paro-
chorum, ex ſe ipſo petiit diſputationem 7. dubiorum, poſt
ſuum Memoriale regiſtratorum, & indicatorum in Relat. E-
piſc. quorum major pars non habet cum præſenti inſpectione
connexionem aliquam, illorumque diſputatio ad PP. Cong.
Oratorii nullo modo pertinet.

Remiſſus fuit de more ipſius ſupplex libellus Epiſc. pro In-
10 format. qua ſuperventa, concordatiſque modo tribus dubiis,
ſuplicamus pro illorum favorabili reſolutione.

Ad quem effectum ſat eſſet obſervare, quod prætenditur
in 1. dubio reſciſſio Laudi, à Parochorum Conſortio volun-
tariè emologati, acceptati, & longo tempore exequutioni
demandati, adverſùs quod proindè non permittitur eidem
11 Conſortio acceptanti venire, illiuſque reſciſſionem petere,
juxta literalem *Textum in l. Quamvis ff. de Recept. arbitr.* ibi:
*Non enim differendarum litium cauſa, ſed tollendarum ad
Arbitros itur:* & firmata per *Rot. in dec. 112. lib. 3. cor. Puteo,
& dec. 145. n. 25. cor. Ottob. & in Albanen. 24. Januarii* 1698. *§.
Hoc unum cor. Card. Priolo.* Et rationem adducit *Rot. coram
Emer. Jun. dec.* 1328. *n. 3.* quia ſcilicet Laudum, à Partibus
acceptatum, & emologatum, dicitur potiùs tranſactio, quàm
12 laudum, quam adducunt etiam *Bald. conſ. 415. n. 2. lib. 1. Hon-
ded. conſ. 61. num. 12. eod. lib. Rot. dec. 779. num. 13. cor. Merlin* &
apud *Urceol. de Tranſact. dec. 4. num. 1. & 2. & in d. Albanen.
Laudi §. Sed ita magis,* confirmata *die 12. Junii* 1699. *co-
ram eodem.*

Et in terminis laudi, lati ab Epiſcopo vigore compromiſ-
13 ſi, in eum facti à Parochorum Collegio *Rot. dec. 4. num. 1. &
2. apud Novar. in Sum. Bullar. & dec.* 86. *à num.* 38 *apud
Urceol. de Tranſact.* ubi, quòd omninò acquieſcere debent ta-
li laudo, etiam illi, qui compromiſſo non interfuerunt ex
theorica *Roman. in leg. Is, cui n. 16. & 17. ff. de Verbor. oblig.*
14 quodque in his circumſtantiis multùm deferendum eſt Ordi-
nariorum judicio, uti veriſimiliter informatorum de quali-
tatibus ſuarum Eccleſiarum, illarumque functionum Eccle-
ſiaſticarum.

Certiùs quia Decanus Conſortii, abſque aliorum adhæ-
ſione, & mandato procuræ, non dicitur in præſenti judicio
15 legitimus contradictor, nec impugnare poteſt factum, &
approbationem, nedùm majoris partis Conſortii, ſed omnium
aliorum Parochorum, illud componentium, & ex hac par-
te allegari poteſt omnium conſenſus pro ejuſdem laudi appro-
batione, quia factum in his terminis à majori parte dicitur
factum ab omnibus ad *Textus literales in l. Nulli,* ubi *Gloſ.
ver. Duæ partes, & l. Planè ff. Quod cujuſq; Univerſit. nomin.
& l. Et ſuum hæredem,* ibique *Gloſ. ver. Quota parte ff. de Pact.*
quos ſequuntur *Abb. in c. Cùm omnes n. 13. de Conſtit. de Angel.
in Opuſcul. de Patron ſuffrag. num.* 18. impreſſo *poſt Tract. de
Impen. dotal. opuſc. 3. à num. 16. & Rot. dec. 171. num. 1. par.
19. rec.*

Cæterùm ne his alioquin validiſſimis exceptionibus diffi-
dere videamur de noſtris Juribus, aggrediendo dubiorum
diſcuſſionem. Pro affirmativa reſolutione primi, in quo 16
quæritur, *an laudum Epiſcopi ſuſtineatur in ea parte, in qua
adſcribit Conſortio Parochorum Vicar. amovibilem, deputatum
à PP. Congr. Oratorii,* non adducimus punctualem authori-
tatem alicujus claſſici Doctoris, ſed individuale oraculum
Clem. X qui in conceſſione, & unione Parochialis Eccleſiæ
S. Jacobi Congr. Oratorii Comi, illius Patribus, & Paro-
cho, ab eis deputando, clarè conceſſit plenam facultatem in
eadem Eccleſia, cum omnibus illius juribus, & pertinentiis,
necnon annexis, & connexis, ità ut omnia ibidem exerceri 17
ſolita per illius Rectores, per unum, ſeù plures ex Sacerdo-
tibus noſtræ Congr. ſeu per quemcumque alium Presbyterum
ſæcularem idoneum, ab eadem Cong. deputandum, exer-
ceri poſſint, & valeant, propterea ex hac clara diſpoſitione
nullus remanet dubitationi locus, applicaturque in noſtris
terminis diſpoſitio *Textus in leg. Ille, aut ille §. Cum in ver-
bis ff. de Legat. 3.* cum aliis apud *Rot. in dec. 44. num. 14. par.
11. rec.* Et in terminis alterius Brevis Pontificii *Card. de Luc.
de Paroch. diſc. 21. n. 4. verſ. Contrarium.*

Supplicantes obſervare, quod vigore ejuſdem Brevis ſem-
per receptus fuit, & admiſſus in Conſortio Sacerdos depura-
tus à Patribus, cum ſola proteſtatione circa præcedentiam 18
ibi: *Ipſimet Parochi Conſortiales propria authoritate accepta-
vere in Conſortium Curatum Congr. Oratorii quinquies, aut
ſepties, omnibus conſentientibus,* ita ut ſimus in terminis Bre-
vis Pontificij per ſpatium 30. & ultrà annorum etiam exequ- 19
utioni multoties demandati; Quæ circumſtantia eo magis
urget pro continuatione adimplementi diſpoſitorum in illo,
& continuationis exequutionis ejuſdem: Obſervantia enim
in qualibet materia eſt optima rerum interpres, & Pontificia
Indulta ab illa declarantur, & interpretationem recipiunt,
ut in ſpecie obſervant adducti *in To. 1. par. 1. diſcep. 5. n. 41.* E- 20
tiamſi contrarius intellectus de Jure verior eſſet, magiſque
accommodatus verborum ſenſui, ea ratione quia talis dicitur
ſenſus in verbis, qualem demonſtravit ſubſequuta obſervan-
tia, ex adductis *in d. To. 1. p. 2. diſcept. 16. n.* 101.

Aliàs enim aſſerendo contrarium non adimplerentur à 21.
Paroch. onera ſub d. qualitate, ac cum. eis, à piis Benefa- 21
ctor. relicta; Sacerdotes à noſtra Congr. deput. non exercerent
omnia ea, quę illius Rectores ſoliti erant exercere, minuſq;
eis concederentur annexa, & connexa cum Jure Parochiali,
& demùm non pertinerent ad eoſdem redditus quicumque
obventiones, & emolumenta omnia, tàm certa, quàm in-
certa, quæcumque, & qualiacumque ſint, contra literalem
tenorem dictę ſpecialis gratię Summi Pontificis, de cujus po-
teſtate in his terminis nefas eſt dubitare ex adductis per *Gig. 22
de Penſion. qu. 12. n. 1. Rot. dec. 266. nu. 1. par. 3. & dec. 218. nu...
par. 18. rec.*

Obſervando ulteriùs, quod ead. gratia munita eſt clauſula
Sublata, & decr. irritanti, quæ non minùs trahunt Judices 23
ad exequendam mentem Summi Pontificis, quàm præclu-
dunt viam Partibus, effectum gratiæ impugnandi, & con-
trovertendi, ex adductis per *Pariſ. conſ. 82. n. 3. & ſeq. Rot. cor.
Merlin dec. 515. n. 3. & 4. & cor. Priol. dec. 332. n. 4.*

Nec credimus ex adverſo inſiſtendum in aliquibus ſcarta-
faciis, in quibus determinatur, in Conſortium admitten- 24
dos non eſſe niſi Parochos titulares, quod aſſeritur pariter
legi in Viſitatione Epiſc. Caraſini anni 1639. his verbis: *In
queſto Conſortio non ſi ammettono altri, che Parochi* titolari
di d. Città.

Hæc enim omnia, quatenùs vera eſſent, & aliquam ha-
berent Facti aſſiſtentiam, nullatenùs adverſarentur, quia
locum haberent, præciſa d. Conſtit. & gratia Pontificia, an- 25
tequam non negamus, quod omnes illi, qui in Conſortio re-
periebantur adſcripti, erant Parochi, habentes in titulum
ſuas Parochias; Noſtra verò controverſia de præſenti deci-
denda non eſt cum antiquis Statutis, & enunciativis anti-
quarum Viſitationum, ſed regulanda à d. Pontificia conceſ-
ſione, & gratia, ſecundum quàm, ex ſuprà animadverſa,
inutiles prorsùs remanent omnes diſputationes, ex quo in il-
la in ſpecie derogatur quibuſcumque Statutis, & conſuetudi-
nibus, etiàm juramento, confirmatione Apoſtolica, vel qua-
vis firmitate alia roboratis.

Diximus,

Digitized by Google

Diximus, quatenus veru eſſe ne &c. quia de aſſertis Statu-
tis poſſumus dicere cum Gloſ. in l. fin. verſ. Zenonis, C. de
26 Ædific. priv. Sed ubi ſunt? quàm ſequitur Rot. in dec. 375.
num 15. cor. Celſ. Non enim exadverſo exhibentur, nec ali-
qua illorum concludens affertur probatio, & conſequenter,
nulla de eiſdem habenda eſt ratio ad Text. in l. Cùm unus §.
fin. ff. de Bon. authorit. Judic. poſſid. & animadverſa per Bald.
27 in l. Cùm iin §. Species, ff. de Legat. 1. Surd. deciſ. 42. num. 2. &
Barb. uotom. 142. num. 3. & 4.

Viſitationem verò Epiſc. Carafini admittimus quidem,
ſed cum viſibili iteratione, & additione illius verbi titolari
cum caractere, & atramento differenti, & conſequenter
cum maxima falſitatis ſuſpicione, ut not. Cephal. conſ. 287.
28 num. 27 & 28 Soccin. Jun. conſ. 41. num. 7. l. 1. Maudel. Alb conſ.
99 num. 10. in fin Fariuac. conſ. crim. 108. ſub num. 1. & 105. 10.
2. & de Falſit. quæſt. 153. num. 178. Rot. cor. Priol. dec. 105. nu. 5.
& deciſ. 144 num. 12. & in par. 13. rec. dec. 180. num. 13. & in
Rom. Mutui 15 Martii 1683. § Intrinſeci, cor. Reudin & in
Rom. Cambior. 17. Febr. 1690. § Si verò cor. Manuel.

Quæ ſuſpicio ex eo mirabiliter augetur, quod tempore
peractæ Viſitationis, nempe anno 1693. omnes Parochi abſ-
que illo dubio erant titulares. Igitur tunc temporis nimis
improprium erat addere dictam qualitatem, & conſequen-
29 ter ex tali circumſtantia ferè palpatur manibus falſitas, ut
notant Raynald. tom. 2. obſer. crim. cap. 18. num. 130. & firmavit
Rot. in Lunen. Surzanen. 14. Apr 1698. §. Ratio, & 28. No-
vembr. ejuſdem anni §. Talis, cor. Curd. Priol ubi quod ferè
impoſſibile redditur contrarium credere, quia nemo cogita-
30 re poteſt ſcribere ea, quæ nondum evenerunt. Cùmque ſi-
mus in civilibus, ſola falſitatis ſuſpicio ſuperabundat ad tol-
lendam fidem Scripturæ, ex adductis per Jaſ. conſ 168. num.
3. lib. 4. cum concordantibus citatis in tom. 1. par. 2. diſcept 21.
num. 38.

De dicta autem additione verbi titularis teſtis eſt Epiſcop.
in ſua Relatione, aſſerens id vidiſſe, & recognoviſſe, in
31 ipſomet originali, cui omnis adhibenda eſt fides, ut loquen-
do in ſpecie de iis, quæ continentur in ſimilibus Relationi-
bus Epiſcoporum notat Bertacch voto dec. 100. num 16. &
firmavit Rot. in dec. 234. num. 16. & 17. par. 16. rec. & dec. 685.
num 9. cor. Cerr. & in Favent. Jur. Parochialium 29. Junii
1697. §. Tertio in idem, cor. Anſald. Et in terminis Scriptu-
ræ de falſo ſuſpectæ, & uti talis comprobatæ à Relatione
32 Ordinarii, huic S. C. tranſmiſſæ Rot. deciſ. 305. num. 12. &
dec. 460. num. 9 & 10. par. 18. rec.

Præciſa verò dicta denominatione titularis, certum eſt,
quod Sacerdos, deputatus à PP. Congr. Oratorii, tàm de
Jure, quàm ex ſpeciali gratia Clem. X. actualiter exercere
dicitur curam animarum in noſtra Eccleſia, eodem prorsùs
modo, quo illam actualiter exercebat Parochus ejuſdem
33 Eccleſiæ ante unionem (quidquid dicendum ſit de habituali,
quæ modò reſidet penes noſtram Congreg. & antiquitùs uni-
ta erat cum actuali in eodem Parocho,) & conſequenter ei-
dem Sacerdoti competunt omnia ea, quæ circa actualem cu-
ram animarum competunt veris Parochis actualibus, qua-
les dicuntur illi, qui curam animarum exercent, etiam ſi id
faciant ad aliorum nutum, pro eo tempore, quo idem nu-
34 tus continuat, ut in ſpecie obſervat Barboſ. de Jur. Eccleſ.
lib. 3. cap. 6. num 28. & firmavit Rot. in dec. 1334. num. 2. & 3.
cor Cerriu. necnon reſolvit S. C. E. in Aquilanu 29. Julii 1695.
ad relat. Card. de Abdua, teſte Monac in Formul. tit. 10. for-
mul 18. num. 17.

Idque videmus quotidiè practicari in Urbe, omnium alia-
rum Civitatum magiſtra, cum qua quantum fieri poteſt
conformare ſe debent omnes aliæ inferiores Eccleſiæ, &
35 perſonæ eccleſiaſticæ, ex animadverſis per Card. de Luc. de
Judic. diſc. 37. ſub num. 20. Et quidem non ſolùm ab omni-
bus Parochis Regularibus, deputatis; & exercentibus cu-
ram animarum ad nutum illorum Superiorum Regularium;
Verùm etiam ab omnibus aliis Parochis Sæcularibus, depu-
tatis, & exercentibus curam animarum ad nutum, & be-
neplacitum diverſorum Collegiorum eccleſiaſticorum, &
aliarum perſonarum eccleſiaſticarum, vel Confraternita-
tum laicalium, ut ſignanter ſunt Parochi S. Apollinaris,
36 S. Ceciliæ, S. Mariæ in Aquiro, SS. Vincentii, & Ana-
ſtaſii de Arenula, Ss. Salvatoris in Montibus, S. Joannis
Florentinorum, S. Suſannæ, S. Ivonis, S Ludovici Na-
tionum Gallorum, & SS Venantii, & Anſovini, qui in
ſola qualitate perpetuitatis differunt ab aliis Parochis; In
reliquis verò omnibus, durante beneplacito, & nutu illo-
rum, qui facultatem habent illus deputandi, nedùm aggre-
37 gati ſunt in conſortio aliorum Parochorum Urbis, ſed in
omnibus, & per omnia eis competunt indiſtinctè prærogati-
væ omnes, & omnia ea, quæ dd. aliis Parochis conveniunt,
& ſignanter præcedentia, & vox activa, & paſſiva in om-
nibus actibus, & rebus quomodocumque concernentibus Pa- 38
rochorum intereſſe, ut teſtantur omnes dd. Parochi amovi-
biles numero 10. Et idem probant Decanus, & ferè omnes
alii Parochi perpetui Urbis in atteſtationibus, exhibitis in
Secretaria, ex quibus quinque fuerunt Cleri Camerarii;
Obſervantes ulteriùs in dd. eorum atteſtationibus, quod ul-
timo loco idem practicatum fuit in electione Cleri Romani
Camerarii, pro quo nominatus fuit juxta ſolitum pro uno ex
tribus, ſolitis nominari à Card. Vicario, Parochus Ss. Vin-
centii, & Anaſtaſii de Arenula, amovibilis ad nutum Con-
fraternitatis Coquorum, qui per ſolam deficientiam trium vo- 39
torum in concurſu alterius non remanſit electus.

Quoad 2. dub. An ſubſtineatur Laudum Epiſcopi in ea par-
te, in qua adimit præcedentiam eidem Parocho amovibili,
pro illius negativa reſolutione ſupplicamus obſervare, exad-
ſo proceſſum uſque adhuc fuiſſe cum palpabili æquivoco,
quod ſi præcedentiam haberet Sacerdos à noſtra Congreg.
deputatus, temporis tractu ille ſemper eſſet Conſortii Deca- 40
nus, ex quo cæteri Parochi moriantur. Congregatio verò
ſit æterna, juxta præciſa verba Epiſcopi in ejus Rela-
sione.

Hoc enim nullum habet fundamentum, quia præceden-
tia in his terminis non regulatur à perpetuitate illius, penes
quem reſidet cura habitualis, ſed à tempore deputationis il-
lius, qui exercet curam actualem, ut nemine ex Parochis
diſſentiente, ſemper practicatum fuit, & de præſenti paci-
ficè practicatur in Urbe, teſtibus omni exceptione majori-
bus ipſiſmet Parochis in dicta atteſtatione, in Secretaria ex-
hibita; Proindeque in noſtris terminis Sacerdos, deputatus 41
à noſtris Patribus præcedentiam habere debet ab illis dum-
taxat Parochis, qui poſt ipſius deputationem tales erunt,
juxta dictam laudabilem praxim Urbis, ſecundùm quam om-
nes ſimiles differentiæ in hac materia terminari debent, jux-
ta præciſa verba Rotæ in deciſ. 469. num. 26. & dec. 560 num. 2.
& 3 par. 19. rec. & notat etiam D. Piton tom. 2 in Parerg num.
63. fol. 14. ubi quod Urbs in materia eccleſiaſticorum Rituum
Civitatibus inferioribus exemplar eſſe debet.

Innititur autem eadem Urbis praxis etiam Juris commu-
nis diſpoſitioni, qua attenta, nemini dubium eſt, antiquio-
rem de Collegio aliquo, vel Conſortio, ſemper præcedere 42
debere, ut notant communiter Repetentes in can Epiſcopus
diſtinct. 17. in cap. 1. de Major & obed. cum aliis, quos ſequun-
tur Coſt. in Differt. Jur. cap. de Præced. num. 149. Bellug. in
Specul. Princip. in princip. Mantiq. de Præced. quæſt. 4. num.
19. Gonzal ad Regul. 8. Cancel. §. 3. proem n 13. Caſſan. in Cath.
Glor. Mund. par. 10. conſider 29. per tot. Franc. de Eccleſ. Cath. 43
cap 33. num. 109. & ſeq. & Barboſ. de Canon cap. 18. num. 12.
& ſeq. cum quibus proceſſit S R. C. in Cremonen. 19. Jun. 1704.
ad 1. dub. Ponent. Card. Collored.

Quibus non adverſatur aſſerta poſſeſſio, militans favore
aliorum Parochorum, duplici ratione; 1. Quia id permiſ-
ſum fuit à Sacerdotibus, deputatis à noſtris Principalibus
per modum proviſionis, & citra animum eis inferendi ali-
quod præjudicium, qui proinde præjudicare nullo modo po- 44
tuerunt PP. C. Orat. ut probant Bertacchin vot. 100. nu. 14.
& 15. & Piton. diſcept. 30. num. 42. & ſeq Præcipuè attentis di-
ctis clauſulis, per quas præſervata fuerunt omnia jura, eiſ-
dem Patribus competentia, & excluſa quælibet approbatio,
ut notat Rot. cor. Priol. dec. 212 nu. 11. & in par. 9. rec. dec. 38.
n. 31. 2. quia hodiè coram hoc excelſo Tribunali non diſpu-
tamus de manutentione in poſſeſſione præcedendi, ſed in- 45
ſpectio cadit circa ipſummet Jus præcedendi, quod regulari
non debet à poſſeſſione, qualificata cum dd. clauſulis pro-
viſionalibus, & præſervativis boni Juris, ſed à fundamen-
tis, & motivis, tangentibus, & concernentibus dictum
Jus, quod ex ſupra probatis clarè aſſiſtere videtur Sacerdoti,
deputato à noſtris Patribus.

Ea quibus ſicuti antiquus Parochus S. Jacobi extra omnem
controverſiam gaudebat, & fruebatur omnibus prærogati-
vis, & muneribus, quibus gaudent, & fruuntur alii Paro- 46
chi de Conſortio, ita his eiſdem prærogativis, & muneri-
bus gaudere debet, & frui debet modernus Sacerdos, cu-
ram animarum exercens in eadem Eccleſia. ex dicto claro,
& literali Pontific. Privilegio ſubrogatus in locum d. antiqui
Parochi in omnibus rebus, & officiis, exerceri ſolitis per il-
lius antiquos Rectores, ex propria natura, & efficacia ſub-
rogationis, de qua poſt Text. in leg. Filia §. Arria, ff. de Con-
dit. & demonſt. & in leg. Si eam, § Qui injuſtarum, ff. Si quis
caut. generaliter Surd. dec. 35. num. 9 & dec. 306. num 5. & Rot.
cor Cerr. dec. 33 num. 12. & in Rom. Fideic. de Martell. 21. Febr.
1698.

Digitized by Google

1698. *§. Identitas cor. Molin.* Et in terminis ſubrogatorum in
locum Parochorum, & aliarum Dignitatum eccleſiaſtica-
47 rum *Genzal. ad Reg. 8. Cancel. gloſ. 5. §. 3. num. 29. Cherub. ad*
Conſt. 30. S. PII V. ſchol. 2. Tundut. q. benef. 81. n. 8. & ſeq. Bor-
don. de Praeced. quaeſt. 239. n. 619. & Rot. dec. 1238. n. 6. & dec.
48 *2353. num. 1 cor. Coccin.*

Quod clariùs demunſtratur ſequenti dilemmate; Aut præ-
rogativæ illæ, & munera, quibus gaudent, & fruuntur
alii Parochi de Conſortio, reſpiciunt, & concernunt ipſum-
49 met Jus Parochiale, vel ab illo dependent, ſuntque cum
illo annexa, & connexa; Aut ſunt omninò diſparata, &
nullam habent cum Jure Parochiali connexionem; Inter
hæc enim de facto non datur realiter, nec per metaphyſi-
cam ſpeculationem excogitari poteſt aliquod medium.

Si dicatur hoc ultimum, ſe declararunt ſemper, iterum-
50 que ſe declarant Patres, & expreſsè proteſtantur, nullam
habere circa illa prætenſionem.

Si verò dicatur, dictas prærogativas, & munera concer-
nere Jus ipſum Parochiale, vel ab illo dependere, & cum
illo eſſe annexa, & connexa, & tunc cedit primus diſcur-
ſus, & ſolida animadverſio, quod omnia iſta competunt
51 Patribus ex dicto claro, & literali Pontificio Privilegio, ab
omnibus Parochis, de quorum intereſſe agebatur, in ſeptem
vacationibus per ſpatium 30. & ultra annorum punctualiter
exequuto, juxta illa verba: *plenum Jus in illis omnibus*
Congregationibus hujuſm. &c. verè non fictè acquiſitam exiſte-
re &c. ipſaque Eccleſia S. Jacobi &c. cum illi annexis, & om-
nibus Juribus; & pertinentiis ſuis &c. Obſervando præci-
puè verbum illud *plenum Jus*, quia plenum dicitur id, cui
52 nihil addi poteſt, vel minui, ut benè diſcurrit *Menlius in*
Theſaur. Theoric. practic. tit. de Trebellianic. cap. 10. verſic.
Quinto fol. 107. Et illa alia *cum omnibus Juribus, & perti-*
nentiis, quæ nihil excludunt, & omnia comprehendunt,
juxta *Text. in leg. Julianus, ff. de Legat. 3. & in leg. A' Procu-*
53 *ratore, Cod. Mandat.* & animadverſa per *Menoch. conſ. 156.*
num. 23. Mar. Antonin. var. reſol. lib. 1. reſol. 70. num. 18. Pe-
trir. de Empt. & vendit. cap. 9. num. 5. & Rot. cor. Emer. jun. dec.
1372. num. 7.

In eadem Cauſa.

1 Dignentur EE. PP. obſervare, ampulloſum illud nomen
Conſortii Parochorum, toties ab ipſis repetitum, nihil
aliud importare, quàm unionem 12. Parochorum Civitatis,
& Suburbiorum Comi ad celebranda Anniverſaria in illis
Parochialibus Eccleſiis, in quibus à piis Benefactoribus re-
licta fuerunt; Quodque præter dd. functiones, non dedigna-
tur idem *Venerandum Conſortium* intervenire etiam ſimili-
54 bus functionibus in aliis Eccleſiis, inſimul cum manuali-
bus Cappellanis, & ſimplicibus Sacerdotibus, mediante
illa eadem mercede, & ipſiſſima quantitate, quæ tradi ſo-
let eiſdem Cappellanis, & ſimplicibus Sacerdotibus, ut aſt
in noſtra Civitate notorium, & ſæpiſſimè in anni curriculo
practicatur ibidem in Eccleſiis Monialium.

Mirumque eſt, quod adeo acriter exadverſo inſiſtatur in
d. miſerabili denominatione verbi *Conſortii*, & inutili di-
greſſione circa Collegiorum qualitatem, dum, ut diximus,
55 & non inutiliter repetimus, Congregatio Parochorum vo-
catur Conſortium, non Collegium, ad inſtar forſan illius
Conſortii Regien. cujus occaſione ſub titulo *Regien. Conſortii*
52. emanarunt Rot. dec. impreſſæ *in par. 15. 16. 17 & 18. rec.*
Et de ſimilibus Conſortiis Eccleſiarum *Neapolitanæ, Par-*
men & Cæſarauguſtanæ videri poteſt *Card. de Luc. de Benef.*
diſc. 58. num. 3.

Et tamen à ſolo nomine Collegii, non benè infertur ali-
quod nobilitatis ſignum, ſeu ſpecificativum alicujus majo-
56 ris prærogativæ, quia in Urbe adeſt Collegium Cerdonum,
ſeu Veteramentariorum, vulgò *Scarpinelli*, de quo adeſt
eruditiſſimum *Votum b. m. Severoli*, quod eſt 11. *apud dec.*
Rembold. Et de Collegio Artificum fabricantium pileos, &
Cairelli loquitur *Gobed. dec. Luſit. 158. par. 1.* Et de Collegio
57 Sutorum appellatorum *Giubbenari*, loquitur *à Pont. in*
Pragm. Regn. rubr. de Magiſtr. Artium num. 2. Et de Collegio
Chyrotecariorum *Thur. in Compen. dec. par. 2. verb. Artifex.*
Et de Collegio Ephiphiariorum, & Frænatiorum loquun-
58 tur *Berlic. dec. 26. par. 1. Knipſchild. de Jurib. & privileg.*
Civit. Imperial. lib. 5. cap. 2. num. 81. Et de Collegio Pannifi-
cum *Carpzov. lib. 1 Reſp. Elector. tit. 5. reſp. 47.* Et de Collegio
Offellariorum, ſeu Fabricantium *Marzapani, Confetti,*
Muſtazzini ſenza paſta, Caren. reſolut. 164. Et de ſimili-
59 bus vilibus Collegiis in genere, *Fritſch. Exercit. Jur.*
Publ. par. 1. exercit. 16. theſ. 44. & theſ. 47.

Gratiàs Deo, quod admittitur randem in contrariis Scri-
pturis, quod aſſerta Statuta non exhibeantur ibi: *Non enim* 60
eclevat, quod Statuta hujuſmodi non exhibeantur, quia illa
fuerant approbata in S. R. Congr. Et Nos ſubjungimus, quod
non eſſe, & non exhiberi, ſeu non poſſe reperiri paria ſunt,
juxta Textum *in leg. Cum unde §. Si propter ff. de Bon. auth.*
Judic. poſſid. Sarn. dec. 149 num 2. & Barboſ. axiom. 162. num. 3. 61
& 4. Quodque nunquam exhiberi poterunt, quia in rei ve-
ritate ſunt in concavo Lunæ, dum Liber ille dictorum præ-
tenſorum Statutorum, de quo habetur mentio in aliquibus
actibus, exadverſo expenſis, *fuit deperditus, & licet man-* 62
daverit Epiſc. Carafinus, ut inquireretur, hucuſque tamen
nulla habetur notitia, ut teſtatur modernus Epiſcopus.

Ad quæ Statuta comprobanda fruſtra recurritur ad enun-
ciativas, quia quando, ut in præſenti verificatur, dubium
principaliter vertitur circa exiſtentiam enunciati, frigeſcunt
enunciativæ omnes, juxta theoricam *Butr. in cap. Illud nu.* 63
3. de Præſcript. quam ſequitur *Rot. in dec. 1138 num. 20. & dec.*
3155. num. 12. cor. Emer. jun. & in Rom. Cenſus 31. Jan. 1683.
§. Nihilominus cor. Rondinin. Quæ ulterius nunquam atten-
duntur ad probandam Actoris intentionem, juxta firmata
per *Rot. in dec. 109. nu. 15. par. 15. rec. & in Rom. Dotis 16. Junii* 64
1679. §. Perperam cor. Bourlemont.

Ut autem removeatur æquivocum approbationis eorun-
dem Statutorum à S. R. C. ſupplicamus obſervare in Facto, 65
quod in quadam controverſia circa præcedentiam inter duos
Parochos de Conſortio anno 1670. reſolutum quidem fuit à
dicta S. C. *Quoad actus conſortiales ſervanda eſſe Statuta,*
ſed cum eo ſuppoſito, quod illa à dd. duobus Parochis alle-
gata, in rerum natura exiſterent. Suppoſitum autem nulla-
tenus diſponere dicitur, & multò minus ſuppoſitum appro-
bare *Palm. alleg. 103. num 23. Card. de Luc. de Regal. diſc. 55.* 66
num 7. & Rot. dec 281. num. 20 par. 18 rec. Imò, eodem ſup-
poſito ceſſante, ceſſat diſpoſitio, ſuper illo fundata *Dunoz.*
jun. dec 584 num 12. & in terminis pro inapplicabilitate ul-
terius reſolutionis Sac. Cong. Epiſc. *Rot. deciſ. 274 numer. 11.* 67
par. 17 rec.

Cæterùm ſtrictiùs ad rem noſtram: Si die 13. Septembr.
1670. dd. Statuta canonizata fuerunt à S. R. C. quare hodiè 68
non exhibentur EE. PP.? Præcipuè poſtquam toties dixi-
mus, illa nullam habere ſubſiſtentiam; Non enim ſolet ea-
dem S. C. approbare aliquid abſque eo, quod illud coram
ipſa exhibeatur, revideatur, & attentiſſimè recognoſcatur,
ut EE. PP. probè notum eſt.

Deveniendo ad Laudum, iſtud impugnatur cum ſuppoſi-
to, quod ſit nullum, uti latum vigore Compromiſſi, facti 69
abſque conſenſu majoris partis Parochorum. Cùmque aſſe-
ratur exadverſo, iſtos eſſe 12. & ad Compromiſſum conſen-
ſiſſe 7. hoc videtur, eſſe vel æquivocum voluntarium, vel
luſus in verbis, quia 7. ſunt major pars 12. ut patet calculan-
ti. Fortiùs quia à d. numero duodenario demendus eſt unus,
nempè ille S. Jacobi, cujus Parochia unita fuit noſtræ Con- 70
greg. & circa cujus munera verſatur præſens contentio;
Demendus pariter eſt alter legitimè impeditus, eo quia tunc
temporis reperiebatur in Urbe in Carceribus novis, ſicque
remanent 10. quorum reſpectu 7. qui intervenerunt Compro-
miſſo, & 8. qui acceptarunt laudum, non ſolùm dicuntur
major pars, ſed pluſquam duæ ex tribus partibus.

Nec eſt verum, quod ad Compromiſſi validitatem con-
currere debebant duæ ex tribus partibus Parochorum, tam
ex diſpoſitione Juris, quàm ex conſuetudine aſſerti Conſor- 71
tii. Non ex diſpoſitione juris communis, quo attento id ſpe-
cialiſſimum eſt in ſola electione Summi Pontificis vigore li-
teralis *Text. in cap. Licet de Election.* Cæterùm in omnibus
aliis electionibus, & actibus collegialibus, factum à majori 72
parte, ſemper dicitur factum ab omnibus ex allegatis ſupra
num 13.

Minuſque vigore conſuetudinis aſſerti Conſortii: Atte-
ſtatio enim, ad id probandum exhibita, retorquetur ad ho-
minem, & probat oppoſitum ibi, *Non abbiamo riſoluto coſa*
alcuna ſenza l'intervento, e conſenſo della maggior parte di
Noi Parochi. Quæ verba abſque manifeſtiſſima detorſione 73
trahi non poſſunt ad duas ex tribus partibus, ut patet con-
ſideranti.

Eadem inſubſiſtentia laborat ſuppoſitum, quod non fue-
rint vocati omnes Parochi, quando actum fuit de faciendo
Compromiſſo, & de acceptando Laudum. Illud enim ex-
cluditur ex duobus publicis Inſtrumentis, in quorum primo
dicitur: *Convocato, & congregato V. Conſortio Parochorum.* 74
Igitur iſti fuerunt vocati, & vigore convocationis præce-
dentis, deindè ſe congregarunt. In 2. verò leguntur eadem
præciſa verba, cum illo ſpeciali addito, quod aſſeritur,
fuiſſe

Digitized by Google

75 fuiſſe convocatum Conſortium de ordine, & mandato Decani, qui hodiè abſque ullo fundamento gratis ubique contrarium aſſerit.

Redarguitur deindè idem Laudum de injuſtitia in ea parte, in qua admittit Conſortio Parochorum Sacerdotem, deputatum à PP. cùm ſuppoſito, quod iſte non ſit verus Parochus. Hoc autem nec etiam ſubſiſtit, quia eo ipſo, quod
76 Parochus amovibilis non amovetur, & durat beneplacitum illorum, qui poſſunt illum amovere, dicitur verus Parochus, veruſque animarum Rector, cum hoc solùm, quod non poſſit vocari Sponſus Eccleſiæ: Quod tamen ad rationem veri Parochi neceſſarium non eſt, ut notat *Rota deciſ.* 235. *num.* 3. *par.* 19. *rec.* & quotidiè practicari videmus in il-
77 lis Parochiis, quæ unitæ ſunt alicui Cap. vel Colleg. perſonarum eccleſiaſticarum, quod verus habitualis Parochus appellatur, & tamen eidem, utpotè plures perſonas comprehendenti, denominatio Sponſi Eccleſiæ nullatenùs convenit.

Tandem opponitur eidem Laudo defectus erroris, eo quia
78 in illo tribuatur locus in Conſortio Sacerdoti à PP. deputato, vigore Apoſtolicorum Privilegiorum, quæ non afferuntur. Hæc autem ſunt luce meridiana clariora, ut probavimus ſupra *num* 31. & 41.

Mirum verò eſt, quod ex adverſo coram hoc excelſo Tribunali allegentur ſomniata Statuta, abſque ullo probationis genere circa illorum exiſtentiam, & cum evidenti falſita-
79 te circa additionem illam *titulari* ea ſupra adductis à *num.* 28.

Ex quibus remanet manifeſtum, nullo modo ſubſiſtere in-
80 convenientia, gratis ex adverſo exagerata.

Non 1. quod noſter Sacerdos ſemper eſſet Decanus Conſortii; Quia ut Practicari videmus in Urbe, in his materiis omnium aliarum Civitatum magiſtra, præcedentia illius non eſt deſumenda à perpetuitate Congregationis, penes
81 quam reſidet cura habitualis, ſed a tempore deputationis ejuſdem ad exercendum curam actualem; Imò verificatur oppoſitum, quia Parochi non amovibiles in uno tantùm caſu mortis antianitatem amittunt, non ſic autem amovibiles, qui in dicto, & in alio, magis frequenti, mutationis voluntatis illorum, qui facultatem habent deputandi, poſſunt illam amittere.

Non 2. cui nimis impropriè attribuitur qualitas ſcandali, quod ille, qui hodiè eſſet Parochus amovibilis, & uti talis
82 gauderet prærogativis aliorum Parochorum, cras in publicam plateam expoſitus eſſet, uti ſimplex Sacerdos; Hæc enim omnia abſque ulla ſcandali apparentia quotidiè practicari videmus in omnibus perſonarum generibus, circa officia non perpetua; In Vic. generalibus Epiſcoporum; In Regularibus, in omnibus Superioribus ferè omnium Reli-
83 gionum. Et in Generalibus XI. Congregationum Monaſticarum, qui in quatriennio Generalatus geſtant habitum Prælatitium, & terminato eodem officio, utuntur habitu, omnibus Abbatibus communi. In Sæcularibus, in Conſervatoribus Urbis, quos non cum Humeralibus, ſed cum Rubonibus, & undique majeſtatem redolentibus veſti-
84 bus, quotidiè videmus cum magno comitatu per Urbem incedere de manè, & de ſero proprias domos uti privatos repetere.

Non 3. Quod Parochi amovibiles ad inſtar famulorum eiici poſſint, Hoc enim non eſt univerſaliter verum, ſed
85 cauſa illos amovendi recognoſci, & approbari debet ab Ordinariis Locorum, ut probant *Amoſtaz. de Cauſ. Piis lib.* 3. *cap* 1 *num* 26. *& Monacell in Formul. tom.* 1. *tit.* 10. *formul.* 18. *num* 17. & firmavit *Rot. in Aretina Jur. Parochial.* 27. *Febr.* 1704 *in fin. cor. Anſald.* Necnon retinuit S. C. E. favore Petri Morò, Parochi amovibilis ad nutum Societatis Nationis Camertis.

Non demum 4. quod ſi removeretur in his terminis Parochus poſtquam officium aliquod exercere cœpit, puta,
86 Caneparii, ſeu Procuratoris ad exigendum, Conſortium remanere poſſet præjudicatum in aliqua ſumma, apud eum remanente; Ultra quod enim introitus Conſortii talis non ſunt naturæ, & quantitatis, ut hoc de facili poſſit verificari. Adhuc ſi daretur iſte caſus, non deeſſent congrua juris remedia, in ſimilibus contingentiis ſolita practicari contra illum deputantes.

Cæterùm adverſus omnia hæc, & ſimilia inconvenientia ſolidè opponi poteſt laudabilis praxis Urbis, in qua nulla prorſus adeſt differentia inter Parochos amovibiles, &
87 non amovibiles, & ultra antiqua exempla Parochorum amovibilium S. Luduvici, & S. Venantii, qui fuerunt Cleri Romani Camerarii, ultimo loco ad idem munus nominatus fuit Parochus amovibilis SS. Vincentii, & Anaſtaſii de Arenula.

Si igitur in Urbe Parochus amovibilis ad nutum Laicalis
Societatis Coquorum, habilis reputatus fuit ad exercendum 88
adeò conſpicuum munus Camerarii Cleri Romani, qui figuram facit Capitis, & Superioris totius Cleri pro tempore, quo durat idem officium, & actualiter exercet munus unius ex tribus Deputatis eiuſdem Cleri, multò magis deputari poterit Caneparius Conſortii Parochus, amovibilis quidem ſed ad nutum Eccleſiaſtici Cœtus adeò qualificati, & pii, quales ſunt Congregationes Oratorii in omnibus Mundi par-
tibus, & hæc praxis Urbis exemplar eſſe debet omnibus Ci- 89
vitatibus ex allegatis ſup. *num.* 41.

Die 7. Febr. 1705. propoſitis in S. C. C. tribus ſequenti-
bus dubiis, reſoluta fuerunt, ut infra. 90

I. *An ſuſtineatur Laudum Epiſcopi in ea parte, in qua ad-*
ſcribit Conſortio Parochorum Vicarium amovibilem, depu- 91
tatum à PP. Congregationis Oratorii, & quatenus affirmativè? Affirmativè.

II. *An idem Laudum ſubſtineatur in ea parte, in qua ad-* 92
mittit præcedentiam eidem Vicario amovibili? Affirmativè.

III. *An prædictus Vicarius amovibilis gaudeat iis omni-*
bus prærogativis, & muneribus, quibus gaudent, & fruan- 93
tur alii Parochi Titulares de Conſortio, uti de Conſortio? Affirmativè.

DISCEPTATIO XIX.

Neapolitana Cenſurarum.

PRO

Curia Archiepiſcopalis Neapolis.

CUM

Petro Aſſandro.

ARGUMENTUM.

Curia Archiepiſcopalis Neapolis in caſibus læſæ Immunitatis Eccleſiaſticæ, An poſſit mediantibus cenſuris procedere contrà ampliſſimè exemptos, & ſpecialia privilegia, nè poſſint excommunicari.

ANno 1708. die 2. Auguſti, Joſeph Colondriglios, Regius Adjutor Militiæ Hiſpanicæ in Civitate Neapolis ſeſe contulit intra Clauſtrum S. Jacobi Hiſpanorum ejuſ-
dem Civitatis, ad effectum extrahendi nonnullas Scriptu- 1
ras ex manſione Petri Guerreri Cappellani, & Confeſſarii Eccleſiæ; Cùmque iſta manſio exiſteret in dicto Clauſtro, ſeu loco immuni, requiſivit Petrum Aſſandri Cappellanum majorem ejuſdem Eccleſiæ, ut dictam manſionem clauſam aperiri faceret, & exindè concederet extractionem Scripturarum, ibi exiſtentium, & ſpectantium ad dictum Guerrerum Confeſſarium.

Cappellanus major loco cuſtodiendi Immunitatem eccle-
ſiaſticam, & prohibendi extractionem Scripturarum, re- 2
quiſitam per Miniſtrum laicum, incontinenti licentiam, ſeu conſenſum præſtando hujuſmodi extractioni, vocari fecit Antonium Trovoium Clauſtrarium, qui de ejus mandato portam aperuit manſionis d. Guerreri, illaque aperta, intrarunt ſimul, tàm Cappellanus major, quàm Regius Adjutor Militiæ Hiſpanicæ, ibique ſimul fecerunt perquiſitionem Scripturarum, quas repertas extraxit, & ſecum tulit Regius Adjutor Militiæ, ut liquet ex Proceſſu.

Habita notitia hujuſmodi violationis Immunitatis Eccleſiaſticæ, Emin. Archieſcopus, ea, qua pollet, laudabili
vigilantia, ſtatim hoc factum ſignificavit Em. Paulutio Se- 3
cretario Status, cui placuit in Epiſtola reſponſiva inſinuare, quod ſicut dubitari non poterat de violatione Immunitatis Eccleſiaſticæ, ita nec etiam dubitabile erat, quin ad Emin. Archiepiſcopum ſpectaret vindicare læſionem dictæ Immunitatis.

In exequutionem hujus Oraculi Curia Archiepiſcopalis compillato Proceſſu Teſtium ſuper probatione delicti, citavit Cappellanum majorem, ad dicendum cauſam, quare de-
clarari non deberet incurſus in Cenſuras *Conſt. Gregor. XIV.* 4
incipien. *Cùm aliàs*, ob præſtitum conſenſum, licentiam, & cooperationem in extractione Scripturarum da loco immuni, irrequiſita authoritate Em. Archiepiſcopi, & in contumaciam d. Cappellani, ſerv. ſerv. proceſſum fuit ad

ad

ad declaratoriam Cenſurarum, & eodem modo proceſſum
fuit contra præſatum Regium Adjutorem Militiæ Hiſpani-
cæ, & de his omnibus Em. Ordinarius certioravit d. Emin.
Secret. Status.

Cappellanus major unà cum Presbyteris Eccleſiæ S. Jaco-
bi, non obſtante, quod ageretur de violatione Immunitatis
eccleſiaſticæ, prætendere cæpit nullitatem Cenſurarum,
5 ex defectu Juriſdictionis Em. Ordin. ſe fundando in Privile-
giis exemptionis Clem. VII. Gregor. XIII. & Sixti V. ubi
Presbyteri ſupradictæ Eccleſiæ exempti fuerunt ab Ordina-
ria Juriſdictione Archiepiſcopi, & ſuppoſiti Juriſdictioni
Nuncii Apoſtolici, quæ prætenſio, & controverſia donec
deciſa remaneret, Ss. D. N. per organum Em. Paulutii
conceſſit facultatem abſolvendi extractores à Cenſuris per
bimeſtre cum reincidentia.

Quia verò quotidiè occurrunt caſus violationis Immuni-
tatis eccleſiaſticæ, & Presbyteri Eccleſiæ S. Jacobi, ſem-
per defendere ſe prætendunt cum allegatis eorum Privilegiis
6 exemptivis, idcircò occaſione hodierni caſus Em. Archie-
piſcopus, in hac Sac. Cong. diſputanda proponit duo dubia,
unum generale, an in caſibus violatæ Immunitatis Curia
eccleſiaſtica procedere poſſit, non obſtantibus privilegiis
exemptivis; Aliud verò particulare reſpectu dicti Cappel-
lani majoris; Ex ſolidiſſimis rationibus, de quibus infra,
utrumque ex iis affirmativè pro Em. Archiepiſcopo deciden-
dum omninò ſperatur.

Et quidem affirmativa reſolutio 1. dubii intrare videtur de
plano, dum Em. Ordinarius habet pro ſe indubitatam aſſi-
ſtentiam Juris, juxta quam Sacri Canones ſolis Epiſcopis
7 commiſerunt defenſionem Immunitatis eccleſiaſticæ, &
ipſorum curæ impoſuerunt procedere ad Cenſuras, contra
ejus violatores, juxta *Text. in cap. Cùm pro cauſa de Sent.
Excomm.* ibi: *Tu Frater Archiepiſcope, cum ob violentam
manuum injectionem, & violationem Immunitatis Eccleſiæ
feciſti excommunicatum publicè nunciari*, & in *Can. Defini-
vit 17. quæſt. 4 & in Extravag. Inter cunctas de Privil. in-
ter communes*, & ſæpiùs reſolvit hæc Sac. Cong. ſignanter
in Balneorgien. 18. *Auguſti* 1700 & *in MuTolen.* 11. *Octobris*
8 1704. & in aliis reſolutionibus, relatis apud *Riccium in Sy-
nopſi Decret. S. C. I. verb. Epiſcopus quoad Immunitatem
nu. 2. & Monacell. in Formul. par. 1 tit 6 formul. 8. nu. 10.*

Neque huic ſacrorum Canonum aſſiſtentiæ obſtare valent
Privilegia exemptionis Clementis VII. Gregorii XIII. &
Sixti V. conceſſa Cappellanis, & Presbyteris Eccleſiæ S.
Jacobi per verba ampliſſima, & effrænata, apta compre-
9 hendere quamcumque ſpeciem delicti, tranſlata Juriſdictio-
ne in Nuncium Apoſtolicum, cui tantùm Presbyteri S. Ja-
cobi ſe ſubjectos eſſe prætendunt.

Etenim poſt hæc Privilegia ſupervenit notoria *Conſtitut.
7. Gregor. XIV.* ubi in caſibus violatæ Immunitatis tota Ju-
riſdictio conceſſa, ſeu reſtituta fuit Epiſcopis, quibus ſo-
lis, & non aliis commiſſa fuit cura, & cognitio Immunita-
tis eccleſiaſticæ, privativè ad quoſcumque alios, qui Epiſ-
10 copi non ſunt, derogando in fine omnibus Privilegiis, &
Conſtitutionibus in contrarium, ibi: *Sine expreſſa licentia
Epiſcopi, vel ejus Officialis &c. ad quos ſolos, & non alios,
&c. etiamſi alii Ordinarii ſint, aut Nullius Diœceſis &c. præ-
dictam licentiam dandi, facultas pertineat &c. Non obſtan-
tibus præmiſſis, tam Sixti, & Pii V. quàm aliorum quorum-
cumque Prædeceſſorum noſtrorum Literis Apoſtol. Privilegiis,
Indultis, & facultatibus, quibuſvis perſonis &c. quomodolibet
conceſſis.*

Cujus Conſtitutionis vigore hodiè receptum eſt, nullum
Privilegium exemptionis ſuffragari ad effectum impedien-
di Epiſcopos, quominus procedere valeant in caſibus viola-
tæ Immunitatis, cum relata Conſtitutio, derogando omni-
11 bus Privilegiis in contrarium in hac materia violatæ Immu-
nitatis, totam Juriſdictionem manere voluerit apud ſolos
Epiſcopos, privativè ad quoſcumque alios, quibus illa ex
Indultis Apoſtolicis conceſſa fuiſſet, ut communiter adver-
tunt *Pan Jordan. lucubr tom. 2 lib. 11. tit. 3. num. 294. & ſeqq.
Bonacin. tom. 2 de Legib diſput. 3. quæſt. 7. punct 7. num. 6. Ro-
12 driq. quæſt. regular. tom. 2. quæſt 50 art. 3. verſ. Circa quam,
Pellizzar. in Manual tom. 2. tract 8 cap. 5. ſect. 1 nu. 40 & ſeqq.
Ambroſin. de Immunit cap. 11. ſub n. 1. & Monacell. in Formular.
p. 1. tit 6 formul. 8. num. 10.*

Ex quo ſequitur, ut in caſibus violatæ Immunitatis E-
piſcopi habeant Jus privativum procedendi etiam contra
quoſcumque exemptos, imò etiam contra illos, qui ſunt
Nullius Diœceſis, & in Territorio ſeparato exiſtunt, ut ex
13 aliis verbis d. *Conſtit.* ibi: *Occurrente autem in caſu Loco ex-
empto, & Nullius Diœceſis, tunc ad Epiſcopum viciniorem
devolvatur hæc cognitio, & non ad alios:* ut ponderant au-
thoritates ſuperiùs adductæ, & reſolvit hæc Sac. Cong. in
Burgi S. Sepulchri 17. Julii 1668. & in Nullius Luculi 9. Au- 14
*guſti 1670. apud Riccium in d. Synopſi verb Abbas num. 1 & in
verb Epiſcopus quoad Immunitatem n. 4. & 6.*

Fortiùs autem quando agitur contra ſimpliciter exem-
ptos, qui dicuntur exiſtere in Diœceſi, quales ſine dubio
ſunt Presbyteri, exiſtentes in centro ipſius Civitatis Neapo-
lis, ſeu Reſidentiæ, & Cathedræ Epiſcopalis, ut in pun-
cto contra Milites Hieroſolymitanos, ampliſſimè exemptos 15
advertit *Card. de Luc de Juriſd. diſc. 29. num. 6 & in Miſcell.
Eccleſ. diſc. 13. num. 16. & ſub num 20* Et in ſpecie, quod E-
piſcopus habeat facultatem procedendi contra quoſcumque
Regulares exemptos, ſæpiùs reſolutum fuit ab hac S. Cong.
ſignanter *in una Vilnen. 25. Martii 1696. apud Riccium in d.
Synopſi verbo Regularis delinquens num 43.* ibi: *Dicti Regu-
lares declarati fuere excommunicati à Curia Epiſcop. ob contu-
maciam erga Ordines ejuſdem Curiæ, concernentes defenſio-
nem Immunitatis, & Libertatis eccleſiaſticæ.*

Idemque deciſum fuit in una *Feretrana 22. Septembris*
1671. ubi, quod Epiſcopus benè proceſſit ad excommunica-
tionem Superioris Regularis, qui ex licentia ſui Provincia- 16
lis permiſerat fieri recognitionem Corporis defuncti in Con-
ventu immuni, ut refert *d. Riccius ubi proximè verb Regu-
laris delinquens num 20 & verb. Privilegium num. 3.* ubi pa-
riter deciſum, quod non obſtante Privilegio militari, Epiſ-
copus procedit contra violatorem Immunitatis, & liberta-
tis eccleſiaſticæ, *ut in una Senogallien. 3 Januar. 1667. & in
Adjacen. 28. Febr. 1673.* ubi, quod procedit contra Regula-
res cooperatores, & in *Maceraten. 27 Novem. 1666. & in* 17
Caven. 5. Octob. 1607. & in Monopolitana 15. Januar. 1667.
ubi de facultate Archiepiſcopi procedendi contra Equitem
Hieroſolymitanum in caſibus violatæ Immunitatis, & in
Aſculana, ſeu Spoletana 27. Jun. 1703 & in *Lycien. 17 Febr.*
1680. ubi de facultate procedendi contra Equites Calatravæ
in his caſibus violatæ Immunitatis, ut, relatis hujuſmodi
decretis, tranſcribit *Riccius ubi ſupra verb Epiſcopus quoad
Immunitatem num. 5. & verb. Equites S. Joannis Hieroſolymi-
tani num. 16. & 19. & verb. Equites Militiæ Chriſti ſub
num. 5.*

Ita & taliter, quod, ſicut in caſibus violatæ Immunita-
tis ſubjacent Epiſcopis Equites Hieroſolymitani, & qui- 18
cumque Regulares quantumvis habeant ampliſſima, & ef-
frænata privilegia exemptionum, eodem modo ſubjacere de-
beant Em. Archiepiſcopo Presbyteri Eccleſiæ S. Jacobi,
non obſtantibus eorum privilegiis, tanquam anterioribus,
& derogatis per *Conſtit poſteriorem Greg XIV.* ibi: *Non ob-
ſtantibus præmiſſis, tàm Sixti, & Pii Quinti, quàm alio-
rum quorumcumque Prædeceſſorum noſtrorum Literis
Apoſtolicis, Privilegiis, Indultis, & facultatibus, qui-
buſvis Perſonis &c. quavis dignitate, & authoritate fulgen-* 19
*tibus &c. tam illorum intuitu, & contemplatione, ſive ad eo-
rum preces, & inſtantiam, quàm etiam motu proprio, & ex
certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, etiam
in vim contractus &c. ſub quibuſcumque tenoribus, & for-
mis, & cum quibuſvis præſervativis, reſtitutivis, mentis
atteſtativis, derogatoriis, aliiſque validiſſimis, efficaciſ-
ſimis, & inſolitis clauſulis &c. & aliàs quomodolibet con-
ceſſis.*

Imò credimus, nefas eſſe in dubium revocare, an Emin.
Archiepiſcopus, non obſtantibus privilegiis exemptionis 20
procedere poſſit contra dd. Presbyteros in caſibus violatæ
Immunitatis, attento, quod habemos Oraculum SS D N.
expreſſum in duplici epiſtola, ſcripta ab Em. Secretario
Status, ad Em. Archiepiſcopum, in quarum prima dicitur:
*Siccome non può dubitarſi, che ſia leſiva dell'Immunità eccle-
ſiaſtica l'eſtrazione delle Scritture dal Chioſtro della Chieſa di
S. Giacomo de Spagnuoli di coteſta Città, fatta con autorità
del Cappellano maggiore della medema, così non può revocarſi in
dubio, che a V. E. appartenga il dar riparo a tal violazione d'
Immunità:* In altera verò epiſtola literis clarioribus Sum-
mus Pontifex inquit, poſſe, ſeu ſolere Epiſcopos in caſibus 21
violatæ Immunitatis procedere contra Exemptos, ibi: *Si
eſtendano caſi di violata Immunità eccleſiaſtica, ne' quali gl'Or-
dinarj ſogliono procedere anco contro tutti li Eſenti.*

Ubi enim habemus Oraculum Summi Pontificis, ſignifi-
catum per epiſtolam Secretarii Status, non videtur locus
controvertendi, quin Epiſcopi poſſint in caſibus violatæ
Immunitatis procedere, *anco contro tutti li Eſenti*; Nam
quidquid Pontifex ad conſultationem Inferiorum reſcribit, 22
facit caſum legis, inviolabiliter ſervandæ, & attendendæ,
juxta Text. in cap. Ex multa de Vot. & Vot. redempt. ibi: *In
con-*

Google

conſultatione noſtra Jus editur: Gloſ. in cap. En tan Verb. Conſultationem de Filiis Presbyt. Fagnan. in cap. Quoniam ſub num. 67. de Conſtitution. Monet. de Decim. cap. 9. quæſt. 2. n. 9. cum aliis, adductis *in Tom. 5. par. 1. diſc. 51. n. 33.*

Hinc propterea fruſtra prætenditur, quod in caſibus violatæ Immunitatis Juriſdictio pertineat ad Nuncium Apoſtolicum, vigore Privilegiorum; Hoc enim nihil ſpeciale eſt,
23 quia omnes exempti immediatè ſubiiciuntur Sedi Apoſtolicæ, & ſic ejus Legatis, & Nunciis, unde quemadmodum Epiſcopi habent Jus procedendi contra omnes Exemptos, ita hoc Jus habent privativè ad Nuncium Apoſtolicum propter literalem tenorem *Conſtit. Gregor.* volentis hanc Juriſdictionem ſpectare ad ſolos Epiſcopos, ibi: *Ad quos ſolos, & non ad alios*: Derogando omnibus Indultis, & Privilegiis Apoſtolicis in contrarium, quæ derogatio tollit omnem Juriſdictionem in contrariis Privilegiis Nuncio Apoſtolico conceſſam; Et in puncto, quod hæc Juriſdictio in caſibus
24 violatæ Immunitatis pertineat ad ſolos Epiſcopos, etiam privativè ad Nuncios, ſeu Legatos Apoſtolicos, reſolvit hæc Sac. Cong. *in Bononien. 19. Aug. 1630. & 8. April. 1632.* teſtibus *Monacell. in Formul. par. 1. tit. 6. formul 8. num* 10. & *Riccius in dict. Synopſi verb. Prolegatus num. 5. & verb. Extractio num.* 26. ubi quod etiam in locis Nullius Diœceſis Nuncius procedere non poteſt, niſi in defectum Epiſcopi vicinioris, juxta reſolutionem hujus S. C. *in Tolet. 28. Febr. 1677. Nicol. in Floſcul. verb. Immunitas n. 1.*

Ex quibus omnibus patet, in caſibus violatæ Immunitatis non ſuffragari Privilegia exemptionum, ſed poſſe Epiſcopos procedere contra quoſcumque exemptos privativè ad
25 eorum Conſervatores, & Prælatos ſpeciales, ea ratione, quia Conſtitutio Gregoriana in hac, ut ita dicam, delicata materia tuendi Immunitatem Eccleſiarum, noluit confidere, niſi de Epiſcopis, ut obſervat *Panimol. deciſ. 84. num 12.*

Et ſic hujuſmodi Conſtitutio, licet Epiſcopis attribuat Juriſdictionem, etiam contra exemptos circa Jus dandi licentiam pro extractione, & cognoſcendi, an Immunitas ſit, necnè violata, attamen per hæc verba conceſſit abſolutam Juriſdictionem, etiam in annexis, & connexis, &
26 ſignanter circa Jus procedendi contra Exemptos, qui Immunitatem violarunt, qui enim habet facultatem extrahendi à loco immuni, & cognoſcendi, an Immunitas ſit, necnè violata, habet pernecesſè facultatem defendendi eandem Immunitatem contra ejus violatores, mediantibus Cenſuris, in Bulla Greg. contentis, ut in fortioribus terminis, quod etiam in Locis Nullius Epiſcopo viciniori pertineat defendere Immunitatem Eccleſiaſticam reſolvit hæc S. C. *in Nullius Luculi 9. Aug. 1670. apud Riccium ubi ſupra verb. Epiſcopus quoad Immunitatem num* 6. ibi: *Ad Epiſcopum*
27 *viciniorem ſpectat tueri Immunitatem eccleſiaſticam violatam in Territorio Nullius*: Et in terminis Regularis exempti *in Bononien. 23 Jun. 1680. apud Ricc. ubi ſupra verbo Regularis delinquens num. 30.* ibi: *Archiepiſcopus procedat contra Regularem, qui doloſis verbis extrefecit confugitum à loco immuni.* Et probant ad ſatietatem DD. & reſolutiones ſuperius adductæ, & communis praxis, atteſtata ex Oraculo SS. in epiſtola Em. Secretarii Status, itaut affirmativa reſolutio hujus 1. dub. videatur taliter clara, ut nullam difficultatem admittat.

Ex quibus infertur etiam affirmativa reſolutio 2. dub. nempè declaratoriam cenſurarum, latam per Curiam Archiepiſcopalem, contra Cappellanum majorem ſubſtineri; Suppoſito enim d. principio, quod Em. Archiepiſcopus habeat facultatem procedendi etiam contra Exemptos, imò Nullius Diœceſis in caſibus violatæ Immunitatis, inevitabilis
28 eſt conſequentia, quod benè declarare potuerit Cappellanum majorem incurſum in cenſuras, in Bulla Gregoriana comminatas ad formam d. Conſtitutionis Gregorianæ, attenta violatione Immunitatis eccleſiaſticæ, commiſſa per dictum Cappellanum majorem in permittenda, imo cooperanda extractione Scripturarum de loco immuni, ut in terminis, quod Epiſcopus procedere valeat etiam contra omnes quomodolibet complices extractionis, ſæpè reſolvit hæc
29 S. C. ſignanter *in Adiacen. 28. Febr. 1663. & in una Nullius, ſeu Toletana 58. Febr. 1677. apud Riccium ubi ſupra verbo Epiſcopus quoad Immunitatem num 5. & verbo Extractio n. 26. & verb. Extractores n. 5. & 9 verſ. Quarto.*

Quod autem Cappellanus major violaverit Immunitatem eccleſiaſticam, ex eo reſultat, quod permiſit extractionem Scripturarum Sacerdotis Guerrerii de loco immuni, cùm
30 dicatur violare Immunitatem, tam ille, qui permittit, & cooperatur in extractione perſonarum de loco immuni, quàm etiam ille, qui cooperatur in extractione rerum, ſeu bonorum juxta *Text.* expreſſum *in can Sicut antiquitus 16. q. 4.* ibi: *Aut perſonam hominis, vel bona ejuſdem inde ſubtraxerit:* cum aliis apud *Pignatell. conſult. 59. num. 1. tom. 9. Monacell. in Formular. tom. 3. tit. 1. formal. 12. num. 11.* referens ita deciſum ab hac Sac. Cong. in *Taurinen. 28. Novemb. 1654.*

Prout Cappellanum majorem, ſe feciſe complicem, & cooperatorem extractionis Scripturarum de loco immuni,
plenè conſtat ex Proceſſu Teſtium, & primò, quia Cappel- 31
lanus major ad inſtantiam Officialis Militiæ Hiſpanicæ aperiri fecit portam manſionis Sacerdotis Guerrerii, ubi extabant Scripturæ extrahendæ opera Clauſtrarii, ab eodem Cappellano majore vocati, & congrua mercede ſatisfacti, ut teſtantur duo Teſtes de viſu;

Et 2. quia poſt adapertam portam Cameræ Sacerdotis Guerrerii, ipſe Cappellanus major, unitus cum Officiali militari ingreſſus eſt, & ipſe fecit perquiſitionem Scripturarum, ut teſtatur de facto, & viſu proprio primus Teſtis 32
Clauſtrarius, in quo concordant omnes alii Teſtes, qui deponunt de confeſſione hujus delicti, ipſis facta per Cappellanum majorem, & ultimus ex illis teſtatur de viſu proprio circa aperitionem portæ, & ingreſſum Cappellani majoris, & ſimul teſtatur de confeſſione ipſius Cappellani majoris, & Officialis militaris in cameram Sacerdotis Guerrerii, necnon etiam teſtatur de confeſſione ipſius Cappellani majoris, circa factum extractionis Scripturarum de loco immuni; Qui ſanè teſtes pleniſſimè probant, dum aliqui ſunt de viſu, alii verò de auditu proprio, & non alieno, ut de teſtibus deponentibus ſuper crimine de auditu ab ipſo Inquiſito, ſeu delinquente, docent *Canoniſtæ in cap. Tum literis de* 33
Teſtibus ſignanter *Hoſtien. num* 1. *Joan. Andr nu. 2. Anchar. num. num. 3. Butr. num. 8 Menoch conſ. 140. num. 24. lib. 5. & Farinac. de Teſtib. qu. 69. n. 148. & ſeq & n 154.*

Unde clarum remanet delictum violatæ Immunitatis quoad Cappellanum majorem, qui non ſolùm paſſivè ſe habuit in permittenda extractione de loco immuni, ſed imò activè ſe geſſit cooperando, dum vocari fecit Clauſtrarium, illique mercedem perſolvere pro aperienda porta loci immunis, ubi extabant Scripturæ extrahendæ, & ſimul ingrediendo Cameram unà cum Officiali militari, primus fuit in perquirendo, & revolvendo Scripturas Sacerdotis Guerrerii, ita ut dubitari non poſſit, quin Cappellanus major fue- 34
rit complex, particeps, & cooperator extractionis, & ſic violationis Immunitatis, juxta reſolutiones hujus S. Cong. de quibus ſupra, cum aliis *in Reginen. 19. Decemb. 1690. & in Signina 31. Julii 1695. apud Riccium ubi ſupra Verbo Extractiones ſub num. 9*

Ex quo ceſſat excuſatio, illa fortè adducenda, quod priùs Cappellanus major noluerit conſentire extractioni, deinde autem, neceſſitate ductus, conſenſerit, quia delictum Cappellani majoris non conſiſtit in actibus *paſſivis*, nempè in ſimpliciter tolerando extractionem, ſed conſiſtit
in activis, quæ enim neceſſitas ſtimulare poterat illum ad 35
cooperandum, & procurandam d. extractionem, dum vocare fecit Clauſtrarium aperire portam, mercedem eidem ſolvere, intravit Cameram, perquiſivit Scripturas, illas, ſelegit, & conſignavit, qui ſanè actus longè diſtant ab homine neceſſitato, ſeu involuntario, qui ad omne pejus ſe habere ſolet *paſſivè*, & non *activè*, & tamen ad effectum incurrendi Cenſuras ſufficeret, quod quis ſimpliciter præſtitiſſet aſſiſtentiam extractioni, ut reſolutum fuiſſe ab hac S.
C. *in Acheruntina 23. Julii 1676.* notat *Ricc. ubi ſupra ver.* 36
Extractores num. 5.

Fortiùs autem quando quis ſeſe non continet intra limites puræ aſſiſtentiæ, ſed ulteriùs progreditur, coadjuvando, & cooperando in extractione, quæ cooperatio tollit quamcumque excuſationem aſſertæ neceſſitatis, cùm benè quis
propter aliquam neceſſitatem paſſivè ſe habere poſſit, nun- 37
quam verò activè, cùm nemo invitus agere, & operari dicatur ad *Text. in leg. unica, Cod. Ut nemo invitus, Seſſe deciſ. Arag. 115. num.* 3. cum aliis apud *Barboſ. axiom. 19. num. 4.*

Et præſertim in materia Immunitatis eccleſiaſticæ, à
qua non excuſantur illi, qui ſunt cooperatores, & compli- 38
ces, itaut delictum hoc excuſationem non admittat, cùm nullo caſu permittenda ſit violatio Immunitatis eccleſiaſticæ, quæ totis viribus ſemper tuenda eſt, & contrarium facientes effugere non valent pœnas, inflictas contra ejus violatores, ut ſequendo *D. Paulum ad Roman. 1. 32.* ibi: *Et non ſolùm qui ea faciunt, ſed etiam qui conſentiunt facientibus,* non minùs eruditè, quàm ſolidè probat: *Card. Sfondr. in Lib. cui titulus Legatio Romana fol. mihi 37.*

In

Digitized by Google

In eadem Cauſa.

IN caſibus violatæ Immunitatis, comprehenſis in Bulla
Gregoriana, habet Eminentiſs. Ordinarius Jus privati-
39 vum procedendi etiam contra Regulares, Equites Hiero-
ſolymitanos, & alios, quoſcumque exemptos, non ob-
ſtantibus Privilegiis in contrarium, ut vidimus ſupra à *num.*
32. Et conſequenter nihil juvant allegata Privilegia exem-
ptionis, dum iſta in caſibus violatæ Immunitatis fuerunt
de medio ſublata per Conſtitutionem Gregorianam, ut ad-
40 mittunt pro indubitato reſolutiones hujus Sac. Congregatio-
nis, quæ concedunt Juriſdictionem Epiſcopis etiam con-
tra exemptos, & Nullius Diœceſis, de quibus ſupra
num. 13.

Neque adverſantur *Capon.diſcept.*228.*& Pignatel conſul.*
144.*tom.*1. qui ſupponunt, Bullam Gregorianam concede-
re Epiſcopis Jus dandi licentiam pro extractione perſona-
rum de loco immuni, & cognoſcendi, an quis gaudeat,
41 necne Immunitate, cum privativa reſpectu omnium alio-
rum, qui Epiſcopi non ſunt, quam privativam dicunt,
non fuiſſe conceſſam quoad Cenſuras, fulminandas contra
extractores, & violatores Immunitatis, ibi: *Bullam pro-
cedere in danda facultate &c. extrahendi, vel carcerandi in
42 aliquo ex caſibus in Bulla exceptis, & ad eum privativè ſpe-
ctabit cognoſcere caſum, an gaudeat, necnè: Secùs verò
quoad Cenſuras, infligendas contra Extrahentes, quia hic
caſus ſpectat etiam ad inferiores Ordinarios, habentes juriſ-
dictionem in Territorio.*

Hujuſmodi enim Authores ſolommodò ſubſtinere conan-
tur, quod in caſibus violatæ Immunitatis, jus procedendi
ad Cenſuras contra ejus violatores non ſpectet privativè ad
43 Epiſcopos, ſed cumulativè etiam ſpectet ad inferiores Præ-
latos, habentes juriſdictionem ordinariam cum Territorio
ſeparato, quæ ſanè theorica, aut non applicatur præſenti
caſui, aut attendi non meretur.

Et quidem non applicatur, quia Nos non verſamur in
Territorio ſeparato *Nullius Diœceſis*, ſed in habentibus
exemptionem merè paſſivam, quæ non extenditur ad exem-
ptionem activam. & Territorium ſeparatum, cum juriſdi-
44 ctione quaſi Epiſcopali, juxta firmata per *Lotter.de Re Be-
nef.lib.*1.*quæſt.*24.*num.*128 *& ſeqq. Rot. dec* 224.*num.* 3. *&
per tot. par.*1.*rec. & dec.*221. *num.*10.*& deciſ.*334.*num.*19.*&
26 part.* 6. & latè in *dec.* 24. *à num.* 60. apud *D. Proſper. de
Territ. ſepar.*

Et patet ex eo, quod in Privilegio Sixti V. reſervatur
Ordinario facultas approbandi Confeſſarios, & declaravit
45 S. C. C. die 3. Aug. 1710 quando reſpondit ſubſtineri cen-
ſuras ab Em. Archiepiſcopo latas contra Presbyteros Eccle-
ſiæ S. Jacobi, ob non acceſſum ad Proceſſiones publicas,
ut videbimus infra *par.*2. *diſcept.*4. quod locum ſolummodo
habet contra ſimpliciter exemptos, non autem contra illos
46 qui exiſtunt in Territorio ſeparato, & Nullius Diœceſis,
ut apud *Barboſ.de Poteſt. Epiſc.alleg.*78. *num.*10. *Leo in The-
ſaur. For. Eccleſ par.*1.*cap.*8.*num.*18.*& Cirill.quæſt.Jur.cap.*
76.*ſub num.* 5.

Imò etiam ex alio capite non applicatur, quia nempè im-
pugnant ſolùm Epiſcopis privativam, & ſubſtinent cumu-
47 lativam favore Prælati inferioris ibi: *Hic caſus ſpectat etiam
ad inferiores:* ſunt verba *Capon.diſcept.*228. & melius pro-
bat *Pignat.d.conſult.*144 *num.*7.*tom.*1. ibi: *Non ſolùm Epiſ-
48 copi, ſed etiam alii inferiores Ordinarii punire poſſunt viola-
tores Immunitatis Eccleſiarum*: Quę cumulativa ſufficit Em.
Archiepiſcopo ad effectum procedendi contra violatores
Immunitatis, neque requiritur privativa, quam contrarii
Authores malè impugnant.

Et denique iſtorum opinio attendi non meretur, tanquam
de directo contraria reſolutionibus hujus S C quæ vigore
Conſtitutionis Gregorianæ firmant, Epiſcopos habere ju-
49 riſdictionem etiam contra exemptos, & Nullius Diœceſis in
caſibus violatæ Immunitatis, licet Bulla Gregoriana loqua-
tur de licentia extrahendi, & de cognitione, an agatur de
caſibus in Bull exceptuatis, ut apud *Riccium in d. Synopſi
50 verbo Epiſcopus quoad Immunitatem num.*1 *& ſeqq.* ibi: *E-
piſcopus &c. contra violatores Immunitatis procedat, invo-
cato, quatenus opus ſit, auxilio brachii Sæcularis, etiamſi
ipſi violatores ſint extra Diœceſim, & etiam contra Regulares
Cooperatores &c. Ad Epiſcopum viciniorem ſpectat tueri Im-
munitatem Eccleſiaſticam violatam in Territorio Nullius: In
Nullius Luculi* 9. *Auguſti* 1670. *Lib.* 1. *Decretorum Altovi-
ti pag.* 46.
51 Quæ omnia comprobantur ex ipſo caſu Equitum S. Joan-
nis Hieroſolymitani, in quo ſcripſit *Capon.* ubi ſupra, ſci-
licet in una *Meſſanen.* in qua licet declaratæ fuerint validæ
cenſuræ, latæ per Vicarium Prioratus Meſſanæ S. Joannis
Hieroſolymitani contra extrahentes quemdam refugiatum
ab Eccleſia ejuſdem Prioratus, attamen S.C. poſtea contra-
rium reſolvit in alia *Meſſanen.* inter Curiam Archiepiſcopa-
lem, & Religionem Hieroſolymitanam anno 1673. ut te- 52
ſtatur *Card. de Luc.* in Cauſa ſcribens *diſc.*29. *de Juriſdict.*
obſervans in fine, quod Cauſa acriter diſputata fuit tanquam
in caſu exemplari, cujus deciſio faciebat ſtatum, quodque
reſolutio fuit ab eadem Congregatione confirmata anno 53
1674. ut teſtatur *in addit.ad diſc* 29. *de Juriſdict.& diſc.*104.
*nu.*1. & probant aliæ reſolutiones hujus S. C. apud *Riccium*,
ubi ſupra *verb. Equites S. Joannis Hieroſolymitani numer.*
16 *&* 19.

Et ratio eſt evidens, quia quoties Conſtitutio Gregoria-
na conceſſit Epiſcopis privativum Jus concedendi extractio-
nes, & cognoſcendi ſuper qualitate delicti, eo ipſo conceſ-
ſiſſe dicitur illis omnia annexa, & connexa, ſeu reſpicien- 54
tia defenſionem Immunitatis Eccleſiaſticæ, ut reſolutum
fuit in *Caſertina* apud *Riccium* ubi ſupra *in verb. Cauſarum
cognitio, quoad Immunitatem num.* 3. ibi: *Cognitio Cauſæ cir- 55
ca violatam Immunitatem Eccleſiæ ſpectat ad Epiſcopum, in
cujus Diœceſi extat Eccleſia.*

Quod deciſum pariter fuit in una *Vilnen.*25. *Martii* 1696.
ubi Epiſcopus fecerat ordines, concernentes defenſionem
Immunitatis, quibus cùm Regulares exempti contraveniſ-
ſent, reſolvitur, benè fuiſſe declaratos excommunicatos,
ut refert *Riccius*, ubi ſupra, *in verb. Regularis delinquens
num.* 43.

Addit idem *Author* aliam punctualem reſolutionem in *Fe- 56
retrana* 22. *Septemb.*1671. *verb Regularis delinquens nu.* 20.
ibi: *Superior Regularis, qui ex licentia ſui Provincialis per-
miſit fieri recognitionem corporis delicti in Conventu per Ne-
cariumlaicum, incidit in excommunicationem, & contra ip-
ſum Epiſcopus benè proceſſit.*

Ita demùm declaravit Ss D.N. mediante epiſtola, ſcripta 57
ab Em. Secretario Status, ibi: *A caſi di violata Immunità
eccleſiaſtica, ne' quali gli Ordinarj ſogliono procedere anco con-
tro tutti li Eſenti.*

Et propterea ſtantibus tot reſolutionibus Sac. Congreg. &
communi praxi, atteſtata ex Oraculo Ss. nulla ampliùs, ſu- 58
pereſſe valet difficultas, quominùs primum dubium reſol-
vendum veniat affirmativè favore Em. Ordinarii, poſſe ſci-
licet illum procedere contra Presbyteros, non obſtantibus
privilegiis exemptionis pro defenſione violatæ Immunitatis
Eccleſiaſticæ.

Quoad 2. dub. malè impugnatur affirmativa reſolutio ſub
prætextu, quod Bulla Gregoriana loquatur de caſu extra- 59
ctionis perſonarum à loco immuni, non autem rerum, &
bonorum, juxta doctrina *Fagn. in cap. Inter alia num.* 101,
de Immun. Eccleſ. quem per extenſum fideliter tranſcripſit
*Pignat.conſul.*56. *tom* 9.

Fagnanus enim movetur erroneo fundamento, quod
nempè licet Immunitas Eccleſiaſtica dicatur violata, tam
per extractionem perſonarum, quàm rerum, attamen ex- 60
tractio rerum non comprehendatur ſub Conſtitutione Gre-
goriana, quæ loquendo de perſonis, non extendatur ad res:
Qui diſcorſus nullo modo ſubſiſtit, quia Conſtitutionem
Gregorianam interpretari non debemus in materiali corti-
ce verborum, ſed in mente, & ratione. Hæc autem ratio, 61
& mens alia non fuit, niſi conſulere, & providere, ne vio-
laretur Immunitas Eccleſiaſtica, eam commendando Loco-
rum Epiſcopis, de quibus tantùm Summus Pontifex confi-
dere voluit: Si ergo Immunitas æquè violatur per extractio-
nem rerum, & perſonarum, juxta *Textum in can. Sicut an-
tiquitùs, & Can. Quiſquis* 17 *quæſt* 4. & admittit idem *Fa-
gnan. ubi ſupra num.*100.*in fine*; Utique hæc ratio operatur,
quod Conſtitutio, loquens de extractione Perſonarum com-
prehendat etiam extractionem rerum, propter identitatem 62
rationis, quæ utrobique militat, ex recepta propoſitione,
quod proviſio, facta in uno caſu, comprehendit omnes alios
eandem rationem habentes, ex præſumpta, veriſimilique
voluntate ſtatuentis, ut probat *Rocca diſput. Jur.cap.*25.
*num.*34.*& ſeqq. Cyriac. controv.*301. *num.*26. *& Rot.dec.*226.
num 5.*par.*16.*rec.*

In omnem verò caſum *Fagnanus* exiſtimat, extractores
rerum de loco immuni incurrere Cenſuras in Bulla Cœnæ, 63
tanquam uſurpatores Juriſdictionis Eccleſiaſticæ, & ideò
ſaltem ex hoc capite ſubſtinentur Cenſuræ, quæ apparent
per noſtram Curiam latæ, non ſolùm vigore Bullæ Gregor.
XIV. ſed aliarum quoque Conſtitutionum Apoſtolica-
rum

Digitized by Google

rum, quod admittunt etiam contrarii Scribentes.
Non obſtante, quod delictum non fuerit notorium; Quia
64 difficultas non conſiſtit in notorietate delicti, ſed in ejus
qualitate, quæ eſt uſurpatio Juriſdictionis eccleſiaſticæ,
propter quam poteſt Epiſcopus declarare cenſuras contra
65 quoſcumque, etiam exemptos, qui fiunt ſubditi ratione tur-
batæ, & uſurpatæ Juriſdictionis, juxta notata per *Card. de
Luc. de Juriſd. diſc.* 29. ſignanter *num. ultimo*.
Præſertim quia etiam ampliſſimè privilegiati per Sedem
Apoſtolicam, uſurpando Juriſdictionem Eccleſiaſticam,
ſubiiciuntur Epiſcopis quoad declaratoriam cenſurarum, nec
66 juvantur privilegio exemptionis, quod in tali caſu amit-
tunt propter delictum, commiſſum in Eccleſiam, & Se-
dem Apoſtolicam, cujus eſt Juriſdictio eccleſiaſtica, juxta
*Text. in cap. Felicis de Pœnis in 6. & in cap. u. de Poſtulat.
Prælator.* ibi: *Privilegium amiſiſſe, quia conceſſa ſibi ex A-
poſtolicæ Sedis benignitate abuterentur temerè poteſtate*, &
67 *Can. Privilegium* 11. *quæſt.* 3. & *cap. Contingit* 11 2. *de Sentent.
Excommunic.* & probat *Fagnan. in d. cap. inter alia n.* 103. *de
Immunit. eccleſiaſt. Pignatell. d. conſult.* 59. *num* 3. & reſolvit
hæc apud *Riccium ubi ſupra verb. Epiſcopus quoad Immuni-
tatem num.* 26. & 27.
Non applicatur reſolutio S. C. C. quæ declaravit, non
ſubſiſtere cenſuras contra Cappellanum majorem, incurſas
68 *ex Can. Si quis ſuadente*; Quia in eo caſu Curia Archiepiſ-
copalis malè proceſſerat in figura judicii, quod facere non
poterat in caſu notorii, & idcircò demandavit, ut iterum
procederet, prout de Jure, ſed hoc nullo modo pertinet ad
delictum diverſum violatæ Immunitatis, ſeu uſurpatæ Ju-
riſdictionis eccleſiaſticæ, ubi non obſtantibus privilegiis
poteſt Curia Archiepiſcopalis judicialiter procedere ad decla-
69 ratoriam, ſive in vim Bullæ Gregor. XIV. ſivè in vim Bul-
læ Cœnæ, cùm agatur de delicto privilegiato, & compre-
henſo ſub Bullis derogatoriis quorumcumque privilegiorum.
Neque etiam alia omnia privilegia ſuffragantur, ut fuit
deciſum inter has Partes in alia Cauſa *Neapolitana*, & con-
trarii Scribentes recordari debent, quod in illa etiam fuit
70 recognitum, & à dicta S. C. C. admiſſum, quod Archie-
piſcopus nequeat excommunicare, loquuntur quoad ſolos
inſervientes Hoſpitali, non autem quoad Presbyteros, qui
dumtaxat inserviunt Eccleſ. ut in Privil. Clem. VII.
Quemadmodum non ſubſiſtit, quod in alia cauſa, agita-
ta in eadem S. C. C. ſuper Cenſuris, latis ex notorio delicto
71 percuſſionis Clerici, fuerit habita ratio etiam violatæ Im-
munitatis eccleſiaſticæ ob percuſſionem, factam in loco im-
muni; Quia nequa per umbram fuit ibi deductum motivum
hoc læſæ immunitatis, ſed totum fundamentum conſiſtebat
in notorietate delicti.
Die 27. Auguſti 1709. propoſitis in S. C. I. per R. P. D.
72 Mareſuſcum d. Cong. tunc temporis Secretarium, & hodiè
meritiſſimum Auditorem SS. D. N. ſequentibus duobus
dubiis.
I. *An in caſibus violatæ Immunitatis Eccleſiaſticæ poſſit Em.
Archiepiſc. ſeu ejus Curia Archiepiſcopalis procedere etiam
73 contra Presbyteros, aliosque inſervientes Eccleſiæ S. Jacobi
Neapolis, non obſtantibus Privilegiis Clem. VII. Greg. XIII.
& Sixti V. & quatenus affirmativè.*
II. *An declaratoria Cenſurarum, lata per d. Curiam Ar-
74 chiepiſcopalem contra Petrum Aſſandrum, Cappellanum ma-
jorem Eccleſiæ Sancti Jacobi Neapolis, ſubſtineatur in ca-
ſu &c.*
Eadem S. C. reſpondit: *Cenſuras ſuſtineri*.
LOngè autem poſt hæc ſcripta eadem S. C. I. in eodem
ſenſu inexorabiliter permanſit in alia *Cauſa Neapoli-
tana Nullitatis Cenſurarum*, in qua agebatur de Cenſuris,
occaſione pariter violatæ Immunitatis latis ab Em. Archie-
75 piſcopo contra duos Miniſtros Regii Hoſpitalis S. Mariæ de
Populo, *vulgo dell'Incurabili* ejuſdem Civitatis Neapolis.
Die enim 22 Junii 1717 me ſcribente pro eiſdem Miniſtris,
atque exagerante vim, & efficaciam ampliſſimorum privi-
legiorum, eidem Hoſpitali conceſſorum à Leone X &
Clem. VII. propoſito dubio: *An Cenſuræ latæ per Curiam
Archiepiſcopalem contra Michaelem Tubito, & Nicolaum Vec-
chionum ſubſtineantur*, reſpondit *Affirmativè*, & *ampliùs
Cauſa non proponatur*, ex eodem motivo, quod in cauſis
læſionis Immunitatis Eccleſiaſticæ nulla ſuffragentur privi-
legia, nullæque attendantur exemptiones, niſi in illis in ſpe-
cie, & literaliter derogetur eidem Greg. Conſt.

DISCEPTATIO XX.

Compſana Præeminentiarum.

INTER

Joſephum Cardonum Primicerium,

ET

Joſephum Sanſonum Archipresbyterum.

ARGUMENTUM.

*Impedita prima Dignitate, an functiones, ipſi competen-
tes, peragi debeant à proximiori Dignitate, vel potiùs
à Subſtituto à prima Dignitate. In illis Proceſſionibus,
quæ fiunt occaſione feſtivitatis SS. Corporis Chriſti à quo
deferen. ſit SS. Eucbariſtiæ Sacramentum.*

ANtiqua controverſia inter Primicerium Eccleſiæ Ma-
tricis Terræ Colliani, & Archipresbyterum ejuſdem
Loci, quæ ferè per ſæculum ſiluerat, fuit denuò 1706. ex-
citata; Cùm etenim Joſeph Cardonus Primicerius, poſt- 1
quam Miſſam ſolemnem in die Dominico infra Octavam
Corporis Chriſti celebraverat, vellet etiam, juxta anti-
quam conſuetudinem SS. Euchariſtiæ Sacramentum per præ-
dictam Terram proceſſionaliter deferre, ſeſe oppoſuit Jo-
ſeph Sanſonus Archipresbyter, prætendens dictam SS. de-
lationem ad ipſum ſpectare; Unde idem Primicerius non
ſine magna Populi admiratione, ad majora evitanda ſcan- 2
dala, coactus fuit SS. in Tabernaculo reponere. Habito
autem per eundem recurſu ad Loci Ordinarium, coram ipſo
fabricatus fuit Proceſſus, & per illius Curiam fer ſet. decre-
ta manutentio favore ejuſdem Primicerii.
Non acquieſcente autem d. Judicato, idem preces huic S. C.
porrexit, quæ Informationem præfati Ordinarii requiſivit, 3
illaque ſuperventa, contingit hodiè ſequentia dubia diſpu-
tare, quæ ut infra videntur reſolvenda.
Quantum autem attinet ad 1. *An celebratio Miſſæ ſolemnis
in diebus Nativitatis Domini, Paſchatis Reſurrectionis,
Pentecoſtes, in die Feſto SS. Corporis Chriſti ſpectet priva-
tivè ad Archipreſyterum*; licet Primicerius poſſet ipſius af-
firmativæ reſolutioni ſe opponere, ex quo noſtra Eccleſia 4
non eſt Cathedralis, neque Collegiata, ſed ſimplex Paro-
chialis, quæ inſimul regitur per Archipresbyterum, Primi-
cerium, & Presbyteros participantes, qui omnes æqualiter
faciunt officium, atque onus ſuſtinent Parochi, teſte Epiſ-
copo in d. Informatione.
In obſequium nihilominus Decretorum noſtræ Curiæ Ar-
chiepiſcopalis, emanatorum uſque ab anno 1583 pro Terra
Oliveti, & confirmatorum reſpectu noſtræ Eccleſiæ, in
quibus ſpecialiter determinatæ fuerunt dic. functiones, uti 5
ſpectantes ad Archipresbyterum, & aliæ, uti pertinentes
ad Primicerium, idem Primicerius pro d. affirmativa reſo-
lutione ſuum præſtat aſſenſum.
Pro negativa verò reſolutione 1. partis, & affirmativa
reſolutione 2 partis 2. dub. *An, eo abſente, vel impedito,
poſſit alium in ſui locum ad libitum ſubrogare, ſeu potiùs hu-
juſmodi celebratio fieri debeat privativè à Primicerio, vel
Presbytero hebdomadario*: militare videtur eadem Senten-
tia anni 1612. in qua rotundis literis ſtatutum fuit, quod ab-
ſente Archipresbytero, Primicerius facere debeat omnia ea,
quæ ipſe Archipresbyter facere deberet, ſi eſſet præſens,
ibi: *Primicerius in abſentia Archipresbyteri ordinet, & fa- 6
ciet ea, quæ facere tenetur.*
Quæ ſententia concordat in hac parte cum *Cæremoniali
Epiſcoporum lib.* 1 *cap.* 26. *de Supplend. vicib.* in quo pro regu-
la ſtatuitur, quod in his caſibus abſens, vel impeditus non
poſſit alium ad ſui libitum ſubrogare *Gavant. in Manual. ver.
Functiones Epiſcopales in addit. num.* 11. ibi: *Neque prima
Dignitas poteſt ſibi quem maluerit ſubſtituere*, & *Barboſ. de
Canon. cap.* 5. *num* 46. ſed ſuppletio facienda ſemper eſt per
eum, qui eſt proximior abſenti, vel impedito, ibi: *Sup-
plebit alter, et proximus.*; In cujus ſequelam ita communiter
tenent omnes *Tractantes de ſacris Ritibus*, ut videre eſt apud
Caſtald. in Prax. cærem lib. 1. *ſect.* 7. *cap.* 4 *nu.* 15 & *ſect.* 8. *cap.* 6. 7
num. 4 *Bauld. in Manual. Sacr. cærem. par.* 5. *cap.* 26 *à num.* 1.
Biſſ. in Hierurg. verb. Subdiaconus num. 196. § 25. *Bonfadin. in
Theſaur. Eccleſ. reſol.* 7. *nu.* 15. *Franceſ. de Eccleſ. Cathedr. cap.*
16. *nu.* 126 *Barboſ. de Canon. cap.* 5 *num.* 43. & *in Summ. Apoſtol.
dec. collect.* 335. *num.* 10. & *collect.* 391. *in princ. Panimoll dec.* 1.
adnot.

Digitized by Google

adnot.6.n.24.39.& 40.& Card de Luc.de Præem.diſc.20.n.10.
diſc.41.n.14 & 15. & diſc.42.n.3.
Nec non ita ſemper reſpondit hæc S. C. ut videre eſt apud
Pignatell.conſul.35.à num.2. tom.4.& in Tarentina Criptalio-
8 *eum 29. Octobris 1669. & in Piſana 12. Junii 1628. & in Bu-*
ren.6. Octobris 1645. & in Novocomen. 29. Julii 1649. ad 3.
dub. & in Senarum 29. Novembr. 1670. & in Gerunden 11. Fe-
bruar.1702. & 24. Novemb. 1703. & in Cremonen. 29. Januar.
1704. ad 1. dub. & in Romana 26. Aprilis, & 7. Junii 1704.
cum aliis citatis infra *diſcept.2 à nu.70. par.2.*
Et viva ratio hujus communiſſimæ concluſionis, & lau-
dabilis praxis hujus S. C illa eſt, quia inferior in his præ-
minentialibus actibus ſemper poſtponendus eſt majori, &
9 digniori ſecundum diſpoſitionem omnium Jurium, de qui-
bus in *meis Inſtit Crim lib.1.tit.10 §.4 à n.234.*
Quæ omnia adeò vera ſunt, ut procedant, etiam ſi favo-
re minùs digni, ſeu inferioris militaret conſuetudo, licet
10 immemorabilis, ut in ſpecie probant *Paſſerin.in cap.Conſuet.*
num.3.de Conſuet. in 6.Thob. Non. conſ.72.num 24. ubi illam
adducit rationem, quia talis conſuetudo, ſeu potiùs corru-
ptela, *ortum haberet ex quadam ſtulta ambitione, qua mi-*
nor nititur majorem præcedere, quam adducit etiam *Pignat.*
conſul.88. num 3.& 5. tom.4. Sperell. dec.179. à num.31. ubi,
quod ſimiles conſuetudines dicuntur contra honeſtatem, &
Eccleſiaſticam diſciplinam, quodque Jura abhorrent id,
quod indecorum, & inhoneſtum eſt, *Rot.dec.4.num.36.&*
11 *ſeqq.cor.Ottbob.* ubi, quod talis conſuetudo, utì irrationabi-
lis, dicitur repugnare Juri, rationi, & ſenſui, ſicuti repu-
gnarent, quod pedes ſtarent ſuper humeros, *& dec.469. nu.*
27.& ſeq.par.19.rec. ubi, quod aliàs perverterentur ordines,
à natura diſtincti, & in *Romana Funeralium 15. Junii 1699.*
§.Invaluit cor. Molin. ubi, quod ſimiles conſuetudines hone-
ſtati, & decori eccleſiaſticarum functionum repugnantes,
omninò eliminandæ, & extirpandæ ſunt.
Et cum effectu hæc S.C. talem immemorabilem conſue-
tudinem in illis etiam caſibus, in quibus probata aſſerebatur,
meritò attendere noluit in citatis *Gerunden. 11. Febr. 1702.*
12 *& 24. Novembr.1703. & in Romana 26. Aprilis, & 7. Junii*
1704. in vanum exclamantibus, & inſiſtentibus pro illius
obſervantia Clericis Cæremoniarlis Cappellæ Pontificiæ,
ut obſervavi in *Inſtit.Crim.lib.1 tit.10.§.4.à n.206.& in No-*
lana Proceſſionis 1. Sept.1708.
Fortiùs quia Primicerius, non ſolùm eſt proximior, ſed
etiam dignior hebdomadariis, quod notorium eſt in noſtra
Diœceſi, & Oppido, & clarè reſultat, tam ex dicta ſen-
tentia anni 1612. in qua demandavit Ordinarius, ut in Pro-
ceſſionibus incedat Primicerius ante eoſdem Presbyteros,
13 ad latus Archipresbyteri. Necnon, ut reliqui Presbyteri,
tam in Choro, quàm in Proceſſionibus ſecundum promotio-
nem ſedeant, & incedant, ac præceptis Archipresbyteri,
& Primicerii obediant. Quàm ex Relatione Archiepiſcopi,
atteſtantis, Primicerium obtinere primum locum poſt Ar-
chipresbyterum, ibi: *Quod Primicerius præcedat Presby-*
14 *teros, & ſit primus poſt Archipresbyterum.* Quàm demùm
ex confeſſione ipſius Archipresbyteri, ibi: *Credo, che det-*
to Sig. Primicerio abbia il ſecondo luogo dopo l'Arciprete; Et
ex alia inſtantia, in noſtra Curia Archiepiſcopali facta per
eundem Archipresbyterum, ibi: *E non hà il Primicerio,*
ſe non il primo luogo, e prima voce dopo l'Arciprete.
Deveniendo modò ad 3. dub. *An celebratio Miſſarum in ſe-*
cundis Feriis, videlicet in diebus Lunæ Paſchatis Reſurre-
ctionis, & Pentecoſtes, ac in Feſtivitate S. Stephani Proto-
15 *martyris, necnon in die Dominico infrà Octavam Corporis*
Chriſti, ſpectet privativè ad eundem Primicerium, ſeu po-
tiùs ad Archipresbyterum, vel Hebdomadarium: pro illius
favorabili reſolutione dignentur EE. PP. obſervare, quod
dictæ Feſtivitates dicuntur quidem primæ claſſis, ſed tertii
dumtaxat ordinis, juxta animadverſa per *Caſtald. in Prax*
cærem.lib.2. ſect.5.cap 1.per tot. & ſignanter *n.2. & ſeqq.* Di-
gnentur pariter obſervare, quod noſtra Eccleſia non eſt Ca-
thedralis, vel Collegiata, ſed ſimplex Parochialis, quæ
non regitur ab Archipresb. tanquam ab unico Parocho, ſed
16 ab eodem tanquam capite, Primicerio autem ex tribus aliis
Presbyteris, tanquam ejus membris, ipſum adjuvantibus
in exercitio Curæ, participantibus de emolumentis ejuſdem
Curæ ut teſtatur Archiep. in d. ejus Relatione. Et propte-
rea nullam dicitur habere Juriſdictionem, nullamque mere-
tur prærogativam, ut poſt antiquiores, quos citat, & ſequi-
tur, advertit *Pignatell. conſul.46. num.9. in fine tom. 7.* ibi:
17 *Idque etiam ſi dictus alienus Parochus ſolo nomine Dignitatis*
Archipresbyter nuncupetur, cum enim careat Collegio, &
Juriſdictione, non eſt verè, & propriè Dignitas, atque adeò
nullam prærogativam mereatur: & latè *Rot.dec.4* ferè per tot
apud *Tamburin. de Jure Abbat.* duplat. *inter illas Pæn.* 18
la 1547.
Minuſque eidem Archipresbytero conveniunt ea, quæ
habemus in *toto titulo Decret.de Offic.Archipresb.* ſed tantam
dicitur habere authoritatem, quantam ei Archiepiſcopus 19
dare voluit, juxta præciſa verba *Barboſ.de Jur.Eccleſ.lib.1.*
cap.25.n.27.& de Canonic.cap.6.n.5. & concordant *Azor.inſtit.*
mor.par.2.lib.3.cap.15. qu.1. Reginald.in Prax.lib.30. tract.3.
cap 3.ſub n.49.& Michael.Ferr.de Præced q.6.n.1.
Ad oſtendendam autem illam reſtrictam authoritatem,
quam Archiepiſcopi dare voluerunt Archipresbyteris circa
eorum officium, ſat eſt recurrere ad d. ſententiam anni 1573.
pro Terra Oliveti, confirmatam anno 1612. pro noſtra Ec-
cleſia, in qua rotundis literis determinatæ ſunt functiones
illæ, quas facere debet Archipresbyter; Si enim concedi ei-
dem voluiſſet indefinita facultas Miſſam celebrandi in omni- 20
bus Feſtivitatibus anni, fruſtra enumerati fuiſſent aliqui
dies, quibus idem Archipresbyter celebrare tenetur, ſatiſ-
que erat dicere: *Archipresbyter celebrare tenetur in omnibus*
diebus feſtivis, & de præcepto.
Cùmque dies, præſcripti in præfata ſententia, & attri-
buti Archipresbytero ſint dies feſtivitatum primæ claſſis,
primique ordinis, in quibus in Cathedralibus celebrare te- 21
netur Epiſcopus, & in Collegiatis, Abbas, Prior, vel
Præpoſitus, cum omni fundamento Author ejuſdem ſenten-
tiæ demandavit, ut dd. diebus celebrare deberet Archipres-
byter, relinquendo pro Primicerio alias feſtivitates primæ,
quidem claſſis, ſed tertii ordinis, in quibus in Cathedralibus
celebrare tenetur aliqua Dignitas, vel Canonicus, in Col-
legiatis verò Vicarius, vel alter ex ſenioribus, ut diſtinguen-
guendo utraſque functiones not. *Caſtal.in Prax.cærem.lib.2.* 22
ſect.5.cap.5. à num.1.
Sumitque vires præfata ſententia anni 1612 pro noſtra
Eccleſia, ex quo eſt confirmatoria alterius decreti, facti per
per Epiſcopum Caracciolum anno 1573. in actu S. Viſitatio- 23
nis, quæ circumſtantia operatur, ut illa tanquam lex ſer-
vari debeat, ut notant communiter *Repetentes in l. Omnes*
Populi ff.de Juſt.& Jur. & firmavit *Rot.in dec.102. nu.5.par.*
10. rec. ibi: *Statutum, conditum ab Epiſcopo in actu Viſita-*
tionis, habet vim legis, & in concurſu debet prævalere Juri
communi, & generali.
Fortiùs, quia non ſolùm eadem Sententia legitimè obſer-
vata fuit in dicta Terra Colliani, & Oliveti, ſed ferè per
totam noſtram Diœceſim, ut patet ex atteſtationibus Ar- 24
chipresbyteri, & Presbyteror. ferè omnium Oppidorum, &
Terrarum noſtræ Diœceſis. Et generaliter pro tota noſtra
Diœceſi, teſtis omni exceptione major eſt Archiepiſcopus
in d. Relatione ibi: *Et cum dicta Sententia paſſim in aliis* 25
Terris hujus Diœceſis proceſſum, & ſervatum fuit; Cui om-
nis fides in hac parte adhibenda eſt, ex veriſimili illa notitia,
quam præſumitur habere de qualitatibus, & conſuetudini-
bus ſuæ Diœceſis, per ea, quæ notant adducti *in tom.1.par.*
2.diſcept.14. num.98.
Urget ulteriùs pro excluſione prætenſionis Archipresby-
teri ipſius reiterata, & ſeria confeſſio, emiſſa in actis no-
ſtræ Curiæ Archiepiſcopalis, in qua aſſeruit ibi: *E per quel-* 26
lo tocca alla celebrazione della S. Meſſa nelli giorni, da lui aſſe-
riti, ſi replica primo, che d. Domenica infra Octavam non è
feſta principale, e per quello tocca per la celebrazione ſuddetta,
quando all'altre pretese, & espreſſe, eſſo Cardone, ſe pare
ciò li compete, o non li compete, dirigat greſſus ſuos contra gl'
altri Preti del Clero di d. Terra, quali ſono sù ciò intereſſati,
& qua rotunda confeſſione non poſſumus meliorem contra 27
ipſum adducere probationem juxta *Text. in L. Cùm precum*
ff. de Liberal.cauſ. cum aliis apud *Ludoviſ. dec. 143. num.3.*
& cor.Pelol. dec.7. nu.4.
Nec dicatur, prædictam celebrationem ſpectare debere
per turnum ad Hebdomadarios, non autem privativè ad
Primicerium; Ultra quod enim ex parte Hebdomadarior.
nulla adducitur probatio, quod ad ipſos ſpectet talis celebra-
tio, reſpondemus, quod favore Primicerii adeſt conſuetudo 28
nimis antiqua celebrandi in dd. diebus, & concludenter pro-
bata à duobus ex iiſdem Presbyteris, necnon ab alio teſte,
qui inſervivit pariter noſtræ Eccleſiæ uti Presbyter ex parti-
cipantibus.
Probata autem ex his hujuſmodi conſuetudine, illa tan-
quam lex ſervanda eſt, ut poſt antiquiores, quos citant, & ſe-
quuntur, notant *Nat conſ.72.n.7. Panimol.dec.1. adnot.5.n.25.* 29
& Pignat.conſul.34.n 28.to.4. & firmavit *Rot.in dec.85.n.3.&*
dec.102.n.29.p.5 & cor.Caval.dec.649.n.1.& cor.Pen.dec.1420
n.3.& cor.Coccin.dec.1106.n.1.& cor.Seraph.dec.964.eod.nu.
Neque

Neque ad noſtrum effectum parvifacienda videtur con-
gruitas illa, & reflexio, approbata ab Archiepiſcopo, quod
30 ſcilicet intentio Primicerii innitatur ulteriùs Juri, rationi,
& ordini hierarchico, atque functionibus Eccleſiæ valdè
conſonum appareat, ut Archipresbyter, utì primus, &
caput, ſolemniores, Primicerius utì ſecundus, minùs
ſolemnes, cæteri verò Hebdomadarii alias miſſas cantent;
Ità enim quodlibet membrum proportionatè, & ordinatè
ſuam facit operationem, ut ea ſe patet, quo caſu nulla alia
authoritate opus eſt, ex adductis *in Inſtit. Crim. lib. 2. tit 8.
num.* 248.

Abſque ulla difficultate in noſtris terminis, ex quo ſu-
31 mus in conflictu variarum probationum, in quibus præva-
lere ſemper debent illæ, quæ concordant cum Ordinariorum
Relationibus, ea magna fide, quæ eiſdem debetur ex ſu-
prà allegatis, quibus addi poteſt *Rot. coram Ludoviſ. deciſ.*
482. *num.* 6. *& in par.* 19. *recent. deciſ.* 469. *num.* 18.

Quibus additur, quod ex contrariis teſtib. alii ſunt iidem-
met Præsbyteri, intereſſe habentes in præſenti cauſa, qui-
bus uti deponentibus ad proprium commodum, nulla fides
32 præſtanda eſt ex adductis per *Rot. cor. Celſ. dec.* 284. *num.* 2.
& cor. Priol. dec. 425. *num.* 13. *& part.* 15. *rec. dec.* 180. *num.*
9. Alii ſunt ruſtici, cuſtodientes immunda animalia, &
ſcribere neſcientes, quod non parum derogat ipſorum fidei,
per ea, quæ obſervant *Farinac. de Teſt quæſt.* 59 *num.* 41. *&
Rot. dec.* 262. *num.* 5. *cor. Pamph. & dec.* 89 *num.* 6. *cor. Priol.*
33 Alii demùm declararunt, ſeù retractarunt ipſorum prio-
res atteſtationes, ad importunas preces Archipresbyteri
ſubſcriptas, abſque eo quod ſcirent quid in ipſis contine-
retur, quod operatur, ut non ſolùm eis non ſit præſtanda
fides, ſed nec etiam aliis, juxta animadverſa per *Rot. Aven.*
34 *deciſ.* 53. *num.* 1. *&* 2. *Grat. diſcept* 19. *num* 3. *&* 7 *& Ro-
ta dec.* 961. *num.* 11. *cor. Dunozet. jun.* ibi: *Verùm etiam ex-
preſsè ſe retractant, itaut &c. illorum depoſitio adeo remaneat
debilitata, ut ſuper illam nullum fieri poſſit fundamentum, &
deciſ.* 89. *num.* 7. *&* 8. *& deciſ.* 132. *num.* 7. *coram Priol. & dec.*
314. *num.* 11. *par.* 18. *recent.*

IV. dub.: *An SS. Sacramentum in Proceſſione, quæ fit in fe-
ſto SS. Corporis Chriſti deferri debeat ab eo, qui Miſſam cele-*
35 *brat*: videtur reſolvendum affirmativè, dum id expreſsè
determinatur in *Cærem Epiſ. lib.* 1. *cap.* 33. *de Feſt. SS. Cor-
poris Chriſti, & proceſs.*; Atque contrarium prætendere eſt
violentiam facere ſacris Ritibus, juxtà præciſa verba *Pigna-
tel. conſult.* 46. *num.* 7 *in prin tom.* 7. & concordant *Gavant.
in Manual. verb. Proceſſio n.*, 33. *& Pax Jordan. var lucubr.
tom.* 2 *lib.* 11. *tit* 3. *nu.* 2. *& ſeq* Idque milliès declaravit,
& ſervari mandavit hæc S. C. juxtà reſolutiones, quas re-
ferunt, & ſequuntur *Lezan. in Summ quæſt regul tom.* 3.
verb Eachariſtia ſub num. 25. *Pignatel. d Conſult* 46. *num.* 7.
tom. 7. *& Barboſ. in Sum. Apoſt dec. collect.* 385. *num* 11 Non
attenta quacumque contraria conſuetudine ibi: *Euchariſtia
Sanctiſſima à Celebrante propriis manibus deferatur, non ob-
ſtante quavis contraria conſuetudine.*

Ex quibus ſequitur affirmativa reſolutio 1. partis, & ne-
36 gat. 2. quinti dub. *An idem ſit ſervandum in Proceſſione, quæ
fit in die Dominico infrà Octavam Corporis Chriſti, ſeù potiùs
deferri debeat SS Sacramentum ab Archipresbytero*: Celebrans
enim finita Miſſa, non ſolùm tenetur ex ſupra animadver-
37 ſis deferre SS. Euchariſtiæ Sacramentum, verùm etiam pe-
ragere debet functiones omnes poſt miſſam, vel Veſpe-
ras.

Non attenta conſuetudine, quam pro ſe habere aſſerit
Archipresbyter peragendi eandem proceſſionem, non ob-
ſtante, quod alius presbyter celebraſſet.

Objectum enim non ſubſiſtit in facto, nec relevat in Jure;
Non ſubſiſtit in facto, quia illa nullatenùs probata dicitur
38 ex mendicatis ſimplicibus, & extrajudicialibus fidibus, ex-
adverſo exageratis, in quibus nullum fieri poteſt fun-
damentum vulgatis Juribus, de quibus *Rot. dec.* 700. *num.*
17. *par.* 2. *rec. & cor. Priol. dec.* 395. *num.* 9. Minùſque relevat
in Jure, quià etiam ſi talis prætenſa conſuetudo concludentiſ-
ſimè probaretur, adhùc ſervanda nullatenùs eſſet, uti ex
diametro oppoſita Cærem. Epiſc. à Clem. VIII. ſpecialitèr
approbato, mediante ejus *Conſt.* 69. nec non ab Innoc. X.
39 *in ejus Conſtit.* impreſſa poſt d. Cæremoniale. Per quas ſu-
blata dicitur quælibet contraria conſuetudo, ut in terminis
obſervat *Pignat. conſult* 29. *ſub num.* 14. *tom.* 4. ibi: *Tertiò
quià conſuetudo fuit ſublata à Clemente VIII qui motu ſuo pro-
prio, & ex certa ſcientia, ac de plenitudine poteſtatis ſuæ Cæ-
remoniale approbavit mandavitque, illud obſervari in omni-
bus Eccleſiis Metropolitanis, Cathedralibus, & Collegiatis,
cum decreto, quod non poſſit in aliquo immutari, non obſtan-
tibus Conſtitutionibus, etiàm juramento confirmatione Apoſto-
lica, vel quavis alia firmitate roboratis, & conſuetudinibus,
cæteriſque contrariis quibuſcumque*: *Barboſ. de Canon. cap.* 33.
num. 23. *Lotter. de Re benef. lib.* 1. *quæſt.* 16. *num.* 123. *Card.
de Luc. de Præemin. diſc.* 44. *num.* 4. *Sperel. dec.* 76 *num* 23.
Panimoll. dec. 44. *n* 4. ibi: *Quod Ceremoniale præcisè obſervari
mandavit fel. rec. Clemens VIII. juxtà Breve, motu proprio* 40
*editum, & ibidem impreſſum, quod quidem Ceremoniale, tan-
quàm deciſum, vim legis obtinet, & Rot. dec.* 102. *n.* 10. *& ſeqq.
par.* 10 *rec* cum quibus proceſſit hæc S. C. in citatis *Gerunden.
Romana, & Nolana*, in quibus nullo modo attendere vo-
luit aſſertas conſuetudines, utì oppoſitas d. Ceremonia-
li.

In univerſum denique non obſtat, quod Eccleſia Colliani
ni non ſit Cathedralis, neque Collegiata, & debebat addi, 41
neque etiam Metropolitana, & proindè non poſſit in illa
habere locum Dignitas Primiceriatus; Ex hac enim refle-
xione non ſolùm corruit ſpecioſitas tituli Primicerii, ſed
etiàm vana gloriatio, & titulus officii Archipresbyteri,
ut notat *Pignatel. conſult.* 46. *num.* 9. *tom.* 7. & propterea 42
ſi in eadem Eccleſia titulus Primicerii non importat Digni-
tatem, neque etiam illam importat titulus Archipresby-
teri, & ſic remanet abſque ullo fundamento pretextus, &
nullius efficaciæ exageratum motivum, quod ex hac inſpe- 43
ctione pendeat deciſio omnium dubiorum.

In ea autem parte in qua contrarius Defenſor verè mi-
rabili promptitudine aſſerit, Cardonum nuperrimè ab Ar-
chiepiſcopo Compſano obtinuiſſe titulum Primicerii, cla- 44
rè ſe opponit ſuo Clienti, qui in formali examine cum ju-
ramento aſſeruit, *che il d. Sig. D Giuſeppe Cardone dall'an-
no* 1700. *in circa fù fatto Primicerio, preſe pacifico poſſeſſo, e
l'hà eſſercitato, & eſercita ſenza contradizione alcuna*; Quod
comprobatur ex Literis patentibus illius deputationis, ſub
die 19 Februarii ejuſdem anni 1700. originalitèr exhibitis
in Secretaria; Neque poterat anteà idem Cardonus Pri-
miceriatum obtinere, vivente Franciſco Flore ejus ante-
ceſſore, qui uſque de anno 1679. illum obtinuerat, ut con- 45
ſtat ex authenticis Scripturis, in Secretaria exhibitis Mi-
nuſque Archiepiſcopus concedendo Cardoni vacantem
Primiceriatum d. anno 1700. novam aliquam creavit
Dignitatem in noſtra Eccleſia, ad quem effectum re- 46
quireretur Gratia Apoſtolica, ſed ipſum ſimplicitèr ſubro-
gavit in eum locum, quem habuerunt illius anteceſſores
à tempore, cujus initii memoria non exiſtit, dum de tali
officio habetur etiam replicata mentio in antiquam ſenten-
tia anni 1612.

Quamvis autem ultrò admittamus, veram Dignitatem
Primiceriatus, ſicut & Archipresbyteratus, non poſſe 47
conſiſtere, niſi in Metropolitanis, Cathedralibus vel Colle-
giatis Eccleſiis; Hoc tamen non tollit, quin tales tituli
denominativè poſſint etiam competere Eccleſiis inferiori-
bus, juxta exempla, comprobata in noſtris Scripturis;
Imò unus ex EE PP. intèr informandum benignè ſubdit, 48
quod ipſe in ſua Abbatiali Eccleſia, quæ Collegiata nulla-
tenùs eſt, talem confert titulum.

Fortiùs, quià functiones, de quibus eſt ſermo in noſtris
dubiis, non ſunt eſſentialitèr connexæ cum aliqua Dignita-
te, dum poſſunt fieri per quemcumque Presbyterum, & 49
propterea eo minùs inſiſtendum videtur in illa inſpectione:
*An Primiceriatus, vel Archipresbyteratus ſint, vel non ſint
Dignitates in noſtra Eccleſia.*

Ea, quæ de ambitione Cardoni liberalitate maxima exa-
gerantur in contrariis Scripturis, nullam merentur reſpon-
ſionem, non enim ſunt novæ, neque raræ prætenſiones, ſi-
miles illis, de quibus diſputamus, circà quas laudabile 50
eſt immorari, atque defendere Jura, & prerogativas illius
officii, quod quis exercet ex adductis ſupra *diſcept.* 11. *num.*
32 *& ſeqq.*

Deinùm non poſſumus deplorari in hac parte infelicita-
tem noſtrorum temporum, in quibus non erubeſcunt De-
fenſores in Curia ponere in controverſiam ea, quæ ſole- 50
mniter cum juramento feſſi fuerunt eorum Clientes in Par-
tibus, dum in contentis Scripturis acritèr inſiſtitur pro
ſubſcriptione dubii: *An Cardonus ſit Primicerius*, eo tem- 52
pore, quo utì talis juramento ſolemniſſimè recognitus, &
approbatus fuit à Sanſono juxta illius præciſa, verba, re-
giſtrata ſuprà *nu* 44. Si autem neque etiam teſtes admit-
tuntur ad probandum contrarium ejus, quod Principalis 53
faſſus fuit, ex adductis in meo *Tract. de Matrim.* §. 30. *num.*
3. quanto minùs videntur ad dictum effectum attendendæ 54
exagerationes Defenſorum, nedùm loquentium ad cauſa-
rum opportunitatem, ſed multotiès, relinquendo in hac

parte veritati ſuum locum, operantium ad faciendam burſam hydropicam, juxta phraſim illorum Authorum, quos ſequutus fui in *Inſtitut. Crimin. lib. 3. tit. 9. num. 62.*

Die 23. Martii 1709. propoſitis in S. R. C. per Card.
55 Gabriellium ſequentibus dubiis, reſoluta fuerunt, ut infrà.

Dub. I. *An celebratio Miſſæ ſolemnis in diebus Nativitatis Domini, Paſchatis Reſurrectionis, Pentecoſtes, & in die Fe-*
56 *ſto SS Corporis Chriſti, ſpectet, privativè ad Archipreſbyterum.* Affirmativè.

II *An abſente eo, vel impedito, poſſit alium in ſui locum ad libitum ſubrogare, ſeù potiùs hujuſmodi celebratio fieri debeat privativè à Primicerio, vel à Preſbytero hebdomadario.* Negativè quoad 1. partem. Affirmativè quoad 2.

57 III *An celebratio Miſſarum in ſecundis Feriis, videlicèt diebus Lunæ Paſchatis Reſurrectionis, & Pentecoſtes, ac in die Feſtivitatis D. Stephani Protomartyris, nec non in die Dominica infrà Octavam Corporis Chriſti, ſpectet privati-*
58 *vè ad eundem Pimicerium, vel ad Hebdomadarium.* Affirmativè quoad 1. partem; Negativè quoad 2.

IV. *An SS. Euchariſtiæ Sacramentum in Proceſſione, quæ fit in Feſto SS. Corporis Chriſti deferri debeat ab eo, qui Miſ-*
59 *ſam celebrat?* Affirmativè.

V. *An idem ſervandum ſit in Proceſſione, quæ fit in die Dominico infrà Octavam Corporis Chriſti, ſeù potiùs deferri*
60 *debeat SS. Euchariſtiæ Sacramentum ab Archipreſbytero in caſu &c.* Affirmativè quoad 1. partem. Negativè quoad 2.

DISCEPTATIO XXI.

Romana Matrimonii.

INTER

Felicem,

ET

Angelam.

ARGUMENTUM.

Matrimonium, contractum coram Parocho invito, & non intelligente conſenſum contrahentium, an ſit validum; Præcipuè ſi teſtes matrimoniales ſint inter ſe contrarii. Adducuntur, & declarantur Authores, qui inter ſe videntur oppoſiti; Et aperitur verus ſenſus omnium reſolutionum Sac. Congr. Conc. quæ de hac materia loquuntur.

NOn videtur conſtare de validitate Matrimonii, de quo agitur ex inſanabili defectu præſentiæ proprii Parochi, ad illius validitatem omninò requiſitæ, vigore celebris diſpoſitionis *Sac. Conc. Trid ſeſſ. 24. de Reform Matr. cap.* 1 ut obſervat *Card. Pallavicin. in illius Hiſtor. lib. 23. c. 9.*
1 *n. 6.* & aliis omiſſis firmav. *Rot in dec 308. per tot. cor. Dunozſen. & in Leodien. Matr. 29 April. 1690. §. 1. & in Neapol Matr. 26. Febr. 1706. in princ. cor Em Priol.*

Defectus verò præſentiæ proprii Parochi non poteſt evidentiùs demonſtrari, quàm ex ejuſdem replicatis depoſitionibus, ſer. ſer. in Curia Eccleſiaſtica factis, in quibus laudabili ingenuitate, & Commendabili candore, totum factum narrando, quoad noſtrum propoſitum, ait, fuiſſe vocatum ſub prætextu cujuſdam mulieris moribundæ, ſtatimque accurriſſe: *ſenza ne meno prendere il lume*, & in actu aperitionis Januæ audiviſſe A. proferentem ſequentia verba; *P. Parocchiano queſto è mio marito, e vi ſono li teſtimonii;* Quod.
2 que ſtatim *nel ſentir dette parole con violenza ſerrai la porta, e correndo me ne tornai sù in queſte ſtanze, ſenza ſentir altro, e non ſentii altre parole, che quelle, che hò dette di ſopra, che diſſe detta donna ſolamente.* Idemque paulò poſt clariùs repetit, ibi: *Non conobbi altra perſona, che detta A. e non parlorno altre perſone in quel fatto ſe non ch'eſſa ſola che diſſe le ſudette parole, e quando la ſuddetta A. diſſe le ſudette enunciate parole, non vidi, che indicaſſe perſona alcuna, mà ſubito nel ſentir dette parole feci forza di ſerrare la, porta, e poi ſubito correndo me ne riſalii in quelle ſtanze, ſenz'oſſervare, altro, ne ſentire, che parlaſſero altri.*

Quanta autem fides danda ſit hujuſmodi Parochi ſeriæ depoſitioni, & juratæ atteſtationi nemo ignorat, ea ratione, quia teſtatur de re, ad ſuum officium ſpectante, & 3
propterea *Parocho, licèt ſingulari ſolet in hac materia plena fides adhiberi, Rot. dec. 761. num 13. cor. Cerr.* & concordant adducti in mea *Diſſert. de Matr. nullit. §. 11. num. 6.* quibus addo eandem *Rot. in Rom. Matr. 10. Maii 1641. § Datur cor. Pirov. & in alia Rom. Mat. 19. Jan. 1684 §. 1. cor. Urſin. & in Peruſin Matr. 28. Mart. 1689. §. In præſenti, cor. Card Caccia,* ibi. *Clarè conſtat ex fide Parochi, in qua totum reſidet cauſæ momentum.*

Et meritò, quia Sac. Conc. Trid. voluit adhiberi Parochum, uti teſtem authotizabilem, per quem, tanquam 4
certum, & notum Miniſtrum, omnibuſque expoſitum, maximè innoteſcere poſſet Matrimonii contractus, ut advertunt adducti in *Tract. de Matr. §. 11. per. to.* quibus addo *Rot. in Neapol. Matr. 11. April. 1681. §. Nec refert cor. Alberg.* ubi, quòd Parochus adhibetur in matrimoniis, ad hoc, ut conſen- 5
ſus Contrahentium innoteſcat Eccleſiæ.

Non atteuto, ſi dicatur, omnia hæc limitari in noſtro caſu, ex quo Parochus tractet de ſe excuſando, deque evitandis pœnis aſſiſtentium clandeſtinis matrimoniis; Tùm quia juxtà terminos *Textus in cap. Cùm inhibitio de Cland. deſ-* 6
ponſ. innovati à *Conc. Trid ſeſſ. 24. de Reform Matrim cap.* 1. hoc procedit in ſolo caſu voluntariæ aſſiſtentiæ, qui non eſt noſter, dùm omnes teſtes concordant, ipſum voluntariè matrimonio, de quo agitur, nullatenùs fuiſſe præſentem, ſed ad primum ſonitum vocis A. ſtatim aufugiſſe, portam claudendo: Tùm etiàm quia, cùm agatur de re, tangente Parochi officium, & cujus tenetur rationem reddere, nul- 7
la habita conſideratione hujuſmodi prætextus, omnis fides ei debetur, ut firmavit *Rot dec 630. num. 2. par. 3. rec.* ibi: *Recedere conetur ex eo, quòd Parochus non ſit teſtis, omni exceptione major, cùm affectatè depoſuerit in hac cauſa, & tractet ae ſe exonerando à pœnis Concilii, in quas incideret &c. Quæ tamen DD non placuerunt, tùm prædicta omnia reſpiciant neceſſitatem officii, cujus contemplatione factum proprium non cadit ſub exceptione, quia de eo tenetur rationem reddere.*

Ex hac autem magna fide, quæ omni Jure debetur Parochis, communiter receptum eſt inter Tractantes de Matrimonio, quòd ad illud probandum admittuntur mulieres, 8
pueri, infames, aliique inhabiles, & qui in aliis materiis non reciperentur, quandò concordant cum depoſitione Parochi, ea ratione, quam his verbis adducit *Rot. dec. 490. n. 13 par. 18. rec. Quia Parochi dictum, & authoritas ſupplent, & reintegrant aliorum teſtium perſonas, & depoſitiones, ita ut plenè provent,* Idemque latè probant adducti *in tom. 1. par. 2. diſcep. 2 num. 82.*

Tantùm verò abeſt, quòd Parochus in dicta ſua jurata depoſitione convincatur mendax ex contrariis teſtibus, qui ſupponi debent attentiſſimi ad factum, ex quo erant conducti ad audiendum, nec non ex depoſitionibus A. quin potiùs 9
ex eiſdem depoſitionibus Parochi dictum mirabiliter comprobetur.

Dicit ſiquidem Parochus in ſuis juratis, & replicatis depoſitionibus, quòd F. coràm ipſo nullum protulerit verbum, ex quo primo loco loquuta fuerit A. ipſe autem immediatè poſt tergaverterit, & non audivit ulterius verba, ibi: *Me ne riſalii in quelle Stanze, ſenza oſſervar altro, ne ſentire, che* 10
parlaſſere altri. Circa quod cum eadem Parochi jurata depoſitione concordant A. ibi: *Subito che il Parrocchiano aprì la porta io diſſi: Padre Parrocchiano io piglio per legitimo Spoſo* 11
&c. Nec non Carolus primus teſtis ibi: *Viddi aprire la porta, e ſubito ſentii, che diſſe queſto è mio Marito.*

Igitur ex confeſſione A. qua non poteſt major, neque me- 12
lior dari probatio, vulgatis Jurib apud *Rot. dec. 145. num. 6. cor. Ludoviſ. & dec. 7. num. 4. cor. Priol. & cor. Anſald. dec. 14. num. 7.* Nec non ex depoſitione dicti contrarii teſtis, qui, uti exadversò inductus, plenam contrà A. facit probationem, per ea, quæ in noſtris terminis firmavit *Rot in Colonien. Matr. 21. Junii 1706. §. Quod famulam, cor. Falcon.* remanet manifeſtum, Parochum nedùm veriſimilia, ſed vera 13
fuiſſe loquutum, quandò juratus aſſeruit, F. coràm ipſo non fuiſſe loquutum, ex quo prima ad loquendum, fuerit A. quodque ipſe ſtatim terga vertit, portamque clauſit.

Nec dicatur, quòd alii duo teſtes, nempè Dominicus, & Franciſcus contrarium aſſerunt, nempè primo loco loquutum fuiſſe F. Illis enim uti ex diametro oppoſitis juratæ 14
depoſitioni A. nulla omninò præſtanda eſt fides, ex regulari illa propoſitione, in omni materia à Doctorib. communitèr recepta, quòd in diſcordia confeſſionis Principalis, & teſtium depoſitionis, nulla habita ratione teſtium, ſtandum ſit

dictæ

dictæ confeſſionis Principalis, ut generaliter notant com-
muniter Repetentes in cap. Per tuas de Probat. Cravet. conſ.
15 61. num. 3. & Rot. cor. Burat. dec. 317. nu. 8. ibi: Ex confeſ-
ſione Joannis benè probata, quæ prævalet mille teſtibus, con-
trarium aſſerentibus, & in noſtris terminis in Hiſpal. Separ.
Thori 27. Febr. 1636. §. Sed quod, cor. Macchiavel. ibi: Quæ
confeſſio, medio juramento facta, præferenda venit quibuſ-
cumque aliis probationibus, & in Colon Illegitim. 6. Maii
1653. §. Quorum cor. Veroſp. ibi: Teſtium depoſitio eliditur
ex judiciali confeſſione Eliſabettæ, coram Judice bis atte-
ſtantis &c. quæ teſtibus quibuſcumque præcellit, conjecturiſque
contrariis, ex notatis &c. Ibiquè notabiliter concluſionem
ampliat, ut eo magis procedat, quando, ut in noſtris termi-
nis ad unguem verificatur, non agitur de confeſſione extra-
judiciali, ſed geminatè facta ad Judicis interrogationem,
16 ſolidè firmans, quod in his circumſtantiis plenam facit pro-
bationem, nullatenus debilitatam à quibuſcumque teſtium
depoſitionibus, ibi: Dùm maximè geminata fuit, ac judi-
cii calore emerſit, congruam proindè probationis ſpeciem &c.
& in Favent. Matr 7. Julii 1658. §. Non obſtant cor. Card.
Taja. ibi: Tùm etiam, quia non attenduntur contra confeſſio-
nem utriuſque Partis.

Fortiùs, quia cum dicta Parochi jurata depoſitione, cum
ſimilis jurata, & ſeria confeſſione A. nec non cum alia jura-
17 ta depoſitione Caroli, unius ex contrariis teſtibus, concor-
dant replicatum Conſtitutum F. aſſerentis non fuiſſe lo-
quutum coram eodem Parocho, & adducentis congruam
ſui dicti rationem, quia ſcilicèt ex improviſo Parochi receſ-
ſu non habuit tempus loquendi ibi: Io non ebbi tempo di dire
quelle parole, che volevo per Moglie detta A. & ibi: Quella ſe-
ra non parlai in conto alcuno avvanti il Paroco, perche non eb-
bi tempo di dire quelle parole, &c. Conſtituto ſiquidem unius
ex prætenſis Contrahentibus, adminiculato à ſupradictis
probationum generibus, deferendum eſt ex adductis in ter-
minis per Corn conſil. 91. col. 3. verſ. Item lib. 3. Rob. Alexan-
18 drin. conſ 73. nu. 18. inter Conſil. matr. diverſ. & Sanch. de
Matrim. lib. 2. diſp. 42. nu. 12. & firmatis per Rot. in dec. 162.
nu. 5. & dec. 305. no. 9. par. 15. rec. & in Favent. Matr. 7. Julii
1658. §. Certiùs cor. Card Taja, ibi: Attenta jurata decla-
19 ratione Dominicæ &c. Hujuſmodi enim declarationi in hac
materia plurimum ſtatur, & in Novarien. Sponſal. 1. Julii
1693. §. Ex omnia cor. Moro ibi: Cui judiciali Conſti-
tuto &c. accedentibus tot probationum modis, multum eſt
deferendum, & repetendo eadem nu. verba in Monaſterien.
Matr. 27 Julii 1696. §. Juſtificata cor. Card. Caprar.

Et limitando regulam Text. in cap. Super eo, de Eo,
20 qui cogn. Conſang. Uxor. ſuæ, Io Jacob. de Canib conſ.
19. nu. 5. & 6. inter Conſil. matr. diverſ. & Rot. in Bonon.
Matr 25 Junii 1676. in fine cor. Viceccom. ibi: Et ipſamet fa-
tetur in ſua jurata depoſitione, quam Judex de Partibus ex
officio exegit, cujus quidem declarationis, quamvis pro diſ-
ſolutione matrimonii regulariter non ſit habenda ratio, tam-
quàm alterius ex Contrahentibus per Text &c. Nihilominus
cùm aliundè appareat ex rationabilibus, & fide dignis proba-
21 tionibus &c. hujuſmodi confeſſio non repellitur, ut limitando
ſubdit idem Text.

Quæ nullatenus debilitatur, imò mirabiliter confirmatur
à magnificata revocatione prioris examinis, à F. facta in
actu viſitationis Carcerum, & deinde in ſcriptis expreſſa.
22 Quia in hoc poſteriori examine, & confeſſione neque per
ſomnium dicit idem fuiſſe loquutum coram Parocho, ſed
uſus fuit verbis, denotantibus voluntatem in futurum con-
trahendi matrimonium ibi: Se uſcivo dalle prigioni volevo
ſpoſarla, perche ſempre hò avuta queſta volontà. imò obliga-
tus à Judice ad clariùs explicandam dictam ſuam volunta-
tem, rotundis verbis aſſeruit: Io dico, che intendo, che le
ſudette parole, che ſia mia, e pigliarla per moglie &c. perche io
diedi parola &c quando Domenica andaſſimo dal Parrocchia-
23 no &c. Io non ebbi tempo di dire quelle parole, che Io volevo
per moglie d. A. come eſſa avea detto, perche il medemo Parroc-
chiano ſerrò la porta, e ſe ne foggì nelle ſue ſtanze. Quæ om-
nia ſeriò pluries repetit in dicto poſteriori examine.

In Jure autem hujuſmodi ſeriæ, & replicatæ confeſſio-
nes F. in illo actu, in quo ſe fundat A. omnino attendendæ
ſunt, neque ſcindi poſſunt, ſed in totum acceptandæ ſunt,
24 ex animadverſis in noſtris terminis per Uvanes conſil. 258.
num. 12. tom. 2. Ferret. conſ. 74. numer 4. tom. 2. Gobat in
Theol. experim tract. 10. caſ. 4. num. 185. verſ. Nihilominus,
& Rot. in Viennen Sponſal. 12. Jan. 1705. §. Nec cor Kaunitz.
ibi: Prædicta confeſſio non poteſt in præſenti ſcindi, & rejici,
cum acceptatione ſolius partis favorabilis, ſed in totum venit
25 admittenda cum conditionibus adjectis, ut generaliter firmant &c.

Ex quibus, omnia prædicta ſub oculis unitim habendo,
prout in his terminis faciendum eſſe monent adducti in deciſ.
262. nu. 23. cor. Emer. jun. & in Viennen Matr. 25. Junii 1703. 26
§. Et quamvis cor. Em. Scotto, tali evidentia excluſa videtur
Parochi præſentia, & intelligentia conſenſus Viri in matri-
monio, de quo agitur, ut nihil magis addi poſſit ad illius
defectum comprobandum.

Non attentis contrariorum teſtium depoſitionibus, aſſe-
rentium, Parochum potuiſſe perfectè audire verba contra- 27
here volentium. Quia in conflictu Parochi, & teſtium po-
tiùs credendum eſt Parocho; Tùm quia teſtatur de re, ad
ſuum officium ſpectante: Tùm quia nullum omnino in hac
Cauſa, vel à remotiſſimis, habet intereſſe: Tùm demum,
quia ipſe loquitur de proprio ſenſu, contrarii verò teſtes de
ſola poſſibilitate audiendi, ut de prima concluſione, præter 28
ſupra adductos n. 3. obſervant Pamol. dec. 36. n. 23. Gratian.
diſcep. 841. nu. 8. Rot. dec. 845. nu. 4. cor. Cerr. & dec. 869. n. 1.
cor. Dunoz. jun. & in Placen. Matr. 13. Martii 1690. §. Nec ob-
ſtare cor. Card. Caprara. ibi: Ut ex ipſiuſmet atteſtatione, re-
lata in Summario, cui ſtandum eſt, cùm reſpiciat ea, quæ con-
cernunt Parochi officium, & contractum matrimonii, ut in ſpe-
cie &c. Et de ſecunda Rot. dec. 374. à n. 1. p 3. rec. & in Lucеor.
Matr. 1700. §. Quatenus cor. Em. Priol. ibi: Et quamvis
nonnulli ex præd. teſtib. conentur deponere &c. adhuc tamen hæc
depoſitio confunditur ex ipſa fide Parochi, nam quoties illo te- 29
ſtatur &c. Et de tertia Gobat. in Theol. exper. tract. 9. nu. 461.
ibi: Præſumptionem tamen, quod eipſa perceperit percipien-
da, non eſſe tàm firmam, quin Judex Eccleſiaſticus poſſit, &
debeat fidem habere ſoli Parocho, juranti, ſe non intellexiſſe.

Abique ulla prorsùs difficultate, ex quo contrarii teſtes
deponunt contra juratam confeſſionem A. ſibi ipſis contra-
dicunt, ſunt mendaces, varii, & loquuntur inveriſimilia, 30
in quibus circumſtantiis illorum depoſitiones nullatenus
ſunt attendendæ.

Deponunt contra juratam confeſſionem A quia, ut vidimus
ſupra à nu. 11. A. fatetur, ſe fuiſſe primo loco coram Paro-
cho loquutam, contrarii verò teſtes aſſerunt, primo loco
loquutum fuiſſe F quæ diſcrepantia non eſt parvi momen- 31
ti, & ex illa mirabiliter coadjuvatur Parochi dictum, quia ſi
nedum ipſamet A. ſed etiam Leonardus, & Carolus, data
opera conducti ad audiendum, non audiverunt F. quem
alii teſtes ſupponunt primo loco fuiſſe loquutum, quomodò
poterat illum audire Parochus, ex improviſo, aliòque fine
vocatus, ſtatimque diſcedens portam claudendo? Toto ſpi-
ritu ſupplicantes hanc circumſtantiam præ oculis habere,
quia ex illa intra evidentiæ fines poni videtur veritas illa de 32
qua Parochus deponit.

Sibi ipſis contradicunt; A. enim dicit, vocatum fuiſſe Pa-
rochum eo prætextu, perche ci era una donna, che li era ve- 33
nuto un accidente: Cum qua concordat Clara ejus mater, ibi:
Che ci era una donna, che gli era venuto male: Dominicus aſ-
ſerit, vocatum fuiſſe eo prætextu, che c'era un' ammalato
(& ſic vir, non mulier) che ſi voleva confeſſare, e detto uomo
li replicò, ſe dove ſtava queſto ammalato. Franciſcus, che ci 34
è un ferito (ſicque neque mulier, neque ægrotus, ſed vulne-
ratus) quale hà biſogno di confeſſione &c. e domandatogli il Par- 35
rocchiano, ſe dove ſtava detto ferito, li riſpoſe &c. Leonardus
concordat cum A. che in ſtrada vi ſtava un' ammalato, che ſi
voleva confeſſare, & ſic neque vulneratus, neque mulier: Ca-
rolus demum, ad omnem contradictionem evitandam cautè 36
loquendo, nullum adducit prætextum vocandi Parochum,
ſed ſentì buſſare alla porta del Parrocchiano &c ſi affacciò uno 37
&c. venne a baſſo perche ſi vidde aprire la porta &c.

Quomodò igitur iſta inter ſe cohæreant, EE. PP. judi-
cent, non enim poſſunt ſtare ſimul, quòd ille, cujus prætex-
tu vocatus fuit Parochus, eſſet vulneratus, & ægrotus, ſin- 38
copemque paſſus, eſſetque ulteriùs mulier, & vir, niſi dica-
mus fuiſſe Androgynum, multiſque malis, & infortuniis ſub-
jectum, vel niſi aſſeramus fuiſſe ſimilem illi, de quo extat ce-
lebre Epitaphium Bononiæ, relatum à Nicol. in Floſc. ver. 39
Epitaphium n. 1. ibi: Ælia, Lelia, Criſpis, nec vir, nec mulier,
nec androgyna, nec puella, nec juvenis, nec anus, ſed omnia.
Igitur contradictio teſtium in hac parte, & illorum oppoſi-
tio confeſſioni A. palpantur manibus.

Sunt mendaces, quia Franciſcus aſſerit, che due, ò trè volte
nel Carnevale paſſato hà veduto entrare in Caſa di detta Chia-
ra il ſudetto F. e ſalire di ſopra, mà che ci andaſſe à fare non lo 40
sò. Quod eſt ſolemniſſimum mendacium. Veritas enim in
hac parte ea eſt, quòd idem F. tempore Baccanalium perman-
ſit ſemper in domo Correctionis, quod eſt adeò notum, no-
toriumque, ut faſſum fuerit ab ipſamet A. Proceſs. fol. 16.
& 17. ibi: Ad iſtanza del Padre lo fece mettere in S. Michele,

Digitized by Google

deve ſtà de fine all'ultimo giorno di Carnevale &c. non vidde
più detta F. fino alla Domenica ſera 21. di Febr. Si igitur F.
41 permanſit in dicta domo Correctionis uſq; ad ultimam diem
Baccanalium, illumque non vidit A. uſque ad diem 21. Feb.
qua fronte aſſerere potuit dictus affectatiſſimus teſtis, ipſum
42 propriis oculis *due, ò trè volte ha veduto entrare in caſa?* Teſti-
bus autem mendacibus nulla fides danda eſt, juxtà id, quod
legitur *Eccleſ. 34. 4. A mendace quid verum dicetur?* & notat
Innoc. in cap. Fraternitati num. 1. de Hæretic. Caſſan. conſ 44.
num 28. Guazzin. ad Defenſ. Reor. defenſ 28. cap. 13. num. 17.
43 *Rot. Aven. deciſ. 33. num. 1. & 2.* ubi refert illud Virgilii *Cri-*
mine ab uno diſce omnes, & Bordon. in Man S. Offic. ſect. 66.
num. 5.

Sunt varii, & loquuntur inveriſimilia ex latè animadverſis
in Summario, & quod magis eſt neque etiam concordant
circa verba, quæ prætenduntur coram Parocho prolata;
A. enim aſſerit fuiſſe ſequentia *P. Parrocchinna Io piglia per*
44 *mia legitima Spoſa, e marito F. e dette F. ſubito diſſe ancor*
Lui. & Io piglio per mia legitima Spoſa, e moglie A. Cla-
ta Mater ejuſdem A. *Sentii F. che diſſe queſta è A. mia legiti-*
ma Spoſa, e Conſorte, e poi ſubito ſentii, che detta A. mia
figlia diſſe, queſta è F. lo voglio per mio legitimo Spoſo, e Con
ſorte. Dominicus, unus ex contrariis teſtibus *F. fù il primo*
à parlare, e diſſe Io voglio A. per Spoſa, e non diſſe altro, *e ſu-*
45 *bito riſpoſe d. A. Voglio per mio Spoſo F.* Franciſcus 2. teſtis
F. diſſe Sig. Parrocchiano voglio per Spoſa A. & A. diſſe ancor
Lei, Sig. Parrocchiano Io voglio il Sig. F. per mio legitimo Spo-
ſo. Leonardus 3. teſtis *ſentiti la voce di detta A. e di detta F.*
ciaſcuno di loro diſſe, queſta è mia ſpoſa, e l'altra replicò queſta
è mio marito Carolus demùm 4. teſtis aſſerit *A. diſſe queſto è*
mio marito, F. replicò, queſta è mia moglie.

Videtur igitur ſpecies paradoxi prætendere, ut ſeria, &
45 replicata confeſſio teſtis adeò qualificati, qualis eſt noſter Pa-
rochus, nullum omninò, neque etiam è remotiſſimis, ha-
bens intereſſe circa validitatem, vel nullitatem matrimo-
47 nii de quo diſputamus, debilitetur, vel, quod magis eſt,
ſeparari debeat falſa. ex depoſitionibus contrariorum teſti-
um, tales, tantaſque exceptiones patientium in perſonis,
& in dicto, dùm uno ore receptum eſt in hac materia, quòd
ſimilis farinæ teſtibus, præſcindendo etiam à contraria de-
poſitione Parochorum, nulla omninò ſit adhibenda fides
ex generaliter animadverſis per *Rot. in dec. 351. num. 2. cor.*
48 *Celſ.* & in noſtris terminis *Alen. conſ. 543 n. 2. & conſ. 253.*
num. 3. & 6. lib. 2. Camerar. in cenſ. Matrim impreſſo *poſt*
conſ. Matr. n. 3. & 30 Cephal. conſ. 540. n 59. Brunell. inter.
conſ. Matr. diverſ. conſ. 70. n. 27. & conſ. 74. n. 2. & 1. Gig. conſ.
46. num 19. & Rot in Ram. Matr. 24 Febr. 1668. §. Dua. verò,
& §. Sub hoc cor. Card. Carpinea, & in Colanien. Matr. 21.
Junii 1709. §. Etiamſi cor. Falconerte.

Nec dicatur, quòd hujuſmodi teſtium varietas non con-
49 cernat ſubſtantialia matrimonii, dum omnes concordant
circa ſubſtantiam conſenſus. Quia non videtur acci-
dentalis varietas illa, qua aliqui teſtes ſpecificant propria
nomina, & cognomina F. & A. alii verò illa nullo modo
ſpecificant, ut conſideranti manifeſtum eſt. Proùt etiam
dum Dominicus, primus ex contrariis teſtibus. aſſerit F. non
dixiſſe, niſi verba ab ipſo prolata, *e non diſſe altro*, videtur in
ſubſtantia ex directo contrarius aliis, qui addunt multa alia
verba, ut de ſe patet.

In omnem verò caſum ex hujuſmodi variatione, etiàm
in rebus parvi momenti, magnum deſumitur argumentum
ad veritatem eruendam, juxta nobilem animadverſionem
50 *P. Tellier ne la defenſe de noveaux Chreſtiens par. 1. in admo-*
nit. ad Lector fol. 48. ibi: *Un mott, un date, une circonſtance*
la plus legere, fait quelques fois decouvrir les plus grandes, e
les plus dangereuſes fourberies, & alors les moindres de ces re-
marques devennient conſiderables par l'importance de la con-
cluſion, que l'on en tire.

Et ex his nullum fieri valet fundamentum in *dec. 893. num.*
51 *6. cor Buratt. & dec. 124. num 14. par. 7. rec. & dec. 40 num.*
9. par 16. & in Calarit. Matri. 26. Junii 1671. §. Accedit. cor.
Albergat. ad probandum, quod in diſcordia Parochi, & te-
ſtium procedendum ſit cum regula, quod teſtes numero plu-
res præferantur teſtibus in minori numero, & ſic quod ſem-
per Parochi depoſitio poſtponenda ſit depoſitioni contrario-
rum teſtium.

Concluſio enim in ſuis terminis vera forſàn eſt quandò
Parochus evidentiſſimè convincitur mendax à concordi de-
poſitione teſtium, nullam patientium exceptionem, qui non
ſunt multi, dùm ex una parte contrarii teſtes ſunt menda-
ces, opponuntur replicatis depoſitionibus A. ſuntque ad invi-
52 cem contrarii, in quibus circumſtantiis nullam merentur fi-
dem ex allegatis ſupra; Ex aliis verò, Parochi dictum, &
depoſitio, nedùm eſt nimis veriſimilis, nimiſque probabi-
lis ex ipſamet facti ſerie, ſed ulteriùs ad hominem compro-
batur ex ipſiſmet contrariis teſtibus.

Fortiùs quia in caſu dictarum deciſionum, ſigillatim reco-
gnitarum, Parochi depoſitio non concernebat dubium ip-
ſius præſentiæ, ſeù intelligentiæ conſenſus Contrahen- 53
tium, in quo conſiſtit ejus officium, & cujus reſpectu ipſius
depoſitio plenam facit probationem. Sed reſpiciebat longè
diverſa, & nil commune habentia cum ejus præſentia, quæ
in caſibus omnium dd. deciſionum nullatenùs impugnaba-
tur.

Patet hoc ſingulas percurrendo, dùm *in dec. 893. in princ.*
cor. Burat. admittitur pro indubitata, nedùm præſentia,
& poſitiva, ſcientia, nec non perfecta intelligentia con-
ſenſus Contrahentium, ſed ulteriùs ſeria interrogatio 54
Parochi, cum Sponſorum conjunctione, juxta illa cla-
ra verba: *Unus (nempè teſtis) deponit, Nicolaum dixiſſe,*
& declaraſſe verbis Germanicis, ſe accipere in ſuam veram
Uxorem eandem Actricem, idest Veronicam, & ipſa in Virum,
& Maritum ipſum Reum, tuncque ipſe Parochus eaſdem Par-
tes matrimonialitèr conjunxit &c. & n. 4. ibi; Necnon ex in-
terventu Presbyteri in ipſo actu, celebratione in Eccleſia, tra-
ditione annuli in eadem actu, & ſubſequuta ſtatim deoſculatione
&c. Dubium autem in eo reſidebat, quod Parochus aſſere- 55
bat, *eos conjunxiſſe in matrimonium, non de præſenti, ſed de*
futuro, ut dicitur *in eadem deciſ. num. 5. & 6.* In hac autem
parte benè dicitur in dicta deciſione, quod verba Partium,
quæ erant pro matrimonio de præſenti, præferenda erant
intentioni Parochi, & meritò, quià Parochus ſolam Præ-
ſentiam præſtare debet matrimoniis: Itaut ſi ipſe dicat, vel-
le in futurum conjungere Sponſos, non autèm de præſenti, 56
adhuc matrimonium ſit validum, ut proſequitur eadem de-
ciſio, optimam his verbis aſſignando rationem *num. 6.* quia
ſcilicèt *Parochus debet præſtare ſolam præſentiam, & interro-*
gare Partes, an velint matrimonio jungi, prout hic factum
fuit, non autem ad eum pertinet declarare, an eos deſpondeat
in præſenti, vel in futura; Quod à fortiori comprobatur ex
communitèr recepta concluſione quod validum eſt matrimo-
nium, quandò iſtud contrahitur coram Parocho præſente,
& intelligente, etiamſi illa ſe declaret nolle illud approba-
re, neque ſuam præſentiam eidem præſtare, ut præter in-
fra adducendos, reſolvit hæc *S. C. in Turritana 19. Decembr.* 57
1648. Lib. 18. Decr. fol. 563. & in Comen. Matr. 2. Junii 1674.
Lib 28. Decr. fol. 312. & in Ruremunden. Matrim. 23. Au-
guſti 1681. Lib. 31. Decret. fel. 461. Quantò igitur magis
erit validum, quandò eidem matrimonio voluntariè aſſiſtit,
eſtque præſens, & omnia probe intelligens, ſed cum im-
propria declaratione, quòd conjungit Sponſos de futuro, ut
de ſe patet.

In *deciſ. 124. par. 7. rec.* duplici motivo admiſſa fuit vali-
ditas matrimonii, & quià præceſſerant, verba, apta ad 58
illud contrahendum, ut videre eſt à *num. 5. uſque ad n. 12.*
& quia in omnem caſum negari non poterant ſigna, *ex quo*
Conjuges ſibi manus dederant, antequam Parochus recederet
ut ex *n. 13. uſque ad n. 18.* Parochi autem depoſitio concorda-
bat cum depoſitione teſtium circa verba, à Contrahentibus
prolata, & proindè ex ipſo, quod Rota illa habuit pro ſuffi-
cientibus ad validitatem matrimonii, nulla in hac parte re-
manebat difficultas; Diſcordabat verò circà ſigna, quæ pro-
ptèr fugam Parochus videre non potuit. Quamvis autèm *Rot.* 59
in d. dec. 124. n. 14. par. 7. videatur firmare, Parochi depoſi-
tionem ſuppleri poſſe à depoſitione teſtium, ex quo *ipſe non*
negabat ſimplicitèr ſe ea vidiſſe, & audiviſſe, ſed quod nihil
ſciebat, præter ea, quæ dixerat ſuper dictis verbis, ut re-
cognoſci poteſt *ſub. d. n. 14.* Nihilominùs, repropoſita eadem
Cauſa *in dec. 122. par 8. rec.* omiſſo primo motivo verborum,
quæ in rei veritate non videntur apta ad importandum ma-
trimonium de præſenti, Rota Remiſſoriam conceſſit ad
probandum, quod eadem ſigna non potuerint eſſe nota Pa- 60
rocho, ut videre eſt *num. 2.* ibi: *Undè conſenſus eorundem*
Conjugum dicebatur colligi, præcipuè ex ſignis, quæ factè
potuerunt non eſſe nota, aut adverti à Parocho &c. ex quia il-
le tunc jam cœperat deſcendere ex ſcala cubiculi, in quo
facta fuerunt, neceſſarium erat inquirere ſuper veritate hu-
jus facti, & aperire viam illius probationi, quæ reſpiciebat
conſenſum eorundem Conjugum. Et propterea tantùm abeſt,
quod in hac parte Parochi depoſitio poſtpoſita fuerit depoſi-
tioni teſtium, quin potiùs, nulla habita ratione conciliatio-
nis inter utriuſque depoſitiones, datæ *in d. dec. 124. ſub n. 14.*
par. 7. rec. in d. dec. 122. par. 8. conceſſa fuit Remiſſoria ad 61
comprobandam veriſimilem depoſitionem ejuſdem Paro-
chi,

Digitized by Google

chi, & conſequenter falſitatem depoſitionis teſtium, ne-
que poſteà ampliùs de eadem Cauſa in Rota actum fuit.
In dec.40. par.16. rec. depoſuerant teſtes, Contrahentes
dixiſſe, P. Parrocchiano Io voglio il Sig. Paolo Rubimarca
61 per mio marito: Nec non P. Parrocchiano Io voglio la Sig.
Anna Savia per moglie, ut videre eſt ibidem in principio.
Parochus verò aſſerebat, ſponſam dixiſſe: Non voglio al-
tro ſpoſo, che il Sig. Paolo. Sponſum autem, e quando que-
63 ſto ſia, non voglio altro, che V.S. ut videre eſt ſub num.2.
& nu.6. & latiùs in antecedenti dec. diei 24. Febr. 1668. §.
Super vacaneum cor. Card. Carpineo, ubi quòd cum hoc dicto
Parochi concordabant duæ Moniales, ibi: Perche Io poi
non voglio altro Spoſo, o altro marito, che il Sig. Paolo qui
il quale riſpoſe; E quando queſto ſia, Io non voglio altro, che
V.S. juxta depoſitionem duarum Monialium &c. & in aliis an-
tecedent. dec. cor. Cerr. nempe dec.761. num 9. & dec 852. in
princ. Sicque diſcordantia aderat ſolùm circa modum con-
ſentiendi per verba affirmativa, vel negativa; Cumque Ro-
ta, tàm in d.1. dec.§. Supervacaneum, quàm in 2. quæ eſt la 40.
64 ſub nu.3. p.16. rec. ſolidè firmaverit, æquè benè ex verbis
affirmativis, ac negativis matrimonia validè contrahi, ex
quo præſcripta non eſt certa forma contrahendi matrimo-
nia Rot. in Pampilonen. Matrim. 23. Junii 1702. §. Cum enim
cor. Lancet. remanebat manifeſtum, quod Parochi, & te-
ſtium depoſitio in ordine ad contractum matrimonii nullam
importabant contradictionem.
In tantùm verò in d. dec.40. n.9. Rota aſſeruit, potiùs de-
ferendum eſſe teſtibus, uniformiter deponentibus de libero
65 conſenſu Sponſæ per verba affirmativa circa quem, licèt
per verba negativa, concordabat etiam Parochus, quia iſte
variaverat circa additionem illorum verborum: Perche poi
non voglio altro Spoſo, dum de illis mentionem fecerat in 1.
non autem in 2. depoſitione; Solidè proinde firmando num.
10. & 11. quòd per d. variationem idem Parochus non me-
rebatur fidem, ibi: Per iſtas variationes, & contrarietates de-
ſinit eſſe teſtis integer &c. Itaut de eo dici poſſit &c. quòd viſus
66 ſit tunc maximè confirmare hoc matrimonium, cùm voluit illud
negare. Quæ omnia, non ſolùm non verificantur in præſenti,
ſed potiùs docemus de oppoſito, dum variatio, & contra-
rietas, non reſpectu Parochi, ſed reſpectu contrariorum te-
ſtium palpantur manibus, ut vidimus ſupra. Itaut à contra-
rio ſenſu ad literam teſtibus ex adverſo inductis applicetur
dictum Navar. conſ.11. in fine de ſpon. quod ſcilicèt tunc ma-
ximè matrimonium hoc negarunt, quando confirmare, ſeu
probare voluerunt.
In Calarit. demum Matr. 26. Jun. 1671. cor. Alberg. nulla
67 omnino aderat difficultas circa conſenſum, coram Parocho,
& teſtibus, à contrahentibus clarè expreſſum, ut dicitur in
§.1. ibi: Succeſſit matrimonium coram Parocho, & teſtibus,
ſed duo erant objecta &c. (ut proſequitur eadem deciſio §.)
unum, quòd Contrahentes non eſſaderint verba de præſenti,
ut omnino requiritur ad matrimonium &c. Alterum, quòd in
repetitione teſtium, hincindè examinatorum, fuerit omiſſa ci-
tatio ad videndum eos jurare Omiſſo 2. quod tollebatur ex
facto, ut dicitur in §. fin. dec. Reſpectu 1. reſpondit ibidem
Rota, quòd concurrebant verba de præſenti, quia Archi-
68 læus Parochus coram teſtibus ſequentibus verbis Contra-
hentium voluntatem exploravit D. Maria Aurelia vis ne Do-
ctorem Muro in maritum? & ipſa reſpondit, quod ſic: Et poſteà
converſas ad virum itidem ſubjunxiſſe, & D. Veſtra vult ne D.
Mariam Aureliam in Uxorem, cui reſpondit, quod ſic &c. qui-
bus verbis nil clarius ad oſtendendum perfectiſſimum conſenſum
ad matrimonium &c. Ita ut idem Parochus, ut dicitur in §.
Accedit, matrimonium hoc habuit pro indiſſolubile, & fortius
ferro &c. qui ulterius in nomine Dei imploraverat Conjugibus
fructum benedictionis.
Hujus autem facti, ſeù matrimonii, taliter ſequuti, re-
cuſavit Parochus, ut dicitur in eadem dec. atteſtationem
ſubſcribere metu pœnæ, inflictæ Parochis, clandeſtinis
matrimoniis voluntariè aſſiſtentibus, quia reverà idem Pa-
69 rochus, attento quòd non præceſſerant denunciationes,
malè fecerat ſponſos, ut ſupra interrogando, eiſdemque be-
nedictionem impartiendo ex adductis in tom.1. par.2. diſcep.
2. num.30.
Remanet proinde manifeſtum, nullam omninò conne-
xionem habere cum articulo, in eadem deciſione diſcuſſo,
70 gratuitam illam additionem Extenſoris ejuſdem deciſio-
nis: Neque ejus negativæ depoſitioni plus tribueretur, quàm
cujuſvis ſimplicis teſtis, qui proinde ab aliis numero pluribus
deſtrueretur. Et propterea nullum in eadem gratuita addi-
tione Extenſoris fieri poteſt fundamentum, ut millies pro-
teſtata fuit eadem Rot. & videre eſt in dec.4. numer. 12. poſt
Torr. de Pact. futur. ſucceſ. & dec 289. n.9. cor. Peuting & dec.
830. num.23. coram Dunoz. jun. & dec.45 num 3. par 8. & dec.
218. à numer.25. par.19. rec. Cumque eadem deciſio Calarit. 71
nonniſi dictas dec Burat. & par.7. & par.16. rec. citet, &
ſequatur, ad illarum terminos intelligenda eſt ex firmatis
in dec.549. n.10. p.19. rec. & dec 606. n.29. & concordant ad-
ducti in Vot.6. nu.59. poſt dec. Rembol. & in Florent. Penſion.
12. Jan. 1699. §. Minuſque cor Olmo.
Cùm quo ſenſu dictarum deciſionum eo certiùs videtur
procedendum, quo aliàs admiſſa contraria prætenſione, 72
quod ſcilicèt, teſtes matrimoniales, uti unum, plures, in-
definite præferendi ſint Parocho, ſequeretur intolerabile il-
lud inconveniens, quod teſtes, patientes exceptiones, qua-
les ſunt pueri, mulieres, & ſimiles qui validè matrimoniis
aſſiſtunt, & in aliis materiis non admittuntur, præferendi 73
eſſent teſti Eccleſiæ, qualificato, magnæque authoritatis,
qualis eſt Parochus, Quo nihil abſurdius dici, nilque intole-
rabilius poteſt excogitari.
Sed quando omnia iſta ceſſarent, ſemper verum eſſet,
quod aſſerente Parocho, & cum juramento ſuam aſſertio-
nem comprobante, quod non fuerit præſens contractui ma-
trimonii, eo ipſo quod non convincitur mendax ex concordi
depoſitione teſtium, nullam patientium exceptionem, itaut 74
in rei veritate Judex manibus palpet ipſius mendacium, in
neceſſariam conſequentiam duo alia inconvenientia ſe-
querentur.
I. quod, matrimonium contractum eſſet eo non præ-
ſente; Illi autem qui aliter, quàm præſente Parocho matri-
monium contrahere attentant, omnino inhabiles ad contrahen-
dum redduntur per hæc præciſa verba à Sac. Conc. Trid. ſeſſ.
24. de Reform. matr. cap.1. Poſita verò hujuſmodi inhabili-
tate perſonarum contrahentium matrimonium, & ſic non 75
data materia apta hujus magni Sacramenti, vanum eſt di-
ſcurrere de prælatione teſtium matrimonialium in concurſu
juratæ depoſitionis Parochi, ut notant adducti per Paſqua-
lig. de Conſt. in art. mort. qu. ultima ſub num.3. ibi: Eo ipſo,
quod Eccleſia inhabilitat materiam ad matrimonium, non po-
teſt cum illa conſiſtere, & ita eſſet acceſſus ad non ſuam, & ibi:
Unde Eccleſia reddente materiam ineptam, lex Divina eſt, ut
non conſiſtat matrimonium, & Rot. dec.308. nu.3. & 4. cor. Du-
noz ſen. ibi: Eo autem ipſo, quod Eccleſia inhabilitat mate-
riam, ideſt perſonas aliter contrahentes, daretur acceſſus ad
non ſuam contra præceptum Divinum.
II. verò, quod tale matrimonium ſemper eſſet verè, &
propriè clandeſtinum, ea ratione, quia matrimonii clande- 76
ſtinitas non tollitur à numero, & qualitate teſtium matri-
monialium, ſed Parochi ſola præſentia excludit clandeſtinita-
tem ſunt verba Fagn. in cap. Quod nobis num.53. de Clandeſt.
de ſponſ. Ex quo omnes Theologi, & Canoniſtæ in eo con-
veniunt, quod clandeſtinum dicatur matrimonium illud,
quod contractum fuit Parocho non percipiente conſenſum,
contrahentium, quamvis de tali conſenſu teſtentur mille te-
ſtes, contractumque fuerit, non de nocte, neque in angulo 77
januæ Parochi, quale eſt illud, de quo diſputamus, ſed in
publica Platea, & coram magno cœtu Virorum qualifica-
torum, magnoque num. perſonarum etiam in maxima digni-
tate conſtitutarum ut videre eſt apud adductos in meo Tract.
de Matr. §.17. per tot.
Minùs dicatur, quòd ex ipſamet Parochi depoſitione
clarè conſtet, defectum ipſius moralis præſentiæ, ſeù
non intelligentiæ conſenſus volentium contrahere ma- 78
trimonium, proceſſiſſe ex ipſius facto, ſeù fuga, cum
portæ clauſura quo caſu haberi debeat pro præſente, &
intelligente eo ipſo, quòd poterat, & noluit intelligere,
fugam arripiendo, juxta dec. in Rom. Matr. 4. Febr. 1697. §.
Demonſtrato.
Pro adæquata ſiquidem reſponſione ſat eſſe videtur unica
illa ſolida animadverſio, quòd de mandato Innoc. XII. re-
cognita atque examinata eadem deciſ. ab hac S.C. die 6.
Martii 1700. in qua rato exemplo, interfuerunt viginti, 79
& unus EE. PP. materia funditus, recognita ead. Rot. Dec.
nullatenus approbata fuit, ut videre eſt in Lib.50. Decr. fol.
185. & notat Monacell. in Form. tom.3. ti.2. formul 5. fol.137.
n.12. & 13. ibi: Fuit jam à plena Congr. Concilii vigintiunius
Cardinalium in Romana Dubiorum Matrimonii ſub die 7. Mar-
tii 1700. plenis votis reprobata. Ita ut hodiè non cum d. Rot.
dec. reprobata, ſed cum Oraculo hujus S.C. procedendum ſit, 80
per ea, quæ notant adducti in dec.495. n.1. cor. Emer. Jun.
Quod agnoverunt ipſæmet Partes collitigantes in eadem
Cauſa Rom. Matr. dùm illa terminata fuit per concor-
diam, ut notat Bertacchin: Vot. dec.100. num.19. his verbi: 81
Nihilominus dùm hæc Cauſa debebat reproponi, fuit terminata

cum concordia inter Partes inita, dùm Puella, & Juvenis poſt
acerrimam litem denuò comparuerunt coram Parocho, & ad tol-
lendas omnes ambiguitates, demùm matrimonium contraxerunt:
Et propterea etiam ex hoc capite terminationis dictæ cauſæ
per concordiam eadem deciſio attendi non debet, ut millies
proteſtata fuit eadem *Rot. in Dec.* à me indicatis *in Inſt.*
Crim lib.2. tit.8. n.157. & addo alias *in Firman. Juriſd. 15.*
Apr.1707. §. In contrarium cor. Molines, & in Spolet Succeſs.
29 Jun.1706. Nullaſque coram Eodem, & in Roman. Pecun. 3.
82 *Julii 1707. §. Quo attinet* pariter *cor. Eodem*. Et in terminis
reſolutionis, concernentis nullitatem matrimonii *in Nea*
polit. Matr 22 Julii 1705. §. finali coram Em. Priola, ibi:
Novam audientiam Parti adverſæ conceſſam fuiſſe, & reſo-
lutionem imperfectam remanſiſſe &c. quibus attentis, non eſt
ſupponenda, neque aliis contraponenda.

Et nihilominus, rem à ſuis principiis exordiendo, non
videtur tuta eadem opinio, quia eo ipſo, quòd Parochus
affectando non audire verba, vel non videre nutus volen-
tium contrahere matrimonium, atque revera illa non au-
dit, atque iſtos non videt, non poteſt eſſe teſtis contracti
matrimonii, & conſequenter iſtud remanet innegabiliter
nullum ex rotunda diſpoſitione *S. Conc. Trid. ſeſs.24 de Re-*
for. Matr. cap 1. ubi ſub pœna inſanabilis nullitatis diſponi-
83 tur, illud contrahendum eſſe coram Parocho, & teſtibus,
Coram Titio ſiquidem (ſunt verba punctualiſſimi *Textus in*
leg. Coram ff. de Verbor ſignif.) *aliquid facere juſſus, non*
videtur præſente eo feciſſe, niſi is intelligat. Scire autem,
non etiam velle is debet. nam & invito eo rectè fit, quod juſ-
ſum eſt, quem ſequuntur adduct. à *Rot. in dec.375 num.7. &*
ſeqq. p.11. rec. cum aliis citatis in *mea Diſſert. de Matr nullit.*
§.11. n 9. & in terminis Parochi, deſcendentis ſcalas ſtatim
ac audivit verba unius ex contrahere volentibus matrimo-
84 nium, *Rot. dec.122. nn.4. & per tot. p.8. rec.* quam ſequitur
Adden. ad dec.421. nu.30 p.4. to 2 rec. Et in terminis Paro-
chi, fugientis à Janua Eccleſiæ poſtquam præſente Sponſa
audivit conſenſum utriuſque Sponſi, volentium coram ip-
ſo contrahere matrimonium, *Card. de Lug de Juſt. & jur.*
tom.2. diſp.22. nu.23. ibi. *Præſente caſu Parocho, & duo-*
bus teſtibus, & fœmina ex induſtria ibi expectante, advenit
85 *Sponſus, ut clandeſtinè contraheret, qui in ipſa ingreſſu à*
quodam tertio rogatus ad quid veniret in eum locum, reſpon-
dit: Venio, ut videam Dominam &c. quæ mea Conjux eſt;
Ipſa autem tunc ſubjunxit, & iſte eſt meus Conjux, quo audi-
to Parochus ſurrexit & fugit, ne cogeretur matrimonio clan-
deſtino aſſiſtere; Dubitatum ergo fuit &c. Ego tamen in rigore
exiſtimavi, non eſſe verum matrimonium, quia licèt contra-
hentes poſteà, data mutua manu, conſenſum expreſſerint, id
tamen Parochus non vidit, nec audivit.

Ex cujus literalis Textus verbis ſublata remanet difficul-
86 tas, quòd aliàs penderet à voluntate tertii, ſeù Parochi,
matrimonii, & ſic Sacramenti validitas: Ultrà quod
enim id non videtur adeò exorbitans in voluntariorum Sa-
cramentorum materia, dùm in Sacramentis neceſſita-
tis, qualia ſunt baptiſmus, & pœnitentia, ſine tali Paro-
chi voluntate de fide eſt, quòd validè non conferantur, ut
ſancivit *Sac. Conc Trid. in ſeſs.7. de Sacram. in Gener. cap. 1.*
87 & definivit *Alex. VIII. 8. Decemb. 1690. propoſit. 28.* Ha-
bemuſque in hac parte caſum, omni commiſeratione di-
gnum, quem refert *Amen. de Delict. lib.8. 3. t. verb. Abuſus in*
Bapt. num.3.

Strictè reſpondemus, hoc nullatenus verificari, eo quia
ad validitatem matrimonii non requiritur Parochi conſen-
ſus, ſeu voluntas, ſed ſolus intellectus, hoc eſt talis noti-
tia contractus, quæ apta ſit ad teſtificandum, ſuumque
88 qualificati teſtis munus adimplendum, quæ etiam ipſo Pa-
rocho invito, & diſſentiente, perfectè haberi poteſt, jux-
ta dicta verba Textus, opportunè hic repetenda *Scire au-*
tem, non etiam velle is debet, nam, & invito eo, rectè,
fit quod juſſum eſt, egregiè *Card Pallavicin nell' Iſtor. de*
Conc. lib.24 cap.64. nu.13. ibi: *Col miniſtero etiandio forza-*
to dell' orecchie, e dell' occhi: Indeque uno ore Canoniſtæ,
& Theologi obſervant, validum eſſe matrimonium illud,
89 in quo Parochus invitus, & nolens præſens eſt, quando
Contrahentium conſenſum percipit, ut videre eſt apud *Le-*
deſm. de Matr qu.45. ar.5. dub.2. verſ. Et alia fol. mihi 202.
Amic. in Curſ. Theolog. to.6. diſp.6. ſect.12. n.90. Roſſignol. in
Prax. Theolog. legal. tit. de Matr to.10 prænot.32. ſub num.5.
Card. de Laur. in 4. Sent. diſp.28. ar 10. nn.265. & ſeq. The-
mund. dec. Luſitan.4. n.16. & Rot. in dec.375. n.8 p.11. rec &
in Neapol. Matr. 21. April 168. §. Nec refert. cor. Alberg.
cum aliis, de quibus ſupra *diſcep. 10. à n. 135.*

Quod ex eo ulterius ad hominem comprobatur, quia li-
cèt S. Trid. Conc. nullam requiſiverit in teſtibus matrimo-
nialibus qualitatem, itaut permiſerit adhiberi etiam mulie- 90
res, pueros, infames, & ſimiles teſtes, qui in aliis mate-
riis non admitterentur, ex adductis ſupra, quibus addo *Rot.*
in Leodien. Matr.26. Aprilis. 1699. § 1. cor. Em. Priol. Indiſ- 91
putabiliter tamen voluit, ut in eiſdem teſtibus concurreret
illa qualitas, quòd poſſent actualiter teſtari de matrimo-
nio, cor. ipſis contracto, ut obſervant adducti in *Tom. 1. p.*
2. diſcep.2. nu.45.

Et propterea ſi Concilium in illis teſtibus, in quibus nul-
lam requiſivit qualitatem, voluit pernecceſſè illam, ut poſ-
ſent teſtificari de matrimonio, quanto magis dicendum eſt,
eandem qualitatem requiſiviſſe in Parocho, à cujus qualita- 92
tibus ſuppoſuit ſupplendos eſſe defectus aliorum teſtium, ut
advertunt adduct. in *to.1. p.2. diſcep.2. n 46.*

Aliàs enim, quantumcumque qualificatus ſit aliquis te-
ſtis, nullum omnino ſuppletionis gradum addere poteſt
aliis teſtibus, defectum aliquem patientibus, quia abſque
facti notitia, & plena advertentia, excellentia perſonæ, 93
illiuſque qualitas, ad nihilum deſervire poteſt ad teſtifican
dum, ut in terminis obſervat *Rot. dec.122. nn.4. p 8. rec.*
Multoque minùs ad ſupplendos aliorum teſtium defectus ut
patet conſideranti.

Abſque eo, quòd juvet reflexio, quod eo ipſo, quòd Pa-
rochus affectat non audire verba matrimonii, iſtud ignora-
re non poſſit. Ex tali enim affectatione non niſi ſola, & ſim-
plex voluntas contrahendi inferri poteſt: Ipſe autem ad
hoc, ut validum ſit matrimonium, debet eſſe teſtis perfecti,
& completi conſenſus, non autem voluntatis illud contra- 94
hendi, prout huic objecto ſatisfaciendo in ſpecie obſervat
Gobat in Theolog. exper. tract.6. num 491. his verbis *Teſta-*
bitur ſiquidem ille ſcio, quod dixerint, velle ſeſe jam jam con-
trahere &c. Utrùm autem re ipſa præſtiti ſint, teſtari non va-
leam magis, quàm cæcus de colore re ipſa appicto, quem cæcus
audierat eſſe mox appingendum: Et concordant *Sanchez*
(quem communem in matrimonii materia magiſtrum vocat 95
idem *Gobat. in Theol. exper. tract.6. ſect 2 n 502.* perfectum-
que hujus Sacramenti, illiuſque ſecretorum indagatorem
appellat *Fantanel. de Pact. nuptial. tom.2. gloſs.12. num.12.*)
de Matr lib.2. diſp.18. ſub num 26. ibi: *Velle contrahere non*
eſt contrahere, du Hamel. in Theol. ſpecul. & practic. tom.7. de
Matrim lib.1. diſſer.4. cap.3. num 6 fol.651. ibi: *Eſt teſtis*
contracti matrimonii. Tancred. de Matrim. lib.3. diſp.36. n.6. 96
ibi: *Hic non poteſt eſſe teſtis, niſi de voluntate contrahendi &c.*
non de ipſo contractu &c cùm ipſe tantùm perceperit, eos vo-
luiſſe contrahere, & Card. de Lug. de Iuſt & jur. tom.2. diſp.
22. n.22. & ſeqq. ubi de Parocho fugiente tempore, quo per-
fectè audiverat verba unius ex contrahere volentibus, quem
ſequitur *Tambaria. Oper. moral. lib.8. de Matrim. tract.6. cap.*
2. §.3. num.15. & Marchant. in Trib. Sacram. poſt tom.3. in
reſol. de Sacr. matr caſ 3. fol. mihi 31. & ſeq. ibi: *Non ſufficit*
conſenſus, quem Maria prætenditur dediſſe à principio conve- 97
niendo ad Eccleſiam, adeundo Sacerdotem &c. ſed requireba-
tur conſenſus ultimatus, requiſitus in actu formali &c. Et Ro in
Colanien. Matr. 12. Iunii 1709 §. Et quando cor. Falcon. ubi
illam adducit convincentem rationem, quia *ad ſubſtantiam*
contractus requiritur conſenſus explicitus, itaut unus, &
alter ex Contrahentibus mutuam intelligant voluntatem,
& acceptent.

Ex quibus, aliiſque convincentiſſimis rationibus, ad evi-
tandam prolixitatem hìc nullatenus repetitis & latiſſimè ex- 98
penſis à duobus primi nominis Theologis, pro veritate ab
hac S. C. requiſitis *in dict. Romana ſuper Dubiis Matrimonia-*
rum, in eorum Reſponſis, quæ ſequitur *Monacell. in Formul.*
Tom.3. fol.138. à num.6. Ità tenent innumeri illi Authores,
improbo labore à me collecti, quos citavi *in Tom.1. par 2.*
diſcep.1. à num.34.

Quod ſæpiſſimè reſolvit hæc S. C quæ in tantum cenſuit,
conſtare de validitate matrimoniorum, contractorum
coram Parochis affectantibus, diſſentientibus, contradi- 99
centibus, & mediantibus ſimilibus actibus procuranti-
bus non audire, in quantum, illis non obſtantibus, per-
fectiſſimè perceperunt conſenſum Contrahentium, jux-
ta reſolutiones, quas ſequuntur allegati ſuprà *diſcep. 19.*
à num. 135.

Quibus Authoribus, ſeù illorum majori parti, non ob-
ſtat qualitas Moraliſtarum, ſeù Theologorum, ut dicitur *in*
d Roman. Matr. 4. Febr. 1697. §. Hinc cor Urſina; Sumus enim
in terminis matrimonii, quod tanquàm unum ex 7. Eccle-
ſiæ Sacramentis propriè cadit ſub diſcuſſione Moraliſta- 100
rum, & Theologorum, teſtibus *Pont. in fin. Proem. de Ma-*
trim. & du Hamel pariter *in Proem. diſp de Matrim. Tom.2.*
Inde-

Digitized by Google

indeque egregiè obſervat *Card. Pallavicin in Hiſtor. Concil.*
lib.22. cap 4. num.5. in fine : Che nella materia de matrimonii
il caminare con la ſola ſcienza de Canoni , ſenza la Teologia , è
101 *appunto caminare con un ſol piede , cioè zoppicando , e ſpeſſo*
cadendo : Imò qualitas Moraliſtarum potiùs vim auget, &
majorem tribuit authoritatem, ſi verum eſt id, quod pro-
priam cauſam tuendo obſervat *Victor in ſuis Relectionib re-*
*lect 7. de Matr. p.1.n.5. fol.*276. ibi : *Theologis non licet in ſuis*
diſputationibus , ſicut Juris Conſultis , aliquid inſolens , no-
vum, & inauditum contra rationem, & authoritatem aſſerere .

Minùs contraponi eiſdem Authoribus poſſunt alii, ſequen-
tem reſolutionem hujus S.C. *in Giennen.*26. *Julii* 1582. Illa
enim loquitur de Parocho, affectante quidem non audire,
neque intelligere, ſed revera perfectè audiente, & intelli-
gente conſenſum Contrahentium, juxta illa clara verba :
102 *Reclamantes , & dicente Parocho , ſe neque ut Parochum , ne-*
que ut teſtem illi clandeſtino matrimonio poſſe , nec velle inter-
eſſe, quæ illius perfectam intelligentiam ſuperlativè pro-
bant ; prout illam declarando obſervant adducti in meo
Tract. de Matr. §. 14. *per tot.* ubi oſtenditur verus ſenſus om-
nium aliarum hujus S. C. reſolutionum.

Nulla demum vis fieri poteſt in favore matrimonii jam
contracti, &, ut prætenditur, conſumati, ad *Text. in cap.*
103 *final. de Sent. & re judic.* Sumus enim in terminis matrimo-
nii, attentati Parocho invito, denunciationibuſque non
præmiſſis ſpretiſque notis Inſtructionibus Cong. SS. Inquiſ.
in quibus terminis omnis capienda eſt interpretatio contra
ſimilia matrimonia *Card Pallavic. nell' Iſtor. del Conc. lib.*
22.*cap.*8.*nu* 20. ubi, quòd hujuſmodi matrimonia dicuntur
contra charitatem, & contra honeſtatem. *Card de Lug.*
de Juſt. & Jur. tom 2. *diſp.*22.*ſub num.*23. ibi : *Licèt cauſa*
matrimonii ſecundùm ſe favorabilis ſit , ſed tamen matrimo-
104 *nium clandeſtinum , quale erat illud ſine denunciationibus præ*
miſſis , & Parocho invito præſente , non eſt favorabile , ſed
odioſum , nec in eo locum habent , quæ in favorem matrimo-
nii ſunt ; *Tamburin. Oper. Moral. lib.*8. *de Matrim. tract.*6.
*cap.*2. §.3. *num.*15. ibi : *Quia in hoc Parochus fuit invitus ,*
non præceſſere denunciationes , undè matrimonium ſecundùm
jura , fuit clandeſtinum illi non eſt favendum &c & conſe
quenter non erit validum pronunciandum Card. de Luc. de
*Matrim. diſc.*162. *nu.*16. & *Monacell. in Formul to.*2. *tit* 16.
*formul.*2. *nu.*58. ibi : *Regula , quæ ſolet allegari , quòd in*
dubio ſtandum ſit pro matrimonio , non militat , quando fuit
clandeſtinè contractum contra ordinationem Eccleſiæ , & for-
mam , traditam à Concilio , tunc enim cùm habeat pro ſe nota-
bilem ſuſpicionem &c. Judex contra illud in dubio ſemper in-
clinare debet , & melius *to.*3.*ti.*2. *form.*5. *à n.*6 Et meritò :
Digni enim non ſunt , ut Eccleſiæ benignitatem facilè expe-
riantur , qui ejus ſalubria præcepta temerè contemnunt , juxta
105 præciſa verba illius Sacroſancti Concilii *in ſeſs.* 24. *de Refor.*
*Matr. cap.*5. à quo plura Catholica Eccleſia conſequuta eſt
commoda, quàm ab omnibus aliis Generalibus Conciliis,
ſimul multis, experientia teſte, & id obſervantibus Autho-
ribus à me citatis *in Tom.*1. *p* 2. *diſcep.*2. *n.*208. quibus addo
Authorem Libelli, Gallico idiomate compoſiti, cui titulus
Traittes des Legats impreſſo Coloniæ anno 1669. *fol.* 337. ibi :
Al avantage da quel on peut dire , qu'il à decidez plus des
queſtions in matiere de Fois , que tous ceux , qu'ils out pro-
cedè , e qu'il ne cede à pas un : In cujus Sacroſancti Concilii
ſequelam ità faciendum eſſe monent *Oliver. de Matr. nullit.*
*par.*1. *fol.*42. *Januar. Reſol. moral. p* 1. *reſol.* 1. . *num.*7. *San-*
*ctarel. Var. reſol. qu.*54. *nu* 3. *Coninch. de Sacr. to.*2. *diſp.* 27.
*dub.*9. *nu* 80. *fol.*774. & *Rot. in Tolet. Matr.* impreſſa apud *del*
*Bene de Juram dec.*14. *nu.*2.

Cum qua Conciliari Sanctione, communique Theologo-
106 rum, & Canoniſtarum opinione, inenarrabiliter proceſſit
hæc S. C. *in Taurinen. Matr. de qua ſupra diſcep* 14 quamvis
ageretur de matrimonio, contracto coram Parocho, potiùs
connivente, quàm invito, deque matrimonio conſumato
cum prolis ſuſceptione.

Nulla demum vis fieri poteſt in prætenſa defloratione A.
Relinquendo enim veritati locum, dùm talis defloratio vi-
deatur nimis inveriſimilis eo tempore, quo poſt attentatum
matrimonium permanſit ſemper aſſociata ab ejus Matre,
107 ei que ſanum illud dante conſilium ; *Che non ſi laſciaſſe toc-*
care da detto F. ſino à tanto , che non ſi vedea in che davano le
coſe di detto matrimonio , e detta mia figlia mi diſſe , che non
ſi ſarebbe fatta toccare : Atiet enim ulteriùs *Tutto quel giorno*
ſtaſſimo tutti aſſieme con detta Donna à diſcorrere , ſenza che
mai ſi partiſſero da noi detti F. & A. e ſtaſſimo ſempre aſſieme ſi-
no alla ſera ſino alle 4. *ore* .

Strictè dicimus, quod talis actus in nulla habetur conſi-
deratione, quando deficit Parochi præſentia in matrimonii
contractu juxta *dec.*308. *cor. Dunoz. jun* loquentem in du- 108
tioribus terminis matrimonii, nedùm conſumati, ſed cum
prolis ſuſceptione, & concordant *Galeat. Malvatic. inter*
*conſ. Matrim diverſ. conſ.*84. *num.*9. *Gig. in Singul. de Matr.*
impreſſ *poſt conſ. ſingul.* 52. & 57. *Havemann. de Jur. Connub.*
*tom.*2. *in append. ad conſ.*14. *fol. mihi* 970. *Oliver. de Matr.*
*nullit. p.*1. *fol.* 39. & 42. & *Carol. Feuret de Abuſ. lib.*2. *c.*2. *n.*4.
aſſerentes in noſtris terminis ſequentem copulam arguere
ſtuprum, non autem matrimonium.

Pro quorum omnium facili admiſſione dignentur EE.
PP. obſervare, quod hominum malitia in hac parte hodiè 109
adeò excrevit, ut quotidie audiantur matrimonia, invitis
Parochis contracta, ex quibus multa oriuntur incommoda,
enunciata *in Epiſt. Card. Bellar.* ſcripta Archiepiſcopo Me-
chlinienſi 10. *Octobris* 1616. & per eutenſum regiſtrata *à*
Pignatel conſul 146. *num.*13. *to.*4. Quæ inconvenientia la-
tè improbant, remediumque exclamando implorant *Te-*
mund. dec. Laſit 4 *in princip.* & *dec.*5. *per tot.* & *Raynald. to.*
3. *Obſer. crim. ad cap.*22. *ſupplet. nu.*7. & 8. ibi : *Hodiè pœ-*
nas exaſperandas eſſe ob frequentiam horum matrimoniorum
&c. Imò deſiderarem in hoc legem Pontificiam , pœnam corpo-
ralem etiam Relegationis indicentem, quia exceſſus iſte frequens
eſt , nedum in Urbe , ſed etiam alibi .

Attentis igitur multis illis difficultatibus, quæ in hac
parte inveniuntur ad occurrendum ſimilibus inconvenien- 110
tibus, indicatis in d. Epiſtola Card. Bellarmini EE. PP.
propè notis, examinatiſque *die* 5 *Martii* 1712. occaſionem
hujuſmet controverſiæ, non videtur ſaltem claudenda via
hæc dubietatis matrimoniorum, quando Parochi, affectan-
do non audire, revera non audiunt conſenſum volentium
clandeſtinè contrahere matrimonia; attento præcipuè, quod
ad ſe opponendum ſimilibus matrimoniis, eiſque poſitivè
reſiſtendum, tenentur Parochi ex punctuali decreto Sacro-
ſancti *Gener. Conc. Lateran. ſub Innocentio III.* celebrati cum
interventu 71. Archiepiſcoporum 421. Epiſcoporum, & ſu- 111
pra 700. aliorum inferiorum Prælatorum, ut videre eſt
in to 4. *Concil. Generol fol. mihi* 226. relato *in cap Cùm inhi-*
bitio de Clandeſt. deſponſ. innovatoque per *Sacrum Concil.*
*Trid. in ſeſs.*24. *de Reform. matr. cap.*1. & advertunt adducti
*in Tom.*1. *par.*2. *diſcep.*2. *à num.*25. itaut ex ibidem animad-
verſis ſi in hac parte Parochi deficiant, eiſdemque clande-
ſtinis matrimoniis poſitivè non reſiſtant, nedum mortaliter
peccent, ſed ipſo facto incurrant pœnam ſuſpenſionis à
Divinis.

Ex quibus communiter receptis concluſionibus uno ore
inferunt Theologi, & Canoniſtæ, quod, deficientibus
aliis mediis ſe opponendi ſimilibus clandeſtinis matrimo-
niis, eiſdemque poſitivè reſiſtendi, benè faciant Parochi
tentando fugam, obturando aures, vel claudendo oculos, 112
ut latè probavi ubi ſupra *à nu* 30.

Ita enim ſi non virtutis amore, neque formidine pœnæ,
poterunt ſaltem retrahi volentes clandeſtinè contrahere ma-
trimonia ab illo dubio, quod ſi Parochi, affectando non au-
dire illorum verba, vel non videre eorum nutus, & reve- 113
ra illa non audiant, & iſtos non videant, matrimonium
erit inſanabiliter nullum; Fortiùs quia non agitur de reme-
dio aliquo, à Jure exorbitante, ſed Sacris Canonibus, Sa-
croſanctoque Concilio Tridentino conforme, ex ſupra
animadverſis.

In eadem Cauſa.

Solita ingenuitate, admittunt contrarii Defenſores, quod
noſter Parochus non audiverit verba F. in ordine ad con-
ſenſum matrimonio, de quo diſputamus, quia revera talis 114
veritas remanet innegabilis ex ipſiſmet teſtibus, exadverſo
adductis, ex ſeria, atque replicata A. ejuſque matris depoſi-
tione, aliiſque latè animadverſis ſupra; Prætendunt, tamen
quod *quando Parochus* (ſunt eorum verba) *potuit intelligere*
verba Contrahentium , & ſe voluntariè repoſuit in ſtatu , ut
non intelligeret , tunc matrimonium cenſeatur validum .

Hujuſmodi autem aſſumptum videtur ex diametro oppo-
ſitum *Sac. Conc. Trid. ſeſſ.* 24 *de Reform matr. c.* 1. ubi ad ma- 115
trimoniorum validitatem omnino, & præciſè demandata
fuit Parochi præſentia. Eo igitur ipſo, quod ex adverſo
ultrò admittitur, noſtrum Parochum non audiviſſe verba,
ſeu non fuiſſe præſentem matrimonio, illius nullitas palpa-
tur manibus; Cumque in hac parte Concilium non diſtin-
guat, an Parochus præſens non ſit, quia affectat, non eſſe
præſentem, & an voluntariè ſe poſuerit in ſtatu, ut non in-
telligat, neque nos diſtinguere debemus, *vulgatis Juribus*

apud *Barboſ. axiom.* 136. *num.* 3. *Intrigliol. dec.* 15. *num* 36.
Tantùm verò abeſt, quòd hujuſmodi opinio repugnet diſ-
poſitioni juris, rationi, authoritati Doctorum, deciſioni-
bus Sac. Rotæ, & reſolutionibus hujus S.C. ut dicitur in
316 contrariis Scripturis, quin potiùs ad hominem verificetur
oppoſitum, & mirabilitèr omnia iſta retorqueantur con-
trà A.
Eſt enim eadem communitèr recepta opinio conformis diſ-
poſitioni juris, quo attento *Juſſus aliquid facere coràm Ti-*
317 *tio, non videtur præſente eò feciſſe, niſi is intelligat*, juxtà
verba *Textus in l. Coràm ff. de Verb. ſignific.* Et proindè ſi ad-
mittitur eadverſo, Parochum non intellexiſſe conſenſum,
ſeu non audiviſſe verba P. patet manifeſtè, ſecundùm juris
diſpoſitionem, ipſum non fuiſſe præſentem matrimonio,
de quo diſputamus.
Quibus non adverſantur duo *Textus*, ex adverſo citati.
318 Non primus *in Can. Non omnis diſt.* 37. In illo enim nihil
aliud dicitur, niſi quòd (ſunt verba *Textus*) *Non omnis,*
qui ignorat immunis eſt à pæna; Ille enim ignorans po-
teſt excuſari à pæna, qui, quid diſceret, non invenit. Ex
quo patet, Textum loqui de illis, qui nolunt intelligere,
ſeù diſcere ea, quæ ad proprium ſtatum pertinent, ut ex-
cuſentur à peccatis, quod improbat ibidem antecedens Pa-
lea, his verbis: *Quod de eo intelligendum eſt, qui noluit in-*
telligere, ut benè ageret, & clariùs *Fagn. in cap. quæſitum*
n *num. 6. de Pænit. & remiſ.* ibi: *Diſſoluta negligentia habetur*
pro conſcientia &c. qualis eſt ignorantia Judæorum, qui nolunt
intelligere, nè benè agant: Iſti autem non ſunt termini noſtri
319 caſus, ſed imò ex diametro oppoſiti, quià parochus noluit in-
telligere, nè malè faceret, ex adductis in *Diſſert. de Matrim.*
§. 15. per tot. & in Tom. 1. part. 2. diſcep. 2. num. 25. &
ſeqq.
Minùs adverſatur ſecundus *text. in cap. Cùm inhibitio §.*
Si quis verò de Clandeſt. deſponſ. Loquitur enim ad diſpara-
tiſſimum effectum legitimitatis, vel illegitimitatis prolis,
ex eo, quià contracta ſint matrimonia in gradibus prohi-
bitis, ignorantibus Parentibus conſanguinitatis gradibus,
320 ex ignorantia craſſa, & affectata, undè meritò dicitur in
eodem textu *Filios de Parentum ignorantia nullum habitu-*
ros ſubſidium, quod nil commune habet cum præſentia, apta
ad ferendum teſtimonium, ut de ſe patet.
Eſt conformis rationi, quià cùm Parochus nullam aliam
faciat figuram in matrimoniis, præter illam teſtis excellen-
tis, authoritativi, ſeù Eccleſiæ ex adductis in *Tract. de Ma-*
tr. §. 11 per totum videtur implicare contradictionem, quòd
poſſit eſſe teſtis circà illam rem, quam non vidit, teſtari-
321 que de illo contractu, cui præſens non fuit, nè incidamus
in illud abſurdum, quod in terminis debilioribus teſtis,
præſentis quidèm, ſed dormientis, reprobat *D. Auguſt. in*
Pſalm. 63. verſ. 7. his verbis: *Dormientes teſtes adhibes? Ve-*
rè tu obdormiſti.
Non refragatur contrario ratiocinio, quod aliàs penderet
à voluntate Parochorum impedire matrimonia; Diximus
enim & conſtantiſſimè repetimus, quòd ad validitatem ma-
322 trimoniorum non debet concurrere voluntas Parochorum,
ſed ſolum miniſterium oculorum, & aurium, etiam per
vim adhibitum, ut utar phraſi *Card. Pallavic. in Hiſtor.*
Conc. Trid. lib. 22. cap. 8, num. 17. Neque ſunt rari illi caſus,
in quibus valida declarata fuerunt matrimonia, reluctanti-
bus, & contradicentibus Parochis contracta, quandò con-
trahentium conſenſum etiam inviti perceperunt, enumera-
ti à caterva Teologorum, & Canoniſtarum, quos ſequutus
fui in *Diſſert. de Matrim. §. 16. per tot.* & ſup. *diſcept. 10. à n.*
135. Eo vivo ratione, quia injuria Parochi, & contemptus
323 præcepti Eccleſiæ, non impediunt, quin idem Parochus
teſtari poſſit de matrimonio, qui fuit finis Concilii.
Eſt conformis authoritati primi numinis Theologorum,
& Canoniſtarum, improbo quidèm labore allegatis in *tom.*
1. par. 2. diſcept. 2. à n. 34. quibus addimus materiam ex pro-
feſſo pro veritate tractantes, *Epiſ. Lodigerium*, olim in
ſua Servitarum Religione Generalem, in ejus Reſponſo,
324 de mandato hujus S. C. pro veritate edito *dub. 3. per. tot. fol.*
mihi 12. quod his verbis terminat, *Hæc ſunt, quæ juſſo, ut*
ſcriberem &c. pro veritate reſolvendis occurrere potuerunt, &
P. Liberium à Jeſu Carmelitam Excalceatum in alio ſimili
325 Reſponſo, paritèr de mandato hujus S. C. pro veritate edi-
to, cui titulus *Diſſertatio Theol. de Matrim Clandeſtin. à fol.*
39. uſque ad finem, & D. Joſephum Volpium pro veritate pari-
tèr Scribentem *in dub Matrim. dub. 4. per tot fol. mihi* 10. Quod
autem ſimiles diſcurſus, pro veritate editi, allegari poſſint,
atque in judiciis attendi, obſervant *Fagnan. in cap. Cum ve-*
niſſent num. 73. & ſeqq. de Judic & Rota in Avenion. Dotis
19. *Junii* 1684. *§. impotentia, cor. Albergato, & in Avin-*
nen. Legitimæ 13. *Martii* 1699. *§. Conſiſtit cor. Molines.* ubi de 326
diſcurſu pro veritate edito à *Card. de Luc.* inter ejus Opera,
nullatenùs impreſſo, *& cor. Emer. jun. dec.* 1326. *num.* 13.
Quibus non obſtant contra poni *Riccius in Prax par. 1.*
reſol. 214. num. 3. Natal. ab Alen. in Theol. dogmat. & moral.
lib. 2. de Sacr. matr. art. 2. reg. 10. Pont. de Matrim. lib. 5. cap.
21. n. 12. & Ledeſm. tom. 2. tract. 9. de Sacr. matr. diſp. 7. de Con-
ſenſ. Clandeſtin. quæſt. 40. Tùm quià loquuntur cum ſuppoſi-
to, quòd Parochus affectaverit quidèm non audire, ſed re-
verà perceperit conſenſum Contrahentium, ut ex lectura,
& accurata recognitione; Tùm etiam, quià in omnem ca- 327
ſum, ſempèr poſtponendi eſſent longè majori numero claſ-
ſicorum Doctorum, de quibus ſupra, loquentium de præ-
ciſo caſu Parochi, affectantis non audire, & reverà non
percipientis conſenſum Contrahentium, atque in hunc ſen-
ſum explicantium, & interpretantium, reſolutiones hujus
S. C. per ea, quæ generalitèr firmavit *Rot. in Melevit. Pa-* 328
rochial. 13. *Martii* 1684. *§. Fruſtrà cor. Rondin.* ubi, quòd
nimis durum eſt non adhærere opinioni, comprobatæ innu-
meris Auctoribus, *& in Ferrarien. Canonic.* 3. *Apr.* 1699. *in*
princ. cor. Pio, ubi, quòd Doctores numero plures, & ma-
gis convincenti rationi innixi, præferendi ſunt, & in no-
ſtris terminis in d. *Romana Matr.* 4. *Febr.* 1697. *§. Licèt. cor.*
Urſino, ibi: *Eorum opinio parvi pendenda eſt in concurſu tot*
inſignium Canoniſtarum, de quibus ſuprà ſatis longum rette-
xuimus Cathalogum.
Eſt conformis deciſionibus Sacræ Rotæ, allegatis ſupra *à*
num. 54. intèr quas punctualiſſima eſt illa *Lunen.* in qua affe- 329
ctatio non audiendi conſenſum mulieris, cum effectiva non
auditione, non poterat eſſe evidentior, dum Parochus ex-
preſsè dixerat, *Non ſi fanno li matrimonii a queſto modo,*
non voglio ſentire, & nihilominùs Rota reſpondit, matri-
monium eſſe nullum, eo quià Parochus, affectando non
audire, reverà non audiverat conſenſum Contrahentium.
Cui non meretur contraponi *dec* 625. *à num.* 15. *part.* 4.
tom. 3. *rec.* quia in caſu d. dec. neque per umbram verificaba- 330
tur non intelligentia Parochi, dùm quamvis invitus, ap-
prehenſus per vim à ſponſis, & carcerati adinſtar, deten-
tus in cubiculo clauſo perfectiſſimè eorundem conſenſum
perceperat, ut ex *d. dec.* 625. *num* 14. *verſic. ac que etiam*, &
clariùs ex *t. dec.* quæ eſt *in* 431. *ead. par.* 4. *tom* 0. *rec. in princ.*
ibi: *Antonius Parochus aſſociatus &c. acceſſit dictus Emanuel,*
ac etiam Margarita, & clauſo cubiculo, tàm ipſe, quàm Mar- 331
garita apprehenderunt d. Antonium &c. & reciprocè protule-
runt verba, concludentia Matrimonium, nempè Margarita
dixit Emanuel ego accipio te in meum maritum, ipſe verò di-
xit. Margarita ego te accipio in meam uxorem. In quibus cir-
cumſtantiis Parochi, per vim à ſponſis apprehenſi, & car-
cerati ad inſtar, detenti in cubiculo clauſo, vanum eſt diſ-
currere de non auditione, quamvis, pluſquam affectaſſet
non audire, ut conſideranti patet, & in ſpecie reſolvit *hæc*
S.C in Comment. de qua ſupra *diſcept.* 10. *num.* 147.
Minùs contraponi poteſt *dec.* 5. *poſt Card. de Luc. ad Ma-*
ter. matr. rationibus latè expenſis ſupra *num.* 78. & latiùs 332
Bertacch. vot. dec. 210. *à num.* 17. *& Monacell. in Formul.*
tom. 3. *tit.* 5. *form.* 5 *à num.* 6 latiſſimè verò à *Lodigerio*, &
P. Liberio à Jeſu in dictis eorum *Reſponſis de mandato hujus*
Sac. Congregationis pro vero veritate editis, de quibus ſupra
à num. 124.
Eſt conformis hujus Sac. Congreg. reſolutionibus citatis ſu-
pra *num* 99. quibus addimus aliam per extenſum regiſtratam 333
in Tom. 1 *par.* 2. *diſcep.* 31. *à num.* 62. quæ eſt in d. *Roman. ſu-*
per Dubiis Matrimoniorum 7. *Martii* 1700.
Nec merebatur in contrarium allegari *reſol. Gennien.* 26.
Julii 1582. Ut enim obſervavimus ſupra *num.* 102. & latiùs
in Tract. de Matr. §. 14. *à num.* 1. & unanimitèr advertunt
dicti duo Inſignes Theologi *Lodigerius & Liberius à Jeſu* in
eorum Reſponſis pro veritate editis, in caſu illius reſolutio-
nis intelligentia Parochi, quamvis affectantis non intellige-
re, non poterat eſſe evidentior, eo quià ſe declaraverat Pa- 334
rochus, *neque ut Parochum, neq; ut teſtem illi clandeſtino ma-*
trimonio poſſe, neque velle intereſſe, ut illam declarando ad-
vertunt citati ubi ſupra, quorum præciſa verba regiſtravimus
in d. Tract. de Matr. §. 14. *per totum.*
Prout etiam eadem claritate negari non poterat intelligen-
tia Parochi *in Patavina* 11 *Maii* 1669. *Lib.* 29. *Decret fol.* 227.
eo quià quamvis vertiſſet terga, adhuc contrahentium con-
ſenſum perceperat, quià iſte non fuerat expreſſus ſignis itaut 335
vertendo terga videri non potuerint, ſed claris illis verbis;
Vedete queſta è mia moglie; E Sig si chell Sig Gambara deve eſ-
ſer mio marito, quæ ab homine non ſurdo, neque aufugiente,
ſed

ſed ſolùm vertente terga, perfectè audiri poterant, & audita de facto fuerant, ut in terminis illam interpretando advertit *idem P. Liberius, ubi ſup. fol. 27.* aliique ab eodem
136 allegati; Eundemque ſenſum ultrò admittit *Clericatus*, qui illam per extenſum regiſtravit *in dec. 35. num. 4. ac 5. de Matrim.* dùm eandem reſolutionem citat, & ſequitur ad probandam validitatem matrimonii Parochi, non affectantis non audire, & revera non audientis, ſed (ſunt ejus verba) *Parochi inviti, reluctantis, aufugientis, & increpantis*, quæ omnia præfatam intelligentiam per neceſſarium antecedens præſupponunt.

Eſt demùm eadem opinio, nedùm conformis, ſed innixa li-
137 *terali diſpoſitioni Sac. Conc. Trid. in dict. ſeſſ. 24. de Reform. Matr. cap. 1.* ubi, nulla adhibita diſtinctione abſentiæ Parochi, ſivè quia affectavit non audire, ſivè quià alio modo in rei veritate conſenſum Contrahentium non percepit, per viam legis demandatur, nullum eſſe Matrimonium *alitèr, quàm præſente Parocho contractum*. Obſervando hic, quod ſemper verum eſt, quod matrimonium *alitèr quàm præſente Parocho contrahitur*, quandò idem Parochus per affectationem præſens non eſt, ſeu conſenſum contrahentium non percipit, ut conſideranti manifeſtum eſt.

Itaut quandò adducerentur exadverſo contrariæ authoritates, quæ congruam interpretationem, ſupra adductam, non
138 admitterent, ſemper in conflictu dictæ literalis, & ſubſtantialis ſanctionis Conc. Trid. in nulla conſideratione habendæ eſſent, ut punctualiter notant *Leander. Oper. Moral. tom. 2. tit. de Sacram. quæſt. 16. §. Sed clariùs, & Raynaud in Heteroclit Pietat. tom 16 ſect. 1. punct. 14. de Matr. Sacr. num 12. in fine fol. mihi* 178, *& Rot. in Colon. Juriſdict.* 17. *April* 1679 *§. Nec ſuffragari, & 29. Martii* 1680. *§. Cùm enim cor. Alberg.*

Quod ſi inſiſtatur in eo, quod F. coram Parocho fuerat loquutus juxtà animadverſa per Scribentem in facto, qui in
139 hac parte opponitur Scribentibus in Jure, itaut videatur fatalitas in hac cauſa, nedum diſcordia inter ipſos teſtes, atque inter iſtos, & A. ſed etiam inter illius Defenſores, liceat mihi ſit in hac parte petere, F. coram Parocho loquutus ne fuit antè, vel poſt A.? Si dicatur, quod fuerit loquutus ante, hoc eſſet ſolemne teſtium mendacium, quia ipſa-
140 met A. contrarium conſtantiſſimè, & reperito juramento aſſerit, ipſam ſcilicèt, non autem F. primo loco fuiſſe loquutam, & cum eadem A. concordat Carolus, unus ex teſtibus, ad audiendum conductis: In concurſu autem confeſſionis Principalis, & depoſitionis teſtium, inter ſe diſcordantium, nemo negat, præferendam eſſe Principalis confeſſionem, ut probavimus ſupra *num. 14.* Recurritque ſtringens illa reflexio, quod ſi A. quæ pars magna erat dicti attentati matrimonii, & F. ut ſupponitur, manibus junctum habebat, & dictus teſtis, ad audiendum conductus, fereque tangens eundem A. non audierunt eundem F. loquentem, quomodò illum poterat audire idem Parochus ex improviſo,
141 atque prorſus diſparato prætextu vocatus? Seu, ut dicitur in contrariis Scripturis *oppreſſus ab inopinato occurſu ſeptem perſonarum poſt tertiam noctis horam?*

Si verò aſſeratur, F. fuiſſe loquutum poſt A. ad hominem
142 comprobatur dictum Parochi, quod eum non audiverit, ex quo ſtatim, audita voce A. fugam arripuit, & portam clauſit, circà quod omnes contrarii teſtes concordant.

Ab his ſolidis reflexionibus preſſi contrarii Defenſores ſe reſtringunt ad duo. I. quòd F. potuit loqui, quando Parochus fugam arripuit, portamque clauſerat, abſque eo, quod Parochus illum audiverit, ibi: *Nec ex eo quod Parochus non audiverit, ſequitur, quod F. loquutus non ſit, cùm bene poſſint ſtare ſimul hæc duo, F. loquutum fuiſſe, & Parochum ejuſdem*
143 *verba non intellexiſſe, nec audiviſſe*, conciliando hoc modo teſtium dicta cum Parochi depoſitione. II. quòd in omnem caſum Parochus vidit ſigna, & nutus F. ex quibus, unitis cum verbis A. validè contractum dicatur matrimonium *juxtà reſol. hujus S. C. in Sarzanen. 16. Febr.* 1648. Sed neutrum ſubſiſtit.

Non 1. quià admiſſo pro conſtanti, quod F. coram Parocho non fuerit loquutus, parùm refert, an poſt Parochi diſ-
144 ceſſum, & Januæ clauſuram, ſit, vel non ſit loquutus coram teſtibus, etiamſi iſti eſſent centum mille, ut præter adductos ſupra *n. 77.* in ſpecie obſervant *Zipp. in Jus Pontific. tit. de Sponſ. & matrim. num. 14 Gonz. ad Reg. 8 Cancel. gloſſ. 48. num. 30. & 31. & Baſſ. de Matrim cap. 1. num 29.* Matrimonia enim ad hoc ut valida ſint, contrahi debent coram Parocho, & duobus ſaltem teſtibus, non autem, abſente Parocho, coram longè majori numero qualificatiſſimorum teſtium, ex adductis ſupra *num. 77.*

Minùs relevat 2. quia Parochus nedùm evidenter excludit verba F. ſed æquali evidentia excludit etiam ſigna, denotantia illius conſenſum, dùm conſtanter aſſerit: *Non conobbi* 145
altra perſona, che detta A. e non parlorono altre perſone in quel fatto &c. ſubito correndo me ne riſalii in quelle Stanze, ſenz'oſſervar' altro, ne ſentire, che parlaſſero altri.

Sed quod magis eſt, de iſtis prætenſis ſignis nec miſerabile verbum faciunt contrarii teſtes: Illa enim, quæ expenduntur uti talia, nempe: *Eſſa preſe per la mano detta A. e ſi poſeratutti due aſſieme avanti detta porta &c. Aperta la porta, ſe* 146
gli erano fatti avanti ambedue, non ſunt ſigna conſenſus ad matrimonium, ſed ſimplices ubicationes duarum perſonarum, volentium aliquem alloqui, ſeu videre, illumque propè januam expectare, ut de ſe patet; Quæ longè diſtant à ſignis, quæ in noſtris terminis, nedùm debent eſſe univoca, & præciſa, ſed indubitata *Angel. in Summ. verb. Matrimonium 2. num. 12. in fine*, ubi, quòd debent eſſe ſigna præciſa *Cephal. conſ. 540. num 49* ubi, quòd debent continere veram certitudinem *Nicol. Rucher. inter conſ. diverſ. de Matrim. conſil* 34. *num. 22.* ubi, quòd debent eſſe evidentia, quod dicit etiam 147
Card. Paleotth. de Not. & Spur. cap 5. num 1. & Graff. deciſ. aur. par. 1. lib. 1. cap. 1n. de Matrim. Sacram. num. 11. Tamburin Oper. moral. lib. 8, tit. 4. cap. 3. nu. 6. ubi, quòd debent certè exprimere internum conſenſum, quod affirmat etiam *Car. de Luc. ad Conc. diſc. 26. n. 28.* cum adduct. *in To. 1. p. 2. diſcep.* 32. *§. 2. per tot.*

Tantùm verò abeſt, quod hujuſmodi naturæ & qualitatis fuerint ſigna, quæ gratis exadverſo exagerantur, quin po- 148
tiùs ea, neque etiam leviſſimorum indiciorum nomen mereantur, ſivè habeatur reſpectus ad tempus noctis, quandò Parochus acceſſit *ſenza ne meno prendere il lume*; ſivè ad momentaneam clauſuram portæ, ſtatim ac audivit A. loquentem; ſivè demùm ad inopinatum caſum, impedientem ſimiles minutias conſiderare, quod ultrò admittitur, his verbis: *At Parochus motivo audiendæ confeſſionis oſtium aperiens, videnſque ſibi occurrere ſeptem perſonas, credibile eſt, quod ille primo inſtanti oppreſſus remanſerit, ac ideò virum, primò alloquentem, non audiverit.* Si enim territus, & oppreſſus ab inopinato acceſſu ſeptem perſonarum poſt tertiam noctis horam, admittitur exadverſo, quod non audiverit virum alloquentem, ut ſupponitur, non ne majori ratione dicendum eſt, neque etiam vidiſſe nutus? quandò etiam iſti eſſent evidentes, neceſſarii, certi, præciſi, & talis naturæ, quales ad noſtrum effectum deſiderantur ex modo animadverſis.

Et in præciſis terminis noſtri caſus, quod nullum fieri valeat fundamentum ad probandum matrimonii contractum in 149
manuum conjunctione, benè *Hopping. conſil. 7. ante finem*, ibi: *Conſtat etiam, inter Doctores ex dexteræ datione non ſtatim argui conſenſum expreſſum, tendentem ad fidem conjugalem, cùm ex multis aliis de cauſis ſubindè adhibeatur. Mar-* 150
chant. in Tribun Sacram. poſt tom. 3. in Caſib. de Matrim. caſ 3. per tot. & meliùs *Rot. dec. 179. in princ. & num. 1. cor. Peuting* ibi: *Ac ſtatim ambo concorditer mutuò ſibi manus porrexerunt &c. qui actus inter vulgares perſonas frequens, ſecundùm communem obſervantiam non præſefert matrimonii contractum* 151

Ad hunc autem effectum omitti poterat reſolutio hujus in *Balneoreg. Matr. 24. Jan. 1711. Lib. 51. Decr. fol. 37.* Illa enim potiùs retorquetur, quia quamvis nullum adeſſet dubium, 152
quin Parochus audiſſet verba Contrahentium matrimonium, coram ipſo prolata, eo tempore, quo miſſam dicebat, ut ex ejus Relatione ibi: *Mentre recitavo la Gloria &c. da un' uomo, quale hò conoſciuto alla voce &c dirmi Sig. Curato ſtate per teſtimonio &c. & una Donna &c. hò inteſo, che eſſa ancora hà detta Sig. Curato ſtate per teſtimonio con altre parole &c.* Nihilominus, quia idem Parochus ſubdiderat *non mi ſono curato di ſentire, anzi hò ſbravata che ſi quietaſſero, ne mi ſono curato vederli, non hò inteſa altro, perchè dicevo la meſſa*, hæc S. C. 153
ſolita maturitate in hac parte procedendo, reſpondit, *Renovari conſenſum ad cautelam cor. Parocho, & teſtibus ad formam Concilii.*

Si contrarii Scribentes experti fuiſſent amorem illum, qui à nemine vincitur, ut dicit *Textus in leg. final. Cod. de Cura-* 154
tor furioſ. ſequutus à *Rot. d. deciſ. 133. num 7. par. 18. rec.* quivè reſidet in neſcio quo, quod experiri quidem valet, ſed verbis exprimi non poteſt, majori utique charitate, mitiorique calamo tractaſſent infelicem Patrem unici filii, vix pubertatem egreſſi, qui optimo fine procuravit, & procurat eundem à laqueo inæqualis matrimonii liberare. Cæterùm non eſt res nova, neque ſacrilegii crimen involuit, in his terminis filiorum carcerationem procurare, ut, probat *Pignatel.* 155
conſ. 11. per tot tom. 4. & concordant *Caramuel. in Theolog. fundam. lib. 3. de Matrim. fundam 90. num. 3830. Tranched. conſultat.*

Digitized by Google

*ſuſt.*33.*per tot.* & *de Luc. ad Ventrigl. in Prax. tit. de Teſtib. in*
cauſ. matrim. annot 2. §. *Accedit, quod Iudex*, & antiquiori-
bus exemplis omiſſis, vix elapſus eſt annus, quo in ipſiſſi-
mis terminis, & individualiſſimis circumſtantiis noſtri ca-
ſus id practicatum fuit in Urbe, neque etiam ad inſtantiam
Patris, cum Sponſo longè ſuperioris qualitatis, optimo ef-
fectu, ut eſt notorium. Minuſque pœnæ ſtatutæ in Conc.
Trid. *ſeſſ.*24. *de Reform. Matr. cap.*9. contra illos, qui: *quo-*
vis modo directè, vel indirectè ſubditos ſuos, vel quoſcumque
156 *alios cogunt quo minus liberè matrimonia contrahant*: lo-
cum habent contra illos, ex juſta cauſa qui impediunt ma-
trimonium contrahere, quia ibidem non eſt ſermo de pro-
hibentibus, ſed de cogentibus, ut per hæc præciſa verba,
innumeris adductis concordant, fruſtra hic tranſcribendis
probat *Barboſ. ad d. Conc. Trid. cit. ſeſſ.*24. *de Reform. Matr.*
cap. 9. *num.* 9.

Quid reſponderit *Rot. in dec.*5. *apud Card. de Luc. ad Matér.*
Matrim. patet ex illius particula regiſtrata in *Tom.*1. *par.*2.
157 *diſcep.*2. *à num* 2. Quid autem reſolverit *hæc S. C.* quando
de mandato Innoc. XII. eadem deciſio ſubmiſſa fuit judi-
cio hujus Sacroſancti Senatus, ad quem privativè quoad
quoſcumque alios Judices, quacumque dignitate, & præ-
rogativa præditos, ſpectat Sac. Concil. interpretari, ut
158 advertit *Cobell. in Notit. Card. cap.*15. *congreg.*6. *fol. mi-*
hi 56. *verſic. Quam poſtea*, patet ex ſerie facti, unà cum
reſolutione impreſſa *in Tom.*1. *par.* 2. *diſcep.*38. §. 2. *à*
num. 62.

Reſolutiones hujus S. C. ex adverſò exageratæ ſunt illæ-
met, quæ citatæ fuerunt in *d. Roman. ſuper dubiis Matrimo-*
niorum anno 1700. Cumque in dictis duobus Reſponſis eoi-
159 dem primæ claſſis Theologorum ab hac S. C. pro veritate
requiſitorum, interpretatæ fuerint in eum ſenſum ut proce-
dant, quando Parochus, affectando non audire verba Con-
trahentium revera illa non audit, ut *in Reſponſo Epiſc. Lo-*
*digerii dub.*3. *n.*56. & *ſeqq.* & in alio *P. Liberii à Ieſu fol. mi-*
hi 27. *v. Objicitur ſecundo*, quæ eum Reſponſa, & interpre-
tationes ab hac S. C. intervenientibus as. ex EE. Pr. appro-
160 bata fuerunt, non eſt, cur iterùm hodiè exagerentur, ac
ſi eſſent authoritates, quæ non adhuc examinatæ fuiſſent,
per ea, quæ in proximis terminis obſervat *Card. de Luc. de*
*Fideic. diſc.*92. *num.*4. & firmavit *Rot. dec.*24. *num.*13. *cor.*
Anſald.

*Bertacch. voc det.*100. & *Monacell. in Formul tom.*3. *fol.*
137. non ſcripſerunt tanquam Conſulentes, & ad cauſæ
opportunitatem, ut gratis dicitur, ſed tanquam Judices pro
161 mera veritate in *d. Cauſa Romana Matrimonii* eorum Vota
propalarunt Card. Julio Spinulæ, & Petruccio, quorum
erant Auditores, ut ex lectura; Ideoque magnifaciendæ
ſunt eorum punctuales authoritates: Ego autem in eadem
Cauſa, priùs uti Advocatus ſcribens, & deinde de manda-
to hujus S. C. meum pariter Votum pro veritate proferens,
nunquam ſomniavi aliquam, vel minimam, in hac parte
authoritatem facere, meæ tenuitatis optimè conſcius. Non
162 poſſum tamen negare, quod ea, quæ pro veritate, ut ſupra,
ſcripſi, mihi non fuerint viſa vera, minùſque quod veritate
non fulciantur, ut utar verbis magni J. C. *Paul. de Caſtro*
conſil 434. *in fine lib.*2. ſequuti à *Card. de Luc. diſc.*1. *num.*40.
de Benef. Et quatenus EE. PP. dignentur illa percurrere
Informationis, ſeu Reſponſionis loco, poterunt ad praxim
163 reducere id, quod ſcriptum reliquit *Senec. de Quat. Virtut. ti.*
de Prudentia his verbis: *Non te moveat dicentis authoritas,*
nec quis, ſed quid dicat, attendito, quod lepidè repetiit cele-
bris *Poeta Epigram* 37. ibi:

Nec te dicentis moveat reverentia; ſed quid
Dixerit attendas, qua ratione probet.

Ad effugiendum juſtum illum Sacror. Canonum rigorem
adversùs clandeſtinè contrahentes matrimonia ex adductis
ſupra *à nu.*103. reſpondetur ex adverſo, noſtrum matrimo-
164 nium non poſſe dici tale, eo quia contractum fuit, non præmiſ-
ſis quidem denunciationibus, ſed coram Parocho invito, &
fugiente, poſtquàm omnia tentata fuerunt media ad illud
ſer. ſer. contrahendum.

Reſponſio autem non tollit difficultatem, quia dupli-
cem ad noſtrum effectum diſtinguunt Theologi, & Canoni-
ſtæ clandeſtinitatis ſpeciem. I. verificatur, quando matri-
monium contrahitur, Parocho totaliter abſente, neque
vocato, ſeu adhibito: II. verò, quando, denunciationi-
165 bus nullatenus præmiſſis, dolo, machinationibus, & ma-
lis artibus prætenditur induci idem Parochus ad audien-
dum, ſed revera non audit conſenſum contrahentium, ex
adductis per *Gonzal. in cap.* 1. *ſub n.*15. *de Deſponſ. Impuber.*
*Perez de Matrim. diſp.*39. *ſect.*1. *nu.*3. *Gutier. eod. tract. c.*35.
*nu.*1. *Roſſignol. in Prax. Theolog. legal. de Matrim. prænot.*32.
in princip. & *nu.*6. *Caſtropal. Oper. moral. tom.*6. *tit. de Sponſ.*
*punct.*13. §.3. *nu.*3. & *Quintanadven. de Sacram. tract.*3 *ſin-* 166
gular 3. *n.*5. Quamvis autem utraque ſpecies multum inter
ſe differant, conveniunt tamen in eo, quod ambo dicantur
odioſæ, & quoad fieri poteſt, reſtringendæ, itaut in dubio,
tam in prima, quàm in ſecunda ſpecie ſemper inclinandum
ſit pro matrimonii taliter attentati nullitate, ex ſupra *num.*
103. allegatis, & aliis, de quibus in *Tract. de Matrim.* §.7.
per totum.

Et omiſſis antiquioribus, ità in ſpecie inexorabiliter practi-
cavit *hæc S. C. in Taurinen.* de qua ſupra *diſcep.*14. in qua to-
to ſpiritu imploranti mihi à pietate hujus S. C. guttam ali-
quam commiſerationis favore nobilis Sponſi, qui non ſine 167
magnis incommodis ſe contulerat, & in ſummis anguſtiis
moram faciebat in Urbe, ex eiſdem numero circumſtan-
tiis, quæ exagerantur hodiè, quia ſcilicèt agebatur de ma-
trimonio, contracto quidem ſine denunciationibus, ſed poſt-
quam omnes adhibuerant diligentias Sponſi ad obtinendam
licentiam ab Archiep. Taurinen. poſtquàm ſtipulatum fue-
rat dotale Inſtrumentum, omniaque præmiſſa erant ex iis,
quæ dependebant à voluntate Contrahentium, cum illo
addito, quod Sponſi in figura matrimonii per annum, &
ultra permanſerant, unà cum prolis ſuſceptione, ſumma
benignitate reſpondit Em. hujus S. C. vigilantiſſimus Præ- 168
fectus, quod ego convincebar ab iis, quæ ſcripſeram in *meo*
Tract. de Matrim. §. 7. ubi dictas duas ſpecies clandeſtinita-
tis diſtinguo, & in utraque cum caterva Doctorum affirmo,
inclinandum eſſe pro matrimonii nullitate, quibus addo
*Lopez de Salzed. in Prax. Crim. Can. cap.*73. *de Clandeſt.*
*nupt. fol.*280. *ſub lit. A Veg in Summ. cap.*25 *de Matrim. caſ.*
36. *in princip.* & *caſ.*40. *in fine*, *Cocqu in princip. Theolog.*
Moral. & *ſpecul. cap.*13 *de Matr ſect* 9. *in princ. Gratian. di-*
*ſcep.*28. *num.*16. & *ſeqq Volp in Prax. for. Eccleſ. cap.*8. *n.*7.
*Paſſer. de Elect. cap.*13. *num.*50. *verſ. Ideo Matrimonium fol.*
184. & *Monacell. in Form. tom.*2. *fol.*221. *à num.*47. & *tom.*3.
*fol.*137. *à num.*6.

Magnificatus, amplificatuſque conjecturarum, & præ-
ſumptionum cumulus, deſumptus ex antecedantibus, con-
comitantibus, & ſubſequentibus aiteuratum contrahendi 169
matrimonium, poni poteſt ad partes, quia poſt Conc.
Trid. præcipuè quandò agitur de illorum fœdere, matrimo-
nia non probantur ſignis, inductionibus, & argumentis,
ſive antecedentibus, ſive comitantibus ſive ſubſequentibus,
ſed ex illa viva, ut ita dicam, probatione, quæ reſultat ex
depoſitione Parochi, & duorum ſaltem Teſtium *Gargiar.*
*conſ.*19. *num.*4. ibi: *Nec ſufficit per ſigna credere, contrahentes*
præſtitiſſe conſenſum per verba &c. *nec conjecturæ hodiè poſt*
Concilium proſunt. Nec deſunt caſus, in quibus longè plures
concurrebant, longeque erant fortiores conjecturæ, & nihi- 170
lominus judicatum fuerit pro nullitate matrimonii, ut ſi-
gnanter eſt caſus ille, circa quem conſultus fuit *Marchan. in*
*Tribun. Sacr. poſt to.*3. *c.*3. *per tot. fol mihi* 13. In quo, ultra
conjecturas, in noſtris terminis exageratas, concurrebat, il-
la, quòd Sponſi, non de nocte, & furtivè in angulo Januæ
Parochi, ſed de die *In Eccleſia convenerunt, Sponſuſque advo-*
cavit Presbyterum, habentem poteſtatem, & duos teſtes coram 171
quibus accepit manum Mariæ his verbis Accipio Mariam in con-
jugem meam, Maria nihil omnino ad hoc reſpondit, ſed nec
manum retraxit &c. & tamen matrimonium hoc judicatum
fuit nullum, rationibus latè expoſitis ab eodem Authore ubi
proximè.

Opportunè repetentes iterùm hic ea, quæ diximus ſupra,
quod inconvenientia hodiè adeò creverunt, ut vix poſſint ul- 172
teriores fimbrias dilatare, dum nulla habita ratione etiam
impedimentorum dirimentium, non ſine bonorum omnium
mœrore quotidiè audiantur manifeſti contemptus decreti d.
S. ſancti Conc. Trid. & quidem etiam tempore, quo Paro- 173
chi incruentum Miſſæ Sacrificium celebrant, juxta caſus,
de quibus ſupra *n.*153. & *in diſcep.*10. *à n.*135.

Itaut ſi hodiè ab hac S.C. reſolvatur, validum eſſe præſens
matrimonium, non attento quòd Parochus non audiverit
conſenſum unius ex Contrahentibus, quod ultrò admittitur,
& millies repetitur in contrariis Scripturis; Idque non alio 174
fine, quàm ut idem æquè doctus, ac timoratæ conſcientiæ
Parochus, probè notus in Urbe, punctualiter executioni
demandaret diſpoſita in Generali Concilio Lateranenſi, re-
giſtrato *in c. Cùm inhibitio de Clandeſt. deſponſ.* utque rea-
tum peccati mortalis effugeret, & ſuſpenſionis pœnam evi-
taret ex adductis ſupra, actum erit de illo decreto Sacroſan-
cti Concilii Tridentini, quod unicè de novo factum fuit in
dicto Generali Concilio, ut obſervat illius egregius *Defenſor.* 175
*lib.*21.

Digitized by Google

lib.22.fere per tot. & ſignanter *cap.4 num.1.* ubi quòd in toto
Concil. Tridentino non adeſt decretum, quòd illud ſupe-
ret, eo quia omnia alia ſunt innovationes antiquorum
Canonum ibi : *Il maggior decreto, che uſciſſe dal Concilio
di Trento.*

Neque aliud ſupereſſet remedium ad impedienda in dies
majora mala, eo quia non eſſemus in caſu opinionis alicu-
176 jus privati Doctoris, quę ſperni poſſet, vel ab aliis Do-
ctoribus, & Theologis inſubſiſtens demonſtrari, ſed agere-
tur de ſuprema authoritate hujus S. C. quæ vim legis habet,
& adverſus quam recalcitrare non licet, ut prætet genera-
lia, de quib. in *Inſt. Crimin. lib.1. tit.10. n.149. & ſeqq.* in no-
ſtris terminis advertit *Raynaud in Heteroclyt. Pietat. tom.16.
ſect.1. punct.14. de Matr. Sacram nu.12. fol. mihi* 178. ibi :
*Recalcitrare non licet, quod fas eſt adverſus aliorum Docta-
rum intrepretationes.*

In eadem Cauſa.

SIve Parochus non audiverit F. loquentem, ſive iſte non
fuerit coram eodem Parocho loquutus, ſemper remanet
177 innegabilis matrimonii nullitas, quia ad illius validitatem
omnino requiritur qualitas illa, ut Parochus poſſit teſtari
de matrimonio, quod æquè bene impoſſibile eſt, ſive Paro-
chus non audiat contrahere volentem, quia iſte non loqui-
tur coram ipſo, ſive quia eundem loquentem non audivit,
ut de ſe patet.

Obſervando hic, quod cauſa d. non auditionis, quatenus
probaretur loquutio, fuit ipſamet A. ut admittitur in con-
trariis Scripturis ibi. *Videns ſibi occurrere ſeptem perſonas,
178 credibile eſt quod ille primò inſtanti oppreſſus remanſerit, ac
ideo virum, primo alloquentem, non audiverit*, Et propterea
eadem A. non debet reportare commodum ex hujuſmodi
oppreſſione Parochi, & injuſta operatione, ſeu deceptione
ejuſdem Parochi, ut in terminis exclamant *Amic. in Curſ.
Theol. to.9. de Diſſol. Matr. ſect.4. n.39.* ibi : *Dolus nemini de-
bet patrocinari, & Oliver. de Nullit. Matr. p.3. fol.74.* ibi :
*Fraudem nemini debere patrocinari &c. ne fructum ſuæ ma-
litiæ conſequatur.*

Procedendo proinde per modum falſæ hypotheſis cum d.
prætenſione, *F. fuiſſe loquutum & Parochum eum non in-
tellexiſſe*, non poteſt dubitari de nullitate noſtri matrimo-
nii; Et ratio eſt evidens, quia conſenſus ille, quem expri-
munt Contrahentes, vel abſente Parocho, vel iſto non in-
telligente, non poteſt eſſe notus Eccleſiæ, in quo conſi-
179 ſtit finis Concilii, & ad quem effectum præſcripta fuit Pa-
rochi præſentia in matrimoniis.

Mendacium Caroli cum juramento aſſerentis, vidiſſe
*due ò trè volte nel Carnevale paſſato entrare in Caſa di detta
Chiara il ſudetto*, non poteſt eſſe magis rotundum, magiſ-
que evidens; Neque colorari valet eo prætextu, quod *no-
180 mine Baccanalium non venit ſolum ultimum ſpatium octo die-
rum*; Quid quid enim ſit in aliis Italiæ Civitatibus, in Urbe
non ſe extendit ad longius tempus, ut eſt notorium : Sed
quod magis eſt, neque etiam poteſt excuſari, adverſus rei
veritatem, & ſolitum Urbis, extendendo dictum nomen
Baccanalium, quia F. à multò tempore antea, & circa
181 initium menſis Januarii traductus fuit ad Domum Corre-
ctionis.

Nimis proinde durum, & æquè amarum videtur velle
182 probare matrimonium cum teſtibus perjuris, & mendaci-
bus, velleque illis omnem præſtare fidem; Creſcitque ama-
ritudo prætendendo, ut in diſcordia ejuſdem Parochi, &
talis farinæ teſtium, iſtorum dictum præferendum ſit depo-
ſitioni Parochi.

Non bene autem prætenditur conciliari eadem Paro-
chi depoſitio cum illo ſuppoſito, quòd non excludat
183 loquutionem F. de qua deponunt teſtes, ſed ſolùm aſ-
ſerat, ipſum non audiviſſe : Contextus enim ejuſdem de-
poſitionis talem prætextum penitus excludit, dum aſſerit
non parlorno altre perſone in quel fatto che eſſa ſola, hoc eſt A.
& ibi : *Non ſentii altre parole, che quelle &c. che diſſe d. Don-
na ſolamente*; Quid clarius dici poterat à Parocho ad ex-
cludendam loquutionem F. Conſiderando dictione illa
184 *ſola, e ſolamente*, quæ omnem aliam perſonam loquen-
tem excludit juxta *Text. in leg.1. ff. de Cond. furt.* ibi : *Soli
Domino, & in leg.3. Cod. Si adverſ. rem judic* ibi : *Solus Prin-
ceps* cum aliis apud *Rot. dec.820. nu.6. cor. Seraph. & dec.319.
nu.5. cor. Cerro.*

Quatenus autem difficultas reſtringatur ad hanc circum-
185 ſtantiam, poterit iterùm interrogari idem Parochus, qui
omnibus, & palam veritatem hanc teſtatur, & reteſtatur, il-
lamque ingenuè faſſus fuit ipſis contrariis Defenſoribus.

Circa articulum, quod affectante Parocho non audire,
& revera non audiente conſenſum Contrahentium, ma-
trimonium adhuc dicatur validum, ſatis dictum ſupra. Non 186
poſſumus tamen non repetere hic, quod non ſubſiſtit in
facto. talem fuiſſe ſenſum hujus S. C. ab anno 1582. ſeu à
tempore, quo emanavit *reſolutio in Giennen.* quia in caſu
hujus reſolutionis, & aliarum, quæ illam ſequuntur, non 187
revocabatur in dubium perfecta intelligentia Parochi,
quamvis affectantis non intelligere (qui non ſunt termi-
ni noſtri caſus) quod non dicimus divinando ſed ad homi-
nem infertur ex ſerie facti, & contextu dictæ reſolutionis
in hunc ſenſum interpretatæ à primi nominis Theologis &
Canoniſtis, in facto recognitis, & citatis ſupra à *n.133.*

Neque hujuſmodi interpretatio qualificari poteſt pro vio-
lenta, ut gratis dicitur ex adverſo, ex quo ad hominem
concordat cum literali diſpoſitione Conc. Trid. in qua cum
præſcribatur Parochi præſentia, hæc debet eſſe moralis, 188
& humano modo, non autem phyſica, & materialis, ut
reprobando opinionem contrariam per viam legis determi-
navit *hæc S. C. in d. Roman. 7. Mart.* 1700. de qua ſup. *nu.
132. & 157.* ubi talem opinionem ad oculum probavimus
conformem diſpoſitioni Juris, rationi, authoritati Docto-
rum, deciſionum S. Rotæ, & reſolutionum hujus Sac.
Congreg.

Si igitur matrimonium. contractum coram Parocho
phyſicè præſente, eſt nullum, quanto magis erit tale, quan- 189
do Parochus neque phyſicè. neque moraliter præſens eſt,
ut contingit in præſenti, in quo mediante fuga, & acceſſu
ad ſuperiores manſiones, neutra ex dd. præſentiis verifica-
tur, ut de ſe patet.

In hac autem parte ego libenter peterem à contrariis De-
fenſoribus, an eſſet validum matrimonium illud, in quo
non Parochus, ſed unus ex teſtibus, affectando non audire, 190
& revera per antecedentem diſceſſum, vel contempora-
neam fugam, non audiat conſenſum unius ex Contrahen-
tibus, licut matrimonium contrahatur coram Parocho, &
uno tantùm teſte, qui in hac parte conteſtes ſint, tàm circa
conſenſum coram ipſis propalatum, quàm circa affectatio-
nem, & fugam alterius teſtis. In hoc autem caſu cohæren-
ter ad diſpoſita *in Conc. Trid ſeſſ.24. de Refor Matr. cap.1.*
non poteſt reſponderi, niſi pro nullitate matrimonii, quia
iſtud, ut ſupponimus, contractum eſſet cor. Parocho, &
uno tantùm teſte. Concilium autem ſub pœna nullitatis 191
mandat, eſſe contrahendum coram Parocho, & duobus ſal-
tem teſtibus, ut, me ſcribente, reſolutum fuit in *Albanen.
Matr.* anno 1713. à Congr. Card. Vicarii Urbis, quæ ſen-
tentiam ſuum habuit effectum, quia Vir ab illa non appella-
vit, & mulier ingreſſa fuit Monaſterium Monialium in Op-
pido Materii, in quo paulo poſt obiit. Quarè autem hoc mo-
do diſcurrendum non ſit in affectatione alterius qualificati
teſtis, qualis eſt Parochus, ego, fatendo ingenuè meam im-
becillitatem, id non percipio, quia ſemper verum eſt, quod
matrimonium diceretur contractum cor. duabus tantùm
perſonis, quando Concilium indiſpenſabiliter voluit, eſſe
contrahendum coram tribus.

Nec adducatur pro diſparitate, quòd Parochus ex of-
ficio unicè teneatur aſſiſtere matrimoniis, non ſic au- 192
tem teſtes, quorum reſpectu verificetur illud, *Uno avul-
ſo, non deficit alter*; Quia id verum eſt reſpectu matrimo-
nii, quod ſec. ſer. contrahitur, non autem reſpectu ma-
trimonii clandeſtini, & ſpretis Eccleſiæ ſolemnitatibus
ſcandoloſè attentati, rationibus adductis *in Tom.1. par. 2.
diſcep.2. à num.25.*

Cum illo addito, ſeù conſiderabili differentia, quòd te-
ſtes matrimoniales ſimpliciter non tenentur aſſiſtere dd. ma-
trimoniis, & illorum factum non ſe extendit ad ultrà : Pa- 193
rochus verò non ſolùm non tenetur dd. clandeſtinis matri-
moniis non aſſiſtere, ſed ulterius obligatus eſt eiſdem præ-
ciſè, & poſitivè reſiſtere. Quod non probamus inductioni-
bus, & argumentis, ſed adducendo rotondum, & literalem
Text. in c. Cum inhibitio de Clandeſt. deſponſ. ibi : *Si Parochia-
lis Sacerdos tales conjunctiones prohibere contempſerit, aut
&c præſumpſerit intereſſe &c. per triennium ab Officio ſuſpen-
datur, gravius puniendus &c.* Ex quibus palpatur manibus,
Parochum duas habere in hac parte obligationes, illi ſpecia-
liter, & præciſè impoſitas in Generali Conc. Lateran. tran-
ſcripto *in d. cap. Cùm inhibitio de Clandeſt deſponſ.* unam non
intereſſendi clandeſtinis matrimoniis, ibi : *præſumpſerit in- 194
tereſſe*, aliam verò poſitivè reſiſtendi ibi : *prohibere con-
tempſerit.*

Non igitur mirum, ſi capere non potuerunt inſignes illi
Theo-

Theologi, & Canoniſtæ, quos allegavimus ſupra à *n.*94 &
*innumeri illi Judices graviſſimique Patres ſatis maturi, & in
judicando recti, qui millies, & millies ita judicarunt*, juxta præ-
195 ciſa verba *Themud. dec. Luſit 4. n. 6. & 19.* propoſitionem iſtā,
quod haberi debeat pro præſente Parochus affectans non vi-
dere mutus, & revera illos non videns, atque affectans non
audire, & revera non audiens verba illorum Contrahen-
tium, qui temerè, ſcandaloſè, & ſpretis Eccleſiæ ſolemni-
tatibus, ad illum actum deveniunt, cui ipſe intereſſe non po-
teſt, & quem poſitivè impedire, & prohibere tenetur.

Juvat propoſitionem hanc iterum repetere; *Adverſus
omnia jura, omnem congruentiam, omnemque diſcurſum,
prætenditur exadverſo, ut debeat haberi pro intelligente Pa-
196 rochus, affectans non percipere, & revera non percipiens con-
ſenſum Contrahentium, reſpectu illius actus, cui permiſſum
non eſt ei aſſiſtere, & quem poſitivè impedire tenetur.* Itaut
omni commendatione dignus videatur *doctiſſimi Sanchez* lo-
quendi modus, qui *in Tract. Matrim. lib.3. diſp.39. n.6.* poſt-
quam ſibi objecerat ea, quæ exadversò exagerantur, nimis
modeſtè ſubjungit. *Fateor, difficilem eſſe horum verborum
ſenſum, unum tamen ſcio, nullo modo valere matrimonium,
quamvis Parochus affectatè, & conſultò non attendat, nec
197 intelligat conſenſum* Quantam verò faciat authoritatem inſi-
gnis ille Theologus, & optimus Canoniſta in matrimonii
materia, nemo ignorat, cum illa meritò communis Magi-
ſter ab omnibus reputetur, perfectuſque illius indagator ap-
pellatur ab Authoribus, citatis ſupra *n.*95.

Demum ad hoc ut EE. PP. manibus palpent, punctua-
lem, & individualiſſimam eſſe authoritatem inſignis Theo-
198 logi *Card. de Lugo*, inutiliter exadverſo impugnatam in
contrariis Scripturis, ubi regiſtrata per extenſum fuerunt
illius verba *de Juſt & Jur. to.1. diſp.22. n.23.* dignentur ob-
ſervare, quod in illius caſu verificabantur hæc tria, affe-
ctatio nimirum non audiendi reſpectu Parochi, ibi: *Quo
199 audito* (nempè clara, & cubitali voluntate utriuſque ſpon-
ſi, volentis matrimonium contrahere) *Parochus ſurrexit,
& fugit, nè cogeretur matrimonio clandeſtino aſſiſtere*. Effe-
ctiva non auditio, & non intelligentia conſenſus ſponſorum
ibi: *Licèt contrahentes poſteà, data mutuo manu, conſenſum
200 expreſſerint, tamen Parochus non vidit*. Advertendo hic,
quod Parochus *id non vidit, quia videre noluit*, non quia
erat cæcus, vel ad aliud intentus, eò quia ſtatim ſurrexit, &
fugit, qui eſt principalis, & præcipuus modus affectandi
non videre, neque audire. Et demum opinio ejuſdem Card.
& inſignis Theologi, quod in his circumſtantiis matrimo-
201 nium ſit nullum ibi: *Ego tamen in rigore exiſtimavi, non eſſe
verum matrimonium*. Ex quibus manifeſtum remanet in ſen-
ſu, & ſecundum opinionem hujus inſignis, & ſpectabilis
Theologi, ut utar phraſi contrariorum Defenſorum, affe-
ctante Parocho non audire, & revera non audiente conſen-
202 ſum volentium clandeſtinè coram ipſo matrimonium con-
trahere, iſtud eſſe inſanabiliter nullum. Circà quam com-
munem opinionem concordant omnes illi æquè ſpectabiles
ac inſignes Theologi, & Canoniſtæ, quos citavimus ſupra
à nu 98. Necnon innumeri illi Judices, graviſſimique Pa-
203 tres; ſatis maturi, & in judicando recti, qui millies, & mil-
lies ita judicarunt ex allegatis ſupra *n.*195.

Die 6. Auguſti 1715. propoſito ſequenti dubio: *An
204 conſtet de validitate matrimonii* S. C. C. reſpondit; *Affir-
mativè*.

Diximus ſupra *nu.*155. quod permiſſum eſt Parentibus
ſe opponere effectuationi matrimonii Filiorum, quan-
do iſti nuptias indignas contrahere volunt, quodque in his
205 terminis Epiſcop. benignas debent præbere aures eorum
petitionibus, modò addimus *Excobar. de Nobil. par.1. qa.4.
§ 70 num.64 & Zaul ad Stat. Favent Rubr.26. na 4. tom.1.
Dicaſtill de Sacram. Matrim. diſp.4. dub.19 per. tot. Bonac.
Oper. moral. ti. de Sacram. Matrim qa.4. punct.17. num.26.*
ubi, quòd in caſu practico ita conſuluit *Adam. Oppatov. de
206 Sacram. tl. de Matrim diſp 2. qu.18 num.138. del Bene de
Immunit. par.1. cap.8. dub.19. ſect 9. à num.23. Boſſ. de ma-
trim. cap* 51. *na.*89. ubi, quod illis caſibus, in quibus filii
peccant matrimonium invitis Parentibus contrahendo, pec-
cant etiam Epiſcopi denunciationes diſpenſando, ut faci-
207 lius filii abſque Parentum impedimento contrahere poſſint.
Rebell. de Oblig. Juſt. par.2. qu 14. ſect.1. ibi: *Prælati non
debent conjungere eos, quos conſtat in contrahendo injuriam
aliis facere, atque adeò ſine peccato matrimonium inire non
poſſunt*, & ibi: *Si Prælati ejuſmodi nuptias Parentibus in-
jurioſas concilient, cooperabantur peccato contrahentium*. Et
latiſſimè *Andreas Berton. de Neglig & Omiſſion par.2. ar.34.
à num.*58 *uſque ad finem*, in cujus caſu agebatur de matrim.
quod contrahere volebat vir nobilis cum viliſſima meretri-
ce, cujus ſoror erat ejuſdem farinæ, ejuſque Pater, & Fra-
tres fuerant furca ſuſpenſi.

Remanet autem videndum, an benè faciant Epiſc. nimis
faciles ſe præbendo ad diſpenſandum ſuper denunciationi- 208
bus matrimonialibus filiorum familias, volentibus matrimo-
nium contrahere, Parentibus rationabiliter invitis; Vel po-
tiùs, an meliùs facerent illa impediendo Juris remediis.

Breviter reſpondendo huic quæſito, ſalvo meliùs ſentien-
tium judicio, crederem. Epiſcopos non debere eſſe in hac
parte nimis faciles ad diſpenſandum ſuper denunciationibus, 209
præcipuè quando adeſt magna diſparitas, inter futuros con-
juges, & rationem adducit dictus æquè doctus, & in judi-
cando verſatus Epiſcopus *Zaul. ubi ſup.* quia ſcilicèt impru-
dentes adoleſcentes ut plurimùm malis, vel captioſis arti-
bus inducuntur ad ſimilia matrimonia contrahenda, quod-
vè regulariter hujuſmodi matrimonia non ſolent bonum ha- 210
bere finem, experientia teſte, quod notorium eſt eveniſſe
in matrimonio, de quo loquuti fuimus in hac diſceptatione,
& concordant *Ricc. dec.24. Cur. Archiep. Neapol. per tot.* ubi
quod poteſt Epiſcopus ſimilia matrimonia etiam longo tem-
pore impedire, *Tranchedin. d.conſul.*33. ubi, quod licitum 211
eſt Patri ex cauſa juſta, etiam per carcerationem filii, impe-
dire illius matrimonium, quodque Epiſcopi debent Paren-
tum preces exaudire, neque per hoc impeditur filiorum li-
bertas, ſed potius hæc perficitur, procurando ne filius malè
nubat, *Cephal. conſ.431. lib.3. Paſcal de Patr. poteſt. par.2.
cap.5 à nu 22. Capoblanch. de Baron. cap.65. n.9.* ubi teſtatur
de praxi, *Donat. Ant. de Marin. lib.2. cap.135. per tot. Pont.
de Matr. lib.2. c.1 §.2. Joan. de Chapeaville de Mod. miniſtr.
Sacr cap.6. qa.15. Card. de Lauræa in 4. Sent. to 3. diſp.32. ar.
6. nu.*383. ubi, quòd peccat Epiſcopus, ſine juſta cauſa diſ- 212
penſans ſuper denunciationibus matrimonialibus, quod ad-
mittunt etiam *Collegium Salm. to.2. Theolog. moral. Tract.* 9.
*cap.8. n.88. Barboſ. ad Conc. ſeſſ.24. de Refor. Matr. cap.1. n.
60. & Pax Jord. Var. Lucubrat volum.1. lib.3. n.4.*

Deveniendo modò ad oſtenden. juſtam cauſam pro diſ-
penſatione denunciationum matrimonialium, procedendum
videtur cum hac diſtinctione: Aut Epiſcopus ſcit, vel 213
de facili ſuſpicari poteſt, quod Parentes injuſtè, & ſine
cauſa ſe opponunt contractui matrimonii propriorum filio-
rum; Et tunc nullus adeſt ſcrupulus, ſed tuta conſcientia
diſpenſare poteſt. Aut verò agitur de nuptiis indignis, &
Pater, illis ſe opponit, ne ejus familia deturpetur, vel ex 214
alia ſimili, & honeſta cauſa, & hoc caſu non adeò facilè
videtur diſpenſandum, ea ratione quia Parentes Jus habent
tuendi ſe, ſuamque familiam ab incautis operationibus fi-
liorum ut diſtinguendo notant *Segur. in Director. Judic.
Eccleſ. par.2. cap.16. num.6.* ubi, quòd in his terminis Pa-
ter utitur Jure ſuo, neminique injuriam facit *Gutiee. lib. 2.
Canon. Quæſt. cap.20 per tot.* ubi *num.*9 ex *Soto*, qui tan-
quam Theologus Concilio Tridentino interfuit, ad rem
obſervat, Patres Concilii inter alios fines denunciationes
demandaſſe, ut filiorum matrimonia etiam ipſiſmet Paren-
tibus innoteſcerent *Pac. Jordan. Var. lucubrat. lib.3. ti.7. à* 215
*num.*51. ubi inter juſtas cauſas legitimæ oppoſitionis Paren-
tum enumerat notabilem differentiam volentium contra-
here matrimonium in moribus, in divitiis, in nobilita-
te, vel ſimilibus qualitatibus latè *Menoch. conſ 69. per
tot. lib.1. Henriq. in Sum. lib.11. cap.6. lit H Card de Lau-
ræa in 4. Sent. Tom.3. diſpa 22. ar.16 num.407. & ſeqq. &
D. Piton Diſcep. Eccleſ.52 num.88. & ſeqq.* ubi de diſparita-
te in divitiis & *Berton. de Neglig. & Omiſſion. par 2. artic* 34.
numer 19.

Cum hac diſtinctione pluries proceſſerunt Sac. Congr. Il-
la ſiquidem Epiſcoporum ita practicavit *in Aſſiſien. Matrimo-
nii 5. Decemb.*1710. *Ponen. Card. Gabriello*. Cùm enim 216
ageretur de matrimonio, contrahendo inter ſponſos æqua-
liter nobiles, Pater autem ſponſæ ex parum plauſibili mo-
tivo effectuationi matrimonii Filiæ ſe opponeret, etiam
mediante recurſu ad SS. D. N. qui ejus preces dict. Sac. Cong.
remiſerat, hæc dict. die reſpondit: *Ad D. Secretarium juxta* 217
*mentem, & mens eſt, quod procedatur ad ulteriora in effectua-
tione matrimonii*, ut factum fuit.

Prout etiam, dum hæc ſub prelo erant non attenta au-
thorit. *Fagnan. in cap. Tua num* 23. & *ſeqq. de Deſponſ. Im-
puber.* idem practicavit in caſu fortiori S. C. C. in *Romana* 218
*Diſpenſationis Matrim.*15. *Maii* 1717. permittendo effectua-
tionem matrimonii inter nobiles pariter ſponſos, non atten-
to diſſenſu Paterno reſpectu ſponſi, eò quia cauſa, ſeu mo-
tivum non conſentiendi nuptiis filii, non fuit viſa juſta ei-
dem Sac. Congr.

Dixi

Dixi in caſu fortiori, quia Sponſi erant etiam inter ſe in
219 3. gradu conjuncti, & propterea Sponſalia ab ipſis contracta
nullam habebant ſubſiſtentiam, ex adductis in Tom. 1. par. 2.
diſcept. 17. num. 9. atque proindè iidem Sponſi non poterant
matrimonio copulari, abſque Summi Pontificis diſpenſa-
tione, ad quam impediendam Pater Sponſi recurſum habuit
ad Summum Pontificem, qui voluit exquirere Votum ejuſ-
220 dem S. C. C. iſtaque poſtquàm explorari fecit voluntatem
Sponſæ, d. die propoſito dubio: *An ſit concedenda diſpenſa-
tio.* Reſpondit: *Affirmativè, & ampliùs, cauſa non propo-
natur*, effectu punctualiter ſubſequuto.

E converſò autem in alia *Romana Matrimonii* quia magna
221 aderat diſparitas inter Sponſos, & Sponſi Pater juſtè ſe op-
ponebat effectuationi matrimonii proprii filii, in ejus nobi-
lis familiæ dedecus, quamvis ageretur de Filio familias ex-
cedente annos triginta, propoſito dubio in Congr. Em. Ur-
bis Vicarii, additis pluribus Teologis, & Canoniſtis, an
id eſſet permitten. die 4. Decembris 1712. reſponſum fuit
Em. D. Card. Vicarius dignetur exquirere Votum S. C. C. in
222 qua die 8. Februarii 1713. propoſito dubio: *An ſit locus cele-
brationi Matrimonii*, dilata fuit illius reſolutio, neque am-
pliùs actum fuit de eadem Cauſa, eo quia Sponſus in ſe re-
verſus, cognovit errorem ſuum, eumque pœnituit effectua-
re ſponſalia ſibi, propriæque domui nimis indecora.

Neque audiendi ſunt illi, qui in his terminis aſſerunt tol-
li libertatem illam filiis familias, quæ eis à Conc. Trid. in-
tacta fuit relicta; Objecto enim punctualiter occurrit *Re-
223 bell. de Oblig. Juſt. par. 2. lib. 2. quæſt. 14. ſect. 3.* his verbis:
*At dices eſſe contra libertatem matrimonii, Negandum eſt aſ-
ſumptum, nec enim minuitur libertas nubendi, ſed potiùs re-
gulatur, & perficitur &c. Eſſe enim liberum ad malum facien-
224 dum potiùs eſt imperfectio libertatis, quàm conditio neceſſaria*,
& ferè per eadem numero verba concordant *Gabr. à S. Vin-
cent. de Matrim. diſput. 3. quæſt. 6 num. 48. Bonacin. Oper.
moral. titul. de Matrim. quæſt. 4 punct. 17. num. 25. Joann.
Marchinon. Tom. 0. de Sacr. diſput. 71 ſect. 9. num. 158 & An-
ton. à Spir. Sanct. in Director. Confeſſ. tract. 11. diſp. 5. ſect. 7.
num. 267.* ibi: *Nec eſt etiam indirectè contra libertatem, quæ
deſideratur in matrimonio, nam libertas, quæ in matrimonio
deſideratur eſt libertas honeſta, & rationabilis, hoc eſt ſecun-
dum rationem, & debitum honeſtatis.* Et meritò, non enim
ad libertatem, in matrimonio requiſitam, admittenda eſt
225 effrænis quædam licentia, per quam permiſſum ſit contem-
nere honeſtatem, chaſtitatem, pietatem, & juſtitiam, &
*Tancredien. d. conſult. 33. per totam, & Berton. de Neglig.
& Omiſſ. par. 2. art. 34. num. 17.* ibi: *Nec libertas naturalis
læditur ex tali cautione, quia nubere in injuriam Parentum,
ac damnum familiæ, totius cognationis dedecus, & animæ de-
trimentum, eſt abuſus libertatis, non uſus.*

Quamvis autem nitrò admittamus reperiri multos magni
nominis Theologos, & Canoniſtas, qui videntur in contra-
riam inclinare opinionem, omnes tamen reduci poſſunt ad
concordiam obſervando, illos loqui ad hoc, ut matrimo-
226 nium dicatur validum, etſi cum indigno contrahatur, vel
ſpreto Patris conſenſu, quod negari non poteſt. Alii verò
ſupra citati, omiſſa indagine validitatis, vel adhuc illa ad-
227 miſſa, ſtrictè aſſerunt, matrimonia in his circumſtantiis
eſſe illicita, illiſque proindè non poſſe, neque debere coo-
perari Epiſcopos, alioſque Eccleſiaſticos Judices.

Omnia hæc, quæ de carceratione Filiorum familias, de-
228 que difficultate diſpenſandi in denunciationibus matrimo-
nialibus ſupr. diximus, ad hoc, ut ad cor redeant, & eo-
rum errorem agnoſcant, neque exindè à ſeipſis abſtineant ab
illis nuptiis, quæ uti indignæ, non approbantur ab eorum
Parentibus, aliiſque, Parentum locum quoad ipſos occu-
pantibus, intellige vera pro aliquo brevi tempore, quia ſi,
factis hujuſmodi diligentiis, perſiſtant adhùc in eorum vo-
luntate, non eſt eis deneganda licentia contrahendi, *D. Pi-
ton. diſceptat. 52. num. 9.* ibi: *Expediret ut Ordinarius ſuſpen-
229 deret denunciationes matrimonii pauliſper, donec Pater Spon-
ſi &c.* & *Raynald. Obſerv. crim. lib. 3. cap. 6. num 4 & num. 73.*
ibi: *Sed intelligas de carceratione ad aliquod breve tempus, ad
230 hoc ut dignoſci poſſit, an velleitas filii proveniat ex obcæcatio-
ne, vel impetu amoris, nam ſi perſiſtit in eodem propoſito,
danda eſt illi libertas, quæ convenit matrimonio ex S. C.
Trid.*

Neque in his terminis claræ, ac perſeverantis volunta-
tis filii familias inſiſtendum eſt in diſparitate natalium, di-
vitiarum, vel ſimilibus cauſis, puta, inhoneſtatis mulie-
ris, vel peccati, cum quo filius, diſſentiente Patre, ma-
trimonium contrahit; Non in natalium, vel divitiarum
231 diſparitate; Quia ad matrimonii validitatem nulla alia pa-
ritas requiritur, quàm illa conſenſus, & baptiſmi, ut fir-
mavit pluriès, *Rota*, & ſignanter *in deciſ. 275. num 8. cor.
Burat. & deciſ. 86. num 46 par. 12. rec* ibi: *Diſparem condi-
tionem matrimonii impedimento non eſſe*, & *in Calagurritana
Matrim. 2. Junii 1643 §. Quia cor. Mattio*, ibi: *Diſparitatem
perſonarum non eſſe ſufficientem Cauſam ad diſſolvenda Spon-* 232
ſalia, & *in Cajetana Matrimonii 28. Junii 1683. §. Concur-
rente cor. Rond.* ibi: *Magnam diſparitatem perſonarum non eſſe
habendam in conſideratione quoad Sacramentum matrimonii*,
& *in Monaſterien. Matrimonii 8. Decemb. 1696. §. Nec ex eo
cor. Card. Caprar.* ibi: *Ad contrahendum matrimonium, uti
elevatum ad Sacramentum requiri ſolam paritatem baptiſmi*,
& *in Leodien. Matrim. 14. Maii 1700. §. Eoque cor. Lancett.*
ibi: *Ex diſpoſitione Concilii Tridentini ad validitatem matri-
monii non aliam requiri æqualitatem, præter illam conſenſus.*

Minùs facienda eſt vis in mulieris inhoneſtate, quæ reve-
ra eſt cauſa nimis juſta, & æqualiter ſenſibilis, ut notat *Me-
noch. de Præſumpt. lib. 4. præſumpt. 189. ſub num. 85* Quia 233
favor matrimonii, nedùm illam ſuperat, ſed operatur ul-
teriùs, ut contrahere matrimonia cum ſimilibus mulieribus
proſit etiam ad peccatorum remiſſionem, *Textus eſt littera-
lis in Cap. Inter opera de Sponſal. & Matr.* qui per errorem at-
tribuitur Clem. III. cùm revera deſumptus ſit *ex epiſtol. 112.
lib. 1. Innoc. III*, ut notat ibidem *Gonzal.* & concordant
*Lancellott. Inſtit. Canon. lib. 2. tit. 12. §. 2. Scopp. de Jur. non
Script. lib. 1. cap. 74. num. 25. Nevizzan. in Sylv. Nuptial.
lib. 4. verb. Non eſt nubendum ſub num. 33. & Card. de Laur.
in Epitom Canon verb. Meretrix verſ. ſecundo.*

Non demùm in cooperatione peccati, cum quo filius fa-
milias ex rationabili motivo invitis Parentibus matrimo-
nium contrahit; Ultra quod enim non deſunt Authores, ex- 234
cuſantes in his terminis filios familias à reatu peccati morta-
lis, benè, an malè, ipſi videant. 235

Sivè, quia filius non tenetur obedire Parentibus circa ma-
trimonii contractum, juxtà doctrinam *D. Thom. 2. 2. quæſt.
104 art. 5. in corp.* Sivè, quia filius, qui ſuo jure utitur, ne- 236
mini facit injuriam, quam adducit *Covar. de Sponſ. par. 2.
cap. 3. §. 8. num. 5.* Sivè, quia Patria poteſtas, cui inniiun-
tur contrariæ opinionis ſectatores, reſpectu matrimonii ni- 237
hil operatur, quam conſiderat *Rot. in Neapolit. Matr. 4. Ju-
nii 1682. in fine cor. Albergat.* Sivè, quia liberum eſt filius du- 238
cere in Uxores omnes illas mulieres, quarum reſpectu non
verificatur canonicum impedimentum, quæ libertas ſtu-
ſtianea remaneret, ſi, Patre diſſentiente, peccarent ma- 239
trimonium contrahendo, de qua *Oliva de Foro Eccleſ. quæſt.
29. num 21. & ſeqq.* Sivè, quia in hac materia filius eſt do-
minus ſuæ voluntatis, ut diſcurrit *Molin. de Juſt. & Jur.
tom. 2. tractat. 2. diſp. 271.* quem ſequitur *Sanch. de Matr. lib.* 240
1. diſp. 14. num. 2. Sivè demùm, quia in iis, *quæ ad proprii
corporis ſuſtentationem, proliſque generationem attinent, om-
nes homines ſunt pares, adeoque ne filii quidem in his duobus
Parentibus ſubjaceant*, juxtà verba *Tambur. ad Præcept. De-* 241
cal. lib. 6. cap. 2. de Charit. debit. Parent. §. 3. per tot. & ſignan-
ter *num. 5.*

Semper verum eſt, quod etiamſi peccatum in his terminis
verificaretur, non poſſet attribui Judici, permittenti exe-
quutionem diſpoſitorum in Conc. Trid. cui permiſſum non 242
eſt tollere filiis familias illam libertatem, quam eis Sacrum
Concilium intactam reliquit, ut in ſpecie practicatum fuit
in caſibus relatis ſupra *num. 216. & ſeqq.*

Patet hoc etiam figurando ſequentem caſum, qui non eſt
metaphyſicus. Cajus ſolemniter contrahit ſponſalia cum
Berta, illaque juramento confirmat; Pœnitentia deinde du-
ctus, recuſat illa adimplere, nulla concurrente juſta cauſa 243
diſſolutionis; Berta ipſum convenit coram Epiſcopo, qui
præmiſſis omnibus diligentiis ad ipſum inducendum ad effe-
ctuationem ſponſalium, tandem ſervatis ſervandis illum à
communione fidelium ſeparat, excommunicatione mediante:
In hac perſiſtit Cajus per annum, & ultrà, induratoque
animo nullo modo adimplere vult propriam promiſſionem,
minuſque juramentum, ab eo emiſſum, ſervare.

In his terminis æquè pia, ac laudabilis praxis Eccleſiæ
eſt, Cajum etiam non petentem, imò invitum, abſolvere,
ſponſique primævam libertatem reſtituere, juxta præciſa ver-
ba Rotæ, & ad terminos authoritatum allegatarum in *Co-* 244
men Sponſal. 10. Jun. 1705. §. Concurrente cor. Molin.

Ad primævam autem reſtitutus libertatem vult Cajus matri-
monium cum alia muliere contrahere, ad quem effectum ab
eodem Eccleſiaſtico Judice licentiam petit, quæ ei non po-
teſt denegari, ex quo, ut ſupponimus, ab Eccleſia fuit 245
primævæ libertati reſtitutus, nullumque aliud concurrit
Canonicum impedimentum.

Ecce

Ecce caſum, in quo Judex Eccleſiaſticus abſque propria
246 culpa concedit licentiam contrahendi matrimonium cum
peccato reſpectu contrahentis, quod abſque ullo dubio committit
Cajus, abſque juſta cauſa non ſervando promiſſa, &
juramentum tranſgrediendo.
Nec dicatur, hoc provenire ex eo, quia Sancta Mater Eccleſia
non vult præcisè obligare Cajum ad contrahendum
cum Berta, ne tollat eidem libertatem, ex Sacrorum Canonum
diſpoſitione, omninò neceſſariam in matrimonio. Reſponſio
enim vera eſt, ſed non tollit vim reflexionis, ſeù
247 paritatis, quia ex quocumque capite moveatur Eccleſia ad
abſolvendum Cajum, ſemper verum eſt, quod iſte reſtituitur
ab eadem Eccleſia ad primævam libertatem contrahendi
aliud matrimonium, illudquè de facto contrahere intendit,
quod ſequi non poteſt abſque peccato, & perjurio.
Minus dicatur, quod per excommunicationem, in qua
animo indurato remanſit Cajus, dicatur purgata ejus ob-
248 ſtinatio; Objectio enim punctualiter occurrit *Card. Mant. de
Tacit. lib. 3. tit. 17. num. 11.* ubi ſequendo *D. Thom. Io. Andream,
& Abbat.* atque teſtando de opinione communi, &
veriſſima, ait, Cajum in noſtris terminis dici abſolutum à
pœna, non autem à culpa, ea ratione quia ſupponimus quod
fuerit abſolutus, nec etiam abſolutionem petens, imo invitus;
Abſolutio autem à culpa non poteſt verificari reſpectu
non petentis, & multo minus *reſpectu* inviti.
Demum non poteſt dici, quod hoc caſu dicantur diſſoluta
priora ſponſalia, quia hæc nequeunt diſſolvi ex voluntate
unius ex contrahentibus, ut videre *eſt apud Sanchez de Matr.
lib. 1. diſp. 54. & pluribus ſeqq.* & meritò, quia aliàs commo-
249 dum quis ex propria culpa, & peſſimis operationibus reportaret,
adverſus omnia Jura.

DISCEPTATIO XXII.

Biſinianen.

PRO

Hominibus Terræ Lutionum.

CUM

Parocho ejuſdem Loci.

ARGUMENTUM.

Feſtivitas S. Joſephi, an celebrari debeat cum majori pompa in Eccleſia, ejus nomini particularitèr dicata, vel potiùs in alia antiquiori Eccleſia, ubi adeſt ſimplex Altare, cum ejus Effigie; Et oratio panegyris in honorem ejuſdem Sancti in Quadrageſima, an recitari debeat in Eccleſia Parochiali, vel potiùs in d. Eccleſia, eidem Sancto particularitèr dicata.

IN Terra Lutiorum, Diœceſis Biſiniani, non ſine maxima
impenſa, ob neceſſitatem æquandi ſolo quoddam ma-
1 gnum montem, paucis ab hinc annis à fundamentis erecta
fuit Eccleſia in honorem S. Joſephi, ultimo loco ſolemni ritu
conſecrata ab Epiſcopo, ut teſtatur in ejus Relatione.
Feſtivitas ejuſdem Sancti in præteritum celebrata fuit,
tàm in Eccleſia Parochiali S. Michaelis Archangeli, quàm
in alia Eccleſia S. Mariæ, quæ eſt matrix ejuſdem Terræ, ex
2 quo in uno ex illius Altaribus, dicato S. Mariæ Conſtantinopolitanæ,
adeſt à parte ſiniſtra Imago ejuſdem S. Joſephi, à
parte verò dextera Imago S. Joannis Baptiſtæ, ut legitur in
dicta Relatione Epiſcopi: Poſt erectionem verò, & conſtructionem
dictæ novæ, & longè nobilioris Eccleſiæ, unicè
eidem S. Joſepho dicatæ, celebrata pariter fuit in illa, &
quidem cum pompa, & apparatu, proporſionatis aſſiſten-
3 tiæ, & interventui publici Magiſtratus, nec non Loci Domini,
qui ſolemni comitatu eadem die ad eandem Eccleſiam
accedunt, & Miſſæ cantatæ aſſiſtunt.
Quod ægrè ferens ejuſdem Loci Parochus, nèc valens alio
modo eandem feſtivitatem impedire, cæpit id tentare æquè
longa, ac inſolita ſtrepitoſa campanarum pulſatione, tormentorumque
manualium inſupportabili ſtrepitu, & frago-
4 re, attento quod inter unam, & aliam Eccleſiam vix intercedit
diſtantia unius jactus lapidis; Cùmque omnia hæc anno
1709. ſequuta fuerint eo tempore, quo Epiſcopus occaſione
Viſitationis in eadem Terra reperiretur; coactus iſte fuit
per modum proviſionis demandare, ut celebraretur quidem
feſtivitas in eiſdem Eccleſiis, ſed cùm hoc, *quod Presbyteri 5
dictæ Eccleſiæ Parochialis campanis tamdiù pulſandis parcerent,
tormentorumquè ſtrepitu temperarent, donec aliter ab
EE. VV. proviſum ſit.*
Hodiè igitur ſupplices ab hac S. C. duo petimus declarari
I. licere quidem dd. tribus Eccleſiis feſtum S. Joſephi celebrare,
prout hactenus factum fuit, ſed cùm majori pompa,
& ſolemnitate id permiſſum eſſe ſoli noſtræ Eccleſiæ, præ- 6
fato S. Joſepho unicè, & ſpecialiter dicatæ. II. verò, quòd
in eadem Eccleſia habeatur dicta die oratio panegyris per
Concionatorem dictæ Terræ Lutiorum, prout practicatur
in aliis Eccleſiis, in quibus tempore Quadrageſimæ celebratur
Feſtum alicujus Sancti, & ſperamus fieri voti compotes.
Quoad 1. quamvis admittant communiter DD. quamlibet
Eccleſiam habere fundatam in Jure intentionem celebrandi
feſtivitatem in die illius Sancti, cujus Altare in illa erectum
reperiatur, ex adductis per *Rot. in Averſana Manut. 16. Jun.* 7
1692. §. *Minùs cor. Card. Prial.* & moderando decretum Synodale
Epiſcopi Parmen. reſolvit *hæc S. C. in Parmen. 9. Auguſti*
1698. & 28. *Martii* 1699. quas ſequutus ſui *in Inſtit. Crim.
libr. 1. tit. 9. num. 42. Eccleſiæ tamen* (ſunt verba *Rotæ in Romana
Jur. celebr. 27. Jan. 1698. §. Nec obſtat cor. d. Em. Priolo*)
*erectæ ſub invocatione Sancti circa cultum exteriorem, major
eſt exhibenda veneratio*; Quæ punctualis authoritas habenda
eſt pro caſu legis, ex adductis *in tom. 1. par. 2. diſcep.
14. num. 77.*
Certiùs quia hoc modo præcluditur via æmulationibus,
& ſcandaloſis factionibus, quæ ab hujuſmodi externis pompis
ſemper oriri ſolent, quæque quantum fieri poteſt, nunquàm
permitti debent, ut loquendo de feſtivit. S. Antonii 8
Viennenſis, quam celebrare prætendebant Presbyteri Eccleſiæ
Luſitanorum, firmavit *Rot. in Roman. Jur. celebr. 26.
Junii* 1697 §. *Et ſanè cor. Em. Priolo*, in cujus confirmatoria
ſub die 27. Jan. 1698. ex eodem motivo evitandi ſcandala,
& æmulationes, permiſit quidem Sac. Rota eidem Eccleſiæ
celebrationem ejuſdem feſtivitatis, ſed *abſque ulla pompa, 9
& ſolemnitate, tàm externa, quàm interna, & ſtrepitu, ac ſinè
muſica, & concentu*, ex adducta congrua ratione, quod eidem
Eccleſiæ PP. S. Antonii Viennenſium, *uti erectæ ſub invocatione
ejuſdem Sancti Abbatis, circa cultum exteriorem major
erat exhibenda veneratio*, quæ ratio mirabiliter caſui noſtro
applicatur, ex quo noſtra Eccleſia unicè in honorem S. Joſephi
dicata eſt, & ſolemni ritu conſecrata fuit.
Non attenta majori antiquitate d. Eccleſiæ Parochialis,
quia iſta ſuffocatur à majori qualitate, reſultante à dedicatione
noſtræ Eccleſiæ, præcisè, & unicè in honorem S. Joſephi,
à fundamentis magnificentiſſimè extructæ, & ſolemniter
conſecratæ, ut ſequendo punctualem reſolutionem
hujus S. C. emanatæ contrà Clientem, benè probat *Card. de 10
Luc. in Miſcell. Eccleſ. diſc. 32. num. 13. & 14.* ibi: *Jus celebrandi
ſolemnitatem in ipſa die, aliquam ut potè majorem præeminentiam
redolens, ſpectare deberet ad iſtam Eccleſiam S. Nicolai,
tanquàm antiquiorem in hac ſolemnitate &c. Verùm probabilis
potiùs viſa eſt reſolutio, ob longè majorem præeminentiam,
quam habet Cathedralis ſuprà Collegiatas aliaſque Eccleſias
inferiores, idque propterea majorem antiquitatem ſoffocare debet*,
cujus caſus erat longè fortior, quia liſerat inter duas Ec- 11
cleſias, quarum neutra ſpecialiter dicata erat uni Sancto, ſed
in utraq; aderat ſimplex Cappella in honorem ejuſdem Sancti:
In noſtris autem terminis controverſia eſt inter Eccle-
ſiam, S. Joſepho præcisè, & unicè dicatam, & inter aliam, 12
in qua neque etiam adeſt particulare Altare pro eodem Sancto,
ſed ſimplex illius dimidiata effigies, nequè etiam in parte
nobiliori, ſeù medio Tabulæ picta.
Ultrà quod ex majori antiquitate celebrationis alicujus feſtivitatis
reſpectu unius Eccleſiæ, vel Altaris, nullatenùs in- 13
fertur privativa celebratio ejuſdem feſtivitatis reſpectu alterius
Eccleſiæ, vel Altaris, niſi cùm antiquitate majori concurrat
etiam privativa facultas tale feſtum celebrandi, ut
probat *Rot. dec. 481. n. 4. verſic. Pariùm par. 14. rec.* Aliàs moderniores
Eccleſiæ, quæ ut plurimùm antiquioribus ornatiores
ſunt, magiſque cultæ, abſtinere deberent à ſolemnizatione
feſtivitatum illorum Sanctor. in quorum honorem
ſunt dicatæ, quod nimis reputatur abſurdum, atquè oppoſitum
praxi omnium Eccleſiarum Urbis, & Orbis.
Minùs obſtat, quod per hujuſmodi exteriorem pompam,
& majorem ſolemnitatem noſtræ novæ Eccleſiæ diminueretur
concurſus Populi antiquiori Eccleſiæ S. Michaelis Iſta 14
ſiquidem diminutio ſuperabundanter compenſatur cùm
majori cultu, proveniente ex nova Eccleſia, ut cumulatis
con-

concordantibus probat *R. P. D. Petra in Comm. ad Conſtit.*
Apoſtolic. tom. 1. ad Conſtit. 2. Paſchaſ. 1. ſect. 1. num. 49. &
50. fol. 386.
Poterant verò omitti ea, quæ dicuntur de tranſlatione
ejuſdem feſti, ſolemnizandi per noſtram Eccleſiam alia die
infrà Octavam: Inauditum ſiquidem eſt inter tractantes de
ſacris Ritibus, quod transferatur feſtum Titularis alicujus
15 Eccleſiæ, annumeratum inter illa primæ claſſis, ut EE.
VV. notum eſt, & legitur *in Notis ad Tabellas Breviarii*
verſ. Si occurrat, & notant *Gavant. in Manual. verb. Feſti dies*
num 41. Caſtald. in Prax ſacr. Cærem. lib. 2 ſect. 5. num. 5. &
ſeqq & num. 9. ubi, quòd dies Titularis alicujus Eccleſiæ,
uti omnibus aliis ſolemnior, celebrari debet cùm omni ma-
jori pompa, & ubi commodè fieri poteſt, Eccleſiæ parietes
ornari debent auleis, ac Tribuna holoſericis, aut nobiliori-
bus cortinis, & ſi eadem Eccleſia habeat porticum, con-
16 gruum pariter erit, ut pannis ſericeis, vel auleis prout habe-
ri poterunt, exornetur; *& Bauldr. in Manual. ſacr. Cærem.*
par. 4. cap. 19. fol. mihi 290. ubi, quòd Eccleſia debere elegan-
tiſſimè parari, eo quia feſtum Titularis eſt ſolemniſſimum,
& primæ claſſis.
Ex quibus, nedùm inapplicabilis remanet reſolutio S. C.
R. *in Cuſentina 24. Aprilis* 1706. *Pon. el. m. Card. Gabriel.* ſed
potiùs retorquetur, quia in illa non fuit admiſſa privativa
17 PP. Ciſtercienſibus, quamvis ab antiquo feſtivitatem SS.
Conceptionis ſolemnizantibus, ſed conceſſa etiam Cappuc-
cinis, quamvis recenter ibidem introductis, facultas illam
ſolemnizandi. In tantùm verò fuit additum, id faciendum
eſſe cùm minori ſolemnitate, & pompa reſpectu Eccleſiæ
Cappuccinorum, quia non agebatur de feſtivitate Titularis,
juxtà terminos noſtri caſus, quæ ſolemniſſimè celebrari de-
bet, ut modò probavimus.
Et ex his videntur etiam exaudiendæ preces quoad 2. dub.
circà orationem nimirùm panegyrim, habendam à Concio-
18 natore Terræ Lutiorum in noſtra Eccleſia die S. Joſepho di-
cata, eo prorsùs modo, qui practicatur in aliis Eccleſiis San-
ctiſſimæ Annunciatæ, & S. Franciſci de Paula, quando illo-
rum feſtivitates celebrantur tempore Quadrageſimæ, Aliàs
enim ab omni congruitate videtur alienum, ut in propria,
& particulari Eccleſia celebretur ſolemnis feſtivitas alicujus
Sancti, cum interventu Magiſtratus, & Domini Loci, nec-
non magno Populi concurſu; Et in alia, in qua vix dimi-
19 diata illius conſpicitur imago in remoto, miſerabilique an-
gulo magnæ Tabulæ pictæ, ſolemnis habeatur panegyris in
honorem ejuſdem Sancti, effundendo Sermone, ubi nullus
adeſt auditus, adverſùs ea, quæ leguntur *Eccleſ.* 23. 6.

In eadem Cauſa.

DUo ſunt ſolida fundamenta, quibus innititur inſtantia
Confratrum pro affirmativa reſolutione primæ partis
1. dub. I. Quod noſtra Eccleſia unicè dicata eſt S. Joſepho;
20 II. Quod feſtum ejuſdem Sancti, tanquam Titularis, cele-
brari debet cum pompa majori, quodque transferri nullate-
nùs poſſit, juxtà reſol. hujus S. C. in *Hieraten 26. Jan.* 1692.
ad 11. dub. ubi, quòd feſtivitas Titularis cum majori pompa
neque etiam Monialibus impediri poteſt, quam refert *Mona-*
cell. in Formular. tom. 1. tit. 11. form. 21. num. 2.
Loco cathegoricè reſpondendi hujuſmodi motivis, in qui-
bus cauſæ punctum reſidet, ſe diffundit contrarius Defenſor
21 circa generalitates antiquitatis Eccleſiæ, cujus eſt Parochus
ejus Cliens, necnon circa aſſertam æmulationem Confra-
trum; Utraque verò reflexio nullam meretur animadver-
ſionem.
Non prima, fundata in antiquitate, quia iſta ſuffocatur
à dicta circumſtantia, quod noſtra Eccleſia unicè dicata eſt
S. Joſepho, nec non à qualitate Titularis, qualis eſt idem
Sanctus, ut probat *Card. de Luc. in Miſcel. Eccleſ. diſc.* 32.
22 *num.* 13. *&* 14. Aliàs, admiſſa contraria prætenſione, opor-
teret aſſerere, quod feſtivitates omnium illorum Sanctor.
quorum altaria reperiuntur in antiquis Eccleſiis, cum majo-
ri pompa celebrari deberent in eiſdem antiquis Eccleſiis, ad
excluſionem aliarum, modernarum quidem, ſed unicè di-
catarum eiſdem Sanctis, quod quantum receptis principiis
Sacrorum Rituum oppoſitum ſit, quantumque adverſetur
praxi omnium Eccleſiarum Urbis, & Orbis, de ſe patet,
eſtque nimis notorium, ac in terminis improbatum à *Rota*
citata ſæpe num. 7.
Verificaretur ulteriùs aliud inconveniens, non minùs pal-
mare, & exorbitans, quod oporteret transferre feſtum Ti-
23 tularis, quod inauditum eſt apud Tractantes de ſacris Riti-
bus, ut videre eſt apud *Gavant. in Manual. verb. Feſti dies*
num. 41. Caſtald. in Prax. ſacr. Cærem. lib. 2. ſect. 5. num.
5. & 9. & Bauldr. in Manual. ſacr. Cærem. par. 4. cap. 29.
fol. 290.
Minorem meretur animadverſionem prætenſa æmulatio;
Circa illam enim nun alia adducitur in facto probatio, quàm
ſolæ gratuitæ contrariæ aſſertiones; Fortiùs, quia ad-
verſus talem prætenſam æmulationis militant omnes Juris
regulæ, quod ſcilicèt illa, uti involvens delictum, nulla- 24
tenùs præſumatur; Quod excluditur à multiplicitate perſo-
narum, à quibus ædificata fuit noſtra Eccleſia, quia oppor-
teret aſſerere, quod 205. Confratres, qui adiutrices porre-
xerunt manus pro illiùs conſtructione, quamvis diſparis
conditionis, & qualitatis, conſpirata voluerint in Parochi
præjudicium, quod nimis improprium eſt, ex adductis *in*
meo Tract. de Livell. cap 1. §. 4. *num.* 4. Quodque demùm no- 25
ſtra Eccleſia conſtructa fuit non ſine maximis expenſis, &
congrua eidem aſſignata dote, quæ omnia talem æmulatio-
nem prorsùs excludunt ex adductis *à Card. de Luc. de Servit.*
diſc. 6. num. 10.
Ex quibus inapplicabilis remanent aliæ piæ meditationes,
fundatæ in exemplis illius, qui habet antiquum molendi-
num, in antiquis Monaſteriis, & Confratribus, quibus
permiſſum ſit impedire aliis conſtructionem novi molendi-
ni, ædificationem novorum Monaſteriorum, & erectio-
nem novæ Confraternitatis ſub eadem denominatione, eo
modo, quo poteſt Epiſcopus ſæcularibus interdicere uſum 26
veſtium Clericalium; Omnia enim iſta, & quot quot exad-
verſo allegari poſſunt ſimiles inductiones, procedunt in il-
lis terminis, in quibus cætera ſunt paria, qui non ſunt no-
ſtri, quia inter utramque Eccleſiam adeſt hæc palmaris dif-
ferentia, quod illa Parochi eſt ſub invocatione S. Michae-
lis, noſtra ſub illa S. Joſephi, quodque illa eſt parochialis,
noſtra intra fines alterius Parochialis SS. Trinitatis. Poſita 27
autem hujuſmodi diverſitate, à dd. exemplis nihil inferri
poteſt ad noſtrum caſum, vulgata *l. Papinianus ff. de*
Minor.
Nicol. in Floſcul. verb. Feſtum num. 5. & Matthæucc. in Of-
fic. Cur. Eccl. c. 21. num 6. cùm reſolutionibus Sacrar. Congr.
ab eiſdem citatis, quandò dicunt, quod moderna Eccleſia 28
debere eligere aliam diem ad celebrandum feſtum, diverſam
ab illa, qua idem feſtum celebratur ab Eccleſia antiquiori,
loquuntur in caſu, in quo, tàm antiqua, quàm nova Ec-
cleſia, ſitæ ſunt in anguſtis *Locis*, non autem in magnis Ci-
vitatibus, ſuntque ſub eadem invocatione, ut ex lectura; Et
proptereà eædem authoritates, quæ gratis exadverſo exage-
rantur, uti punctuales, habebunt locum, quandò in noſtra
Terra alia ædificabitur Eccleſia ſub invocatione S. Michae- 29
lis, ſub qua fundata fuit illa Parochi, non autem procedunt
in noſtris terminis, in quibus antiqua Eccleſia eſt ſub invoca-
tione S. Michaelis, & moderna ſub invocatione S. Joſephi,
quia in iſtis circumſtantiis major veneratio exhibenda eſt cir-
ca cultum exteriorem, & pompam Eccleſiæ, erectæ ſub in-
vocatione Sancti Titularis, non attento, quod in alia re-
periatur Imago, vel Altare ſub ejuſdem Sancti invoca-
tione.
Quod autem in his terminis loquatur etiam *Pignatel. con-*
ſul. 18. num. 3. tom. 4. oſtendunt ipſamet verba ejuſdem Au-
thoris, & clariùs docet *Genuen. in Prax. cap* 91. *num.* 8. quem
unicè ſequitur idem *Pignatel loco cit.* ibi: *Notandum, quod* 30
ſi in Cappella alicujus privatæ perſonæ eſt Imago devota &c.
non licet alteri Cappellam aliam pulchriorem cum Imagine
ejuſdem Sancti in eadem Eccleſia erigere. Non ſomniavit au-
rem *Pignatel* neque *Genuenſ.* aſſerere, quod quando in una
Eccleſia adeſt Cappella ſub Invocatione alicujus Sancti,
non liceat ſub Invocatione ejuſdem Sancti Eccleſiam di-
ſtinctam, & ſeparatam à fundamentis ædificare, atque 31
in eadem ſolemnem feſtivitatem in die Titularis cele-
brare.
Et ex his infertur pariter affirmativa reſolutio primæ par-
tis 2. dub. quia in illa Eccleſia haberi debet concio die S. Jo-
ſephi, in qua illius Feſtum cum majori pompa, ſolemnita-
te, & concurſu Populi celebratur, & contrarium præten-
dendo involveret quidem monſtruoſitatem exadverſo exa-
geratam, ſed quæ retorquetur contra Parochum. quia re- 32
vera monſtruoſum eſſet, quod Oratio panegyris S. Joſephi
haberetur in Eccleſia S. Michaelis, eo quia ibidem repe-
riatur illius dimidiata effigies in uno ex angulis particularis
Altaris, relicta Eccleſia titulari ejuſdem Sancti, in qua cum
aſſiſtentia Domini Loci, & Magiſtratus, necnon cum Po-
puli concurſu idem Feſtum celebratur.
Neque adverſantur authoritates in contrarium citatæ
ad probandum quod concio tempore Quadrageſimæ
habenda

Digitized by Google

habenda ſit in Eccleſia Parochiali, Quia id verum eſt de to-
33 to tempore Quadrageſimæ, non autem pro unica miſerabi-
li vice, unicoque die, in quo incidit feſtum alicujus Sancti
in Quadrageſima, in quo ſicuti Prædicatores, omiſſa con-
cione currenti, ſolent panegyricam Orationem in honorem
dicti Sancti habere, ità dignum, & juſtum videtur ut illa
habeatur in Eccleſia, ejus nomini unicè dicata, quod ada-
muſſim in noſtra Terra practicatur in ſolemnitatibus SS. An-
nunciatæ, & S. Franciſci de Paula, abſque eo quod aliquod
exindè illatum fuerit Parochiali præjudicium pro reliquo
tempore Quadrageſimæ.

Eſt autem vigilantium ſomnium negare, quod noſtra Ec-
cleſia erecta non ſit in honorem S. Joſephi, ſed S. Mariæ Gra-
tiarum, quod adeò falſum eſt, ut contrarium rotundis literis
34 legatur, nedùm in contrariis Scripturis ſed in ipſa etiam Re-
latione Epiſcopi, aſſerentis, illam ſolemni ritu conſecraſſe
in honorem ejuſdem Joſephi eſtque adeò notorium in Parti-
bus, ut mirum certè videatur, quòd aperta fronte magna in-
trepiditate negetur in Urbe.

Cui dedicationi, & intitulationi Eccleſiæ non ſolùm non
derogat erectio Confraternitatis ſub nomine B. V. Sponſæ
ejuſdem S. Joſephi, ſed ad noſtrum effectum mirabiliter re-
torquetur; Quia eidem Confraternitati, compoſitæ ex 300.
35 ferè Confratribus, eo tempore, quo Terra Luciorum cujuſ-
cumque ætatis, & ſexus vix explet numerum 3000 anima-
rum, omni jure videtur permittenda ſolemnizatio feſti illius
Eccleſiæ, in qua erecta reperitur, quamvè propriis ſumpti-
bus iidem Confratres extruxerunt, quod magnam, imò ma-
ximam erga eundem Sanctum devotionem comprobat.

Oppreſſus à pondere illius aureæ reflexionis, quòd feſtum
Titularis transferri non poſſit, prætendit Parochus illam
36 evitare, ſub ſuppoſito, quòd authoritates, per nos adductæ,
loquantur in terminis Eccleſiæ Titularis antiquæ, non au-
tem recentis; Quod nullam habet ſubſiſtentiam, quia via
ſolemniter celebrandi Feſtum aliquod ratione tituli, non
conſiſtit in moderna, vel antiqua fabrica Eccleſiarum, ſed
in ſola qualitate Titularis, neque Miſſalis, aut Breviarii
Rubricæ talem faciunt diſtinctionem modernarum, vel an-
tiquarum Eccleſiarum Titularium.

Eſt autem curioſa nimis contraria illa reflexio, quòd cùm
37 Feſtum S. Joſeph celebretur in Cathedrali Biſinianen. quæ,
tàm ratione antiquitatis, quàm qualitatis, dignior eſt noſtra
Eccleſia, illud ſolemnizari nullatenus debeat in Terra Lu-
ciorum; Non enim poſſumus talem criticationem congruen-
tiùs refellere, quàm illam repetendo verbis ipſis Parochi,
quæ ſunt ſequentia *Feſtum quod ſolemnizatur in Eccleſia Ca-
thedrali, ſolemnizari non debet in aliis Eccleſiis totius Diæ-
ceſis ea ratione quia Cathedralis Eccleſia, uti antiquior, &
magis qualificata, ſuffocare debet omnes alias Eccleſias totius
Diæceſis:* Si hujuſmodi reflexio facta eſſet ab aliquo ex illis
Curialiuus, qui nomen Eccleſiaſticæ militiæ non dederunt,
excuſationem mereretur, quia non præſumuntur in ſacris
38 Ritibus verſati, ſed vix excuſari poteſt in præſenti, uti con-
tenta in Scriptura, ſubſcripta à Parocho noſtræ Terræ, &
non obſcurè comprobat æmulationem præſentis litis.

Non eſt novum in arte Pictorum pingere plures imagines
in una, eademque tela, ſed Lippis, & Tonſoribus notum
eſt, quod quando ſidem Pictores plures pingunt imagines in
eadem tela, principalis dicitus illa, quæ medium occupat,
ſeu digniorem tenet locum: Cùm igitur in una ex Cappellis
39 Parochialis Eccleſiæ, dicatæ S. Mariæ Conſtantinopolita-
næ, ut dicit Epiſcopus in Relatione, imago S. Joſephi vix di-
midia conſpiciatur in angulo, non poteſt dici, quòd talis
Cappella principaliter dicata ſit in honorem S. Joſeph, ſed
40 ejuſd. B. V. Ex quo deſumitur ratio illa, quod cum minori
pompa ſolemnizandum eſt feſtum talis Sancti in loco minùs
principali depicti in aliquo altari, in concurſu feſtivitatis
ejuſdem Sancti in illa Eccleſia, quæ unicè, & principaliter
eidem Sancto dicata eſt, deſumpta ex *deciſ. Rotæ, de qua ſu-
pra num. 7* An autem hujuſmodi ratio inſulſa ſit, vel potiùs
inſulſiſſima illius impugnatio, aliis judicandum relinqui-
mus.

Admittitur exadverſo, quòd reſolutio *in Caſertina*, de qua
ſuprà *n. 26.* terminos noſtræ controverſiæ nullatenus percu-
tiat, ſed dicitur illam fuiſſe adductam in comprobationem
41 antiquitatis, & poterat addi ad Urbis ornatum, ut in ſimili
lepidè dixit *Sperell. in dec. 138. num. 57.* quem ſequuti fuimus
in noſtris Inſtitut. Crimin. lib. 4. tit. 8. num. 98. Atque contra-
ſtæ animadverſioni applicantur verba illa *S. Hieronymi epiſt.
61. ad Pammach. poſt princ. Benè ſcripſit, ſed nihil ad cauſam
facient.* Nos autem ſubjungimus quod Parochus per antiquas
ſemitas incedat, ſeù ſolitum ſervet, & ſes erit expedita.

Nihil diximus in aliis Scripturis reſpectu exempli feſtivi-
tatis S. Ignatii, quià neque etiam à remotiſſimis applicatur
noſtro caſui, ſed provocati à Parocho ad reſpondendum, di-
cimus modò, quod in Eccleſia, Nomini Jeſus dicata, meri- 42
tò ſolemniter celebratur feſtum S. Ignatii, ipſa recurrente
die, qua ad Superos evolavit; Quia ibidem religioſiſſimè
veneratur ejus Corpus: Quia in illa manſiones multæ ſunt,
in quibus moram fecit in vita: Quia agitur de feſtivitate Fun-
datoris Religionis: Quia Eccleſia unita eſt domui, in qua
habitat Generalis: Quia reperitur in illa principalis, imò 43
principaliſſima Cappella, eidem Sancto unicè dicata, cui
nulla alia ſimilis reperitur in Urbe, & forſan neque etiam in
Orbe; Quia cùm Jeſuitæ non deſumant denominationem à
proprio Fundatore, ſed à ſemper, & ubique venerando no-
mine Jeſus, in illa Eccleſia principaliter celebrari debet fe-
ſtum in die Fundatoris, quæ eidem Nomini ſpecialiter dica-
ta eſt. Quia demum unus & idem eſt Generalis, una, & ea-
dem Religio, quæ tale feſtum celebrat, idque diverſis ſacris
diebus ex propria voluntate, atque ad replicanda obſequia
proprio Fundatori, non autem ex neceſſitate aliqua, vel 44
coactè, quod videmus pariter practicari in Urbe reſpectu fe-
ſtivitatis S. Dominici ab Eccleſiis ejuſdem Religionis.

S. C. C. die 22. Februarii 1710. dubiis infraſcriptis reſpon-
dit, ut infra.

Dub. I. *An feſtum S. Joſephi ſit celebrandum in Eccleſia
Confraternitatis cum majori pompa, & exteriori ſolemnitate,* 45
ſeù potius in altera Parochia S. Michaelis Arcangeli: Affirma-
tivè quoad 1. Negativè quoad 2. partem.

II. *An Concionator quadrageſimalis debeat dicta die Feſtivi-
tatis concionari in d. Eccleſia Confraternitatis, ſeù potiùs in* 46
Eccleſia Parochiali, in caſu &c. Negativè quoad 1. partem:
Affirmativè quoad 2.

DISCEPTATIO XXIII.

Neapolit. Vic. Prioratus.

PRO

P. Dominico Sandullo Carmelita.

ARGUMENTUM.

*Quibus concurrentibus, Religioſus reintegrandus ſit ad il-
lud Officium, à quo à Superioribus Ordinis præcipitan-
tèr remotus fuit.*

PRo reintegratione Oratoris reſponſum fuit die 8. Augu-
ſti 1704. & pro confirmatione hujus juſtiſſimæ reſolutio- 1
nis ſperamus, & ſupplicamus hodiè reſponderi.

Illius enim juſtitia palpatur manibus, quia reintegrat Ora-
torem, qui contra omnia jura Mundi ex improviſo, inaudi-
ta præcipitantia, non citatus, nec auditus, de facto ſpolia-
tus fuit, & privatus munere Vicarii Prioralis, quod nedùm
legitimè ei contulerat P. Generalis anteceſſor, mediantibus 2
ſolitis Literis patentibus, ſed in ejus poſſeſſione legitimè
adepta pacificè reperiebatur.

Et quod exorbitantiam auget, abſque eo, quod ulla urge-
ret neceſſitas adeò præcipitantis ſuſpenſionis ab Officio, cum
nova procedendi methodo, aſſignandi ſcilicet Oratori ter-
minum ad ſe defendendum, poſtquam fuerat de facto priva-
tus, juxtà illa verba decreti: *Viſum eſt ſuſpendendum eſſe ip-* 3
*ſo facto præfatum Baccalaureum Sandullum &c. ac ei præci-
piendum, ut poſt dies 10. à notificatione præſentis decreti, ra-
tionem in ſcriptis reddat P. Generali & Conſilio Ordinis,
quare, quando, quomodo, & à quo facta fuerit dicti Priora-
tus proviſio:* Quem operandi modum, uti ex diametro oppo-
ſitum ipſimet lumini naturali, nedum uniformi calamo re-
probant DD. adducti *in Auguſt. Juriſpatr. ſuper reintegr. 30.
Jan. 1695. § Cæteræ*, confirmata 10. *Junii ejuſdem anni cor.
Urſin.* Sed ipſimet SS. Patres, inter quos egregiè *D. Joann.* 4
Chriſoſt. homil. 1. de Pœnit. ubi referendo celebre factum *Jo-
næ 1. 8.* ad Cœlos uſque extollit barbaros illos nautas, qui
tempore, quo in maximis reperiebantur anguſtiis, & peri-
culis, juridicum, & debitum ordinem ſervantes, illum pa-
cificè interrogarunt? *Quod opus tuum? Quæ terra tua? Quo
vadis? Quo ex populo es?* Concludendo ſuam homiliam his
verbis: *Sed, & hi nautæ, quamvis barbari, eum, qui in Judi-* 5
*ciis optimus eſt, ordinem imitantur, & id quidem tanto pavore,
tot fluctibus, tanta in ipſos circumſtante procella!*

Videamus autem quid exadverſo afferatur ad coloran-
tiam

Digitized by Google

6 dam inſignem hanc præcipitantiam, & injuſtiſſimam priva-
tionem.

Tria allegata fuerunt I. quod Literæ patentes Oratoris
7 adverſantur decretis P. Generalis Villalobos, confirmatis ab
Innoc. XI. II. Quod renunciatio Prioratus, facta à P. Ex
Provinciali ab Auria, fuerit ſuſpecta, uti facta in præjudi-
cium Provinciæ, & Provincialis. III. Quod eædem Literæ
patentes expeditæ fuerunt tempore, quo P. Generalis Barbe-
rius nullam habebat authoritatem.

Nullum tamen, vel minimam habet ſubſiſtentiam, nec
attendi mereretur in quolibet ordinario Judicio, multò mi-
8 nùs in hoc privilegiato reintegrationis, ex firmatis per *Rot.
in d. Auguſt. Juriſpatronatus ubi ſupra num.3.*

Nullam habet ſubſiſtentiam primum, quia decretum P.
Villalobos, quod eſt hujus tenoris: *Ex quampluribus pari-
ter Officiis, quod ad alia Religionis munera, ut evenire ſolet,
ſimul applicentur Regentes actuales &c. inhibemus, nè aliquod
9 Officium, etiam Prioratus, ſimul exercere valeant:* non pro-
hibet acquiſitionem Officii Prioratus à Regentibus actuali-
bus, nec illos reddit incapaces obtinendi alia Officia, ſed
ſolùm prohibet exercitium duorum Officiorum, ibi: *ſimul
exercere valeant*; ut in ſimili benè diſcurrit *Card. de Luc. de
Regal. diſc.14. num.9.* Orator autem nunquam exercuit, nec
exercere prætendit utrumque Officium, ſed poſt obtentum
Prioratum, illum ſolùm, & unicè exercuit, ſtatim dimit-
10 tendo Regentiam, quam nec etiam obtinebat in titulum,
& mediantibus ſolitis Literis patentibus, ſed vigore ſim-
plicis Epiſtolæ P. Generalis, & pro interim, nimirùm
uſque ad novam proviſionem, in principio Studiorum ca-
piendam.

Videmus hoc quotidiè practicari in beneficiis ſub eodem
tecto, vel aliàs incompatibilibus, in quibus, quia impedi-
mentum non conſiſtit in impetratione, ſeù acquiſitione, ſed
11 in ſola, & ſimultanea retentione, poteſt acquiri ſecundum,
cum hoc ſolùm, quòd per illius aſſequutionem vacet primum,
juxtà *Textus*, quos ſequuntur *Card. de Luc. de Beneſ. diſc.55.
num.20. & Rota cor. Priol. dec.54. num.2.*

Et cum effectu Offic. Regentis à P. Generali habitum fuit
pro dimiſſo, & vacante, dùm cum decreto ſuſpenſionis
Oratoris eodem contextu omnibus Studentibus fuit tranſ-
12 miſſa obedientia, ut ad proſequenda Studia accederent ad
Urbem in Conventu Traſpontinæ, ut punctualiter ſequu-
tum fuit.

Hoc autem injuſtitiam ſuſpenſionis auget, & irregularem
operandi modum pluſquam manifeſtè oſtendit; quia ad omne
13 pejus juxtà literam Conſtitutionum, & Decretorum P. Vil-
lalobos Orator debebat remanere Regens, & Lector; Ad
quod excuſandum non benè exadverſo aſſeritur, Studentes
dimiſſos fuiſſe ob Oratoris diſceſſum à Civitate Neapolis,
quia temporum combinatio contrariam reſponſionem pror-
ſus elidit. Oratori enim intimata fuit ſuſpenſio in Conventu
Neapolis ſub die 29. Maii, ipſe diſceſſit ab eadem Civitate
die 31. & Studentes vigore obedientiarum, eis ab Urbe
14 tranſmiſſarum, die immediate ſequenti, hoc eſt 1. Junii,
ut in eodem Conventu pluſquam notorium eſt; Igitur nul-
lam habet, nedùm veri, ſed nec etiam veriſimilitudinis
ſpeciem contrarius prætextus, dum impoſſibile erat in unius
diei ſpatio, quod perveniſſet ad Urbem notitia diſceſſus
Oratoris, quod Conſilium Ordinis dictam proviſionem cæ-
piſſet, quod illa ab Urbe fuiſſet Neapolim tranſmiſſa, &
quod illius vigore ſtatim Studentes iter ad Urbem versùs
arripuiſſent.

Præterea non obſtant eadem decreta P. Villalobos ex de-
fectu ejus voluntatis, quia uti Legislator noluit ſub illorum
diſpoſitione Generales comprehendere; Ad quod proban-
15 dum adducimus factum ejuſdem P. Villalobos, qui ferè im-
mediatè poſt promulgationem dicti decreti deputavit in Prio-
rem Conventus Imolenſis P. Cavinam, qui ibidem non per
modum proviſionis, ſed in titulum erat actualis Regens,
& Lector, & eadem munera per integrum ſpatium ſex an-
16 norum pacificè exercuit; Actus autem proximi intentio-
nem præcedentem optimè declarant *Gratian. diſceptat. 58.
num.25. & ſeqq. & Rot. deciſ.203. num.8. cor. Priol.*

Retorquentur verò potius, quam obſtent exempla an-
norum 1698. & 1703. in Provinciis Aragoniæ, & Caſtel-
17 læ, à Procuratore Generali adducta; Quia in dd. caſibus
Priores non fuerant deputati à P. Generali ſed à Capitulo
Provinciali, quod talem, & tantam non habebat authori-
tatem, quodque decretis P. Villalobos omni jure parere te-
nebatur.

Fortiùs quia eadem exempla erant circa electionem Prio-
rum, nos autem ſumus in debilioribus terminis Vicarii,
ſeu Pro Prioris, & pro parvo tempore intermedio uſque ad
Definitorium Proviale; Proprior autem non debet habe- 18
re omnia requiſita Prioris, ſicuti in noſtra Religione vide-
mus, inter alia, reſpectu ætatis, dum Prior debet eſſe ſal-
tem annorum 30. Vicarius verò ſat eſt, quod ſit ſimplex Sa-
cerdos; ea ratione, quia iſte dicitur Officium exercere
pro interim, & ad breve tempus, donec celebratur Capi-
tulum.

Abſque ulla prorſus difficultate, ex quo neque etiam Ora-
tor erat ſubjectus dd. decretis P. Villalobos, dum ſtuduit
Romæ in Conventu Tranſpontinæ, à cujus Studentibus 19
ex gratia SS. D. N. mediante organo hujus Sacr. Congreg.
eiſdem conceſſa, non eadem decreta, ſed Ordinis Conſti-
tutiones ſervandæ ſunt.

Minùs ſubſiſtit ſecundum contrarium aſſumptum, quod
noſtra proviſio non ſuſtineatur, uti facta in præjudicium
Provinciæ, & Provincialis, cui ad tenorem *Conſtit. Ord.
par.4 cap.20. ſub num.6.* competat facultas in his caſibus de 20
Vicario, uſque ad Capitulum Provinciale duraturum, pro-
videre, exagerando ulterius, quod P. ab Auria poterat re-
nunciationem noſtri Prioratus facere in Definitorio, con-
gregato die 13. Aprilis 1714.

Ea enim, quæ dicuntur de authoritate Provincialis, ve-
ra ſunt in caſu, quo P. Generalis aliter non provideat, ut pro-
bamus, non à dicto unius, vel alterius Doctoris, quod 21
tamen uti punctuale, etiam uti caſus legis attendum eſſet,
ex firmatis per *Rot. in deciſ. 29. num.19. par.19. rec.* Sed à tota
Religione coadunata in Capit. General. anni 1680. in decr.
95. Capitulum aut. Generale ea ſe ipſo dumtaxat vim legis
habet, uti totam Religionem præſentans, ut advertunt
Paſſer. de Stat. tom.3. quæſt 189. art.12. num.130. Tamburin. 22
*de Jur. Abbat. tom.3. diſput.1. quæſt.1. num.3. Pyrrin. de
Prælat. quæſt.10. cap.8. num.5. Euſtach. à S. Ubald. Quodlib.
Regul. quodlib.10. num 945. & Miranda in Manu. Præl. par.2.
quæſt.29. art.1. concluſ.2.*

Ultra quod, ſi admittitur exadverſo, quod id poſſit facere
re Provincialis, in neceſſariam conſequentiam dicendum 23
eſt, quod eadem facultas competat etiam P. Generali, quia
iſte (ſunt verba *Conſtit. par.2. cap.1. num.9.*) *poteſt omnia,
& ſingula in toto Ordine facere, quæ Priores, Provinciales,
& Locales in ſuis Conventibus*, ut notat etiam *Lezzat. Car-
melita lib. de var. conſult. conſult.36. num.24.*

Quod eſt adeo verum, ut poſſit etiam Generalis inſtitue-
re ipſoſmet Priores, nedum Vicarios, ut ſtatutum habemus
in noſtris *Conſtit. par.2. cap.1. num.2. de Offic. Procurat. Ge-
ner.* & quidem duraturos, non ſolum uſque ad proximum Ca- 24
pitulum, ſed etiam ad integrum triennium, ad præſcriptum
noſtr. Conſtit. in par.4. cap.19. num.3. & reſolvit hæc S.C. *in
Provincia Romandiolæ 31. Martii* 1696. in qua, referen. Em.
Carpin. reſpondit: *Licuiſſe, & licere P. Generali, eligere,* 25
& deputare Priores quos voluerit.

Atque ita ſemper in caſus contingentia practicatum fuiſſe
in noſtra Religione docemus mediantibus diverſis exem-
plis, quorum poſſent afferri Volumina, & certè mirum eſt,
quod exadverſo in controverſiam veritas hæc deducatur 26
dùm nota eſt, nedum Novitiis, ſed etiam Laicis noſtræ
Religionis.

Et quidem illa accedente congrua ratione, quia Genera-
lis ſupremam habet in Ordine poteſtatem, & ſe habet in Re-
ligione, ſicut Epiſcopus in ſua Diœceſi, ut notant *Rag. de
Reggim. Regular. centur.2. tract.2. dub.1 ta. num.2. Rodriqu.
quæſt. Regul. tom.1. quæſt.61. artic.9. Paſqual. de Contiov.* 27
*inter Epiſ. & Regul. in addit. ad qu.92. nu.8. fol. mihi 346. &
Bordon tom.3. Oper. moral. par.2. reſolut.8 num.4. & 5.* Non
mirum igitur ſi ad inſtar ejuſdem Epiſcopi in ſua Religione
omnes, & quoſcumque Prioratus, atque ſui Ordinis Officia,
liberè valet providere.

Supplicantes hìc obſervare, quod hæc omnia procedunt
reſpectu Priorum, qui vigore noſtrarum Conſtitutionum eli-
gi debent à Capitulo Provinciali, quod majorem habet au-
thoritatem, ac habeat Provincialis; Ergo ſi, hac majori
authoritate Capituli Provincialis non obſtante, poteſt P. Ge-
neralis Priores deputare, multo magis deputare poterit Vi- 28
carios, qui non à Capitulo, ſed à ſolo Provinciali eligi poſ-
ſunt, argum. *Text. in leg. Non debet ff. de Regul. Jur. & in l.
authent. Multo magis Cod. de Sacroſ. Eccleſ.* cum aliis apud
Barboſ. axiom.180. num.2.

Circa renunciationem verò noſtri Prioratus, factam
à Patre ab Auria, cùm iſte, tàm de Jure, quàm ex
Ordinis Conſtitutionibus facultatem haberet illam fa-
ciendi, tam in manibus Generalis, quam coram Defi- 29
nitorio Provinciali, neſcimus videre, quare exad-

verſo prætendatur unicè reſtringi ad dictum Definitorium ?
Utinam verò in alia ſimili renunciatione, facta die 13.
Aprilis 1704. in eodem Definitorio experientia non com-
30 probaſſet, quòd benè ſe geſſit P. ab Auria, illam faciendo
in manibus P. Generalis, quia reperiretur hodiè in Conven-
tu Averſano Prior habilis, & idoneus, neque illedeputatus
à dicto Definitorio, uti ſcandaloſus de ordine illius zelan-
tiſſimi Epiſcopi coactus fuiſſet, nedum Conventum, ſed
Diœceſim ejuſdem relinquere.
Poterant igitur eadverſo omitti ea omnia, quæ lato ca-
lamo adducta fuerant ad probandum, quod vigore *Conſtitut.*
Ord. part 4. cap. 19. num 5. & vigore etiam Capituli Genera-
lis anni 1680. facultas inſtituendi Priores, & Vicarios com-
petat Provinciali, cum ſuo Definitorio, quia, ut diximus,
31 hoc in eo dumtaxat caſu verum eſt, quo P. Generalis non
utatur ſua majori, & independenti facultate, ut ſe decla-
rant ipſæmet Conſtitutiones, ibi: *Velut ſi P. Generalis Or-*
dinis alium præſentaverit: Et idem Capitulum anni 1680.
ibi: *In Conventibus autem, in quibus per Generalem de Prio-*
re, & aliis Officialibus proviſum non fuerit, & ibi: *Niſi in*
utroque caſu per Generalem aliter proviſum non fuerit. Pro-
32 indeque facultas Provincialis, cum ſuo Definitorio, non
dicitur abſoluta, ſed conditionalis, & pendens à caſu, quo
per P. Generalem aliter non diſponatur, ſicque exercibilis
non eſt, niſi purificata dicta conditione, & conſtito, quod
Generalis non utatur Jure ſuo, per ea, quæ notant *Menoch.*
conſ. 1005 num. 84. & ſeqq. Cyriac. controv. 424. num. 4. & Rot.
dec 8. num. 51. & ſeq. apud Palm. Nep. tom 1.
Demùm nec etiam ſubſiſtit tertium aſſumptum, quod P.
Generalis noſtri Ordinis aperto Capitulo, non authorita-
33 tem, ſed ſolùm nomen Generalis retineat; Hoc enim pror-
ſus inſubſiſtens eſt, & convincitur tale ex immemorabili ob-
ſervantia diſpoſitionum, & proviſionum factarum ab omni-
bus Generalibus, aperto Capitulo, quarum multæ exhibi-
tæ fuerunt; Comprobatur hoc etiam ex Ordinis Conſtitut.
ex quibus habetur, quod ſi Generalis eſt præſens, facto
ſcrutinio, ponat ſigillum Officii cum papyro, vel Libro
Ordinis, deindè quod Definitores culpas P. Generalis au-
34 diant, illiſque auditis determinent, an ab officio ſit abſol-
vendus; Igitur antequam ſequatur abſolutio, non nomine-
tenus, ſed etiam re, & effectu eſt Generalis: Abſolutio
autem non ſit in inchoatione Capituli, quæ eſt in Vigilia
Aſcenſionis, ſed in Vigilia Pentecoſtes, immediatè antè
electionem novi Generalis, quo tempore Orator nedum ha-
bebat Literas Patentes expeditas, ſed erat etiam in pacifica
poſſeſſione ſui Officii.
Præterea ex iiſdem Conſtitutionibus habetur, quod Ge-
35 neralis noviter electus, ſtatim cenſeatur confirmatus, &
plenariam habeat authoritatem diſponendi in noſtra Religio-
ne, qua facultate uſus fuit modernus P. Generalis durante
36 adhùc Capitulo Generali. Igitur ſi apertio, ſeù duratio
Capituli Generalis non impedit, quo minùs Generalis,
noviter electus, proviſiones capiat, deque muneribus Re-
ligionis diſponat, nec etiam eadem duratio Capituli impe-
37 dire valet, quod Generalis abſolvendus non exerceat ſuas
facultates, ex quo non poteſt major, ac diverſa ratio de
uno, aut alio aſſignari, ut de ſe patet.
Ultrà quod non poteſt in mentem cordati Viri cadere, quod
ſi Generalis abſolvendus talem non haberet authoritatem,
aperto Capitulo, illam vellet exercere tempore, quo Capi-
tulum immediatè poſſet de remedio providere, vel cum ſpe-
ciali lege, vel cum derogatione eorum, quæ Generales di-
37 cto tempore fecerunt; Et tamen ex ſupra animadverſis ha-
bemus oppoſitum, ſeù inconcuſſam conſuetudinem in con-
trarium, quæ pro lege ſervanda eſt juxta *Text. in l. De quibus*
ff. de Legib. & animadverſa per *Gob. conſult. 119. num. 24. &*
ſeq. & Rot. dec 158. num 4 & 5. par. 17. rec.
Fruſtrà igitur inſiſtimus in aliis argumentis, dum habe-
mus pacificam hanc obſervantiam, modernis etiam tempo-
ribus, & in ultimis Capitulis Generalibus annorum 1695.
38 & 1698. practicatam; Obſervantia enim omnium Inter-
pretationum Regina meritò appellatur, juxta *Text. in leg.*
Si de interpretatione. & in leg. Minimè ff. de Legib. cum aliis
apud *Rot. deciſ* 300. *num. 30 par. 12. & deciſ. 206. num. 1. & 2.*
part. 15. recent.
Nec in contrarium allegari merebatur *Suarez*, loquens de
39 ſua Religione, à qua non valet argumentum ad noſtram,
vulgata *leg. Papinianus ff. de Minor.* Sicuti ex eo, quòd Ge-
nerales etiam Dominicanus, & Auguſtinianus facultatem
forſan non habent inſtituendi in eorum Religionibus Prio-
res, benè infertur, quod talem etiam facultatem non habeat
noſter Generalis; Unaquæque enim Religio ſuas habet par-
ticulares Conſtitutiones, & Leges, & ſecundum illas non
ab aliis diverſarum Religionum regulandæ ſunt proviſiones
Officialium.
Minùs ex contentioſa Juriſdictione, quam habet Genera-
le Capitulum, exadverſo decantata, examinandi Cauſas
civiles, & criminales, illaſque decidendi, ſequitur, quod 40
Generalis non poſſit uti ſua Juriſdictione ordinaria circa fa-
cultatem, et à Conſtitutionibus attributam; Et ſi aliquan-
do illa plenariè non utitur circa omnes proviſiones, tunc va-
cantes, ex hac voluntate nihil ſolidi inferri poteſt adverſus
ejus poteſtatem.
Omnia hæc dicta ſint ad materiæ ornatum, quia noſtra
proviſio obtenta fuit antequam Capitulum Generale aperire-
tur, quod ſequutum fuit die 30. Aprilis 1704. circa horam 22.
& tamen noſtræ Literæ Patentes expeditæ quidem fuerunt 41
eadem die, ſed multo antè, ut de Jure præſumendum eſt pro
actus validitate per *Text. in leg. Quoties ff. de Reb. dub. & in*
leg. Si quando ff. de Legat. 2. cum aliis apud *Barboſ. axiom. 12.*
num. 17. & ſeq. Et tio facto comprobatur ex ea circumſtantia,
quod aperto Capitulo P. Generalis, qui in illo erat præſens, 42
aliis negotiis intentus, illas expedire non poterat, ut patet
ad ſenſum.
Eſt autem curioſa reſponſio, quæ legitur in contrario Me-
moriali ibi: *Juxta regularem ordinem, proviſiones non fiunt,*
nec ſubſignantur, & expediantur à P. Generali, niſi in die,
qua diſcedit Tabellarius, & in caſu noſtro diſcedere non potuit, 43
niſi ſub die 3. Maii, quæ fuit dies Sabbathi, & non antea, Et
conſequenter, licet inſtitutio appareat facta ſub die 30. April.
præſumptio potiùs eſt in contrarium, nimirùm, quod emana-
verit in ultimo temporis momento, & fortaſſis cum antidata,
in præjudicium Provinciæ, & Provincialis; Quæ reſponſio
tam inſubſiſtens, & inſulſa videtur, ut nec etiam reſpon-
ſionem mereatur, juxta dictum *S. Athanaſii*, de quo *in In-* 44
ſtit. Crim tit. 8. num 123. Ultrà quod contrarius Defenſor de
facilè ſcire poterat à Lippis, & Tonſoribus Neapolitanis,
quod Tabellarius verſus eandem Civitatem diſcedit ab Ur-
be, etiam die Veneris.
Demùm ea, quæ gratis aſſeruntur de antidata, nullum
aliud habent fundamentum, quàm ultroneam aſſertionem
contrarii Scribentis. Cui opponimus notam integritatem,
& candorem P. Generalis Barberii EE. PP. totoque Orbi fa-
cilis notam, qui ſi, per malam hypotheſim, fuiſſet tanti ſce-
leris capax, non ſubſcripſiſſet noſtris Literis Patentibus
ipſamet die, quo aperiri debebat Capitulum, ſed per aliquos
dies antè, ut patet conſideranti.

In eadem Cauſa.

AGitur in hac Cauſa de ſumma rerum reſpectu pauperis
Religioſi Oratoris, quia agitur de illius privatione ab
eo Officio, quod legitimè ei contulerat P. Ex Generalis Bar-
berius, & in cujus poſſeſſione legitimè reperiebatur; For-
tiùs, quia privatio ſequuta fuit modo prorſus inordinato, &
improprio, dum, contra omnia principia, fuit de facto pri-
vatus, & deinde ei aſſignatus terminus ad ſe defendendum,
at notat *Card. de Luc. de Regal. diſc. 51. nu. 26.* ibi: *Tam ob di-* 45
minutionem famæ, ſeù exiſtimationis quæ reſultat ex remotio-
ne præter ſolitum, & meliùs *P. Amen. in Prax Crim. tit. 3. q 3.*
num. 94. ante fin. E converſo autem agitur de Religioſo, mo-
ribus, & literis inſignis, in juventute quidem conſtituto, ſed
ſupra juventutis ſtatum meritis ornato, neque eſt ſermo de
officio aliquo in titulum, vel duraturo ad triennium, ſed pro-
viſionaliter, & uſque ad Capitulum Provinciale, poſt pau-
cos menſes coadunandum; Applicaturque ejus reſpectu di-
cterium, *quod turpiùs ejicitur, quam non admittitur hoſpes*, 46
de quo in *tom 1. par. 2. diſcept. 53 num 53.* Unde eo magis ſpe-
ramus, & ſupplicamus reſponderi: *In deciſis & ampliùs*, non
attentis iis, quæ lato calamo exadverſo inculcantur.
Ad quem effectum ſat eſſet rogare EE. PP. ut dignentur
obſervare diverſitatem motivorum, eadverſo hodiè incul-
catorum, ab illis, quæ cauſam dederunt eidem privationi,
huic Sacr. Congreg. pro veritate, & notitia à P. Procurato- 47
re Generali expoſita; Signanter verò in decreto P. Villalo-
bus, circa quod hodiè dat manus victas contrarius Defenſor,
dum nec miſerabilis ſyllaba de eo legitur in contraria Scri-
ptura, & meritò, quia illud non prohibet, niſi exercitium
ſimultaneum alterius Officii cum Regentia, nullamque in-
ducit inhabilitatem Regentium ad alia Officia acquirenda,
aliàs eſſet iniquiſſimum, quia contineret pœnam inhabilita-
tis illorum, qui, attentis magnis laboribus, quos pro Reli-
gione actualiter ſuſtinent, præmium potiùs, & remunera-
tionem merentur.

Atten-

Google

Attentis igitur dd. novis motivis, exadverſo hodiè incul-
catis, opus eſſet diſputare aliud dubium, an ex illis privan-
dus veniat Orator, non autem poſſunt haberi in conſidera-
48 tione ad ſubſtinendam irregularem privationem. de facto
ſequutam, quia voluntas illorum Superiorum, qui votum
dederunt prod. privatione, non potuit ferri in motiva, ho-
diè adducta, eodem tempore eiſdem incognita, juxta noto-
rium axioma, de quo *Gob. conſult.* 2a t. *num.*42. *Rot. dec.*296.
49 *n.*30. *par.*17. *rec.* Sed regulanda eſt ea illis motivis, quæ cau-
ſam dederunt privationi, ut quotidiè videmus practicari in
omnibus Judicum ſententiis, quæ non ex noviter deductis,
ſed ex illatum actis juſtificari debet, juxtà animadverſa per
*Card. de Luc. de Judic. diſc.*39 *num.*27. *& ſeqq.*

Cæterùm percurrendo etiam hujuſmodi nova motiva, iſta
non minoribus laborant æquivocis, & inſubſiſtentia; Ultrò
50 enim concedimus, quod quando, propter obitum, vel aliam
cauſam vacat aliquis Prioratus, ex *noſtris Conſtit. part.*4.
*cap.*10. *§. ultimo* illius proviſio ſpectat ad Provincialem:
Sed objectum duplici reſponſione evitatur. I. quod ex *eiſdem
Conſtitut. part.*2. *cap.*2. *num.*9. habemus, *quod Prior Gene-
ralis poteſt omnia, & ſingula in toto Ordine facere, quæ Pro-
vinciales in ſuis Provinciis*, Igitur ſi Provinciales in ſuis Pro-
vinciis poſſunt eligere Vicarios Priorales, eoſdem poteſt pa-
riter eligere Generalis. II. quia Provincialium facultas, &
authoritas locum habent in noſtris terminis, quando P. Ge-
51 neralis manus deſuper non apponit, *ex Cap. Gener. anni* 1680.
ibi: *Niſi in utroque caſu per Generalem aliter proviſum non
fuerit*, quod loquitur, nedum de Priore, ſed etiam de
Vicario.

Adverſus has ſolidas reſponſiones, comprobatas etiam ab
innumeris exemplis, & ab individuali reſolutione hujus Sac.
Congreg. citata *ſupra num.*25. recurrit contrarius Deſenſor
52 ad diſtinctiones formales, aptas potius Scholis pro ingenio-
ſum exercitio, quàm majeſtati hujus Sacroſancti Conſeſſus
ad inveniendam veritatem, aſſerendo, Conſtitutiones non
dare Provincialibus facultatem providendi per verbum *poſſit*,
ſed per verbum *provideat*. Ego autem peto, quando Pro-
vincialis providet, vel tenetur providere. Habet nè, vel
non facultatem providendi? Si habet ergo iſtam habet etiam
Generalis: Ulterius peto; In illis caſibus, in quibus Con-
ſtitutiones dicunt, Provincialem aliquid poſſe, tenentur nè
providere, vel ſe abſtinere à proviſione? Si tenetur, ergò
providebit, & poſſe providere ſunt ſynonima, & conſe-
quenter d. diſtinctio eſt de vento. Si non tenetur providere,
53 eadem potentia erit de illo genere, quæ in Scholis appella-
tur *potentia poſſibilitatis*, quæ proindè eiſdem Scholis re-
mittenda eſt.

Minus differentia aliqua in Jure conſiderari poteſt, in eo,
quod dicatur: *Provincialis poteſt hoc facere &c.* & *Provin-
cialis ex ſua authoritate faciat*. Illud enim poſſumus, quod
54 Jure poſſumus, ut notat *Gratian. dec. Marcb.*13. *num* 24. oe-
que ſecunda propoſitio intelligi poteſt de modo procedendi de
facto, qui practicatus fuit cum Oratore.

Ad eludendam dictam punctualem reſolutionem hujus S.
C. de qua ſupra *num.*25. *& à num.*52. non benè reſpondetur,
illam afficere dumtaxat eandem Provinciam, pro qua ema-
55 navit. Illa enim innititur Conſtitutionibus Ordinis, ibi:
Conforme alle Conſtituzioni della ſua Religione, quæ ut eſt
notorium, non ſunt emanatæ pro una, vel altera Provincia,
nec unam tantum afficiunt, ſed totam Religionem.

Neſcimus autem videre quid commune habeat cùm præ-
ſenti inſpectione diſpoſitio Capit. Gener. anni 1660. deman-
56 dans, quod Generalis procedere debeat cùm voto Aſſiſten-
tium in caſibus, *de quibus Conſtitutiones nihil certi ſtatuunt,
& in iis, quæ ſpectant ad regimen totius Ordinis*. Non enim
eredimus, exadverſo prætendi, quod ad regimen totius Or-
dinis ſpectet Vicarii Prioris proviſionalis deputatio, dura-
tura ad breviſſimum tempus. Ultra quod noſtri Ordinis Con-
ſtitutiones, ea ſupra animadverſis, certò ſtatuunt, & com-
probant authoritatem P. Generalis; Adverſus quam nec
etiam merebantur adduci noviſſimæ Conſtitutiones, quia
hæ non habent oculos retrò, ſed ad inſtar omnium aliarum
legum comprehendunt ſolum caſus futuros, ex adductis per
Barb. axiom 136. *num.*22.

Quoad alium prætextum aperitionis noſtri Capituli Ge-
neralis, & deficientis poteſtatis in P. Generali, repetun-
tur ea, quæ latè inſubſiſtentia demonſtravimus ſup. *à num.*33.
57 quæ forſan non vidit contrarius Defenſor, aſſerens: *Ad-
mittebatur in præterita propoſitione hujuſmodi concluſio, quòd
verè, & cum effectu, facta aperitione Capituli Generalis, in
univerſum remaneat interdicta authoritas Miniſtri Generalis*.
Quando ibidem diximus, id nullam habere ſubſiſtentiam,
ibi: *Hoc enim prorſus inſubſiſtens eſt*. Niſi dicere velimus,
quod pro ſynonimis accipiat aliquid admittere, vel pro in-
ſubſiſtenti prorſus habere, ſeù affirmare, & negare. Quod 58
autem ſupra animadverſa non legerit ex eo etiam deducitur,
quòd perſiſtit adhuc in eo humore melanchonico, quod ab
Urbe ad Civitatem Neapolis non niſi die Sabbathi tranſmit-
tantur epiſtolæ.

Diximus, quod *Suar. de Legib. tom.*4. *lib.*10. *cap.*4. *ſub
num.*10 exadverſo citatus, loquitur dumtaxat de ſua Religio- 59
ne, Hodiè verò non opus habemus ad id demonſtrandum re-
currere ad contextum, dum verba illa exadverſo regiſtrata:
*Non licet Præpoſito Generali, durante Congregatione Defini-
toriali &c.* id intra evidentiæ fines conſtituunt, ex quo dicti
termini *Præpoſito Generali, & Congregatione Definitoriali*
in d. Religione propriè uſurpantur, & in uſu ſunt.

Diximus pariter, & repetimus, quod exadverſo nulla-
tenus probatur, noſtras Litteras patentes expeditas fuiſſe 60
aperto Capitulo, & omnes conjecturas, veriſimilitudines,
receptaſque Juris propoſitiones eſſe in contrarium, juxta
quas pro validitate actus, & ad evitandum delictum antida-
tæ, omnis capienda eſt interpretatio.

Quibus non benè opponitur animoſa atteſtatio Fr. Joſephi
Britti, Adverſus ſiquidem facilitatem obtinendi ſimiles at-
teſtationes, ſat eſſet obſervare, quod lis eſt inter pauperem,
exterumque Religioſum, & Conſilium Ordinis, compoſi- 61
tum ab omnibus Superioribus majoribus Cæterùm ego li-
benter peterem à dict. epiſtolarum porritore, quiſnam ei re-
velavit, quod epiſtola P. ab Auria, in qua dimittebat Prio-
ratum, continebatur inter illas, quas conſignavit P. Ex Ge-
nerali Barberio *il Mercordì la ſera verſo l'Ave Maria, cioè
verſo le 24. hore?* (mira certè memoriæ felicitas!) quando
forſan Capitulum, nec etiam erat completum; Ulterius,
quis revelavit, quod eadem Epiſtola tranſmiſſa non fuerit
alteri Religioſo Amico, ex iot, qui tunc temporis reperie- 62
bantur in Urbe, occaſione Capituli Generalis, ab eoque
conſignata P. Ex Generali Barberio? Et demum, non nè
potuit eadem Epiſtola tranſmitti per Mare occaſione acceſſus
ad Urbem aliorum Religioſorum pro Capitulo, quod non eſt
novum, neque inauditum, ſed quotidiè practicatur; Ego-
que poſſum eſſe teſtis de facto proprio. Nun mirum igitur,
ſi hodiè coram hoc ſapientiſſimo Senatu omnibus modis præ-
tendatur ſubſtineri privatio, nimis læſiva exiſtimationis,
& bonæ famæ Religioſi ſubditi, ſi nec etiam parcitur bene- 63
meritis, & famoſis Superioribus Generalibus.

Die 8. Aug. 1704. propoſita Cauſa per Card. Gabriellium,
reſcriptum fuit: *Pro reintegratione* Repropoſita verò die 5. 64
Septembr. ejuſdem anni, *Confirmata fuit prior reſolutio*,
cum addito, *ut Cauſa amplius non proponatur*, vide *Tom.*3.
*part.*1. *diſcept.*4.

DISCEPTATIO XXIV.

Rom. & Florent. Profeſſionis.

Loco Argumenti.

*Subnectitur dubium, pro Veritate diſcuſſum de mandato
Sacr. Congreg. Epiſcoporum: An Uxor notoriè adulte-
ra, cum ſolo conſenſu Viri poſſit Religionem ingredi,
ibique profeſſionem emittere, etiamſi nulla præceſſerit
Judicis ſententia ſuper divortio.*

DE mandato Sacræ Congregationis Epiſcoporum, mihi
benignè injuncto à Cardinali S. Clementis Ponente, pro 1
veritate quæritur ut ſupra.

Crederem autem, eundem conſenſum non ſufficere, ſed
ulterius requiri ſaltem votum continentiæ in Viro, vel quod
præcedat ſententia ſuper divortio, juxtà concordem ſenſum 2
hujus S. C. & alterius S. C. Tridentini in reſolutionib. relatis
*à Nicol. in Floſ. Verb. Conjug. nu.*7. *& Verb. Convertitæ nu* 5.
& à Pignat. conſult 42. *num.*3. *&* 4. *tom.*3. & ſignanter reſpe-
ctu hujus S.C. *in Antonitana* 10. *Junii* 1603. *& in Mediolanen.* 3
18. *Auguſti* 1634. *&* 3. *Februar.* 1640. *& in Urbinaten.* 1 *Se-
ptembr.* 1642. *& in Tudertina* 13. *Junii &* 7. *Septembr. ejuſ-* 4
dem anni 1642. *& in Bononien.* 18. *April.* 1643. *& in alia Bo-
nonien.* 25. *Auguſti* 1656. *& in Florentina* 30 *Auguſti* 1686.
Et reſpectu Sacr. Congr. C. in reſolutione, per viam Legis 5
emanatæ ann. 1616. quam ſervandam eſſe mandavit in *Ro-
mana* 26. *Aprilis* 1653. ut in *Lib.*19. *Decr. fol.*442. ibi: *Sacr.*

Congregatio cenſuit, permittenti poſſe, ut Oratrix ingrediatur Monaſterium Convertitarum, & in eo profeſſionem emittat, de conſenſu tamen Mariti, prævio Voto continentiæ, donec Oratrix vixerit, necnon prævia ſententia Judicis Eccleſiaſtici ſuper divortio ex cauſa adulterii ejuſdem Victoriæ. In qua notorietas adulteriorum erat evidens, ex quo agebatur de Mu-
6 liere, quæ ut legitur in ſerie Facti: *Eſſendo ſtata nel principio del ſuo matrimonio abbandonata dal marito, fù neceſſitata*
7 *ai proſtituirſi, & in queſto ſtato, è perſeverata quattro anni:* & in *Mantuana, ſeu Veronen. Profeſſionis 25. Januarii 1698. Lib 48. Decr. fol.*29. in qua poſt integrum ſeptennium, quo Uxor in Monaſterio permanſerat vigore profeſſionis in ibi emiſſæ cum ſolo conſenſu mariti, S.C. eidem marito, illam repetenti, aſſenſum præſtitit, mediante conceſſione reſtitu-
8 tionis in integrum, attento lapſu quinquennii à die emiſſæ profeſſionis; *Et in Mediolanen. Profeſſionis 30. Maii 1699. Lib.49. Decr. fol* 213. in qua S.C. demandavit, tranſmitti acta aſſerti divortii à Judice demandati, & à Viro per ſolemne Inſtrumentum ratificati.

Ratio autem aſſignatur *in Can. Agathoſa 27. quæſt.2. & in cap. Ad apoſtolicam de Converſ. Conjugat.* quia ſcilicet cùm Vir, & Uxor per copulam conjugalem effecti ſint una caro,
9 non poteſt una pars in Religione ad Dominum converti, & altera in ſæculo remanere, quam adducunt communiter *Repetentes* in citatis Juribus.

Non attenta aliquorum Doctorum ſententia, in his circumſtantiis notorii adulterii unius ex Conjugibus, opinan-
10 tium, poſſe nocentem Conjugem ex ſolo conſenſu alterius Conjugis innocentis profeſſionem emittere, quos citant *Gonzal. in cap. Veniens num 4. verſic. Quid ſi dubites de Converſ. Conjugat. Sanchez de Matrim. lib.*10. *diſp.*10. *num.*15. *Fillit. Oper. Moral. tom.*1. *tract.*10. *de Matrim. par.*2. *cap.*10. *num.* 386. *& ſeqq. Bonacin. Oper. moral. tom.*1. *tit. de Matrimon. quæſt.4. tit. de Iis, quæ pertin. ad uſum Matrim. punct 5. num.23. & Gratian. diſcept.*102. *num.*25. Præcipuè, attenta antiquiſſima conſuetudine, vigente in Monaſteriis Convertitarum Urbis, & Florentiæ, in quibus mihi in facto ſupponitur, quod de præterito innumeræ Mulieres receptæ fuerint, & de præſenti multæ aliæ reperiantur Religioſæ, habentes in ſæculo Viros, de quorum conſenſu profeſſionem
11 emiſerunt, circa quam adducuntur Relatio Archiepiſcopi Florentini, & atteſtationes omnium Convertitarum Urbis.

Quo enim ad opinionem Doctorum, major pars eorundem loquitur cum ſuppoſito, quod præceſſerit ſententia ſuper divortio; Alii verò indiſtinctè, & indigeſtè ſequentes contrariam opinionem, in conflictu reſolutionum Sacrar. Con-
12 gregationum, ſupra allegatarum, nullatenus merentur attendi ex animadverſis ſupra *diſcept.*21. *num* 176. Et in ſimili de Sacræ Rotæ deciſionibus advertitur in *deciſ.*112. *num.*25. *par.*17. *rec.*

Præcipuè, quia non ſubſiſtit unica ratio, in qua iidem Doctores fundantur, quod ſcilicet adulterium notorium
13 eundem operetur effectum, ac ſententia Judicis ſuper divortio ex motivo ejuſdem adulterii, juxtà notas concluſiones, quòd etiam ad pœnarum irrogationem in delictis notoriis
14 non requirantur aliquæ judiciales ſolemnitates; Hoc enim, quidquid ſit in aliis materiis, & delictis, nullatenùs verum eſt in noſtris terminis, adverſaturque literali Textui *in cap. Porrò de Divort.* ubi requiritur Judicis ſententia ſuper divortio, non attento, quod illius cauſa eſſet publica, & notu-
15 ria, & bonam adducit rationem ibidem *Gloſſ. verb. Separari*, quia ſententia divortii pœna eſt, & hæc non eſt inferenda niſi per Judicem, & *Marchant. in Tribun. Sacram. tom.*3. *de Matrimon. tractat.*1. *tit.*12. *quæſt* 4. *reſol.*2. *in fine fol. mihi*
16 407. ubi neceſſitatem ſententiæ Judicis, in hoc circumſtantiis fundat, tam in cognitione cauſæ omninò neceſſariæ, quàm ad tollendum ſcandalum, quod ex publica ſeparatione Conjugum, propria authoritate facta, oriri poſſet.

Cui duæ aliæ addi poſſunt, prima, quia adulteria, quantumvis notoria, non important formaliter divortium, ſed
17 ſolùm, Conjuge volente, & illa allegante, & probante, præbent Judici juſtam cauſam concedendi divortium juxta *Textus in can. Præcipit. 32. quæſt.5. & in cap. Significaſti cap. Ex literis, & cap. Gaudemus de Divort.* cum aliis apud *Averſ. de Matrim. tit. de Divort. quæſt.23. ſect.1. per totam, & Rot. in deciſ.337. num.1. par.12. recent. & in Barchinonen. Divortii 14. Aprilis 1679. § Cum enim cor. Vicecomite.* Et ſi ad-
18 mitteretur contrarium, Conjux in his circumſtantiis eſſet Judex, & Actor, ſibique jus diceret in Cauſa propria, contra integrum *titul. Ne quis in ſua Cauſ. judic.* & in noſtris terminis *Donat. Rer. Regular. tom.2. tract.3. de Qualit. reti-*

piend. quæſt.17. num.3. ibi: *Maritus non proprio judicio, ſed lata ſententia debet quoad thorum, & cohabitationem Uxorem dimittere &c. & hoc ideò, quia in Cauſa propria nemo debet eſſe Actor, & Judex.*

Secunda, quia, quando præceſſit Judicis ſententia ſuper
divortio, & Conjux nocens monaſterium intravit, tunc poſt 19
biennium, quod ſecundum antiqua Jura concedebatur Conjugi innocenti ad deliberandum, an vellet Conjugem repetere, & poſt annum, quod juxtà diſpoſitionem *Sacr. Concil. Trident. in ſeſſ.25. de Regular. cap.15.* ad profeſſionem emittendam ſufficit, idem Conjux nocens remanet liber ab obligationibus matrimonii, & quoad thorum, & quoad habitationem, itaut non poſſit amplius cogi ad præſtanda obſequia matrimonialia alteri Conjugi, qui intra dictum tempus
noluit illum repetere; *Et* proindè poſt dictum tempus non 20
eſt ampliùs in poteſtate ejuſdem Conjugis innocentis, nocentem Conjugem ad ſe vocare, & ad ſecum cohabitandum adſtringere: Non ſic autem, quando talis ſententia ſuper divortio non præceſſit, quia tunc ſemper, & quandocum-
que eſt in facultate ejuſdem Conjugis innocentis, licèt profeſ- 21
ſioni aſſentientis, nocentem Conjugem repetere, quotiès ipſe non mutavit ſtatum, vel per ingreſſum in Religionem, vel, ſemoto periculo incontinentiæ, per ſuſceptionem ſacrorum Ordinum, juxta reſolutionem Sacr. Congregat. *in Januen. 1. Septembr. 1690. Ponente Card. Caraffa*, relatam à *Bertach. vot. deciſ. 245. num. 7.* Vel ſaltem caſtitatis votum non emiſit, ut advertunt *Gonzal. in cap. Quidam intravit*
ſub num 5. verſic. Unde cognoſcitur de Converſ. Conjugat. ibi: 22
Hoc autem tertio caſu per profeſſionem Religionis obligatur, licèt poſſit repeti, revocarique à Conjuge, in ſæculo remanente dict. cap. Ex parte 9. hoc titul. Repeti tamen poteſt ab ipſo, etſi conſenſum profeſſioni præſtiterit ex cap. Veniens 16. hoc tit. quia, niſi alia requiſita interceſſerint, Conjux conſenſum præſtando non ſibi præjudicat &c. egregiè deindè advertendo, quod in hunc ſenſum intelligendus ſit *Canon. Agathoſa 27.*
quæſt.2. in quo mulieri ſuum Virum ad Religionem conver- 23
ſum repetenti, duo opponuntur, & quod cum ejus voluntate profeſſionem emiſerat, & quod ipſa ſe mutare promiſerat, affirmando copulativè concurrere debere dictas duas
conditiones, conſenſum ſcilicet Conjugis, & promiſſionem 24
caſtitatis, ut repetitio denegetur, & *Gratian. diſcept.*102. *num.*16. *&* 27. & practicavit Sacr. Congregat. Concil. in ſæpè citata *Mantuana, ſeu Veronen. Profeſſionis 25. Januarii 1698.*

Dixi *Caſtitatis votum non emiſit*, quia hoc concurrente, nedùm licitum non eſt Viro Uxorem cum ſuo conſenſu pro-
feſſam repetere, ſed quatenus id de facto attentet, puniri 25
poteſt, tam ipſe, quàm Uxor, ut contra Mariam Magdalenam de Spiombis, ſeù Sororem Mariam Candidam Rotam, Monialem in monaſterio Convertitarum Florentiæ, & Petrum Antonium Ghirardellium ejus Virum, reſolutum à Congr. Criminali Eminentiſſimi Urbis Vicarii die 27. Martii 1693. refert *Raynald Obſer. Crim. ad cap.22. ſupplet. 3. num.23. & pluribus ſeqq.*

Nec dicatur, quod etiam poſt ſententiam divortii matri-
monii vinculum adhùc duret uſque ad mortem naturalem; 26
Quia, ut benè obſervant *Fagnan. in cap Ex literis num.21. & ſeqq. de Divort. & Perez. de Matrimon. diſput.38. ſect 4. num.1.* Id verum eſt quoad vinculum matrimonii, non autem quoad illius obligationes. & licèt titulus Viri, vel Uxo-
ris remaneat, nullum tamen Jus ſæculi, & quoad tempora- 27
lia ſupereſt; Indeque benè infert *Perez*, ubi ſupra, vinculum matrimonii, & vinculum profeſſionis religioſæ in his caſibus formaliter non repugnare, nam matrimonii vinculum non diſſolvitur, ſed quaſi ligatur, & impeditur quoad uſum per vinculum profeſſionis, eis ſuperadditum, ſolùmque ma-
net quoad hunc effectum, ut neuter Conjugum poſſit aliud 28
matrimonium contrahere, quod vinculo profeſſionis nullatenùs repugnat.

In univerſum verò pro faciliori præmiſſorum applicatione non videtur ommittendum, quod pro malè nuptis inhone-
ſtè viventibus reperiuntur propria Conſervatoria, quodquè 29
ſimilia Convertitarum monaſteria inſtituta fuerunt pro Mulieribus ſolutis, non autem matrimonio copulatis, ut de illo ad Viam Curſus in Urbe patet ex *Conſtitut.39. §.1. in fi-*
ne Leonis X. ibi: *Ac animarum ſaluti earundem mulierum,* 30
Curialium nuncupatarum, & aliàs inhoneſtè, & extrà matrimonii clauſtra degentium, non parùm conſuletur: Et generaliter pro eodem, & aliis ſimilibus Monaſteriis facit concluſio, quod tolerantia inhoneſtarum Mulierum ad hoc, ut in diſcrimen non vocetur pudicitia Virginum, & ho-
neſtarum Matronarum, non ſe extendit ad meretrices 31
nuptas,

Digitized by Google

nuptas, quos ſi Superiores ſcienter tolerent, mortaliter pec-
care, non obſtante quacumque conſuetudine, quæ potiùs
dicenda eſt corruptela, probant *Clar. in § Adulterium nu.7.*
in fine, *Navarr. in Manual. cap.17. num.195. S. Antonin.*
par.3. tit.3.cap.4. § 5. Gregor. Tholoſan. Syntagmat. Jur. Ci-
vil.par.2. lib.10 cap.2. num.14. & ſeqq. Sabell. in Prax. uni-
32 *verſal. §. Meretrici num.55. Panimoll. dec.24. num.20. & ſeqq.*
& Raynald. Obſervat. Crimin. cap.28. §.2. num 28. ubi, quod
ita conſultus pro veritate reſpondit Pater Coſmus de Pazzis
Societatis Jeſu, cum concordantibus, allegatis *in meis Inſt.*
Crimin. lib.2. tit.7. num.57.

Quo verò ad aſſertam conſuetudinem obſervo, quod in
33 atteſtatione, mihi exhibita, & in Relatione Archiepiſcopi
Florentini, non excluditur ſententia Judicis ſuper divortiis
illarum mulierum, quæ de præterito in monaſteriis Conver-
titarum Urbis, & Florentiæ profeſſionem emiſerunt cum
conſenſu Virorum, & de præſenti in numero duodecim in
eodem monaſterio Urbis reperiuntur, viventibus pariter
34 propriis Viris; Minuſque excluditur Votum Caſtitatis in
iiſdem Viris in ſæculo remanentibus, ſed potiùs ex caſu
Convertitæ Florentinæ, diſputato dicto anno 1693. in Cu-
ria Criminali Eminentiſſimi Urbis Vicarii, in quo concur-
rebat d. Votum, habetur præſumptio contraria; Undè,
mediante illa benigna interpretatione, quam in ſimilibus
caſibus proponit *Tent. in cap. Cum tu de Teſtib.* dicendum eſt,
ipſas profeſſiones emiſiſſe quidem cum conſenſu Virorum,
ſed, vel prævia Judicis ſententia ſuper divortiis, vel con-
35 currente Voto caſtitatis in Viris, in quibus caſibus nullum
remanet dubium, circa validitatem, & ſubſiſtentiam talium
profeſſionum, ex ſupra allegatis.

Nec idem conſenſus in his circunſtantiis remanet ſuper-
36 fluus, quia, ut poſt antiquiores, quos citat, & ſequitur,
benè advertit *Gavard. in Theolog. exantiquat. tom.6. de Sa-*
cram. tit. de Matrim. quæſt.3. art.10. ſub num.4. Conjux no-
cens etiam poſt divortium à Judice determinatum, non po-
teſt invito Conjuge innocente Religionem ingredi, ea con-
37 vincenti ratione, quia ſententia divortii lata dicitur in favo-
rem innocentis, ut ſi velit cohabitare ſit in ejus arbitrio, &
propterea ſemper nocens Conjux in his caſibus tenetur con-
ſenſum obtinere ab innocente, ad differentiam alterius ca-
ſus, quando innocens Religionem ingredi velit, qui poſt
ſententiam divortii, etiam invito, & inconſulto Conjuge
nocente, id poteſt ad praxim reducere, ex adductis per *San-*
chez de Matr. lib.10. diſp.10. num.3. ſeq. & n.12. & 13. & Do-
nat. Rer. Regul. tom.2. tract 3. de Qualit. recipiend. qu.17. n.5.

In omnem verò caſum eidem conſuetudini opponi poſſent
verba illa *D. Auguſtin. de Unic. Baptiſm. lib.2. Nemo conſue-*
38 *tudinem rationi, & veritati præponat, quia conſuetudinem*
ratio, & veritas ſemper excludit: Et alia *D. Gregorii in*
epiſt. ad Guillimundum Epiſc. Averſanum, ibi: *Si conſuetu-*
dinem fortaſſis opponas, advertendum eſt, quod Dominus di-
cit: Ego ſum via, veritas, & vita, non dixit: Ego ſum
conſuetudo ſed veritas, & certè quælibet conſuetudo, quan-
39 *tumvis vulgata, veritati omninò eſt poſtponenda, & uſus,*
qui veritati eſt contrarius, eſt abolendus, de quibus *in Tom.1.*
par.2. diſcept.21. num.71. quibus addo *Rotam in Tarraconen.*
Præcedentiæ 28. Jan. 1697. §. Non obſtat cor. Card. Caprar.
Et in individuo hanc conſuetudinem nullatenùs admiſit S.
C. C. *in Mediolanen. Profeſſionis 30. Maii 1699.* reſcribendo,
quod tranſmitterentur acta divortii, licèt admiſſio ejuſdem
conſuetudinis ſupponeretur ſemper practicata ab omnibus
Archiepiſcopis, ut legitur in Folio, ubi regiſtratur Rela-
tio, ſeù Votum Vicarii Capitularis, pro Informatione re-
quiſiti, ibi: *Ciò fù ſempre per l'addietro pratticato dalli An-*
teceſſori, e Predeceſſori, per ovviare à gravi ſcandali, & of-
feſe di Dio, per ſoſtenere d. Monaſterio.

Adverrendo in ſpecie pru ejuſdem conſuetudinis inſubſi-
ſtentia, quod hæc S. C. & alia S. C. Tridentini ſemper re-
40 ſcripſerunt pro nullitate profeſſionum in his circumſtantiis,
quando ſimiles caſus in iiſdem propoſiti fuerunt, & quidem
ex ſupra animadverſis, nedum tam antiquis, quàm moder-
nis temporibus, ſed etiam eo ipſo tempore, quo ſupponun-
41 tur emiſſæ profeſſiones, indicatæ in dicta atteſtatione, &
conſequenter deficeret etiam Superiorum tolerantia, quæ
omninò requiritur ad conſuetudinis ſubſiſtentiam, licèt nec
etiam ſufficeret, quando ut in præſenti verificatur, juſtitia
conſuetudini non aſſiſtit, juxta *Tent. in cap. Cum jamdudum*
42 *de Præbend.* ibi: *Multa per patientiam tolerantur, quæ ſi de-*
ducta fuerint in Judicium, exigente juſtitia non debent tole-
rari: quem ſequuntur citati *in Inſtit. Crimin. lib.1. tit.10.*
§ 4. num. finali, & ſignanter *Rot. in deciſ.418. num 13. & 14.*
par.18. rec. ubi ſequendo punctualem *Gloſſ. in dict. cap. Cum*
jamdudum Verb. Per patientiam de Præben. advertit, per
talem patientiam non induci aliquam diſpenſationem.

Die 16. Februarii 1704. propoſito d. dubio in S. C. E. per
Card. S. Clementis, eadem S. C. noluit illud generaliter de- 43
finire, ſed attentis particularibus circumſtantiis dicti caſus
reſpectu mulierum Romanæ, & Florentinæ, reſpondit:
In caſu, de quo agitur, poſſe permitti.

DISCEPTATIO XXV.

Friſingen. Reſtit. in integrum.

PRO

R. P. Jo: Baptiſta de Lerchenfeld.

ARGUMENTUM.

Profeſſionem emittens in aliqua Religione cum illo defectu, vel macula, propter quam Conſtitutiones mandant, laborantes dicto defectu non eſſe admittendos ad profeſſionem, an detecto eodem defectu poſt quinquennium, indigeant gratia reſtitutionis in integrum pro annullanda profeſſione, vel potiùs poſſint ſtatim à Religione dimitti a Superioribus Regularibus, nulla ſervata juridica ſolemnitate.

IN Conſtitutionibus Clericorum Regularium Theatino-
rum, per Sedem Apoſtolicam in forma ſpecifica confir-
matis, & ultimo loco etiam Clem. X. novæ, & ſpecificæ con- 1
firmationis robore munitis, ut videre eſt in illis, in Urbe im-
preſſis anno 1676. *fol.157. & ſeqq.* ſancitum eſt, ut qui in Re-
gionibus extra Italiam admitti poſtulaverint, non recipian-
tur omnino, niſi priùs legitimè probaverint, ſe deſcendere 4.
Aſcendentium gradu per lineam, tam paternam, quàm ma-
ternam ex probatis Catholicis, & antiquioribus Chriſtianis,
non autem ex novis, adimendo Superioribus quamcumque
facultatem tales cum hujuſmodi qualitatibus admittendi, &
ex nunc pro tunc denegando ex parte Religionis omnem aſ-
ſenſum, & conſenſum, quatenus unquam, nedum incuria 2
id factum eſſe conſtiterit, ita ut cum dolo, fraude, & malitia,
ſed etiam inſcitia, itaut eum dd. qualitatibus admiſſus, &
receptus, tanquam nulliter profeſſus, à Religione protinùs
ejici poſſit; Id limitando dumtaxat in ſolo caſu, quo ob pe-
culiarem, & magni momenti cauſam à P. Generali, & Con-
ſultoribus cum aliquo diſpenſetur, ſtrictiſſimè injungendo,
quod omnia hæc in prima habitus ſuſceptione cuicumque
Novitio debeant notificari.

Pro hujus ſanctionis inviolabili obſervantia providè inſti-
tutus fuit peculiaris ritus, tàm in ſuſceptione habitus, quàm
in profeſſionis emiſſione, inter alia talem apertum Religio-
nis diſſenſum explicitè proteſtandi, ut ex Rituali, in Urbe 3
impreſſo anno 1655. *fol.166.*

Admiſſus fuit de menſe Junii 1675. ad ſuſceptionem habi-
tus in noſtra Religione in Domu Monachii in Bavaria P. Jo:
Baptiſta de Lerchenſeld, tunc temporis annorum 15. ibique
ſequenti anno 1676. profeſſionem emiſit, ſervatu ad unguem 4
eodem ritu, abſque eo quod, nec antea, nec unquam poſtea ul-
la acceſſerit P. Generalis diſpenſatio circa deſcendentiam à
parentibus acatholicis, imò abſq; eo, quod illa potuerit acce-
dere, eo quia prorſus ignorabatur, ut, perquiſito Archivio
Domus Monachii, teſtantur Seniores Patres ejuſdem, & re-
volutis omnibus Religionis Codicibus, in quibus tales di-
ſpenſationes ſolent regiſtrari, teſtatur P. Secretarius Gene-
ralis noſtræ Religionis.

Pervenit noviſſimè ad aures ejuſdem P. Jo: Baptiſtæ notitia
ipſius deſcendentiæ ab Antenatis intra 4. gradum hæreſi Lu-
therana infectis, ex qua natus apparet anno 1660. ex Maria He- 5
lena Neker, quæ anno 1635. matrimonio juncta fuit cum Geor-
gio Conrado de Lerchenfeld cujus Hæ: ejus Genitricis Pater
fuit Gulielmus de Necker, qui licèt inter Lutheri errores ge-
nitus, & enutritus, ad Orthodoxam tamen Fidem, prævia
abjuratione de anno 1600. reverſus, in ea conſtantiſſimè obijt,
ſed Octavianus He: avus & P. Jo: Baptiſtæ proavus, unà cum
eorum Anteceſſoribus in eadem Secta vixerunt, & mortui
ſunt, ut apparet ex teſtium depoſitionibus, in publica for-
ma exhibitis in Secretaria, ex arbore deſcendentiæ eorun- 6
dem, & ex quadam antiqua Scriptura, ab Archivio Caſtri
Spilbergh extracta.

Statim proindè recurſum habuit ad SS. D. N. mediante

Sacr. Pœnitentiariæ organo, enixè petendo Breve faculta-
7 tivum exeundi à Religione, precibus tamen ejuſdem ad P.
Procuratorem Generalem tranſmiſſis pro Informatione, &
Voto iſte approbando omnia, Summo Pontifici expoſita,
& referendo, ita aliàs practicatum in Germania cum diver-
ſis Religioſis, vigore noſtrarum Conſtitutionum, pro peti-
ta gratia inclinavit.

Loco Sacræ Pœnitentiariæ remiſſa fuit à SS. inſtantia Se-
8 cretario S.C.C. ad hoc, ut auditis tribus dumtaxat ex EE.
PP. nempe Panciatico Præfecto, Coloredo, & S. Clemen-
tis, quid juxtà eorundem ſenſum conſulendum eſſet; de-
cerneret; Coram quibus diſcuſſo dubio ſub die 9. Septembr.
1702. prodiit reſcriptum: *Inſtet pro reſtitutione in integrum coram C.C.*

Parendo igitur hujuſmodi reſcripto, & ſervatis ſervandis
9 citato Procuratore Generali Clericorum Regularium Thea-
tinorum, hodiè ſupplicamus dubio: *An ſit locus eidem reſti-
tutioni in integrum*, affirmativè reſponderi.

Ad quem effectum, ſi ſufficeret ſola dubietas probationum
expreſſæ profeſſionis, ex animadverſis per *Roderic. in Com-
pend. quæſt. Regular. reſolut.* 101. *num.* 71. *Cyriac. controv.* 37.
10 *num.* 37. *Novar. in Lucen. Regular. verb. Profeſſio num.* 21.
Barboſ. ad Concil. ſeſſ. 25. *de Regular. cap.* 19. *num.* 10. & *Rot.
cor. Arguell. dec.* 23. *num* 17. & *ſeqq.* & reſolvit hæc S.C. in
Burgen. 22 *Maii*, & *Aaicion.* 21. *Junii* 1631. *in Lib.* 14. *De-
cret. fol.* 444. & *fol.* 448. Multò magis ſuperabundare videtur
ejuſdem profeſſionis nullitas, & quidem evidens, & mani-
feſta, attenta clara, & literali diſpoſitione noſtrarum Con-
ſtitutionum, ſub eadem nullitatis pœna prohibentium quam-
11 libet admiſſionem ad profeſſionem Exterorum extra Italiam,
qui intra 4. Aſcendentium gradum ex probatis Catholicis
orti non fuerint, ut contingit in præſenti, in quo ex authen-
ticis documentis, in Secretaria exhibitis, talis qualitas ve-
rificatur in Recurrente ex parte lineæ maternæ, tam reſpe-
ctu Octaviani Necker ejus Proavi, quam reſpectu Gugliel-
mi Necker Avi.

De hujuſmodi autem Conſtitutionum validitate dubitari
non poteſt, attenta præcipuè illarum confirmatione, à Se-
de Apoſtolica in forma ſpecifica obtenta, quæ operatur, ut
perindè habeantur, ac ſi ab eadem S. Sede emanaſſent, ju-
12 xtà *Gloſſ. in cap. Si Apoſtolicæ verb. Confirmamus de Præbend.
in* 6. quam ſequuntur *Gozzadin. conſ.* 62. *num.* 15. *Ruin. conſ.* 31.
num. 5. *lib.* 1. *Graſſ. de Effect. Cleric. effect.* 11. *num.* 156. & *Rot.
deciſ.* 763. *num.* 5. *cor. Coccin.* Et in præciſis terminis confirma-
tionis ſpecificæ ſimilium Conſtitutionum Carmelitarum Di-
ſcalceatorum, obſervat *Card. de Luc. de Regular. diſc.* 42.
num 13. & 14. Et in terminis ſimilium Conſtitutionum Cap-
puccinorum, & Eremitarum Diſcalceatorum S. Auguſti-
13 ni, *Dian. Oper. Moral. tom.* 7. *tit. de Dub. Regul. reſol.* 79.
num 3. Et in terminis ſimilium Conſtitutionum Societatis
Jeſu, idem *Card. de Luc. de Regular. diſc.* 43. *num.* 4. *in fine*;
14 Et in terminis ſimilium Conſtitutionum PP. Minimorum
Rot. cor. Ubald. dec. 394. *num.* 1. & *per tot.*

Minùſque dubitari poteſt de illarum vigore, & efficacia
inducendi profeſſionis nullitatem, quia cùm eadem profeſſio
ſit contractus ultrò citroque obligatorius, ad illius perfectio-
nem requiritur mutuus conſenſus contrahentium, Religio-
15 nis ſcilicet, & Novitii, ex generaliter adductis per *Novar.
in Summ. Bull. comment.* 100. *num* 3. & *ſeqq.* Quoties autem
Religio ſe expreſsè declaret, nolle admittere ad profeſſio-
nem eundem Novitium; carentem aliqua qualitate, talis con-
16 tractus ex defectu conſenſus unius ex Contrahentibus claudi-
cat, & remanet ipſo jure nullus, & invalidus, ut in indi-
vidualibus terminis noſtrarum Conſtitutionum in illarum
Comment. obſervat *Peregrin. quæſt.* 2. *cap.* 5. *lit. D.* §. *Poſteà*,
17 Et generaliter diſcurrendo de ſimilibus Conſtitutionibus alia-
rum Religionum advertunt *Paſqualig. dict. quæſt. moral.
Jurid.* 134. *per tot.* in fine referens, ita deciſum in Urbe die
18. Martii 1639. *Ledeſm. de Stat. Relig. in comm. cap.* 6. *con-
cluſ.* 1. *verſ. Quarta conditio*, *Donat. Rer. Regul. tom.* 3 *lib.* 6.
cap. 5. *num* 10 & *tom.* 4. *tract.* 10. *lib.* 2. *cap.* 1. *num.* 28. & 29.
Card. de Luc. de Regul. diſc. 43. *num.* 2 & *ſeqq.* & *Rot. dec.* 394.
per tot. cor. Ubald.

Fortiùs, quia dicta proteſtatio in noſtra Religione tran-
ſivit in peculiarem Ritum, ac legem univerſalem, quæ,
nedum tollit omnem conſenſum Religionis in actu profeſſio-
18 nis, ſed eam perſeverat in diſſenſu explicito omni futuro tem-
pore adverſus omnes illos, qui laborant defectibus, in ea-
dem lege præſcriptis, non inducendo nullitatem tunc, quan-
do dicti defectus apparent, ſed ab initio taliter inficiendo
actum profeſſionis, ut hæc perindè habeatur, ac ſi nunquam
emiſſa fuiſſet, ut benè obſervant *Bartholom. de Vecch. in
Prax. Novit. diſp.* 23. *dub.* 15. *per tot.* & ſignanter *num.* 5. &
ſeqq. Dian. Oper. Moral. tom. 7. *tit. de Dub. Regular. reſol.* 179.
num. 2. *Card. de Luc. de Regular. diſc.* 42. *numer.* 12. & 19.
& *diſc.* 43. *num* 4. & melius *Rot. deciſ.* 394. *num* 7. *cor. Ubald.* 19
ubi in ſpecie conſiderat virtutem, & efficaciam illius clauſu-
læ: *ex nunc pro tunc;* quæ in noſtris Conſtitutionibus re-
peritur.

Huic voluntatis defectui jungitur alter æquè efficax pote-
ſtatis; Superiores enim Domus Monachii nullatenus admit-
tere poterant Recurrentem ad profitendum, reſiſtentibus
Conſtitutionibus noſtræ Religionis, cum quibus ſe confor-
maſſe dicendum eſt, ad excludendum delictum, & pec- 20
catum, eò quia læderetur notabiliter Religio ex admiſſio-
ne illorum, qui ex Conſtitutionibus, in forma ſpecifica con-
firmatis à Sede Apoſtolica, admitti non poſſunt, neque de-
bent, & graviter deliquiſſent iidem Superiores in proprio
munere, recipiendo illos, quos ex officio tenentur repelle-
re, ut in noſtris terminis diſcurrunt *Donat. Rer. Regular.
tom.* 2. *tract.* 3. *de Qualit. Recipien. quæſt.* 25. *num.* 4. & *ſeqq.* &
Paſqualig. noſtræ Religionis Alumnus *quæſt. moral. Jurid.*
134. *num.* 6. & *ſeqq.*

Quibus non adverſatur præſumpta diſpenſatio, illam ar-
guendo ex longo temporis lapſu: Hujuſmodi enim præſum-
ptio cedere debet veritati, concludentiſſimè probatæ ex re- 21
volutione omnium illorum Librorum, ubi illæ ſolent regi-
ſtrari, ad firmata per *Rot. in deciſ.* 1143. *num.* 5. *cor. Emer.
Jun.* & *deciſ.* 675. *num.* 9. *par.* 19. *rec.* Cùmque talis diſpenſa-
tio non poſſit ad libitum ſolius P. Generalis, & ex quacum-
que cauſa concedi, ſed ad tenorem Conſtitutionum, atten-
ta peculiari, & magni momenti cauſa, maturè diſcutienda
à Generali, & Conſultoribus ſimul, eò magis nota fuiſſet
in Religione, & ſignanter PP. Monachii, ubi Recurrens
profeſſionem emiſit, & tamen iſti ingenuè fatentur, nec 22
antè, nec poſtea ab eodem P. Generali diſpenſatum fuiſſe.

Hujuſmodi autem probatio negativæ ejuſdem præſumptæ
diſpenſationis robur ſumit, nedum ex informatione, & no-
titia, quam dicuntur habuiſſe iidem Religioſi de rebus, ge-
ſtis in Domo Monachii, ubi ſemper fuerunt commorati,
per ea, quæ obſervant *Addent. ad Ludoviſ. deciſ.* 325. *num.* 17. 23
Addent. ad Buratt. deciſ. 41. *num.* 10. & *Marcheſan. de Com-
miſſ. part.* 1. *fol.* 629. §. *Quia eſt advertendum*, & firmavit
Rot. deciſ. 508. *num* 1. *coram Cerr.* & *in Camer. Cappellæ* 9.
Junii 1690. §. *Minùſque cor. Manuel.* & *in Romana Reſtit. in
integrum* 23 *Junii* 1698. §. *Non obſtat coram Card. Caprar.*
Sed exiſtentia ejuſdem prorſus excluditur à probabili ignoran-
tia deſcendentiæ Recurrentis ab acatholicis Aſcendenti-
bus; Ipſe enim ab 11. ſuæ ætatis anno inter eoſdem Reli-
gioſos commoratus fuit; Undè nimis veriſimile eſt, quod 24
in ea ætate omnium ſuorum Aſcendentium, & præſertim
maternorum, diſtinctam non habuerit notitiam, quam eò
minùs habuiſſe dicendum eſt Patres exteros Monachii, pau-
lò antè, hoc eſt anno 1672. introductos. Non potuerunt
igitur, nec iidem Patres, nec Recurrens cogitare de dicta
diſpenſatione, circa qualitatem eiſdem ignoratam, ut ge-
neraliter argumentantur adducti *in Tom.* 1. *par.* 2. *diſcept.* 14.
num. 41. Et ad noſtrum præciſum effectum *Bertacchin. Vot.
dor.* 130. *num.* 5. & *Rot. cor. Emer. Jun. dec.* 955. *num.* 9.

Nec dicatur, quod attenta converſione Guglielmi Avi
Recurrentis, abolita dicitur omnia præcedens macula, ab 25
hæreſi proveniens. Noſtræ enim Conſtitutiones non exclu-
dunt deſcendentes ab hæreticis ob actualem maculam, in
ipſis vigentem poſt Aſcendentium converſionem, ſed ob
deſcendentiam ab illis, qui hæreſim aliquando amplexati
fuerunt: Hoc autem ad literam verificatur de illis, qui li-
cet converſi ad Fidem Catholicam, antecedenter fuerunt
hæretici, & proindè de iſtis intelligendæ ſunt eædem Con-
ſtitutiones, quæ cùm ulteriùs excludant deſcendentes ex no- 26
vis Chriſtianis, in neceſſarium antecedens excludunt illos,
qui deſcendunt ex noviter ad fidem converſis, ut de ſe pa-
tet; Ultra quod reſpectu Octaviani de Necker, Recurren-
tis Proavi in hæreſi Lutherana defuncti, ſemper verificabi-
tur qualitas deſcendentiæ à linea infecta intra 4. gradum, in
Conſtitutionibus præſcripta, & conſequenter ſemper appli-
cabitur illarum diſpoſitio, ex adductis per *Rot. deciſ.* 46 *nu-
mer.* 31. *par.* 19. *rec.*

Tandem nulla vis fieri poteſt in profeſſione tacita ob lon-
gum tempus, quo Recurrens in Religione permanſit, & 27
actus, propriè Religioſis convenientes, exercuit; Quidquid
enim ſit, quando agitur de nullitate, reſultante ex defectu
liberæ voluntatis Profitentis, vel ex alio impedimento, quo
ceſſante, repoſitum ſit in arbitrio Novitii profeſſionem nul-
lam ratificare, & perſeverando in ſua Religione, præ-
ſumatur

Google

ſumatur cum effectu ratificaſſe, juxta terminos authoritatum, quæ de facili allegari poſſunt: Secùs dicendum eſt, quando impedimentum non ſe tenet, ex parte Profitentis,
28 ſed Religionis, illudque ex præcepto legis ſemper viget, niſi expreſſè tollatur per diſpenſationem, qua deficiente, ſemper actus profeſſionis ex vi clauſulæ irritantis remanet nullus, ad notata per *Sanch. de Matrim. lib. 7. diſputat. 37. num. 53. Donat. Rer. Regular. tom. 2. tract. 3. de Qualit. Recipien. quæſt. 25. num 6. & ſeqq. Capon. tom. 1. diſcept. 53. numer. 61. & ſeqq. & Rodoric. Quæſt. Regular. tom. 3. quæſt. 13. articul. 9.*

Ratio autem hujus communis concluſionis ea eſt, quia ad tacitam profeſſionem, una cùm actibus Profeſſi, concurrere debet conſenſus ſaltem tacitus Superioris, ex adductis per *Paulinol. deciſ. 29. adnot. 3. num. 33. Pignatel. conſultat. 175. num. 89. tom. 9. & Rot. deciſ. 491. num. 16. cor. Royas* cùm con-
29 cordantibus, citatis *in Tom. 1. par. 1. diſcept. 3. num. 60.* In circumſtantiis autem noſtri caſus tantùm abeſt, ut hujuſmodi tacitus conſenſus Superioris pro validitate profeſſionis concurrat, quin potiùs evidenter conſtet de expreſſo diſſenſu, fundato in dicta præventiva proteſtatione, & lege, quæ ſemper loquitur, ſemperquè removet conſenſum ab omnibus
30 actibus, quocumque tempore fiant à Novitiis, & nulliter profeſſis, ex ſupra allegatis.

Ex quo proindè communiter inferunt DD. quod in his terminis inhabilitationis, inductæ à Conſtitutionibus Religionis, per Summum Pontificem ſpecificè confirmatis, nunquam eſt locus profeſſioni tacitæ, nec currit quinquennium ad reclamandam à Concilio præſcriptum, ut decla-
31 rando Conciliarem diſpoſitionem, probat *Navar. conſ. 5. num. 12. & conſ. 25. num. 2. & conſ. 48. eodem num.* & meliùs *Sanch. de Matrim. lib. 7. diſput. 37. num. 32.* ubi illam adducit convincentem rationem, quia aliàs Religio poſt quinquennium cogeretur in Religione retinere effectos inhabiles per ſuas Conſtitutiones, in forma ſpecifica à Summo Pontifice confirmatas, atquè ita decretum favore Religionis editum
32 redundaret in ipſius præjudicium, contra vulgatas Juris regulas *Barboſ. de Poteſt. Epiſc. alleg. 104. num. 21. & Paulinol. deciſ. 29. adnot. 1. num. 14.*

In illis præterea caſibus, & circumſtantiis, in quibus tempus ad reclamandum incipit currere à die profeſſionis, tunc ſolùm fit locus tacitæ ratificationi ex geſtatione habitus Religioſi, & exercitio actuum, ad Profeſſos ſpectantium,
33 quando in Religioſo nulliter profeſſo verificatur ſcientia nullitatis profeſſionis antecedentis: Secùs quando, ut in præſenti, concurrit juſta, & probabilis ignorantia ejuſdem, ea ratione, quia ad inducendam tacitam profeſſionem, ſeù ratificationem, ultra conſenſum Superioris, eſt neceſſarius Profitentis conſenſus, ſaltem tacitus *cap. Significatum cap. Sicut tenor, & cap. Conſuluit de Regular.* Iſte autem conſenſus nullatenus verificari poteſt in illo, qui ignorat nulli-
34 tatem ſuæ profeſſionis, quia voluntas non fertur in incognitum, & actus, qui fiunt per Profeſſum, referuntur ad tantum præambulum expreſſæ profeſſionis, de qua conſtat, & ad adimplendam obligationem, jam expreſſè contractam cum Religione, non autem ad contrahendam novam, ut obſervant *Paſſer. de Stat. Homin. tom. 3. quæſt. 189. art. 10. inſpect. 8. num. 375. & ſeqq. Capon. controv. 14. num. 22. Sperel. deciſ. 8. num. 30. Bertachin. Vot. deciſ. 130. per tot.* & pluriès firmavit *Rot.* & ſignanter *deciſ. 421. num. 8. coram Royas, & deciſ. 177. num. 13. coram Ubald. & deciſ. 227. num. 23. coram Priol. & deciſ. 952. & deciſ. 983. per totam coram Emer. Jun.*

Die 19. Maii 1703. propoſito dub. in Sacr. Congreg. Con-
35 cil. *An ſit locus reſtitutioni in integrum*, eadem Sacr. Congregat. Concil. reſpondit: *Examinentur teſtes formiter*, vide *Tom. 3. part. 1. diſcept. 6.*

DISCEPTATIO XXVI.

Vvallo Belgica Electionis.

PRO

Vicario Provinciali Carmelitarum.

CUM

Duobus Religioſis ejuſdem Religionis.

ARGUMENTUM.

Habens facultatem confirmandi electionem, ſeu procedendi ſecundùm Deum, veritatem, & propriam conſcientiam, an teneatur allegare cauſam denegationis ſuæ confirmationis, ſeu Voti. Et in caſu hujuſmodi denegationis, an ſit permiſſa appellatio ad Superiores.

IN Conſtitutionibus ſtrictioris Obſervantiæ ſeù Reformatorum Ordinis Carmelitarum ab Urbano VIII. & Inno- 1
centio X. in forma ſpecifica confirmatis *par. 3. ſub cap. 22.* ſancitum reperitur, quod opportuno tempore, paulò ante Capitulum Provinciale, in ſingulis Conventibus Provinciæ fiat Prioris electio, quæ ſubinde in ipſo Capitulo Provinciali, niſi aliquando ſubſit impedimentum, confirmanda ſit, Præcipitur ulteriùs in ead. *par. 3. cap. 8. num. 2.* quod Præſidens, cum aliis Definitorii Patribus, plenam habeat authoritatem confirmandi Priores, à Conventibus electos, & ut cautiùs id fiat, preciſè demandatur, quod *Singuli jurent coram Crucifixo, ſe ex omnibus, per Communitates electis,* 2
conſtituturos eos tantum, quos ſecundùm Deum, veritatem, & propriam conſcientiam, idoneos ad Officii judicaverint.

Quia verò contingere poterat, quòd à Capitulo Provinciali non confirmaretur ille, quem Conventus aliquis elegerat, & de cætero omninò expediebat, quod omnes Priores in ipſo Capitulo Provinciali inſtituerentur, ideò in eadem 3
par. 3. dict. cap. 22. num. 6. providè determinatur, quòd: *Tunc ab omnibus Gremialibus Capituli Provincialis Priores eligantur &c. à Definitorio, ſicut, & cæteri Priores, confirmentur; Et debent ſub pœna Rebellionis, ipſo facto incurrenda, ſic electi, & confirmati, à Conventibus recipi.*

Juxta facultates, in prædictis Conſtitutionibus conceſſas, & juxta id, quòd ſemper in præteritum practicatum fuit in Capitulo Vicario Provinciali Vicariæ Vvallo Belgicæ, celebrato in Conventu Nivellenſi die 23. April 1712. confirmatæ fuerunt electiones Priorum, à ſingulis Conventibus
dictæ Vicariæ factæ, duobus exceptis, illa nempè expleta 4
à Conventu Brugellenſi in perſonam P. Franciſci à S. Carolo, & alia Conventus Vvavrienſis, ſequuta in perſonam P. Alexandri à S. Joanne Baptiſta, & in quorum locum per Gremiales ipſius Capituli fuerunt electi P. Odoardus à S. Thereſia pro Conventu Brugellenſi, & P. Florentinus à S. Franciſco pro Conventu Vvavrienſi, qui fuerunt eodem tempore ad præſcriptum earundem Conſtitutionum à P. Præſidente, & aliis Definitorii Patribus confirmati, & ſucceſſivè ab eiſdem Conventibus, ut par erat, recepti, eorumquè adminiſtrationem, ſervatis iis, quæ de Jure, &
ſtylo Ordinis ſervanda erant, ſuſceperunt, eamque laudabiliter ſubindè retinuerunt, ac exercuerunt, prout etiam de præſenti retinent, ac exercent, ut in illis Partibus notorium eſt. 5

Rebus ita ſe habentibus, ex abrupto, & præter omnem expectationem de menſe Julii dicti anni 1712. P. Anſelmo à S. Joſepho Vicario Provinciali dictæ Vicariæ Vvallo Belgicæ, præſentatum fuit quoddam Decretum, editum die 18. men-
ſis Junii ejuſdem anni per P. Commiſſarium Generalem Ordinis, in quo declarabatur bene fuiſſe appellatum per PP. Diſcretos Conventuum Brugellenſis, & Vvavrienſis adverſus non confirmationem Priorum per eoſdem Conventus electos, malequè per Definitorium Capituli Vicarii Provincialis fuiſſe proceſſum ad electionem novorum Priorum, ideoque Priores, à Communitatibus eorundem Conventuum electos, ad ſuos Prioratus reſtituendos eſſe, & in illorum poſſeſſione manutenendos fore, donec conſtiterit de canonicis impedimentis; Ipſumque Vicarium Provincialem, ac Definitorium teneri afferre cauſam eorum non confirmationis; Et demum demandabatur Vicario Provinciali, ut ipſe ſtatim à die notitiæ decretum exequi deberet, ſub 7
pœna ſuſpenſionis ab Officio, ipſo facto incurrenda.

Cùm autem hoc decretum eſſet de directo contra Ordinis Conſtitutiones, ſtatim ipſe Vicarius Provincialis

ad S. Sedem coram Notario Apoſtolico appellationem inter-
poſuit, & ſubindè ad ſecuriùs evitandam pœnam ſuſpenſi-
nis, in prædicto Decreto comminatam, & pro majori cau-
8 tela adivit Internuncium Broxellenſem, qui concedendo
eiſdem terminum ad recurrendum, & ſuſpendendo pœnas com-
minatas, donec aliter per S. S. ſive per hanc Sacr. Congreg.
fuiſſet decretum opportunè providit; Qua de re habito dein-
dè per eundem P. Vicarium Provincialem recurſu ad hanc
S. C. poſt auditum P. Procuratorem Generalem Ordinis,
deſtinatus fuit Ponens Em. Caſinus, die verò 30. Sept. 1712.
cum inſubſiſtenti ſuppoſito, quod in Partibus ob non obten-
tam confirmationem orta eſſent ſcandala, diſſenſioneſquè
vigerent, inſtitum fuit coram hac S. C. pro aliqua proviſione
ſed remiſſa inſtantia ad eundem Em. Ponentem, iſte poſt
auditas Partes in contradictoriò, demandavit, quod ſcribe-
retur dicto Internuncio Broxellenſi, prout in effectu ſcri-
9 ptum fuit, ad hoc, ut ipſe, quatenus neceſſarium fore pu-
taret, ad opportunam proviſionem deveniret.
Verùm demonſtrato pro parte P. Vicarii Provincialis,
quòd ſuppoſita ſcandala, ac diſſenſiones neutiquam ſubſi-
ſtebant, & id, quòd peregerat Capitulum rectè, ac legiti-
10 mè geſtum fuerat præfatus Internuncius poſt præfixos aliquos
terminos Appellantibus ad deducendum propria Jura, nihil-
que deducto, quidquam determinare nequivit; Cumque in
præſenti Congregatione, ut controverſiæ finis in totum im-
ponatur, diſputari contingat dubium, *An electio Priorum,
facta per Gremiales Capituli Vicarii Provincialis Vvallo Bel-
gici, à Definitorio confirmata, ſuſtineatur*, ex ſolita juſtitia
ſperamus affirmativè eſſe reſolvendum.
Poſito enim, quòd Præſidens, aliique PP. Definitorii
Capituli Vicarii Provincialis liberam habeant facultatem
confirmandi Priores, electos à ſingulis Conventibus, & in
11 caſu non confirmationis deveniendi ad electionem aliorum,
iſtoſque confirmandi, talique facultate in non confirmatio-
ne Priorum, electorum à Conventibus Brugellettenſi, &
Vvaurenſi, & in electione aliorum duorum in eorum lo-
cum, uſi fuerint, minimè ejuſmodi electio in quæſtionem
revocanda venit, minuſquè de illius validitate dubitari po-
teſt, cùm id, quòd lege permittente fit, juſtè, validè, &
legitimè ſemper fieri dicatur, ad *Text. in leg. Quis ſit fugiti-*
12 *vus, §. Apud Labeonem ff. de Edilit. Ædicto*, cum concor-
dantibus apud *Lezan. Oper. moral. tom. 4. conſult. 42. num. 47.*
Quod autem in præſenti facti ſpecie competat facultas con-
firmandi Priores, electos à Conventibus, hæſitandum non
videtur; illa enim literaliter reſultat ex *Conſtit. Ordin. par. 3.*
13 *cap. 8. num. 2.* ibi: *Volumus idcircò, quòd Præſidens, cum
aliis Definitorii PP. plenam habeat authoritatem confirmandi
omnes Priores locales, in Conventibus canonicè electos*: Et
in caſu confirmationis non factæ, quod poſſint devenire ad
electionem aliorum, eoſque confirmare pariter clarè deſu-
mitur ex ipſis *Conſtit. par. 3. cap. 22. num. 6.* ibi: *Verùm quia
fieri poteſt ut legitima de cauſa non confirmetur à Capitulo Pro-
vinciali ille, quem Conventus aliquis elegerit, aliundè verò
omninò expedit, ut omnes Priores inſtituantur in ipſo Capi-
tulo Provinciali, quatenus Provinciæ negotia citiùs, & fa-
ciliùs expediantur, omniſque Familiæ ſtatim diſponantur,
& terminentur; Tunc ab omnibus Gremialibus Capituli Pro-*
14 *vincialis Priores eligantur &c. & à Definitorio, ſicut cæteri
Priores confirmentur: Et debent ſub pœna Rebellium, ipſo
facto incurrenda, ſic electi, & confirmati, à Conventibus
recipi.*
Quæ Conſtitutiones cùm appareant conditæ pro bono re-
gimine, ac gubernio Provinciarum Reformatarum Ordinis
Carmelitarum, & ſint à Summis Pontificibus Urbano VIII.
15 & Innocentio X. in forma ſpecifica approbatæ, ac confirma-
tæ, omninò obſervandæ, & attendandæ veniunt juxtà *Text.
in cap. Si Apoſtolicæ 22.* ubi *Gloſſ. in verbo Confirmamur de
Præben. in 6.* cum aliis, citatis in *deciſ. 46. numer. 1. & 2. co-
ram Otthobon.*
Concurrente obſervantia, præſertim nunquam interru-
pta, eiſdem Conſtitutionibus uniformi *Rot. cor. Ludov. de-
ciſ. 184. num. 8. & coram Baratt. dec. 944. num. 6.* Quæ ſanè
obſervantia ad oculum demonſtratur, nam quoties caſus
evenit, quod in Capitulo Provinciali non fuerunt confirmati
16 Priores à Communitatibus Conventuum electorum, in ipſo
Capitulo ſemper deventum fuit ad electionem aliorum, illi-
que ad gubernium eorundem Conventuum tranſmiſſi, abſ-
que ulla penitùs oppoſitione ſemper recepti fuerunt; Idquè
ſignanter practicatum fuit anno 1663. pro Conventibus
Iprenſi, Thenenſi, & Aloſtenſi; Anno 1690. pro Con-
ventu Broxellenſi; Anno 1697. pro Conventu Neapontano;
Anno 1700. pro Conventu S. Annæ; Et anno 1709. pro
Conventu Vvillerſienſi, ut ex Actis Capitularibus; in Se-
cretaria exhibitis; Atque unanimiter deponunt, ac teſtan-
tur plures PP. Provinciales, Exprovinciales, ac Definito-
res, & quidem, tàm ante, quàm poſt diviſionem Belgii in 17
Provincias Gallo Belgicam, Flandro Belgicam, & Vvallo
Belgicam, quibus veluti informatis, & de facto proprio
deponentibus, fidem indubiam præſtandam eſſe in termini-
nis probat *Lezan. Oper. moral. conſultat. 13. num. 70. circa
med. tom. 4.*
Quibus non adverſatur reflexio, quod ad denegationem
Confirmationis deventum fuerit nulla adducta cauſa cano- 18
nici impedimenti, nullaquè reddita ratione; Cùm enim
Præſidens, ac alii Definitorii Patres plenam deſuper habeant
facultatem, nullam cauſam, nullamque rationem confir-
mationis non factæ reddere tenentur ex firmatis per *Rot. in
dec. 186. per tot. par. 18. rec.* Circa quod concordant noſtræ
Conſtitutiones, & decreta Capitulorum generalium.
Quoad noſtras Conſtitutiones in iſtis *par. 3. cap. 8. num. 2.*
plena tribuitur facultas confirmandi Priores, ibi: *Plenam
habeant facultatem*, qua ſtante nihil contra factum haben- 19
tium talem facultatem opponi poteſt, cùm plena facultas
nullam patiatur limitationem, & tantæ eſt efficaciæ, ut ea,
quæ virtute ſimilis facultatis fiunt, omnes exceptiones re-
ejiciant, & excludant ex adductis à *Sanch. de Matrim. lib. 3.
diſput. 13. num. 3.* Imò, quòd habens facultatem cum dicta
clauſula, facere poſſit, quidquid ei libuerit, etiam ſi levi 20
ex cauſa moveatur, probat *Monet. de Commut. ultim. volunt.
cap. 7. num. 129 verſ. ſecundus.*
Fortiùs quia plena hæc facultas eſt exercibilis in Priores,
canonicè electos ibi: *Volumus idcircò, quod Præſidens, cum
aliis Definitorii Patribus, plenam habeant authoritatem con-* 21
*firmandi omnes Priores locales, in Conventibus canonicè ele-
ctos*, quæ canonica electio non ſolùm importat ſolemnitates
electionis, ad terminos *Text. in cap. Quia propter de Elect.*
Verùm etiam illius ſubſtantialia, videlicet, ut fiat de viro
digno, ac neceſſaria habente requiſita, tàm in ordine ad
perſonam, quàm in ordine ad mores, ut obſervat *Paſſer. de* 22
Elect. cap. 1. num. 38. ac proindè ſi Definitorio conceditur
plena facultas confirmandi, & rejiciendi Priores canonicè
electos, fit evidens, mentem Conſtitutionum fuiſſe tribuen-
di Definitorio abſolutam, & independentem facultatem cir-
ca ejuſmodi confirmationes, confirmandorum qualitatibus
non curatis, neque conſideratis; Et quatenus qualitates hu-
juſmodi in conſideratione habendæ veniant, id procedat in
Foro conſcientiæ, non autem in Foro exteriori, ea ratio-
ne, quia Conſtitutiones prædictæ præcipiunt fieri, confir-
mationes eorum tantùm, quos PP. Definitorii ſecundùm
Deum, veritatem, & propriam conſcientiam idoneos ad
id officii reputaverint, & propterea dici debeant confirma- 23
ta privata conſcientia judicantium, quæ in hoc ſenſu ſumi-
tur pro proprio animi motu, factiquè noſtri judicio, quod
nemo ſcire debet, niſi ſolus Deus, ex adductis in *deciſ. 156.
num. 11. par. 18. rec.*
Tranſitque in evidentiam aſſumptum ponderando, quòd
in hypotheſi aſſerta expreſſio cauſæ penitùs incongrua redde-
retur, tùm ex ipſa mente Conſtitutionum, requirentium
celerem expeditionem in hujuſmodi electionibus, & confir-
mationibus, quæ neutiquam haberi poſſet, ſi Capitulares 24
cauſam aperirent eorum, quæ feciſſent, ex quo veritas, &
ſubſtantia expreſſorum ſæpè ſæpiùs ad examen revocaretur,
& ſuper eis quodammodò compilari deberent Proceſſus, quod
longum tempus exigeret, ut de ſe patet.
Tùm ex indole ſubjectæ materiæ, has expreſſiones ne-
quaquam patientis, ex quo confirmationes explendæ ſunt
per ſuffragia ſecreta, itaut ſinguli Capitulares alterius vo-
tum, & intentionem ignorent; Quæ quidem cautela indu-
cta ad ſolum finem præſervandi PP. Capitulares ab odiis,
quibus eos Priores rejecti proſequi poſſent, eoſque conſti- 25
tuendi in plenaria libertate confirmandi eos ſolùm, quos ſe-
cundùm propriam conſcientiam, ſecluſo quocumque reſpe-
ctu privato, idoneos judicaſſent, jam deſerviret de vento,
omneſquè in plenam cognitionem devenirent geſtorum in
Capitulo, quod quàm ſit alienum à fine boni regiminis, &
gubernii, in Conſtitutionibus primariò voliti, nemo non
videt.
Tùm denique ex gravi abſurdo, quod ex hac cauſæ reve-
latione inevitabiliter ſequeretur, cum enim confirmationes
fieri debeant per vota ſecreta, itaut cuique Confirmantium
ſit abſconditum, qua ratione quis votum ſuum ſic profe-
rat, de facili poſſet contingere, neutros in ſuffragiis feren- 26
dis eadem ratione motos fuiſſe, ſed alium pro rejectione
inclinaſſe ex cauſa, gr. ex. incapacitatis electi, puta ob
inſuffi-

Digitized by Google

inſufficientem doctrinam, alium ob defectum neceſſariæ prudentiæ, & ſimilia, cuique privata ſcientia nota, quæ poſtea ſi exprimi deberent, quiſque videt, quot defectus, & maculæ, & quot fortaſſe non levia delicta in Electo comparerent, quantaque infamia ille apud omnes notaretur, à quo proindè quantùm fieri poteſt cavendum eſt, juxta firmata per *Rot. in dec. 347. num 2. cor. Coccin.* cum aliis, citatis *in Tom. 2. par. 1. diſc. 13. num. 155.*

Idem quoque claré deſumitur ex Decretis Capitulorum Generalium, ex quibus quæcumque removetur dubietas; Etenim anno 1663. occaſione, qua Pat. Generalis Arti Belgii
27 Provinciam viſitabat, exorta hac præciſa controverſia, an ſcilicet Capitulares in actu confirmationis Prioris tenerentur cauſam aliquam eorum non confirmationis allegare, idem Generalis controverſiam per verba ſequentia definivit: *Cum nonnulli dubium putent ſenſum Conſtit. par. 3. cap. 8. num. 2. circa confirmationem per hæc verba: Singuli jurent coram Crucifixo, ſe ex omnibus per Communitates electis, conſtituturos eos tantùm, quos ſecundum Deum, veritatem, & propriam conſcientiam idoneos ad id officii judicaverint: Declaramus, mentem Statutorum eſſe, ut, ſine ullo Proceſſu, ad confirmationem Priorum ita procedatur, ut Definitorium non teneatur*
28 *allegare cauſam non confirmatorum:* Quod Decretum approbationis, ac confirmationis robur obtinuit in Capit. Generali Romæ congregato anno 1680. ut conſtat ex Actis Capitularibus, Provincialibus, ac Generalibus; Quo circa cum deſuper concurrat lex adeò clara uſque ab initio, & in ſucceſ-
29 ſivis Capitulis declarata, ac confirmata, ea abſque ullo dubio ſervanda venit ex firmatis per *Rot. in rec. deciſ. 378. num. 18. par. 18.*

Quia in aliquo ſuffragetur reſponſio, prædictam declarationem emanaſſe pro ſola Provincia Flandro Belgica, ideoq; ad eam, de qua agitur extendi non poſſe.

Ultra quod enim tunc temporis in Belgio unica aderat Provincia, ut colligitur ex actis Capitularibus anni 1656. & ex
30 Teſtibus, ex hac parte productis, P. Generalis Arti dictam declarationem explevit, nedum in Conventu Bruxellenſi, ſed etiam Valencenenſi, & ſic tàm in Provincia Flandro Belgica, quàm in alia Gallo Belgica, & per conſequens etiam in ea, de qua agitur, Vvallo Belgica nuncupata, & quæ tunc temporis erat eadem cum Gallo Belgica prout re ipſa etiam de præſenti eſt, & non niſi ob rationes puré politicas, & ex ſpeciali Dominantium placito in præſenti diviſa reperitur, ideoque eadem declaratio ſupradd. omnium Provinciarum comprehenſiva extitit.

Ceſſat in hypotheſi quævis amaritudo, reflectendo, quod Conſtitutiones, de quibus agitur, pro omnibus Provinciis Reformatis conditæ ſunt, undé admiſſo etiam per malam
31 hypotheſim, quod declaratio emanaverit ad petitionem, & inſtantiam Provinciæ Flandro Belgicæ, non exindé rectè argui poterit pro non comprehenſione aliarum Provinciarum nam non eſt aſſignabilis ratio, aut differantia, cur dictum Decretum, interpretativum generalis Conſtitutionis ab omnibus eodem modo indiſtinctè ſervandæ, ligare debeat unam Provinciam, non verò cæteras alias, quodque dum una vivit ſub lege, à Superiore habente facultatem interpretata, & declarata, alia proprio marte regi debeat, cum tamen apud
32 omnes eadem ſit conſiderabilis ratio, ad *Tex. in leg. Jam hoc Jure ff. de Vulgar. & Pupillar.*

Demonſtrata irrelevantia primi objecti, pari facilitate oſtenditur quoad aliud; Prætenditur quippè nullitas electionis Priorum, factæ per Gremiales Capituli, ſub fundamento, quod expleta fuerit non obſtante appellatione, interpoſita per PP. Diſcretos Conventuum Brugellenſis, & Vvaonienſis ad P. Generalem; Verùm nulla deſuper nullitas conſiderari poteſt, quia cum facultas confirmandi, vel non confirmandi juxta Conſtitutiones Ordinis in totum, & per totum remiſſa ſit arbitrio, & conſcientiæ PP Definitorii, ab iſtorum Judicio minimè appellare licebat *Gloſſ. in clemen. 1.*
33 *verbo Oneramus de Jurepatron.* cum concordantibus, allegatis in *dec. 156. per totam part. 18. rec.* Fortiùs quia talis appellatio ſpecialiter vetita reperitur vigore decretorum, factorum pro his Provinciis Reformatis in Capitulo Generali, in Urbe celebrato anno 1680. & quidem ſub gravi pœna contra ipſos Appellantes, & recurrentes impoſita ibi: *Si quis &c. à non confirmatione appellaverit, vel ad Superiorem recurrerit,*
34 *eo ipſo ad iſtud officium, & quodcumque aliud ſit inhabilis*, & proinde validè, ac legitimè, & ſine ulla labe nullitatis, d. appellatione non obſtante, ad electionem novorum Priorum deveniri valuit, eaque executioni demandari, ex ſupra citatis.

In eadem Cauſa.

PRopoſito in hac Cauſa die 2. Junii 1713. dubio *An, & quæ electio Priorum ſubſtineatur, & ſit confirmanda*, reſcriptum fuit: *Subſtineri primam electionem Priorum, factam à Conventibus, & eſſe confirmandam, niſi infra tres menſes Recurrentes adduxerint coram P. Generali cauſam legitimam denegatæ confirmationis.* Reproponitur hodiè, & attento bono Jure P. Anſelmi, ſperamus à *deciſis eſſe recedendum*. 35

Ad quem effectum præmittimus, cubitalibus literis demandari in *part. 3. cap. 22. noſtr. Conſtit.* in forma ſpecifica confirmatarum ab Urbano VIII. ac Innocen. X. quod ante Capitulum Provinciale in ſingulis Conventibus fiat Prioris electio, in eodem Capitulo Provinciali confirmanda, niſi aliquod ſubſit impedimentum, quodque eadem confirmatio unicè re- 36
poſita ſit in plena authoritate Præſidentis, aliorumque Patrum, componentium integrum Definitorium: *Quod, ut faciant exactiùs* (ſunt verba earundem *Conſtit. part. 3. cap. 8. numer. 2.*) *diſtrictè præcipimus per meritum ſanctæ Obedientiæ, ut antequam procedant ad ordinationem Priorum, ſinguli jurent coram Crucifixo, ſe ex omnibus per Communitates electis, conſtituturos eos tantùm, quos ſecundùm Deum veritatem, & propriam conſcientiam idoneos ad id Officii judicaverint.* In 37
caſu verò, quo aliquis ex Prioribus, à dictis Communitatibus electis, ſecundum Deum, veritatem, & conſcientiam à dictis Patribus Definitorii idoneus judicatus non fuerit: *Tunc* (ſunt pariter verba *earundem Conſtit. par. 3. cap. 22. num. 4.*) 38
ab omnibus Gremialibus Capituli Provincialis Priores eligantur &c., & à Definitorio, ſicut & cæteri Priores confirmentur &c.

Ex quibus ad hominem infertur, à Patribus Definitorii nullam eſſe allegandam cauſam P. Generali Ordinis denegationis confirmationis electionis, factæ à Gremialibus cujuſcumque Conventus, ſive conſideretur plena authoritas, à 39
Conſtitutionibus in hac parte Præſidenti, & Definitorio literaliter attributa, ſive præ oculis habeatur reflexio illa, quod denegatio confirmationis innixa eſt judicio eorum conſcientiæ, quæ prævio juramento coram SS. Crucifixo præſtando, moveri debet ſecundum Deum, & veritatem ad judicandam eorum idoneitatem.

Quoad plenam authoritatem, competentem in hac parte Definitorii Patribus, habemus hoc ſolemniter, & utraque Parte acriter informante in debilioribus terminis deciſum à 40
Rot. in Giennen. Juris mutandi 11. Februarii 1698. § Eo autem, & ſeqq. coram Urſino, & 20 Februarii 1699. §. Verùm coram Anſald. inter ejus impreſſ. *in 76.* & concordant *Fagn. in cap. Cum ad Monaſterium num. 34. de Stat Monach. Sanchez ad Præcept. Decal. libr. 7. capit. 29. ſub numer. 11. Tamburin. de Jur. Abbat tom. 3. diſput. 9 quæſtion. 14. numer. 2. Rot. coram Cavaler. deciſ. 95. n. 5. & 6. & coram Peuting. dec. 15. numer. 20. & 21.*

Diximus *in debilioribus terminis*, quia Rot. in dd. deciſ. loquitur in terminis Cleri Sæcularis, hoc eſt Canonicorum Eccleſiarum Giennen. & Baeen. nec non in terminis facultatis, 41
conceſſæ cum verbo: *Liberè*, ibi: *Eadem dictio liberè ſuaptè natura præſefert illam, ac ſi diceretur ſine cauſa*; Nos autem ſumus in terminis Regularium, *qui non ita pingue Jus habent, ſicuti Sæculares*, ſunt verba *Gloſſ. in cap. Per tuas verb. Lenioribus de Simon.* & concordat alia *Gloſſ. in cap. Ea quæ, verb. Abſque ſtrepitu de Stat. Monachor.* necnon adducti *à Rodriq. Quæſt. Regul. tom. 2 quæſt. 15. artic. 10. & Barboſ vot. dec. 4. num. 46. & ſeqq. tom. 1.* necnon ſumus in terminis illorum verborum: *Plenam habeant authoritatem*, quæ 42
longè efficaciora ad noſtrum effectum reputantur, & diverſitatem adducit *Maul. in Theſaur. theoric. practic. titul. de Trebellian cap. 10. verſic. Quintò inferunt fol. mihi 107.* his verbis *Plenum dicitur, cui nihil addi poteſt, & à quo nihil poteſt minui:* Non ſic autem dictio *liberè*, ex quo habens facultatem liberè procedendi, adhuc tenetur procedere Juris ordine ſervato, ea cumulatis per *Barb. diction. 190. num. 21.* Eadem- 43
que dictio *liberè* uti æquivoca plures recipere valet interpretationes in Jure, undè intelligi non poſſit de mutatione abſque cauſa, juxta totidem verba *Rot. in d. Giennen. 26. Apr. 1700. §. Non obſtat cor. Muto.*

Quo verò ad ſecundam reflexionem, dignentur Eminentiſſimi Patres, obſervare, quod nos nunquam ſomniavimus aſſerere, graves illos, graduatoſque Religioſos, componentes Definitorium, confirmationem velle denegare abſq; cau- 44
ſa, ſed ſolum abſque illius expreſſione, juxta ea, quæ obſervavit *Rot. in d. Giennen. cor. Muto*, ubi proximè, ibi: *Cum Epiſco-*

Epiſcopus non intendat mutare Canonicos abſque cauſa, ſed ſi-
ne expreſſione illius.

Idque in noſtris terminis ex eo permiſſum videtur, quia
motiva talis confirmationis remiſſa ſunt eorum conſcientiæ,
juxta verba illa opportunè repetenda: *Singuli jurent coram*
45 *Crucifixo, ſe, ex omnibus per Communitates electis, conſti-*
tuturos eos tantùm, quos ſecundùm Deum, veritatem, & pro-
priam conſcientiam idoneos ad id Officii judicaverint: In qui-
bus terminis non P. Generalem, ſed ſolùm Deum habent ju-
dicem, & Scrutatorem *Gloſſ. in capit. Statutum §. Aſſeſſorem*
verb. Relinquatur de Reſcript. in 6. ibi: *Cum enim hoc con-*
ſcientiæ relinquatur ipſius; Ergo ſolus Deus, & nullus alius
Judex, vel cognitor, ibique *Franch. num. 5.* ibi: *Teno men-*
46 *ti Gloſſ. ſingularem; & ita ſæpè allegavi, quod ubi aliquid eſt*
remiſſum conſcientiæ alicujus non poteſt, dato, quod talie de-
claraverit; reclamari. quia nullus alius, ſed ſolus Deus eſt
Judex: Menoch. de Arbitr. lib. 1. quæſt. 70. num. 8. ibi: *Com-*
mittere conſcientiæ nihil aliud eſt, quàm illi facultatem tribue-
re declarandi. quæ in voluntate ſua ſunt, quæ ab alio, quàm
47 *à Deo optimo maximo, cordium ſcrutatore, cognoſci non poſ-*
ſunt: Sanch. de Matrim. lib. 3. diſput. 8. num. 4. ibi: *Cum con-*
ſcientiæ relinquatur ejuſdem; Ergo ſolus Deus, & nullus alius
Judex, vel cognitor: Muſcard. de Probat. concluſ. 414. num.
1. ibi: *Conſcientiæ alicujus, quando aliquid committitur ejus*
dicto fides adhibetur uſque ut in dubitationem revocare id non
liceat: Rot. dec. 357. num. 13. par. 19 recen. ibi: *Propriæ con-*
ſcientiæ &c. cujus rationem ſoli Deo reddere tenetur: & in
48 *Dertbuſen. Juriſd. 30. Aprilis 1694. §. Quo vero cor. Cardin.*
Caprar. ibi: *Cum recognitio penitè, & emendæ in prædicatis*
Conſtitutionibus remiſſa ſit arbitrio, & conſcientiæ Canonico-
rum viſorum, inde fit, quod iidem Canonici judicando tanquam
Principes ſoli Deo teneantur reddere rationem; Et in terminis
noſtri caſus, nimirum non allegationis cauſæ denegatæ con-
firmationis electionis, *Barboſ. vot. deciſ. 4. num. 36* ibi: *Cum*
totum negotium confirmationis, & cuſſationis hujuſmodi com-
49 *miſſum ſit conſcientiæ, & prudentiæ P. Generalis confirmantis,*
ideò ejus dicto fides eſt adhibenda &c. & non poteſt moveri quæ-
ſtio, quod malè egerit.

Tantùm verò abeſt, quod hujuſmodi procedendi modus
reputetur injurioſus, & præjudicialis Religioſis, quin po-
50 tius ſummè utilis, ſummèque commendabilis uno ore appel-
latur à Doctoribus, quos ſequuntur *Imol. in clem. unica ſub n.*
44. verſ. Poteſt enim habere notam aliquam cauſam occultam de
Supplend. negligent. Prælatorum, *Lotter. de Re benefic. lib. 2.*
quæſt. 35. num 38. ibi: *Intereſt cauſam reticere, ne fortè coga-*
tur Superior eam exprimere, quam non expedit aliis innoteſcere
Card. de Luc. de Regul. diſc. 15. num. 9. ibi: *Ex juſtis cauſis oc-*
cultis, quas pro decore Religionis, aliiſque juſtis, vel pruden-
tibus motivis, patefacere non expedit & Rot. dec. 76. num. 17.
coram Anſald. ibi: *Intereſt cauſam reticere &c. quam non ex-*
pedit aliis innoteſcere: In cujus *numer. 7. ex D. Auguſtino in*
Sermon. de Commun. vit. Clericor. obſervat, omnia Jura,
præſertim Eccleſiaſtica, ſemper exigere, ut quantum fieri
51 poteſt honori, ac famæ proximi conſulatur; Multò igitur
fortiùs honori Religionis, & famæ Religioſorum conſulere
tenentur Superiores, quod ad unguem verificatur reticendo
cauſas illas, quæ, conſideratis omnibus conſiderandis ſecun-
dùm Deum, veritatem, & conſcientiam eis non permittunt
dare votum pro illorum confirmatione.

Nec dicatur, quod confirmatio de Jure debita ſit validè,
& canonicè electis, quodque proindè magna eiſdem fiat inju-
ria illos abſque expreſſione cauſæ non confirmare in Officiis,
52 Objecto enim punctualiter occurrunt *Bonn. de Juſtit. & Jur.*
quæſt. 67. art. 2. pag. mihi 420. & Barboſ. vot. deciſ. 4. num 29.
mib. 1. ibi: *Quod ſi aliquis obiiciat contra, Ille confirmator in-*
juriam facit electo, ergo tenetur eum confirmare ex juſtitia; Pro-
batur antecedens, quia ſtatim judicabitur ſuſpectus de aliquo
crimine, propter quod non confirmatur à Prælato; Reſponde-
tur, nihilominus negando antecedens, & ad probationem reſ-
pondetur, quod eſt temerarium judicium, quia multis modis
poteſt ceſſare electio etiam digni &c. Fagn. in cap. Cum ad Mona-
53 *ſterium num. 15. de Statu Monach.* ibi: *Abbas ſpoliando nullam*
intulit injuriam, ſed uſus eſt Jure ſuo, & Rot. in Girunen. Ju-
ris mutan. 22. Febr. 1698. §. 3. cor Urſin. ibi: *Nulla enim de con-*
ſideratur infamia, vel irrogatur injuria, quia ſolùm adſcribi-
tur obedientiæ, & voluntati Prælati.

Obſervando hìc, quod non agitur de confirmatione, dene-
gata ab uno, vel ab altero confirmare debente, moramque
faciente in partibus longinquis, quive proindè potuerit move-
54 ri ex pravis informationibus, vel ſiniſtra opinione alicujus
parum fidelis Relatoris, ſed agitur de confirmatione poſt Ju-
ramentum, coram Sanctiſſimo Crucifixo præſtitum, de con-
firmando illos, quos ſecundum Deum, veritatem, & con-
ſcientiam idoneos judicaverint, per ſecreta ſuffragia denega-
ta ab integro Definitorio, pleniſſimè informato de qualitati- 55
bus Subditorum, compoſitoque ex primi nominis Religioſis
totius Provinciæ, ſive habeatur reſpectus ad doctrinam, ſive
ad gubernandi peritiam.

Prima enim Perſona, ſeù Præſes ejuſdem Definitorii erat
Pater Florentius à Sancto Henrico Exprovincialis, qui
deputatus fuerat talis à Patre Generali ad hoc ut illas partes
faceret, quas ipſemet Par. Generalis ageret, ſi præſens fuiſ-
ſet, juxta præciſa verba ejus deputationis, ſicque uti omni- 56
bus aliis habilior, & melior re, & factis canonizatus ab ipſo-
met Capite Religionis, ut ex eadem deputatione remanet
manifeſtum.

Secunda Perſona erat illa, cui tota Vicaria Provincia-
lis ſua gubernacula concrederat, & quem omnes Gremia-
les Capituli Provincialis, prævio juramento de Propriore,
ac magis idoneo ſibi met deligendo in Caput Provinciæ,
ſeù Vicariæ ſuæ adſcriverunt, & quem in caſu præſenti jam
pro ſecunda vice, & quidem laudabiliſſimè, ac penè om-
nium votis, ut patet ex actis, in Vicarium Provincialem 57
ſibi elegerant.

Tertia verò Perſona non diſſimilis qualitatis in immedia-
tè præcedenti Capitulo votis Gremialium ad ſupremum il-
lud munus Provinciæ, ſeù Vicariæ, præmiſſo ſimili jura-
mento, fuerat, & in hoc caſu etiam verè fuit electa, ne- 58
que à Patre Generali more ſolito in ſuo Vicar. Provincialatu
confirmata.

Reliquæ quatuor Perſonæ, numerum ſeptenarium Judi-
cum ſupremorum intuitu confirmationis Priorum à Conven-
tibus electorum, implentes, & quibus plenitudo poteſtatis,
ſeu plena authoritas eatenus à Statutis Reformationis con- 59
junctim, non verò diviſim attributa eſt, ſunt illi ipſi, quos
iterum Gremiales omnes totius Capituli, tanquam probio-
res, magis idoneos ſecundum Deum, & veritatem propriæ
conſcientiæ ſuæ judicaverunt, atque ideircò etiam interpoſi-
to juramento elegerunt, ut eſſent Definitores, Patreſque
Provinciæ.

Non creditur autem alia reflexione opus, ut exiſtimetur
moraliter impoſſibile, quod tales Perſonæ, tantique numeri,
adductæ fuerunt in ſuſpicionem factionum, ulteriuſvè mali 60
proceſſus quoad confirmationem dictorum Priorum, ſine
inſigni temeritate, ac ſpecie manifeſtæ injuriæ, & evidentis
calumniæ. Unde applicantur ea, quæ dicit *Gloſſ. in capit.*
Prudentiam verb. Plurimorum de Offic. Judic. Deleg. ibi: *Quod*
enim à pluribus quæritur ſapientibus, facilius invenitur, &
per ampliores homines perfectiſſima veritas revelatur, cum 61
aliis apud *Pignatel. conſultat. 54 numer. 12. tom. 10.* Necnon
mirabiliter facit ad noſtrum propoſitum ſpectabilis authori-
tas *Caſſiodori*, ſecuti à *Perez in Cod. lib. 10. titul. 65. num. 5.*
dicentis: *Dignus à multis, qui meruerit approbari; Uni*
enim accepum fuiſſe interdum gratia eſt, multis placuiſſe ju-
dicium, cum concordantibus *in Juſtit. Crim. lib. 3. titul. 9. nu-*
mer. 190. & addo *Card. de Luc. de Regular. diſc. 10. numer. 9.*
ubi, quod illæ electiones, quæ ab unius tantum judicio de-
pendent, quandoque caſui, vel fortunæ, quæ frequentiùs
imprudens eſt, neque à ratione deviat, referendæ veniunt,
non ſicut autem illæ, quæ à pluribus qualificatis perſonis, ſo-
lita maturitate, conſideratiſque omnibus conſiderandis
fiunt.

Cæterùm abſolutè negamus aſſumptum, quod in noſtra
Religione canonicè electo denegari non poſſit confirmatio, 62
idque non probamus inductionibus, & conjecturis, ſed ex ro-
tunda diſpoſitione noſtrarum Conſtitutionum quæ uti à Sede
Apoſtolica confirmatæ in hac materia tanquam leges præci-
sè ſervari debent ex adductis per *Paſſerin. de Election. cap. 10.*
num. 24. Donat. Rerum Regular. tom. 2. tract. 4. quæſt. 18. n. 9.
Barboſ. vot. dec. 106. num. 9. & Anſald. in addit. ad deciſ. 61. 63
numer. 24. In illis enim *par. 3. cap. 8. ſub num. 2.* hæc leguntur
Volumus idcircò, quod Præſidens cum aliis Definitorii Patribus,
plenam habeant authoritatem confirmandi omnes Priores loca-
*les in Conventibus (*notentur quæſo ſequentia verba*) cano-*
nicè electos &c. quod ut faciant exactiùs &c. ſinguli jurent coram
Sanctiſſimo Crucifixo, ſe ex omnibus per Communitates electis
(quod refertur ad illam canonicam electionem, de qua ſupra
facta eſt mentio) *conſtituturos eos tantùm, quos ſecundum*
Deum &c. idoneos judicaverint, Igitur Priores, à Conven- 64
tibus canonicè electi, in noſtra Religione, antequam idonei
judicentur à Definitorii Patribus, nullum omninò Jus habent,
quidquid de Jure communi dicendum eſſet, benè *Paſſerin. de*
Elect. capit. 33. ſub numer. 66. ibi: *Nec obſtant in contrarium*
allegata; Quoniam Conſtitutio hujus Ordinis eſt à Sede Apo-
ſtolica

Digitized by Google

*ſelica approbata; Ideò ejus Statutum ſpeciale valet, & ita
arbitrium Superiorum eſt ſemper arbitrium boni viri, ſi eſt
conforme Statuto hujus Ordinis in eo, in quo diſponit etiam
contra Jus commune*; Et priùs num 64. obſervaverat, quod
quamvis in genere conſideratus actus confirmationis, ſit
actus neceſſitatis, regulariter in Prælato Regulari eſt maxi-
mæ libertatis.

Minùs repetatur cum præciſis verbis *Barboſ. vot. deciſ.* 4.
65 *numer.* 40. *lib.* 1. *Nimis durum videri privari aliquem Jure,
quod habet ex ſcientia privata, ac ſine Proceſſu, & extraju-
dicialiter, non data cauſa*. Ultra enim ea, quæ modo dixi-
mus adversùs ſimile argumentum, ſtrictè reſpondemus cum
eodem *Barboſa*, ſibi eandem inſtantiam obiiciente, ubi ſu-
66 pra: *Jus, quod competit electo ante confirmationem non eſſe
adhuc firmum, & irrevocabile*, ut dicit etiam *Lavor var. Lu-
cubr. titul.* 4. *cap.* 25. *num.* 69. & meliùs *Donat. Rerum Regu-
lar. tom.* 2. *tract.* 7. *de Confirmat. Election. quæſt.* 14. *num.* 5.
ibi: *Jus per electionem acquiſitum eſt revocabile &c. Eſt enim
Jus tenuè, & valdè imperfectum, omnino indigens confirma-
tione*: Idque in noſtris terminis evidens eſt ex eo, quia opti-
mè ſciebant Appellantes, in noſtra Religione adaſſe Con-
ſtitutiones, expreſſè id demandantes, danteſque integro De-
finitorio plenam authoritatem non confirmandi canonicè ele-
67 ctos, ſed eligendi alios in locum illorum, quos ſecundum
Deum, veritatem, & conſcientiam non judicarent habiles ad
obtinendam confirmationem; Unde conqueri hodie non poſ-
ſunt, ſi ad praxim vident redactum id, quod prima in theori-
ca ipſis notum erat, ut in terminis notat *Barboſ. ubi ſupra n.*
39. ibi: *Nec Jure conqueri poteſt de tali amotione, cum ſcive-
rit, ante confirmationem nihil Juris acquirere &c. & in pote-
68 ſtate &c. eſſe confirmare, vel caſſare, & tamen voluit ſub hac
conditione eligi: Patientia igitur opus eſt humilitatis, non que-
rela laicalitatis*.

Omnia hæc in ſe nimis clara, clariora redduntur ex dupli-
ci reflexione; Prima deſumitur à rotunda declaratione P. Ge-
neralis Arii, qui ad tollendum in hac parte omnium dubium,
ſolemniter id declaravit, juxta verba, regiſtrata ſupra *num.*
27. Ex quorum lectura patet, quod nil clarius, nil vè expreſ-
69 ſius excogitari poteſt ad tollendum in radice omnium ſcrupu-
lum in hac parte, applicaturque proindè notoria diſpoſitio
Text. in l. Ille, aut ille ff. de Legat. 3.

Conturquetur autem contrarius Defenſor ad effugiendam
70 efficaciam hujus decreti, reſpondendo, vel illud uti contra
Jus non ſubſtineri ex defectu poteſtatis ejuſdem P. Generalis
Arii; Vel Definitorium eſſe quidem exemptum à non red-
denda ratione Subditis, non autem Superiori, ſeu P. Gene-
rali totius Ordinis.

Reſponſiones verò nullam habent ſubſiſtentiam; Non pri-
71 ma, quia tantùm abeſt, quod ſit contra Jus in noſtris circum-
ſtantiis non allegare cauſam non confirmandi, quin potiùs
Jus mirabiliter urgeat pro non allegatione cauſæ, ex autho-
ritatibus allegatis ſupra *numer.* 25. *& ſequentibus* quibus addo
Donat. Rerum Regular. tom. 2. *tractat.* 7. *de Confirmat. Elect.
quæſt.* 9. *num.* 8.

Minùs ſubſiſtit ſecunda. Tùm quia verba dicti Decreti P.
Generalis Arii approbati in Capitulo Generali an. 1680. non
72 ſunt reſtricta ad Subditos, vel inferiores, ſed ſunt indefini-
ta, ibi: *Definitorium non teneatur allegare rationem non con-
firmatorum*; Quæ proindè indefinitè, & reſpectu omnium
eodem modo ſunt intelligenda, ad *Text. in leg. In fraudem §.
Ultimo ff. de Militar. Teſtam.* cum aliis apud *Mar. Antonin. var.
reſol. lib.* 3. *reſolut.* 18. *num.* 3. *& Rot. dec.* 42. *num.* 4. *cor. Anſald.*
Tum etiam, quia nemo unquam ſomniavit aſſerere, Superio-
rem teneri ſuo Subdito, & inferiori cauſam ſuarum operatio-
73 num, ejus conſcientiæ commiſſarum, aperire, unde perne-
ceſſè dicendum eſt, d. declarationem eſſe intelligendam de
non allegatione cauſæ reſpectu Superiorum, non autem infe-
riorum, ut conſideranti patet.

Secunda reflexio deſumitur ab illo muto teſta, ſed omnibus
74 vocem habentibus evidentiorem, juxta phraſim *S. Jo: Chri-
ſoſt. homil.* 2. *David*, de quo *Roſa reſolut. Crimin.* 40. *numer.*
100. relatì in *noſtris Inſtit. Crimin. lib.* 4. *tit.* 1. *num.* 1. hoc eſt
ab obſervantia: Conſtans enim in facto eſt, quod à tempore
editarum Conſtitutionum noſtræ Reformationis uſque ad ho-
diè, quando dati fuerunt in præteritum ſimiles caſus non con-
firmationis Priorum, canonicè electorum à Gremialibus cu-
juſcumque Conventus, nunquam allegata fuit, imò nec præ-
tenſum, ab aliquo Religioſo, ut allegaretur cauſa non con-
75 firmationis; Quantæ autem efficaciæ ſit obſervantia ſubſe-
quuta, nemo ignorat, ex quo illa deſervit pro fida, & ra-
ro fallaci interpretatione quarumcumque diſpoſitionum, ut
præter generalia, de quibus in *Tom.* 1. *par.* 2. *diſcep.* 13. *num.*
59. In punctualibus terminis obſervantiæ non allegandi cau-
ſam in materia, reſervata conſcientiæ alicujus *Rot. in Dertbu-* 76
ſen. Juriſdict. 30. *Aprilis* 1694. *§. Quibus cor. Card. Capra-
ra*, ibi: *Non deficit etiam obſervantia, dum uſque ad moder-
na tempora Canonici Viſores devenerunt, &c. abſque eo quod
unquam aſſignaverint rationem, ſeu cauſam, niſi quod ſecun-
dum eorum conſcientiam judicabant, &c.* Et in *Giennen. Juris* 77
mutandi 21. *Feb.* 1698. *§. Et ad propoſitum cor. Urſin.* ibi; *Pro
dubietatis remotione hic recurrit obſervantia, &c. quæ deſer-
vit pro optima illorum interpretatione, & mirificè confovet ef-
ficaciam dictionis* liberè, *uti comprehenſivæ facultatis mutan-
di, nulla explicata cauſa, quia ſemper obſervantia ſubſequu-
ta &c. declarat præcedentem diſpoſitionem, & talis ineſſe dici-
tur ſenſus in verbis, qualem demonſtrat ipſa obſervantia &c. &*
20. *Febr.* 1699. *§. Potiſſimè cor. Anſald. &* 26. *Aprilis* 1700. *§.
Sivè demum coram Muto*, ibi; *Subſequuta &c. obſervantia
&c. quæ non ſolùm inſervit ad effectum interpretandi &c. qua-
tenùs eſſet dubium &c. cum obſervantia ſit omnium rerum dubio-* 78
rum magiſtra. Et in præciſis terminis noſtri caſus, obſervan-
tiæ nimirum non allegandi cauſam non confirmationis ele-
ctionis *Barboſ. vot. deciſion.* 4. *numer.* 36. *lib* 1. ibi: *Quæ ob-
ſervantia eſt attendenda, cum quælibet diſpoſitio per eam decla-
retur &c. & illi plurimum deferatur in interpretandis Conſti-* 79
tutionibus.

Demum nullatenus obſtat, ſed potiùs retorquetur, quod
cum vigore decreti Capituli Generalis anni 1680. illa, quæ
in actis Capitulorum Provincialium continentur, concernen-
tia electiones Priorum, nullam habent Juris ſubſiſtentiam an-
te confirmationem P. Generalis ibi: *Electiones Priorum, quæ
fiunt à Definitorio nullam habeant Juris ſubſiſtentiam ante con-
firmationem P. Generalis*, exinde perneceſſe infertur, quod 80
eid. P. Generali exprimi debeant cauſæ, ex quibus moveri poſ-
ſit ad denegandam, vel concedendam confirmationem.

I. Quia Capitulum Generale anni 1680. loquitur de electio-
nibus Priorum quæ fiunt à *Definitorio*, ibi: *Electiones Prio-
rum, quæ fiunt à Definitorio, nullam habeant &c.* & ſic non 81
benè allegatur, neq; extendi valet ad confirmationem earun-
dem Priorum, electorum à Conventibus, de quibus non lo-
quitur, & circa quam plenam habet authoritatem Definito-
rium, vulgata *leg. Papinianus ff. de Minor.* cum concordanti-
bus, citatis à *Rot. dec.* 34. *n* 7. *cor. Anſald.*

Pro cujus majori claritate dignentur EE. PP. obſervare,
quod vigore noſtrarũ Conſtitutionum, à duobus Summis Pon- 82
tificibus in forma ſpecifica confirmatarum, in noſtra Refor-
matione Priores tripliciter eligi poſſunt I. ſcilicet ab ipſa
Communitate, ſeu à Vocalibus cujuſcumque Conventus II.
à toto Gremio Capituli Provincialis; Et III. à ſolo Definito-
rio, ut videre eſt in *par.* 3. *cap.* 8. *& cap* 22.

Ex quo igitur in Capitulo Generali anni 1680. demanda-
tur, electiones, quæ fiunt à Definitorio, nullam habere Ju-
ris ſubſiſtentiam ante confirmationem P. Generalis, nihil om- 83
ninò infertur quoad electiones, quæ fiunt à Conventibus, vel
à toto gremio Capituli Provincialis, nedum quia quoad iſtas
d. Capitulum Generale nullatenus loquitur, & conſequenter
illas comprehendere non valet, ex adductis per *Barboſ. axio-
mat.* 136. *num.* 4. *&* 7. illarumque proindè confirmatio etiam
de Jure ad Definitorium, uti immediatum ſuperiorem ſpe-
ctat, ex latè animadverſis per *Paſſerin. de Elect. cap.* 33. *à n.*
68 *Caſtellin. eodem tract. capit.* 14. *num.* 3. *Lavor. var. lucubr.
cap.* 25. *num.* 45.

Sed etiam, quia reſpectu electionum, quæ fiunt à Conven-
tibus, vel à toto Gremio Capituli Provincialis, plenum jus
illas confirmandi reſervatur à noſtris Conſtitutionibus Defi- 84
nitorio, non autem P. Generali, juxta rotunda illa verba,
omni detorſione incapacia, & nullam admittentia contra-
riam gloſſam, ſeu criticationem reſpectu electionis, quæ fit
à Conventualibus *par.* 3. *cap.* 8. *§.* 2. ibi: *Volumus idcirco,
quod Præſidens cum aliis Definitorii Patribus plenam habeant
authoritatem confirmandi omnes Priores locales, in Conventi-
bus canonicè electos*: Et reſpectu electionis, peractæ à Gre-
mialibus Capituli Provincialis, habemus æquè rotunda, ac
clara verba *earund. Conſtit. par.* 3. *cap.* 22. *num.* 4. ibi: *Tunc
ab omnibus Gremialibus Capituli Provincialis Priores eligan-
tur juxta formam, quæ habetur in iſto Capitulo de electione
Prioris localis, & à Definitorio ſicuti, & cæteri Priores con-
firmentur*.

Quæ omnia ad hominem comprobantur ex illis verbis *ea-
rund. Conſtit. par.* 2. *cap.* 22. *numer.* 4. in quibus ſub pœna Re-
bellium demandatur, ut Priores taliter electi, & à Defini-
torio confirmati, à Conventibus omnino recipiantur: *Et de-* 85
*bent ſub pœna Rebellium ipſo facto incurrenda ſic electi, & con-
firmati, à Conventibus recipi*; Quia ſi ad ſubſiſtentiam earun-
dem

Digitized by Google

dem electionum expectari deberet confirmatio P. Generalis, nimis injuſtè præciperetur illorum receptio, & admiſſio, ea ratione, quia P. Generalis poſſet juſtam habere cauſam illos non confirmandi, in quibus circumſtantiis tenerentur obedire illi, qui illorum legitimus Prior non eſſet, & pro eo tempore, quo nel talis non voluntariè, ſed juſtis de cauſis à Superioribus confirmatus non fuit, ut de ſe patet.

Secundò non adverſatur diſpoſitio dicti Capituli Generalis anni 1680. quia ex eo, quod illius vigore ad Pat. Generalem
86 deferenda ſint acta Capitulorum Provincialium, continentia electiones Priorum, non benè infertur ad neceſſitatem exprimendi cauſam denegatæ confirmationis, ea ratione, quia electiones Priorum poſſunt claudicare in multis, ex. gr. in vitio perſonæ electæ, in modo eligendi, in omiſſione neceſſariarum ſolemnitatum, aliiſque, lato calamo explicatis à *Tractantibus de Electione*, & ſignanter à *Paſſerin. cap. 23. num. 150.* Stant igitur benè ſimul ex una parte, quod P. Generalis videre debeat acta dictarum electionum, ad recognoſcendum, an adſint, vel non aliqui ex dictis defectibus, impedientibus confirmationem electionis ratione formæ, vel ſolemnitatum; Prout de facto ſunt exempla adducta in contra-
87 rium, in quibus, ſive ob defectum ſolemnitatum, ſive ob non ſervatam formam Conſtitutionum, electiones Priorum, vel non fuerunt confirmatæ, vel annullatæ extiterunt, ut ex illorum verbis, ibi: *Acta Capituli Provincialis Bæticæ &c. confirmavit &c. excepta confirmatione eorum Priorum, qui expleto triennio in eodem Conventu reelecti fuere:* Et inferiùs, ibi: *Acta Capituli Provincialis Provinciæ noſtræ Turoniæ &c. approbavit &c. excepta confirmatione à Definitorio facta electionis, quam electionem utpotè non ex uno capite, ſed maximè poſt Decretum hac ſuper controverſia à P. Generali emanatum, nullam, & illegitimam confirmare, nec potuit, nec debuit;* Et in fine, ibi: *Acta Capituli Provincialis noſtræ Provinciæ confirmata fuere &c. electiones verò omnium Priorum nullas, irritas, declaravimus ob eſſentialem defectum trium Scrutatorum:* Ex alia autem parte optimè ſtare poteſt, quod Definitorium, habens plenam authoritatem confirmandi, vel non confirmandi electiones ex motivis conſcientiæ, veritatis, & publici boni, non teneatur eid P. Generali exprimere, vel allegare cauſam denegatæ confirmationis.

Eodem prorſus modo, quo Gremiales Conventus excludentes, vel includentes aliquem in electione Priorum, non
88 tenentur cauſas talis incluſionis, vel excluſionis adducere PP. componentibus Definitorium, vel aliis Superioribus, quibus competit Jus confirmandi electiones, ut in noſtris terminis, adducta hac bona paritate, advertit *Barboſ. de Jur. Eccleſ. lib. 1. cap. 29 num. 251.* ibi: *Confirmator ex officio ſuo habet jus confirmandi, vel caſſandi electionem, prout ſibi videbitur expedire pro bono communi ita prorsùs, ut ſicut Electores liberè eligunt, quem judicant dignum ſcientia privata, ita ille legitimè confirmat quem dignum judicaverit*, quæ repetit in *Vot. dec. 4. numer. 33. lib. 1.* & concordant adduct. per *Donat Rerum Regular. tom 2. tract. 7. de Confirm. Elect. quæſt 6. num. 8.*

Palpabilemque inter utrumque caſum diverſitatem aſſignat idem *Barboſ. dict. vot. dec. 4. à num. 65. lib. 1.* quia ſcilicet ab
89 habente legitimam facultatem, caſſatio, ſeu non confirmatio electionis duplici modo fieri poteſt, vel extrajudicialiter, ac cum voto eorum, qui ſibi aſſiſtunt ſecretò, vel oretenùs prolato, vel per viam judicii, & cum cauſæ cognitione; *Primo caſu* (ſunt verba ejuſdem *Barboſæ ubi ſupra num. 26.*) *poteſt confirmator procedere, prout ſibi melius, ac convenientiùs videbitur, privata ſcientia cognoſcendo, & extrajudicialiter definiendo, cujus animum, & voluntatem in hac parte nullus Superior, quacumquè querela non obſtante, immutare poterit &c. Non ſic autem in ſecundo caſu, quando quis procedere debet per viam judicii*, de quo loquitur Capitulum Generale anni 1680. ac omnes DD., ab Appellantibus allegati.

Ultra quod in illis etiam caſibus, in quibus quis tenetur allegare cauſam denegationis confirmationis, vel alterius actus,
90 non eſt neceſſe, quod illa ſit talis, & tanta, ut ſine ſcandalo tolerari non poſſit, ſed ſat eſt, ut electio Conventui non ſit utilis, vel eidem quomodocumque præjudicialis ſit, in terminis obſervat *Mirand. in Pract. Crimin. canon. quæſt. 4. artic. 1. in fine*, ibi: *Ad ſuſpendendum, vel privandum Officio Regularem Prælatum, non eſt neceſſe, quod fama, ſeu infamia ſit tanta, ut ſine ſcandalo tolerari non poſſit, quin verò ſufficit, ſuperque ſatis eſt, ut ſuo Conventui ſit nociva, & præjudicialis, quod multùm eſt notandum, ac memoriæ commemorandum, & Mirandam* ſequitur *Barboſ. Vot. deciſ. 4. num. 63.*
91 *tom. 1.* & concordat *Rota in Giennen. Juris mutand. 21. Febr. 1698. §. Ad aſſumptum cor. Urſin.* ibi: *Illa nunquam præſumitur, ſed ad ejus excluſionem qualibet etiam leviſſima ratio ſatis ſit*, & meliùs *Paſſerin. de Elect. cap. 33. n. 63.* loquens de electione perſonæ, intrinſecè digniſſimæ, ibi: *Electus per intrinſeca digniſſimus; ſit per extrinſeca non idoneus, ut ſi non ſit acceptus Principi, & Patrono Loci, in quo eſt Conventus, & ideò ex hac veroſimili cauſa timeatur grave ſcandalum, tunc electio non eſt confirmanda*, & *Donat. Rer. Regular. tom. 2. qu.* 92
9. numer. 5. ibi: *Confirmator minimè debet confirmare electionem, ex qua timetur aliquod futurum ſcandalum, etiamſi electus nullum defectum patiatur &c. nam multa licita ſunt dimittenda ſcandali vitandi cauſa.*

Imò, quod ſufficiat allegatio generica ſolius cauſæ ſervitii
Dei, & boni regiminis Eccleſiarum, notabiliter firmavit 93
Rot in d Giennen. 21. Febr. 1698. § Eo autem, & ſeq. coram Urſino, & 26. Febr 1699. §. Demum cor. Anſald. & 26. Aprilis 1700 §. Non obſtat. cor Mat.

Sed quod magis eſt, & ad quod benignè reflectere ſupplicamus, contraria prætenſio, nedum eſt contra Jus, contra Conſtitutiones, contra Decretum P. Generalis Arii, contra pacificam obſervantiam; Sed contra naturalem, & nimis convincentem rationem, eo quia non ſumus in terminis confirmationis, dandæ ab una particulari perſona, puta à Pat.
Generali, vel Provinciali, qui illam facili negotio allegare 94
poteſt, juxta terminos omnium omnino authoritatum, allegatarum, & allegabilium; Sed in terminis perſonæ fictæ, ſeu Definitorii, conſtantis ex pluribus diſtinctis cerebris, & opinionibus, quorum reſpectu verificatur illud Poetæ: *Velle ſuum cuique eſt, nec voto vivitur uno*, ſequutum à *Declam. in Apolog.* impreſſa *poſt. 3. Volum. reſp. cap. 16. num. 5. & ſeq. & à Sande in præfat. ad dec. Friſiæ*, quos ſequutus ſui *in meis Inſtit. crim. lib. 1. tit. 10. num. 69.*

Et proinde obligare in his circumſtantiis Definitorium ad allegandam cauſam, vel eſſet illud obligare ad impoſſibile, & ad illam concordiam motivorum in judicando, quam in nullo hominum cœtu, quantumvis qualificato, & eminenti, experientia verificari demonſtrat, ut notat *Rot. in deciſ. 583. in princip. coram Emerix. jun.* & meliùs *Cardinal. de Luc. de Fideic. diſcurſ. 179. nu. 3.* ibi: *In dies videmus, data æqua-*
li ſcientia, parique integritate, ac ſummo juſtitiæ, ac veritatis zelo, id, quod uni videtur nigrum, alteri videatur album, 95
Vel eſſet fomentum dare innumeris, & æternis litibus, quod ita practicè demoſtratur, in noſtro caſu, in quo confirmatio
per Vota ſecreta denegata fuit ab integro Definitorio, compoſito ex ſeptem qualificatiſſimis perſonis; Ponamus caſum, quod una pars ex Patribus, componentibus dictum Definitorium, mota fuerit ex una cauſa, alia verò ex alia; Ecce largum, & ſpatioſum campum innumeris litibus ad compilandos Proceſſus, examinandoſque teſtes, ad recognoſcendum, an eædem cauſæ ſubſiſtant, nec ne, an præferendi ſint primi, vel ſecundi, an in paritate Votorum, & in dubio pro confirmatione, vel contra reſpondendum, vel inclinandum ſit, & quamplures aliæ legales inſpectiones, in qualibet electione ſufficientes ad prius terminandum Officium Prioris, quàm ad terminandas dictas controverſias, & legales inſpe- 96
ctiones, dum hodie ad eam redacta eſt miſeriam legalis Fa- 97
cultas, ut nihil tàm pacificum reperiatur, quod offuſcari non poſſit, ut me citato in *Inſtit. crim. lib. 3. tit. 5. num. 185.* obſervavit *Rot. in Firmana Fideicom. 4. Maii 1705. §. Verum coram Rever. Anſald.*

Ex quibus remanet manifeſtum, ſanctiſſimè in noſtris Conſtitutionibus ad conſervandam pacem inter Religioſos, atque in Religionis favorem, fuiſſe ſtatutum, ut nedum Definitorium non teneatur allegare cauſam non confirma-
tionis, ſed quod Subditi ſub pœna rebellium, ipſo facto in- 98
currenda, teneantur ſe conformare cum ſententia ejuſdem Definitorii, ſtatim recipiendo ab eodem Definitorio electos, vel confirmatos.

Poſito igitur ex his, quod benè proceſſum fuit ex parte Definitorii circa denegationem confirmationis, nulla vis fieri
poteſt in appellatione, ex adverſò interpoſita à denegatio- 99
ne dictæ confirmationis. In his enim circumſtantiis, neque de jure, neque ad terminos noſtrarum Conſtitutionum permiſſa erat appellatio, & conſequenter illius interpoſitio nullum potuit effectum operari *ex vulgatis*, apud *Rot. dec. 650. n. 4. par. 18. & dec. 325 n. 17. par 19 rec.*

Non de Jure, ex latiſſimè animadverſis per *Barboſ. d. Vot.* 100
dec. 4. à num. 50. uſque ad num. 126. referens *num. 127.* ità deciſum, & reſolutum fuiſſe ab Apoſtolico Nuncio, & deinde commendabili, & debita reverentia erga ſacros Canones admiſſum à Judicibus Laicis, ad quos prætextu violentiæ non minùs injuſtè, quàm imprudenter à Religioſis ſuccumbentibus interpoſita fuerat appellatio meritò laudans pietatem,

tem, & moderationem eorundem Laicorum, qui cauſas Ec-
cleſiaſticorum ad ſe trahere non prætendebant, & *Rot. deciſ.*
156 per tot. par. 18. rec.

Neque etiam ad terminos noſtrarum Conſtitutionum per-
101 miſſa erat dicta appellatio; quia in ipſius literaliter deman-
datur, ut ſub pœna Rebellionis, ipſo facto incurrenda, ſic
electi, & confirmati à Patribus Definitorii, à Conventibus,
pro quibus electi, vel confirmati fuerunt, recipiantur, quæ
abſque ulla retardatione exequutioni mandari debent *ad Tex.*
literalem in cap. Ad noſtram 3. de Appellat. ibi: *Mandamus,*
quatenus ſi quando quilibet Subditorum tuorum ad remedium
appellationis convolaverit, non ideò minus eum juxta tenorem
102 *mandati, quod in prædicta Regula continetur, & Inſtitutio-*
nem Ordinis, corrigas, & caſtiges.

Præterea in Capitulo Generali, in Urbe celebrato anno
1680. expreſſiùs eadem appellatio prohibetur his verbis: *Si*
verò quis ob aliquid ſupradictorum defectuum non confirmatus,
ſeſe oppoſuerit, aut à non confirmatione appellaverit, vel ad
Superiorem recurrerit, eo ipſo ad iſtud Officium, & quodcum-
que aliud ſit inhabilis, Paſſeria. de Elect. cap 34. num. 63. in
103 *fine* ibi: *Unuſquiſque Regularis debet in hoc diligenter conſide-*
rare ſui Ordinis Leges &c. prohibeatur appellatio à confirma-
tione &c ab ea appellatione abſtinere debet &c. Subdent ad rem
noſtram, hujuſmodi appellationes nullatenus convenire bo-
nis Religioſis; atque non levem ambitionis præſumptionem
involuere, quia in ſubſtantia nihil aliud eſt, quàm omnibus
viis, ab iis, ad quos ſpectat, illorum electiones confirmare,
velle conſequi Prælaturas illas, quas boni, *& perfecti Reli-*
gioſi etiam oblatas recuſant.

Et propterea quatenus exadverſo alia nova cauſa, hodiè
deſideretur illa mirabiliter reſultat ex diſpoſitione dicti Capi-
tuli Generalis anni 1680. à quo penitus ad aſſequenda Of-
104 ficia in noſtra Religione inhabilitantur ii, qui à non confir-
matione eorum electionis ad P. Generalem Ordinis appellant
ut fecerunt Recurrentes.

Ea verò, quæ exagerata fuerunt de prætenſis ſcandalis, ob
non confirmationem eorundem Appellantium, in noſtra Re-
ligione exurtis, nullius prorſus ſubſiſtentiæ ſunt, ut ex huc
uſque animadverſis remanet manifeſtum, Eiſque in omnem
105 caſum poſſemus reſpondere cum verbis *Rot. dec. 76. num. 16.*
coram Anſald. Ita ut ſi ſcandalum ab hac expreſſione ſuboriri poſ-
ſet, recenſeri mereretur inter ſcandala paſſiva, gratiſque ſuſ-
106 *cepta, quæve merentur omninò contemni D. Thom. 2. 2. quæſt.*
43. art. 1. Vel verbis illis Sancti Gregorii; *Si de veritate ſcan-*
dalum ſumitur, utilius permittitur naſci ſcandalum, quàm
veritas relinquatur.

Concludendo igitur nunquam ſatis repetimus, optimo fi-
ne à noſtris Conſtitutionibus conſcientiæ qualificatorum PP.
Definitorii repoſitam fuiſſe cauſam confirmandi, vel non
107 confirmandi canonicas electiones Priorum in noſtra Refor-
matione, & æquali prudentia à Patre Generali Arrio decla-
ratum fuiſſe, id eſſe intelligendum abſque neceſſitate ex-
preſſionis dictæ cauſæ: Idque tam favore Religionis, quàm
habito reſpectu ad famam Religioſorum, ſi enim daretur
caſus expreſſionis cauſarum, vel reſpicientium mores, vel
inidoneitatem, vel imperitiam Religioſorum electorum in
Priores, cum proſequutione illarum verificationis coram Pa-
tre Generali, quot, & quanta ſcandala orirentur, quo dif-
famationes, quantæ inimicitiæ, & diſſentiones, & qualia
odia inter Subditos, & Superiores, quot diſpendia in confi-
ciendis Proceſſibus pro dictis cauſis probandis, pro reproban-
dis teſtibus, & ſimilibus, quæ faciliùs concipi, quàm expri-
mi hic poſſunt, idque non ſine bonorum omnium admiratio-
ne, omniumque ſcandalo.

Ad evitanda igitur hujuſmodi inconvenientia, & longè
pejora, quæ ſilentio involuimus, ad praxim reducentes au-
reum illud *Senecæ* conſilium *in Declam. 2. de Virgin. proſtit.*
108 *fol. 666; Quædam ſatius eſt, vel cum cauſæ detrimento tace-*
re, quàm inverecundè dicere: nemo non videt, & quilibet
fateri cogitur, melius, imò ſanctiſſimum eſſe cauſas tacere
motivumque denegandi confirmationem potiùs *adſcribere*
109 *obedientiæ, & voluntati Prælati*, ut per hæc numero verba
ad noſtrum præciſum effectum advertit *Rota in dict. Gienaen.*
22. Februarii 1698. §. 2. coram Urſino; Nec non potius *ati*
patientia humilitatis, quàm querela fatalitatis, juxta ver-
ba *Barboſ. Vot. deciſ. 4. numer. 39. libr. 1.* Aliàs enim contra-
rium prætendere eſſet integram Provinciam litibus, & odiis
110 involvere, cum verificatione illius celebris dicti Politico-
rum Principis: *Spreta vileſcunt, ſi iraſcare notiora fiunt*: Eſ-
ſet ad perpetuam Religioſorum infamiam, & Religionis ſem-
piternum dedecus, videre in Proceſſibus regiſtrata ea, quæ
oblivioni danda ſunt, ut dicit Sixtus IV. *Conſtit 17. §. 3. Illi,*
qui de eis notitiam habeat, obliviſcantur eorum, & qui de eis
notitiam non habeat, in præſentibus non inſtruantur in eis, Eſ-
ſet indè aſſertis ſcandalis remedia afferre, unde ſcandalorum 111
materia occaſionata videretur, juxtà verba *Conſtit. Clemen-*
tis VII. per extenſum regiſtratæ *à Corrad. in Praxi Diſpenſ.*
lib. 8. cap. 3. ſub num. 4. Eſſet demum inſignem novitatem in
noſtra Reformatione introducere adverſus ea, quæ notat *S.*
Jo: Chriſoſt. in Epiſt. 1. ad Corinth. homil. 7. inter ejus Opera
tom. 4 fol. 343. ibi: *Nihil enim adeò conturbat animum, etiamſi*
id fiat ob aliquod utile, atì innovare, & concordant adducti
à Capon. diſc. 85. à num. 11. tom. 2. & Rot. deciſ. 19. apud *Anto-*
nell. de Juribus Clericor. & in Pampilonen. Manutentionis 29.
Maii 1706. in fin. cor. Caffarello; Novitates enim, ut ſcripſit
Card. Millin. ſ. m. Greg. XV. in epiſt. quam per extenſum re-
giſtravit *Pignatell. conſult. 9. num. 18. tom. 10. Non dimoſtra-*
no mai al primo aſpetto tutte le difficoltà, che ponno produrre,
vedendoſene tutto di molte, che promeſſe con ottimo fine, han-
no partorito mali effetti.

Die 2. Junii 1713. per Em. Caſin. in S. C. E. propoſito du- 112
bio: *An, & quæ electio Priorum ſubſiſtatur, & ſit confir-*
manda, reſponſum fuit: *Subſiſtere primam electionem Prio-*
rum, factam à Conventibus, & eſſe confirmandam, niſi infra tres
menſes Recurrentes adduxerint cor. P. Generali cauſam legiti-
mam denegatæ confirmationis.

Repropoſita verò per eund. die 15. Sept. ejuſd. anni 1713. 113
reſcriptum fuit: *In caſu de quo agitur eſſe exprimendas cau-*
ſas P. Generali, & ad mentem, & mens eſt, quod P. Generalis
confirmet Priores, electos à Definitorio.

DISCEPTATIO XXVII.

Colonien.

PRO

P. Raphaele de Colombi.

CUM

P. Gerardo Secthen.

ARGUMENTUM.

Congregatio intermedia, celebrata ſine legitimo Præſidente, nulla eſt; Excommunicatus tol ratus, an poſſit excludi ab electione, non præcedente declaratoria, præcipuè quando non conſtat de actu, cui inegabiliter annexa eſt pœna excommunicationis, ipſo facto incurrenda.

AD hoc ut EE. PP. manibus palpent futilem prætextum
Oppoſitorum, proprio marte, non ſine ſcandalo dene-
gantium obedientiam P. Colombs Ordinis Minorum Recol-
lectorum Nationis Germaniæ, Commiſſario Generali, eo- 1
rum legitimo Superiori, eumque excludentium à præſidentia
Congregationis intermediæ, ſub eo frivolo motivo, quod
erat excommunicatus ob ingreſſum in Monaſterium Monia-
lium Marcoduri, extra tempus Viſitationis.

Præmittimus, quod in hac parte duas habemus Summo-
rum Pontificum Conſtitutiones, prohibentes dictum ingreſ-
ſum: Unam Alexandri VII. quæ eſt in *Bullar. novo tom. 6.* 2
conſtit. 153. Et hæc uti expreſſè reſtricta intra fines Italiæ, &
Inſularum, ei adiacentium, nil commune habet cum præ-
ſenti caſu. Alteram *Gregor. XIII. in eod. Bullar. tom. 2. Con-*
ſtit. 28. quæ nullis eſt reſtricta limitibus, ſed ad inſtar legis ge-
neralis omnia Monaſteria Monialium, omneſq; Regulares
Superiores comprehendit.

In hac Conſtit. §. 1. Summus Pontifex ita diſponit: *Præla-*
tos omnes, tàm Sæculares, quàm Regulares, quibus cura, & re-
gimen Monaſteriorum Monialium quovis modo incumbit facul- 3
tate ſibi ex Officio attributa ingrediendi Monaſteria prædicta,
ita demum uti poſſe, ſi id faciant in caſibus neceſſariis, & à pau-
cis, iiſque ſenioribus, ac Religioſis perſonis comitati, quæ re-
feruntur à *Maithcuccius in Official. Cur. Eccleſ. capit. 11 nu-*
mer. 12.

Deveniendo deinde idem Pontifex in §. 2. ad pœnas con-
trafacientium, reſpectu illorum, qui in Pontificali dignita-
te conſtituti ſunt, mandat; ipſos pro prima vice interdictos
eſſe ab ingreſſu Eccleſiæ, pro ſecunda à munere Pontificali, 4
& à Divinis eſſe ſuſpenſos; Deinceps verò, ipſo facto abſq;
alia declaratione excommunicatos exiſtere, Circa Superio-
res verò Regulares non ita claré loquitur cum dicta diſtinctio-

ne

Digitized by Google

ne contraventionum, ſed generaliter præcipit, illos omni
officio, ac miniſterio privatos, excommunicationi ſimiliter
ſubjacere.
Præmittimus pariter, quod devenientes Doctores ad ex-
plicationum dictarum cauſarum neceſſariarum, propter quas
Superioribus Monialium etiam extra Viſitationem permitti-
tur ingreſſus in dictis Monaſteriis, uno ore concordant, quod
5 illa intelligi debet de neceſſitate morali, non autem de phyſi-
ca, ſeu extrema *Donat. Rer. Regular. tom. 4. tract. 5. de Violat.
Clauſ. Monial. per egreſſ. quæſt. 19. num. 6.* ibi: *Neceſſitas; de
qua Concilium, & Gregoriana loquuntur, non eſt accipienda lo-
gicè, aut phyſicè, hoc eſt pro extrema, ſtricta, vel ſtrictiſſima ne-
ceſſitate, ſed moraliter,* & concordant *Rodriq. qq. Regul. tom. 1.
qu. 46. artic. 4. Mirand. de Monial. quæſt. 2. num. 4. Suar. tom. 4.
de Relig. lib. 1. cap. 10. n. 16. Sanch. ad Præcept. Decal. lib. 6. cap.
16. n. 40. Barboſ. de Jur. Eccleſ. univ. lib. 1. cap. 44. num. 118. &
de Poteſt. Epiſc. par. 2. alleg. 102. num. 48. Campanil. in Diverſ.
Jur. Canon. rubr. 12. cap. 16. numer. 25. Portell. de Dub. Regul.
verb. Clauſura Monialium nu. ultim. & Tamburin. de Jur. Ab-
batiſſ. diſput. 24. quæſt. 1. per tot.*
His præmiſſis, non una, ſed multæ concludenter juſtifican-
tur Cauſæ in Summ. ex quibus nimis rationabiliter motus fuit
P. Colombs ad ingrediendum Monaſterium dd. Monialium,
6 ad præcavenda illa inconvenientia, quæ de facili poterant
evenire, indicata à multis teſtibus, & propterea vanum eſt
prætendere, quod ob dictum ingreſſum innodatus remanſerit
excommunicatione, contenta in dict. *Gregor. Conſtit.* Si enim
uniformi calamo aſſerunt Theologi, & Canoniſtæ, ad ex-
cluſionem quarumcumque pœnarum ſufficere quamlibet cau-
ſam, etiam minus juſtam, & ſolùm veriſimilem, ſeu opina-
tam, ex adductis per *Juſon. in leg. Si quis major. nu. 32. C. de
7 Tranſact. Honded. conſ. 68. nu. 13. lib. 1. Rot. cor. Royas dec. 416.
num. 3. & coram Celſ. dec. 15. numer. 16. & coram Ansald. deciſ.
72. numer. 54.* Quantò magis eundem operari debent effectum
excluſionis à dicta maxima pœna excommunicationis multæ
cauſæ, æquè rationabiles, urgentes, ac neceſſariæ, ex qui-
bus motus fuit idem P. Colombs ad ingredien. dictum Mona-
ſterium, ut de ſe patet, & in noſtris terminis notat *Cardin.
8 de Luc. de Canon. diſc. 27. num. 18.* ubi quod ad effectum incur-
ſus pœnarum requiritur talis temeritas, quæ redoleat dolum,
& delictum poſitivum, à quo diverſa opinatio, quamvis ma-
la ſemper excuſat.
Fortiùs, quia aſſertum delictum non fuerat contempora-
neum ad actum electionis, ſed prætenditur patratum per 11.
9 menſes ante, in quibus publicè, & palam, ac nullatenus re-
clamantibus, nec recurrentibus ad Superiores hodiernis Op-
poſitoribus, idem Pat. Colombs ſumma pace exercuerat om-
nia ea, quæ ad ejus officium pertinebant, ex qua circumſtan-
tia, in facto innegabili, alia inſurgit reflexio, ſolidè innixa
Juris diſpoſitioni, propter quam eo certiùs non poterat obiici
idem prætenſum delictum in actu electionis, ut in ſpecie,
conſiderando dictam circumſtantiam longi temporis effluxi
ante allegationem prætenſi delicti, & pacificam poſſeſſionem
exercendi ſuum Officium, reſpectu illius, qui prætenditur
deliquiſſe, ad noſtrum præciſum effectum notat *Cardinal. de
Luc. de Canon. diſcurſ. 17. num. 18. verſ. Verùm,* in cujus ca-
10 ſu agebatur pariter de incurſu pœnarum, contentarum in una
ex Pontificiis Conſtitutionibus, hoc eſt in *Conſtitut. 58. San-
cti Pii V.*
Creſcitque exorbitantia contrariæ prætenſionis, quia pri-
vatio Vocalis voce activa, & paſſiva in electionibus, eſt pœ-
na graviſſima in Religionibus ex adductis in *Tom. 1. part. 2.
diſcep. 25. numer. 10.* & addo *Paſſerin. de Elect. cap. 25. num.
619. & Cardin. de Luc. de Regul. diſc. 55. numer. 6.* Ad quam
11 proindè permiſſum non eſt Subditis tumultuariè procedere,
ut factum fuit ab Oppoſitoribus, ſed omnino procedendum
erat via Juris ſer. ſer. & probatis coram competente Judice,
ut probat *Paſſerin. de Election. cap. 3. numer. 5. in fine, & nu-
mer. 6. & Barboſ. vot. deciſ. 47. num. 183. & ſeqq.* ubi multos
citat, & ſequitur concordantes, inter quos *Cardinalem Lan-
cellotum* in quodam celebri Voto, cujus verba ibidem re-
giſtrat.
Excluſa ex his cauſa, in Partibus allegata pro colorando
prætextu excluſionis P. Colombs, conſiſtente in ingreſſu in
Monaſterium Monialium Marcoduri, nulla adeſt neceſſitas
12 oſtendendi inſubſiſtentiam allatum, quæ fuerunt ſuperaddi-
tæ in Urbe, & continentur in ſupplici Libello, huic Sac. C.
exhibito; Quod nempè admittere tentaverit plures Monia-
les in aliquibus Monaſteriis, quàm ibidem commodè ſuſten-
tari valeant; Quod ædificaverit Conventum, paupertati
Franciſcanorum non correſpondentem; Quod ad dictum ef-
fectum pecunias mutuo acceperit; Quodque demum aliqui-
bus Religioſis licentiam conceſſerit diſcedendi à propriis Pro-
vinciis: Sunt enim hujuſmodi prætextus adeò frivoli, adeo-
que inſubſiſtentes, ad producendum effectum adeò ſenſibilem,
adeoque opprobrioſum inter Religioſos, privationis Vocis
activæ, & paſſivæ, abſque ullo judiciali ordine, eo quia
etiam in illis terminis, in quibus concludenter probati ſunt in
facto, nullam habent annexam ipſo facto incurrendam gra-
viſſimam excommunicationis pœnam, ut mirum certè videa-
tur, quod coram hoc Supremo Senatu ſerena fronte adducan-
tur. Et ſi Subditis permiſſum eſſet ob dictos, & ſimiles, imò
etiam majores prætextus, qui nunquam deficiunt, denegare
Superioribus obedientiam, eoſque non admittere ad illos
actus, ad quos de Jure, & ex diſpoſitione propriarum Con-
ſtitutionum intereſſe poſſunt, & debent, actum eſſet de ob-
ſervantia Regularium Inſtitutorum, deque abnegatione pro-
priæ voluntatis, quam in actu profeſſionis ſolemniter ſubjece- 13
runt illorum Superioribus, ut ad rem benè obſervat *Mirand.
in Manual. Prælat. tom. 1. qu. 26. n. 1. & ſeq.* ubi, quod contra-
rium aſſerendo, Superiorum poteſtas dependeret à voluntate
Subditorum, atque ab illorum caprioſo ſenſu, ignorantia, vel
culpabilibus operationibus, quo nihil abſurdius dici, nilvè
exorbitantius valet excogitari.
Non omittentes regiſtrare hic verba *S. Bonav. quæſt. 6. in
Quæſt. ſuper Regul.* ad oſtendendam inſubſiſtentiam exagera- 14
tionis ſumptuoſi Conventus, quæ ſunt ſequentia: *Conven-
tuum noſtrorum magnitudo menſurari non debet ex altitudine,
& latitudine Locorum, aut multitudine Cellarum, & Hoſpi-
tiorum, ſed ex multitudine, ſeu numero Fratrum, ibi habi-
tantium, & ideò quamvis prima fronte quidam Conventus vi-
deantur nimis magni, excelſi, ac ſumptuoſi, attento tamen
Fratrum inhabitantium numero, qui inibi Deo ſerviunt, &
pro Populo ſpiritualiter laborant, verè ſtatui noſtro conveniunt,*
quæ ad noſtrum effectum refert *Kerchovius ad Statut. General.
Ordin. cap. 3. §. 5. num. 2.*
Non potuerunt hujuſmodi ſolidæ reflexiones, ſolo naturali
lumine notæ, negari ab Oppoſitoribus, qui proindè in eo-
rum appellatione, non minus inſubſiſtenter, quam curiosè,
poſtquam effectivè ſcandaloſè denegarunt obedientiam Patri 15
Colombs, ſe exhibuerunt paratos ad probandas cauſas ejus
excluſionis à Congregatione intermedia, nec non ad oſten-
denda motiva ejus privationis Vocis activæ, & paſſivæ,
ibi: *A. R. P. V. tanquam minus idoneam ad præſidendum
Congregationi noſtræ, propter incurſum excommunicationem,
quam coram Judice competente probare parati ſumus.* Hoc
autem eſt ponere currum ante boves, eſtque omnium Judi-
ciorum ordinem pervertere, ſecundùm quem cauſæ privatio-
nis, ſeù motiva exequutionis pœnarum priùs coram compe-
tente Judice probanda ſunt, & deindè procedendum ad illa- 16
rum exequutionem, ut patet conſideranti, & notat *Paſſerin.
de Election. cap. 2. numer. 71. & ſequentibus* ubi, quod nemo
poteſt voce activa, & paſſiva privari, niſi ſervato priùs or-
dine Juris Divini, Naturalis, & Gentium, & *Donat. Re-
rum Regular. tom. 2. tract. 4. de Election. quæſt. 10. per totum*
& ſignanter *num. 5.* ibi: *Nullus debet excludi à quacumq; ele- 17
ctione prætextu alicujus criminis, vel delicti, niſi ſit ſenten-
tialiter condemnatus, & per ſententiam voce privatus.*
Hæc videntur ſuperabundare pro excluſione dd. frivolorum
prætextuum: Cæterùm ad ſolius materiæ ornatum, per fal-
ſam hypotheſim ſupponamus, quod non ſolùm conſtaret de
excluſione cujuſcumque coloratæ cauſæ ingreſſus Patris Co- 18
lombs in dictum Monaſterium, ſed ulteriùs, quod eſſet un-
dique innegabilis, & inexcuſabilis incurſus ejuſdem in pœ-
nas, contentas in d. Bulla Gregoriana: Addito, quod non
Subditi tumultuariè æquè, ac ſcandaloſè illam publicaſſent
in vigilia electionis, ut factum fuit in præſenti, ſed quod le-
gitimus Superior ſer. ſer. intra menſem à tempore deſtinato ad
diem electionis, talem ſententiam incurſus in cenſuras decla-
raſſet. Adhuc illa nullatenus apta eſſet impedire Vocales ab
ingreſſu, & Præſidentia in Capitulis, à Congregationibus
intermediis, minuſque eos privare voce activa, & paſſiva,
ea ratione, quia ſimiles ſententiæ præſumuntur latæ ad oppri- 19
men. Vocales, illoſque excludendos à proximis electionibus,
ex adductis per *Caſtellin. de Elect. cap. 13. num. 14. & Barboſ.
vot. dec. 47. num. 183.* Et in terminis noſtræ Religionis habe-
mus hoc literaliter ſancitum in noſtris *Statut. cap. 8. §. 39. nu-
mer. 11. & in Cap. Gener.* in Urbe celebrato anno 1602. in qui-
bus teſte *Lantuſc. in Theatr. Regul. verb. Cauſa, ſeu Lis, man-
datur, quod Cauſæ omnes criminales terminari debeant per
menſem ante Capitulum, ut privatorum fama, vel elevetur,
& ſic ad Capitulum accedant, vel deprimatur, & ſic exclu-
dantur.*
Habemus hoc ulterius ſancitum à Congreg. Viſit. Apoſtol.
die

die 14. Octob. 1601. cum ſpecifica approbatione Paul. V. an-
20 no 1616. ſequentibus verbis: *Privationis vocis activæ, & paſ-
ſivæ, et inhabilitatis decreta, ſententiæque, ab eiſd. Superiori-
bus Ordinis latæ, ne deinceps in ipſo electionis actu pronuncien-
tur, promulgenturvè, atq; promulgatæ Vocales minimè afficiant,
niſi per menſem ante fuerint intimatæ Parti, S. S. omnino ve-
tuit*, quod referunt *Lantuſc. ubi ſupra num. 2. & Matthæucc. in
Offic. Cur. Eccleſiaſt. cap. 18. nu. 50.* Obſervantes ulteriùs quod
ad preces Card. Veralli, olim noſtri Ordinis Protectoris, il-
lud fuit in ſpecie ab eodem Summo Pontifice extenſum ad no-
ſtram Religionem: Itaut ſub ſole non poſſimus magis pun-
21 ctualem, majoriſque efficaciæ adducere authoritatem, ex ad-
ductis *in tom. 1. par. 1. diſcep. 11. nu. 25.* quibus addo *Gutber. de
Arte benè deſiderun. reſolut. 16. §. 9. num. 79.*

Ex quibus infertur affirmativa reſolutio alterius petitionis
P. Colombs, informationis nimirum omnium actuum Capi-
tularium, omniumque illarum electionum, quæ in dicto Ca-
pitulo tumultariè, & more Rebellium, ſine interventu pro-
prii Capitis, & legitimi Præſidentis geſta fuerunt à Subditis:
Ubi enim Vocales, Juris ordine non ſervato, ab electione
22 excluduntur, electio à Judice irritanda eſt, cum admiſſi non
fuerint illi, qui admittendi erunt, & propterea debet Judex
hujuſmodi electionem, nullum declarare, ut loquendo in ter-
minis electionum, quæ fiunt in noſtra Religione, ferè per
hæc verba notat *Matthæucc. in Offic. Cur. Eccleſ. cap. 18. n. 49.
verſic. Quare*, Et in terminis Juris communis habemus hoc
ſolemniter deciſum *in cap. Bonæ memoriæ il 1. §. Electionem,
& in cap. Quod ſicut de Elect.* ubi *Repetentes* communiter, cum
aliis apud *Anſald. dec. 87 num.* 10. ubi quod nulla declaranda
eſt electio illa, ad quam admiſſus non fuit Vocalis, qui Jus
23 ferendi ſuffragii in ea habeat. & concordant adducti *per Murg.
de Benef quæſt. 3. ſub num. 65. Card. de Luc. de Canon. diſc.
27. num. 13. & Rot. dec. 225. num. 3. cor. Burat.*

Quæ omnia vera ſunt, & practicari debent etiam in illis
caſibus, à præſenti longè diverſis, in quibus Capituli caput
ampiam habet poteſtatem ab ipſomet Summo Pontifice pri-
vandi eos, qui ex aliquo delicto, vel defectu admitti non de-
bent ad electionem; Adhuc enim ſemper citandi, & audien-
24 di ſunt antequam non admittantur, ſeu eorum voce priven-
tur, ut notant *Peyrin. de Subdit Relig. quæſt. 1. §. 10. in princ.*
ibi: *Præſidens Capituli, cum ampla poteſtate, etiam à Papa,
non poteſt privare Religioſos voce activa, & paſſiva, ſine eo quod
prius citentur, ipſiſque detur copia eorum, quæ contra ipſos
ſunt fulminata, ut poſſint ſe defendere Rodriq. Qq. Regul. q. 52.
artic. 12. & Barboſ. Vot. dec. 47. num.* 84. Quanto igitur magis
hoc permittendum non erat ſubditis P. Colombs, de facto re-
cuſantibus illum admittere, ex eorum propria voluntate, &
mero placito, abſque ulla facultate, vel poteſtate, eis tradi-
ta à Superioribus majoribus.

Quoad tertiam petitionem P. Colombs, circa punitionea
Oppoſitorum, ſatis dictum à diligenti Cauſæ Patrono; Ab-
ſtinentes Nos ab eadem materia, ex illo motivo, quod his ver-
25 bis expreſſimus *in Epiſtol. ad Lector. noſtrarum Inſtit. Crimin.
Neque ab ulla exercitatione magis animus noſter, & profeſſio
quam à Cauſis criminalibus eſt aliena.*

In eadem Cauſa.

PRoceditur exadverſo cum duobus æquivocis, ex quo-
rum dilucidatione remanent ſine ullo fundamento ea om-
nia, quæ lato calamo exagerantur contra Patrem Colombs,
26 ob aſſertam excommunicationem, ab eo incurſam propter
ingreſſum in Monaſterium Monialium Marcoduri, ſibi ſu-
biectarum.

I. Eſt, quod adverſus illum militet *Conſt.* 153. Alexandri
VII. *in Bullar. novo tom. 6.* in qua abſque ulla diſtinctione, &
27 explicatione ingreſſus Superiorum in Monaſteria Monialium,
ſibi ſubiecta, imponitur pœna excommunicationis ipſo facto,
& abſq; ulla alia declaratione incurrenda, *ut in §. 8.*

Sed iſta Conſtitutio ad noſtrum effectum poni poteſt ad
28 partes, quia illius vis non egreditur fines Italiæ, & Inſula-
rum, ei adiacentium, ut legitur in ejus §. 1. ibi: *Præſentibus
perpetuò valituris, ſancimus, ut in poſterum intra fines Ita-
liæ, & Inſularum adiacentium &c.* Eodem prorſus modo, quo
in hac pariter materia, reſpiciente Monialium gubernium,
habemus *in Bullar. novo tom. 2. aliam Conſtit. 89. Greg. XIII.*
circa tempus durationis Abbatiſſarum, quæ in ſola Italia
non poſſunt durare ultra triennium, de qua *in To. 1. par. 1. di-
ſcept. 12.*

II. Æquivocum in eo reſidet, quod proceditur cum eo
ſuppoſito, quod abſolutum ſit, & abſque ulla controverſia
admiſſum à Doctoribus, quod adverſus Superiores Regu-
lares vigore alterius *Conſt. 18. Greg. XIII. in Bullar. novo to. 2.* 29
quæ comprehendit omnia Regna Mundi, etiam pro prima
transgreſſione, ſeù ingreſſu in Clauſuram, abſq; cauſa neceſ-
ſaria, impoſita ſit pœna excommunicationis; Quod tamen
non ſubſiſtit, eo quia non deſunt claſſici Doctores, aſſeve-
rantes, eoſdem Superiores Regulares pro prima vice inter-
dictus eſſe ab ingreſſu Eccleſiæ, pro ſecunda ſuſpenſos eſſe
à Divinis, & pro tertia, & ſequentibus vicibus incurrere
pœnam excommunicationis, duplici ratione. Prima, quia
ſumus in pœnalibus, in quibus ſemper inclinandum eſt pro
exclusione majoris pœnæ; Secunda verò, quia hoc modo
ſervatur illa proportio inter Superiores ſæculares, & Re-
gulares, quæ literaliter in §. 2. *ejuſd. Conſtit.* ſtatuitur quoad 30
Prælatos Sæculares. Ita *Hieronym. Llamas in Method. Cu-
rat. in Appendic §. 7. Donat. Rerum Regular. tom 4. Tract. 5.
de Violat. Clauſur. per ingreſſ quæſt. 22. numer. 16.* ibi: *Præ-
lati Regulares pœnis excommunicationis, & privationis ſub-
duntur tantum modo pro tertia vice, & ſequentibus, quia in
pœnis mitior pars eſt eligenda. Tùm etiam, quia hoc pacto ſer-
vatur proportio inter pœnas Epiſcopi, & Prælatis Regulari-
bus indictas, Bonacin. Oper. Moral. tom. 1. titul. de Clauſur.
quæſt. 4. punct. 5. propoſ. unic. num. 11.* ibi: *Ego probabilem
arbitror opinionem Llamas &c exiſtimantis, Prælatos Regu-
lares his pœnis excommunicationis, & privationis ſubiici pro
tertia vice, & ſequentibus; Ratio eſt, tum quia in pœnis mi-
tior pars accipienda eſt. Tum quia hoc pacto ſervatur propor-
tio inter pœnas, Epiſcopis, & Prælatis Regularibus inflictas.
Ideò probabiliter ſuſtineri poſſe videtur, Prælatos Regulares
prima vice interdictos eſſe ab ingreſſu Eccleſiæ, ſecunda vice
ſuſpenſos eſſe à Divinis, tertia vice, & deinceps, affici ex-
communicatione, & privatione omnis officii. Novar. in Sum.* 31
Bullar. part. 2 comm. 80. numer. 1. ubi quod in his terminis
eodem modo ſubiacent pœnis violationis Clauſuræ Prælati
Sæculares, ac Regulares, *Tambarin. de Jure Abbatiſs. diſ-
put. 24. quæſt. 11. numer. 4.* ibi: *Prælatos Regulares pœnis
excommunicationis, & privationis ſubiici tantummodo pro
tertia vice, & ſequentibus, quia in pœnis mitior pars eſt eli-
genda: Tum quia hoc pacto ſervatur proportio inter pœnas
Epiſcopis, & Prælatis Regularibus inflictas, & Monacell. in
Formul. tom. 3. titul. 1. formul. 41. numer. 20. fol.* 110. ibi:
*Senſus iſtius Conſtitutionis eſt, quod omnes Superiores, qui
aliena licentia non indigent, ingredientes Clauſuram Monia-
lium in caſibus non neceſſariis, &c. pro prima vice interdictam
pro ſecunda ſuſpenſionem à Divinis, & pro tertia excommuni-
cationem incurrunt.*

Ex quibus videmus, quod in his pariter terminis Vicarius
Epiſcopi, ſi in ingreſſu Clauſuræ Monialium non ſervat for-
mam traditum in dicta *Conſtit. Greg. XIII. pro prima vice in-
terdicitur pro ſecunda ſuſpenſionem, & pro tertia excommuni-* 32
cationem incurrit, ſunt verba *Monacel. in Formul. legal. tom
3. tit. 1. formul. 41. num. 18.*

Quamvis autem ultrò admittamus, reperiri alios Doctores
diverſæ opinionis: Omiſſa inutili digreſſione, quænam ex 33
iſtis oppoſitis ſententiis ſit magis probabilis, magiſque com-
muniter recepta, ſemper verum erit, quod in his terminis
non dicitur evidenter conſtare de actu, cui innegabiliter an-
nexa ſit excommunicationis pœna, quod verificatur bona fi-
des Superioris, ſequentis dictos claſſicos Doctores, quodque
in hoc conflictu ſemper inclinandum eſt pro exclusione dicta-
rum pœnarum; Eò quia, ut per hæc verba diſcurrit *Cardin.
de Luc. in Miſcell. Eccleſ diſc. 12. numer. 4. Excommunicatio
eſt pœna graviſſima, omnium aliarum pœnarum major, quæ
apud Deum, & in foro ſpirituali major cenſenda eſt, quam pœ-
na ordinaria capitalis, à qua proinde quælibet cauſa probabi-
lis excuſat.* Et propterea multò magis in caſu noſtro excuſare
debet opinio dd. claſſicorum Doctorum, per ea, quæ genera-
liter obſervat *Rot. dec. 25. num. 16. cor. Ottbob & dec. 263. nu. 1
& 3. par. 3. rec.* & in noſtris terminis bene probat *Paſſerin. de* 34
Elect. cap. 10. num. 72. ibi: *Ubi excommunicatus poteſt aliqua
tergiverſatione excommunicationem celare &c. ſit illi iniuria, ſi
de facto ante ſententiam Judicis privatur electione, quam
quaſi poſſidet.*

Ultra quod in illis caſibus, in quibus incurſus in cenſuras,
contentas in dicta *Gregor. Conſtit.* excuſari nullo colore poteſt, 35
abſolutio ab eadem excommunicatione nemini eſt reſerva-
ta, ſed à quolibet Confeſſario tolli poteſt, ut notant *Ven-
trigl. in Prax. titul. de Clauſur. Monial. annot. 5. §. 1. numer.
43. Sanchez in Summ. lib. 6. cap. 16. num. 98 Filliucci. Oper.
moral. tom. 1. tract. 5. de Cenſur. in partic. numer. 218. verſ 3.
Donat. Rerum Regul. tom. 2. tract. 5. de Violat. Clauſur. per in-
greſſ. quæſtio. 21. numer. 17. Pellizar. de Monial. cap. 5. ſect. 3.
quæſt. 21.*

Digitized by Google

quæſt. 21. *num.* 114. & *Tamburin. de Jur. Abbatiſſ. diſpat.* 44 *quæſt.* 11. *num.* 4.

In omnem verò caſum ſemper urgent cauſæ illæ, probatæ in Summ. ex quibus omni Jure permiſſus erat P. Colombs in-
35 greſſus in d. Monaſterium, etiam extra actum Viſitationis, ex allegatis *ſupra num.* 6.

Non valentes contrarii Scribentes congruam dare reſponſionem huic ſolidæ reflexioni figunt pedes in illa reflexione,
36 quod, quidquid dicendum eſſet attenta antiqua Conſtitut. Gregor. (ſunt eorum præciſa verba) *Superveuit Conſt. Alexand. VII. la* 153. *tom.* 6. *in qua declaratam extitit, caſum neceſſitatis intelligi debere de actu neceſſariæ viſitationis Monaſterii, faciendæ per Superiores Regulares; Ideoque cum Adverſarius intraverit in Monaſterium extra cauſam Viſitationis, ſine dubio incidit in gladium excommunicationis*, citando uti punctualem ad dictum effectum *Matthæucc. in Offic. Cur. Eccleſ. cap.* 598. *num.* 14.

Applicatio autem non poteſt eſſe magis clara, magiſque fundata, quia ſola lectura dictæ Conſtitutionis Alexandrinæ ad hominem oſtendit illius inapplicabilitatem, eo quia
37 edita fuit pro Italia, ejoſque Inſulis, pro quibus illam citat *Mactbæuccias ubi ſupra*, & proindè extendi non poteſt ad alias Provincias, & diverſa Regna, exiſtentia extra Italiam, juxta firmata per *Rot. deciſ.* 7. *numer.* 1. & *ſequentibus coram Celſo.*

Excluſo ex his prætextu dictæ excommunicationis, minorem merentur animadverſionem aliæ verè frivolæ reflexiones, plus juſto exadverſo exageratæ, quod P. Colombs
38 ædificaverit Conventum in Oppido Brulenſi, tali ſumptuoſitate, ut ſimilis ſit Palatio magni Principis. Quod ad illum perficiendum acceperit ſub uſuris centum Ludovicos aureos; Quodque procuraverit collocare ejus neptem in uno ex Monialium Monaſteriis ſibi ſubjectis ad emitten profeſſionem. Hujuſmodi enim operationes non probantur in facto ex affectatis atteſtationibus pendente lite procuratis, & quidem ſine juramento, ſed cum illa captioſa cautela: *Paratiſſimas juramento confirmare, quotiès neceſſitas poſtulaverit*, juxta *Text. in cap. Nuper de Teſtibus*, ibi: *Reſpondemus, quod nullius teſtimonio, quantumcunq; religioſum exiſtat, niſi juratus depoſuerit, in alterius præjudicium credi non debet*, *cum concordantibus citatis in tom.* 1. *par* 2. *diſcep.* 28 *n.* 135.

In Jure verò inauditum prorsùs eſt, quod non præcedente Judicis declaratoria ob ſimiles prætextus de facto privari
39 poſſit Superior à ſuis Subditis exercitio ſuæ ordinariæ Juriſdictionis, & quod excludi de facto poſſit ab actu electionis, ut in fortioribus terminis verè, & innegabiliter excommunicati tolerati, probat *Paſſerin. de Elect. cap.* 10. *num.* 42. ibi: *Dico quod excommunicatus non notorius, & toleratus, non poteſt eiici ab electione, & ſi eiiciatur poteſt agere pro electione caſſanda*; Et ſtrigens ratio illa eſt, quia ſimilibus operationibus Superiorum non eſt annexa excommunicatio ipſo facto, & ipſo jure incurrenda, & propterea nimis abſonum eſt prætendere, ut ex illis de facto privandus ſit Superior à ſuis Subditis jure interveniendi electioni, quod ei innegabiliter convenit ex ſupra allegatis.

Toto ſpiritu ſupplicantes hìc obſervate, quod contraria prætenſio tendit ad ſternendam viam manifeſtis rebellionibus Subditorum erga ſuos Superiores, quia inter Religioſos nun-
40 quam deficiunt prætextus longè magis apparentes ad impingendum eis delicta, & incurſus in Cenſuras, & conſequenter Superiorum Juriſdictio penderet à voluntate Subditorum, quod improbant Authores, ſequuti à *Miraud. in Manual. Prælat. tom.* 1. *quæſt.* 26. Solidè advertentes, quod etiam in illis caſibus, in quibus Subditi fundamentum habent obtinendi à Judicibus exemptionem ob eorum Superioribus, iſti, antequam Judices id per ſententiam declarent, non perdunt Jus ſuperioritatis in Subditos, & contrarium aſſerendo, poteſtas Superiorum dependeret à voluntate, vel ignorantia Subditorum, quod repugnare videtur omnibus principiis.

Quidquid ſit, an requiratur declaratoria Judicis quoad illas pœnas, quæ inflictæ ſunt à Jure, vel à Statuto, de-
41 mandante aliquid fieri, vel non fieri, ſub pœna ipſo facto incurrenda; Hoc unum eſt indubitatum, quod ſemper in his caſibus requiritur declaratoria Judicis circa illud culpoſum factum, cui adjecta eſt pœna, ipſo facto, & ipſo jure incurrenda, ex animadverſis per *Amen. de Delict. & pœn. titul.* 1. §.
42 4. *de Pœnis in gen. num.* 32. ibi: *Judex non fert ſuper delicto tali ſententiam declaratoriam, ſed ſolùm declaratoriam facti*; Solidè deinde probans *in tit.* 2 §. 5. *verb. Inobedientia numer.* 90. hoc eſſe in noſtra Religione indubitatum, vigore Statutorum, ab ipſo citatorum, ibi: *Ferenda eſt ſententia declaratoria, nam hæc ſemper ferenda eſt, etiam in Judicio ſummariſſimo, & facto notorio.*

In noſtris autem terminis nihil horum præmiſſum fuit, ſed monſtruoſitate uſque adhuc in Judiciis inaudita, adverſus integrum titulum, *tertii Libr. C. Ne quis in ſua Cauſ. judic. vel*
Jus ſibi dicat, eodem tempore Oppoſitores fuerunt accuſato- 43
res, teſtes, Judices, & executores, ut in ſimili notat *Pat. Segner. nella pred.* 35. *n.* 9. his verbis: *Qui furono l'iſteſſi Giudice, e Parte, Accuſatori, e Fiſcali, Emoli, e Teſtimonj*; Probata æmulatione in noſtris terminis ab ipſiſmet contrariis Scripturis, in Secretaria exhibitis.

Nec dicatur, quod in noſtro caſu delictum, ſeu ingreſſus in Monaſterium Monialium extra actum Viſitationis erat notorium, & conſequenter nulla erat neceſſaria declaratio, nullaque alia ſolemnitas, quæ in notoriis non requiruntur ad
Text. in capit. Super eo de Teſtib. & in cap. Cum dilectus §. His 44
igitur de Purgat. canon cum concordantibus, citatis *in Inſtit. crim. lib.* 1. *tit.* 2. *num.* 28. & 31.

Reſpondemus enim, quod ita diſcurrendo proceditur cum æquivoco. Aliud enim eſt, quod ſit notorius ingreſſus P. Colombs in Monaſterium, quod ipſe religioſa ingenuitate confeſſus eſt, & non negavit, & aliud, toto cœlo diverſum, quod idem ingreſſus ſit delictum notorium, ſeu ex tali ingreſſu notoriè excommunicatus; Ex una enim notorietate non benè infertur ad aliam, ea ratione, quia poteſt Superior Regularis, gr. ex. ex cauſa neceſſaria ingredi d. Monaſterium, quo caſu ingreſſus eſt notorius, ſed nullum adeſt delictum, ne-
que occultum, neq; notorium; Ita etiam poteſt abſq; cauſa in- 45
gredi Monaſterium, & tamen in hoc caſu erit delinquens, ſed non excommunicatus pro prima vice, ex diſpoſitis in *Conſtit.* 28. *Greg. XIII.* §. 5. & notant Doctores adducti ſupra *num.* 30. Quorum omnium illam aſſignat bonam rationem *Clar. in*
Prax. crimin. quæſt. 9. *n.* 7. quem ſequuti ſumus *in Inſtit. crim.* 46
lib. 1. *tit* 4. *num.* 29. quia notorietas non ſolùm juſtificari debet circa factum, ſed etiam circa qualitatem illam, quæ apta eſt conſtituere, & inducere delictum.

Ex quibus cum omni fundamento ſperamus declarationem nullitatis omnium illorum, quæ geſta fuerunt in d. Congregatione intermedia modis adeò exorbitantibus, atq; irregularibus; Atque remanet manifeſtum, omni jure competere P. Colombs jus inſtandi pro caſſatione electionis, à qua non
non ſine manifeſta iniuſtitia, magna iniuria, & inaudita vio- 47
lentia de facto fuit excluſus, benè *Paſſerin. de Elect. cap.* 10. *num.* 72. ibi: *Si eiiciatur poteſt agere pro electione caſſanda*, & meliùs *Matthæucc. in Offic. Cur. Eccleſ. cap.* 18. *num.* 49. ibi: *Ubi Vocales, Juris ordine non ſervato, voce priventur, electio à Judice eſt irritanda, ſi id ab excluſis petatur, cum non fuerint admiſſi qui erant admittendi, & proinde ſi iſti velint ſuam iniuriam proſequi, debet Judex electionem nullam declarare*, in qua parte habemus *Textus*, id literaliter demandantes in *Cap. Bonæ memoriæ il* 2. §. *Electionem, & in cap. Quod ſicut § Quod ſi eos de Elect.*

Fortiùs, quia, ut inter informandum ſumma benignitate
motivatum fuit ab uno ex EE. PP. P. Columbs interpellatus 48
fuerat à P. Provinciale uno ex ejus æmulis, ſeu Inimicis, inſimul cum aliis PP. Definitorii pro convocatione, & deſtinatione diei; in qua haberi debebat Congregatio intermedia, in cujus inſtantiæ ſequelam, mandavit, d. Congregationem intimandam eſſe 1. Dominica Septembr. Fuitque pariter recognitus uti legitimus Superior die 7. ejuſdem menſis Septembris, & ſic poſt Congregationem quando Oppoſitores juridicam coram ipſo fecerunt inſtantiam. Ex quo innegabili facto duo ſequuntur.

I. Quod paulò ante, & paulò poſt P. Colombs à ſuis Subditis recognitus fuit, & palam habitus, tentus, & reputatus
pro non excommunicato: Igitur non poterat ab iiſdem nume- 49
ro Subditis poſt paucos dies eidem obiici dict. obiectivus prætextus aſſertæ excommunicationis: *Nimis enim indignum eſſe judicamus, quod ſua quiſque voce dilucidè proteſtatus eſt, id in eandem caſum infirmare, teſtimonioque proprio reſiſtere*, ait *Text. in leg. generaliter C. de Non num. pec.* cum concordantibus, citatis *in Tom.* 1. *par.* 1. *diſcep.* 13. *n.* 57.

II. Verò, quod etiam ad ſenſum Oppoſitorum Congregatio
intermedia eſſet inſanabiliter nulla, uti coadunata de manda- 50
to illius, qui ab eis aſſeritur excommunicatus, per ea, quæ obſervat *Paſſerin. de Elect. cap.* 25. *n.* 458. & *ſeq.*

In eadem Cauſa.

TAndem aliquando fatentur contrarii Scribentes, *Con-*
ſtit. 153. *Alexand VII.* In qua cauſa neceſſaria ingredien- 51
di Monaſteria Monialium reſpectu Superiorum, videtur
reſtrin-

reſtringi ad ſolam viſitationem, ſemel in anno faciendam
ab eiſdem Superioribus, uti literaliter emanatam pro Italia,
ejuſque Inſulis, non afficere cæteras Nationes, & Regna,
tanquam legem, ſed solùm uti declarationem antiquæ le-
gis.

Reſponſio autem non ſubſiſtit, quia illius Legislator ro-
tundis literis *in §. 2.* ſe declaravit, illam edere pro ſola Ita-
52 lia, Inſuliſque, ei adjacentibus. Igitur affert violentiam
inferre menti Legislatoris, & claris verbis legis, illam ſub
alio prætextu declarationis extendere ad illas Regiones, pro
quibus non emanavit, ut de ſe patet; Si autem contraria
prætenſio ſubſiſteret, illud ſequeretur intolerabile inconve-
niens, quòd Subditi ligarentur lege illa, quæ contra eos
non emanavit, eo tempore, quo Legislator illos ad obſer-
53 vantiam ejuſdem legis noluit literaliter obligare, neque diſ-
ponendo, neque declarando, quo nihil abſurdius dici, nil-
vè irrationabilius valet excogitari.

Diſcurrendo proinde de alia *Conſtit.* generali *Gregor. XIII.*
quæ *eſt la 28. inter alias ejuſdem*, conſtantiſſimè repetimus,
54 quod in iſta, cauſa neceſſaria non eſt reſtricta ad ſolam viſita-
tionem, neque illa intelligi debet pro cauſa, phyſicè neceſſa-
ria, ſed pro cauſa morali, & prudentiali, ex allegatis ſupra
num. 5. quibus addimus *Benacin. Oper. moral. tit. de Clauſ.*
55 *par. 4. punct. 4. num. 2. & Barboſ. ad Concil. ſeſſ. 25. de Re-
gular. cap. 5. num. 81.* ibi: *Neceſſitas, de qua Gregorius &c.
non eſt accipienda phyſicè pro ſtrictiſſima neceſſitate, ſed mora-
litèr.*

In noſtro autem caſu, non una, ſed multæ ex hujuſmodi
cauſis moralibus concurrunt, inter quas primo loco nimis
56 emicat illa impediendi confabulationem Monialium cum
Sæcularibus, necnon alia providendi præjudicio, quod po-
terat evenire ex ruina muri, necnon pro ædificanda nova
Cella.

Admittitur exadverſo in facto eadem cauſa providendi
continuis confabulationibus, ſed reſpondetur, quod illa *non
57 erat ſufficiens ad faciendum d. ingreſſum, nam citra ingreſſum
poterat de facili deſuper opportunè provideri, ideòque non fuit
licitus ingreſſus*, ſunt verba Scribentis in Facto. Aliæ verò
non veniant attendendæ pro excuſando incurſu in Cenſuras,
ut dicitur in Scriptura Juris.

Cæterùm hujuſmodi contrariæ reſponſiones nullo modo
ſubſiſtitunt, eo quia in ſpecie gloſſando eandem Conſtitutio-
58 nem Gregorianam, dd. cauſas ultrò admittuntur pro neceſ-
ſariis neceſſitate morali *Llamas, Sanchez, Miranda, &
Bonacina*, ſequuti *à Barboſ. ad Concil ſeſs. 25. de Regular. cap.*
84. ibi: *Licitum eſſe Superiori cum decenti comitatu &c. ingreſ-
ſum cauſa viſitandi Officinas, Cellas Monialium, ædificium
conſtruens aut minaas ruinam, dicunt &c.*

Ad offuſcandam veritatem harum cauſarum, inter alias
probationes ad oculum demonſtratam ex depoſitione Fratris
59 Severini, qui tanquam Cæmentarius, ingreſſus fuit Mona-
ſterium cum P. Colombs, prætenditur, illius dictum non
eſſe attendendum, eò quia eſt ſocius criminis; Sed reſpon-
ſio non relevat; Cùm enim Superioribus Monaſteriorum
ex cauſis neceſſariis permiſſum ſit à Conſtitutionibus Ponti-
ficiis ingredi clauſuram Monialium, illi, qui illos aſſocian-
60 tur non dicuntur Socii criminis, ſed Socii ingreſſus, qui cùm
ex pluribus cauſis poſſit eſſe licitus, non dicitur ſtatim delin-
quere ille Artifex, qui bona fide vocatus pro exercitio ſuæ
profeſſionis, aſſociatur Superiorem.

Videmus hoc à pari quotidiè practicari in multis Monaſte-
riis, quorum Superioriſſæ vocant Artifices pro exercitio
61 ſuarum profeſſionum, etiam circa res voluptuoſas, & nul-
lo modo neceſſarias. Non enim cum fundamento deduci po-
teſt, quod idem Artifex ita vocatus, & bona fide Monaſte-
rium ingrediens, dicatur Socius criminis Abbatiſſæ, ſi hæc
abſque juſta cauſa ipſum acceptavit, ut conſideranti patet.

Circa neceſſitatem verò ædificandi, vel non in Monaſte-
rio Monialium, non concordant contrarii Defenſores, &
62 contrarii teſtes, ſeù Moniales; Iſtæ enim cum juramento
aſſerunt, *quod in earum Monaſterio aliquod ædificium erat
neceſſarium*; E contrà verò in reſponſione Facti dicitur:
*Nulla penitus aderat neceſſitas ædificandi aliquod in Monaſte-
rio.* Dignentur proindè Oppoſitores nobis aperire, quibus-
nam credere ex his debeamus? Interim verò non omittimus
obſervare, ipſos inveniſſe modum ſemel ſaltem veritatem
dicendi: Cùm enim duæ hæ propoſitiones ſint inter ſe con-
tradictoriæ: *In Monaſterio ædificium aliquod erat neceſſa-
63 rium: In Monaſterio nulla aderat neceſſitas aliquod ædifican-
di*, Oppoſitores, ambas æqualitèr aſſerentes, ſemel ſaltem
veritatem fatentur, juxta nobilem animadverſionem *Card.
Pallavic. nell' Iſtor. del Conc. lib. 22. cap. 12. num. 8.* ibi: *Il Sco-
ve hà trovata la maniera di far vedere, che egli non ſempre
mentiſce, perche eſſendo impoſſibile, che tra due contradditto-
rie una non ſia vera, certo è, che egli dicendole ambedue in una
di eſſe è verace.*

Quibus additur illa ſtringens animadverſio, quòd in illis
etiam terminis, qui non ſunt noſtri, quando ceſſat omnis 64
cauſa, tam phyſica, quàm moralis, licitè ingrediendi Mo-
naſteria, neque pro prima, neque pro ſecunda vice, in *d.
Conſtit. Gregor.* imponitur pœna excommunicationis, ſed ſo-
lius interdicti ab ingreſſu Eccleſiæ, & ſuſpenſionis à Divi-
nis, ex adductis ſupra *num. 30. & 31.* Opportunè repeten- 65
do hìc, quod ad hunc effectum non eſt facienda vis in dicta
Conſtitutione Alexandrina, in qua etiam pro prima vice
imponitur pœna excommunicationis, quia illa loquitur de
ſola Italia; Cùmque ſit Conſtitutio pœnalis, non debet ex-
tendi, neque tanquam lex, neque tanquam declaratio & ne-
que ex paritate, neque etiam ex majoritate rationis ad alias
Nationes, pro quibus non emanavit, juxta communia axio- 66
mata, de quibus *Barb. axiom. 166. num. 1. & Priol. dec. 83.
num. 38.*

Patet proindè, hujuſmodi prætextum excommunicatio-
nis eſſe undique frivolum, comprobaturque talis ab innegabi-
li facto totius Germanicæ Nationis, quæ per annum ferè in- 67
tegrum nihil de illa oppoſuit ſuo Commiſſario Generali, nec
non ex alio æqualiter evidenti facto totius noſtræ Provinciæ,
unà cum ejus Definitorio, à quibus non ſolum reſpectu ejuſ-
dem prætenſæ excommunicationis jota unum, vel unus
apex nunquam dictus fuit, contra eundem Superiorem Ge-
neralem, ſed potiùs illum agnoverunt, uti nullo excommu- 68
nicationis vinculo innodatum, ante Congregationem pe-
tendo, & obtinendo ab illo licentiam intimandi Congrega-
tionem intermediam pro die Dominica 1. Septembr. 1715.
Poſt eandem verò Congregationem inſtando coram ipſo pro
apoſtolis.

Supplicantes obſervant, quod non eſt ſermo de aliqua ex-
communicatione, incurſa ob delictum, ſecretò patratum, 69
cujus notitia non priùs ad aures Oppoſitorum deveniſſet,
quàm in vigilia Congregationis intermediæ, quo caſu for-
ſan locum habere poſſent contrariæ piæ meditationes, quæ
in hac parte fiunt, ſed ſermo eſt de facto pluſquam notorio,
hoc eſt de publico ingreſſu in Monaſterium, ubi triginta ad-
ſunt Moniales, qui proindè nullo colore po eſt dici ignora-
tus ab Oppoſitoribus; Et propterea eorundem delicata con-
ſcientia non debebat tam magnam rem tanta diſſimulatione
reticere ferè per annum, juxta *Textum in l. Si quis fortè §. 1.
ff. de Pœn.* ibi: *Nec enim debebant tam magnam rem tandiù* 70
reticere, cum concordantibus, citatis in *tom. 1. par. 2. diſcept.
21. num. 32.*

Nec dicatur, *quod erat in arbitrio, & facultate Oppoſito-
rum P. Colombs excommunicatum non denunciatum evitare,
vel potiùs cum eo communicare*; juxta verba contrariæ Scri- 71
pturæ; Quidquid enim ſit de dicta propoſitione, in genere
ſumpta, circa cujus veritatem neceſſe non eſt hìc ſe diffun-
dere; Hoc unum eſt certum, quòd non erat licitum, neque
poſitum in eorum arbitrio una die cum illo communicare,
alia verò non; Sed in omne caſum, una via electa, permiſ-
ſum eis non erat ad aliam deinde confugere, ex adductis *per
Barboſ. axiom. 225. num. 1.* Ea ratione, quia Sacra Rota *in
Roman. ſeu Montana Depoſiti 27. Novembris 1705. §. Hæc* 72
quoad expenſas cor. Anſaldo, ſimilem operandi modum vo-
cat *Stare à Cavallo al foſſo*, quod nemini permittitur ex ibi-
dem allegatis.

Non poſſumus tandem non repetere, quòd contraria præ-
tenſio tendit ad aperiendam viam ſcandaloſis rebellionibus
inter Religioſas Familias, quia in ſubſtantia prætenditur, ut
ſit in arbitrio Subditorum non parere Superioribus, quando 73
aliquem allegant prætextum contra eundem, *cujus probatio-
nes ſuis loco, & tempore producturi erunt*, juxta præciſa ver-
ba Oppoſitorum.

Die 27. Auguſti 1717. in S. C. E. propoſita Cauſa per Emi-
nentiſſ. Grimaldum, fuit reſcriptum: *Omnia geſta per Con-* 74
*gregationem intermediam fuiſſe nulla, cum omnibus indè ſe-
quutis, Et ſupplicandum SS. pro facultatibus D. Nuncio A-
poſtolico juxta Inſtructionem.*

DISCEPTATIO XXVIII.

Romana,

PRO

Canonicis Liberianæ Baſilicæ,

CUM

Mag Cæremoniarum Capp. Pontificiæ.

ARGUMENTUM.

Impedito Diacono in Cappella Pontificia, illius partes an ſuppleri debeant à Subdiacono, ſeu potiùs à Mag. Cæremoniarum.

ANtiquiſſimum eccleſiaſticarum Cæremoniarum uſus, Apoſtolicis traditionibus introductus, ad divinum cultum augendum, Clerique in divinorum Officiorum ratione ſtudium adjuvandum, juxta Sacroſancti Conc. Trid. diſpoſitionem in *ſeſs. 22. cap. 5. de Sacrif. Miſs.* piè, & laudabiliter directus eſt ad pietatem Populi vehementiùs excitandam, ad hoc ſcilicet, ut Fidelium mentes ex iiſdem pietatis, ac Re-
1 ligionis ſignis, ad rerum altiſſimarum contemplationem excitentur, cùm natura humana talis ſit conditionis, ut ſine exterioribus adminiculis non facilè queat ad rerum divinarum meditationem ſubſtolli.

Ad hunc proindè effectum ex Pontificalis Romani, & Cæremonialis Epiſcoporum diſpoſitionibus providè ſtatutum eſt, ut tanquam principaliores Miniſtri in celebrioribus ſolemnitatibus Celebranti inſervire debeant Sacerdos Aſſiſtens, Diaconus, & Subdiaconus, uti verò minus principales alii inferiores Clerici; Ad hoc autem, ut in Cappella Pontificia eo, quo par eſt, decore omnia peragantur, Ale-
2 xander VII in ejus Motu proprio die 10. Decembris 1655. deputavit tres Canonicos totidem Baſilicarum S. Joannis Laterani, S. Petri in Vaticano, & S. Mariæ Majoris quorum primus debet eſſe Aſſiſtens, ſecundus Diaconus, & tertius Subdiaconus, qui S. R. E. Cardinalibus, vel aliis Epiſcopis Aſſiſtentibus in Cappella Pontificia Miſſarum ſolemnia peragentibus, vel Veſperarum Officia perſolventibus, miniſtrare, & inſervire tenerentur.

In caſibus impedimentorum unius, vel alterius ex eiſdem
3 principalioribus Miniſtris *ex Cæremon. Epiſcop.* diſpoſitione *lib. 1. cap. 26. de Supplend. vicib.* poſt principium, illius vices ſupplere debet alter immediatè ſequens; Unde impedito Sacerdote Aſſiſtente, ſupplet Diaconus, & impedito Diacono ſupplet Subdiaconus, ea animadverſis per *Caſtald. in Prax Cærem. lib. 1. ſect. 7. cap. 4. num. 15.* Utroque autem impedito, ſupplet Cæremoniarius *Bauldr. in Man. Sacr. Cæremon. par. 1. cap. 8. de duob. Canon. num. 18. in fin.* Qui Subdiaconus ex regula, præſcripta in *Cæremoniali Epiſcoporum lib. 1. titul. de Offic. Subdiacon.* in iis, quæ non ſunt peculiaria Ordinis, ſemper ſupplere tenetur partes Diaconi; Et ratio eſt manifeſta, Diaconus enim latinè interpretatur Miniſter, Subdiaconus verò Subminiſter, ut advertunt *Albin. Flacch. Alcuin. de Divin. Offic. c. 36. de Gradib. Eccleſ. verſ. Subdiaconus,*
4 *& verſ. Diaconus, Hug. de Sanct. Victor. de Cærem. Sacr. lib. 1. c. 27. Amalar. de Offic. Eccleſ. lib. 2. c. 11. & Biſs. in Hierug. verb. Subdiaconus n. 194. in princ.* Impedito autem Miniſtro, omnis æquitas, ac Juſtitia exigit, ut illius partes adimpleat Subminiſter.

Verùm quia non tam facilè omnia benè poſſent procedere abſque directione alterius inferioris Miniſtri, qui ante divinorum Officiorum celebrationem neceſſaria diſponeret, & tempore, quo celebrantur, pro illorum executione jugiter invigilaret, ideò inter inferiores Miniſtros primum occupat locum ille, qui Cæremoniarum Magiſter, ſeu Præfectus nuncupatur ex animadverſis per *Biſs. in Hierug. verb. Cæremoniarius n. 15. Bauld. de Rit. ſervand. par. 3. c. 11. de Miſs. ſo-*
5 *lemn. art. 9. n. 12. & Turria. in Director. Sacriſ. par. 1. ſect. 2. c. 6. in princ.* cujus officium nullatenus verſatur circa executionem illarum functionum, quæ ad proprios Miniſtros pertinent, ſed ſolùm circa monitiones eorundem Miniſtrorum, ad hoc, ut ſuis loco, & tempore proprium adimpleant officium, illorumq; obligationes, & munera, eis ſuggerendo, & rememorando, ea quo proinde communiter receptum eſt, illos vocari Admonitores, Suggeſtores, Deſignatores, Rememoratores &c. ut advertunt *Cott. in Memorabil. verb. Deſignatores, Macr. in Hierolexic. verb. Admonitor, verb. Deſignator, verb. Rememoratorius, & verb. Suggeſtor, Graſſ. in Prax. Cæremon. lib. 1. c. 2. poſt med. Baldr. in Man. ſacr. Cærem. par. 1. c.* 6
1. art. 1. n. 20. Carſett. in Prax. Cærem. par. 1. c. 7. n. 4. & Turria. in Director. Sacriſ. par. 1. ſect. 2. c. 6. §. 1. in fine; Sub qua denominatione Admonitoris, & Suggeſtoris comprehendi etiam Præfectos Cæremoniarum Cappellæ Pontificiæ obſervat *Caſtald. in Prax. Cærem. lib. 1. ſect. 5. num. 12.* Imò *Graſs. in Prax. Cærem. lib. 1. cap. 2. in fine*, eoſdem providè admonendo ait, eſſe debere circumſpectiſſimos, & diligentiſſimos in deſignando, & ſuggerendo ea, quæ Miniſtri omnes adimplere tenentur, ea adducta optima congruentia, quia ſcilicet uni Cæremoniarum Magiſtro attribuitur quidquid ab omnibus impropriè geritur.

Inter alias autem functiones, Diacono competentes, ex diſpoſitione Pontificalis Romani *tit. de Offic. Diacon. Pontif. in Miſs. Miniſtr.* reperitur illa imponendi, & deponendi 7
Gremiale, & Mitram Celebranti, quod obſervat etiam *Caſtad. in Prax. Cærem. lib. 1. ſect. 5. cap. 6. num. 2. & ſect. 7. cap. 8. in fine.*

Cùmque modernis temporibus aliqui ex Cappellæ Pontificiæ Cæremoniarum Præfectis prætenſionem excitaverint ſupplendi partes ejuſdem Diaconi, & quidem non in principio Miſſæ, & tempore, quo Subdiaconus pariter impedi- 8
tus reperitur, ſed in aliis ejuſdem Miſſæ, & Veſperarum partibus, quando idem Subdiaconus nullum habet impedimentum ſupplendi vices Diaconi, & ſignanter poſt Sermonem, eo tempore, quo Diaconus à confeſſione, præcedente benedictionem, impeditus non poteſt Gremiale, & Mitram à Celebrante deponere, cujus reſpectu licet Subdiaconi partes adimpleverint, ex illa nihilominus obedientia, quæ 9
nedum verbis, ſed etiam nutibus eorundem Cæremoniarum Præfectorum debetur, ex animadverſis per *Chriſtoph. Marcel. de Sacr. Cærem. tit. 3. cap. 4. in fin. Bauldr. in Man. Sacr. Cærem. par. 1. cap. 2. art. 1. num. 2. in fin. & Caſtald. in Prax. Cærem. lib. 5. ſect. 1. cap. 1. n. 9.* motivum aliqui ea eiſdem deſumpſerunt non ſuggerendi Subdiacono adimplementum propriæ obligationis in locum Diaconi impediti, ſed à ſemetipſis, abſque ullo fundamento, in eiſdem functionibus aliquando ſe intromiſerunt.

Hinc Capitulum Liberianæ Baſilicæ, cui Subdiaconatus Officium in Pontificia Cappella ab Alex. VII. perpetuò fuit unitum, Eccleſiaſticarum functionum decori, & majeſtati unicè proſpiciens, SS. D. N. humiliter expoſuit, eandem prætenſionem directè opponi naturæ officii Subdiaconi, adverſari citatæ Conſtitutioni Alexandrinæ ſuper reformatione Cappellæ Pontificiæ, & derogare majeſtati functionum, quæ in eadem peraguntur; Cùmque idem SS. D. N. huic Sac. Congr. illam deciden. remiſerit, ſperamus, & ſupplicamus reſponderi, eandem prætenſionem nullatenus ſubſtineri.

Opponitur quidem naturæ Officii Subdiaconi, cùm enim iſte in eodem penè officio ſit, in quo Diaconus reperitur, ut 10
communiter obſervant adducti per *Albin. Flacch. Alcuin. de Divin. Offic. tit. Quid ſignificent Veſtimenta §. Pallium in fin. lit. E fol. 1091. Amalar. Fortun. de Eccleſiaſt. Offic. cap. 25. de Variet. Sandalior. & Vicecom. Obſervat. Eccleſiaſt. lib. 4. etc. de Miſs. appar. lib. 2. cap. 14. antè finem*; Atquè Diacono propriè pertineat Gremiale, & Mitram Clebranti imponere, & deponere, ea ſupra animadverſis, omnis ratio ſuadet, ut, impedito eodem Diacono, illius partes ſupplere teneatur ille, qui eſt in eodem penè Officio, & non Cære- 11
moniarum Magiſter, in officio penitùs diverſo, & ſeparato, utpotè unicè directo ad ſuggerendum, deſignandum, & admonendum, nullatenùs verò ad exequendum, ut generaliter advertunt *Bauldr. in Manual. Sacr. Cærem. par. 1. cap. 1. art. 1. num. 20. & Biſs. in Hierurg. verb. Celebrans, num. 159. §. 2.* Et in terminis, quòd circa impoſitione, & depoſitionem Mitræ, ac Gremialis Subdiaconus eodem modo, ac Diaco- 12
nus Celebrantem adjuvare debet probant *de Graſs. in Prax. Cæremon. lib. 1. cap. 6. poſt princ. Bauldr. in Manual. Cærem. par. 5. cap. 11. art. 6. de Acol. ſeu Miniſtr. de Grem. num. 2. poſt princ. Gaſtald. in Prax. Cærem. lib. 1. ſect. 5. de Acol. Miniſtr. Grem. cap. 6. num. 2* & meliùs ibidem *Biſs.* ubi ſupra *verb. Miniſtri de Baculo, & Mitra num. 166. §. 2. verſ. Ex quidem Prælatus Mitram deponit, & num. 167. §. ſecundo in fine, & verb. Subdiaconus nu. 95. in fine §. 18.* & ſæpè citatus *Paris de Graſſis* celeberrimus Cæremoniarum Magiſter Cappellæ Pontificiæ *lib. 1. cap. 25. de Uſu Mitr. pretioſ.* ibi: *Officium Diaconi eſt ponere, & deponere Mitram, ac biretum in Miſſa, niſi quando eſt occupatus in eadem, ut quando poſt incenſatum à Celebrante Altare ipſe capit Thuribulum de manu ejus, quia tunc non poteſt ponere Mitram, ſed illo caſu pro Diacono ſup-*

plet

13 *plet Subdiaconus, aut Aſſiſtens Cappellanus, vel Cæremoniarius:* Quæ punctualiſſima authoritas non habens contradictorem, reputatur caſus legis ex adductis *in Tom. 1. par. 2. diſcept. 14. num. 77.*

Ex eadem annexione Officiorum Diaconi, & Subdiaconi, ſequitur, quod impedito eodem Subdiacono in pace danda Clero, 14 nullatenus Magiſter Cæremoniarum ſe intromittit in diſcooperiendo Calicem, cum debitis genuflexionibus, vel in ſubminiſtrando Urceolos, ſed ſolus Diaconus, ea ratione, quia in eodem pené officio reperitur *Gaſtald. in Prax. Cæremon. lib. 1. ſection. 7. cap. 5. Bauldr. in Man. Sacr. Cærem. par. 1. cap. 13. de Subdiac. art. 1. num. 39.* Ex eadem igitur ratione, & connexione Officiorum, impedito eodem Diacono, illius partes ſupplere tenetur Subdiaconus, ex ſupra animadverſis.

Adverſatur pariter eadem prætenſio Conſtitut. Alexandrinæ; In illa ſiquidem cum clauſula *Sublata*, & decreto irritanti officia Sacerdotis Aſſiſtentis, Diaconi, & Subdiaconi in Cappella Pontificia unita, & applicata fuerunt Ca-15 pitulis, & Canonicis Baſilicarum Lateranenſis, Vaticanæ, & Liberianæ, Non igitur in illis poſſunt alii ſe intromittere, & præcipué Cæremoniarum Præfecti, quorum Officium, nedum generaliter verſatur circa monitiones, & ſuggeſtiones Miniſtrorum Altaris, ex ſupra animadverſis, ſed præciſé circa attentionem, & diligentiam, ut eadem Pontificia Conſtitutio exequutioni demandetur à perſonis, ibidem deſignatis, & quidem non ſolùm mediantibus verbis, & præceptis, ſed etiam exemplis, juxta monitum *Turrini in Director. Sacrific. par. 2. ſection. 2. cap. 6. §. Cæremoniarios in fine.*

Derogat tandem dicta prætenſio majeſtati, & decori Eccleſiaſticarum functionum; Quæ cum in aliis divinorum Officiorum partibus ſemper à magis qualificatis Miniſtris 16 adimpleantur, & extra controverſiam ſit, quod inter eoſdem qualificatos Miniſtros ex antiquiſſima Eccleſiæ inſtitutione numeretur Subdiaconus *Gaſtald. in Prax. Cærem. lib. 1. ſection. 7. cap. 2. num. 1. & Du Sauſſay in Panop. Epiſcop. lib. 6. cap. 6. in med. verſ. Verùm*, redundabit ſemper in majorem decorem Eccleſiaſticarum functionum ſervitium, quod præſtabitur Celebranti à digniore, & magis qualificato Miniſtro, ratione adducta à *Cardin. de Luc. de Servit.* 17 *diſc. 65. ſub numer.* 11. quia ſcilicet dignitas, & decor ſervitii non conſiſtit in ipſamet re, ſed in qualitate perſonæ, illud præſtantis.

Augetur vis hujus animadverſionis ex qualitate ſacrorum Indumentorum, quibus paratus reperitur Subdiaconus; Inter Tractantes ſiquidem de ſacris Ritibus non adeſt pro-18 poſitio magis certa, magiſque communiter recepta, quàm quod Miniſtri, ſacris veſtibus induti præferendi ſint aliis non paratis, nedum quando in eadem reperiuntur Dignitate, & gradu, ſed etiam quando Miniſter non paratus eſt major, ut obſervat *Turrin. in Director. Sacrific. part. 1. ſection. 2. cap. 3 §. Hæc de Aſſiſtente, & ſequentibus.* Exindè inferens, quod Sacerdos Aſſiſtens cum ſola Cotta poſtponendus eſt Diacono, & Subdiacono paratis, nedum in ſtando, ſedendo, & procedendo, ſed in quacumque alia actione, id pluribus exemplis Pontificiæ Cappellæ comprobans, & ex uſu Eccleſiæ in aſperſione Aquæ benedictæ in die Dominico, in impoſitione Cinerum, in benedictione Candelarum, & Palmarum, necnon in oſculo Crucis, in quibus omnibus Miniſtri parati omnibus aliis præferentur; Si igitur 19 Subdiaconus paratus præferri debet in quacumque actione ipſimet Sacerdoti aſſiſtenti ſine Pluviali, ſed cum ſola Cotta, quantò magis præferendus erit Cæremoniariis? Conſiderando præſertim functionem impoſitionis, & depoſitionis Mitræ, quæ cum proprié ad Diaconum pertineat, magis proxima eſt officio Subdiaconi, quam Cæremoniarum Præfecti, qui ratione proprii officii ea ſolùm proprié ſupplere poteſt, quę ad Acolytos ſpectant, ut bené obſervat *Turrin. in Direct. ſacrif. par. 1. ca 6. §. in fine*, ibi: *Hic ex officio nihil aliud agit, quàm omnes monere, quamvis ſæpé ob Acolytorum defectum multa ſupere cogatur ad alios ſpectantia.*

Concordant diſpoſitiones *Pontif Roman titul. de Offic Diacon. Pontific. in Miſſ. Miniſtr. in fine, & Cæremon Epiſcop. lib. 1. titul. de Offic Subdiacon.* ex eodem motivo majoris decoris demandantium, ut cum Celebrans ſacris paramentis in-20 duitur, vel exuitur, quod munus ad Diaconum proprié ſpectat, eundem Diaconum adiuvet Subdiaconus, non autem aliquis ex Cæremoniarum Præfectis, idemq; advertunt *Graſſ. in Prax. Cærem. lib. 1. cap. 6. in princ Bauldr. in Man. Sac. Cærem. par. 1. c. 13. de Subdiacon art. 1. num. 3. & Biſſ. in Hierurg. verb. Subdiaconus n. 295. §. Secundò*; Et tamen longé minus eſſet, quod in eodem privato actu, functione jam terminata, ſe intromitterent, quàm eadem durante, & in medio ſolemnitatis coram ipſomet Summo Pontifice, & omnibus S. R. E. 21 Cardinalibus: Dum igitur eis quod minus eſt denegatur, non debet, quod majus eſt concedi, ad tradita per *Ferrer. ad Conſtit. Cathalon. gloſſ 4. num. 43.*

Quibus non adverſatur contrarius uſus; Aut enim eſt ſermo de illo uſu, quando in principio Miſſæ Diaconus incenſat Celebrantem, & nullum in eo fieri poteſt fundamentum; Quia tunc Subdiaconus etiam reperitur impeditus ab aſſiſtentia, quam immotus præſtare tenetur Diacono thurificanti, ut probat *Turrin. in Director. Sacrific. part. 1. ſection. 2. cap. 2. § Ut ad Altare*; Aut verò inſiſtitur in contrario uſu 22 in aliis Miſſæ, & Veſperarum partibus, quando Subdiaconus nullatenus eſt impeditus, & iſte prætenſus uſus, ſeu veriùs abuſus, non eſt uniformis, & pacificé introductus, ſed factis, & verbis à Subdiaconis pro tempore impugnatus; *Factis*: Dum aliqui ex illis ſæpé eaſdem partes Diaconi impediti adimpleverunt, nedum conniventibus, ſed id expreſsé permittentibus aliquibus ex eiſdem Cæremoniarum Præfectis, Sociorum prætenſionem nullatenus approbantibus; *Verbis* verò, quia, quando de facto præventi fuerunt ab eiſdem, & præoccupati in eodem officio, ſe declararunt apertis verbis, id non jure fieri, & ad eoſdem nullatenus ſpectare, quæ ad eliminandum omnem uſum, & prætenſam conſuetudinem ſuperabundant, juxta animadverſa per *Doctores in Clem. Gratiæ de Reſcrip.* & firmata per *Rot. in deciſ.* 23 *349. num. 2. coram Cerro*; Secundò, quia iidem turbativi, & innovativi actus à pauco tempore introducti, cauſam dederunt, & dant recurſui, & conſequenter nullatenus attendi merentur, ex adductis per *Rot. dec 128. num 8. coram Priol.* Tertiò, quia introductus prætenditur à Cæremoniarum Præfectis ad proprium commodum, & decorem, mediantibus illis actibus, in quibus eis reſiſti, & replicari nequit, præ oculis ſignanter habendo loci majeſtatem, & perſonarum qualitatem, quibus attentis, nec etiam allegari meretur ad inducendam conſuetudinem, & uſum per ea, quæ obſervant 24 *Coſt. de Præced. num 93 & ſeqq. & Franc. de Eccleſ. Cathedr. cap. 33. nu. 188.* Quartò demum, quia cum, ex hucuſque animadverſis, remaneat manifeſtum, eand. prætenſionem directé oppoſitam eſſe naturæ Officii Subdiaconi, atq; Conſtitut. Alexandrinæ, munitæ clauſula *ſublata, & decreto irritanti* necnon derogare majeſtati, & decori Eccleſiaſticarum functionum, etiamſi idem aſſertus uſus antiquiſſimus eſſet, pacificéque introductus à perſonis nullum commodum in illo prætendentibus, & nunquam interruptus, ſemper eſſet abolendus tanquam abuſus ad *Textum* litteralem *in can. Si conſuetudinem 8. diſtinct.* & animadverſa in his terminis *per Card. de Luc. in Miſcell. Eccleſ. diſc. 43. nu. 9. Panimol. deciſ. 1. annot. 2. nu. 32. Sperel. dec. 179. n. 34. & Rot. dec. 34. num 9. apud Novar. in Summ. Bullar.* 25 & generaliter *Rocc. Selectar. Interpret. cap. 149. num. 55. & ſeqq.* ubi cum *Juſtinian. in Auth. Ut Eccl. Roman. Cent. annor gaudeat præſcript. circa medium* ſimilem uſum vocat parum tuum præſidium, quantùm fieri poteſt ſemper eliminandum, utpoté æquitati naturali contrarium, eo quia qui ſe fundat in tempore, videtur ſe fundare in circumventione, quod ante ipſum obſervaverat etiam *Urſill. ad Afflict. dec. 13 n. 1. & 2.*

Ultra quod cum agatur de uſu, & conſuetudine irrationabili, quod ſcilicet minus dignus, hoc eſt Cæremoniarum Præ-26 fectus, præferatur digniori, nimirum Subdiacono, etiamſi eſſet immemorabilis, non deberet attendi *Sperel. dec. 176 nu. 33. Franc. de Eccleſ. Cathedr. cap. 33 à num. 183.* ubi an. 185. ſolidé probat, repugnare Jure divino, naturali, canonico, & civili, quod minus dignus præferatur digniori, & *Rot. dec. 310. num. 5. & per tot. cor. Ludoviſ.*

Minus relevat replicatio, quod ſi prædicta admitterentur ratione majoris decoris, Diaconi impediti partes ſupple-27 re teneretur Sacerdos Aſſiſtens, tanquam dignior, & non Subdiaconus minus dignus; Ultro enim admittentes, quod Sacerdos aſſiſtens abſque ulla prorſus difficultate dignior ſit omnibus aliis Miniſtris, juxta diſpoſita in *Cæremon. Epiſcop. lib. 1. cap. 6 num. 2.* & notata per *Biſſ in Hierurg. litter. P. num. 104. in princip.* Dicimus quod cum Diaconus, 28 & Subdiaconus, ex ſupra animadverſis, in eodem pené officio ſint, nunquam locus eſt ſuppletioni, ab alio faciendæ, dum unus ex eiſdem non eſt impeditus, & tamen in illis caſibus, in quibus locus eſt ſuppletionibus, nunquam ſuperiores Miniſtri ſupplent partes minoris impediti, niſi ex præciſa neceſſitate, ut diſponitur in *Cæremon. Epiſcop. lib. 1. cap. 26. de Supplend. vicibus ante med* ſed ſemper ſuppletio ſpectat ad illum, qui immediaté ſequitur impeditum *Biſſ. in Hierurg.*

verb. Subdiaconus num. 196. §. 25 antè med. & Card. de Luc. de
Præem. diſc. 41. num. 14. & diſc. 43 num. 3. & contrarium
29 prætendere, eſſet omnes regulas legales, naturales, & cæ-
remoniales confundere; Proindeque retorquetur potiùs,
quàm obſtet ad hunc effectum major dignitas Sacerdotis aſſi-
ſtentis, cujus reſpectu applicatur alia animadverſio *Biſſij*,
loco proximè citato, quod ſcilicet videatur magnum incon-
veniens, ut Miniſter ſuperior deſerat proprium munus, &
locum, ut ſuppleat vices inferioris Miniſtri impediti, quod
æquè benè ab alio inferiori Miniſtro adimpleri poteſt.

Pro congrua reſponſione ad illam inſubſiſtentem aſſertio-
nem, repugnantem omnibus rubricis Pontificalis Romani,
& Cæremonialis Epiſcoporum, quod Subdiaconus non dica-
tur, nec ſit Miniſter Celebrantis, ſed Diaconi, inferendo
30 exindè, quod non poſſit ſe immiſcere in his, quæ concer-
nunt ſervitium ejuſdem Celebrantis, ſufficere videtur au-
thoritas S. *Athanaſij*, relati à *P. Sebaſt. à S. Paulo Carmeli-*
ta in Appendic. ad Motiu. Jur. §. 11. num. 86. in fin. fol. mihi
23. nempè *Nimis falſa non ſunt repellenda, ne habita fuiſſe*
credibilia videantur, & remiſſivè ſe habere ab *Bauldr. in*
31 *Man. Sacr. Cærem. part. 5. cap. 11. de Miniſtr. Sacr. per tot.*
ubi latè explicat ea, quæ in eccleſiaſticis functionibus Sub-
diaconus competunt, tanquam coæquali Miniſtro Celebran-
tis.

Alia demum prætenſio, quod in Cappella Pontificia non
ſit acritèr inſiſtendum in congruentiis, & rationibus, ſed
unicè inſpiciendus uſus, & praxis, ex diametro opponitur
diſpoſitis in *Cærem. lib. 1. cap. 5. de Offic. Magiſtr. Cærem. in*
32 *fine*, ubi ad rem literaliter ſtatuitur, Cæremoniarum Præ-
fectos, non ſolùm actione, & opere paratos eſſe debere ad
illas peragendas, ſed etiam de his, quæ fiunt rationem red-
dere.

In eadem Cauſa.

PErſtringendo omnia, ex adverſo adducta, duo hod è exa-
gerantur; Unum in concreto, & aliud in abſtracto. *In*
33 *concreto* prætenditur, quòd à tempore, cujus initij memo-
ria non exiſtit, & ex immemorabili conſuetudine, nunquam
interrupta, Cæremoniarii Cappellæ Pontificię ſoliti fuerint
partes Diaconi impediti ſupplere; *In abſtracto* verò inſiſtitur
in ea prætenſione, quòd operationes omnes eorundem Cære-
moniariorum in Pontificia Cappella, attenta Papæ præſen-
tia, vim legum habeant, & uti tales ab omnibus clauſis ocu-
lis indiſtinctè ſervandæ ſint; Cùm autem neutrum ſubſiſtat,
meritò ſperamus, & ſupplicamus reſponderi, impedito
Diacono, munus auferendi Mitram, & Gremiale Cele-
branti in Cappella Pontificia, & alia ejuſdem Diaconi mu-
nera, ſpectare ad Subdiaconum, non autem ad Cæremo-
niarium.

Non ſubſiſtit primum aſſumptum; Ad illud enim proban-
dum, nihil aliud adducitur, quàm ſimplex, & hac contro-
34 verſia pendente, mendicata fides duorum Clericorum, &
totidem Acolytorum Pontificiæ Cappellæ, nihil aliud aſ-
ſerentium, quàm *per tutto il tempo, che ſiamo in officio, ab-*
biamo ſempre veduto levare, e porre il Gremiale, e la Mitra
al Celebrante, eſſendo impedito il Diacono, dal Maeſtro delle
Cerimonie.

Et tamen ultra vulgaria, & ab omnibus recepta axioma-
ta, quod ſimplices fides, lite pendente procuratæ, nullam
35 merentur fidem, de quibus *Rot. deciſ. 243. num. 7. cor. Emer.*
jun. & dec. 23. num. 4. par. 19. rec notiſſimæ ſunt in hac parte
propoſitiones, quod ad probandam immemorabilem (ſunt
verba *Epiſc. Rocchæ Select. interpret. c. 167. n. 21.*) *teſtes depo-*
nere debent cum quatuor requiſitis, nempe de viſu per 40 an-
36 *nos; De auditu à ſuis majoribus, qui ab aliis audiverint:*
Quòdque ipſi, neque majores ſui unquam viderint, neque au-
diverint contrarium. Et de publica voce, & fama per ver-
bum fuit, & eſt, ſine quibus præciſis requiſitis teſtes non pro-
bant immemorabilem, juxta celebrem Gloſſam &c.

Ex iſtis quatuor requiſitis, copulativè ad hunc effectum
neceſſariis, ex adductis per *Rot. dec 158 num. 3. cor. Emer.*
jun., ubi, quòd nequit fieri conjunctio, ſi unus teſtis depo-
37 nat de uno requiſito, & alter de alio, nec etiam unum in
præſenti concurrit.

Deficit enim primum, nempe atteſtatio de viſu per 40 an-
nos ante motam litem, ex quo omnes quatuor teſtes in eo-
38 rum inſubſiſtenti atteſtatione deponunt dumtaxat *per tutto il*
tempo, che ſiamo in Officio; Omnes verò, nedum non ſunt
in officio ab annis 40. ſed nec etiam à dicto tempore fuerunt
in Mundo, & conſequenter prætendere, quod ex illorum
fidibus probetur immemorabilis, idem eſt, ac velle, ut de-
ponant de rebus geſtis antè, vel paulo poſt illorum nativita-
tem, quo nihil abſurdiùs dici, nilvè irrationabilius valet ex-
cogitari.

Deficit etiam II. quòd ea, quæ deponunt, audiverint ab
eorum majoribus, qui ab aliis pariter ea audiverint; Hoc enim
in eorum fidibus nullatenus legitur, ſed Clerici addiderunt 39
pro ratione, quod *uno di Noi è miniſtro del Gremiale*, Aco-
lyti verò *per eſſer Noi ſempre preſenti, & attenti per ſervi-*
tio del Celebrante: Ex eo autem, quod dicti teſtes ſint mi-
niſtri Gremialis, ſicque etiam præſentes, & attenti ſun-
ctioni, nullatenùs inferri poteſt, quod eorum majores ita
practicaverint, ut de ſe patet, eo quia id verificari poteſt à
paucis annis, & à tempore quo præſens controverſia à bien-
nio, & ultra in judicium deducta fuit.

Deficit pariter III. quod neque ipſi, neque ſui majores un-
quam viderint, vel audiverint contrarium practicari, ut
ex ſimplici lectura earundem atteſtationum. Non credimus
autem, quod noluerint id audire ab informatis, ut 40
benè teſtarentur. Cæterùm id probè audire poterant, ſi ad
praxim reduxiſſent id, quod legitur *Eſdræ 1. 5. 9. Interro-*
gavimus ergo Senes; Audiviſſent enim à Muto, & Gotti-
fredo, anteceſſoribus in officio Subdiaconi in Cappella Pon-
tificia, ſe ipſos multotiès ſuppleviſſe partes Diaconi impe-
diti circa impoſitionem, & depoſitionem Mitræ, & Gremia-
lis; Potuiſſent pariter id didicere à Porta, ultimo loco uno
ex Cæremoniariis in eadem Cappella, qui nedum permitte-
bat moderno Subdiacono ſupplere vices Diaconi impediti,
ſed Sociis ſemper inculcabat, eorum prætenſionem nullam
habere ſubſiſtentiam; In qua parte ſe uniformabat ſenſui ali-
quorum ex EE. PP. in hac Sac. Cong. locum non habenti- 41
bus, qui videntes, id à Cæremoniariis practicari, tempore
quo Miſſam celebrabant, non ſemel eiſdem Cæremoniariis
in ipſomet actu ſacræ functionis dixerunt: *Queſto non tocca*
à Voi.

Deficit demùm IV. requiſitum, ex quo non deponunt,
nec deponere poſſunt de publica voce, & fama per illa ne- 42
ceſſaria verba, *& ita fuit, & eſt*, quod ex hucuſque animad-
verſis remanet manifeſtum.

Creſcitquè impropr ietas earundem atteſtationum, ex
quo unus ex eiſdem Clericis, qui vocat ſe miniſtrum Gre-
mialis, Acolyti, verò qui aſſerunt, ſe fuiſſe ſemper præ-
ſentes, & attentos ad ſervitium Celebrantis, concorditer
teſtantur, vidiſſe Cæremoniarios, nedum auferre, ſed
etiam *porre il Gremiale al Celebrante, eſſendo impedito il* 43
Diacono, quod eſt prorſus inſubſiſtens, neque unquam id po-
tuerunt audire, vel videre adverſus rei evidentiam, quia
nunquam datur caſus, quod in Miſſa Pontificali Gremiale
imponatur Celebranti ab altero, quàm à Diacono; Ex
hac autem manifeſta hallucinatione eorundem teſtium in hac
eſſentiali parte atteſtationis, non obſcurè infertur, quid di-
cendum, credendumvè ſit de aliis per ea, quæ obſervant
Innoc. in cap. Fraternitatis in princ. de Hæretic. Caſſan. conſ.
43. n. 28 Rota Aven. deciſ. 33. n. 1 & 2. Cardin. de Luc. de Judic.
diſc. 30. num. 1.

Ecce igitur qualis eſt illa prætenſa immemorabilis conſue-
tudo, qualeſvè in qualibet linea contrariarum Scripturarum 44
decantatæ probationes illius fundamenti, ſuper quo ædifi-
catæ exadverſo fuerunt innumeræ generales regulæ, gratis
ubi inculcatæ, & deſumptæ, nedum ex Authoribus legali-
bus, ſed etiam *ex Caſſiano collat. 21. cap. 12.* cum inutili
tranſcriptione præciſorum verborum ejuſdem Authoris cir-
ca vim, & efficaciam conſuetudinis immemorabilis, 45
approbatæ quidem, & receptæ inter Doctores. ſed cum
neceſſario præſuppoſito, quòd concludentèr in facto juſtifi-
cetur, non autem quando immemorabilis probatio unicè in-
nititur ultroneis litigantium aſſertionibus, prout in præſenti
ad unguem verificatur.

Hæc ſuperabundare videntur pro victoria, & tamen ad
abundantiorem cautelam prorſus inſubſiſtens detegitur ea-
dem aſſerta immemorabilis, non quidem ex ſimplici rumore 46
in contrarium, ſufficiente ad illam excludendam ex addu-
ctis *in Tom. 1 par 2 diſcept. 14. num. 17.* Minuſque ex uno,
vel altero actu, aſſertæ immemorabili contrario, qui pari-
ter ſuperabundat ad tollendum de medio quemcumque præ-
textum immemorabilis conſuetudinis, per ea, quæ obſer-
vant citati ubi proximè *num. 18. Berocenſ 5. num. 23. lib. 1.*
Schrader. de Feud. par. 10 ſect. 20. num 157. Rota coram Lu- 47
dovic. deciſ. 165. num. 3. ibique *Adden. num. 15. & in par. 18.*
rec. deciſ 24 num. 36. Sed ex ingenua confeſſione teſtis, omni
exceptione majoris, & nobis indicati à Cæremoniariis cum
illo ſuppoſito, quod rubore affici deberemus ea illius atteſta-
tione

tione ibi: *Unde cum rubore clari Viri reſponſionem exadverſo Scribentes accipient*, & ibi: *Romanus Patritius, & ſummæ ingenuitatis Vir ſanè mirari neſciet.*

Audiamus igitur hunc digniſſimus teſtem, Romanum Patritium, luminæque ingenuitatis Virum, neſcientemque
mentiri, ita loquentem in atteſtatione, quæ originalitèr da-
48 ta fuit in manibus Eminentiſs. Ponentis: *Io infraſcritto atteſto, che quando ho fatto l'Officio di Subdiacono della Cappella Pontificia nelle fuazioni dell'iſteſſa, hò molte volte levato la Mitra, & il Gremiale al'Eminentiſſimo Sig. Card. che faceva la fuazione, & in fede &c. queſto dì 10. Marzo 1704. Filippo Gottifredi mano propria.* Cum quo, quatenus interrogetur, æquali ingenuitate, & claritate concordabit pariter alter teſtis, æquè nobilis, & fide dignus, in eodem Officio anteceſſor; Supplicantes obſervare, quod verba illa *molte volte* includunt tactum plurium annorum, eo quia caſus præſentis controverſiæ non, niſi ſemel, vel bis in anno contingere ſolet.

Ex quibus, nedum penitus excluditur aſſerta immemora-
49 bilis conſuetudo, ſed alteriùs inſubſiſtentes remanent piè il-
læ meditationes, gratis exadverſò exagerare, quod ſcilicet
conſuetudo, de qua agitur ab immemorabili tempore religio-
50 sè ſemper fuerit obſervata, quodque Pontificię Cappellę ob-
ſervantias ſolus, & unicus Subdiaconi Coadiutor impugnare ſatagat, & demonſtrare prætendat, ſacroſanctam Papalem Cappellam altricem errorum eſſe.

Tantùm enim abeſt, quòd idem Coadjutor laudabiles
conſuetudines ejuſdem Cappellæ ſatagat impugnare, quin
51 potiùs totis viribus, & cum ſpeciali Memoriali in hac S. C.
exhibito, conatibus dd. Cæremoniariorum fortitèr reſtitit, & tandem obtinuit rejectionem contrariæ inſtantiæ, qua petebatur à SS. D.N. ut huic S. C. demandaret diſputationem ſequentis dubii: *An conſuetudines Cappellæ Pontificiæ ſint ſervandæ?*

Nunquam pariter in mentem ejuſdem Coadjutori cecidit aſſerere, Papalem Cappellam errorum altricem eſſe, ſed mediantibus Scripturis, coram hac S. C. exhibitis, ſolidè probavit, & hodiè manifeſtiſſimè patet, contrariam prætenſionem erroneam eſſe; Neque nova, inauditaque ſimilis propoſitio Cæremoniariis videri debebat, quia non eſt nou-
52 vum, neque inauditum, quod in *plures labuntur errores*, ut
ultra recentiſſimum caſum, qui evenit in proximè præterita Dominica Palmarum anni 1704. ac alios, qui de facili poſſent cumulari, EE. PP. probè notos, ad oculum, & cum authenticis documentis demonſtravit æquè doctus, ac integerrimus Romanæ Curiæ Prælatus, immatura morte emi-
53 nentioribus dignitatibus præreptus *in vot. 8. n. 32. apud Rembold* duplato *apud Fattinell de Signatur. Juſtit. fol. 174.* ibi: *Magiſtri Cæremoniarum* (& loquitur de illis Cappellæ Pontificiæ) *qui labuntur ſæpe in plures errores*. Poterant igitur omitti replicatæ illæ aſſertiones, quòd operationes Cæremoniariorum in Cappella Pontificia debeant deſervire pro regula, & norma ſacr. Cæremoniarum, quodque nemo ſanæ
54 mentis Viri eiſdem contradicere audeat: Niſi dicamus illos, *qui labuntur ſæpè in plures errores*, poſſe deſervire pro regula, & norma non errandi; Et ſanè mentis Viros redarguere non poſſe illos, *qui in plures errores ſæpè labantur*; quo nihil abſurdius, nilve irrationabilius.

Prætereà dignentur iidem Cæremoniarii nobis indicare à quanto tempore citra illorum operationes in Papali Cappella inceperunt eſſe talis naturæ, ut etiam ſi probentur erroneæ, reformari non poſſint; Nos enim contrarium demonſtramus, & quidem non ſolùm ex authoritate celeberrimi
55 Cæremoniarium Magiſtri *Paridis de Graſſis* in Epiſtola ad Leonem X. impreſſa *apud Mabillon. in Append. ad to. 2. Muſæi Italic fol. mihi* 588. ibi *Ad quempiam alium non magis ſpectat, quàm ad Romanum Pontificem nè ſacræ ſuæ Cæremoniæ minuiantur, neque aliqua in parte alterentur, ac præſertim nè corrumpantur*: Ex quibus verbis ad evidentiam patet illas poſſe maculari, alterari, & corrumpi, *& in Opuſc. de Sac. Cærimon. in Vaticana Biblioth. n. 5634. fol. 167.* ibi *Multotiès multis*
56 *in Locis, præſertim Legaleſios, Cæremoniaſtroſquè, errare videmus*, & ex Diario *Franciſci Mucantis* ſub die 25. Maii 1580. ubi, quòd nedum erravit, ſed reprehenſus fuit à Papa ibi; *Quod Papa videns reprehendit me, quod ita feciſſem &c.* ut in Archivio Cæremoniariorum *to. 1. in fin. & to. 2. in princ.* Verùm etiam id quoque oſtendimus ex oraculo Sixti
57 V. quod omnem tollit dubietatem, ut benè obſervat *Card. de Luc. de Servit. diſc. 75. ſub n. 3.* de quo in ipſius *Conſtit. 74. Congreg. 5. §. 1.* ubi idem Summus Pontifex cubitalibus literis demandavit. *Quòd veteres ſacri Ritus, etiam in Pontificia Cappella, à quibuſvis perſonis diligentèr obſerventur, quodquè Cæremoniæ, ſi exoleverint, reſtituantur, ſi depravatæ fuerint, reformentur.* Igitur ex Summi Pontificis judicio non eſt verum, quòd Cæremoniariorum operationes in eadem Cappella ſervari debeant tanquam leges, quodque reputari debeat piaculum illas erroneas demonſtrare, dum conſtat, ejuſdem Cappellæ Cæremoniarum Magiſtros *in plures errores ſæpè labi*.

Hoc autem reſpectu noſtræ controverſiæ manibus palpatur, ex quo prætendunt, ipſos minus dignos, qui omnibus, & univerſis in Cappella Papali, tanquam minores cedere de-
bent, præferri Subdiacono digniori, quod pluſquam errone- 58
um eſt, ex quo omnibus Juribus repugnat, ut probavimus *in Inſtit. crimin. lib. 1. tit. 10. §. 4. num. 255. & ſeqq.* quibus addi poteſt *Rot. in Roman. Funeral. 15 Junii 1699. §. Invaluit tor.*
Moliaes, ubi loquitur de conſuetudine in Urbe prætenſa, ad- 59
vertitquè, quòd in illis etiam caſibus, in quibus concludentèr probaretur ſimilis conſuetudo, illa uti honeſtati, & decori eccleſiaſticarum ſanctionum repugnans, omninò eliminanda, & extirpanda eſſet.

Maxima verò ſimplicitate ad probandum quod non repugnet, minus dignum præferri digniori, adducitur exemplum Collegii Cameræ Apoſtolicæ Clericorum, in quo Clerici antiquiores præcedunt aliis junioribus, ſive Archiepiſcopis, ſive etiam Patriarchis; Quia iſti, in eodem Collegio
exiſtentes, non conſiderantur, uti digniores; hoc eſt, uti 60
Archiepiſcopi, & Patriarchæ, ſed tanquam ſimplices Clerici, ut in terminis Epiſcopi Canonici, in Capitulo ſedentis in loco ſuæ præbendæ Canonicalis, advertit *Pignatell. conſult. 104. num. 55. tom. 1.* Unde meritò locum cedant antiquio-
ribus, qui proindè digniores dicuntur, juxta *Tex. in can. E-* 61
piſcopus diſtinct. 17 & in cap. Clerici de Judic. cùm aliis adductis *à Caſſan. in Cathal. glor. Mund. quæſt. 10. conſider. 29. per tot. Franc. de Eccl. Cathedr. cap. 33. num. 109. & ſeqq. Pignatell. conſult. 104. num. 29. to. 1. & Barboſ. de Canon. c. 18. num. 11. & ſeqq.*

Quod nedum practicatur in dicto Collegio, ſed in omnibus aliis Collegiis Urbis & ſignantèr in illo Advocatorum Conſiſtorialium, in quo antiquiores non Prælati præcedunt in Collegio Prælatis junioribus, ex illa reduplicatione per-
ſonarum, circa quam integrum edidit Tractatum *Carolus* 62
Antonius de Luca ſub titulo de Pluralitate hominis legalis, cum aliis citatis in *Hiſpalen. Juris præſidendi in Cap. 2. Junii 1700. in fine coram Olmo*.

Dixi in *Collegio*, quia extra actus Collegiales, & quando ab unoquoque ex eiſdem repræſentatur perſona dignior, tunc contrarium practicatur, ut ipſiſmet Lippis, & Tonſoribus
in Urbe, & ubique notorium eſt, mirumquè proindè, quod 63
lateat Cæremoniarum Magiſtros. Quod verum eſt, etiamſi in figura Collegii reperiantur in aliqua Eccleſia, vel tertia domo, quia tunc non ſervatur ille ordo, qui in proprio Collegio practicatur, ut vidi ſervatum die 31. Maii 1708. inter Advocatos Conſiſtoriales; Ab uno enim ex Alumnis Collegii Capranicæ fuit dedicata eorum Collegio Concluſio circa materias legales, & in illa Caſalis, & Provenzalis, qui erant Prælati, præcedentiam habuerunt à Decano, aliiſque Advocatis Senioribus; Quod debet deſervire pro regula etiam Lectoribus, quando argumentantur extra Sapientiam, quia tunc non eſt inter illos ſervandus ille ordo circa antianitatem, qui ſervatur in ipſo Romanæ Sapientiæ Archigymnaſio, ſed conſiderandæ ſunt aliæ particulares qualitates, unicuique ex illis ex propria perſona convenientibus:

Ad colorandum verò aſſertæ immemorabilis conſuetudi-
nis prætextum, non benè magna vis fit in Summi Pontificis 64
præſentia, quia aliud eſt, aliquid fieri in præſentia Principis, hoc eſt cum ipſius ſcientia, & approbatione, aliud verò cum ſola ipſius tolerantia, juxta terminos noſtri caſus; Ad hoc autem, ut conſuetudo aliqua, præſertim contra Cæremoniale, ſeu Jus, ut in præſenti verificatur, approbata dicatur à Principe, non tolerantia, ſed ſcientia, & ap-
probatio ejuſdem requiritur, juxta *Gloſs. in Can. Fruſtra* 65
verb. Conſuetudinem diſtinct. 9. ex ratione, quia multa per patientiam tolerantur, quæ ſi deducta fuerint in Judicium, exigente Juſtitia, non deberent tolerari, ad literam *Text. in c. Cum jam dudùm de Preben.* quem ſequuntur addicti in *Inſtit. crim. lib. 1. tit. 10. §. 4. n. 39.*

Ultra quod non incongruè eidem aſſertæ conſuetudini applicari poteſt reſponſio illa, quam in his terminis adducit *Vi-*
dal in Caſib. Conſt. in Appendic miſcell. inquiſ. 5. n. 1. ibi: *Obji-* 66
citur primo hæc conſuetudo eſt tolerata à Prælato, ergo eſt bona; Reſpondetur primo negando antecedens; Superior enim forſitan illã ignoravit, tùm ſit conſuetudo particularis conſiſtens in facto;

unde poteſt probabiliter à Prælato ignorari; In noſtro autem
caſu hæc probabilitas in evidentem tranſit probationem, quia
Summus Pontifex in illo inſtanti, in quo accidit caſus depo-
ſitionis Mitræ, & Gremialis, impedito Diacono, reperi-
tur occupatus in impertienda benedictione, & propterea
non probabilitèr, juxta verba *Vidalis*, ſed certitudinaliter
dicendum eſt, non reſpicere ad ea, quæ fiunt circa impoſi-
tionem, vel depoſitionem Mitræ, & Gremialis cum Cele-
brante.

Excluſo ex his prætextu aſſertæ immemorabilis conſuetu-
dinis, non obſtant tres rationes ad illam comprobandam
67 exageratæ; Corruente ſiquidem fundamento, ſuper illo ædi-
ficata corruere neceſſe eſt, ut obſervant adducti *in To. 1. par.
1. diſcept. 52. n. 69.*

Et tamen ſpecialitèr ad illas reſpondendo, non obſtat
prima, nè ſcilicet confundantur officia Diaconi, & Sub-
diaconi, ſi iſte Mitram, & Gremiale imponeret, & depo-
neret, quod propriè ad Diaconum ſpectat; Quia magna, ni-
miſque patens ſemper intercedit inter utrumque differentia,
68 ea quo Diaconus adimplet id ex proprio miniſterio, & mu-
nere, Subdiaconus verò ſolùm in ſubſidium, & quando
idem Diaconus impeditus reperitur; Ultra aliam nimis
quoque evidentem differentiam, quod Diaconus utitur Sto-
la, quam deferre non poteſt Subdiaconus ex *Cæremoniali
Epiſcop. lib. 1. cap. 16. de Offic. Subdiaconus in princi-
pio.*

Minùs ſecunda, nè modò unus, modò alter videatur ſup-
plere, quod apud peritos Cæremoniarios confuſionem indu-
69 cit; Hoc enim nullatenus ſubſiſtit, quia ſemper Subdiaco-
nus non impeditus ſupplere debet partes Diaconi impediti;
Imò hujuſmodi conſideratio retorquetur ad hominem, ex
quo habemus, tam in Pontificali Romano *tit. de Offic. Dia-
con. in Miſſ. Miniſtr. in fine*, quàm in Cæremoniali *Epiſc. lib.
1. cap. 10. poſt princ.* quod in his, quæ ad Diaconi munus pro-
priè ſpectant, Subdiaconus in omnibus Diaconum coadju-
vat, ibi: *Quod munus licèt ad Diaconum præcipuè ſpectet,
Subdiaconus condjuvat tamen, ubi opus eſt*: & notant *de
Graſs. in Prax. Cæremon. lib. 1. cap. 9. poſt princ. Bauldr. in Ma-*
70 *nual. Cæremon. par. 5. cap. 11. art. 6. de Acoly. ſeu Miniſt. de Gre-
mial. num. 2. poſt princ. Gaſtald. in Prax. Cærem. lib. 1. ſect. 5. de
Acoly. cap. 6. num. 2. Biſs. in Hierag. verbo Miniſtri de Baculo, &
Mitra num. 166. §. 2. verſ. Et quidem Prælatus, & nu. 167.
§. 2. in fine, & verb. Subdiaconus num. 95. in fine §. 18.* Igitur
non ſine maxima incongruitate Cæremoniarii, qui non poſ-
ſunt juvare Diaconum præſentem, prætendunt ſupplere vi-
ces ejuſdem, abſentis, vel impediti, & verificaretur ad un-
guem dictum inconveniens, & confuſio, quod modò Sub-
diaconus adjuvando, modò Cæremoniarius ſupplendo tan-
tùm, in munere Diaconi ſe ingererent, tempore quo ſemper
71 illius partes, & vices adimplere poteſt unus Subdiaconus,
tam adjuvando, quàm ſupplendo.

Demum nec etiam ſubſiſtit tertia, quod Magiſtri Cære-
moniarii Cappellæ Pontificiæ non ſolum dicantur Rememo-
ratores, & Suggeſtores, ſed etiam Miniſtri, & Operarii;
Quia *Paris de Graſſis in Opuſc. de Sacr. Cærem.* ad id compro-
bandum unicè citatus *in capite*, cui titulus eſt *Quod Cærimo-
niarii licèt Magiſtri dicuntur & ſint, tamen in ipſo actu cære-
monizandi, omnibus miniſtrantibus cedentes, Subminiſtri
ſunt*, loquitur de Miniſtris minutulorum ſervitiorum, non
autem de Diacono, & Subdiacono, ut ea lectora, quæ mi-
nutula ſervitia, ad Acolytos propriè ſpectantia, deſcri-
buntur à *Chriſtoph. Marcell. lib. 3. c. 24.* ibi: *Subminiſtrant, &c.
Candelabra, intorſitia, ampullas vini, & Thuribulum cum Na-
vicella incenſi, vas aquæ benedictæ &c.* Atque horum minu-
72 tulorum ſervitiorum reſpectu idem determinat *Cærem. Epiſc.
lib. 1. cap. 5. de Offic. Magiſtr. Cærem.* ibi: *Videat &c. an omnia re-
ctè diſpoſita, & ordinata ſint, & ſacræ veſtes, paramenta, &
vaſa, candelabra, cærei, funalia, aliaque utenſilia &c. nec
gravetur aliquando etiam ſuis manibus adjuvare miniſtros,
cæteroſque omnes, quorum opera uti oportebit*; Cum quo *Pa-
ride de Graſſis* concordant etiam alii Tractatores de ſacris Ri-
tibus, quos collegit *Chriſtophor. Marcell. in lib. 2. c. 2. poſt princ.*
ibi: *Deindè dum Pontifex orat, vadit detecto capite retrò ad
ſiniſtram Pontificis, ſequentibus Diacono, & Subdiacono, quo
ſurgente ab oratione, removetur faldiſtorium, & ſcabellum per*
73 *Clericos Cappellæ, vel ſi abſunt per Cæremoniarios* Ecce igi-
tur in quo ſuccedunt Operarii, & Miniſtri in adjuvando
propriis manibus Miniſtros illos, qui portare debent veſtes
ſacras, paramenta, vaſa, candelabra, ac ſimilia utenſilia,
nec non in removendo faldiſtorium, & in portando ſcabel-
lum, & in ſimilibus minutis ſervitiis, non verò in auferen-
do, & deponendo Mitram, & Gremiale à Celebrante; Con-
cordat paritèr *Turrin. in Direct. Sacrific. c. 5. §. 1.* ibi: *Ex officio
nihil aliud agunt, quàm omnes monere, quàmvis ſæpè ob Aco-
lytorum* (non dicit Diaconi) *defectum multa facere cogantur,
ad alios ſpectantia*, Cum quanta autem improprietate huic,
& aliis Authoribus, de ſacris Ritibus benè meritis, dicitur 74
in contrario Memoriali: *De authoritatibus Turrini, Biſſi,
Bauldrii, & aliorum, nihil ad Nos &c. vel falluntur cum Pa-
ride, & etiam Piſcara &c.* tantus Lector judicet, ut ad pro-
poſitum notavit *D. Hier. lib. 2. epiſt. 4. ad Domn. Apologetic.* Nos
enim libentèr falli volumus cum *Paride, Piſcara, Turrino,
Bauldrio, Biſſo*, & aliis, quam ſapere cum illis, *qui labun-
tur ſæpè in plures errores.*

Imò ex dicta conſideratione, quòd ſuccedant Miniſtri, &
Operarii circà minutula ſervitia, creſceret eadem confuſio,
& incongruitas, videndo ſcilicèt illum, qui paulò ante fal- 75
diſtorium, vaſa ſacra, candelabra, & ſcabellum propriis
manibus tractabat, & removebat, imponere, & deponere
Mitram, & Gremiale à Celebrante, eo ipſo tempore, quo
Subdiaconus cum majori decore ſacrarum functionum, id
poteſt peragere, ut conſideranti patet.

Loquitur paritèr *Paris de Graſſis* in illis caſibus, in quibus
Miniſtri proprium munus exercere neſciunt, vel non valent, 76
ibi: *Cæremoniarum Magiſter, quis quis eſt, ſenior, aut ju-
nior, dum in ſuo eſt magiſtratu, hoc eſt, quando in ipſo actu
miniſtrandi operatur, tam in Cappella Papali, quàm quo-
cumq; alio in loco, ſciat, ſe omnium Miniſtrorum, etiam minu-
tulorum ſervitiorum Miniſtrum eſſe oportere; Sic, ut illis, vel
non ſcientibus, vel non valentibus facere, quæ ad illos perti-
nent, ipſe in hujuſmodi opera, & miniſterio ſuccedat operarius,
& miniſter* Igitur non ſinè maxima improprietate detorque-
ri prætenditur ad noſtros terminos, in quibus Subdiaconus, &
ſcit, & valet adimplere ea, quæ ad ipſum pertinent in defe-
ctum Diaconi impediti.

E converſò autem undiquè urgent pro favorabili dubii re-
ſolutione ſtringentes rationes ad probandum, quòd omnibus 77
illis vicibus, in quibus impeditus eſt Diaconus, illius munera
à Subdiacono non impedito ſupplenda ſint.

Quia ſcilicèt magis proximus eſt Diacono impedito; In
Cæremoniali enim *Epiſcoporum lib. 1. cap. 26. de Supplen. vi-
cib.* pro regula ſtatuitur, quod ſuppletio fiat per eum, qui
immediatè ſequitur impeditum, ibi: *Supplebit alter et pro-* 78
ximus, cujus Cæremonialis diſpoſitionem nemine penitus ex-
cluſo, ſequuntur omnes Authores, de ſacris Ritibus pertra-
ctantes, ut videre eſt apud citatos *in Inſtit. Crim. lib. 1. tit. 10.
§. 4. num. 213.* quia revera hujuſmodi propoſitio, quod par- 79
tes miniſtri impediti ſupplendæ ſint ab illo miniſtro proxi-
miori, congruè vocari poteſt unum ex primis principiis ſa-
crorum Rituum.

Quatenus autem iidem Cærimoniarii non acquieſcant di-
cto Cæremoniali Epiſcoporum, & communiſſimæ Docto-
rum opinioni, ab hac S. C. quotidiè approbatæ, velintque
authoritatem alicujus Doctoris, loquentis in ſpecie de
Cappella Papali, ad inſtar illius Judicis, qui teſte *Card. de
Luc. de Jurepat. diſc. 4. num. 7.* nolebat attendere Juris princi- 80
pia, quantumvis notoria, & indubitata, niſi ei allegaren-
tur doctrinæ individuales, itaut cum diſputaretur de loca-
tione cujuſdam Prædii Vaccarum dicebat, ſe non ſatisfa-
ctum, eo quia non allegabantur doctrinæ, loquentes de Præ-
dio Vaccarum, cumquè Advocati non ſine magno labo-
re curaſſent invenire doctrinas, de illis ſpecialitèr agentes,
& forſan *dec. 383. cor. Merlin. & dec. 359. & dec. 403. par. 16. rec.*
adhùc perſiſtebat in difficultatibus, eo quod doctrinæ loque-
bantur de Vaccis ſimplicitèr, non autem deſcendebant ad
terminos Vaccarum rubearum, de quibus coram eo agebatur,
ad quem effectum allegari poterat *dec. 54. num. 8. cor. Danoz.
jun.* & aliæ allegatæ *in Romana Affictus 22. Junii 1693. in* 81
princ. cor. Card. Caprara; Promptè ſatisfacimus eorum deſi-
derio, eis indicando eorum Magiſtrum, cujus ſcripta ad eo-
rum inſtructionem conſervant in proprio Archivio, *Pari-
dem ſcilicèt de Graſſis in Opuſc. Cærem. manuſcripto, aſſer-
vato in Vaticana Bibliotheca num. 5634. fol. 194. cap. de Sup-
plend. omnium Ordinum vicibus in Cappella Papali*, ibi: *Non
eſt cuicumque arbitrio vicem ſupplere deficientis Ordinis,* 82
*aut perſonæ in Cappella Papali &c. & quidèm regularitèr
majores minorum vices non ſupplent, niſi ex neceſſitate; Con-
trà verò ſupplent minores vicem majorum &c. ut ſi prior Epiſ-
coporum in ſuo miniſterio defecerit, aut quia non poterit, aut
quia noluerit, ſupplet ſecundus &c.* latè deindè enumerando 83
omnes illos miniſtros, quibus impeditis, illorum partes
ſuppleri debent à proximioribus, & pro regula ſtatuendo,
ibi: *Quod intelligo in iis, quæ ſunt miniſterii, non au-
tem Ordinis &c.* Ex quibus poſterioribus verbis ad ocu-

lum

lum demonſtratur, non ſine maxima ſuperfluitate, Cære-
moniarios in eorum Memoriali ferè tranſcripſiſſe ad literam
ea, quæ in Pontificali Romano ſtatuuntur circa Ordinem
Subdiaconi, quia impoſitio Mitræ, & Gremialis ſpectat ad
Diaconum ratione miniſterii, non autem Ordinis, & pro-
pterea, eodem impedito, cum omni proprietate partes ipſius
miniſterii ſuppleri poſſunt à Subdiacono.

Quia ità exigit decor, & majeſtas ſacrarum functionum:
Non enim in dubium revocari poteſt, magis decoroſum, ma-
giſque dignum eſſe ſervitium illud, quod præſtatur à magis
84 qualificato Miniſtro, qualis eſt Subdiaconus, ex animadverſis
per *Caſtald. in Prax. Cær lib. 1. ſect. 7. cap. 1. num. 1. & du Sauſ-
ſais in Panopl. Epiſcop. lib. 6. cap. 6. in med. verſ. Verùm quo-
niam*; eo quia dignitas, & decor ſervitii non dicitur conſi-
ſtere in ipſa re, ſed in qualitate perſonæ, illud præſtantis, ut
benè probat, & exemplificando declarat *Card. de Luc. de
Servitut. diſc 65. ſub nu. 11.* & meliùs *Gavant. ad Rubric. Miſ-
ſal. par. 2. tit. 12. de his, quę omittuntur in Miſſa pro Defunctis
85 lit. A.* ibi: *Cùm non teneat Subdiaconus patenam, quæ ſole-
mnitatis indicium eſt, debet incenſare Sacramentum in ejuſ-
dem elevatione, ut à digniore Miniſtro non impedito id fiat*: &
in terminis Cappellę Papalis *Parid. de Graſ. in citato Opuſcu-
lo, aſſervato in Bibliot. Vatican. n. 5634. fol. 194. à tergo* ibi:
Quibus omnino deficientibus (loquitur autèm de Epiſcopis)
digniores Prælati &c. vices ſupplent; Quod autem Subdiaco-
nus ſit Cæremoniarlis major, & dignior, poſſunt iidem in
qualibet Cappella à ſe ipſis dijudicare, obſervando, quòd ip-
86 ſis ſtantibus, & ſervientibus, ille ſedet, ut diſponitur *in
Cærem. Epiſc lib. 2 cap. 8. poſt med fol. mihi 175. Quis enim ma-
jor eſt, qui recumbit, an qui miniſtrat? non ne qui recumbit?
Luc. 22. 26* Poſſuntque pariter ictu oculi eandem veritatem
cognoſcere, pervolvendo ſcilicet in eorum Archivio dictum
Opuſculum Cæremoniarum *Parid. de Graſſis eorum Magiſtri*
Ibi enim *fol. 169. à tergo*, nedum legere poſſunt, quòd ſunt Sub-
diacono minus digni, ſed quòd tales etiam ſunt reſpectu om-
nium, & univerſorum Miniſtrorum ejuſdem Cappellæ, Ec-
87 ce aurea verba hujus Authoris: *Et ut breviter concludam li-
cèt Magiſter Cæremoniarum quoad locum ſui honoris mediatè
ſubſit ſecretis Cubicularibus Papę præſentis, aut, eodem ab-
ſente, Acolytis immediatè ſuccedit. nàm, & ipſi duo ex decen-
ti Acolytorum numero erant parem que cum illis mercedem ba-
bebant ex Apoſtolico Fiſco de munitis ſervitiis, ſicut etiam hoc
tempore ſinguli percipiunt quantum quiſque illorum tamen in
eo tempore, quod magiſtrat, vel potiùs miniſtrat, ac ſubmini-
ſtrat in Cappella Papali cedere omnibus, & univerſis tanquam
minor debet*: Ubi ſupplicamus obſervare rationem illam, *tan-
quam minor*, quę eſt incapax quacumque detorſione in alium
ſenſum.

Quia Subdiaconus ſacris indumentis paratus reperitur; In-
ter tractantes ſiquidem de ſacris Ritibus non reperitur forsàn
88 propoſitio magis certa, magiſque communitèr recepta, quàm
quod miniſtri, ſacris veſtibus induti, pręferendi ſint aliis non
paratis, nedùm quando in eadem reperiuntur dignitate, & gra-
du, ſed etiam quando miniſter non paratus eſt major, ex ani-
madverſis in meis *Inſtit. Crim. lib. 1 tit. 10. §. 4. n. 221. & ſeqq.*

Quia Subdiaconus in eodem penè officio, & munere dici-
89 tur eſſe, in quo Diaconus reperitur circa ea, quæ peculiari-
tèr Inſunt, & annexa non ſunt Diaconatus ordini, ſed ad il-
lius miniſterium, & munus ſpectant, eo quia Diaconus lati-
nè interpretatur Miniſter, Subdiaconus verò ſubminiſter,
ut advertunt citati in dictis *Inſtit Crim. lib. 1. tit. 10. § 4.
num. 224.*

Quia Cæremoniarii in omnibus Libris ſacrorum Rituum
annumerantur inter Clericos, & vocantur Clerici Cæremo
90 niarii, ſignantèr verò ab Authoribus, quos ſequutus fuit
Chriſtophorus Marcellus in Libro, quem vocant *Cæremonia-
le Romanum lib. 3. c. 4 de Clericis Cæremoniarum*; *A Paride*
autem *de Graſſis in Opuſc. Cæremoniarum in Vatic. Bibliothe-
ca n. 5634. fol. 150. à tergo*, parificantur Acolytis; Igitur omni
Jure locum cedere debent Subdiacono in ſupplendis vicibus
91 Diaconi impediti, nè pedes ſtent ſuper humeros, ut obſervat
Rot. dec. 4. n. 39 cor. Ottobon in qua cum longè minori impro-
prietate Diaconus prætendebat prælationem in concurſu cum
Presbytero.

Quia demum Cæremoniarii non ſunt Operatores, & Mi-
92 niſtri ſed Admonitores, Suggeſtores, Deſignatores, De-
monſtratores, Rememoratores, &c. juxtà diſpoſita *in Cę-
rem. Epiſc. lib. 1. c. 5. poſt princ.* ibi: *Quæcumque agenda ſint de-
monſtrans*, & obſervant citati in dictis *Inſtit. Crim. lib. 1.
tit. 1 a §. 4. n. 207. & num 226*

Non eſt igitur verum, quòd nulla habeatur lex ſcripta in
Cæremonialibus circa ſuppletionem, in noſtris terminis con-
troverſam, quia Cæremoniale Epiſcoporum, mandans in
his terminis, ſuppletionem faciendam eſſe à proximiori Mi- 93
niſtro non impedito, vim legis obtinet per ea, quæ obſer-
vant adducti *Tom. 1 par. 2 diſceptat. 24. num. 19. & diſcept. 26.
num. 36.* Verùm quatenùs alia lex in hac parte deſideretur, il-
la non incongruè vocari poteſt punctualiſſima authoritas *Pa- 94
ridis de Graſſis*, non habentis contradictorem, per ea, quę
notant adducti in d. *Tom. 1. par. 22. diſcept. 14. num. 77* & in
præciſis terminis hujus Authoris *Rot. in Rom. Juris tumulan-
di 5. Maii 1703 §. Etenim cor. Card. Priolo*, Iſte enim in *lib. 1.
cap. 25. de Uſu Mitræ pretioſæ* dicit: *Officium Diaconi eſt po-
nere, & deponere Mitram, ac Biretrum in Miſſa, niſi quan- 95
do eſt occupatus in eadem, ut quando poſt incenſatum à Cele-
brante Altare, ipſe capit Thuribulum de manu ejus, quia
tunc non poteſt ponere Mitram, ſed illo caſu pro Diacono ſup-
plet Subdiaconus, aut Aſſiſtens Cappellanus, vel Cæremo-
niarius.*

Nec replicetur, quod Cæremoniarii quoque ex hac autho-
ritate ſupplere poſſunt vices Diaconi impediti; Vis enim in 96
noſtris terminis conſiſtit in ordine illorum, qui ſupplere de-
bent, nempè primò Subdiaconus, ſecundò Aſſiſtens, &
ultimò Cæremoniarii; Impeditis enim omnibus illis mini-
ſtris, qui poſſunt illius partes ſupplere, neceſſarium eſt, ut
tandem aliquando reperiatur aliquis, & ſic Cæremoniarius,
qui in omnium defectum, partes impediti ſuppleat; Cæte-
rùm ex dicta poſteriori nominatione Cæremoniarii nullate- 97
nus diminuitur præcedentia ſupplendi, debita primo loco no-
minatis, juxta animadverſa per Doctores, citatos *in Inſti-
tut. Crim. lib. 1 tit 10. § 4. n. 129.*

Subſidiaria verò ſuppletio Cæremoniarii circa Mitræ, &
Gremialis depoſitionem, adeò reſtricta fuit per hunc cele-
berrimum Cæremoniarum Magiſtrum, ut licèt in ejus *Opuſ.
Cærem. in Bibliothec. Vatic. n. 5634. fol* 194. pro regula, & in- 98
ſtructione Succeſſorum adnotaſſet, quòd *regularitèr majo-
res minorum vices non ſupplent, niſi ex neceſſitate*, ex quo for-
ſan ſimilis regula tranſcripta fuit in *Cærem. Epiſc. lib. 1. c. 26.
de ſupplen. vicib.* ibi: *Regularitèr majores minorum vices non
ſupplent, niſi ex neceſſitate, ſed contra inferiores ſuperiorum
vices ſubeunt*: Adhuc congruentiùs exiſtimavit priùs ad ſup-
plendum admittere Aſſiſtentem digniorem, quàm Clericum
Cæremoniarium, infimum, ultimumque locum tenentem 99
inter Altaris minores miniſtros.

Prout etiam ex hac ſubſidiaria Clerici Cæremoniarii ſup-
pletione per hunc Authorem admiſſa; nullatenus excludi-
tur irrationabilitas ſomniatæ conſuetudinis immemorabilis,
illa enim in eo reſidet, quod Cæremoniarii, qui tempore,
quo miniſtrant in Cappellis Pontificiis omnibus, & univer-
ſis cedere debent, ea ratione, quia minores ſunt, & mi-
nus digni, præferri velint Subdiacono digniori, iſto nul-
latenus impedito, quia ſi hoc impedimentum verificetur 100
non dicuntur concurrere dignior, & minus dignus, ſed iſte
remanet ſolus, & conſequenter, cùm non adſit alter, cui
debeant cedere, nedum poſſunt, ſed tenentur adimplere,
ea quæ dignior impeditus peragere non valet, ut notat *Tur-
rin. in direct. Sacrific. c. 6. §. 1.*

Minuſquè replicetur: *Et quis Doctor non agnoſcit, dictio-
nes illas*, aut, & vel *alternativam involvere? Natura verò al- 101
ternativorum eſt, ut non requirat ordinem nominatorum, ſed
verificationem unius partis*; Quia non unus, ſed omnes *re*, &
nomine Doctores agnoſcunt, quod dictæ dictiones non im- 102
portant alternativam, ſed ordinem, quando ponuntur inter
incompatibilia, ut in præſenti, inter Subdiaconum nimi-
rum, Aſſiſtentem, & Clericum Cæremoniarum, ut videre
eſt apud adductos à *Barboſ. de Diction. dict. 455. num. 2 in fine*, 103
*Fuſar. de Subſtit. quæſt. 370. nu. 26. Card. de Luc de Jurepatr.
diſc. 88. num 4. & Rot. deciſ. 62. num 8. cor. Arguel. & deciſ 538.
num. 5. par 5. recent.* & latè *D. Piton. diſcept. Eccleſ. in Parag
num. 3. & 4.*

Facta autem comparatione inter individualem authorita-
tem ejuſdem *Paridis de Graſſis*, noſtrum caſum in puncto
decidentis, & inter aliam authoritatem *Jacobi Cardinalis
Gaetani* apud *Mabillon in Muſeo Italic to. 2. ordin. Roman. 14.* 104
cap. 56. de Offic Cappellan qui debet ſervire de Mitr. nihil aliud
aſſerentis, quamquòd *in præcipuis feſtis ad prædictos Mini-
ſtros ſuperaddi poteſt unus, qui de Mitra ſerviat, ſive Cap-
pellanus indutus Pluviali, qui debet ſemper Pontifici depone-
re, & amovere Mitram*: neſcimus videre quænam connexio
inter utrumque reperiatur, itaut judicandum ſit, quænam
ex eis videatur eſſe major: Noſtra enim controverſia oritur,
quando Pontifex non celebrat per ſe ipſum, & Cardinalis
Cajetanus de hoc hoc ſecundo caſu loquitur: Præterea
Cappellanus iſte, de quo loquitur Cajetanus, debet eſſe indu-

tus Pluviali, & conſequentèr dignior reputatur Miniſter in
concurſu Subdiaconi. Igitur retorquetur potiùs iſta authori-
tas, nihilque probat ad favorem Clerici Cæremoniarii cum
105 ſola Cotta, longè minus digni Subdiacono. Demum in an-
tecedenti *Capit. 53. fol. mihi 292.* Iſte Author dicit: *Quod ſi
Diaconus, & Subdiaconus ad hoc docti non ſint, Cappellanus
hoc faciat vice eorum*, & proindè ſupponit Subdiaconum ne-
ſcientem adimplere munus, de quo eſt quæſtio, & ipſius vi-
ce id facere Cappellanum, quæ omnia potiùs contrarium
demonſtrant, ad quod probandum adducta ſunt, ut patet
conſideranti.

Eodem prorſus modo, nedum inapplicabilis eſt, ſed nec
etiam à remotiſſimis detorqueri poteſt authoritas *Angelici
Rocchæ in Cron Hiſtor. de Apoſt. Sacrar. tit. de Præcip. Cap-
pell. Miniſtr. fol. 28.* ad probandum, quod Subdiaconus ejuſ-
106 dem Cappellæ habebatur olim tanquam Cappellanus Sacri-
ſtæ, & ab eo eligebatur: Cappellanus enim, de quo Au-
thor iſte loquitur in hoc Capite, eſt ipſius Socius, de eadem
Auguſtiniana Religione, ut ex ſola lectura ejuſdem capitis
eſt plusquàm manifeſtum, latè deindè explicans in ſequenti
Capite qualitates, quas debet habere ſub titulo: *De Sacriſtæ
107 Cappellano, aut Socio*, ita ut authoritates, exadverſo allega-
tæ cum omni proprietate dici poſſint adductæ ad ornatum,
juxta phraſim contrarii Memorialis, ad ornatum tamen
Urbis, non materiæ, ut in ſimili lepidè dixit: *Sperell. dec.
138 ſub num. 17.* de quo in meis *Inſtit. crim lib. 4. tit. 8.
num. 97.*

Nec credimus repetenda ea, quæ licèt evidentèr inſubſi-
108 ſtentia, exagerata aliàs fuerunt circa dignoritatem, & an-
telationem Cæremoniariorum in concurſu Subdiaconi, &
præcipuè ex *Libro*, typis dato à *Chriſtophoro Marcello*, quod
ipſi *Cæremoniale Romanum* appellant, in contrario Memo-
riali, ubi regiſtrarunt illa verba *lib. 2. cap. 30.* circa ordinem
diſtribuendi Candelas: *Clerici Cæremoniarum, Diaconus,
& Subdiaconus Cappellæ &c. & lib. 3. ſect. 5. cap. 3.* de ordine
dandi pacem *Tum alteri Cæremoniarum Clerico, deinde Dia-
cono Evangelii, & ille Subdiacono*. Quanta enim fides dan-
109 da ſit eidem Libro, innumeris referto erroribus, probavimus
in *Inſtit crim. lib. 1. tit. 10 §. 4. à n. 231.*

Patet igitur ex huc uſque animadverſis, convenire Sub-
diacono ſuppletionem muneris Diaconi impediti, ex natu-
ra ipſius officii; Tum quia in eodem penè officio eſt, in quo
110 Diaconus reperitur, Tum quia ità exigit decor, & maje-
ſtas ſacrarum functionum, quam totis viribus procurare te-
nentur Cæremoniarum magiſtri, Tùm attentis ſacris indu-
mentis, cum quibus paratus reperitur, Tum quia Cæremo-
niarii dicuntur Clerici, annumeranturque in Cappella Pa-
pali inter Acolytos; Tùm demum, ut Cæremoniariorum
nomina conveniant factis, ſuggerendo nimirum, rememo-
rando, admonendo &c. non autem ſe ingerendo in iis, quæ
digniores miniſtri adimplere poſſunt.

Patet etiam, eandem ſuppletionem competere Subdiaco-
no vigore legis ſcriptæ in *Cærem Epiſc. lib. 1. c. 26. de ſupplen.
111 vicib.* ibi: *Supplebit alter et proximus*, & in Cæremoniali
Cappellæ Papalis *Paridis de Graſſis tit. de Supplen. omnium
ordinum vicibus in Cappella Papali in Bibliot. Vatican. num.
5634. fol. 194.*

Patet demum, aſſertam contrariam obſervantiam, ſeù
conſuetudinem, nullatenus probari, & per inſubſiſtentem
hypotheſim admiſſam, ad huc non ſuffragari; Tum quia
eſſet impræſcriptibilis: *cùm ſacris ſit inimica Canonibus, ac
de ambitionis radice proceſſerit*: ut ſtatuitur in *cap Conſuetu-
112 dinem de Conſuetud in 6* ubi *Paſſerin num. 2* Tum quia, vel
contraria diſpoſitis in dicto *Cærem. Epiſc.* munito clauſula
ſublata, & decreto irritanti, nec etiam eſſet allegabilis, ut
notant adducti *in To. 1. par. 2 diſc. 14. num. 21.* Tum demum
113 quia, in omnem caſum, eſſet irrationabilis, quia *ortum
haberet ex quadam ſtulta ambitione, qua minor nititur majo-
rem præcedere*, juxta verba *Thob Non conſ 72. num. 24* quem
ſequitur *Pignatell. conſult. 88. num. 3 & 5 tom. 4.* & quia per il-
lam perverterentur ordines, à natura, & jure diſtincti, jux-
ta quos non omnes inter ſummos, nec cuncti inter noviſſi-
mos conſtituuntur, ſed unus alteri præeſt, & alteri ſubeſt,
114 ut obſervat *Rot. dec 469 num. 26. par. 19. rec & in Tarraconen.
Præcedentiæ 28. Junii 1697 §. Non obſtat cor Card. Capra-
rara, & 13. Jan. 1698. §. Unicum cor. Anſaldo*, & reſolvit hæc
Sac. Congr in Gerunden. 11. Feb. 1702. & 24. Novemb. 1703. Et
quod magis eſt contra id, quod legitur *Lucæ 22. 26. qui ma-
jor eſt fiat ſicut minor*, Cæremoniarii Cappellę Pontificiæ, qui
115 omnibus, & univerſis in Cappella Papali minores ſunt, ne-
dum fieri volunt ſicut majores, ſed illis etiam præcedere, ut
in eorum Memoriali, ibi: *Subdiaconum Pontificiæ Cappel-
læ & nullatenus digniorem, & Superiorem Magiſtris Cære-
moniarum exiſtere*, & ibi: *Subdiaconus Cappellæ Pontificię,
uti Subdiaconus eſt, neq; dignior, neq; Superior eſt Cęremonia-
rio*. Ita ut ſi in Scholis exemplificari deberet immemorabilis
illa conſuetudo, cujus reſpectu nulla concurrit probatio in
facto, & quæ de Jure impræſcriptibilis eſt, juxta id, quod 116
contra ſimilem conſuetudinem ſcriptum reliquit *Author* non
minus Purpura, quàm ſcientia eminentiſſimus *in Opuſcul.*
cui titulus *L. R. fol.* 100. poſſet congruè aſſignari prætextus il-
le conſuetudinis, cui Cæremoniarii Cappelę Pontificiæ adeò
acritèr inſiſtunt.

Nulla paritèr vis fieri poteſt in atteſtatione duorum Cle-
ricorum, & eorundem Acolytorum Cappellæ Pontificiæ, aſ- 117
ſerentium ſe ipſos attentiſſimos ad ſervitium celebrantis, *ab-
biamo veduto levare, e porte il Gremiale, e la Mitra al Ce-
lebrante, eſſendo impedito il Diacono*. Iſtis enim opponimus
ipſoſmet Cæremoniarios, ſubſcriptos in primo Memoriali,
loquentes de eodem caſu, qui ſolet evenire in Veſperis, ibi:
Dicimus, quòd nemo noſtrum adverſatur, imò teſtatur de ob- 118
*ſervantia favore Subdiaconi, qui tunc ſupplet impedito Dia-
cono, Cardinale Officium faciente in abſentia Summi Ponti-
ficis*.

Dignentur proindè Cæremoniarii Nobis indicare, quibus
num credere debemus, ipſis nè, an eorum teſtibus? Iſti di-
cunt, quod, impedito Diacono, ſemper viderunt in Cap-
pella Papali Cæremoniarios ſuppleviſſe ipſius vices, è con- 119
tra ipſi ſpecificant caſum in contrarium: Igitur non eſt ve-
rum, quòd ſemper id viderunt teſtes, & ſi non viderunt,
quarè teſtificati ſunt? Neque pro conciliatione adaptari poſ-
ſunt reflexiones contrariæ, *quod abuſivè ad Veſperas vocitan-
tur Diaconus, & Subdiaconus, proptereà namque ſunt Cap-
pellani*. Quia hoc non ſpectat ad teſtes, ſed eſt munus Judicis
id dijudicare; Teſtes enim debent teſtificari ea, quę vident.
Si autem non viderunt, quòd ſemper Clerici Cæremoniarii
partes Diaconi impediti ſuppleverunt, id debebant expri-
mere in contraria fide, dicendo, quod in Veſperis viderunt
ſupplere Subdiaconum, in Miſſa Cæremoniarios; Vel non
debebant apponere verbum illud: *Semper*, includens omne 120
tempus, omnemque caſum, ex adductis per *Barboſ. dict. 361.
num. 2 & Gratian. dec Marcb. 186. num 3.* Ultrà quod ex ad-
miſſa ſuppletione Subdiaconi, abſente Pontifice, ad oculum
infertur quod eadem ſuppletio ad ipſum ſpectet, etiam eo- 121
dem Summo Pontifice præſente: *Nè modò unus, modò alter
videatur ſupplere, quod apud peritos Cæremoniarios non or-
dinem, ſed confuſionem ſapit*, ſunt verba Cęremoniariorum
in eorum primo Memoriali.

Omitti demum debebant exagerationes illę, quòd Cære-
monialium Magiſtri in Cappella ipſa Papali circa Cære-
monias nullis ſubjacent legibus, & congruentiis, quę teſti-
bus iiſdem in eorum Memoriali, eſt verius adeò patens, ut 122
nec etiam probatione indigeat, ibi: *In Cappella Pontificia
attendi non deberet, utpotè, quæ nullis ſubjacet alicujus legi-
bus, cùm ſit ipſa omnium Eccleſiarum Regula, Mater, & Ma-
giſtra*, ut ait *Angelus Rocca de Apoſt Sacr. in præfatione, quod
neque eget probatione, quia Carolus Rex Romanum cantum in-
vexit in Galliam*. Curioſiſſima ratio, & planè digna, ut ite-
rùm repetatur: *Non eget probatione, quod Cæremoniarum
Magiſtri in Cappella Pontificia nullius ſubjaceant legibus, &
congruentiis, quia Carolus Rex Romanum cantum invexit in
Galliam*.

Diximus ſup. *à num.* 107. & non inutilitèr reperimus, quod
ferè omnes authoritates, exadversò allegatæ, adductę fue- 123
runt ad ornatum Urbis, quia nec etiam à remotiſſimis appli-
cantur ad id, ad quod probandum adducuntur, modò ad-
dimus, quod aliquæ ex illis adductæ fuerunt ad pulchritudi-
nem Univerſi, qualis eſt illa *Angeli Rocchæ de Apoſt. Sacrar.*
ſupra citati: Gratias Deo, quod Author iſte non eſt de illo-
rum numero, qui aſſervantur in ſecretis Archiviis, vel in fa-
moſis Bibliothecis, ſed vendibiles reperiuntur apud quem-
cumq; Bibliopolam. Ex illius enim lectura patet, quòd non
loquitur de Cappella Papali, ſed de Cathedra Pontificia, in- 124
ter ſe toto Cælo diſtantia, & ejus verba ſunt hęc *fol. mihi* 2.
*Cæleſtis Pontifex, & Æterni Regis, ſupremique, & veri om-
nium Monarchæ vices gerit in Terris, quiq; in ea reſidet Ca-
thedra* (in meo Calepino Cathedra non ſignificat idem,
quòd Cappella) *quæ, & omnium Eccleſiarum Regula, & Ma-
ter eſt, atq; Magiſtra*. Non mirum igitur, ſi Cæremoniarii,
qui *tanquam minores* omnibus, & univerſis in Cappella Pa- 125
pali cedere debent, prælationem Subdiacono contendunt,
poſtquàm ſibi applicant ea, quæ omnes Catholici Authores
uni, & ſoli Summo Pontifici attribuunt.

Die Sabbathi 26. Apr. 1704 per Card. Barberinum pro-
poſita

Digitized by Google

poſita Cauſa in S. R. C. reſcriptum fuit: *Ad mentem, &*
116 *mens eſt, quod per Em Ponentem tafinuetur Magiſtris Cæ-*
ræmoniarum, ut ſe abſtineant à deponenda Mitra, & Gre-
miali. Non acquieſcentibus verò dd. Cæremoniarum Ma-
giſtris eidem decreto, & petentibus novam audientiam, in
Congregatione habita die 7 Junii ejuſdem anni 1704. reſcri-
ptum fuit: *Nihil de nova audientia, & ſervetur decretum*
a 6. Apr. proximè præteriti.

DISCEPTATIO XXIX.

Spoletana Juris ſedendi in Synodo.

PRO

Collegiatis Sancti Petri, & Sancti Gregorii
Civitatis Spoleti.

CUM

Cap. Cathedralis ejuſd. Civitatis.

ARGUMENTUM.

Canonicis Collegiatarum qualis locus debeatur in Synodo,
an, & quo panno cooperiri debeant illorum ſedilia? &
an vocandi ſint nomine Canonicali, vel potiùs nomine eis
impoſito in baptiſmate.

INter inſigniores univerſi Orbis Collegiatas adnumeratur
illa, quæ ſub invocatione Apoſtolorum Principis repe-
ritur extra mœnia Civitatis Spoleti; Ferè ſiquidem ab ini-
tio reparatæ noſtræ ſalutis, anno ſcilicet 86. conſecrata aſ-
1 ſeritur per eundem Principem Apoſtolorum, & dicata S.
Britio, nedum prædictæ Civitatis Archiepiſcopo, ſed tunc
temporis totius Provinciæ Umbriæ Metropolitano, & ex-
inde, electo Joanne, curavit iſte, ut tandem Sedes figere-
tur in Inſigni Templo, adeoque ædificare fecit extra mœnia,
propè tamen Civitatem, prædictam Eccleſiam, ibique fi-
xit Cathedram, & Archiepiſcopalem Sedem, adeout per
multa ſæcula ibidem extiterit Cathedralis Spoleti, totiuſ-
2 que Provinciæ Umbriæ vera Metropolis, donec transla-
ta fuit intus Civitatem ad Templum S. Primiani, nunc S Ma-
riæ, ut refert *Campell. in ejus Hiſtor. tom. 1. lib. 4. fol. mihi 112*
in medio, ubi, loquendo de dicto Jo: Archiepiſcopo dictæ
Civitatis, & Metropolitano totius Provinciæ Umbriæ,
hæc ait: *Per fermare la medeſima Sede in luoga certo, edifi-*
3 *to non molto lungi alle mura della Città, fuori della Porta*
Romana un Tempio, non già piccolo, per quanto le coſe del-
la Chieſa in quella ſtagione comportavano, col titolo del Pren-
cipe degli Apoſtoli S. Pietro, che poi ſtabilita &c. la Criſtiana
Religione, ampliato con molta magnificenza, ſorſe in un am-
pia Baſilica, che infino a' noſtri giorni a quei, che vanno a
Roma, uſciti dalla Città, appariſce a mano ſiniſtra eminen-
te ſopra ben cento gradi di maſſicie, e quadrate pietre, &
adorna nella principale faccia anteriore di effigiati marmi, la-
voro di mano antica &c. Perſeverò in queſto Tempio per mol-
ti ſecoli la dignità della Catedra Pontificale, finche fu traſfe-
rita dentra della Città.

In hujuſmodi inſigni Templo ſubrogata fuit loco prædi-
ctæ Cathedralis, & Metropolitanæ, noſtra Collegiata,
ſub eodem titulo S. Petri, compoſita ex Priore, decorato
dignitate Prothonotarius Apoſtolici, ex decem Canonicis,
& ex tribus Beneficiatis, ſeu Præbendatis, necnon inſigni-
4 ta unione Abbatiæ mitratæ, gaudetque infinitis privilegiis,
& prærogativis, necnon habet omnimodam Juriſdictionem
ſuper nonnullis familiis, ſparſim exiſtentibus in Diœceſi
Spoletana, & ſignanter habitantibus in Villa Patrici, à
quibus quotannis exigit tributum, ſeu vaſſallagium per bi-
nas vices, in feſtivitate ſcilicet S Petri, & in altera Sanct.
5 Sylveſtri, quæ fruuntur immunitate ab omnibus gabellis,
datiis, & oneribus laicalibus, necnon privilegio Fori, ita-
ut alibi conveniri non poſſint, tàm civiliter, quàm crimi-
naliter, niſi coram eodem Capitulo, imò, quatenùs homi-
nes earundem familiarium pro aliquo delicto ab aliis Judici-
bus, & ab ipſomet Tribunali Gubernatoris Spoleti in car-
ceres detrudantur, ſtatim remittuntur ad dictum Capitu-
lum, eorum privativum Judicem, ut teſtatur Cancellarius
criminalis, & in ſpecie probatur per poſitivum decretum
6 ann. 1668. ab Eminentiſſ. Martellio, tunc dictæ Civitatis
Gubernatore.

Adeſt inſuper in Civitate Spoleti altera antiquiſſima Col-
legiata Eccleſia S. Gregorii majoris, quæ aſſeritur fundata,
& erecta per S. Abundantiam, matronam Spoleti in ejus
proprio fundo, poſtquam rediit à viſitatione S Sepulcri;
Conſtituitur itidem iſta ex Priore, dignitate Apoſtolici Pro-
thonotariatus fulgente, decem Canonicis, & duobus Bene-
ficiatis, necnon mitrata Abbatia decorata, adeout imme-
diatè accedat poſt d. Collegiatam S. Petri, & una poſt aliam 7
indiſtinctè omnia peragunt in functionibus, tam publicis,
quàm privatis, prout gratia exempli, quando Epiſcopus
Pontificalia exercet in ſua Cathedrali duo Canonici pro qua-
libet ex dd. Collegiatis aſſiſtunt, & in Choro cum Planeta
ad inſtar aliorum Canonicorum ejuſdem Cathedralis pari
gradu ſedent ab eis recipiendo pacem, necnon eandem thu-
rificationem, quam illi recipiunt, & unico verbo omnes
æqualiter tractantur.

In Synodo Diœceſana celebrata anno 1673. tempore Card.
Facchinetti, fuerunt eis aſſignata loca congrua, nempè
Capitulo S. Petri ſecundus locus poſt Capitulum Cathedra- 8
lis; Sedebat enim iſtud prope Epiſcopalem Cathedram in
digniori loco, nempè à parte ſiniſtra verſus Altare majus;
Capitulum verò S. Petri à parte dextra ejuſdem Cathedræ
verſus Januam Eccleſiæ, præcisè ubi exiſtunt Sedilia Magi-
ſtratus, Capit. verò S Gregorii è conſpectu ejuſdem Cathe- 9
dræ in altera parte, unà cum condecentibus Sedilibus ſupra
pradellas, à terra elevatis, & cum ſuis Genufleaoriis.

Verùm quia in Synodo, ultimo loco celebrata, fuerunt
aſſignata prædictis Capitulis S. Petri, & S Gregorii alia
inferiora loca, & aſſignata eis fuerunt Sedilia nuda, abſque
pradellis, & loco Genufleaorii cum appodio, datum fuit
ſimplex, & nudum ſcamnum ad genuflectendum, necnon
vocati fuerunt cum ſolo nomine baptiſmali, abſque titulo
Canonici, habuerunt propterea recurſum ad Epiſcopum, 10
à quo poſt nonnulla proviſionalia decreta, fuit tandem cau-
ſa remiſſa ad hanc Sac. Congreg. & interim terminata fuit
Synodus.

Ad tollendas itaque in poſterum ſimiles controverſias,
petierunt dicta duo Capitula plura determinari: I. eorum
proprium, & congruum locum ſedendi in Synodo, nem-
pe poſt Capitulum Cathedralis; II. quod eorum Sedilia de-
beant eſſe cum appodio à parte retro, panno viridi, aut alio 11
beneviſo colore coopertum, elevatum à terra ſupra pradel-
las, cum genuflexoriis, cum appodio à parte antea. III.
denique, quod nominatim unuſquiſque ex ipſis appellari de-
beat, non cum ſolo nomine baptiſmatis, ſed cum titulo Ca-
nonicali, prout ſemper practicatum fuit, tam reſpectu Ca-
nonicorum Cathedralis, quàm reſpectu Canonicorum dd.
Collegiatarum; Circa quæ de more auditus fuit Epiſcopus,
poſt cujus Relationem diſputantur hodiè tria dubia.

Incipiendo autem à primo circa locum, qui veniat aſſi-
gnandus Canonicis dictarum duarum Collegiatarum, uti-
que iſte debet eſſe idemet, quem habuerunt anno 1673. in 12
Synodo celebrata tempore Em. Facchinetti, nempè quoad
Capitulum S. Petri prope Cathedram Epiſcopalem à parte
dextera verſus Januam Eccleſiæ, ante Sedilia Magiſtratus,
qui eſt ſecundus locus, dum primum, nempè alterum propè
Cathedram à parte ſiniſtra verſus Altare majus, meritò
ſemper occupavit, & nunc occupat Capitulum Cathedra-
lis, uti omnibus magis dignum; Quo verò ad alterum Capi-
tulum S. Gregorii ab altera parte è conſpectu d. Epiſcopalis
Cathedræ, & propriè ante alia Sedilia ejuſdem Magiſtra-
tus, ea ratione, quia ſicut poſt Capitulum Cathedralis ma- 13
gis dignum, ſuccedit alterum inſignis Collegiatæ S Petri,
& exindè aliud S Gregorii majoris, debet per conſequens
unicuique aſſignari locus ſecundum eorum propriam di-
gnitatem.

Nec ſubſiſtit, quod in dd. antiquis Synodis locus eiſdem
aſſignatus, fuerat idemet, quem habuerunt in ultima, ut
deponit Joſeph Florellus; Ultra quod enim ille eſt unicus, 14
ſicque nullum gradum probationis conſtituit, *cap. Licet de*
Teſtib. & leg. Juris jurandi C. eodem; Eſt ulterius nimis ſuſ-
pectus, uti ſalariatus à Canonicis Cathedralis, pro quibus
proindè non probat ea adductis à *Gabriel. lib. 1. commun. concl.*
tit. de Teſtib. concl. 10. *num* 4 Verſa autem vice omnes noſtri
teſtes deponunt de viſu, deque facto proprio atque ſunt omni
exceptione majores, uti Canonici Collegiatæ Eccleſiæ Caſ-
ſiæ, qui in d. Synodo Facchinetti anni 1673. perſonaliter
intervenerunt, viderunt, & conſiderarunt omnia, ibi: 15
Eſſerci trovati preſenti al Sinodo, fatto dalla bo. me. del Sign.
Card. Facchinetti dell'anno 1673. nella Catedrale di S. Ma-
ria di Spoleti, per eſſer di quel tempo Canonici di queſta Col-
legiata di S. Maria di Caſcia noſtra Padria, e con tale occaſio-
ne

ne oſſervaſſimo, che ſtava il Trono dell' Emin. Facchinetti nel pilaſtro à cornu Evangelii dell' Altare maggiore &c. fù alzato il pavimento di ſotto al Trono per la longhezza di molti palmi, mediante un Tavolato &c ſopra al quale vi erano li Sedili da una parte per il Capitolo della Collegiata di S. Pietro, e dall'altra parte per il Capitolo della Collegiata di San Gregorio maggiore di Spoleti &c. avanti li Sedili fatti per il Magiſtrato; itaut de noſtris teſtibus ad illorum fidem augen-
16 dam verificentur ea, quæ leguntur apud *D. Jo: Epiſt. 1. in princ.* ibi: *Quod vidimus oculis noſtris, quod perſpeximus, & manus noſtræ contrectaverunt &c. teſtamur, & annunciamus.*

Minùs urget, quod Epiſcopus in ejus Relatione videatur pariter aſſerere, fuiſſe in ultima Synodo practicatum
17 quidquid geſtum fuerat in aliis præcedentibus Synodis. Idem enim nullatenus aſſerit Epiſc. ex certa ſcientia, ſed ingenuè fatetur, id ſolummodo audiviſſe. Unde ſuper hujuſmodi aſſertione nullum eſt conſtituendum fundamentum, dum habetur loco ſolius teſtis de auditu, qui nullatenus probat, ex adductis per *Farinac. de Teſtib. quæſt. 69. num. 2. & Rot. cor. Bich dec. 653. num. 6.*

At ex abundanti ſuperaddimus, quod hodiè non ſumus in judicio manutentionis, & proindè quomodocumque res ſe habuerit in præteritum, ſupplicamus determinare d. locum, in quo dd. Canonici Collegiatarum permanere de-
18 beant in futurum, reflectendo, quod eædem Collegiatæ, nedum ſunt Inſignes, & antiquiſſimæ, ſed multis privilegiis, & honoribus, & mitratis Abbatiis decoratæ, præcipuè illa S. Petri, quæ fuit prima Archiepiſcopalis Eccleſia Civitatis Spoleti, primaque Metropolis totius Umbriæ Provinciæ, eleganti ſtructura, celebrique ſitu fabricata; Ex quibus omnibus cum dicatur concludenter probata Inſignitas Eccleſiæ, ex adductis per *Lotter. de Re benef. lib. 1.*
19 *quæſt. 15. num. 8. & Rot. dec. 29. num. 5. par. 2 diver.* cum aliis, de quibus in *Tom. 1. par. 1. diſcept. 6. per totam*, Circa plura intrat æquiparatio inter hujuſmodi Inſignes Collegiatas, & Cathedrales, & tam in illis, quam in iſtis Dignitates omnes non conferuntur, niſi Doctoribus, & Prothonotariis, juxta diſpoſitionem *Sac. C. Trid. ſeſſ. 24. de Ref. cap. 12.* ibi: *Dignitates omnes, & ſaltem dimidia pars Canonicatuum in Cathedralibus Eccleſiis, & Collegiatis Inſignibus conferantur tantùm Magiſtris, vel Doctoribus, aut etiam Licentiatis in Theologia, vel Jure Canonico*, & notat *Rot. in d. dec. 19. num 8. par. 2. divers.*

Imò habemus, quod Canonici Cathedralis non dedignantur tranſitum facere ad noſtram Collegiatam S. Petri obtinendo Dignitatem Prioratus, in eadem Collegiata exiſtentem, ut præ cæteris practicavit Vincentius Ancajanus,
20 qui licet Canonicus Cathedralis, Prioratum prædictæ Collegiatæ S. Petri obtinuit.

Non attento, quod inter Cathedralem, & noſtras Collegiatas, licet inſignes, intercedere adhuc debeat aliqualis diſtinctio; Nos enim non prætendimus omnimodam æqui-
21 parationem cum Cathedrali, dum ultrò admittimus, quod Canonici Cathedralis, dicantur Clerici primi gradus, cæteriſque aliis præferendi veniant; Sed ex alia parte ad evitandum inconveniens illud, de quo *in can. Eſto ſubjectus diſtinct. 95.* admitti debet, quod Canonici noſtrarum inſignium Collegiatarum debent habere ſecundum locum poſt illos Cathedralis, & ſic, ſi Canonici Cathedralis, ſedent
22 à parte ſiniſtra Epiſcopi verſus Altare majus, qui eſt primus locus, debent utique noſtri ſedere à parte dextera d. Epiſcopi verſus Januam Eccleſiæ ante Sedilia Magiſtratus, ubi ſederunt anno 1673. tempore Synodi Card. Facchinetti, & ubi in ultima Synodo ſederunt nonnulli Abbates Regulares; E conſpectu verò, ante altera Sedilia Magiſtratus, maneſe debent Canonici alterius Inſignis Collegiatæ S. Gregorii, ut practicatum fuit *an.* 1673. & ſic nimis patens eſt differentia inter Canonicos Cathedralis, & dd. Collegiatarum, dum iſti ſedebunt propè Epiſcopum in digniori loco;
23 noſtri verò propè eundem in altero latere, ut in terminis reſolvit hæc S. C. *in Amparien. Præcedentiæ 11. Maii 1641.* teſte *Pignatel. conſul. 187. num. 2. tom. 4.* Præcipuè attento, quod Collegiata S. Petri ſubrogata fuit in locum antiquæ Cathedralis, ut in facto concludenter probat *Campell. ubi ſupra num. 4.* Et in Jure benè proſequitur idem *Pignatel. loc. cit. num. 5.* ibi: *Quod dicta Eccleſia Collegiata fuerit ſubſtituta in locum antiquæ Cathedralis Civitatenſis, unitæ Cathedrali Amparienſi.*

Addito, quod locus, quem petimus, non tollit ſitum
24 Beneficiatis Cathedralis, qui ſedeant unitim poſt Canonicos, ut factum fuit in ultima Synodo, & patet ex Plancta, data in manibus Pontificis, ſed petimus locum, quoad Capitulum S. Petri prope Cathedram ab altero latere, & præciſè, ubi in ultima Synodo fuit poſitum Sedile pro Abbatibus, quo verò ad Capitulum S. Gregorii petimus locum è conſpectu prædictæ Cathedræ ante altera Sedilia Magiſtratus.

Hæc quoad locum, favore noſtrorum Canonicorum determinandum; Quo verò ad Sedilia, quæ eſt ſecunda inſpectio, idem Epiſcopus videtur concludere favore eorundem, æquum ſcilicet, & laudabile exiſtere, ut Canonicis noſtra- 25
rum Collegiatarum ſint concedenda Sedilia cum Pradellis, & genuflexoriis altitudinis ſaltem duorum palmorum, ut à Capitulis foraneis, & exteris diſtinguantur; Unde quoad hoc nulla ſupereſſe videtur difficultas.

Tota itaque quæſtio reſidet, an hujuſmodi Sedilia, & genuflexoria noſtrorum Canonicorum debeant eſſe cooperta aliquo panno, & inſuper dd. genuflexoria eſſe debeant cum 26
appodio à parte anteriori; Et ſanè utrumque concedendum videtur; Quantum enim attinet ad cooperitionem Sedilium cum genuflexoriis, illa concedenda videtur, dum in præſenti verſamur dumtaxat in determinandis modo, & forma ſedendi in Synodo, prout de Jure, ad tollendas controverſias, & continuas quæſtiones, in futurum excitandas, ut in terminis ſimilis controverſiæ inter Canonicos Cathedralis Eccleſiæ Novarien. & Canonicos Collegiatæ S. Gaudentii 27
ejuſd. Civitatis reſpondit hæc S. C. *in Novarien. Juris ſedendi in Synodo* de qua infra *par. 2. diſcept. 9.*

Quo verò ad genuflexoria, quod iſta, abſque ullo dubitationis principio, debeant habere appodium à parte anteriori, videtur longè clarius, tam ratione perſonalis dignitatis Priorum, qui uti Doctores, & Prothonotarii Apoſtolici, 28
tenentur aſſiſtere cum Rocchetto, & Mantelletta in Synodo, *ex Gavant. in Praxi Synod. Diæceſ. cap 9. de Apparit. Cathedral. Eccleſ. num.* 6 quàm ratione eorumdem Canonicorum, ob Inſignitatem Collegiatarum, & in ſpecie illius S. Petri, tanquam ſubrogatæ in locum Eccleſiæ Cathedralis, & Metropolitanæ Umbriæ, quod præ oculis habendum eſt ad effectum, de quo agitur ex ſupra firmatis.

Minus relevat, quod in funeralibus, quæ fiunt, tàm in Cathedrali, quàm in aliis Eccleſiis, in quibus interveniunt tàm Canonici Cathedralis, quàm dd. Collegiatarum, non omnes pari modo tractentur: Quidquid enim ſit de funeralibus, certum eſt, quod in functionibus Pontificalibus, quæ 29
fiunt ab Epiſcopo in Cathedrali, æqualiter omnes tractantur; Ab iſtis autem maximis functionibus Pontificalibus deſumendum eſt exemplum, non autem à particulari caſu funeralium, in quibus interveniunt uti ſinguli, & ratione ſolius burſalis intereſſe.

Quoad tertiam denique inſpectionem ſuper nuncupatione noſtrorum Canonicorum facienda, non cum ſolo nomine baptiſmali, ſed cum titulo Dignitatis, & Canonicatus, magis fundata eſt noſtra petitio; Licèt enim Epiſcopus in dicta ejus Relatione, excuſando factum ultimæ Synodi, 30
afferat, ita fuiſſe practicatum; Adhuc veritas eſt, quod denominatio fuit facta in genere quoad noſtros Canonicos, ſolùmque quoad Priorem facta fuit nominatio ſpecifica, ibi: *Capitulum Collegiatæ Eccleſiæ S. Petri Spoleti, Prior, & Canonici ejuſdem: Prior R. Joannes Baptiſta Vigili: Canonici R. Philippus Rodulphus, R. Aurelius Martanus*, & ſic de aliis; Denominatio enim titulo Canonicali fieri non debet tali modo, ſed ſingulariter unuſquiſque appellari debet 31
Canonicus, ad inſtar illius, quod practicatum fuit cum Canonicis Cathedralis, nempè: *A. R. D. Canonicus Honoratius Liberatus Palenca. A. R. D. Canonicus Ignatius Cecilius &c.* ut obſervat *Gavant. in Praxi Synod. Diœceſan. cap. 12. de Cathedr. Cleric. num. 6.* ibi: *Titulus cuique nominando permittitur, & poſt cognomen addatur (ſi ille eſt) Doctor in Sac. Theol. vel J. U. titulus, & deinde Beneficii.*

Et abſque dubio in caſu, ubi Canonici noſtrarum Collegiatarum ſemper fuerunt tali nomine Canonicali citra ullam 32
controverſiam in præteritum appellati in Synodis, ut ſignanter practicatum fuit in illa, habita anno 1616. tempore, quo Urbanus VIII. fuit Epiſcopus Spoleti, & ſucceſſivè in aliis, habitis coram Epiſcopo Caſtruccio, & ſucceſſoribus in eodem Epiſcopatu.

In eadem Cauſa.

SUpponit contrarius Defenſor, quod in noſtra ultima Synodo, celebrata anno 1706. *ad quaem ſervatus fuerit* 33
&c. idem ordo, quem Card. Facchinettus in duabus Synodis præcedentibus abſque ulla contradictione firmaverat; Sed contrarium Summarium, ubi regiſtratæ fuerunt particulæ ejuſ-

Google

ejuſdem Synodi, oſtendit oppoſitum, tam in illo eſſentia-
li addito denominationis *Domini*, quo appellati fuerunt
Canonici Cathedralis, quod non fuit practicatum in dd.
antecedentibus Synodis annorum 1659. & 1673. Quàm in
omiſſione tituli *Admodum*, quo Prior Collegiatæ S. Petri
in dd. antecedentibus Synodis nominatus fuit, necnon in
omnibus aliis antiquioribus ſub Urbano VIII. & Caſtruccio,
34 quove appellatus non fuit in ultima, ſed cum ſolo titulo
Reverendi, eodem prorſus modo, quo appellati fuerunt
Cappellani Cathedralis.

Quamvis autem in contrariis Scripturis legatur diverſus
titulus *Admodum Rev.* reſpectu noſtri Prioris, ſupplicamus
obſervare, quod ille fuit ſuperadditus longè poſtea, diverſo
atramento, & charactere, ut exclamat unus ex noſtris Ca-
35 nonicis, in Urbe præſens, qui vidit originale; Idque pal-
patur manibus ex illa animadverſione, quod copia Acto-
rum ultimæ Synodi, ex hâc parte originaliter exhibita in
manibus Emin. Ponentis, eſt in forma authentica, fuitque
extracta uſque ſub die 19. Septemb. 1706. paulo poſt termi-
36 nationem ejuſdem Synodi; Contraria verò exhibita fuit
abſque data, ad hoc forſan, ut non poſſit in cognitionem
deveniri, quod ſit poſterior noſtra.

Et propterea retorquentur contra Canonicos Cathedralis
ea omnia, quæ dicuntur adverſus dd. perniciosas, & præju-
diciales innovationes, quia hæ remanent innegabiles, uti
37 comprobatæ ex ipſiſmet Scripturis exadv. exhibitis, vel ex
aliis in forma authentica ex hac parte adductis.

Antequam autem deveniamus ad diſcuſſionem particula-
rium inſpectionum, præmittimus, quod præſens cauſa re-
38 miſſa fuit ad hanc Sac. Congreg. ab ipſomet Epiſcopo, quod
omnem tollere videtur neceſſitatem citandi, vel audiendi
alias Collegiatas, intereſſe forſan habentes in hac cauſa;
Sicuti enim idem Epiſcopus remiſit noſtras Collegiatas ad
hanc Sac. Cong. ita remiſiſſe etiam alias, ſi aliquam, vel
minimam habuiſſent in hac parte prætenſionem. Obſervan-
39 dum ulterius, quod una ex illis principalioribus, nempè Col-
legiata Terræ Caſſiæ, fecit atteſtationem ad favorem Col-
legiatæ S. Petri.

Deveniendo modò ad inſpectiones particulares; Circa
locum videtur aſſignandus noſtris Collegiatis ille, quem ha-
40 buerunt in ultima Synodo, nempè à manu dextera Epiſco-
pi, ut ingenuè fatentur tres Canonici d. Collegiatæ Caſſiæ,
qui d. ultimæ Synodo interfuerunt, omnia viderunt attentè,
& diligenter conſiderarunt.

Quibus nullatenus opponi poſſunt affectatæ atteſtationes
illorum teſtium, quæ adductæ fuerunt in contrario Summa-
41 rio; Quia præter Joſephum Fiorellium, qui eſt Sacriſta
Cathedralis Eccleſiæ, alii nihil deponunt circa locum, at
ex lectura: Dictus verò Sacriſta in nulla conſideratione ha-
bendus eſt: Tum quia eſt de gremio Eccleſiæ Cathedralis,
per ea, quæ notant adducti *per Rot. in dec 170. num. 9. par.*
42 *15. rec. & cor Priol. dec 425. num. 13. & cor. Emer. jun deciſ. 87.*
num. 8. Tum quia eſt unicus *L. Juris jurand. C. de Teſt.* Tum
demùm quia tempore ultimæ Synodi erat annorum 20. dum
43 in dicta atteſtatione, facta de menſe Maii 1707. aſſerit,
fuiſſe annorum 57. ex quo aſſequimur, quod nullam omninò
fecit figuram in dicta Synodo, ſed uti ſimplex Clericus gra-
44 tia ſolius curioſitatis, & per ſimplicem tranſitum videre po-
tuit, vel non videre loca, deſtinata pro Canonicis, tàm
Cathedralis, quàm Collegiatarum: Noſtri verò teſtes in-
terfuerunt in eadem Synodo uti Canonici, ut ſe declarant
in eorum atteſtatione, ibi: *Per eſſer di quel tempo Canonici*
di queſta Collegiata, & conſequenter uti magis in hac parte
informati præferendi ſunt eidem Sacriſtæ, ex adductis per
45 *Rot. in deciſ 6. num. 11 cor. Mantic. & dec. 316. num. 11. coram*
Priolo.

Quoad Sedilia videntur concedenda noſtris Canonicis
etiam ad ſenſum Epiſcopi in ejus Relatione, ibi: *Laudabi-*
le eſſet, ut utriuſque urbanæ Collegiatæ Canonicis nuda qui-
dem Sedilia concederentur, ſed cum predellis, & genufexoriis
46 *altitudinis duorum palmorum ſaltem, ſine tamen aliquo ap-*
podio Canonicis verò foraneis Sedilia cum Scabellis dumta-
xat ad genufelendum: Et quidem ratione nimis convin-
centi, quam adducit idem Epiſcopus proſequendo, ibi:
Valdè enim indecens, & abſonum videretur, ut Canonici
corpus Capitulare conſtituentes à cæteris Sacerdotibus, uti
ſingulis Synodo intereſſentibus, nihil differrent, eorumque
47 *Dignitates, unà cum ipſis ſedentes, nulla decorarentur præ-*
rogativa, juxta animadverſa per *Rot in Pampilonen. 28. Jan.*
1707. §. Atque cor. Anſaldo.

Quod abſurdum nullatenus evitatur, ex eo, quod noſtræ
48 Collegiatæ habeant Sedilia propiora Epiſcopo, quàm ha-
beant cæteri Sacerdotes. Quia talis vicinitas competit
etiam Canonicis Cathedralis, & quidem longè immedia-
tior; Sicuti igitur tali vicinitate non obſtante, dantur eis
congrua Sedilia, ita idem dicendum eſt in noſtris terminis,
in quibus Canonici Collegiatarum non impugnant Canoni-
cis Cathedralis locum, & Sedilia digniora, ſed ſolùm pe-
tunt congrua pro ſeipſis: Videntur autem eadem Sedilia Ca- 49
nonicis Collegiatarum concedenda ulterius, nedùm cum ap-
podio, ſed cooperta aliquo panno viridi, vel alterius colo-
ris, non autem nuda, juxta reſolutionem hujus S.C. *in No-*
varien. Juris ſedendi in Synodo, de qua *ſupra n. 27.*

Neque vis fieri poteſt in prætenſa contraria conſuetudine;
Ultra quod enim adverſus illam militant eædem reſponſio-
nes, ſupra adductæ circa locum, quod ſcilicet attendi non 50
debeant contrarii teſtes, de illa deponentes, vel quia non
ſunt benè informati, vel quia ſunt de gremio Capituli Ec-
cleſiæ Cathedralis.

Dicimus, quod non agimus de conſuetudine nutritiva pec-
cati, vel ſacris Canonibus oppoſita, ſed de ſolito circa ri- 51
tem, prorſus indifferentem, & non ſolum nemini præjudi-
ciali, ſed neceſſaria ad diſtinctionem graduum in Eccleſia-
ſtica hierarchia, quo caſu, pro illa inclinan. ſemper eſt, ut
notant *Cyriac. contr. 201. num. 7.* ibi: *Neceſſarium eſt, ubi-* 52
que ordinem ſervari, quem videmus præſcriptum in Cælis,
ubi varii Chori Angelorum, varii gradus beatitudinis exi-
ſtunt, cum aliis citatis ſupra *diſcept. 11. nu. 32.*

Particulari, & privatæ functioni funeralium, reſpicien-
ti intereſſe burſale uniuſcujuſque Canonici opponimus aliam
longè ſolemniorem functionem, & Collegialem interven- 53
tum, in qua nulla poteſt conſiderari mixtio particularis in-
tereſſe, hoc eſt *ogni qualvolta, che Monſig. Veſcovo fa Pon-*
tificale nella Chieſa Catedrale vi ſono chiamati ad aſſiſtervi,
ed intervenirvi anche li Canonici delle due Collegiate di S. Pie-
tro, e S. Gregorio maggiore &c. e queſti Canonici di queſte due
Collegiate è ſtato ſempre ſolito, che ſi ſono veſtiti, e parati
con le pianete, come gli altri Canonici della Catedrale, ed aſ-
ſieme con quelli, e ſenza alcuna diſtinzione da eſſi nelli medeſi-
mi luoghi in Coro hanno ſempre aſſiſtito, & aſſiſtono alla Cap-
pella di Monſig Veſcovo in detta Catedrale, e ſono ſtati incen- 54
ſati dallo ſteſſo Canonico della Catedrale, collo ſteſſo Incenſie-
re, e nello ſteſſo modo, come gli altri Canonici di detta Cate-
drale, & hanno ricevuto, e ricevono la Pace ſimilmente dalli
Canonici di detta Catedrale in ſimili funzioni, e ſimilmente
vi ſono intervenuti, e v'intervengono il Giovedì ſanto, & aſ-
ſiſtono nello ſteſſo modo alla funzione dell'Oglio ſanto egualmen-
te in tutto come li Canonici della detta Catedrale; Ab hac ſi-
quidem ſolemni functione deſumi debet regula, non autem
ab aliis privatis actibus circa exequias, juxta animadverſa
per Rolan. conſ. 15. n. 41. lib. 1. Decian. conſ. 49. n. 55. lib. 2. & Gon-
zal. ad regul. 8 Cancell. gloſſ. 9. §. 2. nu. 24.

Eſt autem verè panicus timor ille, qui exaggeratur in con-
traria Scriptura cum ſuppoſito, quod omnes Collegiatæ Ec-
cleſiæ totius Catholici Orbis ſimiles excitarent prætenſio-
nes: Adducant enim Canonici Cathedralis, ſpecificent- 55
que in toto Orbe aliam Collegiatam Eccleſiam, conſecratam
ab Apoſtolorum Principe, cum aliis qualitatibus, conve-
nientibus Canonicis noſtrarum Collegiatarum, notoriis in
noſtra Diœceſi, & indicatis à *Campellio in ejus Hiſtor. tom. 1.*
lib. 4. à fol. 112. & tunc reſpondebimus, quod non ſolùm nul-
lum erit inconveniens, ſed dignum, & juſtum, ut ei ſimi- 56
les concedantur prærogativæ: Obſervantes etiam in hac
parte quod Canonici Cathedralis verè trepidant timore, ubi
nullus adeſt timor, ad inſtar illorum, de quibus ſermo eſt in
leg. fin. § 1. cod. de Jur. exhiben. his verbis: *Homines formi-*
doloſi ea timent, quæ nulla digna ſunt ſuſpicione.

Demum quoad denominationem cum titulo Canonici il
adduximus, & concludenter juſtificavimus antiquiſſimum 57
ſolitum, practicatum tempore anteceſſorum Epiſcoporum,
& ſignanter ſub Urb. VIII. fundatum in hac parte in clara
juris diſpoſitione, de qua ſup. nu. 37.

Non poteſt autem magis frivolus eſſe prætextus ille, quod 58
ſervando d. antiquum ſolitum: *Si ſinguli Canonici Collegia-*
tarum Urbanarum, repetito titulo Canonicali vocari deberent,
eodem modo vocandi pariter eſſent ſinguli Canonici aliarum
decem Collegiatarum foranearum &c. & recurreret abuſus im-
pendendi meliorem temporis partem in hac inutili titulorum
repetitione. Non enim ſumus in terminis illorum ſermonum,
qui fiunt in Cappella Pontificia, in qua ad evitandam inu- 59
tilem prolixitatem numerari ſolent verba; minuſque in am-
pla Diœceſi, puta Comenſi, vel ſimili, in qua Collegiata-
rum numerus forſan excedit etiam centenarium; Et pro-
pterea abſque ullo inconvenienti, vel temporis jactura ſerva-
ri

rì debet in noſtra Diœceſi id, quod in toto Catholico Orbe
practicatur, ſuitque ſemper in præteritum etiam in noſtra ad
unguem ſervatum.
Die 10. Martii 1708. propoſita cauſa in Sac. R. C. per
60 Card. Colloredum, reſcriptum fuit: *Canonicis Collegiata-
rum S. Petri, & S. Gregorii detur ſcamnum, coopertum ali-
quo panno, arbitrio Epiſcopi, & habeant Poſtergale cum Præ-
della: Necnon votentur titulo Canonicali ſigillatim.*

DISCEPTATIO XXX.

Puteolana Procurationis.

INTER

Epiſcopum Puteolanum;

ET

Baronem Inſulæ Niſitæ.

ARGUMENTUM.

*Procuratio an ſolvenda in futurum ſit ab illis Laicis, qui
per alicujus temporis conſiderabile ſpatium in præteritum
illam ſolverunt; Et quid dicendum in caſu, in quo ſer-
mo ſit de Eccleſiis pauperibus.*

INter alia Loca, ſubjecta Cathedrali Eccleſiæ Puteola-
næ reperitur parva Inſula Niſitæ, competenti gaudens
fertilitate, ex cujus redditibus illius Baro quolibet anno per-
cipit circa 800. ducatos monetæ Regni; Quamvis autem
1 certis anni temporibus, quamplures morentur ibidem Nau-
tæ, ſimiliſque qualitatis homines, præcipuè ad capiendum
piſces, nihilominùs illius fixi habitatores vix excedunt nu-
merum duodenarium, qui vel Paſchale præceptum adim-
plere ſoliti ſunt in proxima Parochia, extra Gryptam nun-
cupatam, & exiſtentem in parte Continentis, vel per ac-
2 ceſſus eorundem Parochianorum ad eandem Parochiam, vel
frequentiùs per acceſſum Parochi ad Inſulam.
In tota Inſula duæ ſolùm reperiuntur Eccleſiæ, una pri-
vata, ſeu Oratorium Baronis, altera verò publica ſub In-
vocatione S. M. Gratiarum, in qua 30. ab hinc annis depu-
3 tatus fuit Cappellanus Vincentius Battaglia, quotidiè ibi-
dem Miſſæ Sacrificium celebrans, mediante congrua elee-
moſyna, habita, vel à pietate Incolarum, vel ab Adve-
nis, ibidem morantibus, vel demùm à Barone, cui inſer-
vire etiam ſolet in aliis negotiis, & muneribus, cum com-
petenti recognitione.
A tempore cujus initii memoria non exiſtit, in Viſitatio-
4 ne ejuſdem Eccleſiæ, quam ſemper fecerunt Epiſcopi Pu-
teolani pro tempore, anteceſſores Barones, & Domini In-
ſulæ ſoliti ſemper fuerunt procurationem de proprio ſolvere,
vel mediante moderata ſolutione pecuniarum, vel frequen-
tiùs lautè, & oppiparo prandio excipiendo Epiſcopos viſi-
tantes, quod ſolitum poſitivè admittitur in ſupplici Libello,
huic S. C. porrecto ab eodem Barone ibi: *Che perciò alli Veſco-
5 vi di Pozzuolo, viſitando una ſol volta in tempo della loro Cu-
ra dette Chieſa, e Cappella, ſono ſtati ſoliti li Poſſeſſori dell'
Iſola per atto di mera corteſia donare a loro arbitrio per una ſol
volta una tal qual piccola recognizione per procurazione di d.
Viſita, come in fatti nell'anno paſſato 1693 fu praticata con
il medeſimo Veſcovo*, quæ probatio, ex proprio ore Baronis
deſumpta, ſuperat omnes genus probationis cavulgaris.
Poſtquàm modernus Epiſcopus aſſumptus fuit ad eandem
Eccleſiam Puteolanam, in adimplementum proprii mune-
ris, executionem ſacrorum Canonum, & Concilii Tri-
dentini, ſuæ Diœceſis Viſitationem peregit, nullaque ad-
fuit controverſia circa procurationem cum Barone qui juxta
ſolitum illam de proprio ſolvit; Quia verò illam anno pro-
6 ximè elapſo præſtare recuſavit, recuſatque pariter in futu-
rum ſolvere cum inſubſiſtenti ſuppoſito, quod Epiſcopus
debeat ſemel tantùm in vita eandem Eccleſiam viſitando,
unicam ſolummodo procurationem habere; Ideò habitus fuit
recurſus ad hanc S. C. à qua ſupplicamus reſcribi, procura-
tionem deberi pro qualibet annuali Viſitatione.
Suppoſito enim pro indubitato, quod Epiſcopi non ſolùm
poſſint, ſed etiam teneantur quolibet anno, quibuſcumque
conſuetudinibus etiam immemorabilibus in contrarium non
obſtantibus, omnium Eccleſiarum Diœceſis Viſitationem
7 peragere, juxta literales diſpoſitiones ſacrorum Canonum,
& Concil. Trident. ut videre eſt in *ſeſſ. 7. de Reform. cap. 8.
ſeſſ. 21. de Reform.* pariter *cap. 8. ſeſſ. 24 de Reform. cap. 9 ſeſſ.
ultima de Regular cap* 20. & aliis adductis obſervat *Pignatel.
conſul. 146. num. 11 tom 9.* In ſequelam ejuſdem annuæ Viſi-
tationis procurationem habere debent, ſive in victualibus,
ſive in pecuniis, juxta *Textum in cap primo de Cenſibus in 6.* 8
& diſpoſita per dictum Sac. C. Trid. *ſeſſ. 24 de Reform cap. 3.*
& advertit *Bellet. Diſquiſit. Cleric. par 1. tit. de Cler. debitor.
§. 11. à num. 1.*
Quamvis autem diverſis titulis attribui ſoleat à Doctori-
bus procurationis præſtatio: Aliqui enim credunt, illam
deberi quaſi verum ſtipendium, juxta ſententiam *D. Thom.
in 2. 2. quæſt* 100. *art. 3. ad 5.* quam ſequuntur relati per *Ricc.
ta Prax tit. Praxis procurationis tom. 2. reſol.* 151. *num. 1. &* 9
Barboſ. alleg. 73. ſub num. 22. Alii verò ratione officii, & in
ſignum ſubjectionis, & ſuperioritatis, juxta theoricam *Abb.
in cap. Venerabili num. 2. de Cenſib.* quam ſequuntur *Surd. de
Alim. tit. 4. quæſt. 22. num. 9. Pat Jordan. var. lucubr. tom. 2. tit.
de Procur num. 45. & ſeqq. Ventrigl. in Prax par. 2. tit. de Viſit.
annot. 23. §. 2. num. 9. Bellet. Diſquiſit. Cleric. par. 1. de Cleric.
debit §. 11. num. 3. & Vener. in Exam. Epiſcop. cap. 26. de Viſit.
num. 58* Alii per ſpeciem hoſpitalitatis, & urbanitatis, ut
apud *Paſqualig. de Sacrif. nov. leg. quæſt. 529. num. 1.* Alii de- 10
mùm exiſtimant, illam deberi Epiſcopis viſitantibus in re-
compenſationem laborum in viſitando, ut nimirùm tempo-
ralia communicentur iis, à quibus ſpiritualia recipiuntur,
ut ex authoritate Sacræ Scripturæ probat *Lancellot Inſtitut.
Canon lib. 2. tit. de cenſibus §. ulterius*; Omnes tamen conve-
niunt in illius favorabilitate, quæ tanta eſt, ut communiter
firment Doctores, illam adeò Viſitationi eſſe annexam, ut
Epiſcopus remittendo omnia ſervitia Eccleſiæ, non dicatur
procurationem remittere, ut videre eſt apud citatos per
Azor Inſtit. moral. lib. 1. cap. 42. quæſt. 11. verſ. Poteſt quoque 11
*Boer. dec 133. num. 5. Lancellot. Inſtit. Canon lib. 2. tit. de cenſib.
§. Et adeò, & Barboſ. alleg. 73. num. 49.* Quodque in generali
exemptione à Juriſdictione Ordinarii non includatur exem-
ptio à Viſitatione, & procuratione, ut apud *Pignatel. conſul.
16 per tot. tom. 7*
Non obſtat aſſerta ſpontaneitas præteritarum ſolutionum,
factarum, ut prætenditur, titulo liberalitatis ab anteceſſori-
bus Baronibus; Pro adæquata enim reſponſione, & remotio-
ne dictæ qualitatis ſpontaneitatis ſufficeret ſola multiplici-
tas, & reiteratio ſolutionis, factæ ab omnibus antedictis Ba- 12
ronibus, juxta magiſtralem theoricam *Ripæ in cap. Cùm
Eccleſia Sutrena num. 55. de Cauſ poſſeſſ. & propriet.* quam ſe-
quuntur adducti per *Sperell dec. 15. nu. 49. Rocca ſelect. interpr.
cap. 87. num. 48 Pauimoll. dec. 15. num. 26. Pignatel. conſult. 45.
num 31. tom. 3.* ubi, quod in dubio actus cenſentur facti po-
tiùs ex cauſa neceſſaria, quàm voluntaria. quodque con-
ſuetum facit actum de voluntario neceſſarium, & *conſul. 99.
num. 5. tom. 4. Rot. cor. Cæſar. de Graſſ. dec. 1. num. 2. de Cauſ.
poſſeſſ. & propriet. & coram Pamphil dec. 303 la prima per tot.*
ubi, quod in actibus promiſcuis, qui ſolent fieri aliquando
voluntariè, aliquando non, ex actuum multitudine exclu- 13
datur præſumptio facultatis, ubique *Adden. n. 9. & cor. Bich.
dec. 552. n. 19. & cor. Merlin dec. 393. n. 8.*
Junctis præſertim incommodo, & expenſa, quibus me-
diantibus Epiſcopis anteceſſoribus præſtita fuit procuratio,
& à quibus omnem ſpeciem voluntarii, & ſpontanei exclu-
di, obſervant *Poſth. de Manut. obſerv. 53. num. 22. Gratian.
cap. 681. n. 6.* ubi, quod non præſumuntur voluntarii illi actus
qui geſti fuerunt cum incommodo ejus, qui prætenditur gra- 14
tiam feciſſe, & benè *Rot dec 103. nu. 10. par. 9. rec.* ubi, quod
actus facti cum incommodo, & expenſis facientis, nunquam
præſumuntur voluntarii.
Et tamen per hypotheſim admiſſo, nunquam tamen con-
ceſſo principio ſpontaneitatis, objectum funditùs temove-
tur ex alia duplici reſponſione; Prima, quia ſolutiones an- 15
teceſſorum Baronum factæ fuerunt in certam cauſam procu-
rationis, quo caſu ex ſola decennali præſtatione, & reitera-
tione actuum, datur actio nactiva in futurum, juxta com-
muniter receptam theoricam *Bartol. in leg. Cùm de in rem
verſo num. 14. ff. de Uſur.* Ubi cum hac magiſtrali diſtinctione
obſervat, quod, aut ſpontaneæ ſolutiones factæ apparent
nulla adjecta cauſa, puta (juxta ſuum caſum) quidam Ru-
ſticus dat unum par Caponum quolibet anno alicui Nobili,
nihil exprimando, & tunc id præſumitur factum titulo do-
nationis, quæ nullam obligationem inducit in futurum; 16
Aut verò idem Ruſticus, in præſtatione eorundem Capo-
num, exprimit certam cauſam, ſcilicet pro laboretio agri
&c. & tunc ex decennali præſtatione cogitur etiam ad obſer-
vantiam in futurum, quam diſtinctionem ſequuntur ibidem
com-

communiter *Repetentes*, ſignanter verò *Fulgoſ. num.9. Flo-
rian. num.11. & Salycet. num.4. & 15.* ubi cum ſolidis funda-
mentis quatuor adducit rationes hujus concluſionis, correſ-
17 pondentes quatuor generibus cauſarum, Efficienti nimirum,
quæ ſe tenet ex parte ſolventis, quia nemo præſumitur ja-
ctare ſuum; Solvens igitur præſupponit, & affirmat obli-
gationem; Materiali, quia cùm ſolverit ob certam cau-
ſam, præſupponit materiam debiti; Formali, deductæ
ex reiteratione actuum, quæ frequentia includit recognitio-
nem debiti, & excludit ſpontaneitatem; Et demùm finali,
18 non enim præſumi debet facta decennalis ſolutio, niſi ad
finem ſe liberandi ab obligatione, quas rationes reaſſumit,
& ſequitur *Menoch. de præſumpt. lib.6. præſumpt.131 num.60.*
benè *Alex. conſ.124. num.1. & 2. lib.4.* ubi, quod ſucceſſores
in his caſibus tenentur ſervare ſolitum Anteceſſorum *Covar-
ruv. in reg. Poſſeſſor. par.2. §.4. num.2. verſ. Tertiò probatur,*
19 *Vaſquez controv. illuſtr. lib.2 cap.83 num.4 & ſeqq. Franinell.
de Obligat. Sacerd. ſect.4. concl.4. §.17. Roderic. de Ann. reddit.
lib.1. quæſt.15. num.5. Sperel. dec.67. num.47.* ubi, quod alle-
20 ganti prædeceſſorem non ſolviſſe ex obligatione, incumbit
onus probandi *Cenc. de Cenſ. quæſt.81. num.8.* ibique *Ranuc-
cius num.5. verſ. Primo quia, Addent. ad Ludoviſ. dec.162. ſub
num.15. verſ. Primo ſciendum eſt,* ubi citat, & ſequitur *Rot.
in Calagaritana Juris viſitandi de Aquila 13. Februar. 1637.
cor. Pirovan.* quam ſequitur etiam *Pignatel conſul.25. n.9.10.4.*
21 *& Rot dec.139. n.22 par.17 rec.* ubi, quod attento titulo actus
ſequentes nunquam cenſentur voluntarii.

Aliam quoque addit urgentem conſiderationem *Menoch. de
Præſumpt. lib.3. cit. præſumpt.131. num.59.* ibi: *Exemplum
a. afferri ſolet in Ruſtico, qui par Caponum Nobili cauſa præ-
dii &c. hæc ſanè decennalis præſtatio præſumptionem inducit,
22 titulum obligationis præceſſiſſe, hoc eſt, Ruſticum ipſum jam
eo tempore, quo colere cæpit agrum promiſiſſe Nobili præſtare
quot annis Capones &c.* quæ animadverſio mirabiliter urget
in caſu præſenti; Cùm enim inter alia onera, quæ de Jure
23 incumbunt Patronis Eccleſiarum, enumerentur à Doctori-
bus expenſæ procurationis Epiſcopi viſitantis, ex cumula-
tis in punctualibus terminis per *Bellet. Diſquiſit. Cler. par.1.
tit. de Cleric. debitor. §.15. num.10. & 13. Panimol. dec.15. adnot.
2. num 19 & 20. Card de Luc. de Beneſ. diſc.90. num.80. verſ.
Inter;* Atque anteceſſores Barones Inſulæ prætenſionem ha-
buerunt Juriſpatr. Eccleſiæ, de qua agitur nedum nimis pro-
24 babiliter conjecturari, ſed quaſi certitudinaliter affirmare
poſſumus, initium ſolutionis procurationis proceſſiſſe à pro-
pria obligatione primi Baronis, ad quam proindè tenentur
ſucceſſores ex modò allegatis.

Secundam congruam reſponſionem deſumimus à favore
cultus Divini, & Cauſæ piæ, quam reſpicit procurationis
præſtatio, & quo favore attento, communiter receptum
25 eſt, ex actibus ſpontaneis per ſolum decennium continuatis,
dari actionem, & coactionem in futurum, juxta theoricam
Abbat in cap. Suam nobis num.8. de Simon. quam ſequuntur *à
Ponte conſ.114. num.9 lib.2.* loquens in terminis eleemoſyna-
rum, de quibus etiam *Leoncil. de Privil. pauper. par.2. privil.
118. num.19.* ubi, quod favore Cultus divini præſtatio ex
mera liberalitate obligat in futurum, & reprobat, & decla-
rat contrarium ſentientes *Oſaſch. dec.99. num.17 & ſeqq.* ubi,
26 quod ex diuturna præſtatione videtur quis ſe obligare voluiſſe
ad id, quod à principio liberaliter incepit offerre; Et *num.
19.* quod ſi Civitas daret quolibet anno certam quantitatem
frumenti Religioſis, non poteſt poſtea facere Statutum, per
quod revocetur talis eleemoſyna, *& num.43. de Marin. var.
reſol. lib.1. cap.78. num.10. in fine, Gabr. de Præſcript. concluſ.
10. num.12 Covarr. var. reſol. lib.1. cap.17 ſub num.3.* ubi, quod
favore Eccleſiæ, & Cauſæ piæ, ex ſola diutina præſtatio-
27 ne naſcitur obligatio, *Ranucc. apud Cenc. de Cenſib. qu.81. nu.
15. verſ. Secundo, Barboſ. de Paroch. cap.24. num.10. & ſeqq.*
ubi de quadam oblatione, ſolita fieri Clericis, *Franinell.
de Obligat. Sacerdot. ſect.4. concluſ.4. §.17. Surd. de Aliment. tit.
1. quæſt.60. num.6. & ſeqq.* ubi, quod licet tempus non ſit mo-
dus inducendæ obligationis, tamen fallit concluſio Eccle-
ſiæ, & divini cultus favore, quodque ſolitus dare aliquid
Sacerdotibus, cogitur in ea conſuetudine per Judicis offi-
28 cium perſeverare, cùm ſit laudabilis *Addent. ad Ludoviſ. dec.
162. ſub num.15. verſ. Tertio, Novar. de Privil. miſerab. per-
ſon. privil.24. num.4.* ubi de ſolito diſpenſandi panem paupe-
ribus Civitatis, *Cavalcan. dec.27. ſub nu.33. par.1. Genuenſ.
Practicab.478 per tot. Panimol. dec.15. num.10 & ſeqq.* ubi de
ſolito ſubminiſtrandi vinum, intorſtitia, paramenta, alia-
que ornamenta ad Divinorum celebrationem, *Pignatell.
Conſult.25. ſub num.9. & conſul.99 num.5. tom.4 Sperel. dec.67.
num.50.* ubi de conſuetudine reparandi Eccleſiam per Paro-
chianos, *Rot. diſp. Jur. cap.167. num.49* ubi, quod favore
cauſæ piæ ſola decennalis præſtatio inducit obligationem in
futurum *Card. de Luc. de Regal. diſc.46. num.1. & 2.* ubi de ſo-
lito Magiſtri Poſtarum dandi Epiſtulas Epiſcopo abſque ali-
cujus portus ſolutione, *Rot. dec.183. & dec.1135 per tot. cor.* 29
Penia, ubi de ſolito præſtationis certæ quantitatis frumen-
ti titulo eleemoſynæ, *& dec.360. num.7. par.1. rec.* ubi de ſo-
lito dandi paramenta, & ornamenta neceſſaria pro divinis
Officiis, *& dec.365. num.4. & 5. par.2. rec.* ubi de Muſica, diù
continuata, quod non poſſit poſtea dimitti, quamvis habue-
rit initium facultativum, *& dec.389. à num.7. par.5.* ubi de
ſolito dandi flores in feſtivitate Ss. Corporis Chriſti, *& dec.* 30
103. num.9 par.9 ubi, quod favore piæ cauſæ, & divini cul-
tus nunquam præſumitur materia facultativa, *& dec.522.
num.16 & ſeqq. cor. Bich.* ubi de conſuetudine canendi Evan-
gelium per Canonicos, *& in Placentina Collegialitatis 1. Ja-
nii 1696. § Quia obſtet cor. Olmo*, ubi de ſolito decennali præ-
ſtandi ſacra ornamenta.

Nec credimus ex adverſo inſiſtendum in eo, quod hujuſ-
modi ſolitum reſpiciat præſtationem unius tantùm procura-
tionis, ſolutæ Epiſcopis in unica viſitatione, quæ ſupponi- 31
tur ſequuta in toto tempore vitæ anteceſſorum Epiſcoporum:
Id enim directè repugnat ſacris Canonibus, & Concilio Tri-
dentino, eandem Viſitationem rigorosè injungentibus quo-
libet anno Epiſcopis, ut probavimus ſupra *num.7.* Non ſub-
ſiſtente in facto, quod Epiſcopi anteceſſores, ſemel tantum
viſitando Eccleſiam, unicam ſolummodo procurationem
habuerint, dum omiſſis aliis antiquioribus, immediatus an-
teceſſor moderni Epiſcopi, qui per ſolum triennium lauda- 32
biliter rexit Eccleſiam Puteolanam, bis viſitavit Eccle-
ſiam, de qua agitur, duplicemque procurationem fuit con-
ſequutus; Quod ſi aliquis ex Anteceſſoribus, juſtis de cau-
ſis impeditus, eandem Eccleſiam non viſitavit, non proin-
dè induci potuit præſcriptio aliqua Viſitationis in futurum,
ut benè probat *Pignatel. conſul.16. per tot. tom.7. Satis enim eſt,* 33
*quod dicta Eccleſia fuerit viſitata, quoties fuit viſitata Diœce-
ſis*, ſunt verba *Rot. in Surrentina Manuten. 4. Maii 1695. §.
Non relevante cor. Card. Scotto*, ſed benè pro illo anno, quo
non fuit viſitata, immunis fuit à procuratione, quod pra-
cticatum etiam fuit cum aliis Eccleſiis noſtræ Diœceſis, & in 34
dies practicatur ab omnibus aliis Epiſcopis ex juſto impedi-
mento non perluſtrantibus quolibet anno eorum Diœceſes.

Minùs adverſantur reſolutiones hujus Sac. Cong. relatæ
per *Pignatel. conſul.47. tom.1.* ad probandum, quod conſue-
tudines Laicorum ſolvendi procurationes non ſubſiſtant;
Pro reſponſione ſiquidem ſupplicamus advertere, dictas re- 35
ſolutiones literaliter loqui de conſuetudine, qua Laici pro
Clericorum divitum de proprio ſolvebant procurationem,
ſicque nil mirùm ſi hæc Sac. Cong. cenſuit, ſolummodo poſ-
ſe ſervari Laicis non reclamantibus. Nos autem ſumus in
caſu, toto Cœlo diverſo. Non enim prætendimus procura-
tionem vigore ſolius conſuetudinis à Barone loco Eccleſia-
ſticorum, inſervientium noſtræ Eccleſiæ, ſed dicimus il-
lum teneri ad præſtandam procurationem Epiſcopo Viſi-
tanti, ex quo anteceſſores Barones ex obligatione illam 36
ſemper ſolverunt, quam obligationem deſumimus ex ſolito
illam præſtandi, ex punctualibus authoritatibus ſupra cita-
tis, & ex quo cum agatur de favore cauſæ piæ, ſola decen-
nalis præſtatio dat actionem in futurum ex ſupra animad-
verſis.

Sicuti etiam non obſtat paupertas noſtræ Eccleſiæ, ex
qua communiter inferunt Doctores, pauperes Eccleſias E-
piſcopos teneri gratis viſitare, cùm ad hoc habeant reddi-
tus Epiſcopatus, ex addoctis *per Barboſ. ad Concil. ſeſſ.24. de* 37
*Reform. cap.3. num.22. Ricc. in Prax. par.2. tit. Praxis procura-
tionis reſolut.253 per tot. Ventrigl. in Prax. par.2. tit. de Viſit.
§.2. num.13. Paſqualig. de Sacrif. nov. leg. quæſt.529 ſub num.3.
Pat. Jordan. variar. lucubrat. tit. de Viſitat. num.12. & ſeqq.*
Ultrò enim admittimus veritatem concluſionis, ſed illa non
applicatur ad noſtros terminos; Non enim ad effectum de
quo agitur poteſt dici pauper noſtra Eccleſia, cùm ex ſup. 38
firmatis, obligatum habeat Baronem Inſulæ ad ſolvendam
procurationem Epiſcopo viſitanti: Imò ex hac ipſa pauper
tate alia fortior inſurgit præſumptio contra Baronem; Illius
ſiquidem intuitu dicendum eſt, anteceſſores Barones ſe obli-
gaſſe procurationem ſolvere, illamque ſemper ſolviſſe *ad
Text. in cap. Suggeſtam de Decim. Rot. dec.67. num.9. cor. Zarat.
& dec.9. num.30 & ſeqq. par.19. rec.* Cauſa autem paupertatis 39
durante, durare pariter debet obligatio, & ſolitum illius
intuitu facta, & introductum reſpectivè, ut deducitur
*ex Textibus in l. Adigere, § Quamvis, ff. de Jurepatron. &
l. ſi Pater, ff. de Hæred. inſtituen. leg. Generaliter, Cod. de
Epiſcop.*

Epiſcop. & Cleric. & l. Cùm te, Cod. de Pact. inter emptor. & vendit.

In univerſum denique pro corroboratione noſtrarum probationum, & remotione prætenſæ ſpontaneitatis actuum
anteceſſorum Baronum, ſupplicamus reflectere ad diverſas
perſonas Epiſcoporum recipientium, & Baronum ſolventium procurationes; Si enim non admittitur à Doctoribus
præſumptio multiplicationis, & reiterationis gratiæ unius
determinatæ perſonæ reſpectu alterius certæ perſonæ, ut
40 obſervant *Poſt. de Manut obſerv. 53. num. 20. Adden. ad Ludov.
dec 162. num. 15 verſ. Secundo, Panimol. dec. 15 num. 26. Pignatel. conſul. 88. num. 18 tom. 1. & Rot. dec. 467. num. 3. par. 2.
rec. & in Olomucen. Juriſdictionis 19 Januar. 1663. §. Quoad
ultimum cor. Muto*. Quantò magis hujuſmodi multiplicatio,
& reiteratio gratiæ, & liberalitatis præſumenda non eſt in
caſu noſtro, habendo reſpectum ad multiplicitatem Baronum ſolventium, & Epiſcoporum, recipientium procurationem, ut patet ad ſenſum, & egregiè obſervat, *Rot. cor.*
41 *Merlin dec. 563 num. 7. & ſeqq.* ubi *num 9.* quod attenta multiplicitate perſonarum, imperceptibile videtur, ut tot actus
continuati ex humanitate proceſſerint, *& in Romana Manut.*
42 *18. Junii 1694 §. Et hinc cor. Muto*, ubi, quod in his caſibus
munificentia, & liberalitas concludenter probandæ ſunt ab
eo, qui in illis ſe fundat,

In eadem Cauſa.

NOn ſubſiſtit, quod in hac Cauſa agat Epiſcopus de lucro captando, ſed de tuendis Juribus ſuæ Eccleſiæ,
43 illiſque illibatis relinquendis Succeſſoribus, quia ſive procuratio ſolvatur per Baronem, mediante prandio, ſive in pecunia, nimirum in ducatis quatuor monetæ Regni, qui ſunt
Julii 26. monetæ Romanæ, iſti vix ſufficiunt pro moderato prandio ſui ipſius, ſuorumque Familiarium, quos ad numerum ſeptem, vel octo ſecum ducere debet, ut ex mente
hujus Sac. Cong. obſervat *Nicol in Floſcul. verb Viſitatio ordinaria ſub num.* 10. Agit autem è contra Baro de captando
44 eodem lucro, nimirum capitali correſpondenti eiſdem ducatis quatuor, quia in emptione Inſulæ, quam de anno
1659 fecit Regius Præſes de Aſtuto ejus Author, ad minutias uſque excomputata fuerunt à vero valore omnium illius
onera, & præcisè iſtud procurationis, ut apparet ex ipſomet Inſtrumento emptionis; Sicque ſe eximendo modo à
præſtatione dicti oneris procurationis, ab immemorabili ſolutæ à ſuis Prædeceſſoribus, cum aliena jactura locuple-
45 taretur contra *Textum in cap. Locupletari de Regal. Jur.
in 6.*

In tantùm verò non probavimus immemorabilem conſuetudinem cum requiſitis celebris *Gloſſæ in cap. 1. verb. Memoria de Præſcript in 6.* in quantum Baro illam faſſus fuerat
46 in ſupplici Libello; Quatenus verò concludentiores in hac
parte deſiderentur probationes, prompti ſumus illas concludentiſſimè, & cum dictis Gloſſæ requiſitis patare.

Si *Habitatores noſtræ Inſulæ ſunt Cappellanus, Villicus
Domini, Caupo, & Furnarius, qui, & eorum familiæ de-
47 cem perſonarum numerum non excedunt*, juxta verba contrariæ Scripturæ; Illiuſque diſtantia à Continente eſt trium
millium paſſuum; Ex hac ſola facti notitia dignentur EE.
PP. dijudicare, an aliquam habeat ſubſtentiam prætextus,
48 quod Epiſcopus Marcheſius ſecunda vice ſe contulerit ad
Inſulam, pro ordinatione ibidem habenda, non pro Viſitatione, in illa facienda, ut aſſerunt noſtri teſtes, & concordat Epiſcopus in ſua Informatione ad hanc Sac. Cong.
tranſmiſſa.

Reſolutiones hujus Sac. Cong. *in Ventimillen. Cæſaraguſtana, & in Biſuntina*, relatæ per *Pignatel. conſult. 47.
49 tom. 1.* extraneæ ſunt à noſtris terminis; Ibi enim quæſtio
erat inter Clerum divitem, & Communitatem, prætendendo idem Clerus, ut Communitas continuaret in præſtatione procurationis ad eorum particulare commodum, ut
claré patet ex verbis ipſis reſolutionum, & clariùs ex facti
ſerie in primo principio ejus conſultationis relati. Noſtri au-
50 tem termini ſunt ex diametro oppoſiti, non enim adſunt
alii Clerici, qui poſſint procurationem ſolvere, minuſque
Baro illam ſolvit ex ſua liberalitate, & ad eximendum Clerum ab illarum præſtatione, ſed in exequutionem obligatio-
51 nis anteceſſorum Baronum, in quorum locum ſubrogatus
fuit mediante ejuſd. Inſulæ emptione.

Et tamen cùm non exhibeatur authenticum documentum
earundem reſolutionum, illæ non ſunt attendendæ, non enim
52 in his caſibus deferendum eſt authoribus, illas citantibus,
juxta animadverſa in meis *Inſt. Crim. lib. 1. tit. 10 §. 4. n. 152.*

Ad penitùs eliminandum prætextum civilitatis, & munificentiæ Baronum, quaſi, quod prandia exhibuerint Epiſ-
copis viſitantibus ex civili convenientia, non ex obligatio- 53
ne ſupplicamus reflectere, quod procuratio ab anteceſſoribus Baronibus non fuit ſemper ſoluta mediante prandio, ſed
aliquando *in denari; cioè in ducati quattro*, & aliquando in
victualibus, ut literis rotundis legitur in depoſitione noſtro- 54
rum teſtium, & ſimili claritate faſſus eſt idem Baro in ſupplici Libello, porrecto huic Sac. Cong. Quænam igitur civilitas conſiderari poteſt in exhibitione nummorum Epiſcopo viſitanti? non enim practicari ſolet cum omnibus longè
inferioris notæ, illos civiliter in Domo hoſpitio excipere,
& deindè dare eis nummos, ut victualia ſibi comparent;
Veritas igitur eſt, quod id fecerunt ex propria obligatione, 55
quod practicare etiam debet modernus Baro ex animadverſis
per *Alex. conſ. 124 n 1. & 2 lib. 4.*

Die 10. Decemb. 1695. propoſito infraſcripto dubio in S.
C. C. *An Epiſcopo Pateolano debeatur procuratio à Barone* 56
Niſitæ pro qualibet annuali viſitatione Eccleſiæ S. M. Gratiarum, reſponſum fuit *Negativè*; Quæ reſolutio fuit juxta
meum Votum antequam in Cauſa ſcriberem, de more inſinuatum Epiſcopo, ob duplex motivum; Primò, quia ex
hac parte non probabatur concludenter ſolitum ſolvendi
procurationem; Secundò verò, quia paupertas Eccleſiæ in 57
rei veritate magna erat, quo caſu nullam poſſunt Epiſcopi procurationem exigere, ut probant adducti ſupra
num. 37.

Diximus ſupra *num. 32.* procurationem bis ſolutam fuiſſe à Barone antecedenti Epiſcopo, qui fuit Dominicus Ma-
ria Marcheſius ex Ordine Prædicatorum, qui ve adeo puſil- 58
læ erat ſtaturæ, ut cum aliqua difficultate Innoc. XI. ipſum
ad talem dignitatem promoverit; Ad quam difficultatem
minuendam habita fuit ſpecialis conſideratio ejus magnę doctrinæ, quæ in his caſibus præ oculis haberi ſolet, juxta
exempla, à me relata in *Inſtitut. Crimin. lib. 1. tit. 10. §. 2.
à num. 16.*

Circa conſuetudinem demum non ſolvendi procurationem, de qua ſupra *num. 57.* S. C. C. in una *Spoletana Procu-
rationis 10. Junii 1710.* noluit illam canonizare ſavore Lai- 59
calium Confraternitatum, reſpondendo *Affirmativè pro rata
temporis*, infraſcripto dubio: *An Confraternitates, ſeu Societates laicales Terræ Hiſpelli, de quibus agitur, vel quæ,
teneantur contribuere Epiſcopo procurationem occaſione viſitationis earundem Confraternitatum.*

DISCEPTATIO XXXI.

Comen. Juriſdictionis.

INTER

Epiſcopum Comi.

ET

Miniſtros Nunciaturæ Helvetiorum.

ARGUMENTUM.

Enumerantur multi caſus, in quibus Nuncii Apoſtolicæ Sedis apud Helvetios non poſſunt præjudicare Juriſdictioni Ordinariorum.

TAlis, & tanta de facto à DD. Miniſtris Nunciaturæ
Lucernæ exercetur ſpiritualis Juriſdictio in Locis Diœceſis Comen. ut vix alia ſuperſit ipſimet D. Epiſcopo, prout
recognoſci poteſt ex Literis patentibus, conceſſis moderno 1
Commiſſario ejuſdem Nunciaturæ in Terra Lugani, nec
non ex pluribus authenticis documentis, originaliter exhibitis in Secretaria; Signanter verò ex facultate abſolvendi à
caſibus, Ordinariis Locorum reſervatis, cuidam Religioſo M. O. S. Fran. Ex beneplacito, ſeu licentia alienandi bona Eccleſiaſtica in illis eriam caſibus, in quibus illa juſtis de
cauſis denegata ante fuerat ab Epiſcopo. Ex licentia, ut
matrimonia temporibus etiam prohibitis celebrare poſſent.
Ex diſpenſatione denunciationum pro matrimonio contra- 2
hendo, & pro convalidando alio, jam contracto inter Jo:
Petrum Scherinum, & Angelam ab Eccleſia, etiam non
præcedente neceſſaria probatione ſtatus liberi ejuſdem Viri,
qui per multos annos à Patria fuerat abſens. Ex diſpenſatione contrahendi matrimonia in gradibus prohibitis ob titulum
pau-

Digitized by Google

pauperṫatis, in eo caſu, in quo ambo contrahentes erant
perſonę, divites, *che vivono d'entrate*; Imò Vir *è uomo il*
più ricco di queſto Paeſe, & demum, aliis omiſſis, ex cele-
ri executione earundem diſpenſationum matrimonialium
abſque neceſſaria verificatione, an preces Oratorum, ex
quibus illæ obtentæ fuerunt, veritati nitantur. Cum illo in-
convenienti, ex hoc inſolito modo exequendi diſpenſatio-
nes, ortum habente, quod Parochi quotidiè aſſiſtere cogun-
3 tur celebrationi matrimoniorum inter perſonas prohibitas,
cum diſpenſatione Nuncii, expedita enim clauſula *Dummo-*
do ſint pauperes, & miſerabiles, & ex ſuis labore, & indu-
ſtria tantum vivant, eo tempore, quo ipſi probè ſciunt, no-
toriumque eſt in Locis, in quibus dd. matrimonia contra-
huntur Sponſos nullatenus eſſe tales, imò divites, & facul-
tatibus abundantes, taliter, quod domus unius ex eiſdem,
è ſtimata per concetto commune eſſere ricca di cento milla ſcudi, e
più, juxta caſum juſtificatum in Secretaria.

Quæ omnia ad notitiam ejuſdem Epiſcopi devenerunt ex
replicatis recurſibus quamplurium Parochorum ſuæ Diœce-
4 ſis, uniformi calamo ad ipſum recurrentium pro reſponſio-
ne, an tuta conſcientia permittere poſſent illimitatum exer-
citium talis Juriſdictionis, nec etiam exclusa ampliſſima fa-
cultate abſolvendi omnes recurrentes ad eundem Commiſ-
ſarium ab omnibus cenſuris, & quibuſcumque exceſſibus,
quantumvis gravibus, & enormibus etiam Ordinario ſpe-
cialiter reſervatis, ut legi poteſt in dictis Literis patentibus;
Cum illa circumſtantia, quod ſupradicta facultas attributa,
& exercita fuit, à moderno Commiſſario, qui in concurſu
ultimo loco in Urbe habito, pro Archipresbyteratu Baler-
5 næ pro certo ſupponitur, quod non fuerit approbatus, qui-
ve in Diœceſi Comen. nullam habet approbationem Epiſ-
copi ad audiendas Sæcularium Confeſſiones, ut non con-
trovertitur.

Nec minor exorbitantia emicuit in alia Cauſa *Comen.*
pendente in S. C. E. Ponente Card. S. Clementis, inter
Moniales S. Margheritæ Lugani, & Sororem Joannam
6 Lucretiam Rivam, in qua P. Michaeli à Mediolano, Sa-
cerdoti Cappucino, ab Ordinario nullatenus approbato, am-
pla conceſſa fuit facultas ab eadem Nunciatura audiendi
Confeſſiones omnium Monialium ejuſd. Monaſterii.

Cujus proindè occaſione eidem S. C. humillimæ porrectæ
fuerunt preces nomine Epiſcopi pro obtinendo oraculo cir-
7 ca plura dubia, quæ proponebantur diſcutienda, ad ſolum
finem tranquillitatis conſcientiæ, tàm Parochorum, quàm
Parochianorum ejuſdem Diœceſis, & ad hoc, ut nulla am-
pliùs, in futurum circa talem facultatem ſupereſſe poſſet
dubietas; Præſervata ſemper, & intacta remanente omni
reverentia erga modernum D. Nuncium, eidem debita,
tàm uti qualificatiſſimo S. Sedis Miniſtro, quàm attentis
ejus avitis, & perſonalibus qualitatibus, ſemper, & ubi-
que venerandis.

Benignas præbuit aures precibus Epiſcopi eadem S. Cong.
uſque ſub die 7. Auguſti 1705. cum reſcripto: *Audiatur*
8 *Nuncius Apoſtolicus*, quod eidem participatum fuit per Or-
ganum Secretariæ Status, cum reſponſione, quod eadem
Epiſtola ad ipſum jam pervenerat, Verùm paulo poſt Pro-
curator ejuſdem D. Nuncii prætendere cæpit, quod earun-
dem dubiorum deciſio, non ad dictum S. C. E. ſed ad hanc
S. C. C. pertineret; ad quem effectum aſseruit velle citare
coram Auditore Ss pro obtinenda tali declaratione; Tem-
9 poris tamen progreſsus demonſtravit, hujuſmodi diſcurſus
unicè directos eſse ad differendam Cauſæ propoſitionem;
Dum nulla unquam executa fuit citatio pro obtinenda dicta
declaratione. Et propterea novum habuit recurſum ad ean-
dem S. C. idem Epiſcopus, quæ die 13. Dec. 1705. reſcripſit.
Vocetur Agens D. Nuncii.

Excitatus ab hoc ſecundo reſcripto, comparuit tandem
idem Agens coram Auditore SS. petiitque remiſſionem om-
10 nium dubiorum ad hanc Sac. Cong. Cui inſtantiæ libentiſſi-
mè adhæſit Epiſcopus, ſuitque tale remiſſivum decretum
terminatum cum iſtis verbis: *Non retardata interim Rela-*
tione Nuncii, demandata à S. C. E. exhibenda eidem S. C. C.
Eodemque tempore inſtetimus coram hac S. Cong. pro ali-
qua opportuna proviſione, quam obtinuimus die 10. Julii
1706. cum reſcripto. *Pro nunc Commiſſarius Nunciaturæ ſe*
abſtineat ab audiendis Confeſſionibus. Poſt hæc exhibita tan-
dem fuit Epiſtola D. Nuncii, & extenſa fuerunt ſequentia
dubia, ante quorum diſcuſſionem, pro illorum faciliori re-
ſolutione, tria videntur præmittenda.

I. Quod magna conſideratur à DD. differentia inter S. R.
E. Cardinales de Latere Legatos, & inter Apoſtolicæ Sedis
11 Nuncios, deputatos cum facultatibus Legatorum de Late-
re; Iſta enim clauſula tribuit ſolum eis honorem, non autem
amplam poteſtatem Legatorum de Latere qualis verè, &
propriè dici non poteſt ille, qui de numero S. R. E. Cardina-
lium non eſt, eo quia iſti ſunt, & dicuntur eſſe pars corporis
Pontificis, cui aſſiſtunt, & de cujus latere mittuntur, ut
dicitur in Conſtit. 15. §. 6 in princip. Eugen IV in Bullas nov.
tom 1. & advertunt *Gonzal. in cap. Cùm non ignaretis num 5.*
de Offic. Legat. Fagn in cap. Ex gratis num. 13. de Cleric. non re-
ſid. Villadieg in Tract de Legat. à later. nu. 12 Sebaſtian. Coſ. in
Relectione de Eccleſ. Hierarch p 1. diſp. 3. §. 1. & Barboſ. de Jur.
Eccleſ. lib. 1. cap. 5. à num. 3. Nuncii autem cum tali clauſula
conſtituti, multò minores facultates habere dicuntur, ut in
ſpecie differentiam hanc conſiderando, notant *Kochier. de* 12
Juriſd in exemp. par. 2 quæſt. 2. num. 6. Rocch. de Conſuetud.
num. 323. Villarrel. in tract. cui tit. Govlern. Eccleſ. par. 1 qu. 4.
art. 5. num 4. Oliv. de For. Eccl. par. 3. quæſt. 11 num. 107. Bar-
boſ. de Jur. Eccl. lib. . cap. 3. num. 4. & Pegas de Compet. inter
Archiep. & Nunc cap. 33. num 14.

Ex quo communiter inferunt DD. quod Juriſdictio earun-
dem Nunciorum *ſub denominatione Legati de latere*, uti non
nativa, ſed additiva, ſuperinducta, extraordinaria, & 13
odioſa, quantum fieri poteſt reſtringenda eſt; E converſo
autem illa Epiſcoporum, uti naturalis, & favorabilis, ſem-
per amplianda, argumento *Text in cap 4. de Offic Legat.* &
obſervant *Garz. de Benefic par. 5. cap. 3. num. 9. Gonzal ad Reg.*
Cancell gloſ. 21. num. 38 Pegas de Compet. inter Archiepiſc. &
Nunc. d. cap. 33. num. 22. Pignatel. conſult. 1. num. 11. tom. 2.
& conſul. 187. num. 14. tom. 9. & Rot dec 1. num 3. & dec. 3. nu. 12.
cor Caſſad. in dec. ſuper Regul Cancell. tit de Decret in reſerv.
ibi: Nam, & poteſtas Legatorum uti ſuperinducta, & ex-
traordinaria, atque Ordinariis præjudicans, reſtringenda
eſt; Ordinariorum verò uti naturalis, & favorabilis am-
plianda.

II. Quod ipſimet S. R. E. Cardinales de Latere Legati
nullam habent poteſtatem aliquid ſtatuendi contrà Sacro-
rum Canonum cenſuram Sacrorumq; Conciliorum diſpoſi-
tionem, ut monuit *Gloſſ. in cap. final. verb Figura de Hæret. in* 14
6. & obſervant *Jo: Andr in cap. final. num. 7. ibique Hoſtienſ.*
à num. 11. de Offic. Archipresbyt Fagnan in cap. Dilectus il 1.
num 11. de Præbend. Kochier. de Juriſdict in exempt. par. 1.
quæſt. 3. num. 33. Gratian diſcept. 245. num. 42. & diſcept. 300.
num 50. & diſcept. 859. num. 7. & 8. Tondut. reſol. civil cap. 67.
num. 17. tom. 1. Adden ad Pamphil. dec. 214. num. 12. & firma-
vit *Rot. in deciſ. 41. num. 16 & 17. apud Antonel de Jurib. Cler.*
& in Ravennaten Donationis 1. Aprilis 1677. § In præſenti
cor. Vicecom. & in Avenionen. Donationis 20. Aprilis 1682. in
princ. cor. Urſin. & in Toletana Adminiſtrationis 26. Jun. 1697.
§. Altera cor. Pio, & in Gerunden. Capparum 27. Januarii
1698. §. Atque coram eodem, loquens de Nuncio Hiſpania-
rum, deputato cum facultate Legati de latere, & cum aliis
ampliſſimis facultatibus.

Tertium denique, quod id, quod in facultatibus Cardi-
nalium Legatorum de Latere non legitur literaliter conceſ-
ſum, dicitur expreſsè denegatum, ut advertunt *Pegaſ. de*
Compet. inter Epiſcop. & Nunc par. 1 cap. 33 num. 17 Fragoſ. 15
de Regim. Reipubl. diſput 10 §. 2. num. 14. Tondut quæſt. Benef.
par 3. cap. 200. num. 12 Gom. Bayona Prax. Eccleſ par. 2. lib. 3.
cap. 1. num 1 Taſſon. de Antiphas. verſ. 2. obſerv 2. num. 10. San
felic. dec. 62 à num 13 lib 1. Raynald tom. 1. obſerv. Crim. §. 6.
præm num 10 & firmavit *Rot. cor Put. dec. 144 num. 2. lib. 2. &*
cor. Seraph. dec. 772. num. 3. & cor. Ludoviſ. dec. 187. num. 8. & in
dec 485 n. 5. par. 19. rec.

His præmiſſis, deveniendo ad 1. dub. *An Nuncius Apo-*
ſtolicus apud Helvetios poſſit concedere facultatem audiendi
Confeſſiones perſonarum Sæcularium, vel etiam Regularium,
imo, & Monialium in Diœceſi Comen ſine licentia, & appro-
batione Ordinarii Loci? Illud videtur negativè reſolvend.
Munus enim, ſeu facultas audiendi Confeſſiones, ſive per-
ſonarum Sæcularium, ſive Regularium, & multo magis
Monialium, ex clara diſpoſitione Sac. Conc. Trid. *in ſeſſ.*
23. de Reform. cap 15. ad Epiſcopos ſpectat, tanquam ad
animarum Paſtores; Et proindè in præjudicium eorundem
Epiſcoporum, & citra eorundem approbationem, illam
dare non poſſunt Nuncii Apoſtolicæ Sedis Sacerdotibus, ad
id nullatenus *per ſe* approbatis, ut notant *Armendar. in Ad-* 16
dit. ad Recopil. leg Navar. leg. 4. tit. 29. leg. 1. §. 1. num 15. Barboſ.
ad Concil ſeſſ. 23. de Reform. cap. 15. latè *Pegas de Compet. Ju-*
riſd. inter Archiep. & Nunc par. 2 cap 195. & latiſſimè *Bordon.*
Oper. moral. poſt tom 4 reſol. & dec. Miſcell dec. 433. per tot. &
noviſſimè reſolvit hæc S. C. *in Ferrarien 12. Januarii 1704.*
lib. 54. Decret. fol. 6. & priùs idem determinaverat *in Bononien.*
30. Sept. 1650. cum ſucceſſiva approbatione fa. me. Innoc. X.
teſti-

Digitized by Google

teſtibus *Nicol. in Floſcul. verb. Legatus num. 3. & Pignatel.*
conſul. 187. num. 11. tom. 9. In quibus *Bononien. & Ferrarien.*
17 pro indubitato fuit præſoppoſitum, circa materias merè
ſpirituales, à Sacris Canonibus, & Sacroſancto Conci-
cilio Tridentino ſpecialiter Ordinariorum Judicio, & po-
teſtati commiſſas, nullam habere facultatem Legatos de
Latere.

Quod eſt adeò verum, ut in illorum facultatibus apponi
ſoleat clauſula. *Non derogando Concilii Tridentini Decretis*,
ut practicatum fuit, & recognoſci poteſt in Brevi D. Nun-
cii poſt principium, & propterea ad noſtrum effectum ſuper-
18 abundat, quod Juriſdictio Ordinariorum in noſtro caſu da-
rum habeat ex diſpoſitione dicti Sac. Conc. ad hoc, ut in
exercitio talis juriſdictionis, & facultatis, neque directè,
neque indirectè perturbari valeant à Nunciis, facultates
cum dicta clara reſtrictiva habentibus, ut in individualibus
terminis noſtri caſus notat *Bordon. d. dec. 433. verſ. Tùm quia*
Legatus, & concordant *Cæſar. Hierarch. Eccleſ. par. 1. diſp. 3.*
num. 7. Pariſ. de Reſignat. lib. 7 quæſt. 13. num. 2. Gutier. de Ju-
ram. cap. 51. par. 1. num. 24. & Canonic. quæſt. lib. 1. cap. 83. n. 10.
Gratian. diſcept. 397. num. 34. Leo in Theſaur. For. Eccleſ. par. 2
cap. 8. num. 44. Henriq. de Pontific. clavib. lib. 13. cap. 54. §. 1 lit.
C. Molin. de Rit. Nupt. lib. 2. diſſ. 11. num. 145. Barboſ. de Offic. &
poteſt. Epiſc. alleg. 33. num. 25. & Pegaſ. d. tract. par. 2. cap. 38.
num. 3. & per tot. Neque ſolet Apoſtolica Sedes ſuis Nunciis
exorbitantem hanc facultatem concedere, ſed ſemper in il-
lius exercitio requirit licentiam, & approbationem Ordina-
riorum, ut practicatum fuiſſe cum Nuncio Taurini refert
Pignat. conſul. 133. n. 22. tom. 4.

Ex quibus promanat etiam negativa reſolutio 2. dub. *An*
idem Nuncius, Sacerdotibus non approbatis ad audiendas
confeſſiones, concedere poſſit facultatem abſolvendi in foro in-
terno ab hæreſi, cenſuris &c. Quia ſe ingerere in abſolutione
ab hæreſi in foro interno, & pœnitentiali concernit res me-
19 rè ſpirituales circa quas, ut probavimus ſupra, nullam ha-
bent poteſtatem Nuncii, cum quacumque facultate Lega-
torum de latere deputati, dum nec etiam illa habent ipſimet
S.R.E. Cardinales, verè, & propriè de Latere Legati, ex
ſupra allegatis.

Pro reſolutione 3. dub. *An poſſit concedere facultatem gene-*
ralem abſolvendi à caſibus, Ordinario reſervatis, & quate-
nus affirmativè? dignentur EE. PP. recognoſcere *Conſtit. 7.*
s. m. Clemen. X. in qua §. 7. in principio determinatur. *Ha-*
bentes facultatem abſolvendi ab omnibus caſibus, Sedi Apo-
20 *ſtolicæ reſervatis, non ideò à caſibus, Epiſcopo reſervatis,*
poſſe abſolvere; Si enim ipſamet Apoſtolica Sedes adeò ſo-
lemniter ſe declaravit, quod facultas abſolvendi à caſibus,
reſervatis Epiſcopis, nullatenùs contineatur in quacumque
ampliſſima poteſtate, quam juſtis de cauſis qualificatis per-
ſonis concedere ſolet; Quanto minus eadem facultas conti-
21 neri poteſt in illa nimis limitata, odioſa, & reſtricta, quam
habent ejuſdem S. Sedis Nuncii, argum. *Text. in cap. Cui licet*
de Regul. jur. in 6. Thomaſett. in Florib. leg. regul. 85. per tot.

Et ex his nulla adeſt neceſſitas immorandi circa 4. dub. &c.
An expediat adhiberi aliquod moderamen in hujuſmodi fa-
22 *cultatum communicatione, tàm circa numerum, quàm circa*
qualitates perſonales eorum, quibus conferuntur?

Undè tranſeundo ad 5 dub. *An poſſit concedere ſuis Cõmiſſa-*
riis, Subditis Diœceſis Comen. facultatem eligendi ſibi Confeſ-
ſarium, etiam non approbatum ab Ordinario? illius reſpectu
militant omnes animadverſiones, concernentes primum,
quia ſibi eligere Confeſſarium, ex illorum Sacerdotum nu-
23 mero, qui ab Epiſcopis ad audiendas confeſſiones approbati
non ſunt, eſt aliquid merè ſpirituale, Sacris Canonibus op-
poſitum, & Sacroſancto Concilio Tridentino ex diametro
contrarium, & propterea nullatenus videtur permittendum;
Et dùm à s. m. Aleaand. VII. *in propoſit.* 16 ex damnatis ab
eodem die 24. Septembris 1665. id denegatum fuit ipſiſmet
Parochis, ex animadverſis per *Monacel. in Formular. tom. 1.*
24 *formul. num. 1. Card. de Luc. de Paroch. diſc. 6. num. 4. & Rot.*
dec. 22. num. 59. & dec. 635. num. 6. cor. Burat. obtinentibus Be-
neficia curata per concurſum, prævio rigoroſo examine,
tàm circa mores, quàm doctrinam, reprobando ſequentem
propoſitionem; *Qui Beneficium curatum habent, poſſunt ſibi*
eligere in Confeſſarium ſimplicem Sacerdotem, non approba-
tum ab Ordinario, ratione majori denegan. eſt ſimplici Sa-
cerdoti Commiſſario Nunciatmæ Lugani, abſque ullo exa-
mine ad dictum munoſelecto, & in Urbe in concurſu ad
Archipresbyteratum Balernæ nullatenùs approbato, ut
patet conſideranti.

Imò ſi talis facultas, nec etiam competit ipſiſmet Epiſco-
pis, dum in aliena Diœceſi moram faciunt, in qua Sacer-
dotem, ab Ordinario Loci non approbatum, in Confeſſo- 25
rem ſibi nequeunt eligere ex adductis per *Filliuc. Oper. moral.*
tom. 2 tract. 7. cap. 9. num. 256. Ricc. in Prax. par. 1. cap. 470. Co-
riolan. de Caſib. reſerv. par. 1 ſect. 1. art. 11. n. 6. Laur. de Indulg.
& Jubil. par. 1. cap. 21. n. 59. & Barboſ. ad Concil. ſeſſ. 23. de Ref.
cap. 15. nu. 30. multò minùs à D. Nuncio concedi poteſt ſim-
plicibus Sacerdotibus, ut de ſe notum eſt.

Quoad 6. dub. reſpiciens facultatem concedendi licentias
legendi libros prohibitos, ibi: *An poſſit concedere licentiam*
retinendi, & legendi libros Hæreticorum, ſeu alios quomodo-
libet prohibitos; Aut iſta continentur in Brevibus, D. Nun-
cio conceſſis, juxta caſum, & facultates, alteri Nuncio 26
Lucernæ conceſſas, relatas à *Pignatel. conſul. 13. n. 17. to. 4.* &
res de plano procedit; Aut verò id prætendit idem D. Nun-
cius ex generalitate verborum dd. Brevium, & hoc caſu nul-
latenus ſuffragantur, ex adductis per *Barboſ. de poteſt. Epiſc.*
par. 3. alleg. 90 n. 6. & ſeqq. & per tot. & R. P. D. Dandin. de Suſ-
pect. de hæreſ cap. 6 ſect. 2. n. 15. & ſeq. ubi plures referunt, & 27
ſequuntur Summorum Pontificum Conſtitutiones, revocan-
tes talem facultatem, Nunciis Apoſtolicis, & ipſiſmet S.R.
E. Cardinalibus de Latere Legatis generaliter conceſſum;
Et propterea, quatenus in hac parte non exhibeatur ſpecia-
le, & individuale privilegium, dubium prædictum videtur
negativè reſolvendum; Manifeſtum ſiquidem eſt, quod,
quando libri prohibiti paſſim, & ſine diſcrimine leguntur, ob
hominum temeritatem plus detrimenti, quàm utilitatis indè 28
oriri ſolet; ut dicitur in *reg. 45.* Indicis, & experientia no-
tiſſimum eſt; Indeque Epiſcopis ſeriò injunxit s. m. Clemens
VIII. in Inſtructione, Regulis Indicis adjecta §. 1. ut in hac
parte omnem adhibere debeant operam, & induſtriam, ut
omnia ad præſcriptum dd. Conſtitutionum Summorum Pon-
tificum in hac parte procedant; Præcipuè, quia ferè nulla
ex adverſo admittitur exceptio Librorum, nec materiarum,
de quibus tractant, quod repugnat notoriæ praxi Sac. Indic.
Cong. quæ non ſolet cuicumque recurrenti indefinitam conce-
dere facultatem legendi Libros prohibitos, ſed illos dumta-
xat, propriæ profeſſioni convenientes, & ſemper cum ali-
quorum exceptuatione.

Pro negativa reſolutione 7. dub. ibi: *An Commiſſarii Nun-*
ciaturæ accedere poſſint ad Monaſteria Monialium, eaſque al-
loqui, etiam citra neceſſitatem Officii, abſque licentia Ordina-
rii, clamant omnes illæ Sacrorum Canonum diſpoſitiones, 29
Sacrique Conc. Trid. decreta, in quibus ea, quæ Monia-
lium concernunt clauſuram, & directionem, unicè reſerva-
ta ſunt Epiſcoporum judicio, arbitrio, & prudentiæ, ut ob-
ſervant *Nicol. in Floſcul. verb. Legatus nu. 3. & Pignatel. conſ.*
187. per tot. tom 9. ſequentes individualem reſolutionem hu-
jus S.C. in *d. Bononien. 30. Sept.* 1650. approbatam à s. m. In-
noc. X. & ſecutam pariter ab hac S.C. in *d. Ferrarien. 30. Sept.* 30
1704. ut videre eſt in Folio, tunc diſtributo §. 1. *ante finem*;
Ea ratione, quia, ſi Legati de Latere paſſim in materia,
concernente Moniales, ſe ingererent, de facili orire tur in-
ter eaſdem Moniales confuſio, Epiſcopis præjudicium, & 31
in Populo ſcandalum, juxta præciſa verba *Pignatel. d. conſul.*
187. in fin tom. 9.

Reſponſio negativa ad 8. dub. *An iidem Commiſſarii conce-*
dere poſſint aliis, ad eos recurrentibus, licentiam alloquendi
Moniales ſine licentia Ordinarii, neceſſariò infertur ex dicta
reſolutione 7. dub. Si enim ea probatis in d. 7. dub. Commiſ-
ſarii Nunciaturę à ſeipſis alloqui non poſſunt Moniales citra
neceſſitatem, circa ea, quæ non concernunt proprium offi-
cium, multò minus poſſunt illam aliis concedere argum. 32
Text. in leg. Non debet de Regul. jur. in 6. cum aliis allegatis à
Ferret. in Conſtitution. Corbaluntæ gloſſ. a. & 8. & ſi Sac. hæc
Cong. in *Bergomen. 21 Maii 1678. Lib. 30. Decret. fol. 67.* nec
etiam permittere voluit qualificatis Religioſis munus prædi-
cationis cum Monialibus obeuntibus, ut cum ipſis colloque-
rentur, etiamſi immiſcerent ſermones, quæſtiones, & du- 33
bia ſpiritualia, & concernentia materiam Concionis, &
etiamſi ageretur de colloquutione cum pluribus Monialibus
immediatè poſt Concionem, ex animadverſis in meis *Inſtit.*
Crimin. lib. 3. tit. 5 à num 184. Quantò minùs à Commiſſariis
Nunciaturæ concedenda eſt indiſtinctè licentia alloquendi
ipſas Moniales, non de materiis ſpiritualibus, nec in con-
cernentibus dubia ſpiritualia, ſed ſaltem de rebus indifferen-
tibus, & non cum pluribus, ſed cum una, vel alia Moniali
in particulari, ut de ſe patet.

Non potuit D. Nuncius ſoliditatem harum rationum non
admittere, & propterea in ejus Epiſtola ingenuè fatetur *non*
giungerli nuova la privativa autorità dell'Ordinario in mate- 34
riis, contentis in hujuſmodi 8 dub. Verùm quia non ob-
ſcurè immediatè poſt talem confeſſionem, indicavit præ-

textum

textum aſſertæ immemorabilis circa eaſdem materias, de
cujus exiſtentia in facto, nec ſyllaba legitur in dicta Epiſto-
la, nec ullum probationis principium unquam exhibitum
fuit, cujus prætextu ſucceſſores Nuncii poſſent contenta in
dictis dubiis in futurum impugnare: Ideò ad amputandas om-
nes difficultates in executionem ejuſdem ingenuæ confeſſio-
nis, ſupplicamus pro reſolutione eorundem dubiorum.

Præcipuè, quia illa alia verba ejuſdem Epiſtolæ circa fa-
cultatem conceſſam Commiſſario de Comitibus *abſolvendi*
à cenſuris Hæreticos, Schiſmaticos &c ad ſe pro Sacramenta-
35 *li Confeſſione peccatorum recurrentes &c. deve ſempre inten-*
derſi, ſuppoſta la di lui capacità di eſſere Confeſſore, appro-
vato dall'ordinario, non cohærent, nec compatiuntur cum
ſubſequuta obſervantia ejuſdem Commiſſarii, qui nullatenùs
approbatus erat ad audiendas Confeſſiones ab Ordinario, &
nihilominùs omnes admiſit ad peccatorum confeſſionem.

Ultra quod videntur æquivoca, & commodè intelligi de
36 capacitate tali, ut poſſit approbari ab Ordinario, non au-
tem, quod de facto fuerit approbatus; Itaut ad omnem cau-
telam ſemper melius ſit in hac nimis delicata materia non
procedere per diſcurſus, & ſubauditos intellectus, ſed claris,
& rotundis literis, aſſerendo, talem facultatem in futurum
concedendam eſſe Sacerdotibus, ab Ordinariis Locorum *ſer.*
ſer. ad confeſſiones audiendas approbatis ad tenorem noſtro-
rum dubiorum.

Non omittentes hìc obſervare ad eliminandum omnem
prætextum probationis aſſertæ immemorabilis, quod illa non
37 obſcurè excluditur ab ipſomet D. Nuncio in fine §. *Sopra*
ejuſdem Epiſtolæ, ibi: *Circa le altre ſuppoſte leſioni, ſopra le*
quali vengono pure caricate le querele, pretende queſta Nun-
ziatura avere la preſcrizzione munita forſe da privilegio Apo-
ſtolico, verbum illud *pretende*. ſeriò prolatum ab eodem Nun-
cio contentum in Epiſtola, huic S Congr. tranſmiſſa omnem
realem exiſtentiam ejuſdem excludit, ut obſervant adducti
38 per *Rot. in deciſ. 41. num. 4. coram Duran. & deciſ. 167. num. 18.*
& ſeq. coram Caril. & deciſ. 208. in fine coram Priol. Quæ ulte-
riùs excluditur etiam ab aſſerto Apoſtolico privilegio, quod
licèt dubitativè, inculcatur adhuc in dicta Epiſtola, per ea,
quæ notant *Oldrad. conſ. 254. ſub num. 15. Theſaur quæſt. for.*
lib. 1. quæſt. 8. num. 9. Joſeph. Ludovic. deciſ. 106. ſub num 4.
Card. de Luc. de Benefic. diſc. 49. num. 15. & Rot. deciſ. 101.
num. 8. part. 10. recent.

Et in omnem caſum, cum ſimus in materiis, ſolemnitèr
attributis à Sacro Conc. Trid. Epiſcoporum curæ, & digni-
39 tati, adverſus illas allegari nunquam valet immemorabilis,
vel uti interrupta à decretis ejuſdem Concilii, quatenùs præ-
tendatur inducta ante ipſum Concilium, vel quia nunquam
incæpta, reſiſtentibus clauſula *ſublata*, & decreto *irritan-*
ti, contentis in confirmatione ejuſdem, facta per S.M. Pium
IV. ut advertunt *Gonzal. ad Regul. Cancell gloſſ. 7. num. 12.*
Card. de Luc. de Benefic. diſc. 96. num. 9. Pignatell. conſult. 1.
40 *num. 8. 12. & per tot. tom. 1. & conſult. 187. num. 15. tom. 9. &*
Rot. deciſ. 443. num 5. & 6. part. 5. & deciſ. 99. num. 36. & ſeq.
part. 12. & deciſ. 192. num. 10. part. 18. recent. Quod pro indu-
bitato admiſit hæc S. Congr. in cit. *Ferrarien. 12. Jan 1704.* in
qua, ut refertur in ſerie Facti, in Folio diſtributo die 17.
Novembris 1703. aderat conſuetudo immemorabilis favore
Deputati ab Eminentiſs. Legato ibi: *Apparere inquit, & ab*
41 *antiquiſſima conſuetudine*, & ibi: *Subditque Cappellanum*
promptum eſſe omnia hæc per legitima documenta immemo-
rabilem probare, quam immemorabilem hæc S. Cong. nulla-
tenus attendere voluit, imò nec illius probationes permittere.

Quæ omnia majus aſſumunt robur ex illa alia ingenua con-
feſſione D. Nuncii §. *In ordine. In ordine poi alla formalità,*
42 *con la quale furon ſpedite le Patenti al riferito Commiſſario,*
devo accertare l'EE.VV. eſſere ſtate uniformi all'antico ſtile,
che conſerva queſta Cancellaria; E perchè parve a me di poter
eſſere in qualche parte riformabile, ordinai la reſtrizzione di
molte facoltà, che in altri tempi furono conceſſe. Ex qua ad
oculum patet, aſſertas facultates Nunciaturæ, quamvis an-
tiquas, & antiquiſſimas, indigere reformatione, & reforma-
tas in parte fuiſſe ab eodem D. Nuncio, & in alia parte ſpera-
mus, & ſupplicamus, illas hodiè reformandas eſſe ab EE. PP.
43 mediante favorabili propoſitorum dubiorum reſolutione,
dum aſſertum ſolitum in materiis, de quibus diſputamus,
quatenùs in facto probaretur, diceretur potiùs vetuſtas erro-
ris, quàm legitima conſuetudo, ad *Text. in can. Conſuetudo*
diſt. 8. ibi: *Et licèt conſuetudinis non ſit levis authoritas, illa*
tamen procedit, cùm vetuſtas, & ratio illi ſuffragantur, aliàs
non conſuetudo, ſed corruptela erit, juxta præciſa verba *Gon-*
zal. in C. Conſuetudines n. 14. de Conſuet. & ſequitur *Rot. in Tar-*
raconen. Præced. 28. Junii 1697. §. Non obſtat cor. Em. Caprar.

Quoad 9. dub. *An dicti Commiſſarii, obligati ad reſidentiam*
ratione Canonicatus, vel alterius Beneficii, poſſint ab illa abeſ-
ſe pro negotiis Commiſſariatus, & nihilominus lucrari diſtribu-
tiones, aliaque omnia emolumenta, tanquam ſi eſſent præſentes
pro illius negativa reſolutione urgere videtur, quod diſtribu-
tiones quotidianæ debentur actualitèr intereſſentibus *cap. unic.*
de Cleric. non reſid. in 6. Garz. de Benefic par. 3. cap. 2. num 440. 44
cum aliis apud *Antonel. de Jur. Cleric. lib. 2. part 6. cap. ult. à*
num. 100. Bertacch. vot. deciſ. 173. num. 1. & Rot. in Barchio-
nen. Diſtributionum 19. Junii 1690. §. Non eſt cor. Eminentiſs.
Caprar. Munus autem Commiſſariatus, licèt poſſet efficere,
quod Commiſſarius habeatur pro præſenti, nunquam tamen
poterit operari, ut habeatur pro intereſſente, ad hoc, ut lu-
crari poſſit quotidianas diſtributiones; juxta notabilem *Gloſ-*
ſæ diſtinctionem *in cap. finali verb. Exceptis de Reſcript. in 6.* 45
quam ſequuntur *Abb. in cap. Cùm dilectus num. 5. de Cleric.*
non reſid. Joan. Andr. in cap. unic. ſub num. 2. eodem tit. in 6. Gut-
tier. Canon. quæſt. lib. 2. cap. 15. num. 12. Garz de Benefic part.
3. cap. 2. num. 385. Tondut. Canon quæſt. tom. 1. cap. 102. num.
28. & ſeqq. Adden. ad Ludoviſ. deciſ. 154. num. 3. & 4. & ad
deciſ. 576. num. 150. part. 4. tom. 3. Rot. coram Duran. deciſ. 44.
num. 13. & 14. & latè *coram Bich. deciſ. 567. à num. 7.* ubi præ-
ciſè loquitur de Commiſſario, deputato à Nuncio Neapoli-
tano eique inſervienti.

Quod eſt adeò verum, ut, ſecluſo ſpeciali Apoſtolico In-
dulto, ad effectum lucrandi diſtributiones quotidianas in
præjudicium intereſſentium, nec etiam ſufficiat, & atten- 46
datur actuale ſervitium, & familiaritas ipſius Papæ, ut ad-
vertit *Rot. in deciſ. 44. num. 13. & 14. coram Duran. & deciſ. 567.*
num. 10. coram Bich. Eſtque in hac Alma Urbe notorium;
Præcipuè poſt reformationem ſimilium Indultorum, à par-
ticulari Congregatione demandatam *die 7. Maii 1693.* cum 47
ſpeciali approbatione S.M. Innoc. XII. quæ recognoſci poteſt
in ipſius Bullariolo *fol. 262.*

Sequitur 10. dub. *An idem Reverendiſſimus Nuntius conce-*
dere poſſit dictis Commiſſariis licentiam retinendi famulas,
quamvis non annoſas, cum derogatione quarumcumque ordina-
tionum, per Ordinarios Locorum quomodolibet factarum, ef-
formatum ex illis verbis Literarum Patentium Commiſſarii
de Comitibus *Famulas quoquè, ſivè Ancillas, quamvis non*
annoſas, in ſervitute habere poſſis, non obſtantibus quibuſcum- 48
que ordinationibus, per Ordinarios Locorum quomodolibet fa-
ctis, & promulgatis quod videtur pariter negativè reſolven.

Quia ſimiles famulæ non annoſæ nullatenùs permitti de-
bent inſervire Sacerdotibus, & Eccleſiaſticis perſonis, ad
evitandam ſcandalorum occaſionem, ex latè animadverſis
per *de Graſſ de effect. Cleric. effect. 26. per tot* & ſignanter *num.* 49
8. & 10. de Angel. de Confeſſ. lib. 2. quæſt. 61. per totam, &
Monacell. in Formul. tom. 1. tit. 6. formul. 1. num 1. fol. 135 num.
1. ubi quod Epiſcopi non debent eſſe faciles ad concedendas
famulas, quæ non ſint quinquagenariæ, & tunc accedente
juſta, & rationabili cauſa, quodque illæ permitti debent
ſuae, quando alio modo abſque gravi incommodo, Sacer-
dotis indigentiæ occurri non poteſt; Et in durioribus termi- 50
nis mulierum, etiam primo conſanguinitatis, vel affinitatis
vinculo Parochis junctarum, quod ad evitandam omnem
mali ſuſpicionem, non debeat eis permitti habitare cum eiſ-
dem Parochis, filiis, & fratribus eorundem mulierum re-
ſpectivè; Partibus acerrimè informantibus, de mandato
S. M. Innocentii XII. de anno 1693. nemine diſcrepante re-
ſolvit, Congreg. particularis in Faventina, de qua ſupra *di-*
ſcept. 7. num. 144.

Quæ ſuſpicio eò magis in noſtro caſu omninò vitanda eſt,
quo ſumus in Tertis, proximis Hæreticorum ditionibus, in 51
in quibus circumſtantiis eo fortiùs omnis accenda eſt occaſio
malè ſuſpicandi ad *Text. in Can. Legitur diſt. 81.* ubi ad no-
ſtrum præciſum effectum benè advertit *Gloſſa*, quod aliquan-
do etiam à licitis abſtinere debemus quando ex illis datur oc-
caſio ſuſpicandi mala, meritò laudibus extollendo factum D.
Auguſtini, relatum in eodem *canon. Legitur*, qui ex dicto
motivo nec etiam cum propria ſorore cohabitare voluit.

Negativè pariter videtur reſolvendum dub. 11. *An concedere*
poſſit facultatem exorcizandi, independenter ab Ordinario,
quia facultas exorcizandi eſt aliquid merè ſpirituale, ad quod 52
(præciſo individuali Apoſtolico privilegio, quod non oſten-
ditur) facultates cujuſcumque Legati de Latere etiam S. R.
E Cardinalis, nullatenus ſe extendunt, ex ſuprà animadver-
ſis, & facit *Rot. in Toletana Juriſd. 11. Decemb. 1690. § Verùm*
coram Molin. ubi ad hunc effectum benè ponderat verba illa 53
Act. Apoſtol. 20. 28. Epiſcopis dicta: *Attendite Vobis, & uni-*
verſo Gregi, in quo vos Spiritus Sanctus poſuit Epiſcopos re-
gere Eccleſiam Dei, quam acquiſivit ſanguine ſuo.

Reſpicit hoc dub. 12. *An ejuſdem Commiſſarii concedere poſſint licentiam laborandi in diebus Feſtis?* res ſpirituales, in quibus ex eiſdem rationibus immiſcere ſe non poſſunt Nuncii, quia agitur de materiis, Ordinariorum Juriſdictioni
54 & arbitrio à Sacris Canonibus privativè remiſſis, ut videre eſt apud adductos à *Monacel in Formul. Tom. 1. tit. 5. formul. 7. num. 11.* ibi: *Item à ſolo Epiſcopo, qui privativè Edicta pro obſervantia feſtorum promulgat, licentiæ conceduntur, &c.*

Quoad dub. 13. *An Commiſſarii Nunciaturæ punire poſſint etiam in prima inſtantia feſtorum violatores, blaſphematores, aliosque contra Dei, & Sanctæ Sedis præcepta temerè agentes,*
55 reſolutio negativa videtur plana ex Concilio Tridentino *ſeſſ. 24 de Reform. cap. 20.* ubi diſponitur, quod in prima inſtantia cognitio omnium Cauſarum ſpectet ad Ordinarium, imò præcipitur ibi: *Legati quoque etiam de Latere, Nuncii, Gubernatores Eccleſiaſtici, aut alii, quarumcumque facultatum vigore non ſolùm Epiſcopos in prædictis Cauſis impedire, aut aliquo modo eorum Juriſdictionem iis præripere, aut turbare non præſumant, ſed etiam contra Clericos, aliaſque perſonas Eccleſiaſticas, niſi priùs Epiſcopo requiſito, eoque negligente procedant; Aliàs eorum proceſſus, ordinationeſve nullius momenti ſint, atque ad damni ſatisfactionem, Partibus illati, teneantur.*
56 Quod Conciliare decretum procedit indiſtinctè in omnibus Cauſis, nedum civilibus, ſed etiam criminalibus, ſeù mixtis, ut benè advertit ibidem *Barboſ. ſub num 5. verſ. Cauſæ omnes, Gonzal. in cap. Cùm non ignoretis n. 8. de Offic. Legat. Monald. conſ 96 per tot part. 2. Felician. de Vega in cap Venerabiles 20. num. 16. de Judic.* cum aliis relatis per *Grattan cap. 837. num. 15. & Vivian de Jurepatr. lib. 7. cap 4. part. 2. num 8.*

Indeque recurrit id, quod ſuprà dicebamus, non poſſe Nuncius Apoſtolicæ Sedis, quacumque generali facultate
57 ſuffultos, ſe ingerere in his, quæ competunt Epiſcopis ex Jure ſpeciali dicti Sac. Concilii, & probant authoritates, ſuprà laudatæ; Quod procedit etiamſi iidem Nuncii muniti ſint facultatibus, & qualitate Legati de latere, ut benè probat *Pegas de Competent. inter Archiep Epiſ. & Nunc. part. 1. cap. 34. num. 6. & cap. 39 num 6. & 7 & cap. 94. num. 4.*

Proindè ad tollendas quaſcumque ambages inolevit uſus reſtringendi dd. Nunciis cognitionem talium cauſarum, exce-
58 pta ſemper prima inſtantia, ibi: *Non tamen in prima inſtantia* ut ea lectura Brevis D. Nuncii. Et in terminis, at nec in cauſis hæreſis, contradicente Epiſcopo, vel Inquiſitore Ordinario, poſſint Nuncii, ſivè Legati, quamvis de latere, ſe ingerere, determinatur in *Extravag. Cùm Matthæus de Hæretic.* ibique *Barboſ. Farinac. de Hæreſ. quæſt. 186. §. 1. nu. 4. del Bene de Offic. S. Inquiſit. part. 2. dub. 195. ſect 18 num 2. & Pegas de Competent. inter Archiep Epiſcop. & Nunc. part. 2. cap 159.*

Eodem modo negativa pariter capienda videtur reſolutio, dub. 14. *An Nuncius eximere poſſit dictos Commiſſarios à Juriſdictione Ordinarii, etiam quoad correctionem morum, & obligationem Beneficiorum, quæ poſſident, attentis illis Clauſulis:* Noſtræ Juriſdictioni totaliter ſubjectum, & ab omni cujuslibet Ordinarii poteſtate, ſeù Juriſdictione penitùs exemptum decernimus; Non enim permiſſum eſt Nunciis exi-
59 mere Subditos à juriſdictione Ordinariorum, quamvis polleant qualitate Legati de latere, eo quia talis facultas ſpecialiter, & unicè Summo Pontifici reſervata eſt, juxta *Text. in cap. Quoad tranſlationem de Offic. Legat. Barboſ. de Jur. Eccl. lib. 1. cap. 5. n. 80. Boer. de Poteſt Legat. de lat. n. 44. Villadieg. de Legat. part. 1. quæſt. 9. n 64. Kochier. de Juriſd. in exempt. part. 1 queſt. 3. num. 13. Clarlin. controv. 125. num. 77. & ſeqq. Pignatell. conſult. 1 ſub num. 5. tom. 2. Pegas de Competent. Juriſd part 2. cap. 86. num. 1. & 2 & cap. 87. num 3.* & egregiè *Adden ad Pamphil. deciſ. 214. num. 12.* & meliùs *Rot deciſ. 485. n.*
60 *4 part. 19.* Addita conſideratione quod Injurioſum nimis reputatur abſque legitima cauſa quemcumque Superiorem ſua Ordinaria authoritate in Subditus privare, ex punctualibus utriuſque Juris ſanctionibus, relatis *ſuprà diſcept. 7 num. 181.*

Præcipuè in concernentibus morum correctionem, & in
61 iis, quæ reſpiciunt Officia, vel Beneficia Subditorum, circa quæ multò minùs locum habere poteſt exemptio, ut concluſionem ampliando obſervat *Abb. in cap. Cùm dilecti num. 9. de For compet. Kochier. de Juriſd in Exempt. part. 5 quæſt. 45. ſub n. 66. & 67. & Pegas d. tract. part 2. quæſt 94. num. 3. & 5. & n. 6. & 7.* ubi ad hunc finem expendit diſpoſitionem Sac. Concil. Trid. *in ſeſſ. 24. de Reform. cap. 11. & in ſeſſ. 25. eodem cap. 11.*

Idem quoque videtur reſolvendum, quoad 15. dubium,
62 Cùm enim facultas diſpenſandi ſuper publicationibus Matrimoniorum expreſſè per Sac. Conc. Trid. *in ſeſſ. 24. cap. 1. de Reform. Matr.* reſervata ſit Ordinariis ibi: *Niſi Ordinarius ipſe expedire judicaverit, ut prædictæ denunciationes remittantur* recurrit ſuprà ſæpè ponderata ſtringens ratio, quod Nuncii, quamvis cum poteſtate Legatorum de latere non poſſunt aliquid in præjudicium Ordinariorum facere circa id, quod eiſ- 63
dem Ordinariis competit ex Jure ſpeciali Sac. Concil. Trid. juxta authoritates ſuprà allegatas.

Negativa pariter reſolutio 16. dub. ſuperlativè infertur ex hucuſque animadverſis, quia probationes Status liberi vigore noviſſimarum Inſtructionem Congr. SS. Inquiſit. per exten- 64
ſum relatarum à *Franc. de Magiſtr in Sylv. Eccleſ. part. 2. num. 1 cap. 61. num. 47 & Card. de Albic de Inconſtantia fid. lib. 1. cap. 36. num. 100. & ſeq.* unicè directæ ſunt Locorum Ordinariis, iliorumque Vicariis, & Officialibus, & conſequenter abſque individuali Sedis Apoſtolicæ privilegio in illis ſe ingerere nequeunt ejuſdem S. Sedis Nuncii, etiam cum poteſtate Legati de latere, ex ſuprà allegatis.

Eandem negativam reſolutionem meretur 17. dub. Quia Nuncii, quamvis cum poteſtate Legati de latere non poſſunt validè concedere beneplacitum pro alienatione bonorum Eccleſiaſticorum *Dec conſ. 188. num. 9. Pegas de Competen. Juriſdict. part. 2. cap. 110. num 2. Fregoſ. de Regim Reipub. diſp. 10. §. 4. num 10. Gom. Bajo pract. Eccleſ. lib. 4. cap. 1. part. 2. num. 17. Gamb. de Leg. lib 1. tit. de var. ordinib num 48.* & firmavit *Rot. in deciſ. 686 num. 7. & 8. par. 4. tom 3 recent & coram Mer-* 65
lin deciſ. 118. num. 4 & 5. & coram Cer deciſ 10. num 8.

Dubium XVIII. non verſatur circa facultates Nuncii in genere; Ultrò enim admittimus illas ſibi competere vigore ſpecialis Brevis, circa impedimenta 4. & 3. & 4. ſimplicium, 66
vel mixtorum graduum, ſed difficultas in eo reſidet, quod dicta facultas conceſſa eidem fuit intuitu paupertatis contrahere volentium matrimonium, ibi: *Verùm ob eorum paupertatem, & itineris incommoda ad Romanam Curiam pro diſpenſatione obtinenda accedere, vel mittere non poſſunt:* Undè non videtur habere locum, eadem paupertate non probata, nec concur- 67
rente ad *Text in cap. Saggeſtum*, ubi communiter *Repetentes, de Decim Menoch. conſ 156. nu. 9. & 34. Monet. de Decim. cap. 4. part 3. num. 62. & Rot dec. 511. num. 5. & per tot. part. 18. recent.*

Paupertas, de qua in hoc 19. dub. ſermo eſt talis debet eſſe naturæ ut Oratores, ex eorum tantum labore vivere debeant 68
haut illa in tali ſit gradu, & qualitate, ut natura nos moveat ad commiſerandum, excluſo quolibet arbitrio, ex quo paupertas in his terminis dicitur fundamentum diſpenſationis, ut laté obſervat *de Juſt. de Diſpenſ. Matrim. lib. 1. cap. 7. à num. 72.* Et probari debet, habito reſpectu ad utrumque con- (9
trahentem, qui ambo debent eſſe pauperes & miſerabiles, neque ſufficit ſi unus tantùm ex eiſdem ſit pauper, ut, teſtando de praxi Datariæ, obſervat *Corrad in Prax. diſpenſ. lib. 8. cap. 5. num 3.*

Non poteſt verò D. Nuncius hujuſmodi facultatibus uti, quandò unus ex contrahentibus non ſubeſt ejus juriſdictioni quia diſpenſatio eſt actus juriſdictionis quæ ergà non ſubditos 70
nullatenùs valet exerceri juxta *Text in leg. 1. ff. ſi quis Jus dic. non obtemp. Gloſſ. in Can. De illicita 23 quæſt. 3. & cap Ex parte de Reſcrip. Jo: Andr in cap Cum omnes num. 11.* ibique *Fagn. num. 38. de Conſtit. & Card. de Luc. ad Conc. diſc. 6. num. 10. & ſeq.* Et in terminis longè debilioribus, quod Legatus de latere, 71
nec etiam diſpenſare poſſit in Provincia ſibi ſubjecta cum illis, qui in eadem Provincia ſuum non habent domicilium, uti ſunt ſcholares, Medici, Prætores &c. ad differentiam abſolutionis, quæ datur in Sacramento Pœnitentiæ, eſt originalis theorica *Speculator. in titulo de Diſpenſat §. Conſequenter num. 5.* quam ſequuntur *Suarez de Cenſur. diſp. 41. ſub num.* 72
12. & de Relig. tom. 2. tract. de Vot. lib. 6. cap. 11. num. 11. Diam. tom 3 tract. 3. de Poteſtat. Epiſcop. reſol. 14. num. 2. & Garz. de benefic part 11. cap. 10. num. 139. ubi refert ita deciſum ab hac Sacra Congregatione, cum approbatione Gregorii XIII.

Quandò autem D. Nuncius diſpenſat ſuper impedimentis 2, vel 2. & 3. vel aliorum graduum de majori, vigore ſpecialis facultatis, in caſibus particularibus à S. Sede concedi ſolitæ cum clauſula: *Dummodò contrahentes ſint pauperes, & mi-* 73
ſerabiles, & ex ſuis labore, & induſtria tantùm vivant, videtur ad reſolutionem dubii 11. inſerenda in Literis hujuſmodi verificatio dictæ conditionis, dicendo ſcilicet: *Attento quod miſerabiles ſunt, & ex eorum labore, & induſtria tantùm vivant,* ad hoc, ut proprii Parochi ſcire poſſint, ſub 74
quo motivo inter ſuos Parochianos fuerit diſpenſatum, ut que ſi illis evidenter couſtet, Sponſos fraudem commiſiſſe in adducendis inſubſiſtentibus probationibus apud Miniſtros Nunciaturæ, poſſint, & debeant abſtinere à conjungandu dd. Sponſos, qui pauperes, & miſerabiles non ſint, & interea certiorare D. Nuncium de falſitate expoſitorum, ex quo id in nihilo lædit juriſdictionem ejuſdem Nuncii ſed tendit potiùs ad perfectam exequutionem conditionis, appoſitæ in Apoſtolicis Brevi- 75
bus,

Digitized by Google

bus, ut in terminis obſervat *Corrad. in Prax. diſpenſat. lib. 8.*
cap. 5. num. 20. Ex alia verò parte omni Jure tenentur Parochi
Superioribus manifeſtare ea, quæ noſcuntur falsò fuiſſe ex-
poſita in animarum præjudicium, quæque cauſam dare poſ-
ſunt declarationi nullitatum matrimoniorum, ut in proxi-
75 mis terminis advertit *Rot. in Tolet. Juriſd. 11. Decembris 1695.*
§. Præbuit coram Molin. ad rem obſervans, quod hoc caſu non
diceretur inferior judicare de privilegio, ſeù gratia conceſſa
à Superiore, quod permiſſum non eſt, ſed *ſolùm an allegans*
privilegium ſit, necnè capax illius, & an polleat qualitati-
77 *bus, illum privilegiatum conſtituentibus, quod poteſt peragi,*
& cognoſci ab inferiore &c.
78 Ex quibus promanat etiam negativa reſolutio dubii 22.
Pro affirmativa reſolutione dub. 23. non adducimus autho-
ritatem alicujus moderni Doctoris, ſed literale decretum
79 Sac. Concil. Trident *ſeſſ. 22. de Reform. cap 5.* in quo deter-
minatur, diſpenſationes omnes, quacumque authoritate con
cedendas, dirigendas eſſe Locorum Ordinariis, ibique latè
80 *Barboſ. num. 2. & ſeqq.* ſub cujus generalitate abſque dubio
veniunt etiam illæ, quæ à Nunciis Apoſtolicæ Sedis, quan-
cumque authoritate ſuffultis, conceduntur juxtà regulam
Text. in leg. Julianus ff. de Legat. 3.
Dub. 24. duplicem poteſt habere intelligentiam, primò
81 ſcilicèt, quod D. Nuncius deputet Commiſſarium ad cogni-
tionem omnium cauſarum in aliqua Diœceſi, & ad hoc fa-
cultates cujuslibet Nuncii, imò nec etiam Legati de latere
nullatenus ſe extendunt, quia Nunciorum Juriſdictio exci-
tatur, ſeù firmatur per appellationem à particulari decreto,
82 ſeù ſententia contraria, quæ ſi non concurrat juxtà termi-
nos hujus primi caſus nullam dicuntur habere iidem Nuncii
Juriſdictionem, & conſequenter illam alteri delegare, ſeù
committere non poſſunt, ut latè probat *Pignatel. conſult. 140.*
83 *per tot tom. 4. juxta Rom. impreſſ.* Secundò verò poteſt intelli-
gi dubium de commiſſione Cauſæ in particulari, per appel-
lationem ad ipſum devolutam, & hoc caſu admittimus, poſ-
ſe illum alteri committere, ſeu delegare, dummodò in De-
legato concurrant conditiones, & requiſita contenta in ſe-
quenti dub. 25.
Quod non ſolùm Nuncii cum poteſtate Legatorum de la-
84 tere, ſed ipſimet S.R.E. Cardinales de latere Legati non poſ-
ſint delegare cauſas, coram ipſis pendentes, niſi habentibus
Dignitatem in aliqua Eccleſia, vel Canonicatum in Cathe-
drali, determinat *Text. literalis in cap. Statutum de Reſcript.*
85 *in 6.* quem innovavit Sacrum Concil. Trident. in *ſeſſ. 25. de*
Reform. cap. 10. & notat *Nicol. in Floſcul. verb. Legatus num.*
3. Et multò minus illas delegare poſſunt illis, qui doctorali
laurea inſigniti non ſunt, aliàs deberet eis dari Conſultor,
qui eſſet I.V.D. cum cujus voto Judex deputatus pronuncia-
86 re deberet, juxtà Conſtit. 10. §. 4. *Leon. X. in Bullar. nov. tom.*
1. fol. 412. de qua *Garz. de Beneſ. part. 5. cap. 8. ſub num. 15.*
Facultas aſſiſtendi matrimoniis, illaque ſolemnizandi
temporibus prohibitis, Epiſcopis competit Jure ſpeciali Con-
cil. Trident *in ſeſſ. 24. de Reform. matrim. cap. 1. & ſeqq.* Circa
87 quod Jus, ut ſæpè diximus, & nunquàm ſatis repetimus,
non poſſunt ſe intromittere Legati de latere, quorum facul-
tates reſtrictæ ſunt ad illos dumtaxat caſus, qui oculis corpo-
reis in eorum Brevibus, & facultatibus leguntur, *Pignatell.*
88 *conſult. 140. num. 5. tom. 4.* Et in materiis matrimoniorum re-
gulariter hodiè nullatenùs ſe ingerere poſſunt; quicquid di-
cendum eſſet antè Concilium, ut ad rem obſervant *Fagnan.*
in cap. Ad noſtram num. 2. & Conjug. Servor. & Oliv. de For.
Eccleſ. part. 3. quæſt. 6. num. 15.
In qua parte decretum Sac. Concil. Trident. *in ſeſſ. 24. de*
89 *Reform. cap. 20.* non poteſt eſſe magis literale, magiſque pun-
ctuale, non ſolùm reſpectu hujus dubii, ſed omnium alio-
90 rum ſupra extenſorum, circa matrimonii materiam, ut ex
lectura & ſignanter 15. 16. 18. 19. 20. 21. 22. 26. & 27. concer-
nentium materias matrimoniales.
Demùm quoad dub. 28. & 29. Recognitio facultatis eri-
91 gendi Oratoria privata, & deſignatio Locorum, ubi erigi
debent, Ordinariorum Judicio repoſita ſunt à Sac. Concil.
Trident. *in ſeſſ. 22. de Obſerv. & evitan. in celebration. Miſſar.*
ibi: *Ad divinum tantùm cultum dedicata Oratoria, ab iiſdem*
Ordinariis deſignanda &c. Et proptereà, vel nullatenùs com-
petit D. Nuncio facultas talia Oratoria erigendi, ex ſuprà
animadverſis, dum agitur de iis, quæ Jure ſpeciali Concilii
92 competunt Epiſcopis, ex adductis à *Pignatell. conſult. 187.*
num. 14. tom. 9. Vel ſaltem ad id faciendum præcedere debe-
bit ſcientia, & recognitio Ordinariorum, ad terminos di-
ctæ conciliaris Sanctionis.
Adversùs quæ in univerſum non relevat aſſerere, quod
S. R. E. Cardinales Legati de Latere, & Apoſtolicæ Sedis
Nuncii, vel Ordinarii Ordinariorum poſſunt in ſuis Provin-
ciis omnia ea, quæ Epiſcopi poſſunt in eorum Diœceſibus,
& proindè cum illis poſſunt concurrere, eoſquè prævenire
ea ratione, quia gerunt vices Apoſtolicæ Sedis, & Summi 93
Pontificis perſonam repræſentant. *Quia* (ſunt verba *Pigna-*
tel. conſult. 187. num. 14. tom. 9.) *hæc, & ſimilia non procedunt*
in iis, quæ Sac. Canon. & Sac. Concil. Trident. & Conſtit. Apoſt.
expreſsè proprio Ordinario reſervata ſunt.

Die 26. Februarii 1707. propoſitis in Sac. Congreg. Concil.
dictis dubiis 13. de quibus *ſupra à num. 16. uſque ad num.*
58. eadem Sac. Congreg. Concil. reſpondit, ut infra *Ad 1. 2. 3.* 94
5. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. Neg. Ad 4. Proviſum in 1. 2. & 3. Ad 6.
Ad Congreg. S. Offic. Sequentia verò alia 16. dubia, de quibus
ſupra à *num. 59.* uſque ad *num. 92.* non fuerunt in eadem Sac. 95
Congreg. Concil. propoſita.

Dub. 14. An Nuncius eximere poſſit Commiſſarios à Juriſd.
Ordin. etiam quoad correctionem morum, & obligationem Be-
nefactorum, quæ poſſident, alteratis illis clauſulis. Noſtræ Ju- 96
riſdictioni totaliter ſubjectum, & ab omni cujuslibet Ordi-
narii poteſtate, ſeù Juriſdictione penitùs exemptum decerni-
mus? *15. An idem D. Nuncius, ejuſque Commiſſarii diſpenſare*
valeant ſuper publicationibus matrimoniorum. 16. An etiam
ſuper probationibus Status liberi adverſus Decreta generalia
SS. Inquiſitionis: Sive etiam ipſi valeant dictas probationes re-
cipere independenter ab Ordinario? 17. An concedere valeant Be-
neplacita ſuper alienationibus bonorum Eccleſiaſticorum, etiam
ultra limites Can. Terrulas, &c. *18. An vigore Brevis faculta-*
tivi, ſibi conceſſi, diſpenſare valeat ſuper impedimentis 4. aut
3. & 4. ſimplicium, vel mixtorum graduum conſanguinitatis,
vel affinitatis, etiam cum perſonis non pauperibus; Et quate-
nùs negativè. 19. An paupertas, ad hunc effectum probanda, de-
beat eſſe abſoluta, vel, & quomodo ſufficiat comparativa? 20. An
hujuſmodi facultates exerceri poſſint à Nuncio, quando unus
tantùm ex Contrahentibus ſubeſt ejuſdem juriſdictioni, alius
verò non ſubeſt? 21. An quando D. Nuncius diſpenſat ſuper im-
pedimentis 2. & 3. vel aliorum graduum de majori, vigore ſpe-
tialium facultatum, eidem in caſibus particularibus, per orga-
num Secretariæ Status, attributarum, cum clauſula. Dummo-
do contrahentes ſint pauperes, & miſerabiles, & ex ſuis labore,
& induſtria tantùm vivant, *teneatur eandem clauſulam inſere-*
re Literis diſpenſationum, per eundem expediendarum, & qua-
tenùs affirmativè? 22. An Parochi tutò aſſiſtere valeant matri-
moniis inter diſpenſatos à D. Nuncio, vigore hujuſmodi ſpecia-
lium facultatum, & cum conditione. dummodò ſint pauperes,
& miſerabiles &c. *quando ipſis conſtat, præfatos Contrahentes*
non eſſe tales? 23. An hujuſmodi diſpenſationes, quæ concedun-
tur à Nuncio, tàm vigore prædictarum ſpecialium facultatum,
quàm vigore Brevis facultativi, committi debeant Ordinario
Loci, vel quibus? 24. An delegare poſſit Commiſſariis in parti-
bus cognitionem cauſarum, ad eum devolutarum per appellatio-
nem, interpoſitam adverſus judicata Cur. Epiſc. Comen. & qua-
tenus affirmativè? 25. An tales Delegati debeant eſſe conſtituti
in Dignitate Eccleſiaſtica, vel ſaltem inſigniti gradu doctoratus
in publica Univerſitate? 26. An idem D. Nuncius, ejuſque Com-
miſſarii concedere poſſint Sacerdotibus non Parochis faculta-
tem aſſiſtendi matrimoniis? 27. An concedere poſſit facultatem
ſolemnizandi matrimonia temporibus prohibitis? 28. An con-
cedere poſſit facultatem erigendi Oratoria, ſeu Cappellas, eaſ-
que benedicere faciendi à ſuis Commiſſariis abſque licentia Or-
dinarii Loci; & quatenùs affirmativè? 29. An talis facultas,
ſeu conceſſio debeat ſaltem recognoſci ab Ordin.

DISCEPTATIO XXXII.

Romana.

PRO

Monachis S. Agathæ ad Montes.

ARGUMEUNTM.

Miſſa conventualis, an, & in quibus Eccleſiis applicanda
ſit pro Benefactoribus.

Occaſione Viſitationis Apoſtolicæ anno 1700. in Eccle-
ſia S. Agathæ ad Montes, de mandato R.P.D. Carrac-
cioli Viſitatoris, & hodie meritiſſimi A.C. Auditoris injun-
ctum fuit illius Religioſis, ut recurrerent ad S. Cong. Concil.
pro reſolutione dubii: *An applicatio miſſæ conventualis in ea-*
dem Eccleſia eſſet libera, circa quod pro veritate ab eiſdem
Religioſis requiſitus, credidi eſſe liberum, ea ratione, quia

nulla adeſt in eadem Eccleſia obligatio ex piis Teſtatorum
diſpoſitionibus, & proindè illa præſumitur libera, ut in ter-
minis miſſarum conventualium in Eccleſiis Regularium ob-
ſervant *Peyrin. in Compend. privileg. Regular. tom. 3. cap. 1.
num. 20.* ubi, quòd in eadem fuit ſententia doctiſſimus *Patr.
Hieronym Triſarch. Franc de Nigr. in addit. ad Ruttz. part.
1. præſupp. 1. quæſt. 15. Leo de offic. Cappell. quæſt. 8. ſect. 18.
num. 188.* ubi, quod tunc ſolùm non eſt libera applicatio,
2 quando celebratur ex Fundatoris juſſione, ſecus ſi ex Ru-
bricis Miſſalis, vel Regulis Religionum *Cordub in Com-
pend. Privileg. Mendic. verb. Montalis num. 3. Poſſevin. de
Offic. Curat. cap. 2. num. 25. Card de Lug de Euchar. diſp. 21.
ſect. 1. ſub num. 19 Avverſ. de Euchar. ſect. 11. quæſt. 17. verſ.
juxta hæc Garz. in Summ. tract. 3. diſſicult. 3. dub. ultim. num.
5. Rodriquez quæſt. Regul. quæſt 43 art. 8. tom. 1. Quart. ad
Rubric. Miſſal. part. 1. tit. 5. dub. 3. verſ. Secunda, Dian. Oper.
3 Moral. tom. 2. tract. 1. de Celebr. Miſſ. reſol. 55. num. 1 Paſqua-
lig.* in his materiis communis Magiſter *de Sacrif. nov. leg.
quæſt 899. & 900. per tot.*

Nec obligatio hujuſmodi deſumi valet ex Conſtitutionibus
noſtræ Congregationis; In iſtis enim ſolùm præſcribitur onus
4 celebrandi miſſam conventualem, nulla de applicatione
ejuſdem facta mentione, ibi: *Curent Prælati, ut ſingulis
diebus dicatur miſſa conventualis:* Ex obligatione autem ce-
lebrandi nullatenus infertur obligatio applicandi miſſam,
ut generaliter obſervant adducti per *Leon. de Offic. Cappell.
quæſt. 7. per tot.* & in noſtris terminis: *Quart. ad Rubr.
Miſſal. part. 1. tit 5. dub. 3. verſ. 2.* ibi: *Colligitur ſecundò in
5 Eccleſiis Regularium poſſe applicari à Superioribus miſſas
conventuales, ſive Defunctorum, ſive aliàs pro eorum arbi-
trio, etiam illis, qui dederunt ſtipendium, quia non cantan-
tur miſſæ ex obligatione juſtitiæ, aut beneficii, ſed ex vi Re-
gulæ cujuſque Religionis, & ad ſatisfaciendum Rubricis Miſ-
ſalis, quæ non præcipiunt applicationem fructus ſpecialis,
& Paſqualig de Sacrif nov. leg quæſt. 899. num. 4.* ibi: *Quod
autem ſpectat ad Regulares recurrendum eſt ad Conſtitutio-
nes, ac Fundationes, & videndum, an in ipſis inſurgat ali-
qua obligatio circa applicationem miſſæ conventualis, quod ſi
nulla ex his colligatur obligatio, remanebit libera applicatio,
quia ex eo, quod juxta ſuas Conſtitutiones teneantur illam
celebrare, non ſit, quod teneantur applicare, cùm non ſit ex-
preſſum pro quo applicanda ſit, & proindè remanebit liberum
6 accipere ſtipendium pro ipſa;* Quæ punctuales authorita-
tes, præſens dubium in terminis decidentes, reputantur ca-
ſus legis, juxta animadverſa *in Tom. 1. part. 2. diſcept. 14.
num. 77.*

Authoritates autem, quæ poſſent in contrarium adduci,
vel loquuntur in terminis obligationis, reſultantis ex præ-
7 cepto Teſtatorum, vel reſpectu Eccleſiarum Cathedralium,
& Collegiatarum, in quibus, ex animadverſis per *Pigna-
tell. conſult. 382. per tot. tom. 1.* viget diverſa ratio; Iidem
enim Canonici percipiunt fructus ſuorum Canonicatuum
ſub onere inſerviendi Eccleſiæ in celebratione divinorum
Officiorum, quæ celebratio non importat ſolùm Horas ca-
nonicas, ſed etiam miſſam conventualem, tanquam præci-
puam partem, & proindè nil mirum ſi ad applicationem
ejuſdem miſſæ conventualis tenentur pro illis, ex quorum
diſpoſitionibus diſtributiones, & emolumenta percipiunt,
ex adductis in meis *Inſtit. Crimin. lib. 1. tit. 10. §. 2. num. 138.
8 & ſeqq.* ubi plures referuntur reſolutiones Sac. Congreg. Con-
cil. hæc ſcripta autem ita etiam reſcripſit in aliis reſolutioni-
bus, quas refert *Monacell. in Formul. tom 1. tit. 2. formular. 4.
num. 27. Et in Append. fol. 356. num. 22.* Necnon *in Cameri-
na. 9 Junii 1714. & in Squillacen. 17. Martii ejuſdem anno
1714. ad 4 dub.*

Quæ omnia nullatenùs verificantur in noſtris Religioſis,
& propterea ab obligatione Canonicorum ſæcularium non
9 infertur ad eandem obligationem reſpectu Regularium, vul-
gata *leg Papinianus ff. de Minor.* de qua omiſſis generalibus,
in terminis caſus noſtri *Quart. ad Rubric. Miſſal. part. 1. tit. 5.
dub. 3. verſ Probatur.*

10 Die 19. Aprilis 1704. propoſito in Sac. Congreg. Concil. du-
bio: *An applicatio miſſæ Conventualis in Eccleſia S Agathæ
de Urbe ſit libera.* Reſponſum fuit *Affirmativè.* Vide *Tom.
3. part. 2. Diſcept. 23 à num 69.*

DISCEPTATIO XXXIII.

Narnien.

PRO

Curia Epiſcopali Narniæ.

CUM

Debitoribus Locorum piorum:

ARGUMENTUM.

Conſuetudo Curiarum Eccleſiaſticarum judicandi in Cauſis civilibus ſpectantes ad Loca pia, quando probata dicatur, & qualis eſſe debeat: Debitores laici Locorum piorum pro quibus debitis conveniri valeant coram Iudicibus Eccleſiaſticis.

INter alia Loca pia, canonicè erecta in Collegiata Eccle-
ſia Terræ Otriculi, Narnien. Diœceſis, reperitur Socie-
tas SS. Sacramenti, omnibus quibus quidem aliis ditior, ſed
minùs aliis de neceſſariis proviſa, ut recognovit Epiſcopus
in actu S. Viſitationis, idquè ob incuriam aliquorum Admi-
niſtratorum, redditus dictæ Societatis exigere negligentium,
itaut in feſtivitate SS. Corporis Chriſti anni 1712. non po- 1
tuiſſet conſueta generalis Proceſſio peragi, niſi Canonici,
ejuſdem Collegiatæ, æquali pietate, ac generoſitate, ceram
de proprio ſubminiſtraſſent.

Hoc fuit in cauſa, ut idem Epiſcopus eo, quo pollet, ze-
lo, ac vigilantia, poſt diverſas diligentias, inutiliter ſpatio
duorum annorum practicatas, attributa etiam Vicario Fo- 2
raneo facultate procedendi pro quacumque ſumma, ad faci-
litandam exactionem dd. reddituum, tandem deputaverit
quendam Exactorem magis accuratum, humaniſque reſpe-
ctibus minus obnoxium, qui demandati muneris partes fi-
deliter adimpiendo, juxta pervetuſtam, ac univerſalem in
Civitate, & Diœceſi Narnien. laudabilem conſuetudinem,
& Synodalis Conſtitutionis diſpoſitionem, de qua infrà,
debitores dict. Societatis in Curia Eccleſiaſtica convenit,
ac pulſavit.

Nonnulli ex iſtis ad procraſtinandam ſolutionem, forum
Eccleſiaſticum declinare tentarunt, mediante citatione Ca- 3
merali coram Signat. Juſtitiæ Auditore, in Partibus exe-
quuta: *Ad videndum ſuperſederi &c. & prævia avocatione
Cauſarum à Curia Epiſcopali Narnien. viden. declarari, cau-
ſas ſpectare ad D. Gubernatorem Otriculi &c.*

Ob reverentiam, ejuſdem Signaturæ Tribunali debitam,
Epiſcopus in dicta cauſa quoad omnes ſuperſederi mandavit,
uſquequò articulus iſte, à ſæculo, & ultra in noſtra Diœceſi
non controverſus, decideretur ab hac Sac. Congr. ad quam 4
duplici decreto per Auditorem Sanctiſs. remiſſus fuit.

Juxta Sac. Congreg. commendabilem ſtylum opere pre-
tium exiſtimatum fuit, ut deſuper informaret Epiſcopus,
prout fecit, mediante Relatione, fideliter communicata
Recurrentibus cùm documentis originalibus, pro parte Pro- 5
motoris Fiſcalis, ad illam comprobandam exhibitis; Cum
qua, ob Menſæ paupertatem loco legalis Scripturæ, diſtri-
buta, propoſita Cauſa die 2. Maii 1713. mirum non eſt, ſi
nondum benè ſatisfacta de probationibus dict. conſuetudinis,
ſimpliciter reſponderit, *De illa non conſtare*, Hodiè verò una
cum aliis dubiis, de quibus infra, quæritur primò: *An ſit
ſtandum, vel recedendum à deciſis.*

Pro receſſu autem, ſeu pro reſcripto: *Prævio receſſu à de-
ciſis, ſervandam eſſe conſuetudinem*, dignentur EE. PP. ponde-
rare, quòd in Regeſtris omnium Sacrarum Congregationum 6
non reperitur magis frequens, magiſque aſitatum reſcriptum
quàm pro obſervatione ſoliti, teſte *Card. de Lug. in Relat. Cur.
for. diſc. 17. num. 12.* Et optima ratione, quia novitates odio-
ſæ nimiùm ſunt, nihilque magis animos perturbat, quam
aliquod innovare, & à conſuetudine alienum facere, ut latè
probavimus *in tom. 1. part 1. diſc. 10. num. 12. & 13.*

Et revera perverteretur ſtatus Juriſdictionis Eccleſiaſticæ,
nedum in noſtra Diœceſi, ſed etiam in tot aliis, ſub Ditione 7
temporali Apoſtolicæ Sedis exiſtentibus, imò & in aliis ex-
tra Eccleſiaſticam Ditionem, ſi in hac materia in dubium re-
vocetur conſuetudo, qua Loca pia ſuos laicos debitores ad
forum Eccleſiaſticum traxerunt, ut videre eſt in decem, &
novem Synodis, indicatis in Scripturis, exhibitis in Secre-
taria, nempè *Albanen. Arimin. Aſſiſien. Balneoregien. Bene-
ventana, Civitatis Caſtellanæ, Æſina, Faventina, Farfen.
Imolen. Montis Faliſci, Nepeſina, Oſtien. & Veliterna, Peruſina*

Spole-

Digitized by Google

Spoletana, Tuſculana, Tropien.Tyburtina, & Viterbien. Ita-
8 ut contraria prætenſio, nedùm tendat ad faciendam ſtragem
dd. Synodorum, ſed ad annihilandum, & ad nihilum redi-
gendam Eccleſiaſticam Juriſdictionem in ipſomet ſuo cen-
tro, & Eccleſiaſtico Statu, quod non videtur permitten-
dum, ut in ſimilibus terminis evitationis ſtragis Inſtrumen-
torum, & teſtamentorum, firmavit *Rot. deciſ.* 184. *à num.*
45.*& deciſ.* 395. *num.* 16. *part.* 17. *recent.*

Eandemque conſuetudinem in longè fortioribus terminis
Cauſarum, vertentium inter perſonas merè laicas approba-
9 vit, & ſervari mandavit hæc Sac. Congreg. *in Spoletan.* 15.
*Septemb.*1637. ut videre eſt *in lib* 2 *Decret Paulat.pag* 43. ibi:
Servandam eſſe conſuetudinem ad favorem Epiſcopi circa co-
10 *gnitionem cauſarum, etiam merè laicalium* quam reſolutionem
ſequuntur *Pignatel conſult.*41. *in fine tom* 2. *juxt.Rom impreſſ.*
& Raynald Obſervat.crimin tom. 1. *ad cap.* 1. *ſupplet.* 5. *num* 64.

Imò anno 1663. regente Eccleſiam Spoletanam. Card Fac-
chinetto, cùm controverſia fuiſſet hæc Juriſdictio Epiſcopi
11 à nonnullis Judicibus laicis, & ſignanter à Gubernatore
ejuſdem Civitatis, ut idem Epiſcopus ulterioribus litigiis
aditum præcluderet, citatis citandis Judicium inſtruxit co-
ram Areoſto, tunc A.C. Locumtenente, qui per ſenten-
tiam, latam die 17. Septembris 1663. pronunciavit, ac de-
finivit, ad Curiam Epiſcopalem, ſive per ſe, ſive per Vica-
rios Generales, ac Foraneos, omnium Locorum Diœceſis,
ſpectare, & pertinere cumulativè cognitionem cauſarum lai-
calium, & quæ à perſonis merè laicis introducebantur, ita-
ut inter utrumque Tribunal laicum, & Eccleſiaſticum de-
tur locus præventioni, ut juſtificatum fuit in Summario
Eandemque ſententiam ſervari mandavit Auditor SS. die
27. Decembris 1712.

Et in terminis fortioribus conſuetudinis trahendi Laicos
ad forum Eccleſiaſticum in Cauſis merè civilibus, & profa-
12 nis, in quibus Clerici ſunt Actores, privativè etiam quoad
Judices laicos, habemus reſolutionem Sac.Congreg.Epiſcop.
in una Aretina 31. *Januarii* 1617. contra March. Montis S.
Sabini, quam ſequuntur *Sperel.deciſ.*98 *num.*40. *& Panimol.*
13 *deciſ.* 12 *annot.* 2. *num* 43. & generaliter probat *Dian. Oper.*
moral. tom. 9. *tract.*2. *de Immunit. Eccleſ. reſol.* 184. *per tot. &*
Bellet. Diſquiſ. Cleric. part. 1. *tit. de Favor. Cleric. reali* §. 5.
à num. 4.

Pro cujus opinionis ſubſiſtentia, & firmitate nimis urgere
videntur duæ reflexiones; Prima, quia Eccleſiaſtica juriſdictio,
uti Religioni favorabilis, de facili prorogatur, & ampliatur,
quam, antiquioribus cumulatis, adducunt *Suarez in Defenſ.*
*Fid.Cathol. lib.*4. *tit de Immun.Eccleſ. cap.*14 *num.*16. *& Pa-*
14 *nimol.dict.deciſ* 13. *annot.* 2. *num* 44. Secunda verò, quia an-
tiquis temporibus Cauſæ omnes, tam Laicorum, quàm
Clericorum ad Judicium Eccleſiaſticum deferebantur, juxta
Textum in Canon.Relatum 11. *quæſt.* 1. *Canon Si quis Presby-*
ter. 2 *quæſt.* 5. *& cap. Per venerabilem Qui fil. ſint legitim.* Ita-
15 ut penes Eccleſiam, ſi non actu, ſaltem habitu reſideat Ju-
riſdictio, etiam in temporalibus; Unde Laicus redeundo
ad ſuum primævum forum, non cenſetur ejus conditio facta
deterior, eo quia omnia de facili redeunt ad ſuum primum
principium, quam adducunt communitèr *Repetentes in cap.*
Novit. de Judic. & obſervant *Soccin. Sen. in cap. Licèt à num.*
2. *de For compet. & Sperell. deciſ.*98. *à num.*34.

Eandemque opinionem, tanquam certam, & indubita-
tam, dicta conſuetudine concurrente, canonizavit, & ſe-
quuta fuit hæc Sac.Congreg. in *Caſtren.*8. *Martii* 1667. teſte
16 *Pignatel.conſ.*448 *per tot tom.* 1. demandando Epiſcopo, ut ad
terminos conſuetudinis Juriſdictionem Eccleſiaſticam tuere-
tur, & injungendo tunc temporis Nuncio Neapolitano, ut
eidem aſſiſteret; Necnon præſuppoſuit Sac Congreg.Concil.
in Ferentina 12. *Januarii* 1704. injungendo Epiſcopo, ut Ju-
ris remediis cogeret Officiales Confraternitatum Terræ Pio.
xendi ad conveniendus debitores Locorum piorum in Curia
Epiſcopali, ut *in lib.* 54. *Decret. fol.* 29 Itaut die 15. Martii
1704. cùm pro parte dictarum Confraternitatum prætenſum
fuerit, eſſe in eorum arbitrio, & electione, coram quocum-
que Judice ſibi beneviſo convenire eoſdem Debitores, & di-
17 ſputatum fuerit ſequens dubium: *An, prævio receſſu à deciſis*
ſub die 12. *Januarii. Officiales Confraternitatum. de quibus*
agitur, agendo contra Debitores earundem, poſſint illas con-
venire, tam in foro Eccleſiaſtico, quàm laicali, eadem Sac.
Congreg. noluit recedere à deciſis, ſed ſolùm ex aliis moti-
vis, ex ipſamet originali Poſitione deſumptis, reſcripſit, ut
recurreretur in caſibus particularibus, ut videre eſt *in lib.* 54.
Decret fol. 138.

Ex quibus evidens remanet, dict. Sac. Congreg. in eo fuiſ-
ſe ſenſu, ut debitores laici Locorum piorum, accedente con-
ſuetudine favore Eccleſiæ convenire poſſent in Foro Eccle- 18
ſiaſtico, quod ultrò admittebatur per illius Cauſæ Patronum
pro Officialibus ejuſdem Confraternitatis ſcribentem, ut ex
Informatione §. *Sed quatenus*, ibi: *Sed quatenus poſſet proba-*
ri (dicta ſcilicèt conſuetudo) *adhuc non relevat, quia cùm eſ-*
ſet in facultate Adminiſtratorum Societatam convenire Debito-
res in Foro Eccleſiaſtico, vel laicali &c.

Et propterea pro dictæ conſuetudinis continuatione, &
obſervantia videtur etiam in caſu noſtro reſcribendum, præ-
cipuè quia agitur de conſuetudine favore Eccleſiaſticæ Im-
munitatis, quæ tenaciſſimè ſervanda eſt, ut probant *Pani-*
mol. deciſ. 12. *adnot.* 2. *Sperell. deciſ.*98. *num.*4. *Ricc. deciſ.* 217.
num. 5. *part.* 2. Et referendo punctualem reſolutionem hujus
S.Cong *in dict. Caſtren.*8. *Martii* 1667. notat *Pignatel. conſult.* 19
448. *per tot tom* 1 *juxt.Rom.impreſſ.* Et ſequendo aliam æquè
punctualem reſolutionem hujus Sac.Congreg. obſervat *Ricc.*
*in Synopſ. Decr. verb. Conſuetudo num.*1. Itaut etiamſi aliquod
in hac parte remaneret dubium, opinio favorabilis Eccleſiæ
in utroque foro ſemper ſumenda, & ſequenda eſſet, ex ani-
madverſis per *Tiraquel. de Privil piæ cauſ. privil.* 48 *per tot.* 20
*Sperel. deciſ.*185. *num.*51. *Antonel de Jurib. Cleric.* 1. *part.* 1.
cap. 2. *ſub num* 29 *Verſic. Et hæc quidem opinio, & Oliv. de*
For.Eccleſ part. 1. *quæſt* 12. *num* 39.

Abſque ulla prorſus difficultate, ex quo eadem conſuetu-
do conformis eſt Juri communi, & particulari Conſtitutio-
ni Synodali noſtræ Diœceſis, in quibus circumſtantiis eò 21
magis ſequenda eſt, & uti lex ſervanda, ex adductis per
*Rot deciſ.*1167 *num.*2. *&* 5. *coram Emer. jun.*

Eſt conformis eadem conſuetudo Juris communis diſpoſi-
tioni; Quia cùm ſermo ſit de conſuetudine, reſpiciente bo-
na Eccleſiarum, & Locorum piorum, *apud Doctores pro in-*
dubitato habetur (ſunt verba *Ciarlin. controv.* 171. *num.* 8.) 22
quod ſi Clericus conveniat Laicum coram Judice Eccleſiaſtico
ratione bonorum Eccleſiæ, vel Clerici rectè judicium propona-
tur; Et concordant communiter *Repetentes in cap. Si Clericus*
Laicum de For.compet. & ſignanter *Joan. de Imol num.* 1. *Bel-*
*lam.num.*2. *poſt med.Barboſ. n.*2. *Zabarel.* pariter num 2. *Abb.*
*num.*1.5. *&* 7. *Felin.num* 4. *Socc.num.*5. *Gonzal num.*3 *in fine,*
Barboſ.num 5. *Fermoſin in princip. num.*3 *& quæſt* 2. *num.*3.
*Fagn num.*25. *& ſeq.* necnon *Spad conſ.*159. *num.* . *&* 4. *lib.* 1.
*Guttier. Canon.quæſt lib.*1. *cap* 34 *num* 12. *Graſſ de Effect ib.*
*Cleric. effect.*1. *num.*521. *Bellet. Diſquiſ Cleric. part.* 1. *tit. de*
Favor.Cleric.reali §. 1. *num* 2 *& ſeq.Dian par.* 1. *tract.* 2. *tit.de*
Immun reſol 7. *&* 8 *per tot & part* 4 *tract.* 1. *tit de imm.Eccleſ.*
*reſol.*24. *per tot.Sperel.deciſ* 98. *à num.* 1 *Antonel de Regim.Ec-*
*cleſ lib.*5. *cap.*3 *num.* 2 *&* 3 *Gratian. diſcept.* 238. *num* 27. *de*
*Marin. reſol.*207. *à n.*1. *de Franch.deciſ.* 734 *per tot.* ibique *Ca-*
*rol. Antan.de Luc in addit à num.*3 *Pacion de Locat.cap.*14. §.
7 *num.*93. ubi, quòd hoc eſt indubitatum *Mar.Anton. variar.*
*reſol.lib.*1. *reſol* 48 *à num.*1. *Mart de Juriſdict. part.*2. *cap.*30.
num. 5. *Rot.deciſ.*42. *à num.*1. *part* 6 *recent.* Itaut concludere in
hac parte poſſimus verbis illis *Ciarlin.* ubi ſuprà, *hæc eſt com-* 23
munis, & recepta Doctorum ſententia, Et quod magis eſt ca-
nonizata, & admiſſa ab ipſomet *Textu* in finalibus verbis *dict.*
cap. Si Clericus Laicum de For compet. ibi: *Licèt in pleriſque*
partibus aliter de conſuetudine habeatur: Prout de ſimili con-
ſuetudine, vigente Pariſiis habemus clarum *Textum in cap.* 24
Cùm contingat eodem tit.de For compet. ubi *Gonzal. num.* 2. &
notant *Pagnan.in dict.cap Si Clericus Laicum num.* 5. *de For.*
*compet. Anguian.de Legib lib.*2. *cap.*17. *num* 104. *& Pignatel.*
conſult 448 *ſub num.* . *tom.*2. *juxta Rom.impreſſ.*

Eſt etiam eadem conſuetudo conformis diſpoſitioni Syno-
nodali Epiſcopi Caſtelli anni 1665 ubi literaliter determina-
tur, *Cauſæ omnes de rebus. Juribus, & quibuſcumque red-*
ditibus Eccleſiarum, Monaſteriorum, aliorumque Locorum 25
piorum, non alibi. quàm in Foro Eccleſiaſtico agitentur, &
cognoſcantur; Quæ pro lege ſervanda eſt in noſtra Diœce-
ſi, ex adductis *in Tom.*1. *part.* 2 *diſcept.* 28. *num* 96.

Imò habemus in hac parte Oraculum hujus Sac. Congreg.
quæ uſque de anno 1664. injunxit eidem Caſtello, tunc tem-
poris Epiſcopo Narnien ut aſſiſteret Monaſteriis Monialium 26
ejuſdem Civitatis, ad hoc, ut promptè exequutioni deman-
darentur mandata, contra illorum debitores expedita, non
attentis Inhibitionibus, à laicis Judicibus obtentis, ad pro-
trahendam illorum exequutionem, quod fuit exhibitum in
Summario.

Quod autem de hujuſmodi conſuetudine conveniendi De-
bitores laicos Locorum piorum in Curia Eccleſiaſtica,
concludenter conſtet, videtur indubitatum, dum exhibui-
mus atteſtationes omnium Curialium, omniumque No- 27
tariorum, & Officialium Curiæ Narnien. aſſerentium, il-
lam eſſe notoriam, & ulteriùs exhibuimus etiam longum
catalo-

catalogum Cauſarum, diſcuſſarum à centum, & ultrà an-
nis per acta unius ſolùm Notarii, ex tribus, ſeu quatuor, qui
Curiæ Epiſcopali cotemporaneè inſervierunt, & actu inſer-
viunt, & ſub uno tantùm anno ſingulorum Epiſcuporum,
ne daretur proceſſus in infinitum; Et denique exhibuimus
28 alium cathalogum Cauſarum, in ſpecie actitatarum coram
Vicariis Foraneis Terræ Otriculi à 50. & ultrà annis; Ul-
tra nonnulla alia documenta, poſtmodùm in Secretaria ex-
hibita, videlicet fidem authenticam quorundam actorum
Cauſarum (cæteris omiſſis) factorum ad inſtantiam dicto-
rum Locorum piorum contra ſuos Debitores laicos tempore
Epiſcopi Bucciarelli de anno 1635. Partibus contradicenti-
bus, ubi in fine dicitur, quod in Libro, ſeu Manuali dicti
anni reperiantur quamplurima alia acta, facta, & actitata
inter merè laicos, Partibus hinc inde contradicentibus; Nec-
non aliam fidem cum inſertione Decreti Signaturæ, de quo
29 infra, de anno 1707. tempore Epiſcopi Picarelli, ubi pari-
tèr legitur in fine, quamplurima alia acta facta fuiſſe inter
merè laicas Perſonas, Partibus hinc indè præſentibus, &
contradicentibus; Et de anno 1710. quæ acta facta fuerunt pro
fructibus Cenſuum contra Franciſcum Fabri, qui cœpit ter-
minum ſtatutarium.

Cùmquè omnia hæc publicè, & palam geſta fuerint, vi-
dentibus, ſcientibus, & patientibus ipſis Magiſtratibus lai-
30 calibus, exindè fit, ut hujuſmodi actus multiplicati, & tam
longo temporis decurſu practicati, dici non poſſint faculta-
tivi, exanimadverſis per *Pignatell. dict. conſult. 41. num. 10.
tom. 1. Raynald Obſerv. crimin. tom. 1. ad cap. 2. ſupplet. 5. num.
64 fol mihi 135.* & ea firmatis per *Rot. deciſ. 93. num. 7. & ſeq.
coram Merlin. & deciſ. 528. num. 29. coram Bich. & deciſ. 297.
num. 3. part. 2. & deciſ. 139. num. 23. part. 17. recent. & in Olo-
mucen. Juriſdict. 19. Januarii 1693. §. Quoad ult. coram Mut.*

Quamvis autem exadverſo exhibitæ fuerint aliquæ notulæ
actorum, factorum in Curia laicali, ad inſtantiam perſona-
31 rum Eccleſiaſticarum, & Locorum piorum contra debito-
res laicos; Nihilominùs ex eis nil aliud inferri poteſt, quàm
optio, quæ potuit militare favore Locorum piorum, ſeu
Eccleſiaſticorum conveniendi dd. debitores, qui juxta ſen-
ſum, & verba *Fagnan in dict. cap. Si Clericus Laicum num.
30 & ſeqq. de For. comp* dici poſſunt malè actores Eccleſiarum
ex injuſta detentione rerum, & ob damnum, quod ab eis
Eccleſia patitur, vel in uno, vel in alio Tribunali, ſibi magis
32 beneviſo pro temporis opportunitate, ut notat *Abb. in cap.
Si Clericus laicum num. 1. ibi: Eſt in optione Actoris, coram
quo Judice velit illos convenire &c.* Non autem, quòd ex hu-
juſmodi actibus adimi, ſeù tolli, & abrogari potuerit con-
ſuetudo, favore Eccleſiæ inducta, cum aliis apud *Papien. in
Pran. verb. Declinatoria Juriſdict fol. mihi 74. num. 9. Tho-
mat. deciſ. 216. num 14 D. Gaſpar. Inſtit. canon. quæſt. 3. tit. 2. de
For. compet num. 150. & ſeqq.*

Reſiſtente præſertim Conſtitutione Synodali Epiſcopi
Caſtelli, ex ſupra animadverſis, habente vim legis munici
palis in noſtra Diœceſi, quæ non determinavit aliquid inu-
33 ſitatum, vel inauditum in aliis Diœceſibus circa cognitio-
nem cauſarum Locorum piorum, ſeu circa conſuetudinem
conveniendi laicos debitores eorundem in foro Eccleſiaſtico;
Ex quo jam probavimus, ſupra *num. 7.* id determinatum fuiſ
ſe in multis aliis Synodis diverſarum Diœceſum, tam in Statu
Eccleſiaſtico, quàm extra illum, ut notat *Mar Anton reſol.
48. num 24.* ubi refert etiam decretum Ducis Mediolani,
quod legitur in Synodo Papien. Epiſcopi Guidonis, ibi: *Idem
Judex Eccleſiaſticus poſſit cognoſcere contra emphyteutas, li-
vellarios, & fictabiles laicos Eccleſiaſticorum, quoad id, ad
quod tenerentur Eccleſ. dd. contractibus.*

Quæ omnia reſpicientia vim, efficaciam, & obſervan-
tiam dictæ Synodalis Conſtitutionis Epiſcopi Caſtelli anni
1665. à toto Clero Civitatis, & Diœceſis Narnien. tunc tem-
34 poris acceptatæ, & obſervatæ, atque ab omnibus ſucceſſo-
ribus Epiſcopis Avio, Barloccio, & Picarello confirmatæ,
dicta ſint incidenter, & ad ſolum finem oſtendendi, adeſſe
in hac parte particularem Legem in noſtra Diœceſi, abſque
tamen aliquo, vel minimo præjudicio circa illius reviſio-
nem, correctionem, reformationem, & approbationem,
ſuis loco, & tempore facien. à Sac Congreg Concil. ad quam
privativè quoad omnia alia Tribunalia ſpectat Diœceſanas,
& Provinciales Synodos revidere, corrigere, reformare, &
abrogare, juxta *Conſtit. 74. Sixti V. Congreg. 8. §. Eorum qui-
dem in Bullar. nov tom. 2.*

Nec dicatur, quòd ad effectum, de quo agimus, conſue-
tudo debeat eſſe immemorabilis, quæ excluditur ex aliqui-
35 bus actibus, exadverſo exhibitis, vel probanda ſit cum ſoli-
tis requiſitis.

Reſpondemus enim, quòd cùm ſimus in terminis conſue-
tudinis ſecundum Jus, tam commune, quàm particulare
noſtræ Diœceſis, ex ſupra animadverſa, & notat *Spad.
conſ. 159 num. 6.* ibi: *Quando enim agitur de rebus Eccleſiæ,
vel propriis ipſius Clerici, laicus de Jure poteſt conveniri in* 36
Foro Eccleſiaſtico, abſque aliqua particulari conſuetudine, ut
eſt *Text in cap. Cùm ſit generale &c.* Ad dictum effectum, non
ſolùm non requiritur probatio qualitatis immemorabilis, ſed
ſatis eſt ſimplex, & ordinaria conſuetudo, eo quia non ad-
ducimus talem conſuetudinem, minuſquè in illa inſiſtimus
ad præſcribendum aliquid contra jus clarum, & literale, ſed
ſolùm ad declarandum, ſeù interpretandum id, quod in ju-
re ſtatutum eſt, *Itaut in his terminis non ſit neceſſaria obſer-
vantia uniformis, ſed id venit attendendum, quod magis fuit
obſervatum,* juxta præciſa verba *Rot. deciſ. 265. in fin coram
Dunoz. jun.* & concordant adducti à *Card. de Luc. de Emphyt.
diſc. 28 num. 13. & 14.* Nec requiratur probatio conſuetudinis
cum requiſitis, per ea, quæ notat *Card Sacrip in Defenſ. Jur.
Eccleſiaſt. cap. 7 num. 18.* ibi: *Quod ſi hujus interpretativæ ob-* 37
*ſervantiæ ea eſt natura, illadquè beneficium, quod nec indigeat
rigoribus præſcriptionis, nec requiſitis conſuetudinis &c* & fir-
mata per *Rot. deciſ 824. num. 7. coram Cerr. & deciſ. 448. num.
3. in fin. part. 1. & deciſ. 351 num. 7. part 6 & deciſ. 316. num. 14.
& 15. part. 9. recent & deciſ. 23. num. 13 apud Proſper. de Territ.
ſepar.* ibi: *Obſervantia interpretativa non exigit omnimodam* 38
*illorum uniformitatem, ſed ſufficit probare, ſæpè ſæpiùs fuiſ-
ſe ita obſervatum, citra quod neceſſarius ſit interruptus tem-
poris lapſus, ad præſcribendum requiſitus.*

Ultra quod tunc ſolùm in noſtris terminis probari debet ri-
goroſa centenaria, cum ſuis requiſitis, vel immemorabilis,
ſeu quadragenaria, cum titulo, quando (ſunt verba Card.
Sacrip *in Defenſ. Eccleſ Juriſdict cap. 6. num. 26.) actus, ne-
dum eſt contra diſpoſitionem Juris, ſed ipſum Jus conſuetudi-
ni, vel præſcriptioni expreſsè, ſeu vehementer reſiſtit, irritan-
do etiam quaſcumque conſuetudines &c.* qui non ſunt noſtri ter- 39
mini, ex quo Jus potiùs defert conſuetudini, ut videre eſt
in dict. cap. Si Clericus Laicum in fine de For. compet. Tunc
enim (ſunt verba ejuſdem ubi ſuprà *num. 27.) nec immemora-
bilem, nec centenariam, nec quadragenariam cum titulo pu-
tativo requiri, ſed ſatis eſſe ordinariam, ſeu regularem præ-
ſcriptionem, aut conſuetudinem &c communiter diſtinguunt
Doctores*, cum aliis apud *Lotter. de Re benefic lib. 2. quæſt. 21.
num. 48. Spad conſil. 159. num 2. & ſeqq lib. 1. & Rot. deciſ. 731.
à num. 9. coram Emer jun.*

Et in rei veritate hæc Sac Congreg. in illa *Caſtren. 8 Martii
1667.* quam ſequitur *Pignatel conſult. 448. per tot. tom. 1.* non 40
exquiſivit probationes centenariæ, vel immemorabilis con-
ſuetudinis, aut cum ſuis requiſitis, prout hodiè exadverſo
prætenditur, ſed proceſſit cum ſola, & ſimplici probatione
ejuſdem conſuetudinis, reſultante ex actibus, in Curia Epi-
ſcopali geſtis, & actuatis, inter quæ nonnulla erant pro fru-
ctibus cenſuum, à capitalibus pecuniarum provenientibus,
quæ nuncupantur *Tertiæ*, ut ictu oculi reſultet ex recogni-
tione originalis Poſitionis ejuſdem Cauſæ, datæ in manibus 41
Secretarii.

Et tamen, quando etiam per modum diſcurſus eſſemus in
terminis conſuetudinis contra Jus, adhuc attento dicto cla-
ro titulo Synodalis Conſtit. anni 1665. & ſubſequenti lapſu
42. & ultra annorum, ſemper inclinandum eſſet pro dictæ 42
conſuetudinis continuatione, eo quia quadragenaria cum ti-
tulo, ſive vero, ſive etiam colorato, æquipollet immemo-
rabili, & apta eſt ad derogandum ipſimet Juris communis
diſpoſitioni, ut notant *Fagnan. in cap. Cùm ab Eccleſiarum
num. 29. Barboſ. de poteſt. Epiſcop. part. 3. allegat. 127. num. 3.
Tondut. quæſt. benef. part. 1 cap. 60. num. 10. & Roſ. de Reſident.
Epiſc cap 4. ſect. 6. num 454. & ſeqq. & Rot deciſ 434. num. 15.
coram Merlin & deciſ. 8 num. 6. coram Coccin. & deciſ 290. num.
13. coram Priol & deciſ 23. num 19. apud D. de Proſper. de Ter-
rit. ſepar. & in Marſicen. ſeu Nullitas Juriſdict. ſuper bono Jure
7. Junii 1700. §. Quia imò coram Muto.*

Nec inſiſtatur in qualitate actorum facultativorum, ex
quibus nunquam inducta dicitur conſuetudo, minuſquè præ-
judicium aliquod illatum illos facienti: Cùm enim habea- 43
mus dictam particularem legem in noſtra Diœceſi, & con-
ſequenter antecedentem titulum clarum, & literalem, actus
ſubſequentes nunquam dici poſſunt facultativi, benè *Menoch.
de Præſumpt lib. 6 præſumpt. 67. num 2. & ſeqq. Card. de Luc.
de Feud diſc. 90. ſub num 5. Adden ad Ludoviſ. deciſ 262. num.
16. ibi: Non dicitur materia facultativa, quando præcedit titu-
lus, quia tunc actus ſequentes præſumuntur facti in vim tituli
præcedentis, ad excluſionem voluntarii actus,* & *Rot. deciſ 866.* 44
num 3 coram Coccin & deciſ. 138. num. 22. par. 17. ibi: *Abſque eo
quòd*

Digitized by Google

quòd &c. intret ponderatio materiæ facultativæ : ſtante titulo,
de quo ſupra, in vim cujus omnes tumulationes ſequentes fa-
ctæ cenſetur, ut ad excluſionem actus voluntarii &c. Præci-
puè, quando concurrit illorum multiplicitas, cu quibus fa-
45 cultativa qualitas prorſus excluditur, ex adductis *in deciſ.*
512. num 17. & ſeqq. & deciſ. 522. num. 9. & ſeq. coram Bichio.
Minus ſundamentum fieri valet in decreto Auditoris Si-
gnat. Inſtit. diei 8. Martii 1700. quo mediante noluit remit-
tere ad Curiam Epiſcopalem Narnien. inſtantiam promo-
tam à Sacerdote Angeletto contra Franciſcum Antonium Sal-
vatum ſed mandavit, illam terminandam eſſe à Gubernatore
Terræ Stronconii.
Eu actis cuim ejuſdem Curiæ Stronconii, quæ fuerunt ex-
hibita, patet, eundem Sacerdotem Angelettum citaſſe dict.
Salvatum coram d. Gubernatore ob turbationem Confinium
cujuſdam prędii, ſibi nullatenus loco patrimonii aſſignati,
ſicque concurrere præventionem coram Judice Laico, idquè
46 ad inſtantiam perſonæ Eccleſiaſticæ, in cujus arbitrio erat
quidem illum citare coram una, vel alia Curia, ad termi-
nos noſtræ Conſuetudinis, non tameo, omnium Judicio-
rum ordine interverſo, poſtquam illum coram uno Tribu-
nali convenerat, citare coram alio, & coram priori Judice
ab ipſo electo, non ampliùs comparere; Et proindè meritò
47 in dicto caſu Signaturæ Juſtitiæ Auditor Cauſam à dicto Ju-
dice laico avocare noluit, illamque remittere ad Curiam
Epiſcopalem Narnien. idque non eu defectu juriſdictionis,
ſed eu eo, quia præventum fuerat coram Judice laico ex ope-
rationibus, & facto ipſiuſmet perſonæ Eccleſiaſticæ.
Omnibus demùm, hucuſque comprobatis, non contradi-
cit *Text. in cap. Si Clericus Laicum de For. compet.* ex quo deſu-
48 mitur communis illa regula, quod Actor ſequi debeat fo-
rum Rei, Quia ille loquitur in caſu, quo *Laicus* (ſunt ver-
ba ejuſdem Textus) *res ipſas, non Eccleſiæ, aut Clerici, ſed*
ſuas proprias aſſeverat, & proindè non applicatur in noſtris
terminis, in quibus ſermo eſt de rebus, & juribus ad Eccle-
ſias, & Loca pia innegabilitèr ſpectantibus, ut quatuor di-
ſtinguendo caſus pro recta applicatione ejuſdem *Textus*, ob-
ſervat ibidem *Fagn. num. 1.* aſſerens, communem regulam,
49 quòd Actor ſequi debeat forum Rei, veram eſſe, quando con-
ſtat, *rem non eſſe Eccleſiæ, vel Clerici*, qui non eſt caſus no-
ſter & *num. 5.* ibi: *Nota limitationem ejuſdem regulæ, ut non*
procedat, quando Clericus agit contra Laicum pro rebus Ec-
cleſiæ, vel ſuis &c. nam ſi Laicus id non negat, trahi poteſt à
Clerico agente ad Judicem Eccleſiaſticum, ut hic deciditur ſe-
cundum omnes Circa quod concordant in eodem *Text. Abbat.*
num. 2. Butr. num. 1. Imol. num. 11. & Alenand de Nev. num. 1.
Petr. Barboſ. in leg. Si quis aliena num. 140. ff de Judic. Ripoll.
variar. reſol. cap. 1. de Juriſdict. omn. Judic. num. 238. & Dian.
coordin. tom. 9. tract. 2. de Immunit reſol. 280. num. 7.
Ex quibus videtur recedendum à deciſis dicta die 2. Maii
1713. quoad I. dubium Vel ſaltem, ſuſpenſa reſolutione dict.
50 I. dubii concernentis generalem inſpectionem dictæ conſue-
tudinis, ad hoc, ut in hac parte res in noſtra Civitate, &
Diœceſi in eo remaneant ſtatu, in quo à ſæculo, & ultra
erant ante d. reſolutionem, ſequentia particularia dubia co-
ram Secretario hinc indè reſpectivè concordata, ſavore no-
ſtræ Curiæ reſolvere.
Dubium II. *An debitores Laici Societatis SS. Sacramen-*
51 *ti, aliorumque Locorum Piorum Terræ Otriculi ex cauſa ad-*
miniſtrationis redditnum dict. Societatis, dictorumque Loco-
rum Piorum conventi in Curia Eccleſiaſtica, valeant declina-
re forum.
Dubium hoc negativè reſolvendum videtur, quia nimis
clarè diſponitur *in Sac. Concil. Trident. ſeſſ. 22. de Reform. cap.*
52 *8. & 9* ut Locorum piorum Adminiſtratores ſingulis annis ra-
tionem reddere teneantur Ordinariis, non obſtantibus, con-
ſuetudinibus, etiam immemorabilibus, iidemque Ordinarii
omnia ea, quæ ad Dei cultum, animarum ſalutem, ſeu pau-
peres ſuſtentandos inſtituta ſunt, cognoſcere, & exequi
debeant: Si enim ejus forum iidem Adminiſtratores, & De-
bitores Locorum piorum declinare valerent, omninò ſruſtra-
toria, & penitùs inutilis eſſet eadem facultas, ut de ſe pa-
53 ter, & advertunt *Barboſ. de Poteſt. Epiſcop. part. 3. allegat. 82.*
num 47. Ricc. part. 2. collect. 714. per tot. Baruf. in Torcul. Jur.
reſol. 28. num. 3. & Gratian deciſ. Marcb. 188. num 10. & ſeqq.
ubi latè *Scopp. in addit. à num. 12.*
Dubium III. *An dicti debitores ejuſdem Societatis, dicto-*
rumque Locorum piorum ex cauſa cenſuum reſervativorum,
54 *canonum emphiteuticorum, decimarum, legatorum piorum,*
adimplementi celebrationis miſſarum, anniverſariorum, ac
funeralium, conventi in dicta Curia Eccleſiaſtica, poſſint iti-
dem declinare forum.

Nulla indigere videtur diſcuſſione præſens dubium, ob in-
dividuales, & punctualiſſimas reſolutiones hujus Sac. Con-
greg. in ipſiſſimis terminis, cum præciſis noſtri dubii conce-
ptus, relatas, & ſequutas à *Ricc. in Synops. Decret. hujus Sac.*
Congreg. verb. Cauſar. cognitio quoad bona num. 1. 2. 3. 4. 5. nem-
pè in *Liparen. 26. Junii 1624. & in Signina 16. Decembris*
1633. & in Caſalen 24. Aprilis 1634. & in Sancti Marcii 9. Maii 55
1656. quæ vim legis habent per ea, quæ notant *Fagnan. in*
cap. Quoniam à num. 2. de Conſtit. Paſqualig. quæſt. moral. cent.
1. cap. 61. num. 4. & Rot. deciſ. 7. num. 3. apud *Antonell. de Jurib.*
Cleric. & in Calagurit. Pontifical. 10. *Novembris 1696. §. In*
præſenti coram Urſino. Idemquè pluriès reſolutum fuiſſe à
Sac. Congreg. Concil. teſtatur *Monacell. in Formular. tom. 1.* 56
tit. 1. formul. 14. per tot. Et quod magis eſt, in terminis Cauſæ,
agitatæ contra Procuratorem Fiſcalem Terræ Otriculi, ha-
bemus caſum, ultimo loco deciſum à Signatura Juſtitiæ,
quæ ad inſtantiam Martini Sanctini contra eundem Procura-
torem Fiſcalem diebus 13. Septembris & 11. Decembris 1703.
mandavit, per Curiam Eccleſiaſticam Narnien. reducen-
dum eſſe in priſtinum quoddam foramen fontis, vulgo ap- 57
pellatur *del Pozzo*, effectu punctualitèr ſubſequuto.
Dubium IV. *An dd. Debitores præfatæ Societatis, & Loco-*
rum piorum ex cauſa affictuum, penſionum Domorum, aut 58
ex cauſa quorumcunquè redditunm dict. Societatis Locorumque
piorum conventi, ut ſupra, declinare valeant forum.
Dubium hoc paritèr negativè reſolvendum, videtur eu il-
la, & convincenti ratione, quòd affictus bonorum Locorum 59
piorum, penſiones domorum, & ſimiles ſunt fructus bono-
rum Eccleſiaſticorum, qui veniunt etiam appellatione rei,
pro qua Eccleſia convenire poteſt ſuos debitores laicos apud
Eccleſiaſticum Judicem, ex animadverſis ſupra, unà cum
aliis apud *Gabr. conſ. 37. num. 10. vol. 1. del Ben de Immun. Ec-*
cleſ. tom. 1. cap. 7. dub. 1. ſect. 2. à num. 9. de Marin reſol. Jur. lib.
1. cap. 107. num. 1. & 3. Baruf. in Torcul. Juris dict. reſol. 18.
num. 16. Bellett. Diſquiſ. Cleric. de Favor. Cleric. real. part. 1.
§. 5. num. 8. & 9. ubi adducit bonam, & convincentem ratio- 60
nem, quòd cùm dicti fructus dependeant à rebus Eccleſiæ,
idem de eis judicandum eſt, ac de ipſiſmet rebus, cùm di-
cantur partes fundi; Undè de eiſdem idem judicandum eſt,
ac de ipſiſmet rebus, cùm dicuntur partes fundi; Undè de
eiſdem idem judicium eſt, ac de principali, eu adductis *in*
deciſ. 551. num 6. coram Dunoz jun.
Ex quo quotidiè in praxi videmus, quòd ſi quis injuſtè de-
tinere vellet bona locata, ſeu res Locorum piorum, aut Cle- 61
ricorum, paſſim conveniantur coram Judice Eccleſiaſtico
ex cauſa d. injuſtæ detentionis, quatenùs conſtet, rem eſſe
Eccleſiæ, vel Clerici, cohærenter ad ea, quæ diſponuntur
in can. Si quis de potentibus 24. quæſt. 3. cap. Cùm ſit generale
cap. Conqueſtus de For. compet. Undè idem dicendum eſt de
fructibus, qui ſunt acceſſorii dictis bonis, ſeu rebus; Principa- 62
lis enim, & acceſſorii eadem eſt natura, & judicium *cap. Ac-*
ceſſorium de Regul. Jur. in 6. benè *Sperel. deciſ. 68. num 5. Bellet.*
Diſquiſ. Cleric. tit. de Favor. Cleric. real. part. 1. §. 5. num 6. Ma-
ceraten. reſol. 48. num. 10. & meliùs *Ciarlin. controv. 52. num. 19.*
ibi: *Et ſanè videtur clara Juriſdictio Eccleſiæ, quia, dato*
etiam, quod ſoli affictus peterentur à Clericis, vel ab Eccleſia,
cùm tractetur de fructibus, ſeu penſionibus rei Eccleſiaſticæ, vel
Clerici, certius eſt, & juri magis conſonum, & à plerìſque Do-
ctoribus receptum, & traditum, ut conductor laicus poſſit con-
veniri, & trahi ad Judicem Eccleſiaſticum &c. ibique allegat
pro hac opinione catervam Doctorum, & in fine concludit; 63
Ex quibus apparet, hanc eſſe practicatam, & magis communem
Doctorum ſententiam; Quæ ſententia, etiamſi aliquos haberet
contradictores, uti favorabilis Eccleſiæ, & Eccleſiaſticæ
Immunitati, ſemper amplectenda, & ſequenda eſſet, eu
allegatis ſupra; Præcipuè in Terris Eccleſiæ, & in Statu Ec-
cleſiaſtico.
Dub. V. *An iidem debitores conventi, ut ſupra ex cauſa fru-* 64
ctuum cenſuum conſignativorum, poſſit pariter declinare forum.
Negativa pariter reſolutio hujus dubii inferri videtur ex
iis, quæ ſupra probavimus quoad penſiones domorum, &
affictus rerum ſeu bonorum Locorum piorum; Et quòd illa 65
locum habeant etiam quoad fructus cenſuum cõſignativorum,
pro quibus debitor conveniri poteſt apud Judicem Eccleſia-
ſticum, in puncto iurè probat *Cortiad. deciſ. Catal. tom. 3. dec.*
196. num 20. ubi, nedum refert ita pluriès deciſum, ſed am-
pliat hanc concluſionem favore Locorum piorum, ſeu Ec-
cleſiaſticorum etiam ad eorum Arrendatarios, ut legere eſt
num. 8. ibi: *Ut non ſolùm Eccleſia, vel Clericus poſſit conve-*
nire laicum cor. Judice Eccleſiaſtico pro ſolutione Canonis ſeu
annui Cenſus, vel Cenſualis, aut alterius præſtationis ſi Ec-
cleſia, vel Clericus eſt in poſſeſſione exigendi, & recipiendi cano- 66

nem, ſeu annuum cenſum, aut cenſuale, vel aliam annuam præ-
ſtationem, ſed etiam ejus Arrendatorii, nam idem habent pri-
vilegium, quod Eccleſia, vel Clericus &c. ſic fuit in Catalaunia
deciſum &c. Et *deciſ. 167. num. 4.* magis explicat qualitatem
quarundam penſionum, quæ in Cathalaunia, & Valentia
67 nuncupantur *Violaria*, & ſunt ſpecies cenſuum conſignativo-
rum, ſeu vitalitiorum, quæ per mortem violantur, ibi: *Vio-*
laria appellantur in Cathalaunia, & Valentia cenſus conſigna-
tivi, qui ſunt ad vitam inſtituti, ab aliis vocantur cenſus vita-
litii &c. Et pro hujuſmodi penſionibus, ſeu fructibus violarii
ſolidè probat, quod in Cathalaunia poſſint Laici in Curia Ec-
cleſiaſtica conveniri ab Eccleſia, vel Clerico, ſi eſt in poſſeſ-
ſione exigendi; Et concordant *Ripol. variar. reſol. cap. 1. de*
Jur. omn. Jud. num. 236. ibi: *Non ſolùm ipſi Clerici habent pri-*
68 *vilegium trahendi ad ſuum forum Eccleſiaſticum ſuos cenſuali-*
ſtas, & reddituarios, verùm etiam, & Arrendatores prædi-
ctorum fructuum, quia Arrendatores fructuum Eccleſiaſticorum
habent idem privilegium, referens ita deciſum diebus 17. Mar-
tii 1563 & 16. Februarii 1570. & *Dian. coordin. tom. 6. tract. 2.*
de Immunit. reſol. 289. num. 2.

Si igitur apud forenſes Doctores, Eccleſiaſticæ Immuni-
tati non multùm favorabiles, tanquam vera, & inconcuſſa
habetur hujuſmodi concluſio trahendi Laicos ad Forum Ec-
69 cleſiaſticum pro cauſis Eccleſiarum, ſeu Locorum piorum,
& etiam Clericorum, & ita ſervatur in praxi, meritò dicere
poſſumus, quod nefas ſit in caſu noſtro, & in Statu Eccle-
ſiaſtico de hac competentia Juriſdictionis Fori Eccleſiaſtici
dubitare, quod ſaltem ſit in electione Adminiſtratorum co-
ram Judice, ſibi magis beneviſo, Eccleſiaſtico, vel laicali,
convenire debitores laicos, etiam pro hujuſmodi Cauſis cen-
ſuum conſignativorum, & ſimilium.

Addito, quòd hujuſmodi facultas, & arbitrium ſummo-
perè expedit Locis piis; Quotieſcumque enim poſſunt debi-
70 tores trahi ad utrumque Forum, itaut conventi apud Eccle-
ſiaſticum Judicem, non valeant illius Forum declinare, fa-
cilior reddetur exactio redditimm dd. Locorum piorum, ex
quo ibi recurrere poterunt Officiales, aliique Adminiſtrato-
res bonorum Eccleſiarum, & Locorum piorum, ubi magis
promptam, magiſquè expeditum, & minus diſpendioſum
ſperant invenire Juſtitiæ complementum.

Dubium VI. *An, & in quibus caſibus iidem debitores d. So-*
cietatis, aliarumque Locorum piorum, conventi in Curia Ec-
71 *cleſiaſtica ex quocumque contractu, obligatione Camerali val-*
lata poſſint declinare forum.

Circa, VI. & ultimum dubium, reſpiciens contractus,
obligatione Camerali vallatos, etiam de plano intrare vide-
tur reſolutio negativa ex ſola lectura formulæ obligationis
72 Cameralis, quam tranſcribunt *Galleſ. & Zacchias in fine ea-*
rum Commentariorum pag. mihi 164. & 167. impreſſ. Romæ an-
no 1647. ubi, quòd contrahentes ſub obligatione Camerali
ſeſe ſubmittunt Juriſdictioni cujuſvis Judicis Eccleſiaſtici,
vel ſæcularis, ibi: *Et omnium, & ſingulorum aliarum Curia-*
rum Eccleſiaſticarum, & ſæcularium, ubilibet conſtitutarum,
Juriſdictionibus, coercitionibus, compulſionibus &c. ſuppoſuit,
ſubmiſit, per quas Curias, & earum quamlibet, tam conjunctim,
quàm diviſim voluit, & expreſſè conſenſit, ſe, ac hæredes, &
ſucceſſores poſſe realitèr & perſonalitèr cogi, compelli, adſtrin-
73 *gi, excommunicari*, & ex his antiquioribus obſervant *Sauſt.*
Tiber. in Prax. fol. 491. Panimol. dec. 12. adnot. 4. n. 2. & Mar-
chett. in Prax. Vicar. cap. 2. tit. 35 poſt num. 49 pag. mihi 151.

Quotiès enim debitor fructuum cenſus, ſeu vigore alterius
contractus, cum inſtrumento, obligatione Camerali valla-
74 to, ſe ſubmiſit cuicumque foro, abſque ulla hæſitatione po-
teſt coram Eccleſiaſtico Judice conveniri, ad notata per *Do-*
ctores in cap. Si diligenti, & in cap. Dilecti de For. compet. &
obſervat *Sperel. dicta deciſ. 68. num. 31.*

Et revera, ſi vigore obligationis Cameralis Tribunal A.
C. trahit ad ſe quaſcumque cauſas, etiam in prima inſtantia,
non obſtante contraria diſpoſitione S. Concil. Trid. *in ſeſſ. 24.*
75 *cap. 20. de Reform.* non alia ratione, niſi quia debitor ſe obli-
gando in forma Cameræ, ſe ſubmitti Juriſdictioni ejuſdem
Tribunalis A. C. ut notant *Lancellot. de Attent. lib. 1. limit. 15.*
num. 3. Flores de Meſ. variar. reſol. lib. 1. quæſt. 52. num. 4. Gra-
tian. diſcept. 118. in fine Ricc. in Prax. part. 1 reſol. 355. & Bar-
boſ. ad Concil. ſeſſ. 24. cap. 20. de Reform. num. 5. & de Poteſt.
Epiſcop. part. 3 allegat. 81. num. 116. nulla videtur aſſignabilis
congrua diſparitatis ratio, quare non poterunt Curiæ Epi-
76 ſcopales, & Eccleſiaſticæ cauſas Locorum piorum cogno-
ſcere vigore dicti conſenſus, præſtiti per Contrahentem cum
dicta obligatione in quemcumque Judicem, ex ſupra anima-
dverſis, & notant *Maceraten. reſol. 48. num. 13. & Antonell. de*
Loc. legal. lib. 2. cap. 3. num. 420.

Communis eſt etiam Doctorum opinio, quòd attento con-
ſenſu poſſunt Cauſæ etiam inter merè laicos cognoſci in Cu-
ria Eccleſiaſtica, ea ratione, quia Judicis Eccleſiaſtici ju-
riſdictio prorogabilis eſt à laicis, ex cumulatis *per Panimol.* 77
deciſ. 12. annot. 1. num. 47 & ſeqq. Et propterea, cùm ex obli-
gatione Camerali oriatur conſenſus laicorum contrahentium
in juriſdictionem cujuſcumque Curiæ, præter omne dubium
dicti debitores, eddentes forum foro vigore obligationis Ca-
meralis, præventivè conventi in foro Eccleſiaſtico, nulla-
tenus illud declinare poſſunt, attenta prorogatione d. Juriſ-
dictionis, quæ fit expreſsè, quando quis ſe ſubmittit Juriſ-
dictioni alterius Judicis, ex adductis per *Cortiad. deciſ. 169.* 78
num. 3. Guidop. deciſ. 370. Fermoſ. in cap. Significaſti 18. quæſt.
3. num. 1. in fine de For. compet. & Carleval. de Jud. lib. 1. diſp.
2. num. 976. in fine.

Ad quem effectum non eſt neceſſe, ut talis conſentiens ex-
preſsè renunciet proprio foro, ſed ſat eſt, quod laicus con-
trahens ſe ſubmittat juriſdictioni cujuſcumque Judicis, abſ- 79
que tali renunciatione, ad hoc, ut poſſit conveniri coram
Eccleſiaſtico, ut in ſpecie advertunt *Cortiad. dict. deciſ. 168.*
num. 10. & Mart. de Clauſ. part. 1. clauſ. 175. num. 1. & 2.

Præterea in Inſtrumentis cenſuum conſignativorum, ſive
aliorum contractuum, obligatione Camerali vallatorum, ap-
poni ſemper ſolet juramentum, *cujus vigore*, laicum effici 80
de foro Eccleſiæ, juxta *text. in cap. Novit. de Jud. & cap.*
Cùm contingat de Jur. ſolidè, & latè probat idem *Cortiad.*
deciſ. 167. num. 1. ſeqq. ubi, quòd id verum quoque eſt, etiam
ſi laicus ex nullo alio capite juriſdictioni Eccleſiaſtici Judicis
ſe ſubmitteret, & concordat *D. Gaſpar. in Inſtit. Canon. lib.*
3. cap. 2. num. 15. & ſeqq.

Quid autem dicendum in caſu noſtro, in quo vigore obli-
gationis Cameralis, juxta formulam ſupra adductam, ex-
preſsè Juriſdictioni Judicis Eccleſiaſtici ſe ſubmiſit in ſpe- 81
cie, ut proſequitur idem *Cortiad. dict. deciſ. 167. num. 57.* Ita
ut omnibus unitim conſideratis, nulla omnino in hac parte
remanere videatur difficultas, ex hucuſque animadverſis,
pro quo omnia Jura, omneſque congruentiæ clamant, *eo*
quia nimis durum eſt ea immutare, quæ longo temporis curri-
culo ſervata ſunt, juxta præciſa verba *Rotæ deciſ. 212. num. 4.*
part. 17. recent.

Quæ omnia dicta ſint, nè Epiſcopus in hac parte, vel de
minima redargui poſſit negligentia in tuendis ſuæ Eccleſiæ
Juribus, idquè non ex aliquo vilis intereſſe motivo, eo quia 82
res ad tale reductæ ſunt extremum, ut neceſſe ſit rogare,
& obſecrare perſonas Eccleſiaſticas ad acceptanda munera
Vicariorum foraneorum, & Cancellariorum, ſed ut divi-
nus cultus ex deterioratione Locorum piorum detrimentum
non patiatur, eo quia abſque dicta electione fori actum dici
poſſet de exactione redditmm dictorum Locorum piorum,
ut in Relatione Epiſcopi reverenter inſinuatur; Ut Epiſco-
pali Curiæ conſervetur juriſdictio illa, quam in ingreſſu ad
ſuam Eccleſiam favore ejuſdem ab immemorabili tempore 83
acquiſitam invenit; Utquè eidem Epiſcopo opponi non poſ-
ſit id, quod ſibi obiici poſſe timebat *Paul. Emil. Sanctorius*,
alter æquè doctus, ac diligens Prælatus in integro illo *Libro*,
quem ſub titulo *Hiſtoria Carbonenſium* pro defenſione Eccle-
ſiaſticæ Juriſdictionis in Urbe impreſſit anno 1601. his verbis:
Fruſtra de poteſtatibus ſæcularibus quærimur, cùm tela ipſi 84
noſtro occidimur fol. 163. Nevè demum verificetur in noſtris
terminis id, quod ſcriptum reliquit *Card. Baron. tom. 9. An-*
nal. anno Chriſti 801. ubi, quòd antiquis temporibus Epi-
copis dabatur juriſdictio, quæ eis de jure non competebat,
ex quo Cauſæ omnes, tum laicorum, tum Clericorum ad Ju- 85
dicem Eccleſiaſticum deferebantur, juxta præciſa verba
Panimol. deciſ. 12. annot. 2. num. 44. hodiè verò à ſæculari-
bus prætenditur tolli juriſdictio illa, quæ eis de Jure compe-
tit, & *Baronium ſequitur Dian. coordin. tom. 9. tract. 2. de Im-*
mun. reſol. 282. in fine.

Die 26. Septembris 1713. in S. C. I. per R. P. D. Riccium 86
Secretarium, propoſitis ſequentibus dubiis, reſponſum fuit,
ut infra.

I. *An ſit ſtandum, vel recedendum à deciſ. diei 2. Maii 713.*
(quando fuit dictum; *Non conſtare de prætenſa conſuetudi-* 87
ne) in deciſis, & ampliùs Cauſa non proponatur.

II. *An debitores laici Societatis SS. Sacramenti aliorumque*
Locorum piorum Terræ Otriculi, ex cauſa adminiſtrationis red- 88
dituum d. Societatis dd. Locorum piorum, conventi in Curia Ec-
cleſiaſtica, valeant declinare Forum in caſu &c. Negativè.

III. *An dd. debitores ejuſdem Societatis, dictarumque Lo-*
corum piorum ex cauſa Cenſuum reſervativorum. Canonum em- 89
phyteuticorum, Decimarum, Legatorum piorum Adimplemen-
ti celebrationis Miſſarum, Anniverſariorum, ac Funeralium,
conven-

Digitized by Google

conventi in d. Curia Eccleſiaſtica, poſſint itidem declinare Forum in caſu, &c Negativè.

IV. *An dd. debitores præfatæ Societatis, & Locorum piorum ex cauſa affictuum, penſionum Domorum, aut ex cauſa quo-*
90 *rumcumque redditruum dictæ Societatis, Locorumque piorum, conventi, ut ſupra, declinare voleant Forum in caſu, &c* Recurrant in, caſibus particularibus ad Judices ſuos.

V. *An iidem debitores conventi, ut ſupra, ex cauſa fructuum*
91 *cenſuum conſignativorum, poſſint pariter declinare Forum in caſu &c.* Ut ad proximum.

VI. *An, & in quibus caſibus iidem debitores d. Societatis, ulteriamque Locorum piorum, conventi in Curia Eccleſiaſtica ex*
92 *quocunque contractu, obligatione Camerali vallato, poſſint declinare Forum in caſu, & ad effectum &c.* Ut ad proximum.

DISCEPTATIO XXXIV.

Melphien.

PRO

Epiſcopo Melphis.

CUM

Capitulo ejuſdem Civitatis.

ARGUMENTUM.

Deſumitur ex ſequentibus quinque dubiis.

I. *An ad Epiſcopum, vel potiùs ad Capitulum Eccleſiæ Cathedralis ſpectet onus providendi propriis ſumptibus Sacriſtiæ, totique Eccleſiæ de omnibus ſupellectilibus, libris, ac paramentis neceſſariis, non obſtante, quod Epiſcopus non percipiat quartam Canonicam?*

II. *An emolumenta franchigiæ Farinæ, quibus fruuntur Eccleſiaſtici, poſſint poni ſub ſequeſtro?*

III. *An adminiſtratio hæreditatis, relictæ à bo. me. Epiſcopo de Franchis, ſpectet ad Epiſcopum, vel ad Canonicos, in Teſtamento deputatos, & quid de fructibus, aſq; adhuc perceptis?*

IV. *An, & quomodo ſit moderandum Edictum, ab Epiſcopo emanatum ſub die 2. Julii 1702. ſuper habitu Clericorum?*

V. *An Epiſcopus poſſit convocare Capitulum in Palatio Epiſcopali, quando velit eidem intereſſe, &, ob aliquod legitimum impedimentum, nequeat accedere ad Aulam Capitularem?*

PRomota aa parte Capituli Cathedralis Eccleſiæ Melphienſis prætenſione, ipſum non teneri ad providendum Sacriſtiæ de ſacris ſupellectilibus pro celebratione Miſſarum, ac Legatorum, particulariter incumbentium eidem
1 Capitolo, non deſtitit Epiſcopus pluries, ſemperquè paternè monere Capitulares ad docendum de fundamento talis prætenſionis; Cùm autem allegaverint quidem conſuetudinem, ſed nullum documentum exhibuerint, ad demonſtrandam eandem conſuetudinem, eoidem liberantem à dicto onere, quod ex infra adducendis, eidem Capitulo inſiaum eſt, in S. Viſitatione coactus fuit idem Epiſcopus, inter alia decreta, ad divinum Cultum promovendum directa, ſuſpendere uſum illorum ſacrorum Indumentorum, quæ ob eorum antiquitatem, & malum ſtatum non ampliùs cum decore Eccleſiaſticis functionibus inſervire poterant, injungendo Capitulo, ut provideret de novis, ad dictum effectum adimplementi Legatorum particularium neceſſariis.

Ex hoc decreto occaſionem ſumpſit idem Capitulum recurrendi ad hanc S. C. eique diverſa alia prætenſa gravamina exponere, ſuper quibus de more ſcriptum fuit eidem
2 Epiſcopo pro Informatione, illaque ad Urbem perventa, & Capitularibus communicata, plura ex eiſdem aſſertis gravaminibus ſtatim detecta fuerunt inſubſiſtentia, ſive ex facti diverſa narratione, ſive ex ultroneis declarationibus in contrarium factis ab æquiſſimo Præſule, prorſus alieno à contentionibus cum ſuis Capitularibus; Concordata proin-
3 de fuerunt dicta quinque dubia dumtaxat.

Incipiendo autem à primo, præmittendum in facto eſt, quòd Epiſcopus, ex redditibus capitularibus, ſeu Fidelium oblationibus, quas exigit Capitulum, non percipit quartam illam partem, vel portionem canonicam, de quibus habemus *Textus in can. Decrevimus* 10. *quæſt.* 1. *in can. Unio* 10. *quæſt.* 3. *in can. Conceſſo in can. Quatuor in can. Vobis, & in can. De redditibus* 10. *quæſt.* 2. demandantes, ex ſimili- 4
bus obventionibus quatuor eſſe faciendas: *Quarum una ſit Pontificis, altera Clericorum, tertia Pauperum, quarta Fabricis applicanda.*

Ex quibus aſſequimur, ipſum nullatenus teneri ad ſubminiſtranda Sacriſtiæ, totique Eccleſiæ, ea, quæ in d. 1. dub. enumerantur; In tantùm enim in his caſibus Epiſcopus obligatur ad dicta onera, in quantùm eoſdem reddi us
percipit; Unde hac ratione, ſeu motivo ceſſante, ad id nul- 5
latenùs cogendus eſt, ut in terminis probat *Bellet. Diſquiſ. Cleric. par.* 1. *tit. de Cler. debit.* §. 13. *num.* 15. ibi: *Suprascriptorum ea eſt ratio, nam cùm Epiſcopus, qui habet curam ſolus, habeat illius commodum, æquum eſt, ut etiam ſolus patiatur ejus incommodum, ſaltem quoad quartam, à canone deputatam, neque ferendum eſt, ut quis lucrum percipiat, & onus ſubire recuſet.* Num. ſequenti advertendo, ad id teneri Canonicos, 6
vel ex ſuperabundantibus redditibus ſuarum præbendarum, vel aliarum rerum Capituli, ea adducta ratione: *Quia Canonici ex ipſa Eccleſia, hoc eſt à ſuis præbendis, quæ ipſis Jure Eccleſiæ debentur, magnum commodum percipiunt; Equum ergo eſt, ut etiam onus Eccleſiæ ſentire debeant.*

Quæ ratio fortiùs militat in noſtro caſu, in quo, nedum Canonici magnum ſentiunt commodum ex ſuis præbendis, percipiendo nimirum annuam ſummam ducat. centum, &
ultra, & in franchigia Farinæ, importante alios annuos du- 7
catos 18. ut ex Relatione Epiſcopi; Sed omnem percipiunt utilitatem ex dictis oblationibus Fidelium, quorum aliqui Miſſas annuas celebrandas eiſdem reliquerunt cum eleemoſyna carolenorum quinque pro qualibet, quæ eleemoſyna vix in magnis Urbibus, & in hac ipſa, omnium aliarum Urbium Regina, invenitur, ut eſt omnibus notorium. In his autem caſibus, habendam eſſe rationem hujuſmodi eleemoſynæ, conſuetam excedentis, quando agitur d. ex-
penſis neceſſariis pro Miſſarum celebratione, ad rem ad- 8
vertit *Paſqualig. de Sacrific. nov. leg. quæſt.* 1176. *num.* 3. & faciunt *Decreta S. C. C. de Celebrat. Miſſar.* impreſſa *poſt Conſtitut.* 45. *Urbani VIII. ad* 7. *dub.* ubi in illis Eccleſiis, in quibus non adſunt certi redditus, permittitur, tales expenſas deſumi poſſe ex eleemoſynis Miſſarum.

Cum hac Juris communis diſpoſitione concordant Decreta, edita in Viſitatione anno 1623. ab Epiſcopo Caraſino, & anno 1653. à Vicario Apoſtolico Melano; Primus enim apertè demandavit Procuratori Capituli: *Ut antequam deveniat ad aliquam diviſionem fructuum, ſeu emolumentorum dictæ maſſæ, ſeu portionis Capitularis provideat de duabus Caſulis, ſeu Planetis, ut vocantur*, di damaſco, *diverſorum colorum &c. Item dicto Capitulo injungimus, ut provideat de Urceo-*
lis, Item de Miſſalibus &c. Secundus verò, eandem obligatio- 9
nem præſupponens in Capitularibus, in deſcriptione Sacriſtiæ declaravit, invenisse omnes Dignitates, Canonicos, & participantes Capitulares in propriis, & diſtinctis arcis aſſer-
vare *Superpellitrum, Albam, Cingulum, Purificatoria, Vela,* 10
Candelas, Interſtitia, & alia hujuſmodi pro uſu proprio in celebratione Miſſæ, quæ hodiè etiam practicantur à Canonicis; Hujuſmodi autem particularis cuſtodia dictarum ſacrarum Supellectilium ſub clave, retenta à quolibet Canonico, ſicut illorum dominium apertè comprobat, ex adductis per *Decium conſ.* 25. *num.* 2. *Tiraquel. de Jur. Conſtit. par.* 2. *am-*
pliat. 3. *num.* 3. & 4. *Adden. ad Burat. dec.* 32. *num.* 7. & 11
Card. de Luc. de Servit. diſc. 90. *ſub num.* 4. Ita per neceſſarium antecedens præſupponit, empta fuiſſe ab eiſdem, qui illa ſub clave retinent, juxta *Text. in leg. Clavibus Cod.*
de Contrab. empt. & in §. Item ſi quis Inſtit. de Rer. diviſ. cum 12
aliis apud *Poſth. de Manut. obſer.* 22. *à n.* 5. *Maſcard. de Prob. concl.* 1124. *à n.* 12. & *Card. de Luc. de Empt. diſc.* 10. *n.* 6.

Augetur vis harum animadverſionum ex duplici circumſtantia; Prima, quia in iiſdem ſacris Indumentis nulla reperiuntur inſignia anteceſſorum Epiſcoporum; Quod non concordat cum communi praxi totius Orbis; Via enim
reperitur Benefactor aliquis, piuſquè Teſtator in ſimili- 13
bus ſacris Supellectilibus non apponens ſignum aliquod, vel inſignia propria, ab Eccleſia permiſſa ad excitandam aliorum pietatem, & ſtimulum ad ſimilia peragenda, ut, rem funditus examinando, obſervat eruditus *Anton. Stephan. Cartar. delle Armi Gentil. lib.* 1. *ferè per tot.* & ſignanter ante finem ibi: *Ne ſembra del tutto biaſmevole queſta conſuetudine, mentre eſſendo le perſone nobili coſtituite in una sfera ſuperiore alle altre deve da quelli prendere la norma, ol eſſempio il rimanente del Mondo &c. E per animare in tal guiſa li Poſteri, e Succeſſori loro all'imitazione di tali opere, e rendere in tal maniera glorificato appreſſo di tutti il nome dell'Altiſſimo.*

Secunda

Digitized by Google

Secunda verò, quia contemporaneè ad dictum decretum Epiſcopi Caraſini ea confeſſione Canonicorum habemus, nedum feciſſe Caſalas, ſed in eiſdem appoſuiſſe inſignia Capituli, quæ ejus dominium ſuperlativè probant ad *Text. in*
14 *leg. Stigmata Cod. de Fabricen. lib. 11. Menoch. de Præſumpt. lib. 3. præſumpt. 64. per tot.* ubi, quod ſicuti nomina adinventa ſunt ad res denotandas, ita, & inſignia *Cevall Opin. comm. contr. comm. qu. 745. n. 5. & 6.* ubi refert, & ſequitur id quod legitur *Matth. 22. 20. Cujus eſt imago hæc, & ſuperſcriptio, & Rot. in Roman. Pecun. 7. Junii 1680. §. Allegata cor. Alberg.* Et in praciſis terminis ad probandum dominium ſup-
15 pellectilium ſacrorum *Rot. in Conſtantien. Bonor. 18. Martii* 1560. impreſſa apud *Corrad. in Prax. Diſpenſ. lib. 10. c. 1. n. 6.* & reſolvit S. Congr. Conc. *in Rom. Appoſit. Inſignium 4. Septemb. 1703. ad 3. dubium.*

Agnita fuit exadversò vis hujus animadverſionis, & pro reſponſione aſſeritur, pecunias, ex quibus eædem Caſulæ
16 comparatæ fuerunt, proveniſſe *dal danno, fatto nel Boſco del Capitolo da M. Brumana & c. quali denari, perche ſi trovavano quaſi prepoſti, ſe ne ferono dette Pianete ſine beneplacito Capituli.*

Reſponſio autem non ſubſiſtit, Primò, quia verbum illud *ſine* apparet viſibiliter immutatum, & cancellatum, ex quo prius dicebat *Cum*, ut ex illius ſola, & ſimplici recognitione, & viſione eſt pluſquam manifeſtum, & conſequenter in tali vitiata Scriptura nullum fieri poteſt fundamentum, ad *Text. in cap. Inter dilectos de Fid. Inſtrum. & in capit. Licèt de Crimin. falſ.* cum aliis apud *Farinac. qu. 153. num. 186. &*
17 *Rot. dec. 105. num. 7. cor. Priol.* Secundò, quia, quidquid ſit de verificatione ejuſdem enunciativæ, deque eodem prætenſo damno, illato à dicto Epiſcopo in bonis Capituli, ſive talis ſumma deſumpta fuerit ex aliis redditibus ejuſdem Capituli, ſive ex dicto damno, ei illato provenerit, ſemper remanet innegabile, ad Capitulum ſpectaſſe, & pertinuiſſe, Cùmque eandem erogaverit in emptionem dd. ſacrorum Suppellectilium, remanet evidens, quod tale onus ad Capitulares pertinebat, ne dicamus voluiſſe de facili jactare id, quod ad eos ſpectabat contra præſumptio-
18 nem *Textus in leg. Cùm de indebito, ff. de Probat. & in cap. fin. de Solut.* cum aliis apud *Rot. dec. 18. num. 7. cor. Priol.*

His additur uniformis obſervantia quatuor anteceſſorum Epiſcoporum, quorum nullus comparavit Indumenta aliqua ſacra pro particulari uſu noſtri Cleri; Non eſt autem
19 veriſimile, nec quòd dicto tempore neceſſitas aliqua non adfuerit eadem comparandi, nec quod concordi animo in hac parte eorum obligationes non adimpleverint *Text. in leg. Mevia, ff. pro Soc.* & animadverſa per *Pariſ. de Reſign. Beneſic. lib. 14. q. 7. à n. 55.*

Quæ obſervantia communis eſt aliis vicinis Epiſcopatibus, in quibus concurrit illa ſpecialiſſima circumſtantia, quæ in noſtro caſu non verificatur, quòd Epiſcopi ex o-
20 mnibus Fidelium oblationibus, piiſque legatis, habent quartam canonicam; Ex conſuetudine autem vicinorum Locorum, & Diœceſium valida deſumitur interpretatio ad noſtrum effectum, ut obſervat *Card. de Luc. de Feud. diſc. 51. n. 7.* & firmavit *Rot. dec. 19. n. 30. & 32. apud Paitel. Emp. Civil.*

Dixi *pro particulari uſu Cleri*, quia circa alia Paramenta, concernentia Pontificale, ac ſubminiſtrationem Ceræ pro
21 celebratione divinorum Officiorum, ac Miſſarum ſolemnium, nedum anteceſſores Epiſcopi ſuas adimpleverunt partes, ſed teſtibus ipſiſmet Canonicis, idem modernus Epiſcopus *ha ſpeſa migliara di ducati in Paramenti, che concernono il Pontificale, cioè Pluviali, Pianete, Dalmatiche, Tunicelle di diverſi colori, e Drappi di ſeta, la maggior parte de' quali ſono guarniti, teſſuti, e ricamati con oro, & argento.*

Ex qua commendantiſſima, magnaque liberalitate erga ſuam Sponſam, aliud deſumitur validum argumentum, excluſivum obligationis circa alia Suppellectilia pro particulari uſu Cleri; Quia non eſt veriſimile, quòd voluiſſet in hac
22 parte abundare, ut ita dicam, in ſuperfluis, & in aliis deficere in neceſſariis; Præcipuè ſola pietate, & innata generoſitate ipſum impellentibus circa eandem ſpontaneam beneficentiam, & circa neceſſaria, importunè nimis urgentibus Canonicis; Niſi dicamus eoſdem Canonicos ex hac ipſa liberalitate, & amore, erga ſuam Sponſam motivum deſumpſiſſe, ſe ſubtrahendi ab onere providendi Sacriſtiæ, ipſis incumbente; Atque hoc modo cum tuo, & perpetuo præjudicio omnium Succeſſorum in Epiſcopatu, ſe ipſos liberando ab eadem propria, & particulari obliga-
23 tione agnita, & pro veritate clare expreſſa à duodecim ex numero eorundem Canonicorum in atteſtatione, in Secretaria exhibita.

Tantùm autem abeſt, quòd præmiſſis adverſetur Concluſio antiquorum Capitularium, ſe declarantium, velle recurrere ad Superiores à d. decreto Epiſcopi Caraſini; Quin potiùs retorquetur ad hominem, quia inter tot ſtrepitus appellationum, & tot vociferationes recurſuum, nec minima exhibetur juſtificatio circa revocationem, vel moderationem ejuſdem decreti; Signum evidens, quòd eos deinde pœnituerit, Concluſionem ad effectum perducere, vel quòd 24
in judicio appellationis ſuccubuerint, ſicque potiùs præſumendum eſt confirmatum, quàm revocatum, vel in minimo immutatum, ex animadverſis per *Rot. dec. 275. num. 9. par. 7. rec. & cor. Seraph. dec. 1469. num. 15. ibi: Poſtremò non obſtat aſſerta lis ſuper unione, quia omiſſa nullitate examinis ſatis eſt quòd Lubrenſes nihil obtinuerint, qua caſu illa moleſtiæ quatenus probaretur, non interrumpunt curſum temporis, & præſumptionem, ex eo reſultantem, & dec. 105. n. 9. & 10. par. 17. rec.* cum aliis, allegatis infra *par. 2. diſcep. 7. n. 59.*

Atteſtatio Jo: Stellæ non meretur aliquam fidem: Primò, quia in Tribunali A.C. litem ſubſtinuit in grado recurſus cum noſtra Curia, & conſequenter adverſus Collitigantem nihil probat, per ea, quæ obſervant *Natt. conſ. 161. num. 16. lib. 1. Caren. de Offic. Inquiſ. par. 3. tit. 5. num. 46. Farinac. de* 25
Teſtib. quæſt. 56. num. 167. & ſeq. & Cancial. reſolut. Crimin. verb. Teſtis quoad perſonas reſol. 11. num. 1. Secundò, quia non loquitur, tanquam teſtis, ſed uti Judex, aſſerendo circa finem, Capitulum non eſſe obligatum ad expenſas de quibus agimus vigore antiquarum conſuetudinum; Teſtes enim ad hoc, ut probent, debent eſſe contenti ſimpliciter teſtari ea, quæ in facto ſciunt, intactam relinquendo Judicibus faculta- 26
tem judicandi, juxta firmata per *Rot. dec. 829. num. 6. coram Dunoz. jun. & deciſ. 1015. num. 7. cor. Emer. jun. & dec. 544. num. 5. par. 18. recent.* Tertiò demum, quia ejus dictum opponitur, nedum Juris diſpoſitioni, decretis Epiſcopi Caraſini, & Vicarii Apoſtolici, ſed multis aliis teſtibus, aſſerentibus contrarium; Quibus proindè major debetur fides, ſive conſideretur illorum qualitas, ſive numerus, ſive demum uniformitas cum dicta diſpoſitione Juris communis, & cùm decretis, factis in Viſitatione, per ea, quæ adver- 27
tunt communiter DD. *in cap. Licèt cauſam §. Ex præmiſſis de Probat.* & firmavit *Rot. coram Merl. dec. 70. n. 13. & cor. Celſ. dec. 285. n. 2. & cor. Priol. dec. 206. n. 9. & in par. 18. rec. dec. 538. n. 16. & 17.*

Eademque reſponſione inſubſiſtens pariter detegitur alia ſimilis atteſtatio Antonii Vergaræ, qui fuit deputatus Exactor fructuum noſtræ Menſæ Epiſcopalis, vacante Sede; Iſte enim, ac ſi eſſet in hac parte deputatus Judex aſſerit: *Mi paſtò eſſere tenuti li Veſcovi*; Meliùs enim feciſſet indicare 28
Canonicis Juſtificationes illas, ex quibus hoc ei conſtitiſſe aſſerit, quàm velle, ut ei in hac parte adhibeatur fides, non tanquam teſti, ſed uti Judici, abſque alia indicatione jurium, à quibus ad ita credendum motus fuit. Ultra quod reſpectu hujus Exactoris verificatur adagium illud, relatum *à Rot. in Rom. Falcidiæ 25. Junii 1685. § Tranſeuntes cor. Hervault* quòd ſcilicet, ſicuti Peritis in æſtimandis alienis re- 29
bus non dolet caput, ita Exactoribus in ſolvendis aliorum debitis non dolet burſa, quam potiùs implere procuravit: *con le ſue giornate da Commiſſario*, ut in noſtra Civitate notoriū eſt.

Majori exorbitantia laborant dicta aliarum teſtium, qui prætenduntur examinati anno 1653. à Vicario Apoſtolico 30
Melphien. (de cujus tamen proprio intereſſe non agebatur.) Tres enim priores, nempè Julius Cæſar Populus, Franciſcus Granatus, & Auguſtinus Mongellus, Sarcinatores veteramentarii noſtræ Civitatis, ac ſi fuiſſent Adminiſtratores redditunm noſtræ Menſæ, vel illius Depoſitarii, inaudita inveriſimilitudine aſſerunt, eorum laboreria fuiſſe ipſis ſoluta: *a ſpeſe della Menſa*; Undè verò hoc deducant, nec ipſi aperiunt, nec nos divinare poſſumus Quartus nempè Julius Vacchianus, qui ſe nominat Magiſtrum Domus Epiſcopi Brancifortis, poſtquam uti Judex platies pronunciavit, quòd onus providendi Sacriſtiam de ſacris Suppellectilibus *ha aſpettata ſempre, e ſpetta per conſuetudine* Epi-
ſcopis Melphien. non contentus multa aſſeruiſſe, vel affe- 31
ctata nimis, vel æquè inveriſimilia de factis ſui Domini, eo pervenit, ut teſtatus etiam fuerit de ejus cogitationibus, & deſideriis, ſoli Deo notis, & cui reſervatum eſt de illis dijudicare; Eiſdemque ferè defectibus, & exceptionibus laborat depoſitio quinti Teſtis. Franciſci Candioli Parochi, qui aſſeruit, ſe fuiſſe Secretarium, & Cappellanum Epiſcopi de la Marra.

Vagæ illæ conjecturæ, quæ leguntur in monumentis aliquorum anteceſſorum Epiſcoporum: *Sacriſtiam paramentis auxit, ſuppellectili eccleſiaſtica ſatis abundè ornavit, nonnulla*

nulla

nulla paramenta eccleſiaſtica Sacriſtiæ reliquit &c. congruè re-
ferri poſſunt, vel ad illa paramenta, quæ concernunt Pon-
32 tificale, vel intelligenda ſunt facta ex devotione, & libera-
litate, ex quibus actibus non poteſt hodiè prætendi coa-
ctio, ut probant *Pontan de Spol. lib. 2. cap. 16. n. 166. Pacific.
de Salv. inſpect. 1. cap. 6. num. 30. & Poſſib. de Manut. obſervat.*
53. *à n. 1.* Proindeque in his generalibus enunciativis nullum
fieri poteſt fundamentum, quia probatio debet per neceſ-
ſe concludere id, de quo quæritur, aliàs in nulla conſide-
ratione habetur, juxta doctrinam *Caſtr. in l. penult. §. Do-*
33 *cere n. 4. ff. Ne quis cum eo, Dec. conſ. 37. n. 9. & Rot. dec. 318.
n. 9. & dec. 395. eod. a. cor. Celſ.*

Eademquè reſponſione tollitur animadverſio innixa illi
notulæ, cui nomen Inſtructionis exadverſo attribuitur,
cum ſuppoſito, quòd fuerit data ab hac S. C. Vicar. Apo-
ſtolico Melphien. abſque ulla tamen authentica juſtifica-
34 tione; Verba enim illa: *Poichè Manſig. Veſcovo ha ordinato
a' ſuoi Procuratori, che provedano la Sacriſtia &c. ſolliciti V.
S. li ſudetti Miniſtri, acciò non manchino*, nedùm æquè be-
nè referri poſſunt ad obligationem Epiſcopi circa concer-
nentia Pontificalia, ac Miſſam conventualem, quam Epi-
ſcopus non controvertit, ſed ad illa referri debent, tanquam
ad cauſam neceſſariam, & obligationem, abſque dubio præ-
xiſtentem, ad *Text. in leg. Emptor, §. Lucius ff. de Pact. &*
35 *in leg. Si ita quis ff. de Verb. oblig.* & animadverſa per *Natt.
conſ. 546. n. 10. & ſeqq. Surd. conſ. 431. n. 74. & Rot. 846. n. 12.
cor. Dunoz. jun.*

In univerſum denique pro omnium ſupradictorum con-
futatione ſupplicamus obſervare, quod in ſubſtantia omnis
contrarius conatus pro ſe eximendo ab oneribus, de quibus
36 in 1. dub. innititur prætenſæ immemorabili conſuetudi-
ni; Si autem communiter obſervant Doctores iſtam ex-
cludi, nedum ab unico actu, ſed à ſolo, & ſimplici rumore
in contrarium, ex adductis *in Tom. 1. par. 2. diſc. 14. num. 17.*
Quantò magis excluſa dici debet in noſtris terminis ex
dictis relevantiſſimis probationibus, præcipuè ſimul uni-
37 tis, & inter alia, fundatis in duobus decretis factis, in
Viſitatione, in depoſitionibus teſtium, quamcumque con-
ſuetudinem deſtruentium, & in incontrovertibili facto qua-
tuor anteceſſorum Epiſcoporum, ex animadverſis, *in Tom.
1. par. 2. diſc. 21. n. 70.*

Pro faciliori reſolutione 2. dub. ex *Pignatel. conſult. 51.
tom. 1.* & ex *Card. de Luc. de Regalib. diſc. 54 & in Miſcel. Ec-
cleſ. diſc. 3. & diſc. 5.* præmittendum eſt in facto, quòd in
aliquibus Civitatibus Regni Neapolitani, in quibus pro Ga-
38 bella molituræ frumenti ſolvitur certa quantitas pecunia-
rum, ex concordia, inita cum Regiis Miniſtris, & appro-
bata ad ſenſum *Pignatelli*, ubi ſupra, per Honorium IV.
ſive ab aliis Summis Pontificibus, Eccleſiaſtici pro determi-
nata quantitate menſuræ frumenti, quod ad proprium uſum
moliri faciunt, ſunt à tali ſolutione Gabellæ immunes, &
hæc immunitas appellari ſolet *Franchigia*; Quando iidem ec-
cleſiaſtici moliri faciunt totam quantitatem, eis aſſigna-
tam, res de plano procedit, quando verò in ſola parte,
vel nullo modo faciunt frumentum moliri, ſolvitur eis in
pecunia, vel pro parte, vel integraliter, ſi nihil moliri fa-
ciunt vel ab ipſis Gabellariis, vel ab aliis emptoribus earun-
dem franchigiarum, ut ſignanter practicatum fuit tempore
Vicariatus Canonici de Cavalleriis, qui modò in hac lite,
& Curia partes Capituli contra Epiſcopus acerrimè pro-
movet. II. Eſt præmittendum, credita illa, ſeu cautas,
39 pro quibus ſub ſequeſtro poni ſolent eædem Franchigiæ, eſ-
ſe in omnibus juſtificata, & certas, itaut nullum dubium ca-
dat circa ipſorum realitatem, vel inſubſiſtentiam.

Quibus præmiſſis, affirmativa reſolutio hujus dubii ex
40 eo faciliimè deſumitur quod ſi eædem Franchigiæ poſſunt
indiſtinctè vendi à Clericis, ut advertit *Card. de Luc. de Re-
galib. diſc. 54. num 3. & in Miſcel. Eccleſ. diſc. 3. numer. 9. &
diſc. 5. num. 6.* Atque in noſtra Civitate quotidiè practica-
tur Multò magis ſequeſtrari poterunt, Venditio enim eſt
actus diſtractionis perfectus, & completus, dominii indu-
bitanter tranſlativus, juxtà notiſſima Jura, de quibus apud
41 *Grat. diſcept. 22. num. 1. Baaden. collect. legal. 5. num. 113.
lib. 2. & Anſald. de Commerc. diſc. 94. nu. 12.* Non ſic au-
tem ſequeſtratio, quæ non privat, neque dominio, neque
poſſeſſione, eo quia Sequeſtratarius poſſidere dicitur no-
42 mine illius, qui ſequeſtrum paſſus fuit *leg. Intereſſe puta
Cod. de Acquir poſſeſ. Poſſib. de Manut. obſerv. 52. num. 6. &
ſeqq. & Rot dec. 96. n. 12. cor. Priol.* Unde, ſi quod majus
eſt conceditur circa has franchigias, non debet, quod mi-
nus eſt denegari *leg. Marcellus ff. de Donat. cauſ. mort. & cap.
Non debet de Regul Jur. in 6.* Minus enim ſemper in eſſe
dicitur in eo, quòd plus eſt *l. In eo ff. de Regul. Jur.* & ſi li-
citus, ac permiſſus eſt finis, tale erit etiam medium, per
quod ad finem devenitur, *Rot. in Rom. ſeù Sarzanen. Im-* 43
miſſion. 4. Julii 1698. §. Verùm cor. Card. Priol.

Abſque eo, quòd in minima parte, vel uno apice læ-
datur eccleſiaſtica Immunitas, quia non dicitur ſequeſtra-
ri Jus Immunitatis, quod eſt privilegium perſonale, & cui 44
in Ordinis præjudicium, neque ipſe Clericus poteſt renun-
ciare, & præjudicare, ex adductis per *Graſs. de Effect.
Cleric. effect. 1. num. 1. & ſeq. Peſant. de Immunit. Eccl. diſp.
2. per tot. Duard. in Bull. Cœn. lib. 2. can. 14. quæſt. 11. num.
2. Antonel. de Jurib. Cleric. lib. 1. quæſt. 1. cap. 1. numer. 1.
& Card. de Luc. in Miſcel. Eccleſ. diſc. 10. n. 22.* Sed ſeque-
ſtrum cadere dicitur ſuper illa pecuniarum quantitate, quæ
uti effectus omnino diſtinctus, & ſeparatus, provenit à di-
cto Jure Immunitatis, & exemptionis, eo modo, quo paſ- 45
ſim videmus ſequeſtrari, & executioni ſubjici fructus ip-
ſorum Patrimoniorum, Beneficiorum, & Penſionum, re-
ſervatarum ad favorem Clericorum, abſque ullo minimo
præjudicio Immunitatis eccleſiaſticæ, & privilegiorum,
Ordini Clericorum conceſſorum, ut videre eſt apud *Gat-
tier de Contract. jurat par. 1. cap. 17. num. 4. de Graſs. de Ef-
fect. Cleric. effect. 7. n. 1. & 2. & Antonel. de Jurib. Cleric. libr.
1. par. 1. c. 15. n. 51.*

In qua etiam parte commendatione potiùs videtur, &
laude dignus zelus Epiſcopi erga eandem Immunitatem, qui
ad evitandum abuſum, ab ipſiſmet Gabellariis introductum
patientibus, & conſentientibus Eccleſiaſticis, ſibi ipſis ap-
propriandi eaſdem franchigias in computum ſuorum cre- 46
ditorum, deputavit perſonam Eccleſiaſticam ad dictum
effectum, & ad hoc, ut omnia ritè, & ſincerè ſe ha-
beant, idem Deputatus invigilat, ne eiſdem Eccleſiaſticis
aliquod, vel minimum inferatur præjudicium, ut videre eſt
in ejus Relatione.

Sequitur 3. dub. circa quod præmittimus, Epiſcopum
de Franchis in ultimo, ſub quo deceſſit teſtamento in exe-
quutionem Conſtit. 23. Innoc. XII. generaliter diſpoſuiſſe 47
de omnibus ſuis Bonis ad favorem ſuæ Eccleſiæ Cathedra-
lis, inter quæ Bona reperitur Vinea, ab ipſo comparata
tempore ſui Præſulatus, pro cujus teſtamentariæ diſpoſi-
tionis exequutione quatuor nominavit Canonicos, qui ad eo-
rum libitum, ad favorem tamen dictæ Eccleſiæ, de iiſdem
Bonis poſſent diſponere.

Hæc diſpoſitio duas habet partes; Prima conſonat cum
dicta Bulla, quia per illam tribuitur Epiſcopis Regni Nea-
politani facultas diſponendi ad favorem Eccleſiarum, ut in
§. 5. In ſecunda verò parte concernente Exequutores, & ad- 48
miniſtrationem ejuſdem hæreditatis, necnon deſignatio-
nem uſus, faciendam à dictis, Canonicis, in quem appli-
cari debent, ab ea diſcordat, quia in §. 6. non facta deſi-
gnatione ab Epiſcopo diſponente, eadem Conſtitutio man-
dat, illam eſſe faciendam ab Epiſcopis ſucceſſoribus, cum
ſcientia, & conſilio ſuorum Capitularium. Igitur illa non
poteſt fieri à Canonicis, ab Epiſcopo deputatis in teſtamen-
to, contra diſpoſitionem ejuſdem Bullæ, pro cujus punctua-
li exequutione reſpondendum videtur.

Fructus autem uſque adhuc perceptos, idem Epiſcopus in-
dicavit Capitulo poſſe erogari in pavimentum Eccleſiæ Ca-
thedralis; Circa perſonam verò, quæ in futurum fructus 49
ejuſdem Vineæ erogare debeat in pios uſus, ut ſupra de-
declarandos dat Epiſcopus manus, ut illa ſpecialitèr ad
dictum effectum deputetur, atque ita omnia in hac par-
te exequutioni demandentur, non ad libitum Exequuto-
rum, ſed juxta diſpoſitionum Bullæ, quæ id remiſit pru-
denti arbitrio Succeſſorum in Epiſcopatibus, quod eſt etiam
de Jure, ſecundum, quod Epiſcopi dicuntur primi Exequu-
tores omnium piarum diſpoſitionum, & ultimarum vo-
luntatum, ut advertit *Card. de Luc. in Relat. Cur. forenſ. diſc.
20. n. 8.* ac Adminiſtratores Bonorum Eccleſiæ aliorumque
piorum Locorum.

Edictum Generale, de quo habetur mentio in 4. dub. ni-
hil aliud continet, quàm exequutionem ſacrorum Cano 50
num, allegatorum à *Gloſ. in can. Nullus verb. Stolis 21. qu.
4. Sac. Conc Trid in ſeſſ. 14. de Reform. cap. 6. & ſeſſ. 23 de
Reform. cap. 6. & 17. Conſtit. 92. Sixti V.* & noviſſimarum
Ordinationum Innoc. XII. Cum hoc tamen moderamine,
quod illud obſervetur pro eo tantùm tempore, quo Eccle-
ſiaſtici, vel Sacra peragunt, vel ad illa peragenda acce- 51
dunt, ut Relatione Epiſcopi, ubi ulteriùs ſubdit: *Per altro
il clima baſta à dire, che ſia nella falda d'un Colle, vicina la Pu-
glia, Paeſe temperatiſſimo &c. da che ſi vede, che non è così or-
rido il clima, come ſi deſcrive, anzi molto piacevole, e temperato.*

Non

Nun applicantur igitur noſtris terminis deſcriptiones illæ
horiditatis frigorum, & climatis, ea adverſo exagerari, qua-
52 les via aperiuntur in Mare Almachio, in Nova Zemla,
in ultima Thule, vel in Oris ſeptentrionalibus, & conſe-
quenter confirmandum potiùs videtur, quàm moderandum
idem Edictum, laudandusque zelus Epiſcopi, tam circa il-
lius promulgationem, quàm reſtrictionem ad tempus Sacri-
ficiorum, vel divinorum Officiorum, ut advertit *Caſtald.*
in Prax. Cærem. lib. 2. ſect. 1. cap. 8. n. 1. ibi: *Quod ſi ſemper,*
53 *& ubique obſervari debeat, tunc maximè decet, cùm ad Eccle-*
ſiam ad Divina Myſteria celebranda accedunt. Quidquid dicen-
dum ſit ea gratia, juſta accedente cauſa, juxta reſolutionem
S.C.C. *in Larinen. Juriſd. 18. Jan. 1695. ad 2. dub.* ibi: *Ex gra-*
tia non eſſe moleſtandam: Ei agebatur de Clerico, contrave-
niente Edicto Epiſcopi circa geſtationem habitus talaris.

Demum pro faciliori reſolutione 5. dub. ſupplicamus ob-
ſervare, quod Epiſcopus non prætendit intervenire Capi-
tulis, quando in illis agitur de aliquo ipſius particulari
intereſſe, ſed solùm, quando ibidem tractatur de rebus, ad
54 Eccleſiam ſpectantibus, in quibus caſibus, nedùm poteſt,
ſed tenetur eiſdem intervenire, illiuſque votum magni pon-
deris eſt, juxta celebrem *Gloſ.* loquentem in debilioribus ter-
minis *in can. In Canonicis verbo Plures diſtinct. 19.* quam ſe-
quuntur *Abb. in cap. Poſtulaſti n. 14. de Conceſſ. Præben. Pir-*
hing. in Jus Canon. lib. 1. tit. 6. ſect. 4. ſub n. 183. Barboſ. de
Canon. c. 37. num. 6. & collect. 131. num. 10. ubi refert reſo-
lutionem S. C. C. *ſub die 2. Martii 1619. & Vener. in Exam.*
Epiſc. lib. 4. c. 19. n. 30. & 31. Cùm autem poſſit dari caſus
55 legitimi ipſius impedimenti, puta infirmitatis vel ſimilis,
neſcimus videre, quare in iſtis terminis renuant Canonici
practicare cum eodem moderno Epiſc. id, quod practicarunt
cum ſuis Prædeceſſoribus: Præcipuè quia Palatium Epiſco-
pale ſorè contiguum eſt cum Aula illa, in qua ſolet Capitu-
lum congregari.

Adverſus autem ſolidas probationes, ea hac parte addu-
56 ctas quoad 1. dub. neſcimus videre ubi fundetur immemo-
rabilis conſuetudo exadverſo allegata, quia conſuetudo,
reſiſtens legi, non ſolùm eſt allegande, ſed concludenter
probanda imò canonizanda, præſertim, ſi non probetur cum
57 notoriis requiſitis celebris *Gloſ. in c. 1. verb. Memoria de Præ-*
ſcript. in 6.

Tantùm autem abeſt, quòd probetur hæc conſuetudo,
quin potiùs demonſtremus contrariam, quia, aut iſta
prætenditur habere initium antè annum 1623. vel poſtea:
58 Si antea, prout prætenditur ex quadam Inſtructione S. Con-
gr. anno 1593. directa Vic. Apoſtolico illius temporis, ex
ea non probatur intentum, tum quia talis ſcriptura eſt in-
formis, & non autographa. Tum etiam, quia in ea aliud
non continetur, quàm ut ipſe Vicarius ſollicitet Miniſtros
59 Epiſcopi ad providendum de neceſſariis Sacriſtiæ, & Ec-
cleſiæ cultum divinum concernentibus, quæ verba cùm ſint
generalia, non poſſunt intelligi, niſi de his, quæ incumbunt
Epiſcopo circa Pontificalia, & miſſam Conventualem ori-
turq; talis præſumptio ex ordine; priùs dato ab eodem Epi-
ſcopo, ut cantat dicta Inſtructio, qui nuaquam præſu-
60 men. eſt aliter mandaſſe, quàm ut minus ſibi præjudicet,
& ad ſenſum Juris, diſponentis Epiſcopos non teneri quan-
do non exigunt quartam Canonicam. Tum demum, quia
conſtat Canonicos ante dictum annum 1623. feciſſe ſuppel-
lectilia, & eorum inſignia in eiſdem appoſuiſſe.

Ex quibus omnibus nulla videtur exiſtere favore eorun-
dem conſuetudo immemorabilis. Sed data hypotheſi, quod
61 adfuiſſet, hæc fuit nihilominùs interrupta à ſolemni decre-
to Epiſcopi Carafini, attento quòd ad interrumpendam
quamcumque conſuetudinem actus longè minus ſolemnis,
imò ſolus rumor in contrariam ſufficeret ex allegatis ſu-
pra *n. 36.*

Nec replicetur, Capitulares ab hoc decreto reclamaſſe,
ſeù veriùs determinaſſe recurrere ad Superiores, quia re-
62 clamatio non eſt modus tollendi ſubſiſtentiam decretorum,
illaque revocandi, ſed deberet exadverſo afferri authenti-
cum documentum, revocatorium ejuſdem decreti, quòd
cum non adducatur, potiùs præſumen. eſt, fuiſſe confir-
matum, vel aſſerta reclamatio, aut non intentata, aut
non proſequuta.

63 Vel prætenditur immemorabilis poſt dictum annum 1623.
Et ultra, quòd etiam poſt dictum tempus illa fuiſſet in-
terrupta per aliud decretum anni 1653. & depoſitiones te-
ſtium, ex hac parte in contrarium adductorum; Dicimus,
64 implicare in terminis, quòd detur immemorabilis, quan-
do de illius initio conſtat ex adductis *in Tom. 1. par. 2. di-*
ſcept. 28. n. 14.

In decreto autem hujus Sacr. Congreg. anni 1676. ubi ap-
parent relicta à Penſionariis favore Epiſcopi emolumenta
Nativitatis Domini, vulgò *la ſtrena*, cum onere providen- 65
di de rebus neceſſariis, nec poteſt ſimiliter fieri funda-
mentum, nedùm quia congruè verificari poteſt, & intel-
ligen. eſt de illis ſacris indumentis, quæ reſpiciunt Ponti-
ficalia, vel ſervitium Altaris majoris circa Miſſam con- 66
ventualem, quæquè Epiſcopus non impugnat facere ex red-
ditibus ſuæ menſæ; Sed etiam, quia tale decretum non eſt
deciſivum articuli, de quo agitur, ſed ſolùm, ut provide-
ret Eccleſiis Rapellen. & Melphien. ut moris eſt, non indi-
viduando morem, aut conſuetudinem.

Quibus non obſtat *dec. in Roman. Juris adminiſtr. 4. Junii*
1696. cor. Moliner, ſed potiùs retorquetur; Quia in *§. Non* 67
ſubſiſtente, ſequitur reſolutionem S. C. C. anni 1628. in qua
dictum fuit, decreta emanata tempore Urbani VIII. & pro-
hibentia aliquid deſumi ab eleemoſynis miſſarum pro ex-
penſis Sacriſtiæ intelligenda eſſe de illis eleemoſynis, quæ
in dies præſtantur à fidelibus pro dd. miſſis, non autem
applicanda eſſe oneribus perpetuis, & fixis, circa quæ in 68
ſeq. dec. 27. Novemb. 1697. cor. Urſin. in §. Prout, in ſpecie de-
terminat quantitatem, quæ ad dictum effectum deſumi poteſt
ad favorem Sacriſtiæ, nempè unus obulus pro qualibet
miſſa.

Minùs ad hanc obligationem inducen. applicantur au-
thoritates exadverſo cumulatæ; Illarum ſiquidem lectura 69
demonſtrat, quòd omnes loquuntur, vel quando Epiſco-
pus habet quartam Canonicam de omnibus Fidelium obla-
tionibus, & piis legatis, vel reſpectu Eccleſiæ Cathe-
dralis, ſeù illorum Paramentorum, quæ concernunt ſervi-
tium Altaris majoris circa miſſam conventualem; Vel de-
mùm in concernentibus Pontificalia, circa quæ nulla adeſt
in præſenti difficultas, nec illa detrectat facere Epiſcopus
ex propriis redditibus. Dubium enim verſatur circa ſacra
indumenta, ceram, & alia neceſſaria pro adimplemento
illorum particularium relictorum, quorum totum commo-
dum ſpectat ad Canonicos. Quorum proindè reſpectu con- 70
gruum videtur, ut ad eoſdem pariter incommodum ſpectet
juxta regulam, quam in his terminis exornat *Bellet. Diſquiſ.*
Cleric. par. 1. tit. de Cleric. debitor. §. 13. n. 15.

Excluſa ex his obligatione Epiſcopi ſecundum Juris cen-
ſuram, non benè exageratur redditus ipſius Menſæ abſque
ulla facti aſſiſtentia, & probatione; Quia, aut proviſio 71
Suppellectilium prætenditur ex motivo juſtitiæ, aut æqui-
tatis; Si ex juſtitia, viden. eſt de Jure, ad quem tale onus
ſpectet, ſecluſa quavis quantitate fructuum Menſæ Epi-
ſcopalis; Si ex æquitate, credimus meliùs eſſe eum pra-
cticare cum pauperibus indigentibus, quàm permittere, ut 72
Canonici magis impinguentur, & oneris ſui prorſus obli-
viſcantur, retinendo pro ſe ipſis illam portionem ſuorum
redituum, quam impendere tenentur pro ſervitio Sacri-
ſtiæ circa adimplementum particularium Legatorum; cùm
perpetuo præjudicio Succeſſorum Epiſcoporum.

Circa 2. dub. concernens emolumenta franchigiæ farinæ,
non controvertitur exadverſo, illas poſſe vendi, imo de 73
facto quotidiè ad praxim reduci; Igitur nulla adeſt diffi-
cultas, quod poſſint ſequeſtrari, ea enim, quæ poſſunt ven-
di, multò fortiùs poſſunt ſequeſtrari, ex adductis ſupra *nu.*
40. Velle autem in hac parte regulas præſcribere Judicibus,
vel creditoribus, ut exadverſo prætenditur, quod priùs fa- 74
ciant ſequeſtrum ſuper una, quàm alia re, & potiùs circa
unam, quàm aliam ſpeciem bonorum, Creditori obliga-
torum opponitur omnibus Juris principiis.

Quoad 3. dub. concernens adminiſtrationem hæreditatis
Epiſcopi de Franchis, ſupplicamus reflectere, quod Innoc.
XII. volens conſulere neceſſitatibus Eccleſiarum Cathedra- 75
lium Regni Neapolis, mandavit in ejus Bulla, quæ incipit:
Inſcrutabili, in ejus *Bull. in* 23. ut bona, quæ adinvenirentur
in morte Epiſcopi, & quæ ad R. C. A. ſpectarent, non debe-
rent in futurum incamerari, ſed implicari, & converti de-
bere in favorem, & utilitatem dd. Cathedralium, juxta u-
ſum, ab Epiſcopo defuncto deſignatum, cùm hac lege, *Quod* 76
ſi Epiſcopi, & Prælati ad hujuſmodi deſignationem, ſeù diſpo-
ſitionem devenire noluerint, vel nequiverint, adhuc præmiſſa
omnia, & ſingula ad dd. Eccleſias, ut præfertur ſimilitèr ſpe-
ctare, & ad favorem, ſeu in beneficium, uſum, & utilitatem
earundem Eccleſiarum prudenti Archiepiſcoporum, & Præla-
torum hujuſmodi Succeſſorum arbitrio cum ſuorum Capitula-
rium ſcientia, & conſilio convertenda, applicanda, & eroganda
eſſe volumus, & mandamus, ut diſponitur in §. 8.

Si igitur Epiſcopus de Franchis non deſignavit d. uſum,
hic relinquendus erat arbitrio Epiſcopi ſucceſſoris, nec de- 77
functus

Digitized by Google

functus poterat devenire ad nominationem 4. Canonicorum
in Exequutores, qui ad ſui libitum diſponerent in favorem
Eccleſiæ, quia hæc facultas non conceditur in d. Bulla, &
conſequentèr cum nulla habenda ſit ratio dd. Exequutorum
ex defectu poteſtatis in d. Epiſcopo de Franchis, proceden-
dum eſt in hac parte ſecundum Juris communis diſpoſitio-
nem, quod Epiſcopis committit omnium bonorum ſuæ Ec-
78 cleſiæ adminiſtrationem, ut legitur in *clem. Quia contingit*
de Religioſ. domib ibi: *Per ſe ipſos, vel alios impleant*, & *in*
Conc. Trid ſeſſ. 22. de Reform. cap. 8. ubi *Barboſ. n. 6.* innu-
meros allegat concordantes, *& Panimoll. dec. 12. adnot. 6num.*
8. & reſolvit S. C. C. *in Gurſolen. 28. Auguſti* 1638. relata à
Pignatell. conſult. 128. n. 4. tu 9. ibi: *Et in ſimili, quando agi-*
tur in Capitulo de electione Officialium pro adminiſtrandis, ſeu
colligendis rebus. in quibus Epiſcopus, & Pauperes habent in-
tereſſe, non poſſit fieri abſq; ſcientia, & interventu Epiſcopi, reſ-
pondit eadem S. Cong. &c. Et clarioꝛ ex verbis illis *Innoc. Conſt.*
§. 8. ibi: *Cum ſuorum Capitulorum conſilio, & ſcientia*, ea qui-
79 bus inſertur, illis ſolùm relicta fuiſſe ſcientiam, & conſi-
lium; Cætera autem conſiſa, & remiſſa fuiſſe prudenti Epi-
ſcoporum ſucceſſorum arbitrio.
Ad cujus præciſos terminos nihil aliud petit Epiſcopus,
quàm ut deputetur perſona aliqua cum ſcientia, & conſenſu
ſui Capituli, quæ d. hæreditatem adminiſtret, & quæ in il-
80 los uſus convertat eoſdem redditus, quos ipſemet cum con-
ſenſu, & ſcientia ejuſdem Capituli, magis expediens, &
utile judicabit.

In eadem Cauſa.

AD probandum, quòd ſacrarum Suppellectilium onus
81 ſpectet ad Epiſcopum, non autem ad Canonicos, nul-
latenus applicantur authores, in contrarium adducti, nem-
pè *Nicol. Rauſner. dec. 1. n. 3. lib. 4. Ronat. Coptn. lib. 3. cap. 3.*
artic. 11. Bero conſ. 3. num. 6. & 7. lib. 1. quæſt. 11. num 78. &
ſeqq. Franc. de Eccl. Cathedr. cap. 13. num. 15. & 16. Sperell.
dec. 67. n. 58. & dec. 68 n. 20. Criſpin nella Viſita Paſtor. par.
2. §. 13. n. 2. & 4. & Rot. dec. 284. n. 1. & 3. cor. Mantic. & dec.
829. n. 5. cor. Cocc. probantes in defectum quartæ deſtinatæ
pro Eccleſiæ Cathedralis reparatione, iſtam faciendam eſſe
ex redditibus Menſæ Epiſcopalis, uſque ad quartam partem
fructuum, non ſolùm futurorum, ſed etiam præteritorum
ejuſdem Menſæ Epiſcopalis; Omnes enim hujuſmodi Au-
thores loquuntur in terminis Fabricæ Eccleſiæ Cathedralis,
ſequentes *Text. in c. 1. de Eccl. ædific. vel repar.* determinan-
tem eos, qui beneficium in Eccleſia habent, teneri contri-
82 buere pro ipſius reparatione; Ex authoritatibus autem, lo-
quentibus de obligatione ad reparandam Eccleſiam, non be-
nè infertur ad aliam diſparatam obligationem ſacrorum Sup-
pellectilium pro adimplemento particularium legatorum,
quia Fabricæ Eccleſiæ in his terminis equiparantur ea, quæ
ſpectant ad Pontificalia, & ad Miſſam conventualem, nec
83 non ad functiones, quæ fiunt à Canonicis in communi, non
autem eidem Fabricæ Eccleſiæ æquiparari poſſunt ea penſæ,
neceſſariæ pro adimplemento illarum obligationum, quæ
pertinent ad Canonicos ratione particularium legatorum.
Quod clarè patet ex diſpoſitione ejuſdem *Textus in cap. 1.*
de Eccleſ. ædifican. In tantùm enim vigore ejuſdem Textus
84 obligantur ad contribuendum pro reparatione Eccleſiæ il-
li, qui in ea beneficium habent, in quantùm ex ea utilita-
tem recipiunt; Cùm autem hæc utilitas reſpectu Epiſcopi
ceſſet in ordine ad dd. particularia legata, quorum omne
commodum ſpectat ad Canonicos, ceſſare debet ipſius obli-
gatio, onuſque ſupportandum ab eis, qui omne commodum
recipiunt, ut generalitèr ſtatuitur *in leg. Secundum natu-*
ram, ff. de Regul. Juris, & advertit *Rot in deciſ. 239. num.*
13. par. 18. recen. Et in terminis noſtris caſus probant *Rip.*
conſ. 1. n. 7. de Conſuetud. Barbat. conſ. 26. num. 3. Bero conſ.
3. n. 12. & ſeqq. & Bellet. Diſquiſ. Cler par. 1. tit de Cler. de-
bitor. §. 13. n. 15. & meliùs *in §. 14. n. 1. & ſeqq.* & ſignanter
num. 4.
Nec dicatur, in noſtris terminis favorem Fabricæ, &
paramentorum æquiparari à Doctoribus, & ſignanter à
Campanil. in Diverſ. Jur. Canon. rubr. 12. cap. 13. num. 19.
85 *Bertrand. conſ. 53. num. 3. & ſeqq. Sperell. dec. 68. numer. 9.*
& Bellet. Diſquiſ. Cleric. par. 1. §. 13. de Cleric. debitor. n.
13. Et proindè, ſicuti ad onus Fabricæ obligatus eſt Epiſ-
copus, ita, & ad onus paramentorum obligandus etiam ſit
idem Epiſcopus; Quia recurrit eadem reſponſio, quod di-
cta æquiparatio congruè verificatur reſpectu ſacrorum Sup-
pellectilium, neceſſariorum pro Pontificalibus, vel pro
Conventualibus, & Capitularibus functionibus, de quibus
loquuntur iidem Authores, ut ex lectura; Non autem ap-
plicari, & extendi poteſt ad alia paramenta, neceſſaria 86
pro adimplemento particularium legatorum, cujus reſpe-
ctu retorquentur potiùs eædem authoritates, dum non ſo-
lùm pro indubitato ſupponunt, onus reparandi alias infe-
riores Eccleſias ſpectare non ad Epiſcopum, ſed ad Bene-
ficiatos illius Eccleſiæ, quæ reparatione indiget, ut videre
eſt apud adductos per *Bellet. Diſquiſit. Cler. par. 1. tit. de Cle-*
ric debit. §. 14. n. 1. Verùm etiam probant ad eoſdem Bene- 87
ficiatos ſpectare etiam onus comparandi illa paramenta, ſi-
ne quibus divina Officia celebrari non poſſunt, ut adductis
concordantibus, proſequitur idem *Bellet. dict. §. 14. de Cler.*
debit. num. 4. ibi: *Tenebuntur ibidem Beneficiati ad ornamen-*
ta neceſſaria, ſine quibus divina Officia celebrari nequeunt.
Proindequè, congrua congruis referendo, ut ſemper ia-
ciendum eſſe monet *Text. in leg. Quoties Cod. Famil. erci-*
ſcund. & obſervat *Rota in deciſ. 1139. num. 9. cor. Emer.*
jun. ſicuti ex modò animadverſis Epiſcopus non tenetur 88
ad reparationem Eccleſiæ inferioris, ſed ad illam tenen-
tur Beneficiati, non alia ratione, niſi quia iſti utilitatem
ex ea percipiunt, ita idem Epiſcopus non tenebitur ad il-
la paramenta ſacra, quæ ſunt neceſſaria pro adimple-
mento particularium legatorum, ex eadem ratione, quia il-
lorum commodum unicè ſpectat ad Canonicos.
Tantùm abeſt, quòd contra Epiſcopum retorqueatur de-
ſcriptio Sacriſtiæ, facta à Vicario Apoſtolico Melano an-
no 1653. quin potiùs ad oculum excludat aſſertam conſue- 89
tudinem Epiſcoporum, de proprio providendi Sacriſtiæ de
omnibus ſacris Suppellectilibus, ex quo ibidem rotundis
literis dicitur, ſimilia Sacra indumenta pro uſu proprio cu-
juslibet Canonici reperiiſſe aſſervata ab unoquoque ex eiſ-
dem in propria Arca, quod illorum dominium, & conſe-
quenter emptionem propriis pecuniis factam ſuperlativè
probat ex adductis ſupra.
Supplicantes obſervare verba illa *pro uſu proprio*, ad ocu-
lum demonſtrantia diverſitatem illorum paramentorum, 90
quæ, vel pro Pontificalibus, vel pro Miſſa conventuali de-
ſerviunt, juxta diſtinctionem in principio indicatam.
Nec dicatur, quod in hac Relatione, prout etiam in
atteſtatione, ex hac parte exhibita, non ſpecificentur Ca-
lices, Miſſales, & Planetæ; Quia in dicta atteſtatione
clarè dicitur: *Tutti li paramenti ſacri*: In dicta verò deſcri- 91
ptione poſt ſpecificationem aliquorum ſacrorum indumen-
torum ſubditur, *& alia hujuſmodi*, ſub quibus verbis eæ-
dem quoque ſpecies ſacrorum indumentorum non ſpecifica-
torum comprehenduntur, ut conſiderando dictionem illam 92
univerſalem *Tutti*, aliis adductis, firmavit *Rota in Cala-*
guritana Decimarum de Aguilar. 3. Januarii 1698. §. Tan-
tumque cor. Molines; Et præoculis habendo verba illa, *&*
alia hujuſmodi, obſervant *Gonzal. ad Regul. Cancell. gloſſ.* 93
3. num. 22. Rot. deciſ. 221. numer. 6. coram Priol & deciſ.
170. numer. 9. par. 18. rec. & deciſ. 1133. numer. 6. coram
Emer. jun.
Poterant omitti ea, quæ inculcantur ad excludendam
alterationem Concluſionis Capitularis; Quia dictio illa *ſi-* 94
ne adeò viſibiliter alterata fuit, & pulchra metamorphoſi
immutata in *cum*, ut ſola recognitio, & viſio, pro quibus
ſupplicamus, pro concludentiſſima probatione ejuſdem pa-
tentia falſitatis, & odibilis delicti deſervire valeat.
Circa 1. dub. ſupplicamus caveri à manifeſto æquivoco,
quòd per ſequeſtrationem franchigiæ retardentur Eccleſia- 95
ſticis neceſſaria alimenta; Quia iſta percipere debent iidem
Eccleſiaſtici ex fructibus illorum patrimoniorum, vel be-
neficiorum, ad quorum titula fuerunt ordinati, juxta di-
ſpoſita in *Sacr. Conc. Trid. in ſeſſ. 21. de Reform. cap. 2.* 96
Non autem ex dictis franchigiis, quæ non ſunt commu-
nes omnibus Eccleſiaſticis, nec etiam in Regno Neapolita-
no, & quæ eiſdem adveniunt ab extrinſeco, poſtquàm ſup-
ponitur in illis, vel patrimonium, vel beneficium ſuffi-
ciens, & neceſſarium pro alimentis; Ea autem, quæ in 97
hac parte exagerantur pro prætenſis pœnis, practicata fue-
runt tempore Epiſcopi de Franchis, ſeu Vicariatus Canoni-
ci de Cavaleriis, non autem ad praxim reducta fuerunt tem- 98
pore moderni Epiſcopi, cujus pietas, & defenſio Eccleſia-
ſticæ immunitatis in hac parte, nec etiam à Canonicis con-
troverruntur, neque poſſunt impugnari.
Die 4. April. 1704. in S. C. E. propoſitis per Card. Collo- 99
redum dubiis, in princ. regiſtratis.
Ad 1. reſp. fuit: *Spectare ad Epiſc. in omnibus.* 100
Ad 2. *Negativè.* 101
Ad 3. *Adminiſtrationem ſpectare ad Canonicos, in teſta-* 102
mento deputatos, cum onere tamen reddendi rationem Epi-
ſcopo;

Digitized by Google

ſcopo; Pecuniam verò, indè perceptam, & in poſterum percipiendam expendi debere ab Epiſcopo, cum conſilio Capituli ad formam Conſt. Innocentianæ.

103 Ad 4. *Servetur Edictum, & ad mentem*, quæ fuit ſequens: *Che regolandoſi con la ſua diſcreta prudenza, debba aver riguardo alla qualità de' tempi, e de negozj; come anche alla povertà di eſſi Sacerdoti, e Chierici ſecondo la tolleranza, praticata dall'iſteſſa S. C.*

104 Ad 5. *Negativè.*

Circa diſpoſita *in Conſtit. Innoc. XII.* de qua ſupra *num. 47.*
105 *& n. 102.* quorum etiam laudat *Anſald. in addit. ad dec. 74. n. 37.* reſpectu Spoliorum Epiſcoporum Regni Neapolis, tres olim Cauſæ diſputatæ fuerunt in Sacris Congr.

Prima fuit *in S. Cong. Conc. in Abellien. & Frequentina*, de qua mentionem fecit *Anſald.* ubi ſupra, & in qua Epiſcopus
106 Seanegato triplicem contraxerat donationem cauſa mortis; In quarum prima demandavit erectionem Canonicatus in Cathedrali Frequentina, cum reſervatione perpetui Juriſpatronatus ſuo, ac ſui Capituli; In ſecunda juſſit diſtribui duc. 5100. inter Eccleſias Parochiales ejuſdem Diœceſis Frequentinæ, & duc. 400. in beneficium ejuſdem Cathedra-
107 lis. In tertia demum reliquit Parochis Eccleſiarum Parochialium Diœceſis Abellinæ duc. 9420. in augumentum præbendarum, ut faciliùs pauperum neceſſitatibus occurrere valerent, ac etiam in ſuffragium animæ ipſius diſponentis.

Impugnantibus autem, tam Capitulo Frequentino, quàm
108 Abellino eaſdem donationes, die 18. Auguſti 1713. propoſita fuerunt in eadem Sacra Congreg. Concilii ſequentia dubia.

I. *An diſpoſitiones cauſa mortis, factæ ab Epiſcopo Abel-*
109 *lino, ſuſtineantur*; quod fuit reſolutum: *Negativè.*

II. *An, & quomodo bona, per eundem Epiſcopum reli-*
110 *cta, ſint eroganda, in caſu &c.* Quod fuit reſolutum: *Juxta Votum Em. Urſini, & juxta inſtructionem*, quæ fuit ſequentis tenoris.

111 Benevento: all'Eminentiſs. Urſini: *Propoſtaſi in queſta Sag. Cong. del Concilio la Cauſa circa le diſpoſizioni fatte dalla bo: mem. di Monſig. Veſcovo d'Avellino, come debbano erogarſi i beni, da lui laſciati; Queſti Eminentiſſimi Signori, collaudando in ſommo grado la pietà, & attenzione di V. Eminenza, dimoſtrata nella ſua ben diſtiata, e fondata Informazione, traſmeſſa ſopra l'affare; Riſpetto al primo punto, ſe ſi ſoſtengano le ſue diſpoſizioni, hanno riſpoſto, non ſoſtenerſi; Riſpetto poi al ſecondo; come ſi devono erogare li Beni laſciati dal d. Prelato, approvando in tutto il prudentiſſimo parere di Voſtra Eminenza, raccomandano alla ſua particolar cura, e vigilanza, che il denaro ſin hora ritratto, e che ſi eſigerà in avvenire, non vadano mano de Canonici, ne de Parochi, ma ſi depoſiti interamente preſſo l'E. V. o perſona ſicura, ch'ella giudicarà idonea, e che non poſſa ſpenderſi alcuna ſomma, ſenza precedente ordine ſottoſcritto da V. E. e che il denaro debba impiegarſi in uſo, reſtaurazione, e proviſioni ſolamente neceſſarie, non già riſacimento di nuovo Coro, e Sedili, come ne anche abbellimento de marmi, e ſtucchi. Circa poi due partite controverſe nel ſolario, preteſo da' Canonici, che hanno aſſiſtito allo ſpoglio benche la Sag. Cong. credo non eſſere dovute, nondimeno ha ſtimata di rimetter ciò alla prudente deciſione di V. E. come pure quella de preteſi debiti del paſſato Veſcovo, ſperando, che atteſe le ſpeſe già fatte in beneficio della Cathedrale d'Avellino, dal d. Veſcovo defonto, e quelle, che ſi ſono fatte dopo la di lui morte poſſa reſtare modo di ſupplire al biſogno della Chieſa di Frigento, che come più pingue di rendite, merita particolar rifleſſione, maſſime ſe ſi poteſſe avere qualche giuſtificazione, che gl'avanzi, tirati al Veſcovo defonto, poteſſero derivare dall'entrate della medema Chieſa di Frigento, & in tal forma ſi poſſa ancora ſupplire al biſogno delle medeme Chieſe, e perſone de' Parochi, come dimoſtra il Bilancio, traſmeſſo da V. E. che potrà rendere quello più vantaggioſo, reſtringendoſi al biſognevole nella forma ſopra accennata: Sopra di ciò la Sag. Congr. ſi rimette alla ſperimentata prudenza, pietà, e ſomma integrità di V. E. alla quale per fine bacio umilmente le mani. Di V. E. Roma 18. Agoſto 1713.*

Umiliſs. &c. B. Card. Panciatichi &c.

Votum autem ejuſdem Em. Urſini, requiſitum ab eadem Sacr. Congr. fuit, ut erogarentur ducati 5647. pro reparatione Cathedralis Abellinen. & ducati 5189. 70. pro repa-
112 ratione Eccleſiarum Parochialium ejuſdem Diœceſis. Nec non ducati 2653. pro reparatione Eccleſiæ Cathedralis Frequentinæ, & ducati 4123. 60. pro reparatione Eccleſiarum Parochialium Diœceſis Frequentinæ: In totum duc. 17613. 30.

Alia fuit *in Ugentina Spolii*; Cùm enim Epiſcopus Carafa ſuum Capitulum hæredem inſtituiſſet ſub ea lege, ut ex pecuniis hæreditariis unam portionem erogaret in con- 113
ſtructione Campanilis, aliam in augumentum Præbendarum Canonicalium, & aliam diſtribueret Eccleſiis Parochialibus Diœceſis; Ultra aliqua legata, partim PP. Theatinis, partim ſuis Familiaribus facto, uſque ad ſummam duc. trium millium: Suffecto autem in ejus locum Petro Lazzaro Terrer, iſte, Capitulo annuente, omnia bona Epiſcopi Carafæ, ad proprium commodum vindicavit, & appropriavit, eo defuncto, in S. Cong. Conc. die 14. Martii 1716. diſputata fuerunt ſequentia dubia.

I. *An, & in qua parte ſubſtineatur diſpoſitio teſtamentaria bo. me. Antonii Carafæ Epiſcopi Ugentini, & quatenus ne-* 114
gativè?

II. *Ad quem ſpectent bona hæreditaria ejuſdem Epiſcopi,* 115
in caſu &c.?

III. *Ad quem ſpectent bona omnia de Spolio Epiſcopi Ter-* 116
rer, ultimo loco defuncti.

Sacra Congregatio ad 1. reſpondit: *Negativè, niſi per modum deſignationis ad formam Bullæ. & pro nunc quoad conſtru-* 117
ctionem Campanilis, & interim ſcribatur Archiepiſcopo Hydruntino, ut aſſumat adminiſtrationem omnium bonarum relictarum, tam ab Epiſcopo Carafa, quàm Terrer; Et ulteriùs informet ſuper ſtatu Eccleſiæ Cathedralis, & tenuitate Præbendarum, juxta Inſtructionem.

Ad 2. & 3. *Satis proviſum.* 118

Repropoſita verò Cauſa die 15. Maii 1717.

Ad I. reſponſum fuit: *Negativè, niſi per modum aſſignatio-* 119
nis quoad Campanile tantùm, & ampliùs.

Ad II. *Omnia eroganda primo loco in reparationem Eccleſiæ* 120
Cathedralis, & conſtructionem Sacriſtiæ, & Campanilis, & proviſionem Supellectilium neceſſariarum; Et ſi quid ſupererit 2. loco ad commodum Parochialium, & ampliùs.

Ad III. *Proviſum in 2. Firma tamen remanente adminiſtra-*
tione, & exequutione penes Archiepiſcopum Hydruntinum, ju- 121
xta Inſtructionem, & ampliùs.

Tertia fuit in una *Tricaricen. 28. Febr. 1709.* in S. C. E. 122
Ponente Em. Corſino, in qua Epiſcopus Tricaricenſis multas fecerat diſpoſitiones in Teſtamento, ac ageretur de diſpoſitione ejus bonorum patrimonialium, ſibi à ſuis Antenatis relictorum. Propoſitis autem d. die ſequentibus tribus dubiis.

I. *An diſpoſitio teſtamentaria Epiſcopi Tricaricen. ſubſti-* 123
neatur?

II. *An ſpolium applican. & erogan. ſit in favorem, benefi-*
ciorum, & utilitatem Cathedralis Eccleſiæ, ac etiam Epiſcopi, 124
itidemque Seminarii, prælativè quoad omnes alias Eccleſias Civitatis, & Diœceſis?

III. *An, quatenus aliquid ſupereſſet, applicandum, & erogan. ſit in favorem beneficiorum, & utilitatem Eccleſiarum Pa-* 125
rochialium Civitatis prælativè quoad Eccleſias Parochiales Diœceſis, in caſu &c.

Unico reſcripto fuerunt reſoluta, hoc eſt: *Negativè*, 126
& ad Em. Urſinum, qui provideat ad formam Bullæ f. m. Innoc. XII. juxta Inſtructionem, tranſmittendam, quæ fuit ſeq. tenoris.

Eſſendo ſtata riferita in Sag. Cong. ſotto li 28. Febraro 1709. dal Sig. Card. Corſini la Cauſa detto Spoglio, fatto al defonto 127
Veſcovo di Tricarico, ed eſſendo ſtato diſputato l'articolo, ſe il Teſtamento, fatto dal medemo Veſcovo ſi ſoſteneſſe, la S. Cong. ſentite le Parti, è ſtata di ſentimento che non ſi ſoſtenghi, nè poſſino aver luogo l'applicazioni, da Lui fatte della ſua Eredità, a favore di varie Chieſe, ſtante il peſſimo ſtato, nel quale dal Veſcovo è ſtata laſciata la Catedrale, e la neceſſità, che tiene non ſolo di eſſer riſarcita, ma anche di eſſer proveduta di ſuppellettile ſagre, e nell'iſteſſo tempo è ſtata di ſenſo, che ſi commetta all'E. V. perche proveda alla forma della Bolla della ſ. mem. Innocenzo XII. ſecondo l'Iſtruzione da traſmetterſi, che è, che V. E. ſi degni col mezzo di perſona fidata, ed atteſta, far fare col denaro di detto Spoglio dall'Eredità del Veſcovo tutti quei riſarcimenti più neceſſarii, ed urgenti, de quali tiene biſogno d. Catedrale, ed altresì, che la facci provedere parimente di quelle ſuppellettili ſag. delle quali hà più neceſſità, ed urgenza.

Se poi doppo fatte dette ſpeſe più neceſſarie, ed urgenti per detti riſarcimenti, e compra di ſuppellettili ſagre per la Catedrale, 128
vi avanzaſſe di d. Spoglio qualche ſomma, è di ſenſo la Sag. Cong. che V. E. la facci applicare alle Chieſe di Aliano, Alianello, Miſſanello, Oliveto, San Mauro, ed Accettura, in riſarcimento di d. Chieſe, o in compra di ſuppellettili ſagre per le medeme, e quando per la riparazione di d. Chieſe foſſero obligate l'Univerſità, che ſi ſpenda il denaro in ſuppellettili ſagre per le medeme Chieſe.

Ma ſe doppo tutte queſte ſpeſe, vi reſtaſſe anche qualche ſom-

129 ma,

329 *ma, ſtima bene la Sag. Congr. che V. E. la facci inveſtire in
Beni ſtabili, à fine col frutto di quelli ſi debba dal Clero di
Monte Albano far celebrare una Meſſa nei giorni feſtivi di pre-
cetto nella Chieſa di San Nicola dell Abbadia della Menſa Ve-
ſcovale, poſta nel Territorio di Monte Albano.*

*E perche dal Vicario Capitolare ſi ſcrive, che dall' Eſecuto-
re teſtamentario, laſciato dal defonto Veſcovo, col denaro di det-*
330 *ta Eredità, e Spoglio ſi ſiano pagate molte ſomme non legitime,
e ſoddisfatti varii legati, laſciati dal medemo Veſcovo ad alcu-
ni Particolari, anche di ſomma conſiderabile, è di ſenſo la Sag.
Congr. ſtante la dichiarazione fatta, che detto Teſtamento non
ſi ſoſtenghi, che V. E. facci forzare l' Eſecutore teſtamentario
al rendimento de' conti, a fine di fargliſi menar buone le ſole
ſpeſe legitime, ed i Legatarii alla reſtitazione delle ſomme de'
denari, o altro, che aveſſero avuto per ragione di legato, ad
effetto poi di applicare tutto in dd. riſarcimenti, e compra di
ſagre ſupellettili.*

Quia vero in *d. Conſtit. Innocent.* præter Archiepiſcopos,
& Epiſcopos, particulatis etiam fit mentio Prælatorum
331 inferiorum. Hinc *in Juvenacen. ſeu Nullius Terlitii ſpolii
die 20 Aprilis* 1717. cùm Jo: Angelus Ponitleus Archipres-
byter Terlitii in Teſtamento, condito die 24. Septembris
1713. reliquiſſet Capitulo ſuæ Eccleſiæ ducatos 120. cum
onere annuarum Miſſarum viginti, d. die fuit diſputatum
particulare dub. *An onus Miſſarum, impoſitam ab Archipres-
bytero Terlitii ſubſtineatur*; Cui eadem S. C. C. reſpondit:
Negativè, & ampliùs.

DISCEPTATIO XXXV.

Recineten. Proeeminentiarum.

PRO

Capitulo Cathedralis Recineti.

CUM

Altariſtis ejuſdem Eccleſiæ.

ARGUMENTUM.

*Inter Canonicos Cathedralis, & Altariſtas, ſeu Beneficiatos
ejuſdem Eccleſiæ, debet adeſſe differentia tam in paramen-
tis ſacris, quàm in aliis rebus, quæ exponuntur in præſen-
ti Diſceptatione.*

ALtariſtæ Cathedralis Recineten. præteritis temporibus
omnibus modis ſtuduerunt ſe comparare æqualeſque
facere Canonicis ejuſdem Cathedralis, taliter, ut, aliis
1 exorbitantiis prætermiſſis, prætenſionem etiam excitave-
rint velle unà cum ipſis concurrere ad electionem Vica-
riorum Capitularium, ac ſi eſſent veri Canonici. Cauſa
autem circa dictum articulum per binas vices acerrimè
diſcuſſa in S. C. C. illorum prætenſio inventa fuit minus
habens, reſcriptumquè proindè fuit die 4. Junii 1701. *Eoſ-
dem Altariſtas nullatenus eſſe admittendos ad electionem Vi-
carii Capitularis*, quæ reſolutio materia funditus iterùm
2 recognita confirmata fuit die 30. Auguſti 1704 cum reſcri-
pto: *In deciſis, & ampliùs*, ut videre eſt infra *part. 2. diſce-
pt. 12. in fine.*

Hodiè igitur continuantes iidem Altariſtæ antiquam ru-
bricam eorum exorbitantium prætenſionum, eandem æ-
qualitatem aliis modis procurare non deſinunt, præten-
dentes, nullam intercedere debere diſtinctionem inter ipſos,
3 & Canonicos Cathedralis, tam circa paramenta ſacra,
quàm circa locum ſe parandi pro miſſis privatis; Quod
Campana major, quæ pulſatur pro convocando Capitulo
Dignitatum, & Canonicorum, pulſari etiam debeat pro con-
vocandis Congregationibus eorundem Altariſtarum. Quòd
poſſint in eorum propriis, & particularibus functionibus in-
diſtinctè uti Cruce argentea, quæ de præſenti adeſt in noſtra
Eccleſia; Quodque demum in ipſorum voluntate poſitum ſit
commodare aliis Eccleſiis Paramenta, aliaque ſacra Suppel-
4 lectilia noſtræ Sacriſtiæ; Concordata propterea fuerunt
quatuor dubia, de quibus infra.

Licèt autem pro illorum favorabili reſolutione ſatis eſſet
præ oculis habere ſolùm, & ſimplex Oraculum dictæ S. C.
5 C. circa dictam prætenſionem concurrendi ad electionem
Vicariorum Capitularium, ex quo coram ead. pleniſſimè,
& concludentiſſimè ex hac Parte fuit probatum, & à dicta S.
C. pro indubitato admiſſum, Altariſtas nunquam fuiſſe, nec
de præſenti eſſe, vel aliquo colore dici poſſe Canonicos no-
ſtræ Cathedralis Eccleſiæ, & conſequenter nullatenus
prætendere poſſe ea, quæ Canonicis propria ſunt, quæquè
ipſis de jure competunt, vel uti Fratribus, vel uti mem- 6
bris corporis Epiſcopi, ex animadverſis per *Navar. in Sum.
Bullar. comm. 19. num. 3. Rot. dec. 281. num. 5. par. 19. rec. &
in Placentina Cathedralitatis 22. Junii 1703. §. Ultra cor.
Molines.*

Nihilominus ad omnem abundantiorem cauthelam de-
veniendo ad examen primi dubii: *An Dignitatibus, & Cano- 7
nicis Eccleſiæ Cathedralis Recineten. conveniat diſtinctio,
tam quoad qualitatem Paramentorum, quàm quoad locum ſe pa-
randi pro Miſſis privatis reſpectu Altariſtarum, aliarumque
Sacerdotum, eidem Eccleſiæ addictorum*, illius affirmativam
reſolutionem triplici ſolido fundamento reportare confidi-
mus.

Primò nimirum attenta diſpoſitione Synodi Card. de
Monte Laurerani in qua *fol.* 171. circa ea, quæ ſpectant
ad Sacriſtiam demandatur, ut infra: *Avvertendo in par- 8
ticolare, che alle Dignità Canonici, e Penitenzieri ſi diano Pa-
ramenti diſtinti, e Calici d' argento; A gli altri ordinarii, E
che nel far aſſiſtere a dire la Meſſa ſi oſſervi la debita riverenza, e
creanza, ſecondo le qualità delle Perſone.* Quæ Synodalis diſ-
poſitio, tanquam lex in noſtra Diœceſi ab omnibus inviola- 9
biliter ſervanda eſt ex adductis *in Tom. 1. par. 2. diſcept.
28. num. 96.*

Secundò ratione dignioris qualitatis Dignitatum, & Ca-
nonicorum in conflictu Altariſtarum, & aliorum Sacer-
dotum, ſervitio noſtræ Eccleſiæ addictorum; Ex digniori
enim, majorique decore ornatum, majoritas apparere de-
bet Dignitatum, ut dicitur *in c. Apoſtolicæ de Privileg. in 6.* 10
ibique *Gloſſ. Verb. Dignitatum*; Atque ex majori, digniori-
que habitu, perſonarum qualitas denotatur, ex animad-
verſis per *Ceccoper Lucubr. Canonic. lib. 1. num. 93. Pignatel.
conſult. 54. num. 4. tom. 6.* ubi ex *Altograd. conſ. 1. lib. 0.* ob-
ſervat, Canonicos, à Beneficiariis, & Cappellanis diſtin-
gui debere habitu, ſede, & loco; Nimis proindè im-
proprium viſum fuit *Rot. dec. 54. cor. Caril.* Canonicos, Cap-
pellanorum ad inſtar, in his caſibus tractari. Et in debiliori-
bus terminis, quòd non Canonici, juxta terminos noſtræ con- 11
troverſiæ, ſed ſimplices Manſionarii tractari non debeant uti
Capellani, aliique Sacerdotes, Eccleſiarum ſervitiis addicti,
reſolvit hæc S. C. *in Ferrarien. 05. Junii*, teſte *Novar. in
Summ. Bullar. comm. 85. num. 14.* Et in proximis terminis, 12
quod in ſacris ornamentis diſtinguendi ſint Canonici Ca-
thedralium à Canonicis Collegiatarum, quantumcumq; Inſi-
gnium, ſequendo laudabilem praxim, & inconcuſſum ſty-
lum hujus S. C. firmavit *Rot. in Placentina Cathedralit. 22.
Junii 1703. §. 1. in fine cor. Molin.*

Tertium æquè ſolidum fundamentum, poſitum eſt in con-
tributione expenſarum pro Paramentis noſtræ Sacriſtiæ; 13
Ex adductis enim in Summario ad oculum patet, Canoni-
cos contribuere pro ejuſdem ſcut. 29. 80. quolibet anno, eo
tempore, quo Altariſtæ ſolvunt ſola ſcuta 9. 60. & ſic
ſumma ferè quadruplo minorem illi, quam ſolvunt Ca-
nonici; Non igitur æqualiter tractandi videntur in uſu il-
lorum ſacrarum Suppellectilium, pro quarum ſumptibus æ-
qualiter non contribuunt, ad *Text. in auth. Æqualitas, C.* 14
de Pact. dotal. ac animadverſa per *Menoch. conſ. 34. num. 12.
Card. de Luc. de Regal. diſc. 34. n. 5. & Rot. dec. 296. numer.
12. cor. Bur.* Aliàs eorundem Paramentorum commodo frue- 14
rentur Altariſtæ, & omnia ferè eorundem onera ſupporta-
rent Canonici, contra *Text. in leg. Secundum naturam, ff. de
Regul. Jur.* de quo *Rot. dec. 1227. n. 11. cor. Emer. jun.*

Eò autem magis omnia hæc admittenda videntur, quo
Epiſcopus pro Informatione, & Voto requiſitus, non omiſit
ad vivum exponere, nimis indecorum videri, nobiliorem
partem ſui Capituli, à Dignitatibus, & Canonicis repræ- 15
ſentatam, uti Paramentis, & Calicibus, vel ſimilibus il-
lis, quibus utuntur Altariſtæ, vel etiam vilioribus, mi-
nuſque pretioſis; Idquè non ſine nobilium Advenarum,
& Civium admiratione; Nimis autem deferendum eſſe ſi-
milium Epiſcoporum Informationibus, ſeu Votis, notat 16
Fagn. in cap. Ego N. Epiſcopus à n. 1. & ſignantèr *num. 75.
de Jurejur. Bertachin. vot. dec. 200. n. 16.* & firmavit *Rot. dec.
234. n. 16. & 17. par. 16. rec.*

Comprobantur verò prædicta omnia à communi totius
Orbis Catholici praxi; In omnibus enim Cathedralibus ta-
lis paramentorum, & loci parandi diſtinctio inter Cano-
nicos, & Beneficiatos inconcuſſè ſervatur, & religioſiſſimè
cuſtoditur; & reſpectu Patriarchalium Eccleſiarum, & Inſi- 17
gnium

gnium Collegiatarum Urbis, ſuperfluum eſt probationes
adducere ad oſtendendum id, quod omnium oculis quotidiè
expoſitam eſt; Urbis autem ſolitum, & praxis in his mate-
teriis nedùm magnifacienda eſt, ſed tanquam inferiorum Ec-
cleſiarum norma pro regula ſervanda eſt, *ex* adductis *in Tom.
1. par. 2. diſc.* 10. *num.* 28. Et de ſimili praxi proximæ Civita-
tis Auximanæ doctum fuit in Summario, quæ in noſtris ter-
minis, & pro deciſione noſtræ controverſiæ præ oculis ha-
18 benda eſt, ex adductis per *Jaſ. in l. De quibus num 6. ff. de
Legib. Prat. reſponſ. crim. 46. n. 52. & ſeqq. Card. de Serv. diſc.
2. n. 19. & Rot. dec. 357. n. 119. & ſeqq. par. 11. rec.*

Et in noſtra Civitate Recineten. idem practicatur inter
Religioſos graduatos, & non graduatos diverſarum Reli-
gionum, ut juſtificatum pariter fuit in Summario, Inter
19 quos Religioſos non adeſt tanta diſparitas, ſeù diſtinctio,
quanta repetitur inter Canonicos, & Altariſtas noſtræ Ca-
thedralis, quod intra evidentiæ fines ponitur, aliis demon-
ſtrationibus omiſſis, ex tribus tantummodò animadverſio-
nibus, quando nimirùm incedunt proceſſionaliter, quando
permanent in Choro, & quando celebrant Divina.

Incipiendo ab eorum inceſſu proceſſionaliter; In Feſti-
vitate SS. Annuntiatæ, accedentibus quolibet anno ad Lau-
retanam Eccleſiam noſtris Canonicis, & Altariſtis, ſeu in-
20 tegro noſtro Capitulo ex antiqua, & laudabili conſuetudine,
ab hac S. C. approbata die 15. Martii 1603. teſte *Barboſ. in
Summ Apoſt. dec collect. 89. n. 4. Lauretanum Capitulum viene
à ricevere nella Porta della Città di Loreto il noſtro Capitolo,
e collocandolo alla deſtra, accompagnandoſi le Dignità di Lo-
reto con le noſtre, e li Canonici con li noſtri, & anco li Be-
neficiati trà di loro*, ut in illis partibus notorium eſt, & de vi-
ſu teſtantur multi Nobiles noſtræ Civitatis.

Quando permanent in Choro Canonici *Sedono in Stallo
ſuperiore, e più nobile di quello, dove ſedono gl' Altariſti, di
21 modo, che vengono à poggiare con li piedi in ſito più elevato di
quello, dove ſedono d. Altariſti*. Difficile autem erit aſſigna-
re ſignum majoris diſtinctionis inter Altariſtas, & Canoni-
cos, quàm quod ſedes Altariſtarum deſerviant loco Scabelli
pedum Canonicorum, ut conſideranti patet.

Demùm, quando celebrantur Divina in noſtra Eccleſia,
22 ſex accenduntur in Altari candelæ pro Canonicis, & ſemper
pulſatur Organum; Quæ omnia nullatenus practicantur
quando eaſdem functiones adimplent Altariſtæ.

Summa igitur ratione Epiſcop. pro Informatione, & Vo-
to requiſitus pro veritate aſſeruit, nimis indecorum videri,
uti ii, inter quos tot intercedunt ſolemnia diſcrimina, æ-
23 quiparentur in illorum Paramentorum uſu, circa quę totum
ferè portant expenſarum onus ſoli Canonici, ex ſupra ani-
madverſis, Proindeque reſpectu hujus 1. dub affirmativam
reſolutionem cum omni fundamento ſperamus.

Attento præcipuè, quòd eadem diſtinctio nimis commo-
dè practicari poteſt ob multiplicitatem, & diſtinctionem
Paramentorum, & Calicium noſtræ Sacriſtię, de qua loquun-
24 tur multi teſtes, & quæ deſcripta ſigillatim reperitur in Viſi-
tatione moderni Epiſcopi, data in Secretaria.

Eadem facilitate, eiſdemque motivis, & rationibus ſpe-
ramus negativam reſolutionem 2. dub. *An Campana major
noſtræ Eccleſiæ, quæ pulſatur pro convocando Capitulo Di-
25 gnitatum, & Canonicorum, poſſit pulſari pro convocandi Con-
gregationibus, reſpicientibus negotia particularia Altariſtarum.*

Non enim in hoc ſigno convocationis debent convenire
Canonici, & Altariſtæ, inter quos tot alia ſolemnia diſcri-
mina, modò indicata emicant, ex allegatis *ſupra num.* 10. &
addimus *Conſer. in ſuis Concluſ. V. Campana num.* 417. obſer-
26 vante, ratione dignioritatis perſonarum habendam eſſe di-
ſtinctionem pulſationis Campanæ.

Ultra quod reſpectu etiam hujus dubii habemus claram, &
literalem diſpoſitionem decretorum in Sac. Viſit. anno 1621.
27 factorum à Card. Roma, ibi: *Cæterùm convocatur Capitulum
ſonu Campanæ majoris*, punctualiſſimè etiam hodiè exe-
quutioni in hac parte demandatorum Cùm enim Altariſtæ
nullatenus venire poſſint appellatione Capituli, tàm ex
diſpoſitione Juris communis, de qua *Abb in cap. Scriptum
n. 4. de Election. & in cap. Dilecti num 1. de Major. & obedien.
Rot. cor Cæſar de Graff. dec. 4 de His, quæ fiunt à major par.
28 Capit. & cor. Caval. dec. 56. n. 3. & cor. Merlin. dec. 597. nu.
4 & par 18. rec dec 641. num. 8 & in Gerunden. Prioratus 1.
Julii 1697. § Perpenſa cor. Urſino, & 27. Julii 1698 §. Sup-
poſito cor Lancet.* Quam ex particulari decreto in dicta Sac.
Viſitatione edito à Card. Roma his verbis: *Declaravit ſimi-
liter, & decrevit D. S. I ad opportunas aliquorum interroga-
tiones, quòd in poſterum nomine Capituli intelligantur tantum-
modò Dignitates, & Canonici*; Neceſſariò ſequitur, eandem
Campanam majorem pulſandam non eſſe pro Congregatio-
nibus, concernentibus, particularia negotia Altariſtarum,
prorsùs diſtincta à negotiis noſtri Capituli.

Obſervando præcipuè, quòd idem Card. Romana non ſi-
ne myſterio ad talem particularem diſpoſitionem in Sacr. 29
Viſitat. devenit; Voluit enim, illa mediante, ſuam Cathe-
dralem Eccleſiam, & Sponſam, tanquam poſtliminio rever-
tentem, priſtino reſtituere decori, atque Dignitatibus, & Ca-
nonicis ſuas prærogativas conſervare, ne in poſteram confu-
ſio illa inter ipſos Altariſtas oriretur, & pullularet, quæ an-
tea exorta fuerat, ut totidem ferè verbis ſe declaravit in
Synodo, ſequenti anno celebrata, quam, re maturè
perpenſa confirmarunt deindè Inn. X. & Alex. VII. prævia 30
duplici reſolut. Sac. C. C. una die 13. Dec. 1646. & altera ſub
die 3. Aug. 1658. quę confuſio nullatenus tolleretur, ſi Alta-
riſtis permitterentur ea, quæ hodiè prætendunt, ſed potiùs
illa in immenſum creſceret, & fomentum daret continuis prę-
tenſionibus, & exorbitantiis.

Si autem ſola, & ſimplex Synodalis Conſtitutio apta eſt
Subditos omnes indiſtinctè obligare ad illius obſervantiam,
ex allegatis ſupra *num.* 9. Quantò magis idem dicendum
eſt, attenta ejuſdem Synodi confirmatione, mediante du- 31
plici reſolutione dictæ S. C. C. procedentis in hac parte cum
oraculo Summi Pontificis per ea, quæ notant *Fagn. in cap.
Quoniam n. 61. & ſeqq. de Conſt. & Rot. dec. 25. n. 26. & 27.
par. 11. rec.*

Dub. III. *An Altariſtæ in aſſociatione funerum, ſine inter-
ventu Capituli, poſſint, uti Cruce argentea, quæ de præſenti 32
adeſt in Eccleſia, vel debeant potiùs uti alia Cruce inferiori dum
taxat*: pendet ab inſpectione dominii ejuſdem Crucis.

In præſenti autem concludentiſſimè probamus, eandem
Crucem pleno dominio ad noſtrum Capitulum pertinere, &
quidem ex publico Inſtrumento, rogato à noſtris Canonicis
cum illomet Artifice, qui illam confecit, ſtipulato nimi-
rum 23. Novemb. 1596. à Canonicis Caliſto Conſtantino, 33
& Nicolao Bonamico; Necnon *ex* antiquiſſima atteſtatio-
ne Hieronymi Bettini, Altariſtæ in noſtra Eccleſia ab an-
no 1608. uſque ad annum 1659. Ex viſitationibus noſtræ
Sacriſtiæ factis 7. Decemb. 1623. à Card. Roma, & 3. Octob.
1640. ab Epiſcopo Panico, 24. Aprilis 1667. ab Epiſcopo
Cordella, & 22. Aprilis 1699. ab hodierno Epiſcopo; In
quibus omnibus eadem Crux non deſcribitur, uti Alta-
riſtarum, ſed inter alias res argenteas, ſpectantes ad no-
ſtram Sacriſtiam, & in parte confect. *ex* aliquibus vaſibus
argenteis, eid. Sacriſtiæ relictis, & gratioſiſſimè donatis à
Gregor. XII. deſcriptis ab Angelita in Libro, cui titulus
Origine di Recanati folio mihi 15. ibi: *Sub anno Domini* 1417.
laſciò queſto Pontefice (Gregor. XII.) *un Bocale, & un Baci- 34
le d' argento grande, e molto nobile per ſervitio de' Divini Offi-
cii, e laſciò ancora molte notabili Reliquie, delle quali ſi dirà à
ſuo luogo.*

Non igitur permittendum videtur Altariſtis uſus dictæ
Crucis, reluctantibus Canonicis veris Dominis, aliàs iſti
non poſſent liberè diſponere de eorum rebus, contra *Text.* 35
in l. In re mandata Cod. Mandati, & firmata per *Rot. dec. 57.
à n. 1. cor. Dunoz. jun.*

Præcipuè, quia non agitur de una, vel alia vice in toto an-
ni curriculo, ſed de nimis frequenti, ac ferè quotidiano ipſius
uſu, dum Altariſtæ indifferenter, toties, quoties agitur de
ſepelliendis hominibus, in noſtra Civitate defunctis, acce-
dunt ad illos aſſociandos, ſe conferendo etiam ad portas
Civitatis, quando moriuntur extra illam. E converſò autem
noſtræ Dignitates, & Canonici ad funera nimis rarò acce-
dunt, & non niſi quando ſpecialiter ad illa invitantur, ratio- 36
ne qualitatis defuncti, Imò per abuſum ea utuntur, non ob-
ſtante quavis viliſſima qualitate defuncti, ut ſignanter evenit
de menſe Julii 1703. Quapropter videtur etiam ex congruen-
tia uſus ejuſdem Crucis Altariſtis nullatenus permittendus,
nè confundantur functiones ſolemnes Proceſſionum, &
ſimiles, cum quotidianis aſſociationibus cadaverum; Quod 37
pariter eſt conforme praxi omnium Eccleſiarum Urbis, &
Orbis.

Nec credimus adversò adducendum Inſtrumentum, d.
anno 1596. die 29. Martii ab aliquibus ex Altariſtis celebra-
tum, in quo aſſeritur, accepiſſe ad uſuras ſub contractu 38
cujuſdam Societatis Officii ſcuta 25. monetæ ad confi-
ciendam Crucem; Non enim exadverſò docetur eadem
ſcut. 25. erogata fuiſſe in emptionem illiuſmet Crucis,
de qua diſputamus; Cujus reſpectu dicta miſerabilis ſum-
ma nec etiam adæquat vigeſimam partem illius veri pre-
tii; Et proindè deficiunt Altariſtæ in primo, & principali
requiſito probationis omninò neceſſariæ ad demonſtrandum
domi-

dominium illius rei, quæ in controverſiam deducta eſt, quod
ex actu non concludenti, vel ad aliud referibile, nunquam
dicitur probatum *Sacr. dec.* 288. *n.* 45. *Rot. cor. Seraph. deciſ.*
1303. *n.* 2. & 3. & *cor. Dunoz. jun. dec.* 775. *n.* 7.

Neque ad hoc demonſtrandum recurri valet ad conjectu-
ras, cùm enim Altariſtarum intentio conſiſtat in prætenſo
40 dominio ejuſdem Crucis, eadem intentio, non conjecturis,
& adminiculis, ſed concludentibus demonſtrationibus pro-
banda eſt, juxta communem DD. opinionem, de qua in meo
Tract. de Matrim. §. 5. *num.* 5. quibus addo *Rot. dec.* 109. *num.*
25. *par.* 15. *rec.* & *in Romana Dotis*, 26. *Junii* 1679. §. *Perpe-
ram cor. Bourlemont.*

Etiamen, ſi in hac parte locus eſſet conjecturis, vim face-
re videtur intellectui illa conſideratio, quòd ad conficien-
41 dam dictam Crucem non fuerunt deputati Altariſtæ, ex quo-
rum expenſis prætenditur facta, ſed duo Canonici Calixtus
Conſtantinus, & Nicolaus Bonamicus, ex qua maxima im-
42 proprietate conquaſſantur omnes aliæ debiliores præſump-
tiones, & conjecturæ, juxta regulam *Text. in l. Divus ff. de
In integr. reſt.* & *in l. Non ſolùm ff. de Rit. Nup.* de qua *Bar-
boſ. axiom.* 186. *nu.* 2. & *Menoch. de Præſump. lib.* 1. *præſump.*
30. *n.* 1. & *ſeqq. lib.* 6. & *præſump.* 64. *n.* 46. & *Rot. cor. Peiol.
dec.* 23. *num.* 16.

Dub. IV. Pro negativa demum reſolutione *An Altariſtæ,
43 ſeu Sacriſtæ, vel alii inferiores Miniſtri poſſint accomodare aliis
Eccleſiis vaſa, & paramenta ſacra, ſive alia ſuppellectilia, ad
noſtram Eccleſiam Cathedralem ſpectantia*, urgent pariter de-
creta Viſitationis Epiſcopi Panini 7. Novembris 1640. Nec-
non alia moderni Epiſcopi die 2. Aprilis 1699. In quibus per
viam legis generaliter prohibetur commodatio paramento-
rum noſtræ Sacriſtiæ, ea adducta optima ratione, & con-
44 gruentia, ab experientia quotidiè comprobata, quod talis
accomodatio multum afferat damnum, & conſiderabile præ-
judicium ſacris ſuppellectilibus, & paramentis; Pro quo-
rum decretorum obſervantia non credimus Altariſtas excu-
ſationem aliquam eſſe adducturos, dum *Rot. in deciſ.* ipſo-
rum favore *ſub titulo Romana Manutentionis, edita* 8. *Mar-
tii* 1649. *coram Veroſ.* §. *Adminicula* firmavit, eiſdem decre-
tis factis in viſitationibus multùm eſſe deferendum.

Eo autem magis hujuſmodi decreta in S. Viſitatione edita
inviolabiliter ſervanda ſunt, quia concordant cum Juris com-
munis diſpoſitione, qua attenta non inferior Miniſter, non Sa-
criſta, ſed neq; ipſemet Epiſcopus, non ſolùm aliis accomoda-
45 re non poteſt paramenta Eccleſiæ Cathedralis, ſed extra ean-
dem in Eccleſiis inferioribus illis uti nullatenus poteſt, ut re-
ſolutum ab hac Sac. Cong. *in Savon.* 3. *Martii* 1579 & *in Fan-
dana* 2. *Auguſti* 1652. refert *Nicol. in Floſcul. verb. Epiſc.
num.* 25.

In univerſum denique adversùs omnia ſupradicta non cre-
dimus exadversò inſiſtendum in tolerantia Canonicorum cir-
46 ca aliqua ex iis, quæ continentur in præmiſſis dubiis: Ultra,
quod enim in actibus facultativis, quales ſunt illi, de quibus
agimus, non poſſunt figi pedes pro cauſarum deciſionibus, eo
quod nullatenus obligatorii ſunt, non ſolùm reſpectu ſucceſ-
ſorum, ſed nec etiam reſpectu illos facientium, itaut illorum
vigore nunquam detur poſſeſſio manutenibilis, non obſtante
quocumque lapſu temporis *Surd. conſ.* 127. *n.* 80 & *ſeqq.* & *dec.
conſ.* 8. *n.* 4. *Adden. ad Ludoviſ dec* 162. *n.* 15 & *Rot. dec.* 555. *ſub
n.* 1. *par.* 1. *rec.* & *cor Priol dec.* 104. *n.* 73 & *coram Emer jun. dec.*
1236. *n.* 6. & *dec.* 1255. *n.* 4. ubi, quòd concluſio vera eſt, etiam-
ſi iidem actus facultativi per immemorabile tempus exerciti
fuerint.

Dicimos, quòd multa per patientiam tolerantur, quę quan-
do deducuntur in Judicium, ita exigente juſtitia, tolerari am-
47 pliùs non debent ad *lit. Text. in cap Cum jam dudum de Præ-
ben.* cum concordantibus, citatis *in meis Inſt. crim. lib.* 1. *tit* 10.
§. 4. *num.* 139.

Minuſque credimus inſiſtendum in prætenſione, quòd Al-
tariſtarum ſumptibus comparata ſint illa paramenta, de qui-
48 bus eſt quæſtio, retenta ſub cuſtodia à Sacriſta, qui ab ipſis
eligitur, juxta firmata per *Rot. in d. Recinaten. Manut.* 8.
Martii 1649. *cor. Veroſp.*

Sola enim recognitio eorundem paramentorum, & alia-
rum ſacrarum ſuppellectilium noſtræ Sacriſtiæ, deſervire
poteſt pro adæquata, & congrua reſponſione, dum, vel con-
ſpiciuntur in eis gentilitia Arma, & Stemmata illorum Epi-
49 ſcoporum, cujus expenſis facta fuerunt, vel nomina eorun-
dem Epiſcoporum indicata leguntur, & ſigillatim expreſſa
in Viſitatione moderni Epiſcopi; Vel demum confecta fue-
runt ex redditibus propriis noſtræ Sacriſtiæ, ei aſſignatis à
Card. Roma, pro quibus quolibet anno, Altariſtæ contri-
buunt ſolùm ſcut. 9. 60.

Ex eo autem, quod Altariſtæ obtinuerint à *Rota coram
Veroſpio* manutentionem circa electionem Sacriſtæ, Exacto-
ris, & Organiſtæ, nihil inferri poteſt circa ea, quæ ab iiſdem
exercentur, quia manutentio in tantùm eis conceſſa fuit
circa electionem dd. Officialium, in quantum in ſummariſ-
ſimo manutentionis Judicio probatum fuit ſolum, & nudum 50
factum talis electionis, ab ipſis factæ. Et hujuſmodi verita-
tis irrefragabile teſtimonium ex eo deducitur, quòd ipſi eli-
gunt Organiſtam vigore ejuſdem deciſionis. Et tamen ipſe
Organiſta nullatenus Organum pulſat, quando Divina cele-
brant Altariſtæ, ſed ſolùm quando illa celebrant Canonici;
Signum evidens, quòd ex facultate eligendi eoſdem Officia-
les in poſſeſſorio dumtaxat Judicio ipſorum favore canoni-
zato à Rota, nihil inferri poteſt circa ea munera; & incum-
bentias eorundem Officialium, quorum ſalaria non ſol- 51
vuntur ab Altariſtis de proprio, ſed ex communi maſſa no-
ſtræ Eccleſiæ, aſſignata quidem in congrua portione eiſdem
Altariſtis à Card. Roma, approbante Urban. VIII. ſed cum
illis oneribus, quibus eadem portio antea ſubiacebat, &
cum illo ſolvendi ſalaria dd. Miniſtris, ut practicabatur ante
d. proviſionem Card. Romæ.

Quæ omnia dicta ſunt non ex ambitu, vel inani gloria, ſed
pro tuitione tam decoris Eccleſiaſticarum functionum,
quàm proprii honoris, utquè debitus ſervetur ordo, & in 52
adimplementum illius obligationis, quam DD. communi-
ter recognoſcunt in tuitione Jurium illius Dignitatis, quam
quiſque poſſidet, & obtinet ex adductis *ſupra diſcep.* 35. *num.*
32. & *num.* 50.

In eadem Cauſa.

PRimum dub. duas habet partes, una reſpicit qualitatem
ſacrorum paramentorum, alia verò locum ſe parandi
pro Miſſis; Et quoad utramque, ſupplicamus eidem affirma- 53
tivè reſpondere, tam ex rationibus, plenè adductis ſupra, quàm
ex communi totius Catholici Orbis praxi, in quo nulla adeſt
Cathedralis, vel Metropolitana Eccleſia, quæ non admittat
diſtinctionem aliquam inter Canonicos, & Beneficiatos,
tàm circa ſacra indumenta, quàm circa locum ſe parandi pro 54
Miſſis, & addimus *Text. in cap. Cùm olim* ubi *Gloſ. verb. In
ſeſſionibus de Conſuetud.* & *in cap. Statuimus*, ibiquè *Gloſ. de
Majorit. & obed.*

Quoad ſacra paramenta, admittitur exadverſo, in noſtra
Sacriſtia talem adeſſe, tantamquè quantitatem, ut eadem
diſtinctio commodè poſſit practicari, ſed prætenditur, om- 55
nia illa ſpectare ad Altariſtas; Hæc autem eſt una ex illis eo-
rundem inſubſiſtentibus prætenſionibus, quæ nullam habent
in facto ſubſiſtentiam, & ictu oculi tollitur eu eorundem Pa-
ramentorum ſola viſione, & recognitione, dum in eis, vel
conſpiciuntur arma, vel nomina illorum Epiſcoporum, quo-
rum expenſis facta fuerunt, vel empta fuerunt ex redditibus
noſtræ Sacriſtiæ.

Non poſſunt Altariſtæ hanc veritatem impugnare, ſed re-
currunt ad curioſam reſponſionem, aſſerentes, eadem para- 56
menta empta quidem fuiſſe à Canonicis, ſed cum pecuniis
ipſorum beneficiorum, non autem cum illorum Præbendis
Theologalibus; Ac ſi aliqua ad noſtrum effectum conſtituen-
da eſſet differentia inter pecunias, uno, vel alio titulo ad no-
ſtros Canonicos ſpectantes, & ab ipſis erogatas in eorundem
paramentorum emptione, dum veritas ſemper eſt, quod ut
pro longè majori parte comparata propriis eorundem Cano-
nicorum pecuniis, ſive provenientibus ab eorum Beneficiis,
ſive Præbendis, non poſſunt, nec debent, ipſis invitis, ab aliis
conſumi.

Nec minus curioſa eſt alia reſponſio ad ſuadendum com-
munem uſum dd. Paramentorum, his verbis *Altariſtæ non 57
ſunt Canonicorum ſervi, ſed ſocii, & ſociorum omnia ſunt indi-
ſtinctè communia*, allegando *Textum in l.* 1. *ff. Pro. ſoc.* cujus
verba ſunt hæc: *in ſocietate omnium bonorum omnes res, quæ
coeuntium ſunt, continuò communicantur.* Quod argumen-
tum ſi admitteretur in materia ſacr. Rituum, actum eſſet de
Eccleſiaſticarum functionum majeſtate, quæ mirabiliter emi- 58
cat ex Miniſtrorum diſtinctione, & qualitatum diverſitate,
ad inſtar cæleſtis Hierarchiæ, ut notat *Piſcar. in Prax. Cæ-
rem. lib.* 1. *ſect* 8. *n.* 2. & *Card. de Luc. de Canon. diſc.* 35. *num* 2.
& 12. *Miſcel. Eccleſ. diſc.* 40. *n.* 3. Ultra quòd ſi argumentum 59
procederet, probaret etiam communem, & æqualem parti-
cipationem redditum, quo nihil abſurdius, nihilvè irratio-
nabilius.

Quo verò ad locum ſe parandi pro Miſſis non negatur pa-
riter exadverſo illum adeſſe in noſtra Sacriſtia talis longitu-
dinis, taliſquè capacitatis, ut in uno, eodemque tempore 60

parari poſſint quinque Sacerdotes; In illo igitur commodiſſimè practicari poteſt diſtinctio, de qua diſputamus, aſſignando ſcilicet Canonicis, uti dignioribus, loca illa, quæ magis diſtant à Janua Sacriſtiæ, & relinquendo Altariſtis alia loca propè eandem portam, eodem prorſus modo, quo talis diſtinctio practicatur in omnibus Sacriſtiis Urbis, & Orbis, & ſignanter in illa PP. Jeſuitarum, Theatinorum, Congregationis Oratorii &c. abſque ulla neceſſitate vagandi per
61 illa loca imaginaria, de quibus ſermo eſt in contrariis Scripturis: Ultrà quod de facili forſan poterit practicari major etiam diſtinctio, regulanda à prudentia, & arbitrio Epiſcopi in recognitione noſtræ Sacriſtiæ.

Circa 2. dub ultrò admittimus, campanam majorem noſtræ Eccleſiæ pulſandam eſſe in omnibus illis feſtivitatibus,
62 & functionibus, enumeratis per *Piſcar. in Prax. Cærem. lib. 1. ſect. 3. cap. 3. per tot.* dum non prætendimus illius privativum uſum pro convocando noſtro Capitulo; Sed dicimus ſolùm, quòd continuativè ad I dubium, ſeu ad diſtinctionem, quæ practicari debet inter Canonicos, & Altariſtas pulſari non debet pro ipſorum particularibus negotiis.

Nec verum eſt, quòd eadem campana *fuit determinata ad convocandum Capitulum, ſeù Congregationem Altariſtarum*,
63 quod nec per ſomnium legitur in contrario Summar. ad id probandum citato, Nos autem ad oculum demonſtramus oppoſitum, dum docuimus, illam fuiſſe determinatam ad convocandum Capitulum, cujus appellatione nullatenus veniunt Altariſtæ, tam ex diſpoſitione Juris communis, de quo, *Rot. deciſ. 641. num. 8. par. 18. rec.* quàm ex Viſitatione
64 Card. Romæ in qua declaravit, *quòd in poſterum nomine Capituli intelligantur tantummodò Dignitates, & Canonici.*

Minuſque ſubſiſtit prætextus neceſſitatis pulſandi dictam
65 Campanam majorem, eo quia minoris Campanæ ſonitus audiri non poteſt per totam Civitatem Recanaten. Simplex enim fides, lite pendente procurata, talem affectatam neceſſitatem probat etiam reſpectu Campanæ majoris ibi: *Difficilmente può ſentirſi la Campana maggiore della Catedrale del Domo quando ſona, da quelli, che abitano à Monte Morello;*
66 Undè ad ſenſum Altariſtarum oporteret novam, longè quò majorem Campanam conſtruere, ad hoc, ut ipſi illius ſonitum audire poſſent.

Diximus *ad ſenſum Altariſtarum*, quia in ſenſu veritatis, in his caſibus Beneficiati, & Canonici ſe regulare debent à Campanis Eccleſiarum, non autem iſtæ ab eorundem Do-
67 mibus, ne verificetur inconveniens illud, in ſimilibus terminis reprobatum *à Card. de Lauræa in Epiſt. ad Lector. ſuæ Epitom. Canonum*, his verbis: *Nec ad amuſſim lapidem, ſed ad lapidem amuſſim aptare contendamus*: Ultra quod poſſent Altariſtæ procedere per viam præcedentium intimationum, juxta modum, inſinuatum in eorum Scripturis.

Circa 3. dubium nihil novi exadverſo affertur quod non
68 fuerit præventivè evacuatum; Addentes ſolùm, quod citatur exadverſo Summ. ad probandam neſcio quam Sacriſtiam Altariſtarum, de qua d. Summ. nullo modo loquitur.

Non negamus, in Viſitatione anni 1623. adeſſe Inventa-
69 rium Sacriſtiæ noſtræ Cathedralis imo Nos illud exhibuimus. Ex illo tamen nihil ad Altariſtarum favorem infertur, quia Sacriſtia Cathedralis nimis impropriè attribuitur Altariſtis: Ipſi enim, ut ſæpè diximus, & nunquam ſatis repetimus, non veniunt nomine Capituli Cathedralis, nec aliquo modo dicuntur Domini rerum Sacriſtiæ ejuſdem Cathedralis, imò neque earundem rerum adminiſtrationem ha-
70 bent, ut firmavit in ſpecie *Rot. deciſ. 57. à n. 1. cor. Cavaler*, Beati Capſerii Sacri Montis Pietatis, Banci S. Spiritus & ſimiles Miniſtri, atq; Cuſtodes pecuniarum Domini illarum dicerentur, ut paritate exadverſo aſſeritur, ſi in Jure fundata eſſet propoſitio illa, quæ legitur in contraria Scriptura: *Quod nempe majus dominii ſignum dari non poteſt, quàm aſſer-*
71 *vare eam in loco, qui ſit in propria dominia, & clavium cuſtodia*; Veritas tamen eſt, quod ſimiles Cuſtodes, nullatenùs ſunt veri domini rerum, ipſorum fidelitati commendatarum, ut notorium eſt, & in ſpecie loquendo de Officio Sacriſtæ, ſeu cuſtodia ſacrarum Supellectilium obſervat *Baldr. in Manual ſacr. Cærem par. 1. cap. ar. 1. ſub n. 1.* ibi: *Officium Sa-*
72 *criſtæ &c. ejus probitati relinquitur totus Eccleſiæ theſaurus &c. ac ejus fide itaꝰ commendantur omnes res ſacræ, vaſa, ac ſuppellectilia Eccleſiæ.*

IV. denique dub. concernit illa Paramenta ſacra, *quæ ſpectant ad Eccleſiam Cathedralem*, juxta illius præciſa verba, & quæ ea ſupra adductis nullatenùs commodari poſſunt, nec debent ab Altariſtis.

Die 20. Martii 1706. per Card. Colloredum propoſitis in S. R. C. dictis dubiis, reſponſum fuit, ut infra. 73

Ad I. de quo ſupra num. 7. *Affirmativè.* 74

Ad II. de quo ſupra num. 25. *Negativè.* 75

Ad III. de quo ſupra num. 32. *Negativè quoad primam partem Affirmativè quoad ſecundam.* 76

Ad IV. de quo ſupra n. 43. *Servetur decr. Epiſc.* 77

DISCEPTATIO XXXIV.

Tropeen. Cenſurarum.

PRO

P. Matthæo Brancatio,

ARGUMENTUM.

Alienatio bonorum Eccleſiaſticorum infructiferorum an poſſit fieri ſine Apoſtolico Beneplacito, & uſque ad quam ſummam poſſint ordinarii alienare bona Eccleſiarum vigore Can. Terrulas 12. quæſt. 1.

PRo excluſione incurſus in Cenſuras, videtur reſpondendum; Agitur enim de alienationibus utilibus, & neceſſariis Monaſterio, quod ſolitum erat ab antiquo bona controverſa in emphyteuſim concedere, neq; ad illas P. Brancatius 1
devenit proprio marte, ſed prævio decreto Definitorii, quod in omnibus negotiis Monaſteriorum eſt loco Ordinarii, quo caſu cum ipſe bona fide proceſſerit, uti neceſſarius Miniſter, & Exequutor dicti decreti, ab omni prorſus culpa, & conſequenter etiam pœna fuit immunis, ut in noſtris terminis ad-
vertunt *Clar. in Prax. §. final. q. 60. n. 14. Theſaur de Pœn Eccleſ. par. 2. c. 1. verb. Alienatio bon Eccleſ. verſ. Nota, & Lezzan. in Summ verb Alienatio à n. 27.* Et in ſimilibus terminis, quòd 2
non ſit innodatus Cenſuris Officialis Epiſcopi, alienans ſine Beneplacito Apoſtolico, quando id facit in exequtionem voluntatis ſui Prælati idem *Theſaur. ubi ſupra.*

Ultra quod præſcindendo etiam ab authoritate dd. Doctorum, militant ad favorem P. Brancatii omnes Juris regulæ; Quòd ſcilicet ſemper facienda ſit interpretatio pro pœ- 3
narum excluſione; Quòd ad illas incurrendas requiratur certa notitia earundem; Quòd illæ non habeant locum, quando concurrit bona fides, & abeſt dolus, & contemptus, prout omnes has regulas ad hunc præciſum effectum excuſandi ab excommunicatione ob non ſervatas ſolemnitates in alienatione bonorum Eccleſiæ latè exornant, *Quarant. in Summ. verb Alien. bon. Eccl. num. 50. Banacin de Alien. Bon Eccleſ. punct. 5. num. 1. Theſaur. de Pœn Eccleſ. par. 2. cap. 1. verb. Alien. bon. Eccleſ. verſ. 2. nota, & Lezzan. in Summ. verb.*
Alien. num. 58. Quæque indubitanter procedunt inſpecto 4
verbo *Præſumpſerit*, quo utitur Summus Pontifex in *Extrav. Ambitioſæ*, quod verbum importat de ſui natura dolum, & contemptum, à caſu noſtro alienum, ut obſervant *Card. in Clem. 1. qu. 39. de Privileg. Barbaſ. in Extrav. Ambitioſæ num 23. Dian. tom 7. tract. 1. reſol. 232. num. 1. & Rot. cor. Caval. dec. 1. num. 2.*

Quo verò ad ſubſiſtentiam alienationum prædiolorum, de quibus agitur, videtur pariter reſpondendum, illas fuiſſe 5
validè initas.

Et quidem, quoad priora 14 corpora exigui valoris nulla cadere poteſt difficultas, ſuppoſito decreto Definitorii, gerente vices facultatis ab Epiſcopis dari ſolitæ *Innoc. in cap.* 6
Cùm, & plantare § In Eccleſiis de Privil. Navarr. de Alienat bon. Eccleſ. num. 7. Cor. in Prax. diſp. lib. 9. c. 4. num. 46. & Tambur. de Jur. Abbat. lib. 3. diſp. 13. q. 5. num. 1. Attenta noviſſima diſpoſitione *can Terrulas 12. q. 2.* permitten. hujuſmo- 7
di alienationes etiam ſine ſolemnitatibus, & beneplacito Apoſtolico, prout uno ore affirmant ibidem *Repetentes*, cum concordantibus apud *Rot. dec. 444. num. 2. cor Rojas, & dec. 58. num. 14. cor. Ninot* ubi de petio Terreni, capacitatis tertiæ partis unius rubri.

Fortiùs attento ſolito noſtri Monaſterii conceden. in emphyteuſim bona controverſa, ut in facto probatur, & in jure 8
obſervant *Tarricel. de Reb. Eccleſ. non alien. cap. 15. n. 14. Barbaſ. de Poteſt Epiſc par. 3 alleg. 95. n. 22. & Antanell. de Regim. Eccleſ lib. 1. cap. 6. num. 1.*

Remanet decimaquiota alienatio prædii, nominati Catalano, valoris, ut prætenditur, duca. Regni 80. quod aliena- 9
vit anno 1683 P. Brancatius, præcedente pariter decreto Definitorii.

Circa quod præmittēdū videtur in jure, quod non cōcordant.

Do-

Doctores in aſſignanda quantitate ſummæ, contentæ in *Can.*
Terrulas 12 *q.* 1. Aliquibus contendentibus, ut illud prædium
20 dicatur exiguum, quod non excedit valorem 20. ducat. juxta
Gloſſ. in d. Can. Terrulas, *Genuen. in Prax. Cur. Archiep. cap.*
60 *n.* 3. Aliis illam extendentibus ad ſc. 30. monetæ Romanæ,
ut facit *Corrad. in Prax. diſp. lib.* 9 *cap.* 4. *n.* 44. & 45 Aliis defendentibus,
ut modica ſumma ad hunc effectum dicatur il-
21 la 25. aureorum *Nald. in Summ. verb. Prælatus num.* 17. Aliis
25. ducatorum de Camera *Theſaur. de Pœn. Eccleſ. par.* 1. *cap.*
1. *verb. Alienatio bon. Eccleſ. verſ.* 3. *nota*, & *Lea in Theſ. for.*
22 *Eccleſ. par.* 4. *cap.* 1. *num.* 73. ubi ulteriùs requirit, quòd prædium,
ad hoc, ut non dicatur exiguum, debeat excedere in
fructu valorem unius ducati auri de Camera. Aliis demum,
ut requiratur ſumma 50 aureorum ad hoc, ut non intret diſ-
23 poſitio dicti *Can. Terrulas*, ut ſunt *Barboſ. de Poteſt. Epiſc.*
par. 3. *alleg.* 95. *num.* 31. & *Antonell. de Regim. Eccleſ. lib.* 1.
cap. 8. *num.* 6. *in fine*. Imò non defuerant Doctores, qui talem
ſummam cenſuerint poſſe extendi etiam ad centum ſcu-
24 ta, attentis qualitate Eccleſiarum, & aliis circumſtantiis,
ut videre eſt apud *Zerol. in Prax. Epiſc. verb. Alienatio par.* 1.
Staphil. de Liter. Grat. fol. 352. *ſub num.* 1 *Fagn. in cap. Nulli*
num. 6. *de Reb. Eccleſ. non alien.* & *Card. de Luca de Alienat.* &
contract. probib. diſc. 1. *num.* 117. & *Panimoll. deciſ.* 60. *annot.*
3. *num.* 21. & *ſeqq.*

Conveniunt tamen omnes in hoc, quod hujuſmodi taxa
remittenda ſit Judicis arbitrio, qui inſpectis conſuetudine
25 Regionis, diſtantia ab aliis rebus Eccleſiæ, annuo reddìtu,
& ſimilibus, ſuum interponat judicium, an prædium reſpectu
alicujus Eccleſiæ, vel Loci pii dicatur exiguum, necnè,
ut advertunt *Abb. in cap. Etſi quæſtiones de Simon. Barboſ. in*
d. Can. Terrulas num. 13. *Maſcard. de Prob. concluſ.* 75. *nu.* 27.
Quarant. in Summ. Bullar. verb. Alienatio n. 41. *Ricc. in Prax.*
26 *reſol.* 36. *in fine*, *Piaſecc.* pariter *in Prax. par.* 2. *cap.* 5. *artic.*
ultimo num. 30. *Antonell. de Regim. Eccleſ. par.* 1. *cap.* 8 *ſub nu.*
6. *Lezzan. in Summ. verb. Alienatio* & *ſeqq.* & *Corrad. in Prax.*
Diſpenſ. lib. 9. *cap.* 4. *n.* 44. ubi quòd, ex hac ratione Ordinarii
27 pro libito illam extendunt; In qua tamen parte malè faciunt.

Pro hoc igitur arbitrio, & ad ſubſtinendam alienationem
d. prædii, ut dicitur Catalano, vel pro illius convalidatione,
oculis EE. PP. conſiderandum ſubiicimus, quòd agitur de
prædio, multùm diſtanti ab aliis bonis Monaſterii, ſterili,
incommodo, inutili, & nullius reddìtus, juxta clara ver-
28 ba Inſtrumenti conceſſionis, ibi; *due tamulate &c. da' quali*
ogni anno non percipe cos' alcuna, quas qualitates ad hunc præ-
ciſum effectum conſiderant adducti à *Lotter. de Re Benef. lib.*
3. *quæſt.* 25. *à num.* 23. & *ſeqq. Turricell. de Reb. Eccleſ. non*
alien. cap. 15. §. 3. *num.* 5. & *Rot. dec.* 624. *num.* 11. *par.* 1. *rec.* &
in terminis, quòd res inutiles, & infructiferæ Monaſterio-
29 rum alienari poſſint nulla præcedente ſolemnitate, probat
Panimoll. dec. 60 *annot.* 3. *n.* 16.

Quæ omnia nedum procedunt attenta Juris communis diſ-
poſitione, ſed etiam conſiderando decretum anni 1624. hujus
S. C. juſſu Urbani VIII editum, & ſpecialiter prohibens
Regularibus alienationem bonorum Eccleſiaſticorum;
Illud enim ad hoc ſolùm editum fuit, ut revocarentur facultates,
& privilegia quamplurium Religionum alienandi bona
propriarum Eccleſiarum abſque beneplacito Sedis Apoſtolicæ,
ut notant *Barboſ. de Poteſt. Epiſc. par.* 3 *alleg.* 95 *numer.* 60. & *Tambur. de Jur. Abbat. lib.* 3. *diſp.* 13. *q.* 6. *per. tot.*
30 Et clarè patet ex illis verbis ejuſdem decreti, *præterquam in*
caſibus, à Jure permiſſis, & advertunt *Lezzan. in Summ. verb.*
Alienatio num. 4. & *n.* 51. *Novar.* pariter *in Summ. titul. de Alienat.
Rer. Regular. num.* 2. & *Barboſ. in Summ. Apoſtol. deciſ.*
verb. Alien. num. 9.

Die 9. Jan. 1692. propoſita Cauſa in Sac. C. E. reſcriptum
31 fuit; *Archiepiſcopus S. Severinæ à Cenſuris abſol. remiſſis cæteris pœnis*,
& *quatenus compererit contractus fuiſſe*, & *eſſe utiles Eccleſiæ, illos confirmet, ſin minus revocet.*

DISCEPTATIO XXXVII.

Nullius.

Ad petitionem digniſſimi Religioſi.

ARGUMENTUM.

Explicantur multi caſus, in quibus locum habent, vel non habent, Conſtitutiones diverſorum Summorum Pontificum, Ambitum prohibentes.

1 In noſtris *Inſtit. Crimin. lib.* 1. *ti.* 8. *de Crim. Apoſtaſ. n.* 56
obiter obſervavimus, ambitum in procurandis Religio-

num Muneribus, Officiis, & Prælaturis, à multis Summis
Pontificibus eſſe rigorosè prohibitum, & ſignanter *à ſa. me.*
Gregor. XIII. Monachis Caſſinenſibus *in ejus Conſt.* 16. §. 8.
in Bullar. nov. tom. 2. Necnon Patribus S. Dominici *in ejus*
Conſt. 62. §. 1. *n.* 2. & Monachis S. Hieronymi de Obſervantia
in ejus Conſt. 90. §. 10. *A ſa. me. Clem.* VIII. eiſdem Fratribus
S. Dominici *in ejus Conſt.* 7. §. 2. Ab eodem Summo
Pontifice Patribus Carmelitis *in ejus Conſt.* 23. §. 1. & 2. Ab
eodem Summo Pontifice Patribus Camaldulenſibus *in ejus*
Conſt. 43. §. 1. & 2. Ab eodem Summo Pontifice PP. Eremitis
S. Hieronymi de Piſis *in ejus Conſt.* 70. §. 1. & 2. & PP.
Cruciferis *in ejus Conſt.* 109. §. 2. A ſa. me. Paulo V. Monachis
Cœleſtinis *in ejus Conſt.* 9. §. 2. Ab eodem Summo Pontifice
Canonicis Regularibus SS. Salvatoris *in ejus Conſt.* 24.
§. 2. Ab eodem Summo Pontifice eiſdem PP. Dominicanis *in*
ejus Conſt. 39. §. 4. Ab eodem Summo Pontifice PP. Eremitis S.
Auguſtini *in ejus Conſt.* 48. §. 2. Ab eodem Summo Pontifice
Monachis Ciſtercienſibus Italiæ *in ejus Conſt.* 70 §. 1. A ſa. m.
Urbano VIII. Monachis Caſſinenſibus *in ejus Conſt.* 226. §. 5.
Ab eodem Summo Pontifice PP. S. Hieronymi Congregationis
Feſulanæ *in ejus Conſt.* 236. §. 2. Ab eodem Summo Pontifice
Patribus S. Franciſci Reformatis, & de Obſervantia *in*
ejus Conſt. 250. §. 2. A ſa. m. Alexandro VII. Monachis Cœleſtinis
in ejus Conſt. 3. §. 3. Ab eodem Summo Pontifice PP.
Congregationis Montis Virginis *in ejus Conſt.* 49. Ab eodem
Summo Pontifice eiſdem Patribus Eremitis S. Auguſt. *in ejus*
Conſt. 110. §. 11. A ſ. m. Clem. X. Monachis Congreg. Montis
Oliveti *in ejus Conſt.* 31. §. 1. & 2. Et ab eodem Summo Pontifice
Religioſis Cappuccinis *in ejus Conſt.* 46. §. 1.

Meritò autem rigoroſis pœnis idem ambitus, ut ſupra, pro- 2
hibitus fuit, quia favorum conquiſitio, in procurandis Religionum
Officiis ipſiſmet ambientibus miſeriam infert, ut, ſequendo
Cicer. l. 1 *Offic.* & *Buſcum de Remed. contra animi morbos*, be- 3
nè notat *Decian. tr. var. lib.* 2. *ti. de Ambitu c.* 01. & in noſtris terminis
Cherub. in not. ad Conſt. 62 *ſ. m. Gregorii* XIII. *Schol.* 1. &
2. *Divus* autem *Bernardus in Pſ.* 90. illum vocat *ſubtile malum*, 4
*ſecretum virus peſtem occultam doli artificium, matrem hypocriſis,
livoris parentem, vitiorum originem criminum fomitem, virtutum
æruginem, tineam ſanctitatis, excæcatricem cordium, ex
remediis morbos creantem*, & *generantem ex medicina languorem*.
Impedit enim libertatem illam, quæ anima eſt canonica- 5
rum electionum, eò quia, *tunc in ſuffragiis quæritur quid optimi
Viri ſentiant, quando favorum ambitus ſilet*, dicebat idem
Cicer. l. 3. *de Legibus*, ſequutus ab eodem *Cherub.* loquente pari-
ter in noſtris terminis *in Not. ad Conſt.* 7. *ſ. m. Clem.* VIII. *Schol.* 6
1. & concordat *Decian. tr. var. l.* 8. *ti. de Ambitu cap.* 01. ubi *n.* 24.
ex Plaut. ſubdit, *Sat habet Fautorum ſemper qui recta facit*.
Quod experientia notum eſt, eò quia illi, ut plurimum, Fautores
habent, & favores ſemper procurare ſolent ad Officia ob- 7
tinenda, qui, vel recta non faciunt, vel qui requiſita, ab Ordinis
Conſtitutionibus præſcripta, non habent; Indequè nimis
eleganter eundem ambitum deteſtans *S. Ambroſius in Luc. l.* 4.
c. 4. ad rem ſcriptum reliquit. *Hoc ipſo perniicioſior eſt ambitio*,
quod blanda quædam eſt conciliatruncula Dignitatum, & *ſæpè* 8
*quos vitia nulla delectant, quos nulla potuit movere luxuria, nulla
ſubvertere avaritia facit ambitio crimino ſos*, quem in noſtris
terminis refert, & ſequitur *Cherub. ad Conſt.* 39. *ſ. m. Pauli V.*
Schol. 1. & concordat *R. P. D. Fattinell. reſp.* 38. *n.* 6. *tom.* 1.

Prætereà, cùm idem procedendi modus in procurandis Of- 9
ficiis, & Dignitatibus à ſæcularibus etiam legibus prohibitus
ſit, ex adductis *in meis Inſti. Crimin. l.* 2 *ti.* 2 *n.* 1. & *ſeqq.* & *à nu.*
78. & latiſſimè *Decian. tr. crimin. lib.* 8 *ti. de Ambitu cap.* 20. & *ſeq.*
Multò magis practicari non debet à Religioſis Viris, juxtà 10
aurea illa verba *S. Simmachi Papæ*, regiſtrata *in can. Nullus* 1.
q. 1. ibi *Nam cùm hic exceſſus à laicali converſatione culpetur*,
quis dubitet, quin Religioſis, & *Deo Servientibus injiciat, vel
incutiat opprobrium*. cum aliis apud *Grutb. de Art. benè deſider. reſol.* 1 *n.* 11. & *ſeq.*

Omiſſis autem innumeris illis quæſtionibus, quæ in hac
materia, cum majori otio, diſcuti poſſunt, & non ſine pro- 11
penſione in proprium favorem à Moraliſtis, eorum defendentibus
cauſam, tractari ſolent, ſtrictè ad multa dubia, pro
quibus requiſitus fui in ſenſu veritatis à digniſſimo æquè, ac
timoratiſſimæ conſcientiæ Religioſo.

Quæres I. *An procurans favorem ſeu Literas commendatitias
pro obtinenda Dignitate, incidat in pœnas ambitientium ſi deindè
pœnitentia ductus, eiſdē epiſtolis ſpontaneè non utitur, ſed il- 12
las lacerat*. Reſp. negativè cum *Rodriquez qu. Reg. to.* 0. *qu.* 56.
art. 0 *verſ. Circa præmiſſa* ea ratione, quia dd. leges, ambitum 13
prohibentes, quoad pœnas, in illis comminatas (quidquid ſit
de peccato) intelligi debeat quando, quantū eſt in procurante,
& ambiente, ad effectum perducuntur, quod non verificatur

in præſenti, & quidem ex actu merè voluntario, & ſponta-
14 nea voluntate illius, qui favores procuravit, & *Rodericum*
ſequitur *Flavius Cherab. ad Conſt.* 48. *Pauli* 5. *Schol.* 1.
Obiter obſervando hic cum *Barboſa vot. deciſivo* 100 *n* 21.
15 eundem *Flavium Cherabinum*, Authorem dicti Compendii
Bullarum, qui commentando plures Summorum Pontificum
Conſtitutiones, de hac materia tractantes, egregiè circa illam
ſcripſit, priùs fuiſſe Monialem in Monaſterio S. S. de Urbe,
& deinde in Virum converſum, obtinuiſſe Canonicatum in
Eccleſia S. Mariæ in Via lata, ut Nobis benignè retulit æter-
næ memoriæ Vir, *Marcellus Severolus*, & obſervavimus *in*
Inſti. Crimin. lib. 3. *tit.* 5. *num* 306.
16 Quæres II. *An idem dicendum ſit, quando epiſtolæ nedum fue-*
rant procuratæ, ſed etiam miſſæ ad Superiorem, vel Electorem,
ad quas tamen ex aliquo accidenti non pervenerunt Reſp. idem
dicendum eſſe, cum eodem *Roderico*, & *Cherubino ubi ſupra*
Schol. 2. quia in rei veritate ex d. accidenti, quod ſupponimus,
eædem epiſtolæ nullatenus pervenerunt ad manus Superio-
17 rum, vel Electorum *Peyrin de Offic. ſubdit Religioſ qu.* 2. *cap* 2.
§. 11. *verſ. Dico primò*, ubi ſequendo *Ja. Andr. in cap. Perpetuo*
de Elect. in 6. ait: *Pœnam, quæ ipſa jure delinquenti infligitur*,
18 *non incurrit is, qui cogitavit, & aliquid egit, ſed non perfecit*,
etiamſi per ipſum non ſteterit. & *Paſſerin. de Election. cap.* 6. *q.* 2.
ſub n. 1. ubi hoc admittit in caſu fortiori, quando ſcilicet Epi-
ſtolæ pervenerunt ad manus Superioris, ſed ipſe illas legere
noluit, illa adducta ratione, quia in his circumſtantiis procu-
ratio in favoris non eſt completa, & in ſimili idem probat *Nav.*
conſ. 60. *n.* 1. & *ſeqq. lib.* 1 *de Sent excomm fol mihi* 460. Qui Do-
ctor Navarrus in optima valetudine, centeſimum annum in
19 Urbe explevit, teſtibus *Sanch. de Matrim. lib.* 7. *diſp.* 17. *n.* 8. &
de Juſtis de Diſpenſ. Matrim lib. 1. *cap.* 4 *n.* 351. Verum tamen
eſt, quod in hoc ſecundo caſu non poterit excuſari à majori
20 culpa ille Religioſus, qui dd. Epiſtolas procuravit, eò quia
non ex ejus voluntate, & ſpontaneo actu, ſed ex accidenti,
ſeu præter illius voluntatem, non pervenerunt ad eum, ad
quem directæ erant, vel ab ipſo non fuerunt lectæ.
Ex quibus ſequitur, quòd crimen hoc non committitur, ſeu
21 non completur, quando Literæ commendatitiæ procurantur,
minuſque quando procurantes illas effectivè recipiunt ab eo-
rum Fautoribus, ſed non ſolùm, quando ad eorundem Supe-
riorum, vel Electorum manus perveniunt, & ab ipſis legun-
tur, quia tunc dicitur completa actio procurationis favoris,
& completa pariter eſt transgreſſio contra Conſtitutiones
22 *Paſſerin. de Election cap.* 6. *q.* 2. *n* 86. ubi benè diſtinguendo aſ-
ſerit, aliud eſſe, actionem malam compleri, aliud verò agen-
tem obtinere favorem malæ actionis; Concludendo pœnas
incurri per ſolam completionem actionis malæ, licèt illa
ſuum non habuerit effectum.
Opportunè tamen ſubjungimus hic, quòd ſi non committi-
23 tur, ſeu non completur hoc crimen in dd. duobus prioribus ca-
ſibus, habito reſpectu ad pœnas, in Apoſtolicis Conſtitutioni-
bus comminatas, & præcipuè ad illam privationis vocis acti-
væ, & paſſivæ, necnon excommunicationis majoris, Summo
Pontifici reſervatæ, committitur tamen mortale peccatum, &
24 poſſunt Superiores contra taliter operantes ſet. ſeq. ad alias
arbitrarias pœnas procedere, eò quia, nedum dicuntur dare o-
peram rei illicitæ, & à Summis Pontificibus rigoroſè prohibi-
tæ, ſed ponunt ſe in proximo ſtatu, & proximiori periculo di-
ctum crimen committendi. Et propterea nimis cauti in hac
parte Superiores, & Electores eſſe debent, & quatenus veriſi-
milem de dd. recurſibus ad perſonas prohibitas notitiam ha-
25 beant, eis Votum denegare debent, non quia ex dd. Conſtitu-
tionibus effecti fuerint inhabiles, ſed quia ſe indignos reddide-
runt, procurando media, oppoſita eiſdem Sacris Conſtitutio-
nibus, quamvis deindè ex accidenti eædem Literæ commen-
datoriæ non pervenerint ad manus Electorum, & Superiorũ.
Si verò non ſit ſermo de Electoribus, ſed de Superioribus, poſ-
26 ſunt electiones taliter concluſæ caſſari ex eo ſolùm motivo,
quod electi conſenſerint procurationi dictarum commendati-
tiarũ, juxta punctualẽ *Gloſ. in c. Cùm poſt v. Requiſitũ de Elect.*
Quæres III *An Conſtitutiones ambitum prohibentes, non o-*
27 *bligent eò quia prætendatur, illas non eſſe in uſu, neq; fuiſſe ac-*
ceptatas. Reſp *Negativè* Leges enim Papales, ad differentiam
28 legum ſæcularium, hoc ſpeciale habent, quod ſtatim obligant
poſt illarum publicationem, ut, cumulatis concordantibus, la-
tè probavi ſupra *par.* 1. *diſcep.* 14. *n.* 27. Eſtque in hac parte ma-
giſtralis *dec.* 42. *n.* 36 & *ſeq. apud Novar. in Summ. Bull.* juxta il-
29 la clara verba. *Cùm Summus Pontifex habeat immediatam po-*
teſtatem à Deo, abſq; dependentia à conſenſu Populi, ut primùm
Conſtitutionem &c. publicavit, ea cenſetur effectum ſortita abſq;
cùm ſtatim liget & obliget, abſq; alia Subditorum acceptatione,
qui non poſſunt de illius non uſu, ſeu contraria uſu excipere.

Quæ tranſeunt in evidentiam reſpectu *Conſtit.* 49 *ſ. m. Ale-* 30
xandri VII. ex duplici animadverſione.
I. Quia in illius §. 3. adeſt clauſula *Sublata*, & *decretum irri-*
tans, quæ operantur, ut nullo unquam tempore adverſus 31
Conſtitutiones, tali clauſula, & decreto munitas inchoari
poſſit conſuetudo contraria, ſed actus, illi oppoſiti, dican-
tur merus abuſus, ex authoritatibus, à me ſupra citatis *diſcep.*
10 *n.* 5. & *diſcep.* 14. *n.* 21 ubi probatur, decretum irritans affi-
cere etiam ignorantes. Eſtque propoſitio, uno ore à Doctori-
bus recepta, & in magnis Tribunalibus admiſſa.
II. Quia demandatur ulteriùs in eadem *Conſtit.* 49 *ſ. m. Ale-*
xandri VII. §. 5. ut in ſingulis Capitulis Generalib. illius Con- 32
gregationis, pro qua emanavit, publicè legatur; Cum declara-
tione, quòd per talem publicam lectionem illa ſequatur effe-
ctus, ac ſi unicuique perſonaliter intimata fuiſſet, quod mihi
ſupponitur punctuali executioni demandari, & proindè ex
tali circumſtantia publicæ lectionis, ac repetitæ promulgatio-
nis in quolibet Capitulo Gener. pluſquam evidenter excludi- 33
tur prætenſus non uſus d. Conſtitutionis. Qui ulteriùs nunquã
præſumitur, ex allegatis per *Card. de Luc de Donat. diſc.* 26. *n.*
26. & firmatis per *Rot. in dec.* 293. *in fine par.* 4 *tom* 2. *rec.*
Unde non ſine admiratione ſub oculis haberi poſſunt, ſed
nullo modo admitti ea, quæ leguntur apud alioquin doctum
Peyrin in Addition ad Conſt. Pauli V. cap 6 *n* 10 *in fine fol. mihi*
169. his verbis: *Et demum nota, quòd Viri graviſſimi cenſent, i-*
ſtam Conſt. non obligare in conſcientia, quia non fuit recepta, &
quidem eam video non obſervari à Viris piis, & pariter doctis,
quem meritò reprobat *Paſſerin de Elect cap.* 6. *q* 2. *n.* 8 ubi ta-
men non benè reſpondet reflexioni, deductæ ex decreto irri-
tanti, de cujus efficacia, ultra ſupra allegatos, benè *R. P. D.*
Anſald. in Addition ad dec. 30. *num.* 58.
Quæres IV. *An ſit in poteſtate Superiorum Regularium, tam*
majorum, quàm minorum Conſt. ambitum prohibentes, accepta- 34
re, vel non acceptare, ſeu non obſervare Reſp. Negativam opi-
nionem eſſe indubitatam; Quia quando leges poſitæ ſunt, non
eſt in poteſtate Subditorum de illis judicare, ſed ſecundùm il- 35
las procedendum eſt, ut dicebat *S Aug in Lib. de Vera Relig.* ſe-
quutus à *Rot. in dec.* 378. *n.* 19. *p.* 18. *rec.* & concordat *Tex. in l.*
1 reſpexit, ff Qui, & à quibus ibi, *Lex ita ſcripta eſt*, cum aliis
apud *Rot dec.* 3. *n.* 6. *cor. R. P. D. Anſaldo*. Et contrarium meritò 36
improbat æternę in ęvum memorię Vir, *Car. de Lauræa in E-*
piſtola ad Lectorem Epitam Sacr Canonum, his verbis. *Nec am-*
pliùs ad Amuſſim lapidem, juxta Philoſophi præceptum, ſed ad
lapidem Amuſſim aptare contendimus non inquam legi volunta-
tem ſubjicimus, ſed legem ipſam ad voluntatem trahere non for-
midamus, quem ſequutus fui in *p* 1. *diſc.* 6 *n* 67. Et in noſtris ter-
minis benè *Paſſer. de Elect. c.* 6 *q.* 2. *n* 83. ubi, quod cùm ex ob-
ſervantia hujuſmodi Conſtitut. pendeat ſummum bonum Re-
ligionum, non poteſt dari tale bonum, ex illarum non obſervã-
tia reſultans, cujus reſpectu melius ſit, eas non obſervare. Con- 37
cludendo *n.* 48. talem non obſervantiam non eſſe rationabilẽ,
ſed eſſe maximũ abuſum & minimè tolerandũ, cui me ſubſcribo.
Neque hic intrant termini epichejæ, vel æquitatis, ſed eæ-
dem Conſtitutiones præcisè, & ad literam in omnibus earum 38
partibus pro lege ſervandæ ab omnibus ſunt, ut benè obſervat
Rot. in d. dec. 3. *n.* 6. *cor. R. P. D Anſaldo*, quam ſequutus fui ſupra
diſc. 8. *n.* 8 *p.* 1. Et optima quidem ratione, quia talis operandi
modus contra legem clarã, ſeu adverſus literales, rotundaſq;
Apoſt. Conſtitutiones non dicitur epicheja, minuſque vocari
poteſt æquitas, ſed duplex iniquitas, juxta ſenſum, & verba
Andreol. contrav 9: *n.* 17. & *Gob. conſ.* 97. *n.* Et quatenùs deno- 39
minari velit æquitas, diceretur quidem talis, ſed ſine diphton-
go, ut non minùs ſignificativè, quàm ſolidè notat *Gratian diſc.*
639 *n* 25. quem ſequutus fui *in meis Inſti. Cr lib.* 4. *tit.* 8. *num.* 55. 40
Quæres V. *An ſit in eorundem Superiorum facultate modò ob-*
ſervare, & modò non obſervare ad proprium libitum Conſtitutio-
nes Apoſtolicas ambitum prohibentes, an verò illas abſq; ulla ar- 41
bitria ſemper obſervare teneantur. Reſp. *Negativè* quoad ad
primam partem, hoc eſt ſemper, & inviolabiliter teneri illas
punctualiter obſervare, & ad praxim reducere, ex rationibus, 42
in antecedenti quæſito adductis: Subiungendo tamen cum *A-*
men de Delict. & Pœn. tit. 5 § 8 *verb Subornatio n* 66. quod ma-
lum in hac parte non reſidet in eo, quòd Superiores, & Electo-
res credant, repoſitum eſſe in eorum voluntate, Apoſtolicas
Conſtitut. obſervare, vel non obſervare, ſed in illa deplorabili 43
corruptela, quòd ſimiles operandi modi, Apoſtolicis Conſti-
tutionib. oppoſiti *palliantur nomine Tractatuũ Conſultoriorum.*
Conventiones & pacta ſimoniaca intitulantur convenientiæ, ſeu
ſatisfactiones; Et munera à manu veſtiuntur pallia antidoralis
obligat Ex quibus meritò exclamat idem Auth. *Dicant Canon.* 44
clament Decretales, vetent Extravag. prohibeant Decreta Sum-
morum Pontificũ ordinent Statuta Religionũ quidquid libuerit, 45
ambiens

Google

ambiens Dignitates omnia peſſundat, & pro nihilo ducit Cen-
ſuras, ut ipſas conſequatur &c. Sicque homines irridentur, aut
ſe irrideri permittunt, ſed non irridebitur Deus.
Quæres VI. *An licitum ſit Religioſis abſque ullo ſcrupulo libe-*
45 *rè recurrere ad perſonas extra gremium Religionis pro ſuffra-*
giis, ſeu Literis comendatitiis apud Superiores, ut promoveantur
ad Dignitates, & Officia. Reſp. *Negativè*, rationibus ad-
47 ductis ſupra *quæſ. 2. verſ. Ex quibus ſeu n. 21. & ſeq*
Quæres VII. *Quid dicendum ſit in caſu, in quo Religioſus*
48 *pro obtinenda Dignitate, non per ſeipſum, ſed per tertiam per-*
ſonam commendatitias Epiſtolas Superioribus conſignari curet.
49 Reſp. Incurrere pœnas prædictas contra Ambientes, quia
qui per alium facit per ſe ipſum facere videtur, ut dicitur *in*
cap. Qui per alium de Regul. Jur. in 6. cum aliis apud *Barboſ.*
axiom. 9a. num. 1. Neque Apoſtolicæ Conſtitutiones in hac
50 parte impoſitæ ſunt verbis, ſed prohibent effectivas, & rea-
les commendationes, quæ, ſive per ſeipſum, ſive per ter-
tiam perſonam præſententur Superioribus, ſeu Electoribus,
ſemper ſunt ejuſdem efficaciæ, ſemperque proinde in Con-
ſtitutionibus, ambitum prohibentibus, dicuntur incluſæ,
& contentæ.
Quæres VIII. *An Religioſus ille, qui poſtquam effectivè Li-*
51 *teras commendatitias à Magnatibus obtinuit, ſub ſpe illarum*
vigore obtinendi munus aliquod, vel Dignitatem, & inſuper il-
las, vel per ſe, vel per alium præſentavit; Deinde, ſe excu-
ſando, aſſerat, omnimodam ignorantiam habere de eiſdem Li-
teris, dicatur incurrere pœnas, contentas in dictis Conſt. Reſp.
Affirmativè, quia concurrunt omnia extrema delicti, nem-
52 pè procuratio Literarum commendatitiarum, cum illarum
effectiva præſentatione, ſeu uſu, & propterea nihil aliud
deficit, minuſque aliquod aliud deſideratur pro oſtendenda
contraventione, ſeu non obſervantia dictarum Conſtitutio-
num.
Neque vis fieri valet in excuſatione, ſeu aſſertione Reli-
53 gioſi, quòd ignoraverit Literas commendatitias, quodque
nullam de illis notitiam habuerit. In hiſce enim terminis non
attenditur quid dicant, vel non dicant Tranſgreſſores legum,
& Conſtitutionum Apoſtolicarum, ſed mera veritas ſemper
præ oculis habenda eſt, quæ vel nota eſt ſoli contravenienti,
54 & in hoc caſu ſolum Deum ultorem habet, qui eſt ſcrutator
cordium, & cognitor Secretorum: *Div. Thom. 2. 2. q. 100.*
ar. 6. nu 6. Fagnan. in Cap Tua nos n 41. de Simon. cum aliis,
à me citatis in *Inſt. Crim. lib. 1. tit 5. n. 31.* Vel nota eſt etiam Su-
55 perioribus, & poteſt ab illis probari, & tunc ſicuti non po-
teſt controverti incurſus in pœnas, in Conſtitutionibus con-
tentas, ita Superiores nullum habent arbitrium, illas infli-
gendi, vel non infligendi, ſed omni jure fit locus punitioni
illorum, qui eaſdem Apoſtolicas Conſtit. non obſervant.
Quæres IX. *Quid dicendum in caſu, in quo ipſimet Superio-*
56 *res ſubditis ſuggerunt; Dic, te eſſe ignarum Literarum commen-*
datitiarum, ad hoc ut non poſſis amittere habilitatem conſequen-
di munera, & Dignitates Religionis. Reſp. Iſtas eſſe meras
puerilitates, quia Deus non irridetur, & ſicuti tales excuſa-
tiones non ſuffragantur, neque attenduntur, quando addu-
57 cuntur ab ipſimet Religioſis, ex ſupra adductis, ita neque
etiam attendendæ ſunt, quando ſuggeruntur à Superioribus;
Si tamen caſus iſte de facto dari poſſit, quia videtur vim face-
re ſano intellectui conſideratio illa, ut ſimiles ineptæ excuſa-
58 tiones ſuggeri poſſint ab illis, qui ex officio tenentur invigi-
lare pro punctuali execuutione Apoſtolic. Conſtitutionum;
Quorum proindè reſpectu creſcit in immenſum gravitas cri-
59 minis cum verificatione illius inconvenientis, ut indè naſcan-
tur injuriæ, unde expectabantur jura, reprobati in *l. Memi-*
nerint Cod. Unde vi, cum aliis apud *Barboſ. axiom. 126. n. 3.*
Et facit ſpectabilis authoritas *Caſſiod. l. 4. var. ep. 27.* relata *in*
meo Tract de Liv. c 1. §. 7. n. 9. his verbis: *Malorum omnium pro*
batur extremum, inde detrimenta ſuſcipere, unde credebantur
auxilia provenire; Et in noſtris terminis, benè *Amen de De-*
lict & Pœn. tit 5. §. 8. verb. Subornation. 7. ibi: *Dico quòd iſti*
idem crimen, ſed gravius, quàm Subditi, committunt; Ratio
eſt, quia atrocius eſt delictum, commiſſum ab illo, à quo debuit
delictum ipſum punitione vindicari, & delinquentes compeſci &c.
Tum quia Subditos malo exemplo ſuo ad ſimilia ſollicitat, debe-
rent ideò tales gravibus pœnis, quàm cæteri puniri.
Quæres X. *An Superiores, efficacem habentes voluntatem pro-*
60 *movendi aliquem Religioſum ad vacantem Dignitatem, ad hoc*
ut liberentur à concurſu adſpirantium ad eandem Dignitatem,
qui revera digniores ſint, malè faciant, ſi imponant minùs di-
gnis, ut procurent validas commendationes à perſonis extra Re-
ligionem, ad hoc, ut Electores videantur eum promovere in gra-
tiam Potentis, ſeu Commendantis, & hoc modo cæteri digniores
acquieſcant. Reſp. *Affirmativè*, & talia facientes, nedum
61 malè, ſed peſſimè operari, quia, nedum concurrunt omnia

requiſita pro incurſu pœnarum, ſed ulteriùs verificatur peſſi-
ma illa voluntas & ſecunda intentio præjudicandi digniori- 62
bus, qui in qualibet electione ſemper præferendi ſunt minus
dignis, juxta diſpoſita in *Sac. Conc. Trid. ſeſſ 24 de Ref. c. 1.*
quod in noſtris terminis ſequitur *Gruther. de Arte benè deſider.*
reſol 18. n 7. fol mihi 424. & juxta determinata à *ſ. m. Innoc.*
XI. die 2. Martii 1679. propoſ. 47.
Quæres XI. *An illi qui non procurant favores Potentium,*
ſed ab iſtis eis ſpontè oblatos recipiunt, illiſque utuntur, incidunt 63
in pœnas dd. Conſtit. Reſp. *Affirmativè* cum *Lantuſc. in Thea-*
tro Regul. verb. Ambitio n. 2. v Procurantes, ubi, quòd ita de- 64
terminatur in *Conſtit. 14. ſ. m. Pauli V.* nec non in *aliis ſ. m. Ur-*
bani VIII. quam ibidem per extenſum regiſtrat, & ratio eſt,
quia in rei veritate dicuntur obtinere Dignitates & Officia
mediantibus favoribus Potentium, quod in dd. Conſtitution. 65
unicè prohibitum eſt, & concordat *Portell. de Dub. Regular.*
verb. Officia Ordinis n. 36. ubi, quòd in his circumſtantiis di-
citur conſentire.
Quod in dicta Conſtitutione 49. ſ. m. Alexandri VII. cubi-
talibus iſtis literis prohibitum eſt §. 2. *Suffragia procurare, aut* 66
etiam ſpontè oblatis & à ſe minimè procuratis, uti, directè, vel
indirectè, ſeu aliàs quoquomodo audeant, vel præſumant. Itaut
proindè præſens quæſitum uti literaliter, ut ſuprà deciſum à
d. Conſtitutione, nullam omninò involvat dubietatem quoad 67
Religioſos illos, pro quibus emanavit & quoad alios Religio-
nes, quarum reſpectu eadem clauſula continetur in Conſtit.
ambitum prohibentibus.
Quæres XII. *An ipſimet Electores totis viribus procurantes,*
ut Dignitates Religionis conferantur Religioſis, alioquin dignis, 68
incidant in dictas pœnas. Reſp. *Negativè*, cum *Nov. in Summ.*
Bull. comm. 108. n. 47. p. 2. ubi ſequitur *Navarr. conſ. 20. n 6. de*
Sent Excom. & Peyrin t. 1. de Subd. q. 0. de Paupert. c. 5. & 11.
Et ratio eſt, quia in hiſce circumſtantiis non verificatur propriè
ambitus Officiorum, ſed ſolæ diligentiæ, & operationes E- 69
lectorum, ut Officia dignis Religioſis conferantur, quod non
eſt prohibitum in dictis Conſtitutionibus, & procurari omni-
bus modis à Superioribus debet. Quæ vera ſunt etiamſi id pre- 70
cibus, vel aliis efficacibus modis procurent. *Monacell. in*
Formul. t. 1. tit 12. form 20 nu. 17. Et rationem adducit *Paſſer.*
de Elect. c 5. q 1. 7. n 78 his verbis, *Qui precibus agit in procu-*
randis ſuffragiis in electionibus ob bonum finem, nimirum, ut
ab electione excludas eum, qui verè eſt indignus, vel etiam qui
verè eſt minus dignus, benè agit, & pro bono Reipublicæ labo-
rat, nec eſt cenſendus malus ſubornator, & concordant *Repeten-*
tes, & ſignanter *Turrecrem. in can Veniam 35. quæſt. 9. n. 2. &*
Camill. in Director. Election cap. 1. n 7
Quæres XIII. *An, abſque pœnarum incurſu, poſſint Electores,*
nedum ſecum de qualitatibus eligendorum tractare, ſed etiam illorum 71
vitia manifeſtare, & virtutes oſtendere, ſervata tamen charita-
te, & juſtitia, hoc eſt, ut digniores cæteris præferantur. Reſp.
Affirmativè, quia hoc eſt conforme juri naturali, & laudabili 72
ſtylo omnium Religioſarum familiarum. Imò neceſſarium
eſt ad hoc, ut Electores noſcant virtutes, & vitia eligendo-
rum, ut in terminis obſervant *Rodriq. q. reg. t. 2. q. 56. ar. 1.*
Nov. in Sum. Bull p. 0. comm. 108. n. 49. & Pignat. conſ. 125. ſub
n. 27. T 9 laté *Paſſerin. de Elect. c. 5. q. 5. n. 63 & ſeq.* & ſignan-
ter *n. 74. in fin. & Rota cor. Seraph. dec 516 nu. 2.*
Quæ omnia adeo vera ſunt, ut in aliquibus Religionibus
provideatur, ut reperiatur, ut ſimiles meritorum, & vitio- 73
rum diſcuſſiones, ſeu qualitatum concurrentium ad Dignita-
tes vacantes, fieri debeant antè canonicas electiones, illaſque
vocant *Conſult. Tractatus*, ut ſignanter practicatur in Reli-
gione S. Franciſci, tam inter Reformatos, quàm inter Obſer-
vantes, ut videre eſt ſupra *p. 1. d. 13. à n. 50.* Verùm tamen eſt, 74
quòd ſi omittantur dd. Tract. conſultorii, ſeu præviæ diſcuſſio-
nes qualitatum Eligendorum, non proinde electio dici poteſt
nulla, eo quia etiam abſque tali formalitate poſſunt eædem
qualitates notæ eſſe Electoribus, ut obſervat *Paſſer. de Elect.* 75
d c. 5 q. 5. n. 63. & ſeq. & utraque Parte acriter informante, me
que ſcribente pro validitate electionum, deciſum fuit à *Sac.*
Cong. Epiſcop. die 21. Januarii 1707. in una Papien. Ponente
clar. mem. Card. Gabriellio. & iterum die 8. Februarii 1715. in
altera Papien. Ponente Eminen. D. Card Caſino, ut videre eſt
ſupra *p. 1. diſcep. 13. n. 56. & à n. 50. & n. 134* Quidquid in hac
parte dicat *Matthæucc. in Offic Cur. Eccl. c. 18. n* [illegible] ibi ait, quod, 76
ſi non præmittantur Tractatus conſultorii, electio eſt nulla,
vel ſaltem caſſanda fuit enim illius authoritas adducta *in di-*
cta Papien. ſed meritò rejecta, rationibus ſupra adductis.
Quæres XIV *Quid dicendum, quando Religioſus cum veri-*
tate aſſerit, ipſum neſcire prævias commendationes, ab ejus Pa- 77
rentibus, Conſanguineis, Affinibus, & Amicis procuratas, ſuf-
fecitvè, dictorum Potentium favore, & tamen, Dignit. in Reli-
gione fuit conſequutus. Reſp. In hoc caſu, qui fraterna [illegible]

 impoſi-

impoſſibili, eo quia, non ſolùm methaphyſicè dumtaxat præ-
78 ſupponi poteſt, quod talis Religioſus ignoret, ignorantia ni-
mis craſſa, operationes dd. ejus Parentum, Conſanguineo-
rum, Affinium, Amicorum &c. Adhuc habere locum, &
intrare pœnas dd. Apoſtolic. Conſtitutionum, eo quia iſtæ,
79 nedum afficiunt Religioſum, aſſequentem Dignitates, me-
diantibus favoribus, & commendatitiis epiſtolis, ſed etiam
Superiores, & Electores, ut videre eſt in §. 2. Conſtit. 49 s. m.
Alex. VII. Et propterea ſemper electio taliter obtenta, di-
citur facta in ſpretum dictarum Apoſtolic. Conſtitutionum.

Præterea ſemper verum erit, quòd in terminis hujus quæ-
80 ſiti, electus ad Dignitates, mediantibus dd. favoribus, & com-
mendatitiis, ſibi ignotis, indirectè ſaltem in exercitio talis
Dignitatis illis utitur, quamvis ab eo non procuratis. Et ta-
men hoc idem literaliter prohibetur in d. *Conſtit. 49. s. m. Alex. VII. §. 1. poſt mediam*.

Unica ſaltem remanente in hac parte difficultate pro foro
81 interno, quatenus revera, & non per craſſam, aut ſupinam
ignorantiam, noti non ſint tales favores ei, qui illis median-
tibus Dignitatem obtinuit, circa quam recurrendum erit ad
82 *Text. in Cau. Sicut is. qu. 1. q. 6.* ibi: *Si autem &c. Electo, vel ordinato penitus ignorante &c ei nullatenus obeſſe videtur, nec ad reatum criminis pertinet, cujus conſcientiam non habuit*, &
ad *Paſſer. de Elect. cap. 6. q. 2. n. 3.* ubi alios citat, & ſequitur
concordantes.

Quæritur XV. *An prædicta procedant etiam in eo caſu, in*
83 *quo habens recurſum ad Magnates, Conſanguineos &c. pro obtinendis literis commendatitiis, iſtas obtinet, & Superioribus traduntur ad effectum eligendi Commendatum ad Dignitatem, vel ab ejus Majoribus fundatam, vel ob alia beneficia, ab eiſdem Majoribus in Religione collata, cum illa prætenſione, ut merita Commendantis, vel ejus Majorum cum Religione, necnon nobilitas Commendati, ſupplere poſſint qualitates ejuſdem Commendati; itaut iſte ex talibus qualitatibus, & Commendationibus præferatur aliis dignioribus Religioſis, aſpirantibus, & concurrentibus ad eandem Dignitatem*. Reſp. *Procedere*, ea ratione,
84 quia in electionibus canonicis non debet haberi reſpectus ad
qualitates Commendantium, ſed ad qualitates Eligendi. Quod
patet ex ipſamet *Conſt. 49. s. m. Alex VII. §. 1. in medio* ubi indi-
viduantur perſonæ commendantes, ſpecioliſſima nota dignæ,
nempè. *Cardinalatus honore, vel quacumq; ſæculari dignitate, & excellentia, etiam Imperiali, Regali, aut Ducali fulgentes*. Et
propterea multo minus haberi poteſt reſpectus ad longè infe-
riores perſonas, quamvis hæ, eorumq; Majores beneficia con-
85 tulerint in Religionem; Quia talis collatio beneficiorum non
reddit Commendatum digniorem, minuſq; operatur, ut licèt
minus dignus, nihilominus digniori præferri debeat ob d. reſ-
pectum beneficiorum, ab ipſo, vel ab ejus Majoribus in Reli-
gionem collatorum. Præterea vero, ſeu motivo nobilitatis
Commendati, reſpondet *Donat. Rer Regul to. 2. de Eligend tr. 5. qu. 7. per tot.* ubi nervosè probat, quòd nobilitas non eſt apta
86 ſupplere requiſita Eligendi, & *n. 8.* ſequendo *D. Th. in Boet li. 2. de Conſol. proſ. 6. in fine*, ait: *Nota, quia gloriandum non eſt de nobilitate, quia dicit Seneca; Si pulcher es, lauda naturam; Si nobilis, lauda Parentes; Si dives, lauda fortunam; Si potens, expecta paramper, & nihil eris*.

Quæres XVI. *An procedant pariter in caſu, quo prædictæ*
87 *commendationes, & favores procurantur ab Amicis, & nobilibus perſonis conſanguineis, vel affinibus Religioſi, aſpirantis ad aliquam Dignitatem non directè apud ſuos immediatos Superiores, & Electores, ſed mediantibus aliis perſonis, etiam in maxima eccleſiaſtica dignitate conſtitutis, ad hoc ut hæ ſuam efficacem interponant authoritatem cum Electoribus, vel cum dd. immediatis Superioribus, ad quos electio, vel deputatio ſpectant, & perti-*
88 *net*. Reſp. *affirmativè* quia omnia hæc literaliter prohibentur
in Apoſt. Conſt. & præciſè in d. *Conſt 49. s. m. Alex. VII. §. 1.*
quarum verba ſunt adeò clara, ut abſque ulla gloſſa omnem
in hac parte difficultatem tollant.

Quæres XVII. *Quid dicendum, quando Superior Generalis,*
89 *volens ſe gratum reddere Magnati, efficaciter ſibi commendanti Religioſum ſubditum, alios Electores in ſuam voluntatem trahit, aſſerendo id poſſe fieri, abſq; ullo ſcrupulo, quamvis alii Religioſi concurrentes digniores ſint eidem Commendato, illa adducta ratione, quod conſilio inito cum alio Religioſo, æquè docto & timoratæ conſcientiæ, iſte conſuluerit, id poſſe tutò fieri, non attenta meritorum inæqualitate, & dignioritate aliorum Concurrentium*.
90 Reſp. Id nullo modo fieri poſſe, & quatenus fiat, omnes Ele-
ctores, & multo magis Superior ſuadens, & impellens incur-
rere pœnas d. *Conſt. 49. s. m. Alex VII.* & aliarum, de quibus ſu-
pra *n. 1. & ſeq.* Non enim eſt in arbitrio, nedum unius Religio-
ſi, quamvis docti, & pii, ſed neq; etiam primarum totius Or-
91 bis Univerſitatum promptè non obtemperare Summorũ Pon-
tificum Conſtitutionibus, & Decretis, juxta noviſſimum te-
ſtimonium famoſiſſimæ Salmaticenſis Accademiæ, in quinq;
Epiſtolis in Urbe divulgatis, & revera ſunt hæ futiles excuſa-
tiones, & prætextus, ſibilis explodendi in conflictu Conſtitu-
tionum Summorum Pontificum: Partes enim Catholicorum
omnium, & præcipuè Religioſorũ, ſunt, illas adamuſſim ob- 92
ſervare, non autem quærere excuſationes, & cavillationes ad
effugien. illarũ punctualem exequutionem, benè *Rot in Region. Parochialis 11. Nov 1693. §. Non obſtante cor Pio*, & concurdat
Tamb de Jur Abb. to 1. diſp. 25. q. 1. n. 62 & ſeqq. ubi ſequitur *D. Th 2. 2. ar 12. q. 21.* & melius *Leon. in Theſ. for. Eccl. p. 3. c. 7. nu.*
141 *Sperel. d. 05. n. 30. & Monac. in For to. 3. ti. 1. form. 18. n. 19. &* 93
20. uno ore aſſerentes, lethaliter peccare Theologos, & Do-
ctores, dantes conſilia adverſus diſpoſita in Bullis, & Conſti-
tutionis Summ. Pontif. Quæ omnia nullam admittunt critti-
cationem, in terminis Conſt. 49. s. m. Alex. VII. & aliarum ſi-
milium, attentis illis verbis §. 3. *Sublata cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & authoritate*. Qua atten- 94
ta, nullius prorſus momẽti redditur omnis interpretatio, om-
neq; conſilium adverſus diſpoſita in eadem conſtitutione, idq;
ex claro defectu facultatis illam interpretandi aliter ac illius
verba ſonant, ut benè proſequitur *Monaccell. ubi ſupra*.

Habemus hoc magis communiter admiſſum à Theologis,
& Canoniſtis in caſu longè faciliori, quando nimirum Electo- 95
res, pro bono pacis, Votum dant ei, quem norunt quidem mi-
nùs dignum, ſed erga quem eodem tempore ſciunt, inclinare
majorem partem Vocaliũ, itaut in primo ſcrutinio remaneat
omnino electus, etiam ſine proprio ſuffragio. Non enim in his
terminis captivare debent intellectum in obſequium majoris
partis Vocalium, & Votum dare minùs digno, ſed omni Iure
tenentur dare ſuffragium juxta proprium ſenſum, ſequendo 96
dictamen rationis proprii judicii, ut notat *Matth. in Off. c. Cur. Eccl. c. 18. de Præl. elect. n. 43 v. Quarè*; Et ego probè ſcio, quod
noſtris temporibus, in quadam maxima electione, id ad pra-
xim redactum fuit, non ſine bonorum laude, & approbatione,
in qua unus ex Electoribus aliam adduxit convincentem ra-
tionem ei, qui ſuadere eum volebat ad concurrendum cum tur-
ba Electorum, qui neſcivit ei reſpondere, aſſerendo, quod ma-
jor Electorum pars poterat mutare voluntatem in actu ele-
ctionis, taliter ut ſequi poſſet electio ex præponderantis unius 97
tantum Voti, in quo caſu ille, qui dedit ſuffragium minùs di-
gno, ex d. motivo concurſus majoris partis Vocalium, reus
eſſet omnium illorum inconvenientium, quæ forſan ſequi po-
terant ex electione minus digni in concurſu dignioris.

Quæres XVIII. *An valida ſit electio illa, in qua Electores,*
non vigore commendatitiarum epiſtolarum ſed ſecundario fine ducti, puta ad multiplicanda Vota favorabilia in futuro Capi- 98
tulo Generali, vel ex alio ſimili non laudabili fine, concurrentium merita ita deprimunt, & propriorum amicorum taliter extollant, ut minus digni remaneant ſer. ſer. electi in concurſu Digniorum. Reſp. Electionem, ſi aliud legitimè non obſtet 99
in foro fori validam eſſe, quia non poteſt in his circumſtantiis
dici, quod illa ſequuta fuerit vigore Literarum commenda-
titiarum perſonæ, extra Religionem exiſtentis; Sed ex fa-
ctis, & operationibus, vel unius, vel plurium de gremio 100
Religioſorum, punibilibus quidem ex aliis reſpectibus, ſed
non pœnis in dd. Conſtitutionis contentis, quæ de hoc caſu
non loquuntur.

Quod ſi replicetur, illas operationes fuiſſe cauſam, ut mi- 101
nus dignus prælatus fuerit digniori: In hoc caſu, vel ſola
qualitas minus digni nota fuit omnibus, vel ſaltem majori
parti Electorum, & iſti tenentur Deo ſtrictam rationem red-
dere de tali electione, eò quia cùm in illa procedi ſoleat per
ſecreta Vota, ſolus Deus vindex illorum eſt, qui eorum con-
ſcientiæ in hac parte non ſatisfaciunt, *Gloſs. in cap. Statutum* 102
§. Aſſeſſorem verb. Relinquatur de Reſcr. in 6. ubi *Franch. nu. 5. Menoch de Arbitr lib. 1 q. 70. n. 8. Sanch. de Matr. lib. 3. diſp. 8 n. 4. Maſcard. de Prob. concl. 214. n. 1 & Rot dec. 357. n. 13 p. 19 rec. & in Dertbuſen. Juriſd. 30 Aprilis 1694. § Quo verò cor. Card. Caprar* Aut verò eorum qualitas nota erat illi dumtaxat Re- 103
ligioſo, qui fuit in cauſa, ut minus dignus eligeretur, & præfer-
retur magis dignis, & ſolus ipſe talem reddere tenetur ratio-
nem de ſuis pravis operationibus, nullo ex hoc motivo addito
præjudicio electioni, ab aliis concluſæ, cum illa bona opinio-
ne, quod electus magis dignus. Dixi, quod tenetur Deo ra- 104
tionem reddere, quia in electione dignis in concurſu dignio-
ris, in foro interno *D. Th. 2. 2. q. 63. ar. 2. ad 3.* agnoſcit culpam
mortalem. In foro autem externo, ad evitandas calumnias, li-
tes, & diſſentiones, quæ de facili orirentur, ſi electio eſſet nul-
la, aſſerit, ſuſtineri electionem digni, etiam ſi illa ſequatur
omiſſo digniori, & *D. Th.* ſequuntur innumeri illi Authores,
quos referunt *Tamb de Jure Abb. to. 1. diſp. 5 q. 3 n 4. & ſeqq & Gruiber. de Arte benè deſider reſol 18. n. 10 & 11.*

Quæ procedunt in caſu, in quo nullum verificetur virium ex
parte

105 parte Electi, quia ſi iſte inhabilis eſt, tanquam excommunica-
tus, vel uti privatus voce paſſiva, juxta ſenſum Conſt. 49. s. m.
Alexandri VII. & aliarum, quæ dd. pœna imponunt adverſus
contrafacientes, tunc electio non poteſt ſubſtineri, non ex
parte formæ electionis, ſed ex defectu Electi, illiuſque inha-
bilitate, eò quia excommunicatus eſt ineligibilis ad Eccleſia-
106 ſticas Dignitates, *ut probabimus infra à n. 139.* & concordant
*Tamb. de Jur. Abb. to. 1. diſp. 5. q.... n. 1. & ſeqq. & Matthæuc. in
Off. Cur. Eccl. cap. 38. n. 11.*

Quæres XIX. *Quomodo intelligenda ſint verba illa Conſt. 39.*
107 *s. m. Alexandri VII. §. 2. Aut etiam ſponte oblatis, & à ſe minimè
procuratis, ſeù alio quoquo modo*, & aliarum Conſtitutionum,
in quibus illa reperiuntur. Reſp. Intelligenda eſſe, prout ſo-
108 nant, & ad literam; Sunt autem taliter clara, ut nullam admit-
tant criticationem, aut detorſionem. Dicitur verò favorem
oblatum recipere ille Religioſus, qui dum ei favor offertur, ta-
cet, quia in rebus utilibus qui tacet conſentire videtur, ut, omiſ-
ſis generalibus, in ſpecie probant *Portell. de Dub. Regul. verb.
Officia Ordinis n. 36. Peyrin de Religioſ. ſubd. q. 1. c. 2. §. 11. n. 8.
& Paſſeria. de Elect. c. 6. q. 1. nu. 6 a.*

Quæres XX. *An verba illa Conſt. 49. Alex. VII. Mandantes*
109 *præterea &c. Generali, cæteriſq; Superioribus &c. modernis, &
pro tempore exiſtentibus &c. ſint accipienda reſtrictivè ad Gene-
ralem & Superiores electores Definitorium conſtituentes tantùm,
an verò ampliativè ad omnes alios Superiores Religioſos ejuſ-
dem Religionis, commendantes & proponentes vigore Literarū,
receptarum à perſonis extrà gremium Religionis, commendanti-
bus pro Dignitate conſequenda.* Quidquid dicat *Peyr. in Addit.
ad Conſt. Pauli V. c. 6. n. 1. fol. mihi 467.* diſcurrendo cum illis
110 generalitatibus, quod in pęnalibus, & odioſis non ſit facienda
extenſio. Reſp. Omnes omnino Superiores, & Electores quo-
111 ſcumque comprehendere; Tum, quia eadem Conſtitutio uti
generaliter loquens generaliter intelligenda eſt de omnibus
Superioribus, ut, omiſſis generalibus, in his terminis, benè di-
112 ſcurrendo, obſervat *Amen. de Delict. & Pęnis. 5. § 8. verb. Subor-
natio n. 24. fol. mihi 339. in fine, & fol. 340.* Tum etiam, quia iſti
omnes continentur ſub illis verbis, *Cæteriſque Superioribus
Congregationis prædictæ*, Tum demum, quia omnium prædi-
ctorum Superiorum reſpectu, tam ſcilicet Generalium, & ma-
jorem, quàm particularium, & ſubalternorum, verificatur ea-
113 dem ratio Conſtitutionis, & finis prohibendi, & propterea ea-
dem lex omnes prædictos afficit, ut in terminis probat *Paſſer.
de Elect. c. 5. q. 1. n. 20. fol. 81.* ubi ad rem ſubdit, rationem eſſe
animam legum, & conſequenter ſemper ampliare illius diſpo-
ſitionem. Rationi verò, ſeu potiùs prætextui, quod ſumus in
odioſis, in quibus non eſt facienda extenſio; Reſp. *Quod etiam*
114 *lex exorbitans, & pęnalis ad illum extenditur caſum, ad quem,
niſi extenderetur, fruſtraretur*, ut in his verbis notat *Scopp. ad
Gratian. dec. 27. n. 9.* & concordant *Sannazar. de Matr. c. 3. art.
2. n. 109. Sanctarell. var. reſol. q. 54. n. 4.* cum aliis, à me allo-
gatis ſupra *diſcept. 1. n. 118. p. 2.*

Quæres XXI. *An Religioſus; debitis meritis, & requiſitis*
115 *præditus, aliàs Prælatura vel alio munere dignus, dicatur me-
rita amittere pro Dignitate conſequenda, perpetuamq; inhabili-
tatem, privationemq; vocis activæ, & paſſivæ contrahere, & ex-
communicationem comminatam ipſo facto incurrere per recurſum,
habitum ad perſonas extrà gremium Religionis.* Reſp. Religio-
116 ſum quibuſcumq; meritis, & bonis qualitatibus præditum, in-
currere ſupradictas omnes pęnas, in Conſtit. 49. s. m. Alex. VII.
& in aliis ſimilibus Conſtitutionibus contentas, eò ipſo, quod
effectu ſubſequuto, vel re propalata, prohibitum in dd. Con-
ſtitutionibus recurſum habet ad perſonas, extrà gremium Re-
ligionis exiſtentes: Ea ratione, quia Conſtitutio non prohibet
117 ambitum minùs dignis dumtaxat, ſed generaliter, & indefini-
tè, & propterea uti talis, omnes indiſtinctè comprehendit. *leg.
In fraudem §. ult. ff. de Milit. teſt.* cum aliis generaliter loquen-
tibus *apud Surd. conſ. 571. n. 28. & Marc. Ant. Variar. reſ. li. 3. reſol.
58. n. 3.* Et in punctualibus terminis Conſtitutionum, ambitum
118 prohibentium, benè *Amen. de Delict. & Pœn. ti. 5. §. 8. n. 16.* ubi,
quòd Summi Pontifices non vetarunt ſimilem procedendi mo-
dum pro electione indignorum tantùm, ſed illum indefinitè
prohibuerunt, quamvis pro digno practicetur, & concordat
Sanct. de Pœn. c. 5. qu. 4. v. Verùm ex hoc fol. mihi 138. & ſeq.
Quidquid in hac parte dicat *Peyria de Subd. Relig. q. 2. c. 2. § 11.
v. Dico 2. fol. 151. & in Addit. ad Conſt. Pauli V. c. 6. nu. 10 fol.
mihi 469.* Quibus alia addi poteſt congrua ratio; *Quia ſcilicet
cauſa prohibitionis* (ſunt verba *Amen. ubi ſupra n. 39.*) *non eſt
tantùm, ne ſequatur mala electio, ſed eſt, ne perturbetur Reli-*
119 *gioſa quies, ne lædatur Eligentium libertas, ne fiant electiones
per ſordes &c. quæ inconvenientia ſemper verificantur, etiam ſi
Electus ſit dignus, & Matthæuc. in Offic. Cur. Eccl. c. 18. n. 21. ibi:
Jura, quibus ſubornatio prohibetur, non diſtinguunt de dignita-
te, & indignitate, ſed ſimpliciter, & abſolutè ſubornationem
interdicunt, ergo ſimpliciter, & abſolutè ſunt accipienda.*

Imò quo majoribus pollent meritis in Religione, recurren-
tes ad perſonas, extra illam exiſtentes, pro Dignitatibus con- 120
ſequendis, eò ſeveriùs puniendi ſunt, & inhabiles declarandi,
ad terminos dd. literalium Conſtitutionum, eo quia augetur
magis eorū crimen ob dd. qualitates & bona requiſita, ut notat
Paſſer. in Trib. Regul. q. 28. ar. 2. n. 56. v. 2. quando crimen. Atq;
ſolum ambitionis crimen illos reddit prorſus indignos, ut in
terminis obſervat *Pignat. conſult. 125. n. 7. to. 6.* ubi refert, & ſe- 121
quitur illud *Divi Greg. in Paſtor. Locus regiminis deſiderantibus
negandus eſt, fugientibus offerendus*; Et concordat *Peyr. de Off.
Prælat. Regul. q. 1. c. 6. n. 21. fol. 56.* ibi: *Ex ipſa præſumptione
redditur indignus, & Gruther de Arte benè deſideran. reſ. 1. n. . &
n. 3.* ubi refert, & ſequitur verba illa *D. Th. 2. 2. q. 10. ar. 5. ad 3.* 122
*Ex ipſa præſumptione redditur indignus, & ſic preces ſunt pro
indigno, & reſ. 25. §. 2. n. 103.* ubi refert, & ſequitur verba illa
*Text. in can. Sicut 15. 1. q. 6. Qui ultro ambit. vel importunè ſe
ingerit, eſt proculdubio repellendus, & Monacell. in Formul. to.
1. tit. 11. formul. 22. nu. 17.*

Quæres XXII. *An pro incurrendis pęnis, in d. Conſt. 49. s. m.
Alex. VII. contentis, requiratur declaratio Judicis, vel Superio-* 123
*ris, ſeu potiùs illas dicatur incurrere Tranſgreſſor ipſo facto, &
poſt effectivam contraventionem, itaut non poſſit dici, eſſe in bona
fide ante d. declarationem, ſeu Judicis ſententiam.* Reſp. Verba
d. Conſtitutionis in hac parte eſſe nimis rotunda pro incurſu 124
pęnarum, abſq; ulla prævia declaratione, ut in §. 2. *in fine*, ibi:
*Pœnis eò ipſo, abſque ulla declaratione incurrendis, tenore præ-
ſentium prohibemus, & interdicimus.* Et propterea ab eadem
nullatenus eſt recedendum, ſed ad unguem ſervanda eſt eadem 125
Conſtitutio, æquè literalis, & ſancta, *ex allegatis ſupra.*

Neque reſpectu d. Conſt. 49. Alex. VII. applicantur ea, quę
notat *Cherub. in 1. Schol. ad Conſt. 23. s. m. Clem. VIII.* ut ſcilicet 126
non requiratur ſententia ſuper incurſu pęnæ, ſed illa neceſſa-
ria ſit ſuper declaratione, ut quis ſit reus criminis ambitus, ad
quem effectum *in Schol. 2.* aſſerit, requiri etiam citationem. 127

Quia verba d. Conſtitutionis Clementinæ, quæ ſunt ſequen-
tia: *Eo ipſo privamus, & privatos voce, tam activa, quàm paſſi-
va carere decernimus, & declaramus*, ut in §. 3. & alia in §. 4. ibi: 128
Sententias, & pęnas præmiſſas irremiſſibiliter eò ipſo incurrere,
nullam omnino faciunt mentionem excluſionis ſententiæ de-
claratoriæ. Et propterea quidquid ſit, an ad terminos d. Con- 129
ſtitutionis Clementinę vera ſit, & applicetur d. diſtinctio *Fla-
vii Cherubini*, circa quod relinquimus locum veritati, hoc unū
eſt æquè certum, ac indubitatum, quod in terminis d. Conſtit. 130
Alexandrinæ eadem declaratio nullo modo neceſſaria eſt, &
quidem non ex unius vel alterius Doctoris probabili ſenten-
tia, vel Moraliſtæ opinione, ſed ex verbis ipſis, & contextu
Conſtitutionis, ut benè obſervat *Portel. de Dub. Regul. verb. Offi-*
cia Ordinis n. 5. ibi: *Secus ſi lex aliquid præcipiat ſub excommu-* 131
*nicatione, privatione, inhabilitate, & ſimilibus privationibus,
nam hæ abſtinentiæ, & pęnæ ſtatim ligant in foro interno, &
externo modo poſſibili, & non indigent externo Executore, ſed
ipſe culpatus debet ſe abſtinere*, Quidquid in hac materia nimis 132
liberalis alleget *Peyr. de Off. ſubd. Regul. p. 2. c. 2. §. 11. v. Dico 3.
fol. mihi 151.* ubi quod verba illa *ipſo facto, ſeu ipſo Jure*, quæ
leguntur in dictis Conſtitutionibus, intelligi debent, eo pro,
quod Judex ſententiam protulerit, quod quantum frivolum ſit
de ſe patet, quia aliàs nulla daretur pęna incurrenda ipſo jure
adverſus prima Juris elementa, de quibus *Barb. dict. 178. per
tot.* ubi innumeros citat, & ſequitur concordantes, aſſerens n.
2. Per has dictiones cenſetur lex ex ſubjecta materia obligare velle 133
in conſcientia ante ſententiam. Quod videtur etiam uniforme
menti *s. m. Alex. VII.* qui die 21. Septembris 1665 sequentem
damnavit propoſitionem inter aliàs in 20. *Reſtitutio à Pio V.
impoſita Beneficiatis non recitantibus, non debetur in conſcien-
tia ante ſententiam declaratoriam Judicis, eo quod ſit pęna*; Et
tamen *in d. Conſtitutione S. Pii V.* quæ eſt la 35 *inter alias ejuſ-* 134
dem in Bullar. no. tom. 2. eadem pęna amiſſionis, ſeu reſti-
tutionis fructuum neque etiam imponitur cum dictis notabi-
libus dictionibus *ipſo facto, & ipſo Jure*, quæ omne tolle-
re videntur in noſtris terminis dubitandi motivum, ſeu præ-
textum; Præcipuè ſi conſiderentur unita cum illa alia Sum- 135
mi Pontificis rotunda declaratione, *eo ipſo, abſque ulla decla-
ratione*, ut in terminis Conſtitutionis, injungentis pęnas,
incurrendas abſque declaratione, quod evidens ſit in his cir-
cumſtantiis Superioris voluntas, ut incurratur ſtatim, nul-
la alia expectata ſententia, vel declaratione, probant *Syl-* 136
*veſt. in Summ. verb. Aſſaſſinus in fine, Azor Inſtit. mo al.
tom 1. lib. 5. c. 7. qu. 6. Rodriq. quæſtion. Regul. in explica. Mo-
tus proprii S. Pii V. num. 31. & Sorb. in Summ. Verb. Ingreſſus
Monaſterior. num. 10.* Quidquid in hiſce terminis ſubtili-
ter diſcurrendo, credat *Paſſer. de Elect. c. 25. qu. 13. n. 128. &
ſeqq.* ex facultatis enim legalis infortunio nihil hodie 137

adeò pacificum in Jure reperitur, quod offuſcari non poſſint, ut obſervavit *S. Rot. in deciſ. 68 num. 5. cor. R. P. D. Anſald.* quod, me citato *in Inſt. Crim. lib. 3. tit. 5. num. 185.* repetiit eadem *Sac. Rot. in Firmana Fideicommiſſi 4. Maii 1705. §. Verùm coram eodem.*

Quæres XXIII. *An electus, ſeu promotus ad Dignitates vi-*
138 *gore unius, vel plurium ex ſupradictis modis, in Apoſtolicis Conſtitutionibus improbatis, ſit validè electus, & promotus, atque perſeverare poſſit in ſui muneris exercitio, abſque ulla prævia abſolutione, itaut eccleſiaſticæ functiones, & operationes ab ipſo in tali figura exercitatæ, validæ ſint.* Reſp. *Negativè,*
139 Si enim taliter electus eò ipſo, & abſq; ullo declaratione, nedum eſt privatus voce activa, & paſſiva, abſq; ulla ſpe reintegrationis, ſed ulterius eſt etiam excommunicatus majori excommunicatione, à qua à nemine, præterquam à Romano Pontifice, abſolvi poteſt, juxta clara verba d. *Conſtitutionis 49. s. m. Alexandri VII. §. 2. in fine*, ea ſe paret, quod, tanquam inhabilis, & excommunicatus, non eſt ſubjectus capax electionis ad Eccleſiaſticos, & Regulares Dignitates,
140 quodque proinde nullas poteſt exercere eccleſiaſticas functiones, & niſi abſolutionem obtineat, omnes actus Juriſdictionis, ab eo exerciti, nullius ſunt roboris, & momenti, juxta notorias Juris regulas, de quibus generaliter *in noſtris Inſt. Crim. lib. 1. tit. 5. de Pœnis à nu. 43.* & laſiſſimè *Ricciol. de Jur. perſon. extra grem. Ecc. lib. 4. c. 6. per tot.* & ſign. *nu. 23.* ubi refert, & ſequitur catervam Doctorum, & aſſerit, hanc eſſe omnium Auctorum opinionem. Imò *n. 31.* concluſionem
141 ampliat (ſunt ejus verba) *etiamſi Electus ſit excommunicatus occultus, nam nihilominus electio eſt nulla, quia in his, quæ geruntur jure privato, nulla eſt differentia inter excommunicatum occultum, & publicum.* Et in noſtris terminis obſervat *Portell. de Dub. Regul. verb. Officia Ordinis ſub n. 5.*

Quæres XXIV. *Quid dicendum ſit, quando commendatio*
142 *ſit tantùm vocaliter, ſeu verbaliter, per acceſſum nimirum propriæ perſonæ commendantis, vel per intermediam perſonam, alloquentem Superiores, vel Electores, an dicatur in his terminis contraventum eiſdem Apoſtolis Conſt. ſeu potiùs id legitimè ad praxim reduci poſſit, ex quia ſumus in pœnalibus, in quibus, ex vulgatis, facienda eſt ſtricta interpretatio.* Reſp. Id nullo modo poſſe fieri, quia Conſtitutiones non ſpecificant
143 modum recurrendi ad perſonas extra gremium Religionis, minuſq; reſtringitur illarum diſpoſitio ad favores, & commendationes, procuratas mediantibus Scripturis, vel Epiſtolis, ſed in d. Conſtit. 35. s. m. Alexandri VII. ſequentibus generalibus verbis id prohibetur; *Ad Principum, ſeu Prælatorum, & aliarum perſonarum quarumlibet &c. favores, vel ſuffragia recurrere &c. illaſq; ſeu illa ſibi procurare.* Quæ cùm
144 æqualiter conveniant favoribus, & ſuffragiis, ſive in ſcriptis, ſive verbaliter procuratis ergo Superiores, & Electores, ſub æquali pariter cenſura earundem Conſtitutionum comprehenſa dicuntur, *ex ſupra allegatis*, quibus addo *Monac. in Form. to. 1. tit. 15. form. 22. nu. 30 fol. 248.* Imò ratione majori comprehenſo dici debent, eo quia experientia notum eſt, majoris efficaciæ eſſe officia, perſonaliter interpoſita, præcipuè à per-
145 ſonis potentibus, & in dignitate conſtitutis, ac ſint ſimplices Literæ commendatitiæ, quæ præſumi poſſunt obtentæ, vel ad importunas preces, vel ex alio motivo, nimis debilitante illarum efficaciam, vel demum poſſunt eſſe ex illarum epiſtolarum numero, quas Secretarii procurare ſolent ab eorum
146 Dominis in illis temporis anguſtiis, in quibus innumeras aliis expediunt epiſtolas, qui proinde, ut plurimùm, neq; etiā ſciunt quid in illis continetur, & quibus ſcriptæ ſunt. Quæ omnia
147 nullo modo applicantur officiis, perſonaliter, & cū efficacia prasticatis cū Electoribus, vel Superioribus, ut de ſe notū eſt.

Quæres XXV. *An valida ſit electio illa, cujus reſpectu Superiores occultè recipiunt epiſtolas commendatitias, illaſq; nullo modo aliis manifeſtant, ne videantur Commendatum promo-*
148 *vere adverſus diſpoſitionem d.d. Bullarum; Sed in rei veritate ad electionem procedunt in gratiam Commendantis, ne illi diſplicentiam inferant, vel pro aliqua alia benevolentia, vel favore captando* Reſp. Tam Electores, ſeu Superiores, quàm Electos incurrere omnes pœnas, in dd. Apoſtolicis Conſtitu-
149 tionibus comminatas, non obſtante d. non manifeſtatione, & non divulgatione motivi, deveniendi ad electionem in gratiam Commendantium, Quia iſte deſervire poſſunt pro aliquali apparenti excuſatione adverſus illos, qui dd. operationes ignorant, ſed prorſus inexcuſabilia ſunt in ſeipſis, & indubitata ſaltem ſunt quoad Commendantes, & Electum, & multos alios, quibus, etiam nolentibus Electoribus, de-
150 facili notus erit d. modus operandi, unicè directus ad contraveniendum diſpoſitis in Apoſtolicis Conſtitutionibus.

Quæres XXVI. *An idem dicendum ſit in eo caſu, in quo ali-*
151 *quis ex dd. Superioribus, non aperiendo aliis, ſe commendatitias habuiſſe Literas, ſed ex propria voluntate & inclinatione demonſtrare conatur bonas qualitates Religioſi, ſibi commendati, eum laudando, uti benemeritum Religionis, extollendoque, uti Regulari obſervantiæ ſummoperè addictum &c. Inſiſtendo ulterius apud eoſdem Electores, eiſque fortiter inculcando, quòd, attentis dictis bonis qualitatibus, obligati ſint illum præ aliis eligere ad vacantem Dignitatem, alios concurrentes eodem tempore deprimendo.* Reſp. Quòd taliter operans incurrit omnes pœ- 152
nas in dictis Conſt. contentas, eo quia directè operatur contra illarum diſpoſitionem, & tenorem. Reſpectu verò electionis, obſervo, quod in multis Conſt. & præciſè in d. Conſt. 49. s. m. Alex. VII. non imponitur directè pœna nullitatis electionis, ſed contra illam non obſervantes imponitur alia pœna privationis vocis activæ, & paſſivæ, necnon excommunicationis 153
majoris, Summo Pontifici reſervatæ: Et proindè, quatenus alii Electores in aliqua parte d. Conſtitutionis defecerint, incurrere ſolùm poſſunt in pœnas, in illa contentas, non autem ex hoc præciſè inferri poteſt nullitas electionis, de qua Con- 154
ſtitutio non loquitur, juxta regulam *Text. in l. unica. §. Sin autem ad deficientis C. de Caduc. tollend.* cum aliis apud *Barb. axiom. 135. nu. 5. & duobus ſeqq.*

Verum tamen eſt, quod poſito d. incurſu pœnarum, etiam reſpectu Electi per viam commendationum, & ſic admiſſo, 155
quòd ille ſit privatus voce activa, & paſſiva, & ulterius ſit innodatus majori excommunicatione, Summo Pontifici reſervata, nullitas electionis, proveniens ob inhabilitate Subjecti, remanet evidens, qualis eſt electio excommunicati ad Eccleſiaſticas Dignitates *ex allegatis ſupra quæſt. 23. ſeu à n. 39.*

Quæres XXVII. *An recuſari poſſint Superiores, annuentes* 156
Commendantibus, ne eorum indignationem incurrant, vel aliquod damnum in perſonis propriis, aut in Communitate patiendum pertimeſcant, aſſerentes, ex tali timore ad electionem Commendati devenire. Reſp. *Negativè*, quia nullo datur juſta cauſa, excuſans in his terminis à punctuali executione Apoſto- 157
licorum Conſtitutionum, & potiùs in his terminis Superiores, & Electores ſe debent exponere poſſibili futuro damno, quàm actualiter peccare, tranſgrediendo Eccleſiaſticam Legem, adeò rigoroſè prohibentem electionem dicto modo practicatam; Non enim facienda ſunt mala, ut inde eveniant bona, ſcriptum reliquit *D. Paulus ad Romanos 3. 8.* & habemus con- 158
cordantes *Text. in cap. Ex tuarum de Sortileg. & in cap. Super eo de Uſur.* cum aliis apud *Tiraquell. de Pœnis temper. cauſ. 52. n. 8. & Barboſ. axiom. 14. n. 3.*

Quæres XXVIII. *Quid dicendum in caſu, in quo Electores, & Superiores, quibus ſcriptæ fuerunt commendatitiæ Epiſtolæ,* 159
priùs determinaverant conferre Dignitatem Religioſo, & deinde ſupervenientibus Literis commendatitiis, intrepidè reſpondeant Commendantibus Commendatum non poſſe promovere ad Dignitatem vacantem, pro qua illum commendarunt, adducendo pro motivo obſtaculum Apoſtolicarum Conſtitutionum; Sed deinde, ita exigentibus meritis Commendati, ipſum, ſervatis omnibus ſervandis, eligant. Quidquid in hoc parte cum philoſophicis diſtinctionibus, & præciſionibus indefinitè opinetur *Paſ-* 160
ſerin. de Elect. c. 5. q. n. 18. aſſerens: *Electorem, & Prælatum, ſi eum deſtinaſſet conferre alicui Dignitatem, vel Officium, ſuperveniente inſtantia alicujus Sæcularis, nihilominus ille prædeſtinatam Dignitatem confert, aut Officium, quia non facit hoc ad inſtantiam, cùm ante inſtantiam id facere decreviſſet, & quod forſan id libentius faciat ob inſtantiam Sæcularis, nihil officit, quia ſolum ſecundum quid collatio eſt propter inſtantiam Sæcularis, ſed ſingulariter eſt propter alias cauſas.* Reſp. Cum diſtinctione, aut literæ commendatitiæ ſcriptæ fuerunt, penitùs
inſcio Commendato, à perſona extra gremium Religionis, ſi- 161
ve iſte motus fuerit à bono zelo, ſive à malo fine, cujus ſolus Deus Judex eſt, *ex ſupra animadverſis n. 34. & 100.* Et in illis caſibus non debet eſſe in facultate alicujus malignæ perſonæ,
dignis Religioſis præjudicare cum ſimilibus Literis commen- 162
datitiis, ut in ſpecie benè notat *Portell. de Dub. Regul. verb. Officia Ordinis n. 9.* & melius *Gloſ. in c. Cùm poſt verb. Requiſitum de Elect.* ibi: *Nunquid ſola requiſitio ſufficeret &c. Non videtur, quia in fraudem poſſet ab aliquo æmulo procurari, & ideò non videtur impedire ſola requiſitio.* In quem ſenſum videtur interpretanda reſolutio illa Sac. Congreg. Epiſcoporum, & Regu- 163
larium *in Canonicorum Lateran. 18 Junii 1602.* quam refert, & ſequitur *Nicolius in Floſcul. verb. Ambitio*, Necnon in hunc pariter ſenſum intelligendus eſt *Portell. de Dub. Regul. verb. Officia Ordinis n. 9.* Aut verò Commendatus fuit conſcius, & 164
particeps dd. Literarum commendatitiarum, quas per ſe, vel per alium procuravit, & Superioribus, vel Electoribus præſentare fecit, & tunc electio ſuum conſequi non poterit effectum, non ex modo eligendi, quia ſupponimus, Electores in nihilo defeciſſe, atque Electum eſſe dignum, & capacem va- 165
cantis Dignitatis, ſed ex inhabilitate Electi, qui cum incurre-
erit

ſit excommunicationem majorem, privatuſque dicatur voce
activa, & paſſiva de qua in d. *Conſt. 46. s. m. Alexandri VII. §. 1.*
1. antè fin. uti excommunicatus majori excommunicatione,
Summo Pontifici reſervata, & tanquam privatus voce activa,
& paſſiva, eſt ineligibilis ad omnes Eccleſiaſticas Dignitates,
ex animadverſis ſup. quæſit. 23.

Quæres XXIX. *Quæ Dignitates, & qualia Officia, ſeu Reli-*
166 *gionis munera comprehendantur ſub diſpoſitione Apoſtolicarum*
Conſtitutionum. Reſp. Quòd in d. Conſt. 49. s. m. Alexandri
VII. ſequentes literaliter expreſſæ, & nominatæ ſunt *in §. 1.*
167 *Prælaturæ, Officia, Gradus, Honores, Dignitates, Functiones,*
& Adminiſtrationes, pro aliis autem illarum tenor diligenter
inſpiciendus eſt. Cùm enim ſimus in Conſtitutionibus pœna-
168 libus, non eſt facienda extenſio ab una ad aliam Dignitatem,
minuſque inferri valet ab uno ad aliud Munus, ſeu Officium;
Sed eædem Conſtitutiones intelligendæ ſunt ad literam, &
prout ſonant verba ipſa, quarum nullum debet eſſe otioſum,
169 & ſine effectu, ex generaliter animadverſis per *Card. de Luc.*
Offic. vac. fol. 231. n. 35. ex firmatis per *Rot. in Peruſina ſeu Ful-*
ginaten 14. Jan. 1701. § Quoniam cor. Emin. D. Card. Scotto, &
in noſtris terminis *Paſſer. de Elect. c. 6. q. 1. n. 36.* ubi, quòd in
170 his terminis non poteſt aſſignari certa regula, ſed conſideran-
dæ ſunt in ſpecie Summorum Pontificum Conſtitutiones, &
ſecundum illarum vera procedendum eſt.

Non eſt verò neceſſe hic immorari, ut explicetur, vel quid ſit
171 *Dignitas, vel quid ſit Honor, vel quid ſit Gradus. Quia, ut beaè*
advertit Portell. n. 21. nihil ferè eſt honorificum in Religionibus,
quod non prohibeatur concedi ad inſtantiam Extraneorum & ne-
dum Provincialatus, Prioratus, Guardianatus, Magiſteria,
Baccalaureatus, Lectoratus, Præeminentiæ, ſed & quælibet Ad-
miniſtrationes, ut Subprioratus, Vicariatus, Syndicatus uſque
172 *ad Laicorum Officia, adminiſtrationes, & functiones prohiben-*
tur concedi, & tandem quidquid eſt gratia, & ſub nomine gratiæ
comprehendi poteſt, nequeunt Prælati concedere ad inſtantiam
173 *Extraneorum*, ſunt verba *Paſſerin. de Elect. c. 6. q. 1. n. 37.* Ve-
rum tamen eſt, quod ſub nomine dd. Dignitatum, & Officio-
rum non veniunt actus illi, qui non referuntur ad honorem,
& præeminentias, puta, ut Religioſus de uno ad alium Con-
ventum transferatur ad inſtantiam Extraneorum, & ſimiles,
quia iſti non comprehenduntur ſub talibus Conſtitutionibus,
ut notat *Peyrin. de Offic. Subdit. Regular. qu. 2. cap. 2. §. 11. verſ.*
Notes fol. 150.

Quæres XXX. *An incurrat pœnas prædictas Prælatus ille,*
qui non rogatus ab Amicis, & Conſanguineis, ſed tamen illo-
rum intuitu præcisè dat Subdito Dignitatem, vel Officium, quia
174 *nimirum ſcit, ſe hoc modo illis gratum facturum.* Reſp. In ri-
gore non incurrere dd. pœnas, quia ſi non fuit rogatus ab ali-
175 quo, non poteſt dici, quod ad illorum inſtantiam, & pre-
ces Dignitatem conferat, quod id dd. Conſtitutionibus prohi-
betur, ita *Portell. de Dub. Regul. verb. Officia Ordinis num. 15. &*
Peyrin in Addit. ad Bullam Pauli V. c. 6. n. 8. fol. mihi 267. &
Paſſerin. de Elect. c. 6. q. 1. n. 13. Ubi tamen hoc verum intel-
176 ligit, ſi Prælatus nullo modo rogatus fuerit, quia ſi adſint ali-
quæ preces, ſive virtuales, ſive æquivalentes, tunc excuſari
nullo modo poterit ab incurſu dd. pœnarum, quia tunc veri-
ficatur id, quod in dd. Conſtitutionibus prohibetur, nempè
177 Dignitatis collatio ad preces, ſive virtuales, ſive æquivalen-
tes, perſonarum extranearum.

Quæres XXXI. *An idem dicendum ſit in caſu, in quo Extra-*
178 *neus, inſtante tempore electionis, non tranſmittat Superior. &*
Electorib. Literas commendatitias favore ejus Amici, & Con-
ſanguinei, ſed illarum loco mittat munera, ea tamen intentione,
ut Religioſus ejus Amicus illorum intuitu Dignitatem, vel Gra-
179 *dum in Religione obtineat.* Reſp. *Affirmativè*; Quatenus talis
intentio nota ſit Superioribus, vel Electoribus, ea ratione,
quia plus movent, & magis loquuntur munera, quàm incli-
nent, & loquantur verba, ſeu Epiſtolæ; Memoria enim mu-
nerum non tam facilè evaneſcit, ſed magis durat, & ſemper
loquitur, *Paſſer. de Elect. c. 6. q. 1. n. 15.* ubi ſolidè advertit, quòd
180 nimis juſtè præſumitur, quod munera, venientia tempore
vacationis Officii, vel Dignitatis ab Amicis, vel Conſan-
guineis illius Religioſi, qui eam prætendit, veniant intuitu
collationis Dignitatis, tunc vacantis, & concordat *Portell.*
de Subdit. Regul. verb. Officia Ordinis n. 16. & Peyrin in Addit.
ad Conſt. Pauli V. n. 3. fol. mihi 468. ibi: *Potentiſſimè inſtat*
qui muneribus inſtat, etiamſi nihil dicat, nam munera ipſa lo-
quuntur, & ſunt efficaciſſima media ad humanas mentes proſter-
181 *nendas, & Monacell. in form. to. 1. tit. 11. form. 2. n. 30. fol. 148.*

Quæres XXXII. *Quænam perſonæ veniant ſub illis verbis,*
182 *Aliarum perſonarum quarumlibet, de gremio d. Congregationis*
non exiſtentium, quæ leguntur *in Conſt. 49. s. m. Alexand. VII.*
Reſp. Venire omnes alias perſonas, quæ non ſunt ejuſdem
183 Congregationis, etiamſi ſint alterius Congregationis, vel

Religionis, ſive ſint perſonæ Eccleſiaſticæ, ſive Sæculares
cujuſviſqualitatis, & præeminentiæ. Non tamen veniunt E-
piſcopi, & Cardinales, ex eadem Congregatione ad talem 184
Dignitatem aſſumpti, & multo minus veniunt Cardinales
Protectores, qui non cenſentur extranei ab illis Religionibus,
quæ eorum protectionis commendatæ ſunt, ut notant *Peyrin.*
in Addit. ad Bull. Pauli V. c. 10. nu. 5. fol. mihi 468. & Paſſerin.
de Elect. c. 6. q. 1. num. 38. Quæ concluſio eſt contra *Portell. de* 185
Dub. Regul. verb. Officia Ordinis n. 18

Quæres XXXIII. *Quid dicendum ſit de Monialibus, inſtitu-* 186
tis ab eodem Fundatore Religionis; An ad noſtrum effectum hæ
dicantur de gremio Religionum illarum, in quibus vigent ſimiles
Conſtitutiones. Quidquid generaliter dicat idem *Portell. de*
Dub. Regul. verb. Officia Ordinis n. 18. ubi indefinitè affirmati-
vam ſequitur opinionem. Reſp. Cum diſtinctione; Aut enim
ſermo eſt de illis Monialibus, quæ vivunt ſub obedientia Re- 187
ligioſorum ejuſdem Ordinis, à quibus reguntur, & gubernan-
tur, & dico, quod illæ habentur ac ſi eſſent de eodem gremio:
Non enim extra aliquem Ordinem dici poteſt ille, qui ſub 188
obedientia Superiorum Ordinis vivit, ut dicit *Paſſerin. de*
Elect. c. 6. q. 1. n. 39. Ubi ſubdit ulteriùs, quòd Pontificiæ Con-
ſtitutiones in hac parte excludunt preces perſonarum, extra
Ordinem illum conſtitutarum, in quo eſt Prælatus, qui ro-
gatur, & Religioſus, pro quo intercediſtur; Aut verò Mo- 189
niales reguntur, & gubernantur ab Eccleſiaſticis perſonis,
ſubordinatis Locorum Ordinariis, & illæ habendæ ſunt uti
Extraneæ, eò quia non vivunt ſub obedientia Prælatorum
Ordinis, *Paſſerin. ubi proximè*, & concordat *Peyrin. in Addit.*
ad Bullam Pauli V. tom. 3. cap. 10. n. 3.

Hac autem occaſione notandum eſt hic, quod in S. Congr.
Indulg. Sacriſque Reliquiis præpoſita, die 28. Julii 1711. pro-
poſito ſequenti dubio; *An Moniales, ſub cura Fratrum ejuſdem* 190
Ordinis degentes, ſi Ordinario Loci immediatè ſubjiciantur,
amittant Indulgentias, quibus antea fruebantur; illoque dili-
gentiſſimè diſcuſſo, & attenta lance ponderatis rationibus,
quæ in utraque parte à Sectatoribus oppoſitarum ſententia-
rum nervosè adducuntur, & exornantur, reſponſum fuit:
Monaſteria omnia Sanctimonialium, quæ à cura, & gubernio
Fratrum ſuorum Ordinum ſub immediata Juriſdictione Epiſco-
porum tranſlatæ ſunt, ſeu in poſterum transferri aliqua ratione
contigerit, non ideo privilegia, & indulgentias, quibus antea
gaudebant, amiſiſſe, ſeu amiſſura fore, ſed eodem modo cunctis
prædictis privilegiis, & Indulgentiis uti, & frui debere, ac ſi
ſub gubernio Fratrum ſuorum Ordinum actu exiſterent. Quam
Sententiam Sac. Congregationis SS. D. N. die 28. Septembris
ejuſdem menſis approbavit, ut refertur in Folio d. Sac. Congre-
gationis diei 14. Decembris ejuſdem anni in *Summ. n. 2.* Vigo-
re igitur hujus celebris reſolutionis d. Sac. Congr. à SS. à D.
N. ut ſupra ſolemniter approbatæ, ceſſant hodiè omnes diffi-
cultates in hac parte, & nulla omnino ratio habenda eſt illo- 191
rum Moraliſtarum, qui mordicus contrariam opinionem
priùs defendebant, per ea, quæ non minus doctè, quàm eru-
ditè probat *P. Grub. de Art. benè deſider. reſ. 15. §. 9. n. 177.*

Quæres XXXIV. *An incurrat pœnas dd. Conſtitutionum illo*
Religioſus, qui conſilium dat Superiori, vel Electori, ut morem
gerendo Extraneis, Dignitatem conferat ab ipſis Commendato, 192
vel ille, qui Extraneorum preces, vel Memorialia Superioribus,
vel Electoribus defert. Reſp. *Negativè*, ea ratione, quia ſumus
in pœnalibus, & taliter operantes, quamvis in ſubſtantia coo- 193
perari videantur tranſgreſſioni dd. particularium Conſtitu-
tionum, non tamen in illis ſpecialiter, & expreſsè nomina-
ti ſunt, & propterea non eſt præſumendum, quòd compre-
hendi voluerint à Summis Pontificibus, de illis non facienti- 194
bus mentionē ex animadverſis per *Paſſer. de Elect. c. 6. q. 1. n. 61.*

Quæres XXXV. *Quas pœnas incurrant promoventes Reli-*
gioſos, vel procurantes Officia, vel Dignitates in Religionibus, 195
mediantibus favoribus, atque operationibus Extraneorum.
Reſp. Cùm *Paſſerin. ubi ſupra n. 7. & pluribus ſeqq.* non poſſe
in hac parte aſſignari generalem regulam pro omnibus Reli-
gionibus, eo quia aliquæ Conſtitutiones continent plures,
aliæ verò minores pœnas, & proindè in caſus contingentia 196
ſemper recurrendum eſt ad eaſdem Conſtit. quæ pro lege ſer-
vandæ ſunt in illa Religione, pro qua emanarunt, ut probavi
in *Tract. de Livel. c. 2. §. unic. n. 9.*

Pro Religioſis autem Dominicanis videri poteſt *P. Fontan.*
de Conſt. Ordin. Prædic. ti. de Favorib. Extraneor. à n. 1. uſque
ad finem, ubi, nedum regiſtrat per extenſum Conſtitutiones 197
ss. mm. Gregorii XIII. Clementis VIII. & Pauli V. prohi-
bentes ambitum in dicto Sac. Ordine, ſed ulteriùs refert etiam
plures diſpoſitiones multorum Capitulorum Generalium, &
pœnas, in eiſdem præſcriptas, contra Religioſos, ambientes
Dignitates, & Officia in dicta Religione.

Reſpectu verò Congregationis Montis Virginis, in d. Con-
ſtitut.

ſtitut. 49. s. m. Alexandri VII. ad inſtar eorum, quæ in Con-
ſtitutionibus pro Caſſinenſibus, Camaldulenſibus, Carmelitis,
198 & Cruciferis ſtatuta fuerunt, teſte *Paſſ. de Elect. c. 6. q. 1. n. 70.*
quoad Electores, ſeu Superiores imponitur ſola pœna excom-
municationis majoris, Summo Pontifici reſervata; Quo ve-
rò ad Electos, ſeu obtinentes Dignitatem, ultra d. pœnam
majoris excommunicationis, ut ſupra, imponitur alia per-
199 petua privationis vocis activæ, & paſſivæ, abſque ulla ſpe
reintegrationis, ut videre eſt *in § 1. & 2. ejuſdem Conſtitutio-
nis*. Quibus pœnis duas alias addit *Peyrin. in Addit. ad Conſtit.
Pauli V. c. 6. n. 7. fol. 468.* nempè pęnam inobedientiæ Conſti-
200 tutionibus Summorum Pontificum, ſeu peccati mortalis, nec-
non pęnas, à Jure inflictas contra Eligentes inhabiles.

Quæres XXXVI. *An prædictæ pęnæ incurrantur etiamſi
201 Gratiæ, ſeu Dignitates obtentæ non fuerunt*. Quidquid in hac
parte dicant aliqui Moraliſtæ, propriam defendentes cauſam,
& mordicus inſiſtentes opinioni negativæ, ut videre eſt apud
*Peyrin. de Subdit. Relig. qu. 2. §. 5. c. 11. & Portell. de Dub. Regul.
verb. Officia Ordinis n. 13.* conſtanter dico, verificari dictum
incurſum, etiamſi preces effectu vacuæ fuerunt, ea ratione,
202 quia per effectivam favorum interpoſitionem, & operationes
Electorum, perfecta fuit actio, à lege prohibita, & ideo lo-
cus ſemper eſt pęnis, in lege comminatis, ita *Bordon controv.
203 31. n. 24.* ubi in ſpecie reprobat contrarium ſentientes, quos
reprobat etiam *Paſſerin. de Elect. c. 6. q. 1. n. 50.*

Quod eſt indubitatum reſpectu d. Conſtitutionis 49. s. m.
Alex. VII. nec non aliarum ſimilium Apoſtolic. Conſtitu-
204 tionum, in quibus prohibentur, nedum omnes recurſus ad
perſonas extraneas, ſed etiam actus ipſe procurationis favo-
rum eorundem, ibi: *Favores, vel ſuffragia recurrere, il-
loſque, ſeu illa, ſibi procurare*. Eſt autem evidens, quod etiam
ſi Dignitates, & munera effectivè non obtineantur, adhuc
205 verificetur dict. recurſus ad perſonas extraneas, & procura-
tio illorum favorum, cum præſentatione epiſtolarum com-
mendatitiarum. Et propterea æqualiter evidens erit incur-
ſus dd. pęnarum, *ex ſupra animadverſis*.

Pro conciliatione autem illorum Authorum, qui in hac
206 parte videntur contrarii, dicimus cum *Amen. de Delict. &
Pœn. tit. 5. §. 8. verb. Subornatio nu 19.* dupliciter poſſe verifi-
cari effectuationem operationum, pro obtinendis Officiis,
vel Dignitatibus. Primo modo verificantur per effectivam
illarum procurationem, & præſentationem, factam Superio-
ribus, & Electoribus. Secundò verò per actualem conſecu-
tionem eorundem Officiorum, & Dignitatum. De hoc ſe-
cundo modo nulla omnino adeſt difficultas; Prout etiam nul-
lum remanere videtur dubium circa primum, rationibus ad-
ductis ſupra. Authores autem contrarii intelligendi ſunt in
207 caſu, in quo, nedum conſecuta non fuit Dignitas, ſed ne-
que etiam præſentatæ, vel delatæ Literæ commendatitiæ, ut
obſervavimus ſupra *qu. 1. & 2.* & concordat *Portell. de Dub.
208 Regul. verb. Officia Ordinis n. 1.* ubi quod ad incurrendas pęnas
ſat eſt, quòd epiſtolæ exibeantur ei, cui directæ ſunt, quod-
que ab ipſo legantur.

Quæres XXXVII. *An inadvertenter, & bona fide procu-
209 rans ſuffragia Extraneorum, incurrat dd. pœnas*, Cùm *in
Conſt. 49. s. m. Alexandri VII. §. 1. & in multis aliis Conſtitu-
210 tionibus* reſpectu Procurantium eoſdem favores, legantur
verba hæc, *audeant, vel præſumant*, illorum reſpectu pro-
babiliter dici poteſt, quod non verificetur dd. pęnarum incur-
211 ſus, eo quia verba prædicta non habent locum, niſi probato
dolo, & mala fide, ut omiſſis generalibus, in ſpecie adver-
tit *Portell. de Dub. Regul. verb. Officia Ordin. num. 30. & 42.* &
concordat *Paſſerin. de Elect. cap. 6. qu. 1. n. 79.*

Dixi reſpectu *Procurantium favores*, quia reſpectu Supe-
212 riorum, & Electorum in d. Conſtitutione 49. s. m. Alexandri
VII. non adſunt dd. verba, *audeant, vel præſumant &c.* re-
ſtricta ad dolum, & malam fidem, ſed alia ampliora, nem-
pè, *quovis modo concedant*, ut videre eſt *in fine § ſecundi*. Et
propterea reſpectu dd. Superiorum, & Electorum aliter di-
213 cendum videtur; Quia, ſivè cum dolo, & mala fide, ſive cum
ſola inadvertentia contra dictam Conſtitutionem operentur,
ſemper verificantur verba illa, *quovis modo concedant*. Ve-
rum tamen eſt, quod reſpectu *d. Conſtitutionis 49. s. m. Alex.
214 VII.* hæc inſpectio erit forſan inutilis, quia cùm illa legi pu-
blicè debeat in ſingulis Generalibus Capitulis, nunquam po-
terit dici probabilis, ſed erit nimis craſſa, & ſupina illius
ignorantia, & prorſus improbabilis inadvertentia.

Quæres XXXVIII. *An incurrat Superior, vel Electus præ-
215 ſcriptas pęnas, conferens Dignitatem Religioſo ad interceſſio-
nem alterius Religioſi, cui fuerunt porrectæ preces à Conſan-
guineis, & Amicis aſpirantis ad Dignitatem vacantem.* Reſp.
Negativè, ſi ignoravit, preces fuiſſe porrectas Religioſo à
216 perſona extranea, ſed ex gremio propriæ Religionis, *Peyrin.
de Offic. Subdit. Religioſ. qu. 2. c. 2. §. 11. verſ. Noto 2. fol. 151.*
Secus verò ſi ſcivit illos, à quibus porrectæ fuerunt dd. pre-
ces, quia tunc diceretur concedere ad inſtantiam dictæ perſo- 217
næ, extra gremium Religionis exiſtentis. Ita, benè diſtin-
guendo, notat *Portell. de Dub. Regul. verb. Officia Ordinis,
num. 14 & 17.*

Quæres XXXIX. *An incurrantur pęnæ prædictæ, quando
Sæcularis utitur ſolùm verbis generalibus, nempè, talis Reli-* 218
*gioſus eſt meus Conſanguineus, dignus honorari, meretur Di-
gnitatem, & ſimilia* Reſp. *Affirmativè*, ſi Prælatus mo-
veatur ad concedendam Dignitatem ex dd. generalibus ver-
bis, quia ſemper verum eſt, quod Dignitatem contulit ad 219
inſtantiam perſonæ, extra gremium Religionis exiſtentis.
Materialiter autem ſe habet, quod motus fuerit à verbis ge-
neralibus, vel ſpecialibus, quia finis fuit idem, ut, benè di- 220
ſcurrendo, obſervant *Portell. de Dub. Regul. verb. Officia Or-
dinis n. 16. in fine, & Paſſerin. de Elect. cap. 6. qu. 1. n. 16.* Quæ
concluſio eſt contra *Peyrin. de Subd. Relig. in Addit. ad Bull.
Pauli V. cap. 6. num. 10.*

Quæres XL. *An incurrat prædictas pęnas Religioſus, inter-
cedens pro alio Religioſo, ad inſtantiam tamen Extranei.* Reſp. 221
Negativè cum *Portell. ubi ſupra num. 17* quia Conſtitutio lo-
quitur de Religioſis, intercedentibus pro ſeipſis, ſeu procu- 222
rantibus Officia pro ſeipſis, non autem loquitur de interce-
dentibus pro aliis.

Quod cum grano ſalis accipiendum eſt, quatenus ſcilicet
Superior, vel Elector id ignoret, quia poſita illorum ſcien- 223
tia, & præſuppoſita collatione Dignitatis intuitu perſonæ
extraneæ, cujus fuit merum inſtrumentum Religioſus ſub-
ditus, aliter dicendum eſſet, & ſi ille non poſſet puniri pœ-
nis, in dd. Conſtitutionibus comminatis contra procurantes
favores Sæcularium perſonarum pro ſeipſis, poterit tamen, 224
& debebit rigoroſè puniri aliis pœnis arbitrariis, eo quia, ne-
dum dat operam rei illicitæ, ſed eſt cauſa, & origo tranſgreſ-
ſionis legum Eccleſiaſticarum. Imò illud aliud ſequeretur in-
conveniens, quia inventa eſſet via eludendi Apoſtolicas Con- 225
ſtitutiones, hoc modo videlicet, ut Sæculares rogarent Re-
ligioſum, ad hoc, ut iſte intercederet ad inſtantiam Extra-
nei, quod non eſt aſſerendum. Reſpectu verò Electorum,
& Electi recurrunt ea, quæ ſupra obſervavimus de Eligenti- 226
bus indignum, ſeu inhabilem, privatum voce activa, & paſ-
ſiva, & innodatum majori excommunicatione.

Quæres XLI. *An prædicta applicentur Superiori, qui non
eligit, ſed ſolùm ad preces Sæcularium confirmat Religioſum,* 227
canonicè electum Reſp. *Negativè* quia nullam facit gratiam
Religioſo, eo quia confirmatio in illis terminis, in quibus,
ut ſupponit quæſitum, electio eſt canonicè facta, eſt actus ju-
ſtitiæ, non autem gratiæ, quem proinde negare non poteſt 229
Superior, ut in his terminis notavit *Peyrin in Addit. ad Conſt.
Pauli V. cap. 6. nu. 9. in fine fol. 469. Paſſerin de Elect. cap. 6.
qu. 1 n. 81. verſ. Ideo, Scarf. Accadem. Sacr. dub. 15. n. 3 Gruther
de Arte benè deſiderand. reſol. 15 §. 15. n. 265 & Portel. de Dub.
Regul. verb. Officia Religionis n. 28. & 41* Et generaliter, quòd
confirmatio electionis ſit actus juſtitiæ, non gratiæ, itaut
competat jus appellandi ad Superiorem, quatenus illa, ſine 230
juſta cauſa, denegetur, obſervant *Gonzal. in c. Poſtquam n. 4.
de Elect. Card. de Luc. de Regul. diſc. 13 n. 7. & Barboſ. Vot. dec.
35 nu. 9. & Vot. 36. nu. 7.* ubi quòd petendo à Superiore confir-
mationem, nullam petit gratiam, quia juri ſuo innititur.
Quæ vera intellige in caſu electionis validæ, quia ſi ſermo ſit
de Electione, per ambitum procurata, idque Superiori con- 231
ſtet, non confirmanda, ſed caſſanda eſt, ex juribus, adductis
à *Tamb. de Jur. Abb. t. 1. q. 28. n. 2. & Barb. de Jur. Eccleſ. univ.
lib. 1 c. 19 n. 23. & Rot. dec. 202. n. 17. & 18. cor. Otthob.*

Quæres XLII. *An Superior, vel Elector, quibus nota eſt* 232
*cum magno ſecreto inhabilitas Religioſi, procurantis Dignitates,
Mediantibus favoribus perſonarum ſæcularium, poſſint illi de-
negare Votum, quamvis alioquin dignus communiter exiſtime-
tur.* Reſp. *Affirmativè* cum *Portell. ubi ſupra n. 31. in fine*, ea
ratione, quia Prælatus, ſciens in ſecreto, aliquem eſſe inha- 233
bilem, inhabilitate procedente præcipuè ab Apoſtolicis Con-
ſtitut. non poteſt illi Officium, vel Dignitatem conferre; Non
conferendo autem, non publicat illius inhabilitatem, quia
Religioſus, aſpirans ad vacantem Dignitatem, non habet jus
aliquod certum ad illam; obtinendam; Sed Superiores, 234
& Electores in his circumſtantiis dicuntur eorum con-
ſcientiæ ſatisfacere.

Quod limitatur in eo caſu, in quo Superior, vel Elector ta-
lem inhabilitatem ſciret ex notitia, habita in Sacramentali 235
Confeſſione, quia tunc nullo modo poſſet etiam ob talem in-
dubitatam ſcientiam, ſuum Votum denegare, Uteretur
enim notitia Confeſſionis ad exteriorem gubernationem, 236
quod prohibuit *Clem. VIII. 26. Maii 1592.* ut latè probavi in
meis

Digitized by Google

meis Inſt. Crim. lib. 1. ti. 10. §. 2. n. 51. & in terminis obſervant
Marchand. in Tribun. Sacr. to. 1. tract. 4. tit. 6. q. 6. concluſ. 1. fol.
mihi 140 & Matthæuc in Offic. Cur. Eccl. c. 28. n. 4.
Quæres XLIII. An Superior, concedens Munus aliquod, vel
237 Officium Moniali ejuſdem Ordinis, ad preces, & inſtantias Ex-
traneorum, incidat in pœnas dd. Conſtitutionum. Reſp. Nega-
tivè cum Peyrin. in Addit. ad Conſt. Pauli V. c. 7. nu. 3. fol. 468.
Quia in pœnalibus, & odioſis, maſculinum non continet fœ-
mininum, & concordant Paſſerin. de Elect. c. 6. q. 1. nu. 41. Por-
tell. de Dub. Regul. verb. Officia Ordinis numer. 15. & Rodriq. q.
regul. to. 1. q. 56. ar. 2. Quæ omnia vera intellige de Monialibus,
quæ non vivunt ſub gubernio, & directione Religioſorum
239 Ordinis, juxta ea, quæ obſervavimus ſup. quæſt. 33.
Quæres XLIV. Quid debeat facere Superior, quando ſcit,
240 Subditum obtinuiſſe Dignitatem, vel Munera Religionis ad in-
ſtantiam perſonarum, extra gremium ejuſdem Religionis. Reſp.
Quòd cùm Religioſus, talia faciens, nedum ſit ipſo facto ex-
241 communicatus majori excommunicatione, nec non perperuò
inhabilis ad Officium obtentum exercendum, & ad alia obti-
nenda in Religione, cum illo addito reſpectu Conſtitutionis
49. s. m. Alex. VII. ut id ſequatur abſq; ulla ſpe reintegrationis,
242 ſi id conſtat Superiori, tenetur eum privare, vel curare, ut re-
nunciet. Non enim poteſt in hoc caſu Subditum abſolvere,
243 vel dict. inhabilitatem tollere, aut ſuper illa diſpenſare, ita
Peyrin. in Addit. ad Conſt. Pauli V. c. 6. n. 7. fol. mihi 468.
Quæres XLV. An locus ſit dd. pœnis per recurſus, habitos à
244 Religioſis ad Prælatos ejuſdem Religionis, ad quos non ſpectat
jus eligendi, vel nominandi ad vacantes Dignitates. Reſp. Ne-
gativè, quia Conſtitutiones loquuntur contra procurantes fa-
245 vores & commendationes à perſonis, exiſtentibus extra gre-
mium Religionis, & proinde non comprehendunt favores
Religioſorum propriæ Religionis, cujuſcumque ſint qualita
tis, eo quia iſti non dicuntur eſſe extra gremium Religionis,
ut obſervat Peyrin. de Offic. Subd. Reg. qu. 2. cap. 2. §. 18. verſ.
Noto 4 fol. mihi, 50.
Quæres XLVI. An appellatione favorum, de quibus loquun-
246 tur multæ Apoſtolicæ Conſtitutiones, prohibentes recurſus
ad perſonas exteraneas, veniant illi, qui inſtruunt, conſulunt,
vel ſuadent Monachos, & Regulares ad ambitum.
Cherubin in Conſt. 60. Clem. VIII. ſchol. 1. affirmativam ſe-
247 quitur opinionem, innixus authoritati, Ancbar. in c. Felicis n.
6. de Pœn. in 6. & Franc. de Platea de Excomm. § 23. n. 9. Verùm
248 talis opinio videtur nimis rigoroſa, ex iis, quæ obſervavimus
ſupra quæſt. 34. eo quia nullatenus nominantur in dd. Conſti-
tutionibus Inſtruentes, Conſulentes, & Suadentes, & proin-
de non videntur addendi per ſubauditos intellectus, quia ſu-
mus in pœnalibus; ex adductis ſupra. Ancharanus autem, &
249 Franc. de Plat. loquuntur in terminis Fautorum Hæretico-
rum, qui magis latè patent, ut advertit idem Cherubin ubi ſu-
pra ſchol. 2. ubi meritò ait: Cave tamen, quia non omnes hæc
fautoriæ conveniunt, cùm latior admodum ſit illis, hoc eſt Hæ-
250 reticis, quàm iſtis prohibitio favendi.
Quæres XLVII. Cujus naturæ ſoleat eſſe ambitioſus, ſeu
ambiens Officia, & Dignitates. Idem Cherub. in Conſt. 79 Pau-
251 li V. ſchol. 1. ex Archidiac. in can. 2. diſtinct. 47. n. 2. ſequentibus
verbis illum deſcribit. Ambitioſus ſemper eſt pavidus, ne quid
dicat, vel faciat, quod in oculis Hominum diſpliceat, humilita-
tem ſimulat, honeſtatem mentitur, affabilitatem exhibet, beni-
gnitatem oſtendit, cunctos honorat, univerſis inclinat, frequen-
tat Curias, viſitat Optimates; aſſurgit, & amplexatur, applau-
dit, & adorat. Ubi putaverit diſplicere, improbat mala, deteſta-
tur iniqua; ſed cum aliis probat, & improbat, ut judicetur ido-
neus, ut reputetur acceptus, ut laudetur ab omnibus, ut à ſingulis
approbetur. Multò autem brevius illum deſcribit Tacit. Hiſtor.
lib. 1. loquendo de Othone, Imperium ambiente, aſſerens. Otho
252 protendens manus, adorare vulgum, jacere oſcula, omnia ſervi-
liter pro dominatione, & concordat Amen. de Delict. & Pœn. ti. 5.
253 §. 8. verb. Subornatio n. 50. ubi, quod ambitioſi infeliciſſimi
ſunt, eo quia, ut aſcendant, aliis ſe ſubmittunt.
Quæres XLVIII. Quid faciendum ſit in caſu, in quo accuſe-
tur quis de crimine ambitus, inſtante, tempore electionis, hoc eſt
254 deſtinata die pro illa celebranda. Reſp. cum Sanct. de Pœnis q.
10. v. Reſp. ſi evidenter fol. mihi 158. quod poterit, imò de-
255 bebit in his terminis Superior procedere ad cognitionem, &
punitionem talis delicti, ſeu ad declarandum Religioſum
reum inhabilem, & privatum voce activa, & paſſiva, ut
obſervavimus etiam ſupra quæſt. 8. in fin. Ob temporis autem
256 brevitatem, ne nimis gravetur Conventus, vel Monaſte-
rium, ubi facienda eſt electio per longiorem moram Voca-
lium, poteſt ſummariè procedere, ita Amen. de Delictis, &
Pœn. ti. 5. §. 8 verb. Subornatio n. 62.
Quæres XLIX. Quid autem ſit dicendum, ſi Reus hujus cri-
257 minis fuerit Præſes Capituli. Reſp. Quod ſi id notorium ſit,
itaut nulla remaneat apud Electores difficultas circa tale cri-
men, à d. Præſidente Capituli commiſſum, tunc admitti non
debet ad præſidendum, & ad eligendum, uti notoriè excom- 258
municatus, & uti effectus inhabilis, privatuſque voce acti-
va, & paſſiva. In quibus circumſtantiis debebunt Vocales, ad
terminos propriarum Conſtitutionum procedere ad electio-
nem novi Præſidentis, vel per ſecreta ſuffragia, vel alio le-
gali modo, qui deindè actiones Capitulares diriget, & ad ce-
lebrationem Capituli devenire debet, ex animadverſis per
Amen. de Delict. & Pœnis tit. 5. §. 8. verb. Subornatio n. 63.
Quæres L. An Religioſus, concurrens ad Dignitatem vacan-
tem, & ſciens, ad illam fuiſſe commendatum ab Extraneis alium
Religioſum, poſſit etiam ipſe uti commendatitiis epiſtolis aliorum 259
Magnatum, & Perſonarum conſpicuarum, ad hoc, ut ei non fiat
injuſtitia ab Electoribus.
Villalob. in Summ. tom. 2. tract. 37. difficul. 30 n. 5. in affirma-
tivam inclinavit opinionem, aſſerens, licere in his caſibus 260
artem arte eludere, ſeu adhibere munera, & preces erga Ele-
ctores, & Superiores, ab aliis præventos.
Cæterùm opinio negativa omnino ſequenda eſt: Etenim
abſque dd. mediis, à Summis Pontificibus rigoroſè præcri- 261
ptis, non deſunt alia, æqualiter ſufficientia, nullam conti-
nentia culpam, ad tollendam efficaciam precibus, ab Extra-
neis procuratis, inter quæ annumerantur detectio, & mani-
feſtatio dd. precum, ab Extraneis procuratarum, atque inſtan-
tiæ apud Superiores pro Reorum punitione, ut in his terminis
benè notat Matthæuc. in Offic. Cur. Eccl. c. 8. n. 41. ubi reſpondet
inſtantiæ illi, quæ fieri poteſt, aſſerendo, vim vi poſſe repel-
li, eò quia id procedit in illis actibus, qui primò, & per ſe
ordinantur ad bonum, & malum ſequitur ſolùm ex acciden- 262
ti, non autem è converſo, juxta terminos quæſiti, quia pro-
curatio favorum Potentium primò, & per ſe ordinatur ad
malum, ſeu ad tranſgreſſionem Apoſtolic. Conſtitutionum,
& per accidens ſolùm eſt, quod poſſit ex illa aliquod bo-
num ſequi.
Quæres LI. An Novitii comprehendantur nomine Religioſo-
rum in ordine ad Conſtitutiones, loquentes de ambitu. Reſp. Ne-
gativè, quia ſumus in odioſis, & pœnalibus, in quibus Novitii 263
nullatenus veniunt appellatione Religioſorum, ut, omiſſis
generalibus; in ſpecie probat Paſſer. de Elect. c. 6 q. 2. n. 49.
Quæres LII. An incurrantur pœnæ dd. Conſtitutionum, quan-
do preces Extraneorum tendunt ad obtinendos actus Juſtitiæ. 264
Reſp. Negativè, quia Conſtitutiones loquuntur de Dignitati-
bus, Officiis &c. quorum nomine non veniunt actus, tenden-
tes ad conſequutionem juſtitiæ, ita tenent Portell. de Dub. Reg.
verb. Officia Ordinis n. 41: Bordon. contr. 21. n. 30. Peyrin. de Subd.
Regul. tom. 3. c. 10. a. 9. & Paſſerin. de Elect. c. 6. q. 2. n. 51. & con-
cordant ea, quæ obſervavimus ſup. quæſt. 41. circa preces pro 265
obtinenda confirmatione electionis.
Quæres LIII. An Religioſus, ſimpliciter deferens Superiori
Memoriale, ab Extraneo exaratum, favore alterius Religioſi, 266
incidat in dd. pœnas.
Paſſerin. de Elect. c. 6. q. 2. n. 6. negativè reſpondet, eo quia
deferentes Memorialia, & offerentes preces, non ſunt ex- 267
preſsè nominati in Conſtitutionibus. Verùm attentè id conſi-
derandum venit, ſaltem ut puniatur aliis pœnis arbitrariis,
quia talis Religioſus dicitur cooperari ad tranſgreſſionem le-
gis, necnon habetur tanquam unus ex complicibus tranſgreſ- 268
ſionis, qui licèt non ſpecificentur in Conſtitutione 49. Alex.
VII. & in aliis emanatis, pro diverſis Ordinibus, nominan-
tur tamen in Conſtitutionibus Clementis VIII. & Urbani 269
VIII. emanatis per viam legis univerſalis, comprehendentis
omnes Religiones, ex inſrà obſervandis, n. 293 in fine.
Quæres LIV. An locus ſit pœnis dd. Conſtitutionum, ſi gratia,
quam Prælatus concedit ad preces Extraneorum, non reſpicit Di- 270
gnitatem, aut Officium in Religione, ſed concernit aliquid extra
Ordinem, puta nominationem ad aliquod Beneficium Eccleſiaſti-
cum, electionem puellæ pro dote, & ſimiles. Reſp. Negativè,
cum Portell. de Dub. Regul. verb. Officia Ordinis n. 27. Peyr. de
Subd. Regul. in Addit. ad Conſt. Pauli V. c. 10. n. 5. & Paſſerin. de 271
Elect. c. 6 q. 1. n. 33. Et ratio eſt, quia Prælatis injungitur, ne
concedant gratias ſuis Religioſis ad inſtantias, & preces Ex-
traneorum; Et proinde id intelligendum eſt de gratiis Ordi-
nis, quæ ſcilicèt ſiunt Religioſi, non autem de gratiis extra 272
Ordinem, quales ſunt gratiæ Sæcularium, & Extraneorum,
de quibus ſupra, & ſimilibus.
Quæres LV. An excommunicatio, privatio vocis activæ, &
paſſivæ, necnon Dignitatis in Religione, de quibus in Conſtitu- 273
tionibus, ambitum prohibentibus, tolli poſſint à quocumque Con-
feſſario, vel Superiore Generali Religioſorum.
Paſſerin. de Elect. c. 6. verſ. 1. ſub n. 45. videtur inclinare in
illam benignam opinionem, ut talis inhabilitas, quam ipſe 274
vocat inhabilitatem culpæ, necnon excommunicatio, per
pœni-

Digitized by Google

pœnitentiam, & abſolutionem taliter tolli poſſint, ut electio
ſubſiſtat, aſſerendo ſolùm, Superiorem peccare, eo quia
facit contra prohibitionem, & favet Subdito peccanti.
Verùm, quidquid ſit in aliis Religionibus, in quibus talis
275 excommunicatio non eſt Papæ reſervata, & inhabilitas non
eſt perpetua, in quibus hujuſmodi diſcurſus, neque etiam
videtur facilè admittendus, ſuaſque habet ſolidas difficulta-
tes, eo quia inhabilitas, & privatio vocis, non ſunt pecca-
ta, ſed defectus, qui non tolluntur per abſolutionem, ſed
per diſpenſationem, & habilitationem, ex notoriis.
In terminis Conſtitutionis 49 s. m. Alex. VII. omnia hæc
276 ſunt prorſus inſubſiſtentia, quia excommunicatio contra il-
lam non obſervantes, eſt reſervata Summo Pontifici, & pri-
vatio vocis activæ, & paſſivæ eſt perpetua, cum hoc ſpeciali
addito, *abſque ulla ſpe reintegrationis*, quas proindè ſolus
Pontifex tollere poteſt. Vide in fine *n. 293*.
Quæres LVI. *Quomodo probanda ſit contraventio Conſtitu-*
277 *tionibus, prohibentibus ambitum.*
S. m. Clemens VIII. in Conſtitutione, relata per *Paſſerin.
de Elect. c. 6. q. 2. n. 78.* & emanata per Carmelitis, Crucieris,
& Prædicatoribus, ſtatuit per hæc verba; *Et ad illas ſenten-*
278 *tias, & pœnas præmiſſas damnabiliter incurriſſe legitimè pro-
bandum, & omninò convincendum, ſolas præmiſſarum perſona-
rum inſtantias, preces, & favores, etiam oretenus porrectas,
plenam, indubitatam, & ſufficientem in judicio, & extra fidem
facere, nec ad id probationis ulterius adminiculum requiri.* Idem
verò *Paſſerin. ubi ſupra* probat id, per communicationes pri-
vilegiorum omnibus Religionibus competere.
Quæres LVII. *An incidat in pœnas dd. Conſtitutionum ille*
279 *Religioſus, qui immediatè procurat favorem, & commendatio-
nes à propriis Parentibus.*
Paſſerin. de Elect. c. 6. q. 1. n. 27. credit excuſari talem Reli-
gioſum, ea adducta congruentia: *Nam valdè durum videtur,
ut Pater, & Mater non poſſint pro Filio intercedere, & hæc qua-
litas eſt ſingulariſſima, & magis videbatur ſpecificanda, & ex-
primenda, quàm qualitas Regia, vel Imperatoris, propter ma-
ximam eorum conjunctionem quæ eſt inter filios, & Parentes,
quæ quidem eſt tanta ut unum cenſeri poſſint.* Ejus autem opinio
non videtur tuta, ex iis, quæ iſte *Author ubi ſupra nu. 3.* ultrò
280 admiſit, & præſuppoſuit, hoc eſt, *finem omnium Conſtitutio-
num, ambitum prohibentium, fuiſſe, ne Electores, & Proviſo-
res Officiorum corrumperentur, & ambitio promoveretur, & pro-
pter favores indignus digno, vel minus dignus, digniori præ-
ferretur.* Cùm enim de ſe pateat, hujuſmodi finem optimè ve-
rificari in commendatitiis, & favoribus propriorum Paren-
281 tum, in neceſſariam venit conſequentiam, quòd iidem com-
prehendantur ſub eadem prohibitione, abſque ulla neceſſitate
majoris ſpecificationis, *ex addactis ſupra n. 113.*
Quæres LVIII. *An adſint aliqui Religioſi Ordines, quibus*
282 *ambitus ſpecialiter prohibitus eſt à propriis Conſtitutionibus.*
Reſp. Quod plures Religioſi Ordines ad formam propriarum
Conſtitutionum, emittunt Vota non ambiendi Dignitates,
nec intra nec extra Religionem, nempè Auguſtiniani,
& Carmelitæ Diſcalceati, Barnabitæ, Clerici Minores,
283 PP. Miniſtrantes Infirmis, PP. Scholarum Piarum, & PP. So-
cietatis, Jeſu, cujus Voti formulas per extenſum ponit *P. Gru-
ther de Arte benè deſider. præamb. 1. à n. 17. uſq; ad n. 23.* ubi per
integrum Librum totus eſt in explicando vim, efficaciam, &
obligationem ejuſdem Voti, obſervando *in reſ. 21. n. 32.* Quòd
Religioſi Viri, quando à Summo Pontifice, non obſtante tali
284 Voto, ad Dignitates eligi volunt, non debent idem Votum
objicere, & in medium proferre, ſed exemplo V. P. Joſeph
Colaſanctis, Fundatoris Scholarum Piarum, placidiſſimis,
& religioſiſſimis modis ſe excuſare debet, ut fecit idem V. P.
285 cum s. m. Paulo V. qui ad preces Catholici Regis volebat il-
lum evehere ad Cardinalitiam Dignitatem.
Quæres LIX. *An in d. Voto diſpenſare poſſint Generales dd.*
286 *Religionum, Sedis Apoſtolicæ Nuncii, S. R. E. Cardinales ex la-
tere Legati. vel Ordinum Protectores.* Reſp Non poſſe, ex cla-
287 ra *Conſtitutione 270. s. m. Urbani VIII. in Bullar. nov. tom. 4.* in
cujus conflictu nulla omnino ratio habenda eſt ſubtilium cri-
ticationum, quæ in contrarium fieri poſſunt, ſed eadem
Conſtitutio ad literam punctuali executioni demandanda
eſt, per ea, quæ generaliter firmavit *Rot. in dec. 3. nu. 6. cor.*
288 *R. P. D. Anſald.* & in noſtris terminis probat *Gruther de Arte
benè deſid. reſol. 25. n. 198.*
Quæres LX. *An Votum non ambiendi, quod ſolemniter emit-*
289 *tunt dicti Religioſi, ſpecificati ſupra num. 283. obſtet acceptationi
nominationis ad Epiſcopatum, factæ ab eo, qui jus habet ad
illum præſentandi, & nominandi.* Reſpond. *Affirmativè*,
ea ratione, quia tale Votum, nedum comprehendit opera-
tiones directas ad conſequendas Dignitates, ſed etiam ad il-
las quæ concernunt illarum acceptationem, quando ab aliis
offeruntur, ut reſolvit *C. C. in Motulen. 14. Auguſti 1700. ad 1.*
dub. relata à *Monacell. to. 2. tit. 16. form. 3. n. 18.* & agebatur de
nominatione digniſſimi Religioſi Scholarum Piarum, facta
à Catholico Rege ad Epiſcopatum Motulæ.
Quæres LXI. *Quid agendum ſit in circumſtantiis d. caſus.*
Reſp. Practicandum eſt id, quod reſolvit *dict. Sac. Congreg.* 290
ubi ſupra dub. 2. hoc eſt, recurri debet ad Summum Ponti-
ficem pro obtinenda ab illo neceſſaria diſpenſatione, reſpon-
dendo eidem ſecundo dubio, *Conſulendum Sanctiſſimo pro di-
ſpenſatione*, ut fuit in dicto caſu practicatum.
Quæres LXII. *An adſit aliqua generalis Conſtitutio, inde-
finitè omnibus Religioſis Familiis ambitum prohibens, & com-* 291
*prehendens omnes Religioſos, ſive Monachos, ſive Mendican-
tes, cujuſcumque Religionis, & Inſtituti.* Reſp. Quòd non
unam, ſed duas habemus ſimiles generales Conſtitutiones,
ambitum omnibus Regularibus ſtrictiſſimè, & indefinitè pro-
hibentes, nempè *Conſtitutionem 60 §. 11. Clementis VIII. &
Conſtitutionem 116. §. 24. Urbani VIII.* innovatas ex decreto
Sacræ Congreg. Concil. Tridentini 11. Septembris 1624. referen- 292
te *Pignatell. conſult. 125 num. 2. tom. 9.* Quarum Conſtitutio-
num verba ſunt hæc: *Ut omnis Officiorum ambitus occaſio præ-
cludatur, caveant, omnes à directa, vel indirecta Vocum, ſeu
Suffragiorum procuratione, tàm pro ſeipſis, quàm pro aliis,* 293
*tum in Capitulis Locorum, tum in cæteris, præſertim in Ge-
neralibus Capitulis, aut Congregationibus, ſeu alibi: Qui-
cumque ſecùs fecerint præter alias pœnas, & cenſuras, hacte-
nus contra hujuſmodi ambientes inflictas, quas in ſuo robo-
re permanere volumus in pœnam privationis Officior., quæ obti-
nent, eo ipſo incidant, & ad futura quæcumq; pariter inhabiles
habeantur, ſuper quo cum eis diſpenſari à nemine poſſit, niſi à
Nobis, & Succeſſoribus noſtris, & pro qualitate culparum gra-
viùs etiam plectantur. Porrò ſupradictas omnes pœnas ad
complices, ac ſimpliciter ſcientes, & non relevantes exten-
dimus.*
Remanent proindè de indubitabili, uti caſus expreſſi in
lege, multa ex quæſitis, ſupra expenſis: Adeſtque inter 294
alias circumſtantias earundem Conſtitutionum, nimis ro-
tunda illa particularitas extenſionis omnium dd. pœnarum,
nedum ad complices, & ſcientes, ſed etiam ad non re-
levantes, quæ non reperitur in dicta *Conſtitutione 49. s. m.
Alexandri VII.*
Quæres LXIII. *An adſit aliqua ſimilis prohibitio adverſus
Apoſtolicæ Sedis Miniſtros, & Nuncios qui favores, vel com-* 295
*mendationes procurant ab illis Principibus, ad quos mittun-
tur, pro obtinendis Dignitatibus, vel Gratiis ab Apoſtolica Se-
de, tàm pro ſeipſis, quam pro eorum Conſanguineis, & Amicis.*
Reſp. Adeſſe terribilem *Conſti. 96. s. m. Pii IV. in Bull. novo
Tom. 2.* de qua *Quarant. in Summ. verb. Ambitio per tot.* & in 296
qua ſimiles actus rigoroſiſſimè prohibentur, ſub pœnis excom-
municationis majoris latæ ſententiæ, privationis omnium
Dignitatum, & Beneficiorum, quæ obtinent, inhabilitatis ad
illa, vel ſimilia, aut diſſimilia obtinenda, & infamiæ perpetuæ,
eo ipſo incurrendis, ut videre eſt in §. 2. Ubi ulterius demanda-
tur, ut ſub eiſdem pœnis, non poſſint uti eiſdem favoribus, &
commendationibus, etiam ſponte oblatis; Cum illo addito, 298
*quod omnes, & ſinguli, in præmiſſis delinquentes, nulla alia mo-
nitione prævia, & abſque proceſſu, deſuper habendo, Sententias,
& pœnas præmiſſas irremiſſibiliter eo ipſo incurrant.* In tertio au-
tem §. ad probandos recurſus ad dd. Perſonas, demandatur, ut 299
infra: *Quod ad illas Sententias, & pœnas hujuſmodi damnabili-
ter incurriſſe, legitimè probandum, & omninò convincendum,
ſolæ Principum ipſorum Literæ, vel preces, etiam per ſuos apud
Sedem prædictam Oratores verbotenùs porrectæ, plenam, indu-
biam, & ſufficientem in judicio, & extra fidem faciant, nec ad id
alterius probationis adminiculum requiratur.* Quæ omnia viden-
tur intelligenda juxta ea, quæ obſervavimus ſupra *quæſito 28.*
ut ſcilicèt vera ſit, quando dd. Miniſtri, & Nuncii commenda- 300
tiones, & favores aliquo modo procurant: Si enim dd. favo-
res, neq; petunt, neq; procurant, ſed, ipſis omnino inſciis, &
ignorantibus, dd. Principes ſponte, eorum favore, preces 301
apud Summos Pontifices fundunt, nullo modo dici poſſet,
eaſdem pœnas incurriſſe; Ex viva ratione, quia aliàs illud
verè intolerabile ſequeretur abſurdum, quòd poſſent eædem
digniſſimæ Perſonæ, Apoſtolicæ Sedis qualificati Miniſtri, 302
præjudicium recipere à dd. commendationibus, vel procura-
tis ab eorum Æmulis, vel ab aliis, ſibi parum amicis, & for-
ſan eo inſciis, quia egregiam navarunt operam pro eadem
Apoſtolica Sede, quòd non videtur aſſerendum, per ea, quæ
notat *Portell. de Dub. Regul. verb. Officia Ord. nu. 2.* & obſerva-
vimus *ſup. num. 161.*
Quær. LXIV. *An aliqua adſit ſimilis prohibitio quoad perſonas
ſæculares, aliquid dantes, vel promittentes pro juſtitia, vel gratia* 303
apud Sedem Apoſtol. obtinen. R. Adeſſe æque rigoroſam, ac ſan-
ctam

Digitized by Google

ctam Conſtit. 19. *s. m. Alenandri VII in Ballar. novo tom.* 6.
304 quæ non poteſt eſſe magis clara, magiſque rotunda, cum ſpe-
cificatione omnium ferè illorum caſuum, qui in hac materia
poſſunt contingere, quam prævio Voto particularis Con-
305 gregationis, in forma ſpecifica ampliſſimè confirmavit s. m.
Innocentius XII. *die* 30. *Januarii* 1699. *in Conſtitutione*, in-
cipien. *Sacerdotalem, & Regiam*.

In d. autem Conſtitutione *s. m. Alexan d. VII. §. 8. in fine*,
306 adverſus ea quæ generalitèr notant Doctores in ſimilibus
Conſt. ex *animadverſis ſup. à n.* 178. declaravit, illam procede-
re, etiamſi aliquid parvum deſit, taliter ut non ſit aptum mo-
307 vere animum concedentis gratiam, vel facientis juſtitiam.
Et in §. 9. determinatur ulteriùs, ut diſpoſitio ejuſdem ſan-
ctiſſimæ Conſtitutionis, nunquam cenſeatur abolita per
quoſcunque actus ſcientiæ, patientiæ, & tolerantiæ Summo-
308 rum Pontificum, accedente etiam quocumque longiſſimi
temporis lapſu.

Quæres LXV. *An pœnæ dd. Conſtitutionum locum habeant,
quando favores non procurantur ab una, vel alia perſona in par-
309 ticulari, ſed ab integra Religione exempli gratia, à tota Congre-
gatione, à toto Capitulo, ab integra Univerſitate, à Diſinitorio,
vel ſimilibus, ſivè Regularibus, ſivè Eccleſiaſticis, ſivè Sæcula-
ribus Cœtibus*. Quæſtionem hanc à nemine, quem viderim,
310 tractatam inveni; Ego autem inclino in affirmativam opinio-
nem, eo quia reſpectu commendatitiarum epiſtolarum earun-
dem integrarum Religionum, vel Congregationum, ſeù Cœ-
tuum, ſivè Eccleſiaſticorum, ſivè Regularium, verificatur
311 eadem ratio, & finis prohibitionis & proindè idem jus in hoc
caſu ſtatuendum, eſt ut advertunt etiam *ab Adden. ad dec.* 37 *n.*
41. *par.* 3 *rec. & à Rot. in dec.* 51 *n.* 13. *cor. Car & dec.* 348 *n.* 13.
312 *par.* 17. *rec.* ubi, quod hoc eſt verum, non per viam extenſio-
nis, ſed per viam comprehenſionis,

Quæres LXVI. *Quomodo intelligenda ſint verba hæc Con-
313 ſtitutionum Congr. Montis Virginis: Et poſtremò nulli liceat in
Capitulo Generali, vel alio quocunque tempore, in electionibus
Abbatis Generalis, Definitorum, Curiæ Procuratoris, aut Prio-
rum per ſe, vel per alios, directè, vel indirectè practicam facere,
ſub pœna inhabilitatis ad activam, & paſſivam, vocem in Capi-
tulo Generali, & ad Dignitates, Gradus, & Adminiſtrationes
in d. Congregatione obtinen. Niſi fiant ob ſermonem inſimul non
ambitione, ſed bonæ intentionis, de idoneitate, vel inſufficien-
tia ad Generalatus, & Diffinitoriatus Officium eligendorum,
quo caſu ſupradictis, aliiſivè pœnis, vel cenſuris ſubjaceri no-
lumus*. Reſp. quòd illorum vigore non poſſunt Monachi d.
314 Congregationis Montis Virginis, nec tempore Capituli Ge-
neralis, nec antè ipſum, nec alio quocunque tempore inter
ſeipſos diſponere, vel concordare, ſeu practicam facere pro
futuris electionibus; Idque quocomque prætextu ceſſante,
315 & neque per ſe, neque per alias perſonas, tàm directè,
quàm indirectè ſub pęna privationis vocis activæ, & paſſivæ.

Unico excepto caſu, in quo tales ſermones conferantur
316 ad invicem ex bona intentione, & ad cognoſcendam idonei-
tatem, vel ſufficientiam perſonarum eligendarum, in qua
meritò determinatur, non eſſe locum dd. pœnis, quia, ut,
præter ſupra adductos *n.* 74. ad rem monet *Matthæncc in Of-
fic. Cur. Eccleſ. cap* 18. *de Elect. Prælat num.* 43. cùm electio
317 ſit aſſumptio unius præ alio, & ſemper dignior ſit eligen-
dus, ſeù aſſumendus, non poteſt talis aſſumptio habere locum
ſine præcedenti Tractatu, & quin antè electionem exami-
nentur merita, & qualitates Eligendorum: Aliàs enim non
poteſt Electoribus certò conſtare, quiſnam, uti dignior, ſit
318 cæteris præferendus: Quomodo enim poteſt alicui innote-
ſcere unum in individuo, tempore electionis, eſſe magis di-
gnum, magiſque idoneum, niſi præmittantur in communi
examen, & ſcrutinium qualitatum omnium Eligendorum?
Malas autem practicas in hac parte benè explicat Religioſus
319 *Amen.* in his materiis verſatus, *de Delict. & Pœnis* 11. 5. § 8.
verb. Subornatio cum 60. his verbis: *Colligationes vetitæ ſunt
illæ, quæ ſuaſu natas, vel alterius, majori pollent authorita-
320 te, ſunt à multis &c. Vel ad faciendas ad eorum libitum univerſas
electiones Capitulares, vel ad obtinendas proprias Satisfactio
nes; Iſtæ ſunt Colligationes ac inductiones prohibitæ &c.* &
concordat *Sandtor. de Pœn q.* 10. *verſ. Si evidenter, fol. mihi*
158. Vide *to.* 3. *p.* 1. *diſcept.* 18 *per tot.*

Corollariè autèm ex his omnibus, ſimul junctis, obſervo
321 *cum Peyrin. ad Conſt. Pauli V. conſt.* 5. *n.* 1. quatenùm zelave-
rint Summi Pontifices ad avellen. hujuſmodi ambitus cri-
men à pectoribus Religioſorum. Et propterea cum omni
candore fateri cogor cum eodem *Peyrin ubi proximè, me pror-*
322 *ſus ignorare, quomodo poſſint Religioſi contrafacientes ſe excu-
ſare* in conflictu dd. Sanctiſſimarum Legum, & in tali, tan-
taque Apoſtolicarum Conſtitutionum claritate.

Imò idem *Peyrin. ubi ſupra n.* 2. per extenſum regiſtrat a-
liam rigoroſiorem Conſtitutionem s. m. Urbani VIII. quam 323
edere in mente habuit anno 1627. & ſic poſt confirmationem
Conſtit. 60. *s. m. Clementis VIII.* ſequutam die 26. octobris
1624. & deindè neſcio ex quo fato, ſeu accidenti, edita ab
eo non fuit, quæ, ut ità dicam, eſt quidam Reſtrictus, ſeu
Compendium omnium Conſtitutiõn. Apoſtolicarum, de 324
materia loquentium, ut recognoſci poteſt apud eundem *Pey-
rin. & ferè per extenſum tranſcribitur infrà num.* 332.

Licèt autem d. Urbana Conſtitutio, tanquam Lex, nul-
latenùs obliget ex defectu publicationis, quæ omninò requi- 325
ritur ad hoc, ut Lex obbligatoria ſit, per ea que notant *com-
muniter Repetentes in cap. de Conſtit.* & advertunt *Menoch. de
Arbitr. caſ.* 185. *n.* 1. *& ſeqq. Theſaur. deciſ.* 594. *n* 6. *& Card.
de Luc. de Feud. diſc.* 83. *num.* 12. Adhuc tamen ex illius te-
nore, nedùm facilè conjici poteſt ſummum illud odium, quo
multi Summi Pontifices, & præcipuè idem s. m. Urbanus 326
VIII. proſequuti fuerunt deteſtabile hoc ambitus crimen, Sed
ulteriùs applicantur ea, quæ obſervavit *Sac. Rota in Mindo-* 327
nien. prętenſę obſervationis Conſtitutionis 1. *Mar* 1706. *§. Eo-
que fortiùs cor. R P. D. Anſaldo*, ubi quòd ſi credulitatem, &
venerationem præſtaremus *Bartolo, vel Baldo, oſtienſi, aut Pa-
normitano* in aliqua juris diſcuſſione; Quarè non eſt circum-
ſpectanda particularis authoritas ſupremi Principis, Paſto- 328
ris, & Judicis Eccleſiæ univerſalis, quando ſecundum no-
ſtram imbecilitatem habemus quotidiè affirmatum, quòd
authoritati magni Doctoris ſtandum ſit in quacunque mate-
ria, juxta innumeras authoritates, quas ibidem allegat *Sa-
cra Rota*.

Itaut ab his reflexonibus, atque à literali tenòre dictarum
Conſtitutionum, ſer. ſer. publicatarum, Regulares omnes, 329
probè edocti, deberent eorum ſtudia ponere ad merendas
Dignitates, & Officia Religionis, potiùs quàm illas appe-
tere, & procurare, mediantibus favoribus, & commendati-
tiis epiſtolis perſonarum, extra gremium Religionis exiſten-
tium. Quo magis enim Religioſi ab ambitione remoti ſunt, 330
eo digniores dicuntur, ut notant *Caſtropal. Oper. Moral. par.*
3. *tract.* 15. *diſp.* 1. *punct* 9. §. 5. *num.* 67. & *Grut. de Arte bend
deſid. reſol.* 6 *num* 20 *fol. mihi* 130. Quatenus verò eædem Epi-
ſtolæ ſpontè eis offerantur, intrepidè reſpondere debent ver-
bis illis *D. Pauli ad Corinth.* 2. 3. 1. *Non egemus commendatitiis* 331
Epiſtolis ad Vos, aut ex Vobis: Subjungentes, Epiſtola no-
ſtra, operationes noſtræ ſunt, quæ ſciuntur, & leguntur ab
omnibus Superioribus noſtris, ſcripta, non atramento, ſed
ſudoribus noſtris.

Minuta Conſtitutionis, de qua ſupra num. 323.

Mendicatis favoribus, quos rerum experientia docuit fundi- 332
tùs regularem diſciplinam convellere, & infra; *Hac perpetuò
valitura Conſtitutione, Authoritate Apoſtolica, ſub pœnis ex-
communicationis, privationiſque Dignitatum, & vocis activæ
& paſſivæ, ipſo facto, abſque alia declaratione incurrendis,
quarum abſolutionem, & remiſſionem Nobis, & Succeſſoribus
noſtris Romanis Pontificibus reſervamus, diſtrictè inhibemus
omnibus Religioſis, cujuſvis gradus, & conditionis exiſtant,
etiamſi Generales ſint, nè de cætero pro Prælaturis, Dignitati-
bus, Gradibus, Honoribus, Officiis, Adminiſtrationibus, Mune-
ribus, Prærogativis, Exemptionibus, Privilegiis, vel Obedien-
tiis, ſeu Facultatibus quibuſcumque, in ſua Religione, vel ex-
tra eam aſſequendis, vel retinendis, aut etiam pro quacunque
alia Gratia, vel Juſtitia, in his, quæ ad Regularem diſcipli-
nam, vel obſervantiam pertineat, impetranda, vel impedien-
da, ad favores quarumvis perſonarum, ſive Sæcularium, etiam-
ſi Ducali, Regia, vel Imperiali Dignitate, ſive Eccleſiaſticarum,
extra gremium ſuæ cujuſque Religionis exiſtentium, etiamſi
Cardinalatus honore præfulgeant, vel etiamſi ſint ejuſdem Re-
ligionis, ſed ad Epiſcopatum, vel Cardinalatum aſſumpti, ex-
tra Clauſtra degunt, per ſe, vel interpoſitam perſonam, dire-
ctè, vel indirectè, & privatè, & occultè, pro ſe, vel pro aliis
Religioſis recurrant, nevè eiſdem favoribus, etiam ſpontè obla-
tis, & minimè conquiſitis, utantur, aut ad prædicta præbeant
auxilium, conſilium, vel favorem, ſive hujuſmodi favores ſint
apud Generalem, vel alium Superiorem, ſive apud Capitulum
Generale, vel Provinciale, vel Conventuale, ſive etiam apud
Cardinalem Protectorem, ſive ad Papam, ſive id fecerint, non
privato nomine ſed Monaſterii, Conventus, Provinciæ, Con-
gregationis, Capituli, vel totius Religionis; Et etiamſi favores
effectum conſequuti non ſint: Ac ſimiliter omnibus, & ſingulis ea-
rundem Religionum Generalibus, Abbatibus, Præſidentibus,
Commiſſariis, Procuratoribus Generalibus, Definitoribus,
Provincialibus, Miniſtris, Præpoſitis, Prioribus, Guardia-
nis, & aliis quibuſcunque Superioribus, aut Electoribus, ſeu
Vocalibus, ſub iiſdem pœnis, ipſo facto, ut ſupra incurrendis,*
inhi-

Digitized by Google

*inhibemus, nè quemcumque Religioſum, favoribus hujuſmodi
adductì, ad Prælaturas &c. eligant, aut eidem exemptionem,
vel obedientiam concedant, aut quamcumque aliam gratiam, vel
juſtitiam in his, quæ Regularem diſciplinam concernunt intuitu
hujuſmodi favorum, faciant. Decernentes, electiones & exem-
ptiones nullas, & irritas, ita ut obtinentes, ante ullam declara-
tionem, etiam in foro conſcientiæ, his renunciare teneantur.
Præterea ſub iiſdem pœnis, eo ipſo incurrendis, ut præfertur,
ſtatuimus, ut quiſquis quoquo modo notitiam habuerit, aliquem
ſuæ Religionis ad favorem, ut ſupra recurriſſe, illum infra ter-
minum quindecim dierum, Generali, vel Provinciali &c. ſi
Generalis ille fuerit, Sedi Apoſtolicæ denunciare teneatur. Idem-
que Generalis, vel Provincialis, cui denuntiatum fuerit,
conſtito de eodem recurſu, illum ejuſque Fautores, Conſulto-
res, & Complices, in pœnas excommunicationis privationis,
& inhabilitatis hujuſmodi incurriſſe declaret. Demum volumus,
ut ad probandum, & convincendum Religioſos prædictos in
ſententias, & pœnas hujuſmodi damnabiliter incidiſſe, ſolæ
Principum, atque aliorum, ut præfertur, Literæ, vel pre-
ces, plenam, indubiam, & ſufficientem in judicio, & extra,
fidem faciant, nec ad id, alterius probationis adminiculum re-
quiratur.*

DISCEPTATIO XXXVIII

Romana Contributionis.

Ad petitionem digniſſimi Religioſi.

ARGUMENTUM.

*Contributio illa, ad quam voluntariè Presbyteri Congregation.
Oratorii ſe obligant, quando admittuntur in Congregatio-
ne, poſt illorum mortem, vel diſceſſum à Congreg. an
poſſit ab illorum hæredibus peti in judicio, ſi illam in vita
non ſolverunt.*

IN Conſtitutionibus Congr. Oratorii S. Philippi Nerii, in
forma ſpecifica *à ſa. m. Paulo V.* confirmati, & impreſ-
1 ſis *in Bullar. nov. tom. 3. inter Conſtit. ejuſd. Pontiſic. Conſtit.
92. in cap. 8. §. Ad hæc & duob. ſeqq.* circa contributionem,
faciendam ab illis Sæcularibus Præsbyteris, qui in illa vive-
re volunt, ita diſponitur.

*Ad hæc, nè noſtri inflammentur avaritia, vel ambitione
prolabantur, nè modeſtiam leniter abiiciant, vel temerè autho-
2 ritatem teneant, his, quæ ſequuntur Conſtitutionibus ali-
qua ex parte cautum eſt. Quo Deo, Diviniſquè rebus expe-
ditiſſimè quicunquè admittuntur in Congregatione ſe tradere poſ-
ſint, id maximè videbunt in primis, nè quid litigioſum ſit alio
3 modo in rebus familiaribus, quas habent ſciantquè cujuslibet
anni redditus expendendos in bonos, quos ipſi judicaverint,
uſus, nequè quidquam cumulandum, nè quis ſcilicèt noſtra
Congregatione ullam curam ponat in divitiis parandis; Imò
verò ex cenſu, pro ſuis cuiquè facultatibus, in commune com-
4 modum Congregationis liberè conferendum eſt. Quòd à noſtris
adeò ſervatum eſt hactenus, ut ſi quis ob inopiam id non præſti-
terit, vel præſtare intermiſerit, ſtatim atque de ſuo abundan-
tior quoquo modo factus eſt, pecuniam pro rata portione dare,
ac ſolvere non deſtiterit, ita eis conveniens, ac conſentaneum
ſemper viſum eſt, ſtipendiis propriis militare, & à rebus etiam
Congregationis, tanquam ab alienis, abſtinere, quibus ipſa
5 debet in primis non habentes undè vivant ſuſtentare ſuos. Nec
propterea pecuniam imperat Congregatio, dum exigit, quod
ab hilari datore ex Inſtitut. pro victu offertur, idquè etiam prout
cujuſquè facultates fuerunt. Poſſunt etiam Præpoſitus, & De-
putati partem, vel totum aſſignatorum proventuum remittere,
ſi eis videatur aliqua de cauſa id faciendum.*

Modus autem, qui practicatur in eorundem presbytero-
6 rum admiſſione, & receptione mihi ſupponitur talis.

Volens in eandem Congregationem admitti, ſe declarat
7 velle contribuere, vel non, juxtà propriarum facultatum
vires, cum hoc tamen, quòd contributio non ſolet eſſe mi-
nor 60. nec major 100. ſcutis, idquè deſcribitur in Libro ma-
giſtro Congregat. in quo anno quolibet datur punctualitèr
debitum dictæ ſummæ eidem Presbytero, in illa moram fa-
cienti, & tali debito contraponitur ſolutio illius ſummæ,
8 quæ fit ab eodem, quæ ſi æquivalet debito, iſtud remanet
extinctum, ſi verò non æquivalet, reportatur pro anno ſe-
quenti in debitum illa ſumma, quæ remanſit, & ſic de an-
no in annum inviolabilitèr practicatur, ut eſt in Congrega-
tione notorium, & deducitur ex firmatis in noſtris punctua-
libus terminis *per Rotam in deciſ. 133. num. 5. verſic. Neque
ſubſiſtit. par. 14. recent.*

Verùm quia poteſt dari caſus, quod presbyter acceptatus,
& admiſſus cum contributione, ex aliquo accidenti non poſ- 9
ſit illam continuare, in iſtis terminis, vigore dictarum Con-
ſtitutionum, poteſt recurri ad PP. Præpoſitum, & Depu-
tatos, in quorum arbitrio, regulato tamen à juſta cauſa, re-
poſitum eſt, eidem Presbytero remittere integram contri-
butionem, vel aliquam ipſius partem, ut diſponitur in §.
Poſſunt etiam.

Hujuſmodi verò arbitrium adeò benè regulatum eſſe debet
ab urgentia juſtæ cauſæ, quòd ſi videatur ex tali accidenti, 10
eundem Præsbyterum non poſſe ſibi veſtimenta neceſſaria
comparare, debent iidem Præpoſitus, & Deputati congruam
in eãdem cauſam veſtimentorum eid. aſſignare ſummam, quæ
ſolet taxari ad annua ſcut. 24. quævè appellatur *Corbona*, ſic
dicta, vel quia in rei veritate ſit donum, et liberalitèr con- 11
ceſſum à Congregatione, juxtà, ethymologiam ejuſdem
verbi, de quo *in Evangel. D. Marc. 7. 11.* ibi: *Corbam, quod
eſt donum:* Vel quia datur Sacerdotibus, vel Templi Mini-
ſtris, *Corbona enim vocabatur id, quod pro eleemoſynis Sa- 12
cerdotibus, & templi Miniſtris deſtinatum erat,* ut notat *Ma-
cr. in Gerolexic. verb. Corbona.*

Hoc præmiſſo circa Conſtitut. quæritur quid Juris reſpe- 13
ctu quatuor ſequentium dubiorum.

I. *An Congregatio petere poſſit in Judicio ſummam illam,
pro qua Presbyter noſtræ Congregat. ſe obligavit contribuere, 14
& non contribuit?*

II. *An eadem obligatio perſeveret etiam in caſu, quo idem
Presbyter petat à Præpoſito, & Deputatis remiſſionem totius, 15
vel partis contributionis, illaquè ex defectu juſtæ cauſæ fuerit
denegata?*

III. *An in caſu, quo eadem remiſſio in aliqua parte ſummæ
debitæ, ab eiſdem fuerit admiſſa, pro reſiduo, ſeu pro altera- 16
ta contributionis non remiſſæ, vigeat eadem obligatio?*

IV. *Demum, an Præsbyter, cui remiſſa fuit contributio,
uſquequo juſta cauſa duraverit, iſta ceſſante, & poſtquam ad 17
meliorem fortunam devenit, teneatur contribuere, nedum pro
tempore currenti, ſed etiam pro tempore præterito, quo, at-
tenta juſta cauſa, ei remiſſa fuit contributio?*

Omnium verò prædictorum dubiorum reſolutio non peti-
tur ad finem vexandi Presbyteros noſtræ Congregationis pro 18
eo tempore, quo in illa perſeverant; Quia pro hoc tempo-
re, nec adfuit unquam in præteritum, nec aderit in futu-
rum ſimilis prætenſio, ſed ſolùm, quando iidem Presbyte-
ri, vel ab ead. voluntariè diſcedunt, vel, juſta præcedente 19
cauſa, dimittuntur, vel in caſum mortis, dirigendo talem
actionem contra ipſorum hæredes.

Pendere autem unicè videtur ab illa inſpectione, an ea-
dem contributio dicatur, & ſit merè voluntaria Præsbyte- 20
ris illis, qui in Principio in eorum plena libertate expreſsè
declararunt, ſe velle contribuere, vel potiùs poſt talem de-
clarationem, in circumſtantiis dd. 4. caſuum dicatur neceſ-
ſaria, & obligatoria.

Prima facie videtur dicendum, talem contributionem eſſe
merè voluntariam, id deducendo ex verbis illis *Conſt. cap. 8.
§. Quo Deo: Imò verò ex cenſu, pro ſuis cuiquè facultatibus, in* 21
commune commodum Congregationis liberè conferendum eſt;
Et ex illis aliis: *Nec propterea pecuniam imperat Congregatio,
dum exigit quod ab hilari datore ex Inſtituto pro victu offertur,
idque etiam prout cujuſque facultates ferunt.* Quod enim ab
hilari datore liberè confertur, non neceſſarium, ſed merè 22
voluntarium dicitur, juxta *Text. in l. Non dubito §. Liber au-
tem ff. de Captiv. & poſtlimin. rever.* quem, aliis adductis, re-
ferunt, & ſequuntur *Barboſ. de Diction. dict. 190. n. 16. Grat.
eod. tr. dict. 116. n. 1. & ſeqq. Gratian. diſcep. 21. n. 23. & diſcep.
47. n. 21. & Rot. in dec. 76. n. 9. & 10. cor. Anſald.*

Hoc tamen non obſtante, contrarium in ſenſu veritatis
mihi videtur verius; Sivè conſiderentur verba ipſa noſtra- 23
rum Conſtitutionum; Sivè abſurda, quæ ex contraria inter-
pretatione ſequerentur; Sivè demum ſubſequuta obſervantia.

Quoad verba Conſtitutionum, ad noſtrum effectum mira-
biliter urgere videntur illa, directa noſtræ Congregat. Pres-
byteris: *Conveniens, ac conſentaneum ſemper viſum eſt, ſti- 24
pendiis propriis militare, & à rebus etiam Congregationis,
tanquàm ab alienis, abſtinere:* Non enim dici poteſt, quòd
propriis ſtipendiis militet Presbyter ille, qui, fortunæ bonis
abundans, poteſt contribuere, & non contribuit; Neque ta-
lis Presbyter, in circumſtantiis ſimilium facultatum, abſti-
nere dicitur à rebus Congregationis, tanquam ab alienis,
dum ab illa alimenta recipit, quæ de alienis rebus recipere 25
non poſſet, ut de ſe patet.

Qui-

Quibus adduntur illa alia: *Ipſa (nempè Congregatio) debet*
in primis non habentes undè vivant, ſubſtentare ſuos. Sicuti
enim virtute illius verbi *debet*, quod neceſſitatem, & præ-
26 ciſam obligationem inportat *Gloſ. in c. Propoſuit Verb. Non*
debet de Appellat. & in Clem. Attendentes Verb. Debeant de
Stat. Monachor. Sanch. de Matrim. lib. 4. diſp. 23. num. 2. & Rot.
dec. 179. num. 1. cor. Coccin. Presbyteri Congregationis ipſam
cogere poſſunt ad illos ſubſtentandum; Ita in oppoſito caſu,
27 quo habeant undè vivant, poterit illos cogere ad contribuen-
dum, ut inter illos ſervetur æqualitas, & nè judicentur ad
imparia, contra *Text. in auth. Æqualitas C. de Pact. convent.*
& animadverſa *per Menoch. conſ. 34. n. 11. & conſ. 203. num. 16.*
28 *Card. de Luc. de Regalib. diſc. 134. num. 5. & Rot. coram Bar at.*
deciſ. 195. num. 12.

Quo verò ad inconvenientia, quæ ſequerentur ex contra-
ria interpretatione, inevitabile videtur illud, quòd rema-
29 nerent de vento, & prorsùs fruſtaneæ diſpoſitiones illæ no-
ſtrarum Conſtitutionum, quæ nedùm requirunt juſtam cau-
ſam, ſed ulteriùs Præpoſiti, atque Deputatorum conſen-
ſum, in remiſſione totius, vel partis contributionis; Si e-
nim iſta unicè penderet à voluntate contribuentis, eſſetque
totalitèr innixa ipſius placito, effrenatæque libertati, ad
non contribuendum non eſſet opus petere aliam licentiam,
30 & permiſſionem Præpoſiti & Deputatorum, ex animadver-
ſis *per Menoch. de Adipiſc. rem 2. n. 53. & Gratian. diſcep. 975.*
n. 22. & applicaretur regula *Textus in leg. Imperatores ff. de*
Privil. quòd fruſtrà precibus impetratur, quod abſque illis
permiſſum eſt de qua *Rot. cor. Coccien. dec. 1889. num 8. & in*
Gennen. Juris mutandi 26. Aprilis 1700. §. Non attento coram
Muto.

Omnis autem interpretatio ſumenda eſt ad evitandam
31 talem ſuperfluitatem præcipuè in Conſtitutionibus, Apo-
ſtolica authoritate ſpecificè confirmatis, per ea, quæ notant
Roland. à Vall. conſ. 62. num. 30. & ſeqq lib. 3. Menoch. conſ.
32 *81. n. 32. & Rot. dec. 357. n. 1. p. 2. rec. & deciſ. 273. nu. 12. par.*
18. & dec 993. n. 10. coram Emer. jun.

Quo demum ad obſervantiam, ad rem advertit *Rota in*
Placentina Cathed. 22. Junii 1703. §. Quoniam coram Moli-
33 *nes; Fidam, & rarò fallacem eſſe interpretationem, quæ de-*
ducitur ab ipſa, cùm in omnibus legibus, & conventionibus il-
lud, ut plurimum ſtatutum, & pactum fuiſſe jura præſumant,
quod in ſequelam exequutum, geſtum & obſervatum vidimus:
Quod verum, receptumque communitèr inter DD. eſt,
34 etiamſi contrarius intellectus de jure verior eſſet, magiſquè
accommodatus verborum ſenſui, ex adductis *in Tom. 1. par. 2.*
diſcep. 16. num. 101.

Hæc autem obſervantia prædicta omnia mirabilitèr com-
probat, ſivè illa conſideretur antiqua, & coætanea, ſeu po-
potiùs fundata in illis actibus, ex quibus deſumptæ fuerunt
noſtræ Conſtit. ſive poſt eaſdem Conſtitutiones.

Reſpectu ſiquidem antiquæ obſervantiæ, habemus cele-
bre factum *Card. Baronii*, relatum *in Vit. S. Filipp. lib. 2.*
35 *cap. 19. ſub num. 21.* qui admiſſus quidèm fuit in noſtra Con-
gregatione abſque obligatione contribuendi, ſed: *Eſſendo*
ſtata aſſegnata a queſto buon Padre una certa provviſione di de-
nari dal Papa, acciò poteſſe proſeguire inanzi l'impreſa degli
Annali, ſaputo ciò dal Santo, preſe incontinente occaſione di
36 *mortificarlo; Laonde gli fece intendere, eſſer volontà ſua, che*
anche eſſo, come gli altri (ommittuntur ſequentia verba) *ſe-*
condo il ſolito contribuiſſe, non potendo più allegare la ſcuſa
dell'impoſſibilità; Cum quo concordat Author Vitæ ejuſdem
Card. Baronii, impreſs. poſt *Vitam S. Phil. fol. 36. verſ. Quan-*
do ibi: *Quando poi la fel. m. di Siſto V. per ſollievo di tante fati-*
37 *che, diede à Ceſare una penſione di ſc. quindeci il meſe, prima*
da lui ricuſata, e poi per ubbidienza accettata, acciocchè ſtipen-
diaſſe uno Scrittore, il S. Padre ſubito intimò à Ceſare, che ſi
preparaſſe à Pagare la ſua contribuzione alla Caſa, come face-
38 *vano gli altri di Cong. che avevano commodità di poterlo fare.*

Nimis enim impropriæ fuiſſent replicatæ inſtantiæ prod.
contributione, & nullum habuiſſet opus idem *Card. Baro-*
39 *nius* recurrere ad interceſſiones P. Bozii, *e con ogni inſtanza*
pregarlo, che voleſſe ſvolgere il Padre dal violentarlo a ſimil co-
ſa, perche ſi ſentiva più toſto tentar di partirſi di Congregatio-
40 *ne, che di contribuire con quel denaro:* Si unico verbo poterat
ſolidè reſpondere, contributionem eſſe merè voluntariam,
& ut talem, ipſum non poſſe cogi ad illam faciendam, ad-
ducendo ſolam, & ſimplicem voluntatem pro adequata
41 ratione non contribuenti, ut, præter ſupra adductos, eſt *Tex-*
tus in leg. unica C. de Theſaur. lib. 10. ibi: *Superfluum ſit hoc pre-*
cibus poſtulare, quod jam lege permiſſum eſſet.

Quod aperta fronte, pace aliorum dictum ſit, aſſerere
non ſine magno fundamento poterat idem Baronius, tunc
temporis, præter innumeros labores Annalium, punctua- 42
liſſimè adimplens omnia munera noſtræ Congregationis,
dum, ut legitur *in ejus Vita fol. 36 ſub verſ. Faticava i S. Fi-*
lippo voleva che nel medeſimo tempo aveſſe il carico della Par-
rocchia, eſſendo allora S. Maria in Vallicella, Chieſa Parroc-
chiale; Che aſſiſteſſe al Confeſſionario, come gli altri di Con-
gregazione; Che faceſſe in Chieſa li ſoliti ragionamenti ſpiri- 43
tuali al Popolo tre volte la ſettimana; Che foſſe Prepoſito di
Cong. Che oſſervaſſe puntualmente tutto l'Inſtituto.

Reſpectu verò obſervantiæ poſterioris, hæc paritèr ſolidè
comprobatur à continuo facto, nedum majoris partis, ſed 44
omnium ferè Presbyterorum noſtræ Congregation. ab illius
erectione uſque ad hodiè, qui uniformi ſolutione contribue-
runt ſummam in illorum ingreſſu, & admiſſione deſigna-
tam; Ex totiès enim replicatis actibus, cum incommodo, 45
& præjudicio illos facientium, ſpontaneitas, & libertatis præ-
textus coloratus ex illis verbis: *liberè conferendum eſt:* pror-
ſus excluduntur, juxta animadverſa *ſupra diſcep. 30. num. 22.* 46
Et in punctualibus terminis, quòd obſervantia ſubſequuta
declaret ſenſum verbi *liberè*. *Rota in Glennen. Juris mutand.*
26. Aprilis 1700. § Et quatenus coram Muto, ibi: *Hæc enim*
obſervantia ſubſequuta valdè deſervit pro interpretatione d. ver-
bi liberè &c.

Addita publicitate retentionis Libri magiſtri, & adnota-
tionis ſummæ, quam quiſque Presbyter contribuit in fronte
partitæ debiti, pro denotanda ejuſdem diminutione, vel ſa- 47
tisfatione, ut notorium eſt in noſtra Congregatione, & in
noſtris terminis obſervavit in ſpecie *Rota deciſ 133. num. 5.*
Verſ. Neque ſubſiſtit p. 14. rec. Vanum ſiquidem eſſet, pror-
ſuſque inutile in d. Libro adnotare dd. ſummas, uti debitas, 48
ſi revera peti non poſſent, & ad illas ſolvendas cogi nequi-
rent debitores, ut patet conſideranti.

Quibus non adverſantur Conſtitutionum verba, ſupra ad-
ducta, denotantia libertatem conferendi; Illa enim, juxta
proprium, & naturalem ſenſum, intelligenda ſunt in ingreſ- 49
ſu, & admiſſione Presbyteri in noſtra Congregatione, quia
tunc eadem Congregatio nullatenus imperat illi determina-
tam aliquam contributionem, ſed totum relinquit ipſius li-
beræ voluntati, prout cujuſque facultates ferunt; Talemque
interpretationem comprobant illa alia verba *hilari datore*,
quæ non reſpiciunt *la mano, mà il cuore, ne l'opera, mà l'af-* 50
fetto, prout illa explicando ad rem advertit *P. Segneri nella*
predica 2. num. 8. in fin. ex quo obligatus ad aliquid dandum,
poteſt etiam ſuam obligationem adimplendo, hilaritèr da-
re; Itaut in ſubſtantia eorundem verborum ſenſus ſit, no-
ſtram Congregationem non inſiſtere circa uniformem con- 51
tributionem in admiſſione ſuorum Presbyterorum, ſed il-
lam regulare à voluntate, & facultatibus cujuſcumque, nec
etiam excludendo illos, qui à principio ſe declarant contri-
buere non poſſe; Illi autem, qui è contra ſe declarant velle 52
contribuere, dicuntur quidem liberè id facere, ſed poſt ta-
lem ſpontaneam oblationem cogi poſſunt ad adimplenda
promiſſa, juxta regulam, quod ea, quæ à principio ſunt vo-
luntatis, ex poſt fiunt neceſſitatis, de qua *Rot. dec. 375. n. 24.*
coram Dunoz. jun.

Et ex hac congrua interpretatione, quæ ſemper in his ter-
minis facienda eſt, ex adductis per *Rot. in deciſ. 150. num. 36.* 53
par. 12. recen. omnia reducuntur ad concordiam, quia habito
reſpectu ad diverſa tempora verificantur libertas, & obliga-
tio; Libertas ante ingreſſum, & admiſſionem, tàm circa
ſubſtantiam, quàm circa quantitatem contributionis; Obli- 54
gatio poſtquam quis voluntariè ſe declaravit, determinatam
velle contribuere quantitatem, propriiſque ſtipendiis in no-
ſtra Congregatione militare, atque à rebus Cong. tanquam 55
ab alienis, abſtinere.

Ex quibus ſufficiens deducitur reſponſio ad tria priora du-
bia; Quo verò ad 4. cenſeo, contributionem eſſe faciendam
pro toto tempore currenti, non autem pro illo, pro quo adeſt
remiſſio, ex juſta cauſa facta à PP. Præpoſito, & Deputatis,
quia per talem remiſſionem dicitur prorſus extinctum debi-
tum antecedens, juxta *Textum in §. Item per acceptilationem*
Inſti. Quibus mod. tollit. oblig. & alias authoritates, addu-
ctas *in dec. 338. num. 3. par. 15. recent.* Sicuti practicatur in 56
gratiis, vel privilegiis, paupertatis intuitu conceſſis, quæ
licèt perfectionem paupertate durante habuerint, illa tamen
ceſſante, ceſſant, ex adductis per *Rot. in dec. 521. n. 5. par. 18.*
& dec. 9. n. 36. par. 19. rec.

Adverſus quæ non obſtant duo, quæ videntur alicujus
ſubſiſtentiæ.

I. Quod Deputati, quorum officium durat per ſolum trien- 57
ium, non poſſint remittere contributionem pro tempore
longiori, quia, eſſet ſupplantare ſucceſſores.

II.

Digitized by Google

II. Verò fundatur in Eſtiſtola P. Conſolini ſequentis teno-
ris *Quanto all'ultimo delle contribuzioni, ſi prattica tutto ad
literam, ſenza metter termine, ma ſi laſcia libero ſecondo la*
58 *poſſibilità, anzi ſi rimette alla conſcienza di Ciaſcuno; Quanto
poi al domandare, & eſigere, penſo ſe avveniſſe il caſo, non ſi
domandarebbe, ſe non con molta circonſpezzione, e modeſtia,
ſapendo, che li noſtri anno trattato ſempre con carità, e libertà;
E quando per qualche accidente non anno potuto contribuire,
eſſi medemi an fatto ſapere a' Superiori, li quali anno prontu-
mente rimeſſo loro, come conveniva ſecondo la Regola, non man-
cando quanto foſſe biſogno provedere alle loro neceſſità*, Preten-
dendo, ex his verbis probare, quòd contributio unicè pendeat
à ſpontanea voluntate, & libertate contribuere volentis.

Neutrum tamen videtur obſtare; Non primum quia com-
muniter receptum eſt in omni materia, & reſpectu Superio-
59 rum cujuſcumque qualitatis, ſive ſcilicèt Sæcularium, ſive
Eccleſiaſticorum ſive etiam Regularium, concurrente & ac-
cedente juſta, & legitima cauſa, diſponere poſſe etiam pro
eo tempore, quo illorum ſuperioritas expiravit experien-
tia notiſſimum eſt, & in terminis Conſervatorum Urbis,
quorum Officium durat per ſolum trimeſtre, quòd, juſta
concurrente cauſa, diſponere poſſint de illis officiis Capito-
linis, quæ dari ſolent ad vitam, & etiam ad diverſas gene-
rationes, admiſſum fuit pro conſtanti in *Romana Officii* 26.
Martii 1694. *cor. Em Caprar. & in Romana Offic. Aquæ felicis*
4. *Junii* 1700. *cor. Molines*. Idquè practicatur ſæpè in noſtra
Congreg. tum in exemptione à ſermonibus, quàm in aliis diſ-
penſationibus ab iis, quæ præſcribuntur in noſtris Conſtitu-
tionibus, dum cauſa, ex qua fuerunt conceſſæ, durante,
60 ſemper durant etiam eæd. gratiæ, & diſpenſationes, ut eſt in-
negabile, etiamſi hoc, interim terminet gubernium illo-
rum, qui dictas gratias conceſſerunt.

Minus obſtat ſecunda reflexio, dum retorquetur potiùs
61 ead. epiſt. quia in illa cubitalibus literis admittitur obligatio
adimplendi promiſſa ex parte Presbyterorum, necnon jus
petendi ex parte Congregat.

Ea verò, quæ ſubduntur in eadem Epiſtola de circumſpe-
ctione, & modeſtia in petendo, conſonant cum iis, quæ
62 obſervavimus *ſupra num* 19. Quia revera talis circumſpectio
ſemper fuit practicata, & practicabitur in noſtra Congrega-
tione cum illis Presbyteris, qui *per qualche accidente non an-
no potuto contribuire*, ad terminos, tam ejuſd. Epiſt. quàm
ipſarummet noſtrarum Conſtitutionum in §. *Quo Deo verſ.
Ut ſi quis ob inopiam*; Dubia autem præd. excitata fuerunt
reſpectu illorum, qui à Congregatione voluntariè diſcedunt,
vel ex hac vita migrant, non adimplendo in vita id, quod
promiſerunt in ingreſſu, quodquè adimplere poterant, at-
tentis eorum facultatibus, & fortunæ bonis.

Prout etiam illa verba Epiſtolæ: *Quanto all'ultimo delle
Contribuzioni ſi prattica tutto ad literam, ſenza metter termi-*
63 *ne, ma ſi laſcia libero ſecondo la poſſibilità, anzi ſi rimette,
alla conſcienza di Ciaſcuno*, in eorum proprio ſignificatu in-
telliguntur de tempore ingreſſus, & antequam quis ſe liberè
declaret, vel contribuere ſecundum ſuam poſſibilitatem ali-
quam determinatam ſummam, ut obſervavimus ſupra.

Secundum præmiſſa anno 1706. judicatum fuit ab R. P.
D. Cerro, tunc A. C. Locumtenente, condemnando hære-
ditatem P. Pauli Franciotti ad ſolvendum contributionem,
64 ab eodem liberè promiſſam in ingreſſu in annuis ſcut. 60. à
die 1. Auguſti 1668. uſque ad ejus obitum, dempto toto tem-
pore pro quo à Præpoſito, & Deputatis facta eidem fuerat
remiſſio, duratura quouſque fuerat inhabilis ad ſolvendum,
juxta præciſa verba Sententiæ; Verùm deputata deindè par-
ticulari Congregatione trium Prælatorum, in qua non ſcri-
pſi, audio controverſiam fuiſſe terminatam mediante quo-
dam temperamento, quod neutri Parti gratum fuit.

OCcaſione illorum verborum *Prima facie*, de quibus *ſu-
pra n.* 21. benè recordor, quòd tempore, quo eram
Auditor in ſtudiis illius Advocati, quem non eſt neceſſe hic 65
commemorare, pro Veritate facta fuit ab eodem Advocato
quædam Scriptura pro Marchione Baldinotto, in cujus prin-
cipio aderat eadem phraſis, ſeu modus loquendi, prima fa-
cie motivando ad favorem ejuſdem Marchionis, ſed deinde
concludendo contra ipſum, & reſpondendo adductis pro ra-
tione motivandi; Ipſe autem Marchio ad inducendam a-
lium Partem, habentem, intereſſe in Cauſa ad honeſtam
concordiam, cum exageratione, quòd ad ejus favorem ſcri-
pſerat Advocatus tunc temporis primi nominis, dedit Parti 66
dimidiatam eandem Scripturam, relinquendo aliam partem,
in qua aperiebat ſuum ſenſum pro Veritate; Non cogitavit
autem mutare dictam phraſim, ſeù primam partem dictæ,
Scripturæ, ſed illam prout jacebat tranſcribere fecerat, &
alteri parti communicaverat.

Verùm Deſenſor ille emunctæ naris, cui intereſſe habens
communicavit eandem Scripturam, acceſſit ad me, peten-
do, an eſſet vera dicta Scriptura, ut ſupra compoſita, cui 67
ingenuè faſſus fui veritatem, quòd ita res ſe haberet; Cùm-
què mihi dixiſſet, quòd aderant quædam verba, quæ pro-
bè non intelligebat, ego reſpondi, ut illam mihi oſtenderet,
paratus ad tollendum omne dubium circa, verba, quæ non
intelligebat: In progreſſu diſcurſus perfectè cognovi, quòd
nullum aderat dubium circa verba, ſed erat prætextus vi- 68
dendi integram Scripturam; Ego autem, fingendo id non
percipere, ei dixi, quòd poterat illam relinquere, & ſe-
quenti die redire, quia inveniſſet illam collationatam.

Non potuit ampliùs ſe continere, & quia erat meus ami-
cus, cepit clarè ſe explicare, quod verba illa Scripturæ, ip-
ſi communicata à Marchione Baldinotto: *Prima facie*, o-
ſtendebant adeſſe ſecundam faciem, quę ipſi non fuerat com- 69
municata; Ego autem non potui me à riſu temperare, neque
affirmando neq; negando id, quod ipſe aſſerebat, hoc modo nõ
mentiendo, nequè præjudicando Clienti, procedendo cum il-
lo principio, quòd licèt Chriſtiani præciſam habeant obliga-
tionem nunquã mentiendi, non tamen ſemper, ac indiſtinctè,
præcipuè inter familiares diſcurſus, fateri tenentur omnem
veritatem, ipſis notam, vel ratione profeſſionis, vel ex alio
motivo, ſub ſigillo naturali, eis propalatam; Cùmquè co- 70
gnita mea duritie, ad illam emmolliendam ſe exhibuiſſet
æqualitèr paratum, & gratum pro tali notitia, ponendo ma-
num ad burſam, ego facetè ei replicavi, quod dd. duabus
faciebus Scripturæ pro tertia facie poterat addi ſua, cum qua
auſus erat tale quid à me petere; Deinde, verò omiſſa omni
ſpecie joci, rotundè ipſi dixi, quod tramite recto, nulla-
què interpoſita mora tunc abiret, neq; etiam vertendo terga,
niſi vellet unico ſaltu omnes gradus ſcalæ perficere: Atquè 71
ab illo tempore nolui ampliùs cum eo tractare; Debent e-
nim illi, qui pro Verit. ſcribunt, neque pretio, neque pre-
cibus pandere Scripturas, ad petitionem aliorum pro Veri-
tate compoſitas, juxta animadverſa *in meis Inſtit. Crimin.
lib.* 2. *tit.* 6. *num.* 155. Quia aliàs, ultra delictum in propria
profeſſione, ſeu officio, eorum Clientes propriis magnum 72
ſentirent præjudicium ex facto illorum, illorum, qui illos
defendere tenentur.

Finis Partis I. Tomi II.

DISCE-

DISCEPTATIONUM ECCLESIASTICARUM

ADVOCATI

DOMINICI URSAYÆ.

Tomus Secundus.

PARS SECUNDA.

DISCEPTATIO I.

Braſilien.

INTER

PP. Carmelitas Reformatos Vicariæ Bahiæ in Braſilia.

ET

PP. Carmelitas antiquæ Obſervantiæ ejuſd. Vicariæ:

ARGUMENTUM.

Reformatio inter Carmelitas, in quibus Conventibus manuteneri, vel introduci debeat; In quibus Provinciis, & terminis locus ſit deputationi Vicarii Prov. pro conſervatione, vel augumento ejuſd. Reformation.

VIGORE Decretorum duorum Priorum Generalium Carmelitarum Monſignani, & Villalubos, in forma ſpecifica confirmatorum à Reverendiſſimo Portugalliæ Nuncio, à triginta, & ultrà annis introducta reperitur Reformatio in tribus Conventibus Carmelitis
1 Goyanæ, Reciffi, & Parahybæ Status Pernambuci Vicariæ Bahiæ in Braſilia; Idque in exequutionem rotundæ diſpoſitionis Capituli Generalis, Romæ celebrati anni 1645. de quo in dicto Decreto dicti Generalis Monſignani, & cohærenter ad Conſtitutiones Summorum Pontificum *Calixti III. Pii II. & Pauli pariter II*, impreſſas apud *Lezzan. in Mari magn. Carmelitar numer. 26. & 27. & numer.*
2 241. ſeu *in Summ. quæſt. Regular. par. 5. folio mihi 122.*, *& folio* 177. In quibus ſtrictiſſimè ulteriùs injungitur, *ne quis ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, Reformationem Conventuum d. Ordinis impediat, aut ſe illi opponat quovis quæſito colore*, juxtà præciſa verba *Conſtit. s. m. Pii II.*, repetita *in alia s. m. Pauli II* apud *Lezzan. ubi ſupra folio mihi* 122
3 *numer.* 26. & 27. Et demum cohærenter ad Breve *s. m. Innoc. XI* pro introducenda, amplianda, & conſuvenda Reformatione in Provincia Pedemontana.
Cumque Religioſi Carmelitæ antiquæ Obſervantiæ dict. Vicariæ Bahiæ, non ſolùm impedire procurent dictæ Re-
4 formationis propagationem in dicto Statu Pernambuci, ſed quod intolerabilius eſt, illam jam introductam, & pacificè obſervatam in dd. tribus Conventibus Guyanæ, Reciffi, & Parahybæ, de facto, armata manu, omnique adhibito conatu, de medio tollere prætendant, & ad nihilum redigere, ut inferiùs demonſtrabimus; Hinc ad illius deſtructionem evitandam, humillimum ad SS. D. N. habuerunt recurſum Religioſi dd. trium Conventuum, mediante perſona Rev. P. Joſephi à Nativitate, illorum legitimi Procuratoris, à quo
remiſſæ fuerunt eædem preces ad hanc Sacram Congreg. quæ 5
die 4 Decemb. 1711. exquirere voluit Informationem, & Votum Rever. P. Procuratoris Gener. noſtr. Ordinis, quod hodie exhibetur.

Eo autem tempore, quo parabantur Informationes, diſtribuendæ Eminentiſſimis Patrib. pro gratia hujuſmodi propagationis Reformationis, & vitæ communis obſervantia,
neſcitur qua facultate, quove ſpiritu exhibitum fuit in Se- 6
cretaria gratuitum Memoriale, mendicato nomine Patrum Obſervantium Vicariæ Bahiæ, acriter in illo inſiſtendo ſuper remiſſione Cauſæ ad Reverendiſſimum Nuncium Portugalliæ, non alio forſan fine, quàm æternandi illius reſolutionem, & inutilibus expenſis, nec ſine magna temporis jactura, defatigandi eundem Patrem Joſephum à Nativitate, Procuratorem dictorum trium Conventuum Reformatorum:
Unde hac veritate detecta, neglectiſque exceptionibus, ab
illegitimo, ſpontaneoque Oppoſitore gratis adductis. Ho- 7
die, ad omnes difficultates in radice amputandas, nomine Religioſorum dictorum trium Conventuum Reformatorum Goyanæ, Reciſſi, & Parahybæ, humillimæ EE. PP. porriguntur preces.

I. Pro manutentione, & conſervatione Reformationis, &
vitæ communis in dd. tribus Conventibus, ubi introducta re- 8
peritur, & pacificè obſervatur, ab annis 30. Necnon pro alio Conventu Olindæ ad conſtituendum in illo Novitiatum vigore d. Decreti Generalis Monſignani.

II *Pro extenſione Brevis s. me. Innocentii XI. die 27. Mar-* 9
tii 1687. expediti pro introductione, & obſervatione Reformationis in Provincia Pedemontana, ad noſtram Vicariam Bahiæ in Braſilia.

III. *Demum pro ſubjectione Religioſorum Reformatorum in*
dicta Vicaria Braſiliæ Vicario Provinciali ejuſdem Reforma- 10
tionis, cum ſubjectione, tàm Provinciali Portagalliæ, quàm Reverendiſſimo Patri Priori Generali, ad inſtar illius, quod conceſſum fuit dictæ Provinciæ Pedemontanæ; Et in omnibus eædem petitiones videntur exaudiendæ, effuſis deſuper humillimis precibus.

Incipiendo enim à prima, omnia jura clamant, eoſdem Reformatos manutenendos eſſe in poſſeſſione, in qua re-
periuntur in d. tribus Conventibus: *Certum eſt enim* (ſunt 11
verba Pat. Procuratoris Generalis in d. Relatione) *Patres prædictæ Reformationis Goyanæ vigore prædictorum Decretorum de facto poſſidere Conventus Goyanæ, Reciſſi & Parahybæ* in

in Pernambuco. Dignum propterea, & juſtum eſt, ut in tali profeſſione non perturbentur, neq; moleſtentur ſub quocumque colore, & prætextu ad *Text.* in vulgato § *Retinendæ In-*
12 *ſtit. de Interdict.* cum concordantibus apud *Bald. in leg. Ordinarii n. 7. Cod. de Rei vindic.* & *Rot. dec. 37. n. 9.* & *dec. 48. n. 4. cor. Criſ.* & alibi quotidiè.

Comprobatur eadem poſſeſſio reſpectu Conventus Goyanę ex d. Decreto Generalis Monſignani, ibi: *Ordinamus, ut*
13 *ſtrictior Obſervantia, in Conventu de Goyana inſtituta, etiam in Conventibus Fluvii Realis, & Reciffi Pernambuci, quamprimum introducatur*, edito die 6. Maii 1683. & ab omnibus Superioribus Vicariæ Bahiæ ſolemniter acceptato. Reſpectu
14 Conventus Paraybæ ex publico Inſtrumento poſſeſſionis, captæ die 15. Octobris 1704. Reſpectu verò Conventus Reciffæ ex d. publico Inſtrumento, in quo id pro conſtanti ſupponitur his verbis: *La Riforma aveva già li Religioſi neceſſarj per provedere queſto Convento, oltre li due di Goyana, e Reciffe, nella forma del termine fatto &c.* Necnon ex Sereniſ-
15 ſimi Portugalliæ Regis declaratione, in qua eo duntaxat fine, & præciſa conditione permiſſa fuit terminatio dicti Conventus Reciffi, ut in illo Reformatio continuare deberet: ibi: *Però con tal condizione, e dichiarazione, che la Riforma ſi continuerà*; Obſervando verbum iſtud, *continuerà*, quod illius introductionem, & exiſtentiam per neceſſarium antecedens præſupponit, juxtà animadverſa per *Cagnol. in*
16 *Rubric. de Origin. Jur. ſub num. 1. verſ. Et ſic continuatio*, & firmata per *Rot. in deciſ. 441. ſub num. 3. verſ. Quia continuatio*, & *dec. 415. nu. 6. coram Cerr.* Reſpectu demum omnium dictorum trium Conventuum ſuperlativè ead. poſſeſſio comprobatur, tàm ex ſententia, anno 1686. lata à Provinciali
17 Portugalliæ, in qua ſtrictè præcipitur Religioſis, eidem Reformationi oppoſitis, *ne per sè, nè per altri, direttè, vel indirettè, impediſchino, o perturbino la conſegna, e conſervazione nelli detti tre Conventi al Commiſſario, e Religioſi della Riforma, ne per queſta cauſa l'aggravino, o moleſtino &c.* Quàm ex atteſtatione DD. Judicum, Senatorum, & Pro-
18 curatorum Cameræ S. Sebaſtiani Pernambuci, ibi: *Hanno ſoli tre Conventi in queſta Capitania di Pernambuco, cioè queſto, un' altro nella Capitania di Goyana, e un' altro in quella della Parahyba.*

Itaut ex his omnibus, præcipuè ſimul unitis, ſicuti dubitari non poteſt de vera, & actuali exiſtentia Reformatorum in
19 dictis tribus Conventibus, ita omni jure manutenendi in eorum Reformatione videntur; Si enim Reformatio, & vita communis ex *Sacroſancti Concil. Triden. Decreto in ſeſſ. 25 de Regul. cap. 1.* & ex innumeris Summorum Pontificum Conſtitutionibus, introducenda eſt, ubi non adeſt, quantò minùs deſtruenda videtur, & ad nihilum redigenda ubi illa reperitur, ut conſideranti notum eſt.

Attentis præcipuè optimis moribus, & exemplaritate vi-
20 tæ noſtrorum Reformatorum, necnon illorum commendabili zelo in ſacris Miſſionibus, & in Gentilium converſione, de quibus, uti de re pluſquam notoria in noſtra Vicaria, imò in tota Braſilia, teſtes, omni exceptione majores, ſunt D. D. Sebaſtianus de Caſtro, & Caldas, Supremus Gubernator Status Pernambuci, D. Antonius Barboſa de Lima, Secretarius Capitaniæ Pernambuci, & Miſſionum. Senatores, & Judices Cameræ S. Sebaſtiani Pernambuci, PP. Jeſuitæ, PP.
21 Cappuccini, & demum Parochus Goyanæ, qui omnes uno ore in d. veritate concordant, eamque palam faciunt, juratique aſſerunt, noſtros Religioſos Reformatos, nedum exactiſſimè proprium Inſtitutum ſervare, non ſine omnium ædificatione, ſed etiam ſe exercere in Miſſionibus in Locis deſertis, inviiſque, *dove amminiſtrano, & introducono alli Gentili la Dottrina Criſtiana, nel che fanno gran ſervizio a Dio, & al Re Noſtro Sig. a conſolazione di tutto queſto Popolo*

Ex quibus promanare videtur affirmativum reſponſum reſpectu ſecundæ ſupplicationis, ſeu petitionis, extenſionis
22 nimirum Brevis à s. m. Innoc. XI. expediti pro introducenda, & conſervanda Reformatione in Provincia Pedemontana, ad noſtram Vicariam Bahiæ, Si enim experientia, omnium rerum magiſtra, manibus palpare fecit, illud optimum fuiſſe medium ad reformandam integram dictam Provinciam Pedemontanam, omnis congruentia expoſcit, omniſque æquitas ſuadere videtur, ut extendatur etiam ad noſtram Vicariam Bahiæ in qua major urget neceſſitas Reformationis, & longè majora experiuntur impedimenta pro Reformationis introductione, & conſervatione, ad quæ removenda omnis adhibenda eſt diligentia, omniſque favor
23 impertiendus, ex generaliter animadverſis per *Jo: Euſeb. in Doctr. Aſcetic. lib. 1. doctr. 4. cap. 36 & libr. 6. doctr. 5. per totum.* Et in terminis Reformationis introducendæ in noſtra Religione; latè *Lezzan. in Mar. magn. Carmelitar. numer. 219. & ſeqq.*

Fortiùs quia hac eadem via proceſſum fuit in d. Provincia Pedemontana anno 1687., & in Provincia Poloniæ anno
1689. extendendo nimirum ad eaſdem ſimilia decreta, anno 1644. edita pro Narbonenſi Provincia; Itaut hodie agitur de medio, quod non ſemel, ſed pluries efficax fuit expertum ad reformandas integras Provincias noſtræ Religionis. 24

Neque in facto regit differentia illa, quæ legitur in Voto Reverendiſſimi Patris Procuratoris Generalis quod ſcilicet Provincia Pedemontana Reformationem ante acceptaverat; Quia hæc acceptatio Reformationis ſuperlativè ve- 25
rificatur, etiam reſpectu Vicariæ Bahiæ, quam recognoſcere ſupplicamus in noſtris authenticis Scripturis, in Secretaria exhibitis.

Exaudiendæ demum videntur preces Principalium pro Gratia, ut in Statu Pernambuci conſtituatur una Vicaria Reformata, totaliter ſeparata à Vicaria Bahiæ, cum ſuo Vicario Provinciali ex Reformatis, ſingulis trienniis eligendo, cum plena facultate adimplendi ea, quæ ad dictam Vi- 26
cariam, & Reformationem ſpectant, cum omnibus prærogativis, & facultatibus, conformiter ad diſpoſita in noſtris *Conſtit. par. 3. cap. 18.*, & cohærenter ad id, quod conceſſum fuit anno 1687. Provinciæ Pedemontanæ. Id enim cubitalibus iſtis literis demandavit Pater Generalis Philippinus in Decreto, in Secretaria exhibito, ibi: *Quoties Prior Provincialis non erit ex Reformatis, toties Prior Generalis inſtituet ad triennium Vicarium Provincialem pro Reformatis*: *Ubi verò poſt primam illam inſtitutionem, factam à Generali, erunt in eadem Provincia tres Conventus Reformati, ipſorum Priores, & Diſcreti eligent ſibi in Congregatione privata Reformatorum per ſuffragia ſecreta dictum Vicarium Provincialem, qui ex tunc non poterit eſſe Prior ullius Conventus*: Ex mutato ſolo nomine Commiſſarii in Vicarium, demandavit Generalis Monſignanus pro noſtra Vicaria, his verbis: *Ubi verò ſtatim ac tres ante numerati Conventus à Reformatione inhabitabuntur, cum eorum Prioribus dict. Commiſſarium ſibi eligent*; Idque ex convincenti ratione, *Quia æquum, & rationi conſonum eſt, ut qui arctiorit regulæ obſervantiam ſectan- 27
tur, Superioribus eorum, qui in laxiori degant, non ſubjaceant, ſed quilibet ejuſdem profeſſionis Superiores habeat, & ab illis juxta eorum Inſtituta Regularia proſperè, & feliciter gubernentur*: juxtà præciſa verba *ſan. mem. Greg. XIII. in ejus Conſtit. 64. §. 6.* quando ſeparavit Carmelitas Diſcalceatos à Calceatis. Quibus addi poteſt *Conſtit. 85. §. 2. ſan. mem. Six- 28
ti V.* cum aliis adductis in *Tom. 1. part. 2. mear. Diſt. Eccleſ. diſc. 20 num. 43.*

Videmus, hoc ſumma pace practicari in Religione Sancti Franciſci, in qua adeſt quidem unum Caput, ſeu unus Supe- 29
rior Generalis, ſed ſub illo, tàm Reformati, quàm Obſervantes particulares habent Superior. immediatos proprii Inſtituti; ut notorium eſt, atque EE. PP. probè notum.

Multò autem magis hoc videtur practicandum in noſtro caſu, attenta maxima diſtantia noſtræ Vicariæ Bahiæ à Superioribus Generalibus, ſeu à Romana Curia, ex qua ma- 30
xima diſtantia ortum habent inconvenientia illa, quæ recognoſci poſſunt in noſtris Scripturis, ex hac Parte exhibitis, dum, non ſine animoſitatis nota adverſus duo cubitalia decreta totidem Priorum Generalium noſtræ Religionis, Monſignani, & Villalobos Provinciales Portugalliæ auſi fuerunt præcipere Superioribus Conventuum Reformatorum, ne admitterent ad habitum Novitios. Anno 1688.
Provincialis Fr. Joannes à Sancta Maria ſeptem Religio- 31
ſos Reformatos coegit ad relinquendam Reformationem, illoſque ſecum aſportavit ad Conventum Obſervantium Olindenſem: Anno 1695. Provincialis Fr. Ignatius Ramos alios 25. Religioſos Reformatos à propriis Conventibus dimiſit, atque ad Obſervantes tranſire permiſit: Idemque Provincialis ſequenti anno tres qualificatos Religioſos, Par. Bernardinum à Matre Dei, Pat. Joſephum à Nativitate, & P. Simonem à Sancta Thereſia profeſſionem reiterare juſſit, ſecumque ad Conventum Bahienſem adduxit: Aliiſque, brevitatis gratia, omiſſis, dignentur EE. PP. veritatem 32
hanc deſumere ex illis rotundis verbis P. Generalis Villalobos: *Cùm igitur RR. PP. Fr. Michael. ab Aſſumptione, & Joannes à S. Philippo Nerio, tanquam juridici Procuratores Conventuum Reformatorum Bahienſis Vicariæ, ſpretis longiſſimis, & periculoſiſſimis transfretationis, &c. incommodis, &c. laborioſis itineribus ad Nos acceſſiſſent, &c. Nobiſque expoſuerint authenticis Scripturis, quamplurima in præjudi- 33
cium, & etiam deſtructionem præfatæ Reformationis fuiſſe patratum Conventuum Alumnis ab Adm. Rever. P. Magiſt.*

Vica-

Vicario Provinciali illegitimè, & injuſtè peracta; Supplicantes
obſervare verba hæc: *Quamplurima in præjudicium, & de-
ſtructionem Reformationis illegitimè, & injuſtè peracta fuiſſe
à Vicariis Provincialibus*, quæ non referuntur ab aliquo mo-
dicæ, vel dubiæ fidei teſte, ſed ab uno ex noſtris Prioribus
Generalibus, & ſic teſte, omni exceptione majore, cum ad-
34 dito, quod omnia prædicta ei conſtiterant ex authenticis
Scripturis.

Quibus non adverſantur ea, quæ adducta fuerunt in dicto
contrario Memoriali, pro remiſſione Cauſæ ad Nunciaturam
Portugalliæ cum ſuppoſito, quod in illa pendeant noſtræ pe-
35 titiones; Ultra quod enim illud in nulla conſideratione ha-
bendum eſt, uti proprio marte compoſitum à perſona, quæ
nullam in hac parte facit legalem figuram, nullumque ha-
bet legitimum Procuræ mandatum, ad impediendam pro-
pagationem noſtræ Reform. in illa Provincia, in qua à dd
Generalibus Superioribus demandata fuit illius introductio,
& ab omnibus Religioſis ſubditis legitimè acceptata fuit cum
36 jurata promiſſione de illa conſervanda. Itaur eidem dicere
poſſumus: *Quomodo in hac parte ſe ingerat abſque nuptiali
veſte*, ut ad rem obſervat *Sac. Rot. in dec. 21. numer. 21. & de-
ciſ. 38. num. 3. & deciſ. 46. num. 1. coram Reverendiſſimo An-
ſaldo*; Et meritò, quia in longè durioribus terminis receptum
eſt, quod, neque Procurator Generalis Religioſorum com-
parere poteſt pro aliquo Monaſterio, ſeu Conventu ſuæ Re-
ligionis, abſque ſpeciali mandato Procuræ ejuſdem Mona-
37 ſterii, ſeu Conventus, ut, cumulatis concordantibus, in
terminis firmavit *Rot. in Bononien. Dotis ſuper expenſis 25. Ja-
nuarii 1706. §. Minus cor. eodem.*

Strictè dicimus, quod ex lectura duplicis Proceſſus, ex-
tracti à Curia Vicarii Gener. Epiſcopatus Olindenſis, qui
exiſtunt in Secretaria, remanet manifeſtum, inſpectionem,
pendentem in dicta Nunciatura, nullam habere connexio-
38 nem, nullamque affinitatem cum Principalium precibus,
ex quo in eodem Tribunali unica pendet inſpectio circa
competentiam Judicis inter Carmelitas Reformatos, & Ob-
ſervantes, an ſcilicet talis dicendus ſit Vicarius Generalis
Epiſcopatus Olindenſis, quæ nedùm aliquid commune non
habet cum noſtris precibus, ſed quidquid dixerit dict. Vi-
carius ad propriam fovendam, ampliamdamque juriſdictio-
nem, nullum omninò fundamentum habet, eſtque judicium
ejuſdem Vicarii ex diametro oppoſitum ampliſſimis Privile-
giis Apoſtolicis Summorum Pontificum Innocentii IV. Ale-
39 xandri IV. Innocentii VI. Gregorii XI. Joannis XXII. Cle-
mentis VI., aliorumque modernorum Summorum Pontifi-
cum, quorum Bullas, & Conſtitutiones per extenſum re-
40 giſtravit *Lezzan. in Mar. mag. Carmelitar. à num. 1. uſque ad
nu.* 108. in quibus, ultra alias pœnas, imponitur illa excom-
municationis latæ ſententiæ adverſus illos, qui prætendunt
eoſdem Religioſos Carmelitas cor. Judicibus incompetentibus
trahere, vel vexare.

Cumque agatur de privilegiis, non particularibus perſonis
ſed ipſimet Carmelitanæ Religioni conceſſis, non eſt in fa-
41 cultate eorundem Religioſorum dd. privilegiis renunciare,
& coram Judicibus incompetentibus comparere, ut uno ore
notant adducti per *Sperel. dec. 104. num. 85. Panimol. deciſ. 6.
adnot. 6. num. 29. Graſſ. de Effect. Cleric. effect. 1. num. 23. &
Zaul. ad Stat. Favent. tom. 1. fol.* 195. *numer.* 4 Atque talem
conſenſum Religioſorum qualificando pro magna ſimplicita-
te, egregiè obſervavit *Rot. in dec. 10. num. 2. & 3. cor. Cerr. &
42 dec. 44. num. 12. par. 7. rec.* Ibi: *Quia iſta fuit mera ſimplicitas,
quam Superiores majores nullatenus debent ſufferre, dum dict.
Provincialis non poſſet renunciare dd. privilegiis, quæ ſunt con-
ceſſa favore Religionis, non autem perſonæ particularis*, cum
aliis allegatis *in prima parte, diſcep. 8. n. 25. Tom. 1.*

Neque ulla urget neceſſitas citandi Religioſos Obſervantes
noſtræ Vicariæ, quia Reformati nullam litem contra illos
43 habent, nullamque in futurum habere intendunt, ſimplici-
ter, Religioſaque ſimplicitate, ſupplicantes SS. D. N., hu-
milcſque reiterantes preces EE. PP. pro Gratia conſervatio-
nis, & propagationis vitæ communis, & Reformationis in
illis Conventibus, in quibus illam introduci mandavit Pat.
Generalis Philippinus, & P. Generalis Monſignanus, me-
diante ejus ſpeciali decreto, re maturè perpenſa, omnibuſq;
conſideratis, illam introduxit, atque Novitiatum fieri ſtri-
ctè, & præciſè mandavit, nedum accedente conſenſu Patr.
Provincialis Portugalliæ, ſed, quod magis eſt, idem decre-
tum fuit ſolemniter acceptatum à toto Definitorio Vicariæ
44 Bahiæ, ſubſequuta pacifica introductione Reformationis,
& vitæ communis, ex ſupra animadverſis: Licet nimis
durum, atque ultra modum amatum videatur, quod ad-
versùs dictam Reformationem, tali, tantaque maturitate
in Braſilia introductam, reperiantur hodie gratuiti Oppoſi-
tores in Urbe, prætendentes illam deſtruere, atque ad nihi-
lum redigere, ſub oculis Summi Pontificis, & coram hoc Sa-
croſancto Conſeſſu, eo tempore, quo in Urbe noſtris tem-
poribus meritò omnis adhibetur diligentia pro illa introducen-
da, ubi nunquam adfuit, vel ad priſtinum ſtatum, ubi col-
lapſa eſt, reducere, atque in aliis Catholici Orbis partibus
ſemper propaganda, & confovenda eſt, ut exclamando aſ- 45
ſerit P. Generalis Monſignanus *Quia Summi Pontifices, &
Concilia nihil vehementius commendant, quàm diſciplinam
Regularem, ubi collapſa eſt, ad priſtinam formam, primumi-
que vigorem per exactam Regulæ, Conſtitutionumque obſer-
vantiam reduci.*

Pro quorum omnium faciliori admiſſione ex una parte fide-
libus oculis EE. PP. ſubiicimus improprium illum modum (ut
modeſtè loquamur) quem tenuerunt illi, qui prætendunt
Reformationem annihilare, vitamque communem deſtrue-
re in noſtra Vicaria, dum non erubuerunt armata manu, aſ- 46
ſociati à multis Sæcularibus, *che l'accompagnavano con ar-
mi da fuoco &c. aſſediare li Religioſi del Carmine della Riforma
che da queſto Convento di Goyanna erano andati per la Paraby-
ba, & ivi, come è fama publica, e notoria &c. gli hanno aſſe-
diato il Convento, prohibendoli l'entrare, e l'aſcire li viveri:
Onde li detti Religioſi della Riforma dopo un giorno di aſſedio,
ſono ſtati neceſſitati à rendergli il Convento:* Sunt verba Hie-
ronymi Cavalcantes de Albuquerque, Capitanei majoris
Capitaniæ Tamaracà in Braſilia, & concordant Patr. Be-
nedictini Parabybæ, ad quorum Monaſterium ſe receperunt
Principales, expulſi à proprio Conventu, ut videre eſt in
eorundem Patrum Benedictorum atteſtatione, in Secreta-
ria exhibita, in qua aſſerunt deſtructores Reformationis
ſtare in detto aſſedio operade, non come Religioſi, mà come 47
Soldati &c. Concordant etiam Sacerdotes, aliique de Cle-
ro ſæculari Parahybæ, con juramento aſſerentes, vidiſſe tre-
decim Religioſos *che hanno aſſaltato il detto Convento, ar-
mati con arme da fuoco, & altre offenſive, per cacciar fuori di
detto Convento li detti Religioſi Riformati &c hanno aſſedia-
ti dd. Riformati, che ſtavano dentro pigliando li paſſi dell'en-
trata, & uſcita di detto Convento, e per tal effetto hanno in
quel giorno pranzato ſotto la Portaria di detto Convento con ta-
vole armati &c.* Nec non concordant pariter alii 32. Teſtes de 48
viſu, omni exceptione majores, quos recognuſcere ſupplica-
mus in noſtris Scripturis.

Ex alia verò parte dignentur EE. PP. pro dictarum gratia-
rum conceſſione ſub oculis habere qualitates Religioſorum
Reformatorum noſtræ Vicariæ, qui *generalmente ſono ben
viſti, e ſtimati per il loro Religioſo procedimento, e virtù, con-
ſervando l'Evangelica povertà, vivono in comune con ſomma,
e ſtretta oſſervanza della Regolare diſciplina, edificando il proſ-
ſimo con il loro buon' eſſempio, e predicando le Miſſioni nelli loro* 49
*Conventi, e fuori di eſſi con gran profitto ſpirituale dell' ani-
me, eſſendo aſſidui nel Coro, recitando matutino à mezza notte,
non oſtante l'aſſiſtenza alle Catedre, & alli Studii, & hanno
un' ora, e mezza di orazione mentale indiſpenſabile ogni gior-
no, accudendo con molta carità alle confeſſioni tanto nelli loro
Confeſſionarii, quanto per tutto, dove ſono chiamati tanto la
notte, come il giorno:* juxta præciſa verba Teſtis ſæcula- 50
ris, in dignitate conſtituti, & Juriſdictionem exercentis
in Bahia Braſiliæ, & concordant alii Teſtes Religioſi, & Sa-
cerdotes, nec non Parochi di Oppidi, quibus omnis debetur
fides, ſive attendatur qualitas Sacerdotalis, ſive alia Reli-
gioſorum, ut de prima videre eſt apud *Franc. Anton. Coſt.
conſil. 20. num. 16. Caſtr. conſ. 144. ſub num. 3. libr. 2., & Rot.* 51
dec. 384. num. 2. cor. Priol. Et de ſecunda apud *Pamphil. deciſ.
610. num. 1. & 2. & apud Zuff. de Legitim. Proceſſ. dec. 84. nu.
15. & 12. & in rec. dec. 815. num. 36. par. 18.*

Quæ omnia dicta ſint adhoc, ut erubeſcant Oppoſitores
Reformationis futiles exceptiones adversùs illius propagatio- 52
nem exagerare, atque ex illa neceſſitate, quam approbat *S.
S. Gregor. lib 16. Moral. cap. 3.* dicens. *Qui enim neceſſitate co-
gente, vera de ſe bona loquitur, tantò magis humilitati jungitur,
quantò veritati ſociatur.*

Ex quibus firmiter ſperant pauperes Reform. voti compo-
tes fieri, quia in ſubſtantia, atque in rei veritate, agitur 53
de gratiis, nemini præjudicialibus, unicè directis ad Dei
gloriam, Populorum ædificationem, atque Reformationis
propagationem, & conſervationem, & quod magis eſt,
omnique conſideratione dignum videtur, non petunt, niſi
id, quod in noſtra Vicaria P. Generalis Philippinus introdu-
ci mandavit, & P. Generalis Monſignanus de facto introdu-
xit, quodque illius Locales Superiores ſolemniter accepta-
runt his verbis: *Accettiamo li preſenti Decr. del P. Gen. in Defi-*

*uitorio, & ordiniamo, che ſi oſſecatino, conforme in eſſi ſi con-
tiene*. Quodque in ſubſtantia ſimile eſt ei, quod continetur
54 in Brevi Innoc. XI. conceſſo Provinciæ Pedemontanæ, pro
cujus extenſione ad noſtram Vicariam ſupplicamus, votique
compotes fieri firmiter ſperamus.

Non attento, quod in dicto decreto P. Generalis Monſi-
gnani noſtri Reformati ſubiecti ſint Vicario Provinciali Ba-
55 hiæ; Cum enim experientia manibus palpare fecerit, Vica-
rios ejuſdem Vicariæ omnem movere lapidem ad deſtruen-
dam noſtram Reformationem, atque non deſinere quamplu-
rima illegitimè, & iniuſtè peragere ad complendam dictam
deſtructionem Reformationis, juxta præciſa verba Genera-
lis Villalobos *de quibus ſupra numer*. 33. ad EE. PP. pertinet
talia iniuſta media, & illegitimas operationes impedire, eo
prorſus modo, quo impedita fuerunt in Provinciis Narbonæ,
Pedemontis, & Poloniæ, permittendo illis, ut non ſubia-
ceant Superioribus, qui laxiorem Regulam profitentur, qui-
vè illorum deſtructionum illegitimis mediis, & iniuſtis opera-
tionibus procurant, quæ omnia facilè haberi poſſunt median-
te prompta exequutione decreti P. Generalis Philippini, *de
quo infrà num*. 91.

Ad retardandam verò reſolutionem præſentis Cauſæ nul-
lam meretur animadverſionem reflexio, quod hæc Sacra
56 Congregatio die 9. Januarii 1712. reſcripſerit: *Scribatur
Nuntio Apoſtolico pro Informatione, & Voto, auditis, &c.*

Quia de tali reſcripto nulla omninò habenda eſt ratio, utì
ſubreptitiè, & obreptitiè extorto à perſona, quæ nullam in
hac parte legalem facit figuram, nullumque habet legiti-
mum mandatum Procuræ ad ſe opponendum noſtris peti-
57 tionibus; Moveturque ex particularibus conſiderationibus
ad ſe opponendum reformationi, & propter ejus proprias
convenientias. Si enim *Sac. Rot. in Bononien. Dotis 15. Ja-
nuar.* 1706. *§. Minus coram Reverendiſſimo Anſaldo*, neque
etiam admittere voluit, & meritò, Procuratores Generales
Religionum abſque legitimo mandato procuræ particula-
rium Conventuum, pro quibus inſtantias facere volunt,
quanto magis in noſtro caſu admittendæ non videntur aliæ
particulares perſonæ, abſque ullo legitimo procuræ mandato
comparentes, & gratuitas inſtantias promoventes, ut de ſe
patet?

Hoc autem poſito, plena ſunt omnia legalia Volumina,
58 quod reſcripta Sacrarum Congregationum obreptitiè, & ſub-
reptitiè extorta in nulla prorsùs conſideratione habenda ſunt,
ac ſi non emanaſſent, juxta innumeras authoritates fruſtra
hic tranſcribendas, quas punctualiter refert *Sac. Rot. in deciſ.*
59 102 *num.* 15. *& ſeq. par.* 19. *Rec.* quamve ſequutus ſui *in meis
Inſtit. Crimin. lib.* 1. *titul.* 10. *§.* 4. *numer.* 171. *& libr. titul.* 5.
numer. 180. quibus addo *Bertacchin. vot. deciſ.* 113. *numer.* 3.
& Rot. in deciſ. 885. *numer.* 15. *coram Danozet. Jun.* loquen-
60 tem in longè durioribus terminis ſubreptitiæ reſolutionis Sac.
Congregationis Rituum à Urbano VIII. in forma ſpecifica
confirmatæ.

Non omittentes hic repetere, quod Inſtantia, quæ pen-
61 det coram Nuncio Portugalliæ, unicè reſtricta eſt ad ap-
pellationem, interpoſitam à ſententia Vicarii Generalis
Olindenſis, qui ſe declaravit Judicem competentem inter
PP. Carmelitas Reformatos, & Religioſos antiquæ Obſer-
vantiæ Vicariæ Bahiæ: Adeò autem evidens eſt illius incom-
petentia, adeòque manifeſta iniuſtitia ſententiæ ejuſdem Vi-
cariæ Olindenſis, ut nihil magis inſubſiſtentius dici, vel
magis frivolum excogitari poſſit, dum non poſſunt Religio-
ſi, neque etiam ex eorum plena voluntate, & libero conſen-
ſu præjudicare privilegiis exemptivis, à Summis Pontifici-
bus, non particularibus perſonis, ſed ipſimet Religioni con-
ceſſis, ut vidimus ſupra *numer.* 41., & ſignanter *in panctua-
li deciſion.* 44. *numer.* 12. *part.* 7. *recentior.* ubi Sacra Rota
contrariam prætenſionem canonizat, & meritò, pro meis
ſimplicitate.

Comprobatur hæc veritas ex ſubſequuto facto hujus Sacræ
Congregationis quæ, non obſtante tali reſcripto, Reveren-
62 diſs. P. Procuratori Gener. noſtræ Religionis, renuenti dare
ſuum Votum, ob pendentiam d. Informationis Reverendiſs.
Nuncii; ſtrictè injunxit, ut illud traderet, effecta ſubſequu-
to, die 16. Februarii 1712., ut videre eſt ex illius originali,
in Secretaria exiſtente. Imò Illuſt. D. hujus Sac. Cong Secre-
tarius, poſt d. reſcriptum, nobis ſeriò demandavit, ut noſtras
Informationes conficeremus, illaſque EE. PP. traderemus, ad
quem effectum ultimis diebus dicti menſis Febr. 1712. deſtina-
63 vit in Ponentem Emin. & Reverendiſs. D. Card. Fabronum,
Quæ omnia prorſus fruſtranea fuiſſent, ſi expectari voluiſſet
dicta Informatio Reverendiſſimi Nuncii, obtenta, ut ſupra,
mediante dicto reſcripto ſubreptitiè, & obreptitiè extorto à
perſona, quæ nullum habet procuræ mandatum, ut de ſe
patet, & ad rem obſervat *Reverendiſs. Anſald. in addit. ad
dec.* 82. *num.* 58. *&* 59.

Nec dicatur, quod ſaltem in reverentiam ejuſdem Reve-
rendiſs. Nuncii ſuperſedendum ſit in hac parte uſque ad ipſius
reſponſionem ſeu Informationem. Poſito enim pro conſtanti, 64
prout innegabile eſt, quod tale reſcriptum extortum fuerit à
perſona illegitima, atque per evidentem ſubreptionem, &
obreptionem; idque non alio fine, quàm defatigandi Reli-
gioſum, conſtitutum Procuratorem à Reformatis noſtræ
Vicariæ, cum optimè ſciat, eundem Procuratorem non ha- 65
bere neceſſaria ad faciendam longiorem moram in Urbe, ex-
pectandamque Informationem dict. Reverendiſſimi Nuncii
Portugalliæ, poſtquam, Deus ſcit quot, & qualia paſſus ſit
in adeò longo itinere ferè quinque millium milliarium, atque
in qualibus, quantiſque anguſtiis conſtitutus reperiatur,
omnia Jura clamant, omneſque congruentiæ regulæ expo-
ſcere videntur, ut tale reſcriptum dd. artibus procuratum,
retardare nullatenus valeat oraculum EE. PP. quod à perſo-
na legitima petitur, quodque unicè directum eſt ad majo-
rem Dei gloriam, Reformationiſq; incrementum, & pro-
pagationem, cujus reſpectu omnis capienda eſt benigna in- 66
terpretatio juxta theoricam *Butrii in cap. Cum olim num.* 15.
de Conſuet. quam ſequuntur adducti per *Rotam in dec.* 847 *nu-
mer.* 3. *coram Seraphin. & deciſ.* 258. *num.* 23. *par.* 7. *rec.* cum
aliis adductis *in par.* 2. *meatum Diſcept. Eccleſ. diſcep.* 23. *nu-
mer* 4. *Tom.* 1.

Nullumque adeſt inconveniens, quod detecta veritate, at-
que inſubſiſtentia fundamentorum, quibus idem reſcriptum
extortum fuit, atque ad occurſendum modis indirectis, qui-
bus Reformatio in noſtra Vicaria prætenditur annihilari,
nulla omninò ratio de tali reſcripto habeatur, in qua parte 67
celebre habemus *Juſtin.* exemplum; & celebriora ſunt ejus
verba in *authentic. de Nupt. poſt principium*, ibi: *Non enim
erubeſcimus, ſi quid melius horum, quæ ipſi prius diximus,
adinveniamus, hoc ſancire, & competentem prioribus impo-
nere correctionem*, & concordant exempla Sanctorum Pa-
trum, Summorumque Pontificum, quæ non ſine laude re-
fert, & ſequitur *Cardin. de Albic. de Inconſt. in Judic. in præ-* 68
fat. à num. 42. *uſque ad finem*, cum aliis indicatis *à bon. me-
mor. R. P. D. Severol. in Voto, impreſſo apud eundem de Albic.
numer.* 90. *& ſequentibus & à Rota in deciſ.* 6. *poſt principium
apud eundem*.

Pro quorum faciliori admiſſione non omittimus rogare EE.
PP. ut dignentur obſervare, quod præſens inſtantia promo- 69
vetur propter Jeſum tantùm. Eſſet enim à multo tempore
terminata cauſa, ſi P. Joſepho à Nativitate Procurator Re-
formatorum Vicariæ Bahiæ imitari voluiſſet Micam illum,
de quo ſermo eſt in *Libro Judic.* 17. 18. ibi: *Quid tibi melius eſt,
ut ſis Sacerdos in domo unius Viri, an in una Tribu, & familia
in Iſrael*?

Propoſita Cauſa in Sacra Congregatione Epiſcoporum die
30. Martii 1712. ad relationem Eminentiſſimi Fabroni, reſcri-
ptum fuit: *Expectandam Relationem Nuncii Apoſtolici, in* 70
*Luſitania reſidentis, ac interim PP. Reformati manutenean-
tur in poſſeſſione trium Conventuum, Goyanæ, Reciffi, & Para-
bybæ*. Quia verò Rever. Nuncius procedere volebat in Cau-
ſa, nedum quoad inſpectionem competentiæ Juriſdictionis
Curiæ Olindenſis ent. ipſo unicè introductæ, ac pendentis;
Verùm etiam circa Cauſæ merita, quæ pendebat cor. d. S.C. 71
Epiſcoporum; Hinc facto verbo per d. Eminent. Fabronum
Ponentem in Congreg. habita die 30 Septemb. 1712 prodiit
reſcriptum: *Nuncius Apoſtolicus non procedat ad ulteriora in
Cauſa, ſed tranſmittat acta ad Sac. Congreg. præfixo Partibus
termino competenti ad deducendum Jura ſua tu d. Sac. Congreg.*
Coram qua cum iiſdem Scripturis repropoſita Cauſa eundem 72
Dominum Cardinalem Ponentem in Congregatione habita
die 22. Martii 1714. reſcriptum fuit: *Conventus Goyanæ, Re-
ciffi, & Parabybæ ſpectare ad Reformatos; Quo verò ad Con-
ventum Olindæ, & extenſionem Brevis Pedemontani, Nihil;
In reliquis ad mentem*.

Prima pars hujus reſcripti eſt nimis clara, illiuſque vigore
Par. Carmelitæ Reformati noſtræ Vicariæ declarantur veri
Domini dd. trium Conventuum, quorum reſpectu ſolam ma- 73
nutentionem ad eorum favorem conceſſerat Sacr. Congr. dict.
die 10. Martii 1712.

Secunda pars ejuſdem reſcripti eſt æquè clara, tàm circa
Conventum Olindæ, quem Sacra Congregat. pro nunc no-
luit concedere Reformatis, quàm circa extenſionem Bre-
vis Pedemontani ad noſtram Vicariam, quam extenſionem
denegavit.

Tertia demùm pars, reſpiciens deputationem Vicarii Pro-
vin-

vincialis pro Reformatis, non fuit à Sacr. Congreg. neque
75 rejecta, neque admiſſa, ſed dictum *Ad mentem*, quæ fuit,
ut procuraretur conſenſus, tunc temporis P. Generalis, vel
ptimi Capituli Generalis proximè futuri.
In exequutionem proinde d. Mentis Sac. C. fuerunt primo
loco humiles porrectæ preces tunc temporis Reverendiſs. Par.
76 Generali totius Ordinis Carmelitarum, à quo non fuerunt
exauditæ, unde opus fuit illas reiterare Capitulo Generali,
quod factum fuit, ut infra.

In eadem Cauſa

NOmine Fr. Joſephi à Nativitate Procuratoris RR. PP.
Carmelitarum Reformatorum Vicariæ Bahiæ in Bra-
ſilia, cum omni majori humilitate Rm. PP. VV. obſequen-
tiſſimè repræſentatur, quod Rm. P. Generalis Monſignanus,
ſpiritu Dei ductus, ut Regularem diſciplinam in remotiſſimo
77 Statu Braſiliæ, reſtauraret, atque reformaret, inhærendo
diſpoſitis in Capitulo Generali anni 1645. in Urbe celebrati,
cohærenter etiam ad Apoſtolicas Conſtitutiones, die 6. Maii
1683. ſeriò demandavit, ut Reformatio noſtræ Religionis
in Conventu Goyannæ, ſervatis omnibus ſervandis, & cum
Superiorum majorum authoritate, & beneplacito inſtituta,
in aliis Conventibus ejuſdem Vicariæ Bahiæ introduci de-
beret.
Decreta adeò ſacroſancta dicti P. Generalis in pleno Defi-
nitorio dictæ Vicariæ unanimiter acceptata, & ab omnibus
78 recepta fuerunt, cum illo additio deſtinationis Conventus
Olindenſis pro receptione Novitiorum, ſub expreſſa pœna
nullitatis profeſſionis dictorum Novitiorum, quatenùs il-
lam in diverſo Conventu emitterent in exequutione eorum,
quæ in hac parte per viam legis generalis ſtatuta fuerunt à Pa-
79 tre Generali Philippino, & ſpecialiter demandata fuerunt à
P. Generali Villalobos die 27. menſis Septemb. 1693. confir-
mando d. decretum P. Generalis Monſignani.
Spatio annorum 33. circiter, non ſine magnis ſudoribus in
dicta Vicaria Bahiæ in ſolis tribus Conventibus introduci po-
tuit Reformatio, nempè in Conventu Goyannæ, in illo
80 Reciffi, & in alio Parabybæ, idque ob perpetuas, & vali-
das oppoſitiones, & contradictiones RR. PP. Carmelitarum
antiquæ Obſervantiæ, qui nullam relinquerunt, neque re-
linquant occaſionem, omni adhibito conatu, annihilandi
eandem Reformationem.
Modi autem, qui ad hunc effectum obtinendum adhibiti
fuerunt, præcipuè à RR. PP. MM. Ignatio Ramos, & Joan-
ne à Sancta Maria, tempore quo dictam Vicariam viſita-
81 runt, improbati à dicto Pat. Generale Villalobos, non fue-
runt ſemper uniformes; Aliquando enim id ad praxim re-
duxerunt, retrahendo Novitios à profitendo inter Reforma-
tos; Aliquando poſt profeſſionem, inter eoſdem Reforma-
tos ſolemniter emiſſam, illos alliciendo, & de facto recipien-
82 do inter Obſervantes; Aliquando tranſmittendo antiquos
Profeſſos ad Regnum Portugalliæ; Et non ſemel inter ex-
hortationes, & conſilia, ut Reformationem dèſererent, mi-
ſcendo etiam convicia, & injurioſa verba, prout omnia,
hæc notoria ſunt in tota Braſilia, & in Secretaria Sac. Cong.
habentur innumeræ atteſtationes in authentica forma perſo-
narum omni fide dignarum, quæ prædicta, & longè majora
concludenter comprobant.
Pro complemento dicti deſiderii, & conſecutione ejuſdem
finis, attentiſſimi ſemper fuerunt iidem PP. antiquæ Obſer-
vantiæ veritatem interpellare Reverendiſſimis Nunciis, in
83 Portugalliæ Regno exiſtentibus, atque ab eis ſub æquè inſub-
ſiſtentibus, ac palliatis motivis extorquendo licentias pro
tranſitu eorundem Reformatorum ad Conventus Religioſo-
rum antiquæ Obſervantiæ, juxtà innumeros caſus, qui af-
ferri hic poſſent, & quorum aliqui, illos improbando, refe-
runtur à P. Generali Villalobos; Gratia autem brevitatis,
reſpectu Religioſorum viventium, indicamus ſolùm P. Joſe-
phum à Jeſu Maria, P. Dominicum à Conceptione, & Pat.
Joſephum à S. Alberto, qui omnes, licet ſolemnem profeſſio-
84 nem inter Reformatos emiſerint, vivunt hodie, videant ip-
ſi cum qua ſecuritate conſcientiæ, inter PP. Obſervantes
Uliſſiponenſes.
Imò dum hæc ſcribimus, noviſſimè à Braſilia tranſmiſſus
fuit ad Civitatem Uliſſiponenſem inter Patres Obſervantes
Fr. Antonius à Sancta Tereſia, Clericus expreſſè profeſſus
inter Reformatos, non ſine aperta apoſtaſiæ nota, eò quia
85 abſque ullo, vel apparenti motivo, ſeu cauſa, permiſſus fuit
eidem tranſitus à Reformatis ad Obſervantes; Cum illo ad-
dito, quod Rever. Pat Provincialis Portugalliæ, nedum ip-
ſum benignè inter ſuus recepit, omnemque libertatem illi
ampliſſimè conceſſit vagandi per Civitatem, Sed quod magis
eſt, facultatem eidem fuit impartitus ſuſcipiendi Sacros Or-
dines. Idque adverſus cubialem Conſtitutionem s. m. Urba-
ni VIII. & contra replicata Decreta PP. Generalium Philip-
pini, & Monſignani; Pro quorum punctuali exequutione,
& pro reditu ejuſd. Clerici ad ſuum Conventuum Reforma-
torum, reſpondit Sac. Cong. ad relationem Em. Fabroni die
14. Februarii 1716.
E converſò autem, & in conflictu horum ſuavium modo-
rum, quibus tractantibus profugi, & apoſtatæ, à Reforma-
tione ſe conferentes ad Obſervantes in Conventibus Regni 86
Luſitaniæ, in illis caſibus, in quibus cogantur Reformati pro
negotiis eorum Reformationis à Braſilia ad Civitatem Uliſ-
ſipponenſem, vel ad Urbem accedere, non ſolùm tractantur
ab Obſervantibus, abſque ullo charitatis ſigno, ſed neq; etiam
poſſunt habere loca, ubi capita reclinent in Conventibus Ob-
ſervantium, itaut cum opportuna licentia Illuſtriſſimor. DD.
Nuntiorum Portugalliæ cogantur ſe recipere inter Religioſos
diverſæ Religionis.
Ultimo tandem loco omnes inſimul eorum magnos conatus
uniendo, nullum involutum reliquerunt lapidem iidem PP.
Obſervantes de facto, & per apertam vim tollendi PP. Re-
formatis duos ex tribus Conventibus, quos in dicta Vicaria 87
obtinent, nempè illum Reciffi, & alium Parahybæ. Verum
tamen eſt, quod habito recurſo à PP. Reformatis ad Sacr. C.
Episc. eique expoſitis omnibus ſupradictis gravaminibus, ad
relationem ejuſd. Em. Fabroni, die 22. Martii 1714. obtinue-
runt reſcribi *Conventus Goyannæ, Reciffi, & Parabybæ ſpe-
ctare ad Reformator.* Quo reſcripto mediante tempeſtas ma-
gna in parte ſedata fuit, & in dd. tribus Conventibus hodie pa-
cificè vivunt Religioſi Reſor. punctualiter obſervantes Con-
ſtitutiones à s. m. Urbano VIII approbatas pro Reformatis, 88
ut eſt in noſtra Religione, & Vicaria notorium.
Verùm quia non ſatis eſt hodiè hoc reſcriptum pacificè ob-
ſervari, cum dubio, quod non eſt metaphyſicum, ut illius 89
exequutio in futurum negligi poſſit in adeò remotis Regioni-
bus, & Mundi parte, ab aliis Orbis partibus penitùs diviſa,
arguendo à præteritis ad futura, juxtà animadverſa per *Bar-
boſ. in Locis comm. argum.* 10. *numer.* 1. & quia Viſitatores,
ſeù Vicarii Provinciales dictæ Vicariæ, cum ſint ex Ob-
ſervantibus, non poſſunt eorum prætenſiones non ſovere,
eiſdemque non favere, dum, experientia teſte, in illorum
Viſitationibus non permittunt Reformatis pacificè vivere
atque ad terminos propriarum Conſtitutionum Religioſam
Vitam ſervare, ſed potiùs igni combuſtibilia addunt, itaut 90
id, quod ante Viſitationes erat parva ſcintilla, poſt illas eva-
dat magnum incendium, remaneatque Reformatio ſine ne-
ceſſaria quiete, & ſine religioſa pace.
Hinc nomine earundem PP. Reformatorum ab eorum Pro-
curatore P. Joſepho à Nativitate humillimæ VV. PP. RR.
porriguntur preces, ut dignentur, adeò frequentibus malis,
adeoque irregularibus operationibus æquè promptum, ac effi- 91
cax adhibere remedium, quod unicè repoſitum eſt in exequu-
tione d. Decreti P. Generalis Philippini, per extenſum rela-
tum *ſupra num.* 26.
In illis enim Provinciis, & Conventibus, ubi tale decre-
tum punctualiter obſervatur, pacificè vivunt Reformati,
illorum Inſtitutum, non ſine bonorum omnium ædificatio- 92
ne, floret, & incrementum in dies accipit, ut ſignanter pra-
cticatur in Provincia Pedemontana, & in alia Poloniæ. Et
meritò, quia ferè impoſſibile eſt, & experientia, omnium
rerum magiſtra, manibus palpare facit, non poſſe rectè gu-
bernari Religioſos Reformatos à Superiore non Reformato:
Quæ omnia, uti indubitata multoties comprobarunt Summi
Pontifices ex animadverſis *in Tom.* 1. *part.* 2. *diſceptat.* 20.
numer. 44.
Nec dicatur, quod omnia hæc perfectè exequi, & adim-
plere valeat Commiſſarius, ex Reformatis eligendus; Cum
enim idem Commiſſarius non habeat à Conſtitutionibus 93
Reformatorum plenam authoritatem, minuſque juriſdictio-
nem, neceſſariam ad abuſuum eliminationem, & refor-
mationem, dignum, & juſtum videtur mutare idem Offi-
cium in Vicarium Provincialem ad triennium, cum plena
authoritate, & omnibus ſolitis prærogativis eligendum à
Reformatis, juxtà præſcriptum illorum *Conſtit. par.* 3. *cap.*
18. *de Offic. Prior. Provincial.* unà cum ſuo Definitorio, à 94
quo Priores Reformatorum Conventuum confirmari debent:
Quam neceſſitatem agnovit, & faſſus fuit Pat. Generalis Phi-
lippinus, qui expreſſè præcepit, in his circumſtantiis eli-
gendum eſſe Vicarium Provincialem, *ut vidimus ſupra
numer.* 26.

Omnia hæc ſolidè fundata in Apoſtolicis Conſtitutionibus,
in noſtræ Reformationis Inſtitutis, & Regulis, & in dictis
Decretis duorum PP Generalium Philippini, & Monſigna-
95 ni, tranſeunt in præſenti caſu in evidentiam, præ oculis
habendo ſitum, & diſtantiam noſtræ Vicariæ à Loco, unde
mittendus eſt Viſitator. In facto enim conſtans eſt, quod quatuor
tantùm reperiuntur Conventus in dicta Vicaria, nem-
pè Goyanæ, Reciffi, & Parahybæ, in quibus floret Refor-
matio, necnon alter Olindæ, qui deſtinatus pariter fuit à P.
Generali Monſignano pro Reformatis, cum hoc, quod eſſet
96 ulterius aſſignatus pro recipiendis Novitiis. Hujuſmodi au-
tem Conventus Olindenſis, uti proximus dictis tribus Con-
ventibus Reformatis, magna eiſdem affert præjudicia in refor-
mationis perniciem.

Conſtans pariter in facto eſt, quod pro viſitandis dictis Con-
ventibus à Religioſis, qui ſunt in Statu Pernambucenſi, de-
97 bet fieri tranſitus, aut per mare, aut per terram, inter quæ
nullum datur medium: Si ille fiat per mare, idem tranſitus,
nedùm nimis periculoſus eſt, ſed æqualiter ſubjectis innume-
ris incommoditatibus, tempeſtatibus, procellis, & acciden-
tibus, à frequenti amara experientia comprobatis. Neque
minora ſunt incommoda, aut leviora ſunt pericula, ſi idem
tranſitus fiat per terram, ad quem effectum requiritur ſpatium
ſaltem triginta dierum per terras deſertas, invias, & aquo-
ſas, per quas nil ad humanæ vitæ neceſſarium reperitur, ſed
opus eſt omnia ſecum ferre, neque etiam aqua excepta, eo
quia per viam non inveniuntur, niſi aquæ ſalſæ: Quæ om-
coronantur ab alia neceſſitate ſecum ducendi multos homines
armatos, ad evitanda pericula Graſſatorum Viarum; Itaut
98 reſpectu Viatorum à Vicaria Bahiæ, ad Pernambucum, &
è contra, ſive iter faciant per mare, ſive per terram, cum
omni ſermonis proprietate, verificentur verba illa *D. Pauli*
ad Corinth. 11. 27. Nocte, & die, periculis Latronum, peri-
culis Fluminum, periculis ex genere, periculis in falſis fratri-
bus; in labore, & ærumna; in vigiliis multis, in frigore, &
nuditate. Enixis precibus ſupplicantes hic obſervare, quod
99 omnes hæ magnæ expenſæ, ad evitandum dd. proxima peri-
cula, fieri debent à dictis tribus miſerabilibus Conventibus
Reformatis, & quod magis eſt, renovari debent quolibet
triennio pro nova viſitatione.

Remanet proinde manifeſtum, quod omnibus iſtis malis,
omnibuſque iſtis inconvenientibus, & periculis faciliſſimo ne-
gotio occurri poteſt, mediante punctuali exequutione dicti
100 decreti P. Gen. Philippini, abſque ullo præjudicio Religioſo-
rum Obſervantium, & cum magna utilitate Conventuum
Reformatorum, iſtis concedendo ſuum Vicarium Provincia-
lem, ab ipſis quolibet triennio eligendum. Eſtque ulterius
valdè conveniens ut ex Conventibus in d. Statu Pernambucen-
101 ſi erectis, & in poſterùm, Deo dante, erigendis, conſtitua-
tur una Vicaria Reformata, relinquendo ibidem aliam Vi-
cariam non Reformatam, conſulendo hoc modo conſerva-
tioni pacis inter Reformatos, & Obſervantes.

Nec credimus à PP. Obſervantibus exagerandum parvum
numerum Religioſorum Reformatorum hodiè exiſten. in di-
ctis tribus Conventibus Reformatis; Quia ille non regit in
102 facto, in quo concludenter conſtat, in Conventu Goyanæ
adeſſe Religioſos numero 18. In illo Reciffi adeſſe Religioſos
numero 22. Et in alio Parahybæ adeſſe Religioſos numer. 10,
& ſic in totum numero 50. In quo numero ſuperlativè poteſt
verificari facultas eligendi, & ſelectio magis digni, ut de lon-
103 minori numero Religioſorum obſervat *D. Thom. 1. 2. quæſt.*
13. artic. 3. Barboſ. de Jur. Eccleſ. lib. 1. cap. 19. numer. 233.
Caſtellin. de Elect. cap. 8. num. 7. & Paſſerin. eod. Tract. cap.
2. à num. 5. cum aliis, citatis *in tom. 1. par. 1. diſcep. 13. num.*
102. & 104.

Opportunè hic ſubjungentes, quod longè major eſſet nu-
merus dictorum Religioſorum Reformatorum in dictis tribus
104 Conventibus, niſi adfuiſſent perpetuæ illæ contradictiones,
& oppoſitiones PP. antiquæ Obſervantiæ, quas conſultò ſi-
lentio involvimus, ſequentes in hac parte conſilium *Senec. in*
Declam. 2. de Virg. proſtit. his verbis: *Quædam ſatius eſt, vel*
cum Cauſæ detrimento tacere, quàm inverecundè dicere.

Non credimus tandem, ponendum eſſe os, loquens ini-
105 qua adverſus mores, & vitam Religioſorum Reformatorum;
Illis enim opponimus nubem Teſtium, quorum atteſtationes
exhibitæ fuerunt in Sommario, nempè Antonii Roderici
Coſtii, Equitis Ordinis Jeſu Chriſti, & Conſiliarii Regii
Conſilii Ultramarini, Judicum, Senatorum, & Procurato-
rum Cameræ Pernambuci. Sebaſtiani de Caſtro, & Cal-
das Gubernatoris Pernambuci, Joſephi Machardo de Men-
106 dozza Caſtro, & Vaſconcellos alterius Gubernatoris Per-
nambuci; Antonii Barboſæ de Lima, Secretarii Capitanea-
tus Pernambuci, & Miſſionum, Patrum Jeſuitarum Reciffi,
Patrum Cappuccinorum ejuſdem Oppidi. Joannis Baptiſtæ
de Pereyra, Vicarii Curati Eccleſiæ Goyannæ. Capitanei
Majoris Itamaracà. Patrum Benedictorum, Multorum Sa-
cerdotum, & aliorum Clericorum Parahybæ 32. Teſtium,
omni fide dignorum. Joannis de Mayor de Gama, Guber-
natoris Parahybæ. Joannis de Maya, & Gama, Guberna- 107
toris Armorum Capitaneatus Parahybæ. Senatus Recif-
fenſis. Joannis Marques Bacalhao, Auditoris Generalis Sta-
tus Pernambuci. Franciſci de Soaza Generalis Præfecti Mi-
litum Stationariorum Oppidi Reciffæ. Et Joannis de Mot-
ta, alterius Præfecti eorundem ſtationariorum Militum
Reciffæ.

Provocantes Partes antiquæ Obſervantiæ illis verbis *La-*
ctan. de falſ. Relig. lib. 1. ca. 2. Quibus igitur credimus ſi fidem
laudantibus non habemus? Qui nos mentiri putat, proferat 108
alios, quibus credamus? Eodemq; tempore ſupplicantes ob-
ſervare, nullam veriſimilitudinis apparentiam habere contra-
riam prætenſionem, ut tot qualificatæ perſonæ, diſparis con-
ditionis, & qualitatis in propriarum animarum, & Patr. Ob-
ſervantium perniciem, abſq; ullo vel minimo proprio intereſ-
ſe, vel utilitate uniformiter conſpirare voluerint ad occul-
tandam veritatem, de qua teſtati ſunt, ut conſiderando mul-
titudinem perſonarum, convenientium in aliqua veritate,
advertunt innumeri illi Authores, quos approbando ſequitur 109
Rot. in dec. 135. num. 7. cor. Merlin. cum aliis, allegatis *in meo*
Tract. de Livell. cap. 1. § 4. num. 5. Et conſiderando nobilita-
tem, & alias egregias qualitates perſonarum, ſimiles facien- 110
tium atteſtationes, habemus *Tex. in Can. Nobiliſſimus diſtinct.*
97. cum aliis allegatis *in tom. 1. part. 1. diſcept. 4. numer. 4. &*
num. 46.

Quatenus autem in tanta rerum claritate aliqua alia exqui-
ratur hujus veritatis amplior comprobatio, illa ictu oculi de- 111
ſumitur ex Regia protectione, ſub qua ultimo loco benigniſſi-
mè recepti fuerunt Patr. Reformati noſtræ Vicariæ. Nedùm
enim eadem Regia Majeſtas Luſitaniæ Regis dignata eſt eoſ-
dem Reformatos enixè commendare Epiſcopo Olindenſi, me-
diante epiſtola, eidem ſcripta die 28. Martii 1707. Sed ulte-
riùs, munificentia, & generoſitate undique Regiis, initio 112
anni 1719. illos ſub ejus particulari protectione recipiendo,
hæc ait *Io Rè ſe ſapere, avendo riſpetto al buon eſempio, e vir-*
tù, con che vivono li Religioſi della Riforma di Noſtra Signora,
e ſervore, con che eſercitano le Miſſioni, in grande utili-
tà delle anime di quel Diſtretto &c. ho per bene, e mi piace di
pigliar la detta Riforma ſotto la mia Regia protezzione, con la
quale &c. Necnon in alia epiſtola, ſcripta Priori Conventus
de Reciffe, ubi eadem, & alia longè expreſſiora verba, in
eiſdem authenticis documentis contenta leguntur; Quæ om-
nia dicta ſunt ex illa neceſſitate, quam approbat *S. Gregorius* 113
lib. 1. Moral. cap. 3. his verbis: *Qui neceſſitate cogente vera de*
ſe bona loquitur, tanto magis humilitati jungitur, quanto ve-
ritati ſociatur.

In obſequium S. C. E. ubi cauſa pendebat Capitulum Gene-
rale *die 9. Junii 1716.* noluit manus in hac parte apponere 114
reſcribendo, *Reſolutum fuit, quod res judicata fuit à S. C. E.*
die 22. Novembr. 1714. referente D. Card. Fabron. in contra-
dictorio judicio ambarum Partium, & ideò ſi quæ ſuperat difficul-
tas recurrendum eſſe ad eandem S. C.

Antequam verò reproponeretur Cauſa in d. S. C. injunctum
fuit P. Procuratori Generali Ordinis ut eandem S. C. inſtru- 115
ctam in hac parte redderet, mediante ejus Voto, quod fuit
ſequentis tenoris.

Joſeph à Nativitate, Procurator ſpecialiter conſtitutus à
Pat. Reformatis Vicariæ Bahienſis in Braſilia, tàm pro- 116
proprio, quàm procuratorio nomine ſupplex redit ad EE. VV.
pro impetranda executione Decreti P. Gener. Philippini, qui
ſyncero zelo exoptans inchoatæ tunc paſſim Reformationis
introductionem, & conſervationem, ſtrictioriſq; Obſervantiæ
amplificationem, inter alia ſtatuit, ac decrevit; *Ut quoties Prior*
Provincialis non erit ex Reformatis, toties Prior Generalis in-
ſtituet ad triennium Vicarium Provincialem pro Reformatis.
Ubi verò poſt primam illam inſtitutionem, factam à Genera-
li, erunt in eadem Provincia tres Conventus Reformati, ipſo-
rum Priores, & Diſcreti eligent ſibi in Cong. privata Reforma-
torum per ſuffragia ſecreta d. Vic. Provincialem, qui ex tunc non
poterit eſſe Prior ullius Conventus.

Pro fundamento ſuæ petitionis Idem Orator, præter alias
rationes, & momenta, de quibus infrà, & fuſiùs in authen-
ticis documentis, ab ipſo exhibitis, inſiſtit in eo, quod ad teno-
rem d. Decreti P. Gen. Philippini in præfata Vicaria Bahienſi
hodie reperiuntur tres Conventus Reformati, nempè Goyanæ
Reciffi, & Parahybæ, cum congruo numero Religioſorum, à

quibus procedi poteſt per viam canonicæ electionibus ad eli-
117 gendum Vic. Provincialem, juxta Conſt. ſtrictioris Obſer-
vantiæ, ab Apoſtolica Sede ſemel atque iterum approbatas
par. 3. cap. 18. de Offic. Provinc.
Similes preces fuerant ab Oratore porrectæ Definitorio
118 Capituli Generalis, nuper celebrati, quod jure merito abſti-
nuit à ferendo Judicio in obſequium, ac venerationem hujus
S.C. quæ ſub die 22. Martii 1714. referente Em. Card. Fabro-
no, manus in hac parte appoſuerat, reſcribendo *Conventus
Goyanæ, Reciffi, & Parabibæ ſpectare ad Reformatos*, à quo
propterea Definitorio reſolutum fuit, recurrendum eſſe ad
hanc S.C. cujus juſſibus obtemperans, humillimè refero, ſe-
cundum præſentem ſtatum PP. Reformatorum Vicariæ Ba-
119 hienſis omnia concurrere pro executione præfati Decreti Pat.
Gen. Philippini.
Siquidem iidem Reformati poſſident præmemoratos tres
120 Conventus, cum ſufficienti numero 50. Religioſorum, vitæ
exemplaris, & ſtrictæ Obſervantiæ; Quos ſubinde Ser. Por-
tugalliæ Rex ſub Regia protectione ſuſcepit, ea potiſſimum
ratione permotus, quia ſcilicet dd. Patres in illa remotiſſima
Mundi parte ſedulam operam impendunt pro Animarum ſa-
lute, divinique cultus augmento, prout authentico patet
documento, Nec deſunt in Ordine noſtro hujuſmodi exem-
121 pla, ſeu potiùs caſus, in quibus idem Decretum P. Gen. Phi-
lippini ad praxim redactum eſt, media deputatione Vic. Pro-
vincialis pro Reformatis, ſignanter in Provincia Pedemon-
tana, & in Provincia Poloniæ; Quin etiam in uno tantum
Conventu Provinciæ Toloſanæ, pro quo deputatus eſt Vic.
Provincialis, ut apud Nos eſt notorium.
Omnibus igitur maturè perpenſis, cenſerem, PP. Refor-
matis concedendum eſſe proprium Vicarium Provincialem,
122 ſingulis trienniis per Ipſos eligendum, ſervata forma præſcri-
pta in Conſt. à Sede Apoſtolica approbatis, cum omnibus præ-
eminentiis, & prærogativis, hujuſmodi Vicarii Provinciali-
bus competentibus, juxta præfata Decreta P. Gen. Philippi-
ni; Si ita videbitur EE. VV. quorum eximiæ prudentiæ, at-
que integerrimo Judicio me humillimè ſubmitto.
Fr. Eliſæus Monſignanus Proc. Gen. Ord. Carm.
Die 25. *Septembris 1716.* ab eodem Card. Fabrono iterum
123 propoſita fuit Cauſa; Et quia ex parte PP. Obſervantium
multa inculcata fuerunt, quæ nullam habebant ſubſiſtentiam
ſcripſi, ut ſequitur.
Ante confutationem eorum, quæ in contrariis Scripturis
leguntur circa Cauſæ merita, neceſſe eſt aperire aliqua æqui-
voca, cum quibus in illis proceditur.
I. Igitur non ſubſiſtit, quod Cauſa reproponitur in hac S.C.
124 non obtenta nova audientia adverſus reſcriptum *diei 22. Mar-
tii* 1714. quod mutilatè relatum fuit in contrario Memoriali:
ibi: *In reliquis ad mentem* Mens hujus Sac. C. correſpondens
tertiæ noſtræ petitioni, ibi: *Pro ſubjectione Religioſorum Re-
formatorum in d. Vicaria Bahiæ Vicario Provinciali Reforma-
tionis*, ea fuit, ut ex hac parte procuraretur conſenſus, vel
P. Generalis, vel Definitorii Generalis, tunc temporis pro-
ximi Capituli Generalis, quod remiſit noſtras preces huic ſa-
125 croſancto Conſeſſui. Unde ex hoc innegabili facto, patet,
cum quanta improprietate prætendatur exadverſo res judica-
ta ab hac S.C. reſpectu illius inſtantiæ, quæ deciſa ab ea non
fuit; Ceſſat autem hodiè omnis neceſſitas hujus conſenſus Pat.
Generalis, eo quia Definitorium noſtræ Religionis, quod eſt
ſupra omnes Superiores Generales noſtræ Religionis, Refor-
matorum preces, ut ſupra diximus, remiſit huic S.C.
Criticatio verò illa contrariæ Scripturæ, quod videatur im-
126 plicare dicta verba *Ad mentem*, limitare poſſe reſcriptum inde-
finitum reſpectu 2. petitionis, *Quoad extenſionem, Nihil*, quia
Breve, cujus in dicta 2. petitione petebatur extenſio ad no-
ſtram Vicariam, continet multas, & nimis ſingulares præ-
rogativas, unde à denegatione univerſalis extenſionis ejuſd.
Brevis reſpectu omnium ſuarum partium, non benè infertur
ad denegationem unius dumtaxat ex illis, reſpicientem Vi-
carium Provincialem, cujus reſpectu fuit reſcriptum: *Ad men-
tem.* Aliàs ſi contraria reflexio ſubſiſteret, illud idem numero
127 ſequeretur inconveniens, quod exadverſò prætenditur evitari
quia poſita negativa reſolutione hujus S.C. reſpiciente gene-
ralem extenſionem Brevis, non minùs eſſet abſurdum, quod
immediatè deindè reſcribi voluerit. *Ad mentem*, circa illam pe-
titionem, quæ in generalitate denegationis extenſionis rejecta
fuerat, ut patet conſideranti.
II. Poterat omitti aſſerta contradictio duplicis Voti Pat.
Proc. Gen. confirmati quidem in Officio, ut non ſine myſte-
rio, neque ſemel exadverſò dicitur, ſed ità ejus eximiis exigen-
tibus meritis, Urbi, & Orbi notoriis. Cum enim poſt primum
128 Votum occaſione plurium emergentium præſentis Cauſæ, &
lo ipſomet Capitulo Generali plures particulares habuerit no-
titias circa præſentem ſtatum noſtræ Vicariæ, abſque ulla in-
conſtantiæ nota, potuit in ſecundo Voto inclinare pro Gratia,
pro qua in primo difficultatem promoverat, juxtà nobile 129
exemplum, & nobiliora verba *Juſtin. in Auth. de Nupt.* ibi:
*Non enim erubeſcimus, ſi quid meliùs horum, quæ ipſi priùs di-
ximus, adinveniamus, hoc ſancire, & competentem prioribus
imponere correctionem*, & latè *Card. de Albic. de Inconſt. in Ju-
dic. in præfat. à n. 42.* ubi regiſtrat plura ſimilia exempla Sum-
morum Pontificum, SS. Patrum, & Imperatorum.
III. Exageratur tanquam Votum, datum huic S.C. Scriptu-
ra P. Ex. Gen. Sanchez, quæ tamen nihil aliud eſt, quàm Reſ- 130
ponſio Scripturis Reformatorum, compoſita favore Obſer-
vantium, ut patet ex toto contextu, & ſignanter ex §. 1. ibi:
*Conſideratis petitionibus &c. ad illas ſequentem in modum reſ-
pondere decrevimus.*
IV. Prætenditur exadverſò obumbrari perfectiſſimus viven-
di modus, & exacta Vita communis, quam punctualiter 131
ſervant PP. Reformati, cum aliquibus affectatis, & minùs
veris atteſtationibus; Quibus nedum opponimus nubem il-
lam qualificatorum Teſtium, de quibus ſupra *à num. 105.* quæ
non ſunt mendicatæ à particularibus hominibus partialibus,
ut gratìs ubique dicitur in contrariis Scripturis, ſed ſunt jura-
tæ, & ſeriæ atteſtationes integrarum Religioſarum Commu-
nitatum, Benedictinorum, Cappuccinorum, Societatis Je- 132
ſu, & ſimilium; Verùm opponimus etiam replicatas Epiſto-
las Seren. Portugalliæ Regis, ibi: *Sono informato* (notentur
quæſò ſingula verba, quia gemmæ ſunt,) *che li Religioſi della
Riforma &c. procedono eſſemplarmente, con molta edificazione,
& utilità del Proſſimo nella diligenza, con che aſſiſtono, e frequen-
za delli Sacramenti, e Miſſioni, che fanno, li quali progreſſi s'im-
pediſcono, con le contradizzioni, che patiſcono dalli Religioſi del-
l'Oſſervanza del medeſimo Ordine*; Videtur enim nimis inju- 133
rioſum eid. Regiæ Majeſtati adducere informes atteſtationes
(Deus ſcit, quibus mediis extortis) ad probandum contra-
rium. Similibus enim probationibus, ex adeò qualificatiſſimis
perſonis provenientibus, applicatur illud: *Noli me tangere*, de
quo *Farin. de Probat. q. 56. n. 156.* quem ſequutus ſui *in Inſtit.
Crim. lib. 1. tit. 4. n. 34.* Præcipuè, quia præſumitur longè ma-
gis informatus, & perfectiſſimè inſtructus de iis, quæ eveniunt
in Provinciis ſibi ſubjectis, ad quem effectum retinet particula- 134
re, & diſtinctum Conſilium expertiſſimorum Officialium, &
egregiarum perſonarum, quod vocatur Ultramarinum.
V. Tandem dignentur EE. PP. obſervare phraſim, & ter-
minos, cum quibus exadverſò, non in Regno Portugalliæ, mi-
nuſque in remotioribus Provinciis Braſiliæ, & Pernambuci,
ſed in Scripturis, huic Sac. C. diſtributis, & ſic in faciem EE. 135
VV. pleno ore tractantur exadverſò illius reſolutiones ibi:
Conventus &c. à dd. Reformatis occupati &c. ibi: *Per vim uſur-
patis* ibi: *In occupando Conventu Parabybæ*; Iſti enim Conven-
tus ſunt illimet, quorum reſpectu ab hac Sac. C. utraque Parte
informante, *die 22. Martii 1714.* reſcriptum fuit. *Conventus
Goyanæ, Reciffi, & Parabybæ ſpectare ad Reformatos*; Et proin-
de non ſine maxima improprietate, aſſeritur exadverſò, hanc
S.C. approbaſſe violentas uſurpationes, & occupationes dd.
Conventuum, eo tempore, quo oſtendimus verum, realem, & 136
legitimum titulum, quo mediante ad Reformatos ſpectant,
nempè vigore conceſſionis P. Gen. Monſignani, ibi: *Ordina-
mus, ut ſtrictior Obſervantia in Conventu de Goyanna inſtitu-
ta, etiam in Conventibus Fluminis Realis, & Reciffi Pernam-
buci quamprimùm introducatur.* Cum ſubſequuta acceptatio-
ne eorundem decretorum à tunc temporis Vicario Provincia- 137
li, & Definitoribus noſtræ Vicariæ, ibi: *Accettiamo li preſen-
ti Decreti del P. Reverendiſs. in Definitorio, & ordiniamo, che ſi
eſſequiſcano, & oſſervino, conforme in eſſi ſi contiene &c.*
Deveniendo ad Cauſæ merita, innituntur noſtræ preces
Decreto illi P. Gen. Philippini, quo mediante ordinavit, ut
in illis Provinciis, in quibus adſunt tres Conventus Reforma-
ti, iſti in Congregatione privata Reformatorum per ſuffragia 138
ſecreta eligant ſibi Vicarium Provincialem. Quod decretum
exequutioni plurièsdemandatum fuit in noſtra Religione, &
ſignanter in Provincia Poloniæ, in Provincia Pedemontis, &
in Provincia Tholoſana in qua talis Vicarius Provincialis
conceſſus fuit, etiam ſi unus tantummodò Conventus Refor-
matorum inibi reperiatur.
Adverſùs decretum hoc Patris Generalis Philippini, di-
citur exadverſò, illud non mereri exequutionem ex defe-
ctu poteſtatis, eò quia ex decretis, & oraculis Summorum
Pontificum Pauli II. Urbani VIII. & Innocentii X. Refor- 139
mati ſubſunt Juriſdictioni Superiorum antiquæ Obſervan-
tiæ in illis Conventibus, in quibus introducta prætenditur
Reformatio.

Reſponſio autem in promptu eſt, quod ſcilicet hujuſmodi
oracula Summorum Pontificum, & quorquot alia io contra-
rium adduci poſſunt, vera ſunt, & procedunt per viam re-
gulæ, quæ juxtà Decretum P. Gener. Philippini, ad praxim
reductum ex replicatis reſolutionibus hujus Sac. Congreg. in
dictis tribus aliis Provinciis, limitatur in illis Provinciis, in
quibus adſunt ſaltem tres Conventus Reformatorum; Om-
140 niumque præmiſſorum illa militat bona ratio, & ſtringens
congruentia, quia quoties Conventus Reformati ſunt nume-
ro minores, non poſſunt in illis reperiri tot Religioſi, inter
quos, mediante canonica electione, eligi poſſint Superiores
ex eiſd Reformatis. E converſò autem in numero trium Con-
ventuum præſumptio, & quidem fortiſſima viget, quod poſ-
ſit ler. ſer. per viam canonicè electionis eligi Superior, qui in
tantum in iſtis circumſtantiis debet eſſe ea Reformatis, *quia*
141 *æquum, & rationi congruum eſt, ut qui arctioris Regulæ obſer-*
vantiam ſectantur, Superioribus eorum, qui in laxiori degunt,
non ſubiaceant, ſed quilibet ejuſdemmet profeſſionis Superiores
habeant, & ab illis juxtà eorum Inſtituta Regularia proſperè, &
feliciter gubernentur juxtà præciſa verba diverſorum Summo-
rum Pontificum, de quibus ſupra *n.* 27.

Huic naturali, & convincentiſſimæ rationi, quæ vim le-
gis habet per ea, quæ notant allegati *in tom. 1. par. 5. diſc. 9.*
142 *n.* 137. jungitur alia congruentia in noſtris terminis, qua non
poteſt major, neque magis ſtringens excogitari, quia ſcilicet
Religioſi Obſervantes, non utuntur eorum Superioritate in
augumentum, ſed in deſtructionem pauperis Reformationis,
& hæc eſt unica ratio, quare illa nullum habuerit augumen-
tum, ut dicitur in contrariis Scripturis, & quare ſecundum
præſentem ſtatum ſubjectionis Patribus Obſervantibus nun-
quam creſcere poterit in Braſilia. Quam congruentiam, &
143 ſolidam rationem non probamus adminiculis, & præſum-
ptionibus, ſed ultrà innumeras illas veridicas atteſtationes
Perſonarum egregiarum, & nimis qualificatarum, ex ſequen-
tibus nimis expreſſivis verbis Regiæ Majeſtatis Portugalliæ,
Li quali progreſſi s'impediſcono con le contradizzioni, che pati-
ſcono dalli Religioſi dell'Oſſervanza del medeſimo Ordine, &
ibi: *In grande utilità dell'Anime di quel Diſtretto, nel quale con-*
tinuano, non oſtante le molte contrarietà &c.

Ad eximendos igitur Reformatos ab hujuſmodi contradi-
ctionibus, & contrarietatibus, atque ad hoc, ut poſſit in il-
144 lis remotis Orbis Chriſtiani partibus ad praxim reduci deſi-
derium PP. Gen. Philippini, & Monſignaol, nulla alia ſu-
pereſſe videtur via, nulluſq; magis expeditus modus, quàm
eos eximere à ſubjectione illorum, qui contrarii ſunt Refor-
mationi, & oppoſiti obſervantiæ.

Reſpondetur exadversò, quod hoc modo prætendunt Re-
formati nullos habere Superiores, attenta magna, imo ma-
xima diſtantia à Superioribus Generalibus, eo quia ſequere-
145 tur, quod illorum operationes non poſſent ab illis recognoſci,
& multò minùs emendari, vel corrig. Reſponſio autem nullam
habet ſubſiſtentiam: Sicuti enim Vicaria PP. antiquæ Obſer-
vantiæ commodè regitur à Vicario Provinciali, ſubdito, vel
P. Provinciali Portugalliæ, vel ipſimet P. Generali. Ità non
erit facile aſſignare diſparitatem, quare in ead numero diſtan-
tia feliciter gubernari non poſſit Vicaria Reformatorum, cum
eadem numero ſubordinatione, vel Provinciali Portugalliæ,
146 vel P. Generali eodem prorsùs modo, quo gubernatur Vica-
ria PP. Obſervantium.

Niſi cum omni fundamento aſſerere velimus, quod cum
longè majori facilitate gubernari poſſet Vicaria Reformato-
147 rum, attento quod iſti quærentes ibidem ea dumtaxat, quæ
Jeſu Chriſti ſunt, non habent fræquentes occaſiones recur-
rendi ad Superiores, ob illas Dignitates, & Gradus, & tem-
porales res, quæ ſolent eſſe fomentum diſcordiarum, & con-
tentionum inter Religioſos, ut notavit *S. Ambr. in Luc lib.* 4
cap. 10. his verbis: *Sæpè quos vitia nulla delectant, quos nulla*
potuit movere luxuria, facit ambitio criminoſos.

In hac autem parte nimis frigida, & æquè callida eſt con-
traria reflexio, quod Provincialis Portugalliæ, quamvis ex
Obſervantibus, & facilis ad acceptandos Reformatos, deſe-
rentes Reformationem, nihilominus acceptatur à Reforma-
148 tis pro ſuo Superiore, non ſic autem Vicarius Provincialis
Braſiliæ ex eiſdem pariter Obſervantibus. Nemo enim non
videt, cum quanta majori facilitate poteſt, vocalibus præ-
ceptis, & operationibus de facto continuare deſtructionem
Reformationis Superior ex Obſervantibus, immediatè reſi-
dens in Braſilia, & ad ſui arbitrium ad d. effectum utens ope-
ra ſuorum Obſervantium, ac poſſit id facere Superior, reſi-
dens in Civitate Uliſſiponenſi, ex qua non poteſt, niſi me-
diantibus cartis ſua præcepta injungere in Braſilia, quæ ſem-
per loquuntur, & quorum præceptorum injuſtitia, ſemper
ictu oculi probari poterit, mediante illorum exhibitione; Non
ſic autem reſpectu illarum operationum, quæ ſequuntur in 149
Braſilia: Si enim iata fronte negantur hodie çoram hac Sac.
Cong ea, quæ reſultant ex Regiis Diplomatibus, quibus con-
venire videtur illud, *Non plus ultrà*; Quid erit dicendum de
aliis inferioris notæ probationibus circa Reformatorum op-
preſſionem, & contradictiones Inſtituto Reformatorum, de
ſe patet.

Non poſſumus affirmare, an ſit error Impreſſoris, vel rei
veritas aſſertio illa, quæ legitur in contrario Summario his
verbis: *Fidem facio &c. Taxam, quam quilibet ex Conventi-* 150
bus Reformatis noſtræ Vicariæ Bahiæ in Braſiliis ſolvit Vica-
riis Provincialibus, ad eos perſonaliter viſitandos accedentibus,
excedere ſummam ſcutorum quatuor hujus monetæ. Quia nobis
communicatum non fuit Originale dictæ atteſtationis. Si au- 151
tem non eſt error Impreſſoris ſub illa phraſi, *quod excedat ſum-*
mam ſcutorum quatuor poteſt contineri multò major, & quæ-
cumque illimitata ſumma, Si verò talis error verificatur, iſta
reflex io videtur retorqueri, quia nimia facilitate Vicarii Pro-
vinciales ex Obſervantibus erunt contenti ſeipſos eximere ab
incommodo viſitandi Conventus Reformatorum, longè diſ-
ſitos à propriis, iſtoſque liberare ab illis aliis gravioribus ex-
penſis, longè majoribus, quas contrarius Defenſor aſſerit ſu- 152
bire de pecuniis propriorum Conventuum.

Poterat idem contrarius Defenſor parcere labori percurren-
di Chronologiam PP. Obſervantium, advertendo, duos ex
illis evectos fuiſſe ad Epiſcopales Dignitates. In hoc enim 153
(cohærenter ad Conſtit. Reform. in forma ſpecifica à Sancta
Sede approbatas, & ab illis ad literam punctualiter obſerva-
tas, in quibus tales Dignitates, & honores non permittun-
tur) major emicat gloria eorundem Regularium, & verus
zelus erga ſalutem animarum, & converſionem Infidelium, 154
teſte ipſomet Seren. Rege Luſitaniæ, quod uti omnium Di-
vinorum diviniſſimum, juxtà dictum *S. Dioniſii Areopagitæ*,
de quo *P. Segn. nella pred.* 29. *nu.* 6. longè ſuperat dd. Digni-
tates Obſervantium, ex adverſò exageratas, omneſque alias
Mundi prærogativas, & excelſæ munera.

Ultrò admittunt Reformati, illorum numerum inferiorem
eſſe numero PP. Obſervantium in tota Braſilia, idque ortum
habuiſſe ex innumeris illis contradictionibus, & contrarieta-
tibus eorundem Obſervantium, de quibus teſtis, omni exce- 155
ptione major, imo maximus eſt Seren. Luſitaniæ Rex. Ex
hoc tamen non benè videtur illis applicari id, quod Moyſes
dixit ad Populum Hebræum *Deuteron.* c. 1x. regiſtratum in
contraria Scriptura, ſed potius congruere videntur ea, quæ 156
leguntur apud *Luc.* 12. 32. eo quia puſillos etiam Greges reſpi-
cit, & diligit Deus.

Omitti poterant contrariæ exclamationes, quod Refor-
mationes Religionum tendunt potiùs ad illarum deſtructio-
nem, quàm augumentum, mediante illarum diviſione. Quid- 157
quid enim ſit, an hoc verificetur in illis Reformationibus, quę
concernunt ſciſſionem in duas, vel plures partes earund. Re-
ligionum, cum eorum diſtincto Gener. Superiore, vel Capite,
quales in ipſamet noſtra Religione ſunt Patres Carmelitæ
Excalceati, in Religione Auguſtiniana pariter Excalcea-
ti, & ſimiles, circa quod relinquimus locum veritati, & ex-
perientia videtur potiùs probare contrarium; Hoc unum eſt
indubitatum, quod noſtra Reformatio non tendit ad ſciſſuram
Religionis ſed potiùs ad illius unitatem, ſeù ad obſervantiam
antiquæ Regulæ, approbatæ à multis Summis Pontificibus Et 158
proindè termini noſtrę petitionis ſunt favorabiles, quia Refor-
matio tendit ad perfectam obſervantiam Regulæ Carmelita-
rum in ſua paritate, In quibus circumſtantiis non intrant re-
flexiones odioſæ ſciſſionis; ſed potiùs applicatur favorabilis re-
ditus ad principium Regularum noſtri Inſtituti: Omnia autem
Jura clamant, omneſq; congruentiæ expoſcunt inclinandum
ſemper eſſe pro favorabili reditu ad principium Regularum,
ſeù ad primum Inſtitutum juxta *Text. in Cap.* 1. *de Fil. Preſ-*
byte. in 6. & animadverſa per *Roman. conſ.* 448. *nu.* 2. & *Gra-* 159
tian. diſcept. 976. *num* 8.

Demum non ſine maxima compaſſione erga pauperes Re-
formatos ſubdimus, quod quatenus ab EE. VV. non exau-
diantur illorum preces, irreparabiliter actum erit de noſtra
Reformatione in Braſilia. Si enim tot, & tanta paſſi ſunt 160
Reformati eo tempore, quo præſentes non porrexerant pre-
ces pro quarum exauditione, miſerendo miſeriæ eorundem
Reformatorum, benignè Regia Majeſtas Luſitaniæ Regis di-
gnata eſt ſuas etiam particulares preces adiungere facilè conii-
ci poterit, quantæ in futurum eis præparantur ad hoc, ne
amplius ſimilem promovere poſſint inſtantiam.

In

In eadem Cauſa

161 OMiſſis levioribus, aliiſque præventivè ſupra ſublatis,
totus conatus PP. Obſervantium reſtringi hodiè in ſub-
ſtantia videtur ad Bullam Pauli II. & ad reſolutionem hujus
162 Sac. Congreg. quam decantant punctualem *in Caſtellana 5.
Septembis, & 28. Novembris 1704.*
163 Neutra tamen reſtagatur, quod ita ad oculum demon-
ſtratur.

Non obſtat Conſtitutio Pauli II. cujus verba ſunt hæc:
*Ut Provinciales ad plantandam in dicti Ordinis Conventibus,
ſuiſque Provinciis, confovendamque Regularem Obſervan-*
164 *tiam, amplius animentur, volumus, ut Conventus, quos
jam reformarunt, aut in poſterum reformabunt, ſub eorum
obedientia, ſervatis præmiſſis conditionibus perſeverare de-
beant, nec Vicarius cujuſcumque hoc impedire præſumat:*
Hæc verba, abſque ulla neceſſitate alicujus gloſſæ, litera-
liter ſonant favore ipſorum Provincialium, ut animentur
ad plantandam Reformationem, & in illis Conventibus,
165 *quos reformarunt, vel reformabunt.* Igitur non applican-
tur contrà illos Reformatos, qui tales ſunt abſque ulla ope
Provincialium, & amplectentes Reformationem, illamque
toto corde ſervantes, contradicentibus, ſeque viriliter op-
166 ponentibus dd. Provincialibus ex Obſervantia, & ſic non
applicatur noſtris tribus Conventibus, qui non fuerunt re-
formati à Provincialibus Obſervantibus ſed ex præciſo, &
expreſſo mandato P. Gen. Monſignani; Imò potiùs ab eiſ-
dem Provincialibus etiam per apertam vim fuit procuratum,
167 ut redirent ad Obſervantes, qui ſunt præciſi termini no-
ſtri caſus.

Minus obſtat, ſed potius retorquetur ad hominem dicta
reſolutio hujus Sacr. Congreg. *in Caſtellana*, Ultra quod
168 enim in illa agebatur de duobus tantùm Conventibus Pelagi,
& Vallis maurenſis, pro quibus deſtinatus fuerat Vicarius
Provincialis P. Antonius à S. Joſepho, ſeu Cabrera, non
Reformatus, ſed de Obſervantibus, & ſic de caſu non com-
169 prehenſo in decretis P. General. Philippini, literaliter lo-
quentium de Vicario Provinciali eligendo ex Reformatis,
deque illis Provinciis, in quibus tres reperiuntur Conventus
Reformatorum ibi: *Ubi verò in eadem Provincia erunt tres
Conventus Reformati &c.*

Non ſinè magnis incommodis inventa tandem integra Po-
ſitione ejuſdem Cauſæ, repertum fuit, quod loquitur in eiſ-
170 dem prorſus terminis dictæ Paulinæ Conſtit. & reſpectu Con-
ventuum Reformatorum ab ipſiſmet Provincialibus, &
proindè licèt admiſſum fuiſſet ab EE. PP. in dicta Cauſa
quod Conſtitutio Paulina non comprehendebat Conventus
171 illos, quos non reformarunt Provinciales, fuit tamen con-
cludenter demonſtratum, & clarè oſtenſum à Scribente pro
P. Provinciali, quod Conventus reformati fuerunt ab ipſo,
& ſic ceſſavit ex facto omnis omninò difficultas.

Diſparitatis autem ratio inter utrumque caſum eſt luce
172 meridiana clarior, quia in primo, verè dignum & juſtum
eſt, ut Provinciales, introducentes Reformationem in uno
Conventu, continuent ipſum retinere ſub eorum Juriſdictio-
ne, atque ita animentur ad illam extendendam in aliis, ut
dicitur in Paulina. E converſo autem dignius, & juſtius
173 eſt, ut Provinciales illi, qui totis viribus ſe opponuntur
Reformationi, non retinent Juriſdictionem in Conventibus
reformatis ab ipſiſmet Religioſis, cum aſſiſtentia, & ore
Priorum Generalium, ad hoc ut non abutantur eorum Ju-
riſdictione, cum illo inconvenienti; ut unus deſtruat quod
alii ædificarent, improbato *in Eccleſ. 34. 28.* ibi: *Unus ædi-*
174 *ficans, & alter deſtruens, quid prodeſt illis, niſi labor.* Ut-
que in hoc noſtro caſu animentur ſubditi ad introducendam,
amplectendam, & conſervandam Reformationem.

Quoad conſenſum P. Generalis, diximus & conſtanter
175 repetimus, quod in noſtris circumſtantiis remiſſionis peti-
tionis Reformatorum ad hanc Sacr. Congreg. factæ à toto
Definitorio Generali, ille nullo modo neceſſarius eſt, præ-
cipuè quia habemus legem ſcriptam ab alio P. Generali Phi-
lippino, quæ nunquam fuit revocata, imò poſitivè appro-
176 bata à Definitorio Generali anni 1698. & quam Priores etiam
Generales exequi tenentur, nè verificetur illud aliud incon-
veniens illuſionis Ordinis, & illaqueationis animarum Fra-
trum, his verbis improbatum in *Conſtit. P. Gener. Canalis*
177 *anni 1625. par 3. de Offic. Prioris Generalis cap. 1 numer. 90.
Leges non obſervare eſt Ordinem illudere, & animas Fra-
trum illaqueare.*

Repetimus pariter, aſſertam contradictionem duplicis
Voti P. Procuratoris Generalis, nullam habere ſubſiſten- 178
tiam. Non enim poteſt cum fundamento vocari contradi-
ctio id, quod proceſſit ex mutatione rerum in noſtra Vica-
via. Tempore enim primi Voti poſſeſſio Conventuum Re- 179
ciffi, & Parahybæ reſpectu Reformatorum erat ſub Judice,
ut dicitur in dicto primo Voto. Et ſic conſtabat ſolùm de pa-
cifica poſſeſſione unius tantùm Conventus de Goyanna, & 180
multo minus conſtat de numero Religioſorum ejuſdem Con-
ventus. Et ulterius proceſſum fuit cum illo ſuppoſito, in
contrariis Scripturis acriter, ſemperque inculcato, quod Re-
formati eſſent occupatores Conventuum Obſervantium, ut
dicitur in fine ejuſdem primi Voti.

Hodiè verò res longè aliter ſe habent, quia authenticè,
conſtat de ſufficienti numero 50 Religioſorum vitæ exem- 181
plaris, & ſtrictæ obſervantiæ, ut dicitur in d. 2. Voto, Re-
formati in exequutionem oraculi hujus Sacri Conſeſſus paci-
ficè poſſident dd. tres Conventus, quos ſub ejus potenti pro- 182
tectione Seren. Luſitaniæ Rex ſuſcepit die 7. Jan. 1716. illa
adducta bona ratione, quod cum zelo, & fervore *eſſercita-
no, le miſſioni in grande utilità dell'anime di quel Diſtretto.*
in quibus facti circumſtantiis, & rerum mutatione ſenten-
tiam, ſeu Votum mutare, non dicitur ſibi contradicere, ſed
potius cùm candore, & ſinceritate procedere. Quod ſola 183
lectura d. Voti manifeſtum facit; Eò quia inibi dicitur, *Se-
cundum præſentem ſtatum omnia concurrere pro exequutione
Decreti P. Gener. Philippini;* Quod eſt pluſquam evidens,
quia ſecundum præſentem ſtatum Reformati pacificè poſſi- 184
dent tres Conventus, quod unicè requiritur, juxta tenorem
Decretorum P. Gen. Philippini pro obtinendo Vicario Pro-
vinciali. Meritò proindè magnus J. C. *Alphenus in leg. Si ex
plagiis ff. ad leg. Aquil.* ſcriptum reliquit ex facto oriri Jus,
quodque *propter minimam facti mutationem totum Jus muta-* 185
tur juxta præciſa verba. *Barboſ. axiom 93. num. 2.* quod ſe-
quitur *Lotter. de Re beneſic. in appar. lib 1. num. 92.* Et proin-
de non eſt novum, imo neceſſarium, *quod mutatione facti,
mutetur conſilium, nec enim dicitur diſcrepare quod diverſis* 186
actibus diverſimodè convenit, ſunt verba *Baldi conſ. 304. in
princip. lib. 2.* cum aliis apud *Rot. in deciſ. 39. num. 2. cor. An-
ſald. & in Romana Pecuniaria 17. Junii 1701. §. 2. cor. Moli-
nes,* ibi: *Facti veritas, vel melius accurata, vel noviter
emergens, ipſos Papinianum, & Scevolam, præclara Juris
noſtris Lumina, à primo eorum judicio perſepè dimoverit.*

Die 25. Septembris 1716. propoſita Cauſa in Sacra Con-
gregatione Epiſcoporum per D. Cardinalem Fabronum re-
ſcriptum fuit: *Pro Gratia conceſſionis Vicarii Provincialis,* 187
quæ fuit revocata in Congregatione habita die 11. Decembris
ejuſdem anni 1716. & ulteriùs adverſus hanc revocationem
denegata fuit nova audientia die 22. Januarii 1717. cum re-
ſcripto, *Nihil de nova audientia, & P. Generali ad mentem,*
quæ dum hæc imprimuntur non adhuc declarata fuit.

OCcaſione primi reſcripti anni 1714. de qua ſuprà *à num.
72 uſque ad num. 75.* die 8. Decembris 1616. curioſus
evenit caſus in Anticamera D. Card. de Abdua; Unus enim 188
ex illis DD. Cardinalium Auditoribus, qui dicto anno 1714.
in hac Cauſa Votum compoſuerat, & hodiè Advocationis
munus exercet, uti Advocatus ſcribebat pro PP. Obſervan-
tibus. Cumque inter diſcurſus, qui ad minorandum tædium
fieri ſolent inter Curiales, quando expectant in Aulis Judi-
cum, incidiſſet iſte dictæ reſolutionis captæ die 22. Martii
1714. ego dixi, illam fuiſſe ſequentem *Conventus Gojanæ,
Reciffi, & Parahybæ ſpectare ad Reformatos: Quo verò ad* 189
*Conventum Olindæ, & extenſionem Brevis Pedemontani,
nihil. In reliquis ad mentem;* Explicando ei ulterius, dict.
mentem, quæ concernebat deputationem Vicarii Provincia-
lis pro Reformatis, maturandam cum P. Generali tunc tem-
poris, quæ mihi probè nota erat.

Idem verò D. Advocatus coram multis qualificatis Ad-
ſtantibus, tanquam ex Cathedra loquens, alta voce replica-
vit, id nullam habere ſubſiſtentiam, eſſeque adeò verum
oppoſitum, ut neque etiam ex parte Reformatorum porrectæ 190
fuerunt preces particulares, & diſtinctæ pro d. Gratia Vica-
rii Provincialis; Obſtupui conſiderando talem, tantamquè
intrepiditatem in affirmando pro vero id, quod erat eviden-
ter falſum, mihiquè erat evidentiſſimè notum, & quia ex
una parte juxta Catonis conſilium non decebat verbis conten-
dere, præcipuè in eodem loco, replicavi, quod ad cogno-
ſcendum quis ex nobis verum diceret, proprium erat facere
aliquam ſponſionem, quam nedum libenter acceptavit, ſed
inſtitit ut illa eſſet decem dopiarum, quas promptus erat ſta- 191
tìm exburſare, ſi ſuccubuiſſet, & majori feſtinantia exigere
intendebat in caſu victoriæ, quam certam ſibi pollicebatur.

Me

Me autem replicante, quod tuta conſcientia vincere non
poteram, eò quia non poteram perdere, ob indubitatam
192 ſcientiam oppoſiti illius, quod ipſe tanta intrepiditate aſſe-
rebat, quodquè ſi volebat ſpondere, oportebat renunciare
Juri proprio, ob dictam meam certitudinem, juxtà ea, quæ
obſervavi *in Inſtit. Crimin. lib. 3. tit. 10. num. 144.* ubi, quod
hoc caſu amiſſio dicitur pœna obſtinationis, ſtatim coram
dd. Adſtantibus renunciavit d. ejus Juri, ac ſi eſſet certus de
victoria; Ad minuendum verò dolorem amiſſionis ſponſio-
193 nis mutatæ à me fuerunt decem duplæ in totidem libras Cho-
colatis, fuitquè amicabiliter deputatus D. F. M. F. Auditor
alterius D. Cardinalis, probatus Curialis, ibidem acciden-
taliter præſens ad recognoſcendam veritatem, quæ ictu ocu-
li poſtmodùm ab eo detecta fuit cum ſola recognitione Scri-
pturarum, exhibitarum in dicta Congregatione diei 22.
Martii 1714.

Ex hoc autem innegabili facto, joci cauſa hìc commemora-
to, duo æquè ſeria, & certa inferri poſſunt.

I. Quod non debent Judices, præcipuè circa facti cir-
cumſtantias; multum ſe diffundere, quando Defenſores
Cauſarum claris verbis aſſerunt, illas non ſubſiſtere; Quia
194 iſti, vel tunc Scribentes in illa unica Cauſa, præſumuntur
magis informati de illius meritis quam ipſi Judices, intenti
pluribus aliis Cauſis, juxta illud celebre dictum *D. Gregor.
Magn. lib. 1. Dialog. cap. 11. Cum animus dividitur ad multa
fit minor ad ſingula*, de quo *in Inſtit. Crim. lib. 2. tit. 10. nu-
mer. 97.* Ideoquè interrogatus à me quidam doctiſſimus Ju-
dex, hodiè meritiſſimè occupans eminentiſſimum locum,
quatè id ſæpè ad praxim reducebat, etiam in Cauſis graviſ-
ſimis, benignè mihi reſpondit verbis illis *Proverb. 10. 19. In
multiloquio non deerit &c.*

II. Quod inter illa fata Cauſarum, ſeu litium conſtella-
tiones, de quibus loquuntur *Scanarol. de Viſit. carcer. fol.
104. num. 56.* cum aliis citatis in meo *tract. de Livell. cap. 1.
§. 81. num. 7.* enumerari poteſt etiam iſtud, quod ob Cauſa-
195 rum multiplicitatem aliquando neque etiam tempus Judici-
bus ſuppetat legendi Scripturas pauperum litigantium. Cir-
cà quod alter æquè doctus, ac pius Judex ſolitus erat dicere,
quod ipſe in quibuſcumque maximis anguſtiis ſolitus erat le-
gere ſaltem omnes Scripturas, compoſitas pro eo, contrà
196 quem inclinabat, triplici ratione, Prima quia dignum, &
juſtum erat parvum habere incommodum legendi Scripturas
illas, pro quibus Clientes multum ſolent impendere. Secun-
da verò, quod poterat dari caſus mutandi opinionem ex mo-
tivis, & rationibus, vel de novo repertis, vel meliùs diluci-
datis in poſterioribus Scripturis, in quibus ſoli Prophetæ
197 ſcire poſſunt, quod nihil reperitur aptum ad removendum
Judices ab eorum opinione. Tertiò deniquè, quia *patientia
neceſſaria eſt Judicibus*, teſte *D. Bernard. de Conſid. ad Eugen.
lib. 1. cap. 3.* quem ſequitur *Rot. in dec. 60. in princ. cor. Anſald.*
198 cum aliis apud *Melon. in explicatione Paradoxor. ad dec. Cæ-
ſaris de Graſſ. ver. Patiens, ſeu n. 19.* ubi, quod Judices debent
ulterius cauſarum Defenſores patienter audire, quod non om-
nes Judices ad praxim reducunt, adò quia dantur aliqui, qui
neque etiam permittere volunt Curialibus, ut loquantur.
Ea perto credite. Creſcitque exorbitantia in illis caſibus, in
quibus Curiales defendunt Cauſas, nedum juſtas, ſed nimis
199 fundatas, quando eis meritò durior videtur ſimilis operandi
modus. Poſſem multos ex hujuſmodi caſibus hìc recenſere,
ſed gratia brevitatis voluntariè ab illis me abſtineo indican-
do duos dumtaxat in Cauſis gravibus: Unum de menſe Maii
1707. in quo ſequentia mihi volenti illum informare in voce
æquè clara, ac ſonora dicta fuerunt verba à doctiſſimo Judi-
200 ce; *Sig. Avvocato avete il torto.* Alium verò recentiorem de
menſe Auguſti 1716. quando alter Judex, nedum paucis
verbis me expedivit, ſed volens eidem modeſtè replicare,
atque oſtendere inſubſiſtentiam motivorum, quæ excitabat,
cæpit fortiter iraſci, ac ſi meus Cliens, conſtitutus in Epi-
ſcopali Dignitate, peſſimam foveret Cauſam; Et tamen in
utraque plenam victoriam obtinui, Cauſæquè terminatæ
201 fuerunt mediantibus favorabilibus decretis, à quibus, at-
tenta illorum ſubſiſtentia, Succumbentes neque etiam re-
clamarunt.

DISCEPTATIO II.

Cremen. Functionum.

PRO

Capitulo Cathedralis Cremæ;

CUM

Præpoſito ejuſdem Eccleſiæ.

ARGUMENTUM.

*Impedito, vel abſente Epiſcopo, à quo celebrandæ ſint
Miſſæ ſolemnes, & peragendæ aliæ ſolemnes functio-
nes, ad ipſum ſpectantes. In Proceſſionibus publicis à
quo deferendum ſit SS. Sacramentum.*

EPiſcopo Cremen. non celebrante propter ejus abſentiam,
ſeù aliud legitimum impedimentum in ſolemnioribus 1
diebus Paſchatis, Pentecoſtes, Nativitatis Domini, aliiſq;
Pontificalibus, conſuevit ab immemorabili Præpoſitus illius
Cathedralis celebrare, nedum Miſſas, verùm etiam Veſpe-
ras. Prout etiam conſuevit Canonicus hebdomadarius defer-
re SS. Sacramentum in Proceſſionibus, fieri ſolitis, tam in
Octava Corporis Chriſti, quam in aliquibus aliis diebus.

Hoc non obſtante, prætendit modernus Præpoſitus, ipſum
ad id non teneri ex debito, ſed tantum ſibi eſſe arbitrarium
canere d. miſſam, & veſperas, quinimò, licèt aliquando ve- 2
lit miſſam celebrare, adhùc prætendit non teneri celebrare
veſperas; Et denique quod delatio SS. Sacramenti in dictis
Proceſſionibus ad eum ſpectet, non autem ad Canonicum
celebrantem, ſeu hebdomadarium, circa quas prætenſio-
nes injuncta fuit Informatio ejuſdem Epiſcopi, qua ſuper-
venta, concordata fuerunt tria dubia, quorum primum
eſt: *An Epiſcopo non celebrante in feſtivitatibus ſolemnioribus,
Præpoſitus prima Dignitas teneatur ad celebrationem Miſſæ,
& Veſperarum.* Cujus affirmativa reſolutio videtur clara, quia
Præpoſitus in noſtra Cathedrali, tanquam prima Dignitas
cum cura animarum, tenetur ex debito, non ex arbitrio ſup-
plere vices Epiſcopi, nedum abſentis, ſed etiam præſentis,
& non celebrantis, ut fuit pluries declaratum ab hac S. C. &
ſignanter in *Firmana* anni 1603. teſte *Card. de Luc. de Juriſd.* 3
diſc. 30. num. 10. &, aliis citatis reſolutionibus, notat *Barboſ.
Deciſ. Apoſt. collect. 253. num. 16.* ibi: *Dignitas prima debet ab-
ſente, vel impedito Epiſcopo Miſſas ſolemnes celebrare, &
alias functiones facere, quas Epiſcopus celebraret &c. quocum-
que nomine prima Dignitas appelletur &c.*

Non attento Decreto Epiſcop. Diedi, emanato occaſione
viſitationis Cathedralis anni 1599. ubi prætenditur, celebra- 4
tionem dd. functionum demandari Præpoſitis per verbum
poſſint, ibi: *Decantari poſſint*, ſicque talis celebratio dicatur
repoſita in arbitrio, & voluntate Præpoſiti. Dictum enim
verbum *poſſint* non refertur ad celebrationem, ſed tantùm di-
rectum eſt Miniſtris, qui eidem Præpoſito debent aſſiſtere, 5
ut nempè iſte poſſit juxta ejus dignitatem decantare, & fun-
ctiones peragere, ut ad evidentiam patet ex illius ſola, &
ſimplici lectura, ibi: *Miſſæ Pontificales ſi quando contigerit,
vel propter noſtram abſentiam, vel aliud impedimentum, à
nobis decantari minimè poſſe, ut à R. Cathedralis noſtræ Præ-
poſito pro dignitate juxtà aliarum Cathedralium conſuetudi-
nem decantari poſſint*, Sicque dictum verbum *poſſint* non re- 6
ſpicit celebrationem, ſed tantum aſſumptionem miniſtro-
rum, ut eum decore, & dignitate functiones peragere poſſint,
quod ex eo fit evidentius, quia non poterat d. Epiſcopus po-
nere in arbitrium Præpoſiti miſſæ celebrationem, ex quo id
de directo fuiſſet contra univerſalem uſum Eccleſiæ, & ad-
verſus diſpoſitionem Cæremonialis Epiſc. ampliſſimis clau-
ſulis muniti in duabus Conſtitutionibus Pontificiis, in
quibus derogatur quibuſcumque Decretis, & proviſionibus, 7
etiam Provincialibus, & Synodalibus, ut habetur *ex Conſt.
Clem. VIII. 4. Julii 1600. & Innoc. X. 30. Julii 1650.* impreſ-
ſis in principio dicti Cæremonialis.

Abſque dubio in præſenti, attenta inconcuſſa, & imme-
morabili conſuetudine, quod Præpoſiti anteceſſores contro-
verſas pontificales functiones peregerunt, ut teſtatur Epiſco-
pus in dicta ejus Relatione, ibi: *Præpoſiti prædeceſſores ſo-* 8
*lebant cum Veſperis cantare Miſſam ſolemnioribus diebus &c.
aliiſque Pontificalibus, abſente Epiſcopo.* In his enim mate-
riis, nedum plurimum attenditur ſolitum, & conſuetudo *Pa-
rimol.*

nimol. dec.1. num.9. & 19. Rot. deciſ.4. num 34. cor. Ottbob &
dec.1025. num.4. cor. Emer. Jun. Sed eadem conſuetudo totum facit, & unicè ſpectatur, ut inquit *Bald.* communiter
receptus *in cap. Cùm olim num.1. de Conſuet.* quem ſequuntur
9 *Franc. de Eccleſ. Cath. cap.33. num.113. Prat. diſcept.39.*
num.3. lib.4. & firmavit *Rot. dec.138. num 4. cor. Coccin. &*
dec.19. num.2. apud Antonel. de Jur. Cler.

Ex quibus nil videtur immorandum in 2. dub. In quo quæritur; *An ſaltem teneatur ad celebrandas Veſperas, tam primas, tam ſecundas, quoties velit canere d. Miſſam*, Quatenùs enim de poſſibili aliqua intercederet difficultas reſpectu
10 primi, ſecundum affirmativè reſolven. eſſet, Præpoſitum
ſcilicèt, quoties etiam ex voluntate caneret Miſſam, teneri
tamen ex debito canere, tam primas, quam ſecundas Veſperas; Sicuti enim Epiſc. in craſtinum celebraturus, tenetur
omninò ad illarum celebrationem, ita pariter ad illas eſt prorſus obligatus Præpoſitus, utpotè prima Dignitas, gerens
pontificales vices d. Epiſcopi, ut quotidianus omnium Ca-
11 thedralium fert uſus, & irrefragabilis conſuetudo, ſignanter
individua, & præciſa in caſu noſtro ex d. Relatione Epiſcopi; Conſuetudo enim hujuſmodi tantæ eſt virtutis, & efficaciæ, ut pro lege habenda ſit ad *Text. in cap. Conſuetudo*
diſt.1. Rot. dec 20. *num.5.* ibique *Adden. num.32. par.3. recent.*
12 Præſertim in functionibus Pontificalibus, ad tradita per *Rot.*
deciſ.469. num.3. par.19. rec.

Quin obſtet, quod hujuſmodi Veſperarum celebratio ſpectare debet ad hebdomadarium.; Tùm quia nulla intercedit
connexio inter Miſſas, & Veſperas; Tùm pariter, quia
13 Capitulum percipit etiam ipſum funeralia emolumenta ex
Parochia Cathedralis, prout facit Præpoſitus.

Enim verò quoad connexionem inter Miſſam, & Veſperas, eadem eſt ſanè magna, & innegabilis, illaque ad oculum infertur ex dicto *Cærem. Epiſc. lib.2. cap.1.* ubi primæ
Veſperæ demandantur Epiſcopo in craſtinum celebranti;
14 Unde, iſto impedito, eſt indubitatum, quod prima Dignitas, quæ illius gerit vices, eodem vinculo, & lege adſtringitur per *Text. in leg. Filia §. Actiaff. de Condit. & demonſtr.* &
firmatis *per Rot. in dec.33. num.12. cor. Cer.*

Quoad participationem emolumentorum, licèt illa ratione curæ animarum pertineant ad Dignitatem curatam in Ca-
15 thedrali, excipiuntur tamen funeralia, quæ ſunt Juris Capituli, ut notat *Nicolius in Lucubr. can. tit. de Offic. Archip.*
ſub num.6 fol. mihi 44. tom.2. ibi: *Funeralia tamen non comprehendantur inter emolumenta curæ, unde ſpectant ad Capitulum*, & firmavit *Rot. in dec.235. num.4. & 5. cor. Celſ. &*
dec 480. num 3. cor. Cerr. & dec.13. num.5. apud *Antonel. de*
Jurib. Cler. Ceſſatque omne dubium ex Relatione Epiſc. di-
16 cendo, quod Capitulum de dd. Funeralibus participans, habet tamen correſpectivam obligationem *manutenendi ſepulturas, eaſque evacuandi, nec non cum aliquibus oneribus parochialibus, qualia ſunt proviſio olei pro Lampade SS. Sacramenti, Candelarum, & Palmarum pro die Purificationis, & Dominicæ majoris hebdomadæ, quæ ipſo Capitulo incumbit.*

Quoad 3. dub. ſuper delatione SS. Sacramenti in Proceſſionibus fieri ſolitam, tam poſt Veſperas in Octava Corporis
17 Chriſti, quam in aliquibus aliis diebus, facilior eſt reſolutio
favore Capituli, illam ſcilicet ſpectare ad Canonicum celebrantem, ſeù hebdomadarium, non autem ad Præpoſitum,
triplici ratione; I. Quia ex *Cærem. Epiſc. lib.2. cap.33. in*
fine, nulla alia Proceſſio declaratur Epiſcopalis, niſi illa,
quæ fit in die Corporis Chriſti, ſicque indubitanter ſequitur,
18 quod illa, quæ fit in Octava, aut in aliis quibuſcumque diebus, non eſt talis, adeoq; ut ab Epiſcopo, ſeù à prima Dignitate, qualis eſt Præpoſitus, fieri debeant, ut ex ſe paret. II. Fortiùs quoad d. Proceſſionem Octavæ Corporis
Chriſti, quia *ex d. Cærem. loc. cit. verſ. Abſente Epiſcopo*,
apertè cavetur, quod Proceſſiones, abſente Epiſcopo, fiant
per celebrantem; Undè cùm d. die celebrentur Veſperæ ab
19 hebdomadario, ut ait Epiſcopus, ibi: *Inſuper etiam debere fieri ab hebdomadario, eo quia eadem die ipſe hebdomadarius canit Veſperas*, nulla cadit dubitatio quin per eundem, in iſta
Proceſſione poſt Veſperas ſit deferendum Sanctiſſimum, ut
pluries reſolvit hæc S. C. & præcipuè 12. *Junii* 1627. & teſtatur *Guvant. in Manual. verb. Proceſſio num.33. Prax. Jord.*
20 *Lucubr. tom 2. lib 11. tit.2. de Proceſſ. num 66.* ibi: *Et in Veſperis dici Octavæ ſi fiat ab eo, qui cantavit Veſperas modo ſaltem ſit Canonicus, S. C. 12. Junii* 1627. III. Quia cum in d.
decreto anno 1599. Epiſcopi Diedi regiſtrentur omnes functiones, quæ celebrari debent à Præpoſito, & inter illas non
leguntur hujuſmodi Proceſſiones, ad oculum paret tales fun-
21 ctiones nullatenus ſpectare ad Præpoſitum, ſed ab Hebdomadario, poſſumuſque eidem Præpoſito reſpectu d. decreti

dicere id, quod in ſimili ſcriptum reliquit *Jo: Andr. in addit. ad Specul. in tit. de Teſtam. §.1.* nempè: *Decretum de te non loquitur, & iſtum caſum non comprehendit*, quem ſequitur *Rot. in dec.431. num.2 cor. Lud. & dec.524 num.4. par.18. rec.*

Nec dicatur, quod ipſe Præpoſitus habet Juris aſſiſtentiam
cæteris omnibus præcedendi in functionibus, quæ peraguntur 22
in noſtra Cathedrali, ſicque caſu, quo delatio Sacramenti ad
ipſum non ſpectaret, ſequeretur inconveniens, quod Hebdomadarius minus dignus præcederet ipſum magis dignum. Siquidem reſponſio in promptu eſt, nam, aut agitur de præcedentia inter ipſas Dignitates jure ſingulari abſque eo, quod Capitulum ſit in Cauſa, (qui non eſt caſus noſter,) & tunc procedit contrarium aſſumptum, & forſan verificaretur dictum inconveniens; Aut controverſia eſt inter primam Dignitatem,
& ipſum Capitulum, ut eſt caſus noſter, & tunc non datur 23
ullum inconveniens, quia cùm prima Dignitas in Cathedrali ſit pars, & membrum Capituli non dicitur dignior ipſo Capitulo, dum corpora univerſalia vincunt perſonas ſingulares,
illiſque ſunt digniora, ut probat *Card. de Luc. de Canon. diſc.*
30. num 4. & ſeqq. Canonicus autem hebdomadarius in Proceſſione, de qua agitur, defert SS Sacramentum, non ex jure
proprio, & ſingulari, ſed uti deputatus à Capitulo & in ejus
locum ſubrogatus, penes quod jura Parochialia reſident; Undè
repræſentat ipſum Capitulum ſuperius, & dominum eo mo- 24
do, quo in juriſdictionalibus illud repræſentat Vicarius, ab eo
deputatus, ut proſequitur *Card. de Luc de Canon diſc.30. n.13.*
quo ſtante nullum ſequitur inconveniens, ſicut illud non ſequitur quando Hebdomadarius peragit functiones Parochiales, ne
ea d. Epiſc. Relatione, ibi: *Nec eidem Præpoſito ſuffragari poſſe, quod functio hæc ſit parochialis, cùm etiam aliàs functiones parochiales fiant ab Hebdomadario, quales ſunt diſtributio Candelarum, Cinerum, & Palmarum, necnon Proceſſio, quæ fit ſingulis tertiis Dominicis in quolibet menſe cum SS. Sacramento.*

In eadem Cauſa.

PRoceditur ex adverſo cum æquivoco palmari in allegatione authoritatum, ad probandum, quod prima Dignitas
non teneatur ex obligatione, ſed poſſit ad ſui libitum, & ex
propria voluntate tantùm, atque ex ſola devotione ſupplere vices Epiſcopi, non celebrantis, Quia hæc S. C. nunquam
tale quid determinavit in *Regien.* 9 *Novembris* 1600. minuſque id ſomniarunt aſſerere *Barboſa de Canon. cap.5. num 42.* 25
Favant. in Manual. Verb. Functiones Epiſcopales num.23. in addit. num 7. & Nicol. Floſcul. Verb. Archidiaconus nu.1. & 2.
..Quod clarè patet ex ſola lectura ejuſdem reſolutionis, in
qua neque etiam à remotiſſimis tangitur noſtrum dubium, 26
ſed unicè deciditur, Archipresbyterum præferendum eſſe Archidiacono, niſi iſte eſſet Sacerdos, non vigore obligationis, annexæ ejus Dignitati, quia ad ſuſcipiendum Sacerdotium nullatenus tenetur, ut firmavit *Rot. deciſ.344. num.5.*
part.3. rec. ſed ea ejus propria devotione, & ſua voluntate
dumtaxat; Et propterea verba illa dictæ reſolutionis *Rhegien.*
Non quidem ex obligatione, ſed ex ſua voluntate, & devotione, non referuntur ad functiones aliquas, nec verba ſequentia ejuſdem reſolutionis, ſed ad illa antecedentia, nempè 27
Cenſuit S. C. Archidiaconum d. Eccleſiæ, qui prima Dignitas poſt Pontificalem exiſtit, & Sacerdos nunc eſt, non quidem ex obligatione, ſed ex ſua voluntate, & devotione, in decantatione Miſſarum &c præferendum eſſe Archipresbytero. Quod 28
adeò literale eſt, atque taliter conſonans Grammaticæ regulis, ut mirum certè videatur, quod ex adverſo in diverſum
ſenſum detorqueri velit, & quod magis eſt, fereque videtur incredibile, quod tali, tantaque intrepiditate aſſeratur
coram hoc Sacroſancto Conſeſſu, dum reſpectu detorſionis ejuſdem reſolutionis verificantur ea, quæ lepidè obſervavit. *Garzon. nella Piazza Univerſale diſc.5.* ibi: *Laſcio ſtare* 29
le diſeſe, che fanno con li Teſti, e con le gloſſe delle Leggi, che non tirano tanto li Ciavattini il corame, come fanno eſſi i detti loro per portare le ragioni, ove li pare.

Quatenus verò, ultra literalem tenorem ejuſdem reſolutionis, deſideretur ex adverſo punctualis authoritas, id com- 30
probans, adducimus *Januuen. in Praxi Cur. Epiſcop. Neapolit. cap.52. de Proceſſion. num.1.* ibi: *Quæritur, an Archipresbyter præferatur Archidiacono, abſente Epiſcopo, in celebratione Miſſarum &c. Et videtur, quod ſic &c. & hæc eſt veritas; Quæ tamen recipit notabilem limitationem, ut non procedat, quando Archidiaconus eſt in Præsbyteratus Ordine conſtitutus &c. & eſt communis opinio, quæ fuit à S. C. R. approbata, etiamſi Archidiaconus eſſet Sacerdos ex devotione, non ex neceſſitate Eccleſiæ, ut principaliter in una Rhegien. 9. Decembr.* 1600.

Quod

Google

Quod autem nullum in hac parte habeat arbitrium prima Dignitas, ſed præcisè teneatur ſupplere partes Epiſcopi impediti, authoritatibus adductis *ſupra num.3.* addimus literalem diſpoſitionem *Cærem. Epiſc. lib.2. cap.26. de Supplend.* 31 *vicib.* in quo pro regula ſtatuitur, ut impedito proprio Miniſtro, ſuppletio fiat per proximiorem ibi: *Deficientium vices ab aliis ſuppleri debent*, & ibi: *Supplebit alter et proximus;* In cujus Cæremonialis ſequelam, ità uno ore tenent DD. omnes, agentes de ſacris Ritibus, ut videre eſt apud adductos à *Bauldr. in Manual. Sacr. Cærem. par.3. cap.6. à num.1. Gaſtald. in Prax Cærem. lib.1. ſect 7. cap.4. num.16.* 32 Nec non ita ſemper reſpondit hæc S. C. ut omiſſis antiquioribus reſolutionibus, de quibus *Panimol. dec.1. annot.6. num.24. & ſeq. & Card. de Luc. de Præbem. diſc.20. num.10.* ita reſolvit *in Gerunden. 21. Febr. 1702. & in Cremonen. 9. Januar. 1704 ad 1. dub.*

Obſervantes hìc, quod in dicto Cæremoniali Epiſcoporum non dicitur *poſſit ſupplere*, ſed *ſuppleri debeat*, *& ſup-* 33 *plebit*, quod verbum non arbitrium, & voluntatem, ſed præciſam denotat neceſſitatem, *Rot. deciſ.588. num.6. coram Emer. Jun.* ibi: *Aſſumant quatuor Cappellanos &c. quæ verba important præciſam neceſſitatem.*

Neque merentur allegari generales regulæ, quas pannos calidos vocat *Card. de Luc. de Legat. diſc.61. num.7.* quod 34 quilibet poteſt ſuo Juri renunciare, quodque inducta in favorem; retorqueri non debent in odium; Quia non favore miniſtrorum, ſed contemplatione decoris ſacrarum functionum inductum eſt, ut partes miniſtri impediti ſuppleri debeant à digniori, & proximiori non impedito, ut ſcilicet quantum fieri poteſt à digniori miniſtro expleantur, ea ratione, quia decor, & majeſtas ſervitii non dicitur conſiſtere in ipſa re, ſed in qualitate perſonæ, illud præſtantis, ut benè probat, & exemplificat in caſu Oratoris Hiſpaniarum Re- 35 gis, omnibus obvio in Urbe, *Card. de Luc. de Servit. diſc.65. num.11.* & melius *Gavant. de Rubric. Miſſal. par.2 tit.8. de Iis, quæ omitt. in Miſſ. pro Defunct. lit. A.* ibi: *Ut à digniori miniſtro id fiat*, *& Rot. dec 244. num.3. in fine par.3. rec.* cum quibus proceſſit hæc *S. C. in Romana 26. Aprilis 1704.* ut videre eſt *in Inſtit. crim. lib.1. tit.10. § 4. à num.206. & ſignanter à num.216.*

Alias juxta contrariam prætenſionem poſſet dari, caſus, quod vel ultimus, minuſque dignus miniſter ſacras peragat functiones, vel quod nemo velit illas peragere, quia nulla 36 poteſt aſſignari congrua diſparitatis ratio, quare ſupplere vices impediti debeat eſſe arbitrarium primæ, non autem ſecundæ, tertiæ, & ſequentibus Dignitatibus, ut conſideranti patet.

Minùs obſtat decretum Epiſcopi Diedi; Ut enim *ſupra num.4.* obſervavimus, proceditur in hac parte cum alio æquivoco, quia verba illa *decantari poſſint*, non reſpiciunt actum 37 celebrationis Miſſarum, vel expletionis functionis, ab una, vel alia Dignitate noſtræ Eccleſiæ, ſed ſolam aſſumptionem Miniſtrorum, ad hoc ut ſacræ functiones cum congruo decore, & condigna majeſtate expleantur; Quæ interpretatio robur ſumit, metiendo voluntatem ejuſdem Epiſcopi Diedi ab ejus poteſtate, juxta regulam, de qua *Priol deciſ.595.* 38 *num.12.* quia non poterat in hac parte aliquid contra Jus, vel dictum Cæremoniale diſponere, *Pignatel. conſult.59. numer.14. tom.4.*

Ex quibus comprobatur etiam affirmativa reſolutio 2. dub. quia dictum *Cærem. Epiſc.* non diſtinguit, neque loquitur reſtrictivè ad unam, vel aliam functionem, quando in *cap.* 39 *26. de Supplem. vicib.* præcipit, ut impediti vices ſuppleantur à proximiori miniſtro non impedito. Igitur neque Præpoſitus diſtinguere in hac parte debet dd. functiones, ſed ſemper tenetur ſupplere, quando Epiſcopus impeditus eſt *leg. Non diſtinguemus, ff de Recept. Arbit.* cum aliis apud *Eſcobar. de Ratiocin cap 18. num.42.* & in noſtris terminis probant adductis *in Inſtit. Crim. lib.1 tit.10. §.4. num.209.*

Nec replicetur, quod Veſperæ cantari poſſint ab Epiſcopo, quamvis iſte in craſtinum celebraturus non ſit, juxta id, quod diſponitur *in Cærem. Epiſc. lib.2. cap.2.* Quidquid 40 enim ſit de dicta inſpectione in uno, vel altero raro caſu, & quidem ob urgentem cauſam, & legitimum impedimentum, juxta verba d. *Cæremonialis*, ibi: *Si Epiſcopus, vel ob aliquod impedimentum, vel alia de cauſa &c. non ſit ipſemet ſolemniter Miſſam celebraturus &c.* quod non cadit in noſtro dubio, unicè reſtricto ad voluntatem, & placitum Præpoſiti; 41 Hoc unum certum eſt, quod quantum fieri poteſt Veſperæ ſemper cantandæ ſunt ab eo, qui Miſſam in craſtinum eſt celebraturus, ut docet quotidiana praxis omnium Eccleſiarum Urbis, & Orbis, & non obſcurè deducitur ex d. *Cærem. lib.2. cap.2.* in quo ſacrarum ſolemnitatum initium à primis Veſperis incipere determinatur, ibi: *Sacræ ſolemnitates regulariter à primis Veſperis initium ſumunt.*

Negativæ reſolutioni 3. dub. nullum ponit obſtaculum major dignitas Præpoſiti, quia ſi illa attendenda foret, non ab 42 ipſo, ſed ab Epiſcopo ſemper eſſet deferendum SS. Euchariſtiæ Sacramentum, quod opponitur *Cærem. Epiſc.* in quo *lib.2. cap.33. circa finem* pro regula ſtatuitur, ut illud ſemper à celebrante deferatur. Quod adeò verùm eſt, ut ſi poſt Veſperas, vel in die, vel in Octava feſtivitatis SS. Corporis Chriſti, adſit in aliquibus Locis ſolitum faciendi Proceſſiones, illud pariter deferendum ſit, non à prima Dignitate, vel ab alio digniori Miniſtro, ſed ab eo, qui cantavit Veſperas, ut reſolutum *ab hac S.C. die 12. Junii 1617.* referunt adducti ſupra *num.19.*

Et contrarium prætendere eſt violentiam inferre ſacris Ritibus, ut verbis utar *Pignatel. conſult.46. num.7. tom.7.* ibi: *Quia hinc reſultat violentia ſacris Ritibus, quod ſcilicet fun-* 43 *ctio preſidendi Proceſſionibus, fiat ab eo, qui Miſſam, annexam functioni, non celebret, quod non eſt admittendum contra declarationes S. C. mandantis, ut functiones fiant ab eo, qui Miſſam celebrat* Quorum plures ibidem ſequitur idem *Pignatel* & concordat *Barboſ. in Summ Apoſt. deciſ. collect.385. num.11.* ubi, quod hoc eſt verum, etiamſi in contrarium adeſſet conſuetudo, quæ in noſtris terminis non probatur, & probata nullatenùs relevaret, ut aliis omiſſis, in durioribus terminis conſuetudinis immemorabilis noviſſimè reſolvit *hæc S. C. in Nolana Proceſſionis 1. Sept. 1708.*

Gratias agimus contrario Defenſori pro notitia reſolutionis hujus S. C. diei 18. April. 1640. per extenſum impreſſæ à *Card. de Luc. de Præemin. diſc.20. num 10.* In illa enim deter- 44 minatum quidem fuit, ut prima Dignitas præferenda eſſet in delatione SS. Sacramenti, *ſed in die ejus Feſti, & dummodo Miſſam ſolemnem eo die celebret* Quorum neutrum concurrit in noſtro caſu, quia Præpoſitus prætendit nullatenus celebrare Miſſam, & non agitur de Proceſſione, quæ fit in die ejuſdem Feſti, ſed in Octava, & proindè eadem reſolutio manifeſtè, & ad hominem retorquetur contrà eundem Præpoſitum.

In eiſdem terminis loquitur reſolutio *Buren. 19. Januar. 1608.* relata à *Barboſ. de Canon. cap.5. num.43.* Quia in illa petitum fuit ab hac S. C. ad quam ex Dignitatibus, abſente 45 Archiepiſcopo, ſpectaret, nedum SS. Sacramenti delatio, ſed etiam Miſſæ celebratio, & Veſperarum cantatio. Quod, ut diximus, non congruit noſtris terminis, quia Præpoſitus vult ſeparare dd. functiones, & abſque eo quod Veſperas cantet, vel Miſſam celebret, prætendit SS. Sacramentum deferre, quod ut diximus, & opportunè repetimus, eſt violentiam inferre ſacris Ritibus.

Tantùm autem abeſt, quod reſpectu hujus dub. decretum Epiſcopi Diedi Præpoſito opituletur, quin potiùs ipſius in- 46 tentioni ex diametro repugnat; In illo enim ſigillatim numerantur, & deſcribuntur omnes omninò functiones, quæ fieri debent à Præpoſito, nullo facto verbo de SS. Sacramenti delatione in Proceſſionibus: Signum evidens, quod illud ab eo deferri non debet, ducto argumento à diſcretiva loquutione, quod in Jure validiſſimum reputatur, ex adductis per *Rot. dec.328. num.12. cor. Priol.*

In eadem Cauſa.

PRo congrua dubior. reſolutione præmittenda videntur duo, in quibus concordant omnes Doctores, tractantes de ſacris Ritibus. I. Quod cùm adſit præciſa obligatio, ut 47 ita dicam paſſiva, ad hoc, ut ſacræ functiones peragantur, debet pariter adeſſe præciſa, & activa neceſſitas, reſpectu Eccleſiaſticorum Miniſtrorum, ad illas indiſpenſabiliter faciendas, legitimo remoto impedimento. II. Quod quando illæ à proprio Miniſtro fieri non poſſunt, ſuppletio ſemper fieri debet à digniori, & proximiori, ut probant citati *ſupra nu.35.* 48 & Partibus acerrimè informantibus, contra Magiſtros Cæremoniarum Capellæ Pontificiæ reſolvit *hæc S. C. in Romana*, quam regiſtravi *in Inſt. Crim. lib.1. tit.10. §.4. à num.209.*

Quibus præmiſſis, vigore antiquorum *Textuum in canon. Perlectis diſt.25. & in cap 1. cum duob. ſeqq. de Offic. Archipresb.* prætendit Præpoſitus in abſentia Epiſcopi, nedum non pe- 49 ragere ſacras functiones, ſed illas ad ſui juſſionem, vel cui voluerit demandare.

Verùm pro adequata reſponſione ſat eſt recognoſcere reſolutiones omnes, adductas in fine contrarii Memorialis, in 50 quibus à prima uſque ad ultimam talis prætenſio uniformiter rejicitur, dum conſtanter in illis firmatum fuit, quod

prima

Digitized by Google

*prima Dignitas nunquam poſſit ad ſui libitum alios eligere, qui
vices ſuas ſuppleant*, & concordant adducti per *Barboſ. in
Summ. Apoſt. dec. collect. 135. num. 15.*

Tranſeunt deindè contrarii Defenſores ad Decreta hujus
S. C. quorum vigore prætendant, repoſitum eſſe in mero ar-
51 bitrio, & ſola voluntate Præpoſiti ſacras functiones facere,
vel non facere, exagerantes vim eorundem Decretorum,
uti emanatorum tempore, proximo editioni Cæremonia-
lis, atque inſiſtentes in eo, quod aliàs darentur decreta con-
tra decreta.

Quæ omnia nullam habent ſubſiſtentiam; Omnes ſiqui-
dem reſolutiones hujus S. C. ad perfectam reducuntur concor-
52 diam, atque uniſonam redolent conſonantiam, obſervan-
do, tunc S. hanc C. mentionem feciſſe voluntatis primæ Di-
gnitatis, quando hæc prætenſionem habebat nolle ſacras pe-
ragere functiones, non quidem ſimpliciter, & indefinitè,
ſed eo fine, & intentione, ut ad ſui libitum aliam Dignita-
tem, ſibi benè viſam, ſubrogaret, ut ſupplicamus recogno-
53 ſcere ex ſola lectura dd. reſolutionum à prima, uſque ad ul-
timam ibi: *Tarentina &c. Ad 2. an Archipresbyter Miſſas ſo-
lemnes celebret, & eo celebrare nolente, vel impedito, aequa-
quam poſſit ad libitum ſuum alium eligere, qui vices ſuas ſup-
pleat*; Itaut ſenſus ſit, quod prima Dignitas non poſſit aliam
Dignitatem ſubrogare, non ſolùm ſi revera impedita ſit,
ſeù non poſſit ſacras facere functiones, ſed etiam ſi volunta-
riè illas nolit facere ad cedendam locum alteri ſibi beneviſo.

Quæ prætenſio illi innitebatur ratiocinio, quod in illis ter-
minis, in quibus prima Dignitas non eſt revera impedita,
54 ſed poteſt facere ſacras functiones, nullum Jus poteſt dici ac-
quiſitum ſecundæ Dignitati ad illas peragendas; Non ſic au-
tem in caſu impedimenti, vel abſentiæ d. primæ Dignitatis,
quia tunc ſtatim dicitur quæſitum Jus Dignitati proximiori;
Quo tamen ſpecioſo diſcurſu non attento, intrepidè hæc S.
C. ſemper reſpondit, nullo caſu, eſſe arbitrarium primæ
Dignitati, aliam in ſui locum ſubrogare, non ſolum ſi im-
pedita ſit, ſed etiamſi nolit, ad eum finem, ut alteri ſuas
vices committat.

Interpretatio hæc, imò germanus ſenſus dd. reſolutionum,
mirabiliter confirmatur ex iis, quæ notat *Barboſ. in Collect.
55 Apoſt. dec. Collect.* 235. in qua *à num.* 15. diſcurrens de primo
caſu ſubrogandi aliam Dignitatem, quando prima non vult,
vel revera non poteſt ſuas adimplere partes, probat, id nul-
latenus eſſe permiſſum; *A num.* verò 18. loquens præciſivè
à dicta prætenſione ſubrogandi alium, rotundis literis ſe-
quendo innumeras reſolutiones hujus S.C. aſſerit, nullam ha-
bere arbitrium primam Dignitatem, ſed, remoto impedi-
mento, teneri ſacras functiones facere ibi: *Dignitas prima
56 debet abſente, vel impedito Epiſcopo, Miſſas ſolemnes cele-
brare, & alias functiones facere, quas Epiſcopus celebraret,
ſeù faceret, ſi præſens eſſet*; Quod ſæpius reſolvit hæc S. C. ut
videre eſt in illis, quæ regiſtrantur in fine *à num* 75. & 81.

Comprobatur ulterius, imò intra evidentiæ fines conſtitui-
tur hujuſmodi interpretatio ex aliis duabus animadverſioni-
bus. I. Quod aliàs melioris condionis eſſet in hac parte mem-
brum, ſeù prima Dignitas, ac ſit Caput, ſeù Epiſcopus, vel
Archiepiſcopus, quia iſti non ex eorum ſimplici voluntate,
57 ſed accedente juſta cauſa, vel ex legitimo impedimento, ſa-
cras non tenentur facere functiones, ut videre eſt *in Cærem.
lib 2. cap. 1.* ibi: *Si Epiſcopus, vel ob aliquod impedimentum,
vel alia de cauſa &c. impeditus non ſit, ipſemet ſolemniter Miſ-
ſam celebraturus*, & poteſt recognoſci ex reſolutionibus hujus
S. C. de quibus infra *à n. 73 uſque ad num. 83.* in quibus omni-
nibus nunquam dicitur *nolente*, ſed ſemper *impedito, vel
abſente Epiſcopo*. Hoc autem maximum reputatur inconve-
58 niens, minor enim Dignitas, ſeù inferior perſona, majori
gauderet prerogativa, adverſus omnia jura, omniaque prin-
cipia, neque in æternum convincens allegari poterit ratio,
quare id ſit arbitrarium primæ Dignitati, non autem Epiſco-
po. II. Quia poſſet dari caſus, quod nemo ex Dignitatibus
velit ſacras peragere functiones, prætendendo, quod ſicuti eſt
59 in arbitrio reſpectu primæ, ita etiam ſit reſpectu ſecundæ, &
ſequentium Dignitatum, itaut in ſubſtantia, & cum omni
ſermonis proprietate dici poſſet, quod admiſſa contraria præ-
tenſione non perſonæ Eccleſiaſticæ Dignitatibus inſervirent,
ſed Dignitates inſervirent perſonæ, quo nihil incongruen-
tius, nihilque irrationabilius.

Ultra quod ſapere videtur neſcio quid decori ſacrarum fun-
ctionum oppoſitum, dura prætenſio, quod ſacer miniſter, nullo
60 detentus impedimento, nullaque accedente juſta cauſa, quam
ſat eſt allegare, recuſet ex ſolo arbitrio ſacras illas facere fun-
ctiones, quas ipſimet Summi Pontifices, nullatenus impedi-
ti, libentiſſimè, & cum populi ædificatione faciunt.

Indeque hæc S. C. ad emoliendam talem duritiem in *Brun-
duſin. 12. Junii 1627. ad 4. dub. de quo infra num 84. & n. 93.*
congrua interpretatione explicans verbum illud *Nolens*, in 61
reſolutionibus, ex adverſo citatis appoſitum, illud voluit eſſe
intelligendum in caſu pretextus impediti, ibi: *4. An nolen-
tes Dignitates celebrare Miſſas Pontificales, abſente Archiepiſ-
copo, ſub prætentu impedimenti, poſſint tamen aſſiſtere in ſuo
ſtallo in Choro: Ad 4. Dignitates, nolentes celebrare Miſſas Pon-
tificales, abſente Archiepiſcopo, juſta cauſa impeditæ, poſſunt
aſſiſtere in ſuo ſtallo in Choro*, & concordant aliæ reſolutiones 62
hujus S. C. de quibus *infra n. 75.* excuſante primas Dignitates
in ſolo caſu legitim. impedimenti.

Contorquentur contrarii Defenſores pro reſponſione *ad
Cærem. Epiſc. lib. 2. cap. 26. de Supplem. vicib.* In quo pro re- 63
gula ſtatuitur, ut ſuppletio miniſtri impediti, non ea ipſius
voluntate, ſed neceſſariò per proximiorem fiat, ibi: *Deficien-
tium vices ab aliis ſuppleri debent*, & ibi: *Supplebit alter. et
proximus*, quæ præciſam importent neceſſitatem ex *dec. 588.
num. 6. cor. Emer. jun.* Aſſerentes 1. quod loquantur de ſup-
plendis vicibus inferiorum Dignitatum, non autem Epiſco-
pi impediti, 2. verò, quod prima Dignitas in odioſis non ve-
niat appellatione Dignitatum; Sed neutra ſubſiſtit.

Non 1. quia ſi admittitur ex adverſo, quod vices primæ Di-
gnitatis impeditæ, ſeù membri, ad terminos Cæremonialis,
ſupplendæ ſint, & quidem ex neceſſitate à proximiori mini- 64
ſtro, multò magis admitti debet talis neceſſitas ſupplendi in
Dignitate proximiori Epiſcopo, ſeù Capite impedito, quod
adeò clarum videtur, ut ſola naturalis ratio id evidenter con- 65
vincat, ut in ſimili egregiè diſcurrit *Card. Pallavic. nell'
Iſtor. del Concil. lib. 3. cap. 13. num. 8.*

Minus ſubſiſtit 2. quod ſimus in odioſis, neſcimus enim vi-
dere ubinam fundetur hoc odium reſpectu ſervitii Divini, 66
circa ſuppletionem Miniſtri impediti.

Die 4. Maii 1709. per Card. de Abdua propoſitis in S. R.
C. tribus ſequentibus dubiis, reſponſum fuit, ut infra.

*An Epiſcopo non celebrante in feſtivitatibus ſolemnioribus,
Præpoſitus, prima Dignitas Eccleſiæ Cathedralis Cremen. te- 67
neatur ad celebrationem Miſſæ, & Veſperarum, & quatenus
negativè* Dilata.

*An ſaltem teneatur ad celebrandas Veſperas tùm primas,
tùm ſecundas, quoties velit canere dictam miſſam, & è con-
tra* Dilata.

*An in Proceſſionibus, in quibus deferri ſolet SS. Euchari- 68
ſtiæ Sacramentum, ejus delatio ſpectet ad Præpoſitum, ſeù
potiùs ad Canonicum celebrantem, ſeù hebdomadarium in
caſu.* Spectare ad Celebrantem.

Repropoſita verò die 8. Junii ejuſdem anni fuit dictum 69
Non teneri, ſed decere.

Reſolutiones S. C. R. in hac cauſa allegatæ.

*Baren. 6. Octobris 1645. S. C. reſpondit, Functiones
præfatas, quæ debent fieri per primam Dignitatem, ea im- 70
pedita, obeundas eſſe per Dignitatem ſequentem.*

*Nazocomen. 24. Jul 1549. ad 3. dub. Ad 3. Antiquiorem ſuc-
cedere non debere, cùm impedita prima Dignit. ſupradictæ fun- 71
ctiones peragendæ ſint a ſecunda, & gradatim ordine ſucceſſivo.*

*Senarum 29 Novemb. 1670. Prima Dignitate impedita,
vel abſente, ſuccedat ſecunda Dignitas, & ſecunda impedita; 72
tertia, & omnib. Dignitatibus impeditis, vel abſentibus, pri-
mus Canonicus id exequatur.*

*Callien pro parte Præpoſiti S. R. C. expoſitum fuit, quod li-
cet Præpoſitura hujuſmodi in Eccleſia Callien. ſit antiquiſſima,
& prima Dignitas poſt Epiſcopalem, & ab immemorabili tem- 73
pore, qui eam obtinuit ſolitus fuerit in abſentia Epiſcopi, Miſ-
ſas, & alias functiones Eccleſiaſticas celebrare, & exercere,
nihilominus Archidiaconus, moderna Dignitas, quæ ab annis
30 citra in d. Eccleſia erecta eſt, in cujus erectione Archidia-
conus ipſe renunciavit omnibus privilegiis Juris communis,
cum clauſula, remanente in ſuo robore Dignitate Præpoſituræ,
prætendit ad ipſum de Jure in abſentia Epiſcopi, non autem
ad Præpoſitum, Miſſarum, & aliarum prædictarum functio-
num Eccleſiaſticarum celebrationem pertinere. Eadem S. R C.
Præpoſitum in ſua poſſeſſione manutenendum, & nihil innovan-
dum eſſe cenſuit, & declaravit, Die 8. Januarii 1605.*

*Brundoſina. Decretum, aliàs factum ſub die 2. Martii 1602.
pro Archidiacono, Dignitatibus, & Canonicis Eccleſiæ Brun- 74
duſinæ, quod ad ipſos, non autem ad Vicarium Generalem ſpe-
ctet celebratio Miſſarum, & aliarum functionum Eccleſiaſtica-
rum, abſente, vel impedito Archiepiſcopo, habere locum, tam
Sede vacante, quam plena S. R.C. declaravit. Die 11 Jun 1605.*

*Eadem; Cùm aliàs à S. R. C. declaratum fuerit, Miſſarum
ſolemnium celebrationes Archiepiſcopus ſi præſens eſſet faceret,
eo impedito, abſente, vel defuncto, non ad Vicarium Genera-
lem,*

Digitized by Google

75 *Item, ſed ad Dignitates, & Canonicos in Civitate Brunduſina
pertinere, dubitatum fuit. An alternatim id faciendum ſit, vel
ſucceſſivè. Congregatio reſpondit, ſucceſſivè id eſſe agendum ideſt,
ſi prima Dignitas impedita ſit, ſecunda celebret, ſi ſecunda
tertia, ſi omnes Dignitates impeditæ ſint, vel abſentes, tunc
ad primum Canonicum, vel ſecundum ſucceſſivè earundem miſ-
ſarum celebrationem pertinere declaravit.*

*Piſauren. Præpoſitus, qui eſt prima Dignitas in Eccleſia
Piſauren. petiit declarari, ad quem, abſente Epiſcopo, perti-*
76 *neat benedicere Palmas, Candelas, & Cineres, & alias ſimiles
functiones facere, quas faceret Epiſcopus, ſi eſſet præſens.*

*S. R. C. reſpondit, functiones prædictas, & benedictiones
Candelarum, Cinerum, & Palmarum abſente, vel impedito
Epiſc. ad primam Dignitatem, non autem ad Canonicum hebdo-
madarium pertinere cenſuit, & declaravit. Die 21. Martii 1609.*

*Civitaten. ſeu Sancti Severi. Miſſarum ſolemnium celebra-
tionem, delationem SS. Sacramenti in Proceſſione in ejus feſti-
vitate, Candelarum, Cinerum, & Palmarum benedictiones,*
77 *& ſimiles functiones, quas Epiſcopus præſens in ſua Cathe-
drali Eccleſia facere ſolet, & debet juxta formam Libri Cære-
monialis Epiſcoporum, abſente Epiſcopo, ad primam Dignita-
tem, vel deficiente prima, ad ſecundam, & ſic ſucceſſivè perti-
nere ſæpè S. R. C. declaravit. Et ideò cùm in Eccleſia Civita-
ten. aliàs Sancti Severi nuncupata, Archidiaconus ſit prima
Dignitas, & in ordine Presbyterali ſit conſtitutus, ad ipſum,
non autem ad Archipresbyterum prædictas functiones pertine-
re eadem S. C. declaravit. Die 25. Junii 1611.*

*Hydruntina. Cùm orta fuerit controverſia inter Archidia-
conum, primam unicam Dignitatem in Eccleſia Hydruntina,*
78 *& Canonicos hebdomadarios ejuſdem Eccleſiæ, circa celebra-
tionem Miſſarum ſolemnium, & aliarum functionum, nempè
ad quem ſpectet, abſente, vel impedito Archiepiſcopo, cele-
brare Miſſas ſolemnes, benedicere, & diſtribuere Candelas,
Palmas, Cinere &c.*

*Eadem S. R. C. à decretis, aliàs ſæpè in ſimilibus cauſis fa-
ctis, non eſſe recedendum cenſuit, nempè ad primam Dignitatem*
79 *pertinere celebrationem Miſſarum ſolemnium, & aliarum omni-
um ſupradictarum functionum, abſente, vel impedito Archiepi-
ſcopo, dummodo etiam ipſa prima Dignitas cantet Miſſam cum
dictis functionibus. Et ita &c. declaravit die 15. Martii 1614.*

*Meliten. S. R. C. inhærendo Decretis, aliàs in ſimilibus cau-
ſis ſæpè factis; Miſſarum ſolemnium celebrationes, & alios fun-*
80 *ctiones, quas præſens Epiſcopus faceret, ſeu celebraret, E-
piſcopo abſente, vel impedito, ad eum, qui poſt Epiſcopum,
primam Dignitatem in Eccleſia obtinet quocumque nomine ap-
pellatur, dummodo ſit in ordine Sacerdotali conſtitutus, per-
tinere cenſuit, & declaravit. Et ità in Eccleſia Melitea. in-
ter Archidiaconum primam Dignitatem, & Archipresbyterum
ſervari mandavit. Die 4. Aprilis 1615.*

Gravinen. Propoſitis iis, quæ in præinſerto Memoriali con-
81 *tinentur hac die infraſcripta in S. C. R. ad inſtantiam Archi-
presbyteri Eccleſiæ Gravinen.*

*Eadem S. C. ut aliàs ſæpè in ſimilib. declaravit, juxta for-
mam, diſpoſitionem Cæremonialis, ſupradictas functiones,
abſente Epiſcopo, ſemper à prima Dignitate, vel primo Cano-
nico eſſe faciendas. Reſpondit, & ideò quatenus Archipresby-
ter ſit prima Dignitas in Eccleſia Gravinen. ad ipſum ſemper*
82 *eaſdem functiones facere, & pertinere reſpondit, non obſtan-
te quacumque innovatione, facta, ſeù attentata à Vicario, quam
revocavit, & ita ut ſupra in Civitate Gravinæ ſervari man-
dat. Die 18. Martii 1617.*

*Monopolitana. Propoſitis in S. R. C. iis, quæ in præſenti
Memoriali continentur, ad primam Dignitatem, quocumque*
83 *nomine nuncupetur, prædictas functiones facere, & abſente
Epiſcopo celebrare, ut aliàs ſæpè in ſimilibus declaravit, re-
ſpondit &c. & idem in caſu propoſito ſervandum eſſe cenſuit,
& declaravit. Die 3. Septembris 1616.*

Capitulum Brunduſinum petierat reſponderi ad quinque du-
84 *bia, quæ fuerunt tranſmiſſa ad D. Paulum Allaleonum.*

I. Videlicet. An in die Corporis Chriſti Sacramentum Eu-
85 *chariſtiæ ſit deferendum à Celebrante; An verò à Dignitati-
bus, tàm in dicta die, quàm in Octava, in qua SS. Sacra-
mentum Veſpere defertur.*

II. An celebrantes Miſſam ſolemniter, debeant ſedere in eod.
86 *proprio ſtallo; An verò in loco pro Celebrantibus parato.*

III. An abſente Epiſcopo, benedictiones Candelarum, Ci-
87 *nerum, Palmarum, Fontis Baptiſmalis, ſint faciendæ à
Celebrante Miſſam, an à Dignitate.*

IV. An nolentes Dignitates celebrare Miſſas Pontificales,
88 *abſente Archiepiſcopo ſub pretextu impedimenti, poſſint tamen
aſſiſtere in ſuo ſtallo in Choro.*

*V. Cùm Archiepiſcopus benedicit Cineres, ſolet celebrans,
vel unus ex dignioribus Canonicis imponere Cineres Archiepiſ-
copo, quæritur an idem ſervari debeat in die Candelarum,* 89
& Palmarum.

Et juxta reſolutionem D. Allaleonis, fuit reſponſum, ut infr.

*Ad 1. In die feſto Corporis Chriſti Sacramentum Euchari-
ſtiæ deferatur à Celebrante, In Veſperis autem Octavæ defe-* 90
*ratur ab eo, qui fecit officium Veſperarum, modò ſit dignitas,
aut Canonicus, ex cap. 33. de Feſto, & Proceſſ. SS. Corporis
Chriſt. in Cær. Epiſ.*

Ad 2. Celebrantes Miſſas ſolemniter ſedeant in loco, para- 91
to pro celebrantibus à latere Epiſtolæ.

*Ad 3. Abſente Archipresbytero, benedictiones Candela-
rum, Cinerum, Palmarum, & Fontis fiant per Celebrantem ex* 92
*cap. 17. de Feſto Purific. & ex cap. 19. de Feria 4. Cinerum,
Epiſcopo abſente, & ex cap. 28. de Sabb. Sanct. in d. Cærem.*

Ad 4. Dignitates, nolentes celebrare Miſſas Pontificales, 93
*abſente Archipresbytero, juſta cauſa impeditæ, poſſunt aſſi-
ſtere in ſuo ſtallo in Choro.*

Ad 5. Servetur Cæremoniale in cap. 16. de Feſto Purific. & 94
in cap. 21. de Domin. Palmar. Die 12. Junii 1627.

DISCEPTATIO III.

Nepeſina Cappellaniæ.

INTER

Propertium Galeottum:

ET

Homines Mazzani.

ARGUMENTUM.

*Cappellanus quando teneatur celebrare per ſeipſum, per-
ſonaliter intereſſe Divinis Officiis, & continuò reſidere
in Loco Cappellaniæ.*

IN ultimis Tabulis Antonius Felix de Terra Mazzani,
Nepeſinæ Diœceſis, ſic diſpoſuit. *Item laſcia in tutti i
ſuoi beni &c. Erede univerſale Giulia &c. Roſſi, e legitima mo-* 1
*glie di eſſo Teſtatore &c. e dopo in tutta l'Eredità del Teſtatore
ſucceda la Ven. Compagnia del SS. Roſario nella Chieſa Parroc-
chiale di Mazzano, con queſto però, che in detta Cappella ſi
debba eleggere &c. un Prete ſacerdote, il quale debba celebra-
re tre meſſe la ſettimana in d. Cappella per l'anima di eſſo Teſta-
tore, & altri ſuoi morti, quali meſſe ſi debbano celebrare in
perpetuo, quale Sacerdote eſſo Teſtatore vuole, ordina, e co-
manda, che debba aſſiſtere in Mazzano, & a tutti li Divini
Officii, e fonzioni, che ſi fanno in qualſivoglia tempo nella Chie-
ſa Parrocchiale di S. Nicolò di Mazzano.*

Defunctа dicta Julia, erectaque prædicta Cappellania,
quæ modo poſſidetur à Propertio Galeotto Nepeſino, iſte
hucuſque punctualiſſimè adimplevit, & adimplet onus trium
miſſarum pro qualibet hebdomada juxta preceptum Teſtato-* 2
ris, vel per ſe, vel per alium, necnon aſſiſtit omnibus fun-
ctionibus Eccleſiæ, poſt quas tamen revertitur ad Civitatem
Nepeſinam ejus Patriam, per quatuor ſola milliaria à Maz-
zano diſtantem, cùm iſte Locus non habens pluſquam 150.
animas, in medio fovei poſitus, ſit ferè dirutus, & peſſimi
aeris, ubi non eſt medicus, non pharmacopola, non caupo-
na, non laniena, neque cupidinarius, ut eſt in illis Partibus 3
notorium, & concludenter id probant duo teſtes, qui tan-
quam Sacerdotes, & habitatores in eodem Loco Mazzani,
plenam faciunt probationem *ex vulgatis*.

Hinc cæperunt nuper prætendere Communitas, & Ho-
mines Terræ Mazzani, quod Galeottus teneretur celebrare
dictas tres miſſas ſemper per ſeipſum, quodque continuò re-
ſidere deberet in eadem Terra, ſub eo pretextu, quod ita de-
mandaſſe videtur Teſtator, tùm ex quo voluit, quòd Bene- 4
ficiatus celebrare deberet dictas tres miſſas qualibet hebdoma-
da, tùm quia voluit, quod aſſiſteret omnibus Divinis Offi-
ciis, & functionibus, quodcumque tempore faciendis in d.
Eccleſia Parochiali Mazzani, & denique quia ſic fuit pra-
cticatum per antereceſſores; Undè porrecto Memoriali huic S.
C. eoque ſucceſſivè remiſſo ad Epiſcopum pro Informatione,
hac ſuperventa, die 6. Julii 1708. reſcriptum fuit, quod idem
Epiſcopus tranſmitteret particulam legati, ſeù fundationis
Cappellaniæ, & referret, tam ſuper ſolito reſidendi, quam
ſuper redditibus ejuſdem Cappellaniæ.

Tranſmiſſa itaq; nova Relatione ſuper omnibus, eid. Epiſ-
copo injunctis, unà cum particula teſtamenti, concordata fue- 5
re tria dubia, quæ videntur negativè reſolvenda.

Etenim

Digitized by Google

Etenim reſolutio negativa quoad primum dubium circa
obligationem Cappellani celebrandi per ſeipſum, videtur
extrà omnem difficultatem, quia cùm fundator Cappellaniæ
6 non demandaverit, quod Cappellanus miſſas celebraret *per*
ſemet ipſum, nèc minùs prohibuerit, quin eas celebrari face-
ret per alium, inconcuſſa eſt Doctor opinio, & concordes
hujus, & alterius Cong. S. C. T. reſolutiones, quod Cappel-
lanus poſſit demandatas miſſas per alium celebrare, ut videre
7 eſt apud *Lap. alleg.* 35. *& 117. ubi obiq; nu.* 2. *Fagn. in cap. Ut*
Abbates nu. 44. 45 *de Ætat. & qualit. & in cap. Conquerente*
num. 4. *de Cler. non reſid. Gonzal. ad Regul* 8. *Cancel. gloſſ.* 5 *à*
n. 75. *Garz. de Benef. p.* 7. *cap.* 1. *à n.* 86. *Lotter. de Re benefic.*
lib 1. *q.* 36. *n.* 39. *Pax Jordan. lib.* 10. *tit* 13. *n.* 116. *tom.* 2. *Bar-*
boſ. de Epiſc. par 2. *alleg.* 24. *n.* 29. *Antonell. de Jur. Cler. lib.* 1.
p. 3. *cap.* 29. *n.* 11. *& lib.* 2. *p.* 6 *n.* 16. *Ciarlin. lib.* 1. *cap.* 38. *n.* 16.
Gratian. diſcept. 800. *n* 4. *& dec. March* 155 *n.* 4. *Rot. cor. Man-*
ric. dec. 129. *n.* 4. *& cor. Caval. dec.* 551. *num.* 6. *& cor. Mill. dec.*
395. *nu.* 1. *&* 2. *& cor. Priol. dec.* 84. *n.* 7. *& cor. Cerr. dec.* 747.
n. 7. *& cor. Merlin. dec.* 825. *per tot.* & reſolvit S.C.C. *in Aſten.*
Cappellaniæ 14. *Februarii* 1699 *ad* 1. *dub. & poſt hæc ſcripta*
in Rom. Cappellaniæ 12. *Maii* 1714 *ad* 3. *dub.*

Et ratio eſt evidens, quia cùm in inſtitutione Cappellaniæ
Cappellanus contempletur, tanquàm miniſter ad obtinen-
8 dum effectum celebrationis, ſeù ſacrificii ſuffragium, quod
pendet ex opere operato, non autem ex opere operantis,
non reſpicitur per ſe miniſter eligendus, nec cenſetur electa
induſtria perſonæ illius, ſed attenditur ſolùm effectus dicti
ſacrificii, qui eodem modo obtinetur, ſivè Cappellanus ce-
lebret per ſe ipſum, ſivè celebret per alium, ut uno ore con-
cludunt dd. Authores, & alii citati *in t.* 1. *p.* 1. *diſcept.* 5. *à n.* 16.

Quæ vera ſunt, etiam ſi verba dirigantur in Cappellanum
ipſum, quia adhuc non tenetur per ſe celebrare, nam hujuſ-
modi verba non diriguntur in illum, ut actus celebrationis de-
9 beat ab eo expleri, ſed ſimpliciter ad demonſtrandum onus,
ſeu obligationem celebrandi, quam fundator eidem Cappel-
lano impoſuit, ut obſervant *Garz. de Benef. p.* 7. *cap.* 1. *n.* 89.
Fagn in cap. Ut Abbates n. 84. *verſ. Non obſtante de Ætat. &*
qualit. Lott. de Re benef. lib. 2. *q.* 47. *à n.* 36. *Rot. cor. Priol. dec.*
84. *n.* 8. *& cor. Merl. d. dec* 825. ubi præcisè de verbis, quod *Cap-*
pellanus debeat celebrare, & cor. Bichio dec. 13. *à n.* 12.

Idemque procedit, etiamſi Cappellania ſit Sacerdotalis
actu, ita ut Cappellanus nominandus debeat eſſe actualiter Sa-
cerdos, ſeù Presbyter tempore proviſionis, ſeù impetrationis;
Nam adhuc poterit celebrare per alium, quia ex quo Cappel-
lania ſit Sacerdotalis actu, non licet regulariter inferre, ut
Cappellanus teneatur celebrare per ſeipſum, ut punctualiter
10 notant *Fagn. in d. cap. Ut Abbates n.* 16. *in fin. & n.* 71. *de Ætat.*
& qualit. Monet. de Commut. ult. volunt. cap. 10. *n.* 155. *&* 156.
Amayden de Styl. Datar. lib. 1. *cap.* 15. *§.* 15. *nu.* 11. *Antonel. de*
Jur Cler. lib. 2 *par.* 6. *cap.* 6. *n.* 17. *&* 18. *Barb. de Epiſc. par.* 2.
alleg. 24. *à nu.* 37. *Rot. in rec. dec.* 136 *n* 19. *&* 20. *par.* 19 *& in*
Regien. Juriſpat. 16. *Jan.* 1708. *§. Abſq; eo cor. Molin.*

Alioquin ſi Cappellanus per ſeipſum celebrare teneretur,
ſimplex beneficium, ſeù ſimplex Cappellania, obligaret ad
reſidentiam, quod eſt omninò repugnans univerſali receptæ
conſuetudini, juxtà quàm certiſſimum hodiè eſt, quod ſecluſa
11 voluntate Teſtatoris, demandantis, quod Cappellanus cele-
bret *per ſeipſum*, qualitas reſidentialis non cenſetur ineſſe be-
neficiis ſimplicibus, ſeù Cappellaniis, ut communiter tradunt
Imola in cap. final. n. 9. *de Cler. non reſident. Lap. alleg.* 117. *ſub*
n. 2. *Fagn. in d. cap. Ut Abbates n.* 74 *de Ætat. & qualit. Gon-*
zal. in Reg. 8. *Cancell. gloſſ.* 5. *à n.* 75. *Lott. de Re benef. lib.* 1. *q.*
36. *n.* 39. *Card. de Luc. de Benef diſc.* 58. *n.* 2. *&* 4. *Murga eod.*
tract. q. in *tract.* 3. *n.* 169 *Barb. de Epiſc. par.* 2. *alleg.* 24. *n.* 44.
Pax Jordan. lib. 10. *tit.* 28. *num.* 24 *Amoſtaz de Cauſis piis*
lib. 3. *cap.* 11. *n.* 1. *Antonel de Jur Cler. lib.* 2. *par.* 6. *n.* 19. *Ric.*
in Prax. reſol. 348 *n* 1. *Rot. cor. Merl. dec.* 825 *n.* 2. *& cor. Cerr.*
dec. 747. *nu.* 1. *& cor. Priol dec.* 84. *nu.* 6. *& in Valentia. Benef.*
17. *Febr.* 1696. *§. Nec obſtat cor. Olmo, & in Mogunt. Cano-*
nic. 1. *Julii* 1697. *§. Non item cor. eodem*, & reſolvit S. C C.
in dictis *Aſten. & Romana* citatis ſupra.

Ad 2. dubium reſpiciens obligationem Cappellani inſer-
viendi in Divinis officiis per ſeipſum, negativè pariter reſ-
pondendum videtur; Cùm enim divina Officia, aliæq; fun-
ctiones in num. 30. circiter infrà annum peragende in Eccleſia
12 Parochiali, æquè benè expleri poſſint per quamlibet Sacer-
dotem, eadem recurrit ratio, quod non cenſetur, teſtatorem
elegiſſe perſonæ induſtriam, ſed dumtaxat reſpexiſſe ad effe-
ctum, ſeù ad aſſiſtentiam, præſtandam dictis functionibus à
Sacerdote, abſque eo quod ſe arctare voluerit ſine legitima
cauſa, potiùs ad aſſiſtentiam unius Præsbyteri, quàm alterius,
proindeq; hujuſmodi divinis Officiis ſatisfieri poſſe per ſubſti-
tutum, ſeù alium Sacerdotem, advertunt *Fagn. in d. cap. Ut*
Abbates nu 64. 73. 74 *&* 75. *& in fine & n.* 87. *in fin. Lapus d.*
alleg. 36. *nu.* 2. *& alleg.* 117. *eod. n. Gratian. diſcept.* 133. *n.* 1. *&*
12. *Ricc. in Prax. reſol.* 318. *n.* 2. *Gratian. dec. March.* 155. *n.* 4.
& à n. 10. *& Priol. d. dec.* 84. *n.* 8. *& dec.* 335. *n.* 21. *p.* 19. *rec.*

Non obſtat, quod Fundator uſus fuerit his verbis, ibi: *Che*
debba aſſiſtere in Mazzano, & à tutti li divini Officj, a funzio-
ni, che ſi faranno in qualſivoglia tempo nella Chieſa Parroc-
chiale di S. Nicola di Mazzano, ac ſi verbum illud *aſſiſtere* im-
portet ſervitium perſonale, præſtandum ab eodem Cappella- 13
no, & per conſequens etiam reſidentiam. Quicquid enim ſic
de ſtricta dicti verbi ſignificatione & an illud importare poſſit
ſervitium perſonale, & reſidentiam, ſi eſſemus in Cappel-
lania, fundata in Cathedrali, ſeù Collegiata, aut in alia
Eccleſia, habente formale aliquod Collegium, in quibus re-
citantur horæ Canonicæ, & habetur ſervitium Chori, ſecùs
dicendum eſt, quando, prout, hic ſubjecta materia non patitur
hujuſmodi ſervitium, quod non præſtatur in Eccleſia infe-
riori, & Parochiali; Iſto enim caſu aſſiſtentia, demandata
functionibus, & celebratio divinorum, ſeù ſervitium in di- 14
vinis, licèt perſonalem reſidentiam præſeferre videantur,
adhùc eam non concludunt, ſed rectè quidem omnia expleri
poſſunt per ſubſtitutum, ut in ſpecie de verbis *inſervire*, *ſeù*
intereſſe, ità diſtinguendo obſervat *Fagn. in d. cap. Ut Abba-*
tes num. 88. 96. 105. *Card. de Luc. de Benefic. diſc.* 58. *num.* 3.
Rot. cor. Priol. dec. 84. *num.* 9. *&* 10. ubi de onere coadjuvan-
di Eccleſiæ inſervientes.

Et tamen verbum *intereſſe* habet majorem vim, & effica-
ciam, quam verbum *reſidere*, cum minùs ſit reſidere, quam
intereſſe, ut teſtantur *Gonzal. ad Regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 45.
num 50. *Cæſar de Graſſis dec.* 5. *num.* 3. *de Præb. & dec.* 330. 15
num. 1. *par.* 1. *diverſ.* Imò longè fortiora videntur ad intentum
concurrere, nàm in *dec.* 155. *Gratian.* Fundator Cappellaniæ
mandavit, ut præſentatus teneretur præſtare obedientiam
Priori Loci, & tamen deciſum fuit, eam præſtari poſſe per
Subſtitutum, tanquam ſubrogatum in locum illius, Additur
etiam ratione, quod quando voluntas Teſtatoris impletur, 16
ſufficit illi effectualiter, & per æquipollens ſatisfieri, licèt
verba improprientur, ac lædi videantur, præcipuè, quia,
id quod committitur faciendum, non eſt (prout evenit in
caſu noſtro) aliquid ingenii, naturæ, doctrinæ, ſeu inſti-
tutionis, in quo caſu ſolùm cenſetur electa induſtria perſonæ,
ut videre eſt in *d. dec. Gratian.* 155. *à num* 10. Rurſus in una
Caſalen. Cappellaniæ relat. per Fagn. ubi ſupra in illius fun-
datione cavebatur, ut Domus Cappellano ædificaretur, in
qua habitaret, & divinis ſerviret, & niſi habitaret & ſerviret,
poſſet amoveri, & de alio provideri. Et tamen S. C. C. reſol-
vit non teneri reſidere, nec perſonaliter miſſam dicere, ut te-
ſtatur ibid *Fagn. num.* 78. *in fin. Garz. de Benef. par.* 7. *cap.* 1. 17
num. 87. pariter *in fine*, ubi habitatio Domus fuit impoſita,
ut commodiùs *ſerviret*, *vel faciat deſerviri*.

Cùm igitur voluntas Teſtatoris, ejuſque finis totaliter
adimpleatur per aſſiſtentiam, præſtandam functionibus pera-
gendis in d. Eccleſia Parochiali à quolibet Presbytero, cujus
neque induſtria, neque ingenium, neque doctrina, poteſt 18
eſſe ad prædictum effectum contemplata, & agatur de Cap-
pellania, fundata in Eccleſia, in qua non recitantur horæ
Canonicæ, non ſit Chorus, nec adeſt ullum ſervitium, præ-
ter illud Rectoris, perſonalem reſidentiam requirens, ne-
ceſſariò ſequitur, quod Galeottus poſſit abſque difficultate
dictis functionibus in eadem Eccleſia peragendis inſervire
per ſubſtitutum:

III. Dub. reſpiciens continuam reſidentiam in Terra Maz-
zani, negativè pariter videtur reſolvendum, quia nulla ex
tribus reſidentiæ ſpeciebus applicatur ad caſum, non enim ap-
plicatur reſidentia continua præciſa, quia cauſa formalis illius
eſt pœna privationis tituli Beneficii, cùm enim iſta nullibi ſit
ſtatuta, ſeù legatur appoſita in neceſſarium conſequens emer-
git, Galeottum non teneri ad reſidentiam præciſam, ut no- 19
tant *Gonzal. ad Regul* 8. *Cancell. gloſſ.* 15. *n.* 21. *Card. de Luc.*
ad Conc. diſc. 4. *nu.* 13. *Pax Jordan. lib.* 10. *tit.* 28. *n.* 17. *nu* 2.
Rot. cor. Rich. dec. 13 *num* 7. *& cor. Priol. dec.* 84. *num.* 11. *&*
dec. 175. *num.* 8. *& cor Cer. dec.* 747. *num.* 8 *&* 9.

Non applicatur reſidentia temporalis, quia cùm ex ſupra
deductis Galeottus non tenetur celebrare neque inſervire Di- 20
vinis per ſemetipſum, de ſe excluſa remanet quælibet reſi-
dentia temporalis.

Neque applicatur reſidentia continua in Loco Mazzani,
ſaltem cauſativa, quia Cappellano nulla impoſita fuit pœna
privationis fructuum, ſeù partis illorum, caſu quo in d. Loco
non reſideret, neque de Jure poteſt eidem talis pœna infligi,
cùm nullum aliud onus habeat, videlicet confeſſionis, Lu-
dimagi-

dimagiſtri, & ſimilium, requirentium idoneitatem induſ-
ſtriam, & doctrinam in exercente, Unde remota dicta pœ-
21 na, inducente amiſſionem fructuum Cappellaniæ, ſeù partis
illorum, inapplicabilis quoque remanet dicta reſidentia con-
tinua cauſativa, quæ ſolùm habet reſpectum ad acquiſitio-
nem, ſeù privationem dictorum fructuum, ex traditis per
*Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. gloſſ. 15. num. 21. Card. de Luc. de
Benef. diſc. 58. num 4. Pax Jordan. lib. 10. tit. 18. num. 15. Rot.
cor. Priol. d. dec. 84. num 11. & cor. Cerr. d. dec. 745. num. 8. &
9. & cor. Emer. Jun. dec. 263. num. 5.*

Quæ omnia faciliùs admittenda veniunt; Tùm quia agi-
tur de Loco peſſimi aeris, ubi: *non vi è Medico, nè Speziale,
non vi è Oſteria, Pezzicaria, nè Macello, ſe non d'una Capra,
o Pecora la ſettimana, che baſta per tutti*; Tùm etiam, quia
22 habitatores ejuſdem Loci nullum patiuntur detrimentum,
ob non reſidentiam Cappellani, dùm ibi promptos habent
alios Sacerdotes, pro omnibus eorum indigentiis ſufficientiſ-
ſimos, ibi: *in d. Terra di Mazzano ſiamo l'Arciprete, e Noi
ſottoſcritti trè Sacerdoti, che celebramo di continuo, oltre il d.
Don Propertio* (qui eſt Cappellanus) e *Don Giuſeppe Vallera-
ni, altro Beneficiato della Cappella di S. Carlo in queſta mede-
ſima Chieſa, parimente da Nepi, ivi commorante, de' quali
ogni Feſta vi è qualche altra meſſa per ſervizio del Popolo, al
quale ſono ſufficientiſſime, celebrandoſi in ore ſeparate, nè per
mancanza della meſſa di d. Don Propertio hà mai mancato il
Popolo di ſentirla.*

Nil refragante, quod Beneficium ſit pingue, annui ſcilicet
redditus ſc. 200. quoniam id non regit in facto, & non releva-
ret in jure; Non ſubſiſtit in facto, quia contrarium retulit in
23 ejus Informatione Epiſcopus, ubi enumeravit omnes expen-
ſas pro conſervatione bonorum, ac domorum reſtauratione,
quas cogitur facere Cappellanus; Minuſque eadem reflexio
relevaret in Jure, quia in his terminis inſpiciendum eſſet quid
voluerit Teſtator, non autem conſiderandi Beneficii fructus,
dum ad hunc effectum voluntas teſtantis, non redditus atten-
di ſolet, & debet.

Non ſubſiſtit demum ſolitum Beneficiati anteceſſoris reſi-
dendi in Terra Mazzani, quoniam id evenit, non ex quo
Cappellania reſidentiam requireret, ſed quia illi domicilium
24 habebant in eodem Loco Mazzani. Etenim poſt factam ere-
ctionem, primus Beneficiatus fuit Bonaventura Alviſinus Pi-
cenus, qui jam morabatur in d. Terra, domi Vincentii Alvi-
ſini Archipresbyteri d. Loci, ejus Patrui; Mortuo autem
præfato Bonaventura, obtinuit Beneficium idemmet Vincen-
tius Archipresbyter, qui jam habendo domicilium in d. Loco
apertum, & ſtabilitum ab annis 40. circà, continuavit pari-
ter ibidem habitare, ut refert Epiſcopus in d. ejus Relatione,
adeoque, ipſorum reſidentia non proceſſit ex Beneficio, ſed
ex habitatione, & domicilio, quod inibi ab eiſdem retineba-
tur, quo fit ut ſervitium quodcumque perſonale, huculque
præſtitum, & reſidentia habita, utpotè voluntaria, ſeù fa-
25 cultativa, & non coacta, inducere non valet aliquam con-
ſuetudinem, ſeù ſolitum, multoque minùs ex ea dici poteſt
acquiſita ſervitus inſerviendi per ſe, & reſidendi, ut notant
*Barboſ. de Epiſc. par. 2. alleg. 24. num. 44. in fin. Alphonſ. Leon.
in prax. quæſt. 4. prax 6. num 117. cum ſeqq. Card. de Luc. de
Benef. diſc 58. nu. 7. Ricc. in Prax. par 1. reſol 348. num final.
Rot. Marcb. cor. Gratian. dec. 155. num 9. & Rot. Rom penes
Garz. de Benef. par. 7. cap. 1. n. 88. & cor. Merl. dec 815. n. 24.*

Ex quibus omnibus cùm rectè pateat non teneri Cappella-
num celebrare, & inſervire functionibus, & Officiis divinis
26 per ſemetipſum, multoque minùs continuò reſidere in Terra
Mazzani, meritò præinſertis dubiis negativa danda videtur
reſolutio.

In eadem Cauſa.

Die 16. Nov. 1708. propoſitis in hac cauſa tribus dubiis,
reſoluta fuere, ut infra videbimus in fine, reproponitur
27 hodiè, & clariùs enucleato facto, ſperamus, quoad 1. *ſtandum
eſſe in deciſis*, quo verò ad 2. & 3. *eſſe à deciſis recedendum*.

Ad quem effectum reperimus in facto verba noſtri Teſtato-
ris, demandantis eligendum eſſe Sacerdotem, *il quale debba
28 celebrare tre meſſe la ſettimana, quale Sacerdote eſſo Teſtatore
vuole, ordina, e comanda, che debba aſſiſtere in Mazzano, &
in tutti i Divini Officj, e Funzioni, che ſi faranno in qualſivoglia
tempo nella Chieſa Parrocchiale di S. Nicolò di Mazzano.*

Non revocatur in dubium, quòd onus dictarum trium miſ-
ſarum punctualiſſimè adimpletum fuerit per Galeottum,
29 quando non fuit legitimè impeditus, & accedente juſta cau-
ſa, per Sacerdotem, ſubſtitutum ab eo, prout etiam inneg-
bile eſt, quod, vel per ſe ipſum non legitimè impeditum, vel
in caſu impedimenti, per eundem ſubſtitutum, ſemper aſſi-
ſtentiam præſtiterit omnibus Eccleſiaſticis functionibus, quæ
factæ fuerunt, & fieri debent in Eccleſia ejuſdem Terræ Maz-
zani, à qua tamen Terra, poſt aſſiſtentiam, præſtitam di-
ctis functionibus, ſolitus fuit reverti ad Civitatem Nepeſi-
nam ejus Patriam, diſtantem ſolùm per quatuor milliaria à
d. Terra Mazzani; Idque duplici motivo; I. Scilicet, quia
in eadem non reperiuntur neceſſaria ad humanum victum,
dum *non ci è Medico, nè Speziale, non vi è Oſteria, Pizzica-
ria, nè Macello, ſe non di una Capra, o Pecora, la ſettima-
na, che baſta per tutti*. II. Verò, quia non poteſt in eadem Ter- 30
ra habitare abſque evidenti vitæ periculo, ut deponunt quam-
plures Medici in atteſtatione, & concordant primarii Cives
Nepeſini, ſubjungentes, quòd non attento præjudicio, eis
reſultante ob eorum abſentiam à d. Terra, ubi plura poſſident
bona, nunquam in illa pernoctarunt, quodque *non ci pernot-
tareſſimo per quanto vale la ſalute d'un uomo*, & denique plu-
res Aromatarii hoc ipſum pariter teſtantur.

Speramus proindè reſpectu 1. dub. perſiſtendum eſſe in de-
ciſis, cùm enim Fundator noſtræ Cappellaniæ non demanda-
verit expreſsè, Cappellanum celebrare debere miſſas per ſe- 31
ipſum, minùſque prohibuerit, nè illas per alium celebrari
faceret, res videtur plana, & omni prorſus diſputatione in-
digna, quod illas celebrare poſſit per alium, & viva ratio illa
eſt, quòd in his caſibus Cappellanus dicitur contemplatus,
tanquam miniſter ad obtinendum effectum celebrationis, ſeu
Sacrificii, quod non pendet ex opere Operantis ſed operato,
nec dicitur electa induſtria, vel qualitas perſonæ, ſed volı-
tus ſolus, & unicus effectus dicti Sacrificii, qui eodem mo-
do obtinetur, ſivè Cappellanus celebret per ſeipſum, ſivè per
alium, ut videre eſt apud *Doctores*, quos ſequuntur *Gratian.
dec. Marcb. 155. à num. 4.* ibique latè *Scopp in addit* & ſignan- 32
ter *num 3. Pignatel. conſult 2. num. 15. tom. 7. Antonell. de Jur.
Cler. lib 1. cap. 29. num. 11. Rot. dec. 175. num 3. cor. Priol. &
dec. 825. num 4. & ſeqq & num 16. & 17. cor. Merlin. & dec. 13.
num. 11. cor. Bich. & dec 135 num 2. & per tot. par. 19. rec.* &
alibi quotidiè, cum ſit propoſitio, quæ hodiè nullam invo-
luit dubietatem, nullumque habet contradictorem.

Reſpectu 2. dub. *An teneatur perſonaliter inſervire omnibus
Divinis Officiis, & Functionibus, peragendis infra annum in
Eccleſia Parochiali dicti Loci, vel potius valeat illis inſervire
per Presbyterum ſubſtitutum*, pro receſſu ab affirmativa re- 33
ſolutione illius primæ partis, eædem urgere videntur ratio-
nes, & congruentiæ, quia ſcilicet ad dictum effectum non
cenſetur electa induſtria perſonæ ad faciendum aliquid inge-
nii, naturæ, vel doctrinæ, minuſque dicitur commiſſum fa-
ctum aliquod variabile, & incertum, quæ concurrere debent
ad hoc, ut actus non poſſit per alium expleri, ut in terminis
obſervant adducti per *Gratian. dec. Marcb. 155. num. 15.* ſed
dicitur contemplatus effectus, ſeù aſſiſtentia præſtanda dictis
functionibus, abſque eo quod verificetur coarctatio potiùs ad
unum, quam ad alium Sacerdotem: Ea qua ſolida reflexio- 34
ne, & nimis naturali diſcurſu, communiter inferunt DD.
quod in his circumſtantiis Cappellani ſatisfacere poſſunt di-
cto oneri per ſubſtitutum, ut omiſſis antiquioribus, quos ſe-
quuntur, videre eſt apud *Fagn. in cap. Ut Abbates à num. 64.
de Ætat. & qualit. Barboſ. de Poteſt. Epiſc. par. 1. alleg 24. ſub
num 29. Gratian. diſcept. for. t. 3. num 1. & 8. & dec. Marcb.
155. num 4.* ubi latè *Scopp. in addit. Rot. dec. 825. à num. 4. cor.
Merlin. & dec 747. nu 7. cor. Cerr. & dec 84. nu 5. & dec. 175.
nu. 3. cor. Priol. & dec. 3. nu. 1. & ſeqq cor Bich. & in par. 19.
rec. dec. 335. num 19.* Et in terminis Cappellani, *qui intra an-
num ſe faciat promoveri, & perſonaliter reſideat, quinque* 35
*miſſas qualibet hebdommada ad dictam Altare celebrando &c.
niſi legitimo impedimento fuerit occupatus*, reſolvit S. C. C. in
Nullius 29. Maii 1649 quam refert *Pignatel. conſult 2. nu 10.
tom. 7* ubi quod poſt longam & accuratam Cauſæ diſcuſſio-
nem, tandem eadem S. C. in hanc ſententiam venit. Et in
terminis *Cappellani, habeantis onus interveniendi horis ve-
ſpertinis, & in Proceſſionibus Card. de Luc. de Benef. diſc. 57.
num. 7.* Et in terminis Cappellani, inſtituti ſequentibus ver- 36
bis: *Detur Cappellania uni Sacerdoti, qui maneat in d. Ec-
cleſia, celebretque pro anima Fundatoris, & ſuorum Defun-
ctorum miſſas in prædicto Altari* S. C. C. in *Nullius 12. April.* 37
1602. teſte *Pignat. conſult. 2. n. 3. tom 7.* Et in terminis Cap-
pellani, cui Teſtator *reliquerat dotem, & alia, ut poſſit vi-
vere, & ſingulis diebus officiare pro anima ipſius*, eundem
Cappellanum obligando ad præſtandam obedientiam Priori
Loci, ubi ſita erat Cappellania, *Gratian. de Marcb. 155. per* 38
tot. obſervando omnia hæc commodè adimpleri poſſe per Sub-
ſtitutum, qui tanquam ſubrogatus aſſumit naturam ejus, in
cujus locum fuit ſubrogatus, ibiquè latè *Scoppa in addit. n. 12.*

aſſerens

afferens id etiam procedere in caſu, quo Cappellanus habeat
onus celebrandi quotidiè, vel ſaltèm quinquiès in hebdom-
mada, & in caſu negligentiæ puniatur pęna duorum ſolido-
rum, referens ità deciſum à S.C. C. Et in terminis, in quibus
Teſtator demandaverat, ut edificaretur Domus pro Cappel-
39 lano, in qua habitaret, & Divinis Officiis inſerviret, & niſi
habitaret, & inſerviret, poſſet amoveri, & Cappellania al-
teri conferri, obſervando, quod dictæ domus ædificatio deman-
data dicebatur, ad hoc, ut Cappellanus, vel commodiùs in-
ſerviret, vel faceret Eccleſiæ inſervire S.C.C. in *Caſalen. Cap-
pellaniæ*, relata à *Fagn. in cap. Ut Abbates num. 87. de Ætat.
& qualit. & à Garz. de Benef. par. 7. cap. 1. num. 87.* Et in termi-
minis, in quibus Teſtator diſpoſuit, *quod Cappellanus cele-*
40 *bret qualibet die Dominico, Mercurii, & Sabbati, & omnibus
diebus, quibus miſſæ cantatæ, & communes celebrantur,
& Horis Canonicis intereſſe debeat, nec non incedere proceſſio-
naliter in omnibus Proceſſionibus*, S. C. C. in *Roman. Cappel-
laniarum 18 Martii 1634. & in Aretina 8 Aprilis 1645.* refe-
rente *Pignatel. conſult. 2. n. 12. to. 7.* Et in terminis Cappellani
in cujus Bullis (ſunt verba Folii diſtributi die 14. Februarii
41 *1699. in una Aſten.*) *ad ejus favorem ab Epiſcopo expeditis,
legebantur infraſcripta verba, quod nominatur ad Beneficium
teneatur habere domicilium in Oppido Villanovæ, & celebrare
perſonaliter miſſas ſex qualibet hebdommada in Cappella B.
M. V. Gratiarum*, de quarum Bullarum efficacia benè *Rot.
dec 5240. num. 4. coram Emer. jun* eadem S.C.C. in *d. Aſten.* ad
1. dub. ibi: *An Orator teneatur ad onus perſonalis reſidentiæ,
& celebrationis per ſeipſum Negativè* ut in *Lib. 49. Decr.
fol. 152.* Et demùm in terminis Cappellaniæ, erectæ in Eccle-
42 ſia Cathedrali ſequentibus verbis: *Item volo, & jubeo, quod
quicumque per tempora in ipſa Cappellania fuerit Cappella-
nus teneatur. & debeat intereſſe Divinis Officiis ſingulis Horis
canonicis, niſi eſſet abſens juſta de cauſa, vel niſi manifeſta in-
firmitate corporis gravaretur, ac volo, & jubeo, quod qualibet
die teneatur, & debeat dicere miſſam pro Defunctis*, quod ex
tali obligatione intereſſendi Divinis Officiis, & ſingulis Ho-
ris canonicis in Eccleſia Cathedrali, non dicatur inducta ne-
43 ceſſitas perſonaliter reſidendi, & adimplendi dictum onus per
ſe ipſum, ſed Cappellania dicatur reſidentialis cauſativè tan-
tùm, articulo maturè diſcuſſo reſolvit eadem S.C. C. in *Fer-
rarien 26. Martii 1707. ut in Lib. 57 Decr. fol. 153.*

Ejuſdem opinionis perpetuò pariter fuit S. Rot. ut videre
eſt apud *Caval. dec. 551. n. 4. & ſeq.* ubi de obligatione, *ut Cap-
pellanus præſentandus debeat continuò reſidere in Terra Vi-
queriæ, & teneatur ſingulis hebdomadis in Altari Cappellæ
celebrare miſſas*, firmando, talem obligationem continuò re-
44 ſidendi in d. Terra Viqueriæ importare quidem reſidentiam,
ſed cauſativam, non autem pręciſam, itaut Cappellanus po-
terat tale onus per ſubſtitutum adimplere. Et in terminis Cap-
pellaniæ, erectæ cum onere, *ut Cappellanus teneatur intereſſe
Horis canonicis, & Eccleſiæ in divinis Officiis inſervire ad man-
datum Præpoſiti, & Capituli, alioquin ſecundùm illorum diſ-*
45 *cretionem puniatur, Rot. dec. 489. n. 2 par. 2. rec.* confirmata *cor.
Rembold. dec 259. per tot* & ſignanter *à n. 7.* & concordat *Car.
de Luc de Benef diſc. 58. n. 7.* Et in terminis, in quibus Cappel-
lanus, *ultrà obligationem per, onaliter, reſidendi habeat quoq;
annexum onus coadjuvandi Eccleſiæ inſervientes, Rot. coram*
46 *Priol. dec. 84 n 8. & 9.* ubi reſpondendo eidem obligationi coa-
djuvandi inſervientes ait. *Quia pariter cum injunctam expreſ-
ſè non fuerit, quod Præſentatus per ſeipſum inſerviat, ea hoc
non infertur ad perſonalem reſidentiam, itaut per alium non
poſſit huic oneri ſatisfieri &c. & ſimplex Beneficium, quamvis
addictum ſit ſervitio Rectoris, aliorumque Eccleſiæ inſervien-
tium, ſimplex nihilominùs eſſe non deſinit*, confirmata in *dec.
275. cor. eod* Et in terminis Capellani, obligati *ad canendam
Primam, & Completam per unumquemque diem, & cum Lita-
niis celebrent miſſam omni tempore, exceptis feſtivis diebus*
47 *cor. Bich dec. 53. n. 7.* ubi, quòd tale onus ad ſummum impor-
tat reſidentiam cauſativam, nunquàm verò pręciſam, itaut
per alium adimpleri non poſſit; Et in terminis Cappellani,
habentis obligationem inſerviendi in Divinis alicui Eccleſiæ
in dec 335. n 17. par. 19. rec. ubi ſequitur *Fagn. in c. Ut Abbates*
48 *à n. 66 de Ætat. & qualit.* referentis plures reſolutiones S. C.
C. Hujuſmodi autem individualiſſimę reſolutiones, & pun-
ctualiſſimæ authoritates vim legis obtinent per ea, quæ obſer-
49 vant adducti in *Tom. 5 par. 1. diſcept. 6. n. 64.*

Abſq; ulla prorsùs difficultate in noſtris terminis, attenta
50 duplici circumſtantia, una ex parte Eccleſiæ, in qua funda-
ta eſt Cappellania. alia verò ex parte Fundatoris.

Ex parte dictæ Eccleſiæ, quia non ſumus in Cappellania,
fundata in aliqua Cathedrali, vel Collegiata, ſeù in alia Ec-
cleſia, quæ habeat formale aliquod Collegium, cum obliga-
tione recitandi Horas canonicas in Choro, in quibus termi-
nis forsàn adduci poterit aliqua authoritas, obligans Cappel- 51
lanum ad reſidendum, quæ tamen in nulla conſideratione
haberi deberet in concurſu dictæ noviſſimæ reſolutionis S. C.
C. *in d. Ferrarien.* per ea, quæ firmavit *Rot. in dec. 495. n.
5. coram Emer jun.* Sed ſumus in terminis Eccleſiæ Parochia-
lis, in qua nulla adeſt obligatio recitandi in choro Horas ca-
nonicas, minuſque reperitur unio aliqua, Communitas, ſeù
Collegium Sacerdotum, obligatorum ad conferentias, vel 52
aliquod aliud ſpirituale exercitium, ſed unica adeſt obliga-
tio circà perſonalem reſidentiam, pręſtandam à ſolo Recto-
re, ſeù Parocho, in quibus terminis, & circumſtantiis, eo
minùs contemplata dicitur perſona Cappellani, & eo magis
tali oneri ſatisfieri poteſt per ſubſtitutum, ut, præter ſuprà
allegatos, diſtinguendo obſervant *Lap. alleg. 36. num. 2. &
alleg. 117. eodem num. Gratian. diſcept. 533. num. 1. & Card.
de Luc.* ſcribens pro veritate *in diſc. 58. de Benefic. num. 3.
per tot*.

Ex parte verò Fundatoris, quia in caſu non aſſiſtentiæ no-
ſtri Cappellani divinis Officiis in Terra Mazzani, non fuit à 53
Fundatore impoſita pęna aliqua privationis tituli Cappella-
niæ, quod operatur, ut ipſius aſſiſtentia, ſeù reſidentia in eo-
dem Loco dicatur cauſativa, non autem pręciſa, & nullate-
nùs excludat adimplementum per ſubſtitutum, ut in terminis
firmavit *Rot. in dec. 747. n 8. & ſeqq cor. Cerr. & dec. 2 9 nu. 7.
cor Rembold. & dec. 551 n. 6. cor. Cavaler. & dec 263. num. 5. cor.
Emer. jun. & dec. 235. n. 11. par. 12. rec.*

Poſito ex his, quod de jure, nec obligatio celebrandi tres
miſſas in hebdomada, nec onus aſſiſtendi in Terra Mazzani,
& divinis Officiis, importent reſidentiam pręciſam, exclu-
dentem adimplementum per Subſtitutum, cum ex Juris diſ- 54
poſitione pręſumitur ſe conformaſſe Teſtatorem, per ea, quę
notant in noſtris terminis *Gonzal. ad Regul 8 Cancell gloſ 5. n.
81. Card de Luc. de Benef. diſc. 58 n. 4. in fin.* & firmavit *Rot. in
dec. 335 n 27. par. 19. rec.*

Nec inſiſtatur in illis verbis *quale Sacerdote eſſo Teſtatore
vuole, ordina, e comanda, che debba aſſiſtere in Mazzano, &* 55
*à tutti li divini Officii, e funzioni, che ſi faranno in qualſivo-
glia tempo nella Chieſa Parrocchiale*.

Aùt enim inſiſtitur in obligatione aſſiſtendi divinis Offici-
is, aùt in alia aſſiſtendi in Terra Mazzani. Si in prima, hęc
nunquàm apta eſt importare reſidentiam præciſam, ſed ſo- 56
lùm cauſativam, ut in longè durioribus terminis aſſiſtentiæ,
& intereſſentiæ demandatæ divinis Officiis, & ſingulis Ho-
ris canonicis in ipſiſmet Eccleſiis Cathedralibus probavimus
ſupra à *n. 35.* Obſervando hic, quod dictę punctuales authori-
tates, eo magis applicantur noſtro caſui, dùm loquuntur in
terminis obligationis intereſſendi divinis Officiis, quæ ma-
gis arctat ad reſidendum, atque de ſui natura includit, & im- 57
portat propriam præſentiam, ut benè diſtinguendo notat *Ad-
den. ad dec. 576 n. 519 par. 4. to 3. rec.* ibi: *Aliud eſt reſidere, &
aliud intereſſe, nàm reſidere dicitur is, qui habitat in loco, ubi
adeſt Eccleſia, ubi beneficium habet; Intereſſe verò, dùm quis
præſens eſt, quando Divina celebrantur, & ejus miniſterium
celebrationi exhibet*, & concordant adducti per *Gonzal. ad
Regul 8 Cancel gloſ 45. n. 50. & Rot. dec. 5. n. 3. de Præben. apud
Cæſar. de Graſſ. & in par. 5. div. dec. 330 n. 1.* Si igitur Cappel-
lanus, ſtrictè obligatus ad intereſſendum divinis Officiis, ex
ſupra animadverſis, poteſt ſuam obligationem adimplere per
Subſtitutum, multò magis id facere poterit Cappellanus, ob- 58
ligatus ſolùm ad aſſiſtendum in Loco, ubi eadem divina Of-
ficia celebrari debent, ut ad ſenſum patet, & applicatur re-
gula *Text in c. Non debet de Reg. Jur in 6.* cum concordanti-
bus apud *Barboſ. axiom. 540 n. 5.*

Si verò inſiſtatur in obligatione aſſiſtendi in Terra Mazza-
ni, pręter ea, quę modò adduximus, conſtanter dicimus, quod
ex illa nunquàm inferri poteſt talis obligatio, quę excludat
adimplementum per Subſtitutum ut in longè durioribus ter-
minis probavimus ſupra *n. 36* ubi de obligatione manendi in
aliqua Eccleſia, & *n. 39.* ubi de obligatione ædificandi Do-
mum, in qua habitare debebat Cappellanus, & *n 41.* ubi de
obligatione habendi domicilium in Oppido, ubi aderat Cap- 59
pellania, & *n 38* ubi de obligatione continuò reſidendi in il-
la Terra, in qua fundata fuerat Cappellania.

Et ex his promanat negativa reſolutio 3. dub. Si enim Ga-
leottus ex ſuprà animadverſis non tenetur miſſas per ſeipſum 60
celebrare, minuſque tenetur perſonaliter inſervire Divinis
Officiis, & functionibus, per annum peragendis in d. Eccle-
ſia Parochiali, quę ſunt circiter 30. ceſſat omne motivum,
omniſque congruentia continuò reſidendi in eodem verè infe-
lici Oppido, in quo non alio fine reſidere tenetur, quàm ad
aſſiſtendum dd. functionibus; Quid enim prodeſt præ-

ſentia in Loco, quando quis Divinis non adeſt, ut dicebat *Gloſ.*
61 *in c unic. verb. Præſentes de Cleric. non reſid. in 6.* quam repetendo eadem verba ſequitur *Fagn. in c. Licèt n. 24. de Præben.* & faciunt firmata per *Rot in dec. 141. n. 8. par. 17. rec.*

Ultra quod ad omne pejus non teneretur Galeottus reſidere in Terra Mazzani, niſi diebus illis, quibus obligatus eſt ad inſerviendum divinis Officiis, & aliis functionibus per an-
62 num, quæ reſtrictæ ſunt ad 30. circitèr; Ex dicta autem temporali reſidentia per paucos dies nullo modo dici poteſt obligatus ad habitandum continuò in eadem Terra, *Rot. dec. 13. num. 14. cor. Bich.* ibi: *Tandem non obſtat, quod Manſionarii debeant aſſiſtere Epiſcopo in diebus Natalis D. N. J. Chriſti, Paſchatis, & Aſſumptionis B. V. Quia ad inducendam incompatibilitatem non ſufficit reſidentia temporis per paucos dies.*

Nec credimus repetendam aſſ. conſuetudinem anteceſſorum Cappellanorum reſidendi in Terra Mazzani, illa enim
63 non ſubſiſtit in facto, & non relevaret in Jure.

Non ſubſiſtit in facto, quia duo Cappellani nominati à Fundatrice non reſederunt in eadem Terra ex motivo, quod
64 Cappellania præciſam requireret reſidentiam, ſed quia in illa à multo tempore domicilium habebant, ut vidimus ſupra.

Minùs eadem prætenſa conſuetudo relevaret in jure, quia illa uti facultativa, & pendens à mera voluntate Cappellanorum, non eſt apta importare obligationem aliquam reſpe-
65 ctu Succeſſorum, ut in terminis notant *Alphonſ. de Leon. in Prax par. 4. prær. 6. n. 217. & ſeqq. Ricc. in Prax. par. 1. reſol. 348. in fine Rot penes Garz. de Beneſ. par. 7. cap. 1. num. 88.* ibi: *Tamen ad eam probandam non ſufficit probare, Prædeceſſores reſediſſe, & per ſeipſos inſerviſſe, cùm ſimus in materia facultativa, ſed quod id fecerint coactè, & non voluntariè, & coram Merlin. dec. 825. n. 24.* Et in darſoribus terminis, quod talis præ-
66 tenſa conſuetudo nequè etiam obſtet ipſimet Cappellano, qui poſt adeptam Cappellaniam cœperit reſidere *Gratian. d. Marcb. 155. n. 8. & 9.* ibi: *Non obſtat, quod præſentatus ad beneficium cœperit reſidere, & ſic natura, & ſtatus illius non poſſit modò mutari &c. Quia non per hoc Beneficiatus poterit cogi ad continuandam reſidentiam, quam potiùs nulla neceſſitate cogente &c. ſuſceperat, & Card. de Luc. de Beneſ. diſ. 58. n. 6. & 7.*

Quæ omnia eo faciliùs admittenda videntur, quo ex una parte nullum patitur detrimentum divinus cultus, nullumque ſentiunt præjudicium Incolæ Terræ Mazzani, ex eo quod Cappellanus ſuam adimpleat obligationem, vel per ſeipſum, vel per ſubſtitutum, ut teſtantur duo Sacerdotes, in illa mo-
67 ram facientes, & manifeſtum eſt cuilibet conſideranti, quod ipſe non tenetur ad audiendas Confeſſiones minuſque obligatus eſt ad Sacramenta adminiſtranda, Pueros inſtruendos, nec ad quodcumque aliud, quamvis leve onus, minimumque ſervitium.

Ex alia verò parte idem Cappellanus non movetur à propria voluntate ad dicta onera non adimplenda per ſeipſum,
68 ſed à dura neceſſitate exponendi propriam vitam evidenti periculo, juxta authentica documenta, exhibita in Secretaria, quæ ſolet eſſe juſta cauſa excuſandi à reſidentia etiam in illis caſibus, in quibus nulla ratione, nulloque motivo controverti poteſt clara, & rotunda obligatio reſidendi, ea ratione, quia in his circumſtantiis verificatur vera impotentia reſpe-
69 ctu ejuſdem Beneficiati, *cùm verè, & propriè non poſſe dicatur, qui poteſt quidem, ſed nonniſi cum periculo vitæ* ſunt verba *Rot dec. 779. n. 6. cor Danoz Jun.* ubi erat concordantes, & præter ibidem allegatos *Gloſſ. in can Communis Verb. Suorum diſt. 23.* ibi: *Nota quod propter intemperiem Loci aliquis excuſatur, ut hic. Menoch. de Arbitr. lib. 2. cent. 5. n. 27. Corrad. in Prax. Diſpenſ. lib. 8. c. 10. n. 18. verſ. Quartum, & Pax Jord. var. reſol. to. 1. prælud. 8. n. 78.* ubi quod ferè inhumanum videtur in his terminis cum vitæ periculo obligare Beneficiatum
70 ad reſidendum, & *Rot dec. 141. n 8. par. 17. rec.* Quæ omnia acritèr contradicentibus Vaticanæ Baſilicæ Beneficiariis admiſit S C. C. *in Roman 16 Novemb. 1699. ut in Lib. 49 Decr. fol. 196.* de qua *in to. 1. par. 2. diſcept. 16.*

71 Die 16 Novembris 1708. per Card. S. Clementis propoſitis in S. C. E ſequentibus dubiis reſoluta fuerunt, ut infra.

Dub. I. An Cappellanus Cappellæ SS. Virginis Roſarii
72 *Terræ Mazzani teneatur miſſas celebrare per ſeipſum.* Negativè

II. An teneatur perſonaliter inſervire omnibus divinis Of-
73 *ficiis, & functionibus, peragendis infrà annum in Eccleſia Parochiali dicti Loci, vel potiùs valeat illis inſervire per Presbyterum ſubſtitutum.* Affirmativè quoad primam partem.

III. An teneatur continuò reſidere in eadem Terra. Affirma-
74 tivè ad formam teſtamenti.

75 Repropoſita autem cauſa per eundem die 5. Septemb 1710. *in omnibus perſtitum fuit in deciſis.*

DISCEPTATIO IV.

Neapolitana Proceſſionum

INTER

Curiam Archiepiſcopalem Neapolis,

ET

Clerum Eccleſiæ S. Jacobi Nationis Hiſpanicæ ejuſdem Civitatis.

ARGUMENTUM.

Exempti quando teneantur accedere ad publicas Proceſſiones, exemptione non obſtante, & an contra accedere recuſantes poſſint Ordinarii procedere mediantibus Cenſuris.

EX antiqua conſuetudine, ſemper practicata in Civitate Neapolis, occaſione peragendi quolibet anno duas publicas, & generales proceſſiones, illam nempè, duci ſolitam cum Reliquiis S. Januarii, & alteram SS. Corporis Chri- 1
ſti, ad illas pacificè acceſſerunt omnes Clerici, tàm Sæculares, quàm Regulares, etiam quomodolibet exempti, & ſignantèr Clerus Eccleſiæ S. Jacobi nationis Hiſpanorum, habens Privilegia exemptionis.

Anno 1708. cùm Petrus Aſſanti Cappellanus major dictæ Eccleſiæ in ea publicè alapa percuſſerit Clericum Nicolaum Stramadiam, & propter hoc Archiepiſcopus contrà eundem 2
Cappellanum majorem proceſſerit ad declarationem Cenſurarum Juris, & ſimul excommunicatos declaraverit Clericos, eidem Eccleſiæ inſervientes, venire recuſantes ad examen ſuper delicto, Cappellanus, major, & Clerici habito recurſu ad hanc S. C. die 23. Febr. 1709. obtinuerunt declarari nullitatem Cenſurarum, non ex motivo, quod Archiepiſcopus non haberet facultatem procedendi ad denunciationem dd. Cenſurarum in forma extrajudiciali, ſed quia proceſſerat judicialitèr, & in figura juriſdictionali, ut EE. PP. 3
probè notum eſt, qui propterea reſcripſerunt, ut Ordinarius *iterum procederet ad denunciationem Cenſurarum prout de Jure.*

Incredibile eſt, in quantam tumiditatem ex hac victoriæ ſeſe elevaverit Clerus d. Eccleſiæ S. Jacobi, dum exiſtimantes ſe nemini eſſe ſubjectos in eorum Eccleſia exempta, occaſione Proceſſionis S. Januarii, non obſtante generali Edi- 4
cto Eminentiſſ. Archiepiſcopi, publicè affixo, & impreſſo, in quo omnes Clerici, tàm exempti, quàm non exempti convocabantur, noluit ampliùs accedere ad proceſſionem cum gravi ſcandalo univerſi Populi, ſemper in præteritum, videntis acceſſum, & interventum præfati Cleri in hac ſolemni proceſſione, & propter hoc notabilitèr diminuta ſine ullo reſpectu ad cultum Divinum, & venerationem S. Januarii Protectoris Civitatis.

Invicta tamen tolerantia Eminentiſſ. Archiep. diſſimulavit gravem hunc, & manifeſtum ſpretum, probabilitèr credendo, quod Clerus reſipiſceret, & juxtà ſolitum accederet ad aliam futuram proceſſionem SS. Corporis Chriſti, & cum 5
ſera ſaltem obedientia corrigeret primam contumaciam, neque propterea deſtitit, quin Paterno zelo, & in magna manſuetudine præmitteret notæ probitatis Viros, ut extrajudicialitèr, & amicabilitèr ſuaderent Clero, ut huic ſecundæ proceſſioni intervenire non omitteret, nè ſecundo ſcandalo cauſam daret.

Verùm mollia verba, & paternæ admonitiones nihil profuerunt, dum publicato altero Edicto convocatorio, etiam 6
Exemptorum, pro acceſſu ad hanc novam proceſſionem ſub pœna ſuſpenſionis Presbyterorum, ipſo facto incurrenda, & reſpectivè Interdicti Eccleſiarum in caſu contraventionis, adhuc Clerus S. Jacobi cum majori ſcandalo, quàm priùs obſtinatè recuſavit accedere ad hanc proceſſionem.

Hinc Tribunal Eminentiſſ. Archiep. prævio examine teſtium ſuper tranſgreſſione Edicti, & ſuper ſolito Cleri de accedendo ad proceſſionem citavit 15. Cappellanos ex 30. circi- 7
tèr, ex quibus componitur d. Clerus, & 9. Clericos ad dicendum cauſam, quare denunciari non deberent incurſi in pœnam ſuſpenſionis, illiſque in termino non comparentibus, neque excuſationem allegantibus, fuit proceſſum ad declaratoriam ſuſpenſionis à Divinis.

Habito recurſu ad hanc S. C. ex parte Cleri, ut caperetur pro-

proviſio eidem favorabilia quoad ſuſpenſionem, rejecta fuit
8 inſtantia primò per Secretatiam, mox per Eminentiſs. Præ-
fectum, & deindè per hanc S. C. cum reſcripto *Proponatur
Cauſa, & tranſmittatur proceſſus, firma tamen remanente
ſuſpenſione.*
Cùm autem hodiè transmiſſo proceſſo, concordata fue-
rint duo dubia, in quorum primo quęritur an idem Clerus
teneatur accedere ad dictam Proceſſionem, illius affirmativa
reſolutio intrare videtur de plano, quia, licèt Clerus Eccl. S.
9 Jacobi ſeſe pretendat exemptum ab omni Juriſdictione Ordi-
narii, hęc tamen exemptio non ſuffragatur quoad acceſſum
ad publicas proceſſiones, quarum una eſt illa SS. Corporis
Chriſti, ex literali Decret. S.C.T *ſeſſ.25.c.13.de Regular.* ubi
datur Epiſcopis facultas compellendi quoſcunque Clericos,
etiam ſęculares, & quomodolibet exemptos, ut ad publi-
cas Proceſſiones accedant, ibi: *Exempti autem omnes, tam
Clerici Sęculares, quàm Regulares quicumque, etiam Monaci
ad publicas proceſſiones vocati accedere compellantur,* & eſt cō-
munis omnium Doctorum ſententia, de qua *Barboſ. ad Conc.
d.c.13.n.18. Novar in Sum. Bullar. par.1. comm.103. num.3. Co-
ebler. de Juriſd. in Exemp. p.2. q.75 n.109. Ceſped. de Exempt.*
10 *Regular. dub.240. n.1. & ſeqq. Rot. cor. Emer. jun. dec. 740. nu.1.*
Atque habemus in hac parte generale decretum particularis
Cong. 27. Julii 1628. compoſitę ex S R. E Cardinalibus trium
Cong nempè Rituum, Conc. & Epiſc. necnon ex omnibus Se
cretariis dd. Congregationum cum approbatione s.m. Urbani
VIII. In quo derogatur omnibus privilegiis contrariis, & con-
ſuetudinibus, etiam immemorabilibus, quod per extenſum
impreſſit *Pignatel conſil.121. to.1. impreſſ Romæ.*
Et ſumma ratione, quia acceſſus iſte ad publicas proceſſio-
nes non redolet ſervitutem, aut onus, ſed potiùs honorificen-
tiam, & prærogativam erga cultum Divinum, à quo nemo
11 Eccleſiaſticorum, qui in ſortem Domini electus eſt, exem-
ptus eſſe debet, imo redolet honorificentiam, & prærogati-
vam ipſarum Eccleſiarum inferiorum, dum ſub proprio Ve-
xillo earum Clerici interveniunt, ita & taliter, quod illos
intervenire volentes non poſſet Archiepiſcopus rejicere, &
non admittere, ut obſervat *Card. de Luc. de Juriſd. diſc.* 100.
n.7. ibi: *Potiùs iſte interventus redolet in ipſis Eccleſiis infe-
rioribus honorificentiam, vel prærogativam, dum ſub pro-*
12 *prio Vexillo earum Clerici interveniunt, adeout ex hujuſmo-
di conſuetudine introductum videatur quoddam Jus recipro-
cum, vel correſpectivum, ut volens non poſſit Archiepiſcopus
eos, volentes intervenire, non admittere, & per conſequens,
ut ex natura correlativorum non poſſint dictæ Eccleſiæ denega-
re eundem interventum, quem ab Archiepiſcopo invito exige-
re poſſet & num.* 17. & ita ſepiùs reſolvit hæc S. C. juxta de-
creta antiqua, media, & moderna, quæ referuntur *per
Nicol. in Floſcul. in verb. Proceſſio n.4. & Lucubr Canonic. lib.1.
tit.31. de Proceſſione à n.14 & Monacell. in Formul. par.1. tit.5.
formul.7. nu.23.*
Quod indiſtinctè procedit etiamſi agatur de Clericis, aliiſ-
que Eccleſiaſticis perſonis, nedum ab Ordinarii Juriſdi-
13 ctione exemptis, ſed etiam de actualiter inſervientibus ipſis
Eccleſiis exemptis, ut ampliando principalem concluſionem
obſervant adducti per *Ricc. collect. 882. in princ. Barboſ. ad
Concil. d. ſeſs.25. de Regular. cap* 13. *n.*20 *& Gratian. dec. Mar-
ch.232. num* 11. referens ità deciſum ab hac S. C. Et in termi-
nis Clericorum Sæcularium, inſervientium illi Eccleſiæ,
quæ in illius fundatione exempta fuit à Juriſdictione Ordi-
narii, *Barboſ. Apoſt. dec. collect. 607. n.2.* referens ita deciſum
ab hac S.C. *die 21. Martii* 1602. *& ad Conc. ſeſſ.25. cap.* 13. *de
Regular. n.* 38.
Neque adverſantur Privilegia exemptionis, per Summos
Pontifices conceſſa Eccleſiæ & Clero S. Jacobi, ſignanter il-
lud Greg. XIII. *die 15. Martii* 1583. ubi dicitur: *Illorumque*
14 *Cappellanos, & Miniſtros ab Archiepiſcopi Neapolitani pro
tempore exiſten. & quorumcumque aliorum Ordinariorum,
etiam tanquam dictę Sedis Delegatorum &c. juriſdictione, cor-
rectione, viſitatione, ſuperioritate, & dominio, penitùs, &
omninò, & perpetuò eximimus, & liberamus,* ac ſi privile-
gium hoc poſterius Concilio videatur ejus diſpoſitioni dero-
gaſſe.
Etenim generalis exemptio ab omni Juriſdictione, & ſupe-
rioritate Ordinarii, non ſuffragantur ad eximendos Cleri-
15 cos Sęculares, & Regulares ab acceſſu ad publicas proceſſio-
nes, ea evidenti ratione, quia Conc. Trid. voluit omnes, &
quoſcumque exemptos teneri accedere ad has proceſſiones,
non obſtante quacumque exemptione, ut tradunt omnes ſu-
periùs adducti, & magis in ſpecie declaravit ipſum Conci-
lium, quod poſtquam in *ſeſſ.25. c.13. de Regular.* ordinavit, om-
nes exemptos poſſe ab Epiſcopis compelli ad interveniendū

proceſſionibus publicis, deindè *in c.21.* quod eſt ultimum de-
cretum *ejuſdem ſeſſ. 25. de Regul.* voluit, omnia, & ſingula
ſuperiùs diſpoſita locum habere non obſtantibus quibuſcum-
que privilegiis, & præſcriptionibus, etiam immemorabili- 16
bus, ibi: *Hæc omnia, & ſingula, in ſuperioribus decretis
contenta, obſervari S. Synodus præcipit &c. non obſtantibus eo-
rum omnium, & ſingulorum privilegiis, ſub quibuſcumque for-
mulis verborum conceptis &c. etiam in fundatione obtentis, nec
non Conſtitutionibus, & Regulis, etiam juris, atque etiam
conſuetudinibus, vel præſcriptionibus, etiam immemorabili-
bus,* quæ repetuntur etiam in dicto decreto anni 1628. *de quo
ſupra num.11.* & advertunt *Gratian. dec. March. 232. num. 15.
Novar in Sum. Bullar. tom.1. comm.103. nu.7. Januen. in prax.
Cur. Archiep. cap.59. ſub num.9. Ricc. in Prax par. 1. reſol. 319.
num. 11.*
Et proinde generalia privilegia exemptionum, quibus non
obſtantibus, tam Concilium, quàm d. Cong. particularis vo-
luit, exemptos teneri accedere ad proceſſiones, ſuffragari
non valent ad derogandum ipſi Concilio, in ſpecie loquenti
contra omnes exemptos, ſolùmque ſuffragari poteſt privile- 17
gium aliquod poſterius Concilio, ac d. decret. Cong. particu-
laris, quod in ſpecie eximat exemptos ab ipſo acceſſu ad pu-
blicas proceſſiones, ea ratione, quia omnia decreta Conci-
lii ſubjacent authoritati Sedis Apoſtolicæ, ſed hoc intelligi-
tur, quando Papa contra illud directè diſponit, & ſic quan- 18
do ſpecialiter eximit ab ipſo acceſſu ad proceſſiones, per quam
tantùm ſpecialem exemptionem colligitur certa voluntas de-
rogandi Concilio Tridentino, juxtà generalitèr firmata *Fa-
gn. in c. Conquerente n.51 de Offic. Ordinar.* & concordat *Pigna-* 19
tel. conſult. to.6. conſult. 20. in fine, & D. Piton. diſcept. Eccleſ.
35 *n.19. verſ. Sicut videmus.*
Et in ſpecialibus terminis, quod ad effectum, ut Exem-
pti non teneantur accedere ad proceſſiones requiratur privi-
legium ſpeciale, poſterius Sac. Conc. Trid. quod nempè illos 20
ſpecialiter eximat ab obligatione accedendi ad Proceſſiones
publicas, probant omnes Doctores de hac materia loquen-
tęs, & ſignantèr *Card. de Luc. de Juriſdict. diſc.* 100. *num.* 3.
loquens de Archiepiſcopo Neapolitano adverſus Equites Or-
dinis Hieroſolymitani, & *in annot. ad Concil. diſc. 28. num.*
3 & concordant à *Spirit. Sanct. in Direct. Regul tit. de Obligat.
Religioſ tract.3. diſp.6. ſeſſ.11. §.7. num.1518. & ſeqq. Pignatel.
conſult.20. num.1. tom.4. Novar. in Sum. Bull. par. 1. comment.*
103. *num.18. & Ricc. in Prax. part.1. reſol.319. num.4.* Imò, quod
non expediat ſimilia privilegia concedere, fuit reſolutum à
dicta Congregatione particulari apud *Pignatell. conſult.* 141.
tom. 5. quod fuit denegatum Cappuccinis, illud enixè
petentibus.
Confirmatur hoc ab exemplis omnium earum Religio-
num, quę vigore privilegii non tenentur accedere ad proceſ- 21
ſiones; illarum enim privilegia non reſpiciunt exemptionem
à Juriſdictione Ordinarii, ſed exemptionem ab ipſo acceſſu
ad proceſſiones, ut quoad Patres Jeſuitas extat privilegium
ſpeciale ſuper proceſſionibus, conceſſum à Greg. XIII. quod
refert *Barboſ. ad Concil. d. ſeſſ.25. cap.13. de Regular. num.* 33.
& concordat *Sanchez. conſ. moral. lib.6. cap. 9. dub. 2. num.* 22
12. Et de privilegiis pariter ſpecialibus ſuper acceſſu ad pro-
ceſſiones pro Clericis Regularibus Congr. S. Pauli decolla-
ti, necnon Matris Dei Scholarum Piarum, aliarumque Re-
ligionum, videre eſt apud *eundem Barboſ. ubi proximè à
num. 34. & in Sum. Apoſt. dec. collect.* 607. *à num.* 8. *Novar.
in Lucern. Regular. verb. Proceſſio num.* 10. *Spirit. Sanct.
in Direct. Regul. tract. 3. diſpat. 6. ſection. 11. §. 7.
num.* 1561.
Quam veritatem comprobavit obſervantia ſubſecuta, dum
poſt aſſerta privilegia exemptionis à Juriſdictione, & ſignan-
ter poſt ultimum Gregorii XIII. Clerus Eccleſiæ S. Jacobi 23
ſemper intervenit proceſſionibus S. Januarii, & SS. Corporis
Chriſti; Noti autem Juris eſt, quod obſervantia eſt optima,
ac fidelis interpres omnium privilegiorum, & Conſtit. Apo-
ſtolic. dum eorum ſenſus talis in verbis præſumitur, qualem
obſervantia, & praxis demonſtravit, ex adductis *in tom. 1.
par. 2. diſcept.* 16. *num.* 101. & propterea ſi, non obſtanti-
bus privilegiis exemptivis à Juriſdictione Ordinarii, Clerus
S. Jacobi ad publicas proceſſiones acceſſit, ſignum evidens
eſt, quod nullum habebat privilegium, quod illum ſpecia-
liter eximeret ab hujuſmodi acceſſu, ut in puncto conſuetu-
dinis accedendi ad has proceſſiones publicas ad tollendam ra- 24
tionem dubitandi, advertit *Card de Luc. de Juriſd. d. diſc.*
100. *n.5. verſ. Fortiùs, & num 6 & 7.* & generalitèr *Rot. dec.*
966. *n.17. cor. Dunoz. jun. & dec.24. n.8. & 9. cor. Emerix jun. &
dec.300. n.30. p.12. & dec.216. n.6. par.13. & dec.253. num. 8. &
9. part.16. rec.*

Reflectendo præſertim, quod agitur de conſuetudine pluſ-
quam centenaria, quæ ad omnes effectus æquiparatur imme-
morabili, ex adductis per *Rot. in Roman. Augumentationis 4.*
25 *Maii 1695. per tot. cor. Card. Priol* cujuſproindè vigore alle-
gare poſſumus quemcumque meliorem, magiſque proficu-
um titulum de Mundo juxta notam indolem, & efficaciam
dictæ conſuetudinis, per ea, quæ notant adducti *in to. 1. par.*
1. diſcept. 10. num. 3.

Non obſtante quadam proteſtatione, quam aliquibus an-
nis Clerici Eccleſiæ S. Jacobi emittere conſueverunt in actu
acceſſus ad proceſſiones; Cùm enim illi accedant virtute Edi-
cti convocatorii, ab Eminentiſs. Archiep publicari ſoliti ſub
26 pœna cenſurarum, juncta neceſſitate accedendi ex diſpoſi-
tione Juris, ſeù Sac. Conc. utique nihil juvare potuit pro-
teſtatio, quæ nunquam impedit actum neceſſarium, & co-
actum à lege, vel ab homine, *Amaya in l. 1. n. 43. C. Qui ſpon-*
tè publica munera ſubeunt, ibi; *Secus autem erit in actibus*
coactis ubi cogeris, vel à lege, vel ab homine, tunc enim ni-
hil prodeſt proteſtatio. & eſt communis opinio, de qua *Gra-*
tian. diſcept. 33. n. 13. & diſcept. 455. n. 18. Surd. dec. 62. num. 35.
Caldas de Empt. c. 19. n. 48. Rot. dec. 475. n. 20. par. 13. & dec.
172. n. 2. par. 13. rec.

Ultrà quod, cùm non agatur de duobus, vel tribus acti-
bus interventus in proceſſionibus, ſed de pluribus, & reite-
ratis ſpatio centenariæ, nihil juvat proteſtatio, præſeferens
actum ſpontaneum, & facultativum, cùm totiès reiterata
27 gratia, & ſpontaneitas ex continuata ſerie actuum ſpatio tan-
ti temporis, nunquam intermiſſorum, exeluſa remaneat
Rip. in cap. Cùm Eccleſia Sutrina n. 55. de Cauſ. poſſeſſ. & pro-
priet. Add. ad Greg. dec. 162. ſub n. 15. Rot. cor. Seraph. dec. 323. n.
4. & in rec. dec. 300. n. 7. par. 4. cum aliis apud *Rocc. diſput. Jur.*
to. 1. c. 167. num. 48.

Et exindè applicatur notiſſima regula, quod in hujuſmo-
di caſu proteſtatio, tanquam contraria facto, non attendi-
tur, nec juvat proteſtantem ad *Text. in l. Cùm in plures §.*
28 *Locator ff. Locati*, & firmatur per *Rot. dec. 671. n. 7. par. 14.* ea
ratione, quia voluntas, & obſervantia magis facto, quàm
verbis declaratur *Rot. dec. 386. n. 7. cor. Dunoz. jun. & dec. 313.*
n. 3. & dec. 629. n. 18. cor. Merlin & in Olomucen. Juriſd. 19. Jan.
1693. § Poſſunt cor. Muto.

Accedendo hinc ad diſcuſſionem alterius dubii, concer-
nentis ſuſpenſionem Cappellanorum Eccleſiæ S Jacobi, ejus
affirmativa reſolutio pariter capienda venit; Dum enim E-
minentiſs Ordinarius habebat facultatem cõpellendi exem-
29 ptos ad interveniendum proceſſioni, clara eſt conſequentia,
quod potuerit eos compellere, etiam per cenſuras, quæ ſunt
arma canonica, quibus utuntur Præſules Eccleſiaſtici, & ſine
quibus eorum Juriſdictio effectum habere non poſſet, juxta
Text. expreſſum in c. Præterea 5. de Offic. Delegat. & in ſpecie
firmavit *Rot. in Dertuſen. Juriſdictionis 26. Aprilis 1694. §.*
Hinc cor. Eminentiſs. Caprara. & in Hiſpalen. Viſitationis 30.
Aprilis 1700 § Cæterum cor Molin.

Quidquid enim dixerint nonnulli Authores Regulares, qui
cauſam propriam defendentes, cenſuerunt, contra Exem-
ptos procedendum eſſe aliis pœnis, quàm cenſuris, verior ta-
30 men, & magis communis opinio eſt, quòd cùm Sac. Conc.
Trid. *in ſeſs. 25. c. 13. de Regular.* non præſcribat modum com-
pellendi Exemptos ad accedendum generalibus Proceſſioni-
bus, hinc propterea illum reliquerit in arbitrio Ordinario-
rum, qui poſſint eos compellere, etiam per cenſuras, prout
eſt indubitata opinio, ſæpiùs approbata, & ſequuta ab hac S.
C. teſtibus *Barboſ. de Poteſt. Epiſcop. alleg. 78. ſub n. 25. Genuen.*
31 *in Prax. Car. Archiepiſ. c. 59. n. 9. verſ. Nihilominus*, ubi teſta-
tur de praxi Curiæ Archiep. Neapolit. *Ricc. in Prax. p. 1. reſo-*
lut. 319. n. 6. verſ. Unde loquens præcisè de Archiepiſcopo Nea-
politano. *Antonell. de Jurib. Cleric. lib. 2. par. 6. t. 5. n. 9. Franc.*
32 *de Eccl. Cathed. c. 25. n. 348 Ugolin. de Poteſt. Epiſc. c. 20. q. 10. n.*
1. Monacell. in Formul. to. 1. tit. 6. formul. 20. nu. 26. & Raynald.
Obſer. crim. to. 3. c. 32. ſupplet. 4. à num. 31.

Cujus communiſſimæ opinionis optimam aſſignat ratio-
nem *Card. de Luc. de Juriſd. diſc. 100. n. 12. & 13.* ubi poſtquam
reprobavit Morales, utpotè cauſam propriam agentes, benè
33 advertit, quod deficiente claro privilegio exemptivo in ſpe-
cie ab acceſſu ad proceſſiones, quod hic deficit, exempti ha-
bentur, ac ſi eſſent non exempti, & in hac parte exequati
aliis Subditis potiùs per remotionem obſtaculi, & per quam-
dam reſtitutionem antiquæ, & nativæ Juriſdictionis Ordina-
rii, ſeù reverſionis ad primævum ſtatum ſubjectionis, & con-
cordant adducti per *Monacell. in Formul. to. 3. tit. 3. form. 6. nu.*
13. & 14. ubi, quòd Authoribus Regularibus in hac materia
non eſt præſtanda fides, quia defendunt cauſam propriam, &
citat multos concordantes.

In eadem Cauſa.

Pro affirmativa reſolutione 1. dub. Eminentiſs. Archiep.
habet intentionem fundatam in clara diſpoſitione Sacr.
Conc. Trid. *ſeſſ. 25. cap. 13 de Regul.* & in Generali decreto
Cong. particularis, *de quo ſupra n. 10.* juxtà quod poteſt com-
pellere exemptos omnes, tàm ſæculares, quàm Regulares,
ut ad publicas proceſſiones accedant, ità & talitèr, quod
Presbyteri, & Eccleſiæ S. Jacobi, non poſſint evitare acceſ- 34
ſum ad has proceſſiones vigore exemptionis, ſibi conceſſæ
per Summos Pontifices, cùm Concilium, & dictum decre-
tum Cong. particularis nullam exemptionem quoad hoc ſuf-
fragari volunt, ut pretèr adductos *ſupra num. 9.* notant *Fa-*
gn. in cap. Nimis prava de Exceſſ. Prælatur. Barboſ. de Poteſt.
Epiſc. alleg. 78. num. 8. & Lezzan. Quæſt. regular. part. 1.
cap. 9. num. 47.

Stante hac regula, fruſtra prætenditur, quod privilegia
exemptionis, conceſſa Clericis Eccleſiæ prædictæ, ſint effræ-
nata, & ampla, & poſt Concilium Tridentinum elargita, 35
ſignantèr illud Gregorii XIII. & Sixti V. ideòque generalitas
verborum poſſit comprehendere etiam acceſſum ad proceſſio-
nes. Ultra quod enim ſemper urgeret dictum poſterius de-
cretum anni 1628 approbatum à f. m. Urbani VIII. Dicimus,
fallaciam objecti eſſe evidentem, reflectendo, quod allegata
privilegia nihil aliud important, quàm effrænatam, & gene-
ralem exemptionem ab omni, & quacumque Juriſdictione
Ordinarii, nec propterea iſta generalis exemptio poteſt al-
legari ad effectum evitandi cenſuram Sacri Concilii, quod in
ſpecie loquitur contrà omnes exemptos ibi: *Exempti omnes*,
itaut privilegia, in contrarium adducta, qualificare quidem 36
poſſint dd. Clericos pro exemptis, non tamen, quod iſta exem-
ptio deroget Concilio, cùm quo eſt compatibilis, eo ipſo,
quod Concilium loquitur de exemptis, ad effectum enim, ut
privilegium poſteriùs deroget Conſtitutioni præcedenti, de-
bet eſſe nedum contrarium, ſed prorſus incompatibile cum il-
la, ut tradunt *Fagn. in cap Conquerente ſub n. 31. de Offic. or-*
din. Pignatel. conſult. 46. ſub n. 25. to. 3. & conſult. 20. in fine to. 6.
& D. Piton diſcept. Eccleſ. 35. ſub n. 19.

Non attentis Doctoribus, adductis ad probandum, quod
poſſit dari exemptio ab hoc acceſſu ad proceſſiones vigore
privilegiorum, Sac. Concil. poſteriorum; Iſti enim loquuntur
in caſu, quo poſt Concilium ſuperveniant privilegia non qui-
dem generalia ſuper exemptione ab Ipſa Juriſdictione Ordi-
narii, ſed ſpecialia ſuper acceſſu ad proceſſiones, ſine quo ſpe-
ciali privilegio nemo hactenùs ſomniavit aſſerere, quod poſ- 37
ſit dari exemptio ab acceſſu ad proceſſiones publicas, ea ra-
tione, quia licèt non requiratur ſpecialis derogatio Conc.
Trid. ſemper tamen requiritur, ut privilegium faciat men-
tionem in ſpecie de illa materia, ſuper qua Concilium diſ-
poſuit, ut in puncto, quod requiratur privilegium ſpeciale
quoad proceſſiones, aliàs contra Concilium non attenditur,
probat *Ceſped. de Exempt. Regular. dub. 174 num. 1. in fine*, &
Ricc. in Prax. par. 1 reſol. 319 num. 4. cum aliis, citat. *ſupra* 38
n. 20. & ulteriùs concordant *Fagn in cap. Nimis prava à nu. 8.*
de Exceſſ Prælat. Pignatel. to. 3 conſult. 46. num. 4. ubi refert ità
deciſum à S. C. R. in una *Tarentina 3. Maii 1624 num. 31. in fi-*
ne, & *Tambur. de Jure Abbat. to 1. diſp. 24. quæſt. 8. num. 7. &*
Barboſ. de Poteſt. Epiſc. alleg 78. n. 22.

Hinc poterant Oppoſitores parcere labori gloſſandi contra-
ria privilegia, & demonſtrandi eorum amplitudinem, qua
mediante datur exemptio à Juriſdictione Ordinarii in omni- 39
bus, & quibuſcamquè delictis, materiis, exceſſibus, vel ino-
bedientiis; Repetimus enim, quod privilegium generale non
ſuffragatur, niſi in ſpecie faciat mentionem acceſſus ad pro-
ceſſiones, cùm Jus iſtud determinatum ex Concilio, nunquam
cenſeatur ſublatum, niſi fuerit ſpecialitèr expreſſum, *Pa-*
norm. in d. c. Nimis prava de Exceſs. Prælat. n. 5. ubi iſtam ad-
ducit rationem, quia talis acceſſus reſpicit cultum Divinum
in rogando Deum, illique obſequium exibendo, cui ſubjecti 40
ſunt omnes, ſivè exempti, ſive non exempti, ibi: *Non puto*
tamen, quod propter exemptionem, poſtmodum eis conceſſum,
relevetur ab illo onere veniendi ad proceſſionem &c. nam &c. ro-
gare Deum pro ſalute Populi omnibus Clericis imminere debet,
tàm exemptis, quàm non exemptis Marian. Soccin. ibidem nu.
15. verſ. Et quanquam, & Fagn. à n. 7.

Neque adverſatur *Cyrill. Quæſt. jure capit.* 76, quia
loquitur de Monacis Cartuſianis, qui ſunt ſpecialitèr ex- 41
cepti per ipſum Conc. Trid. *dict. cap. 13. ſeſſ. 25. de Re-*
gularib. tanquam viventes in ſtrictiori clauſura, ibi:
Exceptis his, qui in ſtrictiori clauſura, vivunt,

& hoc

& hoc eſt motivum, quod principalitèr allegat relatas *Auchor num.* 1. & dedit cauſam reſolutiuni S.C.R. ita decidendi;
Ultra qaod in illo caſu agebatur de proceſſione particulari,
non autem publica, & generali.

Cæteri verò Doctores dicant, quod Conciliam non comprehendit illos Clericos, qui ſunt Nullius Diœceſis, ſcili-
42 cèt *Barboſ. de Poteſt. Epiſ. alleg. 78. n. 10. Leo in Theſ. fori Eccl. par. 1. cap. 8. num. 18. & Cyrill. ubi ſupra nu. 5.* Quod non applicatar ad noſtrum caſum, qaia Eccleſia S. Jacobi non eſt
Nullius Diœceſis, ſed ſimplicitèr exempta, ut enim locus
dicatur Nullius Diœceſis oportet habere privilegium cam
diſmembratione Diœceſis, itaùt neqae ſit de Diœceſi, neque in Diœceſi, ut explicat *Lotter. de Re benef. lib. 1 quæſt. 24 à nu. 128.* ubi, quòd non ſuffiecit, locum eſſe exemptum
43 à ſubjectione, ſed requiritar, quod ſit exemptus ab ipſa etiam
ſituatione, *Rot. dec. 345. n. 4 par. 1. rec. D. Piton diſcept. Eccleſ. 35. n. 18. & Rot. in Nullius, ſeù Fuldea. Juriſd. 1 Junii 1708. §. Et de reliquo cor. Anſald.*

Et tamen in præſenti non adeſt niſi ſimplex exemptio paſſiva, ſine ulla Juriſdictione in Clerum, & Popalum, imò
44 in privilegiis, nempè illo ultimo Sixti V. reſervatar Ordinario facultas approbandi Confeſſarius, itaut omnia, exadverſo deducta nullatenas ſubſiſtant in factu circa exiſtentiam
Territorii ſeparati, eoque minus circa qualitatem *Nullius Diœceſis*.

Indè fit, quod acceſſus ad proceſſiones ſit inevitabilis, neque faciat ad rem videre, an iſte acceſſus procederet ex Jure
reverentiali erga Epiſcopum, cum talis ratio, ſi vera foret,
retorqueatur, eo quia nemo exemptus ſolvitur à Jure reverentiali, quod requirit mentionem ſpecialem *Ceſped. de Exempt. Regul. dub. 220. num. 2. Pignatel conſultat. 48. num. 51. tom. 3.*
45 ſemperque verum eſt quod acceſſus ad proceſſiones non profluit à Jure reverentiali erga Epiſcopum, ſed erga Deum, &
cultum divinum, cai omnes ſunt obnoxii, ſive exempti, ſive
non exempti ex ſupra allegatis

Minus obſtat, quod Clerici S. Jacobi nanquam acceſſerint ad hanc proceſſionem, ut deduci prætenditur ex nonnullis atteſtationibus. Ultra quod enim hujaſmodi atteſta-
46 tiones ſant ponendæ ad partes, tanquam extrajudiciales, &
lite pendente extortæ, ex adductis in *tom. 1. part. 2. diſcept. 28. num. 6.* urget reſponſiu, quod ſunt erroneæ, & inſubſiſtentes, prout clarè convincitar ex quatuor facti circumſtantiis.

I. Eſt, quod deponunt, iſtos Clericos quotannis emiſiſſe
proteſtationem, quod mediante acceſſu ad proceſſiones nolebant ſibi præjudicare in eorum privilegiis exemptivis, quæ
proteſtatio fuiſſet ſuperflua, ſi Clerici non interveniſſent
proceſſionibus, & ideò ulla ſine difficultate probat interventum, & acceſſum, cùm fieri ſoleat ad impediendum præ-
47 judicium, quod naſcitur ex facto, quod proindè ſupponit,
& probat, aliàs ſine tali facto, non erat opus proteſtari,
ſed ſufficiebat non intervenire ad tollendum præjudicium, ut
de ſe patet, & faciant firmata per *Rot. dec 55. n. 4. p. 6. & dec. 391. n. 18. par. 12. rec. & cor. Cerr. dec. 163. n. 50. & cor. Ottobon. dec. 226. num. 22.*

II. Quia teſtes dicunt, quod Clerici accedentes ad Metropolitanam pro facienda dicta proteſtatione incedebant induti
48 ſuperpelliceis ibi: *Levandoſi le Cotte, con le quali andavano veſtiti.* Si enim Clerici ibant animo tantùm proteſtandi, ad
qoid venire induti cotta, aut ſaperpelliceis; Dum ergo taliter induti veniebant, ſignum evidens eſt, quod ita veniebant ad effectum aſſociandi proceſſiones, & non proteſtandi dumtaxat.

III. Quia convincuntar affectati, potiùs judicando, quam
deponendu factum, dicendo ibi: *che detto Clero non interveniva à detto accompagnamento, perchè non era ſoggetto alla
49 Corte Arciveſcovale, ma a quella di Monſig. Nunzio.* Teſtes
enim, qui jodicant, tanquam ſuſpecti, non attenduntur,
maximè quandu ratiu ab eis addacta continet errorem, dam
ex ſupra animadverſis etiam exempti à Juriſdictionem Epiſcopi tenentar accedere ad Proceſſiones, ut inquit *Rot. dec. 39. n. 3. par. 3. & dec. 671. à n. 26. par 18. rec.*

IV. Conſiſtit in ipſo tenore proteſtationis, ubi dicitur, quod
50 *ſi debitus locus non aſſignatus dicto Clero conveniens, proteſtātar dicti Comparentes, quod nullum detrimentum, & præjudicium patiantar;* Si enim proteſtantes contendebant ſibi dari locum convenientem, cum proteſtatione ſibi non præjudicandi in caſu contrariu, credat qui credere poteſt, Clericos
iſtos non interveniſſe proceſſionibus, qaando qui contendit
de loco proceſſiunis ſignum eſt, quod ibi incedit, ut dicit
Rot. in Hiſpalen. Jur. ſeden. in Synod. 21. Janii 1697. §. In hypotheſi cor. Muto.

Ex quibus nullatenus veniunt attendendi contrarii teſtes,
eu quia ipſis reſiſtit evidentia facti, & verſa vice ſtandum venit noſtris teſtibus, habentibus pro ſe fomentum veritatis,
proteſtatiu autem prędicta nullatenus infringit obſervantiam
accedendi ad proceſſiones, quia cùm acceſſus factus; fuerit
prævio coactivu Edicto Eminentiſs. Archiep. & prævia obli- 51
gatione Sac. Conc. Trid. proteſtatio nihil juvat, maximè quia
veſtita legitur cauſa illa *per devozione;* Nimis ſanè ſpecialis
devotio, quę nanquam fuit omiſſa per ſęculum, & ultra, quando regula Juris eſt, quod totiès reiterata gratia nunquam pręſumitur, & in ſpecie, quod proteſtatio non relevet, niſi quandu conſtat per antecedens de privilegio ſpeciali non acce- 52
dendi, aliàs actus cenſeantur facti ex obligatione, probant, *Sanch. conſ. moral. lib. 6. cap. 9. dub 2. num. 12. Enriquez lib. 7 de Indulg. cap. 16. num. 4. & Pignatel. conſult. 46. num. 31. tom. 3.*

Prout non relevat, quod Clerici acceſſerint ad proceſſiones in parvo numero; Numerus enim major, vel minor non
facit ad rem, qaia ſemper verum eſt, quod Clerici acceſſerunt
cam Inſigniis Eccleſiæ, & ſic uti repręſentantes Clerum Eccleſiæ S. Jacubi, & tamen non ſubſiſtit in facto acceſſus iſte 53
in parvu numero, qaia contrarium deponunt multi teſtes,
idemqae deſumitur ex Libercalu Proceſſionum, ubi inter ſolitos intervenire deſcribitur *S. Giacomo de Spagnoli.* Ergo
Clerici intervenerunt in tanto numero, quantum repręſentabat Eccleſiam *di S. Giacomo de Spagnoli.*

Denique non obſtat, quod in privilegiis exemptionis Hoſpitalis S. Jacobi communicata reperiantur Indulta, Indulgentię, & Gratię, quę conceſſa fuerunt Archihoſpitali SS.
Salvatoris, & S. Spiritus in Saxia de Urbe, necnon S. Ja- 54
cobi in Compoſtella; Quoniam talis communicatio Indultorum, & Indulgentiarum, pręter quam eſſet generalis, quę non
ſufficeret, in caſu de quo agitur, ubi requiritur ſpeciale privilegium ex ſupra adductis, reſtricta legitur ad Officiales, ac
Infirmos, ſeù miſerabiles perſonas Hoſpitalis, ejuſque Confratres, & Benefactores, non autem loquitur de Presbyteris,
ſeù Clero Eccleſiæ, qui eſt diverſus ab inſervientibus Hoſpitalis, ut ex verbis Bullę Clem. VII. *Quod conſtruendum Hoſ- 55
pitale, ac illius Confraternitas hujuſmodi, ac ejus utriuſque
ſexus Confratres, necnon Officiales, infirmi, pauperes, & miſerabiles perſonę, in eodem conſtruendo Hoſpitali pro tempore
exiſtentes, ac inibi decedentes, ac illius, necnon dictę Confraternitatis Benefactores, omnibus, & ſingulis Indulgentiis &c.
ad inſtar aliorum Hoſpitalium &c. conceſſis uti, potiri, & gaudere.*

Et ſic communicatio Indulgentiarum, & Indultorum, facta inſervientibus Hoſpitalis, ejuſque Confratribus, & Benefactoribus, non benè trahitur ad Presbyteros, & Clerum 56
Eccleſię, Cùm aliud ſit Eccleſia, aliud Hoſpitale, aliud ſint
Miniſtri Hoſpitalis, ejuſque perſonæ, aliud verò Clerici, officiantes Eccleſiam, qui pro ſervitio tantùm Eccleſię ſtipendium recipiant, vivendu etiam reſpectivè ſparſim in Civitate Neapolitana in propriis domibus, ut in ſpecie quod hujuſmodi exemptio non extendatar docet *Text. in c. Cum Cappel- 57
la, & c. Cum ex ore de Privileg. & in c. Per exemptionem eodem
titulo in 6.* cum aliis apud *Rot. in Firmana Juriſd. 10. Maii 1700. §. Concors cor. Molin & in Nullius, ſeù Fulden Juriſ. 1. Jun. 1708. §. Submoto cor. Anſald.*

Ulteriùs cùm prædicta communicatio Indultorum facta
fuerit in ſolo privilegio Clem. VII. qaod fuit conceſſum in
limine fundationis, & longè anteà, quàm ſuperveniret diſpoſitio Sac. Conc Trid. utique nihil relevat, tanquam ab- 58
rogata per poſterius decretum ipſius Concilii, quod derogavit omnibus privilegiis in contrarium, ut notat *Fagn in c. Nimis parva n. 10. de Exceſſ. Prelat* ibi: *Exempti omnes &c. ad publicas Proceſſiones vocati, accedere compellantur &c. non obſtantibus privilegiis ante Concilium, & conſuetudinibus, etiam immemorabilius, non accedendi, utpote ſublatis decreto c. 22. ejuſdem ſeſſionis,* & reſolvit hæc S C apud *Pignatel. conſult. 46. n. 12. to. 3. & Matthæuc. in Official. Curiæ Eccleſ. cap. 40. num 6.*

Inſuper non conſtat, quod Eccleſia, & Hoſpitale S. Jacobi Hiſpanorum, necnon S. Spiritus in Saxia de Urbe, & SS. 59
Salvatoris habeant privilegium ſpeciale ſuper non acceſſu ad
proceſſiones, neque hoc probatur ex contrariis atteſtationibus ſuper ſolitu non accedendi ad proceſſiones; Hoc enim verificatur in ſimplici conſuetudine, ut inquit *Pignatel conſult. 45. n. 37. to. 3. Lezz. in Summ verb. Proceſſion. 30. Bordon. reſolut. 100. n. 134 Ceſped. de Exempt. Regul. dub. 210. n. 1.* quę con- 60
ſuetudo non extenditur de perſona ad perſonam, neque de loco ad locum, neqae idcircò cadit ſub privilegio communicativo, ut notat in ſpecie *Pignat. d. conſult. 45. n. 3. to. 3.*

Alię atteſtationes neque etiam faciunt ad rem, quidquid
enim ſit, an PP. Reformati a S. Petri de Alcantara Neapolis
accedant, necnè ad proceſſiones, eorum non acceſſus poteſt
referri, vel ad conſuetudinem, vel ad privilegium ſpeciale;
61 Quoad Eccleſiam S. Marię de Incoronata, ejus Patres ſunt
Religioſi Cartuſiani, exempti per Concilium, tanquam in
ſtrictiori clauſura viventes, *Citll.q Jur.* c. 76 Quo verò ad
Eccleſiam S. Joannis ad Mare, ſpectantem ad Religionem
Hieroſolymitanam, contraria atteſtatio convincitur irrele-
vans, propter reſolutiones hujus S.C. dicentes, ibi: *Proceſ-
ſionibus publicis intereſſe cogi poſſunt Sacerdotes, inſervientes
Eccleſiis Hieroſolymitanis*, quas referunt & ſequuntur *Gavan.
in Manual. in verbo Proceſſio num.* 14. *Barboſ. de Poteſt Epiſc.
alleg.* 78 *num* 11. *& in Summ. Apoſt. dec. collect.* 607. *num.* 3. &
quod iſti Inſervientes aceſſerint ad proceſſiones publicas, ju-
ſtificatur ex Liberculo Eccleſiæ Metropolitanæ, ubi deſcri-
bitur Eccleſia Religionis Hieroſolymitanæ S. Joannis ad
Mare.

Ex quibus in neceſſariam conſequentiam venit reſolutio
affirmativa a. dub. Admiſſa enim in Eminentiſs. Ordinario
62 facultate compellendi Clericos ad proceſſiones, contra illos
contumaces, & inobedientes potuit procedi per cenſuras, ex
probati ſupra *n.* 29.

Nec dicatur, quod Ordinarius procedere non potuerit per
cenſuras contra dd. Clericos, habentes privilegium exemptio-
nis, cum illa etiam expreſſione, quod non poſſent excom-
municari; Objectum enim non ſubſiſtit in facto, dum hęc
63 exemptio à cenſuris conceſſa fuit in privilegio Clementis
VII quoad ſolos intervenientes Hoſpitali, non verò quoad
Clerum Eccleſię, omninò diverſum neque addictum ſervitio
Hoſpitalis, ut vidimus ſupra *à n.* 55. Minuſque relevat in Ju-
re, quia quod Regulares, habentes privilegium, nè poſſint
excommunicari, nequeant cogi per cenſuras ad intervenien-
dum proceſſionibus publicis, eſt opinio ſolum firmata per
Authores Regulares, quibus tanquam intereſſatis credendum
64 non eſſe advertit *Card. de Luc. de Juriſdict. diſc.* 100. *n.* 12.
& 13. Eademque opinio fuit ſemper reprobata ab hac S.C.
ut ex infinitis reſolutionibus, adductis à *Pignatel. conſul.* 45.
à n. 11. *ta.* 3. quem ſolum allegare ſufficit, ſignanter *ex n.* 24.
ubi reſpondet omnibus Doctoribus, & argumentis in contra-
rium, & reprobato *Lezz.* in contrarium allegato, tradit
Fraſſo di Reggi patron. Indiar. par. 2. *cap.* 62. *num.* 42. *& ſeqq.*
ubi dicit, contrariam opinionem eſſe contra expreſſas de-
65 clarationes hujus S.C. quas adducit etiam *Barboſ. de Poteſt.
Epiſc allegat.* 78. *ſub num.* 25. cum aliis allegatis ſupra.

Nullius momenti eſt, quod licèt accuſati fuerint per Fiſ-
calem tanquam contumaces omnes Clerici Eccleſiæ S. Ja-
cobi, ſeù univerſus ejus Clerus, quem Vicarius Generalis
66 citari mandavit, attamen citati non fuerint, & reſpectivè
moniti niſi 15. Cappellani, & 9. Clerici, qui nec etiam re-
præſentabant totum Clerum; Quia cùm agatur de ſuſpen-
ſione à divinis, quæ percutit perſonas in ſpecie, non autem
corpus fictum, ut eſt Capitulum, vel Clerus, ſatis eſt fuiſ-
ſe citatos perſonalitèr omnes prædictos 15. Cappellanos,
cum clauſula tamen. *Salva proviſione facienda quoad re-
liquos.*

Et ſic non requirebatur citatio univerſi Clerici in forma
Capituli, ſeù Collegii, cùm hoc tantùm requiratur, quan-
do agitur de interdicto Eccleſiæ, cui regularitèr ſupponitur
Capitulum, juxtà *Text. inc. Romana de Sent. excomm. in* 6.

Sic etiam non ſubſiſtit, quod ſententia ſuſpenſionis lata
fuerit extrà terminum citationis; Hoc enim eſt manifeſtum
æquivocum, dum tres fuerunt executæ citationes ſub tribus
reſpectivè diebus contra hos, & illos Cappellanos, una
ſcilicèt ſub die 12. Junii, etiam antequaquam ad hanc S.C.
habitus fuiſſet recurſus, altera ſub die 14. & altera ſub die 15.
Cùm autem contumaciæ primę citationis non potuerint in-
67 cuſari ſub die immediatè ſequenti, tanquam non juridica ob
feſtum S. Antonii, juxtà ſtylum illius Tribunalis, quem in
hac materia ſervandum eſſe teſtatur *Ridolph. in Prax. par.* 1.
c. 9. *n.* 150. neque contumaciæ tertiæ citationis potuerint ac-
cuſari ſub die 16. ob feſtum Dominicæ, proptereà contuma-
ciæ primæ citationis accuſatæ fuerunt ſub die 14. ſecundæ
verò ſub die 15 & tertiæ ſub die 17. ſub hiſque diebus reſpe-
ctivæ latæ fuerunt ſententiæ, cum ſucceſſiva relaxatione
68 Cedulonum, ut conſtat ex Proceſſu, & ſic patet, omnes
ſententias latas fuiſſe ſub ſuis juridicis diebus, in quibus con-
tumaciæ accuſari potuerunt, quamvis in ultimo Cedulone
poſitus fuerit catalogus, ſeù concervata fuerint nomina om-
nium ſuſpenſorum.

69 Die 3. Auguſti 1709 propoſitis in S.C.C. infraſcriptis duo-
bus dubiis.

I. *An Clerus Eccleſiæ Sancti Jacobi Nationis Hiſpanorum
Neapolis teneatur accedere ad Proceſſionem SS. Corporis Chri-
ſti in caſu &c.*

II. *An ſuſpenſio, lata à Curia Archiepiſcopali Neapolita-
na contra Cappellanos, & Clericos dictæ Eccleſiæ ſuſtineatur.*

Eadem Sac. Cong. ad utrumque dubium reſpondit *Affir-* 70
mativè.

DISCEPTATIO V.

S. Severinæ Feſtivitatis S. Crucis

PRO

PP. Reformatis Terræ Cutri

CUM

Confraternitate SS. Annunciatæ

ARGUMENTUM.

*Feſtivitas S. Crucis à quibus Eccleſiis, & cum quali pom-
pa, & ſolemnitate ſit celebranda, quando in aliquo Op-
pido reperiuntur plures Eccleſiæ, vel Cappellæ ſub eadem
denominatione.*

IN Eccleſia PP Reformatorum S. Franciſci Terrę Cutri,
Diœceſis S. Severinę, dicata SS. Salvatori, ubi collocata re-
peritur devota, & miraculoſa Imago SS. Crucifixi, ab anti-
quiſſimo tempore fuit ſolemnitèr celebrata ſingolis annis, pri- 2
vativè quoad omnes alias Eccleſias prędictę Terrę, feſtivi-
tas Inventionis S. Crucis ſub die 3. Maii cum maxima venera-
tione, & ingentis Populi etiam Locorum adjacentium fre-
quentia, ut deponunt 28. teſtes, & teſtatur Reverendiſs. Ar-
chiepiſcopus in Relatione, exhibita in Secretaria.

Non obſtante hujuſmodi antiquiſſima, & pacifica poſſeſ-
ſione, Confraternitas SS. Annunciatę in eadem Terra exi-
ſten ſub motivo, quod ultimo loco ei elargitum fuerat Reli-
quiarium cum ſalutari Ligno SS. Crucis, tentavit & ipſa an-
no 1711 dicta die 3. Maii eandem feſtivitatem ſolemniſſimè
celebrare, ut refert Archiepiſcopus ibi: *Inviando Cartelli d'* 2
*invita per la Provincia, e da tirar Popolo, diſponendo ancora
avanti la Porta della Chieſa una Fiera, o ſia Mercato.* Quocir-
ca habita per dictos PP. notitia hujuſmodi innovationis, re-
curſum habuerunt ad d. Ordinarium, qui ex cauſis inferiùs 3
adducendis curavit, quòd præfata Confraternitas celebra-
tionem feſtivitatis transferret ad diem 14. Septembris, in qua
ſolemnizatur SS. Crucis Exaltatio.

Verùm non acquieſcente Confraternitate eidem tempera-
mento, delataque Cauſa huic S.C de more ſcriptum fuit ei-
dem Archiepiſcopo pro Informatione, & Voto, qua ſuper-
venta, videns eadem Confraternitas, quod ſola non poterat 4
intentum de facili reportare, excitavit Cappellanum parvę,
& anguſtę Eccleſię ſub titulo S. Marię Pietatis d. Terræ Cu-
tri, ut etiam ipſe prętenderet impedire PP. hujuſmodi feſti-
vitatis celebrationem, ſuper qua prętenſione, altera ſuper-
venta Ordinarii Informatione, contingit modò diſputari dub.
in qua Eccleſia Terrę Cutri celebranda ſit eadem feſtivitas?
Quod videtur reſolvendum favore dd. Religioſorum; Nem-
pè Feſtivitatem Inventionis SS. Crucis ſub die 3 Maii eſſe ce-
lebrandam in Eccleſia PP. Reformatorum, privativè quoad 5
omnes alias Eccleſias, aut ſaltèm eſſe in illa celebrandam
cum majori pompa, & ſolemnitate.

Aſſiſtit enim eiſdem PP. antiquiſſima conſuetudo ſolemnis
celebrationis dictę feſtivitatis ſub die 3. Maii in Eccleſia eorū
Conventus, cum maxima veneratione, & ingentis Populi
frequentia, ut deponunt teſtes *n.* 28. quorum novem ſunt ſa- 6
cerdotali dignitate inſigniti, ſicquè omni exceptione majores,
ac proindè concludentiſſimam probationem conſtituunt, jux-
tà *Gloſſ. in leg Teſtium* 3. *§ Ideoque verb. Numerus ff. de Teſtib.*
cum concordantibus, citatis *in* ta 1. *p.* 1. *diſc.* 3. *n* 41. quibus ad-
do *Rot. d. dec* 492. *n* 2 3 *p.* 19 ubi, quòd dictum cujuſque ex Sa-
cerdotibus habetur pro depoſitione duorum diſtinctorum
teſtium.

Comprobatur hęc veritas ex pręfata Relatione Archiepiſ-
copi, ibi: *Da tempo antichiſſimo la feſta ſudetta con Veſperi, e
meſſa ſolenne, panegirica, frequenti Confeſſioni, e Communio-* 7
ni de' Fedeli, e d'altre ſagre pōpe, e col cōcorſo del Popolo di quel-

la

Digitized by Google

*la Terra, come ancor delle Città, e Luoghi cōvicini, è ſtata pacifi-
camente celebrata nella Chieſa di detti PP. Reformati, ſotto ti-
tolo del SS. Salvatore, nel cui Altare Maggiore è collocato cō mol-
ta decenza il Simulacro aſſai compontivo d' un miracoloſo Cro-
ceſiſſo;* Hujuſmodi enim Relationibus Ordinariorum, qui
8 prǽſumuntur informati de ſtatu, & conſuetudinibus Eccleſia-
rum, intra eorum Diœceſes exiſtentium, pleniſſimam fidem
eſſe adhibendam millies reſpondit *Rot. in dec.* allegatis in *to.* 1.
par. 2. *diſcept.* 9. *n.* 7.

Attenta idcircò hac antiquiſſima conſuetudine, ſeù quaſi
poſſeſſione, videtur indubitatum, quod Jus celebrandi ſolem-
9 nitatem Inventionis S. Crucis ſpectare debet ad Eccleſiam
PP Reformatorum, ut advertit *Card. de Luc. in Miſcell. Ec-
cleſ. diſc.* 32. *n.* 13.

Et quidem privativè ad dictam Confraternitatem, aliaſ-
que quaſcumque Eccleſias, exadverſò, ad vexandos paupe-
10 res Religioſos, excitatas, ut prǽcludatur via confuſionibus,
ǽmulationibus, & ſcandalis, quǽ ab hujuſmodi contempora-
neis feſtivitatibus ſemper oriri ſolent, quǽquè quantùm fieri
poteſt, nunquam permitti debent, ut in ſpecie advertunt *Card.
11 de Luc. de Prǽemin. diſc.* 10. *n.* 12. *& in Miſcell. Eccleſ. diſc.* 32.
n. 4. *& ſeq. Nicol. in Floſc. verb. Feſtum n.* 5 *Matthęuc. in Official.
Cur. Eccleſ. c.* 21. *n.* 6 & firmavit *Rot. in Roman. Jur. celebr.* 26.
Junii 1697. *§. Et ſunt cor. Card. Priolo.* Idemquè ſępè reſolvit
S.C.E. prǽſertim in una *Meſſanen.* 19. *Mart.* 1585. *& in Sabi-
nen.* 20. *Novemb.* 1646. teſtibus *Nicolio*, *& Matthęuc.* in locis
12 ſupra allegatis; Nec non idem declaravit hęc S.C. in *Romana*
13. *Junii* 1697. quam refert idem *Matthęuc. ubi ſupra.*

A fortiori, attenta anguſtia Loci Curri, facientis ſolùm
numerum 2000. animarum circiter, ex quo duǽ ſimiles con-
temporaneǽ feſtivitates ſub eadem die ſunt inter ſe incompa-
13 tibiles, unaque deſtrueret alteram, cum notabili prǽjudicio
pauperum Religioſorum, & ſpirituali detrimento illius Po-
puli, ut proſequitur Archiepiſcopus in d. ejus Relatione, ibi:
Coſtando la detta Terra di anime 2000. *incirca con due ſole
Parrocchie, non la reputo capace della ſolennizazione in un me-
deſimo giorno, & in due diverſe Chieſe di due conſimili feſtivi-
tà, perchè certamente, e conforme ſi è cominciato a ſperimen-
tare, l'una diſtruggerebbe l'altra con non poco diſcapito del Cō-
vento, poichè raffreddandoſi la divozione de' Cittadini, e Fo-
raſtieri verſo il miracoloſo Crocefiſſo, verrebbero altresì a man-
care l'elemoſine, colle quali ſi ſoſtenta quel Convento, con una
Famiglia di circa* 25. *Religioſi, e con attuale ſtudio di Teologia,
con detrimento ancora di quel Popolo, il quale eſigge da detti
14 Religioſi molti ajuti ſpirituali;* Ac proindè nullatenùs videtur
permittenda Confraternitati ſolemnizatio Feſtivitatis ſub
eadem die, in prǽjudicium dd. Religioſorum, & notabile il-
lius Populi ſpirituale detrimentum, ex authoritatibus ſupe-
riùs allegatis.

Eoque magis, ex quo eadem Confraternitas nunquam ſo-
lemniter celebravit hujuſmodi Feſtivitatem, ſed duntaxàt.
*Si è cantata una meſſa ſemplice ſenz' Aſſiſtenti, ſenza farſi al-
tra publica ſolennità*, ut deponunt teſtes, & refert Archiepiſ-
15 copus in ſua Relatione, ibi: *Nella Chieſa della SS. Annuncia-
ta fino al meſe di Maggio antepaſſato non fu mai ſolito di ſolen-
nizarſi nel citato giorno feſta alcuna, a riſerva di una meſſa ſen-
za Aſſiſtenti, cantata in una delle Cappelle laterali di detta
Chieſa, dedicata al SS. Crocefiſſo.*

In hoc enim caſu Jus privativum celebrandi feſtivitatem,
de qua agitur ſpectat ad Religioſos, qui cùm ſe opponant ab
initio hujuſmodi novę ſolemnizationi, rectè prohibere poſ-
ſunt Confratribus cumulativam feſtivitatis celebrationem, ut
in ſimilibus terminis Juris prohibendi denominationem Ec-
16 cleſię, Cappellę, Altaris, & congregationis advertit *Card.
de Luc. de Regul. diſc.* 21. *n.* 10. *& de Prǽem. diſc.* 10. *num.* 9. cum
concordantibus apud *Genuen. in Prax. Car. Neapol. cap.* 109.
num. 8.

Et in prǽciſis terminis prohibitionis ejuſdem feſtivitatis
cum majori pompa, idem *Card. de Luc. in Miſcell Eccleſ. diſc.*
32. *n.* 9. ibi: *Prǽmiſſa verè, & propriè locum habent, quando
oppoſitio fieret initio novę introductionis*, & *nu.* 15 ibi: *In his
17 materiis punctum eſt ſuper oppoſitione ab initio. Matthǽuc. d.
c.* 1. 21. *n.* 6. ibi: *Cùm in eodem Loco nova erigitur Eccleſia (vel
ſi ſit antiqua, illa non ſolebat) non poteſt die, qua alia ejuſdem
Loci, ſive ſit ſæcularis, ſivè Regularis, celebrat aliquod Fe-
ſtum, idem & ipſa celebrare, ſed debet in aliam diem pro-
trahere.*

Et abſque dubio, quia eadem Confraternitas vult ſole-
mnizare feſtivitatem, *con una ſolennitiſſima Fiera*, ibi: *Pre-
pararono li Confratri per detto giorno* 3. *di Maggio una Fiera
18 ſolenniſſima, inviando Cartelli d'invito per la Provincia, ed
atirar Popolo, diſponendo ancora avanti la porta della Chie-
ſa una Fiera, ò ſia Mercato;* Quod omni jure improbatur,
quia cùm inventio S. Crucis ſit feſtum de præcepto, inſtitu-
tum ab *Euſeb. Pap anno* 310. *in c. Crucis de Conſecr. diſt.* 3.
Azor Inſtit. Moral. par 2 *lib.* 1. *c.* 16. *n.* 1. *& ſeqq. Gavant. verb.
Feſti dies n.* 7. *Pan Jord. lucubr. to.* 2. *lib.* 11. *tit.* 1. *de Obſerv Fe-
ſtor. n.* 26. utique Mercatus in illa die fieri prohibetur, ex *lit.
Text. in c.* 1. *de Feriis*, ibi: *Ut in eis Mercatus minimè fiat*, & ex
Conſtit. S. Pii V. la 5. *§.* 7. ibi: *Divinis Officiis devotè inten-
dant, ab omni illicito, & ſervile opere abſtineant, Mercatus non* 19
fiant, & notant *Gavant. in Manual. verb. Feſti dies n.* 18. *Ven-
trigl. in Prax par.* 1. *annot.* 16. *§.* 1. *n.* 16. *Grat. dec. march* 21.
nu 19. *& ſeqq* Et approbando diſpoſita in Synodo *Card. De-
noſ. lib.* 1. *c.* 8. *de Feſtor. obſerv.* n. 13 reſpondit hæc S C. in *Ceſe-
naten. Synodi* 26. *Febr.* 1695. *& in Ripana Mercatus* 2. *Maii*
1711. cum reſcripto negativè, *& amplius.*

Quæ omnia à fortiori procedunt contra Cappellanum Ec-
cleſiæ S. Mariæ Pietatis de prætenſo jure patronatu illorum
de Mayda, attenta illius magna anguſtia, dùm conſtet ſolis 20
palmis 24. longitudinis, & palmis 16. latitudinis, teſte Archie-
piſcopo in dicta Relatione, itaùt continuando antiquum ſo-
litam, ſi juxta illud ibidem celebretur dicta feſtivitas, prǽju- 21
dicium inferre non poteſt Religioſis, minuſque Populum di-
vertere poteſt ab eadem Eccleſia, ut proſequitur idem Ar-
chiepiſcopus his verbis: *Peractam hoc modo feſtum nil uſque
adhuc intulit, nec in futurum inferre præjudicii PP. Reforma-
tis dictæ Terræ, ſolemnitèr in propria Eccleſia, hunc diem
agentibus, cùm ob præfatæ ædis longitudinis palmorum* 24.
latitudinis 16. *anguſtiam, Populum ab Eccleſia PP. Reformato-
rum divertere nequeant;* Cui omnis prǽſtanda eſt fides, uti 22
teſtatori de re, quam optimè ſcire poteſt, nullumq; habet in
hac Cauſa, vel tenuiſſimum intereſſe ex ſupra allegatis.

Prǽcipuè in conflictu informium atteſtationum, pendente
lite exadverſo procuratarum ab illis affectatis teſtibus, quo-
rum aliqui adeò inveriſimilia continent, ut non ſine admira-
tione ſub oculis haberi poſſint; Quod autem inveriſimile eſt 23
falſitatis imaginem præſefert, dicebat, *Bald. in l.* 1. *n.* 16. *Cod.
de Serv. fugit.* Operaturque, ut teſtibus nulla veniat adhi-
benda fides, ut per hæc verba firmavit *Rot. in dec.* 40. *n.* 8. *cor.
Celſ. & dec.* 153. *n.* 2. *cor. Emer. jun.* Neque præſumendum eſt,
vel, quòd Archiepiſcopus publica ſcandala, proprio marte
in dictis atteſtationibus conficta, ignoraverit, vel quòd huic
ſacroſancto Senatui celare voluerit, ut de ſe notum eſt.

Ultrà quod adverſùs catervam illam affectatam atteſta-
tionum congeriem, exadverſo adductam, unica ſuperabun-
dat cathegorica reſponſio, generalis quidem, ſed uno ore à 24
DD recepta, & in omnibus Tribunalibus admiſſa, quod ſim-
plices fides, in materia præſertim objectiva, & ſcandaloſa
nullam mereantur fidem, ex adductis per *Rot. in Roman. ſeu
Neulicen Depoſit.* 27. *Novembr.* 1705. *§. In nihilo cor. Anſald.*
ubi, quod concluſio hęc nota eſt etiam Tyronibus.

In eadem Cauſa.

AD dignoſcendam inſubſiſtentiam contrariarum exage-
rationum, dignentur EE. PP. obſervare, quod claudi-
cat in facto aſſertio illa circa numerum ſeptem milliam ani-
marum Terrę Curri; Quidquid enim antiquis temporibus
ſcripſerit nimis credulus *Ughel. in ſua Ital. Sacr. in to.* 9. *§. Inſub-
ſiſtens*, hoc unum eſt indubitatum, quod hodiè conſiſtit in
ſolo numero animarum 2424. ut conſtat ex jurata atteſtatione
Parochorum ejuſdem Terræ, exibita in Secretaria. Vide-
tur autem in hac parte excuſandus idem Author, ex quo,
ut obſervat *Card. de Luc. de Juriſd. diſc.* 20. *n.* 7. multa ſcri- 25
pſit ad ſimplicem Partium relationem, itaùt de ipſo, ejuſ-
que Operibus ad literam verificentur ea, quæ ex *Girrald de
Septemvirat. ſive Elect. cap.* 7. notat. *Matt. de Canoniz. Sanctor.
cap.* 24. *num.* 21. *in fine* his verbis. *Scripſerunt, non quæ vide-
rant, aut quibus ipſi inter fuerant, ſed quæ rumor, & fama
vulgi anceps ipſis ſuppeditabat, in Commentariis ſuis ipſi re-
tulerunt.* Cumque idem *Ughellius*, ſcribendo ex notitiis, ha- 26
bitis ab Aſcendentibus Oppoſitorum, rotundis literis appel-
let eandem Terram Cutri Oppidum, ibi: *Diœceſis quinque
Oppidis, & quinque Pagis conſtat; Oppida ſunt, primum
Cutrum*, quale etiam illam vocat *Capon. diſc.* 330. *ſub n.* 1. re- 27
manet abſq; ullo fundamento ea portèr, quę exadverſo gra-
tìs, & abſque ulla juſtificatione in contrario Summario exa-
gerantur de illius antiquitate, & denominatione Civitatis, ex
gratia Philippi III. Hiſpan. Regis adverſùs communem cele-
briorū Geographorum opinionem, qui neque etiam de eodem
Oppido Cutri vel minimam faciunt mentionem in eorū Geo-
graphicis deſcriptionibus, ut, omiſſis antiquioribus, qui eorum

opera Typis dederunt antè dictum Philippum III. recognoſci
28 poteſt ex moderno *Philippo Ferrario*, quem laudat *Rot. dec.*
395. num.6. cor. Emer. jun. & ex moderniori *Michaele Anto-*
nio Baudrad: de quo non ſine diligentiæ laude mentionem
pariter facit *eadem Rot. in Terracinen. Cathedralitatis 23. Ju-*
nii 1702. §. 7 cor. Molin.

Ejuſdem inſubſiſtentiæ ſunt ea, quæ nimis acri ſtylo, pun-
gentique calamo, divinando offeruntur adversùs Archiepiſ-
copum S. Severinæ, & ſic adversùs unum ex iis, quos Spiri-
tus Sanctus poſuit regere Eccleſias Dei, *& quorum injuria ad*
Christum pertinet, cujus legatione funguntur, juxta præciſa ver-
ba *Text. in Can. Accuſatio 6. q. 7.* Quod enim idem Archiepiſ-
copus propenſionem habeat erga Reformatos ex eo motivo,
quod Confratres noluerunt concedere pro ſua Cathedrali Re-
liquiam, de qua eſt quæſtio, eſt merum figmentum, palma-
29 riſque calumnia, ad quod colorandum nulla ex adverſo ad-
ducitur, neque adduci poteſt probatio, ſi excipiantur verba
Scribentis in contrarium, dùm in eadem Cathedrali S. Seve-
rinæ nullatenùs deſideratur eadem pretioſiſſima Reliquia SS.
Crucis, ut in tota noſtra Provincia notorium eſt, neq; pro-
inde à Confratribus ignorari poteſt.

Majorem verò meretur animadverſionem inſignis illa ani-
moſitas, qua in contrariis Scripturis non ſine ſolemni abuſu
ſacratiſſimi vocabuli tranſubſtantiationis, notatur de paten-
ti falſitate idem Archiepiſcopus, in Urbe ſatis notus. Si enim
in Clem. 1. §. Nec ſuper de Reſtit. Epiſcopi vocantur *Sanctiſſimi,*
Christi Legati, ſpirituales Patres, fratres Papæ, & columnæ
Eccleſiæ, ut notat etiam *Monacel. in Formular. to. 3. for. 4 n. 21.*
Quanto minus gratis ubique notandi videntur de atrociſſimo
crimine falſitatis, dùm ſecundùm mores hominum non adeſt
crimen in Mundo, quod reſpectu opprobrii, & exiſtimatio-
30 nis illud ſuperet, juxta præciſa verba *Ugolini de Fontana Do-*
ctoris Lombardi, quem ſequuntur *Barbat in c. Verum de For.*
compet. & Raynald. 2 Obſer. crim. ad c. 18. § 7. n. 16. aliiq; addu-
cti in meis *Inſtit. crim. lib. 2. tit. 6. n. 220.* Præcipuè, quia non
poteſt eſſe magis inſubſiſtens contrarius prætextus, quòd ap-
31 pellaverit Reliquiam, de qua eſt ſermo *una Crocetta, compo-*
ſta di paſta di fragmenti del ſalutare Legno della ſanta Croce,
dùm idem ad unguem concordat cum Teſtimonialibus D. Vi-
ceſgerentis, illam appellantis *parvula fragmenta, in forma*
Crucis aptata; Ex quo patet, quòd illius verba, vel in nihilo
32 differunt à verbis Viceſgerentis, vel inter illa nullo modo ad-
ſit talis, tantaque differentia, ut adeò qualificatus Prælatus
à ſuis Subditis, *in* Scripturis, publicè impreſſis in Urbe, &
per totam Diœceſim non ſine magno faſtu divulgatis, notari
poſſit de evidenti falſitate.

Deveniendo modò ad 1. dub. feſtivitas SS. Crucis cum ma-
jori pompa, & ſolemnitate die 3. Maii celebranda eſt à PP.
Reformatis, quia ab antiquiſſimo tempore ab illis ſemper ità
33 fuit celebrata, juxtà Relationem Ordinarii, & juratas atte-
ſtationes ingentis numeri teſtium, de quibus latè in Scriptu-
ris, exhibitis in Secretaria. Novitates enim *in* omni materia
ſemper dicuntur, & ſunt odioſæ, nihilque magis animum per-
turbat, quàm innovare, ac à ſolito alienum facere, teſte *D. Jo:*
Chriſoſtom in Epiſt. 1. ad Corinth. 10. 7. quem ſequitur *Rot. in*
dec. 19. in fine apud Antonel. de Jurib. Cleric & concordant ad-
ducti in noſtris terminis à *Card. de Luc. in Miſcel. Eccleſ. diſc.*
32. num. 12.

Et quia veritas hæc magis verboſitatibus quàm ſolidis, &
concludentibus probationibus ex adverſo in controverſiam de-
34 ducitur, quatenus difficultas ad hoc extremum reducatur, po-
terunt EE. PP. omnes injungere probationes, faciendas ab E-
piſcopis viciniori bus, aliiſque perſonis, omni fide dignis; Ve-
ritas enim una eſt, & quantò magis concutitur, & aſtutiis op-
pugnatur, eò magis in lucem progreditur, juxta præciſa verba
Caſtr. conſ. 29. in prin. lib. 1. relata à *Rot. ſelect. interp. c. 46. n. 28.*

Neque ullam meretur animadverſionem qualitas feſtivita-
tis, circà quam Clerici Sæculares præferendi ſunt Regulari-
bus; Authoritates enim, ad id probandum ex adverſo cita-
35 tæ, neque per ſomnium tale quid firmant, & *Card. de Luc. de*
de Præm diſc. 10. a. 3. loquitur inter Cathedralem, & Colle-
giatam, ambas Sæculares, qui non ſunt termini noſtræ con-
troverſiæ, imò *Rot. in Rom. Jur. celebr.* citata ſupra *n. 11.* inter
PP. S. Antonii Viennenſis, & Presbyteros ſeculares S. An-
tonii Nationis Luſitanæ intrepidè reſpondit contrà ſecundos,
quamvis ratione eccleſiaſticæ Hierachiæ generalitèr dici poſ-
ſint digniores primis.

Minuſque ad rem facit exemplum feſtivitatis SS. Domini-
ci, & Sixti, & S. Ignatii, quæ in Urbe duobos diſtinctis die-
bus celebratur à Dominicanis, & Jeſuitis; Id enim procedit
36 ex eo, quòd *in* Eccleſia S. Mariæ ſuper Minervam, & in Do-
mo Profeſſa Societatis Jeſu, in quibus primo loco celebrantur,
reſident Generales earundem Religionum, & proindè non
mirum ſi Eccleſiæ prædictæ primum obtineant locum in cele-
bratione feſtivitatis eorum Fundatoris, ut de ſe patet; Cum
eo addito, quòd in Eccleſia, Nomini Jeſus dicata reperitur
ulteriùs Corpus S. Ignatii; In alia verò SS. Dominici, & Six-
ti moram faciunt Moniales ejuſdem Ordinis, & proindè me-
ritò utroque Eccleſia locum cedit alteri, in quibus dd. majo-
res emicant prærogativæ.

Circà temporis antiquitatem, quæ magnifice ex adverſo, ſtri-
ctè dicimus, quod illa non probatur in facto, cum illa cir- 37
cumſtantia, quod feſtivitas SS. Crucis celebrata fuerit cum
majori pompa, in quo cardo noſtræ difficultatis reſidet. Quod
enim ab antiquo tempore celebrata fuerit in Eccleſia Confra-
ternitatis *una Meſſa cantata, ſenza Aſſiſtenti*, nullam importat
privativam, nullamque prærogativam; ut cum pompa ma-
jori in illa celebrari debeat.

Præcipuè, quia eo tempore, quo in dicta Eccleſia Confra-
ternitatis celebrabatur Feſtum cum unica Miſſa cantata ſine
Aſſiſtentibus, in noſtra ſemper celebrata fuit *con Meſſa ſolen-*
ne, Panegirici, frequenti Confeſſioni, e Communioni, col con-
corſo de Popolo della Terra, e di altre Città, e Luoghi convicini, 38
undè in eadem poſſeſſione manutenendi videntur hodiè PP.
Reform. ex quia, ut dicit Archiepiſcopus *da tempo antichiſſi-*
mo ſono ſtati pacificamente, ex authoritatibus ſupra citatis.

Pro quorum omnium faciliori admiſſione, urgere videtur
animadverſio illa, quòd contraria prætenſio involvit deſtru-
ctionem noſtri Conventus, & conſequentèr etiam ſpiritua-
les utilitates Populi ejuſdem Oppidi, ex quo, admiſſa eadem 39
contraria prætenſione, *averebbero à mancare l'elemoſine, colle*
quali ſi ſoſtenta quel Convento, con una Famiglia di circa 25.
Religioſi, e con attuale ſtudio di Teologia, con detrimento ancò
ra di quel Popolo, il quale eſigge da detti Religioſi molti aiuti
ſpirituali. Addito, quòd talis, tantaq; eſt devotio omnium
vicinarum Terrarum erga Imaginem SS. Crucifixi in Eccle-
ſia Reformatorum exiſtentem, ut ex omnibus partibus quo-
tidiè ad illam confluant, *per l'eſperimentati miracoli, e gratie,*
che continuamente ne ricevono; Quæ omnia enixis precibus
ſupplicamus præ oculis haberi, quia utilitas publica ſemper
præferenda eſt privatis paſſionibus unius, vel alterius ex Con-
fratribus, Deus ſcit, quo fine, quibuſq; mediis præſentem
litem ſubſtinentis, dum major pars Populi Curei eſclamat ad- 40
versùs contrarias novitates, ſed illorum clamores non poſ-
ſunt pervenire ad aures EE. PP. eo quia ſuffocantur à poten-
tioribus intereſſatis in proſequtione præſentis litis, ut in noſtra
Provincia notorium eſt.

Abſque ulla difficultate, ex quo in contrariis Scripturis cu-
bitalibus literis admittitur diuturna, & antiquiſſima noſtra
poſſeſſio, privative quoad Confratres, cum majori pompa
celebrandi feſtivitatem SS. Crucis; Non attenta replicatione,
quòd talis antiquiſſima poſſeſſio, uti à principio infecta, non
poteſt minuere Jus Confratrum in petitorio, quia hoc præten-
ſum Jus nullam habet à parte rei ſubſiſtentiam, & ex alia par-
te non adeſt frequentius, magiſque ſolidum reſcriptum in S.
Congreg. quàm iſtud, ſervetur ſolitum, & meritò, *quia*
ipſa mutatio conſuetudinis etiam, quæ adiuvat utilitate, no- 41
vitate perturbat, juxtà præciſa verba *S. Auguſt. in Epiſt.*
118. cap. 5.

Ea demum, quæ inaudita promptitudine dicuntur de præ-
tenſis ſcandalis, & figuratis inconvenientibus, ſequtis in
ultima feſtivitate in noſtra Eccleſia, ſunt mera ſomnia illo- 42
rum Cerdonum, ſeù Calceorum ſarcinatorum, & Cauponum,
quorum affectatæ fides data fuit in contrario Sumario, dum
nullum à parte rei habent fundamentum, ex jurata atteſta-
tione quatuordecim perſonarum, omni exceptione majorum,
quæ præſentes fuerunt eidem feſtivitati; Ex quibus proindè
remanet manifeſtum, contrarios, & affectatos teſtes, vel
eſſe de illorum numero, *che per oſtentarſi ſpettatori di coſe no-* 43
tabili citano in bagia il teſtimonio de' proprj occhi, ut per hæc
verba notat *Card. Pallavic in Hiſtor. Conc. Trid. lib 1. c. 28.*
ſub num. 3. vel de illis, qui tranſierunt per Civitatem Placen-
tiæ, non autem per illam Veronæ, juxtà jocoſum dictum
Pii II. ſequtum à *de Rub. in epiſt. ad Lector p. 4. to 3. rec. n. 95.*

Die 2. Julii 1710. per Card. de Abdua propoſito dubio *in* S.
R. C. *An & in qua Eccleſia Terræ Cutri ſit celebranda feſtivi-* 44
tas Inventionis S. Crucis ſub die 3. Maii, reſolutum fuit cum
reſcripto: *Feſtivitatem die 3. Maii celebrandam eſſe ſolemni-*
tèr à PP. Reformatis; Die verò Dominica infrà octavam
poſſe celebrari à Confratribus SS. Annunciatæ.

Hoc igitur reſcripto mediante, rejecta eorum petitione,
novum excogitarunt modum obtinendi intentum diminutio- 45
nis ſolemnitatis ejuſdem feſtivitatis Reformatorum, excitan-
do Cappuccinos ad illam faciendam eodem die, proſequentes
præ-

præſentem liram *per impegna*, juxta animadverſa *in meis*
Inſtitut. Crim. lib 4. tit. 6. num. 63. Et propterea opus fuit no-
vum diſputare dubium in eadem S. R. C. cum dd. Cappuci-
nis, commodantibus proprium nomen ipſis Confratribus.
46 Cognita autem æmulatione Confratrum, atque obſervan-
tes EE. PP. quod Cappuccini ex eorum Inſtituto non poſ-
ſunt, neque ſolent feſtivitates cum pompa celebrare, *die 21.*
Aprilis 1714. Ponen. eodem Card. de Abdua dicta S. C. R. reſ-
pondit: *Licere PP. Cappuccinis celebrare feſtum S Crucis die*
3. Maii, ſed juxta formam, præſcriptam ab eorum Inſtituto.
Ad præcludendum verò viam dd. Confratribus venandi ul-
47 teriùs dd. Reformatos, additum fuit in decreto: *Et Archiep.*
incumbat caecationi etiam reſpectu Sæcularium.

Circa feſtivitatem Ss Crucis, in aliis duabus cauſis ſe ob-
tulit occaſio de illa differendi: Una fuit in S. C. C. *ſub titulo*
48 *Parmen. Feſtivitatis S. Crucis 9. Auguſti 1698. & 28. Martii*
1699. in qua Epiſcopus in Synodo determinaverat: *Nè in*
ſodalitatibus hujus Civitatis, Nobis ſubjectis, nec in aliis
Eccleſiis, ubi aliqua adeſſet particula Ligni Ss. Crucis Chri-
ſti Domini, publicæ adorationi exponatur iis diebus, quibus
in Cathedrali noſtra hoc ſacroſanctum Lignum adorandum
exponitur. Propoſito verò dubio in eadem S.C.C. die 9. Au-
49 guſti 1698. *An idem decretum Synodale eſſet obſervandum,*
reſponſum fuit: *Non competere privativam Eccleſiæ Cathe-*
drali, quod fuit confirmatum die 28. Martii 1699. cum re-
ſcripto: *In deciſis, & ampliùs cauſa non proponatur.*

Quam privativam neque concedere voluit Confratribus
eadem S C R. ponente Card. Barberino in una *Caſtellaneta-*
50 *na* 21. Auguſti 1704. reſcribendo: *Licere Confratribus, non*
tamen privativè, celebrare feſtum Ss. Crucis.

Alia fuit in *Romana* 24. *Maii* 1712. diſputata in S.C. Viſit.
Apoſtolicæ, in qua prætendebant Canonici Baſilicæ SS.
51 Laurentii, & Damaſi, quod Confratres antiquiſſimæ Arch.
Ss. Sacramenti, & Plagarum, habentes in eadem Eccleſia
propriam ſumptuoſam Cappellam, non poſſent diebus In-
ventionis, & Exaltationis ejuſd. Ss. Crucis exponere Fide-
lium adorationi pretioſiſſimam Reliquiam Ss. Crucis; Quia
verò aliqui ex Confratribus, idem ignorantes, bona fide ſe-
52 mel illam expoſuerunt in eodem Altari, de facto remota fue-
rat de mandato eorund. Canonicorum, & traducta ad eorum
Sacriſtiam, quæ eſt diſtincta ab illa Confraternitatis. Mo-
tivum hujuſmodi recuſationis ponebatur in eo, quod in ead.
Eccleſia adeſt ſpeciale Altare, dedicatum Ss. Crucifixo; Un-
53 dè non videbatur permittenda duplex feſtivitatis celebratio
eadem die in eadem Eccleſia; Neque admiſſa fuit replicatio,
quod Confratres nolebant celebrare feſtivitatem aliquam, ſed
ſimpliciter eandem Reliquiam decenter Fidelium adorationi
exponere in eorum Altari.

Propoſito proindè *d. die 24. Maii 1712.* dubio; *An potue-*
rint, & poſſint Canonici impedire, quin Confratres exponant
quocumque modo in d. Cappella Ss. Sacramenti Lignum Ss.
54 *Crucis in diebus Inventionis, & Exaltationis ejuſd.* Reſpon-
ſum fuit: *Negativè, abſque tamen celebratione feſtivitatis.*

DISCEPTATIO VI.

Camarinen. Feneſtrarum.

PRO

Carmelitis Diſcalceatis Matelicæ.

CUM

Carolo, & Franciſco de Theſeis.

ARGUMENTUM.

Quando ſit locus murationi, vel qualificatæ obturationi fe-
neſtrarum Dormitorii, & Cellarum illorum Conventuum,
à quibus habetur activus, & paſſivus proſpectus ad Do-
mos Sæcularium.

Die 18. Decemb. 1716. petentibus Theſeis murationem
plurium feneſtrarum Conventus Matelicæ PP. Car-
melitarum excalceatorum, reſcriptum fuit à S. C. E. *Epiſ-*
copo, qui accedat per ſe ipſum, & procedat cum facultatibus
S. Cong. qui poſtquam ſe contulit ad Terram Mathelicæ, plu-
rieſq; viſitavit, & recognovit, nedum Conventum dd. PP.
1 verùm etiam domum illorum de Theſeis, necnon poſtquam
cognovit, vera fuiſſe expoſita in hac S. C. feneſtras nimirum
Conventus ſuperioris, & inferioris Dormitorii, aliaſque,
ex parte occidentali proſpicientes in viam publicam, necnon
versùs domos, tam dd. de Theſeis, quam aliorum Sæcula-
rium, eſſe clauſas cum vitris malleatis in parte inferiori, itaut
proſpectus nimis indiſtinctus, & æqualiter confuſus dumta-
xat haberetur, nulluſque omninò pateret introſpectus, neque
poſſet haberi lumen ad illuminanda Dormitoria ex parte
orientali, niſi mediante plurium Cellarum deſtructione, & 2
graviſſimo præjudicio totius Fabricæ Conventus, dictoſque
Theſeos verè, & realiter cum fabrica noviſſimè adaucta anti-
quæ eorum Domui per 20 & ultrà palmos propiùs acceſſiſſe
ad dictum Conventum, novas feneſtras, novamque peram-
plam Chingiam aperuiſſe, & hæc omnia à pluribus annis poſt
extructum Conventum; Poſtquam pariter iidem Religioſi ob-
tulerunt ſe paratos apponere in omnibus feneſtris repagula li-
gnea, vulgò *à ſcaletta*, quæ facta oculari experientia, omnem
omninò tollebant proſpectum, tam activum, quàm paſſivum,
& uti talis naturæ, & efficaciæ ſummoperè commendata, ap-
probata, imò, & præciſè ordinata fuerant ab ipſomet Epiſco-
po, idem nihilominus, his omnibus poſthabitis, mandavit, fe-
neſtras dicti Conventus, directè reſpicientes Domum dd. de
Theſeis, muro obſtruendas eſſe ultra medietatem, reſiduamq; 3
earum partem tegendam eſſe tabulis ligneis, undequaque, præ-
terquam in ſummitate, occluſis; In aliis verò feneſtris reſpi-
cientibus domos aliorum vicinorum Sæcularium; eo adducto
motivo, quia iſti non reclamarunt, poſſe apponi ſola repagula
lignea, à dd. Religioſis exhibita, licet omnes dictæ feneſtræ
ſint in eodem ordine, eademque diſtantia; Ex quibus non va-
lentes iidem Religioſi dictam manifeſtam ſufferre inæquali-
tatem inter plures Dominos, habentes feneſtras æqualiter di-
ſtantes, & æqualiter reſpicientes Conventum, coacti fuerunt
proteſtari de nullitate d. Decreti, & interim inſtiterunt, nihil
eſſe innovandum quouſque haberetur ab hac S. C. declaratio
validitatis, vel nullitatis ejuſd. decreti; Admiſſaque ut par
erat, dicta proteſtatione, humillimè hodiè ſupplicant declara-
ri, ſatis conſultum eſſe in præſenti, vel mediantibus cratibus 4
ligneis, quæ communiter in omnibus Regularium Conven-
tibus practicantur vel ad ſummum cum repagulis ligneis, vul-
gò *Tavolette a Scaletta*, ex una parte tollentibus omnem om-
ninò imaginabilem proſpectum in vicinas domus; ex alia ve-
rò, ultra neceſſarium lumen, liberè permittentibus ſalubrium
ventorum ingreſſum, & purum aerem in illas manſiones, in
quarum feneſtris apponuntur, & ſperant exaudiri. Omiſſa 5
autem nullitate d. acceſſus Epiſcopi, necnon omiſſis pariter
multis contradictionibus, quæ in illo continentur, ex quibus
nullo modo attendi meretur, ſtrictè ad injuſtitiam proviſio-
nis, ab eodem Epiſcopo demandatæ.

I. Injuſta eſt, quia facta apparet intuitu reclamationis dd. de
Theſeis, quæ nullo modo attendi debebat, ex quia per aequie-
ſcentiam plurium annorum, tolerando feneſtras, eo modo, quo
inventæ fuerunt cum vitris malleatis, ſi quod jus habebant, 6
illud amiſerunt, poteratque rationabiliter præſumi, ei ceſſiſſe,
juxta *Gloſ. in l. Meniana ver. Detruncent, C. de Ædific. privat.*
ibi: *Si tamen, ſciente te, & non contradicente, feci, non compelles*
me fortè deſtruere, Surd. conſ. 237. n. 4. & 5 Grat. diſcept. 314. n.
43. Eò magis, quia cùm tota lis haberet originem à proſpectu
feneſtrarum Conventus, recuſatis à dd. Theſeis quibuſcumq;
repagulis, oblatis à Carmelitis, tollentibus proſpectum, & per
conſequens ſublato de medio fundamento litis, ipſiſque fixè 7
ſemper inſtantibus pro muratione dd. feneſtrarum, ut infra
oſtenditur, eorum reclamatio conſideranda erat potiùs tan-
quam æmulatio, quę de jure excludit ęmulantes à quacumque
actione, quam aliàs habent contra Colligantem, ex adductis
per *Rot in dec. 6. n. 56. & dec. 7. à n. 7. apud Antonel. de Iur. Cler.*

II. Injuſta apparet hujuſmodi proviſio, maximè in fene-
ſtris, proſpectum habentibus in novam fabricam, novamque
chingiam, à Theſeis apertam, nam cùm iſta ſint poſteriora fe- 8
neſtris Conventus, potiùs debebat Epiſcopus demandare
Theſeis, ut apponerent repagula in dd. novis feneſtris, &
chingia, ex ratione, quia in his terminis Religioſi jus habebant
contra Theſeos, ſecùs è contra; Quod autem ſupradicta pro-
viſio capta fuerit intuitu reclamationis dd. de Theſeis, clarè
patet ex eo, quod in decreto, ab Epiſcopo edito, permittendo
Carmelitis apponere ſola repagula lignea, vulgo *à ſcaletta*, in
feneſtris proſpicientibus in domos illorum de Aquacotta, &
& de Luca, adducitur ſequens motivum, *quia ipſi non recla-*
marunt; Remanet proindè manifeſtum, proviſionem, ordina- 9
tam pro feneſtris, proſpicientibus domum illorum de Theſeis,
factam fuiſſe intuitu eorum reclamationis dumtaxat, nulliq;
alteri motivo innixam fuiſſe.

III. Ex eo, quod Epiſcopus in ſuo Decreto dicit, quod li-
cet illi de Aquacotte, & de Luca non reclamaverint, tamen

(ſunt

(ſunt verba dicti decreti) *ad conſulendum bono publico, & inhærendo diſpoſitioni legis*; cenſet, apponenda eſſe repagula fe-
neſtris Religioſorum, proſpicientibus in domos dictorum Sæ-
cularium, & tanquam adæquata, approbat illa lignea *à ſca-
letta*, ab eiſdem exhibita; ex quibus palpatur manibus, in pro-
viſione facta circa feneſtras eorundem Carmelitarum, pro-
ſpicientes in domum illorum de Theſeis, quas mandavit mu-
ro claudi, nullo modo conſideraſſe, nec bonum publicum, nec
diſpoſitionem legum, ſed tantùm voluiſſe ſatisfacere volun-
tati eorum quod ſanè evidenter injuſtum eſt. Nam ſi conſi-
deraſſet bonum publicum, & diſpoſitionem legis, ſicuti ſatis,
11 ſuperque conſultum ei viſum fuit cum dd. repagulis ligneis *à
ſcaletta*, in una parte feneſtrarum Conventus, ita decernere
debuiſſet etiam pro alia, cùm omnes feneſtræ ſint in eod. or-
dine, & in æquali diſtantia à domibus Sæcularium.

Omnia hæc comprobantur ex eo, quod cùm die 23. April.
1717. Epiſcopus acceſſiſſet ad Conventum aſſociatus à The-
ſeis, eorumque Procuratore, atque aſſiſtentibus etiam, unà
cum Priore, & aliquibus Religioſis, Jo. Bapt. de Benis Archi-
12 diacono, necnon Boccaurato Can. Cathedralis S. Severini,
recuſatis à Theſeis vitris malleatis poſitis in parte inferiori
feneſtrarum, adducto prætextu eorum nimiæ fragilitatis, nec
non recuſatis etiam cratibus ligneis, licet communiter, & ubi-
que in Regulatium Conventibus adhiberi ſolitis, quia (ut di-
cebant) per foramina poterat videri in propria domo, licet
diſtante per 60. circiter palmos, d. Epiſcopus requiſivit, an ha-
berent aliquod aliud repagulum magis adæquatum, qui ſtatim
exhibuerunt illud ligneum Tabularum, vulgò *à ſcaletta*, fa-
ctoque experimento in una ex feneſtris, taliter ademit proſpe-
13 ctum, tàm activum, quàm paſſivum, ut d. Epiſcopus tale re-
pagulum non ſolum adæquatum, ſed adæquatiſſimum coram
omnibus adſtantibus proclamaverit, in cujus veritatis teſti-
monium inſinuavit Religioſis, ut Theſeos, ibidem præſen-
tes, rogarent, ut vellent ſe contentos declarare, & ita liti
finem imponere.

Religioſa autem obedientia, & omni majori humilitate,
& ſubmiſſione non omiſerunt dd. Religioſi eoſdem Theſeos,
ibidem præſentes, enixiſſimè rogare, & in omni patientia ob-
14 ſecrare, ut vellent in hac parte ſe conformare cum prudenti
judicio Epiſcopi, paratos ſe exhibendo ad opponendum in
feneſtris controverſis dicta repagula *à ſcaletta*, omnem omni-
no proſpectum impedientia, ex oculari experientia tunc fa-
cta, nihil verò obtinere valuerunt illorum æquè humiles, ac
reiteratæ preces, illo adducto æque frivolo, ac inſubſiſtenti
motivo, quod aliàs iidem Religioſi *multò rigoroſiora repagula
illis exhibuiſſent*; Abſque ulla nova recognitione, experien-
tia, vel congreſſu cum Peritis, de facto demandavit muratio-
nem pluſquam medietatis feneſtrarum, de quibus eſt quæſtio,
15 cum illo addito reſpectu alterius partis ſuperioris, quod in illa
apponerentur *tabellæ ligneæ*: & ut vulgò dicitur *Trombe di
legno, undequaque occluſæ, non perforatæ, præterquam in ſum-
mitate*, ſepeliendo hoc modo dd. Religioſos in eorum Dormi-
toriis cum unico foramine in ſummitate feneſtrarum.

Injuſtitiæ ſupradictæ proviſionis, correſpondet æqualis
illius exhorbitantia; Eſt enim evidentiſſimè oppoſita legi
chriſtianæ charitatis, atque naturali illi præcepto divini, hu-
16 manique Iuris, *Quod tibi non nocet, & alteri prodeſt, conceden-
dum eſt* de quo generaliter *Gloſ. in Leg. in Creditore, vec. quod
ſine diſpendio ff. de Evict.* ac in noſtris terminis, *Ceavett.
conſ. 758. n. 18. Novar. dec. 5. n. 3. Magon. dec. Floren. 136. n. 3. in
fin. & Rot. dec. 31. n. 19 par. 17. & dec. 69. n. 39. par. 18. rec.* Abſ-
que ulla enim utilitate Theſeorum, quibus ſuperlativè con-
ſultum eſt, mediantibus dictis repagulis *à ſcaletta*, privarent
noſtros Religioſos, non ſolùm debito lumine, ſed multò ma-
17 gis aere, ſimpliciter neceſſario in noſtris Dormitoriis ma-
gnæ longitudinis.

Quæ omnia comprobantur ex ſequenti innegabili facto;
Menſe enim Septemb. 1716. occaſione infirmitatis quinque
Religioſorum, licet apertæ eſſent 12. feneſtræ in primo Dor-
mitorio, cum duabus aliis magnis feneſtris, vulgò *Feneſtroni*,
unum ab Oriente, alterum à Septentrione; In ſecundo verò
octo feneſtræ, & aliæ duæ magnæ feneſtræ, vulgò *Feneſtroni*,
unum à meridie, alterum à Septentrione, quia præfatæ fene-
ſtræ apertæ erant in eadem ſola medietate, ſeu in parte ſupe-
riori tantùm, clauſa exiſtente earum parte inferiore cum vi-
tris malleatis, tantus expertus fuit intollerabilis fœtor in præ-
dictis Dormitoriis, ut redderetur quaſi inhabitabilis Conven-
18 tus, cùm undequaque diffunderetur, prout de facto proprio,
atque indubitata experientia, deponunt multi ſæculares fa-
muli, qui tunc infirmis deſerviebant.

Et propterea ſi, apertis tot feneſtris, non intrabat adhuc
aer, ſufficiens ad diſſipandum fœtorem, quid eſſet, ſi exequu-
tioni demandaretur proviſio Epiſcopi? Tunc enim aer, &
lux non haberentur per medietatem feneſtrarum, ſed per ſo-
lum ſuperius foramen, eo quia feneſtræ non habent nonniſi
palmos 6. lucis, eiſque muratis ultra medietatem, prout decer-
nit proviſio Epiſcopi, remanerent palmi duo cum dimidio cir-
citer, quo parvo ſpatio occupato ulteriùs à Tabula, undequa-
que, præterquam in ſummitate occluſa, certum eſt, ſatis te- 19
nuem lucem haberi poſſe, & aerem non ſalubrem, ſed ſummo-
perè nocivum, vulgò dictum *aria colata*, cùm deſcendere de-
beret veluti per turbam, & ita incapax ad neceſſariam venti-
lationem efficiendam, quæ ſola fœtorem diſſipare poteſt.

Nec mirum videri debet, quod talis, tantuſque fœtor expe-
riatur in dd. Dormitoriis, nam cùm ea ſint admodum longa,
utpotè primum palmorum 373. juxta ſuam antiquam deſi-
gnationem, ſecundum 260. lata ſolùm palm. $11.\frac{1}{2}$, & alta 20
14 aer non poteſt diffundi, & eum diſſipare, niſi ſit in magna
quantitate, qua de cauſa feneſtræ d. Conventus fieri non
potuerunt ad lumen tantùm, quia inſufficientes fuiſſent ad
dandam debitam aeris ventilationem, ut in facto optimè no-
tarunt plures Architecti, qui plantam Conventus conſidera-
runt, & in Jure talem ventorum concurſum, neceſſarium ad 21
reddendum aerem ſalubrem, ultro admiſit *Rot. in deciſ.* im-
preſſa *apud Frazon. ad Statut. Urb. fol. mihi* 217. *num.* 33. *& nu.
27. verſ. Nam primò*.

Quibus additur, quod cùm feneſtræ Cellarum ſint omnes
à parte orientali, toto æſtivo tempore coguntur Religioſi
ferè per integrum diem eas clauſas tenere, eo quia Sol à pri- 22
mo ortu eas invadit, & perſeverat ferè uſque ad occaſum;
Undè ſi ex parte occidentali non poſſunt habere lumen, &
aerem, prout de facto non haberent ſecundum proviſionem,
editam ab Epiſcopo, Religioſi condemnarentur pluribus
menſibus vivere ſuffocati, imò, & ſepulti in tenebris; Quod
quantùm à Jure exorbitet, & à Chriſtiana charitate alienum
ſit, quilibet de facili poterit dijudicare

Et adeò verùm eſt, tantam eſſe neceſſitatem aeris in prædi-
ctis Dormitoriis, attenta eorum modica latitudine, & parva
altitudine, ut in conſtructione Conventus Caprarolæ eiuſd.
Ordinis, Vignola celeberrimus Architectus, qui fabricam di-
rexit, curaverit aperiri feneſtram in conſpectu portæ ferè cu- 23
juslibet Cellæ, ultra peramplam portam à parte occidentali,
& magnam feneſtram vulgò *feneſtrone* à meridie, licet Dor-
mitoria d. Conventus Caprarolæ vix pro medietate longa
ſint, quantum ſunt illa Matelicæ.

Nec dicatur, quod à magna illa feneſtra, vulgò *feneſtrone*,
quæ reperitur in parte ſeptentrionali, aer, & lumen ſufficiens
dormitorio venire poteſt, & quidem etiam clauſis omnibus
feneſtris, ut perperam ſuppoſitum fuit Epiſcopo, quid id ex- 24
preſſit in ſuo decreto; Ultra quod enim contrarium ſupra de-
monſtravimus, & circa eandem veritatem concordant multi
teſtes. Dicimus, nullo modo poſſe haberi lumen, nec aerem
à dicta magna feneſtra, ſeu *Feneſtrone*, quia illa intra annum
omninò demolienda eſt in proſequutione fabricæ, & conver-
tenda in ipſum dormitorium, per quod habebitur ingreſſus
ad Valetudinarium, vulgò *Infermaria*, ſitum à parte meridio-
nali, in cujus conſtructione ipſemet Epiſcopus vidit plures ar-
tifices actualiter laborare, & clarè apparet in Planta; Ideòque
aſſerere, quod lumen, & aer poſſint haberi ab hac feneſtra, de
brevi incorporanda dormitorio, eſt diſcurrere de ſubjecto non
ſupponente.

Minùs credimus inſiſtendum in ſubjectione, quam præ-
tendunt habere Theſei à feneſtris Conventus; In quocumque
enim ſuperlativo gradu illa per falſam hypoteſim ſupponan-
tur, prout procurarunt illam exprimi in acceſſu, ultra quod 25
non verificatur, niſi apertis feneſtris ipſiſque clauſis cum dd.
vitris malleatis in parte tantum inferiori, non ita faciliter di-
ſtinguuntur perſonæ, per quod patet, eam majori ex parte un-
dique ceſſare; Dicimus, quod illa penitùs, & omninò tollitur,
mediantibus oblatis repagulis ligneis, vulgò *à ſcaletta*, quibus
appoſitis, proſpectus, tam activus, quàm paſſivus redditur
phyſicè impoſſibilis, ut experientia notum eſt, & deponunt
de viſu multi Sacerdotes, necnon comprobat ipſemet Epiſco-
pus in ſuo decreto, in quo dat Religioſis facultatem illam ap- 26
ponendi in feneſtris, proſpicientibus in domos illorum de A-
quscotta, & de Luca, & antequam hæc ſcriberem, & conſtan-
ſtanter affirmatem, data opera ego recognoſcere volui in ſi-
milibus Repagulis *à ſcaletta*, exiſtentibus in noſtro Conven-
tu S. Mariæ de Scala, omnium oculis expoſitis in Oratorio,
ſeu in Choro hyemali.

Ex quibus patet, non benè Epiſcopum in ſuo decreto aſſe-
ruiſſe, *quod ſi Patres optant majus lumen poſſunt hoc habere
dal feneſtrone, che farà termine a i Corritori, & ex altero con-
ſimili, qui fieri poſſet à parte orientali, ſicut unus jam extat*.

Pro

Pro eo enim, quod attinet ad primum dormitorium in fine
fabricæ proſequendæ, nulla omnino fieri ibidem poteſt fene-
ſtra, quia terminus iſtius fabricæ contiguus eſt muro Domus
illorum de Paganellis, qui benè cognitu per Theſeos in acceſ-
ſu curarunt apponi proteſtationem, nè aperirentur feneſtræ,
28 proſpectum habentes in eorum Domum, & hortum, quæ inu-
tilis foret, ſi poſſet fieri magna feneſtra, vulgò *Feneſtrone*, in
fine fabricæ proſequendæ, nam hæc haberet proſpectum ad
Septentrionem. Quo verò ad ſecundum dormitorium, fene-
ſtra, quæ nunc extat, completa fabrica, occupabitur à tecto fa-
bricæ primi dormitorii, & ita nec lumen, nec aerem, com-
pleta fabrica, dare poteſt.

Quod autem fieri poſſint feneſtræ à parte orientali gratis
ſanè dicitur, nam in fabrica jam tacta, & ex omni parte perfe-
cta, nullo modo poſſunt aperiri, niſi cum deſtructione cella-
rum, & maximo detrimento totius fabricæ Conventus, ex
motivis adductis à pluribus Architectis Urbis, qui plantam
Conventus conſiderarunt, multò minùs in fabrica proſequen-
29 da, quia habere debet proſpectum ad meridiem, & ideò impoſ-
ſibilis eſt apertura alicujus feneſtræ à parte orientali.

Ad hoc autem, ut EE.PP. manibus palpent propenſionem
Epiſcopi in capienda proviſione, eo prorſus modo, quo ipſi ſug-
gerebant Theſei, dignentur obſervare aliam proviſionem, ab
eodem captam circa foramen, ſupra tectum poſitum, & ad
30 formam parvæ feneſtræ relictum pro majori commodo ce-
mentariorum in revidendis, & accomodandis tectis. Dicit
enim in ſuo decreto, ibi: *Specula verò, ut dicitur* Lumincello, *in
ſummitate Conventus poſita, pro revidendis tectis, nunc habens
proſpectum à parte occidentali in ædes de Theſeis, muro claudа-
tur, & à parte orientali aperiatur*; Hanc enim proviſionem fe-
cit ad ſolam relationem eorundem de Theſeis, abſque eo quod
nec ipſe Epiſcopus propriis oculis hanc feneſtram viderit, nec
aliquem miſerit ad eam recognoſcendam, prout de facto nulla
de ea fit mentio in acceſſu; Si enim, vel eam vidiſſet, vel miſiſ-
ſet ad eam recognoſcendam, utique ſcivиſſet, eam habere proſ-
pectum ad Septentrionem ſecus verò ad Occidentem, nec poſ-
ſe ad eam accedi, niſi cum magna difficultate, & nonniſi à Fa-
bris murariis, idque mediante aliquo ſcamno, aut conſimili
fulcimento, attenta illius altitudinis à terra, prout de viſu de-
31 ponunt quatuor Fabri murarii. Quod autem in his circum-
ſtantiis nullo modo, neque etiam in aliis partibus attendendi
ſint actus illi, & relationes, in quibus talis & tanta irrepſit nar-
ratio, veritati oppoſita, in puncto caſus noſtri firmavit *Rot in
dec. 494. n. 22. par. 17. rec.* his verbis. *Tùm denique, quinteſtes
Malaſpinorum exceptionem patiuntur &c. dicunt namque, in
32 ſtabulo nullam aliam feneſtram adeſſe &c. tunc quando Mappa
exhibet in eo alteram feneſtram verſus viam publicam, quę &c.
exceptio eſt de maximis, omnem teſtibus fidem adimens &c.*

Cæterùm voluntariè omiſit Epiſcopus ponere in ſua In-
formatione, feneſtras PP. eſſe clauſas in parte inferiori cum vi-
tris malleatis; Tacuit pariter in eadem Informatione, novam
fabricam & chingiam illorum de Theſeis eſſe poſteriorem fa-
brica Conventus, licet de his enixè fuiſſet rogatus à P. Priore,
antequam d. ſuam Informationem tranſmitteret huic S. C.
33 Omiſit pariter deſcribere in acceſſu experientiam factam, ipſo
præſente, à ſuo Secretario, & Cubiculario, nihil diſtinctum per
vitrea malleata poſſe videri, unde Secretarius dixit: *Mi ſono
ſguercinto, e non vedo coſa alcuna* Omiſit tandem experientiam
factam de repagulo ligneo *à ſcaletta*, quod uti tollens omnem
prorſus imaginabilem proſpectum, proclamavit ſæpiùs non
ſolùm, uti adæquatum, ſed tanquam adæquatiſſimum.

Addi ulteriùs poſſet ſerius, & longus diſcurſus, ab eodem
Epiſcopo habitus die 17. Apr. 1717. cum Archidiac. Severino,
34 & P. F. Thoma de Villanova Procuratore Religioſorum, in
quo laudabili candore teſtatus eiſdem fuit, ſe fortiter conten-
diſſe ad inducendos Theſeos, ut eſſent contenti repagulo *à
ſcaletta*, eis repræſentans magis conſultum cum dd. repagulis,
quàm alio modo, non convenientia eſſe repagula vulgò *Trom-
be di legno*, undequaque occluſa, præterquàm in ſummitate,
quia expoſita pluviis, nivibus, & gelu, faciliùs deſtruerentur;
Secundò verò, quia eſſet ſepelire PP. in proprio Convento,
cum per ipſas non haberent, niſi modicum lumen, & aerem in-
ſalubrem, vulgò *colato*, quod erat contra charitatem.

Enixis demum precibus ſupplicamus præ oculis haberi re-
flexionem illam, quod Collegialia Tribunalia in his terminis
ſolita quidem ſunt omnem habere conſiderationem ad quem-
35 cumque removendum proſpectum, tam activum quàm paſſi-
vum, ſed quando effectus iſte æqualiter haberi poteſt ſine de-
ſtructione ædificiorum, & abſque deformatione, vel præjudi-
cio fabricæ, jam perfectæ, juxta terminos noſtri caſus, ſemper
inclinari ſolent pro una, vel alia ſpecie repagulorum, magis,
vel minùs ſtrictorum, attentis facti, & perſonarum qualitati-
bus, nunquam verò cum obturatione totali, practicanda cum
veris muris, hoc modo dando recurrentibus longè plus, ac ſit
illud, quod eis nocet, & denegando alteri Parti quod ei prodeſt
abſque ullo præjudicio opponentium, procedendo ſemper cum
illo communiter recepto axiomate, quod tibi non nocet, & al-
teri prodeſt, concedendum eſt ad *Text. literalem in l. 2. §. Item
varius ff. de Judic.* ibi: *Qui factus mihi quidem prodeſſe poteſt,
ipſi nihil nociturus eſt, hæc æquitas ſuggerit, etiamſi jure ſtricto
deficiamur*, & in noſtris terminis *Rot. Floren. apud Magon. dec.
539. n. 3.* ibi: *Quod temperamentum naturali jure non alienum,
ac æquitati conſonum credidimus, cùm totalis demolitio Magn-
zeni, quod fieret, non interceret Jo: Petro, & prodeſſet Nicolao,
& quod nobis non nocet, & alteri prodeſt, nos tenemur facere*;
Et meliùs *Rot. Rom dec. 31. n. 18. & 19. par. 17. rec.* ibi: *Hoc enim
temperamento, etiam cum erunt æquè benè illuminabitur manſio
& unà ſimul proſpicietur Cuppellis ſuper libero proſpectu, &c.
& maxima cum ratione quia ſemper fieri, & concedi debet, quod
ſibi non nocet, & alteri prodeſt*, & *dec. 69 n. 39. par. 18. rec.* ibi:
*Hoc enim temperamento utrique Parti conſulitur ad formam
laudi, cohibendo proſpectum & lumen non impediendo, nè aliàs
quod ſibi non nocet, & alteri prodeſt contra ſummam æqui-
tatem denegetur.* 36

Cum qua æquitate eò magis in noſtris terminis proceden-
dum videtur, quo illam implorant Religioſi ſtrictiſſimę obſer-
vantiæ, non ab aliquo Sęculari Judice, ſed à Tribunali Eccle- 37
ſiaſtico, ut concluſionem ampliando firmavit *Rot. in dec. 4.
in fin. de Appellat. in novis*, ibi: *Magis de una bona, & groſſa
æquitate, quàm de Juris rigore procedi ſolet*, cum concordanti-
bus, citatis in *tom. 1. par. 2. diſcept. 8. n. 40.* quibus addo *Coſt. de
Remed. ſubſid. remed. 481. n. 9. & de Retrocnd. cap. 5. n. 6. & Cy-
roch diſcept. 28. n. 43. in fin* & magis in ſpecie, quod in Princi-
pis Conſiſtorio, quem repræſentat hæc S. C. æquitas ſemper 38
præferatur Juris rigori, obſervant *Valenzuel. conſ. 75 num. 25.
& Fontanel dec. Cathal 547. num. 19.*

In eadem Cauſa.

Pulchrum exordium contrarii Memorialis digito oſtendit
malum Jus, quod in hac Cauſa fovent Theſei: *Exordia* 39
*ſiquidem tunc maximè neceſſaria ſunt, cùm malam cauſam ha-
bemus, aut habere videmur*, ſcriptum reliquit *Ariſtotel. lib.
3. Rhetor. cap. 14.*

Omiſſa autem reſponſione gratuitis illis exagerationibus,
quibus abundat contraria Scriptura, quæ nil commune habent
cum Cauſę meritis, ego fateor ingenuè meam imbecillitatem,
neſcio percipere, quo fundamento tanta intrepiditate petant
Theſei in hac Cauſa murationem noſtrarum feneſtrarum, ad 40
ſepeliendum vivos exemplares Religioſos in eorum Cellis,
& Dormitoriis, illos privando luce, & aere, abſque ullo pro-
prio commodo tempore, quo eorum deſiderio occurri facilè
poteſt, mediantibus repagulis, ex hac parte exhibitis, adverſus
omnia principia, omneſque æquitatis, & chriſtianæ charitatis
regulas, de quibus *Rot. dec. 31. num. 18 & 19. par. 17. & dec. 69.
num. 39. par. 18. rec.*

Exclamant ipſi, quod à noſtris feneſtris habetur proſpectus
ad propriam Domum. Hujuſmodi proſpectus in locis habi-
tatis, ſive ſint Civitates, ſive minora Loca, & Oppida, non
ſunt res novæ in Mundo, Eremitoria dumtaxat habent hoc 41
privilegium, ut ſint immunia à proſpectu Vicinorum, & in
magnis Urbibus, aliiſque Locis, & nobilibus Oppidis, neque
etiam reſpectu Palatiorum Principum, Regum, & Imperato-
rum audita unquam fuit ſimilis prætenſio, ut murari debeant
omnes feneſtræ Vicinorum, ex quibus habetur proſpectus
ad dicta Palatia.

Replicant, quod hoc permittitur inter Sæculares, ſed non
convenit Religioſis; Nos verò ſtrictè, & ſolidè reſpondemus,
quod multa majora inconvenientia verificari poſſint inter Sę-
culares, & Sæculares, quàm inter Religioſos, & Sæculares;
Sed ultro admittentes, id non eſſe abſolutè permittendum pro- 42
pter indecentiam, & perturbationem ipſorum Religioſorum,
dicimus, quod caſus iſte neque etiam unicus eſt in Orbe Ca-
tholico hoc eſt, quod prope Domum alicujus Sæcularis repe-
riantur Conventus, & Domus Religioſorum; In omnibus
enim Conventibus, poſitis extra Deſerta, verificatur hujuſ-
modi proſpectus, in quibus proindè videmus, quod non murán-
tur feneſtrę, ſed ſola apponuntur repagula, hoc modo ex una 43
parte impediendo proſpectum in Domos Sæcularium, & ex
alia relinquendo Religioſis purum aerem, & neceſſariam lu-
cem, ſemperque in hac parte conceditur Religioſis, quod Sæ-
cularibus non pręjudicat, neq; nocet, ex adductis ſup. n. 36.

Imò, quod excluſa quacumque muratione feneſtrarum po-
nenda ſint tantùm repagula à Regularibus in eorum feneſtris
proſpe-

Digitized by Google

proſpectuo in ædes Sæcularium adimentia, literaliter oſten-
dit ipſamet *Bulla Clem VIII la 60. Bullar nov.tom* 3. Optimè
ſiquidem cognoſcens Summus Pontifex, Conventus Regula-
44 rium,ut plurimum ratione ſitus neceſſariò habere debere præ-
dictum proſpectum in Vias publicas, ædeſque Sæcularium,
ideo poſt prohibitionem feneſtrarum, hujuſmodi proſpectum
habentium,addidit §.6.. ibi: *Et ſi lux aliunde haberi non poſ-
ſit,ſaltem ita obturentur,vel fixæ aptentur,ut nulla ratione Fra-
tres à Vicinis videri queant*. Ex quibus verbis duo apertiſſi-
mè colliguntur. I. Quod excluditur muratio tanquam incom-
patibilis cum luce, quando iſta haberi non poteſt, niſi à parte,
Sæcularium proſpectui expoſitæ, prout in caſu noſtro clarè
probatur ex Peritorum depoſitione. II. Quod Summus Pon-
45 tifex intendit potiùs conſulere libertati Religioſorum, quàm
Sæcularium,nam in tantùm demandat,feneſtras Regularium
obturari, ſive fixas aptari, *ut nulla ratione Fratres à Vicinis
videri queant*, quod ſanè ſtat pro libertate Religioſorum, &
ſi contrarium intendiſſet, dixiſſet utique, *at nulla ratione
Fratres Vicinos videre queant*.

Additur,quod feneſtræ,de quibus eſt quæſtio, non ſunt fene-
ſtræ Cellarum noſtri Conventus, à quibus de mero poſſibili
loquentes,poſſent Religioſi ad eorum libitum januis clauſis;
paribuſque pedibus,ſe ponere ad videndum facta Vicinorum;
46 Sed ſunt feneſtræ ſcalæ, & dormitoriorum, quæ ſunt omnibus
Religioſis communes, & in quibus non ſolent, neque poſſunt
Religioſi tutò longo tempore ſoli manere; Unde in iſtis cir-
cumſtantiis eò minorem merentur animadverſionem contra-
riæ exclamationes.

Extollitur exadverſo ſumptuoſitas noſtri Conventus, eid.
gratis attribuendo nomen Palatii, ſed ſine ullo fundamento,
quod ex eo evidenter deſumitur, quia illius Cellæ ad termi-
47 nos noſtrarum Regularum, & Inſtituti, vix ſe extendunt ad
11. palmos latitudinis, & 14. altitudinis, quæ eſt etiam com-
munis Dormitoriis, quæ omnia qualitati ſumptuoſi Palatii
nullo modo conveniunt, ſed potiùs de dictis Cellis verifica-
tur illud. *Undique anguſtiæ*.

Inſiſtitur etiam in eo,quod noſtræ feneſtræ ſint inutiles,ſed
pari inſubſiſtentia,ut vidimus ſupra *nu*. 17 ubi ex fida,& rarò
fallaci experientia magni fœtoris,qui in noſtro Conventu ex-
pertus fuit, ad hominem demonſtravimus, illas eſſe ferè ſim-
48 pliciter neceſſarias, ad hoc, ut Religioſi in illo moram facien-
tes,non de facili infirmentur,& quando ſunt infirmi, reſpirare
poſſint purum, & neceſſarium aerem.

Prætenſio Theſeorum, quod Fabrica adaucta antiquæ eo-
rum domui completa fuerit ante terminationem Conventus,
nulla habet facti aſſiſtentiam, nam contrarii teſtes, hoc depo-
nentes ſub juramento aperti mendacii, & perjurii convin-
cuntur ex ipſo acceſſu.

Ultra quod ſi Theſei in eorum Scripturis clarè, fatentur,
quod fabrica Conventus erat completa, antequam iſti pro-
priam inchoarent, quomodo teſtes, ab eis producti, ſub jura-
mento audent aſſerere, quod nova Fabrica eorundem erat
49 completa ante terminationem Conventus? Verùm fortiùs ex
ipſo facto,quod proprio ore fatentur,mendaces apparent præ-
dicti teſtes. Dicunt enim in eorum depoſitione, facta ſub die
28.Junii 1717 quod nova Fabrica Theſeorum completa fue-
rit à tribus circiter annis, quod eſſe tantùm potuit poſt men-
ſem Januar.1714. Conventus autem elevatus fuerat uſque ad
50 tectum de anno 1709. & completus non ſolùm cum ſuo tecto,
verùm etiam quoad Cellas, Dormitoria,& præcipuè Scalam
ex parte Domus Theſeorum de anno 1711. juxta depoſitio-
nes Fabrorum murariorum, qui in ejus conſtructione labora-
runt. Unde remanet evidenter falſum, quod Fabrica The-
ſeorum adaucta antiquæ eorum Domui,completa fuerit ante
terminationem Conventus, cùm iſte completus extiterit de
anno 1711. & Theſeorum fabrica de anno 1714.

Quod autem ante conſtructionem novæ fabricæ Domus
Theſeorum haberet eundem, imò majorem proſpectum in
Conventum, eſt una ex gratuitis contrariis aſſertionibus, eo
51 quia tunc, nedum erat in diſtantia palmorum 80. ſed erat ul-
teriùs impeditus à pluribus arboribus,intermediis inter Con-
ventum, & domum, atque in horto Franciſci Belloni exiſten-
tibus: In præſenti verò proſpectus poſt novam fabricam eſt
in ſola diſtantia palmorum 57. paulòve ampliùs, & omninò
detectus,omnibus evulſis arboribus: De Chingia verò multò
magis à veritate eſſet alienum,ſi prætenderetur,quod eundem
proſpectum faceret feneſtra, diſtans per 80. palmos,aperta ad
modum Chingiæ,habens latitudinem palmor.4 paulòve am-
plius & altitudinem palm.9. & ad præſens peramplior Chin-
gia,diſtans ſolum 57 palm. habens ingreſſum per portam alti-
tudinis pal.11.& ultra,latitudinis pal.6. & ultra,ſe extendens
extra murum in longit. pal.16.& ultra,& in latit.pal.3 & ult.

Quoad acquieſcentiam Theſeorum per multos annos poſt
terminatum Conventum, tandem vi veritatis oppreſſus dat
manus victas contrarius Defenſor, reſpondet tamen id pro-
ceſſiſſe *ex quo, fabrica non perfecta, adhuc aſſequi non potue-* 52
*rant Theſei,an feneſtræ eſſent ad proſpectum,vel dumtaxat ad
lumen*. Quantum verò voluntarius, quantumve inſubſiſtens
ſit hujuſmodi prætextus,ex eo evidenter infertur,quod quali-
tas feneſtrarum,an ſint ad lumen,vel ad proſpectum ictu oculi
cognoſcitur ex ſola delineatione in Cartis, unde multò magis
id cognoſci poterat à Theſeis tempore quo fabricabatur noſter
Conventus, quando nemini denegabatur liber acceſſus ad vi-
dendum Cæmentarios, quorum ſimplices Manoales, vulgò 53
Fattori, perfectiſſimè id ſciunt,ſoliſque cæcis permiſſum non
eſt id facilè aſſequi, eò quia videre nequeunt quantum diſtet à
pavimento altitudo feneſtræ,in quo conſiſtit qualitas feneſtra-
rum ad lumen, vel ad proſpectum, ut de ſe patet.

Veritati nullatenùs cohærere mihi conſtanter ſupponitur
id, quod teſtis veritatis aſſerit, cum ipſo ſcilicet Romæ fuiſſe
concordatum repagulum feneſtris Conventus PP. apponen-
dum,& à PP Mathelicæ recuſatum. Quoniam tanquam te-
ſtis veritatis omni Jure exprimere tenebatur qualitates,& eſ-
ſentiam illius repaguli,quod Romæ concordatum fuit,& Ma-
telicæ recuſatum: Debuiſſet proindè ingenuè fateri,quod Re- 54
ligioſi,nil aliud petentes,quàm purum aerem ad reſpirandum,
quod nemini denegari poteſt, mediante eorum P. Provinciali
uſque de anno 1713.obtulerunt ſe paratos apponere eorum fe-
neſtris quæcumque repagula, judicio prudentis viri decernen-
da, quæ eodem tempore, quo tollerent proſpectum, ſinerent
eos frui lumine,& aere; Verùm quia Theſei ſolam muratio-
nem feneſtrarum prætendebant, nullo repagulorum genere
contenti fuerunt. Et ideò ſicuti Romæ nihil fuit in hac parte
concluſum, ita Religioſi Matelicæ non habuerunt quid
recuſarent.

Ex quibus detecta inſubſiſtentia omnium contrariarum cri-
ticationum, meritò cum omni fundamento ſperant Religioſi
multiplici EE. Patres ſuffragio conſolari, rejecta contraria
incongrua petitione murationis feneſtrarum, adhibitoque 55
aliquo congruo temperamento, vel mediantibus cratibus li-
gneis, vel cum vitris malleatis, vel ad ſummum cum oblatis
repagulis *di Tavolette à ſcaletta*,ne iidem Religioſi in Oppido
Matelicæ vitam juxta eorum rigoroſum Inſtitutum exactiſ-
ſimè ducentes, pejoris ſint conditionis omnibus aliis Religio-
ſis, in aliis Catholicis Civitatibus exiſtentibus, quorum proſ-
pectus ad vicinas Domos & ipſamet ſupremorum Principum 56
Palatia,non impeditur per murationem feneſtrarum, ſed per
ſolas crates ligneas,vel ſimilia repagula,ut omnibus notū eſt.

Die 13.Aug 1717 propoſita in C.E. cauſa per Em.de Scot-
tembach,reſcriptum fuit: *Pro appoſitione Repagulorum tabu-
larum* à ſcaletta *in omnibus feneſtris, enunciatis in decreto
Epiſcopi, & Cauſa ampliùs non proponatur*.

DISCEPTATIO VII.

Tarentina Canonicatuum.

P R O

Canonico Joſepho Carmenio,& Joſepho Calvi.

C U M

Capitulo Cathedralis Tarentinæ.

A R G U M E N T U M.

*Canonicatus in Eccleſ. Cathedrali Tarentina, an ſint conferen-
di perſonis, ex electa genere Civium Tarentinorum ex utro-
que Parente procreatis, vel potiùs conferri poſſint aliis qui-
buſcumq; dignis perſonis,etiamſi Cives Tarentini non ſint*.

CUm in Metropolitana Eccleſia Tarentina nullus eſſet
præfinitus numerus Canonicorum, & Beneficiatorum,
omneſque Clerici Civitatis aggregarentur, & ſine aliquo de- 1
lectu promiſcuè ferè cuncti Sacerdotes ambirent appellari
Canonicos hinc tres pro tempore à S Sede Apoſtolica prodie-
runt reformationes; I. nimirum ſuper præfixione Canonica-
tuum & reductione ad certum numerum Canonicorum, quæ
contingit ſub Clem. VI. anno 1347. II. ſuper reductione Cle-
ricorum Beneficiatorum ad numerum 102. ſub Sixto IV anno
1479.& III. ſuper eadem reductione Clericorum Beneficiato-
rum ad numerum 60, ſub Paulo III. anno 1537.

Hoc

Digitized by Google

Hoc præmiſſo, facilè erit oſtendere, quod d. Brevia Sixti
IV. & Pauli III. non comprehendunt Canonicos, neque proin-
2 dè Proviſi de Canonicatibus ab Ordinario debent probare
qualitates, in eiſdem Brevibus deſignatas; Quia in eiſdem Bre-
vibus ſtatuuntur quidem qualitates, quas debeant habere Be-
neficiati, ſeu Clerici numerati, ſed de qualitatibus concur-
rentium ad Canonicatus, nullum habetur verbum in eiſdem
Brevibus; Et propterea inſtituendi ad hujuſmodi Cano-
nicatus non poſſunt coarctari ad probandas qualitates, in dd.
3 Brevibus requiſitas juxta *Text. in cap. Is qui de Sent. excom.
in 6. Cravet. conſ. 290. n. 4. & conſ. 294. n. 1. & 2. Pariſ. de Reſign.
lib. 11. quæſt. 4. nu. 18. & 34. Rot. dec. 952. num. 7. cor. Emer. Jun.
& dec. 606. num. 12. par. 19. rec.*

At verò nec magis abſona poteſt eſſe contraria prætenſio,
ſi perpendatur, quod agitur de exorbitantiſſima diſpoſitio-
ne: Quamvis enim Juris communis diſpoſitioni conſenta-
4 neum ſit, quod Beneficia naturalibus conferantur, dummo-
do tamen idonei, & habiles reperiantur juxta notata per *Scri-
bentes in cap. Ad deſtorem ae Iaſtie Garz. de Benef. cap. 9. nu. 5.
& ſeqq.* & alibi ſæpè, nihilominùs nullibi in Jure cautum re-
peritur, quod in conferendis Beneficiis inquirendum ſit de
generationibus Atavorum; Quinimmò è contra habemus,
quod in conferendis illis Beneficiis, & Officiis, quæ debita
ſunt naturalibus Loci, unicè attenditur, an is ſit natus in
Loco, quia exindè oritur vera, & propria naturalitas, atque
5 omnium fortiſſima civilitas, juxta *Text. in leg. Cives Cod. de
Incol. lib. 10. & in leg. 1. ff. ad Municip.* cum aliis apud *Rot. dec.
882. nu. 2. & ſeqq. cor. Merlin. & dec. 25. n. 2. lib. 3. inter addit. ad
Card. de Luc. in Mantiſs. tom. 1.* Et ratio eſt evidens, quia: *Cùm
in hoc Mundo ſimus omnes Viatores, veramque Patriam habea-
mus dumtaxat in Cœlis, in quantum in Terris ambulamus,
non aliam veram Patriam, & naturalem agnoſcimus, quàm lo-
cum, in quo nati ſumus*, ſunt verba *Rot. in Senogallien. Canoni-
catus 29. Jan. 1706. §. Quintus cor. Anſald.*

Creſcitque in immenſum exorbitantia, ponderando quod
juxta diſpoſita in Brevibus, admittendi probare deberent,
6 nedum antiquam naturalitatem ex genere Civium antiquo-
rum Tarentinorum, ſed etiam ex utroque latere, ſeu ex utro-
que Parente; Quamvis adeò impertinens ſit medium mater-
num, ut ad nullum effectum per Jura, & Canones habeatur
in conſideratione, ut benè probant *Amaya in leg. 7. n. 26. C. de
7 Incol. lib. 10. Guttier. conſ. 7. nu. 8. Barboſ. de Poteſt. Epiſc. part. 2.
alleg. 4. n. 14. & ſeqq. Carleval de Iudic. lib. 1. tit. 1. diſp. 2. q. 265.
n. 101. Antonel. de Loc. legal. lib. 1. cap. 6. n. 46. Amoſtaz. de Cauſ.
piis lib. 4. cap. 7. num. 10. Antun. de Donat. Reg. lib. 2. cap. 15.
num. 16.* & proſequitur *Rot. in d. Senogallien. Canonicatus §.
Diſputant.*

Attenta autem exorbitantia diſpoſitionis, nemo ignorat,
quod omnis capi debet interpretatio, per quam diſpoſitio,
8 vel Statutum modis omnibus reſtringatur, ut pro regula ſta-
tuunt relati per *Rot. dec. 207. n. 8. & 9. cor. Pen. dec. 126. n. 17. cor.
Emer. jun. dec. 43. n. 3. & ſeqq. par. 8. rec.* Perpendendo maximè,
quod exhorbitantia hujuſmodi cauſaret etiam Eccleſiæ per-
niciem, illudque inconveniens, quod præclariores Taren-
tinæ Dignitates, ſeu illius Eccleſiæ Canonicatus, non *rarò*
neceſſe eſſet conferre vilioribus Loci, minuſque dignis; Ta-
rentum quippè quas habet honeſtiores Familias, conſtat,
non paucas aliundè adveniſſe, & Accolas effectas fuiſſe Ta-
renti, ut plurimùm verò nobiliores Loci exteras mulieres
9 aſſuevisse ſibi matrimonio copulare; Et propterea cogeren-
tur Archiepiſcopi, vel viliſſimos quoſque, vel minùs di-
gnos ad Canonicatus promovere, coarctata quandoque col-
latione ad perſonas hujuſmodi, quod quam ſit abſurdum, ne-
mo eſt, qui non videat, & advertit *Garz. de Benef. cap. 16.
num. 30. & ſeqq. & Rot. dec. 418. num. 1. cor. Cerr. & dec. 61. num.
1. par. 3. rec.*

Quod ex eo patet, quia ſæpiſſimè ex ipſis Clericis fuerunt
admiſſi non habentes prædicta requiſita, itaut illa ferè in de-
10 ſuetudinem viſa fuerint habita, de anno 1660. Si enim non
potuit exactè obſervari Statutum quoad ſimplices Clericos,
qui non debebant eſſe periti, niſi in legendo, & ſcribendo,
judicium erit EE. PP. an obſervari poſſit quoad Canonicos,
quorum ſpectata debet eſſe virtus, & diſciplina morum,
argum. *Text. in Authen. Multo magis, C. de Sacroſ. Eccl. Lam-
bertin. de Jurep. par. 1. lib. 2. quæſt. 7. art. 2. n. 15. Garz. de Benef.
11 par. 1. cap. 1. n. 9. Barboſ. de Canon. cap. 13. n. 1. & ſeqq.* Nec cre-
dibile eſt quod Pontifices voluerint reddere ordinationem im-
practicabilem, vel Eccleſiæ vilipendium cauſare *Altograd.
ſen. conſ. 9. n. 89. lib. 1. Palm. Nep. alleg. 5. n. 3. tom. 1. Rot. dec. 104.
num. 14. & ſeqq. poſt Conſtantin. ad Stat. Urb. tom. 3. & dec. 2. n. 1.
lib. 4. inter addit. ad Card. de Luca.*

Augetur exorbitantia contrarii aſſumpti, ponderando,
quod Brevia loquuntur de Clericis, admittendis ad participa-
tionem emolumentorum; ideòque non potuerunt intelligere
de Canonicis, qui non participant per admiſſionem, ſed per
viam collationis tituli, quæ nil commune habet cum admiſ- 12
ſione, quæ fieri debet per ſolum Collegium Capituli, & Cle-
ri, abſque miniſterio collationis, ſeu inſtitutionis collation.
cap. Cùm in illis verſic. Cùm autem de Præben. in 6. & *Gonzal.
ad Regul. Cancell. gloſ. 27. nu. 9.* Et rurſus Brevia, ſub unica,
eademque ordinatione præſcribunt, *quod Clericus ſit de anti-
quorum Civium genere, per biennium deſervierit Eccleſiæ,
& benè legere, & canere ſciat, atque ſaltem grammaticaliter
quæ legit intelligere;* Cùm verò inverecundum ſit affirmare,
quod hæc conveniant promovendo ad Canonicatum, aut
quod inſtituendus ad Canonicatum debeat iis dumtaxat pol- 13
lere requiſitis, palàm ſit, quod Statutum loqui non potuit
de Canonicis *Abb. in cap. Cùm in cunctis num. 4. de Elect. Mo-
net. de Diſtrib. quotid. par. 2. q. 19. n. 37. Lotter. de Re benef. lib. 2.
q. 50. n. 51. & Barboſ. de Canon. cap. 13. n. 4.*

Accedit etiam, quod præcedenter ad Breve Sixti IV. ſta-
bilitus fuerat certus Canonicorum numerus. Propterea que 14
neutrum Breve potuit comprehendere Canonicos; Quippè
ratio, cauſa, & objectum reformationis, primò ordinatæ
per Sixtum, poſtea confirmatæ cum ulteriori reductione nu-
meri per Paulum Pontifices, unicè fuerit in abuſu, & exor-
bitantia numeri Clericorum ibi: *Cùm ab antiquo in eadem
Eccleſia (ultra illius Archidiaconum, Cantorem, Theſaura-
rium, Priorem, & Canonicos) incertus, & determinatus
Clericorum perpetuò inibi Beneficiatorum de emolumentis di-
ctæ Eccleſiæ, juxta illius Statuta, & conſuetudines partici-
pantium, numerus eſſe conſueverit, à paucis temporibus citra 15
propter incertum, & indeterminatum numerum dictorum, hu-
juſmodi tanta fuit importunitas, & multitudo perſonarum,
etiam juxta Statuta, & conſuetudines hujuſmodi minus ido-
nearum, ac præter, & contra illa ſe admitti petentium, quod
de emolumentis prædictis eoſdem Clericos perpetuos Beneficia-
tos, concernentibus, quilibet dictorum eorundem, etiam con-
tinuò annuatim ſerviens in eadem Eccleſia, vix decem florenos
auri de Camera percipere eſt.*

Sicuti namque reductio non potuit cadere ſuper Canoni-
catibus, dum reſpectu Canonicorum non poterat verificari
abuſus, & exorbitantia multiplicationis, ſtante ſolemni re-
ductione numeri Canonicorum, præcedenter facta, execu-
ta, & obſervata, ita pariter ordinationes, de quibus loqui- 16
tur utrumque Breve, nequeunt comprehendere Canonica-
tus, ſeu Canonicos, ex quo ſcilicet hujuſmodi ordinationes
factæ fuere ea cauſa, & occaſione reductionis Clericorum,
referunturque ad Clericos, admittendos ad Collegium eo-
rundem Clericorum per Brevia reductum *Card. de Luc. de
Præbend. diſc. 40. n. 5. & de Benef. diſc. 139. n. 4. Rot. dec. 157. n.
25. par. 19. rec. & in Bitontina, ſeu Baſilien. Parochialis 5. Maii
1700. §. Maximè cor. Molin.*

Indubitantiùs verò obſervando, quod Sixtus retulit in
exordio Brevis, quod cœtus Clericorum antea non numera-
tus, & ideò abuſibus ſubjectus, aderat in Eccleſia Tarenti- 17
na, *ultra Archidiaconum, Cantorem, Teſaurarium, Prio-
rem, & Canonicos*, quos jam vidimus fuiſſe longè antea ad
certum numerum redactos; Undè clarior exoptari nequit
demonſtratio non comprehenſionis Canonicorum ſub Brevi-
bus, & reformationibus, dum prædicta verba, *ultra Cano-
nicos*, manifeſtant ſuppoſitionem, implicantque negotium,
rem, vel perſonas exceptuatas, ſeu ſuper quibus non cadit
diſcurſus *Menoch. de Præſumpt. lib. 4. præſumpt. 145. n. 4. Surd. 18
dec. 284. num. 9. Barboſ. diction. 428. n. 1. Card. de Luc. de Legat.
diſc. 45. n. 4. Rot. dec. 59. n. 1. cor. Puteo.*

Adſtipulatur denique ſolemnis obſervantia, quippe in fa-
cto conſtans eſt, quod uſque de tempore antiquæ ordinationis
aderant inter Canonicos abſolutè exteri, daturque catalogus 19
aliorum pro tempore, & adeſſe etiam de præſenti teſtatur
Archiepiſcopus. Addens, quod plures, qui tanquam exteri
fuerunt rejecti à prætenſa admiſſione inter Clericos Benefi-
ciatos, fuerunt poſtea in Canonicos aſſumpti, quodque nun-
quam de cœtero fuit exquiſitum reſpectu Canonicorum aſſu-
mendorum, quod iſti biennale ſervitium, in unoquoque or- 20
dine præſtiterint, prout expreſsè, & copulativè requirunt
Brevia reſpectu Clericorum, admittendorum in conſortium.
Hæc verò adeò perſpicua, & inconcuſſa obſervantia, adeò
potens eſt, ut tolleret quamcumque quæſtionem, ſemper
enim capiendus eſt ille intellectus, qui conformis videtur ob-
ſervantiæ, tametſi verior ex litera videri poſſet contrarius,
ex communi Doctorum, & Tribunalium ſententia, de qua 21
*Rot. dec. 24. num. 9. & dec. 242. num. 12. cor. Emer. jun. & in Gr-
vundin. Diſtributionum 17. Junii 1701. §. Ita cor. Card. de la*

Tre-

Tremoille, *& in Mindonien. 1. Martii 1706. §. Tertis coram Anſald.* cum aliis, citatis *in tom. 1. par. 2. diſcept. 16. n. 101.*

Hinc facillimè corruunt argumenta omnia, in contra
rium adduci ſolita pro comprehenſione Canonicorum
ſub prædictis Brevibus; Futile enim eſt illud petitum
ex capacitate verbi *Clericus*, cum adjuncto præſertim uni-
verſali *nullus*, nimirum comprehendendi etiam Canonicos;
22 Quippè, etſi nimis probabilius defendi poteſt, appellatione
Clericorum nullatenus venire Canonicos, præſertim in odio-
ſis, aut exorbitantibus, juxta *Text. in c. Sedes*, ubi *Gloſs.
verb. Majores de Reſcript. Fagnan. in cap. Bonæ memoriæ il 1.
num 9. & 10. de Poſtul. Prælat. Bellett. Diſqu. Cleric. par. 1. §. 2.
num. 58. Graſſ. de Effect. Cleric. in prælud. num 261. & per tot.
& Rot. in Ilerden. Receptionis 27 Junii 1704. §. Eoque magis
cor. Em Scotto.*

In noſtro caſu ceſſat omnis difficultas, tum quia in utro-
que Brevi facta eſt mentio Canonicorum proprio, & pecu-
liari nomine in illis verbis, *ultra Canonicos*, unde dum
23 Papa loquutus fuit de Clericis, etiam indefinitè non potuit
intelligere de Canonicis *Natt. conſ. 126 num. 6. Ric. in Praxi.
reſol. 292. num. 1. Barboſ. de Appellat. appellat. 51. num. 3. &
Rot. dec. 92. num. 2. lib. 2. cor. Pur.* Tùm, & evidentiùs, quia ſi
in utroque Brevi fit mentio exceptuativa Canonicorum, non
cadentium ſub reductione, & reformatione conditionum,
& qualitatum, impoſſibile eſt, quod Canonici veniant ap-
pellatione Clericorum, quocumque effrænato nomine nun-
24 cupatorum *Bet conſ. 3. num 29 & ſeq. vol. 1. Burſat. conſil. 296.
num. 3. Azor. Inſtit. moral. par. 2. lib. 3 cap. 11. quæſt. 5. Bellett.
Diſqu. Cleric. par. 1. § 2. num 26. & ſeqq. Graſſ. de Effect. Cleric.
effect. 2. n. 261. verſic. Quo fit*

Ejuſdem inſubſiſtentiæ eſt reflexio, quod in utroque Bre-
vi fuerit facta mentio etiam de Canonicis, quodque Statuta,
præcedenter edita per Clerum, & confirmata per Vicarium
Archiepiſcopi, promiſcuè egerint de Clericis Beneficiatis,
& Canonicis. Quoniam mentio Canonicorum, facta in
utroque Brevi, mirabiliter retorquetur, cùm expleta fue-
25 rit in narrativa ſtatus Eccleſiæ, & præſuppoſitivè, ſeu ex-
ceptuativè ad diſpoſitionem, ſeu ordinationes, factas in
Brevibus. Statuta verò, præcedenter exarata per Canoni-
cos, Clericos, & Vicarium, patiuntur validiſſimas exce-
ptiones in puncto poteſtatis, & validitatis, & de cætero
nullo pacto allegari poſſunt, utpotè, nedum authoritate de-
ficientia, verum effectuatione carentia, & ideò nomine Ca-
pituli recurſus habitus fuit ad Sixtum IV. pro obtinenda re-
ductione numeri Clericorum, ſtabiliendiſque ordinationi-
26 bus, pro iiſdem admittendis, propter quod etiam hodie
non quæritur de comprehenſione Canonicorum ſub dictis
Statutis, ſed, an comprehendantur ſub Brevibus Sixti IV.
& Pauli III.

Quatenus verò eadem Statuta afferantur exadverſo pro
declaratione Brevis Sixtini, veluti confirmatorii, æquivo-
cum patens eſt, quia lecto, & relecto Brevi Sixtino, nul-
lum comperietur verbum, quod ſapiat confirmationem præ-
dictorum Statutorum, vel in forma communi per ſimplicem
relationem, vel in forma ſpecifica, quia de Statutis non fit
mentio, & ſolummodò refertur petitio, ſeu ſupplicatio cer-
27 tis præſcriptis verbis, prout non minùs certis, & præſcri-
ptis verbis ab ipſo Pontifice facta fuit reductio cum prædictis
Ordinationibus, & propterea ex hac methodo tenta, exclu-
ditur quælibet ſpecies confirmationis, eruiturque dumtaxat,
quod Papa ad ſupplicationem Partis demandaverit reductio-
nem numeri Clericorum, adjectis conditionibus & qualitati-
bus, ſub quibus admittendi erant iidem Clerici ita reducti,
ut ex ſe patet.

Poſtremò autem ſi prætenderetur èvadverſo, quod ſaltem
Statuta prædicta veluti ordinatoria, & declarativa animi
totius Cleri, poſſint præbere lumen pro interpretatione In-
dulti, ſeu Brevis Sixtini, poſtmodum ſuperventi, error eſ-
ſet magis claſſicus, namque ex lectura Statutorum non ori-
28 tur, niſi maxima confuſio propter uſurpationem nominis
Canonicorum, qui de cætero non poterant venire ſub petita
reductione, ut diximus, præexiſtente jam Canonicatuum,
ſeu numeri Canonicorum præfixione, & reductione, facta
per Clementem VI. Et propterea magnum eſſet abſurdum
velle declarare Brevia, cæteroquin apertiſſima *Rot. dec. 117.
29 num. 7 cor Emer. jun. & dec. 410. num. 7. & 8 par. 14. & dec. 45 n.
n. 7. & dec. 462. n. 16 par. 16. rec.*

Et tamen, ſuppoſito etiam, quod dicta Statuta eſſent cla-
rè comprehenſiva Canonicorum, adhuc inconcludens eſſet
contraria argumentatio. Quandoquidem in Brevi Sixtino,
nec unicum verbum quidem habetur de prædictis Statutis, &
ſolummodo refertur petitio, ſeu ſupplicatio, expreſſo ada-
muſſim illius tenore, qui dubio procul eſt omninò, & ſub-
ſtantialiter aberrans à tenore Statutorum: Quippe in Statu- 30
tis, ad ſenſum Partis, fit promiſcua reductio Canonicorum,
& Clericorum, &, omnibus ſimul comprehenſis, ſtatuitur
numerus 102. & ſancitæ fuere ordinationes pro admittendis in
futurum; E' converſo autem tenor petitionis, per Sixtum
approbatæ, cum Indulto conformi, diſcriminat Dignitates,
& Canonicos ab omnibus aliis Clericis, & de Dignitatibus,
& Canonicis loquitur præſuppoſitivè, & exceptuativè, ſi-
mulque præſcriptio numeri 102. Clericorum facta fuit, ultra
Canonicos, non comprehenſos ſub dicto numero, ex ſupra-
dictis.

Undè neceſſariò fatendum eſt, quod, vel ſubinde re dela-
ta ad Archiepiſcopum dicta Statuta fuerint improbata, vel
in omnem caſum, quod eadem Statuta, relata Sixto confir-
mationem obtinere nequiverint, quia ſi de Statutis nec ver-
bum quidem habetur in Brevi, & petitio, in illo regiſtrata, 31
non minus, quàm conceſſio ibidem facta, ſolemniter diſcor-
dat ab eiſdem Statutis. Signum eſt evidens, & pluſquam
evidens, quod eadem Statuta manſerunt improbata; nam
quoties Indultum non facit mentionem aliquam de Statuto,
ſeu concordia, & multò fortiùs quando procedit ex integro,
& cum narrativa ſupplicationis, verè, & ſubſtantialiter di-
verſæ, atque cum conceſſione, eidem ſupplicationi confor-
mi antecedens quælibet concordia, vel Statutum, cenſetur
penitus neglectum, improbatum, non admiſſum, & reje-
ctum, ut obſervat *Rot. dec 619. num. 18. & 19. cor. Cerr. & in* 32
*Hiſpalen. Proceſſionum ſuper 2. dub. 2. Decemb. 1701. in princip.
cor. Anſald. & in Romana Cenſus 30. Martii 1710. § Quintò
cor. eodem.*

Nec mirum quod ita ſe res habuerit, tam à parte ante,
quàm à parte poſt; Cùm enim Archiepiſcopus Tarentinus
eſſet abſens, ac Romæ moraretur, ſimulque in eadem Ec-
cleſia vocem in Capitulo haberent non minus Canonici,
quàm Clerici omnes adſcripti, quorum numerus erat penè 33
infinitus, nimis naturale fuit, quod ederetur illud Statutum
ſub confuſione portionum Canonicalium, & Clericalium,
ſuffocata duodecim dumtaxat Canonicorum voce ab his cen-
tenis ſuffragiis Clericorum, & ſic quod (ut dicitur in Statu-
to) ex majori parte Capituli, & Cleri concluderetur petitio,
facta Vicario pro confirmatione præd. Statuti; Quod in ſub-
ſtantia includendo portiones Canonicales, totaliter redunda-
bat in lucrum, & emolumentum Clericorum beneficiatorum
tunc adſcriptorum. At verò re delata ad Archiepiſcopum,
Romæ commorantem, perſpectoque per ipſum, quod reſpe-
ctu Canonicorum aderat Apoſtolica peculiaris reductio, &
reformatio, ſicque eorum ſtatus, & numerus temerè nimium 34
intervertebatur per d. Statutum, quod de cætero numeris
omnibus diſconveniebat perſonis, ſeu Sacerdotibus, promo-
vendis ad Canonicatus, prudenter rejecto hujuſmodi irregu-
lari Statuto, porrecta fuit ſupplicatio Pontifici, prorſus ex
integro rerum ſtatui accommodata, ac decori, & ſervitio
Eccleſiæ conſentanea, juxta modum, ſuperiùs expreſſum,
& enucleatum.

Utcumque tamen ſe res habuerit, ad intentum exuberat
Statuti difformitas à Brevi Sixtino, namque impalpabiliter
aſſurgente diſcrimine inter Statutum, & Breve, id ſatis,
ſuperque eſt, abſque alia indagine adhoc ut nulla interpre- 35
tatio deſumi valeat ex eodem Statuto, à quo, ut diximus,
receſſerunt Partes ipſæ, ex integro ſupplicantes, nulla Statu-
ti facta mentione; Simulque receſſit Papa per Indultum om-
nino diverſum à Statuto, nec enim interpretatio ulla ſumi po-
teſt à Statuto, cujus in verbis nulla fuit facta mentio, & in
ſubſtantia fuit ab eo receſſum in diſpoſitione, ſubſequenter fa-
cta, ut arguunt *Pedrocch. conſ. 5. n. 16. Fenzon. ad Stat. Urbis* 36
*lib. 1. cap. 142. n. 9 & 10. Andreol. controv. 248. ſub n. 7. verſ. Et
licet, & controv. 249 n. 7. verſ. 4 & Rot. in Rom. Fideic. de Palaz-
zolis 18. Apr. 1704 § Eoque minus. & ſeq cor. Muti, & 4 Julii
ejuſd. anni cor. eod.* Concinitque illa Juris propoſitio, quod ipſa
ſupplicatio, à qua diſcordat conceſſio, nequit declarare con- 37
ceſſionem, vel Gratiam, de qua *Spad. conſ. 143. num. 3. lib. 1.
Lotter. de Benef. lib. 1. quæſt 40. num. 138. Rot dec. 516. nu. 5. cor.
Emer. jun. & dec. 83 n. 7. par. 17. rec*

Porrò cùm hujuſmodi Partis objectio prorſus inſubſiſtens
detegatur, tranſitum facimus ad everſionem alterius, in eo
poſitæ, quod cùm antiquitas de 120. portionibus, ad quas
reſtricta fuit participatio antiquis temporibus, & de 60. tem- 38
poribus ſubſequentibus, 55 antiquitùs, & 55. ad præſens
portiones adjudicarentur, & reſpectivè adjudicentur Digni-
tatibus, & Canonicis, hinc reſultet, quod ſicuti de nume-
ratis portionibus ex lege Brevium prædictorum participare 39
non debent, niſi Clerici, habentes certas qualitates, ita, &
ne-

neceſſariò fatendum ſit, Canonicos etiam ligari ordinationibus, præſcribentibus certas qualitates in Clericis, participare debentibus de dictis portionibus.

Facilè verò evertitur hujuſmodi animadverſio, eo quia ruit in facto contrarium ſuppoſitum, quod emolumenta Eccleſiæ fuerint diviſa in certas portiones, nempè in 120. antiquitus, & 60. reſpectivè, quot fuerunt, ſeu ſunt Canonici, 40 & Clerici, unitim numerati, ad quem numerum Clericorum reduxit Breve Sixtinum, & reſpectivè Breve Paulinum, in quibus cautum reperitur, quemlibet participantem de emolumentis Eccleſiæ, oportere eſſe ſuffultum qualitatibus, præſcriptis in præfatis ordinationibus; Sed veritas eſt, quod per dd. Brevia fuerunt diviſa emolumenta Eccleſiæ in 60. portiones, non pro 60. Clericis ſimul & Canonicis, ſed pro regulanda aſſignatione earundem portionum, quia de facto, ut apparet ex actu viſitationis, factæ per Archiepiſcopum Brancatium anno 1577. Canonici, & Dignitates ſemper fuerunt 41 longè ſupra numerum 60. Clericorum Beneficiatorum, & quilibet Canonicus unam integram portionem obtinuit, remanentes verò diſtributæ fuere, & hodiè inæqualiter diſtribuuntur inter Clericos Beneficiatos, qui antiquitùs, & poſt Breve Sixtinum conſueverunt eſſe 102. & poſt Breve Paulinum 60. & quidem ſemper cum exceſſu: Idque certiſſimum, quod tam ex antiquo numero, ſtabilito 102. quàm ex moderniori, reducto ad 60. nunquam fuere Dignitates, & Canonici, ut ſupra diximus. & patet ex documento anni 1672. & ex Relatione moderni Archiepiſc.

Rurſus inſubſiſtens in facto eſt, quod prædicta Brevia Sixti IV. & Pauli III ordinaverint, non eſſe admittendum aliquem ad participationem alicujus portionis ſine præſcriptis 42 qualitatibus, quia imò è contra, nulla facta mentione, ut diximus dd portionum, ſolummodo reductus fuit numerus Clericorum beneficiatorum, de quo non fuerunt, nec ſunt Dignitates, & Canonici, & reſtrictivè loquendo de hoc numero reducto, ſancitum, quod nullus hujuſmodi Clericus annumerari poſſet pro participatione conſequenda, niſi polleat qualitatibus ſtabilitis, ut clarè deſumitur ex iis verbis ibi: *Nullus Clericus in Eccleſia ad participationem emolumentorum* 43 *prædictorum, niſi priùs Clerici qui ad præſens de eiſdem emolumentis participant, ad numerum reducti fuerint. Ipſeque tunc admittendus Clericus integro biennio in ordine ſuo perſonaliter, & non per ſubſtitutum, impedimento ceſſante legitimo, in Eccleſia, juxta antiquam conſuetudinem, deſervierit; Sitque de electa genere Civium antiquorum Tarentinorum, ex utroque parente procreatus, & benè legere, & canere ſciat, & ſaltem grammaticaliter, quæ legit, intelligat, quovis modo, & quovis etiam dicta Authoritate Apoſtolica admitti poſſit.*

Ex his igitur ad evidentiam diſſolvitur tota moles contrariæ argumentationis, quia Brevia non loquuntur de qualitatibus, præſcriptis in rem, ſeu concernentibus emolumenta 44 Eccleſiæ; Itaut quilibet de eis participans teneatur probare prædictas qualitates, ſed loquuntur de perſonis, nimirùm reſtrictivè ad Clericos; Unde non valet argumentum: Canonici participant de emolumentis Eccleſiæ; Ergo tenentur probare qualitates præſcriptas, ut diſtinguendo inter ordinationes perſonales, ſeu directas in perſonas, & ordinationes reales, ſeu directas in rem, monet *Rot. dec. 100. n. 62. cor. An-* 45 *ſald. & in Comen. Cappellaniæ 31. Martii 1705. § Nec contrarium cor. Em. de la Tremoil.* Obſervando præcipuè, quod cùm agatur de participatione dictorum emolumentorum, id fit ad effectum prohibendi receptionem Clericorum (qui de cætero inæqualiter juxta eorum ordinem participant) donec illorum numerus non eſſet redactus ad 60. ut ex verbis, ſuperiùs tranſcriptis: Quoties itaque de hoc numero ſexagenario non ſunt Dignitates, & Canonici, qui ſanè æqualem ſemper recipiunt portionem, non Jure admiſſionis, ſed de Jure Canoniæ col- 46 lativæ, jam ſatis conſtat, quod ipſa prohibitio participationis, ut reliquo ad alium finem, ut diximus expreſſa, comprehendere non poteſt Canonicos, & Dignitates, juxta *Tex. in leg. Legata inutiliter ff. de Reg. Jur. Rot dec. 97. n. 5. cor Peuting & dec. 178. n. 8. par. 5. & dec. 234. n. 18. par. 18 rec.*

Nec pro ſuadenda comprehenſione Canonicorum ſub prædictis Brevibus opitulatur Cathalogus ſupplicationum, per 47 Canonicos, & Clericos porrectarum Archiepiſcopis pro tempore ſuper eo, quod *i Canonicati con le loro Prebende ſi debbano conferire, e dare a Preti, & ad alcuni del gremio di d. Chieſa Catedrale, cittadini, e non foraſtieri, & altre perſone, extra d. gremium præd. Eccleſiæ Tarentinæ, juxta li Privilegj di d. Capitolo, e Clero, e come al preſente ſi trova in poſſeſſione;* E enim actus hujuſmodi mirabiliter retorquentur; Si namque Canonici, & Clerici percipiſſent, quod ex mente Pontificum, & ſubaudito intellectu Brevium Canonicatus conferendi erant Civibus antiquis, fruſtra ſupplicaſſent Archiepiſcopis pro hoc ipſo obtinendo, cùm eo caſu, nec Archiepiſcopi per pleniſſimam authoritatem valuiſſent deroga- 48 re, aut tollere legem, in dictis Brevibus Pontificiis præſcriptam, aut illam ſpernere *Mantic. de Conject. lib. 3. tit. 6 num. 4. Menoch. conſ. 81 num. 32 Manſ. conſul. 216. n. 30. tom. 3. Saminiat. contr. 121. n. 77. to. 2. Rot. dec. 63. n. 6. & dec. 162. n. 7 cor. Peuting.*

Animadvertendo ſignanter, quod hujuſmodi ſupplicationes reſtrictæ ſunt ad ſolos Cives, nulla facta mentione, quod Cives deberent eſſe ex antiquo electo genere, & ex utroque 49 latere, quod effici deberet, quia jam prodierant Brevia Apoſtolica *Abb. in cap. Inter dilectos n. 5. verſ. Nota de Fid. Inſtrum. Menoch. conſ. 194. n. 24. & 53. Patron. alleg. civil. & canon. 75. nu. 32 & Rot dec. 322. nu. 8. cor. Ludoviſ.*

Rurſus tales ſupplicationes fuerunt reiteratæ unicuique novo Archiepiſcopo, ſignum evidens, quod Clerus ſupplicans 50 nullum aliud obtinebat munimentum, quàm promiſſionis, ſeu favorabilis reſcripti uniuſcujuſque Archiepiſcopi, ſciens, quod tales promiſſiones non afficiunt, niſi ſuos authores, non verò ſucceſſores, *Card. de Luc. de Penſion diſc. 11 n. 4. Anſald. in annot. ad dec. 79 n 36 & Rot dec 437 n. 13. cor. Barat.* Et certè ſi quoquomodo viguiſſet opinio, quod ſupplicatio eſſet con- 51 formis præcitatis Brevibus, non extitiſſet ſemper, & tanta circumſpectione reiterata ſupplicatio, & quidem in ipſo ingreſſu, ſeu promotione Archiepiſcoporum, ex animadverſis per *Giovagnon. conſ. 38. nu. 20. & 51 lib. 1. Rot. dec. 982. nu. 3 cor Dunoz jun.*

Addito demum, quod ut plurimum iidem Archiepiſcopi, Romæ commorantes, tanquam Adminiſtratores reſcripſe- 52 runt: *Placet*, cum illis aliis verbis, *quatenus fuerint, & ſint in canonica poſſeſſione, & quatenus ſacris Canonibus non repugnent*, Vel cum ſubſequentibus. *Dummodò reperiantur perſonæ habiles, & idoneæ in d. Eccleſia, & Canones, & Decreta S. Conc. Trid. obſerventur.* In primis etenim reſcriptum *Placet* implicat nudam gratiam, dependentem à ſolo placito reſcribentis, *Card. de Luc. de Penſion diſc. 1. n. 3. & de Feud diſc. 109. ſub n. 13 & Rot. dec. 864. n. 11. & 12. cor Coccin.* Ulteriùs, dum de recenti prodierant Brevia, & præcipuè illud Pauli III. ad obtinendam exequutionem Brevium non erat opus inquirere de poſſeſſione, minuſque congruebat conditionalis illa, *qua-* 53 *tenus ſacris Canonibus non repugnent*. Inverecundum quippè eſſet dicere, quatenus opinio viguiſſet, Brevia loqui etiam de Canonicis, quod Archiepiſcopi eorundem Brevium, ſeu Pontificum mentem excipere, & obſervare intellexerint ſub prædictis præſervativis, ſeu conditionibus, ex animadverſis per *Gob. conſul. 88. n. 20. Rot dec. 326. nu. 2 par. 9. & dec. 349. n. 5. par. 17 & dec. 139. n. 8. poſt Conſtantin. ad Stat. Urb.*

Et demum limitare collationem Canonicatuum ad caſum, *quo reperiantur perſonæ habiles, & idoneæ* de Civitate, conſentaneum eſt menti Juris communis, ſeu ſacrorum Cano- 54 num, juxta quos naturales præferuntur cæteris paribus, & naturales dicuntur ad hunc effectum omnes nati in Civitate, juxta probata *ſupra n. 5.* Et ideò Archiepiſcopi ſimul, & Clerus non crediderunt id ſanciri per ſæpedicta Brevia, quia tunc nulla ex his quadrabat limitatio, & conditio, cùm reſcripta Pontificum à nemine limitari valeant, ut advertit *Rot. deciſ.* 55 *102. n. 14. cor. Emer. jun.* Limitatio enim in reſcriptis facta implicat authoritatem in his, quæ expoſtulantur, quia cujus eſt dare, eſt etiam limitare, & è contra *leg. Princeps ff. de Legib. Nat. conſ. 311. n. 2. & conſ. 312. n. 18. verſ. Quia ipſe conceſſit, Rot. dec. 2. nu. 42. par. 3. & dec. 666. n. 41. par. 4. tom. 3. rec.*

Simili modo vanitas eſt offuſcare velle inconcuſſam obſervantiam, ſtatorem pro non comprehenſione Canonicorum ſub memoratis Brevibus, ſub eo ſuppoſito, quod anno 1381. fuerit facta expulſio Advenarum, & quod demum reſpectu 56 duorum Canonicorum Celoneſe, & Lupoli, non habentium qualitatem Civicam, expletæ fuerint proteſtationes, reſpectu verò Canonici Barricellis interceſſerit aggregatio nobilitati Tarentinæ favore Patris; Siquidem ejectio anni 1381. mirabiliter retorquetur, quia contigit reſpectu Clericorum Beneficiatorum, non verò reſpectu Canonicorum. Aſſerta verò proteſtatio contra Canonicos non relevat, quia innumeræ propemodùm collationes Canonicatuum habentur factæ exteris, & præcipuè illa in perſonam Julii Cæſaris Viterbo 57 de Terra Nucum anno 1650. quem poſtea anno 1663. Canonici Vicarium Capitularem elegerunt, & nonniſi duæ dantur proteſtationes. Obſervantia enim interpretativa, ad diſcrimen præſcriptivæ, deſumitur à pluralitate actuum, & ab eo, quod ut plurimùm practicari conſuevit *Rot. dec. 316. num. 15. par 9. rec & dec. 161. num. 12. coram Ottob. & deciſ. 23. num. 13. poſt D. Proſper de Territ. ſeparat. & dec. 47. num. 10. cor. Anſald.*

Imo

Imò proteſtationes hujuſmodi ad evidentiam retorquentur; Tùm quia illæ emiſſæ contra Canonicum Coloneſe non referunt, quod Canonicis deberent conferri Civibus originariis ex utroque Parente, & illis de gremio Cleri, prævio
58 ſervitio, aliiſque ad formam ordinationum, contentarum
in Brevibus pro Clericis admittendis; Et circa proteſtationes contra Canonicum Lupoli, ſolummodo conſtat, quod iſte Proviſus à Papa expreſſerat, ſe eſſe Civem contra rei veritatem, quando ille non erat, neque originarius, neque verus Civis; Ideòque nihil ad punctum noſtræ obſervantiæ. Tùm, & fortiùs, quia, non obſtante appoſita proteſtatione, hi Canonici exteri nacti ſunt Canonicatuum poſſeſſionem, in eaque Canonicus Coloneſe obiit, & Canonicus Lupoli à 36. annis vivit Canonicus, & propterea magis, ma-
59 giſque roboratur obſervantia, prout illam ex contradictione
cum ſubſecuta acquieſcentia roborari firmat *Rot.dec.502.n.9. & 10.cor. Ludoviſ.& dec.429.n.1 cor. Peutiug.& dec.285.n.32. par.9 & dec.596.n.11.par.18 & dec.518.n.36 par.19.rec.*

Admiſſio itidem Canonici Barricellis ex cauſa allectionis Patris ſui in Civem Tarentinum, retorquetur ad hominem; Nam ſi Brevia comprehendiſſent Canonicos, non fuiſſet ſatis aggregatio, cùm deberet eſſe ex antiquo electo genere, & ex reſolutione hujus S.C. anni 1660. habetur, quod filii
60 Advenarum, qui per privilegium facti ſunt Cives, non poſ-
ſint admitti ad participationem; Unde cùm propè illud tempus reſolutionis hujus S.C. interpretatoris Breve, factus fuerit Canonicus Barricellis, liquidò conſtat, quod Brevia non intellexerunt loqui de Canonicis; Et ſanè ſi aliàs ſufficere potuit pro Canonico Barricellis aggregatio Patris exteri, multò magis ſufficere deberet Calvo, quod natus ſit ex utroque Parente Tarentino, & Montalto, quod natus ſit Tarenti, & ex Parentibus Tarenti commorantibus à 40. & ul-
61 tra annis, qui propterea Cives ex ipſis Neapolitani Regni
Pragmaticis reputantur, ut monet *Pignatel. conſult. 104 ex. 7. tom 4.*

Ad tenorem igitur Brevium Sixti IV. & Pauli III. patet, ſub eis non comprehendi Canonicos. At omnem hæſitationem vincit pondus extrinſecarum, non minus quàm intrinſecarum rationum, ex quibus certò certiùs cogimur ſequi hanc ipſam interpretationem; Has enim inſuperabiliter urgere pro non comprehenſione Canonicorum in quacumque, &
62 maxima, extremaque etiam dubietate, nemo eſt, qui non
ſentiat, & præcipuè oculos convertendo ad magnam exorbitantiam Ordinationis, ſeu requiſitorum, ad omnimodam diſconvenientiam eorundem requiſitorum reſpectu Canonicorum, & demum ad inconcuſſam obſervantiam in contrarium, tàm in genere, quàm in ſpeciem, dùm nullo tempore fuit requiſitum in Canonicis biennale, ſeu graduale ſervitium, fuerunt ſemper ad Canonicatus promoti, non minùs non adſcripti inter illos de Clero, ac deſcripti, atque non magis Cives per antiquam proſapiam, quàm Cives per nativitatem, imò, & prorſus exteri; Quæ ſanè majora ſunt, fortioraque, quàm quod ad effectum, de quo agitur, elidi poſſint.

Excluſa ex his Canonicorum comprehenſione ſub ordinatione, contenta in Brevibus, de quibus agitur, ſupervacaneum eſt pertranſire ad examen 2.dub. de quo certè agendum
63 non eſt, cùm in rei veritate nimis clarè conſtet ex prædictis
de non comprehenſione, & quidem in ipſo ſuppoſito, quod Montaltus, & Calvus eſſent proviſi de antiquis Canonicatibus, reductis à Roggerio. Quatenùs enim, ut ſupponitur in facto, proviſi forent de aliquo ex quatuor Canonicatibus additis, à Card. Cajetano, res careret omni principio dubitationis; Cùm enim reſpectu iſtorum militet clara lex fundationis, ibi: *Volentes, ut in futurum ſi quando eos vacare contigerit, liberum Nobis, & Archiepiſcopis pro tempore ſit,*
64 *Sacerdotes quoſcumque, etiam eu numero non participantium,*
prout Nobis, & illis magis libuerit, & expedire videbitur eligendi quælibet ceſſaret difficultas. Plena ſiquidem libertas, reſervata Archiepiſcopis in fundatione cum facultate eligendi *quoſcumque Sacerdotes* derogaſſet cuicumque Statuto Eccleſiæ per poſſibile in contrarium exiſtenti, quemadmodum notant *Lotter. de Re Benef quæſt. 32.n.2 lib.1. Cae. de Luc. de Jurepatr. diſc.65 nu 40 D Piton. diſcept.25.n.9. Rot. dec 352 num.22 par.16.rec. & in Veliterna Beneficii 7. Junii 1709. §. In princ. cor. Anſald.*

Non obſtantibus finalibus illis verbis ejuſdem fundationis. *Nihil in reliquis innovantes, ſed antiqua Jura, & laudabiles ejuſdem Capituli, & Cleri conſuetudines in ſuo robore re-*
65 *manere expreſsè diſponentes.* Quandoquidem nimis effrænata
ta eſt libertas, per Archiepiſcopum ſibi, ſuiſque ſucceſſoribus præſervata circa perſonas promovendorum ad Canonicatus, & ſtante triplici ampliatione, ibi: *Liberum nobis, Sacerdotes quoſcumque, magis libuerit, & expedire videbitur.* Certiſſimum eſt, quod nullam coarctationem patitur litera quoad perſonas, multoque minus pati poteſt illam, exadverſo prætenſam, per quam nihil operaretur tàm effrænata liber-
tas circa perſonas, cùm aliàs etiam præciſè à tali proteſtatio- 66
ne, Archiepiſcopus inter Cives valuiſſet ſibi beneviſos præeligere. Quapropter relatio, facta ad conſuetudines Capituli, intelligitur in reliquis non proteſtatis, ſeu ſublatis in litera, prout ipſe Archiepiſcopus fundator ſe ipſum declaravit per dicta verba: *Nihil in reliquis innovantes*, juxta animadverſa
per *Grat diſcept.839 nu.20. Samiñat controv.116.n.59.tom.2.* 67
Rot.dec.469.n.26 par.9 & dec.68.n.12 par.12.& dec.377.nu.6. par.15.rec.

Nedùm verò pro ſubmovenda indubitanter qualibet quæſtione ſufficeret, Montaltum, & Calvum fuiſſe proviſos de
Canonicatibus, cadentibus ſub fundatione Card. Cajetani, 68
ſed iat eſſet etiam, quod eſſent proviſi de Canonicatibus, poſtremo loco fundatis, ſeu erectis per Archiepiſcopum Caracciolum. Hujuſmodi namque Canonicatus, cum ſuis diſtinctis Præbendis erecti longè poſt Brevia Sixti IV & Pauli III. loquentia juxta erroneam contrariam intelligentiam de certis Canonicatibus, per eoſdem Pontifices numeratis, & reductis, minimè ſubjecti eſſe poſſunt legibus & ordinationibus in utroque Brevi præſcriptis, & concernentibus certum, & determi-
natum numerum Canonicorum, de quo non ſunt, nec eſſe poſ- 69
ſunt Canonici, proviſi de novis, ſeu noviter erectia Canonicatibus *Angel.conſ.302.n.1. Alex.conſ 59 n.7. Rot. dec.328. ſub nu. 2.par.3.& dec.333 n.16.par.19.rec.*

Non attenta replicatione, quod etiam iſti Canonici participant de portionibus Eccleſiæ; Tum quia, ut vidimus,
lex non fuit impoſita Participantibus per viam realis ordina- 70
tionis, ſed indicta fuit certis perſonis participantibus, & præſcriptis in utroque Brevi. Tum quia Canonicatus principaliter ſuam fundationem habentes ex Præbendis, & cuique Præbendato debetur portio Canonicalis, tanquam acceſſoria, & ratione ſervitii Eccleſiæ. Quæ tamen dicta ſint ex abundanti, quia perſpicuum, & pluſquam evidens eſt, Brevia Sixti IV.
& Pauli III. non comprehendere Canonicatus, atque contra- 71
tia prætenſio nullum colorem habet, proptereaque negativè reſpondendum eſſe confidimus ad utrumque dubium.

In eadem Cauſa.

PRocedimt exadverſo in omnibus cum æquivocis, præventivè ſublatis, unde eo magis utrumque dubium reſol-
vendum videtur *negativè* Manet etiam immota litera utriuſ- 72
que Brevis, expreſsè excipiens Canonicos, & Dignitates à diſpoſitis in eiſdem Brevibus, quæ dum enarrando confuſionem, & abuſus, quibus occurrendum erat per Apoſtolicam reductionem, confuſio, & abuſus referuntur ad incertum, & indeterminatum numerum Clericorum Beneficiatorum, qui aderant
in Eccleſia, *ultra illius Archidiaconum, Cantorem, Theſaure-* 73
rium, Priorem, & Canonicos, manifeſtè colligitur, in eiſdem Brevibus nec per umbram agi de Canonicis, & Dignitatibus: De quibus præſertim nec agendum erat, quoties per antea ead. Apoſtolica authoritate proviſum fuerat, mediante reductione, & ſtabilimento Canonicorum in duodenario numero.

Obvium, & literale fundamentum hujuſmodi declinari non poterat exadverſo, ideoque opus erat prorſus diſſimulare præcedens Apoſtolicum ſtabilimentum, factum reſpectu Canonicorum & præſupponere, quod Breve Sixti IV. confirmavit
quædam Statuta, facta per Capitulum, & Clerum cum decre- 74
to Vicarii Generalis, in quibus Statutis confusè diſponitur de Clericis, & Canonicis. Verùm præcedens reductio Canonicorum, quæ efficaciſſimè urget pro non comprehenſione Canonicorum in Brevibus occultari non poteſt; & ſuppoſita confirmatio prædictorum Statutorum non habet principium ſubſiſtentiæ.

Perlectis namque iterum Literis Apoſtolicis Sixti IV. datum non fuit reperire, quod ullibi facta fuerit mentio præfati
Statuti, multòque minùs in eiſdem Literis Apoſtolicis legitur 75
ullum verbum, quod relationem aliquam habeat ad prætenſum Statutum, & conſequenter cùm Pontifici nec fuerit expoſitum, quod inter Capitulum, & Clerum, ex una & præfatum Vicarium Generalem ex altera Partibus, inita fuiſſent præfata Statuta, nec Papa in ſua diſpoſitione ullum penitus verbum relativum ad Statuta protulerit, nullo modo dici poſſunt ab ipſo Papa confirmata ex defectu voluntatis, quæ nunquam trahitur ad ignorata, ex adductis in to 1 *par.2. diſcept.24 n.41.* Animadvertendo potiſſimùm ad verba Supplicationis pro parte Capituli, & Cleri porrectæ, in qua clariùs loqui non po-
terat

Digitized by Google

terat pro non comprehenſione Canonicorum, & Digni-
76 tatum, quàm per illa verba: *Ultra illius Archidiaconum, Cantorem, Theſaurarium, Priorem, & Canonicos*. Impli-
cat enim manifeſtam contradictionem, quod fuerit à Pa-
pa confirmatum Statutum, loquens de Canonicis, & Di-
gnitatibus quoad qualitates in eodem Statuto præſcriptas,
quod eſſe deberent de electo genere Civium antiquorum,
& quod in ipſa ſupplicatione, Papæ porrecta pro confirma
77 tione hujus Statuti, fuiſſent Canonici, & Dignitates ex-
ceptuati per præfata verba, *ultra illius Archidiaconum, Cantorem, Theſaurarium, Priorem, & Canonicos*.

Non relevante, quod in dict. Brevi Sixtino narratum fuerit
ibi: *Vicarii Generalis ad infraſcripta expreſſus accedit conſenſus*, quia quod ex inde argui velit ad relationem ad præcitata
Statuta magis abſonum eſt, quàm quod enarrando demon
78 ſtrare poſſimus. Quippè ipſa litera Brevis excludit, quod
Papa notitiam ullam habuerit de Statutis, multòque magis,
quod per enunciatum conſenſum intellexerit ſe referre ad ea-
dem Statuta; Non enim Papa proceſſit motu proprio, mi-
nuſque inquit, ſibi conſtare de conſenſu Vicarii, ſed ſolum-
modò refert verba Supplicationis Cleri, ibi: *Exhibita peti-*
79 *tio continebat, quod cùm ab antiquo, & quoque moderni di-
lecti Filii noſtri Joannis Adriani Diaconi Cardinalis, qui di-
ctæ Eccleſiæ ex conceſſione, & diſpenſatione dict. Sedis præ-
eſt in ſpiritualibus Vicarii Generalis, ad infraſcripta expreſ-
ſus accedit aſſenſus*.

Dum igitur refertur petitio Capituli, & Cleri ſupplican-
tis, neque de Statutis fit mentio, ſignum eſt evidens, quod
80 Papæ nec exhibita, nec enarrata fuere Statuta, quia aliàs re-
lato tenore ſupplicationis non fuiſſet omiſſa ſaltem mentio
Statutorum *Surd conſ. 5. n. 62. Manſ. conſul. 501. num 11. & 12. tom. 6. Rot. dec 69 §. Quia poſt Fenzon ad Stat Urb. & in Rom. Cenſus 31. Martii 1710. § Quin adverſus coram Anſald.* Et cer-
tè dum in relato tenore Supplicationis nulla fit mentio Statu-
torum, nulloque modo in ipſo Brevi fit relatio aliqua ad con-
ſenſum Vicarii, ſed ſolummodò dicitur, quod Supplicantes
præſuppoſuerunt Papæ accedere conſenſum Vicarii, impoſ-
ſibile eſt aſſerere, quod Papa notitiam ullam habuerit de Sta-
tutis, in quibus adeſſe dicitur conſenſus ejuſdem Vicarii, quia
quando Papa procedit ad ſupplicationem Partis, refertque
tenorem Supplicationis, nullamque facit relationem ad ea,
quæ ſe habent extrinſecùs à ſupplicatione, nil aliud attendi-
81 tur, quàm tenor Supplicationis *Surd. conſ 49. num 24. Rota deciſ. 360. num. 5. coram Celſ. & deciſ. 537 num 4. coram Emer. jan. deciſ. 360 num. 2. part. 3. & deciſ. 84 num. 22. part. 6. recent.*

Clariùs verò, ſi perpendatur, quod dum Papa non confir-
mavit Statuta, nec proceſſit per viam Motus proprii, ſed ad
82 nudam Supplicationem Partis ordinationes fecit, de quibus
agitur, nec proindè Statuta poſſunt admiſceri in hoc negotio;
Illa namque, uti confirmata non poſſunt afferri. Uti verò
continentia Supplicationem, ineptum eſſet adducere, proptè-
reaque neſcimus percipere quale commercium habeant cum
interpretatione Brevis; Supplicatio ſiquidem ad hunc effectum
conſideratur à Doctoribus, quæ nil agere habet cum Statutis,
nec Papa dicit, quod ſibi conſtabat de conſenſu Vicarii, ſed
refert dumtaxat tenorem petitionis, præſupponentis accede-
83 re conſenſum dict. Vicarii, & proindè ex omni parte redditur
inapplicabilis propoſitio, ex adverſo adducta, de interpreta-
tione Brevis, quæ ſumenda quidem eſt ab eodem tenore Sup
plicationis, nunquam verò ab extrinſecis actibus, & docu-
mentis, nullo modo narratis, & ad quem multò minùs ſe re-
tulit, aut referre potuit Papa, cujus mens, & intentio ad
eadem extrinſeca, non contenta in Supplicatione, & ab eo
ignorata, ferri nequaquam valet *Cyriac controv. 291. num 8.*
84 *Addea ad Ludoviſ deciſ. 15. n. 6. Rot deciſ. 340 n. 6 cor. Cavol. & deciſ. 952. n 9. cor. Emer jan & deciſ. 34. n 26. coram Anſald.*

Tolliturque omnis occaſio diſputandi ex ſolis iis verbis Sup
plicationis, per Papam relatis, ibi: *Vicarii Generalis ad infraſcripta expreſſus accedit conſenſus*, quorum unumquodque
de medio tollit contrariam prætenſionem. Si namque *expreſ-*
85 *ſus conſenſus* Vicarii acceſſit ad *infraſcripta*, non potuit per
umbram intelligi de actu, geſto per Vicarium in confirman-
dis Statutis, quia ille actus non continet conſenſum, ſed au-
thoritatem, & decretum confirmatorium, & nonniſi per ex
travagantem metamorphoſim capi poteſt tale decretum *pro conſenſu* Vicarii, & quidem *expreſſo*, quia conſenſus eſt quid
diverſum à decreto authoritativo, & confirmatorio, & certè
nunquam ſuaſibile erit, quod quidquid geſſerit Vicarius Ge-
neralis occaſione conficiendi Statuta, tale quid nuncupari va-
86 luiſſet *expreſſus conſenſus ad ſupplicandum Sanctiſſimo*, imò
ad ſtabiliendas proviſiones, omninò diſſonas ab ipſo Statuto,
& capitaliter excludens Canonicos, & Dignitates ab ipſa
expoſtulata proviſione, & diſpoſitione Papali.

Nec ſubſiſtit, quod Brevia Apoſtolica reduxerint portio-
nes ad 102 & reſpectivè ad 60. undè prætenditur deduci, quòd
ab utroque Brevi, dum agitur de hoc numero Participantium 87
intelligi debuit de omnibus, & ſic etiam Canonicis. Veritas
quippè ſtat in contrarium, cùm eadem Brevia Apoſtolica in
qualibet parte expreſsè loquantur de perſonis Clericorum Be-
neficiatorum, non autem de portionibus, quæ reductæ tan-
tùm fuerunt ad numerum 60. ab Archiepiſcopo Brancatio ad
effectum regulandi, ſivè præſcribendi certam formam parti-
cipandi, dum iſte in actu Viſitationis, factæ de anno 1557.
propoſuit eaſdem Participantium partes, ſcilicèt 60. eſſe ſervandas, & quia numerus Participantium erat major compre- 88
henſis Canonicis, & Dignitatibus mandavit, eaſdem partes
dividi hoc modo, videlicèt 50. *Sacerdotes, Dignitates. Canonicos habituros 5. portiones 8. Diaconos 4. portiones 4 Subdiaconos 3. portiones 24 Clericos, & Acolythos reliquas 3. portiones, omnes facientes numerum* 102. *portionum*. Ex quibus pa-
tet, quod portiones, nec à Sixto IV. nec à Paulo III. ſed ab
ipſis Archiepiſcopis reductæ fuere, quodque, tàm Sixtus IV.
quàm Paulus III. unicè reduxit numerum Clericorum Benefi- 89
ciatorum de maſſa emolumentorum, unà cum Canonicis, &
Dignitatibus participantium, nec per umbram excogitata di-
ſtinctione portionum. Archiepiſcopi verò dumtaxat regu-
lando diſtributiones juxtà gradum, & ordinem perſonarum,
rectè repartita fuerunt emolumenta Eccleſiæ in 60. portiones,
ad hoc ut faciliùs, & quaſi per æs, & libram eadem proportio
ſervari poſſet in tanta ordinum confuſione; Quapropter, li-
cet Canonici, & Dignitates participent de eadem Maſſa, de
qua participant Clerici Beneficiati, non ex indè poteſt inferri, 90
quod qualitas requiſita in Clericis Beneficiatis ad effectum
portionis requiri ipſo Jure debeat in Canonicis, & Dignita-
tibus, ut vidimus *ſupra num* 40. *& ſeqq.*

Hinc ſupervacaneum eſt inquirere, an appellatione Cleri-
corum veniant Canonici, & an ordinationes, factæ in Bre-
vibus, ſint exorbitantes, nec ne? Siquidem conſtito ex litera
utriuſque Brevis, quòd Canonici exceptuati fuerunt, & ſum-
ma quidem ratione, dum Brevia facta fuerunt ad occurren- 91
dum abuſibus, propter illimitatum numerum ſe recipere fa-
cientium in Eccleſiam, cujuſmodi abuſus reſpectu Canoni-
corum antecedenter per S. Sedem numeratorum non poterat
dari ollus, non aliud diſquirendum eſt. At verò in utroque
puncto ſupererogatoriè prævalet hæc Pars, namque fruſtra
contenditur, nomen Clericorum ad Canonicos protendi in
caſu noſtro, ubi per utrumque Breve proprio nomine nuncu-
pantur Canonici, & quod plus eſt dum de Clericis fit mentio,
fit relatio ad illorum admiſſionem, & participationem, non 92
verò ad collationem, quæ unicè convenit Canonicis, & Di-
gnitatibus; Et rurſus reſpectu eorundem Clericorum præſcri-
bitur requiſita idoneitas legendi, & grammaticaliter intelli-
gendi, ſtatuiturque neceſſitas faciendi in unoquoque ordine
biennale ſervitium, quæ omnia prorſus aberrant à gradu,
conditione, & ſtatu Canonicali, ſeu Canonicorum, ut pon-
deratum fuit ſupra *num.* 10. *& ſeqq & num.* 23.

Itidem de exorbitantia, & quidem ſuperlativa ordinatio-
nis, ſtabilitæ in utroque Brevi dubitari non poteſt. Sicque eò
certiùs rejicienda eſt contraria interpretatio, quidquid enim 93
ſit, an de æquitate, & congruentia teneantur Collatores in
conferendis Beneficiis præferre naturales Loci, in quibus ter-
minis loquuntur Jura, ex adverſo adducta, hoc certum eſt,
quod nimis exorbitans reputatur, per Statuta coarctare col-
lationem ad ſolos naturales, ob inconvenientia, & præjudi-
cia, quæ cauſari ex inde poſſunt Eccleſiaſticæ Diſciplinæ, &
bono Eccleſiarum, ut ſunt Textus aperti in *Can. nos qui, & in Canon. Non loca diſt. 40. & in cap. Ad decorem de Inſtit* ubi
late *Gonzal & Barboſ.* Indeque *Rot. in d. ciſ. 475 num 1 & ſeq.* 94
coram Ubaldo. ſolidè firmat, ſimilia Statuta, uti illicita, am-
bitioſa, & contra Jus, nullo modo valere, & concordant ad-
ducti per *Gambar de Legat. à later. lib 3. à num 737 Man loſ ad Regul. Canc. l. reg. 16. quæſt 39 Segur in Direct Jud Eccleſ par. 1. cap. 9 Selv de Benef. par 2 quæſt. 23. à num. 34. & par 5 quæſt. 28 per tot Hojed de Incompat. Benefic. part 12. quæſt 23. num. 84 & ſeqq & cap 24. à num. 43. & Rot deciſ. 24 num. 2. part. 4. divers & deciſ. 290. num 2. part. 2 recent*

Quæ ſi vera ſunt in terminis Statuti, coarctantis collatio-
nem ad naturales Loci, quid dicendum de prætenſa diſpoſi-
tione Brevium, coarctantium admiſſionem, non ſimpliciter 95
ad naturales, ſed ad naturales, *qui ſint de electo genere Civium antiquorum Tarentinorum, ex utroque Parente procreati*; Ubi-
cumque enim nedùm inſinuatur, ut fit per ſacros Canones, at
perſtrictiſſimè ſtatutum etiam reperitur, quod Beneficia con-
ferantur naturalibus Loci, id unum ſufficit, quod nempè quis
natus ſit in loco Beneficii, etiam ex accidenti, multoque cer-
tiùs ex deſtinatione, prout exuberanter verificatur in utroque in-

O ſtante,

ſtante, juxta *dec. in Senogallien. Canon. coram Anſuld.* quæ reperitur impreſſa penes *Paulutium diſſert. 72. deciſ. 6. à 46. & 47.*
97 *& duobus ſeq.* Et proinde exorbitantia prædictæ diſpoſitionis,
coarctantis admiſſionem ad illos dumtaxat, qui poſt longam,
ſeu antiquam Tarentinorum deſcendentiam ex utroque Parente Tarenti ſe natos probaverint, non ſine ulterioris exorbitantiæ nota in diſcrimen revocari poſſe videtur.

Quibus ita ſe habentibus inſubſiſtentia ſunt cætera Partis argumenta. Nil enim ſtringit illud, quod Clerici Beneficiati vocentur Presbyteri participantes, ac ſint in omnibus æqua-
98 les cum Canonicis, excepto nomine Canonicali, dum æqualiter participant de portionibus, interſunt in Choro, & in Capitulo, quo ſtante nulla adſit aſſignabilis ratio differentiæ, quare in hac Eccleſia potiùs Presbyteri, quàm Canonici habere debeant qualitatem Civicam. Quia licèt in actibus juriſdictionalibus, ac in participatione Clerici Beneficiati, ſint cum Canonicis æquales, cùm tamen ſint inæquales quoad titulum, & in admiſſione ad conſortium, ex quo Clerici Beneficiati admittuntur ab ipſo Capitulo & Clero, Canonici verò ab Ordinario, & à Papa providentur, hæc ſola differentia ſufficit ad hoc, ut Statutum, & quidem nimia exorbitans,
99 præſcribens certas qualitates in Clericis Beneficiatis, non ſit extendendum ad Canonicos, & Dignitates, quia loquendo de Canonicis, & Dignitatibus nimium reſtringeret facultates tum Papæ, tum Archiepiſcopi in faciendis collationibus Canonicatuum; Loquendo autem de Clericis præfatas facultates minimè reſtringeret, & illæ facultates, quas reſtringit utrumque Breve, erant Capituli, & Cleri ſupplicantium, qui
100 proindè illis cedere poterant, & in hoc conſiſtit maxima diſparitas rationis; Undè ſtat benè ſimul, quòd ſint æquales, habito reſpectu ad ea, quæ inter ipſos geruntur, ac quòd ſint inæquales, habito reſpectu ad liberam facultatem Collatoris, minimè reſtrictam ad certum genus perſonarum.

Dicere autem, quod cùm Canonici ſint Clericis digniores, *ubi major eſt dignitas, magis debita eſt civibus, & originariis,*
101 *nè ſublimentur extranei in Patria aliorum, & naturalibus ſubtrahant potiores honores.* Nil aliud eſt, quàm uti argumento, quod nimis probat, proptereaque nihil; Probaret enim, quod Vicarii, Epiſcopi, Archiepiſcopi, & his ſimiles digniores perſonæ, deberent eſſe extractæ à Locis, non autem à virtutibus, & meritis. Renovaretque antiquas in Eccleſia digladiationes, Chriſtianæ Reipublicæ ſimul, & Eccleſiaſticæ
102 Diſciplinæ pernicioſiſſimas, de quibus in Hiſtoriis Concilii Baſilien & Conciliorum Conſtantien. & Tridentini. Rectiùs verò, ac juridicè examinato contrario argumento, illud penitus corruit ex principio illo, quod in exorbitantibus non fit extenſio de re ad rem, seu de perſona ad perſonam ex identitate, imò neque etiam ex majoritate rationis *Fragoſ. de Regim. Reipub. par. 5. lib. 3. diſp. 8. §. 15. num. 467. & ſeqq. Rot. deciſ. 755 num. 15 coram Emer jun. & deciſ. 519. num. 3. par. 4. diverſ.*

Res itaque ex ipſa litera efficitur clara ex præmiſſis, atquatenùs dubietas ulla ſupereſſet, omnem ſubſtulit dubitandi ra-
103 tionem inconcuſſa obſervantia, juxta quam Canonicatus ſæpiſſimè fuerunt collati exteris Sacerdotibus, & quod plus eſt illiſmet, qui tanquam exteri rejecti præcedenter fuerant à conſortio Clericorum Beneficiatorum. Quæ quidem obſervantia, ſpatio tanti temporis practicata, vinceret quamcumque literæ obſcuritatem, ut præter ſupra adductos benè *Rot.*
104 *dec. 475. n. 3. & 4. coram Ubald.* ibi: *Quæ eò faciliùs videbantur admittenda, quia ex teſtibus, pro Collegiata inductis, conſtat, Canonicos etiam forenſes eſſe in poſſeſſione, & admittuntur, & recipiuntur, &c. & deciſ. 24. num. 5. in fine par. 4. diverſ.*

Adverſus hanc obſervantiam tripliciter inſiliunt contrarii Scribentes. I. quod iſta obſervantia contigerit ante annum
105 1660 quod in facto non ſubſiſtit, reſpectu namque Cæſaris de Viterbo conſtat, quod de anno 1663. & ſic ferè immediatè poſt decretum ann. 1660. unanimi voto Capitularium fuit electus in Vicarium Capitularem, Reputent ergò ſecum EE. PP. quomodo univerſus Cœtus coaleſcere voluerit in eligendo ſibi ipſi in Superiorem Canonicum exterum, ſi illum credi-
106 diſſent malè promotum ex declaratione immediatè proxima? Reſpectu verò Canonici Baricellis, & Canonici Marini Lupoli res caret omni difficultate, quia ille fuit proviſus de Canonicatu de anno 1680. & alter nempè Canonicus Baricellis, fuit proviſus poſt Canonicum Lupoli.

Quatenus autem conſtaret, quod collationes contigiſſent ante annum 1660. nihil relevaret in Jure contraria animad-
107 ſio, quoniam de dicto anno non prodiit decretum, declarans, quod ſub Brevibus comprehendebantur Canonici, minuſque in hac S. C. fuit de hoc dubitatum, ſed unicè prodiit ſuper eo, an Filii illorum Advenarum, qui ultra decennium in Civitate Tarentina commorati fuerant, vigore Pragmaticæ, & conſuetudinis Regni, tanquam Cives reputantur, dici poſ-
ſent de illo genere, quod requirit utrumque Breve reſpectu admittendorum ad Conſortium Clericorum Beneficiatorum;
Undè decretum negativum deſuper editum, nil facit ad 108
rem, maximè quia ipſa Relatio Archiepiſcopi, ſuper qua capta fuit reſolutio manifeſtat, tunc nec per umbram cogitatum fuiſſe de collationibus, ſeu Canonicis, dum loquitur dumtaxat de admiſſionibus ad participationem, & de Clericis admittendis.

Ejuſdem farinæ eſt ſecunda exceptio, quòd collationes hujuſmodi ſecutæ fuerint in perſonis, habentibus qualitates, & quotiès contingerunt in Exteris fuerint factæ proteſtationes.
Etenim perperam ſupponitur, quòd Oronzius Locritanus
haberet requiſitas qualitates, dum ejus Mater erat de Caſtro 109
Civitellæ. Nec verum eſt, tale Caſtrum eſſe in diſtrictu, vel ditione Tarentina, quia Tarentum nullum habet Caſtrum in ſuo dominio, ditione, & diſtricto. Nativitas verò Matris in dict. Caſtro accidentalis gratis aſſeritur, nec ad mentem Breviùm ſuffragaretur, per ea, quæ reſpondit *Rot. dict. deciſ. 6. ſub num. 46. & 47. poſt Diſſert. 62. Paulutii.* Quo verò ad Canonicum Baricellis inutiliter dicitur, quòd illius Pater fuerat inter Cives allectus; Requirebatur enim civilitas per na-
turam, & quidem ab antiquo genere Tarentinorum, juxta 110
literam utriuſque Brevis, & juxta declarationem anni 1660. editam ab hac Sac. Congreg.

Tertia itidem exceptio, quòd collationes hujuſmodi factæ fuerint à S. Sede, non regit in facto, poſſemus enim probationes de iſtorum proviſionibus ab Archiepiſcopis factas af-
ferre, ſi prævideri valuiſſet hujuſmodi objectum; At in an- 111
guſtia temporis exhibemus proviſionem, ſecutam in perſonam Canonici de Afflictis, qui non controvertitur eſſe ex genere exterorum. Non prætereundo, quod contraria defenſio nimis inconſtans eſt, quotieſ etenim circa 2. dub. diſcurſum efformat Capitulum, intrepidè aſſerit per Breve Paulinum indiſcriminatim, Sanctæ Sedi non minùs, quam Archiepiſco-
po prohiberi collationem Canonicatuum in Exteros. Cùm 112
verò vult ſe extricare ab obſervantia, quæ jugulat reſpectu prioris dubii, diſcrimen expendit inter collationes, factas ab Ordinario, & expletas à Sancta Sede.

Facillimè ex his vindicata manet ab omnibus criticationibus Nobis favorabilis obſervantia, extra neceſſitatem iterum reſpondendi, vel ejectioni, per ſententiam ſecutæ de anno 1581. quæ loquitur dumtaxat de Clericis, imò de clericandis
nullo autem pacto de Canonicis. Vel ſupplicationibus, fa- 113
ctis per Capitulum, & porrectis noviter promotis ad Archiepiſcopatum, quæ redùm nocere nequeunt, ſed mirabilitèr retorquentur, ut vidimus *ſuprà à num. 47.* Eademque favo-
rabilis obſervantia mirabilitèr comprobatur ex ea circum- 114
ſtantia, quod ex confeſſis nullo unquam tempore practicatum fuit reſpectu Canonicorum biennale in unoquoque ordine ſervitium, quod copulativè demandat utrumque Breve in admittendis ad participationem.

Idque præclarè explicat Viſitatio Archiepiſcopi Brancaſii, ubi ille ſic refert: *Conſueviſſe quemlibet ipſorum antè*
participationem ſervire duobus annis; Itaque Clericus in Cle- 115
ricatu duobus annis ſervit gratis, poſtmodùm ſervit in Subdiaconatu, & participat cum Clericis. Duobus annis ſervit in Diaconatu, & participat cum Subdiaconis. Duobus annis ſervit ut Sacerdos, & participat cum Diaconis: Verùm ſi nulla pars vacet integra, participat in eo ſtatu, & gradu, quo priùs participaverat, quouſque vacet aliqua pars. Canonici verò nullum expectant biennium, ſed factus Canonicus participat, licèt ſit Clericus, habet portionem integram. Ex hac poſitio clarum, & pluſquam clarum eſt, quod reſpectu Ca-
nonicorum Brevia nihil diſponunt, atque ex inconcuſſa ob- 116
ſervantia illos non comprehendit, ex copulativè namquè diſpoſitis, uno non obſervato, dicuntur omnia inobſervata *Surd. conſ. 317. num. 16. Rot. deciſ. 331. num. 3. & deciſ. 503. num. 15. coram Dunoz. jun. & deciſ. 453. num. 8. part. 2. recent.*

Ex quibus inter anguſtias poſitis contrariis Defenſoribus non aliam adduxerunt reſponſionem, quàm quod biennale ſervi-
tium requiritur in ordine ad participationem emolumento- 117
rum, non autem circa admiſſionem ad Chorum, & Admittendorum in illo. Sed talis reſponſio nullam habet ſubſiſtentiam; Vis enim non ſtat in eo, an biennale ſervitium requiratur ante participationem emolumentorum, an verò antè admiſſionem ad Chorum, ſed benè quidem in eo, quod Breve Paulinum requirit in quolibet ordine participare volentium biennale ſervitium, ita ut ipſe Sacerdos, noviter cooptatus ad Chorum, antequam participare valeat in ordine Sacerdotali, debet inſervire per biennium in quolibet ordine, & ſic per octo annos. Si igitur Canonicus etiam ſuſceptus extra numerum
Conſortii, ſeu Cleri Eccleſiæ Tarentinæ ſtatim admittitur 118
ad integram portionem abſque ullo ſervitio biennali, ſignū eſt

evidens,

Digitized by Google

evidens, quod non comprehenditur ſub Brevi, dum inter alia
requiſita copulata vult probari biennale ſervitium reſpectu
cujuslibet Clerici, de quo loquitur idem Breve. Oſtenſo igitur
ex his, quòd Brevia nullo pacto comprehendere valent Ca-
nonicos, ſuperfluum eſt iterum animadvertere, quod agitur
de Canonicatibus, poſt eadem Brevia fundatis, nulloque
119 modo cadentibus ſub cenſura Brevium, ut vidimus *ſuprà*
à num. 63.

Die 5. Semptembris 1716, propoſitis in Sac. Congr. Concil.
infraſcriptis dubiis.

I. *An Brevia Sixti IV. & Pauli III. comprehendant Cano-*
120 *nicos; itaut Proviſi de Canonicatibus ab Ordinario debeant*
habere qualitates, in eiſdem Brevibus deſignatas, & quate-
nus affirmativè.

II. *An etiam Proviſi Apoſtolici in caſu &c.* Eadem Sacr.
121 Congreg. ad primum reſpondit *Negativè, & amplius*. Ad ſe-
cundum verò *Proviſum in primo*.

DISCEPTATIO VIII.

Venuſina Vicarii Capitularis.

P R O

Canonico Nicolao Rapolla.

C U M

Archipresbytero Januario Pironti.

A R G U M E N T U M.

Canonicus non Doctor an poſſit eligi in Vicarium Capitula-
rem, quando in Capitulo reperiantur Doctores, qui, ad
faciendam rem gratam eorum Concanonico, renunciant paſ-
ſivæ electioni; Non facta verò electione intra octo dies à
morte Epiſcopi, vel nullitèr ſequuta, quando electio ejuſ-
dem Vicarii Capitularis devolvatur ad Metropolitanum.

PEr obitum Placidi Scoppæ Epiſcopi Venuſini, ſequutum
die 25. Junii 1711. viduata ſuo Paſtore Venuſina Eccle-
1 ſia, iſtius Capitulum in executionem diſpoſitionis S. Concil.
Trid *ſeſſ.* 24. *de Reform cap.* 16. ſer. ſer. deſtinavit diem 29.
ejuſdem menſis pro electione Vicarii Capitularis. Quia verò
ex 22. Canonicis 11. votum dederunt Canon Nicolao Rapollę
J.U. & S.T.D. alii autem 11. Archipresbytero Januario Pi-
ronto, in nulla facultate graduato, ob hanc votorum æqua-
litatem unanimitèr diſſolutum fuit Capitulum, & dilata ele-
ctio ad ſequentem diem.

Item congregato Capitulo die 30. ejuſdem menſis, reitera-
2 toque ſcrutinio, omnes Vocales, conſtantes in eorum ante-
cedenti voluntate, æqualiter diviſi, ſuffragia eodem prorſ-
ſus modo dederunt, ac ſequutum fuerat die antecedenti.
Fuitque proinde Capitulariter concluſum, *quòd tam de pri-*
mo, quàm de ſecundo ſcrutinio habeatur ea ratio, quæ de jure
habenda foret.

Credens autem Metropolitanus, quòd in hiſce geminis
ſcrutiniis Capitularibus nulla adeſſet legitima electio, quod-
3 que proindè per lapſum termini 8. dierum, præſtituti Capi-
tulo ad electionem faciendam, Jus eligendi ad ſe fuiſſet devo-
lutum, juxta diſpoſitionem ejuſdem Sac. Conc. Trid. *in dict.*
ſeſſ. 24. *de Reform cap.* 16. & animadverſa ibidem per *Barboſ*
n. 37. *& de Canon. cap.* 42. *n.* 55. *Quarant in ſumm Bullar verb.*
Archiepiſc. authoritas n. 36. *& Genuenſ in Prax. Cur. Archiep.*
Neapol cap. 70. *n* 6. Hinc, ut in re tanti momenti ſolita ma-
turitate procederet, utque in Vicarium Capitularem virum
4 exemplaris vitæ, Subditiſque gratum eligeret, ad capiendas
neceſſarias Informationes qualitatum eligendi, miſit Venu-
ſium ejus Vicarium Generalem; Solidè autem penſatis quali-
tatibus omnium illorum, qui tale munus exercere poterant,
ex capite dicti Juris devoluti elegit in Vicarium Capitularem
dict. Canon. Nicolaum Rapollam, injungendo ejus Vicario
5 Generali, ut ſe iterum conferret Venuſium, eundemque Ra-
pollam in Vicariatus poſſeſſionem immitteret, ſubſecuto ef-
fecto; In cujus officii poſſeſſione laudabili dexteritate, & com-
mendabili prudentia ſe gerendo, univerſo Populo, & Clero
gratus exiſtit.

Quæ omnia ægrè ferens dictus Pironius, ſpem firmam con-
ceperat occupandi Vicariatum ſuorum Factionariorum præ-
6 ſidio, omnem movit lapidem ad eundem finem conſequen-
dum, uſque ad divulgationem magnæ calumniæ ſimoniacæ
pravitatis, eidem Can Rapollæ gratis impictæ, publicè, &
palam cum ſuis Factionariis ſe jactando; *Che tanto hanno da*
fare, e ſcrivere in Roma contro il detto Rapolla, che o l'hanno
da far privare del Vicariato, l'hanno da tenere continuamente
tormentato nella durazione del medeſimo.

Ad quem effectum inſteterunt coram hac S. C. *die* 3. *Octob.*
1711. pro illius remotione; Cognita autem inſubſiſtentia con-
trariæ prætenſionis EE. PP. inſtantiam rejecerunt, median- 7
te reſcripto: *Nihil de remotione, & dentur novæ Literæ.*

Perventa deinde pleniſſima Relatione Metropolitani, quæ
per extenſum exhibita fuit in Secretaria, ultimo tandem lo-
co, prævia reformatione antiqui dubii, quod cantabat: *An,*
& quæ electio ſubſtineatur, ad inſtantiam d. Pironii ſubſcripta 8
fuerunt duo alia dubia, quæ reſolvenda videntur favore dict.
Rapollæ; *Conſtare* ſcilicèt, *de illius legitima electione, à Ca-*
pitulo facta; Vel ſaltèm *ſubſtineri deputationem in Vicarium*
Capitularem, factam per Metropolitanum.

Ejus ſiquidem legitima electio videtur clariſſima; Eo quia
ex tribus Doctoribus, exiſtentibus in noſtro Capitulo, ipſę
majorem votorum partem habuit ut non controvertitur; Non
attento, quòd in illius concurſu alii votum dederint Piron-
io, Cum enim iſte non eſſet Doctor in aliqua publica Univer- 9
ſitate, ſive illum eligentes eſſent æquales numero cum eligen-
tibus Rapollam, ut infra videbimus; Sive etiam per inſubſi-
ſtentem hypotheſim & falſam ſuppoſitionem in numero ma-
jori, adhuc electio Rapollæ utpote graduati, diceretur legitima
in concurſu Pironii non Doctoris, ex generaliter animadver-
ſis per *D. Pit diſc* 4. *n.* 34. ubi, quòd quando quis excedit alium 10
competitorem in meritis, dicitur habere majorem & ſanio-
rem partem Capituli, ſequendo *dec.* 26. *Cocc. n.* 3. *&* 4. Et in
puncto noſtri caſus, teſtando de laudabili praxi hujus S.C. ob-
ſervat *Card de Luc de Canon. diſc.* 35. *n* 8. ibi: *Capitulum ſcin-*
datur, ejuſque pars graduatis adhæreat, cùm in iſto concurſu
pro ſtylo S Congreg. approbari ſoleat electio graduati & repro-
bari illa non graduati, quamvis minora habeat ſuffragia.

Quem ſtylum, Partibus accerrimè, ut inter eas bus, cano-
nizavit eadem Sac Congreg. *in Majori ca. Vicarii Capitularis*
23. *Februarii* 1672. in qua ſcripſit idem *Card. de Luc ubi pro-*
ximè; In illa enim concurrebat ad Vicariatum Capitularem 11
Doctor in Jure Civili tantùm, qui ex 24. votis habuerat de-
cem, nec non Doctor in Jure Canonico, qui habuerat dum-
taxat octo vota: Reliquis in diverſos Canonicos collatis;
Et tamen Sac. Congreg. dubio: *An pluribus electis in diſcor-*
dia ſit aſſumendus in Vicarium, ſeu Officialem Doctor aut 12
Licentiatus in Jure Canonico, cæteris remotis, Reſpondit:
Affirmativè, ut in *lib.* 27. *Decret fol* 2 5.

Neque ullum præjudicium inferre potuit Rapolla intervenien-
do ſecundo ſcrutinio, dum id fecit *non con animo di pregiudi-*
care alle ragioni di eſſo Comparente &c ma con la ſola ſperanza
di riuſcire con maggior quiete, juxta præciſa verba expreſſæ 13
proteſtationis, ad dictum effectum opportunè emiſſæ, nec
non juxta æquè celebre, ac memorandum factum præteriti
Sæculi, in Eccleſiaſticis Hiſtoriis ſatis notum, de quo *Card.*
de Luc. de Regul. diſc. 12. *num* 6.

Minus credimus inſiſtendum eſſe in aliis prætextibus, quòd
Rapolla uti debitor Capitulo, & tanquam Subcollector Apo-
ſtolicus eligi non potuerit in Vicarium Capitularem; Quia
ipſius intereſſe cum Capitulo nullatenus verificabatur in præ- 14
tenſione, quam idem Capitulum habebat cum hæreditate
Cantoris Cafazzi, cujus erat ſimplex Adminiſtrator Aloy-
ſius Rapolla, Frater dicti Canonici, ut refert Metropolita-
nus. Qualitas autem Subcollectoris Apoſtolici non erat apta
impedire ipſius electionem in Vicarium Capitularem juxta
caſum Archidiaconi Sprioli, *il quale in atto, ch'era Succol-*
lettore fù eletto Vicario Capitolare, ut juſtificatum fuit in Secre-
taria, & juxta reſolutionem hujus S.C. in longè durioribus ter- 15
minis Archipresbyteri curam animarum *in Melevitana Vica-*
rii Capitularis 13. *Junii* 1669. *lib.* 26. *Decr fol.* 252. in omnem
verò caſum Rapolla eidem Officio Subcollectoris jam renun-
ciaverat in manibus Nuncii Neapolitani, qui alium deputa-
verat pro exercitio ejuſdem Officii.

E contra verò nullitas electionis Pironti omnino clara, &
inſanabilis eſt, illaque ex duplici capite palpatur manibus; 16
Primò ſcilicet, quia ipſe non erat Doctor; Et ſecundò, quia
adfuit paritas votorum.

Quoad primum clara eſt diſpoſitio ejuſdem Sac. Conc. Trid.
ubi ſupra, literalitèr demandantis in *ſeſſ* 24. *de Refor cap* 16.
ut omnino eligi debeat is qui ſaltem in Jure Canonico ſit Doctor
ſi ſecus factum fuerit, ad Metropolitanum deputatio hujuſmodi
devolvatur & ſequuntur *Garz de Benef. par.* 5 *cap.* 7. *à num* 9. 17
Barb ad Con ſeſſ 24 *cap.* 16. *n* 8. *Ventrig de Juriſd Archiep*
cap. 29. *n.* 13. *Capon tom.* 2 *diſcep.* 9. *n.* ... *Vicarius Epiſcopi*
poteſt eſſe non Doctor, ſecus Vicarius Capitularis qui debet de-
putari Doctor, aliàs deputatio erit nulla Pell gr in Prax. Vicar.
Capitular par. 1. *ſect* 4. *ſubſect.* 1. *n.* 3. *Dian Oper Moral. tom* 3 *de*
Poteſt. Cap. Sed vacan. reſol. 65. *n.* 1. *&* 2. *Marcel. Vulp in Prax.*

For. Eccleſ. cap. 44. num. 15. Card. de Luc. de Can. diſc. 24. num. 4. ubi, quòd iſte eſt continuatus ſenſus hujus S. C. cum quo proceſſit in ſuo caſu, nempe *in Gallipolitana 27. Maii 1656.* ut in *lib. 29. Decr. fol. 51. & ad Conc. diſc. 31. n. 26. Monacel. in formul.*
18 *tom. 1. tit. 1. form. 2. num. 5. Nicol. in floſc. verb. Vicarius Capitularis ſub num. 59.* Ibi: *Debet eligi Doctor, ſi adſit alioquin electio eſt nulla 1589. Trani 25. Febr. & 27. Marzo 1653. Pozzuolo, & devolvitur ad Metropolitanum 1663. Mazzara; Prout ſæpius declaratum fuit à S. Cong. & etiam Epiſcop. Oſtunen. 10. Novembris 1629 & Pignatel. conſult. 317. per tot. tom. 1.* ubi quòd ita reſolvit hæc Sac. Congregat. *in Creten. 15. Octobris 1644.*

Quod eſt adeo verum, ut in his caſibus S. C. ſoleat demandare, ut removeatur Canonicus non Doctor, electus Vicarius Capitularis, & eligatur Canonicus Doctor, ut advertit
19 *Nicol. in Floſc. verbo Vicarius Capitularis num. 62.* referens ita deciſum *in una Bovinen. &c.* in longe durioribus terminis, quod exiſtente in Capitulo Doctore in Jure Canonico, in illius concurſu eligi nequeat Doctor in Jure Civili, reſolvit hæc Sac. Congreg. *in dicta Majoricen. Vicar. Capitul. 13. Februarii 1672.* ad 1. *dub. lib. 27. Decret. fol. 315.*

Non attento, quod Pirontus fuerat Vicarius Gener. defuncti Epiſcopi: *Et ſi enim* (ſunt verba *Dianæ, ubi ſupra num. 2.*) *Epiſcopus demortuus reliquit Vicarium non Docto-*
20 *rem, Capitulum non debet illum confirmare, ſed alium, qui ſit Doctor, eligere*, & per eadem numero verba concordat *Vulp. in Prax. cap. 44. num. 15.* & advertunt etiam *Barboſ. de Canon. cap. 42. num. 50. & de Poteſt. Epiſcop. part. 3. alleg. 54. num. 168. & ad Concil. ſeſſ. 24. de Reform. cap. 16. num. 26. & Pignatell. conſult. 4. ſub num. 9. tom. 7.* ibi: *Quod eſt adeo verum, ut pariter declaraverit in eadem Macarenſi, quod ſi Epiſcopus demor-*
21 *tuus reliquit Vicarium, quem elegerat, cum non eſſet Doctor, Capitulum non debet eum confirmare, ſed alium, qui ſit Doctor, eligere, & Capon. diſcept. 92. num. 4.* ibi: *Si Epiſcopus demortuus reliquit Vicarium non Doctorem, Capitulum non debet illum confirmare, ſed alium, qui ſit Doctor, eligere.*

Imo ex eo, quòd Pirontus fuit Vicarius defuncti Epiſcopi, aliud ſolidum motivum habebant Canonici illum non confirmandi, eo quia pro certo ſupponitur quod non benè ſe
22 geſſerat tempore ſui Officii.

Minus obſtat, quòd attenta renunciatione aliorum duorum Doctorum, qui adſunt in noſtro Capitulo, nempè Dominici
23 Canniæ Archidiaconi, & Nicolai Conſtantii Canonici, non potuerit verificari libertas electionis, & conſequenter validè potuiſſe Capitulum eligere Pirontum non Doctorem.

Admiſſo enim pro conſtanti, quod in d. numero trium Doctorum, qui aderant in noſtro Capitulo, optimè verificaba-
24 tur libertas electionis, ut in terminis advertit *Card. de Luc. de Canon. diſc. 24. num. 4.* his verbis: *Ideòque cùm in iſto Capitulo adeſſent tres Doctores &c. Ita nullitas remanebat evidens, cùm eſſet numerus congruus, in quo electionis libertas eſſet rectè exercibilis.* Idemque reſolvit hæc Sac. Congreg. *in eadem Cauſa Gallipolit. 17. Maii 1656.* in qua ſcripſit *Card. de Luc.* ut videre eſt *in lib. 20. Decret. fol. 51.*

Talis affectata renunciatio duorum ex contrariis Factionariis, nullo modo præjudicare potuit Rapollæ, aliàs Pirontus ex propriis injuſtis, & damnabilibus operationibus com-
25 modum reportaret & Rapollæ conditio deterior fieret abſque propria culpa, quod omnibus principiis utriuſque Juris, atque ipſimet rationi, & ſenſui apertè repugnat, ut exclamant *Oliver. de matr. par. 3. fol. 74. Amic. in Curſ. Theol. tom. 9. de Diſſol. matr. ſect. 4. num. 39. & Rot. dec. 53. num. 103. coram Peuting.*

Imò ex dicta affectata renunciatione dictorum duorum Doctorum, collegatorum cum Pironto, non obſcurè deſumitur illius ambitus, omnibus modis omnibuſque viis anhelandi ad
26 Vicariatum, pro quo non erubuit Rapollæ offerre Dignitatem ſui Archipresbyteratus, teſte Metropolitano in dicta relatione ibi: *Publicè auſus eſt coram meo Vicario dicere, obtuliſſe Canonico Rapollæ, ſe libenter illi ceſſurum fore Dignitatem Archipresbiteratus, ſi ille eidem Vicarii officium concederet.* Quantùm autem talis ambitus legibus exoſus ſit, nemo ignorat, & obſervant *Paſſer. de Elect. cap. 5. quæſt. 1. à num. 1. & Bruglot Inſtit. Crim. lib. 2. cap. 27. §. Et incipientes* ubi, quòd crimen hoc ſimoniæ non in totum abſimile eſt, quem ſequutus fui in meis *Inſtit. Crimin. lib. 2. tit. 2. num. 3.*

Non minus clara eſt alia nullitas, innixa votorum paritati: Hæc enim eſt innegabilis in facto ex utrinque admiſſis, & ea latè comprobatis in Relatione Metropolitani; In jure ve-
27 rò eadem votorum æqualitas operatur nullitatem electionis, ex generaliter animadverſis per *Innoc. in cap. In Geneſi de Elect.* ubi *Abb. n. 6. Bays in Direct. Elect. par. 3. cap. 7. num. 3. & 7. Paſſer. de Elect. cap. 19. n. 21. D. Piton. diſcept. 4. num. 34. & Anſald. in addit. ad deciſ. 86. n. 46.* & firmatis per *Rot. dec. 225. n. 2. coram Burat. & deciſ. 95. n. 2. coram eod. Anſald. & in Eugubina Canon. 4. Maii 1699. in princ. & §. Non enim coram Lancet.*

Et in terminis electionis Vicarii Capitularis, quòd hæc nunquam dicatur concluſa, ſtante paritate votorum, benè pro- 28
bat *Pignatell. conſul. 23. num. 5. & 6. tom. 1. juxta Rom. impreſſ.*

Neque, ad tollendam dictam æqualitatem votorum, juvat aſſerere, quòd in 2. Scrutinio Pirontus ſibi ipſi votum dederit, accedendo numero illorum, qui ipſum elegerant. Ultra, quod enim hoc illico, & immediatè practicatum etiam fuit à Ra- 29
polla, ſicque æqualitas ſemper viget ex animadverſis per *Pignatel. conſult. 23. num. 9. tom. 1.* Dicimus, Pirontum non potuiſſe accedere Canonicis illis, qui ipſum elegerant, eo quia antecedenter ſuum votum dederat Canon. Conſtantio, ut refert Metropolitanus; Sicque in uno, eodemque actu electionis duplex ſuffragium habuiſſet, quod ei permiſſum non erat *ex vulgatis.*

Minus obnubilari poteſt eadem votorum paritas ex eo, quod numerari non debeat favore Rapollæ votum Canon. Sozzii, 30
qui, ut prætenditur ex adverſo, erat notoriè excommunicatus.

Tum, quia rixa, & percuſſiones fuerunt reciprocæ inter ipſum, & Canon. Angelum Andræettam ut patet ex Proceſſu, in Secretaria exhibito. Cùmque idem Andræetta votum ſuum dederit Pironto, ex eodem motivo rixæ, & levis percuſſionis ex utraquè parte, vel ambo, vel neuter admittendus erat ad votandum, ut expreſsè ante ſcrutinium proteſtati 31
fuerant Dignitates, & Canonici noſtri Capituli, & conſequenter ſemper adfuiſſet votorum æqualitas.

Tum etiam, quia, licèt idem Canon. Sozzius ex nimia partialitate Pironti, tunc temporis Vicarii Generalis Epiſcopi, non fuiſſet abſolutus, ſed inquiſitus pro dicta prætenſa percuſſione ibi. *Dal Sig. Arciprete Pironti, all'ora Vicario Generale* 32
&c. ſolamente fu eſcluſo da queſt'aſſoluzione il Canonico Sozzi &c. per non aver voluto ſottoſcrivere il ſuo voto, che andava procurandoſi detto Arciprete per la futura elezzione del Vicario Capitolare, &c. con laſciarſi dire in preſenza di molti Canonici, che già che lui era renitente à dare il voto, ſi prendeſſe informazione della riſſa. Adhuc, cùm non præceſſiſſet declaratoria Judicis, non erat excommunicatus vitandus, & conſequenter vocem habebat in quibuſvis actibus Capitularibus, ut in fortioribus terminis percuſſoris Clerici, alioquin notorii, 33
probant *Graſſ. de Effectib. Cleric. effect. 9. n. 317. & 318. Bajard. ad Clar. §. final. quæſt. 77. num. 7. & 8. Dian. Oper. Moral. tom. 3. tract. 5. reſol. 14. & part. 5. tract. 9. reſol. 61. Sayr. de Cenſur. lib. 2. cap. 12. num. 18. Monacell. in Formul. legal. pract. tom. 3. tit. 1. Formular. 1. num. 4. & Nicol. Lucubr. Canon. lib. 1. tit. 36. num. 13. part. 2.*

Fortiùs, quia idem Can. Sozzius reportaverat ad cautelam abſolutionem à Capitulo, neque dubium eſt, quin talis abſolutio per Capitulum impartiri potuerit, ex quo agebatur 34
de percuſſione levi, conſiſtente in ſimplici pugno, quo caſu ſicuti Epiſcopus potuiſſet abſolutionem impartiri, ex animadverſis per *Fagn. in cap. Pervenit n. 8. de Sent. Excom. Barboſ. de poteſt. Epiſ. par. 2. alleg. 41. n. 1.* Et de praxi noſtræ Civitatis exhibitæ fuerunt juſtificationes in Summario, ita hoc ipſum facere poterat Capitulum, ad quod per mortem Epiſcopi omnis Juriſdictio Epiſcopalis devoluta fuerat, ex adductis per eun- 35
dem *Fagn. in cap. His quæ n. 49. de Major. & obed. Barboſ. alleg. 72. num. 182. Nicol. in Floſc. verb. Vicarius Capitularis num. 68.*

In omnem verò caſum ſemper urget reflexio quod cùm votum ejuſdem Canon. Sozzi fuerit admiſſum à toto Capitulo, eo quia agnita, & unanimitèr approbata fuit in utroque ſcru- 36
tinio votorum paritas, quæ ſine computatione voti ejuſdem Canon. Sozzi unquam adfuiſſet, non poteſt evitari eadem votorum æqualitas.

Non attenta aſſerta proteſtatione, à Pironto emiſſa ante dictum ſcrutinium; Hæc etenim uti ex diametro oppoſita facto, ſeu admiſſioni ejuſdem voti, in nulla penitus conſideratione habenda eſt per *Text. in leg. Cùm in plures §. Locator* 37
ff. Locati, & firmata per *Rot. deciſ. 386. num. 7. & deciſ. 1089. num. 4. coram Emer. jun. & deciſ. 138. num. 35. part. 17. recent.*

Ex quibus promanat affirmativa reſolutio 2. dub. ſive enim nullitas electionis ſequatur ex eo, quod Pirontus non erat Do- 38
ctor in aliqua publica Univerſitate, ſive quia adfuit votorum æqualitas, ſemper Jus deputandi eundem Vicarium Capitularem devolvitur ad Metropolitanum, ut reſpectu primæ concluſionis adeſt clara diſpoſitio S. Conc. Trid. in *ſeſſ. 24. de Reform. cap. 6.* ibi: *Omnino eligi debeat is, qui ſaltem in Jure Canonico ſit Doctor, ſi ſecus factum fuerit ad Metropolitanum hujuſmodi Jus devolvatur*, cum multis concordantibus, allega- 39
tis ſupra *à n. 17.* quibus addimus punctualem reſolutionem hujus S. C. in *Neriton. anni 1669.* quam ſequitur in eadem cauſa ſcribens, & obtinens *Card. de Luc. de Can. diſc. 25. n. 1. & 2.* Et reſpectu 2. ob æqualitatem votorum, omiſſis generalibus, adeſt punctualis reſolutio hujus S. C. *in Vercel. 12. Martii 1611.* quam ſequi-

Digitized by Google

ſequitur *Monacel in Formul tom.2. tit.16.form.10.num.13.*ibi: *Quòd ſi in electione duo Canonici Doctores habuerunt vota paria, neutrum eſſe Vicarium legitimum, & electio propterea devolvatur ad Metropolitanum.* Quæ punctualis reſolutio vim legis obtinet ex adductis *in Tom. 1. part. 1. diſcept. 6. num. 64.*

Præterea in dicta electione non fuit proceſſum per vota ſecreta, ſed publicè, & palam, idque non ſine ſcandalorum, & rixarum occaſione, teſte Metropolitano ibi: *Per publica ſuf-*
41 *fragia in Vicarios Capitulares elegerant.* Receptum ſiquidem eſt in his terminis, quòd in ſimilibus electionibus procedendum ſemper ſit, per vota ſecreta, ut notant adducti per *Barboſ. in cap. Quia propter num.5 de Elect. Paſſerin. eod. tit. cap. 9. quæſt.8. num.51. & ſeq Nicol var lucub.lib 1. tit.28. num.18.*
42 *fol.55.*ubi, quòd ita reſolvit hæc *S.Cong.28.Novemb.1625. & Monacel.in formul tom.1. tit.1. formul.2. num.11 & Rot.deciſ. 1326. n.7. cor Coccin.* Et in noſtris terminis *idem Nicol in Floſcul verb.Vicarius Capitularis num 55.*ibi: *Electio Vicarii Capitularis fieri debet capitulariter, & per ſecreta ſuffragia, alioquin nulla eſt*, & omnibus maturè penſatis, reſolvit hæc S. C. in *Melevitan.23. Novemb.1697 & 15.Novemb.1698.* ut videre eſt *in lib.47. Decr fol.529. & lib.48 fol 522.* quæ reſolutio uti individualiter noſtram quæſtionem determinans, reputanda eſt pro caſu legis ex adductis ſupra *num.40.*

Tantùm verò abeſt, quod attentionem aliquam mereatur prætenſa appellatio à deputatione Rapollæ in Vicarium Ca-
43 pitularem, facta per Curiam Metropolitanam, quinpotiùs aliud æquè ſolidum caput devolutionis Juris illum eligendi ex eo deſumatur, ex punctuali reſolutione hujus S.C. in *Majoricen Vicar.Capitular.13. Febr.1672.*ad 3.dub. quòd ita cantat
44 *An ſi in concurſu habentis qualitates requiſitas à Concilio eligatur alter, hujuſmodi qualitatibus deſtitutus, ab hujuſmodi deputatione detur appellatio ſuſpenſiva.* Negativè, ſed dari devolutionem ad Metropolitan. ut *in lib. 27. Decret. fol. 315.* Cùmque ex hucuſque animadverſis, etiam ſeparatim ſumptis, nullo modo dubitari poſſit de valida electione Rapollæ ſive quia uti Doctor præferendus eſſet Pitonto, non Doctori, ſive ex Jure devoluto ad Metropolitanum, multo magis di-
45 cendum eſt, ſi omnia hæc conſiderentur unita, prout in omni materia faciendum eſſe notant adducti per *Rot. deciſ. 39. num 9. coram Zarat. & deciſ. 317. num. 7. coram Emer jun.*

Neque in hac parte admittendæ videntur aſſertæ ſecretæ notitiæ, Deus ſcit, quibus artibus expiſcatæ contra bonam fa-
46 mam, & laudabilem exiſtimationem Rapollæ; Sumus enim in materia ex omni parte nimis præjudiciali, & relinquente ſemper aliquid poſt ſe, juxta infame illud, & deteſtabile Politicorum Principis axioma, *Calumniare ſemper aliquid remanet*, de quo *P.Segner.nella predic.19. ſub n 2* Et propterea uno ore ab omnibus receptum eſt, ut nullatenus poſſint figi pedes in ſimilibus prætenſis ſecretis notitiis, ſed incedendum ſemper eſt via regia, ut notat *Paſſerin de Elect.cap.33. n.165.* ubi ad rem ſubdit: *Eo magis, quòd experientia demonſtrat, ſæpiſſimè oppoſitiones ad vocem ejus, contra quem diriguntur, veritatis luce ſplendeſcente evaneſcere, & multotiès expertus ſum eas, quo graviores erant, eò falſiores inventas fuiſſe:* & *Paſ-*
47 *ſerin.*ſequuntur *Pignotel.conſult.18. num.1. & ſeqq tom.10. & D.Piton.diſcept.21. num.9 & ſeqq* & ſignanter *num.14. & 15.* ubi, quòd in noſtris terminis probationes debent eſſe juridicè probatæ, eo quia agitur de irroganda infamia electo, & contrarium practicando aperiretur via paſſionibus privatis, quæ in noſtris terminis innegabiles ſunt, & *Rot.deciſ.179.num.13. part. 17. recent.* ibi: *Ne aliàs aperiatur via cuilibet malevolo impediendi perſonis honeſtis conſecutionem beneficiorum &c. quia alioquin facillimè cuique pateret via optimos, & doctos impediendi.*

Abſque ulla difficultate attentis quamplurimis atteſtationibus ſuper bonis qualitatibus ejuſdem Rapollæ, de quibus in
48 Summario; Iſtis enim ſemper poſtponendæ ſunt ſecretæ notitiæ, ut proſequitur *Pignotel.ubi ſupra num.6.*ibi: *Idquè maximè attentis atteſtationibus juratis quamplurium ſuper bona fama, vitæque probitate Officialis, quæ longè prævalere debent prætenſis denunciationibus ſecretis; Tum, quia iſtæ emanare ſolent à perſonis ſuſpectis, & crimoſis: Tum etiam, quia magis creditur teſtibus, deponentibus de bona fama, licèt paucioribus, quàm aliis de mala, licèt numero pluribus*, & meliùs *D Piton.diſcept.21. num.17.*ibi: *Satis docetur, eam eſſe inſubſiſtentem ex graviſſimis atteſtationibus, deſuper datis, quæ prævalere debent aſſertis notitiis ſecretis* Et rationem adducit *Paſ-*
49 *ſerin. de Elect.cap.33.num.153.* his verbis: *Nam de jure naturæ eſt, ut non imponatur pœna contra aliquem, niſi vel confeſſum, vel convictum, & ideo ad damnandum aliquem non confeſſum plenæ probationes, & convincentes ſunt neceſſariæ*, aliamque æqualitèr convincentem rationem adducit *Rota deciſ.141.num.13. & deciſ.207.num.21.part.17.recent.*quia ſci-

licet *teſtes, deponentes pro excluſione delicti, ſunt magis attendendi, quàm pro delicto deponentes.* Et in noſtris punctualibus terminis nullam omnino habuit rationem ſimilium ſecretarum notitiarum contra alium Vicarium Capitularem S. C.
E. in *Potentina 3. Junii 1714.* ad relationem Eminentiſs. Fa- 50
broni, ea ratione, quia illæ deſumptæ fuerant à perſonis ſuſpectis, & Vicario Capitulari infenſis, quod ad unguem practicatum fuit in noſtris terminis.

Obſervando præcipuè, quòd Metropolitanus, qui exactiſſimas in hac parte Informationes ſumere fecit à ſuo Vicario Generali, laudabili ingenuitate teſtatur, *ex fide dignis teſtibus, omnique exceptione majoribus, haberi in probatis ejuſdem Rapollæ bonam vitam, famam, & conditionem, illiuſque*
morum ædificationem. Cui proinde maxima fides adhibenda 51
eſt, ſive conſideretur veriſimilis notitia illarum rerum, de quibus teſtatur, ſive illius perſonæ dignitas, ut reſpectu primæ concluſionis videre eſt apud adductos à *Rot. dec 645. num. 9. coram Cerr. & deciſ.14 num.17. coram Anſald. & deciſ. 640. n.9. & 10. par. 18. recent. & in Pampilon. Jur.ſeden. 14. Febr. 1707.§. Provocavit coram eod. Anſald.* Et reſpectu ſecundæ in
deciſ.647. num.24. coram Dunoz. Jun. & deciſ. 383.num.1. part. 52
16 & deciſ. 130. num.11. part. 27.recent. & in noſtris terminis *in deciſ.206. num.41. ead.part.17.recent.*

Quæ omnia corroborantur ab illa maxima inveriſimilitudine, *ex quo omnes Canonici* (ſunt verba Metropolitani) *qui*
Rapollæ ſuffragium dedere, taliter ſunt bonis fortunæ prædi- 53
ti, incorruptæ vitæ nobilitèrque nati, ut nullo unquam pacto ad tale facinus committendum induci veriſimilitèr poterant, ut, conſiderando eaſdem qualitates teſtium, generalitèr obſervant *Butr.in cap.Si quis num 8.de Teſtib.Speculat.eodem tit. §.1. num 61. Rot. deciſ.553. num.11. coram Burat. & deciſ.672. num. 90. coram Cerr.* & in noſtris præciſis terminis in *deciſ. 207. num 23. & 24. part. 17. recent.*

Advertendo hic, quod ſumus in terminis prætenſæ ſimoniæ, & ſic delicti nimium deteſtabilis adeoque juribus exoſi, ut inter graviſſima crimina ſummi Pontifices illud repoſue-
rint, ut obſervant *Clar in Prax.§.Simonia n.11* ibique *Bajard* 54
n.19. Raynald tom 3 ad cap 32 ſupplet.7 num 118. Imò *Innoc. 3. in cap. Per tuas il 1 de Simon* aſſeruit, cætera crimina in comparationem ſimoniæ quaſi pro nihilo reputari, cum quo conſonat dictum *Lucii 1. in cap. Sicut 6. de Simon* dicentis, ſimoniacam peſtem ſui magnitudine alios morbos vincere, cum aliis apud *Rot. deciſ. 126. à num.1. part 17. recent. & in meis Inſtit.crimin. lib.1. tit 9 num.4.*

Si autem in omni delicto ſemper ſumenda eſt interpretatio pro illius excluſione, juxta *Text in cap Dudum de Pœ. ſump.*
& animadverſa per *Conciol. reſol crim.verb. Delictum reſolut.* 55
à num.1. & Rot. deciſ. 132. num.13. coram Emer. ſenior Quantò magis hujuſmodi interpretatio ſumenda eſt in noſtro caſu, attentis optimis qualitatibus Rapollæ, de quibus latè in Relatione Metropolitani, & latiùs in Summario, bene *Rot deciſ. 141. n.6. part 16. rec.*ibi: *Ad evitandum delictum ſimoniacum pro cujus excluſione omnem poſſibilem interpretationem Rota*
ſemper aſſumpſit. Videtur enim vim facere cujuſcumque ſano 56
intellectui conſideratio illa, quòd adeo qualificatæ perſonæ diſparis conditionis, & qualitatis, nullum omnino in hac parte habentes intereſſe, conſpirare voluerint in perniciem veritatis, ut conſiderando, tam multiplicitatem perſonarum, quàm remotionem intereſſe à teſtibus advertunt citati in meo *tract. de Livell.cap.1. §.4. num.4 & 5.*

Sed quod magis eſt ex eadem Relatione Metropolitani, cui omnis in hac parte adhibenda eſt fides; ex ſupra animadverſis, habemus in claris poſitam ſubornationem contrariorum
teſtium, dum *Pironto non puduit* (ſunt verba ejuſdem Rela- 57
tionis) *pecuniarum ſummas, & per ſe, & alterum opera aliquibus ex meis Miniſtris illuc, unà cum Vicario porrectis, ut à me eligeretur, offerre.* Ternario ſiquidem ſubornationis reſpectu unius ex teſtibus omnem tollit fidem aliis, ex adductis in *Inſtit.crim.lib.4. tit.2. num 96.* quibus adde *Rot. in Capuana Canon.10 Junii 1709.§. Fortius coram Aldrov.*

Minorem meretur animadverſionem inordinatus Proceſſus circa eandem ſomniatam ſimoniam, ex ad verò præcipi-
tanter, & abſque ullo principio Juriſdictionis affectatiſſimè 58
conſtructus à Commiſſario, qui ad illum faciendum deceptus fuit, & circumventus à Pironto, ejuſque Collegatis, ut ſe declaravit coram teſtibus, exhibitis in Summario, attenta illius circumſcriptione demandata ab Auditore SS. quæ operatur, ac ſi ille nunquam extitiſſet in rerum natura *Rot. deciſ. 1597. num.9. coram Emer jun.*

Et meritò, dum fabricatus apparet in Domibus Archidiaconi Canniæ, & Canon. Tancredi, qui ſunt principales fautores
Pironti, opera Notarii Raoieti, leviri dicti Archidiaconi, 59
inimici Rapollæ. In eoque nullatenus legitur accuſatoris

nomen,

nomen, ad hoc ut calumnia contra calumniantem retorqueri
non poſſit, adverſus legalem formulam ſimilium Proceſſuum
ex adductis per *Pellegr. in Prax. crim part. 4. ſect. 3. n. 8. & ſeq.*
quem ſequutus ſui *in meis Inſtit. crim. lib. 1. tit. 5. num. 8.* Ma-
jor pars affectatorum teſtium, in illo adhibitorum, corrupti
fuerunt opera, & interpoſitione mulierum, & ſic in nulla
60 prorſus conſideratione habendi *Rot. dec. 116. n. 30 part. 16. rec.*
ibi: *Alter inſtigavit aliam fœminam &c. de quibus in ipſa ſimo-
niaca Teatus &c.* Alii uti viliſſimæ conditionis, & peſſimæ
famæ nullam merentur fidem, ex firmatis per *Rot. deciſ. 44.
num. 34. & ſeq. cor. Anſald.* Reliqui verò nempe Canonici An-
nibal, Tamburellus, & Mastro Abiſſus ſunt capitales inimi-
ci ejuſdem Rapollæ, atque famoſi conſpiratores in ipſius præ-
judicium, & famam, prout hæc omnia latè probata fuerunt
in Summario. Quibus proinde nulla omninò fides adhibenda
61 eſt ad probandum quodcumque etiam leve crimen, multòque
minus ad hoc, ut dicatur probatum ſimoniæ atrociſſimum,
deteſtabile crimen, ut in terminis firmavit *Rot. deciſ. 207. per
tot.* & ſignanter *num. 15. & 26 par. 17. rec.* ibi: *Ex quibus ini-
mici animi, atque apertæ conſpirationis argumentis à teſtimo-
nia ferendo penitus arcentur*, cum caterva Doctorum, ibidem
cumulatorum, & concordat *deciſ 141, num 7. part. 16. rec.* ibi;
*Teſtes depoſuerunt &c. ex fomite inimicitiæ &c. quo in caſu que-
madmodum etiam malignitatis, & conſpirationis, eorum teſti-
monium repellitur etiam in hoc ſpeciali crimine ſimoniæ &c.*

Incredibilia autem videntur ea, quæ concertata fuerunt à
dictis conſpiratoribus, primo loco mediantibus ſuis emiſſa-
riis, divulgantibus per omnia loca Diœceſis citationem
contra Rapollam expeditam coram Auditore Confidentiarum,
62 Deinde verò junctis manibus expectantibus exitum omnium
illarum operationum, quæ directæ erant ad eum privandum
Vicariatu, quæ ſunt adeo vera, adeoque notoria in noſtra
Diœceſi, ut nullo velamine offuſcari valeant, ex quo, *men-
tre ſi ſtava attendendo da Roma la nuova deputazione di Vica-
rio Capitolare. ſi erano fatti gran preparamenti di paſti, e fe-
ſtini, per dar ſegno dell'allegrezza con una gran pubblicità*, ju-
xta uniformem depoſitionem 11. qualificatorum teſtium, da-
torum in Summario.

Sed quatenus omnia iſta ceſſarent, & per inſubſiſtentem
hypotheſim, falſamque ſuppoſitionem dicere velimus, quod
63 aliqua, vel minima ſimoniæ umbra in hac parte concluden-
tiſſimè probata eſſet, nunquam hæc præjudicare poſſet Ra-
pollæ, dum ab ipſo nullatenus tractata fuerunt ea, quæ exad-
verſo prætenduntur, minuſque ab aliquo de ipſius mandato,
benè *Rot deciſ. 1. num. 4 coram Dunozet. jun.* & meliùs *coram
Celſ. deciſ. 214. num 9.* ubi de ſimonia, commiſſa à Fratre,
quod alteri Fratri non præjudicet, ibi: *Et cùm deponat de con-
ventione, & tractatu, facta cum Fratre Chriſtophori, non
autem cum ipſo Chriſtophoro, eidem præjudicare non poteſt.*

Addita iſta reflexione, quòd ſumus in terminis Vicaria-
tus, per annum, & ultra à Rapolla laudabiliter exerciti;
64 Unde, quando etiam aliqua in hac parte remaneret dubietas,
quod non credimus, applicaretur celebre illud: *Turpiùs ejici-
tur, quàm non admittitur hoſpes* relatum, & ſequutum *ab In-
noc. 3. in cap. Quemadmodum de Jurejur.* & *à Surd conſ 64. num
7. Alex. conſ. 213. num 1. lib. 6. & Card. de Luca de Servit. diſc. 4.
num. 6 & diſc. 13 eodem num. & de Tutor. diſc. 2 ſub num 7.* Et in
65 terminis electionis jam ſecutæ, quòd ex eodem motivo ſub-
ſtinenda in dubio ſit, benè *Monacell in Formul. tom. 1. tit. 11.
formul. 42. num 23.* & meliùs *Rot deciſ. 207. num. 8. & 9. par 17.
rec.* ibi: *Certiùs in hoc caſu, in quo non agitur de impedienda
acquiſitione, ſed de auferenda Jure, jam acquiſito, quo caſu
plena, & concludens probatio requiritur, ut dicebat Gloſſa.*

Præcipuè quia Jura omnia, & præſertim Eccleſiaſtica
ſemper exigunt, ut quantum fieri poteſt, honori, & famæ
66 proximi conſulatur, ut per hæc præciſa verba faciendum
eſſe, & in ſuo caſu, non ſine laude, practicavit *Rot. deciſ.
76. num. 7. coram Anſald.* & concordant adducti per *Marant,
reſponſ. 1, num. 16. tom. 3.*

Non omittentes rogare, ut ad cognoſcendam inapplicabi-
litatem authoritatum, quæ de facili exadverſò allegari poſ-
67 ſunt, dignentur EE. PP. illas ſub oculis habere ſub ea conſi-
deratione, quòd in hac parte procedendum non eſt cum di-
ctis, & propoſitionibus, ab uno, vel altero ex Doctoribus,
vel incidenter, vel indigeſtè firmatis, ſed cum reſolutioni-
bus hujus Sac. Congreg. ſupra adductis, ut in ſpecie notat
68 *Pellegr. in Prax. Vicar. part. 1. ſect. 4. ſubſect. 1. num. 13. de Vi-
car. capit* ibi: *Advertendum eſt, quòd in materia electionis Vi-
carii Capitularis Sac Congreg. Epiſc. & ſimiliter Sac. Congreg.
Concil. ſæpè ſæpiùs irritaverunt electiones &c dum fieri debet
electio quantum poteſt ſecundum declarationes ipſarum, licèt
aliter DD. diſcurrant.*

In eadem Cauſa.

Contraria Scriptura multis abundat æquivocis, quibus
dilucidatis, cum omni fundamento ſperamus, & ſup-
plicamus in 1. dub, reſponderi, conſtare de legitima electione 69
Rapollæ; Vel ſaltem in 2. ſubſtineri ejuſdem deputationem,
factam per Metropolitanum. 70

Supponitur primo loco, & milliès repetitur, quòd Canoni-
ci oppoſitores nullatenùs admittere voluerint ad votandum
Canonicum Sozzium excommunicatum ut, ex illorum pro-
teſtationibus, ex quo inferunt, quòd Jus eligendi Vicarium 71
Capitularem conſolidatum in ipſis fuerit, illoque privati re-
manſerint alii, qui illum admittere voluerunt.

Veritas tamen, & innegabile factum eſt in contrarium,
dùm à dd. proteſtationibus, ſeu verbis receſſerunt innegabili 72
facto, eundem Canonicum Sozzium nedum ſumma pace ad-
mittentes ad votandum, ſed quod magis eſt unanimitèr con-
cludentes poſt ſcrutinium, illiuſque voti admiſſionem, adfuiſ-
ſe votorum paritatem, ibi: *E perche s'è veduto, che, compu-
tati i voti non vi è elezzione perfetta, ſi è concluſo unanimitèr
da tutti, che ſi ritorni à congregare il Capitolo di nuovo doma-
ni*, ubi ſpeciali animadverſione digna ſunt verba illa *unani-
miter da tutti*, abſque ulla, vel minima mentione antece-
dentis proteſtationis, quæ uti contraria huic facto, in nulla
habenda eſt conſideratione.

Ecce dicitur, quòd, vel omnes *unanimitèr*, vel nullus Canoni-
cus privatus remanſit ſua voce, dum omnes unanimitèr admi- 74
ſerunt Sozzium excommunicatum, ex authoritatibus allega-
tis ſupra *n.* 30 Si omnes; Ergo electio devoluta fuit ad Me-
tropolitanam; Si nullus: Ergo adfuit votorum paritas, & ea-
dem devolutio eſt innegabilis, ex adductis ſupra *num.* 38.

Supponitur 2. quod percuſſio Canonici Andreettæ nedum
fuerit gravis, *ſed cum multa ſanguinis effuſione*; Quæ non 75
concordant cum contrario Summario, citato ad probandam
dictam multam ſanguinis effuſionem, ubi nulla legitur ſyl-
laba, quæ à remotiſſimis, vel minimæ guttæ ſanguinis ef-
fuſionem importet, ut ex recognitione.

Supponitur 3. quòd electio Rapollæ ſequuta fuerit calore
operationum Principis ſæcularis, *quæ preces fuerunt, ſed qui-* 76
bus contradici non poſſet, juxta verba *Taciti lib. 4. Hiſtor.* Quæ
eſt pia Oppoſitorum meditatio, dum de talibus operationi-
bus, & monopoliis nulla exhibetur probatio; & eorundem
Oppoſitorum innegabile factum, publicè, & palam ſe oppo- 77
nentium hodiè electioni Rapollæ, nedum poſt ipſius appro-
bationem, factam à Metropolitano, poſſeſſionemque Vica-
riatus ab eodem traditam, ſed, quod magis eſt, poſtquam il-
la fuit confirmata ab hac Sac. Congreg. die 3. Octobris 1711.
cum reſcripto *Nihil de remotione*, digito oſtendit, vel dictas 78
preces nullatenus præceſſiſſe, vel eiſdem abſque ullo præjudi-
cio, vel incommodo contradici poſſe, arguendo potentiam
ab actu, juxta commune Philoſophorum axioma.

Supponitur 4. quòd unà cum favoribus dicti Potentis uſita
fuerint damnata, & illicita media, ad quæ, probanda allega- 79
tur Epiſtola, ſcripta *per quendam Fratrem* (ſunt verba apo-
ſtillæ contrarii Summarii) Quanta autem fides danda ſit dictæ
Epiſtolæ oſtendit illius ſimplex lectura, & ſignanter verba il-
la *Jer ſera ſi partì il Sig. Cantore. &c. & il Sig. Luiggi dalla no-* 80
ſtra parte. Igitur Scriptor dictæ Epiſtolæ eſt unus ex Oppoſi-
toribus, ſeu ex illorum parte, unde eidem nulla eſt præſtan-
da fides, ex adductis *in tom. 1. part. 2. diſcept. 1. num 51.*

Supponitur 5. quod Pironio non deeſſet nuptialis veſtis, ſeu
laurea doctoralis, juxta verba illa contrariæ Scripturæ ibi: 81
*Quod ij, ſe non fuerit Doctor &c. quia hujuſmodi objectum ex
omni parte convincitur inſubſiſtens non ſolum nempè in fa-
cta, ex qua probatur, prædictum Archipresbyterum eſſe Do-
ctorem &c.* Æquivocum tamen in eo reſidet, quòd ex recogni-
tione dicti Summarii patet, Doctoralem lauream ſuſcepiſſe 82
Maceratæ die 7. Septembris 1711. & ſic tribus ferè menſibus
poſt concluſam electionem favore Rapollæ, illiuſque deputa-
tionem, factam à Metropolitano, in quibus terminis in nul-
la habetur conſideratione, ex animadverſis per *P. Piton di-
ſcept. 82. num. 39.* ubi; quòd in hoc caſu qualitas Doctoratus
dicitur requiſita favore Eccleſiæ, in quibus terminis actus,
alitèr factus, ſubſtineri non poteſt.

Supponitur 6. quòd adſint in Secretaria multæ ſecretæ rela-
tiones contra Rapollam, circa quod nil poſſimus certi affirma- 83
re; Hoc unum ſubjungentes, quòd illarum notitia penes Oppo-
ſitores palpare manibus facit, quòd illæ procuratæ fuerunt ab
eiſdem, imò quòd ipſimet ſunt illi teſtes, qui interrogati fuerunt 84
& examinati ab illis, qui dictas ſecretas notitias huic S. C. tran-
ſmiſerunt, ut juſtificatur in Summario. Si autem juxta ſacras
paginas, inimicis non eſt credendum in æternum *Eccleſ.* 12.
10. quandò palam calumnias protulerunt, ex adductis per 85
Rot.

Digitized by Google

Rot. deciſ. 73. n. 17 cor. Zavat. cum aliis, allegatis ſuprà, multò
magis, quandò ſub ſecreti pallio contra Innocentes loquuntur,
ea viva ratione, quòd in his terminis impoſſibile eſt poſſe
86 præcavere, & congruas defenſiones adducere, per ea, quæ
obſervant citati à *Conciol. verb. Homicidium reſol. 5. num. 1.*
Supponitur tandem, quòd atrociſſimum ſimoniæ crimen,
gratis impictum Rapollæ, ab eodem commiſſum fuerit. Et ta-
men ultra innumeras, graveſque exceptiones, quę militāt con-
tra perſonas affectatiſſimorum teſtium, ad eundem effectum
examinatorum, dum omnes ſunt de numero Collegatorum
cum Oppoſitoribus, reſpondemus, quod neque unus ex iiſ-
dem falſis teſtibus auſus eſt nominare Rapollam. Igitur ma-
lè de eodem atrociſſimo crimine per ſummam calumniam no-
tatur idem Rapolla, quemadmodum etiam poſt cap. ſi rigidiſ-
87 ſimam informationem retulit huic S. C. Metropolitanus ibi:
*Hoc malignum inventum, Adverſariorum opera excogitatum, ac
propalatum fide dignorum teſtium comprobatum fuit; Cùm ali-
undè judicialitèr requiſitus Archipresbyter, ut iſtius criminis
probationes proferre curaret, nunquam illas produxit*, & in
88 longe durioribus terminis ſimoniæ verè, & realitèr commiſſæ
à Fratre, & concludentiſſimè probatæ, quòd alteri innocenti
fratri non noceat, nec obſtet poſſit, adeſt *dec. Celſ. 219. num. 9.*
Dilucidatis igitur dictis æquivocis, res videtur plana fa-
89 vore Rapollæ, quia, ſive præ oculis habeatur votorum æqua-
litas, ſive deficientia qualitatis Doctoratus in Pironto, ſem-
per factus fuit locus devolutioni favore Metropolitani ex ani-
madverſis ſupra *cit. num. 7.*
Quidquid ſit, an percuſſio Canonici Andræættæ fuerit le-
vis, vel mediocris, hoc unum eſt indubitatum, quòd pugna,
90 & contuſiones, abſque ulla ſanguinis effuſione, fuerunt reci-
procæ inter ipſum, & Canonicum Sozzium, & propterea, vel
ambo, vel neuter fuit benè abſolutus, dum neuter acceſſit ad
91 Urbem, & ambo votum dederunt in noſtra electione, pri-
mus favore Pironti, ſecundus autem favore Rapollæ.
Non benè autem denegatur facultas Capitulis in terminis
92 levis percuſſionis impertiendi abſolutionem ex *Bonac. Oper.
Moral. tom. 3. diſp. 2 quæſt. 3 punct. 6. num. 6.* dum ibidem idem
Author reſidet in opinione affirmativa, ſequendo *Sanchez*,
qui id latè probat in *tract. de Matrim. lib. 8. diſp. 2. num. 10.*
93 *verſ. Secunda quia*, Prout etiam malè ex adverſo impugna-
tur, fuiſſe capitularitèr concluſum, quod Canon. Sozzius
abſolveretur à cenſuris ex cauſa levis percuſſionis, dum hoc
factum pleniſſimè juſtificatur in Summario.
Reſpectu exageratarum notitiarum ſecretarum, nobis qui-
94 dem ignotarum, non autem Oppoſitoribus, qui ſe jactant,
omnia ſcire, reſpondemus; quòd in illis non poſſunt figi pedes
ad aliquem privandum ſuis juribus, vel officio, in cujus poſ-
ſeſſione repetitur, ut, omiſſis aliis, qui de facili allegari poſ-
ſent; in terminis probat *D. Piton. diſcept. 21. num. 17.* & con-
cordat *Paſſerin. de Elect. cap. 33. num. 161. & Pignatel. conſult.*
95 18. *num. 1. tom.* 10. cum quibus noviſſimè proceſſit S. C. E. *in
Potentina Vicarii Capitularis 3. Junii* 1712. ad relationem
Eminentiſs. Fabroni, denegando remotionem alterius Vica-
rii Capitularis dictæ Diœceſis Potentinæ, nullamque ha-
bendo rationem ſimilium ſecretarum notitiarum.
Et meritò, attentis bonis qualitatibus Rapollæ, de quibus,
præter alias authenticas juſtificationes, exhibitas in Summa-
96 rio, teſtis omni exceptione major eſt Metropolitanus, cui om-
nis in hac parte adhibenda eſt fides, ex allegatis ſupra *n. 15.*
Opportunè repetentes hic, quòd non ſine damnabili ambi-
tu ex adverſo proceſſum fuit in hac parte, nedum ante electio-
nem, procurando affectatas renunciationes duorum Canoni-
97 corum, qui ſunt J. U. D collegati cum Pironto, ſed poſt eandem
electionem exhibendo magnam pecuniarum ſummam Vica-
rio Metropolitani, ad hoc, ut procuraret deputationem in ſui
perſonam jure devoluto, & ſe exhibendo promptum renun-
ciare Rapollæ Archipresbyteratum, quatenus vellet deſiſte-
98 re à præſenti lite. Quæ omnia notoria ſunt in noſtra Diœ-
ceſi, & Civitate, illaque non probamus ex ſecretis notitiis,
ſed ex publico teſtimonio teſtis omni exceptione majoris,
qualis eſt Metropolitanus.
Magnificatæ qualitates Pironti, & depreſſio Rapollæ,
99 ſatis noti in Curia, præcipuè apud unum ex EE. PP. cujus
ſervitio addictus, longo tempore laudabilitèr vixit, proban-
tur ex atteſtationibus ipſorummet Oppoſitorum, vel illo-
rum Collegatorum.
Quidquid ſit de inſpectione, an detur devolutio juris eli-
100 gendi Vicarium Capitularem ad Metropolitanum, quando
Canonici devenerunt ad electionem, ſed nullitèr, ex quo tunc
dicatur ceſſare negligentia eligentium, juxta animadverſa
per *Pignatel. conſult. 34. tom* 8. cujus affirmativam punctuali-
101 bus authoritatibus comprobavimus ſupra *cit. num.* 38. quandò
agitur de devolutione ratione æqualitatis votorum. Hoc
unum eſt indubitatum, quòd quando electio eſt nulla ob defe-
ctum qualitatis Doctoratus, tunc nulla omnino adeſt difficul-
tas, quin jus eligendi devolvatur ad Metropolitanum, ex cu-
bitali diſpoſitione Sac. Concil. Trid. in *Seſſ. 24. Reform. cap. 16.* 102
ibi: *Omnino eligi debeat is, qui ſaltem in Jure Canonico ſit
Doctor, ſi ſecus factum fuerit* (ut in præſenti verificatur) *ad
Metropolitanum deputatio hujuſmodi devolvatur*, quæ nul-
lam admittunt contrariam gloſſam, ponuntquè falcem ad
radices omnium contrariarum exaggerationum.
Die 6. Auguſti 1712. propoſitis in S. C. C. duobus ſequenti-
bus dubiis, reſponſum fuit, ut infra. *I. An, & de cujus legitima* 103
*electione conſtet in Vicarium Capitularem, facta per Capitu-
lum in caſu &c.* Neutram electionem ſuſtineri. 104
Quatenus autem de neutra electione conſtet, Dub. *II. An
ſuſtineatur deputatio, facta per Archiepiſcopum in perſonam
Rapollæ jure devoluta.*
Ad D. Secretarium cum SS. ad mentem, & amplius. Mens
autem fuit, ut eligeretur Vicarius exterus, ſeu extra gre- 105
mium Capituli, ut factum fuit, & uſquequo fieret talis ele-
ctio, continuaret in exercitio Vicariatus Rapolla.

DISCEPTATIO IX.

Novarien. Juris ſedendi in Synodo.

PRO

Canonicis S. Gaudentii Novariæ.

CUM

Canonicis Eccleſiæ Cathedralis.

ARGUMENTUM.

*In concurſu Canonicorum Cathedralis, quem locum obtine-
re debeant Canonici Collegiatarum in Synodo, aliiſque
functionibus, in quibus unitim interveniant.*

CUpiente Epiſcopo Novarię indigentiis ſui Cleri, & Diœ-
ceſis providere, mediante Synodi convocatione, illam,
indixit pro die 18. Maii 1699. Verùm invigilante antiquo hu-
mani Generis hoſte ad ſuperſeminandum zizanias, & ad im- 1
pedienda bona illa, quæ à totius Diœceſani Cleri unione de-
rivantur, juxta animadverſa per *Paulut. in juriſprud. ſacr. tom.
2. lib. 3. cap. 8. num. 5. & 7.* optatus finis adhuc haberi non po-
tuit, ex prætenſionibus Canonicorum Cathedralis, concer-
nentibus modum ſedendi in eadem Synodo; Licèt autem ad
ſcandala evitanda idem Epiſcopus, non minus juridicis, quam
prudentialibus motivis innixus, poſt quam plurieś Partium
Defenſores audivit, utendo facultatibus, ſibi attributis à *Sac.
Conc. Trid. in ſeſſ. 25 de Regul. cap.* 13 de quibus *Rot. deciſ. 37 n.
21. & 22. apud Novar. in ſum. Bullar.* tandem demandaverit,
ut ſervaretur pacificus ſtatus ſedendi, obſervatus in antece- 2
denti Synodo anni 1660. Nihilominus Canonici Cathedralis,
ab hoc decreto appellantes, recurſum habuerunt ad hanc S.
Cong. coram qua ad illorum inſtantiam diſputantur 4 dubia.
Circa quæ non ambitionis ſtimulo, ſed inhærendo Sancto-
rum Patrum teſtimoniis, ad noſtrum effectum relatis ſupra
diſcep. 11. n. 31 & ſeq. & ad hoc, ut Juſtitia ſuadente, unicuique 3
quod ſuum eſt attribuatur, Canonici S. Gaudentii infraſcripta
ſub oculis EE. PP. ponunt, nec credunt, quod ægrè ferant Ca-
nonici Cathedralis ſi propria jura tueantur; Ipſis autem ſe
conquerentibus adaptari poſſet reſponſio Domitii Senatoris
cuidem Principi eum juxta ſuam conditionem non tractanti, 4
nempe. *Cur ego te habeam, ut Principem, cum tu non me ha-
beas, ut Senatorem*, de qua ſupra *diſcept. 17. num.* 80.
Ante diſcuſſionem autem eorundem dubiorum præmittimus
quod ſicut omni prorſus deſtituta ſunt fundamento ea, quæ
ex adverſo aſſeruntur de ſuperioritate, & dominio Canonico-
rum Cathedralis, dequè ſubjectione, ac qualitate, ſeu deno- 5
minatione Subditorum, & Servorum Canonicorum S. Gau-
dentii, ita iidem ultrò admittentes in eiſdem Canonicis Ca-
thedralis prærogativas, ipſis competentes, ſemper in præteri-
tum, & omni futuro tempore parati ſunt eis præcedentiam, &
præeminentiam attribuere, ut ſolemniter poteſtati fuerunt in
publico Inſtrumento Tranſactionis anni 1659 mediantibus
iſtis verbis: *Si dichiara il Capitolo di S. Gaudentio competere l'* 6
*onorevolezza, e precedenza al Capitolo del Duomo, quando
Capitolarmente ſi troverà in qualche funzione per eſſo dal Duo-
mo, ſolita à farſi nel Duomo di S. Gaudentio & ogni altra Chie-
ſa, tanto regolare, quanto ſecolare nell' andare, ſtare, e ſedere.*
Ex qua literali proteſtatione, in actu adeo ſolemni conten-
ta, inapplicabiles prorſus remanent generales regulæ; in con-
trarium citatæ, quòd Canonici Cathedralis ſint Clerus pri- 7

marius Civitatis, quod dicantur Fratres, & membra nobiliora Epiſcopi, quod digniorem occupare debent locum & ſimiles; Iſta enim omnia nullatenus impugnantur, nec unquam in controverſiam deducta fuerunt à Canonicis S.Gaudentii.

Sicuti etiam ex eadem ſolemni proteſtatione inſubſiſtens detegitur contraria exagerratio, quod iidem Canonici S.Gaudentii omne ponant ſtudium in ſe reddendo pares Canonicis
8 Cathedralis Difficile ſiquidem erit perſuadere, ut de æqualitate contendant eo tempore, quo apertis verbis in publicis, ac ſolemnibus Inſtrumentis ſe declarant inferiores, & cum effectu præeminentias, & digniorem locum in ſedendo, eundo, & ſtando eis cedunt.

His igitur præmiſſis, circa 1. dub. reſolutionem in omnibus & per omnia nos ſubmittimus placito EE.PP. Hoc unum ſub-
9 jungentes, quod ex Planta Presbyterii noſtræ Eccleſiæ, nec non ex Relatione Epiſcopi, cui in hac parte multum deferri ſolet, ex animadverſis per *Sperel.dec.179 num 6. Pignatel conſult. 1 a.n.8 a. tom.3. & Rot in Terracon Præced.23. Jan.1698. in fin. coram Anſald.* nimis incongruus videtur ſitus ejuſdem Presbyterii pro ſedilibus Canonicorum Cathedralis. Ex quo factum eſt, quod in Synodis, per anteceſſores Epiſcopos habitis, Canonici ejuſdem Cathedralis extra Presbiterium ſemper ſederint In illa, celebrata ab Epiſcopo Baſilica Petri,
10 Typis mandata anno 1609 *fol.769.* ibi: *Seſſio 1. Clero univerſo ſuis locis poſito infra gradus, & Reverendiſs. Epiſcopo ſupra eos.* Et admiſerunt iidem Canonici Cathedralis in ſupplici Libello, huic S.Cong. diſtributo, aſſerentes ibi: *Primo, ſe non oſtante, che nelli paſſati Sinodi abbino ſedato li Canonici della Cathedrale di Novara Oratori fuori del Præsbiterio*, qua confeſſione non poteſt melior dari probatio, ut in terminis ſimilis confeſſionis, emiſſæ à Capitulo Metropolitanæ Colonienſis circa controverſiam præcedentiæ contra inſignes Col-
11 legiatas ejuſdem Civitatis, pendentis in *Sac.Rota* pluriès reſolutum fuit, & recognoſci poteſt *ex deciſ.32. num 3. deciſ.43. in princip. apud Poſth. de Manut & deciſ.242. num 1. coram Peuting & deciſ.21. num 4. poſt Antonel de Jur Cleric.*

Quatenus autem Canonicis Cathedralis ſedere permittatur intra Presbyterium, juxta terminos eorum prætenſionis, ibi-
12 dem pariter poſt illorum terga ſedere debent Canonici S.Gaudentij ad teno.2.dub. nedum Jure comuni attento, & juxta diſpoſita *in Cærem Epiſc.lib.1 cap.31 de Cærem.obſer in Sinod. fol 146,* ibi: *Deinde conduplicatis ſedilibus cæteri proximiores ſeu remotiores, pro gradaum diverſitate*, & in ſpecie obſervat *Gavant in Prax. Diœceſ.Synod.cap 9. n 10* ibi: *Hinc inde à tergo Canonicorum ſedilia erunt pro Clero urbano. & cap.13.num. 7.* ibi; *Urbanus Clerus hinc inde à tergo Canonicoram Cathedralis ſedere debet.* Cujus authoritas magnifacienda videtur, ex quo, nedum intervenit in diverſis inſignium Civitatum Italiæ Synodis, ſed præcipuè in Novarienſi anno 1598. celebrato, ut teſtatur in Epiſtola ad Lectores in principio citatæ Praxis Synodalis; Verùm etiam in exequutionem d. tranſactionis anno 1660. inter has Partes ſtipulatæ, in qua dicitur
13 ibi: *Che li Sig Canonici di S Gaudentio andando proceſſionalmente alla Cathedrale* (ut contingit in celebratione Synodi) *abbino à ſedere al Presbiterio di eſſa ſopra Banchi, apparati di ſotto e dirimpetto alla Sedia Epiſcopale.* Et infra: *Che occorrendo, o nel Duomo, o in S.Gaudentio ſi abbia a predicare, o in tempo, o in congiuntura, che vi ſiano ambedue li Capitoli nel Presbiterio, li banchi de' Sign Canonici del Duomo ſiano vicini à Cancelli; e quelli de' Sig Canonici di S.Gaudentio diſtinti, e ſeparati à dietro.* Hujuſmodi ſiquidem literalis conventio ſer-
14 vanda inviolabiliter eſt, habito præcipuè reſpectu ad confirmationem Apoſtolicam, qua munita reperitur, ut, omiſſis generalibus in noſtris terminis firmavit *Rot. in Hiſpalen Jur. ſeden in Synod.21 Junii 1697.§ Siquidem cor Mato* ibi: *Quoad primam executio poſtremi hujus Brevis ſundetur ex quo illud inhærens præcedenti declarationi S.C.C proceſſit per viam Stabilimenti, ſeu Legis, inter has Partes obſervandæ, quæ omnimodam paritionem expoſcit, ac exequutionem meretur.* Ex quibus remanet manifeſtum, contrariam prætenſionem perma-
15 manendi in Presbyterio directè opponi diſpoſitis in Cœremoniali, propoſitionibus communiter receptis inter Tractantes de præcedentia, & demum literali conventioni; illa etenim admiſſa non poſſent conduplicati ſedilia pro Clero urbano, & forenſi; Non poſſet iſte ſedere poſt terga Canonici Cathedralis, nec poſſent ſedilia Canonicorum S Gaudentii permanere diſtincta, & ſeparata à parte poſteriori, ut ex ſe patet.

Non obſtante prætexta, quòd in eodem Presbyterio poſt Canonicos Cathedralis ſedere debeant Beneficiati, Curati,
16 & Cappellani, nec non Clarici Seminarii; Iſti ſiquidem habent proprium, & dictum locum in gradibus Sedis Epiſcopalis; Beneficiati autem non adſunt in Cathedrali Novariæ, ut eſt ibidem notorium, & Curati, aliique ſimplices Cappellani, non conſtituentes unum corpus cum Capitulo, juxta *Gloſſ. in cap. Cùm ab hoc Verb. Aſſiſos de Cleric. non reſident.* & firmata *per Rot.deciſ 237. num.1.coram Celſ.* Synodo, nec etiam intervenire poſſunt, ut in ſpecie probat *Pignatell. conſult. 3.* 17
num.5.tom.7 Et quatenus interoenirent illis precedere debent Canonici noſtræ inſignis Collegiatæ ex adductis per *Barboſ. de Canon.cap.18. num.67.* ubi refert, ita pluriès ab hac Sac. Congreg. deciſum.

Quod 3.dub. circa ſemicirculum rigoroſum, ſeu perfectum, ſe ſubmittunt pariter Canon. S.Gaudentii placito hujus S.C.
Hoc unum ſubjungentes, quod circa talem ſemicirculum ha- 18
bemus claram diſpoſitionem *Cærem.lib.1.cap.31. fol.146.* ibi: *In Diœceſanis verò, quia non interveniunt Epiſcopi, diſponentur Dignitates, & Canonici Eccleſiæ Cathedralis parati hinc indè à lateribus Epiſcopi, vel ante Epiſcopum, ſemicirculum facientes.*

Devenendo ad 4. dub. quocumque modo ſedeant Canonici Cathedralis, poſt illorum terga ex utroque latere ſedere de-
bent Canon. Eccleſiæ Collegiatæ, ut determinatum fuit in 19
citata tranſactione ibi: *Le banche de' Sig. Canonici del Duomo ſiano vicine a' Cancelli, e quelle de Sig. Canonici di S.Gaudentio*
diſtinte, e ſeparate a dietro. Quòd pariter ſtatutum legitur in 20
Cærem.Epiſcop lib.1. cap.31. de Cærem.obſer in Synod Provic. vel Diœceſ.fol mihi 146. ibi: *Deinde, conduplicatis ſedilebus, cæterem.proximiores, ſeu remotiores pro gradaum diverſit.*

Eò autem magis ſervandus videtur ille ſedendi modus, quò
per illum non præjudicatur Canonicis Cathedralis, attribui- 21
tur proprius locus Canon. S.Gaudentii, & concurrit obſervantia in aliis Synodis practicata.

Non præjudicatur Canonicis Cathedralis, quia illi ſemper
ſedere debent propè Epiſcopum, & ante Canon. S.Gaudentii, ex quo iſtorum ſcamna ponuntur poſt terga eorundem, in quo verè, & propriè conſiſtit præcedentia, ſeu primus locus, ex animadverſis per *Cobell. ad Bullar. bon regimin. cap. 16. num.7 Panimol deciſ.1. annot.14. num 5.* & in noſtris terminis *Pignatell. conſult.26. num 1.tom.2. & conſult.25. num.4 tom.4.* 22

Attribuitur Canon. S.Gaudentii proprius locus; Si enim prac-
ticaretur contrarium, attento eorum magno numero, non 23
poſſent omnes ex uno tantùm latere ſedere; Sed deberent in tertio ordine ſedilium permanere, cum illa difficultate, quam in noſtris terminis conſiderat *Pignatel.conſult 92. num. 10 tom. 4 verſic Et quia Dignitates, & Canonici ſunt numeroſi, ita ut ſit penè impoſſibile, quod totus Clerus poſſit circulum facere in*
Sacrario. Quo caſu illi, qui in tertio ordine ſedilium perma- 24
nerent, darent præcedentiam aliis Collegiſtis, ſedentibus ex adverſo in ſecundo ordine, ut de ſe patet & facit *Rot. in deciſ. 566 num.23. coram Bich* ubi ſequitur *Anton de Pret. de Juriſd. Epiſcop.cap.6. ſub num.56. verſ Ideo qui ſedet*, & tamen hanc prætenſionem, nec etiam habent eædem Collegiatæ, ut ex 10.dub. ad illorum inſtantiam ſuperaddito.

Concurrit demum obſervantia, quæ totum facit in hac
materia, ex generalitèr adductis per *Maſtril. de Magiſtrat. lib.* 25
4. cap.14. num 2 Pignatell. conſult 25 num 1 tom.4. & Rot. in Hiſpalen. Præced.16 Jan.1693. § Poſita cor. Manuel Et in no-
ſtris terminis *Panimol. dec.1. annot.16. num.15 & Rot. dec 32.* 26
num.6. & 7. apud Poſth. de Manut ubi, quòd procedit concluſio etiam ſi jus expreſsè reſiſtat, & *deciſ 32. n.5 & cor. Peuting. deciſ.242. n.1.* & apud *Antonel de Jur. Cleric. deciſ.19. num.2.*

Probatur tandem eadem obſervantia ex Relatione Epiſcopi, & ex depoſitione trium teſtium de viſu, ex quo ſcilicet
præſentes fuerunt in præteritis Synodis, deſcribentium lo- 27
cum, & ſitum omnium Canonicorum in ſedendo, ex quibus obſervantiam probari in ſpecie firmat *Rot. deciſ.242. num. 2. coram Peuting.*

Non attenta declaratione, ſeu veriùs retractatione unius ex dictis teſtibus, ex adverſo mendicata; Ultra exceptiones ſiquidem affinitatis, conſanguinitatis, intereſſe, & affectio-
nis, quæ verificantur reſpectu ejuſdem teſtis, & de quibus 28
Alexand conſ.132 num.27. lib.5 Gabriel. de Teſtib concl.15. n. 1. & ſeq. Rot cor. Celſ. deciſ.166. n.6. & coram Cer. deciſ.26. num. 12. & 17 & deciſ.774. num 8. Poſterius dictum ejuſdem attendi non meretur in concurſu antecedentis juratæ depoſitionis, *cap. Præterea, de Teſtib. Farinac. eodem tract quæſt.66. num. 228. Grammat dec.103. num.146. Capon controv.370. num 5. & Rot. in Rom ſeu Januen. Teſtam 9. Junii 1681. § Regulare cor. Card. Matthæo*, ubi quòd in hac materia regulare eſt, quod teſtibus non liceat ex intervallo ſe corrigere, & primum dictum retractare, cùm præſumatur ſubornatio, præcipuè ſi conſideretur, quod ille teſtis non approbavit ſimpliciter atteſta-
tionem, ab aliis teſtibus compoſitam, ſed ſe ſubſcribendo in 29
medio aliorum duorum, deſcribentium ſitum, & ſedilia antecedentis Synodi, ut ex originali Planta in manibus Eſt Ponentis, ipſe quoque atteſtatus fuit, in Synodo anni 1660. tam

Cano-

Canonicos Cathedralis, quàm noſtræ Collegiatæ ſediſſe, ju-
xta delineationem, ibidem deſcriptam.

Magna novitas elevationis gradus, quæ prætenditur in 5.
30 dub. non videtur permittenda. Illa etenim unico coloratur
prætextu diſtinctionis Canonicorum Cathedralis, & Cano-
nic. S. Gaudentii, illorumque præeminentiæ, quæ tamen
nunquam fuit denegata, nec impugnatur illa, quæ non à gra-
duum elevatione, ſed à loco anteriori, & Principi, ſeu Su-
periori proximiori deſumitur, juxta *Gloſſ. in §. Aliam verb.
Altiore, Inſtit. de bonor. poſſeſ.* ubi quòd ille dicitur ſedere in
altiori loco, qui proximior Domino eſt, quam ſequuntur
Maſtril. de Magiſtrat. lib. 5. cap. 4. num. 2. & 3. Cabell. ad Bal.
31 *bon regim. cap. 3. num. 153. Panimol. dec. 1. annot. 14. n. 8.* ubi,
quòd ita reſolvit hæc S. C. *in Alexandrina 15. Martii* 1608.
quam refert etiam *Barboſ. de Canon. cap. 18. n. 41.* & in in-
dividuo obſervat *Pignatel. conſult. 55. n. 10. tom. 4.* ubi, quòd
ſac. Canones non dicunt, quòd Canonicis Cathedralis de-
beatur locus altior, ſed ſolum dignior, illumque habere di-
cuntur iidem Canonici, quando ſedent Epiſcopo viciniores,
non autem in altiori loco, & in fine refert reſolutionem hu-
jus S. C. *in Regnen. 3. April. 1641. & conſult. 26. n. 1. to. 1.*

Reſilientibus in hac parte omnibus juris, & congruentiæ
regulis ex diametro oppoſitis ſimilibus novitatibus, impro-
batis à *D. Jo. Chriſoſt. in epiſt. 1. ad Corinth. homil. 7.* cum
32 iſtis verbis. *Novitates eſſe odioſas, nihilque adeo animas
perturbare, quàm innovare aliquid, & à conſuetudine alienum
facere.* Quem in terminis ſimilis pretenſionis Canonicorum
Metropolitanæ Colonienſis, contra inſignes Collegiatas
ejuſdem Civitatis, ſequitur *Rot. dec. 19. in fin. apud Antonel.
de Jurib. Cler.* & generaliter *in dec. 211. n. 4. par. 17. rec.* ubi,
quòd nimis durum eſſet immutare ea, quæ longo temporis
curriculo ſervata ſunt, & congruere videtur monitum *Mæ-*
33 *cenatis ad Auguſtum*, quod poſt *Dionyſ. Caſſ. lib. 52.* refert *Juſt.
Lipſ. lib. 4. Politic. c. 9. & lib. 6. c. 3.* nempè: *Optimum eſſe am-
bitioſa certamina prorſus excindere, atque adeo nec nomina no-
va, aut aliud quid permittere, ex quo poſſint oriri diſcordiæ.*
Addita conſideratione, quod ſi permitteretur Canonicis Ca-
thedralis elevata ſeſſio ſuper altioribus ſcamnis, impedireu-
34 tur Canonicis S. Gaudentii poſt illorum terga ſedentes vi-
dere Epiſcopum.

Ex quo inconvenienti ſequitur reſolutio 6. dub. quòd ſcili-
cet ſi inſtantiæ Canonicorum Cathedralis in hac parte annu-
endum cenſeatur, ſimilis, imò major elevatio concedenda
35 eſſet Canonicis S. Gaudentii, ad hoc ut aſſiſtentes in Synodo
poſt terga Canonicorum Cathedralis videre poſſint ea: quæ
ibi fiunt, neque impediti, fereque ſepulti remaneant ab eo-
rum altioribus ſedilibus.

Non contravertimus circa 7. dub. Canonicorum Cathedra-
36 lis ſcamna cooperiri poſſe aliquo panno colorato.

Sed ſimili modo admittere debent iidem Canonici Cathe-
dralis affirmativam reſolutionem 9. dub. quod ſcilicet orna-
tu ſimili cooperiri debeant ſedilia Canonicorum S. Gauden-
37 tii, ſicuti in præteritum fuit practicatum, ut refert Epiſco-
pus, & aſſiſtit pariter in hac parte ſæpè citata concordia an-
ni 1660. & ſubſequuta Apoſtolica confirmatio, prævio voto
hujus S. C. in qua in ſpecie dicitur, quod Canonicis S. Gau-
dentii. *Super ſedes ſeu ſcamna, pannis iiſdem ſuppoſitis, & an-
te faciem ſedis Epiſcopalis ſedere, & reſidere liceat.*

Uſquequo enim per concludentes juſtificationes exadverſo
38 oſtendatur inſubſiſtentia hujus tranſactionis, illaque per tres
conformes ſententias reſcindatur, inviolabiliter ſervanda
eſt, ut obſervant *Dec. conſ. 436. n. 1. Rot. apud Tarr. de Pact.
fut. ſucceſ. dec. 34. n. 4. & 5. & cor. Priol. dec. 46. n. 4. & ſeqq. &
cor. Dunoz ſen. dec. 168. n. 2. & in par. 19. rec. dec. 350. nu. 5. &
ſeqq.* Conſiderando præcipuè illius confirmationem in for-
39 ma ſpecifica, hoc eſt mediante Voto, & diſcuſſione hujus S.
C. latè *Urceol. de Tranſ. q. 25. n. 9. & ſeqq.*

Nec dicatur hanc concordiam loqui de aliis functionibus,
à Synodalibus diſtinctis, ad quas propterea extendi non poſ-
40 ſit ex *dec. Cæſarauguſt. Synod. cor. Coccin.* inter ejus impreſſas
la 1619. ſub n. 7. & dec. 1651. ſub n. 4.

Concordia enim loquitur generaliter in illis functionibus,
in quibus utrumq; Capitulum intervenire debet, ut ex lectura,
41 proindeq; cotinetur in illa caſus Synodi, in qua id expreſsè ve-
rificatur ex cumulatis per *Urceol. de Tranſ. q. 81. n. 2. & ſeqq.*

Quod ulteriùs comprobatur ex cauſa motiva ejuſdem, ex
42 illius verbis, ex paritate, imò identitate rationis & ex ob-
ſervantia immediatè ſubſequuta.

Ex cauſa motiva, quia in illius diſpoſitiva dicitur ad ean-
dem concordiam deventum fuiſſe ad ſedandas quaſcumque
controverſias, inter dicta Capitula vertentes, *Nec non, nè
nova jurgia oriri poſſent, & rebus minimè compoſitis adhuc de
novis litium anfractibus eſſet pertimeſcen. contra eam, quæ mul-* 43
*tùm decet omnes Chriſti fideles, & præcipuè Eccleſiaſt. perſonas, per-
fectam charitatem.* Quæ omnia nullatenus verificarentur, ſi
non comprehenderent controverſias ſedendi in Synodo, ſal-
tem contentas ſub illis verbis: *Ne nova jurgia oriri poſſent*,
ut in ſpecie firmavit *Rot. dec. 45. n. 2. cor. Caval.* & concordant
adducti ab *Urceol. de Tranſ. qu. 81. ſub n. 19.* ubi, quod tranſa-
ctio, facta ad evitandas lites, & pro pace conſervanda, com- 44
prehendit omnem occaſionem litigandi in quocunque caſu,
nec reſtringitur ad unum tantùm in particulari, quod firma-
vit pariter *Rot. dec. 629. n. 2. in fine par. 4. rec. & dec. 228. n. 1.
par. 10. & cor. Coccin. dec. 1302. n. 13. & 14.*

Ex illius verbis, Quia in illa dicitur, ibi: *Che li Sig. Ca-
nonici di S. Gaudentio, andando proceſſionalmente alla Cate-* 45
*drale, abbino a ſedere in Pesbyteria di eſſa ſopra banchi, appa-
rati di panni, dirimpetto la Sedia Epiſcopale.* Et infra ibi:
*Occorenda, che, o nel Duomo, o in S. Gaudentio ſi abbia a predica
re in tempo, & congiuntura che vi ſiano ambedue li Capitoli nel
Presbyteria, le banche de' Sig. Canonici del Duomo ſiano vicino
a' cancelli, e quelli de Sig. Canonici di S. Gaudentio diſtinte, e ſe-
parate a dietro.* Quæ verba nulla videntur, admittere con-
troverſiam, nec aliquam pati reſtrictionem, & in ſpecie deci-
dere ferè omnia dubia, quæ exadverſo diſputantur, ut conſi- 46
derando eorundem verborum amplitudinem, obſervat *Card.
de Luc. de cred. diſc. 91. in fin.* & firmavit *Rot. dec. 100. n. 3. &
ſeqq. apud Merl. de Pign.*

Ex identitate rationis, quia eadem militat ratio in Synodo,
& extra illam, quando utrumq; Capitulum concurrit, & pro-
indè in utroq; caſu eadem ſervari debet diſpoſitio ad *Text. in* 47
*leg. His ſolis, C. de Revoc. donat. & in leg. Illud Cod. de Sacroſ.
Eccl.* & animadverſa per *Pariſ. conſ. 16. n. 24. lib. 3. & Rot. dec.
51. n. 15. cor. Caril.* & in terminis, noſtro caſui ſimilibus, *in
dec. 348. n. 11. verſ. Haud ſubſiſtente par. 17. rec.*

Et demum *ex obſervantia*, dum in Synodo, immediatè
habita poſt tranſactionem, illud idem practicatum fuit, quod
in concordia generaliter conventum extiterat; Pro inter-
pretatione autem tranſactionis magnifaciendam eſſe obſer-
vantiam, etiam ex unico actu deductam, obſervant adducti 48
à *Valer. de Tranſ. lib. 6. q. 3. n. 32. Tondut. qu. benef. lib. 1. c. 39.
n. 11. & Rac. Sellect. ar. interp. c. 170. n. 27.*

Quibus non refragatur *dec. Cæſarauguſtana Synodi cor. Cocc.*
Quia tranſactio, de qua ibidem ſermo habetur, reſpiciebat
laudum, & ſententiam, ſuper particulari controverſia latam
& propterea benè ibidem dicitur, quòd caſus Synodi non ve- 49
niebat ſub diſpoſitione tranſactionis ex generali regula, quòd
illa ſtipulata ſuper certo jure, alia non comprehendit. Con-
trarium autem verificatur in noſtris terminis, in quibus con-
cordia reſpicit omnes controverſias motas, & illa mediante
datur regula, nedum tunc pendentibus, ſed etiam aliis futuris
controverſiis, ne ſcilicet *nova jurgia oriri poſſent*, juxta illius 50
præciſa verba, quæ proindè nullam reſtrictionem patiun-
tur, ex adductis per *Urceol. de Tranſact. q. 81. ſub n. 18. Adden.
ad Ludoviſ. dec. 158. n. 7. & Rot. cor. eod. dec. 286. pariter n. 7. &
dec. 154. n. 14. & ſeqq. par. 9. & dec. 348. n. 13. par. 17. rec.*

Nec dicatur, tranſactionem cum Capitulo Cathedralis ini-
tam, præjudicare non potuiſſe Collegiatis urbanis, & forenſi-
bus. Ea enim, quæ in dicta tranſactione attribuuntur noſtræ 51
Collegiatæ, non reſpiciunt aliquam prætenſionem, omni
fundamento deſtitutam, & à Capitulo Cathedralis ex conve-
nientia, vel urbanitate permiſſam, ſed verſatur circa præe-
minentias, & prærogativas, de jure eidem debitas, tanquã in-
ſigniori, & ſingularibus privilegiis decoratæ, per ea, quæ ob-
ſervat *Gav. in Prax. Diœc. Synod. c. 9. de Appar. Cathed. Eccl. n.
10. & c. 12. de Cath. Cler. vocan. n. 3. verſ. Tum vocentur*, & quod
magis eſt ab immemorabili tempore poſſeſſa, videntibus, &
patientibus omnibus Canonicis aliarum Collegiatarum, tam
urbanarum, quàm forenſium; Proindeque quoad omnes Col-
legiatas eadem tranſactio ſervanda videtur, ut in terminis fir-
mavit *Rot. in dec. 4. n. 5. poſt Nov. in Sum. Bull.* Inter privile-
gia autem noſtræ inſigni Collegiatæ competentia, & aliis
Collegiatis urbanis nullatenus communia, nimis conſide- 52
rabile eſt illud habendi in Dominica Palmarum Palmas in
omnibus, & per omnia ſimiles illis, quæ diſtribuuntur Ca-
nonicis Cathedralis.

Affirmativam reſolutionem 9. dubii, inſtigantibus Cano-
nicis Cathedralis ultimo loco ſuperadditi, nullatenus im-
pugnamus, dummodo Collegiatæ urbanæ eundem ſervent
locum intra Presbyterium, quem ſemper ſervarunt extra il-
lud, quando inſimul cum Capitulo Cathedralis, & noſtræ 53
inſignis Collegiatæ convenerunt; Sed inſuperabilis difficul-
tas hujus petitionis in eo reſidet, quòd ex ſupra adductis, Pres-
byterium Cathedralis Eccleſiæ Novar. nec etiam decenter,
& con-

& congruenter ad functiones Synodales capax eſt Capitulo-
vum Cathedralis, & noſtræ inſignis Collegiatæ, multò igitue
minus in eo locum habere poſſunt alia Capitula urbana, ut
de ſe patet.
Tandem manifeſtam implicat contradictionem affirmati-
va reſolutio X. dub. niſi priùs ab hac S. C. declaetur, Curatie
Congreg. Novatiæ nullatenus competere præcedentiam, quã
ab immemorabili tempore habuerunt, & habent à Collegia-
tis forenſibus totius Diæceſis, tam in procedendo, quàm in
54 ſedẽdo, ut eſt in noſtra Civitate notoriũ, & recognoſci poteſt
ex atteſtatione Cãcellarii Epiſcopalis, originaliter exhibita.
Quomodo enim Collegiatis forenſibus Diœceſis compete-
re poſſunt omnes prærogativæ, quibus in Synodo gaudet no-
55 ſtra Collegiata, ſi eandem præteoſionem nunquam ſomnia-
runt habere Curati Congreg. Novariæ? qui extra omne du-
bium præcedunt iiſdem Collegiatis in ſtando, & ſedendo.
Vincendo ſiquidem noſtra Collegiara in hac prærogativa
Congr. Curatorum, quæ vincit Collegiatas forenſes, multò
magis vincit eaſdem Collegiatas juxta vulgatam regulam
Text. in leg. De Succeſſionib. ff. de Div. & tempor. præſer. de qua
Grat. diſcep. 154. *n.* 36. quam in noſtris terminis ſequitur *Spe-
rel. dec* 179. *n* 16. Neque ad praxim reduci poſſet ſimilis præ-
tenſio abſq; ſcandalo, & interru ptione illius conjunctiſſimæ
unitatis, & decoris, qui ad inſtar triumphantis Eccleſiæ in ſi-
56 milibus functionibus emicare debet, ex firmatis per *Rot. dec.*
197. *n.* 4. *cor. Coccin. & dec.* 199 *nu.* 5 *par.* 9. *rec. & dec.* 1014.
n 5. *&* 6. *cor. Emer. jun.*
Speramus igitur, & ſupplicamus reſcribi: *Nihil eſſe inno-
vandum*, ſed juxta Votum Epiſcopi, ſervandum eſſe ſolitum,
pacificè obſervatum in Synodo anno 1660 Novitates enim
57 nullatenus introducendæ videntur, cùm ut plurimum diſcor-
diarum ſint fontes, & tam Canonici Cathedralis, quam alia-
rum Collegiatarum Diœceſis, eam viam tenere poſſunt,
quam illorum Majores inſtituerunt, quæquè eorundem Ma-
jorum veſtigiis attrita eſt, ut referendo, nedum SS Patrum,
ſed etiam ethnicorum Authorum ſententias, obſervat *Gonz.
in cap. cùm conſuetudinis n.* 3. *de Conſuet.* cum concordantibus,
58 citatis in *Tom.* 1. *par* 1 *diſcep.* 10. *n* 12. *&* 13.
Die 8. Maii 1700. propoſitis per Card. Collor. inſtaſcri-
59 ptis dubiis, S. R. C. reſpondit ut infra.
Dub. 1. *An in proxima habenda Synoda Diœceſana Capitu-
60 lum & Clerus Eccleſiæ Cathedralis ſedere debeant intra Pres-
byterium. hinc inde à lateribus Epiſcopi, vel extra Presbyteriũ
ante Epiſcopum in formam ſemicirculi.* Ad mentem, & mens
eſt, quod in caſu, de quo agitur fiat extra Presbyterium; Et
quoad 2. partem circa ſemicirculum arbitrio Epiſcopi.
Dub. 2. *Quatenus ſedere debeant intra Presbyteriũ hinc inde
à lateribus Epiſcopi, an ibid. ſedere debeant etiam Canonici Col-
61 legiatæ S. Gaudentii poſt terga Canonicorum Cathedralis.* Pro-
viſum in primo.
Dub. 3. *Quatenus iidem Canonici Eccleſiæ Cathedralis ſede-
re debeant extra Presbyterium ante Epiſcopum in forma ſemi
circuli. an intelligi debeant de ſemicirculo perfecto, & rigoroſo,
62 an verò ſatisfactum cenſeatur diſpoſitioni Cæremonialis Epiſco-
porum* lib. 1. c. ult. *ſi dicti Canonici occupent faciem anteriorem
ex utraque parte* Satisfieri ſi Canonici Cathedralis occupent
faciem ex utraq; parte anteriorem.
Dub. 4. *An eodem caſu quo Canonici Eccleſiæ Cathedralis ſe-
dere debeant extra Presbyterium Canonici Collegiatæ S Gaudẽ-
63 tii ſedere debeant poſt terga Canonicorũ Cathedralis ex utraq;
vel tantùm ex una* Debere in una tantùm parte à dexteris.
Dub. 5. *An ſcamna ſive ſedilia Canonicorum Eccleſiæ Cathe-
64 dralis debeant eſſe elevata à pavimento per unum gradum, &
quatenus affirmativè.* Affirmativè.
Dub. 6. *An hujuſmodi ſcamna debeantur Canonicis Collegia-
65 tæ S. Gaudentii* Negativè.
Dub. 7 *An dicta ſcamna pro Canonicis Eccleſiæ Cathedralis
veſtiri debeant aliquo panno & cujus coloris, & quatenus affir-
66 mativè.* Cooperiantur aliquo panno viridi.
Dub 8. *An eundem ornatum cum eodem, ſeu alio colore habe-
67 re debeant ſedilia pro Canonicis S. Gaudentii.* Cooperiantur
eodem panno viridi.
Dub 9. *An Collegiatis Urbanis aſſignari poſſit locus intra Pres
68 byterium, quatenus idem non ſit capax aliarum Collegiatarum
inſignium Diœceſis.* Proviſum in primo.
Dub. 10. *An eiſdem Collegiatis inſignibus Diœceſis debeantur
69 omnes prærogativæ, quibus in Synodo gaudere poſſit Collegiata
S. Gaud excepta ſola præcedentia.* Servetur Solitum.
Dub. 11. *An Collegiatæ Burgi Maineri debeatur præcedentia
ſupra omnes Collegiatas* Præcedentiam competere Collegia-
70 tæ Burgi Mainerii ſuper alias Collegiatas, præterquam ſu-
pra Collegiatam S. Julii Inſulæ, S. Juliani Gaudiani, SS.
Gervaſii, & Protaſii Domus Oſſulæ, & S. Jacobi Vi-
ctoris Intri.

DISCEPTATIO X.

Neapolitana Cenſurarum.

PRO

Nicolao Tubito, & Nicolao Vecchione.

CUM

Curia Archiepiſcopali Neapolis.

ARGUMENTUM.

*Non obſtantibus ampliſſimis privilegiis exemptionis à Iuriſdi-
ctione Ordinariorum, quando ipſi procedere poſſint contra
exemptos ex cauſa violatæ Immunitatis Eccleſiaſticæ ob
violentam extractionem à loco immuni; Adducuntur multi
caſus nullitatis Cenſur.*

MAnebat in Regio Hoſpitali S. Mariæ de Populo, vul-
galiter nuncupato *dell'Incurabili*, Civitatis Neapolis
quidam Franciſcus Magnetta, à Regio Fiſco inquiſitus, ex
eo, quod tres miſerabiles perſonas ægrotas, in eod. Hoſpita-
li moram facientes, undique deteſtabili facinore, veneno in- 1
teremiſſet; factaque per conſanguineos inquiſiti delatione ad
Curiam Archiepiſcopalem, quòd iſte Inquiſitus ibidem vin-
culis præmeretur, die 22. Jun. 1713. circa horam 22. Advoca-
tus Fiſcalis Curiæ Archiepiſcop unà cum Notario ſe tranſtu-
lit ante portam ejuſdem Hoſpitalis, nulloq; explicato manda-
to in ſcriptis, commiſit Notario, ut Hoſpitale ingrederetur,
atq; peteret conſignationem ejuſdem Magnettæ ad effectum
illum tranſportandi ad aliam Eccleſiam; Notarius verò, poſt
ingreſſum in Hoſpitale, ad ſe vocari fecit Michaelem Tubi-
to, quem Magiſtrum, ſeu Præfectum Domus appellant, inte-
rim verò ei obviam venit Cajetanus Riccius Submagiſter, &
Confeſſarius ejuſdem pii Loci, à quo quæſivit de perſona di-
cti Præfecti domus, habitoq; reſponſo, quòd ille non erat Do-
mi, idem Notarius oretenus expoſuit eidem Riccio volun-
tem Advocati fiſcalis, extrahendi ſcilicet d. Inquiſitum, il-
lumq; ad aliam Eccleſiam transferendi, juxta mandatum, 2
quod ſuppoſuit à Superioribus ſibi fuiſſe datum, cui expoſi-
tioni idem Riccius reſpondit: *Che non occorreva far tal'imba-
ſciata a d. Maſtro di caſa. ment. e quello che mi diceva Lui, così
mi averebbe detto il Maſtro di caſa, dicendomi. che era vero, che
d. Magnetto ſtava ferrata in d. Luogo, ma che non lo potevano
conſegnare a perſona veruna, atteſo così era l'ordine de' Signori
Governatori di d. Luogo.*
Subinde idem Notarius alloquutus fuit Nicolaum Vec-
chionum, Stultorum Moderatorem, ſeu Magiſtrum, cui pa-
riter, facta eadem expoſitione, reſponſum accepit, quod 3
ipſe retinebat apud ſe eundem Inquiſitum, illumq; conſignare
non poterat abſq; ordine Gubernatorum; Et denuo rogatus,
ut ſe conferret ante portam, ad effectum alloquendi d. Advo-
catum fiſcalem, idem Vecchionus iterum replicavit, non
poſſe facere conſignationem abſq; mandato Gubernatorum,
quam reſponſione intellecta d. Fiſcalis injunxit Vecchiono, 4
ut ad alium actum non procederet contra perſonam Inquiſiti:
Perche ſi ſarebbero preſi altri eſpedienti, & Vecchionus repli-
cavit: *V. S. non dubiti di coſa alcuna atteſo, ſe aveſſimo voluto
procedere à qualche violenza, averiamo proceduto à queſt'ora;
Reſta à mio peſo cuſtodire d. Magnetta, e provederlo anche di
mangiare.*
Sperabant Miniſtri Hoſpitalis, qui ſine Gubernatorum
placito non habent, nec velle, nec nolle, circa res proprium
miniſterium concernentes, quod Em Archiepiſcopus, ut aſ-
ſeruerat Advocatus fiſcalis, alia adinveniſſet expedientia, &
opportuna media ad occurrendũ poſſibilibus inconveniẽtibus 5
& tamen in trium dierum ſpatio, ſcilicet à die 24. uſque ad
diem 27 ejuſdẽ mẽſis Jul. nihil omnino actũ fuit, & ſub die 28
d. comparuit in Curia Archiepiſcopali quædam mulier, ſoror
ejuſdem Inquiſiti, expoſitaq; relatione facti, ſuperiùs enarra-
ti, minus veridicè de ſolo auditu expoſuit: *Che la ſera ante-
cedente di Mortedì 27 del meſe di Giugno, circa l'ore 4. della
notte le perſone di d. Oſpedale avevano conſegnato d. mio Fra-
tello alle perſone della Corte Laicale, e quelle l'avevano portato
nelle Carceri del Ponte di Tappia, dove fu veduto ſtare in
d. Carceri tutto il giorno di Mercordì, e Giovedì verſo la
mattina inteſi dire, che fu traſportato da dette Carceri del
Pon-*

Digitized by Google

Ponte di Tappia in quella della gran Corte della Vicaria.

Ponderando hic depoſitionem hujus Mulieris, eſt obſervatione dignum, quòd illa apparet facta die 28. Junii, quæ de anno 1713 erat dies Mercurii, & tamen Exponens, nedum integraliter retulit factum totius diei Mercurii, ſed quod magis eſt, ſerena fronte retulit etiam ea, quæ evenerant die Jovis ſubſequentis, quod adhuc eſt inauditum, & ſine prophetiæ ſpiritu nullo modo ad praxim reducibile eſt, ut in ſimili bene obſervat *Rot. in Raman. ſeu Sarzan Reddit. ration. 19. April. 1698 §. Ratio cor. Em. Ptol.* ibi: *Reperitur deſcripta una ſub anno 1692. quando tunc in ordine currebat annus 1688. cui*
6 *quat-ferebatur, quod d. Quinternetta fuerint conſcripta de ann. 1692. quia nemo cogitare potuiſſet deſcribere ea, quæ nondum evenerant, & error eſt ferè impoſſibilis, cùm animus non trahatur ad incognita, quæ non novit.*

Unde ſupponenda eſt omnino falſitas in Proceſſu, quod nempe Cancellarius delationem habuerit ſub die 30. Junii, in qua cadit, nec potuit cadere in alia die, dum continet factum totius diei Jovis 29. Junii, & ipſius diei 30. quia delatrix aſſeruit *Giovedì verſo la mattina inteſi dire, che fù traſportato da d. Carceri del Ponte di Tappia in quelle della Gran Corte della Vicaria, dove preſentemente ſi ritrova*. Si enim delatio facta fuiſſet die Jovis, delatrix non dixiſſet *Giovedì mattina*, ſed bene quidem *queſta mattina*, juxta communem uſum loquendi; Nec illa falſitas poteſt excuſari cum ſuppoſito quod fuerit data accuſationis errata à traſcriptore Proceſſus, quia illa fuit regiſtrata ante alios actus, ſequutos die 29. & ſuper illa Judex interloquutus eſt in eadem die 28. & copia Proceſſus fuit collationata per eundemmet Cancellarium, Unde falſitas evidenter convincitur in originali, de qua incidenter dumtaxat verbum facimus, non quia in hoc ſiſtat cauſæ difficultas, minuſque ad oſtendendam gravitatem ejuſdem criminis, quæ talis eſt, ut non reperiatur crimen in Mundo, quod reſpectu opprobrii, ac exiſtimationis illud ſuperet, juxta originale dictum *Ugolini de Fontana* ſequuti à Doctoribus, citatis in meis *Inſtit. crim. lib. 2. tit. 6. n. 222. & ſeqq.* Sed ad hoc, ut dignoſci poſſit quæ fides ſit præſtanda aliis aſſertionibus, quæ
7 leguntur in eodem Proceſſu, juxta animadverſa in dd. meis *Inſtit. Crim. lib. 2. tit. 6. n. 23.* quibus addo *Rot. dec. 268. nu. 10. cor. Benincaſ.*

In ſequelam dictæ delationis, adhuc in rei veritate non factæ, Vicarius Generalis mandavit, capi diligentem informationem ſub die 28. ejuſdem menſis Junii. Et licèt nullam penitus haberet juriſdictionem ſuper Miniſtros, & Officiales Regii Hoſpitalis, totaliter exemptos ab illius ordinaria juriſdictione, ut videbimus infra. Nihilominus ſub die 29. eaproduxit citationem contra Michaelem Tubito, Domus Magiſtrum, Cajetanum Riccium, ejuſdem Domus Submagiſtrum, & Nicolaum Vecchione, & Stultorum Correctorem, cum monitione ad comparendum coram Nicolao Perſico Judice & ſeſe examini ſubiiciendum, & quidem cum præfixione breviſſimi termini 24. horarum; Quæ citatio ſubſcripta legitur à d. Vicario Generali, tanquam Delegato Apoſtolico, licet
7 tunc temporis ad id nullam haberet ſpecificam facultatem, nec à S. Sede, nec ab eodem Em. Archiepiſcopo, & dicta citatio fuit exequuta eadem die 29. hora 24. ut patet ex relatione Curſoris, & die immediatè ſequenti 30. Junii, hora 15. vix pulſata, præcipitanter per præfatum Vicarium Generalem abſquè alia citatione fuit lata ſententia, in qua demandatum fuit. *Attentis contumaciis, per ſupradictos teſtes contractis, & contra eos legitimè exequutis, proviſum, & decretum eſt, quod iidem excommunicentur, prout præſenti decreto excommunicari mandatur*. Et deinde fuerunt expediti Cedulones, non concordantes cum dicta ſententia, ſed longe diverſi à condemnatione, dum in Cedulonibus declaratus fuit excommunicatus Nicolaus Vecchione, & Tobito fuit à Divinis ſuſpenſus, quando in ſententia uterq; fuerat excommunicatus. Et licèt in ſententia ac Cedulonibus in prima intitulatione expreſſum fuerit, nempe in ſententia *per Vic. Gen. Delegatum Apoſtolic.* & in Cedulonibus *Authoritate noſtra, & Apoſtolica*; Tamen uterque actus fuit ſubſcriptus à Septimio Palutio, tunc temporis Vicario Generali Neapolitano, ſimpliciter, tanquam tali, & nullo modo tanquam Apoſtolico Delegato.

Examinati deinde fuerunt ſub die 30. ejuſdem menſis Junii nonnulli teſtes, qui in ſubſtantia non deponunt; niſi de exiſtentia Inquiſiti intus Hoſpitale, de acceſſu, & requiſitione per Advocatum Fiſcalem facta, de reſponſionibus, datis per Riccium, & Vecchionum, quod conſignatio fieri non poterat
8 ſine mandato Gobernatorum, & Rectorum ejuſdem Hoſpitalis, & denique, quod Inquiſitus viſus fuerit in Carceribus laicalibus, & circa extractionem tres tantum aſſerere auſi ſunt de auditu, in nocte, ſequente diem 27. Junii circa horam
4 fuiſſe Magnettam inquiſitum tranſportatum à famulis Hoſpitalis, & conſignatum Miniſtris laicalibus, quod apparet nimis à veritate alienum ex jurata depoſitione Cajetani Riccii, Confeſſarii Hoſpitalis, qui teſtatur de aliis modis extractionis, ibi, *Dicendo alcuni, che partendoſi egli volontariamente da d. Chieſa veſtito da pazzo di notte tempo era ſtato carcerato da' Sbirri della Vicaria* In quibus terminis nullam, nec etiam leviſſimã culpam habent Miniſtri Hoſpitalis circa ea, quæ eidem poſtea evenerunt in exitu ab Hoſpitali, ſub larvato habitu ſtulti incedenti per publicas vias.

Eſt autem nimis alienum à noſtra inſpectione videre, an veneno occidens, tanquam proditor, gaudeat Eccleſiaſtica 9
Immunitate, juxta ea, quæ pro utraq; opinione, hinc inde notant adducti à *Canciol. Reſol. Crim. verb. Venenum reſol. 3. n. 3. Graſſ. de Nec prodit. §. 29 n. 29. & §. 30. n. 3. & ſeqq. Pign. conſult. 173. per tot. & t.* cum aliis allegatis in meis *Inſt. crim. lib. 2. tit. 5. n. 74. & n. 96. & ſeqq* quibus addo *Ricci in Synopſ. Decretor. S. Cong. verb. Regularis n. 8.* referens eundem caſum, in quo ſcripſit *Pign ubi ſupra*, dum noſtra contentio ſimpliciter verſatur circa validitatem Cenſurarum.

Circa quam agnoſcens Curia Archiepiſcopalis præciſam neceſſitatem ſpecialis facultatis procedendi adverſus exemptos cum ſpeciali delegatione S. Sedis, illam impetravit die 10
29. Julii, mediante epiſtola per viam Secretariæ Status, in qua Em. Archiepiſcopo, tanquam Delegato Apoſtolicæ Sedis, conceſſa fuit facultas procedendi in hac cauſa, illius autem vigore, licet debuiſſet declarare nullitatem Cenſurarum omniumq; actorum antecedenter geſtorum cum evidenti nullitate, ob juriſdictionis defectum contra ampliſſimè exemptos ob ejus juriſdictione, & deinde eoſdem exemptos denuo citare vigore ejus novæ delegationis, ut ſupra obtentæ; Nihilominus ſupponens ſuam ſententiam validam, novam citationem exequi curavit, ad hoc, ut ſe ſubiicerent examini, cum qua terminatus remanſit Proceſſus, dum ha- 11
buerunt recurſum ad EE. PP. inſtando pro ſuſpenſione Cenſurarum, & tranſmiſſione Proceſſus, ſuper qua inſtantia de more obtinuerunt epiſtolas pro Informatione, & abſolutione cum reincidentia, quibus non exequutis novum recurſum habuerunt ſub die 7. Junii 1715. ſuper quo noviter fuit reſcriptum pro Informatione.

Reiteratæ deindè fuerunt aliæ inſtantiæ pro tranſmiſſione Proceſſus, illoque tandem ſupervento, placuit EE. PP. ab- 12
ſolutionem cum reincidentia per duos Menſes concedere de menſe Martii, illaq; denuò prorogata per alios duos menſes, de proximo terminandos, contingit hodiè diſputari de viribus dictarum Cenſurarum, enixis autem precibus ſupplicamus, reſponderi, illas non ſubſtineri.

Ultrà enim inſanabilem nullitatem ex claro defectu juriſ-
dictionis, de qua infra, plures aliæ evidentes nullitates com- 13
probatæ remanent ea ſola, & ſimplici Proceſſus revolutione, interquas prima ex eo deprehenditur, quòd querela expoſita per Sororem Franciſci Magnettæ porrecta fuit die 30 Junii; In
actis autem cum evidenti falſitate regiſtrata fuit ſub die 28. 14
ejuſdem menſis iſtaq; veritas liquidò apparet ex eadem querela, in qua fuit expoſitum non ſolùm factum prætenſæ extractionis, ſequutæ, ut ſupponitur, in nocte, ſequente diem 27. Junii, ſed ulteriùs fuit pariter expoſitum factum permanentiæ in Carceribus *del Ponte di Tappia* per totam diem 28. & 29. unde d. querela non potuit eſſe porrecta, niſi ſub die 30. ejuſdem menſis.

Si igitur illa porrecta fuit ſub die 30. & in illa querelans inſtetit, capi informationes, iſtæ capi non poterant, niſi eadem die 30. vel in diebus ſequentibus; Undè cum illa fuerit inſerta in proceſſu, & præſentata ſub die 28. & ſub eadem die inſertum pariter fuerit decretum Judicis, mandantis ſummi Informationes ſuper eadem denunciatione, nemo non videt,
quod Proceſſus in ſua primordiali conſtructione ſummoperè 15
claudicat. Et proinde totus redditur ſuſpectus, ex adductis *per Rot. dec. 269. n. 7 par. 16. rec. & cor Anſald. dec. 58. num. 10.* Si enim Judex ſequendo diſpoſitionem *Tex. in cap Si legitimus de Accuſat. & in leg. Accuſationis C. eadem* procedere noluit, niſi in ſequelam ejuſdem accuſationis, ſuper qua interloquutus fuit, certum eſt, quod non potuit procedere, niſi poſt tempus, in quo illa fuit porrecta, & ita poſt diem 30. Junii. Unde quemadmodum Cancellarius ſibi licitum fecit inſere-
re in Proceſſo ſub die 28. querelam expoſitam in diebus ſe- 16
quentibus, & decretũ Judicis, in ejus ſequelam factum, ita potuit etiam inſerere citationem, contra Recurrentes exequutam die 29. & excõmunicationem, latã die 30. quæ de natura actus ſubſequi debebant querelam, non aut illam antecedere.

Secunda nullitas ex eo emanat, quod citatio contra Recurrentes relaxata fuit die 29. Junii, in quo cadebat ſolemniſſima feſtivitas S. Petri Apoſtolorum Principis, & ſub eadem die legitur ulterius exequuta, contra rotundos *Tex. in Can.*

Nullus

17 *Nullus Epiſcoporum* 15. q. 4. & in cap. *Conqueſtus*, ubi expreſ-
ſe habetur mentio feſtivitatis SS. Petri, & Pauli de *Feriis*,
ibi: *Uſque adeò convenit ab hujuſmodi abſtinere, ut conſentien-
tibus etiam Partibus, nec Proceſſus habitus teneat*, & in l. *Dies
feſtos* C. eodem ibi: *Nulla quemquam urgeat admonitio, advo-
catio deliteſcat, ſit idem dies à cognitionibus alienus, Præconis
horrida vox ſileſcat*, & concordat *Conſtit.* 5. S. Pii V. *in Bullar.
nov. to.* 2. §. 7. Cùm enim talis relaxatio citationis aliquatem
cauſæ cognitionem requirat, & ſit extra ſpheram voluntariæ
juriſdictionis, in die adeo privilegiata, nequaquam potuit ex-
18 pleri ut notant *Ubert. de Citat. cap.* 10. *n.* 219. *Bonac. Oper. Mo-
ral. to.* 2 *circa* 3. *præcept. Decal. diſp.* 5. *qu. unica, prænot.* 2. *n.* 13.
ubi n. 14. quòd citatus die feſto non tenetur comparere in ter-
mino, etiamſi ille cadat in die non feriato, ea convincenti ra-
tione, quia d. citatio, uti à Judice die feſto demandata, eſt evi-
denter nulla, & uti talis nullum poteſt producere effectum,
Novar. in Summ. Bull. par. 1. *com.* 57. *n.* 10. & *ſeq. Anton. de Jur.
19 Cleric. lib.* 1. *par.* 1. *c.* 52. *n.* 2. & *Rot. dec.* 297. *n.* 16. & 17. *par.* 18.
rec. Quod locum etiam habere in criminalibus, cumulatis con-
cordantibus, probat, *Scacc. de Jud. lib.* 2. *cap.* 6. *n.* 1.

Præſertim, quia in noſtris terminis nulla omninò urge-
bat neceſſitas, quæ forſan conſiderari potuiſſet reſpectu prin-
cipalium delinquentium, ſi extractio non fuiſſet ſequuta, ſed
cum illa jam ſupponebatur ſequuta duobus diebus antè, nem-
20 pè die 27. ejuſdem menſis abſque ulla Recurrentium culpa,
ut ſupra indicavimus, & latè inferiùs demonſtrabimus, nulla
omnino ſupererat neceſſitas, quin citatio contra teſtes potiùs
in die feſto, quam in ſequenti die feriato decerneretur, & exe-
queretur, & in terminis noſtri caſus habemus punctuale ora-
culum hujus S. C. in *Senogallien. 7. Julii* 1699. in qua ex hoc
motivo executionis citationis die feſtivo declaratæ fuerunt
nullæ ſimiles Cenſuræ, latæ ab Epiſcopo Senogallien. ut vi-
21 dere eſt in Lib. Decr. Em. Vallemani pag. 231. eandemque
reſolutionem ſequitur *P. Ricc. in Syn. Decr. S. C. Iro. Cenſuræ
tit. Varii caſus. in quibus Cenſuræ declarantur nullæ fol.* 140 *n.*
14. ibi: *Item ſi dies, in quo accuſata fuit contumacia, erat feſtivus.*

Tertia nullitas deregitur ex magna brevitate termini 24.
horarum, quem Vicarius in citatione aſſignavit contra *Text.
22 inc. Conſtitutionem* 9 *de Sent. excom. in* 6. ibi: *Obſervent ali-
quorum dierum competentia intervalla*; Ex quibus verbis col-
ligunt ibidem communiter *Repetentes*, ſequuti per *Paſſerin.*
& *Barboſ.* illas tres monitiones in una, vel tribus vicibus in
comminatoria excommunicatione faciendas, continere debe-
re congruum tempus non quidem horarum, ſed dierum, ex
animadverſis per *Covar. in cap. Alma Mater par.* 1. §. 9. *n.* 5. &
23 *ſeqq fol. mihi* 407. *Bellet. Diſquiſ. Cler. par.* 1. *tit. de Fav. Cler.
Can.* §. 4. *n* 43. & *Panimol. dec.* 69. *adnot.* 1. *n.* 5.

Addita præſertim conſideratione, quòd citatio, ut ſupe-
riùs præmiſimus, fuit exequuta hora 14. in feſto S. Petri, in
quo citatus comparere non tenebatur, ex ſupra allegatis, qui-
bus addimus *Ricciul Lucub Eccleſ. lib.* 6. *cap.* 25. *à n.* 11. Sicuti
comparere non tenebatur de nocte, in qua non exercentur
24 actus juridici, ex adductis per *Ubert. de Citat. cap.* 10. *n.* 284.
Ideoquè, vel terminus incæpit in die 29. & ſententia, quæ
fuit lata hora 15. lata fuit, pendente termino, vel incipere
debebat à die exequutæ citationis, & iſtud tempus, dempta
feſtivitate, & ſubducto tempore noctis, reducitur ad tres,
vel quatuor horas, quod de Jure non ſufficit, ut practicavit
hæc S. C. declarando nullas cenſuras latas, ſub termino ſex
25 horarum in *Theleſina* 13 *Julii* 1710. ut videre eſt in *Lib.* 1. *De-
cr. Vallemani fol.* 301. & refert *P. Riccius in Synop. Decr. hujus
S. C. verb. Cenſuræ tit. Varii in caſus, in quibus cenſuræ decla-
rantur nullæ folio* 141. *n.* 16.

Quamvis autem omnia hæc limitentur in caſu, in quo
periculum ſit in mora, vel adſit timor fugæ reſpectu illius,
qui citari debet, ut poſt *Text. in d. cap. Conſtitutionem* § *finali
26 de Sent. excom. in* 6 ibi: *Niſi facti neceſſitas aliter ſuaſerit mo-
deranda*, notant adducti à *Sperell. dec.* 48. *à n.* 18 & *Panimol.
dec.* 96. *adnot.* 1. *n.* 7. Reſponſio in promptu eſt, quòd Nos non
ſumus in terminis principalium delinquentium, ſed ſimpli-
cium teſtium, quorum reſpectu nullum timeri poterat pe-
riculum, illos citando uno, vel alio die, neque minimum
aderat dubium ſuſpicionis illorum fugæ, Et propterea ſem-
per urget reflexio, quòd in iſtis circumſtantiis non erat locus
procedendi cum tali, tantaque præcipitantia, ex modo ani-
madverſis, & addimus *Gloſ. in cap. Statuimus Verb non teneat,
de Sent excom in* 6. ibi: *Statutum fuiſſe contra Epiſcopos, qui
27 ſtatim excommunicabant*; Quam præcipitantiam improbavit
etiam Inn. IV. in Generali Conc. Lugdun. regiſtrato in *cap.* 1.
de Sent. excom. in 6. his verbis: *Ut pœna docente diſcant Judices,
quàm grave ſit excommunicationum ſententias ſine maturitate
debita fulminare.*

IV. Subſequitur nullitas ex defectu citationis ad audiendam
ſententiam declaratoriam: Tritum enim in jure eſt, quòd
quando teſtis citatur ad ſe ſubiiciendum examini ſub aliqua
pœna, illa non poteſt infligi, niſi prævia alia citatione ad 28
dicendum cauſam, quare non debeat excommunicari, *Ge-
nuen. in Prax. Epiſ. Neapol cap.* 23. *num.* 19. & in fortioribus
terminis ſimplicis mulctæ, ſequendo theoricam *Bald. in leg.
Si quando* 15 *ſub n.* 9. *verſ. Quæro, an requiratur de Teſtib. Scac.
de Judic par.* 1. *cap.* 90. *n.* 9. ibi: *Debet in primis reproduci mo-
nitorium, eoque reproducto, requiritur nova citatio, cum præfi-* 29
*xione termini ad dicendum cauſam, quare declarari non debeat
incidiſſe in pœnas contentas in Monitorio*, & idem probat *Far.
in Prax. lib.* 1. *tit.* 3. *quæſt* 18. *numer.* 44. *fol.* 256. ibi: *Limita*
5. *ut contumax poſſit mulctari niſi præfixo ſibi priùs ter-
mino ad ſe defendendum, eoque ultra terminum contumaciæ, ite-
rum citato ad allegandum, & dicendum cauſam, quare propter in-
curſam contumaciam, & non comparitionem, mulctari non de-
beat.* Et in noſtris terminis habemus caſum, punctualiter de-
ciſum ab hac S C. in *Verulana* 12. *Junii* 1689. ut videre eſt in
Tom. Decr. Martelli pag 476. & eundem caſum ſequitur *P Ric-
cius in d. Synopſ. fol.* 139. *n.* 5. ibi: *Quando non fuerunt citati
ad audiendam ſententiam.*

Ejuſdemque communiter receptæ opinionis, ab hac S. C.
approbatæ, & ſequutæ, congrua ratio illa eſt, quod plures
allegari, & probari poſſunt legitimæ cauſæ, cum ſolidis fun-
damentis, aptæ ad excuſandum teſtem à comparitione, & pro-
pterea debet habere terminum ad illas deducendas, nec po- 30
terat Vicarius Generalis, termino breviſſimo vix elapſo,
præcipitanter intra terminum alterius horæ, abſque nova ci-
tatione, ad declaratoriam procedere, ex ſupra allegatis.

Nec obſtat, quod in prima citatione Recurrentes citati
fuerint ad ſe examinandum cum comminatione, quòd dicto
termino elapſo, prima hora ſequenti comparere debeant ad
audiendam ſententiam excommunicationis, ipſis ampliùs
non citatis, nec monitis: Quia dicta cautela non ſufficit ad 31
tollendam neceſſitatem denuo citandi juxta punctualiter
animadverſa, & ſolidè probata per *Scacc. de Judic. d. par.* 1.
c. 90. *n.* 9. *in fine*, ibi: *Amplia, ut procedat, etiam ſi in monito-
rio eſſet dictum, quòd, Reo non comparente, procedatur ad mul-
ctam, eo ampliùs non citato; Farin. ubi proximè d. n.* 44. ibi:
*Amplia, hoc procedere etiam, quod in monitorio ſit dictum quòd
Reo non comparente, vel non obediente, procedetur contra eum
ad multam, eo ampliùs non citato, nec vocato, adhuc tamen de-
bet denuo citari & eidem ſtatui novus terminus ad faciendas ſuas
defenſiones*; & declaratis contrariis, benè *Monacell. in Form.* 32
legal. pract. to 3. *tit.* 1. *form* 8. *n.* 7. ubi quòd hujuſmodi opi-
nioni in praxi adhærendum eſt.

Nec demum opponi valet prætenſus ſtylus Curiæ Archie-
piſcopalis Neapolitanæ, relatus per *Genuen. c.* 23. *ſub num.*
23. quòd nempè, quando exceſſus eſt exemplaris, ſolet Curia
in prima citatione præfigere competentem terminum ad di- 33
cendum cauſam, quare non debeat excommunicatus declara-
ri, & quod infra eundem, vel alium competentem termi-
num, valeat citatus allegare quidquid vult, cum comminatio-
ne, quòd d. termino elapſo, ſi nihil deduxerit, prima die ju-
ridica compareat ad videndum, ſe declarari excommunica-
tum, ipſo ulteriùs non monito, nec citato.

Adhuc enim procedendo cum hoc parum juridico ſtylo
ſententia Vicarii Neapolitani nullo modo poteſt à nullitate 34
ſalvari. I. Quia d. ſtylus inductus contra Reos criminis exem-
plaris, non poteſt extendi ad teſtes, nullius criminis reos, ſed
ſimpliciter vocatos ad ſe ſubiiciendum examini, cùm in pœ-
nalibus, nulla detur extenſio, ex cumulatis per *Rot dec.* 83 *n.*
38. *cor. Priol.* II Quia ſtylus prædictus ſupponit conceſſionem
termini competentis, qui de jure intelligendus eſt ſaltem
trium dierum, ad limites dictæ textualis Sanctionis, qui defi-
cit in caſu noſtro. Et III. quia dictus ſtylus non eſt citandi
ad primam horam poſt lapſum terminum ad audiendam
ſententiam definitivam, prout fuit præcipitanter practica-
tum in noſtro caſu, ſed ad primam diem juridicam, & pro- 35
pterea cum idem ſtylus in ſua eſſentia, & circumſtantiis non
fuerit ad unguem ſervatus, ſemper remanet evidens nullitas
declaratoriæ, quæ ex defectu citationis eſt inſanabilis.

V. Nullitas oritur ex magna difformitate inter ſenten-
tiam, & cedulones, in illius ſequelam promulgatos; In
ſententia quippè legitur quod uterq; ex Recurrentibus fuerat
declaratus excommunicatus, & deinde in cedulonibus alter,
nempe Vecchionus fuit declaratus excommunicatus, Sacer- 36
dos verò Tubito fuit ſimpliciter declaratus ſuſpenſus. Iſta-
que difformitas inter ſententiam, & cedulones manifeſtè con-
vincit, quòd ipſamet Curia Archiepiſcopalis agnovit nulli-
tatem propriæ ſententiæ, ob exceſſum pœnæ excommunica-
tionis, contra Sacerdotem promulgatæ, quæ poſtmodum
fuit in cedulone moderata, & correcta; Sed iſta correctio
delere

deleri non poteſt maculam antecedentis ſententiæ, æquali
præcipitantia, ac injuſtitia promulgatæ. Si enim pœnam, in
ſententia inflictam, perpendimus, nemo non videt, quan-
tùm illa fuerit exceſſiva, ſaltem reſpectu Eccleſiaſticæ per-
ſonæ. Non deficiebant enim aliæ mitiores pœnæ mulcta-
rum, & ſimilium, abſque neceſſitate evaginandi gladium ex-
37 communicationis, in extremis tantùm caſibus adhibendum
ad Text. in can. Nullus Sacerdotem 11. q. 3. & concordat S. Leo
Magnus epiſt. 67 ſequutus à Covarru. in cap. Alma Mater par.
1. §. 9. n. 1. de Sent. excom. Nec non concordat pariter S. C.
Trid. dum in Seſſ. 25. de Regul. cap 3. mandat, excommuni-
cationis gladium, qui Eccleſiaſticæ diſciplinæ nervum, ſobriè
38 magnaque cum circumſpectione, & in ſubſidium dumtaxat,
exercendum eſſe, cum aliis, allegatis in dec 82. n. 3 cor. An-
ſald ibi: Excommunicationis remedium non eſt, niſi ſubſidia-
rium telum quo Eccleſia, tanquam benigna Mater, quodamodo
alio medicamine deſperato, ferit inobedientes, quam ſequutus
fui in meis Inſt. Crim. lib. 4 tit. 5. de Pœn. n. 18. & ſeqq.
Quibus tandem accedit ultima, ſed maxima nullitas ex de-
fectu Juriſdictionis; Miniſtri enim noſtri Regii Hoſpitalis
vigore Privilegiorum Leonis X. ſub datum 11. Mar 1519. &
Clementis VII ſub datum 11. Dec. 1523. ſunt totaliter exem-
39 pti à Juriſdictione Ordinarii, ut ex illis clatis verbis, Utpotè
prorsùs exemptos & exempta, etiam ratione cujuſcumque de-
licti, aut contractus, ſeu rei, de qua ageretur, ubicumque commit-
teretur delictum, iniretur contractus, aut res ipſa conſiſteret, e-
xercere, ſeu excommunicationis, ſuſpenſionis, interdicti, ſeu alias
ſententias, cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas promulgare nequi-
rent; Quæ quidem privilegia exemptiva ſemper fuerunt pun-
ctualiter obſervata, ut liquet ex ſententia ſuper illorum exe-
quutione, per A. C. lata de anno 1685. Unde Recurrentes,
40 licèt citati ab Ordinario, non tenebantur comparere, & ob
neglectum comparitionem non poterant dici contumaces,
nec contra ipſos, tanquam contumaces procedi, Text. eſt li-
teralis in c. Cum ad quorundam de Exceſſ. Prœl. ubi Gloſſ. Verb.
non tenere. & latè Ubert. de Citat. c. 9. n. 103. & ſequen. & Bellet.
Diſq. Cler par. 1 de Fav. Cler. Can § 4 n. 56. ibi: Alioquin Par-
41 tes non tenerentur comparere, & Card. de Luc. de Benef. diſc. 73.
n. 11. & 12. ubi, quod in his caſibus non ſolùm exemptus obe-
dire non tenetur, ſed malè facit parendo præceptis illius, à
cujus Juriſdictione exemptus eſt.
Idque procedit, non ſolùm ubi, prout in caſu, perſonæ
ipſæ ampliſſimè exemptæ ſunt, ſed etiam ubi agitur de ſola,
& ſimplici exemptione Loci, prout incontrovertibiliter e-
xemptum eſt Regium Hoſpitale, de quo agitur; In hoc enim
caſu certum eſt, quod illius Miniſtri, & Officiales pro geſtis,
& commiſſis in dicto Loco non poterunt citari, nec conve-
niri coram Ordinario, ut notat idem Ubert. loco ſupra allega-
to n. 93. ibi: Locus, quando exemptus eſt, tunc ejuſdem Loci per-
42 ſonæ ſunt exemptæ. & pro geſtis, commiſſis in Loco exempto,
nequeunt citari, nec conveniri coram Ordinario, & Antunez. de
Loco legal. lib. 1. cap. 16. n. 6. ubi, quod perſonæ exemptæ, &
S. Sedi immediatè ſubjectæ, abſq; Summi Pontificis licentia,
neque etiam volentes poſſunt prorogare Ordinariorum Ju-
riſdictionem; Potiſſimum ad ferendum teſtimonium, & ſu-
43 bjiciendum ſe examini, ex allegatis per Chokier. de Juriſd.
Ordin. in exempt. tom. 1. par. 2. q. 34. n. 2. & 3.
Quibus ſtantibus patens redditur nullitas excommunica-
tionis à Vicario Generali promulgatæ; Indubitati namque
Juris eſt, quòd illa non poteſt fieri contra non ſubditos, qua-
44 les dicuntur exempti, ad literam Text. in c. Cùm olim de Pri
vileg. Gloſſ. in c. Præſenti §. Ad cautelam de Sent. Excom. in 6.
ibi: Quartò ſi dicatur, quòd Judex non erat is, qui talis ſen-
tentiam &c. Nunc ubicumque Prælatus ſubditum excommuni-
cat contra privilegii ſui tenorem, Gloſſ. in cap. Cùm ad quorun-
dam verb. non tenere de Exceſſib. Prælat. ibi: Senten-
tia talis non tenet authoritate privilegii, qui iſtis conceſſi ſuper
hoc, & in hoc exempti ſunt à Juriſdictione Epiſcoporum: Unde
ſententia, lata contra privilegium Papæ, nulla eſt, tanquam à
non ſuo Judice lata Campanil in Diverſ. Jur. Canon. rub. 9. c. 1.
45 n. 3. & Rot. rec. 83. n. 1. & per tot. cor Cocc. ubi ex hoc declara-
ta fuit nulla excommunicatio, lata à Venetiarum Nuncio
contra perſonas, ab ejus Juriſdictione exemptas, & dec. 69.
n. 26. par. 19. rec. cum qua proceſſit S. C. E. in Nullius Burgi
S. Sepulcri, de qua ſupra diſcep 15. nullas ex eodem motivo
declarando Cenſuras, latas ab Epiſcopo S. Sepulchri contra
perſonas exemptas.
Et propterea Vicarius Neapolitanus abſque fundamen-
to Juriſdictionis non valuit ligare Recurrentes, & intrat
46 regula nimis trita, quòd ſententia lata, à non ſuo Judice,
non tenet, de qua in leg. fin. C. Si à non comp. Jud. ibi: Ne quam-
quam litigatorum ſententia, non à ſuo Judice dicta, conſtringat.
Prout etiam applicatur aurea illa animadverſio Angel. Do-
ctor. 2. 2. q 60. art. 2. in corp. quod ſcilicet pro validitate Cen- 47
ſurarum tria indiſpenſabiliter concurrere debent, authoritas
nimirum Judicantis, juſtitia, & prudentia, quodque uno ex
illis deficiente, judicium ſemper dicatur vitioſum, illicitum,
& inſubſiſtens, deficiente ſcilicet authoritate, quia uſurpa-
tum, non concurrentibus verò juſtitia, & prudentia, quia in-
juſtum, & perverſum.
In nihilo relevante, quod idem Vicarius Generalis in re-
laxatione citationis ſeſe intitulaverit Delegatum Apoſtoli-
cum, quia eo tempore ipſe non habebat talem facultatem, &
quatenus per impoſſibilē hypotheſim eam habuiſſet, in ſubſcri-
ptione illam nullatenus expreſſit, & conſequenter ſemper 48
nulliter, & injuſtè proceſſit ex latè animadverſis ſupra diſcep.
15. per totam; Et propterea neceſſe omnino erat, ut eidem
ſpecialiter impartiretur per Eminentiſſ. Archiepiſcopum, &
quidem in ſcriptis, de quibus plenè conſtaret Fagn. in c. Nul-
lus n. 29. de Paroch. ibi: Idque poſſe etiam per Vicarium Gene-
ralem. ſed opus eſt ſpeciali in ſcriptis facultate, de eaque fidem
faciendam eſſe; Quæ omnia deficiunt in caſu noſtro, Quin imò
cum hypotheſi Privilegium exemptionis ſit ampliſſimum 49
ratione cujuſcumque delicti, & Locus, ac Perſonæ imme-
diatè ſubjectæ S. Sedi, impar etiam erat authoritas E. Archie-
piſcopi, ſed requirebatur antecedens ſpecialis delegatio ſum-
mi Pontificis vel S. Sedis, Chokier. de Jur. Ordin. in Exemp.
tom. 2. par. 1. §. 7. n. 25. Quam veritatem ſuperlativè admiſit
idemmet Em. Archiepiſcopus, ex quo talem facultatem ob-
tinere procuraverat, poſtquam illius Curia cum evidenti nul-
litate, ut ſupra, ad Cenſuras devenerat; Cum itaque Vica- 50
rius Generalis proceſſerit ſine ſpeciali facultate contra Re-
currentes, exemptos non ſolum ratione Loci, ſed ratione
miniſterii, quod in eodem Loco exercebant, procul dubio
Proceſſus nullus fuit, & inſubſiſtens.
Neceſſe pariter omnino erat, quòd in actis judicialibus ſe
ſubſcriberet, uti Apoſtolicum Delegatum, aliàs etiamſi uti
talis procedere potuiſſet; dum actualiter, & de facto non pro- 51
ceſſit, ſemper dicitur nulliter, & injuſtè proceſſiſſe, & ap-
plicaretur regula, quod potui, nolui, quod volui, adimplere ne-
quivi, quam, declarando nullas ſimiles cenſuras ſequuta fuit
S. C. C. in Lauden. Cenſurarum 4. Septembris 1700. & in Nul-
lius Burgi S. Sepulchri de qua ſupra par. 1. diſcep. 15. In qua li- 52
cèt Epiſcopus S. Sepulchri tanquam Apoſtolicus Delegatus,
validè procedere poſſet contra Abbatem S. M. in Bulneo C.
Camaldulenſis, retinentem fixam Sedem, ſeu Cathedram in
ſua Abbatiali Eccleſia adverſus decreta S. C. R. ſpecificè ap-
probata ab Alex. VII. & per extenſum impreſſa apud Panim.
dec. 30. annut. 1. à n. 7. Quia tamen in actibus, contra eundem
Abbatem, , ſer. ſei, geſtis, omiſerat talem qualitatem ſe ſub-
ſcribendo dumtaxat Fr. Gregor. Conp. Epiſcopus Burgi S. Se- 53
pulchri, eadem S. C. E. declaravit Cenſuras eſſe nullas, ut videre
eſt in d. diſcep. 15. in fin.
Die 22. Junii 1717. propoſita Cauſa in S. C. I per R. P. D.
Joſephum Nigronum Ponente eadem S. C. dub. An cenſuræ,
latæ per Curiā Archiepiſc. contra Michaelē Tubito, & Nicolaum 54
Vecchiunum ſuſtineantur, reſpondit: Subſtineri, & amplius.
Procedunt hæc contra extractionem violentam ab Eccle-
ſiis, qualis aſſerebatur illa, de qua ſermo eſt in hac Diſcepta-
tione. Cęterùm reſpectu extractionis doloſæ, ſeu blandis ver-
bis procuratæ, habemus decretum S. C. Immun. diei 22. Dec. 55
1716 à SS. D. N. approbatum in quo literaliter demandatur,
ut illa nullo modo ſuffragetur, etiamſi conſtet, fallacibus ſua-
ſionibus illos ab Eccleſiis extractos fuiſſe, ſequentis tenoris.
CUm ad aures Sanctiſſimi Domini Noſtri Domini CLE-
MENTIS PAPÆ XI. delati fuerint graves abuſus in plu-
rimis Locis, ac præſertim in Provinciis Italiæ & Inſulis, eidem 56
adjacentibus, atq; etiam in Regnis Hiſpaniarum, à pleriſq; re-
orum invecti, qui, ubi de mandato Judicum capti fuerint, & car-
ceribus mancipati pro Cauſis civilibus, vel criminalibus ad elu-
dendam juſtitiam, allegare frequenter ſolent, ſeſe ab Eccleſiis,
aliiſvè Locis immunibus, ad quæ confugerant, blandis verbis,
vel aliàs doloſè extractos fuiſſe, & ad propriam allegationem
comprobandam, non ſolùm in ſuis depoſitionibus facilè pejerant,
ſed falſos inſuper inducunt teſtes, adhibitaque conſanguineo-
rum, vel amicorum ſuorum opera etiam alia, non minus damna-
bilia patrare non erubeſcunt; Quinimò aliquando ipſimet ſunt,
qui ad effectum liberè vagandi, & forſan etiam impunè delin-
quendi, per Baroncellos, & Exequutores, aliosvè ſimiles Juſti-
tiæ Miniſtros, data opera, ab Eccleſiis, Lociſvè immunibus præ-
dictis ſeſe extrahi curarunt, ea ſpe freti, quod interim Eccleſia-
ſticæ Immunitatis beneficium amittere non deberent. Hinc eſt,
quòd Sanctitas Sua ejuſmodi malis, quibus Juſtitiæ curſus in-
hibetur, animarumque ſalus magnum in diſcrimen adducitur,
pro eximia ſua Paſtorali ſollicitudine, ac zelo occurrere inten-
dens, exquiſivit à Congr. Particulari nonnullorum Eminen. &
Rev.

Rev. S.R.E. Cardinalium, ac Illuſtriſſimorum, & Reverendiſſimorum Romanæ Curiæ Prælatorum, ad hunc effectum deputata, quomodo, & qua ratione provideri poſſet, ut tam graves abuſus è medio tollerentur. Habita itaque Congr. prædicta ſub die 5. Octob. 1716 cui interfuerunt DD. Card. Tanarius, Spinula, S.R.E. Cammerarius, Vallemanus, Grimaldus, & Origus, ac RR. PP. Proſper Marefuſcus Epiſcopus Cyrenenenſis, ejuſdem Sanctitatis Suæ Auditor, Antonius Bancherius Prothonotarius Apoſtolicus, ac S. Conſultæ Secretarius, Carolus Cerrus Rotæ Romanæ Auditor, Scipio de Ricciis, præfatæ Congreg. Secretarius, Proſper de Lambertinis, Conſiſtorialis Aulæ Advocatus, ac Fidei Promotor, & Nicolaus Jacobatius R.C.A. Procurator Fiſcalis Generalis; re maturè diſcuſſa, eadem Cong. cenſuit, Conſulendum Sanctiſſimo, quod omnibus Ordinariis tàm Italiæ, Inſularumq; illi adjacentium, quam etiam Hiſpaniarum, ſcribantur Literæ, per quas illis injungatur ut publico Edicto notificent, ac moneant omnes, & ſingulos, qui ad Eccleſias, aliavè Loca immunia confugerunt, vel in poſterum confugient, ut, quatenus gaudere velint beneficio Immunitatis Eccleſiaſticæ localis, caveant in eiſdem Eccleſiis, & Locis immunibus permanere, caveantque, nullo prætextu cauſa vel quæſito colore ab eis, vel ea deſerenda ſeſe induci ſinant; Nam ſi extra illas, vel illa ab Executoribus Juſtitiæ capti fuerint, minimè eis proderit allegare, vel etiam probare, quod fallacibus ſuaſionibus blandis verbis, aſſecurationibus, doloſiſvè machinationibus extracti fuerint cùm animarum ſaluti Juſtitiæ adminiſtrationi, ac publicæ etiam delictorum vindictæ, ubi de criminalibus agitur, expediat, ut de cætero illæ dumtaxat extractiones ſuffragentur, quæ aut violenter patratæ, aut ſub fide ſalvi Conductus ab aliquo Judice ordinario ſeu delegato conceſſi, ac ſubſcripti, ſequutæ fuerint; Qui tamen ſalvus Conductus ſuffragari poterit pro tempore tantum, in eo præſcripto, intra quod extracti ad Loca immunia omnino reverti debebunt, ſi eorum Immunitate iterum gaudere intendant; Præterea iidem Ordinarii moneant, atq; notificent in hujuſmodi Edicto, quod ſi quis verè extractionem doloſè ut ſupra, commiſſam antè promulgationem Edicti paſſus fuerit, ac Immunitatis localis beneficio gaudere velit, eccleſiaſticum confugium repetere omnino debeat intra menſem, à die promulgationis ejuſdem Edicti numerandum, petito etiam, quatenus opus ſit, ad hunc effectum ſalvo Conductu ab ipſis Ordinariis gratis concedendo; Ita tamen, ut tempore elapſo, ſi extra locum immunem deprehenſus fuerit, perinde habeatur, ac ſi voluntariè, ſponteque ſua inde receſſiſſet, nec audiri poſſit ſuper extractione doloſa; quam de præterito, ſe paſſum fuiſſe allegaret. Factaq; eidem Sanctiſſimo Domino Noſtro per me infraſcriptum Secretarium de præmiſſis omnibus relatione, Sanctitas Sua particularis Congregationis ſententiam benignè probavit, ac deſuper præſens Decretum edi, illudquè à S. Congr. Immunitatis Eccleſiaſticæ, & Controverſiis Juriſdictionalibus præpoſita, promulgari, & executioni mandari præcepit hac die 22. Decembris 1716.

S. A. Card. Tanarius.

Scipio de Ricciis Secretarius.

DISCEPTATIO XI.

Pennen. Præcedentiæ.

PRO

PP. Reformatis Terræ Laureti,

CUM

PP. Cappuccinis ejuſdem Oppidi.

ARGUMENTUM.

PP. M. O. R. S. Franciſci gaudent illa præcedentia, quam habebant PP. Obſervantes, in illis Conventibus, in quibus antea habitarunt dicti Obſervantes. Capuccini non poſſunt habere præcedentiam, in Proceſſionibus, aliiſque functionibus, niſi à tempore, quo facultatem habuerunt a Paolo V. erigendi propriam Crucem.

IN Terra Laureti, Pennen. Diœceſis inter alias Religioſas Familias, reperiuntur hodiè duo Conventus, unus PP. Reformatorum S. Franciſci, erectus ab anno 1500. & inha-
1 bitatus à PP. Obſervantibus uſque ad annum 1597. deinde verò ab eodem tempore uſque ad præſens inhabitatus a dictis PP. Reformatis; Alter Cappuccinorum, fundatus circa annum 1584. ut eſt in dicto Oppido notorium, & teſtatur Epiſcopus in ſua Relatione.

In publicis Proceſſionibus, quæ de more fieri ſolebant, & etiam hodie fiunt, in d. Terra Laureti, ab anno 1500. uſq;
ad annum 1569. non revocatur in dubium, quod ſemper intervenerint dicti PP. Obſervantes; A' dicto vero anno 1569.
ex cauſa litis, motæ à PP. Conventualibus ejuſdem Terræ,
necnon propter violentas operationes eorundem PP. Con-
ventualium, coacti fuerunt primo loco PP. Obſervantes, & 2
deinde PP. Reformati, illorum ſucceſſores in d. Conventu,
prævìis tamen ſalutaribus proteſtationibus, non intervenire
dictis publicis Proceſſionibus, donec tandem terminata d. li-
te ab hac S.C. diebus 2. Junii 1713. & 8 Junii 1714 favore PP.
Conventualium, PP. Reformati eiſdem Proceſſionibus in-
terfuerunt, ut inter Partes non controvertitur, & refert E-
piſcopus in d. Relatione, & concordat P. Franciſcus à Sancto 3
Severino digniſſimus Procur. Gener. Reform. in ejus Infor-
matione.

Patres autem Cappuccini, qui pro tempore litis in præte-
ritum dictis Proceſſionibus interfuerant, noluerunt ampliùs
illis intervenire prætextu præcedentiæ, quam prætendunt in 4
concurſu Reformatorum; Cùmque adverſus illos recurſum
ad hanc S. C. habuerit Clerus, & Populus d. Loci Laureti,
illorum preces remiſſæ de more fuerunt Epiſcopo, unde per-
venta illius Relatione inſtantia eorundem Cappuccinorum
proponi debet in S. C. E. ſed reiicienda videtur.

Duo ſunt motiva contrariæ prætenſionis; Primum inni- 5
tur prætenſæ anterioritati fundationis illorum Conventus;
Secundum verò eorum quaſi poſſeſſioni præcedendi; Sed neu-
trum ſubſiſtit.

Non ſubſiſtit primum. Quia ad cognoſcen. anterioritatem
fundationis Conventus Reformatorum non eſt attendendum
tempus, quo inhabitare in illo cæperunt, ſed tempus, quo in
illo habitarunt PP. Obſervantes, quod extra omnem contro-
verſiam ferè per integrum Sæculum anterius eſt tempori quo
PP. Cappuc. eorum Conventum fundarunt; Et viva ratio hæc
eſt quia PP. Reform. & Obſervantes non ſunt duæ diſtinctæ,
& ſeparatæ Religiones, ſed eſt unus, & idem Ordo, ſub uni-
co Generali Superiore viventes, & ambo ſunt veri filii ejuſ- 6
dem P. S. Franciſci, & inter ſe Indubitati Fratres, conſtituen-
tes unicam Religionem; Et propterea præcedentia, quæ
competit PP. Obſervantibus, competit etiam Reformatis, &
è contra, ut ad præciſum effectum præcedentiæ in Proceſ-
ſionibus, Partibus acerrimè informantibus, quinquies re-
ſolvit *Rota in Hiſpalen Præcedentiæ cor. Emer. jun. Card. Cac-* 7
cia, Manuel & Molines, ut videre eſt apud *Monac. in For. legal.*
pract. to. 2. dec. 16. & quatuor ſequen. quæ ſunt in hac materia
magiſtrales; Et in noſtris terminis in ſpecie advertit *Matth.*
in Offic. Cur. Eccl. c. 37 n. 7. ibi Quare præcedentia debetur, etiamſi
ſint poſteriores in Loco controverſiæ, dummodo in eo priores ad 8
alios Regulares, & in poſſeſſione præcedendi fuerint Obſervan-
tes; Nam quoties in Locis exiſtunt plures ejuſdem Ordinis Con-
ventus, diverſis temporibus fundati, antiquioritas unius in-
fluit, & communicat præcedentiam omnibus aliis ejuſdem Or-
dinis.

Habemus hoc ſolemniter deciſum à *Gr. XIII. in ejus Conſt.*
84. in Bull. nov. to. 2. quæ dat normam, & regulam præcedendi, tam
inter Mendicantes, quam inter Confraternitates Sæcularium;
In illa enim §. 3. cohibalibus iſtis literis diſponitur: *Ut ſi con-* 9
tigerit nova Monaſteria, aut Domos alterius Ordinis Mendican-
tium in Loco, in quo alterius Ordinis ex dictis Mendicantibus
Monaſteria, aut Domus priùs erecta & inſtituta ſint, ille Ordo,
qui priùs Monaſterium, ſeu Domum in loco habuerit, præcedat.
Cùm enim Conventus Cappuccinorum erectus fuerit in Ter-
ra Laureti eo tempore, quo in illa reperiebatur longè priùs
erectus Conventus PP. Obſervantium, hodiè inhabitatus à 10
PP. Reformatis, qui ſunt Religioſi ejuſdem Ordinis, & ſub
eodem Generali viventes, pro deciſione præſentis contro-
verſiæ dicitur adeſſe caſus legis, qualia ſunt Pontificia ora-
cula, ea adductis *in to. 1. par. 1. diſcep. 11. n. 33.*

Et quòd magis eſt, habemus pariter hoc noviſſimè deciſum
ab hac S.C. dictis annis 1713. & 1714. quando ex ſola mate-
riali anterioritate Conventus PP. Conventualium in Terra
Laureti, conceſſit illis præcedentiam in concurſu Reforma- 11
torum. Dignum propterea, & juſtum videtur, ut ex eodem
motivo illam hodie obtineant d. Reformati in concurſu Cap-
puccinorum, ne ad imparia judicentur, adverſus diſpoſitio-
nem *Tex. in c. Non licet de Regul. Jur. in 6.* cum concordan-
tibus apud *Rot. dec. 2. n. 11. par. 19. rec.*

Minorem habet ſubſiſtentiam ſecundus prætextus, inni-
xus quaſi poſſeſſioni Cappuccinorum præcedendi, illam in-
ferendo ex eo, quòd pendente dicta lite inter PP. Conventua- 12
les, & Reformatos, Cappuccini intervenerint proceſſioni-
bus non autem Reformati.

Ad hoc enim, ut in his terminis dicatur acquiſita quaſi
poſſeſſio præcedendi, indiſpenſabiliter requiritur concurſus,
& ſimultaneus acceſſus utriuſque Partis, contendens de præ-
cedentia;

Digitized by Google

cedentia; Alias enim iſta nunquam diceretur acquiſita in ab-
13 ſentia alterius ex dictis Partibus colligitantibus, ex adductis
per *Thob. Non conſil. 71. n. 4. & 5.* & firmatis per *Rot dec. 649.
n. 3. cor. Caval.* ibi: *Non poteſt dari poſſeſſio præcedendi, & ſic
neque conſuetudo, non docto de concurſu*, cum aliis, allegatis *in
Hiſpalen Juris ſedendi 21 Junii 1697. §. In hypotheſi cor. Muto*,
ibi: *Abſente autem, aut non exiſtente Vicario, nulla inchoari po-
tuit conſuetudo præcedendi, ad quam inducendam requiritur,
quòd illi qui de præcedentia contendunt, ſimul conveniant*, &
14 meliùs in *Adrien. Præheminentiarum 17. Feb. 1710. § Abſque
eo cor. Altrovad.* ibi: *Ex hac autem præcedentia, habita in ab-
ſentia alterius nulla quæſita fuit quaſi poſſeſſio, nec inducta con-
ſuetudo in contrarium cùm ad effectum hujuſmodi actus præe-
minentiales debeant probari geſti quando omnes inſimul conve-
niunt, & unus alium actualiter præceſſit*, confirmata *die 8.
Martii 1715. cor eod.*

Oſtenſa igitur inſubſiſtentia utriuſq; contrarii prætextus,
cum omni fundamento ſperant Reformati reiiciendam eſſe
petitionem Cappuccinorum, ea ratione, quia eiſdem Refor-
15 matis, *uti antiquioribus, tam de Jure communi, quo antiquitas
attenditur, ut reſpondit Collegium Bononienſe &c. quàm vigore
Bull. Greg XIII ubi circumſcripta quaſi poſſeſſione, & conſuetu
dine mandatur, ut antiquiores Confraternitates Sæcularium
præcedere debeant, quam Conſtitutionem procedere etiam in Re-
gularibus declaravit S. R. C. in pluribus Cauſis*, ſunt verba *Rot.*
loquentis in præciſis terminis præcedentiæ in proceſſionibus
cor. Caval. dec. 88. n. 4. & 5.

Attentis præcipuè duobus Decretis S. C. R. relatis in Infor-
matione P. Procuratoris Generalis Reformatorum ſub die-
16 bus 26. Novembris 1672. & 24. Januarii 1680. confirmatis in
forma ſpecifica ab Innoc. XI. quibus demandatum fuit PP.
Obſervantes ubique debere præcedere PP. Cappuccinis, &
conſequenter idem dicen videtur de Reformatis, qui unum
conſtituunt Corpus cum dictis Obſervantibus, ex ſupra ani-
madverſis.

Omiſſa inſpectione antiquitatis Inſtituti ſacri Ordinis
Cappuccinorum, quæ nil commune habere cum noſtro dubio,
17 indubitatum eſt, quòd Cappuccini non cæperunt erigere eo-
rum particularem, & diſtinctam Crucem, tam in funerali-
bus, quàm in publicis Proceſſionibus, niſi ab anno 1617. id-
que vigore ampliſſimè facultatis, eis conceſſæ à Paulo V. *in
Conſt. edita 12. Octob. ejuſdem anni 1617.* quæ impreſſa eſt in-
ter alias ejuſdem Pontificis *la 107. in Bull novo tomo 3.* quæ
vè ita ſummatur *Quod Fratres Cappucini Ordinis Minorum
S. Franciſci in publicis Proceſſionibus ubique Locorum Crucem
propriam deferre poſſint*. In cujus §. 5. in fine dicitur, quod
uſque tunc dd. Cappuccini in publicis Proceſſionibus incede-
18 bant ſub Cruce Conventualium, ut notat etiam *Car. de Luc.
de Regul. diſcur 5. n. 14.*

Eſt etiam indubitatum, quòd publicata dicta Conſt. ſta-
tim ortum fuit dubium circa locum quem occupare debe-
bant Cappucini in publicis Proceſſionibus, illudq; de man-
19 dato ejuſdem Pauli V. diſcuſſum fuit à S. C. R. die 23. Mar-
tii 1619 in una *Cappuccinorum*, à qua per viam legis genera-
lis, reſcriptum, ac demandatum fuit, *Patres Cappuccinos de-
bere tribuere Præcedentiam in proceſſionibus iis Regularibus,
qui ſub propria Cruce, & proprio loco incedebant, ante quam ipſi
Crucem propriam deferrent*, ſunt verba *Barb.* referentis ean-
dem reſolutionem *Collect. dec Apoſt. c. 386.* & concordant alii
quos referunt, & ſequuntur *Joann. Maria Novar. in Lucern.
20 Regular. verb. Cappuccini n. 15 & Jo. Anton. Novar. in Summ.
Bull. par. 2. comm 96. n 7.*

Cùm igitur, tam PP. Obſervantes, quàm PP. Reformati
in Oppido Laureti, extra omnem controverſiam, ante d. an-
num 1617. deferrent propriam Crucem, *res redacta videtur*
21 ad evidentiam, quòd Cappuccini debent eis præcedentiam
tribuere, vigore dictæ reſolut. S. C. R. quæ vim legis obtinet,
ex adductis in To. 1. par. 2. diſc. 6. n. 64.

Quibus non adverſatur, quòd quando Reformati an. 1600.
22 acceſſerunt ad Terrã Laureti, jam in illa Cappucc. habebant
Conventũ, ante ann 14. ibid. fundatum, duplici reſponſione.

Prima, quia Reformati non fundarunt novum Conven-
tum d. anno 1600. ſed inhabitarunt antiquum, à centum annis
ante ibidem erectum, & conſequenter non regit in facto ani-
madverſio, quòd illorum Conventus fundatus fuerit poſt il-
lum Cappuccinorum; Non attento quod idem Conventus
23 ab illius erectione, uſq; ad dictum annum 1600. non fuerit ha-
bitatus à Reformatis, ſed ab Obſervantibus, quia Reformati,
& Obſervantes non conſtituunt duos Ordines, ſed ſunt una,
& eadem Religio, & precedentia Obſervantium ſuffragatur
etiam Reformatis, ex allegatis ſupra. Quibus addimus aliam
reſolutionem S. C. R. per viam pariter legis emanata die 17.
Jun. 1627. *Procuratore enim M. O. R. narrante eidem S. C.* (ſunt
verba dictæ reſolutionis) *Fratres Obſervantes Reformatos pa-
ti controverſiam circa præcedentiam quaſi nuper adſcitos in Ci-* 24
*vitate cùm tamen ingreſſi ſint, & habitent in Monaſteriis Fami-
liæ Ideo ſupplicavit provideri, & S. C. R. referente Card. Milli-
no mandavit, dari omnino præcedentiam dd. Reformatis.* Quod
decretum per extenſum refert, laudat, & ſequitur *Tambur. de
Jur. Abb to. 1. diſp. 25 q. 8. n. 7 fol. 394.* & concordat *Pign conſ.
19 n. 53. tom. 4. juxta Roman impreſſ.* ubi poſtquam probavit,
quòd quando antiquior Conventus conceditur aliis Regula- 25
ribus, in iſtos transferuntur omnes prærogativæ antiqui Con-
ventus, ait: *Et in hac ſpecie admiſit S. C. Rituum, declarando,
præcedentiam deberi Fratrib. Minorib ſtrictioris Obſerv. ratio-
ne Conventuum eiſdem ceſſorum per Fratres Minores Obſerv.*

Igitur ex oraculo d. S. R. C. quod pro lege haben. eſt, ex
adductis ſupra, Reformatis debetur illa præcedentia, in cu-
jus poſſeſſione reperiebantur PP. Obſervantes, quorum Con-
ventus inhabitant. Quæ ſi vera ſunt reſpectu omnium Re-
gularium, juxta præciſos terminos dictę punctualis reſolu- 26
tionis, multo magis locum habebunt in præſenti cum Cap-
puccinis, qui ſolent ſemper ultimum locum in publicis fun-
ctionibus tenere, etiamſi aliis Regularibus antiquiores ſint. 27
Imo ad differentiam aliorum Regularium potiùs lites pro-
movere ſolent pro occupando infimo loco, ex notatis per
Card de Luc. ad Concil diſ. 38. num. 4. ibi: *Niſi de illis Re-
ligioſis agatur, qui ex humilitatis motivo infimum locum ſem-
per occupare profiteantur, omnibuſquè aliis cedere, quamvis in
loco recentioribus, ut ſunt præſertim Cappuccini.*

Secunda reſponſio in eo reſidet, quòd ad menſurandam 28
præcedentiam Cappuccinorum in Proceſſionibus, attendi
non debet tempus fundationis illorum Conventuum, ſed
tempus, quo habuerunt facultatem erigendi propriam Cru-
cem, juxta d. oraculum S. C. R. Hujuſmodi autem tempus,
nedum eſt poſterius habitationi Obſervantium ſed etiam Re-
formatorum in Terra Laureti, & propterea ex hac ſola refle-
xione corruunt omnia alia, quæ in contrarium adduci poſſũt.

Ex quibus tali claritate, tantaquè evidentia conſtare vi-
detur de bono Jure Reformatorum, ut cum omni fundamen-
to ſperent favorabilem noſtri dubii reſolutionem, cum illo 29
addito, ut Cauſa amplius non proponatur, ut inter Religio-
ſas Familias practicare ſolet hæc S. C. id obſervante *Rot. in
Neapol. Proceſſ. 22. Junii 1707 §. final. cor. Omanna*, ubi
quòd non decet eccleſiaſticas perſonas circa litium ſollicitu-
dines occupare, ut ab illis penitus abſoluti, ſacris operibus
vacare poſſint, de qua in *Tom 1. par. 5. diſcep. 7. n. 30.*

Cauſa pendet adhuc indeciſa. 30

DISCEPTATIO XII.

Recineten. Vicarii Capitular.

PRO

Capitulo, & Canonicis Cathedralis Recineti.

CUM

Altariſtis, ſeu Beneficiatis ejuſdem Eccleſiæ.

ARGUMENTUM.

In electione Vicarii capitularis an poſſint admitti Beneficiati, ſeu quocumque alio nomine nuncupentur Sacerdotes, ſervitio Metropolitanæ Eccleſiæ addicti, & ſivè de jure, ſivè ex conſuetudine. Quando, & in quibus Beneficiati venire poſſint nomine Capituli.

CApitulum Cathedralis Eccleſiæ Recineti, conſtituitur
ex quatuor Dignitatibus, quarum prima eſt Præpoſitus
ac duodecim Canonicis, comprehenſis Pœnitentiario, & 1
Theologo, à quibus, efformatur d. Capituli Cathedralis, ſicu-
ti patet tùm ex antiquo Inſtrumento an. 1585 inito inter Co-
munitatem, & Eccleſiaſticos, ubi fit relatio ad quandam ta-
xam, factam anno 1547 ab Epiſcopo de Cupis pro quatuor 2
Dignitatibus, & Canonicis. Tum etiam ex ſigillo, & Actibus
Capitularibus aliiſque quampluribus, quorum afferri poſſent
Volumina.

Adſunt etiam in eadem Eccleſia Beneficiati, ibidem nun-
cupati Altariſtæ, qui tempore Card. Rmi Epiſcopi præ-
tendebant venire ſub nomine Capituli; Qua de re ad tollen-
das in poſterum, confuſiones, ex hac prætenſione reſultantes,
in actu Viſitationis die 12. Dec. 1655. per eundem fuit ſole- 3
mniter declaratum, quod nomine Capituli in ſpectantibus ad
Eccleſiam, & ſpiritualibus annexis intelligeretur tantùmodo
Dignitates, & Canonici; Quo verò ad temporalia Altariſta-
rum

rum intereſſe habentium diceretur Congr. cujus convocan-
di jus ad antiquiorem, & reſpectivè digniorem ſpectaret.
4 Idque meliùs terminare voluit in ejus poſteriori Synodo,
celebrata anno 1623. in qua, prævia narrativa diſpoſitorum
in ſupradicta Viſitatione, diviſis redditibus Capitularibus ab
illis dictorum Altariſtarum, quibus applicavit certam ſum-
mam, dividendam pro illorum diſtributionibus, de quibus pri-
5 vatum fuit Capitulum, fuitque ipſis injuncta obligatio inſer-
viendi Miſſis, & Veſperis per Dignitates, & Canonicos de-
cantandis.
Inter alias prætenſiones dictorum Altariſtarum ante d. Vi-
6 ſitationem, ac Synodum, aderat illa inter veniendi in electio-
nibus Vicarii capitularis, priùs expletis à ſolis Dignitatibus,
& Canonicis, ut ſignanter practicatum fuit in electione anni
1412. ſequuta in perſonam Antonii Bertutii; In alia an. 1417.
in perſonam Canonici Nicolai Antonii; In alia anni 1469. in
perſonam Præpoſiti Petri de Aleis; In alia anni 1476. in per-
ſonam Canonici Franciſci Nicolao. Et quamvis non minus
7 per dictam viſitationem, quàm per Synodum fuerit ſublata
Altariſtis quælibet occaſio deſuper altercandi; Attamen iſti
nova jurgia ſuſcitantes, non obſtante etiam aperta juris reſi-
ſtentia contra ipſos, in vacationibus, quæ evenerunt, ten-
tarunt admitti ad electiones, ſed fruſtra, quia ſemper Capi-
tulum Dignitatum, & Canonicorum ſolùm ad eas proceſſit,
ut fuit juſtificatum in Summario, & hæc S. C. electiones ab
8 eodem Capitulo factas ſemper approbavit, deputando per-
ſonas electas cum clauſulis præſervativis Jurium utriuſque
Partis, ob litem deſuper pendentem, ut habetur ex epiſtolis
hujus S. C. de annis 1661. 1676. & 1692. in Secretaria exhi-
bitis.
Nè autem hujuſmodi contentio ulteriùs excitetur utque
certa habeatur norma, ſervanda pro futuris vacationibus
Capitulum Dignitatum, & Canonicorum, conſentaneum
9 exiſtimavit, recurſum ad hanc S.C. pro opportuna declara-
tione, quæ uſq; ſub die 6. Martii 1701. eiſdem Altariſtis præ-
fixit terminum ad deducendum propria jura. Cum quibus pro
hac lite ſuſtinenda renuerunt uniti Presbyteri Collegiata-
rum d. Civitatis, optimè conſcii illorum mali juris Subſcri-
ptumq; proinde fuit dub. *An ipſi admittendi ſint ad electionem
Vicarii capitularis* quod negativè videtur reſolvendum.
Fundata ſiquidem videtur intentio Capituli in diſpoſitio-
ne juris communis, dum ipſum, ſede vacante, ſuccedit Epiſco
po in Juriſdict. juxta *Tex. in cap. Cùm olim de Major. & obed.
& cap. 1 eodem tit. in 6.* cum aliis apud *Rot cor. Ottob. dec. 220
10 ſub n 1.* Et in ſpecie, quòd ſuccedat quoad deputationem Vi-
carii clarè deſumitur à S.C. Trid. *ſeſſ 24. c. 16. de Reform.* in
cujus ſequelam ita tenent *March in Prax. Vicar Capitul par.
1. tit. 1 n 8 Leo Theſaur. For. Eccl. p. 1. c 10. n. 7 Quarant.
in Summ Bullar. verb. Capitulum Sede vacante n 1. Sbrozz de
Offic Vicar. lib. 1 q. 16. n 8. Pax. Jordan. to. 2. tit. de Vicar. Ca-
pit. lib. 12. n 8. & Rot cor. Ottob. dec 220. n. 3*
Itaut nec Beneficiati Eccleſiæ Cathedralis, nec Clerus in
ſupradicta deputatione valeat ſe ingerere, etiam conjunctim,
11 ſeſe nimirum immiſcendo cum Capitulo Cathedralis, cum
electio privativè quoad alios, ſpectet ad ipſum Capitulum
Cathedralis, juxta declarationes hujus S.C. & etiam alterius
Epiſcopor. de quibus *in dec. 220. cor. Ott. n 4. & Anton. de Re-
gim Eccl. lib. 3. c ult n. 60.* per *March dicta par. 1. tit. 1. ſub nu.
89.* ubi, quòd procedit etiamſi Portionarii, ſeu Beneficiati,
vel Cappellani, aut Manſionarii, aliivè, quocunque nomi
ne nuncupentur, haberent ex conſuetudine vocem in Capi-
12 tulo cum Canonicis; Cùm enim non dicantur de gremio Ca-
pituli, intervenire non debent in dicta electione, quia in diſ-
poſitionibus, pertinentibus ad Capitulum qualis eſt iſta, ve-
niunt Canonici ſolùm, & non alii, qui de conſuetudine vocem
habent in eo, idemq. firmat *Rot in dec. 251. n. 28 par. 19. rec.*
Quod regulare eſt in quacunque alia Juriſdictione. niſi vel
concurrat clara, & expreſſa mens concedentis, vel agatur
13 cum eo, qui ipſam Juriſdictionem habeat, quo caſu ſi alteri
tribuatur cenſetur facta conceſſio cumulativè *Rot. dec 121.
n 4. par 1. rec* Quod dici nequit in præſenti, dum tantùm ab-
eſt, Beneficiatos habere facultatem votandi in Electione Vi-
carii Capitularis ut ipſis de directo potiùs reſiſtat jus, ac diſ-
poſitio S. C. Trid. loquentis ſimpliciter de Capitulo, ut in d.
ſeſſ 24. c. 16. ibi: *Capitulum ſede vacante*, ſub cujus nuncupa-
tione venire dumtaxat Canonicos. non autem Beneficiatos,
14 ſeu Altariſtas, notant *Abb in c. Scriptum n 4. de Elect.* & in
*cap Dilecti n. 1. de Major & obed. Rot cor Cæſar. de Graſ. dec.
132. alids 4. de His quæ ſunt à major par. Cap. n 6. & coram
Cav. dec. 56. n. 3. & cor Merl. dec 697 n. 4 & in rec. dec. 141. n 8
par 18.* & in *Gerund. Prioratus 1 Jul. 1697. §. Perpenſa coram
Urſina, & 27. Jan. 1699. §. Suppoſita cor Lancet. & 15 Jun.
1699. cor. Olmo.*

Indubitantet in hypoteſi, in qua conſtat, Capitulum ſem-
per conſtitutum fuiſſe à ſolis Dignitatibus, & Canonicis; & 15
concurrit d. Viſitatio anni 1621. præſcribens, ſub nomine
Capituli in concernentibus Eccleſiam, & ſpiritualibus anne-
xis, unicè ſupradictas Dignitates, & Canonicos intelligi;
Tum etiam Synodus anni 1623. præciſè emanata ad tollen
dam quamcumq; confuſionem inter Capitulum, & Altari-
ſtas, & ad hoc, ut unuſquiſq; juxta ſuos gradus contineretur.
Quarum utraque multum pollet ad intentum, cùm non ſo- 16
lum Viſitatoris ſonus ſit exceſſus corrigere, mores corruptos
emendare, & reſtituere in priſtinum ſtatum ea, quæ emenda-
ri merentur, ea traditis per *Barb de Poteſt. Epiſc. par. 3. alleg.
73 n. 1.* & decreta in acto Viſitationis facta in iis, quæ con-
cernunt ſtatum Eccleſiæ, attendenda veniunt *Rot dec. 53. n.
4 par. 1 rec* Verùm etiam, quæ in Synodis determinantur, pro
lege ſervanda ſunt, ex adductis *in tom 1. par 2. diſcep 28. n 96.*
Accedente præſertim approbatione ejuſdem Synodi, facta
ab hac S.C. cujus decreta clauſis oculis recipienda ſunt, &
obſervanda, ex firmatis per *Rot. cor. Celſ. dec. 5. n. 12.* Nec non 17
acquieſcentia Altariſtarum, quos non conſtat, ab his actibus
reclamaſſe, imò habetur exequutioni, ut par eſt, demandaſ-
ſe uſque ad præſens inibi diſpoſita; Itaut eo magis id operen-
tur, ſtante acceptatione cum ſubſequuta ferè octuagenaria
obſervantia, ut de prima firmat *Rot cor. Coccin. dec 885. n 1 &* 18
dec 971. n. 4. Et de ſecunda *Panim dec. 140. n 14. Rot. cor. Put.
dec 4. lib 3 & cor Bich dec 448. n 9.*
Quin in aliquo obſiſtat, Altariſtas, quinimò totum Clerum,
fuiſſe admiſſos ad electionem Vicarii Capitularis ann. 1586.
1620. & 1634. Stante enim d. diſpoſitione S. C. Trid. opus
eſſet, quòd Altariſtæ docerent de conſuetudine immemora-
bili, in contrarium legitimè præſcripta, ut in præciſis termi- 19
nis Vicarii Capitularis, tradit *Barb. de Can. & Dign c. 41. n.
34. & 35.* & firmavit *Rot. cor. Ottob dec 220 n. 8. & 9* Vel tal-
tem de conſuetudine quadragenaria, *Rot. dec. 251 à n 36. par.
19 rec.* & quidem cum valido titulo. *Duran dec. 394. nu. 3* cu-
jus probatio requiritur, ubi jus commune reſiſtit, juxta *Tex.
in c. 1. de Præſcrip. in 6.* Addita *Gloſſ* ibidem *verbo Legitimè*.
Quod pro reſponſione unicè ſatis eſſe videtur, dùm nullus ima-
ginabilis titulus iiſdem Altariſtis aſſiſtit, & Jus iiſdem clarè 20
reſiſtit. Et multo minus eis aſſiſtit immemorabilis, ſive qua-
dragenaria, quia ante dictum annum 1586. conſtat de electio-
nibus, factis à ſolo Capitulo; Idemq; poſt an. 1634. & dictus
actus anni 1586. in omnem caſum fuiſſet ſublatus per ſequen-
tia decreta Viſitationis ac Synodi, ex ſupra adductis.

In eadem Cauſa.

PRo favorabili reſolutione præmittimus, innegabilem eſſe
diſtinctionem duorum Corporum in noſtra Cathedrali,
Capituli nempe, conſtituti à quatuor Dignitatibus, & 12. Ca-
nonicis; Et Collegii, ſeu Cong. Altariſtarũ ſeu Beneficiatorũ 21
cõpoſiti à Cãtore, qui eſt illorũ Caput, & à pluribus Altariſtis.
Probatur hæc diſtinctio. & ante oculos ponitur *à Chrono-
logica Deſcriptione Status noſtræ Eccleſiæ à quatuor Sæculis ci-
tra*; Ex Bulla erectionis Innoc. VI in qua abſque ulla men-
tione Altariſtarum, qui tunc in rerum natura non reperie- 22
bantur, erigun tus Præpoſitura, prima Dignitas noſtræ Ec-
cleſiæ, & octo Canonicatus, in eaque datur facultas Cano- 23
nicis eligendi etiam Epiſcopum in futuris vacationibus; Ex
electione Vicarii Capitularis an. 1412 facta à ſolis Canonicis
in perſonam Canonici Antonii Bertutii; Ex alia ſimili ele- 24
ctione alterius Vicarii Capitularis, ann. 1417. facta pariter à 25
ſolis Canonicis in perſonam Canonici Nicolai Antonii; Ex
Inventario, ſeu deſcriptione diverſarum rerum, ab Altariſtis
exhibito, conſectuque an. 1440. in quo iidem vocantur Cap-
pellani, illorumque Univerſitas Congreg. Altariſtarum, ſeu 26
Cappellanorum; Ex deputatione quatuor Canonicorum, fa-
ctaque an. 1469. à tunc temporis Epiſcopo ad effectum revi- 27
dendi computa Syndico Altariſtarum; Ex diverſis Conſtitu-
tionibus, & Ordinationibus, eandem diſtinctionem præſeſe- 28
rentibus, factis an. 1461. Ex Teſtamento Epiſcopi de Aſle, cõ-
dito an. 1469. in qua, contradiſtinctè à Canonicis, & Dignita-
tibus noſtræ Eccleſiæ, *hæredem ſibi fecit Collegium Altariſta-* 29
rum ipſaſq; Altariſtas; Ex electione Vicarii Capitularis. à ſo-
lis Canonicis facta eod an. 1469. in perſonam Præpoſiti Petri 30
de Aleis; Ex alia electione Vic. Capitularis, facta à ſolis Ca-
nonicis ann. 1476. in perſonam Canonici Franciſci Nicolai; 31
Ex Conſtitut. factis ab Altariſtis an. 1481. in quibus illi, qui
erant Canonici ſimul, & Altariſtæ ſe ſubſcripſerunt cum d.
qualitate, ad differentiam aliorum, qui non erant Canonici; 32
Ex alio ſimili actu cum eadem diſtinctione Canonicorum
ab Altariſtis, facto anno 1571. Ex Inſtrumento, inito inter 33
Communitates, & Eccleſias an. 1585. in quo cum relatione
34 ad quan-

Digitized by Google

ad quandam tavam, compoſitam anno 1547. ab Epiſcopo de
34 Copis, fit mentio quatuor Dignitatum, & Canonicorum no-
ſtræ Cathedralis, non nominatis Altariſtis. Ex electione Vi-
carii Capitularis, facta anno 1586. à toto Clero noſtræ Ci-
35 vitatis, ſed cum diſtinctione Canonicorum ab Altariſtis. Ex
Relatione ſtatus noſtræ Eccleſiæ, facta anno 1619. à Card.
de Aracœli Epiſcopo, in qua eadem diſtinctio non poteſt evi-
36 dentiùs deſcribi, & canonizari; Cum qua concordant omnes
aliæ ſequentes Relationes ejuſdem Eccleſiæ, factæ ab omni-
bus ſucceſſoribus Epiſcopis, nemine prorſus excepto, in qui-
bus mentio Capituli facta ſemper eligitur, uti conſtituti à
quatuor Dignitatibus, & 12. *Canonicis*, ad diſtinctionem Al-
tariſtarum, ſemper, & ubique appellatorum *Beneficiati*, ſeu
Altariſtæ, de quarum Relationum viribus latè differunt Au-
thores, citati in meo *Tract. de Livell. c. 2. §. 12. n. 53* Ex ele-
ctione Vicarii Capitularis, facta anno 1620. à toto quidem
37 Clero noſtræ Civitatis, ſeu à Canonicis Epiſcopatus, & ab
Altariſtis, tam ejuſdem, quàm duarum Collegiatarum, ſed
cum clara, & literali diſtinctione inter ipſos. Ex Viſitatio-
ne Card. Romæ, facta annó 1651. in qua cubiralibus literis
damandavit, quòd nomine *Capituli intelligi deberent tantum-
modo Dignitates, & Canonici in ſpectantibus ad Eccleſiam, &
38 ſpiritualibus annexis*, quodque circa temporalia ejuſdem, in
quibus Altariſtæ habent intereſſe, vocari deberet Congrega-
tio Altariſtarum; Supplicantes hìc obſervare, quòd hoc no-
men *Congregatio* non fuit Altariſtis in hac viſitatione recen-
ter attributum, dum apparet ab eis uſurpatum uſque ab anno
1440. Ex Synodo ejuſdem Card. Romæ, celebrata an. 1653.
in qua dicta diſtinctio talibus verbis canonizatur, ut nullum
39 penitus dubium circa illam ampliùs remanſerit. Cujus Syno-
di reſpectu concurrunt duo illæ eſſentialiſſimę circumſtantię
quòd fuit ab hac S.C. in omnibus approbata die 13. Dec. 1646.
Quodque eadam approbatio confirmata poſtea fuit ab Alex.
VII. 3. Auguſti 1658. Quæ circumſtantiæ omnimodam ipſius
exequutionem important. Ex *dec. Recanaten. Manus 8. Martii
1649. cor. Verosp.* ubi non poteſt talis diſtinctio clariùs expri-
40 mi, quàm iſtis verbis. *Orta inter Capitulum Cathedralis Eccle-
ſiæ Recanaten. & Congregationem Altariſtarum controverſia*,
quod paſſim in eadem deciſione repetitur, quæ deciſio, exad-
verſo acceptata fuit, & ad ejus normam expeditum extitit
mandatum de manutenendo. Ex innumeris enunciativis Al-
tariſtarum, ſe vocantium Beneficiatos ad diſtinctionem Ca-
nonicorum, & ſignanter in precibus, huic S. C. exhibitis an.
41 1661. ibi. *Si eſpone per parte delli Beneficiati, detti Altariſti
della Chieſa Cathedrale.* Ex ſimilibus enunciativis, quę legun-
tur in epiſtolis proviſionalibus hujus S. C. de quibus in Secre-
42 taria. Ex modo, in quo in die Annunciat. B. V. accedit no-
ſtrum Capitulum, una cum Magiſtratu ad Almam Domum
Lauretanam, & recipitur à Canonicis Lauretanis, qui capi-
43 tulariter obviam eunt uſque ad Jannam proprię Civitatis po-
nendo noſtras Dignitates, & Canonicos ad eorum dexteras,
eo tempore, quo Altariſtæ incedunt dumtaxat ad dexteras
Beneficiatorum, & aliorum ſimplicium Presbyterorum ejuſ-
dem Capituli Lauretani, ut refert *Barboſ. Apoſt. dec. coll. 86.
n. 4.* eſtque in tota Marchiæ Provincia pluſquam notorium.
Et demum, aliis omiſſis, ex congerie illa præeminentiarum,
quæ de facto emicant, & pacificè practicantur à noſtro Capi-
tulo, contradiſtinctè ab Altariſtis, quæ ſpecificantur in publi-
44 ca atteſtatione multorum Sacerdotum, & Nobilium noſtræ
Civitatis, & in alia Canonici Guarini, olim Vicarii noſtrę
Diœceſis, & modò Vicarii Lauretani, Supplicantes inter a-
lias differentias præ oculis habere illam, quòd Canonici in
Choro cum eorum Cotta, & Almutia *ſedono in ſtallo ſuperio-
re, e più nobile di quello, dove ſedono gl' Altariſti, di modo che
vengono ad appoggiare i piedi in ſito più elevato di quello, dove
ſedono detti Altariſti*. Itaut vix poſſet aſſignari majus ſignum
nobilioris præeminentiæ, & totalis differentiæ inter taliter
ſedentes, ut patet conſideranti:

Quibus omnibus jungitur modus obtinendi Canonicatus,
& Altariſtatus, toto Cœlo diverſus; Canonici enim, ut in
omnibus aliis Catholici Orbis Cathedralibus practicatur, fiūt
45 tales, vel ex gratia Sum. Pont. ſi illi vacant in menſe reſerva-
to, vel alia concurrat affectio, vel ab Epiſcopis, ſi iſta non ve-
rificentur; Semper tamen mediantibus expeditionibus Bul-
larum, vel à Dataria, vel à Curiis Epiſcopalibus, eiſque da-
tur poſſeſſio cum ſolitis ſolemnitatibus habitus Canonicalis,
aſſociationis ad Altare, deſtinationis ſtalli in Choro, locique
in Capitulo, cum receptione ad amplexum inter Canonicos,
46 & prævia fidei profeſſione Econverſo autem (ut videre eſt in
Synod. Card. Romæ *c. 14. de Altar. ſeu Benefic.* eſtque in noſtra
Eccleſia notorium) Altariſtæ abſque ulla prorſus ex iſtis ſo-
lemnitatibus, fiant tales eo ipſo, quod aliquis per tres menſes
continuè, Dominicis feſtis Choro inſervivit, ab Altariſtis parti- 47
cipantibus per ſecreta ſuffragia approbatus fuit, & à Vicario
Generali, nec non à Chori Præfecto, qui eſt Præpoſitus Ca-
pituli, ad ejuſdē Chori munia obeunda, idoneus fuit repertus.

Hoc præmiſſo, ſeu demonſtrata hac palpabili non minus,
quàm certa, & indubitata differentia inter Capitulum noſtrę
Eccleſiæ, & Congregationem Altariſtarum, pro favorabili
reſolutione militat communiter recepta concluſio, quòd ele-
ctio Vicarii Capitularis ad ſolum Capitulum Canonicorum
pertinet, privativè quoad omnes alios, juxta *Tex. in c. Cum
olim de Major. & Obed & c. 1. eodem tit. in 6.* & diſpoſitionem
S.C. Trid. *in ſeſſ. 24. de Reform c. 6.* & probant *Panuin. de po-* 48
*teſt. Cap. Sed. vac p. 1. q. 2. Leo in Theſ. Fort Eccl. p. 1. c. 10. n.
7. Quaran. in Sum. Bull. verb. Cap Sed. vac. n 3 Sbroz. de Offic.
Vic. l. 1. q. 16. n. 8. Pac. Jord var. reſol. 1. 2. tit. de Vic. Cap. lib.
12. n. 2. Marchet. in Prax Vic. Cap. p. 1. tit. 8. & ſeqq. Antonel.
de Reg. Ecc. l. 4. c ult. n. 60. Gallema. ad Con Trid. ad ſeſſ. 24 de
Refor c. 16. n 1 Solorz. de Jur Ind l. 1. c. 14. à n 6 Card. de Luc.
de Jur. d. 24. n. 11.* & firmavit *Rot. dec. 220. n. 3 & 4 cor Ottbob.
& dec. 895. n 9 cor. Manzan. & dec. 515. n. 2. & 26 cor Bich. &
dec. 491. n. 1. & 2. & dec. 528 n. 1. cor. Emer jun. & in par. 12.
dec 105. à n. 2 & in par. 19. dec. 271. à nu. 27. & in Ampurien.
ſeu Civitat depae. Vicar. 19. Jan. 1646. cor. Melitio*, impreſſ.
apud *Dian. coordinatum e. 8. dec. 46. n. 1. & per tot.* Et pluries
reſolvit S.C.E. ſignanter *in Roſſanen. 29 Novemb. 1686 & 28.
Nov. 1687 & 5. Dec ejuſdem ann Pon. Em. Carpin.* & reſolvit
etiam hæc S. C. *in Acernen. 12. Aprilis* 1647. quam ſequitur
Rot. dec. 251. num. 26. par. 19. rec.

Huic Juris communis diſpoſitioni, jungitur Bulla erectio-
nis Inn. VI in qua uſque ab anno 1356. tribuitur præpoſito,
& Canonicis noſtræ Eccleſiæ jus eligendi etiam Epiſcopos,
cum ſucceſſivis pacificis electionibus Vicariorum Capitula- 49
rium, ab eiſdem factis dd annis 1412. 1417. 1469. & 1476.
Cum illa circumſtantia, quòd eædem electiones factæ fue-
runt ab eiſdem uti à Capitulo Eccleſiæ Majoris, ut ex illa-
rum lectura.

Adverſus hujuſmodi ſolida fundamenta, duo in ſubſtantia
exadverſo afferuntur. Primùm, quòd Altariſtæ dicantur et- 50
iam Canonici noſtræ Eccleſiæ, veniantque proinde apellatio-
ne Capituli, & ſecundum, quod in omnem caſum eis aſſiſtat
conſuetudo quam deſumere prætēdunt ex electionibus Vica-
riorum ann. 1586. 1620. & 1634. Neutrum tamen ſubſiſtit.

Non primum, quia pro eliminatione hujus inſubſiſtentis
prætextus, atque pro omnimoda exeluſione ejuſdem præten- 51
ſionis, urgent ſupradictæ maximæ differentiæ, inter Cano-
nicos, & Altariſtas, de quibus ſupra *à num. 34.*

Nec eadem prætenſio colorari poteſt ab actibus, exadver-
ſo exhibitis, in quibus Altariſtæ aliquando dicuntur de Ca-
pitulo; Ex illorum enim lectura conſtat, nullum ex dictis acti-
bus percutere juriſdictionalia, ſed omnes concernere œcono- 52
mica, à quibus nullatenus inferri poteſt ad ea, quæ juriſdi-
ctionem important, ea ratione, quia in hac materia, ab in-
tereſſentia in Capitulo ad unum, vel alium œconomicum ef-
fectum, inferri non poteſt Jus in illo votandi, & circa juriſ-
dictionalia, ut notat *Fagnan. in c. Nullus à n. 31. de Elect.* &
firmavit *Rot. dec. 464. à nu. 7 cor. Priol. & dec. 528. nu 6. cor.* 53
Emer. jun. & dec. 252. num. 30. par. 19 rec.

Minùs eadem qualitas canonicalis in Altariſtis inferri po-
teſt ab Inſtrumento aſſertæ unionis anni 1461. quòd per ex-
tenſum fuit exhibitum.

Pro remotione enim talis inſubſiſtentis prætenſionis ſup-
plicamus obſervare, quòd objectum cum omni proprietate
ſermonis dici poteſt de ſubjecto non ſupponente, ſive atten- 54
dantur actus, hinc inde exhibiti ante, ſive poſt dictam prę-
tenſam unionem; Nullibi enim exadverſo docetur de d. qua-
litate canonicali in Altariſtis, quæ uniri poſſet alteri noſtro-
rum Canonicorum.

Quoad actus antecedentes, ex hucuſque animadverſis, re-
manet manifeſtum, quod Altariſtæ uſque ab anno 1440. vo- 55
cabatur, & erant *Cappellani*, illorumque corpus appella-
batur *Altariſtarum, ſeu Cappellanorum*; Quòd in duabus ele-
ctionibus Vicariorum Capitularium ann. 1412 & 1417. de ip-
ſis, nec uti Altariſtis, nec uti Canonicis aliqua, vel minima
legitur mentio; Quodque demum anno 1460. & ſic anno im-
mediatè antecedenti ad prætenſam unionem, in reviſione
computorum, & ſucceſſiva quietantia, facta Syndico Al- 56
tariſtarum deputati fuerunt *quatuor Canonici Recanatenſes*,
nempe *Joannes Nicolai, Antonius Philippus, Franciſcus
Nicolai, & Marinus Auguſtinus*; Igitur hoc anno, imme-
diatè antecedenti ad prætenſam unionem, noſtri Oppoſi-
tores erant Altariſtæ, & non Canonici.

Quo verò ad actus ſubſequentes, habemus, quòd anno 1469.

Epiſcopus de Aſte, de cujus mandato prætenditur facta aſſer-
ta Unio, inſtituit quidem ſuos hæredes Altariſtas, ſed ſub
57 titulo Collegii Altariſtarum, non verò ſub nomine Capituli
ibi; *Inſtituit ſibi hæredem, & fecit Collegium Altariſtarum,
& ipſos Altariſtas majoris Altaris*; Non poſſumus autem ma-
jus argumentum adducere inſubſiſtentiæ dictæ prætenſæ u-
nionis; Non enim in mentem cordati Viri, cadere poteſt,
quòd idem Epiſc. oblitus fuerit actus adeò ſolemnis unionis de
ipſius mandato expleti, quodque ipſos Altariſtarum nomine
nuncupaſſet, vel quòd iſti ſub dicto nomine talem hæredira-
tem accepraſſent, ſi verè unicum corpus paulò ante cum no-
ſtris Canonicis effecti fuiſſent: Econverſo autem ex hoc actu,
58 proximo aſſertæ unioni, maximum argumentum ipſius inſub-
ſiſtentiæ deſumitur, ut notat *Rot. dec. 251. n. 26. par. 19. rec.*

Creſcitque vis hujus animadverſionis ex eo, quòd hoc eo-
dem anno 1469. defuncto dicto Epiſcopo de Aſte, deventum
fuit ad electionem Vicarii Capitularis à noſtris Canonicis,
abſque ullo Altariſtarum interventu, ibi; *Convocato Capi-
tulo DD. Canonicorum Eccleſiæ Recanaten.* Qui Canonici im-
59 mediatè poſt electionem ejuſdem Vicarii devenerunt pariter
ad aliam electionem Cantoris in perſonam cujuſdam Aloy-
ſii; Quæ omnia pluſquam maniſeſtè comprobant inſubſiſten-
tiam dictæ prætenſæ unionis; Præſertim ſi conſiderentur u-
nita cum ſucceſſiva electione alterius Vicarii Capitularis fa-
cta pariter à ſolis Canonicis anno 1476. & cum aliis actibus,
latè ſuperiùs expenſis.

Ex quibus clara remanet intelligentia illorum verborum
60 Inſtrumenti aſſertæ unionis: *Quòd Capitulum Eccleſiæ S. Vi-
ti ſupradictum ſit, & eſſe debeat unitum Capitulo Eccleſiæ E-
piſcopatus Recanaten. & ſit unum corpus, & ſic de cætero debeat
reputari*; ut ſcilicet unio verificetur in illis terminis, in qui-
bus ſubjecta unienda reperiebantur; Cumque ex hucuſque
animadverſis Oppoſitores reperirentur in ſtatu, eſſe, & de-
nominatione Altariſtarum, non verò Canonicorum, inter
ipſos dicitur ſacta unio, uti Altariſtas, ſeu Beneficiatos ex
una, & inter Canonicos ex altera, atque ex illis omnibus ef-
fectum unicum corpus; Eodem prorſus modo, quo videmus
61 in Urbe, unum corpus facere in Baſilicis Canonicos, & Be-
neficiatos, cum notoria tamen inter eaſdem partes corporis
diſtinctione, & differentia, quæ in noſtra pariter Eccleſia
manibus palpatur ex dictis præeminentiis noſtri Capituli,
nullatenus competentibus Altariſtis,

Comprobatur hæc intelligentia ex ipſomet literali tenore
62 Inſtrumenti hujus aſſertæ unionis, in quo expreſsè conveni-
tur, quòd Cantor, qui eſt Altariſtarum caput, non debeat
eſſe de Capitulo, ſed quòd præcedat dumtaxat cunctos Pres-
byteros, ita quod poſt Canonicos ſit primus; Quomodo enim
poſſunt ſtare ſimul, quòd de Capitulo ſint Altariſtæ, & de
eodem non ſit Cantor, qui inter ipſos figuram facit perſonæ
dignioris, ſeu, ut ita dicam, primæ Dignitatis? Et quomodo
poſſunt dici effecti unicum corpus Altariſtæ cum Canonicis,
ſi ab hoc corpore excluſum fuit illorum caput? Videtur ſiqui-
dem hoc repugnare ipſimet rationi, & ſenſui, quia membra
63 eſſent digniora proprio capite, & Altariſtæ minus digni, præ-
tendentes votum dare in actibus Capitularibus, præferrentur
Cantori magis digno, in Capitulo vocem non habenti; Quòd
repugnare Juri divino, naturali, canonico, & civili obſervant
adducti in *Inſtit. Crim. lib. 1. tit. 10. §. 4. nu. 235.* Meritò au-
tem conventum fuit in dicto Inſtrumento, quòd Cantor non
64 eſſet de Capitulo, ad tollendum omne dubium, quòd fortè
provenire poterat ex ipſius majori dignitate, & præeminen-
tia inter Altariſtas,

Dicendum propterea eſt, ambiguum ſenſum denomina-
tionis Capituli Eccleſiæ Epiſcopatus Recanaten. factæ in di-
cto Inſtrumento aſſertæ unionis, proceſſiſſe ex eo, quia in d.
actu de corpore Capituli ejuſdem Eccleſiæ effectus fuit Ar-
65 chidiaconus de Aſte, & Joannes Baptiſta Jacobi Petri & Mat-
thæus Fabianus, electi in Canonicos ſupranumerarios; Nec
non, quia intervenerunt in illo Joannes Nicolai, Antonius
Philippi, Franciſcus Nicolai, & Marinus Auguſtinus, qui
eodem tempore erant Canonici S. Viti, & Altariſtæ Altaris
majoris; Non mirum igitur ſi ex mixtione ſex Canonicorum
noſtræ Eccleſiæ, & Archidiaconi, effecti de corpore noſtri
Capituli, in dicto Inſtrumento aſſertæ unionis irrepſerit ob-
66 ſcurus ille ſenſus circa verbum Capituli, ex hucuſque ani-
madverſis clariſſimè demonſtratus.

Et ex his videtur paradoxum ſapere propoſitio illa, quòd
Altariſtæ dicantur Canonici Epiſcopatus, utpotè exiſtentes
in Eccleſia S. Flaviani, cui dicata eſt noſtra Cathedralis,
67 ad differentiam noſtrorum Canonicorum, exiſtentium in alia
Eccleſia S. Viti, per Gregorium XIII. conceſſa Patribus So-
cietatis Jeſu; Quia tempore conceſſionis hujus Eccleſiæ nul-
li aderant in illa Canonici, ſed ſolùm Altariſtæ, ſeu Benefi-
ciati, qui tranſlati fuerunt ad Eccleſiam S. Mariæ Montis
Morelli; Illi autem, qui in aliquibus actibus denominan-
tur Canonici S. Viti, erant Canonici Epiſcopatus, ſeu Ca-
tedralis, moramque aliquando fecerunt in dicta Eccleſia ob
ipſius meliorem ſtatum; Cæterùm ad explendos actus capitu- 68
lares conveniebant ſemper in Sacriſtia Epiſc. ſeu S. Flaviani.

Quæ omnia clariſſimè demonſtrantur, nedum ex innume-
ris actibus à noſtris Canonicis, uti Canonicis Epiſcopatus ex-
pletis, abſque ullo Altariſtarum conſortio, & ſignanter ex e- 69
lectionibus Vicariorum Capitularium annor. 1412. & 1417.
ſed ex ſimplici lectura Bullæ erectionis Innoc. VI. in qua poſt
reſtitutam noſtram Civitatem ad priſtinum nomen, & titu-
lum Civitatis, eriguntur in noſtra Cathedrali Dignitas Præ-
poſiti, & octo Canonicatus; Altariſtæ autem, qui tunc tem-
poris in rerum natura non reperiebantur, venire non poſſunt,
nec ſub nomine Dignitatis, nec appellatione Canonicorum; 70
Uſquequo igitur exadverſo non doceatur de hac nova quali-
tate Canonicali, deque tempore, quo tales effecti fuerunt, &
ex cujus Pontificis conceſſione cum ſuppreſſione illorum,
quos Innocentius VI. pro noſtra Cathedrali inſtituit, & ſub-
rogatione aliorum in locum eorundem, contraria prætenſio
remanere videtur abſque ullo prorſus fundamento, & ut ſu-
pra dicebamus, de ſubjecto non ſupponente.

Poterant autem omitti ad probandam dictam qualitatem
Canonicalem in Altariſtis obligatio pſallendi in Choro, uni- 71
ta cum proprio ſtallo, diſtributiones ipſis aſſignatæ ex com-
muni maſſa, facultas eligendi Organiſtam, Exactorem, Sy-
dicum, Retentio propriæ Crucis, & ſimilia; Omnia enim
iſta apprimè congruunt Beneficiatis cujuslibet Cathedralis,
necnon etiam Clericis Beneficiatis Patriarchalium Urbis, &
tamen inauditum prorſus eſt, quòd ex dictis præeminentiis, &
obligationibus inſerviendi Choro, Beneficiati prætenderint
ſe Canonicos, argumentumque proinde nimis, & conſequen-
ter nihil probat, ut in ſpecie, reſpondendo ſimilibus objectio-
nibus, advertit *Fagn. in cap. Nullus à n. 31. de Electios.* & me-
liùs *Lotter. de Re Benef. l. 1. qu. 14 à nu. 57.* ubi, quòd neque 72
communis maſſa, neque deputatio Exactoris ad illam exigen.
neque Congregatio Beneficiatorum ad ſonum Campanæ, &
ſimilia, ſunt univoca ſigna ad probandam dictam qualitatem.

Specialiter tamen obſervantes circa Crucem, quòd hæc
non eſt propria Altariſtarum, ex quo facta fuit ex diverſis re-
bus argenteis antiquis noſtræ Cathedralis, ut juſtificatum fuit
in alia Cauſa de qua *in hoc Tom. par. 1. diſcept. 35.*

Ejuſdem inſubſiſtentiæ eſt animadverſio, fundata in facul-
tate eligendi Cantorem, quam Epiſcopus de Aſte anno 1463.
reſervavit Epiſcopo, & Canonicis Recineten. Hoc enim 73
punctualiter practicatum fuit à noſtris Canonicis in prima,
& immediata electione, ſecuta anno 1469. in qua ad illam,
nulla facta mentione Altariſtarum, devenerunt illimet Cano-
nici noſtræ Cathedralis, qui Vicarium Capitularem elege-
runt, Qui actus uti proximus reſervationi ejuſdem facultatis,
magnifaciendus eſt, ut obſervat *Rot. dec. 251. n. 26. par. 19. rec.* 74
Licèt autem hodiè talis electio fiat ab Altariſtis, id nullatenus
referri poteſt qualitati Canonicali, Potuerunt enim ſucceſſi-
vis temporibus Jus præſentandi Cantorem alio titulo obtine-
re; Eodem prorſus modo, quo electio Epiſcopi, quæ ex claro
privilegio Innoc. VI. noſtris Canonicis competebat, hodie
illis ampliùs non competit. Ex hoc autem nimis veriſimili
titulo in contrarium, penitus enervatur præſumptio, fun-
data in citata facultate eligendi Cantorem, ex regula, quòd
probatio per neceſſe concludere debet, de qua, aliis addu-
ctis, *Rot. cor. Priol. dec. 257. num. 6.*

Nec ad rem facere videtur, quòd aliqui ex Canonicis inſer-
viant etiam Collegiatis Eccleſiis noſtræ Civitatis, uti Alta-
riſtæ; Hoc enim procedit ex eo, quòd aliqui ex Canonicati-
bus tenues habent redditus; Nihil tamen inferri poteſt ad ef- 75
fectum, de quo diſputamus, dum non implicat, quòd una, &
eadem perſona, dupliciter conſiderari poſſit, juxta multipli-
citatem illam perſonæ legalis, de qua integrum edidit Tra-
ctatum *Carolus Antonius de Luca*, & ex qua videmus, quòd in
eadem Eccleſia una, & eadem perſona modò unam, modò
aliam figuram facit, juxta exemplum Vicarii Generalis qui
inſimul etiam ſit Canonicus, quique, quando ſuas diſtribu-
tiones lucrari vult, ſedere debet in loco ſibi aſſignato, uti Ca-
nonico, non autem uti Vicario, ut videre eſt apud *Barboſ. de* 76
*Can. c. 26. n. 7. & in Sum. Apoſt. dec. collect. 98. nu. 1. Nicol. in
Floſc. verb. Vicar. Gener. ſub. nu. 41. Panimol. dec. 1. annot. 9.
nu. 98. & Card. de Luc. de Præemin. diſc. 41. n. 9.* Et juxta aliud
exemplum Epiſcopi Canonici, ſedentis in loco ſuæ Præben-
dæ, ut obſervat. *Pignatel. conſult. 104. n. 55. tom. 5.*

Hæc videntur ſufficere pro victoria; Et tamen pro tali

omnium

omnium eliminatione, quatenus aliqua ſupereſſet dubietas,
77 quod non credimus, illa penitus ſublata remanſiſſet à ſæpè,
ſed nunquam ſatis citata Synodo *Card. Romæ*, celebrata anno 1653. in qua in ſpecie ad tollendam confuſionem inter Canonicos, & Altariſtas, maxima differentia inter utroſque determinata, & conſtituta fuit, loquendo *de Dignitatibus, &*
78 *Canonic. in c.* 13. & in ſeq. *c.* 14. *de Altariſtis, ſeu Beneficiatis*,
plures utriſque præſcribendo leges, penitus diverſas.

Hæc autem probatio, deducta à diſpoſitione hujus Synodi, una quidem eſt nomine, re tamen vera, & in ſubſtantia multiplex. I. enim includit conſenſum totius Diœceſis, juxta pra-
79 xim conficiendi Synodos, ex quo adverſus ipſius diſpoſitionẽ
nemo reclamavit. II. Præſupponit diligentem inveſtigationẽ, & cognitionem omnium, in eadem diſpoſitorum, factam ne-
80 dum ab expertis Miniſtris Epiſcopalibus, ſed ab omnibus De-
putatis Synodalibus, & Senioribus de Clero. III. Approbationem Altariſtarum, nullatenus reclamantium à diſpoſitis
81 In illa, ſed imò omnia in eos determinatè acceptantium. IV.
Uniformitatem diſpoſitorum in antiquiſſimo Inſtrumento anni 1440. exadverſo producto, in quo eodem prorſus modo
82 ſub nomine Congregationis Altariſtarum vocati apparent.
V. Confirmationem ejuſdem Synodi in omnibus illius parti-
83 bus, unà cum punctuali obſervantia, ab hac S.C. demandata.
VI. Demum approbationem à duobus Summ. Pontif. Inn. X.
84 & Alex. VII. Si autem Diœceſana Synodus à ſe ipſa legis vim
habet, & ad præciſam obſervantiam omnes ſubditos ligat, ex
85 adductis *ſupra n.*16. Quantò magis idem verificabitur de no-
ſtra Synodo, attentis dictis aliis circumſtantiis, & approba-
86 tionibus, ut conſiderando illius approbationem, & confirma-
tionem in ſpecie firmavit *Rot. dec* 74. *à nu.*20. *cor. Zarat.* Et præ oculis habendo vim, & robur reſolutionum hujus S. C. notant adducti in *Tom.* 1. *par.* 1. *diſcept.* 6. *n.*64.

Itaut, ſi nulla alia concurrerent pro hac parte documen-
87 ta, hæc unica Synodus exuberaret ad omne dubium elimi-
nandum, quia procedendo cum ipſius diſpoſitione omnia de plano locum habent, prætenſioneſque Altariſtarum remanent abſque ullo prorſus fundamento.

Agnoverunt vim, & efficaciam harum animadverſionum contrarii Defenſores, qui proinde, admiſſa clara voluntate
88 Card. Romæ, vel declarandi, Altariſtas ab antiquo conſtitu-
tos eſſe in ſtatu totaliter diverſo, & ſeparato à qualitate Canonicorum; Vel ipſos tempore coadunationis Synodi ad talem
89 ſtatum reducendi; Unicè inſiſtunt in defectu poteſtatis, præ-
tendendo potuiſſe quidem, Epiſcopum de Aſte anno 1461. Altariſtas conſtituere in ſtatu, & eſſe Canonicorum, quia tunc temporis communis vigebat opinio, Epiſcopos poſſe Collegiatas erigere, & Canonicos conſtituere, juxta animadverſa
90 in *T.* 1. *par.* 1. *diſcep.* 7. *n.* 67. non autem id competiiſſe Card.
Romæ, quia annis 1621. & 1623. quibus Viſitationem, & Synodum reſpectivè peregit, ac confecit, talis opinio non amplius in Tribunalibus eſſet recepta, ex authoritate *Lotter. de Re benefic. lib.* 1. *qu.*14. *à n.*43.

Verùm reſponſio mirabiliter retorquetur, & ad hominem probat oppoſitum; Quia prædictis annis 1621. & 1623. eadem opinio, quòd Epiſcopi poterant, tam conſtituere, quàm de-
91 ſtituere Collegiatas, & Canonicos in ſua viridi obſervantia
reperiebatur, ut loquendo in ſpecie de anno 1623. firmavit *Rot. dec.* 1084. *n.* 2. *& per tot. cor. Emer. jun.* Subdens *n.* 6. quòd ejuſdem opinionis erat tunc temporis etiam *Sacra Rota*, quodque in dubiis circa hanc materiam judicandum eſt ſecundum
92 illam opinionem, quæ tunc temporis vigebat, licèt deinde
ob ſuperventas declarationes hujus S. C. contraria invaluerit opinio.

Igitur reſpectu Viſitationis, & Synodi innegabiles remanent, tam voluntas, quam poteſtas Card. Romæ, & conſequenter omnimodæ exequutioni demandanda ſunt diſpoſita
93 in eiſdem, ea ſupra animadverſis; Præcipuè ſi conſideretur
munita confirmatione Apoſtolica prævia reſolutione, & approbatione hujus S. C. Nulla habita conſideratione illius dictionis *in poſterum*, ac ſi antea contrarium practicaretur;
94 Quia dicta dictio nil aliud importat, quàm tractum ſucceſſi-
vum, comprehendendo omne tempus futurum, ut firmavit *Rot. dec.* 1469. *num.* 4. *&* 5. *cor. Coccin.*

Oppreſſi à pondere harum demonſtrationum Altariſtæ, confugiunt tandem ad prætenſam Conſuetudinem, ſupponentes, ipſos admiſſos fuiſſe ad electionem Vicariorum Capitularium annis 1586. 1620 & 1634. & conſequenter ex hac plus-
95 quam quadragenaria conſuetudine manutenendi veniant in
eadem facultate eligendi Vicar. Capitulares, ex *deciſion.* 686. *&* 731. *&* 764 *cor. Emer. jun. & dec.* 132. 162. *cor. Benincaſ.*

Sed non minori inſubſiſtentia laborat hoc ſecundum con-
96 trarium aſſumptum.

I. Quia in omnem caſum, per inſubſiſtentem hypotheſim admiſſa eadem conſuetudine, illa nedum ſolemniter interrupta, ſed totaliter ſublata fuiſſet à dictis Viſitatione, & Syno- 97
do Card. Romæ, & proinde in nulla habenda eſſet conſideratione ex adductis per *Rot. dec.* 162. *n* 9. *cor. Ludoviſ. & dec.* 45. *n.* 4. *cor. Ottbob. & dec* 206. *n.* 17. *&* 18. *par.* 16. *& dec.* 430. *n.* 10. *par.* 19 *rec.* Et uti ſemel interrupta dicto anno 1623. non poteſt
conjungi cum ſubſequuta electione anni 1634. ſed alia conſue- 98
tudo de novo inchoanda eſſet, ex animadverſis per *Rot. dec.* 285. *n.* 5. *par.* 19. *rec.* Quæ nova conſuetudo interrupta pariter fuiſſet annis 1646. & 1658. à confirmatione, & approbatione ejuſdem Synodi.

II. Quia ab anno 1412. uſque ad annum 1486. & deinde, aſſiſtit noſtris Canonicis pluſquam centenaria, & immemorabilis conſuetudo eligendi Vicarios Capitulares, abſque interventu Altariſtarum, & propterea adverſus illam non qua- 99
dragenaria, ſed alia ſimilis centenaria adducenda foret, ut in terminis noſtri caſus firmavit *Rot. dec.* 528. *n.* 12. *cor. Emer. jun, & dec.* 251. *nu.* 23. *par.* 19. *rec.*

III. Quia electio anni 1586. non probatur concludenter in facto ex Archivio Altariſtarum, nec probata relevaret in jure, ex quo docemus, quòd per aliquos dies ante Sixtus V. ſuppreſſit Cathedralitatem noſtræ Eccleſiæ, ut teſtatur *Ugbel. in* 100
Ital. Sac. to. 2. *Verba Recanatenſis Epiſcopi folio* 129. *in med. & folio* 136. *par.* 2. Quod comprobatur etiam ex recurſu, eodem anno 1586. à toto Clero ad S. Sedem interpoſito, & exhibito in Summario; Qua ſuppreſſione præſuppoſita, non erat lo- 101
cus electioni Vicarii Capitularis, & in rei veritate non apparet, quòd talis Vicarius aliquem juriſdictionis actum exercuerit; Actus autem, carens effectu, ad probandam conſuetudinem allegari nullatenus meretur, ut in noſtris terminis 102
benè firmavit *Rot. in Geruaden. Capitali* 9. *Martii* 1703. *§. Magiſque cor. Omana*, & meliùs *in dec.* 525. *num.* 16. *coram Bich.*

IV. Quia omnes electiones, ex adverſo exageratæ annorum ſcilicet 1586. 1620. 1634. apparent factæ, non à Canonicis, & ab Altariſtis dumtaxat, ſed à toto Clero, aliiſque Collegiatis noſtræ Civitatis; Et conſequenter non poſſunt ex illis majus 103
deſumere jus Altariſtæ, quam totus Clerus, dictique Canonici aliarum Collegiatarum, qui agnoſcentes malum jus fove- 104
re, non amplius hodie coram hac S. C. comparent.

V. Quia ex eodem præciſo motivo, quòd in electionibus dd. Vicariorum Capitularium annis 1586 & 1620. intervenerunt 105
alii, qui non erant Canonici, illæ fuerunt ab hac S. C. declaratæ nullius roboris, & momenti, ut plenè doctum fuit in Summario; Recurrere autem ad actus nullos, & revocatos ad comprobandam propriam intentionem, maximum mali 106
juris ſignum reputatur, per ea, quæ firmavit *Rot. dec.* 251 *n.* 6. *& dec.* 311. *n.* 4. *par.* 16. *& dec.* 260. *n.* 24. *par.* 19. *rec. & in Rom. Domus* 10. *Decemb.* 1696. *§. Hinc cor. Card. Scotta*, cum concordantibus, citatis *in To.* 1. *par.* 2. *diſcep.* 10. *n.* 14.

VI. Quia dubitari etiam contingit de prætenſa electione dicti anni 1620. in qua aſſeritur electus Vicarius Capitularis 107
quidam Martius Politus, & tamen non coſtat, quòd ille dictum officium exercuerit, nec in dicto anno, nec in alio anno ſequenti, in quibus fuit Vicarius Capitularis Canonicus 108
Proſper Cecchinus; Addita dicta poſteriori Synodo, actus anteriores revocante, ex ſupra allegatis.

VII. Quia electio anni 1634. cauſam dedit præſenti controverſiæ, & ſic in nulla haberi debet conſideratione, ex gene- 109
raliter adductis à *Rot. dec.* 331. *nu.* 12. *par.* 15. *rec. & dec.* 765. *n.* 5. *cor. Emer. jun.* Et in puncto noſtri caſus *in dec.* 468. *n.* 11. *&* 12. *cor. Priol. & dec.* 525. *n.* 16. *cor. Bich. & dec.* 46. *n.* 2. *apud Dian. cordinat. tom.* 8.

VIII. Quia non agitur de actu, pacificè admiſſo, deque conſuetudine legitimè præſcripta; Unde eo minus attendi meretur, ut in terminis obſervat, & ita deciſum à Sacr. Rot. teſtatur *Card. de Luc. de Juriſd. diſc.* 24. *num.* 13. & firmavit 110
eadem *Rot. dec.* 251. *num.* 37. *par.* 16. *rec.* & in ſpecie noſtræ reſolutionis, illam referendo, & exornando notat *Monacell. in Form. tom.* 1. *tit.* 1. *for.* 2. *num.* 9.

IX. Quia ex hucuſque probatis in omnem caſum electio anni 1634. remaneret unica, & proinde incapax ad inducendam conſuetudinem, ut benè obſervat *Rot. dec.* 528. *num.* 10. 111
cor. Emer. jun.

X. Quia adverſus pariter hanc electionem anni 1634 militant poſterior confirmatio Synodi ab hac S. C. obtenta ann. 1646. & ſucceſſiva approbatio Sum. Pont. Alex. VII. obtenta 112
anno 1658. Si enim eadem Synodus ex mente hujus S. C. & oraculo Summi Pontificis in omnibus ſuis partibus ſervanda eſt; Hoc nullatenus verificaretur, admiſſa contraria præ- 113
tenſione, quia non haberet exequutionem illius clara diſpo-

ſitio, concernens differentiam, & diſtinctionem Canonico-
rum ab Altariſtis.

XI. Quia hujuſmodi actus poteſt attribui gratioſæ conve-
nientiæ, & conſequenter aptus non eſt præjudicium aliquod
114 inferre Dignitatibus, & Canonicis, ut in ſpecie obſervat
*Rot. dec. 468. num. 11. & 12. cor. Priol. & dec. 252. num 36.
par. 19. rec.*

XII. demum, quia non ſumus in terminis conſuetudinis
quadragenariæ, munitæ titulo vero, vel putativo, ſed aſ-
115 ſectæ conſuetudinis, omni titulo carentis, & concernentis
actus jurisdictionales diſcontinuos, in quibus terminis requi-
ſitur immemorabilis, vel ſaltem quadragenaria plenè, &
concludenter juſtificata, cum titulo vero, vel putativo,
ex adductis per *Card. de Luc. de Canon. diſc. 20. num. 7 Rot.
dec. 537. num. 3. & 4. cor. Celſ. & in rec. dec. 363. num. 5. &
dec. 730. nu. 5. par. 18. rec.*

Quibus non obſtant *dd. Deciſ. coram Emer. jun. & Beninca-*
116 *ſa* allegatæ ſupra n. 95 Quia in illorum caſu, in quo conſue-
tudo per quatuor integra Sæcula concludentiſſimè probaba-
tur, Jus non ſolùm non reſiſtebat, ſed poſitivè aſſiſtebat;
Agebatur enim de adminiſtratione Eccleſiæ Sede vacante, quæ
117 de Jure competere poteſt alteri, quàm Capitulo, vigore
pacificæ conſuetudinis, ut clarè habetur *in c. unico de Major.
& obed in 6.* & in aliis Juribus, ibidem citatis, quibus addo
literalem diſpoſitionem S. C. Trid. *in ſeſſ. 23. de Refor. c.* 10.
in caſu autem noſtro verificatur oppoſitum, quia de conſue-
tudine pacifica effectuata, & clara, probationes concluden-
tes non afferuntur, & Jus nullatenus aſſiſtit, ſed potiùs re-
ſiſtit conſuetudini, quòd electio Vicarii Capitularis cumu-
118 lativè ſpectare poſſit ad alios, quàm ad Capitulum Cathe-
dralis ex ſupra allegatis; Proindeque ſola quadragenaria
ſine titulo nullatenus ſufficit, ex authoritatibus, in eiſdem
deciſ. citatis.

Deci. Recanaten. Manutentionis cor. Veroſpio, nihil com-
mune habet cum præſenti inſpectione, quia in illa obtinue-
runt Altariſtæ manutentionem circa Jus eligendi Syndicum,
119 Organiſtam, Sacriſtam, & Exactorem, ea ratione, quia
iidem Officiales ex eorum communi Maſſa, non autem ex
Maſſa Canonicorum, quam illam adhuc non habet, ſtipendia
recipiunt; Ex quo nihil poteſt inferri in noſtris terminis,
quia dicti actus percutiunt œconomica, non autem juriſdi-
ctionalia noſtræ Eccleſiæ; Ab œconomicis autem ad juriſ-
dictionalia in his caſibus non permittitur argumentari, ut in
terminis firmavit *Rot. deciſ 491. num. 3. & deciſ. 528. num 6.
cor. Emer jun. & in par. 9 rec dec. 25. num.* 30. Non enim
120 valet conſequentia; Aliqui habeat vocem in Capitulo; Er-
go ſunt de Capitulo, ut latè proſequitur *Rota* ubi proximè,
nec non in *dec. 468. à num. 7 cor. Priol.*

Immò *d. Dec. cor. Veroſp.* contra Altariſtas retorquetur;
Quia ex ſupra animadverſis in illa contradiſtinctè à Capitu-
121 lo, & Canonicis noſtræ Cathedralis, fit mentio Altariſta-
rum ſub nomine Congregationis Altariſtarum; Major enim
earundem diſtinctio à Canonicis, magiſque clara ſpecifi-
catio, quòd illi non ſint Canonici Cathedralis, quodque ta-
122 les ſint noſtri Canonici, excogitari non poteſt, ut patet con-
ſideranti; Eo præcipuè, quia *d. dec.* emanavit informanti-
bus Altariſtis dumtaxat, & ab iiſdem acceptata remanſit,
unde non incongruè eædem ennunciativæ vocari poſſunt con-
feſſiones Altariſtarum.

Perſtringendo igitur omnia, hucuſque probata; Aut Al-
tariſtæ prætendunt intervenire electioni Vicarii Capitularis
uti Canonici noſtræ Cathedralis & tales nunquam fuerunt,
123 nec de præſenti probantur; Aut inſiſtunt in Actibus Capitu-
laribus antiquis, & illi, vel concernunt ſolùm œconomica
à quibus non valet inferri ad juriſdictionalia, vel retorquen-
124 tur ad hominem, quia apparent celebrati abſque ullo Alta-
riſtarum interventu: Aut demum exagerant conſuetudinem
ex electionibus ann. 1586. 1620. & 1634 & actus iſti, uti ex-
pleti à toto Clero, uti ineffectuati, uti declarati nulli ab hac
125 S. C. & demum uti oppoſiti ſæpè citatæ Synodo, Apoſtoli-
ca confirmatione munitæ, nedum non attendi, ſed nec et-
iam allegari merentur.

In eadem Cauſa.

Repetitur idealis prætenſio, quòd Altariſtæ ſint Canoni-
ci, immò in ea vis unicè conſtituitur, ſed malè, quia nulla
exhibetur concludens juſtificatio; Cumque Altariſtarum in-
126 tentio in d. qualitate verſetur, ac conſiſtat, nullatenus ad
dictum effectum admittuntur conjecturæ, & vagæ præſum-
ptiones, exadverſo adductæ, ut notant citati in meo *Tract.
de Livell. §. 5. num. 5.*

Præcipuè quia omnes dictæ conjecturæ deſtruuntur ab aliis,
quæ leguntur in contrariis Scripturis, quòd ſcilicet qualitas 127
Canonicalis verificetur in Altariſtis circa ann. 1458. Nos e-
nim ex Bulla erectionis noſtræ Cathedralis demonſtravimus,
quòd in illa per duo ferè ſæcula antecedentia, fuerunt Cano-
nici, quodque d. tempore abſque ullo Altariſtarum conſor- 128
tio, pacificè exercuerunt omnes actus juriſdictionales, enu-
meratos ſupra.

Nec eſt verum, quòd probemus ante dictum ann. 1458. Al-
tariſtas non fuiſſe Canonicos; Licèt enim id incumberet eiſ-
dem, aſſerentibus ſe tales, juxta regulam *Tex. in leg pen. v.
Non ignorare Cod. Si min ſe maj dix.* de qua *Rot. cor. Cocci dec.*
2083. *n. 10. & cor. Priol. dec. 392. n. 3.* Adhuc ictu oculi id re- 129
ſultat ex ſola lectura contrariarum Scripturarum, & ſignan-
ter ex donatione Argentorum, facta Altariſtis anno 1440.
in qua millies vocantur Altariſtæ, & Cappellani, Altare
majus noſtræ Eccleſiæ officiantes, illorumque Univerſitas,
non Capitulum, ſed Congregatio Altariſtarum, & Cappel-
lanorum appellatur. Igitur hoc tempore, quo noſtri Cano- 130
nici erant tales in noſtra Eccleſia, & ad electiones Vicario-
rum Capitularium pacificè deveniebant, Altariſtæ non erant
Canonici, ſed ſimplices Cappellani, ſeu Altariſtæ; Major
autem probatio hujus veritatis afferri non poteſt illa, quæ
deſumitur ex contrariis Scripturis, & confeſſionibus, ex fir- 131
matis *per Rot dec. 460. n. 8. cor. Priol.* & tamen eadem qualitas
ex aliis evidentiſſimè excluditur, ut fuit oſtenſum ſupra.

Videamus modò quid exadverſo afferatur ad probandam
dictam qualitatem poſt annum 1458. Inſiſtunt Altariſtæ.

I. In generali juris præſumptione, cum ſuppoſitio, quòd
ante dictum annum 1458. nulli in noſtra Cathedrali adeſſent
Canonici, & conſequenter ipſi Choro aſſiſtentes tales præſu- 132
mantur; Sed ſuppoſitum hoc ex ſupra animadverſis apparet
prorſus inſubſiſtens, & proinde, illo corruente, corruunt
omnes generalitates, ſuper illo ædificatæ, juxta regulam,
de qua in *Tom. 1. par. 1. diſcep. 12. nu. 69.*

II. In teſtamento Epiſcopi de Aſte: Verùm ſupra *nn.* 57.
ad oculum demonſtravimus quòd idem teſtamentum retor-
queatur ad hominem; Quia in illo non fuerunt Altariſtæ in- 133
ſtituti hæredes, uti Capitulum, vel tanquam Canonici, ſed
uti Collegium Altariſtarum; Cæterùm per malam hypothe-
ſim, & per modum ſimplicis diſcurſus admiſſo, quòd idem
Epiſcopus de Aſte potuiſſet d. anno 1458. conſtituere Altari-
ſtas Canonicos, eo quia tunc temporis circa hanc poteſtatem
vigeret opinio, Epiſcopis favorabilis; Dicimus, quòd Card.
Roma alter Epiſcopus anno 1623. in Viſitatione, & Synodo 134
illos potuiſſet deſtituere, & ad priſtinam qualitatem Cappel-
lanorum, ſeu Altariſtarum reducere *ex dec. 1284 cor. Emer.
jun.* de qua *in Tom. 1. par. 1. diſcep. 7. num. 67.*

III. In inſtrumento aſſertæ unionis anni 1463. quæ tamen
facta fuit inter ipſos, uti Altariſtas, ſeu Beneficiatos, & in- 135
ter omnes Canonicos, uti Canonicos, hoc modo efficiendo
unum corpus in noſtra Cathedrali, eo modo, quo in omni-
bus Cathedralibus Orbis, & Patriarcalibus Urbis Canonici,
& Beneficiati faciunt unum corpus.

IV. In diverſis ennunciativis, in quibus illarum Univerſi-
tas per tranſendam in actibus, nullam habentibus connexio-
nem cum materia, de qua diſputatur, vocatur Capitulum:
Quibus opponimus illas contrarias ennunciativas, atque illos 136
ternos actus, in quibus millies vocatur Congregatio Altariſta-
rum, cum illo addito, quòd iidem actus facti fuerunt ab ip-
ſiſmet Altariſtis, ita ut congruentius vocari poſſint eorun-
dem confeſſiones, ex communibus regulis ſuperlativam fa-
cientes probationem; Similium ennunciativarum poſſent
afferri Volumina, quia revera non alio nomine nec magis
frequenter, & cum majori proprietate ſe ipſos ſemper appel- 137
larunt, vocatique ab aliis fuerunt. Et tamen dicta denomi-
natio Capituli congruè applicari poteſt illis actibus œcono-
micis, in quibus agebatur de intereſſe Altariſtarum; Ab acti-
bus autem œconomicis in noſtris terminis nullatenus inferri
poteſt ad juriſdictionales, qualis eſt electio Vicarii Capitu-
laris, ut firmavit *Rot. dec. 491. n. 3 & dec. 582. n. 6. cor. Emer.* 138
jun. & in par. 19. rec dec. 251. nu. 30.

V. In eo, quod eligant Curatum noſtræ Eccleſiæ; Verùm
reſponſionem nobis inſinuarunt contrarii Defenſores, obſer-
vando, quòd de propriis ſtipendiis eidem Curato congruam 139
conſtituunt; Dignum igitur, & juſtum eſt, quòd concur-
rant ad ipſius electionem, abſque eo, quòd minimum ex
hoc actu reſultet adminiculum qualitatis Canonicalis, ut in
ſimili, circa electionem Sacriſtæ, & Organiſtæ, obſervavit 140
inter has Partes *Rot. in Recanat.* de qua ſupra *num.* 119.

VI. In electionibus Vicariorum Capitularium annorum
1586. 1620. & 1634. confundentes hoc modo prætenſam con- 141
ſuetu-

ſuetudinem, cum aſſerto bono jure, & principio qualitatis canonicalis. Sed latè oſtendimus ſupra, quòd in nulla conſideratione habendi ſint uti actus; Vel facti tempore, quo noſtra Cathedralis per Sixtum V. fuerat ſuppreſſa; Vel expleti à noſtro Clero; Vel ineffectuati; Vel declarati nulli ab hac S. C. Vel demum uti oppoſiti Synodo Card. Romæ, Apoſtolica confirmatione munitæ; Quòd, ut diximus, & non inu-
141 tiliter repetimus, unicè deſervire poteſt pro principalis controverſiæ deciſione, tanquam lex noſtræ Diœceſis, ab omnib. Subditis inviolabiliter ſervanda. Non omittentes obſervare in facto nullatenus ſubſiſtere replicationem, quæ legitur in contrariis Scripturis, his verbis exageratam; *Quòd cùm Six-*
143 *tus V. proviſionem aliquam non dederit Eccleſiæ Recanaten. illam alteri Eccleſiæ ſubiiciendo, niſi poſt quinque annos, nempe circa annum 1591. quo tempore ſubjecit Eccleſiam Recanaten. Eccleſiæ Tolentinæ &c.* Quia iſte Pontifex obiit die 27. Auguſti antecedentis anni 1590. & ſic non potuit anno ſequenti 159 . facere ea, quæ in contrarium exagerantur.

VII. Demum in diverſis actibus, & ſignis, de quibus in
144 contrariis Scripturis; Pro reſponſione autem utimur ipſiſmet verbis contrariorum Scribentium ibi; *Et quamvis iis ſingulis non ſemper Sac. Rot. & Suprema Tribunalia detulerint, & quandoq. etiam nonnulla ex expoſitis inter ſigna æquivoca, & neceſſariò non inferentia Collegialitatem, dinumeraverint.* Probationes enim non ſolùm non debent eſſe æquivocæ, ſed pernecesſè concludere; Aliàs in nulla habentur conſideratione, ex regula *Text. in leg. Non hoc Cod. Unde legitimi & in leg. Neque natales Cod. de Probat.* de qua *Rot. cor. Dunoz. jun. dec. 688. n. 9. &*
145 *cor. Priol. dec. 383. num. 13.* Præſertim in concurſu noſtrarum probationum, pluſquam evidenter excludentium in Altari-
146 ſtis qualitatem Canonicalem, ut ampliando notat *Rot. dec. 379. num. 22. cor. Priol.*

Ad probandum autem Jus Altariſtarum non benè adducitur concluſio Conſilii noſtræ Civitatis 18. Junii 1675. Quia
147 (ultra quòd in illo nulla prorſus in hac materia reſidet authoritas) nil aliud, eo mediante, concluſum fuit, quàm aſſiſtendi illis: *Che poſſano e per poſſeſſo e per ragione che moſtrano, concorrere a dare li ſuffragii nell'elezzione d'eſſi Vicarii Capitolari;* Quæ optimè congruunt Canonicis ad excluſionem Altariſtarum, & duarum Collegiatarum noſtræ Civitatis, dum ea hu-
148 cuſque animadverſis, & ex reſolutione hujus S. C. illorum favore non militant, nec poſſeſſio, nec bonum Jus, quod clarè comprobant hodiè dicti Canonici earundem Collegiatarum, nolentes ampliùs coram hac S. C. in controverſiam deducere clarum Jus noſtrorum Canonicorum.

Quod ulteriùs comprobamus ex atteſtationibus multorum
149 Nobilium, & Sacerdotum noſtræ Civitatis, quarum ſola, & ſimplex lectura poteſt congruè deſervire pro confutatione omnium contrariarum animadverſionum, & de illarum efficacia in Jure latè diximus in *Tom. 1. par. 1. diſcep. 4. num. 64. & diſcep. 20. num. 59.*

Eſt autem omnis curioſa nova illa ſpecies urbanitatis, exad-
150 verſo decantatæ *in benigniſſimis Altariſtis* pro reſponſione ad prærogativas noſtrorum Canonicorum ſolemniter, in dd. atteſtationibus comprobatas, exagerando illorum Ingratitudinem, ex quo poſtquam ab Altariſtis fuerunt benigniter admiſſi in illorum conſortium, hodie ad inſtar notiſſimi dicterii
151 Herinacii cum Serpente, prætendant etiam illos excludere ab Eccleſia; In Europæ enim Regnis, & Provinciis, illiuſque officioſiſſimis Nationibus, non de facili indicari poterit, ubi nam reperiantur tales benigniſſimi homines, qui immemores obligationis defendendi proprias Dignitates, de qua ſupra *in par. 1. diſc. 51. n. 32.* tali, tantaque urbanitate ſint præditi, ut
152 in Choro, aliiſque publicis functionibus ad inſtar Caudatariorum Cardinalium ſedere velint in illo ſcamno, ubi Canonicorum pedes quieſcunt, cum illis aliis humilioris ſtatus ſignis, quæ leguntur in dictis atteſtationibus.

Creſcitque vis animadverſionis ex eo, quòd non unus, vel alter *ex benigniſſimis Altariſtis*, nec per aliquod breve tem-
153 pus, ſed omnes unanimiter per multa ſæcula tali, tantaque urbanitate dotati fuerunt, contra id, quòd in proximis terminis, quòd nempè non præſumatur longa continuatio actuum facultativorum, & multiplicata gratia, firmavit *Rot. in Gerund. Anniverſ. 15. Junii 1696. §. Quiacae. Card. de la Tremoille, & in Urgellen Servitutum 14. Martii 1697. §. Tertiacor. Molines.*

Et quòd verè ſingularitatem hujus novæ ſpeciei urbanitatis in *benigniſſimis Altariſtis* comprobat, eſt quòd illa emicat etiam extra proprium Civitatem, & Clerum; In acceſſu nimi-
155 rum ad celebre Sanctuarium Lauretanum, in quo hujus Capitulum *viene a ricevere nella Porta della Città di Loreto il noſtro Capitolo, e collocandolo alla deſtra accompagnandoſi le Dignità di Loreto con le noſtre, e li Canonici con li noſtri, & anco li Beneficiati tra di loro*, Cum illa vera urbanitate, quæ practicari ſolet inter æquales, inter quos unus occupat ſiniſtram,
quando alter tenet dexteram, Cæterùm, quòd ex urbanitate 156
Canonicus unius Cathedralis in acceſſu ad aliam velit occupare dexteram unius ex Beneficiatis ejuſdem, ut diximus, &
nunquam ſatis repetimus, eſt illius urbanitatis ſpeciei, quæ 157
non reperitur in cultiſſimis Europæ Provin.

Quæ omnia dicta ſint ad oſtendendam in Altariſtis extremam miſeriam boni juris, eò perductam, ut ſub ſpecie adhuc
incognitæ urbanitatis eludere velint actus illos, ex quibus ſo- 158
lidè, & concludenter demonſtratur, quòd de illorum prætenſa qualitate Canonicali poſſit cum omni fundamento dici, eſſe verum ens rationis.

Demum nec etiam merebatur allegari prætextus manu-
tentionis; Quia ex laudabili praxi hujus ſacroſancti Confeſ- 159
ſus de illa nunquam diſputatur, ex adductis *in Tom. 1. par. 1. diſcep. 16. n. 152.* & eò fortiùs in caſu noſtro, in quo nulla præcia probatio concurrit ad illam fundandam, & in quo principale dubium non reſpicit manutentionem, ſed bonum jus,
juxta illa clara verba; *An Altariſtæ ſint admittendi, unàcum* 160
Dignitatibus, & Canonicis, ad electionem Vicarii Capitularis.

Non prætereuntes, quòd in eo, quòd reſpicit feſtum S. Fla-
viani Eccleſiæ Tutelaris, & Patroni, illud quot annis celebra- 161
tur de menſe Novembris, cum ſua Octava, & aliis, in his caſibus practicari ſolitis, & quia in die Martirii ejuſdem Sancti, quæ occurrit initio menſis Februarii, nulla fiebat diſtinctio, modernus Epiſcopus in ſua Viſitatione, habita de anno 1701.
talem feſtivitatem fecit Canonicalem; Quòd impugnantibus 162
Altariſtis, opus fuit in S. C. R. die . Decembris ejuſdem 1701. Ponent. Eminent. Coloredo, diſputare dubium. *An decretum Viſitationis Epiſcopi, quo demandatum fuit, diem Martirii S. Flaviani per Miſſam, & Veſperas à Canonico hebdomadario decantandam quotannis ſolemniter celebrari debere ſuſtineatur, illudque ſit obſervandum, & exequendum; Seu potiùs ſervandum ſit ſolitum;* Proditque reſponſum utraque Parte informante: *Affirmativè quoad primam partem.*

Die 4. Junii 1701. propoſitis in S. C. C. ſequentibus du- 163
biis.

I. *An Altariſtæ ſint admittendi, unàcum Dignitatibus, &*
Canonicis ad electionem Vicarii Capitularis. 164

II. *An etiam ſint admittendi Beneficiati Collegiatarum S.*
Mariæ Montis Morelli & Caſtri novi, reſoluta fuerunt cum 165
reſcripto. *Adutrumque Negativè.*

Repropoſita verò Cauſa die 10. Auguſti 1704. ad ſolam in-
ſtantiam Altariſtarum, ſub dubio. 166

An ſit ſtandum, vel recedendum à deciſis die 4. Junii 1701.
reſcriptum fuit; *In deciſis, & Cauſa ampliùs non propona-* 167
tur.

Circa hujuſmodi additum, ut *Cauſa ampliùs non propona-*
tur, notandum eſt quòd antiquis temporibus in reſcriptis S. 168
C. non erat adeò frequens, dum ſolitum erat apponi in nova Cauſæ propoſitione; Hodiè verò, quando Jura unius Partis clara ſunt, apponi ſolet etiam in prima Cauſæ reſolutione, & meritò, nè miſer collitigans clarum Jus habens, defatigetur expenſis novæ propoſitionis Cauſæ ad libitum alterius, in illis Tribunalibus, in quibus more Principis procedi ſolet, qualia ſunt Sacræ Congregationes.

DISCEPTATIO XIII.

Conſtantien. ſeu Stockacen. Fundationis Conventus.

PRO

PP. M. O. Reformatis Provinciæ Tyroli.

CUM

PP. Cappuccinis Auſtriæ Superioris.

ARGUMENTUM.

Fundationi novi Conventus quando ſit locus, non attentis contradictionibus Oppoſitorum, vel non Mendicantium; vel extra Diſtrictum, ab Apoſtolicis Conſtitutionibus præſcriptum, exiſtentium.

PRo affirmativa reſolutione dubii plura in facto ponderan-
da ſunt, atque unicùm præ oculis habenda, concludenter 1
in Summario juſtificata.

Quòd ſcilicet Langraviatus Nelleburgenſis, in quo reperi-
tur Oppidum Stockacli, ubi humillimæ funduntur preces
pro fundatione Conventus, ſe extendit ad milliaria 90. Quòd
2 in toto dicto tractu nullus omnino reperitur aliorum Reli-
gioſorum Mendicantium Conventus. Quòd in eodem Lan-
3 graviatu 68. exiſtunt Terræ, ſeu Loca, ſigillatim enumera-
te in d. Summario. Quod comprobatur ulteriùs ex ſerie con-
4 feſſione P. Provincialis, & unius ex Definitoribus Cappuc-
cinorum: Quòd eadem Terræ, ſeu Loca *ſono numeroſi, e re-*
5 *ſpettivamente ppolati*, juxta præciſa verba Nuntii Helve-
tiæ in Relatione, exhibire in Summario. Quòd Oppidum Sto-
6 ckacii poſt illius noviſſimam deſtructionem, & à fundamen-
tis everſionem, reædificatum denuo fuit, in eoque 600. & ultra
numerantur Habitantes, ſeu Incolæ. Quòd duo dumtaxat re-
periuntur ibidem Sacerdotes; Quòd ob eandem penuriam Sa-
cerdotum *frequenter accidit* (ſunt verba teſtium, omni fide di-
7 gnorum, deque propria ſcientia teſtantium) *quòd diebus Domi-
nicis & feſtivis debeamus negligere Miſſæ ſacrificium ex defectu
Sacerdotum, dum Stockacii non niſi duo reperiuntur &c.* Idquè
ſuperlativè cõprobatur ex declaratione glor. mem. Impera-
toris Leopoldi I. ibi: *Per le Domeniche, e Feſte aſpettande da tali*
8 *le Meſſe ordinarie da quelli due Sacerdoti, che vi ſi trovano con
grandiſſima difficoltà, o pure venende sforzate di non ſentirle.*
Quòd viciniores Conventus Cappuccinorum, nempè Uber-
lingenſis, & Fellenſis diſtant tribus horis, & ſic decem millia-
9 ribus à Stockacio, ut notet il *Burattino Veridico*, verſus finem,
ubi, quòd in hora una cum dimidio ſit iter unius leucæ Ger-
maniç, correſpondentis quinque milliaribus Italicis; Quòdque
demum Religioſi in dicto novo Conventu Stockecenſi com-
modè poterunt ſuſtentari abſque ullo præjudicio Cappucci-
10 norum. Ita teſtatur Nuntius, adducendo in auctorem ſui dicti
D. Comit. de Vellcbeley Præfectũ totius Langraviatus Nel-
leburgenſis ibi: *La nuova fondazione non poſſi recare veruna pre-
giudizio al ſoſtentamente de PP. Cappuccini, e che poſſino gl'uni,
e gl'altri trovare à ſufficienza.* Ex concordant 49 principalio-
11 res Cives Stockecenſes ibi: *Rebus ſic ſtantibus, PP. Cappucci-
nis per ſuſceptionem & introductionem PP. Franciſcanorum, nec
minimum ex proprii ſubſtentatione ſubtrahendum ſit*; Nec non
eandem comprobant veritatem Officiales ejuſdem Langra-
12 viatus; Præcipuè ſi habeatur ratio ad dictam deficientiam Sa-
cerdotum ſecularium, & ſic in neceſſariam conſequentiam,
ad eleemoſynam Juliorum duorum pro qualibet Miſſe,
quæ de facili ibidem reperitur, ut juſtificatum fuit in Sum-
mario.

Ex quibus duo ſequuntur, primum quòd Cappuccini non
ſint legitimi Contradictores in hac parte ad impediendã fun-
dationem noſtri Conventus, ex quo non intra 4. milliaria, ad
13 terminos notorium Apoſtolicarum Conſtitutionum, ſed ultra
10. milliarie poſiti ſunt illorum Conventus, & propterea re-
pellendi videntur à limine præſentis Judicii, eorumque illorum
criticationes, & oppoſitiones in nulla conſideratione habẽdæ
ſunt, vulgera exceptione. *Tua non intereſt*, de qua *Gratian diſc.
653 ex n 28. Rot. cor. Bich. dec. 20. n. 8. & dec. 24. n. 4. apud Anton.
de Jurib Cleric.* ibi: *Nullam gerebat veſtem nuptialem, propter
quàm uti legitimus Contradictor, vel impugnator &c poſſet ad-
mitti, urgente contra eundem Joſephum notiſſimo adagio, Tua
non intereſt, de quo paſſim &c. & in dec. 11. num. 21. & dec. 36. n 5.
& dec. 46. n. 1. cor. Anſald.*

Secundum verò, quòd nullum adſit impedimentum pro
retardande eadem fundatione, dum concurrunt omnia requi-
14 ſita Apoſtolicarum Conſtitutionum; Acclamatio nimirum
Populi; Cum illo eddito, quod etiam Acatholici humillimas,
flexiſque genibus, ut dicitur in eorum ſolemni atteſtatione,
fundunt preces, eaque enixè inſtent pro eadem fundatione,
eo fine, ſunt eorum verba; *Ut nobis opportunior quærendi ani-
marum noſtrarum ſalutem ſuppeditaretur occaſio*, & ibi: *Ut ſic in
dubioſis Religionis punctis pro animarum conſolatione, & ſalute
15 inſtrui poſſimus*; Diſtantia pluſquam 4 milliariorum ab eſſis vi-
cinis Conventibus Mendicantium; Et probatio congruæ ſub-
ſtentationis 12. Religioſorum, abſque præjudicio vicinorum
Conventuum: Quibus concurrentibus, nunquam ſolent hu-
juſmodi gratiç denegari, ex adductis per *Portell. de Dub. Regul.
verb. Monaſterium n. 5 Rodriq. quæſt. Regul. to 1. quæſt. 35. art 7.
Ventrigl in Prax t1. de Nov. Monaſt ædific. annot 18. §. unic in
princ. & Ricc. dec. 55. per tot. par. 2.*

Nulla habita ratione diſſenſus Cappuccinorum, attento
quòd illi moram faciunt extra 4. milliaria per ea, quæ in no-
16 ſtris terminis obſervant. *Paſſer. in cap. unic. à n. 1. de Exceſ Præ-
lat. Franc. var. reſ. cap. 27. num. 24. & ſeq. & Rot. dec. 286. n. 21.
par. 12. rec.*

Concurrunt ulteriùs omnes illæ probationes quæ juxta In-
17 ſtructionem hujus S. C. demandatæ fuerunt die 27. Maii 1707.
nempe novus conſenſus Populi Oppidi Stockacenſis, colle-
gialiter præſtitus; Inſtrumentum Donationis florenorum
10000. pro Fabrica novi Conventus, à pio Benefactore exhi-
bitorum; Diſtinctio Locorum, & Oppidorum intra 4. milliae-
ria, prope Stockacium exiſtentia, in quibus permitti poteſt
noſtris Religioſis quæſtuatio pro illorum ſubſtentatione, &
ex quo nullum Cappuccinis reſultat præjudicium pro illo-
rum neceſſario victu, & manutentione; Itaut ex his omni- 18
bus probationibus, ſimul unitis, abſque ullo prorſus funda-
mento remaneant contrariæ exceptiones, & criticationes.

Nec dicatur, quòd non attenta etiam diſtantia Conventuũ
Cappuccinorum ultra 4. milliaria, adhuc ſemper probabiliter
dici poteſt, quòd per introductionem Religioſorum in novo 19
Conventu diminutionem pati poſſunt eleemoſynæ, pro anti-
quorum Religioſorũ manutentione deſtinatæ. Objecto enim
punctualiter occurrit *Card. de Luc. de Regul. diſc. 31. n. 16.* ſoli-
dè obſervando, poſſibilem eleemoſynarum diminutionem
attendi ſolùm in illis terminis, in quibus alii Conventus, vel
ſunt intra 4. milliaria, vel in eodem Oppido, ubi fundari vult
novus Conventus, ſecus verò, quando id non verificatur, ut in
noſtris terminis contigit, adducendo hanc nimis efficacem,
nimiſquè ſtringentem rationem, & naturalem conſequentiam. 20
*Eſſe prorſus improbabile, ut ob adeo modicum remotum intereſſe
quæſtuantium Religioſorum, in diverſo Loco commorantium il-
lius Populi adeo neceſſarium publicum bonum negligi deberet.*

Atque revera hujuſmodi reflexio omnem in hac parte tol-
lere videtur difficultatem, quia repugnat omnibus æquitatis,
& Juſtitiæ principiis, ut Cives Oppidi Stockacii privari de- 21
beant bonis illis ſpiritualibus operibus, quæ practicari ſolent
Religioſi ſtrictiſſimi Inſtituti, quales ſunt Patres Reformati,
eaque reperiri in proximo periculo non audiendi Sacrum fe-
ſtivis diebus, ob Sacerdotum penuriam, non alio motivo, niſi
incertç, & poſſibilis diminutionis eleemoſynarũ pro Religio-
ſis, commorantibus in Locis, diſtantibus ultra decem mil-
liaria.

Itaut quando etiam, per inſubſiſtentem hypotheſim, illo-
rum conſenſus requireretur, attento dicto bono ſpirituali tot
Oppidorum, enixè inſtantium pro fundatione noſtri Conven-
tus, & conſiderata incertitudine dictæ poſſibilis diminutionis
eleemoſynarum, illorum diſſenſus eſſet negligendus, vel ab
hac S. C. ſupplendus, ut advertit *Fattinel reſpon. 42. num. 4.* 22
ibi. *Minoritæ, ceſſante eorum intereſſe, injuſtè, ac irrationabi-
liter diſſentiunt, ideo quatenus illorum conſenſus requireretur,
prout non requiritur per ſupradicta, poteſt S. C. fundatione ſine
eorum conſenſu permittere*, & concordent *Lezzan. in Summ.
verb. Monaſterium num 7. & Ceſped. de Exempt. Regular. cap.
5. dub. 8. num. 3.* Et conſiderando diſſenſum Religioſorum, 23
extra 4. milliaria commorantium, illumque qualificando po-
tiùs pro contradictione æmulative, quàm pro oppoſitione le-
gali, benè probat *Card. de Luc. de Regul. diſc. 31. à num. 13.*

Nec credimus repetendum Breve Alex. VII. emanatum
pro Inſulis Corſicæ, & Majoricæ, præſcribens diſtantiam
non 4. ſed 10. milliariorum inter Conventus Mendicantium;
Ultra quòd enim talis etiam maxima diſtantia in caſu noſtro 24
concurrit, ex animadverſis ſupra, & latiùs infra obſervan-
dis, ſtrictè dicimus, quòd circumſtantiæ ejuſdem Brevis nul-
lo modo applicantur noſtris terminis, nempe inopiæ dicta-
rum Regionum, ſeu Inſularum, ut illud explicendo adver-
tunt *Matthæuc. in Offic. Cur Eccleſ. cap. 16. num. 5.* ibi *Ob cir-
cumſtantiam inopiæ Regionis majorem præfata unius Loci ab
altero diſtantiam exigit*, & *Fattinel. d. reſp. 42. n. 5.* ibi. *Quia
nititur ſuppoſita inſufficientia eleemoſynarum pro Mendicanti-
bus, jam introductis*; Quod cum ex ſupra animadverſis in 25
noſtris terminis non verificetur, applicatur vulgaris regula
Text. in leg. Papinianus ff. de Minor. quòd à terminis, ac cir-
cumſtantiis unius caſus nihil inferatur quoad alium, in quo
dictæ circumſtantiæ non verificantur, de qua in noſtris ter-
minis *Fatinel.* ubi ſupra *num. 5.*

Et ex his remanet etiam ſublatus prætextus deficientiæ
conſenſus Parochi Stockecii; Ultra quòd enim talis prætex-
tus nullatenus probatur in facto, Reſpondemus, quòd nul- 26
lo modo requiritur de Jure, ex latè, & punctualiter animad-
verſis *per Paſqualig. quæſt. mor. jurid. 25. per tot.* Et repro-
bando contrarium ſentientes benè *Paſſarin. in cap. unic. à
num. 55. de Exceſ. Prælat. in 6.* & meliùs *Card. de Luc.* te-
ſtans de inconcuſſo ſtylo hujus S. C. *diſc. 29. numer. 15. de
Regul.*

Sed quando etiam, per inſubſiſtentem diſcurſum, dici poſ-
ſet neceſſarius, eorum deficientia juſtæ cauſæ in illius dene-
gatione, nullatenus eſſet attendendus, in terminis *Rot. in* 27
Barchin. fundat. Convent. cor. Card. Panzir. ſequuta *à Pignat.
conſ. 179. n. 53. tom. 1.* ibi. *Denique non obſtant contradictiones
Paro-*

Digitized by Google

Parochi, & aliorum. Tum quia, cùm non habeant juſtam cauſam, illius contradictio non attenditur. In qua parte habemus *Textum*, hoc literaliter demandantem *in cap. Nullus in*
28 *fin. de Jurepatr.* ibi *Et ſiquis avaritiæ cauſa conſentire noluerit, Romano Pontifici nuncietur, & quòd offerendum eſt, tunc ejus licentia offeratur: Nam plurimorum utilitas* (ſunt verba *S. Pelag. Papæ* relata *in can. Scias frater 7. quæſt. 1.*) *unius utilitati, vel voluntati præferenda eſt Card. de Luc. in Miſcel. Eccleſ. diſc. 2. num 25. & diſc. 3. n. 3.*

Eædemque reſponſiones adaptantur etiam diſſenſui Ordinarii. *Si enim iſte* (*ſunt* verba *Car. Ant. de Luc. ad Ventrig. in Prax. par. 1. annot. 18. § unico num 4.*) *injuſtè deneg. aſ-*
29 *ſenſum, poterit ſuppleri per Superiorem*; illam adducendo bonam rationem; *Cùm non agatur de actu, faciendo ex gratia, ſed ex juſtitia, & arbitrio boni Viri; & Populis deſiderantibus, & expediri opinantibus, non debet eſſe in libito Ordinarii denegare introductionem Regularium*, & adeſt in hac parte individualis reſolutio S. C. C. *in Forolivien. fund. Eccleſiæ 16 Jan. 1694.* ut videre eſt *in Lib. 44. Decr. fol. 27.* quam ſequitur *Bertacchin. vot. dec. 64. num. 5.*

Non credimus autem inſiſtendum eundverſo in recurſu ad laicam Poteſtatem, pro impedienda fundatione noſtri Conventus; Quia iſte retorquetur potiùs, & operatur, ut Cap-
30 puccini non ſint audiendi, imo repellendi à limine præſentis Judicii, ut quotidiè reſpondet *Sac. Rota*, & videre eſt *in deciſ. 49. per tot. cor Celſ. & deciſ. 63.* pariter *per tot. par. 18. rec.* In quibus concordantes allegantur, & reprobantur contrarium ſuſtinere prætendentes, Et in terminis recurſus, habiti ad Regem Catholicum pro impediendâ fundatione novi Collegii Societ. Jeſu in Civitate Majoricen. *Rot. deciſ.*
31 *5 per tot.* & ſignanter *num. 1. & 2. cor. Priol.* ibi. *Quia exploratî juris eſt, quòd Recurrentes in materiis, & Cauſis Eccleſiaſticis ad Judices laicos, ac Tribunalia, & Parlamenta Laicorum, incidunt ipſo jure in cenſuras, &c. ac proinde repelluntur à limine Judicii, donec reſipiſcant, & gratiam abſolutionis obtinere meruerint.*

Fortiùs, quia talis contrarius recurſus apparet nimis ſenſibilis ex ſeria ponderatione omnium illarum circumſtantia-
32 rum, quæ ſolent aggravare humanas operationes, contentarum in vulgato illo verſu.

Quis, quid, ubi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando.

Quis; Religioſi Cappuccini, hoc eſt Viri, qui omnibus humanis conſiderationibus poſtpoſitis, vale ſolemniter dixerunt Mundo, profeſſionem emittendo in illa Religione,
33 quæ nulli alteri in vitæ auſteritate locum cedit. *Si enim graviora facit vitia peccatorum, ſublimitas peccantium*, juxta dictum *S. Hilarii Papæ* relatum *in can. Nulli fas 25. quæſt. 1. Atque major eſt culpa, ubi ſublimior eſt prærogativa*, ut dicit *Salvian. de Gubern. libr. 4.* Quanto gravior in noſtro caſu reputari debet dictus recurſus, ut conſiderando ſolam qualita-
34 tem Eccleſiaſticam in Recurrente, obſervat *Rot. deciſ. 49. num. 8. cor. Celſ.* ibi. *Si contumacia, & inobedientia damnanda, & deteſtanda venit in Laicis, & perſonis ſæcularibus, multo magis &c.* & meliùs *deciſ 398. num 1. poſt. 2. Vol. conſ. Farin & deciſ. 72. num. 3. & 4 cor. Ottobon.* ubi, quòd nimis dolendum eſt, quando ſimiles recurſus fiunt à perſonis catholicis.

Quid, Extorquendo *decretum, impeditivum cujuſcumque*
35 *reſolutionis hujus S. C.* ſunt illius præciſa verba, concludenter probata in Summario.

Ubi; In illa Regione in qua mixtim moram faciunt Catholici cum Acatholicis, & ubi iſti flexis genibus preces fundunt pro introductione noſtrorum Religioſorum; Et ubi
36 adeſt *ſomma neceſſità di Operarii, e di Miniſtri Eccleſiaſtici, con evidente ſperanza di ritirare molti al vero grembo della Religione, particolarmente Eretici Calviniſti, e Luterani, che eſſi ſteſſi ne fanno l'inſtanza à S. A.*

Quibus auxiliis, Illis, quæ cubitalibus literis improbata ſunt in terribili *Conſt. 46. Clem. X* quæ ita ſummatur: *Pro-*
37 *hibet omnibus, & ſingulis Fratribus Ordinis Minorum S. Franciſci Cappuccinorum pro quacumque re obtinenda, recurſum ad perſonas extra eundem Ordinem.* Idque ſub rigoroſiſſimis illis pœnis, quæ continentur in §. 1. his verbis *ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & privationis vocis activæ, & paſſivæ, & graduum, & officiorum quorumcumque, per eos obtentorum, perpetuæ inhabilitationis ad illa, & quævis alia in poſterum obtinenda pœnis, per contraventores, ipſo facto, abſque alia declaratione, incurrendis* de qua in hoc Tum. *par. 2. diſc. 37 num. 1. in fin.*

Cur; Ut fundatio novi Conventus in noſtro Langraviatu *daretur Nobis, tanquam vicinioribus, & præexiſtentibus*,
38 juxta præciſa verba P. Provincialis Cappuccinorum. Ac ſi in fundationibus novorum Conventuum locum haberet Jus protomiſeos, præferendique eſſent vicini: Ex quo palpatur manibus, quòd Cappuccini in præſenti Cauſa non moventur à decantata diminutione eleemoſynarum, minuſque à ſterilitate Regionis, ſed à deſiderio multiplicandi proprios 39
Conventus, non alio motivo, niſi quia habent alios Conventus viciniores.

Quomodo; Subreptitiè, & obreptitiè, non exprimendo ſcilicet piiſſimo æquè, ac clementiſſimo Principi Populorum acclamationem, hæreticorum ſupplicationes, ſpirituales ſubditorum neceſſitates, Regionis abundantiam, ac alia hujuſmodi, concludentiſſimè in noſtro Summario juſtificata; Eique tacendo optimi Genitoris verè pium deſiderium, aliorumque magnorum Principum preces, & ſupplicationes data opera non aperiendo.

Quando; Eo tempore, quo cauſa à multis annis coram hoc ſacroſancto Conſeſſu de Partium conſenſu pendebat, in eo- 40
que non ſemel propoſita, & reſoluta, imò ultimo loco tranſmiſſæ fuerunt Inſtructiones pro rei veritate, & expoſitorum ſubſiſtentia maturè indaganda.

Terminantes noſtram Informationem duabus animadverſionibus, ad Cauſam nimis conducentibus. 41

Prima detumitur ex præciſis verbis inſignis Romanæ Curiæ Prælati *Fatinel. reſp. 42. n. 9* vocantis nimis inveriſimilem, & æquè incivilem, cum alio nimia conſiderabili additio, aſſertionem, ut quædam Civitas in ſuo caſu (magnoe Langraviatu poſſumus addere in noſtro) *non habeat tot pa-* 42
nis fruſta, ſufficientia victui 12. Religioſorum, quod ſummæ prudentiæ, & religioni EE. PP. animadvertendum reverenter proponitur, ut inde cognoſcant, contradictionem Minoritarum ex non bona voluntate procedere.

Secunda verò innititur verbis elaboratiſſimi Collectoris *Pignatelli*, nimis verſati in hujus S. C. decretis, & reſolutionibus, aſſerentis *in conſ. 179 n 4. to. 1 Durum valdè eſſe dene-* 43
gare hanc ſpiritualem conſolationem Civitati, enixè ſupplicanti; Subjungentes durius eſſe in noſtris terminis illam denegare 68. Oppidis, dictam conſolationem flexis genibus implorantibus, ut inter alia ſpiritualia bona, ex fundatione ſimilium Conventuum reſultantia, ex ſeipſis probè nota, proximum illud, nimiſque frequens, evitetur periculum Catholicorum non audiendi Miſſas diebus feſtivis *da quelli due Sacer-* 44
doti, che vi ſi trovano, con grandiſſima difficoltà (Sunt verba æque invictiſſimi ac piiſſimi Imperatoris Leopoldi I.) *ò pure venendo sforzati di non ſentirla, tanto à perſone di qualità, quanto di baſſa conditione. Utque nobis opportuniter quærendi animorum ſalutem ſuppeditetur occaſio, atque in dubioſis Reli-* 45
gionis punctis pro animarum conſolatione, & ſalute inſtrui poſſimus, ut loquuntur Acatholici in ſolemni atteſtatione, in Secreteria exhibita, quam veritatem ſpiritualis indigentiæ in noſtro Langraviatu, & Oppido Stockach congruè etiam ex eorundem Acatholicorum dictis deſumere poſſumus, juxta monitum *D. Auguſt. de Civitate Dei c. 14.* ibi: *Veritas ubicumque eſt, Domini noſtri eſt, & proinde à Gentilibus, tanquam ab injuſtis poſſeſſoribus, in uſum noſtrum vindicanda eſt*, & concordat *S. Jo: Damaſc. lib. 4. de Fid. cap. 18.* ibi: *Quod ſi quid, in quo* 46
utilitatis quidpiam inſit, ab exteris authoribus ſumere non poſſimus, nihil vetat, cum concordantib. in *Inſt. crim. l. 4. ti 8. à n 93.*

In eadem Cauſa.

IN hac cauſa, quam plùs juſto ſtrepitoſam fecerunt noſtri Oppoſitores, mediantibus inauditis diligentiis, & fortibus operationibus, expilcando Contradictores, nedùm à toto magno Sueviæ Circulo, ſed à tota ferè Germania, compo- 47
nendoque exinde ampulloſum, voluminoſumque Summarium Contradictorum, cui reſpondebimus infrà à n. 132. dant hodiè manus victas iidem Oppoſitores, neque unum jota, vel minimum apicem dicunt circa duo priora puncta, in Inſtructione hujus S. C. die 27 Maii 1707. demandata, nempè circa conſenſum Populi Stockacenſis, collegialiter præſtitum, & circa donationem florenorum 10 m. pro fundatione 48
novi Conventus, à pio Benefactore elargitorum, ſe reſtringentes ad duo poſteriora, ad aſſertum nimirum præjudicium, quod prætenditur eis reſultare, & ad diſtantiam Oppidi *Stockach* ab *Uberlingen & Ratolfszel.*

Circa primum ſuppono, tanquam indubitatum, quòd duplex conſiderari poteſt quæſtuatio favore Conventuum Mendicantium; Prima reſtricta, ſeu circumſcripta à Locis exiſten. intra 49
quatuor milliaria Italica circa Conventus, *& hæc vocatur ordinaria, & fixa*, cujus reſpectu Conventus jam erecti fundatâ habent intentionem pro privativa *Secunda verò quæſtuatio dicitur extraordinaria vaga, incerta, & accidentalis*, & hæc com-

prehendit omnia illa alia Loca, quæ poſita ſunt extra diſtri-
ctum quatuor milliarium, nullique alteri Conventui aſſi-
gnata ſunt, circa quæ noſtri Oppoſitores nullum habent
fundatum Jus, nullamque actionem pro privativa Conven-
tus antiqui, poſiti extra d. diſtantiam.
Quæ diſtinctio adeo ſolidè, ac cubitalibus literis fundatur
in notoria *Conſtit.31.Greg XV.§.3* ut debilitas ſit intellectus
ad eundem effectum Doctorum authoritates adducere, &
50 cumulare, ad inutiliter replendas Cartas, ut obſervavimus
in *Tom.1.par.1.diſcep.13.nu.41.* In illa enim idem Summus
Pontifex ampliando diſpoſitionem Conſtit. Clem. VIII. in
qua præſcribebatur, ut fundari non poſſent novi Conven-
tus, niſi auditis tantum Religioſis illius Loci, ubi fundari
51 volebat, demandat ulteriùs, ut præter eoſdem, *audiri et-
iam debeant alii, per quatuor millia paſſuum in circumvicinis
Locis exiſten.* Et cum eadem diſtinctione proceſſit hæc S. C.
52 in dicta propoſitione diei 27. Maii 1707. ibi *Dove ſia permeſſa
la queſtuatione ordinaria &c. che con la queſtuatione ordinaria
farſi in eſſa Città &c.*
Idque adeo verum eſt, ut volentibus Cappuccinis ordina-
rias quæſtuationes facere extra Diſtrictum 4. milliarium S.
53 C.E.22. *Junii* 1674. id eis expreſsè prohibuit, referente *Mat-
thæuc. in Official. Cur. Eccleſ. c. 43. nu. 2. & 3.* ibi *Declaravit,
& decrevit, ne in poſterum &c. proprios ſuos Diſtrictus ad quæ-
ſtuandum egrediantur, ſed intra ſuos limites ſe quiſque conti-
neat, ut ab his, quibus ſerviunt, ſuſtentari facilius poſſint,*
Et noviſſimè contra eoſdem Cappuccinos reſolvit etiam *in
Vintimilien.* de qua *in Tom 1.par.2.diſcept.9. per totam.*
Ex quo indubitato principio ortum habuit laudabilis pra-
xis hujus S. C. non attendendi oppoſitiones exiſtentium ex-
tra dictum Diſtrictum 4. milliarium, ad impediendum ſpiri-
54 tuale bonum illorum Locorum, ubi fundari volunt novi Con-
ventus ut notat *Card. de Luc de Regul. diſc 31.n.16.* vivam il-
lam, nimiſque ſtringentem adducens rationem, quòd videa-
tur ſapere neſcio quid, *ut propter remotum intereſſe quæſtua-
tionis Religioſorum in diverſo Loco commorantium, iſtius Po-
puli adeo neceſſarium publicum bonum negligi deberet.*
Imò in his terminis *melius eſt* (ſunt verba ejuſdem *Card de
Regul. d. diſc. 31. ſub n 17.*) *ut antiquorum Religioſorum oppo-
nentium numerus diminuatur, quàm ut iſtius Populi publicum
55 bonum impediatur, adeout verificetur diſpoſitio Textus in leg.
Præſes Cod. de Servit. & Aqu. ut uſus proprius alieno ſemper
præferri debeat;* Et concordat *Pignatel conſult. 177. na 55.
tom 1.* aſſerens, *imaginariam diminutionem eleemoſynarum,
utcumque poſſibilem, non eſſe tanti faciendam, ut ejus debeat
ratio aliqua haberi in impediendo opus publicum, tendenſque
in publicam utilitatem.*
Procedendo igitur cum his propoſitionibus, ſolidè in jure
fundatis, duo ſequuntur, 1. quòd poterat omitti major pars
illorum Contradictorum ex quibus repletum fuit contrarium
56 Sommarium, ex quo illi, vel uti non mendicantes, in nulla
haberi debent conſideratione, ex adductis per *Card de Luc de
Regul. diſc. 1. nu 68.* ibi. *Percutit ſolùm Religiones Mendicantes
per veritatem, non autem per fictionem, ſeu privilegium;* Vel
tanquam exiſtentes extra Diſtrictum 4 milliarium, non di-
57 cuntur habere veſtem nuptialem ad faciendam aliquam ſign-
cam in præſenti Judicio, ut in ſimili dicebat *Rot. dec. 24 n 4.
apud Antonell. de Jurib Cleric. & in dec. 21. nu. 21. coram An-
ſald.* II. verò, quòd ex Cappuccinorum Conventibus nullus
pariter intra dictum Diſtrictum 4. milliarium reperitur poſi-
58 tus, & conſequenter ipſi etiam audiendi in hoc Judicio non
ſunt, ex Juribus, modò citatis; Poſſetque proinde hic ter-
minari diſcurſus.
Nihilominus potiùs ad materiæ ornatum, quam ad cauſæ
neceſſitatem diſcurrendo de quatuor Conventibus Cappuc-
cinorum qui, ut proximiores Stockachio, prætendunt præ-
lationem fundationis in eodem Loco, juxta curioſam inſtan-
tiam illorum P. Provincialis ibi. *Quatenus iſta licentia eſſet
59 danda, daretur nobis, tanquam vicinioribus, & præexiſten-
tibus;* De Conventibus Engenſi, & Meſckirckenſi nulla oc-
currit diſcurrendi neceſſitas, uti diſtantibus à Stokacio mil-
liaribus quindecim circiter, & ſic quadruplicata diſtantia,
ab Apoſtolicis Conſtitutionibus determinata.
Reſpectu Conventus Cellenſis, fingitur exadverſo, atque
pulchris phraſibus extollitur miraculum tranſportationis ad
60 inſtar alterius, quod legitur *in 1 Lect. 2. Nocturn Officii S. Greg.
Thaumaturgi*, ibi: *Montem qui Eccleſiæ ædificationem impe-
diebat, oratione aliò tranſtulit;* Quodque in *Germanico Marty-
rologio fol mihi 169* his verbis repetitur: *Er hat auch durch
ſein gebet ein bergh bevogt, und weiter geſcoben, auff das man ein
Kirch daſelbſt hin bauen Kondt.* ſed ſine ullo fundamento.
Fuit enim in præteritum ſuppoſitum, quòd ille eſſet in Oppi-
do Cellenſi, quòd in omnibus Cartis Geographicis deſcribi- 61
tur *verſus* Meſckirchium, ſumpſitque fomentum hujuſmodi
æquivocatio à denominatione, quæ fit in omnibus contrariis
Scripturis, neque etiam excluſa Reſponſione, adverſus quam
replicamus, ſub nomine Cellenſis, dum Oppidum, in quo
reperitur, non *Cell* ſed in rei veritate Germanicè appellatur
Rotolfszer; Verum tamen eſt, quòd hujuſmodi æquivocatio
veritati in nihilo præjudicavit, neque præjudicat, ex quo ab
hoc etiam Oppido uſque ad Stockachium adeſt diſtantia de-
cem milliarium, ut tandem aliquando fatentur hodiè Oppo-
ſitores iſtuque oculi deduci poteſt ex omnibus Cartis Geogra-
phicis, circino diſtantiam menſurando, & quod magis eſt, 62
admittitur etiam à contrario Defenſore ibi. *Enumerantur
quinque Conventus PP. Cappuccinorum diſtantes à Stockachio,
aliqui decem, & aliqui tredecim milliaribus.*
Ille igitur Conventus, ultra diſtantiam duplo majorem
neceſſaria, ex ſupra animadverſis, & ultra fertilitatem po- 63
puloſi Oppidi, ubi reperitur, intra ſuum Diſtrictum unde-
cim habet Loca pro ſua ordinaria, & fixa quæſtuatione, &
quatuordecim alia extra dictum Diſtrictum pro quæſtuatio-
ne extraordinaria, & accidentali. Inter quæ numerantur
duo, nempe *Augia dives*, & *Stein*, de per ſe ſufficientia ad 64
manutenendum duos alios Mendicantium Conventus.
Obſervando præcipuè, quòd in dicto magno Oppido *Rat-
tolfszel* nullus alter reperitur Mendicantium Conventus,
itaut applicentur ea, quæ contra Cappuccinos in ſimili cau- 65
ſa ſcribens exclamando aſſerebat *Fatinel. reſp. 42. nu. 9.* Eſſe
nimirum nimis incivilem aſſertionem (fatuam vocavit ipſe)
ut una Civitas, (& nos addimus.) unita cum aliis 25. Op-
pidis, *non habeat tot panis fruſtrà, ſufficientia victui 12. Cap-
puccinorum.*
Eodem prorſus modo diſcurrimus de alio Conventu Uber-
lingenſi, qui ultra diſtantiam decem milliarium à Stockacio, 66
exadverſo hodie admiſſam, & ultra innegabilem populoſi-
tatem Civitatis, habet pariter ipſe intra Diſtrictum 11. Lo-
ca pro quæſtuatione ordinaria, & fixa, nec non 13. alia pro
eadem extraordinaria, & accidentali quæſtuatione, inter
quæ 24. Oppida, reperitur illud opulentiſſimum vocatum
Salem, ſuppeditans quotidianam eleemoſynam, ferè ſuffi-
cientem pro eodem Conventu.
Addito, quod Uberlinga non eſt ſimplex Oppidum, ſed
Civitas Imperialis ſeu libera, ut poſt antiquos Geographos
notant *Baurd in Lexic. Gegraph.* his verbis *Uberlinga. Urbs* 67
*Germaniæ in Suevia Provincia, & Imperialis, ad Lacum
Conſtantiæ, & Nicol. Sanſon in Tabul. Geograph cominciate
da Monſieur. Sanſon, e terminate da Franceſco Deſerne*, in
Urbe impreſſis anno 1690. *Tabul.* 88. Idque ictu oculi deſu-
mitur ex omnibus Cartis geographicis in deſcriptione Sue-
viæ, dum in omnibus deſcribitur cum Aquila Imperiali, quòd
eſt univocum ſignum liberarum Civitatum S. R. Imperii.
Ex quo ſequitur, quòd ipſius reſpectu procedendum non
ſit cum rigore Apoſtolicarum Conſtitutionum, præſcriben- 68
tium diſtantiam 4. milliarium unius Conventus Mendican-
tis ab alio, quia communiter receptum eſt inter Doctores,
quòd in Conventibus, fundatis in magnis Civitatibus non
proceditur Judaicè cum eadem diſtantia, ut experientia no-
tum eſt, & advertit *Card. de Luc. de Regul. diſc. 32. nu. 11.*
Certiùs quia partim ab eadem Civitate Uberlingenſi di-
ſtat æquè nobile, ac populoſum Oppidum *Merſburg*, quod
nomine Civitas non eſt, ſed ad effectum quæſtuationis, de
quo agimus, multis Civitatibus anteponitur, dum in illo 69
ſolitus eſt reſidentiam facere Epiſcopus Conſtantiæ. Quòd
quantum conferat ſubſtentationi unius duntaxat Conventus
Cappuccinorum, in dictis partibus exiſtentis, nemo non
videt; Itaut abſque ulla exageratione in iſtis duobus Locis
Ubergilen. & *Merſburg.* in quibus nullus alius reperitur Men- 70
dicantium Conventus, nullo habito reſpectu ad alia mino-
ra Oppida, intra Diſtrictum quatuor milliarum, commo-
diſſimè ſubſtentari poſſunt duo Conventus Mendicantium.
Agnoſcitur exadverſo veritas hæc, & innegabilis exiſten-
tia omnium dictorum Locorum propè Cappuccinorum Con- 71
ventus, & proinde ad impugnandam illorum fertilitatem in-
famatur integra Provincia, ſeu magnus Circulus Sueviæ,
non ſine magna exageratione aſſerendo: *Concurrit etiam in-
felicitſſimi ſoli vitiam, ubi Agri inculti jacent, hic enim rei fru-
mentariæ inopia laborant, ibi vini anguſtiæ premunt, ibique
lignorum, & cæduæ Sylvæ penuria urget &c.* Quantùm autem
à veritate diſtent hujuſmodi piæ meditationes, quantaque 72
inſubſiſtentia laboret hujuſmodi aſſumptum, dignentur EE.
PP. nedum deſumere ex concordi depoſitione 56. teſtium,
aſſerentium, eadem Loca eſſe populoſa, æquè ac nobilia, &
fertilia, ſed etiam *ex novo Atlante in deſcrp. Sueviæ fol mihi*

AAAAA.

Digitized by Google

AAAAA ubi perbellè deſcribitur fertilitas noſtrorum Loco-
73 rum, ſignanter *verſ. Conſtantia* ſequentibus verbis *Ager fe-
rax eſt vini, frumenti, pomorum olearum, habet pabula op-
tima, neque quidquam ei denegavit natura, cujus ad vitæ ma-
nutentionem neceſſarius ſit uſus*, quòd repetit *verſ. Regio eſt*
ibi. *Ager fertilis, cujus nulla pars inculta jacet, frumentorum
abundantia, pecorum magna vis, tota Provincia ſalubritate
gaudens, celebratiſſimis Urbibus, Vicis, & Caſtellis referta
eſt*, & per eadem numero verba concordant etiam *Guillel-
74 mus, & Joannes Bloeu in magno Orbis Terrarum Teatro*,
Amſtelodami impreſſo anno 1648. *in Deſcript. Sueviæ fol* 57.
Videant igitur EE PP. quanam fronte Regio hæc proprio
marte abſque ullo fundamento in contrariis Scripturis de-
75 ſcribatur pro ſolo infeliciſſimo, laborante inopia rei frumen-
tariæ, & vini anguſtiis, nec non lignorum penuria, non
alio fine, niſi ad hoc, ut in illa non admittantur pauperes
Reformati, ac ſi integraliter eadem fertiliſſima Provincia,
ſucceſſionis jure, debita eſſet Cappuccinis, eiſdemque tan-
quam velocioribus, & præexiſtentibus danda eſſet prælatio
76 in novorum Conventuum fundatione, juxta præciſa verba
eorum P. Provincialis, regiſtrata ſupra num. 59.
Non minor exageratio verificatur in extollenda Carta
geographica *Guillelmi Sanſonis*, cum quintuplicata deno-
minatione celeberrimi in contrariis Scripturis, itaut primo
77 intuitu crediderim eſſe aliquem ex deſcendentibus illius Ma-
nue, Patris verè celeberrimi. Sanſonis, Philiſtinorum fla-
gelli, de quo ſermo eſt in *Lib. 2. Judic. à cap.* 13. Inveni ta-
men illum fuiſſe filium Nicolai Sanſonis, alterius Geogra-
phi ex Abbeville in Piccardia, quam hujus temporis Geo-
graphorum Patriam vocat *Baudrand in Lexic. Geograph
verb. Abbeville*, qui ſuos labores luci dedit Pariſiis anno 1667.
Chez Pierre Mariette ſub titulo *Cartes generales des toutes les
78 parties du Monde*, ex quibus anno 1689. tranſcripta fuit in
Urbe Carta, ſeu deſcriptio Sueviæ, quæ eſt ſub titulo *le
Cercle de Souabe*.
Perluſtrata autem dicta Carta Geographica Sueviæ, ab
eodem compoſita, fateor ingenuè meam imbecillitatem,
neſcio videre quid ex eadem inferri exadverſo prætendatur,
dum ad hominem retorquetur contra Cappuccinos, ex quo
coram Auditore Ponentis uſque ad minutias à me attentiſſi-
79 mè menſurata circino diſtantia Stockacii à *Rottolſezel*, &
Uberlinga ad terminos menſuræ in fronte ejuſdem Tabulæ,
ad unguem concordat cum diſtantia 10. milliarium, deſcrip-
torum in omnibus aliis Cartis geographicis, & ſignantèr in
illis novi Atlantis *fol. mihi AAAAA. & in Theatro Orbis Ter-
rarum fol.* 57.
Verum tamen eſt, quòd in eadem Carta Sanſoniana non
adſunt omnia illa Loca, quæ adnotata ſunt in exacta Topo-
80 graphica Deſcriptione, vigore ſpecialis commiſſionis hu-
jus S. C. facta, ſed ex hoc nihil infertur, quia neque etiam
eadem Loca deſcripta ſunt in d. novo Atlante, quamvis in
iſto Suevia non una ſolum Carta, ut fecit Sanſon, ſed dua-
bus deſcripta reperiatur, minuſque in dicto magno Orbis
Terrarum Theatro, compoſito 18. Voluminibus.
Rationem verò hujus omiſſionis aſſignat æquè eruditus,
ac qualificatus teſtis, in calce alterius deſcriptionis Land-
81 graviatus Neilemburgi his verbis: *Ciò proviene, perche in ſi-
mili Carte non ſi ſcrivono mai tutti li Luoghi, ma benſi quelli,
che ſono di maggior denominazione*. Cui ego aliam addo, quia
ſcilicet impoſſibile eſt omnia Loca deſcribi poſſe in una, vel
duabus Cartis, ex quo nomen unius occuparet ſitum alte-
rius, eſſetquè maxima confuſio, ut etiam Tyronibus in
Geographia notiſſimum eſt.
Nec replicetur, quòd admiſſa adhuc exiſtentia hujuſmo-
di Locorum, quæ revera innegabilis eſt, nec non dato etiam,
82 quòd ſint fertilia, & populoſa, attendi nullatenus debeant,
ex quo expreſsè contradicant noſtræ inſtantiæ, juxta affe-
ctatas atteſtationes, exadverſo exageratas; Tum quia hu-
juſmodi fides ſubſcriptæ ſunt ab illis, qui in hac Cauſa ſunt
noſtri Adverſarii, ut ex lectura; Opponitur autem omni-
83 bus Juris principiis, quòd quis poſſit in Judiciis facere figu-
ram teſtis, & Adverſarii, ex adductis in *To. 1. par. 1. diſcep.
6. num.* 99. Tum etiam quia expiſcatæ fuerunt, pendente li-
te, & Deus ſcit quibus mediis, quando commodè fieri pote-
rant, & debebant coram Judice, ab hac S. C. Delegato, in
quibus paritèr circumſtantiis in nulla conſideratione haberi
debent, ex admiſſis per contrarios Defenſores his verbis,
84 *tanquam extrajudiciali, informi, & de tempore moræ litis ex-
piſcatæ, parùm deferri dicat Textus &c.*
Ad oſtendendam excluſionem præjudicii Cappuccinorum,
addnximus in Summario duas authenticas atteſtationes,
85 unam trium qualificatarum perſonarum, aliam verò omnium
ferè Civium Stockacenſium, qui, uti informatiſſimi de qua-
litatibus eorum Patriæ, præferendi ſunt contrariis per ea,
quæ notant adducti per *Rot. dec.* 317. *num.* 10. *cor. Priol.*
Reſpondent Cappuccini, illas non eſſe attendendas, uti
factas ſub eadem data, & ab eiſdem Civibus; Utrumque
autem non ſubſiſtit in facto, quia una facta eſt ſub die 31. Ju-
nii à Guidobaldo Comite de Velſpeg, Joanne Chriſtophoro
Spah Satrapa, & Franciſco Henrico Rub. Archigramma- 86
tæo, Altera verò ſub die 1. Novembris ab aliis diverſis per-
ſonis Ex eo autem, quòd omnes ſint Cives Stockacenſes,
non ſolùm non diminuitur eis fides, ſed augetur, quia uti
tales præſumuntur informati de qualitatibus eorum Patriæ,
verificanturque de eiſdem ea, quæ de ſeipſo ſcripta reliquit
S. Jo: epiſt. 1. ibi. *Quod audivimus, quod vidimus oculis no- 87
ſtris, quod perſpeximus, & manus noſtræ contrectaverunt &t.
teſtamur, & annunciamus*.
Nimis verò impropria videtur aſſertio illa, quòd eiſdem
deneganda ſit fides, ex quo exoptent introductionem Refor-
matorum *ſub ſpe conſequendi, & majus decus, & commodum,
tam in indigentiis ſpiritualibus, quàm temporalibus, pro-
priorumque Filiorum diſciplina, & eruditione*. Hæc enim 88
omnia non ſunt mala, quia mala, neque mala, quia prohi-
bita, quæ proinde quilibet vitare tenetur, ſed ab omnibus,
nedum Chriſtianis, ſed honeſtis hominibus deſideranda, &
procuranda ſunt, & propterea non poſſumus in hac parte
non rogare EE. PP. ut ex hoc ſolùm dignentur manibus pal-
pare finem Oppoſitorum, quodque illorum forte oppoſitio- 89
nes *ex non bona voluntate procedunt*, ut verbis utar *Farinel.
reſp. 42. ſub num.* 9. ſcribentis in præciſis terminis noſtri ca-
ſus, dum non negatur exadverſo indigentia Stockacenſium,
tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus; Admittitur
majus decus, magnumque commodum, ex novi Conven-
tus fundatione promanans; Et demum, nedum agnoſcitur,
ſed claris verbis fatetur utilitas Juvenum diſciplina, bonaque 90
educatione, & eruditione; Sed acriter inſiſtitur in elonga-
tione omnium horum bonorum, quod videtur idem eſſe, ac
omnibus modis procurare, ut in Oppido Stockacii, eique
adjacentibus, non reperiatur qui frangat panem Parvulis, il-
lum enixè petentibus, quod improbavit *Jerem. thren.* 4. 4.
Catholicorum indigentiis, bonæque juventutis educatio-
ni, & diſciplinæ eorundem filiorum, junguntur Acatholi-
corum deſiderium, & preces pro introductione Reformato- 91
rum, *eo fine*, ut ipſi loquuntur, *ut nobis opportunior quæ-
rendi animarum noſtrarum ſalutem ſuppeditetur occaſio*. Sup-
plicantes hìc obſervare, quòd illi, qui ita loquuntur, ſunt
Calviniſticæ Sectæ Prætores, neque loquuntur in Caupona 92
Crucis albæ, ut ſeria ad ridicula convertendo, gratis exad-
verſo aſſeritur, ſed in precibus, Cæſareæ Majeſtati porre-
ctis, flexiſque genibus replicatis Sereniſſimæ Electrici Pa-
latinæ ibi. *Habuerimus ſupplices trium adſitorum Hæreticorum 93
Præfectos, hi in genua provoluti, oblato ſupplici Libello, ca-
lidiſſimis precibus ſuo, & plurium Communitatum nomine, in-
ſteterunt &c.* Ex quibus palpatur manibus improprius exage-
randi modus, in contrarium adhibitus, ac ſi inſiſteremus
in atteſtationibus, confictis in Cauponis, & ab eiſdem te-
ſtibus retractatis, quaſi vini calore extortæ eſſent.
Aſſertio autem, quòd omnibus iſtis indigentiis poſſunt
Cappuccini ſoli ſupplere, eſt de numero illarum propoſitio- 94
num, quæ, ut lepidè dicebat *Raynald. tom. 2. Obſer. crim.
cap. 16. ſupplet. 3. num.* 2. quem ſequutus fui in meis *Inſtit.
Crim. lib 3. tit. 7. num* 8. in abſtracto videntur pulchræ, ſed
ad bancum Juris redactæ impracticabiles ſunt.
Ponamus enim caſum, qui non eſt metaphyſicus, quod
duo tantùm homines reperiantur in extremis in uno ex dd. 95
Oppidis, vel ipſamet Civitate Stockacii, ſi mittantur duo
tantùm Religioſi cum ſuis ſociis ex uno vicino Conventu
Cappuccinorum, ſive ille ſit Uberligenſis, ſive Rothatel-
lenſis non remanebunt in illo Religioſi, ſufficientes ad pro-
pria munera peragenda; Si verum eſt id, quod dicitur in
contraria Reſponſione ibi: *Ducto calculo Patrum illius Pro- 96
vinciæ, non excedunt numerum 490. quo repartito, & diviſo
in tot Conventibus, ibidem erectis, vix adæquant numerum
in ſacris Conſtitutionibus præſcriptum*.
Obiter hìc obſervando, quòd in contrario Summario ad
id probandum, adducitur Syllabus impreſſus Provinciæ
Romanæ, & Auſtriæ cum æquali num. 494. Religioſorum,
& inæquali num. Conventuum, dum in Provincia Romana
41. numerantur Conventus, & in Provincia Auſtriæ 30. 97
dumtaxat; Niſi enim iſte ſit impreſſoris error, abſque ullo
fundamento conqueruntur Oppoſitores, habentes in 30.
Conventibus eorum Provinciæ tot Religioſos, quot habet
Romana in Conventibus 41.

Sad

Sed difficultas major non reſidet tantum in parvo num.
98 Religioſorum, quia per Arithmeticæ regulas, ſubdiviſo,
& repartito num. 494. Religioſorum in 30. Conventibus,
non 22. ut exadverſo aſſeritur, ſed 17. omiſſis minutiis, at-
tribuuntur cuilibet Conventui; Sed in eo, quòd poteſt dari
caſus, quòd tempore, quo Nuncius eſt per viam ad illos vo-
candum vel quo Religioſi ſe accingunt ad iter, moriatur
egrotus, in extremis laborans, qui non eſt caſus de meto
poſſibili, attenta præcipuè magna diſtantia 10. milliarium,
duplandorum pro illis vocandis, & pro illorum receſſu.
99 Maxima verò difficultas ſemper remanet circa bonam
educationem, quæ nunquam per tranſitum apprehenditur,
ſed ex replicatis actibus, & continua familiaritate Inſtru-
ctoris: Sunt hæc adeo obvia, adeoquè notoria, & ſolidè
probata a *Card. Antoniano in Lib. dell'Educatione chriſtiana
de Figli inſignam.* 3. ut opus non ſit aliud tempus terere ad
illa demonſtranda, atque oſtendenda, quàm frivolè dico-
100 tur in contrario Summario, *Cappuccini ſe obligare volunt to-
ties, quoties, & ſingulis diebus ipſis adeſſe, & cum omni ſa-
tisfactione inſervire;* Quod nec etiam à famulis ſolariatis
præſtatur, circa quod ipſimet EE. PP. poſſunt eſſe teſtes om-
ni exceptione majores.
Licitumque mihi ſit in hac parte petere qui nam ſint iſti
Cappuccini, qui ad id ſe obligare volunt? Loquendo enim
101 de Conventu Uberligenſi, in quo admittunt Oppoſitores
adeſſe majorem Religioſorum numerum, dicitur in contro-
ſia Reſponſione, *quòd in illo reperiuntur 20. Religioſi. à qui-
bus ſubduci debent* 10 *aut* 1 . *Novitii, unà cum, duobus, aut
tribus valetudinariis, & ſenibus,* ſunt verba contrarii De-
fenſoris, & Ego addo unàcum aliis 4. aut 5 Laicis. qui ſim-
pliciter neceſſarii ſunt in quolibet Conventu, præcipuè ubi
102 adeſt Novitiatus, qualis eſt Uberlingenſis: Itaut illi Cap-
puccini, qui ad id ſe obligare volunt, participent de natu-
ra illorum 300 Sociorum Mutii Scevolæ, de quo *Tit. Liv.
lib.* 2 *& Martial lib.* 1.
Minus eiſdem indigentiis ſupplere poteſt *Clerus Capituli
Stockacenſis*, juxta præciſa verba contrarii Summarii, *tan-
103 quam Parochi, & Ven. Capituli Ruralis Decani*; Eſt enim
æquè nova, ac curioſa ſpecies Capituli illa, quæ conſtat ex
unico Parocho, & miſerabili Cappellano, dum nulli alii
Eccleſiaſtici reperiuntur in Oppido Stockacii, ut rotundis
literis admittitur in dicto contrario Summar. Prout etiam
æquè impropria videtur denominatio Decani Capituli, ubi
nulli adſunt Canonici.
Sed quatenus omnia iſta deficerent, ſemper melius eſſet,
ut attentis dictis ſpiritualibus indigentiis tot Oppidorum,
104 *etiam aliorum Ordinum, præſertim mendicantium profeſſores,
doctrina inſignes, & vita, & moribus probati, ad dicta mu-
nera obeunda illuc deſtinentur*, juxta præcisa verba *Clem. VIII.
Conſt* 74. §. 2. *in Bollar nov. tom.* 3. Imo *Card. de Luc. de Re-
gul. diſc.* 67 *num* 9. magnum in his terminis conſiderat bo-
num, etiam reſpectu ipſorum Religioſorum, *quia introdu-
ctio aliorum Religioſorum, profitentium eandem rigoroſam ob-
ſervantiam Regulæ, præbebit ſtimulum antiquis benè vivendi,
di, ac exactè obſervandi idem Inſtitutum, Ideoque dicitur ſpe-
cies æmulationis virtuoſæ, & proficuæ*; Reflexio videtur ni-
105 mis ſolida, tantoque Authore digna, quem meritò Juris
noſtri illuſtratorem vocat *Rot. in Callien. Liberat. à moleſtiis
7. Junii* 1709. *§. Etenim cor. Aldrovando*; Eundemque in-
ſignem theoricum, & practicum appellavit *in deciſ.* 67. *nu*
5 *par.* 19. *rec* Nec non doctè ſemper ſcripſiſſe dicitur *in d.*
288. *num.* 8 *par.* 10.
Exagetatur contradictio noſtri Summarii, ac ſi in una il-
lius parte pro tribus horis itineris aſſignemus unam leucam
cum dimidio; In alia verò pro eodem ſpatio trium horarum
106 aſſignemus duas dumtaxat leucas, & ſic cum diſcrepantia
dimidiæ leucæ, quæ importat duorum milliarium augu-
mentum.
Mirum eſt, quòd tempus exadverſo inutiliter inſumatur
in hujuſmodi criticationibus; Nos autem præciſam habe-
mus reſpondendi neceſſitatem ad effugiendam illorum taci-
tam admiſſionem, juxta celebre dictum *Celeſt.* . *ad Gall.
107 Epiſcop.* ibi *Non caret ſuſpicione taciturnitas, quia occurreret
veritas ſi falſitas diſpliceret*; Nec non juxta nobilem animad-
verſionem, *S. Hieron. epiſt.* 61. *ad Pammach* ibi. *Qui argui-
tur in pluribus, & in dilutione aliquid prætermittit quidquid
tacuerit confitetur*; Reſpondemus igitur, quòd intelligen-
tia, ſeu conciliatio utriuſque numeri facillima eſt, ex quo
leucæ Germanicæ in duplici ſunt differentia, ut notat ipſe-
108 met *Guillelmus Sanſon in Carta Sueviæ*: Primæ vocantur *Le-
ghe communi di Alemagna*, & duæ ex his continent 4. millia-
ria Italica: Aliæ vocantur *Leghe grandi di Alemagna*, &
duæ ex his correſpondent 5. Italicis milliaribus, ut notat
Sanſon, ubi ſupra, & ex mente omnium Geographorum ad-
vertit *Philip. Ferrar. in Lexic. Geograph. in præfat. fol.* 3.
ibi. *Germanica milliaria dividuntur in majores, & in commu- 109
nes; Ex his vero* 15. *gradum unum conficiunt*; Qui corre-
ſpondet 60. milliaribus Italicis, ut apud Aſtronomos notiſſi-
mum eſt.
Quando igitur dicunt noſtri teſtes, quòd horæ tres conſti-
tuant iter unius leucæ cum dimidio, verum eſt de Leucis
magnis; Quando verò aſſerunt, *horæ tres, Leucæ duæ*, ve- 110
rum eſt de Leucis communibus; Sicquè diſtinguendo Leu-
cas, res ad concordiam reducitur tali evidentia, ut opus
non ſit recurrere ad benignam illam interpretationem *Tex.
in cap. Cum tu de Teſtib.* ibi. *Nos dicta teſtium benignè interpre-
tari volentes*, cum aliis, al egatis in meo *Reſponſ. de Annuis
præſtation num.* 156.
Cæterùm quocumque nomine nuncupentur Leucæ, ad
evitandam confuſionem, illis relictis, diſcurramus de ho-
ris, quæ, cùm nihil aliud ſint, quàm ſpatia quædam æqua-
lia, in quæ dies dividitur, ut notat *Card. Bona de Div. Pſal- 111
mod cap.* 3. §. 2. *in princ.* & concordat *Antonell. de Temp. leg.
cap.* 3. *n* 4. apud omnes Nationes eædem ſunt.
Admittunt Cappuccini, quòd tam Civitas Uberlingenſis,
quam Cellenſis diſtent à Stockacio tribus horis; Igitur di-
ſtantia 10. milliarium concludentiſſimè probata eſt ex admiſ- 112
ſis exadverſo, quia quilibet homo mediocriter incedens,
perficit iter trium milliarium Italicorum in qualibet hora,
ut experientia notum eſt, & advertit il *Borell. verid. verſ. 113
fin fol. mihi* 231. dummodo claudus non ſit, vel podogra
morbo non laboret, à quo facile quis liberari poteſt cum Re-
cepto illa, quæ regiſtrata eſt *in can Legimus de Conſecr. diſt.*
5. his verbis: *Quoſdam morbo articulari, & podagræ humori-
bus laborantes, proſcriptione bonorum ad ſimplicem menſam,
& pauperes cibos redactos, convaluiſſe*. ubi *Gloſſ verb Pro-
ſcriptione* ait. *Quia ipſi ſe privabant cibis conſilio medicorum*
cum aliis citatis *in meis Inſt. crim. lib* 4. *tt.* 2. *n* 26.
Convicti ab his conſiderationibus contrarii Defenſores,
prætendunt, ut tres horæ, quot diſtant Uberlinga, & Ro-
thocella à Stockachio importent iter dumtaxat ſex millia-
rium; In hoc autem parte ictu oculi edoceri poterant de op-
poſito ab eis ſæpiùs citato *celeberrimo Sanſone*, qui ponit ſca- 114
lam milliarium, ſola circini aperitione obſervando, quòd
diſtant 10. non autem ſex dumtaxat milliaria, ſicque evane-
ſcunt ex ſola recognitione ejuſdem *Cartæ Sanſonianæ*, anti-
quæ, mediæ, & modernæ Oppoſitorum continentæ circa
iter, correſpondens uni, vel pluribus horis.
Dubium afferri præjudicii Oppoſitorum, ex adverſo ma-
gnificatum, & innixum Relationi Nuncii, tolli non potuit ex
impedimentis exadverſo propoſitis, de quibus teſtis omni 115
exceptione major eſt ipſemet Nuncius ibi. *Avendo procurato,
che il P. Provinciale de Cappuccini riſpondeſſe ad alcuni Inter-
rogatorii propoſtigli, con avvertirlo anche di procurare la ri-
mozione d'ogni impedimento inſorto, mentre la Cauſa è ſtata
introdotta in S. C.* Ex proinde haberi debet pro ſublato, contra
eoſdem eadem impedimenta proponentes, ex adductis per
Rot. dec. 329. *num.* 3. *cor. Caval. & dec.* 634. *eod. num cor Bo- 116
rat. & dec* 312. *pariter num* 3. *Emer. jun* cum concordantibus
in celebri Voto, extenſo ab R. P. D. Cremona Valdina *in
Neritonen Penſionis* ann. 1517.
Certiùs quia ipſemet Nuncius credit, tale dubium poſſe
tolli ex magna diſtantia inter Stockachium, & Conventus
Cappuccinorum, ut immediatè proſequendo aſſerit, ibi *Re- 117
ſtando ſolamente in dubio la prova del pregiudizio che poteſſe
l'accennato nuovo Conv. cagionare à quei tre PP Cappuc-
cini, quando dalla diſtanza, che vi corre, non poſſa formar-
ſene giudizio*.
Supplicantes in hac parte cauté legere ea, quæ habentur
in contrariis Scripturis ibi *Ipſemet Nuncius, qui teſtes, exad-
verſo indoctos, primus audivit, qui omnia documenta contra- 118
riæ intentionis recepit &c.* cum illis aliis ampullulis exagera-
tionibus, quibus idem paragrafus contrariæ Scripturæ com-
ponitur: Omnia enim longè à veritate diſtant, teſte eodem
Nuncio, meritò ſe conquerente, quòd ex violentia opera-
tionibus Oppoſitorum Abbas Salemitanus, ab ipſo deputa- 119
tus, *per il corſo di più meſi non ha potuto, ne anche giungere al-
l'eſſame di un ſolo teſtimonio*; Ipſius verò Auditor, magna
dexteritate, in locum ejuſdem Abbatis Salemis ſubrogatus,
invenit res adeò involutas, *che non li è ſtato poſſibile di far
alcun paſſo, correndo il riſchio &c di incontrare qualche taccio
poco proprio*.
Deſinant igitur Oppoſitores hujuſmodi dubium decanta-
re, neque in illius comprobationem adducant in teſtem Nun-
cium,

120 tium, dum iſte difficultates omnes attribuit eorundem im-
propriis operationibus, ut ex illius Relatione:
Terminatur contraria Scriptura cum ingenua illa confeſ-
121 ſione Oppoſitorum: *Admittunt cum PP. Reformatis hujus S.
C. facultatem ſupplendi conſenſum Ordinarii, & Populi; Sed
unicè excipiunt de juſtitia, & rationabilitate denegati conſen-
ſus, fusè comprobati in noſtra Informatione*. Oportet autem
mutare nomina rebus, appellando bonum malum, & malum
bonum, ut dicitur *Iſajæ* 5. 20. ad oſtendendum, quòd juſtè, &
rationabiliter dicatur denegatus conſenſus pro fundatione
novi Conventus in illo Loco, in quo piæ memoriæ Inviĉtiſſi-
mus Imperator Leopoldus primus aſſeruit, difficile miſſam
audire poſſe feſtivis diebus ob Sacerdotum penuriam, *tanto*
122 *le perſone di qualità, quanto le perſone di baſſa conditione, che
con grandiſſima difficoltà la ſentono da quelli due Sacerdoti, che
vi ſi trovano, o pure vengo. oſforzati di non ſentirla*: In quo
Catholici cives illum exoptant pro eorum indigentiis, tam
ſpiritualibus, quàm temporalibus, nec non pro filiorum pro-
priorum bona diſciplina, & educatione, juxta præciſa ver-
ba contrarii Scribentis: Et in quo demum Acatholici, pro-
volutis genibus, preces fundunt, ad hoc, ut mediante fun-
datione noſtri Conventus opportunior eis detur occaſio ſalu-
tem propriarum animarum quærendi; Itaut meritò unus ex
123 EE. PP. tædio affectus à contrariis philacteriis, noluit aliud
videre, aliaſque Scripturas legere, poſtquam ei conſtitit de
hujuſmodi verè pio Acatholicorum deſiderio, aſſerens, ſa-
pere neſcioquid, ut Religioſi Cappuccini, diſtantes à Sto-
ckacio ſpatio duplo majore, ac ſit illud, præſcriptum in
Apoſtolicis Conſtitutionibus, adeo acriter ſe opponant ſpi-
rituali bono tot animarum, pretioſo Chriſti Sanguine re-
demptarum.

Cum illo addito, quòd ad eundem finem non erubuerunt
habere recurſus ad Laicam poteſtatem, *avendo ultimamente*
124 *procurato dalla Corte di Vienna ordine, con cui &c. ſi proibiſ-
ce a Frati Riformati la fabrica dell'accennato Convento*, juxta
præciſa verba Nuntii; Omnia ſigillando *cum alio Decreto,
impeditivo cujuſcumque reſolutionis hujus S. C.* juxta verba P.
Provincialis Cappuccinorum. Itaut ceſſet omnis admira-
tio, ſi prætendantur ſimilia à Laicis, Eccleſiaſticæ Juriſdi-
ĉtioni inſenſiſſimis, dum impunè practicantur à Religioſis
ſtrictiſſimæ obſervantiæ.

Nemo autem non videt quantum frivola ſit excuſatio illa,
125 quæ legitur in contraria Scriptura ibi. *Patres Reformati
priùs, & pejùs peccarunt, qui primi coram Principe laico com-
paruerunt, ſub variis facti ſuppoſitis, in tertii præjudicium,
facultatem novæ fundationis extorquendo*.

Patres enim Reformati non poterant, neque debebant
non recurrere ad Inviĉtiſſimum Imperatorem, tanquam ad
Dominum Territorialem pro ejus conſenſu; Si enim vigo-
126 re Apoſtolicarum Conſtitutionum requiritur conſenſus om-
nium Civium, quantò magis accedere debebat conſenſus
primi Civis, qualis eſt Dominus temporalis illius Loci, ubi
fundari vult Conventus? Non ſic autem Cappuccini, qui
poſtquam Cauſa ſer. ſer. coram hac S. C. introducta fuerat,
in eaque per multos annos ventilata, non debebant ſcanda-
loſum recurſum ad laicum Principem habere, ad ſuffocan-
127 dos Reformatos *con un ordine della Corte di Vienna, con cui ſi
proibiſce a Frati Reformati la fabrica del Convento*. Nec non
ad ligandas de facto manus EE. PP. cum alio ſcandoloſiori
decreto, impeditivo cujuſcumque reſolutionis hujus S. C. ut di-
cit Nuntius in ſua Relatione.

Neque prodeſt in hac parte allegare generales illas regu-
las, quòd ſi Reformatis licitum fuit agere pro obtinendo di-
128 ĉto conſenſu, licitum pariter eſſe *debuerit Adverſariis exci-
pere, ſuaque Jura defendere, cùm magis connaturalis, magiſ-
que permiſſa ſit defenſio, & ipſamet exceptio, quàm actio*, jux-
ta verba contrariæ Scripturæ.

Quia ita diſcurrere eſt verbis illudere, pulveremque ante
oculos projicere; Ea ratione, quia Reformati agebant, ſua-
que Jura deducebant coram hoc ſapientiſſimo, ſacroſancto-
129 que Senatu, coram quo Cappuccini cœperant, & replica-
verant, atque triplicare, & quadruplicare debebant, via
juridica, non autem eligere aliam ſtrangulatoriam, & de
facto, extorquendo à laica Poteſtate exorbitantiſſima de-
creta, propter quem recurſum ipſi videant, an applicentur
ea, quæ *Rot. in decif. 5. num. 3 cor. Priol.* firmavit procedere
cum illis, qui adverſus fundationem Collegii Societatis Je-
ſu in Civitate Majoricen. recurſum habuerunt ad Catholi-
cum Regem, ibi. *Explorati juris eſt, quòd Recurrentes in ma-
teriis, & cauſis Eccleſiaſticis ad Judices laicos, ac Tribunalia,*
130 *& Parlamenta Laicorum, incidunt ipſo jure in cenſuras, &c.
ac proinde repelluntur à limine judicii, donec reſipiſcant, &
gratiam abſolutionis obtinere meruerint*; Nos enim dolentes
Replicationem terminamus verbis illis doctiſſimi Romanæ
Curiæ Prælati Pauli *Æmilii Sanctorii*, Nepotis clar. mem.
Card. Julii Antonii Sanctorii, vulgò Sanctæ Severinæ nun-
cupati, nimiſque acri, ob ea, quæ evenerunt in illo Con-
clavi, in quo Clemens VIII. Summus Pontifex electus fuit, 131
ut notat *Card. de Luc.* citatus *ſupra par. 1. diſcep. 5 num. 168.*
In *Hiſtoria enim Carbonenſium fol.* 164. ſimiles deteſtando
ſcandaloſas Eccleſiaſticarum perſonarum operationes, aſſe-
rit: *Fruſtra de ſæcularibus Poteſtatibus querimur, cum telo ip-
ſi noſtro occidimur*.

In eadem Cauſa.

INtrepiditate inaudita dicitur in contrario Folio Contra-
dictorum, quòd multi noſtri Contradictores ſunt ex Op-
pidis, exiſtentibus intra 4. milliaria ab Oppido Stockachii 132
ibi: *Cùmque plerique exiſtant intra diſtantiam 4. milliarium ab
Oppido Stockach*. Videamus, an hoc ſubſiſtat procedendo
cum Carta Geographica celeberrimi Guillelmi Sanſonis,
ex adverſo magnificata.

I. *Decanus, & Parochus Stockachii*. Hi duo unus ſunt,
ut obſervavimus *ſupra num.* 103. eſtque notorium in noſtro 133
Langraviatu; Quamvis in illo ſe ſubſcribat d. Parochus, ut
infra: *Capituli Decanus, & Parochus Loci*, & inſtantia qua-
lificetur facta à *Clero Capituli Stockacenſis*; Quantam in hac
parte mereatur fidem dictus Parochus dignentur EE. PP. de- 134
ſumere ex eo, quòd juratus teſtatur, & teſtatur, à *Stocka-
chio tantùm 6000. paſſibus diſtare Cellam a Uberlinga*, quod
neque etiam aſſerunt Cappuccini, admittentes diſtantiam
10. milliarium.

II. Capitulum, & Clerus Engenſis. Diſtat hoc Oppidum
à Stockachio pluſquam milliaribus 20. 135

III. Capitulum, & Clerus Cellenſis Diſtat pluſquam mil-
liaribus decem. 136

IV. Capitulum, & Clerus in Augia divite. Diſtat pluſ-
quam milliaribus 16. deſcripta ſub nomine Reichenow. 137

V. Capitulum, & Clerus Steinen. Diſtat pluſquam mil-
liaribus 19. 138

VI. R. Parochus, & Cappellani Engen. Duplantur Op-
poſitores ſupra poſiti num. 2, quia nomine Cleri Engen. con- 139
tinentur etiam Parochus, & Cappellani.

VII. R. Decanus, & Parochus in Emingen. Diſtat pluſ-
quam milliaribus 15. 140

VIII. R. Decanus, & Parochus Moſchirchen. Diſtat
pluſquam 12. milliaribus. 141

IX. Capitulum, & Clerus Moſchirchen Inutiliter du-
plantur Contradictores ſupra num. 8. adducti. 142

X. RR. PP Minores S. Franciſci de Obſervantia Uber-
lingæ, Diſtant *pluſquam* 10. *milliaribus*. 143

XI. RR. Decanus, cæterique Canonici Regulares S. Au-
guſtini Oppidum hoc nullibi reperitur deſcriptum; Cùmque 144
atteſtatio, data in contrario Summario, loquatur de Cano-
nicis Regularibus, iſti, uti non mendicantes, non ſunt legi-
timi Oppoſitores ex adductis *ſupra num.* 36.

XII. Abbas Monaſterii Beyren, Diſtat pluſquam millia-
ribus decem. 145

XIII. RR. PP. S. Franciſci in Hedingen. Diſtat pluſquam
milliaribus 15. 146

XIV. Ven. Monaſterium Beyrenſe. Inutiliter ſeparatur
Abbas à ſuis Monachis ſupra num. 12. ad multiplicandos 147
Contradictores.

XV. RR. PP. Mendicantes Conſtantiæ. Diſtat pluſquam
milliaribus 17. 148

XVI. Senatus, & Conſules Ratholdi Cellæ. Diſtat pluſ-
quam milliaribus 10. 149

XVII. Conſiliarii, & Officiales Hyſtembergh à Moſchir-
ek Triplicantur Contradictores ſupra poſiti *num.* 8. & 9. 150

XVIII. Conſules, & Senatus Civitatis Engæ. Triplican-
tur Contradictores ſupra poſiti *num* 2. & 6. 151

XIX. Conſiliarii, & Deputati immediatæ, & liberæ Sa-
cri Romani Imperii Nobilitatis ſub ſcuto S. Georgii Nego- 152
vii. Diſtat pluſquam milliaribus 10. uti ſcripta Ratholdi-
lettæ.

XX. Conſules, & Magiſtratus Civitatis Ratholdicenſis.
Triplicantur Contradictores poſiti ſupra *num.* 3. & 16. 153

XXI. Senatus, & Conſules Civitatis Uberlingæ. Tripli-
cantur Contradictores, poſiti ſupra *num.* 10. 154

XXII. Ejuſdem Civitatis nova contradictio. Curioſiſſi-
ma multiplicatio Contradictorum à novo, ſeu replicato actu 155
Contradicentium; Mirumque videtur, quòd multoties pra-
cticatum non fuerit ad augendum Summarium.

XXIII.

XXIII. DD. de Chroſikenſtein. Ubi facta ſit hujuſmodi
156 atteſtatio non reperitur in Summario Contradictorum n. 23.
& proindè non poſſumus aliquid circa diſtantiam Loci, cum
fundamento aſſerere.

XXIV. Deputati, & Præfecti Status Equeſtris in Suevia.
Quantum latè pateat Suevia, quæ eſt unus ex magnis circu-
157 lis Germaniæ nemo ignorant; Cùmque atteſtatio, data in
contrario Summario, facta appareat Rodopoli, *& hæc ſit
una ex liberis Germaniæ Civitatibus in Saxonia inferiori, &
in Ducatu Megalopolitano*, ut dicit *Baudrand in Lexicon Geo-
graphic.* Si hoc in facto ſubſiſtit, diſtantia erit talis naturæ,
ut in qualibet anguſta Carta Geographica, neque etiam ma-
gnos Circinus ſufficiat ad illam menſurandam.

XXV. Communitas, & Prætores in Avulſetigen. Atte-
158 ſtatio hæc in contrario Summario non exprimit locum, ubi
facta eſt, & tale nomen non reperitur in *Sanſone*, neque in
Atlanti novo, & quòd magis eſt, neque in *Magno Orbis Thea-
tro*, imo neque in Planta, à Cappuccinis confecta.

XXVI. Archipræfectus Dyoeſiæ Anſpergianæ in Te-
159 gen Ut ad proximum.

XXVII. Præfecti, & Deputati ex Inſula, & Dynaſtia
160 Augiæ divitis. Duplicantur Contradictores, ſupra poſiti
num. 4.

XXVIII. D. Co: Proſper Forſtembergh Diſtat pluſquam
161 milliaribus 24. Ultraquod eſt novus modus adducendi laicas,
particularesque perſonas ad contradicen. fundationi novo-
rum Conventuum, ſeu Monaſteriorum.

XXIX. D. Comes Jo: Maynardus liber Baro de Bodman,
162 Ut ad proximum.

XXX. DD. Conſiliarii, & ſupremi Officiales Dynaſtiæ
163 Hohenhuſen Langravian, Furſtembergh Stuelingen. Di-
ſtat pluſquam milliaribus 24.

XXXI. D Marchioniſſa de Furſtembergh; Ut ad 28. &
164 29 Cumque atteſtatio facta ſit Engæ, applicatur reſponſio,
data ſupra num 8.

XXXII. D. Baro Vitus Bernardus de Libenſels; Ut ad
165 28. & 29. Cumque facta appareat Rathnldicellæ, applica-
tur reſponſio, data ſupra num. 13.

XXXIII. Archipræfectus Archicommendariæ Imperlalis
166 Dynaſtiæ Hohenfels. Diſtat pluſquam 8 milliaribus.

Omiſſis aliis 12. *Contradictoribus, quorum Libellos dicitur*
167 *exadverſo exhiberi originaliter in manibus Eminen. Ponentis.*
Quinam ſint iſti Contradictores, recognoſcere non poſſu-
mus in temporis anguſtiis, in quibus contrariæ Scripturæ
nobis communicatæ fuerunt; Cumque non habuerint faciem
comparendi in adeo voluminoſo Summario Contradicto-
rum, eruntque de facili perſonæ particulares ex Locis, ſu-
pra ſpecificatis, aliam proinde non merentur reſponſio-
nem.

Remanet igitur manifeſtum, quòd ex d. contrario Sum-
168 mario Contradictorum, nedum plerique non exiſtunt intra
diſtantiam 4. milliarium à Stockachio, ſed eſt unicus, & mi-
ſerabilis Parochus ejuſdem Oppidi quamvis magnificè de-
ſcriptus, ac nominatus *Decanus, & Parochus Stockachii.*

Diximus, quòd prædicta Oppida diſtant à Stockachio
169 *pluſquam milliaribus ſupra exactiſſimè deſcriptis*, quia ad con-
vincendos Oppoſitores ex ſuis Scripturis, uſi fuimus Cartâ
Geographica *celeberrimi Sanſonis*, circino diſtantiam men-
ſurantes; Circinus autem nullatenus impeditur à Monti-
bus, Fluminibus, Lacubus, & impracticabilibus viis, non
ſic autem homines, ex quo proinde receptum eſt inter Do-
ctores, quòd ad noſtrum effectum menſuratio facienda non
170 eſt per aerem, neque *per le ſcortatore*, ſed per vias magis uſi-
tatas, ex adductis per *Alex. conſ* 22 *num.* 4. *Menoch de Arbi-
trar. caſ.* 222. *num.* 20. *in fine*, *Antonell de Loc. legal. lib.* 1 *cap.*
2. *num* 17 *& Card. de Luc. de Regul. diſc.* 31. *num.* 8. ubi, quòd
hæc opinio magis communis eſt, receptaque in Tribuna-
libus.

Remanent duo alii, qui exagerantur, uti Contradicto-
171 res, nempe Clerus, & Capitulum Stockacenſe, ob præju-
dicium eleemoſynæ Miſſarum, ibi: *Clerus ipſe Sæcularis
intercepto Miſſarum ſtipendia conclamaret*, nec non Epiſ-
copi Conſtantienſes, anteceſſor nimirum, & modernus.

Quoad primum, non poſſumus in omni patientia non re-
172 petere, quòd d. Clerus Sæcularis Stockacenſis conſiſtit in ſo-
lo Parocho, & Cappellano, quibus tantùm abeſt, quòd deſit
Miſſarum eleemoſyna, quin potiùs in Oppido Stockachii
deſint Presbyteri, illas celebrare valentes, ad quòd proban-
dum adduximus in teſtem, omni exceptione majorem glor.
mem. invictiſſimumque Leopoldum I. in Imperatorem ele-
ctum die 18. Julii 1658. & ad cœleſtis Regna, ut piè credi-
tur, evocatum die 4. Maii 1705. adverſus cujus ſecundam at-
teſtationem nihil omninò replicarunt, nec replicare valent
Oppoſitores.

Quoad verò ad 2. dignentur EE. PP. ponderare quod antece-
dentis, & moderni Epiſcopi Conſtantienſis unus fuit, & eſt
Vicarius Generalis, qui Relationes exadverſo magnificatas 173
fecit, quivè acerrimus Cappuccinorum fautor eſt. Et prop-
terea, quamvis multiplicaverit Relationes, ſemper unus,
idemque eſt illorum Author, in cujus arbitrio eſſe non debet
denegare introductionem noſtris Religioſis, ut ad rem benè
obſervat *Carol. Ant. de Luc. ad Ventrigl. in Prax. par.* 1. *an-
not.* 18. §. *unico n* 4 ibi. *Cùm non agatur de actu, faciendo ex
gratia, ſed ex juſtitia, & arbitrio boni viri, & Populi deſide-
rantibus, atque expedire opinantibus, non debet eſſe in libito
Ordinarii denegare introductionem Regularium.*

Die 8. Auguſti 1704. in S. C. E. propoſito dubio per Card. 174
S. Clementis.

Dub. *An PP. Reformatis S. Franciſci Provinciæ Tyrolen li-
ceat fundare Conventum prope Oppidum Stockacen.* reſponſum
fuit: *Audiatur novus Epiſcopus.*

Die 20. Novembris 1705. *Pro nunc non eſſe locum funda-
tioni.* 175

Die 27. Maii 1707. *Coadjuventur probationes, juxta In-
ſtructionem, de qua ſupra num.* 17. 176

Die 10. Julii 1711. *Dilata.* 177

Die demum 1. Julii 1712. *In deciſis* 20 *Novembris* 1705. 178

DISCEPTATIO XIV.

Romana Juris ſepeliendi.

P R O

Parocho S. M. Traſpontinæ.

C U M

Parocho S.S. Simonis, & Judæ.

A R G U M E N T U M.

Miles præſidiarius an debeat ſepeliri in Parochia Arcis, ubi actualitèr moram facit, vel potiùs in alia Parochia, in qua uxorem, & familiam, cum domo aperta retinet.

EXtra omnem controverſiam eſt, Caſtrum S. Angeli ſi-
tum eſſe intra fines Parochialis Eccleſiæ S. Mariæ Tra-
ſpontinæ, à cujus proindè Parocho milites, ibidem degen- 1
tes, carcerati, & alii omnes, moram in eodem facientes,
recipiunt Sacramenta, non quidem ſe transferentes ad ean-
dem Parochialem Eccleſiam, ſed cum majori dicti Parochi
incommodo, mediante ejuſdem acceſſu ad Caſtrum cum qua-
tuor, vel quinque aliis Religioſis in pluribus diebus majoris 2
hebdomadæ, & Paſchalis Reſurrectionis, deſcribente in ſta-
tu Animarum eodem Parocho inconcuſſè omnia nomina, &
cognomina eorundem militum, & publicante eorum matri-
monia in dicta Parochiali Eccleſia, in qua dat pariter ſepul-
turam morientibus in dicto Caſtro, & omnia alia adimplen-
do, quæ ad officium proprii Parochi pertinent, ut eſt in Ur-
be notorium, & probatur ex fide ſeptem ex majoribus Offi-
cialibus ejuſdem Caſtri, ex depoſitione ſormiter, & cum 3
Patris Interrogatoriis duorum aliorum Officialium, & ex
partitis Librorum noſtræ Parochialis Eccleſiæ, tam mor-
tuorum, quàm ſtatus animarum.

Adeo autem diligenter invigilare ſoliti ſunt in punctuali
adimplemento obligationis militum, tam Caſtri Officiales,
quàm noſtri Parochi, ut ſi ea particulari devotione, vel ex
aliquo alio accidenti aliquis ex eiſdem extra Caſtrum in Pa-
rochia, in qua domum, conſanguineos, vel uxorem reti-
nebat, Paſchale Sacramentum adimpleverit, ad evitandas 4
pœnas *cap Omnis utriuſque de Pænit. & Remiſ* coactus fuerit
idem præceptum denuo in Caſtro adimplere, ut probant mul-
ti qualificati Teſtes, in Summario exhibiti.

Notorium quoque eſt, milites, in eodem Caſtro morantes,
omni cauſa, & excuſatione poſtpoſita, teneri quolibet Veſ-
pere intus idem ſe recipere, ibidemque pernoctare; Ex tri- 5
bus autem diebus, uno obligati ſunt ad vigilias, ſeu excu-
bias, ſeu ſcilicet horis *in ſentinella*, & reliquis 18. *nel Corpo
di Guardia*. Aliis verò duobus diebus exire poſſunt de mane,
ſed infallibiliter redire tenentur veſpere, ut credimus non
controverti, & probant teſtes in dicto Summario.

In hoc Caſtro, tanquam unus ex præſidiariis militibus
longam fecit moram ſpatio 14. annorum Laurentius
Cre-

6 Creſcius, qui licèt uxoratus, ob diſcordias tamen cum uxo-
re, nedum diebus excubiarum, ſed etiam tempore, quo
erat in ſua libertate, intus Caſtrum continuò permanebat,
ibidem edendo, & faciendo omnia alia, ad vitam neceſſa-
ria, retinendo omnia mobilia, etiam ad Coquinæ uſum,
ut fuit probatum ex depoſitione multorum qualificatorum
Teſtium.

Evenit autem, quòd de menſe Auguſti 1695. in univer-
7 ſali, nimiumque nota influentia ægrotavit, & inhærendo
amicorum, atque Religioſorum ſuaſionibus, tam ad oſten-
dendum, quòd odio non proſequebatur uxorem, quam ad
recipiendum ab ea majora ſervitia in periculoſa infirmitate,
cum ſolita tamen, & neceſſaria licentia Officialis majoris d.
Caſtri, ſe recepit ad domum, in qua eadem uxor habita-
8 bat, poſitam in Parochia SS. Simonis, & Judæ, & in qua
poſt paucos dies ex hac vita diſceſſit.

Notitia iſtius obitus devenit ad noſtrum Parochum, non
leviter ægrotantem, cum quatuor ex quinque partibus Re-
ligioſorum ſui Conventus; cujus occaſione Parochus SS.
9 Simonis, & Judæ tranſmiſſo quodam Monitorio eidem
ægrotanti, extorſit ab Auditore Urbis Vicarii facultatem
illum ſepeliendi per modum proviſionis, ſine præjudicio
Jurium noſtræ Parochialis Eccleſiæ, & cum obligatione
de illud reſtituendo, unà cum emolumentis in caſum ſuc-
cumbentiæ.

Introducto poſtmodum Judicio nomine noſtræ Parochia-
10 lis Eccleſiæ coram eodem Auditore pro reſtitutione cadave-
ris, & emolumentorum, placuit eidem eundem Parochum
SS. Simonis, & Judæ abſolvere, mediante ſententia, à
qua interpoſita appellatione, habitus deinde fuit recurſus
ad SS. qui ad evitandas neceſſarias illas, magnaſque expen-
ſas, quæ inevitabiles eſſent, procedendo per tres confor-
mes, illam decidendam remiſit huic S. C. Concordato igitur
dubio de quo *infra num* 92. ſupplicamus reſponderi, Cada-
11 ver Laurentii Creſcii non ritè, nec rectè tumulatum fuiſſe
in Eccleſia SS. Simonis, & Judæ, proindeque reſtituen-
dum eſſe noſtro Parocho, unà cum emolumentis fune-
ris, addita declaratione, quòd idem practicetur in ſimili-
bus caſibus.

Aſſiſtit enim huic Parti, nedum literalis *Tex. in cap. 1. de
Sepult. in 6.* Sed etiam *Stat. Cler. Rom. cap. 3. §. 28.* ibi: *Alie-
12 num Parochianum ſepelire nemo poteſt, & qui contrarium fa-
cere præſumpſerit, ipſum Cadaver, ſeu Oſſa cum omnibus emo-
lumentis, illius occaſione perceptis, proprio Parocho, abſque
ulla exceptione, reſtituere debere, explorati Juris eſt*, & fir-
mavit. *Rot. dec. 429. num. 4. par. 18. rec.* Attenta præcipuè
obligatione de illud reſtituendo in caſum ſuccumbentiæ, ut
obſervat *Rot. dec. 40. num. 5. apud Novar. in Summ. Bullar.* Et
revocando ſimile Judicatum ejuſdem Auditoris, practica-
13 tum fuit in *Roman. Jur. ſepeliendi 16. Maii 1692. §. 1. cor.
Manuel.*

Quòd autem Laurentius Creſcius eſſet Parochianus no-
ſtræ Eccleſiæ, probatur, tam de Jure communi, quàm ex
14 particulari Statut. Cleri Urbis, quam demum ex conſuetu-
dine, ſeu obſervantia.

Quoad Jus commune præmittimus in facto, quòd idem
Creſcius à 14. annis, & ultra, adſcriptus erat inter mili-
15 tes Arcis, à qua cùm diſceſſerit, prævia ſolita, & neceſſaria
licentia Superiorum, cauſa curandæ infirmitatis, perinde
eſt ad effectum, de quo agitur, ac ſi non diſceſſiſſet, *Uve-
ſembec. conſ. 17. num. 40. lib. 1. Boer. de Bell. & Duell lib. 1 cap.
28. num. 6. & cap. 40. eod. num. Nicol Reuſſer. de Jur. Teſtam.
lib. 1. par. 9. cap. 4. num. 14. Tor. de Pact. fut. ſucceſ. lib. 1. cap. 9.
num. 28. & Rot dec 511. num. 14. cor. Cerro Miles autem, ibi
16 domicilium habere videtur, ubi meret*, ſunt verba *Text. in leg.
Municeps 23. §. Miles, ff. ad Municip.* ubi *Gloſs. verbo Poſſi-
deat*, ampliat etiam ſi non habet ibi, ubi meret, majorem
partem fortunarum, & *Bart. in princ. Hoſtien. in Summ. de
For. compet. num. 6. Gargiar. conſ. 2 num. 34. tom. 1. Villoſ. de
Serv. fugit. cap. 20. §. 2. num. 44. & ſeqq. Acac. de Privil. Milit.
privil. 29. numer. 4. lib. 2. Criſpold. Caſ. Militar. in Epilog.
Privil. Jur Commun. litera E, & Antonel. de Loco Legal. lib.
2. cap. 6. num. 42.*

Nec dicatur, milites nunquam contrahere domicilium,
etiamſi per mille annos habitent in aliquo loco, ex *Alciat.
17 reſp. 55.* Hoc enim verum eſt de Militibus, qui quotidie per
diverſa Caſtra vagantur, juxta terminos contrariarum Au-
thoritatum. *Text.* verò *in cit. leg. Miles, ff. ad Municipal.*
loqui de Milite præſidiario, in ſpecie obſervant *Mansfd. de
Juriſd. & Jur. Milit. Bel. tract. 1. cap. 6. pag. 78. & Villoſ. de
Serv. fugit cap. 20. §. 2. num. 46.* ibi. *Sed Textus noſter intelli-
gendus eſt de milite, qui eſt deſtinatus perpetuò cuidam præſi-
dio; tunc enim contrahit ibi domicilium*, & rejiciendo in ſpecie
Alciatum, obſervant *Surd. conſ. 106. num. 6. Lancellot. Gall.
ſuper Conſuet. Alvern. verbo Maritus qu. 6. nu. 1. fol. mihi 300.
Menoch. de Arbitr. cap 28. num. 28. & 29. & Gratian. diſc. 184.
num. 51.* ibi. *Quidquid dixerit Alciatus, &c. dum conſuluit,
Caſtellanum nullo tempore etiam mille annorum, contrahere* 18
*domicilium in loco, in quo ratione Officii commoratur, cùm con-
tra eum ſit verior opinio, ut teſtatur &c.* Et in ſimilibus termi-
nis Carceratorum *Pignat. conſult. 86. per tot. tom. 7. ubi num.
31.* refert ita deciſum favore noſtræ Eccleſiæ, occaſione
Carcerati, in Caſtro defuncti.

Quæ omnia, quidquid ſit, an aliquam admittant diſputa-
tionem ad effectus civiles, certum eſt, quòd ad præciſum
effectum Parochialitatis, nullam recipiunt difficultatem, 19
ex quo ad acquirendam ſubjectionem alicui Parochiæ non
perpetua, æternaque habitatio, cum fixo, ſtabilique ani-
mo nunquam diſcedendi requiritur, ſed ſat eſt ſola habitatio
per tempus notabile, cum animo ibidem habitandi, ut in
terminis militum, vel Arcis Præfecti obſervat *Paſqualig. q.
moral. juriſd. 143. num. 9. Bellet. Diſq. Cleric. tit. de Exemp. à* 20
*ſtatut. ſæcul num. 17. Marchet. de Sepultur. §. 1. num. 12. Samuel
eodem tract. lib. 1. contr. 8 fol. mihi 250. Pignat. conſul. 8. nu. 9.
tom. 8.* & firmavit *Rot. apud Marcheſ. de Commiſ. tom. 2. fol.
372. num. 3 verſ. & de Præfecto Arcis, & dec. 137. num. 10.
& 11. par. 5. rec.* & generaliter *in dec. 45. numer 7. cor. Zarat.*
ibi. *Notari debet, domicilium non requiri ad contrahendam Pa-
rochiam, cùm ſufficiat habitatio cum animo permanendi.*

Aliàs enim, admiſſa contraria interpretatione, ſeu ne-
ceſſitate determinationis continuæ permanentiæ, ſequere- 21
tur, quòd illi, qui in aliqua Parochia, diſdicta locatione
habitant, quærentes domos meliores, capacioreſque in aliis
Parochiis, nulli dicerentur ſubjecti Parochiæ, non quidem
priori, dum non habent animum ibi permanendi, neque
aliis Parochiis, ex quo ibidem adhuc non habitant, & tamen
contrarium docet experientia, & eſſe indubitatum in jure, 22
advertit *Ventrigl. in Prax. par. 1. tit. de Elect. ſepult. adnot. 2
§. unico num. 26.*

Ratio autem differentiæ inter effectus de jure civili, &
Parochialitatis conſiſtit in incomodo Parochi, ſubminiſtran-
tis Sacramenta Parochianis; Cùm enim ſepulturæ jus re- 23
guletur, & dependeat ab adminiſtratione Sacramentorum,
ut obſervant, *Sanch. de Matr. lib. 3. diſp. 23. numer. 74. Grat.
diſc. 94. num. 74. Mareſc var. reſol. lib. 2. cap. 95. num. 11. Fraſ.
de Patron. Reg. Indiar tom. 2. cap. 90. num. 21. & ſeqq. Barboſ.
de Paroch. par. 3. cap. 26. num. 34. Paſqual. de Sacrific. novæ
leg. quæſt. 1001. num. 5. Panimol. dec. 5. num. 14. & annot. 3. nu.
9. & 10.* & firmavit *Rot dec. 45. n. 12. cor. Zarat.* Omiſſis ani-
madverſionibus, & diſputationibus domicilii, in illa Pa-
rochia ſepeliri debent homines, à qua in vita Sacramenta
receperunt, ut obſervant *Gratian. diſcep. 298. num. 79. verſ.
Accedit*, ubi, quòd hoc procedit, quia Parochus portavit
pondus diei, & æſtus, adminiſtrando defuncto, dum vi-
veret, Sacramenta, *Paſqual. quæſt. mor. juriſd. 143. num 9.
Amoſtaz. de Cauſ. piis lib. 7. cap 2. num. 50. & cap. 8. num. 74.* 24
& ſeqq. Rot. cor. Priol. dec. 365. num. 2. & 3. ibi. *Parochus, qui
gravatur onere miniſtrandi Sacramenta degentibus intra limi-
tes ſuæ Parochiæ &c. debet eò magis ſublevari honore, & emo-
lumentis eorundem ſepulturæ, quæ valdè dependet ab admi-
niſtratione Sacramentorum*, & in *Mantuana Funerum 5. Ju-
nii 1694. § Quo verò coe Card. Priol.*

Non obſtante, quòd noſter miles in ultima infirmitate Sa-
cramenta receperit in Parochia SS. Simonis & Judæ, Rece-
pta enim eſt in hac materia concluſio, quòd ad hunc effe-
ctum non attenditur Sacramentorum adminiſtratio tempo- 25
ranea, ex accidenti, & ad ſuppiendam abſentiam proprii
Parochi, ut advertunt *Paſqual qu. moral. jurid. 143. num.
10. & Pignatel. conſul. can. 63. n. 8. to. 7.* Et in terminis mutatio-
nis habitationis gratia curationis, *Paſqual. d. qu. mor. Ju-
riſd. 143. num. 2. Pignatel. conſult. 86. numer. 2 5. & 6. tom. 7.
Card. de Luc. de Paroch. diſc. 23. num. 9.* ubi, quòd ſecundum
domicilium, utpote cautativum, non facit ceſſare primum, 26
& *Rot. dec. 45. nu. 5. cor. Zarat.* ubi, quòd hoc procedit, quia
deeſt animus permanendi in ſecunda Parochia.

Cum qua Juris communis diſpoſitione concordat parti-
culare *Stat. Cler. Ro. §. 13. cap. 3.* diſponens, in caſu longè 27
fortiori diſceſſus à priori Parochia cum animo ampliùs non
recedendi, ibi: *Infirmus verò, quantumvis domicilii mutan-
di animo diſcedat, nonniſi duobus menſibus elapſis, novum do-
micilium acquirit quoad præjudicium prioris Parochiæ; Unde
ſi infra bimeſtre tempus decedat, Jus funerandi ad priorem
Parochiam, de qua diſceſſit, pertinere ſancimus*, de cujus
Statuti viribus in noſtris terminis *Rot. dec. 45. n. 6. cor. Zarat.* &
gene-

rum intereſſe habentium diceretur Congr. cujus convocan-
di jus ad antiquiorem, & reſpectivè digniorem ſpectaret.
4 Idque meliùs terminare volvit in ejus poſteriori Synodo,
celebrata anno 1623. in qua, prævia narrativa diſpoſitorum
in ſupradicta Viſitatione, diviſis redditibus Capitularibus ab
illis dictorum Altariſtarum, quibus applicavit certam ſum-
mam, dividendam pro illorum diſtributionibus, de quibus pri-
5 vatum fuit Capitulum, ſuique ipſis injuncta obligatio inſer-
viendi Miſſis, & Veſperis per Dignitates, & Canonicos de-
cantandis.
Inter alias prætenſiones dictorum Altariſtarum ante d. Vi-
6 ſitationem, ac Synodum, aderat illa interveniendi in electio-
nibus Vicarii capitularis, priùs expletis à ſolis Dignitatibus,
& Canonicis, ut ſignanter practicatum fuit in electione anni
1412. ſequuta in perſonam Antonii Bertutii; In alia an. 1417.
in perſonam Canonici Nicolai Antonii; In alia anni 1469. in
perſonam Præpoſiti Petri de Aleis; In alia anni 1476. in per-
ſonam Canonici Franciſci Nicolao. Et quamvis non minus
7 per dictam viſitationem, quàm per Synodum fuerit ſublata
Altariſtis quælibet occaſio deſuper altercandi; Attamen iſti
nova jurgia ſuſcitantes, non obſtante etiam aperta juris reſi-
ſtentia contra ipſos, in vacationibus, quæ evenerunt, ten-
tarunt admitti ad electiones, ſed fruſtra, quia ſemper Capi-
tulum Dignitatum, & Canonicorum ſolùm ad eas proceſſit,
ut fuit juſtificatum in Summario, & hæc S. C. electiones ab
8 eodem Capitulo factas ſemper approbavit, deputando per-
ſonas electas cum clauſulis præſervativis Jurium utriuſque
Partis, ob litem deſuper pendentem, ut habetur ex epiſtolis
hujus S. C. de annis 1661. 1676. & 1692. in Secretaria exhi-
bitis.
Nè autem hujuſmodi contentio ulteriùs excitetur utque
certa habeatur norma, ſervanda pro futuris vacationibus
Capitulum Dignitatum, & Canonicorum, conſentaneum
9 exiſtimavit, recurrere ad hanc S.C. pro opportuna declara-
tione, quæ uſq; ſub die 6. Martii 1701. eiſdem Altariſtis præ-
fixit terminum ad deducendum propria jura. Cum quibus pro
hac lite ſuſtinenda renuerunt uniri Presbyteri Collegiata-
rum d. Civitatis, optimè conſcii illorum mali juris Subſcri-
ptumq; proinde fuit dub. *An ipſi admittendi ſint ad electionem
Vicarii capitularis* quod negativè videtur reſolvendum.
Fundata ſiquidem videtur intentio Capituli in diſpoſitio-
ne juris communis, dum ipſum, ſede vacante, ſuccedit Epiſco
po in Juriſdict. juxta *Tex. in cap. Cùm olim de Major. & obed.*
& cap. 1 eadem tit. in 6. cum aliis apud *Rot cor. Ottob. dec. 220*
10 *ſub n* 1. Et in ſpecie, quòd ſuccedat quoad deputationem Vi-
carii clarè deſumitur à S.C. Trid. *ſeſſ 24. c. 16. de Reform.* in
cujus ſequelam ita tenent *March. in Prax. Vicar Capitul par.*
1. tit. 3 n 8 Leo Theſaur. For. Eccl. p. 1. c 10. n. 7 Quarant.
in Summ Bullar. verb. Capitulum Sede vacante n 1. Sbrozz de
Offic Vicar. lib. 1 q. 16. n 8. Pax. Jordan. to. 2. tit. de Vicar. Ca-
pit. lib. 12. n 5. & Rot cor. Ottob. dec 220. n. 3
Itaut nec Beneficiati Eccleſiæ Cathedralis, nec Clerus in
ſupradicta deputatione valeat ſe ingerere, etiam conjunctim,
11 ſeſe nimirum immiſcendo cum Capitulo Cathedralis, cum
electio privativè quoad alios, ſpectet ad ipſum Capitulum
Cathedralis, juxta declarationes hujus S.C. & etiam alterius
Epiſcopor. de quibus *in dec. 220. cor. Ott. n 4. & Antan. de Re-*
gim Eccl. lib. 3. c ult n. 60. per *March dict. par. 1. tit. 1. ſub nu.*
89. ubi, quòd procedit etiamſi Portionarii, ſeu Beneficiati,
vel Cappellani, aut Manſionarii, aliivè, quocunquè nomi
ne nuncupentur, haberent ex conſuetudine vocem in Capi-
12 tulo cum Canonicis; Cùm enim non dicantur de gremio Ca-
pituli, intervenire non debent in dicta electione, quia in diſ-
poſitionibus, pertinentibus ad Capitulum qualis eſt iſta, ve-
niunt Canonici ſolùm, & non alii, qui de conſuetudine vocem
habent in eo, idemq; firmat *Rot. in dec. 251. n. 28. par. 19. rec.*
Quod regulare eſt in quacunque alia Juriſdictione, niſi vel
concurrat clara, & expreſſa mens concedentis, vel agatur
13 cum eo, qui ipſam Juriſdictionem habeat, quo caſu ſi alteri
tribuatur cenſetur facta conceſſio cumulativè *Rot. dec 125.*
n 4. par 1. rec. Quod dici nequit in præſenti, dum tantùm ab-
eſt, Beneficiatos habere facultatem votandi in Electione Vi-
carii Capitularis ut ipſis de directo potiùs reſiſtat jus, ac diſ-
poſitio S. C. Trid. loquentis ſimpliciter de Capitulo, ut in d.
ſeſſ 24. c. 16. ibi: *Capitulum ſede vacante*, ſub cujus nuncupa-
tione venire dumtaxat Canonicos, non autem Beneficiatos,
14 ſeu Altariſtas, notant *Abb. in c. Scriptum n 4. de Elect.* & in
cap Dilecti n. 1 de Major & obed. Rot cor Cæſar. de Graſ. dec.
132. aliàs 4. de His quæ fiunt à major. par. Cap. n 6. & coram
Cav. dec. 56. n. 3. & cor Merl. dec 697 n. 4 & in rec. dec. 141. n 8
par 18. & in *Gerund. Prioratus 1 Jul. 1697. §. Perpenſa coram*
Urſino, & 27. Jun. 1699. §. Suppoſito cor Lancet. & 15 Jun.
1699. cor. Olmo.

Indubitanter in hypoteſi, in qua conſtat, Capitulum ſem-
per conſtitutum fuiſſe à ſolis Dignitatibus, & Canonicis; & 15
concurrit d. Viſitatio anni 1625. præſcribens, ſub nomine
Capituli in concernentibus Eccleſiam, & ſpiritualibus anne-
xis, unicè ſupradictas Dignitates, & Canonicos intelligi;
Tum etiam Synodus anni 1623. præcisè emanata ad tollen-
dam quamcumq; confuſionem inter Capitulum, & Altari-
ſtas, & ad hoc, ut unuſquiſq; juxta ſuos gradus contineretur.
Quarum utraque multum pollet ad intentum, cùm non ſo- 16
lum Viſitatoris onus ſit exceſſus corrigere, mores corruptos
emendare, & reſtituere in priſtinum ſtatum ea, quæ emenda-
ri merentur, ex traditis per *Barb de Poteſt. Epiſc. par. 3. alleg.*
73 n. 1. & decreta in actu Viſitationis facta in iis, quæ con-
cernunt ſtatum Eccleſiæ, attendenda veniunt *Rot dec. 53. n.*
4 par. 1 rec Verùm etiam, quæ in Synodis determinantur, pro
lege ſervanda ſunt, ex adductis *in tom. 1. par. 2. diſcep 28. n 96.*
Accedente præſertim approbatione ejuſdem Synodi, facta
ab hac S.C. cujus decreta clauſis oculis recipienda ſunt, &
obſervanda, ex firmatis per *Rot. cor. Celſ dec. 5. n. 12.* Nec non 17
acquieſcentia Altariſtarum, quos non conſtat, ab his actibus
reclamaſſe, imò habetur executioni, ut par eſt, demandaſ-
ſe uſque ad præſens inibi diſpoſita; Itaut eo magis id operen-
tur, ſtante acceptatione cum ſubſequuta ferè octuagenaria
obſervantia, ut de prima firmat *Rot cor. Coccin. dec 885. n 1. &* 18
dec 971. n. 4. Et de ſecunda *Panim dec. 140. n. 14. Rot. cor. Put.*
dec 4. lib. 3 & cor Bich dec 448. n. 9.
Quin in aliquo obſiſtat, Altariſtas, quinimò totum Clerum,
fuiſſe admiſſos ad electionem Vicarii Capitularis ann. 1586.
1620. & 1634. Stante enim d. diſpoſitione S. C. Trid. opus
eſſet, quòd Altariſtæ docerent de conſuetudine immemora-
bili, in contrarium legitimè præſcripta, ut in præciſis termi- 19
nis Vicarii Capitularis, tradit *Barb. de Can. & Dign c. 41. n.*
34. & 35. & firmavit *Rot. cor. Ottob dec 220 n. 8. & 9* Vel ta-
tem de conſuetudine quadragenaria, *Rot. dec. 251. à n 36. par.*
19 rec. & quidem cum valido titulo. *Durm dec. 394. nu. 3* cu-
jus probatio requiritur, ubi jus commune reſiſtit, juxta *Tex.*
in c. 1. de Præſcrip. in 6. Addita *Gloſſ* ibidem verba *Legitimè.*
Quod pro reſponſione unicè ſat eſſe videtur, dùm nullus ima-
ginabilis titulus iiſdem Altariſtis aſſiſtit, & Jus iiſdem clarè 20
reſiſtit. Et multo minus eis aſſiſtit immemorabilis, ſive qua-
dragenaria, quia ante dictum annum 1586. conſtat de electio-
nibus, factis à ſolo Capitulo; Idemq; poſt an. 1634. & dictus
actus anni 1586. In omnem caſum fuiſſet ſublatus per ſequen-
tia decreta Viſitationis ac Synodi, ex ſupra adductis.

In eadem Cauſa.

PRo favorabili reſolutione præmittimus innegabilem eſſe
diſtinctionem duorum Corporum in noſtra Cathedrali,
Capituli nempe, conſtituti à quatuor Dignitatibus, & 12. Ca-
nonicis; Et Collegii, ſeu Cong. Altariſtarũ ſeu Beneficiatorũ 21
cõpoſitę à Cãtore, qui eſt illorũ Caput, & à pluribus Altariſtis.
Probatur hæc diſtinctio, & ante oculos ponitur *à Chrono-*
logica Deſcriptione Status noſtræ Eccleſiæ à quatuor Sæculis ci-
tra; Ex Bulla erectionis Innoc. VI in qua abſque ulla men-
tione Altariſtarum, qui tunc in rerum natura non reperie- 22
bantur, eriguntur Præpoſitura, prima Dignitas noſtræ Ec-
cleſiæ, & octo Canonicatus, in eiſque datur facultas Cano- 23
nicis eligendi etiam Epiſcopum in futuris vacationibus; Ex
electione Vicarii Capitularis an. 1412. facta à ſolis Canonicis
in perſonam Canonici Antonii Bertutii; Ex alia ſimili ele- 24
ctione alterius Vicarii Capitularis, ann. 1417. facta pariter à 25
ſolis Canonicis in perſonam Canonici Nicolai Antonii; Ex
Inventario, ſeu deſcriptione diverſarum rerum, ab Altariſtis
exhibito, confectoque an. 1440. in quo iidem vocantur Cap-
pellani, illorumque Univerſitas Congreg. Altariſtarum, ſeu 26
Cappellanorum; Ex deputatione quatuor Canonicorum, fa-
ctaque an. 1469 à tunc temporis Epiſcopo ad effectum revi- 27
dendi computa Syndico Altariſtarum; Ex diverſis Conſtitu-
tionibus & Ordinationibus, eandem diſtinctionem præſefe- 28
rentibus, factis an. 1461. Ex Teſtamento Epiſcopi de Aile, cõ-
dito an. 1469. in quo, contradiſtinctè à Canonicis, & Dignita-
tibus noſtræ Eccleſiæ, *hæredem ſibi fecit Collegium Altariſta-* 29
rum ipſoſq; Altariſtas; Ex electione Vicarii Capitularis, à ſo-
lis Canonicis facta eod an. 1469. in perſonam Præpoſiti Petri 30
de Aleis; Ex alia electione Vic. Capitularis, facta à ſolis Ca-
nonicis ann. 1476. in perſonam Canonici Franciſci Nicolai; 31
Ex Conſtitut. factis ab Altariſtis an. 1481. in quibus illi, qui
erant Canonici ſimul, & Altariſtæ ſe ſubſcripſerunt cum d.
qualitate, ad differentiam aliorum, qui non erant Canonici; 32
Ex alio ſimili actu cum eadem diſtinctione Canonicorum
ab Altariſtis, facto anno 1571. Ex Inſtrumento, inito inter 33
Communitates, & Eccleſias an. 1585. in quo cum relatione
34 ad quan-

ad quandam taxam, compoſitam anno 1547. ab Epiſcopo de
34 Cupis, fit mentio quatuor Dignitatum, & Canonicorum no-
ſtræ Cathedralis, non nominatis Altariſtis. Ex electione Vi-
carii Capitularis, facta anno 1586. à toto Clero noſtræ Ci-
35 vitatis, ſed cum diſtinctione Canonicorum ab Altariſtis. Ex
Relatione ſtatus noſtræ Eccleſiæ, facta anno 1619. à Card.
de Aracœli Epiſcopo, in qua eadem diſtinctio non poteſt evi-
36 dentiùs deſcribi, & canonizari; Cum qua concordant omnes
aliæ ſequentes Relationes ejuſdem Eccleſiæ, factæ ab omni-
bus ſucceſſoribus Epiſcopis, nemine prorſus excepto, in qui-
bus mentio Capituli facta ſemper eligitur, uti conſtituti à
quatuor Dignitatibus, & 12. *Canonicis*, ad diſtinctionem Al-
tariſtarum, ſemper, & ubique appellatorum *Beneficiati*, ſeu
Altariſtæ, de quarum Relationum viribus latè diſſerunt Au-
thores, citati in meo *Tract. de Livell. c. 1. §. 12. n. 23* Ex ele-
ctione Vicarii Capitularis, facta anno 1630. à toto quidem
37 Clero noſtræ Civitatis, ſeu à Canonicis Epiſcopatus, & ab
Altariſtis, tam ejuſdem, quàm duarum Collegiatarum, ſed
cum clara, & literali diſtinctione inter ipſos. Ex Viſitatio-
ne Card. Romæ, facta annò 1635. in qua cubiralibus literis
domandavit, quòd nomine *Capituli intelligi deberent tantum-*
modo Dignitates, & Canonici in ſpectantibus ad Eccleſiam, &
38 *ſpiritualibus annexis*, quodque circa temporalia ejuſdem, in
quibus Altariſtæ habent intereſſe, vocari deberet Congrega-
tio Altariſtarum; Supplicantes hic obſervare, quòd hoc no-
men *Congregatio* non fuit Altariſtis in hac viſitatione recen-
ter attributum, dum apparet ab eis uſurpatum uſque ab anno
1440. Ex Synodo ejuſdem Card. Romæ, celebrata an. 1643.
in qua dicta diſtinctio talibus verbis canonizatur, ut nullum
39 penitus dubium circa illam ampliùs remanſerit. Cujus Syno-
di reſpectu concurrunt duo illæ eſſentialiſſimæ circumſtantiæ
quòd fuit ab hac S.C. in omnibus approbata die 13. Dec. 1646.
Quodque eadem approbatio confirmata poſtea fuit ab Alex.
VII. 3. Auguſti 1658. Quæ circumſtantiæ omnimodam ipſius
executionem important. Ex *dec. Recanaten. Manut. 8. Martii*
1649. cor. Veroſp. ubi non poteſt talis diſtinctio clariùs expri-
40 mi, quàm iſtis verbis. *Orta inter Capitulum Cathedralis Eccle-*
ſiæ Recanaten. & Congregationem Altariſtarum controverſia,
quod paſſim in eadem deciſione repetitur, quæ deciſio, exad-
verſo acceptata fuit, & ad ejus normam expeditum extitit
mandatum de manutenendo. Ex innumeris enunciativis Al-
tariſtarum, ſe vocantium Beneficiatos ad diſtinctionem Ca-
nonicorum, & ſignanter in precibus, huic S.C. exhibitis an.
41 1661. ibi. *Si eſpone per parte delli Beneficiati, detti Altariſti*
della Chieſa Cathedrale. Ex ſimilibus enunciativis, quę legun-
tur in epiſtolis proviſionalibus hujus S.C. de quibus in Secre-
42 taria. Ex modo, in quo in die Annunciat. B. V. accedit no-
ſtrum Capitulum, una cum Magiſtratu ad Almam Domum
Lauretanam, & recipitur à Canonicis Lauretanis, qui capi-
43 tulariter obviam eunt uſque ad Januam propriæ Civitatis po-
nendo noſtras Dignitates, & Canonicos ad eorum dexteras,
eo tempore, quo Altariſtæ incedunt dumtaxat ad dexteras
Beneficiatorum, & aliorum ſimplicium Presbyterorum ejuſ-
dem Capituli Lauretani, ut refert *Barboſ. Apoſt. dec. coll. 86.*
n. 4. eſtque in tota Marchiæ Provincia pluſquam notorium.
Et demum, aliis omiſſis, ex congerie illa præeminentiarum,
quæ de facto emicant, & pacificè practicantur à noſtro Capi-
tulo, contradiſtinctè ab Altariſtis, quæ ſpecificantur in publi-
44 ca atteſtatione multorum Sacerdotum, & Nobilium noſtræ
Civitatis, & in alia Canonici Guarini, olim Vicarii noſtræ
Diœceſis, & modò Vicarii Laurerani, Supplicantes inter a-
lias differentias præ oculis habere illam, quòd Canonici in
Choro cum eorum Cotta, & Almutia *ſedono in ſtallo ſuperio-*
re, e più nobile di quello, dove ſedono gl' Altariſti, di modo che
vengono ad appoggiare i piedi in ſito più elevato di quello, dove
ſedono detti Altariſti. Itaut vix poſſit aſſignari majus ſignum
nobilioris præeminentiæ, & totalis differentiæ inter taliter
ſedentes, ut patet conſideranti.

Quibus omnibus jungitur modus obtinendi Canonicatus,
& Altariſtatus, toto Cœlo diverſus; Canonici enim, ut in
omnibus aliis Catholici Orbis Cathedralibus practicatur, fiūt
45 tales, vel ex gratia Sum. Pont. ſi illi vacant in menſe reſerva-
to, vel alia concurrat affectio, vel ab Epiſcopis, ſi iſta non ve-
rificentur; Semper tamen mediantibus expeditionibus Bul-
larum, vel à Dataria, vel à Curiis Epiſcopalibus, eiſque da-
tur poſſeſſio cum ſolitis ſolemnitatibus habitus Canonicalis,
aſſociationis ad Altare, deſtinationis ſtalli in Choro, locique
in Capitulo, cum receptione ad amplexum inter Canonicos,
46 & prævia fidei profeſſione. E converſo autem (ut videre eſt in
Synod. Card. Romæ *c. 14. de Altar. ſeu Benefic.* eſtque in noſtra
Eccleſia notorium) Altariſtæ abſque ulla prorſus ex iſtis ſo-
lemnitatibus, fiunt tales eo ipſo, quod aliquis per tres menſes

ante, Dominicis feſtis Choro inſervivit, ab Altariſtis parti- 47
cipantibus per ſecreta ſuffragia approbatus fuit, & à Vicario
Generali, nec non à Chori Præfecto, qui eſt Præpoſitus Ca-
pituli, ad ejuſdē Chori munia obeunda, idoneus fuit repertus.

Hoc præmiſſo, ſeu demonſtrata hac palpabili non minus,
quàm certa, & indubitata differentia inter Capitulum noſtræ
Eccleſiæ, & Congregationem Altariſtarum, pro favorabili
reſolutione militat communiter recepta concluſio, quòd ele-
ctio Vicarii Capitularis ad ſolum Capitulum Canonicorum
pertinet, privativè quoad omnes alios, juxta *Tex. in c. Cum*
olim de Major. & Obed & c. 1. eodem tit in 6. & diſpoſitionem
S.C. Trid. *in ſeſſ. 24. de Reform c. 6.* & probant *Panuin. de po-* 48
teſt. Cap Sed. vac p. 1. q. 2. Leo in Theſ. Fori Eccl. p. 1. c. 10. n.
7. Quaran. in Sum. Bull. verb. Cap. Sed. vac n. 3 Sbroz. de Offic.
Vic. l. 1. q. 16. n. 8. Pac. Jord var. reſol. t. 2. tit. de Vic. Cap. lib.
12. n. 2. Marchet. in Prax Vic. Cap. p. 3. tit. 8. & ſeqq Antonel.
de Reg. Ecc. l. 4. c ult. n. 60. Gallema. ad Con. Trid. ad ſeſſ. 24 de
Refor. c. 16. n 3. Solorz. de Jur Ind. l. 3. c. 14. à n 6. Card. de Luc.
de Jur. d. 24. n. 11. & firmavit *Rot. dec. 240. n. 3 & 4 cor Ottbob.*
& dec 895. n 9 cor. Manzan. & dec. 515. n. 2. & 26 cor Bich. &
dec. 491. n. 1. & 2. & dec. 528. n. 3. cor. Emer jun. & in par. 12.
dec 305. à n. 2 & in par. 19. dec. 271. à nu. 27. & in Ampurien.
ſeu Civitat depnt. Vicar. 19. Jan. 1646. cor. Meltio, impreſſ.
apud *Dian. coordinatum 1. 8. dec. 46. n. 1. & per tot.* Et pluries
reſolvit S.C.E. ſignanter *in Roſſanen. 29 Novemb. 1686 & 28.*
Nov. 1687 & 5. Dec ejuſdem ann. Pon. Em. Carpin. & reſolvit
etiam hæc S.C. *in Acernen. 13. Aprilis* 1647. quam ſequitur
Rot. dec. 251. num. 26. par. 19. rec.

Huic Juris communis diſpoſitioni, jungitur Bulla erectio-
nis Inn. VI in qua uſque ab anno 1356. tribuitur præpoſito,
& Canonicis noſtræ Eccleſiæ jus eligendi etiam Epiſcopos,
cum ſucceſſiva pacificis electionibus Vicariorum Capitula- 49
rium, ab eiſdem factis dd annis 1412. 1417. 1469. & 1476.
Cum illa circumſtantia, quòd eædem electiones factæ fue-
runt ab eiſdem uti à Capitulo Eccleſiæ Majoris, ut ex illa-
rum lectura.

Adverſus hujuſmodi ſolida fundamenta, duo in ſubſtantia
exadverſo afferuntur. Primùm, quòd Altariſtæ dicantur et- 50
iam Canonici noſtræ Eccleſiæ, veniantque proinde apellatio-
ne Capituli, & ſecundum, quod in omnem caſum eis aſſiſtat
conſuetudo quam deſumere prætēdunt ex electionibus Vica-
riorum ann. 1586. 1630. & 1634. Neutrum tamen ſubſiſtit.

Non primum, quia pro eliminatione hujus inſubſiſtentis
prætextus, atque pro omnimoda excluſione ejuſdem prætcn- 51
ſionis, urgent ſupradictæ maximæ differentiæ, inter Cano-
nicos, & Altariſtas, de quibus ſupra *à num.* 34.

Nec eadem prætenſio colorari poteſt ab actibus, exadver-
ſo exhibitis, in quibus Altariſtæ aliquando dicuntur de Ca-
pitulo; Ex illorum enim lectura coſtat, nullum ex dictis acti-
bus percutere juriſdictionalia, ſed omnes concernere œcono- 52
mica, à quibus nullatenus inferri poteſt ad ea, quæ juriſdi-
ctionem important, ea ratione, quia in hac materia, ab in-
tereſſentia in Capitulo ad unum, vel alium œconomicum ef-
fectum, inferri non poteſt Jus in illo votandi, & circa juriſ-
dictionalia, ut notat *Fagnan. in c. Nullus à n. 31. de Elect.* &
firmavit *Rot. dec. 464. à nn. 7 cor. Priol. & dec. 328. nu 6. cor.* 53
Emer. jun. & dec. 252. num. 30. par. 19 rec.

Minùs eadem qualitas canonicalis in Altariſtis inferri po-
teſt ab Inſtrumento aſſertæ unionis anni 1461. quòd per ex-
tenſum fuit exhibitum.

Pro remotione enim talis inſubſiſtentis prætenſionis ſup-
plicamus obſervare, quòd objectum cum omni proprietate
ſermonis dici poteſt de ſubjecto non ſupponente, ſive atten- 54
dantur actus, hinc inde exhibiti ante, ſive poſt dictam præ-
tenſam unionem; Nullibi enim exadverſo docetur de d. qua-
litate canonicali in Altariſtis, quæ uniri poſſet alteri noſtro-
ſam Canonicorum.

Quoad actus antecedentes, ex hucuſque animadverſis, re-
manet manifeſtum, quod Altariſtæ uſque ab anno 1440. vo- 55
cabatur, & erant *Cappellani*, illorumque corpus appella-
batur *Altariſtarum, ſeu Cappellanorum*; Quòd in duabus ele-
ctionibus Vicariorum Capitularium ann. 1412 & 1417. de ip-
ſis, nec uti Altariſtis, nec uti Canonicis aliqua, vel minima
legitur mentio; Quodque demum anno 1460. & ſic anno im-
mediatè antecedenti ad prætenſam unionem, in reviſione
computorum, & ſucceſſiva quietantia, facta Syndico Al- 56
tariſtarum deputati fuerunt *quatuor Canonici Recanatenſes*,
nempe *Joannes Nicolai, Antonius Philippus, Franciſcus*
Nicolai, & Marinus Auguſtinus; Igitur hoc anno, imme-
diatè antecedenti ad prætenſam unionem, noſtri Oppoſi-
tores erant Altariſtæ, & non Canonici.

Quo verò ad actus ſubſequentes, habemus, quòd anno 1469.

Epiſcopus de Aſte, de cujus mandato prætenditur facta aſſerta Unio, inſtituit quidem ſuos hæredes Altariſtas, ſed ſub
57 titulo Collegii Altariſtarum, non verò ſub nomine Capituli ibi; *Inſtituit ſibi hæredem, & fecit Collegium Altariſtarum, & ipſos Altariſtas majoris Altaris*; Non poſſumus autem majus argumentum adducere inſubſiſtentiæ dictæ prætenſæ unionis; Non enim in mentem cordati Viri, cadere poteſt, quòd idem Epiſc. oblitus fuerit actus adeò ſolemnis unionis de ipſius mandato expleti, quodque ipſius Altariſtarum nomine nuncupaſſet, vel quòd iſti ſub dicto nomine talem hæreditatem acceptaſſent, ſi verè unicum corpus paulò ante cum noſtris Canonicis effecti fuiſſent: Econverſo autem ex hoc actu,
58 proximo aſſertæ unioni, maximum argumentum ipſius inſubſiſtentiæ deſumitur, ut notat *Rot. dec. 255. n. 26. par. 19. rec.*

Creſcitque vis hujus animadverſionis ex eo, quòd hoc eodem anno 1469. defuncto dicto Epiſcopo de Aſte, deventum fuit ad electionem Vicarii Capitularis à noſtris Canonicis, abſque ullo Altariſtarum interventu, ibi; *Convocato Capitulo DD. Canonicorum Eccleſiæ Recanaten.* Qui Canonici im-
59 mediatè poſt electionem ejuſdem Vicarii devenerunt pariter ad aliam electionem Cantoris in perſonam cujuſdam Aloyſii; Quæ omnia pluſquam manifeſtè comprobant inſubſiſtentiam dictæ prætenſæ unionis; Præſertim ſi conſiderentur unita cum ſucceſſiva electione alterius Vicarii Capitularis facta pariter à ſolis Canonicis anno 1476. & cum aliis actibus, latè ſuperiùs expenſis.

Ex quibus clara remanet intelligentia illorum verborum
60 Inſtrumenti aſſertæ unionis: *Quòd Capitulum Eccleſiæ S. Viti ſupradictum ſit, & eſſe debeat unitum Capitulo Eccleſiæ Epiſcopatus Recanaten. & ſit unum corpus, & ſic de cætera debeat reputari*; ut ſcilicet unio verificetur in illis terminis, in quibus ſubjecta unienda reperiebantur; Cumque ex hucuſque animadverſis Oppoſitores reperirentur in ſtatu, eſſe, & denominatione Altariſtarum, non verò Canonicorum, inter ipſos dicitur facta unio, uti Altariſtas, ſeu Beneficiatos ex una, & inter Canonicos ex altera, atque ex illis omnibus effectum unicum corpus; Eodem prorſus modo, quo videmus
61 in Urbe, unum corpus facere in Baſilicis Canonicos, & Beneficiatos, cum notoria tamen inter eaſdem partes corporis diſtinctione, & differentia, quæ in noſtra pariter Eccleſia manibus palpatur ex dictis præeminentiis noſtri Capituli, nullatenus competentibus Altariſtis.

Comprobatur hæc intelligentia ex ipſomet literali tenore
62 Inſtrumenti hujus aſſertæ unionis, in quo expreſsè conveniebatur, quòd Cantor, qui eſt Altariſtarum caput, non debeat eſſe de Capitulo, ſed quòd præcedat dumtaxat cunctos Presbyteros, ita quod poſt Canonicos ſit primus; Quomodo enim poſſunt ſtare ſimul, quòd de Capitulo ſint Altariſtæ, & de eodem non ſit Cantor, qui inter ipſos figuram facit perſonæ dignioris, ſeu, ut ita dicam, primæ Dignitatis? Et quomodo poſſunt dici effecti unicum corpus Altariſtæ cum Canonicis, ſi ab hoc corpore excluſum fuit illorum caput? Videtur ſiquidem hoc repugnare ipſimet rationi, & ſenſui, quia membra
63 eſſent digniora proprio capite, & Altariſtæ minus digni, prætendentes votum dare in actibus Capitularibus, præferrentur Cantori magis digno, in Capitulo vocem non habenti; Quòd repugnare Juri divino, naturali, canonico, & civili obſervant adducti in *Inſtit. Crim. lib. 1. tit. 10. §. 4. nu. 235.* Meritò autem conventum fuit in dicto Inſtrumento, quòd Cantor non
64 eſſet de Capitulo, ad tollendum omne dubium, quòd fortè provenire poterat ex ipſius majori dignitate, & præeminentia inter Altariſtas.

Dicendum propterea eſt, ambiguum ſenſum denominationis Capituli Eccleſiæ Epiſcopatus Recanaten. factæ in dicto Inſtrumento aſſertæ unionis, proceſſiſſe ex eo, quia in d. actu de corpore Capituli ejuſdem Eccleſiæ effectus fuit Ar-
65 chidiaconus de Aſte, & Joannes Baptiſta Jacobi Petri & Matthæus Fabianus, electi in Canonicos ſupranumerarios; Nec non, quia intervenerunt in illo Joannes Nicolai, Antonius Philippi, Franciſcus Nicolai, & Marinus Auguſtinus, qui eodem tempore erant Canonici S. Viti, & Altariſtæ Altaris majoris; Non mirum igitur ſi ex mixtione ſex Canonicorum noſtræ Eccleſiæ, & Archidiaconi, effecti de corpore noſtri Capituli, in dicto Inſtrumento aſſertæ unionis irrepſerit ob-
66 ſcurus ille ſenſus circa verbum Capituli, ex hucuſque animadverſis clariſſimè demonſtratus.

Et ex his videtur paradoxum ſapere propoſitio illa, quòd Altariſtæ dicantur Canonici Epiſcopatus, utpotè exiſtentes in Eccleſia S. Flaviani, cui dicata eſt noſtra Cathedralis,
67 ad differentiam noſtrorum Canonicorum, exiſtentium in alia Eccleſia S. Viti, per Gregorium XIII. conceſſa Patribus Societatis *Jeſu*; Quia tempore conceſſionis hujus Eccleſiæ nulli aderant in illa Canonici, ſed ſolùm Altariſtæ, ſeu Beneficiati, qui tranſlati fuerunt ad Eccleſiam S. Mariæ Montis Morelli; Illi autem, qui in aliquibus actibus denominantur Canonici S. Viti, erant Canonici Epiſcopatus, ſeu Catedralis, moramque aliquando fecerant in dicta Eccleſia ob ipſius meliorem ſtatum; Cæterùm ad explendos actus capitu- 68
lares conveniebant ſemper in Sacriſtia Epiſc. ſeu S. Flaviani.

Quæ omnia clariſſimè demonſtrantur, nedum ex innumeris actibus à noſtris Canonicis, uti Canonicis Epiſcopatus expletis, abſque ullo Altariſtarum conſortio, & ſignanter ex e- 69
lectionibus Vicariorum Capitularium annor. 1412. & 1487. ſed ex ſimplici lectura Bullæ erectionis Innoc. VI. in qua poſt reſtitutam noſtram Civitatem ad priſtinum nomen, & titulum Civitatis, eriguntur in noſtra Cathedrali Dignitas Præpoſiti, & octo Canonicatus; Altariſtæ autem, qui tunc temporis in rerum natura non reperiebantur, venire non poſſunt, nec ſub nomine Dignitatis, nec appellatione Canonicorum; 70
Uſquequo igitur ex adverſo non doceatur de hac nova qualitate Canonicali, deque tempore, quo tales effecti fuerunt, & ex cujus Pontificis conceſſione cum ſuppreſſione illorum, quos Innocentius VI. pro noſtra Cathedrali inſtituit, & ſubrogatione aliorum in locum eorundem, contraria prætenſio remanere videtur abſque ullo prorſus fundamento, & ut ſupra dicebamus, de ſubjecto non ſupponente.

Poterant autem omitti ad probandam dictam qualitatem Canonicalem in Altariſtis obligatio pſallendi in Choro, uni- 71
ta cum proprio ſtallo, diſtributiones ipſis aſſignatæ ex communi maſſa, facultas eligendi Organiſtam, Exactorem, Syndicum, Retentio propriæ Crucis, & ſimilia; Omnia enim iſta apprimè congruunt Beneficiatis cujuslibet Cathedralis, necnon etiam Clericis Beneficiatis Patriarchalium Urbis, & tamen inauditum prorſus eſt, quòd ex dictis præeminentiis, & obligationibus inſerviendi Choro, Beneficiati prætenderint ſe Canonicos, argumentumque proinde nimis, & conſequenter nihil probat, ut in ſpecie, reſpondendo ſimilibus objectionibus, advertit *Fagn. in cap. Nullus à n. 31. de Election.* & meliùs *Lotter. de Re Benef. l. 1. qu. 14. a nu. 57.* ubi, quòd neque 72
communis maſſa, neque deputatio Exactoria ad illam exigen. neque Congregatio Beneficiatorum ad ſonum Campanæ, & ſimilia, ſunt univoca ſigna ad probandam dictam qualitatem.

Specialiter tamen obſervantes circa Crucem, quòd hæc non eſt propria Altariſtarum, ex quo facta fuit ex diverſis rebus argenteis antiquis noſtræ Cathedralis, ut juſtificatum fuit in alia Cauſa de qua *in hoc Tom. par. 1. diſcept. 35.*

Ejuſdem inſubſiſtentiæ eſt animadverſio, fundata in facultate eligendi Cantorem, quam Epiſcopus de Aſte anno 1461. reſervavit Epiſcopo, & Canonicis Recineten. Hoc enim 73
punctualiter practicatum fuit à noſtris Canonicis in prima, & immediata electione, ſequuta anno 1469. in qua ad illam, nulla facta mentione Altariſtarum, devenerunt illimet Canonici noſtræ Cathedralis, qui Vicarium Capitularem elegerunt. Qui actus uti proximus reſervationi ejuſdem facultatis, magnifaciendus eſt, ut obſervat *Rot. dec. 255. n. 26. par. 19. rec.* 74
Licèt autem hodiè talis electio fiat ab Altariſtis, id nullatenus referri poteſt qualitati Canonicali, Potuerunt enim ſucceſſivis temporibus Jus præſentandi Cantorem alio titulo obtinere; Eodem prorſus modo, quo electio Epiſcopi, quæ ex claro privilegio Innoc. VI. noſtris Canonicis competebat, hodie illis ampliùs non competit. Ex hoc autem nimis veriſimili titulo in contrarium, penitus enervatur præſumptio, fundata in citata facultate eligendi Cantorem, ex regula, quòd probatio per neceſſe concludere debet, de qua, aliis adductis, *Rot. cor. Priol. dec. 257. num. 6.*

Nec ad rem facere videtur, quòd aliqui ex Canonicis inſerviant etiam Collegiatis Eccleſiis noſtræ Civitatis, uti Altariſtæ; Hoc enim procedit ex eo, quòd aliqui ex Canonicatibus tenues habent redditus; Nihil tamen inferri poteſt ad ef- 75
fectum, de quo diſputamus, dum non implicat, quòd una, & eadem perſona, dupliciter conſiderari poſſit, juxta multiplicitatem illam perſonæ legalis, de qua integrum edidit Tractatum *Carolus Antonius de Luca*, & ex qua videmus, quòd in eadem Eccleſia una, & eadem perſona modò unam, modò aliam figuram facit, juxta exemplum Vicarii Generalis qui inſimul etiam ſit Canonicus, quique, quando ſuas diſtributiones lucrari vult, ſedere debet in loco ſibi aſſignato, uti Canonico, non autem uti Vicario, ut videre eſt apud *Barboſ. de* 76
Can. c. 26. n. 7. & in Sum. Apoſt. dec. collect. 98. nu. 1. Nicol. in Floſc. verb. Vicar. Gener. ſub. nu. 41. Panimol. dec. 1. annot. 9. nu. 98. & Card. de Luc. de Præemin. diſc. 41. n. 9. Et juxta aliud exemplum Epiſcopi Canonici, ſedentis in loco ſuæ Præbendæ, ut obſervat. *Pignatel. conſult. 104. n. 55. tom. 1.*

Hæc videntur ſufficere pro victoria; Et tamen pro tali

omnium

Digitized by Google

omnium eliminatione, quatenus aliqua ſupereſſet dubietas,
77 quod non credimus, illa penitus ſublata remanſiſſet à ſæpè,
ſed nunquam ſatis citata Synodo *Card. Romæ*, celebrata anno 1623. in qua in ſpecie ad tollendam confuſionem inter Canonicos, & Altariſtas, maxima differentia inter utroſque determinata, & conſtituta fuit, loquendo *de Dignitatibus, &*
78 *Canonic. in c.13.* & in ſeq. *c.14. de Altariſtis, ſeu Beneficiatis*, plures utriſque præſcribendo leges, penitus diverſas.

Hæc autem probatio, deducta à diſpoſitione hujus Synodi, una quidem eſt nomine, re tamen vera, & in ſubſtantia multiplex. I. enim includit conſenſum totius Diœceſis, juxta pra-
79 xim conficiendi Synodos, ex quo adverſus ipſius diſpoſitionē
nemo reclamavit. II. Præſupponit diligentem inveſtigationē, & cognitionem omnium, in eadem diſpoſitorum, factam ne-
80 dum ab expertis Miniſtris Epiſcopalibus, ſed ab omnibus Deputatis Synodalibus, & Senioribus de Clero. III. Approbationem Altariſtarum, nullatenus reclamantium à diſpoſitis
81 in illa, ſed imò omnia in eos determinatè acceptantium. IV. Uniformitatem diſpoſitorum in antiquiſſimo Inſtrumento anni 1440. exadverſo producto, in quo eodem prorſus modo
82 ſub nomine Congregationis Altariſtarum vocati apparent. V. Confirmationem ejuſdem Synodi in omnibus illius parti-
83 bus, unà cum punctuali obſervantia, ab hac S.C. demandata. VI. Demum approbationem à duobus Summ. Pontiſ. Inn. X.
84 & Alex. VII. Si autem Diœceſana Synodus à ſe ipſa legis vim habet, & ad præciſam obſervantiam omnes ſubditos ligat, ex
85 adductis *ſupra n.16.* Quantò magis idem verificabitur de noſtra Synodo, attentis dictis aliis circumſtantiis, & approba-
86 tionibus, ut conſiderando illius approbationem, & confirmationem in ſpecie firmavit *Rot. dec 74. à nu.20. cor. Zarat.* Et præ oculis habendo vim, & robur reſolutionum hujus S. C. notant adducti in *Tom.1. par.2. diſcept.6. n.64.*

Itaut, ſi nulla alia concurrerent pro hac parte documen-
87 ta, hæc unica Synodus exuberaret ad omne dubium eliminandum, quia procedendo cum ipſius diſpoſitione omnia de plano locum habent, prætenſioneſque Altariſtarum remanent abſque ullo prorſus fundamento.

Agnoverunt vim, & efficaciam harum animadverſionum contrarii Defenſores, qui proinde, admiſſa clara voluntate
88 Card. Romæ, vel declarandi, Altariſtas ab antiquo conſtitutos eſſe in ſtatu totaliter diverſo, & ſeparato à qualitate Canonicorum; Vel ipſos tempore coadunationis Synodi ad talem
89 ſtatum reducendi; Unicè inſiſtunt in defectu poteſtatis, prætendendo potuiſſe quidem, Epiſcopum de Aſte anno 1461. Altariſtas conſtituere in ſtatu, & eſſe Canonicorum, quia tunc temporis communis vigebat opinio, Epiſcopos poſſe Collegiatas erigere, & Canonicos conſtituere, juxta animadverſa
90 in *T.2. par.1. diſcep.7. n.67.* non autem id competiiſſe Card. Romæ, quia annis 1621. & 1623. quibus Viſitationem, & Synodum reſpectivè peregit, ac confecit, talis opinio non amplius in Tribunalibus eſſet recepta, ex authoritate *Lotter de Re benefic. lib.1. qu.14. à n.43.*

Verùm reſponſio mirabiliter retorquetur, & ad hominem probat oppoſitum; Quia prædictis annis 1621. & 1623. eadem opinio, quòd Epiſcopi poterant, tam conſtituere, quàm de-
91 ſtituere Collegiatas, & Canonicos in ſua viridi obſervantia reperiebatur, ut loquendo in ſpecie de anno 1623. firmavit *Rot. dec. 1084. n.2. & per tot. cor. Emer. jun.* Subdens *n.6.* quòd ejuſdem opinionis erat tunc temporis etiam *Sacra Rota*, quodque in dubiis circa hanc materiam judicandum eſt ſecundum
92 illam opinionem, quæ tunc temporis vigebat, licèt deinde ob ſupervenutas declarationes hujus S. C. contraria invaluerit opinio.

Igitur reſpectu Viſitationis, & Synodi innegabiles remanent, tam voluntas, quam poteſtas Card. Romæ, & conſequenter omnimodæ exequutioni demandanda ſunt diſpoſita
93 in eiſdem, ea ſupra animadverſis; Præcipuè ſi conſideretur munita confirmatione Apoſtolica prævia reſolutione, & approbatione hujus S. C. Nulla habita conſideratione illius dictionis *in poſterum*, ac ſi antea contrarium practicaretur;
94 Quia dicta dictio nil aliud importat, quàm tractum ſucceſſivum, comprehendendo omne tempus futurum, ut firmavit *Rot. dec. 1469. num.4. & 5. cor. Coccin.*

Oppreſſi à pondere harum demonſtrationum Altariſtæ, confugiunt tandem ad prætenſam Conſuetudinem, ſupponentes, ipſos admiſſos fuiſſe ad electionem Vicariorum Capitularium annis 1586. 1610. & 1634. & conſequenter ex hac pluſ-
95 quam quadragenaria conſuetudine manutenendi veniant in eadem facultate eligendi Vicar. Capitulares, ex *deciſion. 686. & 731. & 764. cor. Emer. jun. & dec. 132. 162. cor. Benincaſ.*

Sed non minori inſubſiſtentia laborat hoc ſecundum con-
96 trarium aſſumptum.

I. Quia in omnem caſum, per inſubſiſtentem hypotheſim admiſſa eadem conſuetudine, illa nedum ſolemniter interrupta, ſed totaliter ſublata fuiſſet à dictis Viſitatione, & Syno- 97
do Card. Romæ, & proinde in nulla habenda eſſet conſideratione ea adductis per *Rot. dec. 162. n.9. cor. Ludoviſ. & dec. 43. n.4. cor. Otthob. & dec 206. n.17. & 18. par.16. & dec. 430. n.10. par.19. rec.* Et ubi ſemel interrupta dicto anno 1623. non poteſt conjungi cum ſubſequuta electione anni 1634. ſed alia conſue- 98
tudo de novo inchoanda eſſet, ex animadverſis per *Rot. dec. 485. n.5. par.19. rec.* Quæ nova conſuetudo interrupta pariter fuiſſet annis 1646. & 1658. à confirmatione, & approbatione ejuſdem Synodi.

II. Quia ab anno 1412. uſque ad annum 1486. & deinde, aſſiſtit noſtris Canonicis pluſquam centenaria, & immemorabilis conſuetudo eligendi Vicarios Capitulares, abſque interventu Altariſtarum, & propterea adverſus illam non qua- 99
dragenaria, ſed alia ſimilis centenaria adducenda foret, ut in terminis noſtri caſus firmavit *Rot. dec. 328. n.12. cor. Emer. jun, & dec. 251. nu.13. par.19. rec.*

III. Quia electio anni 1586. non probatur concludenter in facto ex Archivio Altariſtarum, nec probata relevaret in jure, ex quo docemus, quòd per aliquos dies ante Sixtus V. ſuppreſſit Cathedralitatem noſtræ Eccleſiæ, ut teſtatur *Ughel. in* 100
Ital. Sac. to.2. Verbo Recanatenſis Epiſcopi folio 129. *in med. & folio* 136. *par.2.* Quod comprobatur etiam ex recurſu, eodem anno 1586. à toto Clero ad S. Sedem interpoſito, & exhibito in Summario: Qua ſuppreſſione præſuppoſita, non erat lo- 101
cus electioni Vicarii Capitularis, & in rei veritate non apparet, quòd talis Vicarius aliquem juriſdictionis actum exercuerit; Actus autem, carens effectu, ad probandam conſuetudinem allegari nullatenus meretur, ut in noſtris terminis 102
benè firmavit *Rot. in Geranden. Capitali 9. Martii 1703. §. Magiſque cor. Omana*, & meliùs *in dec. 525. num. 16. coram Bich.*

IV. Quia omnes electiones, exadverſo exaggeratæ annorum ſcilicet 1586. 1620. 1634. apparent factæ, non à Canonicis, & ab Altariſtis dumtaxat, ſed à toto Clero, aliiſque Collegiatis noſtræ Civitatis; Et conſequenter non poſſunt ea illis majus 103
deſumere jus Altariſtæ, quam totus Clerus, dictique Canonici aliarum Collegiatarum, qui agnoſcentes malum jus fove- 104
re, non amplius hodie coram hac S. C. comparent.

V. Quia ea eodem præciſo motivo, quòd in electionibus dd. Vicariorum Capitularium annis 1586 & 1620. intervenerunt 105
alii, qui non erant Canonici, illæ fuerunt ab hac S. C. declaratæ nullius roboris, & momenti, ut plenè doctum fuit in Summario; Recurrere autem ad actus nullos, & revocatos ad comprobandam propriam intentionem, maximum mali 106
juris ſignum reputatur, per ea, quæ firmavit *Rot. dec. 251. n.6. & dec. 311. n.4. par.16. & dec. 260. n.24. par.19. rec. & in Rom. Domus 10. Decemb. 1696. §. Hinc cor. Card. Scotto*, cum concordantibus, citatis *in To. 1. par. 2. diſcep. 10. n.24.*

VI. Quia dubitari etiam contingit de prætenſa electione dicti anni 1620. in qua aſſeritur electus Vicarius Capitularis 107
quidam Martinus Politus, & tamen non conſtat, quòd ille dictum officium exercuerit, nec in dicto anno, nec in alio anno ſequenti, in quibus fuit Vicarius Capitularis Canonicus 108
Proſper Cecchinus; Addita dicta poſteriori Synodo, actus anteriores revocante, ex ſupra allegatis.

VII. Quia electio anni 1634. cauſam dedit præſenti controverſiæ, & ſic in nulla haberi debet conſideratione, ea gene- 109
raliter adductis à *Rot. dec. 331. nu.12. par. 15. rec. & dec. 765. n.5. cor. Emer. jun.* Et in puncto noſtri caſus *in dec. 468. n.11. & 12. cor. Priol. & dec. 525. n.16. cor. Bich. & dec. 46. n.2. apud Dian. cordinat. tom. 8.*

VIII. Quia non agitur de actu, pacificè admiſſo, deque conſuetudine legitimè præſcripta; Unde eo minus attendi meretur, ut in terminis obſervat, & ita deciſum à Sacr. Rot. teſtatur *Card. de Luc. de Juriſd. diſc. 24. num. 13.* & firmavit 110
eadem *Rot. dec. 251. num. 37. par. 16. rec.* & in ſpecie noſtræ reſolutionis, illam referendo, & exornando notat *Monacell. in Form. tom. 1. tit. 1. for. 2. num. 9.*

IX. Quia ea hucuſque probatis in omnem caſum electio anni 1634. remaneret unica, & proinde incapax ad inducendam conſuetudinem, ut benè obſervat *Rot. dec. 328. num.10.* 111
cor. Emer. jun.

X. Quia adverſus pariter hanc electionem anni 1634 militant poſterior confirmatio Synodi ab hac S. C. obtenta ann. 1646. & ſucceſſiva approbatio Sum. Pont. Alex. VII. obtenta 112
anno 1658. Si enim eadem Synodus ex mente hujus S. C. & oraculo Summi Pontificis in omnibus ſuis partibus ſervanda eſt; Hoc nullatenus verificaretur, admiſſa contraria præ- 113
tenſione, quia non haberet exequutionem illius clara diſpo-

ſitio, concernens differentiam, & diſtinctionem Canonico-
rum ab Altariſtis.

XI. Quia hujuſmodi actus poteſt attribui gratioſæ conve-
nientiæ, & conſequenter aptus non eſt præjudicium aliquod
114 inferre Dignitaribus, & Canonicis, ut in ſpecie obſervat
*Rot. dec. 468. num. 11. & 12. cor. Priol. & dec. 252. num. 36.
par. 19. rec.*

XII. demum, quia non ſumus in terminis conſuetudinis
quadragenariæ, munitæ titulo vero, vel putativo, ſed aſ-
115 ſertæ conſuetudinis, omni titulo carentis, & concernentis
actus juriſdictionales diſcontinuos, in quibus terminis requi-
ritur immemorabilis, vel ſaltem quadragenaria plenè, &
concludenter juſtificata, cum titulo vero, vel putativo,
ex adductis per *Card. de Luc. de Canon. diſc. 20. num. 7 Rot.
dec. 337. num. 3. & 4. cor. Celſ. & in rec. dec. 363. num. 5. &
dec. 730 nu. 5. par. 18. rec.*

Quibus non obſtant *dd. Deciſ. coram Emer. Jun. & Bentinca-*
116 *ſa* allegatæ ſupra *n. 95* Quia in illorum caſu, in quo conſue-
tudo per quatuor integra Sæcula concludentiſſimè probaba-
tur, Jus non ſolùm non reſiſtebat, ſed poſitivè aſſiſtebat;
Agebatur enim de adminiſtratione Eccleſiæ Sede vacante, quæ
117 de Jure competere poteſt alteri, quàm Capitulo, vigore
pacificæ conſuetudinis, ut clarè habetur *in c. unico de Major.
& obed. in 6.* & in aliis Juribus, ibidem citatis, quibus addo
literalem diſpoſitionem S. C. Trid. *in ſeſſ. 23. de Refor. c. 10.*
in caſu autem noſtro verificatur oppoſitum, quia de conſue-
tudine pacifica effectuata, & clara, probationes concluden-
tes non afferuntur, & Jus nullatenus aſſiſtit, ſed potiùs re-
ſiſtit conſuetudini, quòd electio Vicarii Capitularis cumu-
118 lativè ſpectare poſſit ad alios, quàm ad Capitulum Cathe-
dralis ex ſupra allegatis; Proindeque ſola quadragenaria
ſine titulo nullatenus ſufficit, ex authoritatibus, in eiſdem
deciſ. citatis.

Decl. Recanaten. Manutentionis cor. Veroſpie, nihil com-
mune habet cum præſenti inſpectione, quia in illa obtinue-
runt Altariſtæ manutentionem circa Jus eligendi Syndicum,
119 Organiſtam, Sacriſtam, & Exactorem, ea ratione, quia
iidem Officiales ex eorum communi Maſſa, non autem ex
Maſſa Canonicorum, qui illam adhuc non habet, ſtipendia
recipiunt; Ex quo nihil poteſt inferri in noſtris terminis,
quia dicti actus percutiunt œconomica, non autem juriſdi-
ctionalia noſtræ Eccleſiæ; Ab œconomicis autem ad juriſ-
dictionalia in his caſibus non permittitur argumentari, ut in
terminis firmavit *Rot. deciſ. 491. num. 3. & deciſ. 528. num 6.
cor. Emer jun. & in par. 9 rec dec. 25 . num.* 30. Non enim
120 valet conſequentia; Aliqui habent vocem in Capitulo; Er-
go ſunt de Capitulo, ut latè proſequitur *Rota* ubi proximè,
nec non in *dec. 468. à num. 7 cor. Priol.*

Immò *d. Dec. cor. Veroſp.* contra Altariſtas retorquetur;
Quia ex ſupra animadverſis in illa contradiſtinctè à Capitu-
121 lo, & Canonicis noſtræ Cathedralis, fit mentio Altariſta-
rum ſub nomine Congregationis Altariſtarum; Major enim
earundem diſtinctio à Canonicis, magiſque clara ſpecifi-
catio, quòd illi non ſint Canonici Cathedralis, quodque ta-
122 les ſint noſtri Canonici, excogitari non poteſt, ut patet con-
ſideranti; Eo præcipuè, quia *d. dec.* emanavit informanti-
bus Altariſtis dumtaxat, & ab iiſdem acceptata remanſit,
unde non incongruè eædem enunciativæ vocari poſſunt con-
feſſiones Altariſtarum.

Perſtringendo igitur omnia, hucuſque probata; Aut Al-
tariſtæ prætendunt intervenire electioni Vicarii Capitularis
uti Canonici noſtræ Cathedralis & tales nunquam fuerunt,
123 nec de præſenti probantur; Aut inſiſtunt in Actibus Capitu-
laribus antiquis, & iſti, vel concernunt ſolùm œconomica
à quibus non valet inferri ad juriſdictionalia, vel retorquen-
124 tur ad hominem, quia apparent celebrati abſque ullo Alta-
riſtarum interventu: Aut demum exagerant conſuetudinem
ex electionibus ann. 1586. 1620. & 1634 & actus iſti, uti ex-
pleti à toto Clero, uti ineffectuati, uti declarati nulli ab hac
125 S. C. & demum uti oppoſiti ſæpè citatæ Synodo, Apoſtoli-
ca confirmatione munitæ, nedum non attendi, ſed nec et-
iam allegari merentur.

In eadem Cauſa.

REpetitur idealis prætenſio, quòd Altariſtæ ſint Canoni-
ci, imò in ea vis unicè conſtituitur, ſed malè, quia nulla
exhibetur concludens juſtificatio; Cumque Altariſtarum in-
126 tentio in d. qualitate verſetur, ac conſiſtat, nullatenus ad
dictum effectum admittuntur conjecturæ, & vagæ præſum-
ptiones, exadverſo adductæ, ut notant citati in meo *Tract.
de Livell. §. 5. num. 5.*

Præcipuè quia omnes dictæ conjecturæ deſtruuntur ab aliis,
quæ leguntur in contrariis Scripturis, quòd ſcilicet qualitas 127
Canonicalis verificetur in Altariſtis circa ann. 1458. Noſe-
mel ex Bulla erectionis noſtræ Cathedralis demonſtravimus,
quòd in illa per duo ferè ſæcula antecedentia, fuerunt Cano-
nici, quodque d. tempore abſque ullo Altariſtarum conſor- 128
tio, pacificè exercuerunt omnes actus juriſdictionales, enu-
meratos ſupra.

Nec eſt verum, quòd probemus ante dictum ann. 1458. Al-
tariſtas non fuiſſe Canonicos; Licèt enim id incumberet eiſ-
dem, aſſerentibus ſe tales, juxta regulam *Ten. in leg. pen. v.
Non ignorare Cod. Si min. ſe maj. dix.* de qua *Rot. cor. Cocci dec.
2083. n. 10. & cor. Priol. dec. 392. n. 3.* Adhuc ictu oculi id re- 129
ſultat ex ſola lectura contrariarum Scripturarum, & ſignan-
ter ex donatione Argentorum, facta Altariſtis anno 1450.
in qua millies vocantur Altariſtæ, & Cappellani, Altare
majus noſtræ Eccleſiæ officiantes, illorumque Univerſitas,
non Capitulum, ſed Congregatio Altariſtarum, & Cappel-
lanorum appellatur. Igitur hoc tempore, quo noſtri Cano- 130
nici erant tales in noſtra Eccleſia, & ad electiones Vicario-
rum Capitularium pacificè deveniebant, Altariſtæ non erant
Canonici, ſed ſimplices Cappellani, ſeu Altariſtæ; Major
autem probatio hujus veritatis afferri non poteſt illa, quæ
deſumitur ex contrariis Scripturis, & confeſſionibus, ex fir- 131
matis per *Rot dec. 460. n. 8. cor. Priol.* & tamen eadem qualitas
ex aliis evidentiſſimè excluditur, ut fuit oſtenſum ſupra.

Videamus modò quid exadverſo afferatur ad probandam
dictam qualitatem poſt annum 1458. Inſiſtunt Altariſtæ.

I. In generali juris præſumptione, cum ſuppoſito, quòd
ante dictum annum 1458. nulli in noſtra Cathedrali adeſſent
Canonici, & conſequenter ipſi Choro aſſiſtentes tales præſu- 132
mantur; Sed ſuppoſitum hoc ex ſupra animadverſis apparet
prorſus inſubſiſtens, & proinde, illo corruente, corruunt
omnes generalitates, ſuper illo ædificatæ, juxta regulam
de qua in *Tom. 1. par. 1. diſcep. 12. nu. 69.*

II. In teſtamento Epiſcopi de Alte: Verùm ſupra *nu. 57.*
ad oculum demonſtravimus quòd idem teſtamentum retor-
queatur ad hominem; Quia in illo non fuerunt Altariſtæ in- 133
ſtituti hæredes, uti Capitulum, vel tanquam Canonici, ſed
uti Collegium Altariſtarum; Cæterùm per malam hypothe-
ſim, & per modum ſimplicis diſcurſus admiſſo, quòd idem
Epiſcopus de Alte potuiſſet d. anno 1458. conſtituere Altari-
ſtas Canonicos, eo quia tunc temporis circa hanc poteſtatem
vigeret opinio, Epiſcopis favorabilis; Dicimus, quòd Card.
Roma alter Epiſcopus anno 1623. in Viſitatione, & Synodo 134
illos potuiſſet deſtituere, & ad priſtinam qualitatem Cappel-
lanorum, ſeu Altariſtarum reducere *ex dec. 1284 cor. Emer.
jun.* de qua *in Tom. 1. par. 1. diſcep. 7. num. 67.*

III. In inſtrumento aſſertæ unionis anni 1463. quæ tamen
facta fuit inter ipſos, uti Altariſtas, ſeu Beneficiatos, & in- 135
ter omnes Canonicos, uti Canonicos, hoc modo efficiendo
unum corpus in noſtra Cathedrali, eo modo, quo in omni-
bus Cathedralibus Orbis, & Patriarcalibus Urbis Canonici,
& Beneficiati faciunt unum corpus.

IV. In diverſis ennunciativis, in quibus illarum Univerſi-
tas per tranſennam in actibus, nullam habentibus connexio-
nem cum materia, de qua diſputatur, vocatur Capitulum:
Quibus opponimus illas contrarias ennunciativas, atque illos 136
tertios actus, in quibus millies vocatur Congregatio Altariſta-
rum, cum illo addito, quòd iidem actus facti fuerunt ab ip-
ſiſmet Altariſtis, ita ut congruentius vocari poſſint eorun-
dem confeſſiones, ex communibus regulis ſuperlativam fa-
cientes probationem; Similium ennunciativarum poſſent
afferri Volumina, quia revera non alio nomine nec magis
frequenter, & cum majori proprietate ſe ipſos ſemper appel- 137
larunt, vocatique ab aliis fuerunt. Et tamen dicta denomi-
natio Capituli congruè applicari poteſt illis actibus œcono-
micis, in quibus agebatur de intereſſe Altariſtarum; Ab acti-
bus autem œconomicis in noſtris terminis nullatenus inferri
poteſt ad juriſdictionales, qualis eſt electio Vicarii Capitu-
laris, ut firmavit *Rot. dec. 491. n. 3 & dec. 582. n. 6. cor. Emer.* 138
jun. & in par. 19. rec. dec. 251. nu. 30.

V. In eo, quod eligant Curatum noſtræ Eccleſiæ; Verùm
reſponſionem nobis inſinuarunt contrarii Defenſores, obſer-
vando, quòd de propriis ſtipendiis eidem Curato congruam 139
conſtituunt; Dignum igitur, & juſtum eſt, quòd concur-
rant ad ipſius electionem, abſque eo, quòd minimum ex
hoc actu reſultet adminiculum qualitatis Canonicalis, ut in
ſimili, circa electionem Sacriſtæ, & Organiſtæ, obſervavit 140
inter has Partes *Rot. in Recanat.* de qua ſupra *num. 119.*

VI. In electionibus Vicariorum Capitularium annorum
1586. 1620. & 1634. confundentes hoc modo prætenſam con- 141
ſuetu-

Digitized by Google

ſi etudinem, cum afferto bono jure, & principio qualitatis
eanonicalis. Sed latè oſtendimus ſupra, quòd in nulla conſi-
deratione habendi ſint uti actus; Vel facti tempore, quo no-
ſtra Ca hearalis per Sixtum V fuerat ſuppreſſa; Vel exple-
ti à toto Clero; Vel ineffectuati; Vel declarati nulli ab hac
S. C. Vel demum uti oppoſiti Synodo Card. Romæ, Apoſto-
lica confirmatione munitæ; Quòd, ut diximus, & non inu-
142 tiliter reperimus, unicè deſervire poteſt pro principalis con-
troverſiæ decisione, tanquam lex. noſtræ Diœceſis, ab om-
nib. Subditis iuviolabiliter ſervanda. Non omlitentes obſer-
vare in facto nullatenus ſubſiſtere replicationem, quæ legitur
in contrariis Scriptur s, his verbis exageraram; *Quòd cùm Six-*
143 *tus V. proviſionem aliquam non dederit Eccleſiæ Recanaten il-*
lam alteri Eccleſiæ ſubiciendo, niſi poſt quinque annos, nempe
circa annum 1591. quo tempore ſubjecit Eccleſiam Recanaten.
Ecc.ſi. Tolentinæ &c. Quia iſte Pontifex obiir die 27. Augu-
ſti antecedentis anni 1590. & ſic non potuit anno ſequenti
159 . facere ea, quæ in contrarium exagerantur.
VII. Demum io diverſis actibus, & ſignis, de quibus in
144 cõtrariis Scripturis; Pro reſponſione autem utimur ipſiſmet
verbis contrariorum Scribentium ibi; *Et quamvis iis ſingulis*
non ſemper Sac. Rot. & Suprema Tribunalia detulerint, & quan-
doq. etiam nonnalla ex expoſitis inter ſigna æquivoca, & neceſ-
ſariò non inferentia Collegialitatem dinumeraverint. Probatio-
nes enim non ſolùm non debent eſſe æquivocæ, ſed perneceſ-
sè concludere; Aliàs in nulla habentur confideratione, ex re-
gula *Text. in leg. Non hoc Cod. Unde legitim. & in leg. Neque na-*
tales Cod. de Probat de qua *Rot. cor Dunoz jun. dec 688. n. 9. &*
145 *rar. Priol. dec. 383. num. 13.* Præteſtim in concurſu noſtrarum
probationum, pluſquam evidenter eſcludentium in Altari-
146 ſtis qualitatem Canonicalem, ut ampliando notat *Rot. dec.*
379. num. 22. cor Priol.
Ad probandum autem Jus Altariſtarum non benè adduci-
tur concluſio Conſilii noſtræ Civitatis 18 Junii 1675. Quia
147 (ultra quòd in illo nulla prorſus in hac materia reſidet autho-
ritas) nil aliud, eo mediante, concluſum fuit, quàm aſſiſtendi
illis: *Che poſſana e per paſſeſſo e per ragione che moſtrano con-*
correre a dare li ſuffragii ell'elezzione d'eſſi Vicarii Capitolari;
Quæ optimè congruunt Canonicis ad excluſionem Altariſta-
rum, & duarum Collegiatarum noſtræ Civitatis, dum ex hu-
148 cuſque animadverſis, & ea reſolutione hujus S. C. illorum fa-
vore non militant, nec poſſeſſio, nec bonum Jus, quod clarè
comprobant hodiè dicti Canonici earundem Collegiatarum,
nolentes ampliùs coram hac S. C. in controverſiam deduce-
se elatum Jus noſtrorum Canonicorum.
Quod ulteriùs comprobamus ex atteſtationibus multorum
149 Nobilium, & Sacerdotum noſtræ Civitatis, quarum ſola, &
ſimplex lectura poteſt congruè deſervire pro confutatione
omnium contrariarum animadverſionum, & de illarum ef-
ficacia in Jure latè diximus in *Tom. 1 par. 1. diſcep. 4. num. 64.*
& diſcep. 20 num. 59.
Eſt autem nimis curioſa nova illa ſpecies urbanitatis, ex ad-
150 verſo decantata *in benigniſſimis Altariſtis* pro reſponſione ad
prærogativas noſtrorum Canonicorum ſolemniter, in dd. at-
teſtationibus comprobatas, exagerando illorum ingratitudi-
nem, ex quo poſtquam ab Altariſtis fuerunt benigniter admiſ-
ſi in illorum conſortium, hodie ad inſtar notiſſimi dicterii
151 Herinacii cum Serpente, prætendant etiam illos excludere
ab Eccleſia; In Europæ enim Regnis, & Provinciis, illiuſque
officioſiſſimis Nationibus, non de facili indicari poterit, ubi
nam reperiantur tales benigniſſimi homines, qui immemores
obligationis defendendi proprias Dignitates, de qua ſupra *in*
par. 1. diſc. 12. n. 32. tali, tantaque urbanitate ſint prædiri, ut
152 in Choro, aliiſque publicis functionibus ad inſtar Caudata-
riorum Cardinalium ſedere velint in illo ſcamno, ubi Cano-
nicorum pedes quieſcunt, cum illis aliis humilioris ſtatus ſi-
gnis, quæ leguntur in dictis atteſtationibus.
Creſcitque vis animadverſionis ex eo, quòd non unus, vel
alter *ex benigniſſimis Altariſtis*, nec per aliquod breve tem-
153 pus, ſed omnes unanimiter per multa ſæcula tali, tantaque ur-
banitate dotati fuerunt, contra id, quòd in proximis terminis,
quòd nempè non præſumatur longa continuatio actuum fa-
cultativorum, & multiplicata gratia, firmavit *Rot. in Gerund.*
Anniverſ 15 Junii 1696. §. Quia cor. Card. de la Tremoille, & in
Urgellen Servitutum 14. Martii 1697. §. Tertio cor. Molines.
Et quòd verè ſingularitatem hujus novæ ſpeciei urbanita-
tis in *benigniſſimis Altariſtis* comprobat, eſt quòd illa emicat
etiam extra propriam Civitatem, & Clerum; In acceſſu nimi-
155 rum ad celebre Sanctuarium Lauretanum, in quo hujus Ca-
pitulum *viene a ricevere nella Porta della Città di Loreta il no-*
ſtro Capitolo, e collocandolo alla deſtra accompagnandoſi le Di-
gnità di Loreta con le noſtre, e li Canonici con li noſtri, & ancali
Urſayæ Diſcept. Tam. II.

Beneficiati tra di loro, Cum illa vera urbanitate, quæ practi-
cari ſolet inter æquales, inter quos unus occupat ſiniſtram,
quando alter tenet dexteram; Cæterùm, quòd ex urbanitate 156
Canonicus unius Cathedralis in acceſſu ad aliam velit occu-
pare dexteram unius ex Beneficiatis ejuſdem, ut diximus, &
nunquam ſatis repetimus, eſt illius urbanitatis ſpecies, quæ 157
non reperitur in cultiſſimis Europæ Provin.
Quæ omnia dicta ſint ad oſtendendam in Altariſtis extre-
mam miſeriam boni juris, eò perductam, ut ſub ſpecie adhuc
incognitæ urbanitatis eludere veliut actus illos, ex quibus ſo- 158
lidè, & concludenter demonſtratur, quòd de illorum præten-
ſa qualitate Canonicali poſſit cum omni fundamento dici,
eſſe verum ens rationis.
Demum. nec etiam merebatur allegari prætextus manu-
tentionis; Quia ex laudabili praxi hujus ſacroſancti Conſeſ- 159
ſus de illa nunquam diſputatur, ex adductis *in Tam. 1. par. 1.*
diſcep. 16. n. 152. & eo fortiùs in caſu noſtro, in quo nulla præ-
cila probatio concurrit ad illam fundandam, & in quo princi-
pale dubium non reſpicit manutentionem, ſed bonum jus,
juxta illa clara verba; *An Altariſtæ ſint admittendi, unàcum* 160
Dignitatibus, & Canonicis, ad electionem Vicarii Capitularis.
Non prætereuntes, quòd in eo, quòd reſpicit feſtum S. Fla-
viani Eccleſiæ Titularis, & Patroni, illud quot annis celebra- 161
tur de menſe Novembris, cum ſua Octava, & aliis, in his caſi-
bus practicari ſolitis, & quia in die Martirii ejuſdem Sancti,
quæ occurrit initio menſis Februarii, nulla fiebat diſtinctio,
modernus Epiſcopus in ſua Viſitatione, habita de anno 1701.
talem feſtivitatem fecit Canonicalem; Quòd impugnantibus 16a
Altariſtis, opus fuit in S. C. R. die . Decembris ejuſdem 1701.
Ponent. Eminent. Coloredo, diſputare dubium. *An decretum*
Viſitationis Epiſcopi, quo demandatum fuit, diem Martirii S.
Flaviani per Miſſam, & Veſperas à Canonica hebdomadaria de-
cantandam, quotannis ſolemniter celebrari debere ſubſtineatur,
illudque ſi. obſervandum, & exequendum; Seu potiùs ſerven-
dum ſit ſolitum; Produitque reſponſum utraque Parte infor-
mante: *Affirmativè quoad primam partem.*
Die 4. Junii 1701. propoſitis in S. C. C. ſequentibus du- 163
biis.
I. *An Altariſtæ ſint admittendi, unàcum Dignitatibus, &*
Canonicis ad electionem Vicarii Capitularis. 164
II. *An etiam ſint admittendi Beneficiati Collegiatarum S.*
Mariæ Montis Morelli & Caſtri novi, reſoluta fuerunt cum 165
reſcripto. *Ad utrumquè Negativè.*
Repropoſita verò Cauſa die . o. Auguſti 1704. ad ſolam In-
ſtantiam Altariſtarum, ſub dubio. 166
An ſit ſtandum, vel recedendum à deciſis die 4. Junii 1701.
reſcriptum fuit; *In deciſis, & Cauſa ampliùs non propona-* 167
tur.
Circa hujuſmodi additum, ut *Cauſa ampliùs non propona-*
tur, notandum eſt quòd antiquis temporibus in reſcriptis S. 168
C. non erat adeò frequens, dum ſolitum erat apponi in nova
Cauſæ propoſitione; Hodiè verò, quando Jura unius Partis
clara ſunt, apponi ſolet etiam in prima Cauſæ reſolutione, &
meritò, nè miser colliiigans . elatum Jus habens, defatigetus
expenſis novæ propoſitionis Cauſæ ad libitum alterius, in
illis Tribunalibus, in quibus more Principis procedi ſolet,
qualia ſunt Sacræ Congregationes.

DISCEPTATIO XIII.

Conſtantien. ſeu Stockacen. Fundationis Conventus.

PRO

PP. M. O. Reformatis Provinciæ Tyroli.

CUM

PP. Cappuccinis Auſtriæ Superiosis.

ARGUMENTUM.

Fundationi novi Conventus quando ſit locus, non attentis contradictionibus Oppoſitorum, vel non Mendicantium, vel extra Diſtrictum, ab Apoſtolicis Conſtitutionibus præſcriptum, exiſtentium.

PRo affirmativa reſolutione dubii plura in facto ponderan-
da ſunt, atque unicùm præ oculis habenda, concludenter s
in Summario juſtificata.

Quòd ſcilicet Langraviatus Nelleburgenſis, in quo reperi-
tur Oppidum Stockacii, ubi humillimæ funduntur preces
pro fundatione Conventus, ſe extendit ad milliaria 90. Quòd
2 in toto dicto tractu nullus omnino reperitur aliorum Reli-
gioſorum Mendicantium Conventus. Quòd in eodem Lan-
3 graviatu 68. exiſtunt Terræ, ſeu Loca, ſigillatim enumera-
ta in d. Summario. Quod comprobatur ulteriùs ex ſeria con-
4 feſſione P. Provincialis, & unius ex Definitoribus Cappuc-
cinorum: Quòd eædem Terræ, ſeu Loca *ſono numeroſi, e re-*
5 *ſpettivamente popolati*, juxta præciſa verba Nuntii Helve-
tiæ in Relatione, exhibita in Summario. Quòd Oppidum Sto-
6 ckacii poſt illius noviſſimam deſtructionem, & à fundamen-
tis everſionem, reædificatum denuo fuit, in eoque 600. & ultra
numerantur Habitantes, ſeu Incolæ. Quòd duo dumtaxat re-
periuntur ibidem Sacerdotes; Quòd ob eandem penuriam Sa-
cerdotum *frequenter accidit* (ſunt verba teſtium, omni fide di-
7 gnorum, deque propria ſcientia teſtantium) *quòd diebus Domi-
nicis, & feſtivis debeamus negligere Miſſæ ſacrificium ex defectu
Sacerdotum, dum Stockacii non niſi duo reperiuntur &c.* Idquè
ſuperlativè comprobatur ex declaratione glor. mem. Imperato-
ris Leopoldi I. ibi: *Per le Domeniche, e Feſte aſpettando da tali
8 le Meſſe ordinarie da quelli due Sacerdoti, che vi ſi trovano con
grandiſſima difficoltà, o pure venendo sforzate di non ſentirle.*
Quòd viciniores Conventus Cappuccinorum, nempè Uber-
lingenſis, & Fellenſis diſtant tribus horis, & ſic decem millia-
9 ribus à Stockacio, ut notat il *Burattino Veridico*, verſus finem,
ubi, quòd in hora unà cum dimidio fit iter unius leucæ Ger-
manicæ correſpondentis quinque milliaribus Italicis; Quòdque
demum Religioſi in dicto novo Conventu Stockacenſi com-
modè poterunt ſuſtentari abſque ullo præjudicio Cappucci-
10 norum. Ita teſtatur Nuntius, adducendo in authorem ſui dicti
D. Comit. de Veitcheley Præfectũ totius Langraviatus Nel-
leburgenſis ibi: *La nuova fondazione non poſſi recare verun pre-
giudizio al ſoſtentamento de PP. Cappuccini, e che poſſino gl'uni,
e gl'altri ritrovare à ſufficienza.* Et concurdant 49 principalio-
11 res Cives Stockacenſes ibi: *Rebus ſic ſtantibus, PP. Cappucci-
nis per ſuſceptionem, & introductionem PP. Franciſcanorũ, nec
minimum ex proprii ſubſtentatione ſubtrahendum ſit*; Nec non
eandem comprobant veritatem Officiales ejuſdem Langra-
12 viatus; Præcipuè ſi habeatur ratio ad dictam deficientiam Sa-
cerdotum ſecularium, & ſic in neceſſariam conſequentiam,
ad eleemoſynam Juliorum duorum pro qualibet Miſſa,
quæ de facili ibidem reperitur, ut juſtificatum fuit in Sum-
mario.

Ex quibus duo ſequuntur, primum quòd Cappuccini non
ſint legitimi Contradictores in hac parte ad impediendã fun-
dationem noſtri Conventus, ex quo non intra 4. milliaria, ad
13 terminus notarum Apoſtolicarum Conſtitutionum, ſed ultra
10. milliaria poſiti ſunt illorum Conventus, & propterea re-
pellendi videntur à limine præſentis Judicii, atque illorum
criticationes, & oppoſitiones in nulla conſideratione habẽdæ
ſunt, vulgata exceptione *Tua non intereſt*, de qua *Gratian diſc.
653. ex n 28. Rot. cor Bich. dec. 20. n. 8. & dec. 24. n. 4. apud Anton.
de Jurib Cleric.* ibi: *Nullam gerebat veſtem nuptialem, propter
quàm ut legitimus Contradictor, vel impugnator &c poſſet ad-
mitti, urgente contra eundem Joſephum notiſſimo adagio, Tua
non intereſt, de quo paſſim &c. & in dec. 11. num. 21. & dec. 36. n 5.
& dec. 46. n. 1. cor. Anſald.*

Secundum verò, quòd nullum adſit impedimentum pro
retardanda eadem fundatione, dum concurrunt omnia requi-
14 ſita Apoſtolicarum Conſtitutionum; Acclamatio nimirum
Populi; Cum illo addito, quod etiam Acatholici humillimas,
flexiſque genibus, ut dicitur in eorum ſolemni atteſtatione,
fundunt preces, atque enixè inſtant pro eadem fundatione,
eo fine, ſunt eorum verba; *Ut nobis opportunior quærendi ani-
marum noſtrarum ſalutem ſuppeditaretur occaſio*, & ibi: *Ut ſic in
dubioſis Religionis punctis pro animarum conſolatione, & ſalute
15 inſtrui poſſimus*; Diſtantia pluſquam 4 milliariorum ab aliis vi-
cinis Conventibus Mendicantium; Et probatio congruæ ſub-
ſtentationis 12. Religioſorum, abſque præjudicio vicinorum
Conventuum: Quibus concurrentibus, nunquam ſolent hu-
juſmodi gratiæ denegari, ex adductis per *Portell. de Dub. Regul.
verb. Monaſterium n. 5 Rodriq. quæſt. Regul. to 1. quæſt. 35. art 7.
Ventrigl in Prax ti. de Nov. Monaſt ædific. adnot 18. §. unic in
princ. & Ricc. dec. 55. per tot. par. 2.*

Nulla habita ratione diſſenſus Cappuccinorum, attento
quòd illi moram faciunt extra 4. milliaria per ea, quæ in no-
16 ſtris terminis obſervant. *Paſſer. in cap. unic. à n. 1. de Exceſ. Præ-
lat. Franc. var. reſ. cap. 27. num. 24. & ſeq. & Rot. dec. 286. n. 21.
par. 12. rec.*

Concurrunt ulteriùs omnes illæ probationes quæ juxta In-
17 ſtructionem hujus S. C. demandatæ fuerunt die 27. Maii 1707.
nempe novus conſenſus Populi Oppidi Stockacenſis, colle-
gialiter præſtitus; Inſtrumentum Donationis florenorum
10000. pro Fabrica novi Conventus, à pio Benefactore exhi-
bitorum; Diſtinctio Locorum, & Oppidorum intra 4. millia-
ria, prope Stockacium exiſtentia, in quibus permitti poteſt
noſtris Religioſis quæſtuatio pro illorum ſubſtentatione, &
ex qua nullum Cappuccinis reſultat præjudicium pro illo-
rum neceſſario victu, & manutentione; Itaut ex his omni- 18
bus probationibus, ſimul unitis, abſque ullo prorſus funda-
mento remaneant contrariæ exceptiones, & criticationes.

Nec dicatur, quòd non attenta etiam diſtantia Conventũ
Cappuccinorum ultra 4. milliaria, adhuc ſemper probabiliter
dici poteſt, quòd per introductionem Religioſorum in novo 19
Conventu diminutionem pati poſſunt eleemoſynæ, pro anti-
quorum Religioſorũ manutentione deſtinatæ. Objecto enim
punctualiter occurrit *Card. de Luc. de Regul. diſc. 31. n. 16.* ſoli-
dè obſervando, poſſibilem eleemoſynarum diminutionem
attendi ſolùm in illis terminis, in quibus alii Conventus, vel
ſunt intra 4. milliaria, vel in eodem Oppido, ubi fundari vult
novus Conventus, ſecus verò, quando id non verificatur, ut in
noſtris terminis contigit, adducendo hanc nimis efficacem,
nimiſquè ſtringentem rationem, & naturalem conguentiam, 20
*Eſſe prorſus improbabile, ut ob adeo modicum remotum intereſſe
quæſtuationis Religioſorum, in diverſo Loco commorantium il-
lius Populi adeo neceſſarium publicum bonum negligi deberet.*

Atque revera hujuſmodi reflexio omnem in hac parte tol-
lere videtur difficultatem, quia repugnat omnibus æquitatis,
& Juſtitiæ principiis, ut Cives Oppidi Stockacii privari de- 21
beant bonis illis ſpiritualibus operibus, quæ practicari ſolent
Religioſi ſtrictiſſimi Inſtituti, quales ſunt Patres Reformati,
atque reperiri in proximo periculo non audiendi Sacrum fe-
ſtivis diebus, ob Sacerdotum penuriam, non alio motivo, niſi
incertæ, & poſſibilis diminutionis eleemoſynarũ pro Religio-
ſis, commorantibus in Locis, diſtantibus ultra decem mil-
liaria.

Itaut quando etiam, per inſubſiſtentem hypotheſim, illo-
rum conſenſus requiretur, attento dicto bono ſpirituali loc
Oppidorum, enixè inſtantium pro fundatione noſtri Conven-
tus, & conſiderata incertitudine dictæ poſſibilis diminutionis
eleemoſynarum, illorum diſſenſus eſſet negligendus, vel ab
hac S. C. ſupplendus, ut advertit *Fattinel reſpon. 42. num. 4.* 22
ibi. *Minoritæ, ceſſante eorum intereſſe, injuſtè, ac irrationabi-
liter diſſentiunt, ideo, quatenus illorum conſenſus requireretur,
prout non requiritur per ſupradicta, poteſt S. C. fundationem ſine
eorum conſenſu permittere*, & concordant *Lezzan. in Summ.
verb. Monaſterium num 7. & Ceſped. de Exempt. Regular. cap.
1. dub. 8. num. 3.* Et conſiderando diſſenſum Religioſorum, 23
extra 4. milliaria commorantium, illumquè qualificando po-
tiùs pro contradictione æmulativa, quàm pro oppoſitione le-
gali, benè probat *Card. de Luc. de Regul. diſc. 31. à num. 13.*

Nec credimus repetendum Breve Alex. VII. emanatum
pro Inſulis Corſicæ, & Majoricæ, præſcribens diſtantiam
non 4. ſed 10. milliariorum inter Conventus Mendicantium;
Ultra quòd enim talis etiam maxima diſtantia in caſu noſtro 24
concurrit, ex animadverſis ſupra, & latiùs infra obſervan-
dis, ſtrictè dicimus, quòd circumſtantiæ ejuſdem Brevis nul-
lo modo applicantur noſtris terminis, nempe inopiæ dicta-
rum Regionum, ſeu Inſularum, ut illud explicando adver-
tunt *Matthæuc. in Offic. Cur Eccleſ. cap. 16. num. 5.* ibi *Ob circ-
umſtantiam inopiæ Regionis majorem præfata unius Loci ab
altero diſtantiam exigit, & Fattinel. d. reſp. 42. n 5.* ibi. *Quia
nititur ſuppoſito inſufficientiæ eleemoſynarum pro Mendicanti-
bus, jam introductis*; Quod cum ex ſupra animadverſis in 25
noſtris terminis non verificetur, applicatur vulgaris regula
Text. in leg. Papinianus ff. de Minor. quòd à terminis, ac cir-
cumſtantiis unius caſus nihil inferatur quoad alium, in quo
dictæ circumſtantiæ non verificantur, de qua in noſtris ter-
minis *Fatinel.* ubi ſupra *num. 5.*

Et ex his remanet etiam ſublatus prætextus deficientiæ
conſenſus Parochi Stockacii; Ultra quòd enim talis prætex-
tus nullatenus probatur in facto, Reſpondemus, quòd nul- 26
lo modo requiritur de Jure, ex latè, & punctualiter animad-
verſis per *Paſqualig. quæſt. mor. jurid. 25. per tot.* Et repro-
bando contrarium ſentientes benè *Paſſarin. in cap. unic. à
num. 55. de Exceſ. Prælat. in 6.* & meliùs *Card. de Luc.* te-
ſtans de inconcuſſo ſtylo hujus S. C. *diſc. 29. numer. 15. de
Regul.*

Sed quando etiam, per inſubſiſtentem diſcurſum, dici poſ-
ſet neceſſarius, attenta deficientia juſtæ cauſæ in illius dene-
gatione, nullatenus eſſet attendendus, in terminis *Rot. in* 27
Barchin. fundat. Convent. cor. Card. Panzir. ſequuta à *Pignat.
conſ. 179. n. 53. tom. 1.* ibi. *Denique non obſtant contradictiones*

Paro-

Digitized by Google

Parochi, *& aliorum*. *Tum quia*, *cùm non habeant juſtam cau-*
ſam, *illius contradictio non attenditur*. In qua parte habe-
mus *Textum*, hoc literaliter demandantem *in cap. Nullus in*
28 *fin. de Jurepatr.* ibi *Et ſiquis avaritiæ cauſa conſentire nolue-*
rit, *Romano Pontifici nuncietur*, *& quòd offerendum eſt*, *tunc*
ejus licentia offeratur : Nam plurimorum utilitas (ſunt verba
S. Pelag. Papæ relata *in can. Scias frater 7. quæſt.1.*) *unius*
utilitati, *vel voluntati præferenda eſt Card. de Luc. in Miſcel.*
Eccleſ. diſc. 2. num 25. & diſc. 3. n. 3.

Eædemque reſponſiones adaptantur etiam diſſenſui Or-
dinarii. *Si enim iſte* (*ſunt* verba *Car. Ant. de Luc. ad Ventrig.*
in Prax. par. 1. annot. 18. § unico num 4.) *injuſtè deneg. aſ-*
29 *ſenſum*, *poterit ſuppleri per Superiorem* ; illam adducendo
bonam rationem ; *Cùm non agatur de actu*, *faciendo ex gra-*
tia, *ſed ex juſtitia*, *& arbitrio boni Viri* ; *& Populis deſide-*
rantibus, *& expediri opinantibus*, *non debet eſſe in libito Or-*
dinarii denegare introductionem Regularium, & adeſt in hac
parte individualis reſolutio S. C. C. *in Foroliuien. fund. Ec-*
cleſiæ 16 Jan. 1694. ut videre eſt *in Lib. 44. Decr. fol.* 27. quam
ſequitur *Bertacchin. vot. dec. 64. num. 5.*

Non credimus autem inſiſtendum exadverſo in recurſu ad
laicam Poteſtatem, pro impedienda fundatione noſtri Con-
ventus ; Quia iſte retorquetur potiùs, & operatur, ut Cap-
30 puccini non ſint audiendi, imo repellendi à limine præſen-
tis Judicii, ut quotidiè reſpondet *Sac. Rota*, & videre eſt *in*
deciſ. 49. per tot. cor Celſ. & deciſ. 65. pariter *per tot. par 18.*
rec. In quibus concordantes allegantur, & reprobantur con-
trarium ſubſtinere prætendentes, Et in terminis recurſus,
habiti ad Regem Catholicum pro impedienda fundatione
novi Collegii Societ. Jeſu in Civitate Majoricen. *Rot. deciſ.*
31 *5 per tot.* & ſignanter *num. 1. & 2. cor. Priol.* ibi. *Quia explo-*
rati juris eſt, *quòd Recurrentes in materiis*, *& Cauſis Eccle-*
ſiaſticis ad Judices laicos, *ac Tribunalia*, *& Parlamenta Lai-*
corum, *incidunt ipſo jure in cenſuras*, *&c. ac proinde repel-*
luntur à limine Judicii, *donec reſipiſcant*, *& gratiam abſolu-*
tionis obtinere meruerint.

Fortiùs, quia talis contrarius recurſus apparet nimis ſen-
ſibilis ex ſeria ponderatione omnium illarum circumſtantia-
32 rum, quæ ſolent aggravare humanas operationes, conten-
tarum in vulgari illo verſu.

Quis, *quid*, *ubi*, *quibus auxiliis*, *cur*, *quomodo*, *quando*.

Quis ; Religioſi Cappuccini, hoc eſt Viri, qui omnibus
humanis conſiderationibus poſtpoſitis, vale ſolemniter di-
xerunt Mundo, profeſſionem emittendo in illa Religione,
33 quæ nulli alteri in vitæ auſteritate locum cedit. *Si enim gra-*
viora facit vitia peccatorum, *ſublimitas peccantium*, juxta di-
ctum *S. Hilarii Papæ* relatum *in can. Nulli fas 25. quæſt. 1.*
Atque major eſt culpa, *ubi ſublimior eſt prærogativa*, ut dicit
Salvian. de Gubern. libr. 4. Quantò gravior in noſtro caſu re-
putari debet dictus recurſus, ut conſiderando ſolam qualita-
34 tem Eccleſiaſticam in Recurrente, obſervat *Rot. deciſ. 49.*
num. 8. cor. Celſ. ibi. *Si contumacia*, *& inobedientia damnan-*
da, *& deteſtanda venit in Laicis*, *& perſonis ſæcularibus*,
multo magis &c. & meliùs *deciſ. 398. num 1. poſt. 2. Vol. conſ.*
Farin & deciſ. 72. num. 3. & 4 cor. Ottobon. ubi, quòd nimis
dolendum eſt, quando ſimiles recurſus fiunt à perſonis ca-
tholicis.

Quid, Extorquendo *decretum*, *impeditivum cujuſcumque*
35 *reſolutionis hujus S. C.* ſunt illius præciſa verba, concluden-
ter probata in Summario.

Ubi ; In illa Regione in qua miſtim moram faciunt Ca-
tholici cum Acatholicis, & ubi iſti flexis genibus preces fun-
dunt pro introductione noſtrorum Religioſorum ; Et ubi
36 adeſt *ſomma neceſſità di Operarii*, *e di Miniſtri Eccleſiaſtici*,
con evidente ſperanza di ritirare molti al vero grembo della Re-
ligione, *particolarmente Eretici Calviniſti*, *e Luterani*, *che eſ-*
ſi ſteſſi ne fanno l'inſtanza à S. A.

Quibus auxiliis, illis, quæ cubitalibus literis improbata
ſunt in terribili *Conſt. 46. Clem. X* quæ ita ſummatur : *Pro-*
37 *hibet omnibus*, *& ſingulis Fratribus Ordinis Minorum S. Fran-*
ciſci Cappuccinorum pro quacumque re obtinenda, *recurſum ad*
perſonas extra eundem Ordinem. Idque ſub rigoroſiſſimis illis
pœnis, quæ continentur in §. 1. his verbis *ſub excommunica-*
tionis latæ ſententiæ, *& privationis vocis activæ*, *& paſſi-*
væ, *& graduum*, *& officiorum quorumcumque*, *per eos obten-*
torum, *perpetuæ inhabilitationis ad illa*, *& quævis alia in po-*
ſterum obtinenda pœnis, *per contraventores*, *ipſo facto*, *ab-*
ſque alia declaratione, *incurrendis* de qua in hoc Tum. *par. 1.*
diſc. 37 num. 1. in fin.

Cur ; Ut fundatio novi Conventus in noſtro Langraviatu
daretur Nobis, *tanquam vicinioribus*, *& præexiſtentibus*,
38 juxta præciſa verba P. Provincialis Cappuccinorum. Ac
ſi in fundationibus novorum Conventuum locum haberet
Jus protomiſeos, præferendique eſſent vicini : Ex quo palpa-
tur manibus, quòd Cappuccini in præſenti Cauſa non mo-
ventur à decantata diminutione eleemoſynarum, minuſque
à ſterilitate Regionis, ſed à deſiderio multiplicandi proprios 39
Conventus, non alio motivo, niſi quia habent alios Con-
ventus viciniores.

Quomodo ; Subreptitiè, & obreptitiè, non exprimendo ſci-
licet piiſſimo æquè, ac clementiſſimo Principi Populorum
acclamationem, hæreticorum ſupplicationes, ſpirituales ſub-
ditorum neceſſitates, Regionis abundantiam, ac alia hujuſ-
modi, concludentiſſimè in noſtro Summario juſtificata ; Ei-
que tacendo optimi Genitoris verè pium deſiderium, aliorum-
que magnorum Principum preces, & ſupplicationes data o-
pera non aperiendo.

Quando ; Eo tempore, quo cauſa à multis annis coram hoc
ſacroſancto Conſeſſu de Partium conſenſu pendebat, in eã- 40
que non ſemel propoſita, & reſoluta, imò ultimo loco tran-
ſmiſſæ fuerunt inſtructiones pro rei veritate, & expoſitorum
ſubſiſtentia maturè indaganda.

Terminantes noſtram informationem duabus animadver-
ſionibus, ad Cauſam nimis conducentibus. 41

Prima deſumitur ex præciſis verbis inſignis Romanæ Cu-
riæ Prælati *Fatinel. reſp. 42. n. 9* vocantis nimis inveriſimi-
lem, & æquè incivilem, cum alio nimis conſiderabili addi-
tio, aſſertionem, ut quædam Civitas in ſuo caſu (magnus
Langraviatus poſſumus addere in noſtro) *non habeat tot pa-* 42
nis fruſta, *ſufficientia victui 15. Religioſorum*, *quod ſummæ*
prudentiæ, *& religioni EE. PP. animadvertendum reverenter*
proponitur, *ut inde cognoſcant*, *contradictionem Minoritarum*
ex non bona voluntate procedere.

Secunda verò innititur verbis elaboratiſſimi Collectoris
Pignatelli, nimis verſati in hujus S. C. decretis, & reſolutio-
nibus, aſſerentis in *conſ. 579 n 4. to. 1 Durum valdè eſſe dene-* 43
gare hanc ſpiritualem conſolationem Civitati, *enixè ſupplican-*
ti ; Subjungentes durius eſſe in noſtris terminis illam denega-
re 68. Oppidis, dictam conſolationem flexis genibus implo-
rantibus, ut inter alia ſpiritualia bona, ex fundatione ſimi-
lium Conventuum reſultantia, ex ſeipſis probè nota, proxi-
mum illud, nimiſque frequens, evitetur periculum Catholi-
corum non audiendi Miſſas diebus feſtivis *da quelli due Sacer-* 44
doti, *che vi ſi trovano*, *con grandiſſima difficoltà* (Sunt verba
æquè invictiſſimi ac piiſſimi Imperatoris Leopoldi I.) *o pure*
venendo sforzati di non ſentirla, *tanto a perſone di qualità*,
quanto di baſſa conditione. *Utque nobis opportunior quærendi*
animarum ſalutem ſuppeditetur occaſio, *atque in dubioſis Reli-* 45
gionis punctis pro animarum conſolatione, *& ſalute inſtrui poſ-*
ſimus, ut loquuntur Acatholici in ſolemni atteſtatione, in Se-
creteria exhibita, quam veritatem ſpiritualis indigentiæ in
noſtro Langraviatu, & Oppido Stockacii congruè etiam ex
eorundem Acatholicorum dictis deſumere poſſumus, juxta
monitum *D. Auguſt. de Civitate Dei c. 14.* ibi: *Veritas ubicumque*
eſt, *Domini noſtri eſt*, *& proinde à Gentilibus*, *tanquam ab in-*
juſtis poſſeſſoribus, *in uſum noſtrum vindicanda eſt*. & concor-
dat *S. Jo: Damaſc. lib. 4. de Fid. cap. 18.* ibi: *Quod ſi quid*, *in quo* 46
utilitatis quidpiam inſit, *ab exteris authoribus ſumere non poſſi-*
mus, *nihil vetat*, cum concordantib. in *Inſt. crim. l. 4. tt 8. à n* 93.

In eadem Cauſa.

IN hac cauſa, quam plùs juſto ſtrepitoſam fecerunt noſtri
Oppoſitores, mediantibus inauditis diligentiis, & forti-
bus operationibus, expilcando Contradictores, nedùm à to-
to magno Sueviæ Circulo, ſed à tota ferè Germania, compo- 47
nendoque exinde ampulloſum, voluminoſumque Summa-
rium Contradictorum, cui reſpondebimus infra *à n. 13 a.* dant
hodiè manus victas iidem Oppoſitores, neque unum jota,
vel minimum apicem dicunt circa duo priora puncta, in In-
ſtructione hujus S. C die 27 Maii 1707. demandata, nempè
circa conſenſum Populi Stockacenſis, collegialiter præſti-
tum, & circa donationem florenorum 10 m. pro fundatione 48
novi Conventus, à pio Benefactore elargitorum, ſe reſtrin-
gentes ad duo poſteriora, ad aſſertum nimirum præjudi-
cium, quod prætenditur eis reſultare, & ad diſtantiam Oppi-
di *Stockach* ab *Uberlingen* & *Ratolfszel*.

Circa primum ſuppono, tanquam indubitatum, quòd duplex
conſiderari poteſt quæſtuatio favore Conventuum Mendican-
tium ; Prima reſtricta, ſeu circumſcripta à Locis exiſten. intra 49
quatuor milliaria Italica circa Conventus, *& hæc vocatur or-*
dinaria, *& fixa*, cujus reſpectu Conventus jam erecti fundati
habent intentionem pro privativa *Secunda verò quæſtuatio di-*
citur extraordinaria vaga, *incerta*, *& accidentalis*, & hæc com-

prehendi omnia illa alia Loca, quæ poſita ſunt extra diſtri-
ctum quatuor milliarium, nullique alteri Conventui aſſi-
gnata ſunt, circa quæ noſtri Oppoſitores nullum habent
fundatum Jus, nullamque actionem pro privativa Conven-
tus antiqui, poſiti extra d. diſtantiam.

Quæ diſtinctio adeo ſolidè, ac cubitalibus literis fundatur
in notoria *Conſtit. 31. Greg XV. §. 3* ut debilitas ſit intellectus
ad eundem effectum Doctorum authoritates adducere, &
50 cumulare, ad inutiliter replendas Cartas, ut obſervavimus
in *Tom. 1. par. 1. diſcep. 13. nu. 41.* In illa enim idem Summus
Pontifex ampliando diſpoſitionem Conſtit. Clem. VIII. in
qua præſcribebatur, ut fundari non poſſent novi Conven-
tus, niſi auditis tantum Religioſis illius Loci, ubi fundari
51 volebat, demandat ulteriùs, ut præter eoſdem, *audiri et-
iam debeant alii, per quatuor millia paſſuum in circumvicinis
Locis exiſten.* Et cum eadem diſtinctione proceſſit hæc S. C.
52 in dicta propoſitione diei 27. Maii 1707. ibi *Dove ſia permeſſa
la queſtuatione ordinaria &c. che con la queſtuatione ordinaria
farſi in eſſa Città &c.*

Idque adeo verum eſt, ut volentibus Cappuccinis ordina-
rias quæſtuationes facere extra Diſtrictum 4. milliarium S.
53 C. E. 22. *Junii 1674.* id eis expreſſè proibuit, referente *Mat-
thæuc. in Official. Cur. Eccleſ. c. 43. nu. 2. & 3.* ibi *Declaravit,
& decrevit, ne in poſterum &c. proprios ſuos Districtus ad quæ-
ſtuandum egrediantur, ſed intra ſuos limites ſe quiſque conti-
neat, ut ab his, quibus ſerviunt, ſuſtentari faciliùs poſſint*,
Et noviſſimè contra eoſdem Cappuccinos reſolvit etiam *in
Vintimilien.* de qua *in Tom 1. par. 2. diſcept. 9. per totam.*

Ex quo indubitato principio ortum habuit laudabilis pra-
xis hujus S. C. non attendendi oppoſitiones exiſtentium ex-
tra dictum Diſtrictum 4. milliarium, ad impediendum ſpiri-
54 tuale bonum illorum Locorum, ubi fundari volunt novi Con-
ventus ut notat *Card. de Luc de Regul. diſc 31. n. 16.* vivam il-
lam, nimiſque ſtringentem adducens rationem, quòd videa-
tur ſapere neſcio quid, *ut propter remotum intereſſe quæſtua-
tionis Religioſorum. in diverſo Loco commorantium, iſtius Po-
puli adeo neceſſarium publicum bonum negligi deberet.*

Imò in his terminis *melius eſt* (ſunt verba ejuſdem *Card de
Regul. d. diſc. 31, ſub. n 17.*) *ut antiquorum Religioſorum oppo-
nentium numerus diminuatur, quàm ut iſtius Populi publicum
55 bonum impediatur, adeout verificetur diſpoſitio Textus in leg.
Præſes Cod. de Servit. & Aqu. ut uſus proprius alieno ſemper
præferri debeat*: Et concordat *Pignatel conſult. 177. nu 55.
tom 1.* aſſerens, *imaginariam diminutionem eleemoſynarum,
utcumque poſſibilem, non eſſe tanti faciendam, ut ejus debeat
ratio aliqua haberi in impediendo opus publicum, tendenſque
in publicam utilitatem.*

Procedendo igitur cum his propoſitionibus, ſolidè in jure
fundatis, duo ſequuntur, I. quòd poterat omitti major pars
illorum Contradictorum ex quibus repletum fuit contrarium
56 Summarium, ex quo illi, vel oti non mendicantes, in nulla
haberi debent conſideratione, ex adductis per *Card de Luc de
Regul. diſc. 1. nu 68.* ibi. *Percutit ſolùm Religiones Mendicantes
per veritatem, non autem per fictionem, ſeu privilegium*; Vel
tanquam exiſtentes extra Diſtrictum 4 milliarium, non di-
57 cuntur habere veſtem nuptialem ad faciendam aliquam figu-
ram in præſenti Judicio, ut in ſimili dicebat *Rot. dec. 24 n 4.
apud Antonell. de Jurib Cleric. & in dec. 23. nu. 21. coram An-
ſald.* II. verò, quòd ex Cappuccinorum Conventibus nullus
pariter intra dictum Diſtrictum 4. milliarium reperitur poſi-
58 tus, & conſequenter ipſi etiam audiendi in hoc Judicio non
ſunt, ex Juribus, modò citatis; Poſſetque proinde hic ter-
minari diſcurſus.

Nihilominus potiùs ad materiæ ornatum, quam ad cauſæ
neceſſitatem diſcurrendo de quatuor Conventibus Cappuc-
cinorum qui, ut proximiores Stockachio, prætendunt præ-
lationem fundationis in eodem Loco, juxta curioſam inſtan-
tiam illorum P. Provincialis ibi. *Quatenus iſta licentia eſſet
59 danda, daretur nobis, tanquam vicinioribus, & præexiſten-
tibus*; De Conventibus Engenſi, & Meſckirckenſi nulla oc-
currit diſcurrendi neceſſitas, utì diſtantibus à Stokacio mil-
liaribus quindecim circiter, & ſic quadruplicata diſtantia,
ab Apoſtolicis Conſtitutionibus determinata.

Reſpectu Conventus Cellenſis, fingitur exadverſo, atque
pulchris phraſibus extollitur miraculum tranſportationis ad
60 inſtar alterius, quod legimus *in 1 Lect. 2. Noctur Offici S. Greg.
Thaumaturgi*, ibi: *Montem qui Eccleſiæ ædificationem impe-
diebat, oratione aliò tranſtulit*; Quodque in *Germanico Marty-
rologio fol mihi 169.* his verbis repetitur; *Er hat auch durch
ſein gebet ein bergh bewegt, und weiter geſchoben, auff das man ein
Kirch daſelbſt hin bauen Kondt.* ſed ſine ullo fundamento.
Fuit enim in præteritum ſuppoſitum, quòd ille eſſet in Oppi-
do Cellenſi, quòd in omnibus Cartis Geographicis deſcribi- 61
tor verſus Meſckirchium, ſumpſitque fomentum hujuſmodi
æquivocatio à denominatione, quæ fit in omnibus contrariis
Scripturis, neque etiam excluſa Reſponſione, adverſus quam
replicamus, ſub nomine Cellenſis, dum Oppidum, in quo
reperitur, non *Cell* ſed in rei veritate Germanicè appellatur
Rotolfſzer; Verum tamen eſt, quòd hujuſmodi æquivocatio
veritati in nihilo præjudicavit, neque præjudicat, ex quo ab
hoc etiam Oppido uſque ad Stockachium adeſt diſtantia de-
cem milliarium, ut tandem aliquando fatentur hodiè Oppo-
ſitores iſtuque oculi deduci poteſt ex omnibus Cartis Geogra-
phicis, circino diſtantiam menſurando, & quod magis eſt, 62
admittitur etiam à contrario Defenſore ibi. *Enumerantur
quinque Conventus PP. Cappuccinorum diſtantes à Stockachio,
aliqui decem, & aliqui tredecim milliaribus.*

Iſte igitur Conventus, ultra diſtantiam duplo majorem
neceſſaria. ex ſupra animadverſis, & ultra fertilitatem po- 63
puloſi Oppidi, ubi reperitur, intra ſuum Diſtinctum unde-
cim habet Loca pro ſua ordinaria, & fixa quæſtuatione, &
quatuordecim alia extra dictum Diſtrictum pro quæſtuatio-
ne extraordinaria, & accidentali. Inter quæ numerantur
duo, nempe *Augia dives*, & *Stein*, de per ſe ſufficientia ad 64
manutenendum duos alios Mendicantium Conventus.

Obſervando præcipuè, quòd in dicto magno Oppido *Rat-
tolfzel* nullus alter reperitur Mendicantium Conventus,
itaut applicentur ea, quæ contra Cappuccinos in ſimili cau- 65
ſa ſcribens exclamando aſſerebat *Fattinel. reſp. 42. nu. 9.* Eſſe
nimirum nimis incivilem aſſertionem (fatuam vocavit ipſe)
ut una Civitas, (& nos addimus.) unita cum aliis 25. Op-
pidis, *non habeat tot panis fruſtrà, ſufficientia victui 12. Cap-
puccinorum.*

Eodem prorſus modo diſcurrimus de alio Conventu Uber-
ligenſi, qui ultra diſtantiam decem milliarium à Stockacio, 66
exadverſo hodie admiſſam, & ultra innegabilem populoſi-
tatem Civitatis, habet pariter ipſe intra Diſtrictum 11. Lo-
ca pro quæſtuatione ordinaria, & fixa, nec non 13. alia pro
eadem extraordinaria, & accidentali quæſtuatione, inter
quæ 24. Oppida, reperitur illud opulentiſſimum vocatum
Salem, ſuppeditans quotidianam eleemoſynam, ferè ſuffi-
cientem pro eodem Conventu.

Addito, quod Uberlinga non eſt ſimplex Oppidum, ſed
Civitas Imperialis ſeu libera, ut poſt antiquos Geographos
notant *Baurd in Lexic. Geograph.* his verbis *Uberlinga. Urbs* 67
*Germaniæ in Suevia Provincia, & Imperialis, ad Lacum
Conſtantiæ, & Nicol. Sanſon. in Tabul. Geograph cominciate
da Monſieur. Sanſon, e terminate da Franceſco Deſerne*, in
Urbe impreſſis anno 1690. *Tabul.* 88. Idque ictu oculi deſu-
mitur ex omnibus Cartis geographicis in deſcriptione Sue-
viæ, dum in omnibus deſcribitur cum Aquila Imperiali, quòd
eſt univocum ſignum liberarum Civitatum S. R. Imperii.

Ex quo ſequitur, quòd ipſius reſpectu procedendum non
ſit cum rigore Apoſtolicarum Conſtitutionum, præſcriben- 68
tium diſtantiam 4. milliarium unius Conventus Mendican-
tis ab alio, quia communiter receptum eſt inter Doctores,
quòd in Conventibus, fundatis in magnis Civitatibus non
proceditur Judaicè cum eadem diſtantia, ut experientia no-
tum eſt, & advertit *Card. de Luc. de Regul. diſc. 32. nu. 11.*

Certiùs quia parùm ab eadem Civitate Uberlingenſi di-
ſtat æquè nobile, ac populoſum Oppidum *Merſburg*, quod
nomine Civitas non eſt, ſed ad effectum quæſtuationis, de
quo agimus, multis Civitatibus anteponitur, dum in illo 69
ſolitus eſt reſidentiam facere Epiſcopus Conſtantiæ. Quòd
quantum conferat ſubſtentationi unius dumtaxat Conventus
Cappuccinorum, in dictis partibus exiſtentis, nemo non
videt; Itaut abſque ulla exageratione in iſtis duobus Locis
Ubergilen. & Merſburg. in quibus nullus alius reperitur Men- 70
dicantium Conventus, nullo habito reſpectu ad alia mino-
ra Oppida, intra Diſtrictum quatuor milliarum, commo-
diſſimè ſubſtentari poſſunt duo Conventus Mendicantium.

Agnoſcitur exadverſo veritas hæc, & innegabilis exiſten-
tia omnium dictorum Locorum propè Cappuccinorum Con- 71
ventus, & proinde ad impugnandam illorum fertilitatem in-
famatur integra Provincia, ſeu magnus Circulus Sueviæ,
non ſine magna exageratione aſſerendo; *Concurrit etiam in-
feliciſſimi ſoli vitium, ubi Agri inculti jacent, hic enim rei fru-
mentariæ inopia laboratur, ibi vini anguſtiæ premunt, ibique
lignorum, & cædeæ Sylvæ penuria urget &c.* Quantùm autem
à veritate diſtent hujuſmodi piæ meditationes, quantaque 72
inſubſiſtentia laboret hujuſmodi aſſumptum, dignentur EE.
PP. nedum deſumere ex concordi depoſitione 56. teſtium,
aſſerentium, eadem Loca eſſe populoſa, æquè ac nobilia, &
fertilia, ſed etiam *ex novo Atlante in deſcrp. Sueviæ fol mihi*

AAAAA ubi perbellè deſcribitur fertilitas noſtrorum Loco-
73 rum, ſignanter *verſ. Conſtantia* ſequentibus verbis *Ager fe-*
rax eſt vini, frumenti, pomorum olearum, habet pabula op-
tima, neque quidquam ei denegavit natura, cujus ad vitæ ma-
nutentionem neceſſarius ſit uſus, quòd repetit *verſ. Regio eſt*
ibi. *Ager fertilis, cujus nulla pars inculta jacet, frumentorum*
abundantia, pecorum magna vis, tota Provincia ſalubritate
gaudens, celebratiſſimis Urbibus, Vicis, & Caſtellis referta
eſt, & per eadem numero verba concordant etiam *Guillel-*
74 *mus, & Joannes Bloeu in magna Orbis Terrarum Teatra*,
Amſtelodami impreſſo anno 1648. *in Deſcript. Sueviæ fol* 57.
Videant igitur EE.PP. quanam fronte Regio hæc proprio
marte abſque ullo fundamento in contrariis Scripturis de-
75 ſcribatur pro ſolo infeliciſſimo, laborante inopia rei frumen-
tariæ, & vini anguſtiis, nec non lignorum penuria, non
alio fine, niſi ad hoc, ut in illa non admittantur pauperes
Reformati, ac ſi integraliter eadem fertiliſſima Provincia,
ſucceſſionis jure, debita eſſet Cappuccinis, eiſdemque tan-
quam vicinioribus, & præexiſtentibus danda eſſet prælatio
76 in novorum Conventuum fundatione, juxta præciſa verba
eorum P. Provincialis, regiſtrata ſupra num. 59.
Non minor exageratio verificatur in extollenda Carta
geographica *Guillelmi Sanſonis*, cum quintuplicata deno-
minatione celeberrimi in contrariis Scripturis, ſiaut primo
77 intuitu crediderim eſſe aliquem ex deſcendentibus illius Ma-
nue, Patris verè celeberrimi. Sanſonis, Philiſtinorum fla-
gelli, de quo ſermo eſt in *Lib. 2. Judic. à cap.* 13. Inveni ta-
men illum fuiſſe filium Nicolai Sanſonis, alterius Geogra-
phi ex Abbeville in Piccardia, quam hujus temporis Geo-
graphorum Patriam vocat *Baudrand in Lexic. Geograph*
verb. Abbeville, qui ſuos labores luci dedit Pariſiis anno 1667.
Chez Pierre Mariette ſub titulo *Cartes generales des toutes les*
78 *parties du Monde*, ex quibus anno 1689. tranſcripta fuit in
Urbe Carta, ſeu deſcriptio Sueviæ, quæ eſt ſub titulo *le*
Cercle de Sovabe.
Perluſtrata autem dicta Carta Geographica Sueviæ, ab
eodem compoſita, fateor ingenuè meam imbecillitatem,
neſcio videre quid ex eadem inferri exadverſo prætendatur,
dum ad hominem retorquetur contra Cappuccinos, ex quo
coram Auditore Ponentis uſque ad minotias à me attentiſſi-
79 mè menſurata circino diſtantia Stockacli *à Rottelſzel*, &
Uberlinga ad terminos menſuræ in fronte ejuſdem Tabulæ,
ad unguem concordat cum diſtantia 10. milliarium, deſcrip-
torum in omnibus aliis Cartis geographicis, & ſignantèr in
illis novi Atlantis *fol. mihi AAAAA & in Theatro Orbis Ter-*
rarum fol. 57.
Verum tamen eſt, quòd in eadem Carta Sanſoniana non
adſunt omnia illa Loca, quæ adnotata ſunt in exacta Topo-
80 graphica Deſcriptione, vigore ſpecialis commiſſionis hu-
jus S. C. facta, ſed ex hoc nihil infertur, quia neque etiam
eadem Loca deſcripta ſunt in d. novo Atlante, quamvis in
iſto Suevia non una ſolum Carta, ut fecit Sanſon, ſed dua-
bus deſcripta reperiatur, minuſque in dicto magno Orbis
Terrarum Theatro, compoſito 18. Voluminibus.
Rationem verò hujus omiſſionis aſſignat æquè eruditos,
ac qualificatos teſtis, in calce alterius deſcriptionis Land-
81 graviatus Nellemburgi his verbis: *Ciò proviene, perche in ſi-*
mili Carte non ſi ſcrivono mai tutti li Luoghi, ma benſi quelli,
che ſono di maggior denominazione. Cui ego aliam addo, quia
ſcilicet impoſſibile eſt omnia Loca deſcribi poſſe in una, vel
duabus Cartis, ex quo nomen unius occuparet ſitum alte-
rius, eſſetquè maxima confuſio, ut etiam Tyronibus in
Geographia notiſſimum eſt.
Nec replicetur, quòd admiſſa adhuc exiſtentia hujuſmo-
di Locorum, quæ revera innegabilis eſt, nec non dato etiam,
82 quòd ſint fertilia, & populoſa, attendi nullatenus debeant,
ex quo expreſsè contradicant noſtræ inſtantiæ, juxta affe-
ctatas atteſtationes, exadverſo exageratas; Tum quia hu-
juſmodi fides ſubſcriptæ ſunt ab illis, qui in hac Cauſa ſunt
noſtri Adverſarii, ut ex lectura; Opponitur autem omni-
83 bus Juris principiis, quòd quis poſſit in Judiciis facere figu-
ram teſtis, & Adverſarii, ex adductis in *Ta. 1. par. 1. diſcep.*
6 *num.* 99. Tum etiam quia expiſcatæ fuerant, pendente li-
te, & Deus ſcit quibus mediis, quando commodè fieri pote-
rant, & debebant coram Judice, ab hac S. C. Delegato, in
quibus pariter circumſtantiis in nulla conſideratione haberi
debent, ex admiſſis per contrarios Defenſores his verbis,
84 *tanquam extrajudiciali, informi, & de tempore motæ litis ex-*
piſcatæ, parùm deferri dicat Textus &c.
Ad oſtendendam excluſionem præjudicii Cappuccinorum,
adduximus in Summario duas authenticas atteſtationes,
85 unam trium qualificatarum perſonarum, aliam verò omnium
ferè Civium Stockacenſium, qui, uti informatiſſimi de qua-
litatibus eorum Patriæ, præferendi ſunt contrariis per ea,
quæ notant adducti per *Rot. dec.* 317. *num.* 10. *cor. Priol.*
Reſpondent Cappuccini, illas non eſſe attendendas, uti
factas ſub eadem data, & ab eiſdem Civibus; Utrumque
autem non ſubſiſtit in facto, quia una facta eſt ſub die 31. Ju-
nii à Guidobaldo Comite de Velſpeg, Joanne Chriſtophoro
Spah Satrapa, & Franciſco Henrico Rub. Archigramma- 86
tæo, Altera verò ſub die 2. Novembris ab aliis diverſis per-
ſonis Ex eo autem, quòd omnes ſint Cives Stockacenſes,
non ſolùm non diminuitur eis fides, ſed augetur, quia uti
tales præſumuntur informati de qualitatibus eorum Patriæ,
verificanturque de eiſdem ea, quæ de ſeipſo ſcripta reliquit
S. Jo: epiſt. 1. ibi. *Quod audivimus, quod vidimus oculis no-* 87
ſtris, quod perſpeximus, & manus noſtræ contrectaverunt &c.
teſtamur, & annunciamus.
Nimis verò impropria videtur aſſertio illa, quòd eiſdem
deneganda ſit fides, ex quo exoptent introductionem Refor-
matorum *ſub ſpe conſequendi, & majus decus, & commodum,*
tam in indigentiis ſpiritualibus, quàm temporalibus, pro-
priorumque Filiorum diſciplina, & eruditione. Hæc enim 88
omnia non ſunt mala, quia mala, neque mala, quia prohi-
bita, quæ proinde quilibet vitare tenetur, ſed ab omnibus,
nedum Chriſtianis, ſed honeſtis hominibus deſideranda, &
procuranda ſunt, & propterea non poſſumus in hac parte
non rogare EE. PP. ut ex hoc ſolùm digneotur manibus pal-
pare finem Oppoſitorum, quodque illorum fortes oppoſitio- 89
nes *ex non bona voluntate procedunt*, ut verbis utar *Fatinel.*
reſp. 42. *ſub num.* 9. ſcribentis in præciſis terminis noſtri ca-
ſus, dum non negatur exadverſo indigentia Stockacenſium,
tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus; Admittitur
majus decus, magnumque commodum, ex novi Conven-
tus fundatione promanans; Et demum, nedum agnoſcitur,
ſed claris verbis fatetur utilitas Juvenum diſciplina, bonaque 90
educatione, & eruditione; Sed acriter inſiſtitur in elonga-
tione omnium horum bonorum, quod videtur idem eſſe, ac
omnibus modis procurare, ut in Oppido Stockacii, eique
adjacentibus, non reperiatur qui frangat panem Parvulis, il-
lum enixè petentibus, quod improbavit *Jerem. thren.* 4. 4.
Catholicorum indigentiis, bonæque juventutis educatio-
ni, & diſciplinæ eorundem filiorum, junguntur Acatholi-
corum deſiderium, & preces pro introductione Reformato- 91
rum, *ea fine*, ut ipſi loquuntur, *ut nobis opportunior quæ-*
rendi animarum noſtrarum ſalutem ſuppeditetur occaſio. Sup-
plicantes hic obſervare, quòd illi, qui ita loquuntur, ſunt
Calviniſticæ Sectæ Prætores, neque loquuntur in Caupona 92
Crucis albæ, ut ſeria ad ridicula convertendo, gratis exad-
verſo aſſeritur, ſed in precibus, Cæſareæ Majeſtati porre-
ctis, flexiſque genibus replicatis Sereniſſimæ Electrici Pa-
latinæ ibi. *Habuerimus ſupplices trium adſitorum Hæreticorum* 93
Præfectos, hi in genua provoluti, oblato ſupplici Libello, ca-
lidiſſimis precibus ſuo, & plurium Communitatum nomine, in-
ſteterunt &c. Ex quibus palpatur manibus improprius exage-
randi modus, in contrarium adhibitus, ac ſi inſiſteremus
in atteſtationibus, confictis in Cauponis, & ab eiſdem te-
ſtibus retractatis, quaſi vini calore extortæ eſſent.
Aſſertio autem, quòd omnibus iſtis indigentiis poſſunt
Cappuccini ſoli ſupplere, eſt de numero illarum propoſitio- 94
num, quæ, ut lepidè dicebat *Raynald. tom.* 2. *Obſer. crim.*
cap. 16. *ſupplet.* 3. *num.* 2. quem ſequutus fui in meis *Inſtit.*
Crim. lib 3. *tit.* 7. *num* 8. in abſtracto videntur pulchræ, ſed
ab bacum Juris redactæ impracticabiles ſunt.
Ponamus enim caſum, qui non eſt metaphyſicus, quod
duo tantùm homines reperiantur in extremis in uno ex dd. 95
Oppidis, vel ipſamet Civitate Stockacii, ſi mittantur duo
tantùm Religioſi cum ſuis ſociis ex uno vicino Conventu
Cappuccinorum, ſive ille ſit Uberligenſis, ſive Rothatel-
lenſis non remanebunt in illo Religioſi, ſufficientes ad pro-
pria munera peragenda; Si verum eſt id, quod dicitur in
contraria Reſponſione ibi: *Ducta calculo Patrum illius Pro-* 96
vinciæ, non excedunt numerum 490. *qui repartita, & diviſa*
in tot Conventibus, ibidem erectis, vix adæquant numerum
in ſacris Conſtitutionibus præſcriptum.
Obiter hic obſervando, quòd in contrario Summario ad
id probandum, adducitur Syllabus impreſſus Provinciæ
Romanæ, & Auſtriæ cum æquali num. 494. Religioſorum,
& inæquali num. Conventuum, dum in Provincia Romana
41. numerantur Conventus, & in Provincia Auſtriæ 30. 97
dumtaxat; Niſi enim iſte ſit Impreſſoris error, abſque ullo
fundamento conqueruntur Oppoſitores, habentes in 30.
Conventibus eorum Provinciæ tot Religioſos, quot habet
Romana in Conventibus 41.

Sad

Sed difficultas major non reſidet tantum in parvo num.
98 Religioſorum, quia per Arithmeticæ regulas, ſubdiviſo,
& repartito num. 494. Religioſorum in 30. Conventibus,
non 55. ut eadverſo aſſeritur, ſed 17. omiſſis minutiis, at-
tribuuntur cuilibet Conventui; Sed in eo, quòd poteſt dari
caſus, quòd tempore, quo Nuncius eſt per viam ad illos vo-
candum vel quo Religioſi ſe accingunt ad iter, moriatur
egrotus, in extremis laborans, qui non eſt caſus de mero
poſſibili, attenta præcipuè magna diſtantia 10. milliarium,
duplandorum pro illis vocandis, & pro illorum receſſu.
99 Maxima verò difficultas ſemper remanet circa bonam
educationem, quæ nunquam per tranſitum apprehenditur,
ſed ex replicatis actibus, & continua familiaritate Inſtru-
ctoris: Sunt hæc adeo obvia, adeoquè notoria, & ſolidè
probata a *Card. Antoniano in Lib. dell'Educatione chriſtiana
de Figli inſegnam.* 3. ut opus non ſit aliud tempus terere ad
illa demoliſtanda, atque oſtendenda, quàm frivolè dica-
100 tur in contrario Summario. *Cappuccini ſe obligare volunt to-
ties, quoties, & ſingulis diebus ipſis adeſſe, & cum omni ſa-
tisfactione inſervire;* Quod nec etiam à famulis ſalariatis
præſtatur, circa quod ipſimet EE. PP. poſſunt eſſe teſtes om-
ni exceptione majores.
Licitumquè mihi ſit in hac parte petere qui nam ſint iſti
Cappuccini, qui ad id ſe obligare volunt? Loquendo enim
101 de Conventu Uberlingenſi, in quo admittunt Oppoſitores
adeſſe majorem Religioſorum numerum, dicitur in contra-
ria Reſponſione, *quòd in illo reperiuntur 20 Religioſi. à qui-
bus ſubduci debent 10 aut 11. Novitii, unà cum, duobus, aut
tribus valetudinariis, & ſenibus,* ſunt verba contrarii De-
fenſoris, & Ego addo unàcum aliis 4. aut 5 Laicis, qui ſim-
pliciter neceſſarii ſunt in quolibet Conventu, præcipuè ubi
102 adeſt Novitiatus, qualis eſt Uberlingenſis: Itaut illi Cap-
puccini, qui ad id ſe obligare volunt, participent de natu-
ra illorum 300 Sociorum Mutii Scevolæ, de quo *Tit. Liv.
lib. 2 & Martial lib. 1.*
Minus eidem indigentiæ ſupplere poteſt *Clerus Capituli
Stockacenſis*, juxta præciſa verba contrarii Summarii, *tan-
103 quam Parochi, & Ven. Capituli Ruralis Decani;* Eſt enim
æquè nova, ac curioſa ſpecies Capituli illa, quæ conſtat ex
unico Parocho, & miſerabili Cappellano, dum nulli alii
Eccleſiaſtici reperiuntur in Oppido Stockacii, ut rotundis
literis admittitur in dicto contrario Summar. Prout etiam
æquè impropria videtur denominatio Decani Capituli, ubi
nulli adſunt Canonici.
Sed quatenus omnia iſta deficerent, ſemper melius eſſet,
ut attentis dictis ſpiritualibus indigentiis tot Oppidorum,
104 *etiam aliorum Ordinum, præſertim mendicantium profeſſores,
doctrina inſignes, & vita, & moribus probati, ad dicta mu-
nera obeunda illuc deſtinentur*, juxta præciſa verba *Clem. VIII.
Conſt 74. §. 2. in Bullar nov. tom.* 3. Imo *Card. de Luc. de Re-
gul. diſc. 67 num* 9. magnum in his terminis conſiderat bo-
num, etiam reſpectu ipſorum Religioſorum, *quia introdu-
ctio aliorum Religioſorum, profitentium eandem rigoroſam ob-
ſervantiam Regulæ, præbebit ſtimulum antiquis benè viven-
di, ac exactè obſervandi idem Inſtitutum, Ideoque dicitur ſpe-
cies æmulationis virtuoſæ, & proficuæ;* Reflexio videtur ni-
105 mis ſolida, tantoquè Authore digna, quem meritò Juris
noſtri illuſtratorem vocat *Rot in Callien. Liberat à moleſtiis
7. Junii* 1709 *§. Etenim cor. Aldrovando;* Eundemque in-
ſignem theoricum, & practicum appellavit *in deciſ. 67. nu
5 par. 19. rec* Nec non doctè ſemper ſcripſiſſe dicitur *in d.*
a88. *num.* 8 *par.* 10.
Exageratur contradictio noſtri Summarii, ac ſi in una il-
lius parte pro tribus horis itineris aſſignemus unam leucam
cum dimidio; In alia verò pro eodem ſpatio trium horarum
106 aſſignemus duas dumtaxat leucas, & ſic cum diſcrepantia
dimidiæ leucæ, quæ importat duorum milliarium augu-
mentum.
Mirum eſt, quòd tempus eadverſo inutiliter inſumatur
in hujuſmodi criticationibus; Nos autem præciſam habe-
mus reſpondendi neceſſitatem ad effugiendam illorum taci-
tam admiſſionem, juxta celebre dictum *Celeſt. . ad Gall.
107 Epiſcop.* ibi *Non caret ſuſpicione taciturnitas, quia occurreret
veritas ſi falſitas diſpliceret;* Nec non juxta nobilem animad-
verſionem, *S Hieron. epiſt. 61. ad Pammach* ibi. *Qui argui-
tur in pluribus, & in dilutione aliquid prætermittit quidquid
tacuerit confitetur;* Reſpondemus igitur, quòd intelligen-
tia, ſeu conciliatio utriuſque numeri facillima eſt, ex quo
leucæ Germanicæ in duplici ſunt differentia, ut notat ipſe-
108 met *Guillelmus Sanſon in Carta Sueviæ:* Primæ vocantur *Le-
ghe communi di Alemagna*, & duæ ex his continent 4. millia-
ria Italica: Aliæ vocantur *Leghe grandi di Alemagna*, &
duæ ex his correſpondent 5. Italicis milliaribus, ut notat
Sanſon, ubi ſupra, & ex mente omnium Geographorum ad-
vertit *Philip. Ferrar. in Lexic. Geograph. in præfat. fol.* 3.
ibi. *Germanica milliaria dividuntur in majores, & in commu- 109
nes; Ex his vero 15. gradum unum conficiunt;* Qui corre-
ſpondet 60. milliaribus Italicis, ut apud Aſtronomos notiſſi-
mum eſt.
Quando igitur dicunt noſtri teſtes, quòd horæ tres conſti-
tuant iter unius leucæ cum dimidio, verum eſt de Leucis
magnis; Quando verò aſſerunt, *horæ tres, Leucæ duæ*, ve- 110
rum eſt de Leucis communibus; Sicquè diſtinguendo Leu-
cas, res ad concordiam reducitur tali evidentia, ut opus
non ſit recurrere ad benignam illam interpretationem *Tex.
in cap. Cum tu de Teſtib.* ibi. *Nos dicta teſtium benignè interpre-
tari volentes*, cum aliis, allegatis in meo *Reſponſ. de Annuis
præſtation num.* 156.
Cæterùm quocumque nomine nuncupentur Leucæ, ad
evitandam confuſionem, illis relictis, diſcurramus de ho-
ris, quæ, cùm nihil aliud ſint, quàm ſpatia quædam æqua-
lia, in quæ dies dividitur, ut notat *Card. Bona de Div Pſal- 111
mod cap. 3. §. . in princ.* & concordat *Antonell. de Temp. leg.
cap. 2. a 4.* apud omnes Nationes eædem ſunt.
Admittunt Cappuccini, quòd tam Civitas Uberlingenſis,
quam Cellenſis diſtent à Stockacio tribus horis; Igitur di-
ſtantia 10. milliarium concludentiſſimè probata eſt ex admiſ- 112
ſis eadverſo, quia quilibet homo mediocriter incedens,
perficit iter trium milliarium Italicorum in qualibet hora,
ut experientia notum eſt, & advertit il *Burato. verid. verſ. 113
fin fol. mihi* 231. dummodo claudus non ſit, vel podagra
morbo non laboret, à quo facilè quis liberari poteſt cum Re-
ceptaria, quæ regiſtrata eſt *in can Legimus de Conſecr. diſt.*
5. his verbis: *Quoſdam morbo articulari, & podagræ humori-
bus laborantes, proſcriptione bonorum ad ſimplicem menſam,
& pauperes cibos redactos, convaluiſſe*, ubi *Gloſſ verb Pro-
ſcriptione nir. Quia ipſi ſe privabant cibis conſilia medicorum*
cum aliis citatis *in meis Inſt. crim. lib 4. tit. 8. n* 26.
Convicti ab his conſiderationibus contrarii Defenſores,
prætendunt, ut tres horæ, quæ diſtant Uberlinga, & Ro-
thocella à Stockachio importent iter dumtaxat ſex millia-
rium; In hac autem parte ictu oculi edoceri poterant de op-
poſito ab eis ſæpiùs citato *celeberrimo Sanſone*, qui ponit ſca- 114
lam milliarium, ſola circini apertione obſervando, quòd
diſtant 10. non autem ſex dumtaxat milliaria, ſicque evane-
ſcunt ex ſola recognitione ejuſdem *Cartæ Sanſonianæ*, anti-
quæ, mediæ, & modernæ Oppoſitorum cantilenæ circa
tres, correſpondenſunt, vel pluribus horis.
Dubium aſſerti præjudicii Oppoſitorum, eadverſo ma-
gnificati, & innixi Relationi Nuncii, illi non potuit ex
impedimentis exadverſo propoſitis, de quibus teſtis omni 115
exceptione major eſt ipſemet Nuncius ibi. *Avendo procurato,
che il P. Provinciale de Cappuccini riſpondeſſe ad alcuni Inter-
rogatorii propoſtigli, con avvertirlo anche di procurare la ri-
mozione d'ogni impedimento inſorto, mentre la Cauſa è ſtata
introdotta in S. C.* Et proinde haberi debet pro ſublato, contra
eoſdem eadem impedimenta proponentes, ex adductis per
*Rot. dec. 529. num. 3. cor. Caval. & dec. 634. eod. num cor Bu- 116
rat & dec. 322. pariter num 3. Emer. jun* cum concordantibus
in celebri Voto, extenſo ab R. P. D. Cremona Valdina *in
Neritonen Penſionis* ann. 1517.
Certiùs quia ipſemet Nuncius credit, tale dubium poſſe
tolli ex magna diſtantia inter Stockachium, & Conventus
Cappuccinorum, ut immediatè proſequendo aſſerit, ibi *Re- 117
ſtando ſolamente in dubio la prova del pregiudizio che poteſſe
l accennato nuovo Convento cagionare à quei de PP Cappuc-
cini, quando dalla diſtanza, che vi corre, non poſſa formar-
ſene giudizio.*
Supplicantes in hac parte cautè legere ea, quæ habentur
in contrariis Scripturis ibi *Ipſemet Nuncius. qui teſtes, eaad-
verſa inductas, primus audivit, qui omnia documenta contra- 118
riæ intentionis recepit &c.* cum illis aliis ampullosis exagera-
tionibus, quibus idem paragraphus contrariæ Scripturæ com-
ponitur; Omnia enim longè à veritate diſtant, teſte eodem
Nuncio, meritò ſe conquerente, quòd ex violentis opera-
tionibus Oppoſitorum Abbas Salemitanus, ab ipſo depura- 119
tus, *per il corſo di più meſi non ha potuto, ne anche giungere al-
l'eſſame di un ſolo teſtimonio;* Ipſius verò Auditor, magna
dexteritate, in locum ejuſdem Abbatis Salemis ſubrogatus,
invenit res adeò involutas, *che non li è ſtato poſſibile di far
alcun paſſo, correndo il riſchio &c di incontrare qualche tratto
poco proprio.*
Deſinant igitur Oppoſitores hujuſmodi dubium decanta-
re, neque in illius comprobationem adducant in teſtem Nun-
cium,

120 tium, dum iſte difficultates omnes attribuit eorundem im-
propriis operationibus, ut ex illius Relatione:
Terminatur contraria Scriptura cum ingenua illa confeſ-
121 ſione Oppoſitorum: *Admittunt cum PP. Reformatis hujus S.
C. facultatem ſupplendi conſenſum Ordinarii, & Populi; Sed
unicè excipiunt de juſtitia, & rationabilitate denegati conſen
ſus, fusè comprobati in noſtra Informatione*. Oportet autem
mutare nomina rebus, appellando bonum malum, & malum
bonum, ut dicitur *Iſajæ* 5. 20. ad oſtendendum, quòd juſtè, &
rationabiliter dicatur denegatus conſenſus pro fundatione
novi Conventus in illo Loco, in quo piæ memoriæ Invictiſſi-
mus Imperator Leopoldus primus aſſeruit, difficile miſſam
audire poſſe feſtivis diebus ob Sacerdotum penuriam, *tanta*
122 *le perſone di qualità, quanto le perſone di baſſa conditione, che
con grandiſſima difficoltà la ſentona da quelli due Sacerdoti, che
vi ſi trovana, a pure vengo oſſorzati di non ſentirla*: In quo
Catholici cives illum exoptant pro eorum indigentiis, tam
ſpiritualibus, quàm temporalibus, nec non pro filiorum pro-
priorum bona diſciplina, & educatione, juxta præciſa ver-
ba contrarii Scribentis: Et in quo demum Acatholici, pro-
volutis genibus, preces fundunt, ad hoc, ut mediante fun-
datione noſtri Conventus opportunior eis detur occaſio ſalu-
tem propriarum animarum quærendi; Itaur meritò unus ex
123 EE. PP. tædio affectus à contrariis philacteriis, noluit aliud
videre, aliaſque Scripturas legere, poſtquam ei conſtitit de
hujus modi verè pio Acatholicorum deſiderio, aſſerens, ſa-
pere neſcio quid, ut Religioſi Cappuccini, diſtantes à Sto-
ckacio ſpatio duplo majore, ac ſit illud, præſcriptum in
Apoſtolicis Conſtitutionibus, adeo acriter ſe opponant ſpi-
rituali bono tot animarum, pretioſo Chriſti Sanguine re-
demptarum.
Cum illo addito, quòd ad eundem finem non erubuerunt
habere recurſus ad Laicam poteſtatem, *avendo ultimamente*
124 *procurato dalla Corte di Vienna ordine, con cui &c. ſi proibiſ-
ce a Frati Riformati la fabrica dell'accennato Convento*, juxta
præciſa verba Nuntii; Omnia ſigillando *cum alio Decreto,
impeditivo cujaſcumque reſolutionis hujus S. C.* juxta verba P.
Provincialis Cappuccinorum. Itaur ceſſet omnis admira-
tio, ſi prætendantur ſimilia à Laicis, Eccleſiaſticæ Juriſdi-
ctioni infenſiſſimis, dum impunè practicantur à Religioſis
ſtrictiſſimæ obſervantiæ.
Nemo autem non videt quantum frivola ſit excuſatio illa,
125 quæ legitur in contraria Scriptura ibi. *Patres Reformati
priùs, & pejùs peccarunt, qui primi coram Principe laica com-
paruerunt, ſub variis facti ſuppoſitis, in tertii præjudicium,
facultatem novæ fundationis ontorquenda*.
Patres enim Reformati non poterant, neque debebant
non recurrere ad Invictiſſimum Imperatorem, tanquam ad
Dominum Territorialem pro ejus conſenſu; Si enim vigo-
126 re Apoſtolicarum Conſtitutionum requiritur conſenſus om-
nium Civium, quantò magis accedere debebat conſenſus
primi Civis, qualis eſt Dominus temporalis illius Loci, ubi
fundari vult Conventus? Non ſic autem Cappuccini, qui
poſtquam Cauſa ſer. ſer. coram hac S. C. introducta fuerat,
in eaque per multos annos ventilata, non debebant ſcanda-
loſum recurſum ad laicum Principem habere, ad ſuffocan-
127 dos Reformatos *con un ordine della Corte di Vienna, con cui ſi
proibiſce a Frati Reformati la fabrica del Convento*. Nec non
ad ligandas de facto manus EE. PP. cum alio ſcandoloſiori
decreto, impeditivo cujuſcumque reſolutionis hujus S. C, ut di-
cit Nuntius in ſua Relatione.
Neque prodeſt in hac parte allegare generales illas regu-
las, quòd ſi Reformatis licitum fuit agere pro obtinendo di-
128 cto conſenſu, licitum pariter eſſe *debuerit Adverſariis exci-
pere, ſuaque Jura defendere, cùm magis connaturalis, magiſ-
que permiſſa ſit defenſio, & ipſamet exceptio, quàm actio*, jux-
ta verba contrariæ Scripturæ.
Quia ita diſcurrere eſt verbis illudere, pulveremque ante
oculos projicere; Ea ratione, quia Reformati agebant, ſua-
que Jura deducebant coram hoc ſapientiſſimo, ſacroſancto-
129 que Senatu, coram quo Cappuccini exceperant, & replica-
verant, atque triplicare, & quadruplicare debebant, via
juridica, non autem eligere aliam ſtrangulatoriam, & de
facto, extorquendo à laica Poteſtate exorbitantiſſima de-
creta, propter quem recurſum ipſi videant, an applicentur
ea, quæ *Rot. indeciſ. 5. num. 3 cor Priol.* firmavit procedere
cum illis, qui adverſus fundationem Collegii Societatis Je-
ſu in Civitate Majoricen. recurſum habuerunt ad Catholi-
cum Regem, ibi. *Exploratì juris eſt, quòd Recurrentes in ma-
teriis, & cauſis Eccleſiaſticis ad Judices laicos, ac Tribunalia,*
130 *& Parlamenta Laicorum, incidunt ipſo jure in cenſuras, &c.
ac proinde repelluntur à limine judicii, donec reſipiſcant, &*
gratiam abſolutionis obtinere meruerint; Nos enim dolentes
Replicationem terminamus verbis illis doctiſſimi Romanæ
Curiæ Prælati Pauli *Æmilii Sanctorii*, Nepotis clar. mem.
Card. Julii Antonii Sanctorii, vulgò Sanctæ Severinæ nun-
cupati, nimiſque noti, ob ea, quæ evenerunt in illo Con-
clavi, in quo Clemens VIII. Summus Pontifex electus fuit, 131
ut notat *Card. de Luc.* citatus *ſupra par. 1. diſcep. 5 num. 168*.
In *Hiſtoria enim Carbonenſium fol.* 164. ſimiles deteſtando
ſcandaloſas Eccleſiaſticarum perſonarum operationes, aſſe-
rit: *Fruſtra de ſæcularibus Poteſtatibus querimur, cum telo ip-
ſi noſtro occidimur*.

In eadem Cauſa.

INtrepiditate inaudita dicitur in contrario Folio Contra-
dictorum, quòd multi noſtri Contradictores ſunt ex Op-
pidis, exiſtentibus intra 4. milliaria ab Oppido Stockachii 132
ibi: *Cùmque plerique exiſtant intra diſtantiam 4. milliarum ab
Oppida Stockach*. Videamus, an hoc ſubſiſtat procedendo
cum Carta Geographica celeberrimi Guillelmi Sanſonis,
exadverſo magnificata.
I. *Decanus, & Parochus Stockachii*. Hi duo unus ſunt,
ut obſervavimus *ſupra num.* 103. eſtque notorium in noſtro 133
Langraviatu; Quamvis in illo ſe ſubſcribat d. Parochus, ut
infra: *Capituli Decanus, & Parochus Loci*, & inſtantia qua-
lificetur facta à *Clero Capituli Stockacenſis*; Quoniam in hac
parte mereatur fidem dictus Parochus dignentur EE. PP. de- 134
ſumere ex eo, quòd juratus reſtatur, & teſtatur, à *Stocka-
chia tantùm 6000. paſſibus diſtare Cellam a Uberlinga*, quod
neque etiam aſſerunt Cappuccini, admittentes diſtantiam
10. milliarium.
II. Capitulum, & Clerus Engenſis. Diſtat hoc Oppidum
à Stockachio pluſquam miliaribus 20. 135
III. Capitulum, & Clerus Cellenſis Diſtat pluſquam mil-
liaribus decem. 136
IV. Capitulum, & Clerus in Augia divite. Diſtat pluſ-
quam millisribus 16. deſcripta ſub nomine Reichenovu. 137
V. Capitulum, & Clerus Steinen. Diſtat pluſquam mil-
liaribus 19. 138
VI. R. Parochus, & Cappellani Engen. Duplantur Op-
poſitores ſupra poſiti num. 5. quia nomine Cleri Engen. con- 139
tinentur etiam Parochus, & Cappellani.
VII. R. Decanus, & Parochus in Emingen. Diſtat pluſ-
quam milliaribus 15. 140
VIII. R. Decanus, & Parochus Moſchirchen. Diſtat
pluſquam 12. milliaribus. 141
IX. Capitulum, & Clerus Moſchirchen Inutiliter du-
plantur Contradictores ſupra num. 8. adducti. 142
X. RR. PP Minores S. Franciſci de Obſervantia Uber-
lingæ, Diſtant *pluſquam* 10. *milliaribus*. 143
XI. RR. Decanus, cæterique Canonici Regulares S. Au-
guſtini Oppidum hoc nullibi reperitur deſcriptum; Cùmque 144
atteſtatio, data in contrario Summario, loquatur de Cano-
nicis Regularibus, iſti, uti non mendicantes, non ſunt legi-
timi Oppoſitores ex adductis *ſupra num* 36.
XII. Abbas Monaſterii Beyren, Diſtat pluſquam millia-
ribus decem. 145
XIII. RR. PP. S. Franciſci in Hedingen. Diſtat pluſquam
milliaribus 15. 146
XIV. Ven Monaſterium Beyrenſe. Inutiliter ſeparatur
Abbas à ſuis Monachis ſupra num. 12. ad multiplicandos 147
Contradictores.
XV. RR. PP. Mendicantes Conſtantiæ. Diſtat pluſquam
milliaribus 17. 148
XVI. Senatus, & Conſules Ratholdi Cellæ. Diſtat pluſ-
quam milliaribus 10. 149
XVII. Conſiliarii, & Officiales Hyſtembergh à Moſchir-
ck Triplicantur Contradictores ſupra poſiti *num.* 8. & 9. 150
XVIII. Conſules, & Senatus Civitatis Engæ. Triplican-
tur Contradictores ſupra poſiti *num* 2. & 6. 151
XIX. Conſiliarii, & Deputati immediatæ, & liberæ Sa-
cri Romani Imperii Nobilitatis ſub ſcuto S. Georgii Nego- 152
vii. Diſtat pluſquam millitibus 10. uti ſcripta Ritholdi-
lertæ.
XX. Conſules, & Magiſtratus Civitatis Ratholdicenſis.
Triplicantur Contradictores poſiti ſupra *num.* 3. & 16. 153
XXI. Senatus, & Conſules Civitatis Uberlingæ. Tripli-
cantur Contradictores, poſiti ſupra *num.* 10. 154
XXII. Ejuſdem Civitatis nova contradictio. Curioſiſſi-
ma multiplicatio Contradictorum à novo, ſeu replicato actu 155
Contradicentium; Mirumque videtur, quòd multoties pra-
cticatum non fuerit ad augendum Summarium.

XXIII.

XXIII. DD. de Chroſikenſtein. Ubi facta ſit hujuſmodi
156 atteſtatio non reperitur in Summario Contradictorum n.13.
& proindè non poſſumus aliquid circa diſtantiam Loci, cum
fundamento aſſerere.

XXIV. Deputati, & Præfecti Status Equeſtris in Suevia.
Quantum latè pateat Suevia, quæ eſt unus ex magnis circu-
157 lis Germaniæ nemo ignorant; Cùmque atteſtatio, data in
contrario Summario, facta appareat Rodopoli, *& hæc ſit
una ex liberis Germaniæ Civitatibus in Saxonia inferiori, &
in Ducatu Megalopolitano*, ut dicit *Baudrand in Lexicon Geo-
graphic.* Si hoc in facto ſubſiſtit, diſtantia erit talis naturæ,
ut in qualibet anguſta Carta Geographica, neque etiam ma-
gnus Circinus ſufficiat ad illam menſurandam.

XXV. Communitas, & Prætores in Avulſerigen. Atte-
158 ſtatio hæc in contrario Summario non exprimit locum, ubi
facta eſt, & tale nomen non reperitur in *Sanſone*, neque in
Atlanti novo, & quòd magis eſt, neque in *Magno Orbis Thea-
tro*, imo neque in Planta, à Cappuccinis confecta.

XXVI. Archipræfectus Dynaſtiæ Anſpergianæ in Te-
159 gen Ut ad proximum.

XXVII. Præfecti, & Deputati ex Inſula, & Dynaſtia
160 Augiæ divitis. Duplicantur Contradictores, ſupra poſiti
num. 4.

XXVIII. D. Co: Proſper Furſtembergh Diſtat pluſquam
161 milliaribus 24. Ultraquod eſt novus modus adducendi laicas,
particulareſque perſonas ad contradicen. fundationi novo-
rum Conventuum, ſeu Monaſteriorum.

XXIX. D. Comes Jo: Meynardus liber Baro de Bodman,
162 Ut ad proximum.

XXX. DD. Conſiliarii, & ſupremi Officiales Dynaſtiæ
163 Hohunbuſſen Langravian, Furſtembergh Stuclingen. Di-
ſtat pluſquam milliaribus 24.

XXXI. D Marchioniſſa de Furſtembergh; Ut ad 28. &
164 29 Cumque atteſtatio facta ſit Engæ, applicatur reſponſio,
data ſupra num. 2.

XXXII. D. Baro Vitus Bernardus de Libenſels; Ut ad
165 28. & 29. Cumque facta appareat Ratholdicellæ, applica-
tur reſponſio, data ſupra num. 13.

XXXIII. Archipræfectus Archicommendatiæ Imperialis
166 Dynaſtiæ Hohenſels. Diſtat pluſquam 8 milliaribus.

Omiſſis aliis 32. Contradictoribus, quorum Libellos dicitur
167 *exadverſo exhiberi originaliter in manibus Eminen. Ponentis.*
Quinam ſint iſti Contradictores, recognoſcere non poſſu-
mus in temporis anguſtiis, in quibus contrariæ Scripturæ
nobis communicatæ fuerunt; Cumque non habuerint faciem
comparendi in adeo voluminoſo Summario Contradicto-
rum, eruntque de facili perſonæ particulares ex Locis, ſu-
pra ſpecificatis, aliam proinde non merentur reſponſio-
nem.

Remanet igitur manifeſtum, quòd ex d. contrario Sum-
168 mario Contradictorum, nedum plerique non exiſtunt intra
diſtantiam 4. milliarium à Stockachio, ſed eſt unicus, & mi-
ſerabilis Parochus ejuſdem Oppidi quamvis magnificè de-
ſcriptus, ac nominatus *Decanus*, *& Parochus Stockachii*.

Diximus, quòd prædicta Oppida diſtant à Stockachio
169 *pluſquam milliaribus ſupra exactiſſimè deſcriptis*, quia ad con-
vincendos Oppoſitores ex ſuis Scripturis, uſi fuimus Carta
Geographica *celeberrimi Sanſonis*, circino diſtantiam men-
ſurantes; Circinus autem nullatenus impeditur à Monti-
bus, Fluminibus, Lacubus, & impracticabilibus viis, non
ſic autem homines, ex quo proinde receptum eſt inter Do-
ctores, quòd ad noſtrum effectum menſuratio facienda non
170 eſt per aerem, neque *per le ſcortatore*, ſed per vias magis uſi-
tatas, ex adductis per *Alex. conſ. 22 num. 4. Menoch de Arbi-
trar. caſ. 222. num. 60. in fine*, *Antonell de Loc. legal. lib. 1. cap.
2. num 17 & Card. de Luc. de Regul. diſc. 31. num. 8.* ubi, quòd
hæc opinio magis communis eſt, receptaque in Tribuna-
libus.

Remanent duo alii, qui exagerantur, uti Contradicto-
171 res, nempe Clerus, & Capitulum Stockacenſe, ob præju-
dicium eleemoſynæ Miſſarum, ibi: *Clerus ipſe Sæcularis
intercepta Miſſarum ſtipendia conclamaret*, nec non Epiſ-
copi Conſtantienſes, anteceſſor nimirum, & modernus.

Quoad primum, non poſſumus in omni patientia non re-
172 petere, quòd d. Clerus Sæcularis Stockacenſis conſiſtit in ſo-
lo Parocho, & Cappellano, quibus tantùm abeſt, quòd deſit
Miſſarum eleemoſyna, quin potiùs in Oppido Stockachii
deſint Presbyteri, illas celebrare valentes, ad quòd proban-
dum adduximus in teſtem, omni exceptione majorem glor.
mem. inviciſſimumque Leopoldum I in Imperatorem ele-
ctum die 18. Julii 1658. & ad cœleſtia Regna, ut piè credi-
tur, evocatum die 4. Maii 1705. adverſus cujus ſecundam at-
teſtationem nihil omninò replicarunt, nec replicare valent
Oppoſitores.

Quovero ad 2. dignentur EE. PP. ponderare quod antece-
denti s, & moderni Epiſcopi Conſtantienſis unus fuit, & eſt
Vicarius Generalis, qui Relationes exadverſo magnificatas 173
fecit, quivè acerrimus Cappuccinorum fautor eſt. Et prop-
terea, quamvis multiplicaverit Relationes, ſemper unus,
idemque eſt illorum Author, in cujus arbitrio eſſe non debet
denegare introductionem noſtris Religioſis, ut ad rem benè
obſervat *Carol. Ant. de Luc. ad Ventrigl. in Prax. par. 1. an-
not. 18. §. unic. n. 4* ibi. *Cùm non agatur de actu, faciendo ex
gratia, ſed ex juſtitia, & arbitrio boni viri, & Populi deſide-
rantibus, atque expediri opinantibus, non debet eſſe in libito
Ordinarii denegare introductionem Regularium.*

Die 8. Auguſti 1704. in S. C. E. propoſito dubio per Card. 174
S. Clementis.

Dub. *An PP. Reformatis S. Franciſci Provinciæ Tyrolen li-
ceat fundare Conventum prope Oppidum Stockacen.* reſponſum
fuit: *Audiatur novus Epiſcopus.*

Die 20. Novembris 1705. *Pro nunc non eſſe locum funda-
tioni.* 175

Die 07. Maii 1707. *Coadjaventur probationes, juxta In-
ſtructionem, de qua ſupra num. 17.* 176

Die 10. Julii 1711. *Dilata.* 177

Die demum 1. Julii 1712. *In deciſis 20. Novembris 1705.* 178

DISCEPTATIO XIV.

Romana Juris ſepeliendi.

PRO

Parocho S. M. Traſpontinæ.

CUM

Parocho S. S. Simonis, & Judæ.

ARGUMENTUM.

Miles præſidiarius an debeat ſepeliri in Parochia Arcis, ubi actualitèr moram facit, vel potiùs in alia Parochia, in qua uxorem, & familiam, cum domo aperta retinet.

EXtra omnem controverſiam eſt, Caſtrum S. Angeli ſi-
tum eſſe intra fines Parochialis Eccleſiæ S. Mariæ Tra-
ſpontinæ, à cujus proinde Parocho milites, ibidem degen- 1
tes, carcerati, & alii omnes, moram in eodem facientes,
recipiunt Sacramenta, non quidem ſe transferentes ad ean-
dem Parochialem Eccleſiam, ſed cum majori dicti Parochi
incommodo, mediante ejuſdem acceſſu ad Caſtrum cum qua-
tuor, vel quinque aliis Religioſis in pluribus diebus majoris 2
hebdomadæ, & Paſchatis Reſurrectionis, deſcribente in ſta-
tu Animarum eodem Parocho inconcuſsè omnia nomina, &
cognomina eorundem militum, & publicante eorum matri-
monia in dicta Parochiali Eccleſia, in qua dat pariter ſepul-
turam morientibus in dicto Caſtro, & omnia alia adimplen-
do, quæ ad officium proprii Parochi pertinent, ut eſt in Ur-
be notorium, & probatur ex fide ſeptem ex majoribus Offi-
cialibus ejuſdem Caſtri, ex depoſitione formiter, & cum 3
Poſitis Interrogatoriis duorum aliorum Officialium, & ex
partitis Librorum noſtræ Parochialis Eccleſiæ, tam mor-
tuorum, quàm ſtatus animarum.

Adeo autem diligenter invigilare ſoliti ſunt in punctuali
adimplemento obligationis militum, tam Caſtri Officiales,
quàm noſtri Parochi, ut ſi ex particulari devotione, vel ex
aliquo alio accidenti aliquis ex eiſdem extra Caſtrum in Pa-
rochia, in qua domum, conſanguineos, vel uxorem reti-
nebat, Paſchale Sacramentum adimpleverit, ad evitandas 4
pœnas *cap. Omnis utriuſque de Pœnit. & Remiſ.* coactus fuerit
idem præceptum denuo in Caſtro adimplere, ut probant mul-
ti qualificati Teſtes, in Summario exhibiti.

Notorium quoque eſt, milites, in eodem Caſtro morantes,
omni cauſa, & excuſatione poſtpoſita, teneri quolibet Veſ-
pere intus idem ſe recipere, ibidemque pernoctare; Ex tri- 5
bus autem diebus, uno obligati ſunt ad vigilias, ſeu excu-
bias, ſea ſcilicet horis *in ſentinella*, & reliquis 18. *nel Corpo
di Guardia*. Aliis verò duobus diebus exire poſſunt de mane,
ſed infallibiliter redire tenentur veſpere, ut credimus non
controverti, & probant teſtes in dicto Summario.

In hoc Caſtro, tanquam unus ex præſidiariis militibus
longam fecit moram ſpatio 14. annorum Laurentius
Cre-

6 Creſcius, qui licèt uxoratus, ob diſcordias tamen cum uxo-
re, nedum diebus excubiarum, ſed etiam tempore, quo
erat in ſua libertate, intus Caſtrum continuò permanebat,
ibidem edendo, & faciendo omnia alia, ad vitam neceſſa-
ria, retinendo omnia mobilia, etiam ad Coquinæ uſum,
ut fuit probatum ex depoſitione multorum qualificatorum
Teſtium.

Evenit autem, quòd de menſe Auguſti 1695. in univer-
7 ſali, nimiamque nota influentia ægrotavit, & inhærendo
amicorum, atque Religioſorum ſuaſionibus, tam ad oſten-
dendum, quòd odio non proſequebatur uxorem, quam ad
recipiendum ab ea majora ſervitia in periculoſa infirmitate,
cum ſolita tamen, & neceſſaria licentia Officialis majoris d.
Caſtri, ſe recepit ad domum, in qua eadem uxor habita-
8 bat, poſitam in Parochia SS. Simonis, & Judæ, & in qua
poſt paucos dies e hac vita diſceſſit.

Notitia iſtius obitus devenit ad noſtrum Parochum, non
leviter ægrotantem, cum quatuor ex quinque partibus Re-
ligioſorum ſui Conventus; cujus occaſione Parochus SS.
9 Simonis, & Judæ transmiſſo quodam Monitorio eidem
ægrotanti, extorſit ab Auditore Urbis Vicarii facultatem
illum ſepeliendi per modum proviſionis, ſine præjudicio
Jurium noſtræ Parochialis Eccleſiæ, & cum obligatione
de illud reſtituendo, unà cum emolumentis in caſum ſuc-
cumbentiæ.

Introducto poſtmodum Judicio nomine noſtræ Parochia-
10 lis Eccleſiæ coram eodem Auditore pro reſtitutione cadave-
ris, & emolumentorum, placuit eidem eundem Parochum
SS. Simonis, & Judæ abſolvere, mediante ſententia, à
qua interpoſita appellatione, habitus deinde fuit recurſus
ad SS. qui ad evitandas neceſſarias illas, magnaſque expen-
ſas, quæ inevitabiles eſſent, procedendo per tres confor-
mes, illam decidendam remiſit huic S. C. Concordato igitur
dubio de quo *infra num 92.* ſupplicamus reſponderi, Cada-
11 ver Laurentii Creſcii non ritè, nec rectè tumulatum fuiſſe
in Eccleſia SS. Simonis, & Judæ, proindeque reſtituen-
dum eſſe noſtro Parocho, unà cum emolumentis fune-
ſis, addita declaratione, quòd idem practicetur in ſimili-
bus caſibus.

Aſſiſtit enim huic Parti, nedum literalis *Tex. in cap. 1. de
Sepult. in 6.* Sed etiam *Stat. Cler. Rom. cap. 3. §. 28.* ibi: *Alie-
12 num Parochianum ſepelire nemo poteſt, & qui contrarium fa-
cere præſumpſerit, ipſum Cadaver, ſeu Oſſa cum omnibus emo-
lumentis, illius occaſione perceptis, proprio Parocho, abſque
ulla exceptione, reſtituere debere, explorati Juris eſt*, & fir-
mavit. *Rot. dec. 429. num 4. par. 18. rec.* Attenta præcipuè
obligatione de illud reſtituendo in caſum ſuccumbentiæ, ut
obſervat *Rot. dec 40. num. 5. apud Novar. in Summ. Bullar.* Et
revocando ſimile Judicatum ejuſdem Auditoris, practica-
13 tum fuit in *Roman. Jur. ſepeliendi 16. Maii 1692. §. 1. cor.
Manuel.*

Quòd autem Laurentius Creſcius eſſet Parochianus no-
ſtræ Eccleſiæ, probatur, tam de Jure communi, quàm ex
14 particulari Statut. Cleri Urbis, quam demum ex conſuetu-
dine, ſeu obſervantia.

Quoad Jus commune præmittimus in facto, quòd idem
Creſcius à 14. annis, & ultra, adſcriptus erat inter mili-
15 tes Arcis, à qua cùm diſceſſerit, prævia ſolita, & neceſſaria
licentia Superiorum, cauſa curandæ infirmitatis, perinde
eſt ad effectum, de quo agitur, ac ſi non diſceſſiſſet, *Uve-
ſembec. conſ. 17. num. 40. lib. 1. Boer. de Bell. & Duell lib 2 cap.
28. num. 6. & cap. 40. eod. num. Nicol Reuſſer. de Jur. Teſtam.
lib. 1. par. 4. cap. 4. num. 24. Tor. de Pact. fut. ſucceſ. lib. 1. cap. 9.
num. 28. & Rot dec 311. num. 14. cor. Cerro Miles autem, ibi
16 domicilium habere videtur, ubi meret*, ſunt verba *Text. in leg.
Municeps 23. §. Miles, ff. ad Municip.* ubi *Gloſs. verbo Poſſi-
deat*, ampliat etiam ſi non habet ibi, ubi meret, majorem
partem fortunarum, & *Bart. in princ. Hoſtien. in Summ. de
For. compet. num. 6. Garglar. conſ. 2 num. 44. tom. 1. Villoſ. de
Serv. fugit. cap. 20. §. 2. num. 44. & ſeqq. Acac. de Privil. Milit.
privil. 29. numer. 4. lib. 2. Criſpold. Caſ. Militar. in Epilog.
Privil. Jur Commun. litera E. & Antonel. de Loco Legal. lib.
2. cap. 6. num. 42.*

Nec dicatur, milites nunquam contrahere domicilium,
etiamſi per mille annos habitent in aliquo loco, ex *Alciat.
17 reſp. 55.* Hoc enim verum eſt de Militibus, qui quotidie per
diverſa Caſtra vagantur, juxta terminos contrariarum Au-
thoritatum. *Text.* verò *in cit. leg. Miles, ff. ad Municipal.*
loqui de Milite præſidiario, in ſpecie obſervant *Mansf. de
Juriſd. & Jur. Milit. Bel. tract. 2. cap. 6. pag. 78. & Villoſ. de
Serv. fugit cap. 20. §. 2. num. 46.* ibi: *Sed Textus noſter intelli-
gendus eſt de milite, qui eſt deſtinatus perpetuò cuidam præſi-
dio, tunc enim contrahit ibi domicilium*, & rejiciendo in ſpecie
Alciatum, obſervant *Surd. conſ. 106. num. 6. Lancellot. Gall.
ſuper Conſuet. Alvern. verbo Maritus qu 6. nu. 2. fol. mihi 300.
Menoch. de Arbitr. cap 28. num. 28. & 29. & Gratian. diſc. 184.
num. 51.* ibi. *Quidquid dixerit Alciatus, &c. dum conſuluit,
Caſtellanum nullo tempore etiam mille annorum, contrahere* 18
*domicilium in loco, in quo ratione Officii commoratur, cùm con-
tra eum ſit verior opinio, ut teſtatur &c.* Et in ſimilibus termi-
nis Carceratorum *Pignat. conſult. 86. per tot. tom. 7. ubi num.
11.* refert ita deciſum favore noſtræ Eccleſiæ, occaſione
Carcerati, in Caſtro defuncti.

Quæ omnia, quidquid ſit, an aliquam admittant diſputa-
tionem ad effectus civiles, certum eſt, quòd ad præciſum
effectum Parochialitatis, nullam recipiunt difficultatem, 19
ex quo ad acquirendam ſubjectionem alicui Parochiæ non
perpetua, æternaque habitatio, cum fixo, ſtabilique ani-
mo nunquam diſcedendi requiritur, ſed ſat eſt ſola habitatio
per tempus notabile, cum animo ibidem habitandi, ut in
terminis militum, vel Arcis Præfecti obſervat *Paſqualig. q.
moral. juriſd. 143. num. 9. Bellet. Diſq. Cleric. ti de Exemp. à* 20
*ſtatu ſæcul num. 17. Marchet. de Sepultur. §. 1. num. 12. Samuel
eodem tract. lib. 1. contr. 8 fol mihi 250. Pignat. conſul. 8. nu. 9.
tom. 8.* & firmavit *Rot. apud Marcheſ. de Commiſ. tom 2. fol.
372. num. 3 verſ. & de Præfecto Arcis, & dec. 137. num. 10.
& 11. par. 5. rec.* & generaliter *in dec 45. numer 7. cor. Zarat.*
ibi. *Notari debet, domicilium non requiri ad contrahendam Pa-
rochiam, cùm ſufficiat habitatio cum animo permanendi.*

Aliàs enim, admiſſa contraria interpretatione, ſeu ne-
ceſſitate determinationis continuæ permanentiæ, ſequere- 21
tur, quòd illi, qui in aliqua Parochia, diſdicta locatione
habitant, quærentes domos meliores, capacioreſque in aliis
Parochiis, nulli dicerentur ſubjecti Parochiæ, non quidem
priori, dum non habent animum ibi permanendi, neque
aliis Parochiis, ex quo ibidem adhuc non habitant, & tamen
contrarium docet experientia, & eſſe indubitatum in jure, 22
advertit *Ventrigl. in Prax. par. 1. tit. de Elect. ſepult. adnot. 2
§. unico num. 26.*

Ratio autem differentiæ inter effectus de jure civili, &
Parochialitatis conſiſtit in incomodo Parochi, ſubminiſtran-
tis Sacramenta Parochianis; Cùm enim ſepulturæ jus re- 23
guletur, & dependeat ab adminiſtratione Sacramentorum,
ut obſervant, *Sanch. de Matr. lib. 3. diſp: 23. numer. 74. Grat.
diſc. 94. num. 74. Mareſc var. reſol. lib. 2. cap. 95. num. 11. Fraſ.
de Patron. Reg. Indiar tom. 2. cap. 90. num. 21. & ſeqq. Barboſ.
de Paroch. par. 3. cap. 26. num. 34. Paſqual. de Sacrific. novæ
leg. quæſt. 1001. num. 5. Panimol. dec. 5. num. 14. & annot. 3. nu.
9. & 10.* & firmavit *Rot dec. 45. n. 12. cor. Zarat.* Omiſſis ani-
madverſionibus, & diſputationibus domicilii, in illa Pa-
rochia ſepeliri debent homines, à qua in vita Sacramenta
receperunt, ut obſervant *Gratian. diſcep. 298. num. 79. verſ.
Accedit*, ubi, quòd hoc procedit, quia Parochus portavit
pondus diei, & æſtus, adminiſtrando defuncto, dum vi-
veret, Sacramenta, *Paſqual. quæſt. mor juriſd. 143. num 9.
Amoſtaz. de Cauſ. piis lib. 7. cap 2. num. 50. & cap. 8. num. 74.* 24
& ſeqq. Rot. cor. Priol. dec. 365. num. 2. & 3. ibi. *Parochus, qui
gravatur onere miniſtrandi Sacramenta degentibus intra limi-
tes ſuæ Parochiæ &c. debet eò magis ſublevari honore, & emo-
lumentis eorundem ſepulturæ, quæ valdè dependet ab admi-
niſtratione Sacramentorum*, & in *Mantuana Funerum 5. Ju-
nii 1694. § Quo verò cor Card. Priol.*

Non obſtante, quòd noſter miles in ultima infirmitate Sa-
cramenta receperit in Parochia SS. Simonis & Judæ, Rece-
pta enim eſt in hac materia concluſio, quòd ad hunc effe-
ctum non attenditur Sacramentorum adminiſtratio tempo- 25
ranea, ex accidenti, & ad ſupplendam abſentiam proprii
Parochi, ut advertunt *Paſqual qu. moral. jurid. 143. num.
10 & Pignatel. conſul. can 63. n. 8. to. 7.* Et in terminis mutatio-
nis habitationis gratia curationis, *Paſqual. d. qu. mor. Ju-
riſd. 143. num. 2. Pignatel. conſult. 86. numer. 2 5. & 6. tom. 7.
Card. de Luc. de Paroch. diſc. 13. num. 9.* ubi, quòd ſecundum
domicilium, utpote caulativum, non facit ceſſare primum, 26
& *Rot. dec. 45. nu. 5. cor. Zarat.* ubi, quòd hoc procedit, quia
deeſt animus permanendi in ſecunda Parochia.

Cum qua Juris communis diſpoſitione concordat parti-
culare *Stat. Cler. Ro §. 13. cap. 3.* diſponens, in caſu longè 27
fortiori diſceſſus à priori Parochia cum animo ampliùs non
recedendi, ibi: *Infirmus verò, quantumvis domicilii mutan-
di animo diſcedat, non niſi duobus menſibus elapſis, novum do-
micilium acquirit quoad præjudicium prioris Parochiæ; Unde
ſi infra bimeſtre tempus decedat, Jus funerandi ad priorem
Parochiam, de qua diſceſſit, pertinere ſancimus*, de cujus
Statuti viribus in noſtris terminis *Rot. dec. 45. n. 6. cor. Zarat.* &
gene-

generaliter *in Priſingen. Canonicatus* 18. *Aprilis* 1695. §. *Eoque magis cor. Card. Scotto*.

Ex quibus prorſus extranei ſunt termini duplicis Parochiæ, quibus prætenditur ſubjectus noſter miles, ex quo fi-
28 lii, & uxor habitabant in illa SS. Simonis, & Judæ, quo caſu amolumenta funeris dividenda eſſe æqualiter inter eaſdem Parochias probat *Paſqual. de Sacrif. nov. leg. quæſt.* 2001. *num.* 3. & diſpoſitum legitur in *Stat. Cleric. Rom. cap.* 3. §. 19.

In jure enim nullo modo repugnat, quòd Pater, & Vir reſpectivè habeant unum domicilium, uniq; ſubjectus ſit Parochię, aliud verò habeant filii, & uxor ſiuique proinde
29 alteri Parochiæ ſubjecti, ut benè *Moron. reſp.* 94. *numer.* 38. ubi, quòd patet quotidiana experientia, nec ſola domus poſſeſſio, ſeu conductio operatur, ut quis domicilium ibidem habere dicatur, ut probant citati *ſupra par.* 1. *diſcep.* 10. *num.* 59. Imo nec emptio Domus, ex citatis ubi proximè.
30 Minuſque dominium diverſorum bonorum in aliquo loco ea adductis per *Rocc. ſelect. interpret. c.* 116. *n.* 7.

Et tamen ad hoc, ut quis dici poſſit Parochianus duplicis Parochiæ, debet utramque æqualiter frequentare, ad
31 *Text.* literalem *in cap. Cùm quis de Sepult. in* 6. ibi: *Cùm ab eo, qui duo habet domicilia, ſe collocans æqualiter in utroque*: Quod exemplificant innumeri DD. adducti per *Sanch. de Matrim. lib.* 3. *diſp.* 24. *per tot.* quando quis in Hyeme habitat in una, & in Æſtate in alia Parochia ſecùs verò, quando alteram longè frequentiùs colit, ut videre eſt ibidem *na.* 3. *in fine*, & notant *Cucch. lib.* 5. *Inſtit. major. tit.* 4. *num.* 186. *Moron. reſp.* 94. *num.* 40 *Oliva de For. Eccleſ. par.* 3. *q.* 18. *na* 3. & 4. *Samuel. de Sepult. contr.* 8. *concl.* 7. *per tot. fol. mihi* 255.
32 & *Ciarlin. contr.* 131 *num.* 51. ubi de eo, qui habitavit Ruri quatuor menſibus anni, quòd non dicatur habuiſſe ibidem Parochiam, quod etiam obſervat *Pammol. dec.* 19. *adnot.* 1. *num.* 20.

Quod nullo modo practicatum fuit à Creſcio, qui, ut diximus, nedum duabus ex tribus partibus anni, ex neceſſitate omnibus militibus communi, habitavit in Caſtro ſed etiam in illo habitavit pro majori parte temporis, quo ad ſui libitum exire ab Arce poterat.

Excluditur ulterius duplicitas domicilii ex alia conſide-
33 ratione: Indubitati enim Juris eſt quòd habens duplex domicilium poteſt in utroque Sacramenta recipere, Paſchale præceptum adimplere, matrimonium contrahere, & ſimilia, ea ratione, quia non eſt major ratio, cur ſupra expreſſa expleri poſſint in una, & non in altera Parochia, ut videre eſt apud *Hoſt. in Summ. ti. de Paroch.* § *penul. num.* 7. *Roſel. in Sum. verb. Confeſſio Sacram.* 3. *num.* 49. *Navar. conſ.* 2. *num.* 3. *de Clandeſt. deſpon. Sanch. de Matrim. lib.* 3. *diſpu.* 24. *num.* 2. & 3. *Pont. eod. tract. lib.* 5. *cap.* 13. *num.* 2. *Ciarlin. contr.* 131. *num.* 52. *Adden. ad Burat. dec.* 713. *num.* 14. & *Rot.*
34 *cor. Merlin. dec.* 194. *num.* 11. & *dec.* 400. *in fin.* Et tamen diligentiſſimè perquiſitis Libris ferè omnium Parochorum Urbis, nec etiam unicus reperiri potuit exadverſo actus receptionis Sacramentorum in aliis Parochiis à militibus Caſtri: E converſo autem in noſtro Summario probavimus, quòd ſi ex particulari devotione id aliquando accidit, coacti fuerunt milites Paſchale præceptum de novo in noſtra Parochia adimplere.

Quoverò ad *Stat. Cler. Rom.* ſubjectio militis noſtræ Pa-
35 rochiæ non poterat rotundioribus verbis definiri, quàm demandando *in cap.* 3. §. 6. ibi: *Propria verò Parochia dicitur illa, in qua quis habet domicilium, ſeu degit, & recipit Sacramenta, ſeu recipere tenetur*: Cùm enim ex ſupra animadverſis extra controverſiam ſit, Creſciam per 54. annos ſaltem degiſſe in Arce S. Angeli, atque obligatum fuiſſe, & de facto ſemper recepiſſe Sacramenta in noſtra Parochia, in neceſſariam emicat conſequentiam, emolumenta illius fu-
36 neris eidem Parochiæ deberi, ut, præter ſupra adductos, probat *Samuel de Sepult. tr.* 1 *contr.* 8. *concl.* 3. *per tot.*

Nec opponatur ejuſdem §. 21. *Stat.* ibi: *Familiares, & famuli Cardinalium, ſeu aliorum Principum, & Prælatorum, necnon aliorum quorumcumque, qui habent domum, & familiam in alia Parochia, ad illam pertinere ſtatuimus, licèt apud Dominos infirmetur, & occumbant*: Sola enim, & ſimplex lectura ejuſdem oſtendit illius inapplicabilitatem;
37 Sermo ſiquidem ibidem eſt de ſolis Familiaribus, & famulis, quorum appellatione milites non comprehendi, nemo eſt, qui dubitet. Indefinita verò, & generalia illa verba: *aliorum quorumcumque*; non extendunt illorum ſignificatum, ſed intelliguntur de aliis quibuſcumque Dominis, ita-ut naturalis, & planus ſenſus eorundem ſit, aliorum quo-
38 rumcumque inferiorum Dominorum, reſpectu Cardinalium, Principum, & Prælatorum, quorum ſpecies ad evitandam prolixitatem non fuit diſtinctè enumerata, ſed in confuſum contenta in dd. verbis: *aliorum quorumcumque*.

Quo demum ad conſuetudinem, ſeu obſervantiam, hęc in facto concludenter juſtificatur, nedum eſt atteſtationibus omnium Officialium Arcis, de cujus viribus ad noſtrum in- 39
dividualem effectum *Rot. dec.* 456. *num.* 1. *par.* 18. *rec.* quàm ab extractione partitarum ex Libris noſtræ Parochiæ, cum ſpecificatione, quòd milites in noſtra Eccleſia ſepulti, mortui erant in domibus conſanguineorum, & uxorum, quos Libros plenam ad hanc effectum facere probationem, antiquiaribus adductis, firmavit *Rot. dec.* 629. *num.* 4 *par.* 4. *to.* 3. *rec.* & *cor. Cerr. dec.* 17. *n.* 15. & *dec.* 54. *n.* 4. & *in Rom. Jur. Sepel.* 16. *Maii* 1692. §. *Indeque cor. Manuel.*

Nil refragante reflexione, quod illi concernant favorem 40
Scribentium; Sumus enim in terminis diverſorum Parochorum Parochiæ Regularis, nihil, vel parum habentium de emolumentis funerum, atque reſtantium de actibus, ad ſe ſpectantibus, ſicque non eſt præſumendum, voluiſſe in propriarum animarum perniciem falſitatem committere, ut conſiderando multiplicitatem perſonarum obſervant addu-
cti in *Tom.* 1. *par.* 1. *diſcep.* 6. *num.* 38. & habendo præ oculis 41
Sacerdotalem & Religioſam qualitatem *Rot. dec.* 384. *num.* 4. *cor. Priol.* cum aliis, citatis in *Tom.* 1 *p.* 1. *diſcep.* 12. *n.* 11.

Et in noſtris terminis *Rimin. ſen. conſ.* 506. *num.* 19. *Burſat. conſil.* 253. *num.* 44. *Gen. de Script. priv. lib.* 5. *cap.* 1. *num* 7. & 42
8. ibi: *Libris eorundem Monaſteriorum eſſe credendum &c. quia non eſt veriſimile, quòd mori voluiſſent in peccato falſitatis*, & *Rot. in Hiſpalen Jubilat.* 19. *Jan.* 1695. §. *Non obſtante cor. Card. Scotto* ibi: *Non obſtante &c. propterea ati deponenti ad proprium commodum deſerendum non veniat, quia &c. Præcipuè quia illius depoſitio reſpicit cauſam totius Univerſitatis, & verſatur circa actum, ad ſe ſpectantem.*

Certiùs, quia adminiculantur iidem Libri, tàm ab extra-
judiciali atteſtatione omnium Officialium Arcis, quàm ex 43
judiciali examine aliorum, ut benè proſequitur *Rot. in dicta Hiſpalen.* §. *Eoque magis* & *obſerv. Adden. ad Pamph. dec.* 595. *nu.* 9. *Conciol. alleg.* 53. *n.* 44. & *Rot. dec.* 136. *n.* 26. *p.* 19. & *dec.* 352. *nu.* 24. *cor. Beninc.*

Concordant ulterius eædem partitæ cum actis publicis,
Exprimunt enim ſimiles prætenſiones aliorum Parochorum, in judicio deductas, & illorum ſuccumbentiam, proindeque, nedum comprobant veritatem contentorum in dd. 44
Libris, ſed etiam, uti emanata in cauſa ſtatus, & cum legitimis contradictoribus, faciunt Jus quoad omnes, ad *Text. l. Ingenuum ff. de Stat. homin.* Etiamſi agatur contra habentes æquale intereſſe, *Rot. dec.* 257. *num.* 4 *par.* 7. & *dec.* 17. *n.* 1.
par. 15. *rec.* Succumbentia autem aliorum Parochorum ope- 45
ratur, ut meliùs ſtabilitum dicatur Jus noſtræ Eccleſiæ, in judicium vocatæ, juxta theoricam *Felini in cap. Illud n.* 17. *de Præſcrip. Covarr. in Reg. poſſeſſ. par.* 2. §. 12. *n.* 4. ubi, quòd via litis introductionis ad nihilum reducitur, Actore victo, & *Rot. dec.* 754. *n.* 17. *p.* 18. *rec.*

Magnifaciendam autem eſſe in noſtris terminis conſuetu-
dinem, imò illam totum facere, probant adducti per *Gratian. diſcep.* 94. *num* 78. & *Sperel. dec.* 87. *num.* 14. & favore 46
noſtræ Religionis *Rot. dec.* 508. *num.* 1. *par.* 3. *rec.* Etiam ſi unicus ſolus actus adducatur, benè *Poſth. de Manut. obſer.* 18. *num.* 25. & *Rot. d. dec.* 508. *num.* 1. *par.* 3. *rec.* Multò magis in caſu noſtro, ex quo iidem actus ſunt in conſiderabili numero, nulluſque affertur in contrarium, benè *Rocc. ſelect. Interpr cap.* 187. *num.* 12. & in quo, cùm jus aſſiſtat potiùs, quàm reſiſtat, non requiritur lapſus 40. annorum, ſed ſat
eſt, ita aliquando fuiſſe obſervatum, etiam per unicum 47
actum, juxta receptam diſtinctionem *Decii in cap. Cùm M. Ferrarienſis num* 26. *de Conſtit.* de qua *Moros. con.* 29. *numer.* 26. *Honded. conſ.* 60. *num.* 21. *lib.* 2. *Altogr. conſ.* 7. *numer.* 48. *eod. lib. Peregr. de Jur. Fiſc. lib.* 1. *ti.* 2. *nu.* 95 *Valer. de Tranſact. tit.* 6. *qu.* 3. *n.* 32. *Rocc. ſelect. interp. cap.* 170. *nu.* 25. & *cap.* 587. *num.* 12. *Gob. conſult.* 119. *à num.* 36. *uſque ad* 48. *Card. de Luc. de Regal. diſc.* 72. *num.* 5. & *Rot. dec.* 190. *numer* 7. *cor.*
Celſ. & *dec.* 95. *numer.* 3. *cor. Priol.* & *in Rom. Jur. ſepel.* 16. 48
Maii 1692. §. *Non refrag. cor. Manuel.* ubi, quòd ſufficit quælibet ordinaria, & regularis conſuetudo, quæ ſpatio decennii perfici ſolet.

In eadem Cauſa.

PRo æquivocorum dilucidatione, cum quibus exadverſo proceditur, ſupplicamus obſervare, quòd Cappella
illa Militum, quæ reperitur in Caſtro S. Angeli, non eſt 49
aliqua

aliqua Eccleſia Parochialis, diſtincta à propria Parochia
ejuſdem Caſtri, ut ſub verborum involucro exadverſo ſup-
ponitur, ſed ad inſtar illarum, quæ ſunt in Palatiis EE.PP.
ædificata reperitur ibidem pro majori dumtaxat militum
commodo, ſubordinata tamen noſtro Parocho, à quo, pri-
vativè quoad omnes alios, in eadem Cappella miniſtrantur
militibus Sacramenta; Si igitur etiam exadverſo admittitur,
50 quòd illi milites, qui in aliis Urbis Parochiis SS. Euchari-
ſtia in Paſchate refecti fuerunt ſemper obligati fuerunt idem
Paſcale præceptum in eadem Cappella adimplere, evidens
remanet, quòd iidem milites nulli alteri ſunt ſubiecti Paro-
chiæ pro tempore, quo inter milites præſidiarios Caſtri de-
ſcripti ſunt.

Gratuitæ aſſertioni cujuſdam Sacerdotis, qui ſe enunciat
œconomum pro paucis menſibus Eccleſiæ SS. Celſi, & Ju-
51 liani, opponimus uniformia facta omnium Parochorum
Urbis, qui nunquam ſimilem prætenſionem excitarunt, &
meritò; De jure enim ſpeciali Statuti Cleri Urbis, pro-
pria Parochia dicitur illa, ubi quis domicilium habet, ſeu
degit *ut in cap.* 3. § 7. Non autem illa, ubi retinetur domus.
quòd etiam concordat cum diſpoſitione Juris communis, per
52 ea, quæ obſervant *Bellet. Diſquiſ. Cleric. tit. de Exempt. à
Statut. Secular.* §. 5. *nu.* 16. *Panimol. dec.* 14. *annot.* 2. §. 57. &
Rocc. ſelect. interpr. cap. 116. *nu.* 7.

Concordamus cum contrariis Scribentibus in concluſio-
ne, communiter recepta, quòd occaſionalis, & acciden-
talis adminiſtratio Sacramentorum apta non ſit tribuere Jus
funerandi, ſed hæc ipſa concluſio mirabiliter retorquetur
contra Parochum SS. Simonis, & Judæ, qui ex mero acci-
denti, à morbo militis ortum habente, eidem ſemel tantùm
53 eadem Sacramenta adminiſtravit paucis diebus ante illius
obitum; An autem poſſit dici accidentalis illa adminiſtra-
tio Sacramentorum, quæ ſemper facta fuit, & quolibet
anno, privativè quoad omnes Parochos Urbis, fit à noſtro
Parocho omnibus militibus Arcis S. Angeli, & per ſpatium
34. annorum ſemper practicata fuit cum milite Creſcio,
EE. PP. judicandum relinquimus; Veritas enim eſt, quòd
dicitur propriè competere eidem noſtro Parocho, & qui-
dem tertio modo, ut diſcurrunt Logici, de quibus *Gavard.
in Philoſoph. fol. mihi* 88. *n.* 1.

Poterat omitti animadverſio, quòd habitatio militum in
Caſtro S. Angeli dicatur coacta; Dum habet contra ſe fa-
54 cti evidentiam, & in abſentia, vel morte unius, ex eiſdem
militibus, non deſunt innumeri concurrentes, ex ſpeciali
gratia, & mediantibus ſupplicibus Libellis, & commenda-
titiis epiſtolis exorando Superiores pro illorum admiſſione,
ut eſt in Urbe notorium.

Opinio *Alciati*, & ſequacium, aſſerentium, Arcis Præ-
fectum nunquam contrahere domicilium, etiam ſi mille
annis habitet in Arce, communiter reprobatur à Doctori-
55 bus, adductis *ſupra n.* 17. & 18. Et quòd magis eſt contra-
rium non ſemel firmavit, & inconcuſsè tenet *S. Rota*, ut
videre eſt in *dec.* impreſſa apud *Marcheſan. de Commiſſ. tom.* 2.
fol 572. *num.* 3. & *dec.* 137. *num.* 10. & 11. *par.* 5. *rec.* In opinio-
56 num autem conflictu præferenda ſemper eſt illa opinio,
quam amplexa eſt *Rota Romana*, ut obſervant adducti *in meo
Tract. de Matr.* 26. *n.* 17. & 18.

Cæterùm omnia hæc dicta ſunt ex abundanti. Nos enim
ſumus extra terminos effectuum civilium, in quibus Docto-
res tractant eandem quæſtionem, ſed diſputamus de domi-
57 cilio ad effectum Parochialitatis, quæ cùm pendeat à Sacra-
mentorum adminiſtratione, ex cumulatis per *Rot. dec.* 45. *n.*
12. *cor. Zarat.* in illa Eccleſia ſepeliri debent homines, à qua
in vita Sacramenta receperunt, *Priol. dec.* 365. *n.* 2. & 3. cum
aliis, citatis *ſupra n.* 19.

Inculcantur retentiones mobilium, & majoris partis
fortunarum, ac domus à noſtro milite in Parochia SS. Si-
monis, & Judæ; Licitum autem nobis ſit quærere, ubinam
iſta fundentur, & quænam erant exagerata iſta mobilia, &
58 major pars bonorum, & fortunarum? circa quæ nullum pro-
bationis veſtigium legitur in contrario Summario; Nos
enim mediante formali examine teſtium, concludenter de-
monſtravimus, quod miles Creſcius retinebat in Caſtro *le
Bazzaccole, cioè, mobili, Pile, Brocche, Fiaſchi, Caſſa
&c. una Vettina, Barile del vino, ò mezzo Barile &c. & altre
Bazzaccole, come li ſtracci di panni, Schioppo da caccia &c. E
doppo che ſi diſguſtò con la moglie &c. portò in Caſtello molte
ſue biancherie, cioè Camiſcie, Sottocalzoni, Salviete &c. e Giu-
ſtacori; Sò bene, che doppo la morte di detto Lorenzo li Facchi-
ni, che portorno le di lui robbe ereditarie, ci fecero tre viaggi
per ciaſcheduno con le loro ſporte, dove anche vi furono poſte
delle Pile, e Piatti, oltre mezzo Barile di vino, con una Vetti-
na, anche da tenere il vino, oltre un Archibugio, una Chitarra,
& una Caſſa &c.* Parocho autem contrario aſſerenti, quòd
pauper miles, ultra iſta mobilia, ad vitam neceſſaria, habe- 59
ret in diverſa domo alia mobilia, incumbit onus concludan-
tiſſimè probandi, utpote intentionis fundamentum, per ea,
quæ firmavit *Rot. dec.* 941. *n.* 2. & 3. *cor. Pen.* & *dec.* 2083. *nu.*
10. *cor. Coccin.* & *dec.* 392. *n.* 3. *cor. Priol.* & *in Roman. Matr.*
10. *Maii* 1641. §. *Et eo minus cor. Pirovan.*

Ea, quæ dicuntur de duplici domicilio, non controver-
timus in abſtracto, ſed in concreto caſus noſtri nullum ha- 60
bent facti fundamentum, quin dividendo annum in duas æ-
quales partes, noctes ſcilicet, & dies, tota nocte tenentur
milites indiſpenſabiliter moram facere in Caſtro. Ad hoc
igitur, ut applicari poſſent termini duplicis domicilii, debe-
rent iidem milites tota die morari extra Caſtrum, ad *Tex.* 61
literalem *in cap. Cum quis de Sepultur. in* 6. & animadverſa
per Oliv. de for. Eccleſ. p. 3. *qu.* 28. *à nu.* 3. Et tamen in facto
pariter innegabile eſt, quòd ex omnibus tribus diebus, uno, 62
à mane uſque ad veſperam, tenentur ad excubias, & vigi-
lias, partim *in Sentinella*, & partim *in Corpo di Guardia*,
nec per temporis momentum exire poſſunt à Caſtro; Reli-
quis verò duobus diebus noſter miles ſemper ſolitus erat in
Caſtro morari, ut deponunt illius Officiales in Summario.
Prorſus igitur extranei remanent in noſtra hypotheſi termi-
ni duplicis domicilii, præcipuè habito reſpectu ad mobilia,
quæ retinebat dumtaxat in Caſtro ut deponunt iidem teſtes.

Quibus Officialium depoſitionibus in nihilo refragatur aſ-
ſerta contrarietas, ex quo unus deponat, quòd Creſcius
comedebat in Caſtro, alter verò, quòd aliquando accede-
bat ad domum cujuſdam Conterranei, nomine Sofia; Cùm
enim comeſtiones reiterabiles ſint, ex hac actuum reitera- 63
bilitate ſalvatur omnis teſtium contrarietas *Antonel. de
Temp. legal. lib.* 1. *c.* 69. *n.* 5. & *Rot. in Aven. Donat.* 3. *Martii*
1692. §. *Nec veritati coram Card. Caprar.* Supplicantes ulte-
rius obſervare, quòd; ſive idem miles comedebat in Caſtro,
ſive cum dicto ſuo conterraneo, ſemper verum eſt, quod 64
cum uxore non convivebat, quod omnem domicilii præten-
ſionem cum eadem excludit, ut de ſe patet.

Excluditur præterea eadem duplicitas domicilii ex facto 65
ipſiuſmet Parochi SS. Simonis, & Judæ, qui illum in Sta-
tu animarum ſuæ parochiæ, tanquam ſuum Parochianum
non deſcripſit; Excluditur à communi ſenſu omnium Pa-
rochorum Urbis, quorum nullus, nec in præteritum, nec
in præſenti inter Parochianos adſcripſit milites in noſtro
Caſtro degentes. Excluditur à celebratione matrimoniorum
eorundem militum, dum illorum denunciationes non fa-
ciunt in Parochia, in qua domos, matrem, & ſorores re-
tinent, ſed in noſtra Parochia. *Jus autem funerandi compe-
tit eodem Iure quo competit Jus celebrandi matrimonia, utrumq;
enim eſt Ius Parochiale, atq; adeò, ſicuti ei competit Ius celebrandi
matrimonia ipſorum, ita etiam ei competit Ius illos funerandi*
ſunt verba *Pignat. conſult.* 63. *num.* 22. *in fin. to.* 7. Excluditur
à diligentiſſima perquiſitione omnium Librorum ferè om- 66
nium Parochiarum Urbis, in quibus nec etiam unus reperi-
ri potuit caſus, quòd milites, defuncti apud uxores, vel
conſanguineos fuerint ſepulti in alia Parochia, quàm in no-
ſtra, vel quòd alii Parochi actum aliquem Juriſdictionis
exercuerint in perſonas eorundem militum. Excluditur de-
mum à non habitatione Creſcii in contraria Parochia; Im-
perceptibile enim prorſus videtur, domicilium prætendere,
præcipuè ad effectum Sacramentorum in illa Parochia, in
qua quis nunquam habitavit; Quando è contra ſola habi- 67
tatio ad eundem effectum Sacramentorum, & Iuris funeran-
di requiritur, etiam ſi non conſtet de domicilio, ex Indivi-
duali diſpoſitione *Stat. Cler. Rom. cap* 3. §. 7. & in ſpecie ob-
ſervant *Pignatel. conſult.* 86. *num.* 9. *tom.* 7. & *Rot. dec.* 45. *n.* 7.
cor. Zarat.

Excluſo ex his domicilio, & habitatione Creſcii in con-
traria Parochia, & ex alia parte ſuppoſito innegabili facto,
quòd in eadem Parochia nunquam receperit Sacramenta
(tempore ultimæ infirmitatis excepto) neſcimus videre cui-
nam fundamento innitatur contraria prætenſio, dum omnia 68
iſta, quæ ex literali diſpoſitione *Stat. Cler. Rom. c.* 3. §. 7. co-
pulativè requiruntur ad acquirendam Parochialitatem, in-
negabiliter deficiunt ex parte Parochi SS. Simonis, & Judæ,
è converſo autem concurſus omnium dictorum requiſito-
rum, nec etiam ex adverſo controvertitur reſpectu noſtræ 69
Parochiæ. Quo enim ad domicilium, dum exadverſo dici-
tur, militem Creſcium habuiſſe duo domicilia, unum indu-
bitanter admittitur in noſtra Parochia. Quo ad habitatio-
nem, non negatur, nec negari poteſt, ſalva evidentia, ip-
ſum habitaſſe in Caſtro, Quo demum ad receptionem Sa- 70
cra-

Digitized by Google

cramentorum per ſpatium 14. annorum, quibus fuit Caſtri
militiæ adſcriptus, illa recepiſſe à noſtro Parocho, teſtes
ſunt omnes Officiales, omneſque milites ejuſdem Caſtri,
& nec etiam Parochus contrarius auſus eſt id in controver-
ſiam deducere.

Quæ Sacramentorum adminiſtratio, & receptio ſunt
prora, & puppis Iuris funerandi, ut ſanſcivit *Leo III. in c. 1. de*
71 *Sepult* ibi. *Sed quia dignus eſt operarius mercede ſua, &c. illi*
Eccleſiæ dari cenſemus, à qua cœleſti pabulo refici conſuevit,
ut, juxta Apoſtolum, ſint conſolationum ſocii, ut fuerunt paſſio-
num. & Alex. III in c. De iis pariter *de Sepult.* ibi. *Eccleſiis,*
à quibus receperant ſalutis pabula, relinquentes &c. quos ſequi-
tur *Pont de Matr. lib. 5. cap. 12. §. 2. n. 14.* & firmavit *Rot. dec.*
365. num. 2 & 3. cor. Priol. & in Mantuana Funerum 5. Iunii
1694. §. Quo verò cor. Card. Priol.

Diximus, & conſtanter repetimus, non poſſe accidenta-
lem dici Sacramentorum perceptionem, quæ per milites Ca-
ſtri à noſtro Parocho recipiuntur, illa enim tenentur ex ne-
72 ceſſitate quolibet anno à noſtro Parocho recipere, ut expe-
rientia manifeſtum eſt, & probant multi noſtri teſtes Si au-
tem eſſet accidentalis, & accidens propriam naturam non
immutaſſet, potuiſſet dari, imò aliquando de facto datus
fuiſſet caſus, quòd eadem Sacramenta in alia Parochia reci-
piendo, Paſchale præceptum adimplevisſent, quòd uſq; ad-
73 huc à tempore quo noſtra Eccleſia pollet qualitate Paro-
chialitatis, oſtenſum non fuit, & oſtendi in æternum nun-
quam poterit.

Omnia hæc, de per ſe clariſſima, intra evidentiæ fines po-
ſita fuerunt à ſubſequuta obſervantia, Si autem hæc *extor-*
quet, & improprias veriorem ſignificatum verborum, ut eo modo,
74 *quo fuit obſervatum accipiatur*, ad ſenſum, & verba *Rot dec.*
397. n. 7. cor Priol. cum aliis, allegatis *in Tom. IV p. 2. diſcep.*
316. n. 101. & 103 Quid dicendum in noſtris terminis, in
75 quibus Jus commune, & Statutum Cleri Nobis literaliter
aſſiſtant; *Videturque ſufficere qualibet ordinaria, & regularis*
conſuetudo, quæ ſpatio decenni perfici ſolet, ſunt verba *Rot. in*
Rom Jur. ſepelien. 16. Maii 1695. §. Non refragante cor Ma-
nuel. Atque agebatur de obſervantia ferè unius ſæculi in ter-
minis longè durioribus. Non enim revocabatur in dubium
76 in caſibus ſpecificatis in noſtro Summario, & aliis indicatis
per ſecundum teſtem in perſonis militum Bracciani Orſili,
& Ricci, quòd iidem milites, defuncti in domibus uxorum,
cum illis communem vitam egiſſent toto tempore, quo libe-
ri erant à cuſtodia, & excubiis in Caſtro. In noſtris autem
terminis per quatuor annos ante obitum Creſcii, & per tres
antequam uxor ſe conferret ad habitandum in contraria Pa-
rochia, inter Virum, & uxorem nullum adfuit commer-
77 cium, nullaque communicatio, & tractatus nullus; Itaut
multi commilites ignorabant, Creſcium eſſe uxoratum, &
omnes alii Parochiani reputabant viduam uxorem ejuſdem
Creſcii.

Innumeris exemplis, de quibus in noſtro Summario, ad-
dimus alium caſum, in quo non alia ratione à Viceſgerente,
78 cum voto Camerarii Cleri, deciſum fuit, cadaver cujuſdam
Jo. Ant. Sambucci, etiam mediante exhumatione ſpectaſſe,
& reſtitutum fuiſſe Parochiæ SS. Laurentii, & Damaſi, non
autem ad illam S.S. Vincentii & Anaſtaſii, in qua habita-
bat uxor, & ad quam curationis gratia ſe tranſtulerat, &
mortem cum vita commutaverat, niſi quia vivus, & ſanus
in eadem Parochia uxoris nunquam pernoctaverat, ut vide-
re eſt in authentica atteſtatione, in Secretaria exhibita.

Addimus ulterius alium ſortiorem caſum Carcerati in
Caſtro, relatum à *Pignat conſul 86. nu 1. to 7.* qui *quamvis*
79 *contra ſuam voluntatem detineatur, adhuc tamen ſpectat ad*
curam Parochiæ quoad Sacramenta recipienda, ideoquè effici-
tur, quamvis invitus, de illius Parochia atque ita quoad hoc
obſervatur Romæ ex Stat. Cler. Romani juſſu Eminentiſs. Card.
Vicarii à me recognito, extatque decretum pro Eccleſia Paro-
chiali S. Mariæ Tranſpontinæ pro carcerátis in pœnam in Caſtro
S. Angeli. Quæ punctualis authoritas, & individuale decre-
tum favore noſtræ Eccleſiæ, deſervire poſſunt pro adæqua-
ta reſponſione exagerati objecti, quòd milites moram fa-
ciant in Caſtro ad inſerviendum Principi, & conſideratione
ejuſdem ſervitii.

Enixis precibus exorantes reflectere ad maximum, ine-
vitabileque præjudicium, noſtræ Parochiali Eccleſiæ reſul-
80 tans ex contraria prætenſione; Actum ſiquidem eſſet de il-
lius Juribus Parochialibus, reſpectu habitantium in Caſtro;
Primus enim ejuſdem Caſtri Præfectus, aliique majores Of-
ficiales, & mediocris qualitatis miniſtri, ut plurimum uxo-
81 rati, & habentes propria, & Avita Palatia atque domicilia
in aliis parochiis, in quibus habitabant ante admiſſionem ad
eorum munera, quæquè nunquam animo, commercio, &
tractatibus cum uxoribus, & conſanguineis, dereliquerunt, in
periculoſis infirmitatibus, curationis gratia, ſe transferentes
ad eadem priora domicilia (infelicitate aeris Caſtri ita exi-
gente) in eiſdem vitam cum morte commutare ſoliti ſunt;
Sicque noſter Parochus, qui portavit pondus diei, & æſtus
toto tempore vitæ eorundem Officialium, fuitque ſocius paſ-
ſionum, non eſſet particeps conſolationum, contra dictum 82
Apoſtoli, in noſtris individualibus terminis ſequutum à Leo-
ne 3. *in c. 1. de Sepult.* & contra literalem diſpoſitionem *Stat.*
Cler. Urb. c. 6. §. 1. de Merced. aſſoc funer. ibi. *Quoniam juxta*
Apoſtolum qui ſeminant ſpiritualia non prohibentur metere car-
nalia, & dignus eſt operarius mercede ſua. Eſſetque non Paro-
chus univerſalis Urbis, ut ex adverſo dicitur, ſed inferioris
conditionis omnibus aliis Parochis, imò illorum gratuitus
œconomus, adminiſtrando cum non levi incommodo Sacra- 83
menta omnia in vita iis Officialibus, & militibus, quorum
funera inevitabiliter ſpectarent ad eoſdem Parochos, quod
improbat *Gratian diſcep. 298 n. 19.*

Creſceretque in immenſum exorbitantia, ex quo noſter
Parochus nihil prorſus, prorſuſque haberet ex eiſdem fune-
ribus, dum cadaver non eſſet aſportandum de una Parochia 84
ad aliam, ſicque non deberet funeri militum intervenire,
quando è converſo contrarius Parochus, aliique Parochi Ur-
bis, in his caſibus non ſunt defraudati eorum congrua merce-
de, aſſociando ad noſtram Parochiam cadavera illorum mi-
litum, qui in eorum Parochiis etiam ex accidenti defuncti
ſunt, ut in c. 6 *Stat Cleri §. 6. de Merced. aſſoc. funer. §. 12.* ibi.
Parochi verò &c. duplicem ab aliis portionem habeant, necnon 85
faſciculum Candelarum unius libræ &c. Addito alio augmen-
to ratione longi itineris, quando tranſeundi ſunt Pontes.

Statutum Cleri Romani in illis capitibus, in quibus loqui-
tur de Infantibus Scolaribus, Artificibus, & Famulis, nil
commune habet cum Militibus, qui, ut notorium eſt, ſub 86
dictis nominibus non comprehenduntur; In Statutis autem
à Jure communi exorbitantibus, quale eſt illud, de quo agi-
tur, non licere ab uno capite ad aliud arguere, nec etiam ex
identitate, imò majoritate rationis probat *Rot dec. 360. n. 23.*
& dec. 396. n. 7 p. 17. rec. Et tamen habemus noſtrum caſum, 87
individualiter deciſum ab eodem *Statuto in c 3. §. 7.* determi-
nante, propriam Parochiam eſſe illam, in qua quis habet
domicilium, ſeu degit, & recipit Sacramenta, ſeu recipere
tenetur, quæ omnia ad unguem verificantur in noſtris mili-
tibus, ex ſupra animadverſis.

Et ex hac clara diſpoſitione Statuti prorſus inſubſiſtens 88
detegitur contraria prætenſio, quòd idem Statutum ad effe-
ctum Parochialitatis requirat formale domicilium, dum con-
tentatur ſimplici habitatione, ſeu permanentia, unita cum
receptione Sacramentorum, ibi. *Habet domicilium. ſeu degit,*
& recipit Sacramenta, ſeu recipere tenetur. Obſervando natu-
ram illius dictionis disjunctivæ, *Seu*, de qua *Rot. dec.* 1849. 89
nu 6. cor. Coccin. & alterius copulativè *Et*, de qua *dec. 356. n.*
16. cor. Cerr

Quæ omnia intra evidentiæ fines poſuit ſubſequuta obſer-
vantia; Semper enim quando evenerunt ſimiles caſus, ſepul-
ti fuerunt in noſtra Parochiali Eccleſia milites, in alienis 90
Parochiis, & in domibus matris & uxoris defuncti, quæ ob-
ſervantia ſuperlativè probatur in facto ex depoſitionibus te-
ſtium, datis in noſtro Summario, illamque totum facere in
Jure comprobavimus ſupra.

Conſtito igitur ex his, quod Laurentius Creſcius, miles
Caſtri S. Angeli, fuerit Parochianus noſtræ Eccleſiæ, tam 91
de Jure Communi, quàm ex ſpeciali Statuto Cleri, quàm
demum attenta conſuetudine, conſequens eſt, ut reſtituenda
ſint noſtræ Parochiæ emolumenta illius funeris.

Die 17. Auguſti 1697. propoſito in S.C.C. dubio: *An*
Cadaver q. Laurentii Creſcii. actualis Militis in Caſtro Sancti 92
Angeli. fuerit ritè, & rectè tumulatum in Eccleſia Parochiali
S.S Simonis, & Judæ, vel potius ſint reſtituenda emolumenta
Funeris Eccleſiæ Parochiali S. Mariæ Tranſpontinæ, & quid 93
in ſimilibus caſibus ſit ſtatuendum Sac. Cong. reſpondit: *In ca-*
ſu, de quo agitur, negativè quoad primam partem, & affirma-
tivè quoad 2. Idemque poſtmodum, nulla facta mentione hu-
jus reſcripti determinatum fuit *in Stat. Cler. Urb Cap. 3. de*
Jur. eligend Sepult. §. 21. in addit. Verſ. Milites verò, contra- 94
rium determinando quoad alios milites ſtationarios Urbis,
circa quos declaratur, illos ſpectare ad illam Parochiam, in
qua domicilium habent.

DISCE-

Digitized by Google

DISCEPTATIO XV.

Lauden. Cenſurarum.

PRO

Franciſco Catenago.

CUM

Vicario Generali Lauden.

ARGUMENTUM.

Explicantur multi caſus nullitatis Cenſurarum, vel quia lata fuerunt ſine citatione perſonali, vel magna præcipitantia, vel de nocte, vel vim repellendo contra Judicem, qui ſer. ſer. procedebat, vel ex aliis defectibus, de quibus in hac Diſceptatione.

EXcommunicatio, lata à Vicario non poteſt ſubſtineri. Illa enim injuſta ea cauſa, ex animo, & ex ordine, juxta triplicem modum injuſtatum cenſurarum, de quo *Gloſs.*
1 *in c. Sacro verbo Juſta de Sent. excom.* ubi *Fagnan. n. 3.* Eſtquè paritèr evidentèr nulla, & attentatè prolata.

Injuſta eſt dicta excommunicatio ex cauſa, quia in ſuis terminis, & quando Conſervatores limites ſuarum facultatum excedunt, quod nullatenùs verificatum fuit in præſenti, nul-
2 la alia reperitur inflicta pœna, quam ſuſpenſionis ab officio per annum juxta *Text. in cap. final. §. Ut autem de Offic. deleg. in 6. & celebrem Conſtit. 9. Greg. XV. in Bullar. nov. tom. 4. §. 19.* & aliis adductis, obſervat *Barboſ. de Poteſt. Epiſc. alleg. 106. num. 47.* Cùmque Vicarius ad hunc actum non minus nullitèr, quàm injuſtè jam deveniſſet, expiraverant utique omnes ejus facultates in procedendo contra Catenagum, nec
3 aliquam habebat juriſdictionem ipſum excommunicandi *Gloſs. in can. Sententia verb. Timenda 11. quæſt. 3. & in c. Præſenti verb. Ad cauſam de Sent. excom. in 6.* cum aliis, allegatis per *Alter. de Cenſur. tom. 1. diſput. 2. lib. 3. cap. 1. §. Modò Antonel. de Regim. Eccleſ. lib. 7. cap. 2. num 9. & Rot. dec. 69. num. 56.*
4 *par. 19. rec.* & magiſtralitèr, atque articulo ad Partes diſcuſſo, reſolvit hæc S. C. *in Papien. Conſervatorum 6. Junii 1682. ad 2. dub.* ut in *Lib. 32. Decr. fol. 295.* In cujus reſolutionis
5 conflictu nec etiam allegari meretur unus, vel alter Doctor in contrarium, eo quia tanquam emanata in abſtracto, & pro deciſione dubii, generalitèr concepti, vim legis habet, ex adductis *in Inſtit. Crim. lib. 1. tit. 10. §. 4. n. 149.*

Injuſtior eſt eadem excommunicatio ex animo, dum ad illam devenit Vicarius, non amore juſtitiæ, ſed in vindictam
6 juriſdictionis Conſervatoris, & eo ipſo tempore, quo contra eundem injurioſiſſima verba protulerat, & contumelioſa ſcripta tranſmiſerat, juxta caſum *Tex. in can. Epiſcopus 11. quæſt. 3.* ibi. *Ex animo eſt injuſta ſententia cùm aliquis, &c. non amore juſtitiæ, ſed livore, &c. inductus ſententiam profert*: & obſervant ibidem communiter *Repetentes cum Gloſs. in cap. 1. verb. Odium de Sent. & re judic. in 6. Fagn. in cap. Sacro ſub num. 3 de Sent excom. & Via in Inſtit. Canon. lib. 3. tit. 41. de Eccleſ. Cenſur. verſ. Requiſita.*

Injuſtiſſima demum, & evidentèr nulla eſt ex ordine ſubſtantiali, prorſus omiſſo, dum non præcedente citatione per-
7 ſonali, ſed ſolum domi dimiſſa copia, die in honorem Dei feriato fuit exequuta, nec aſſignata trina monitione, de nocte, & præcipitantia inaudita lata fuit; Non adſunt autem inter Cenſurarum materiam tractantes propoſitiones magis certæ, magiſquè communitèr à Tribunalibus receptæ, quàm
8 excommunicationis ſententiam, talitèr latam, manifeſtè injuſtam, evidentèr nullam, & prorſus inſubſiſtentem eſſe.

Ut in terminis omiſſæ citationis perſonalis eſt *Tex. in cap. Sacro de Sent. Excom. & in clem. Paſtoralis de Sent. & re judic.* ibi: *Nec in opinione communi aut vulgi labiis nomen habere ſententiæ meretur*, & obſervat *Covarr. in cap. Alma Mater § 9. n. 4. de Sent excom. Bellet. Diquiſ. Cleric. tit. de Favor. Cleric. Canon. § 4. num. 48. & ſeq. Dian Oper. mor. tom. 3. tract. 1. de Excom. reſol. 6. num. 2 & 3. Panimol. dec. 96. annot. 1. num. 8. & Vulp. in Prax. Judic. cap. 1. num. 48.* ibi. *Notandum eſt, quòd nullo modo excommunicari poteſt is, qui fuit citatus domi, ſed eſt citandus perſonaliter*: & *Rot. dec. 289. num 8. coram Bich. & dec. 176. num. 1. coram Burat & dec. 380. num. 11. & dec. 533. nu.*
9 *3. coram Dunoz. jun. & dec. 496. num. 4. par. 14.* ubi, quòd hujuſmodi nullitas eſt inevitabilis, *& dec 277. num. 18. par. 16. rec.* ubi, quòd hæc nullitas eſt talis naturæ, ut nunquam poſ-

ſit remitti. Rationem adducunt *Gratian. diſcept. 531. num. 76. Panimol. dec. 96. annot. 1. num. 1. & 2. & Rot. dec. 496. nu. 4. par. 14. & dec. 277 num. 18. par. 16. rec.* Quia ſcilicet agi- 10
tur de pœna graviſſima, imo omnium aliarum pœnarum, apud Eccleſiam exiſtentium, maxima, pro cujus proinde incurſu citatio, domi dimiſſa copia, nunquam ſufficit, cùm requiratur ſcientia certa, & indubitata, non autem veriſimilis, & præſumpta.

Et in terminis citationis die feſto exequutæ adeſt *Text. in cap. Conqueſtus de Fer.* ibi: *Debet tamen judicialis ſtrepitus* 11
diebus conquieſcere feriatis: & infra: *Nec proceſſus habitus teneat, nec ſententia*: & adeſt *Conſtit. 5. B. PII V. in Bullar. nov. to. 1. §. 7.* ibi: *Cùm verò dierum feſtorum obſervatio ad Dei cultum maximè pertineat &c. Judiciorum ſtrepitus conquieſcant*: & advertunt *Novar. in Summ Bullar. par. 1. comm 57 de Feſt. dieb. num. 10. Antonel de Tempor legal. lib. 4. cap. 9. num. 1. & Bonac. Oper. moral. to. 2. circa 3. Præcep. decal diſp. 5. q. unica punct. 2 num. 12.* Ubi *num. 14.* quòd citatus die feſto non tene- 12
tur compatere in termino, etiam ſi iſte cadat pro die non feriato, quia dicta citatio eſt à principio nulla, utpote à Judice die feſto demandata, quod probat etiam *Pilliuc. Oper. moral. tom. 2. tract. 27. cap. 10. n. 191. & 192. & Rot. dec 293. à num. 15. par 18. rec.*

Et in terminis Sententiæ, abſque trina monitione latæ,
habemus *Tex.* apertos *in cap. Reprehenſibilis de Appellat.* ubi 13
Gloſ. verſ. Canonica, & in cap Conſtitutionem, & cap. Sacro, ubi *Gloſs. verb. Competenti de Sent. excom.* ibiquè communitèr *Repetentes*, & obſervant *Bonac. Oper. mor. to. 1. tit. de Cenſur in commun. diſputat. 1. par. 1. punct. 9. propoſit. 3. num. 9. & punct. 10 propoſit. 2 num. 3. Sperel. dec. 48 num. 3. Ridolphin. in Prax. par. 1. cap. 14. num. 244. Filliuc. Oper. moral. tract. 11. de Cenſur in commun. cap. 8. num. 123. Marchant. in Tribun. Sacram. tom 3. tract 4. titul. 1. ſect. 2. quæſt. 3. num. 3 fol 83. Panimol. dec. 96. annot. 1. à n. 3. & Card de Luc. in Miſcel. Eccleſ. diſcur. 19. num. 19.*

Et in terminis ſententiæ, latæ de nocte de Jure Canonico adeſt *Text. in cap. Conſuluit de Offic. & poteſt. Judic. Deleg.*
ibi *Ne Judicium Eccleſiaſticum exerceatur in tenebris*, ubi 14
egregiè *Gonzal. n. 5.* Et de Jure civili *in novell. 82. de Judic. &c. c. 3. de Ordin. & tempor. quo Judic. ſe. ler. dub.* ubi *Gloſſ. verb Matutino, & in §. Omnis ſtipulatio verb. Tribui debet Inſtit. de Verbor. obligat. Pollet. lib. 1. Hiſtoriar. for. cap. 31.* ibi: *Quamquam Senatus conſulto quę facta eſſent poſt diem ſolis clauſum irrita, & nulla omnino eſſent*: *Balduin. ad leg. 12. tabular. cap. 47. Garon. de Senatorib. lib. 1. titul. 4. c. 11. Cenſor. de die Natal. cap. 24 & Menoch. de Arbitrar caſ. 325. num. 6.* ubi teſtatur de
communi opinione, de qua paritèr teſtatur *Antonel. de temp.* 15
legal lib 4 cap. 9. num 1. Practic Papien. Ver. Sententia definitiva num. 37 ibi. *Item eſt nulla ſi fuerit lata de nocte &c. licèt aliqui contra, & malè* Quę nullitas, & Injuſtitia eo magis emicant, quo nulla aderat neceſſitas, nullaque urgentia talitèr procedendi, ita ut applicari videantur verba *Senec. de Ira lib. 3. cap. 18.* ibi: *Quid inſtabat? Quod periculum, aut privatum, vel publicum, una non minabatur? Quantulum fuit lucem expectare &c. Quid tam inauditum, quàm nocturnum ſupplicium?*
Quæ ad noſtrum præciſum effectum refert, & ſequitur *Gon-* 16
zal. in c. Conſuluit. n. 5. de Offic. & poteſt. Judic. deleg. & Rip. de Noctur. tempor. c. 134. n. 7. & 18.

Et in terminis ſententiæ, præcipitantèr latæ, habemus egregium monitum *D. Greg. lib. 12. Epiſt. epiſt. 26.* ibi: *Fre-*
quenter me admonuiſſe Vos recolo, ut in proferenda ſententia 17
eſſe præcipites nullatenus debeatis, & rotundum *Tex. in can. Non in perpetuum 14. q. 3.* ibi: *Multi Sacerdotum culpam zelo Dei ſe perſequi profitentur, ſed dum indiſcretè hoc agitur ſacrilegii facinus incurrunt, & dum præcipites quaſi ad emendandum ruunt, ipſi quoque multo magis in deterius cadunt*, ubi egregiè *Gloſ. verb. Et dum præcipites* ib: *Judices non erant præcipites ad excommunicandum, Iniquitas enim omnia præcipitat, virtus autem lenta eſt, & omnium percunctatrix*, &
advertunt *Sperel dec. 48. num. 15. & Marchant. in Tribun. Sa-* 18
cramen. to. 3. tract. 4. tit. 1 ſect. 2. quæſt. 2 concluſ. 1. fol. 82. ubi, quòd excommunicatio dicitur nulla, & injuſta, ſi excommunicans nullo juris ordine ſervato, odio, ira, malevolentia, ac zelo indiſcreto, præcipitantèr excommunicationis ferat ſententiam.

Agnoſcitur e adverſo evidentia hujus injuſtitiæ, & palpabilis nullitatis, & pro reſponſione dicitur, quòd Vicarius
nullum ordinem ſervare tenebatur, repellendo vim, quæ ſi- 19
bi illata prætenditur à Catenago Conſervatore.

Verùm hoc ſuppoſitum non ſubſiſtit in facto, & reſponſio 20
non relevat in Jure.

Non ſubſiſtit in facto dictum ſuppoſitũ, quia non Vicarius,

ſeu Catenagus vim, & quidem magnam paſſus fuit in hac
cauſa, & vis conſtitit in verbis injurioſis, ſcriptis calumnio-
21 ſis, & in factis ſcandaloſis, relatis in Summario Ex qui-
bus, nedum Vicarius talia proferens, ſed ipſemet Epiſcopus,
quatenus ſimilia attentaſſet, potuiſſet excommunicari, jux-
ta literalem *Text. in cap. Quia Pontificali in fine*, ubi *Gloſs.
verb. Aliter de Offic. & poteſt. Judic. Deleg. in 6.* & in ſpecie
probat *Barboſ. de Offic. & poteſt. Epiſc. alleg. 10. num. 37.* Et ca-
22 nonizando cenſuras, ex hoc capite latas per Conſervatorem
contra Vicarium Generalem, ſimilia verba injurioſa profe-
rentem, & lacerantem intimationem, ſibi tranſmiſſam, re-
ſolvit hæc S. C. in *Turritana Cenſurarum 2. Aprilis 1672. ut
in Lib. 27. Decr. fol. 248. à tergo.*
E contra verò Catenagus nihil de facto, nec verbis, nec
ſcriptis contra Vicarium attentavit, ſed ſemper ſer. ſer. &
judicialiter proceſſit, ſicque nemini injuriam feciſſe dicitur
quoad ſubſtantiam ad *Text. in l. Injuriarum §. 1. ff. de Injur.*
& notata per *Thomaſer. in Florib. leg. regul. 251. & Rot. dec.
49. num. 26. & dec. 257. num. 20. par. 19. rec.* Minus injuriam fa-
cere tentavit quoad modum, ut exadverſo prætenditur, exa-
getando exequutionem citationis contra Vicarium tempore
quo ſacris erat indutus veſtibus; Ad refellendam enim hanc
inſubſiſtentem aſſertionem, dignentur EE. PP. percurrere
24 contrarium Summarium, ex quo oppoſitum ex diametro
apparet. In fine ſiquidem n. 13 dicitur ab illomet Exequuto-
re, qui citationem fuit exequutus, ibi: *Mi differo, che an-
daſſi nella Catedrale e quando d. Monſignor Vicario Generale
abbia finito di dir Meſſa, doppoche andò à in un luogo appar-
tato a ſpararſi de Paramenti ſacri, dopo ſpogliato l'intima-
vete d. citatione*, Cui teſti omnis adhibenda eſt fides, quia de-
ponit de facto proprio *Gozzad. con. 13 num. 60 Menoch. de Ar-
25 bitr. lib. 2. caſ. 59. n. 11. & Rot. dec. 528 num. 17. par. 18. rec.* Et
quia à Vicario productus fuit, & ejus perſona, & dictum ap-
probatum *l. Si quis teſtibus*, ubi *DD. C. de Teſtib. & Rot. dec. 3.
n. 6. cor. Celſ. & dec. 327. num. 8. cor. Priol & dec. 339. num. 10. &
11. par. 19. rec.*
Minus relevat in Jure dicta reſponſio, quia Authores om-
nes, exadverſo citati, & quotquot citari poſſunt, permit-
tentes vim patienti cenſuras fulminare, nullo ſervato Juris
26 ordine, loquuntur, quando vis infertur de facto, & quando
conſtat, ſaltem ſummariè, vim inferentem eſſe in culpa,
turbando de facto alterius Juriſdictionem, ut apertè ſe decla-
rant omnes Authores, in contrarium citati, nempe *Card. de
Luc. in Miſcel. Eccleſ. diſc. 25 n. 9.* ibi *Adverſus rebelles, & con-
temptores, vel turbatores de facto, iſta arma, tanquam per
ſpeciem defenſionis adhibere oportcat*; *Panimol dec. 90. n. 15.
27 & ſeq.* ibi: *Ad reſiſtendum exequutioni, de facto ſequutæ con-
tra Eccleſiaſticam perſonam*, & *Sperel. dec. 48. n. 52. & 53.* ibi:
*Quando cenſuræ feruntur ad reſiſtendum exequutioni de facto,
ſubſiſtunt, etiamſi de facto relaxentur, non ſer. ſer.*
Nullo autem modo loquuntur nec loqui poſſunt, quando,
ut in noſtris terminis, quis procedit uti Judex, & ſer. de Ju-
re ſer. quia contra taliter procedentem de facto, & non ſer. va-
28 to Juris ordine, nihil attentari poteſt, juxta egregiam theo-
ſicam *Archidiaconi*, relatam à *Franch. in cap. Quia cunctis
in fine de Conceſſ. præb.* ibi: *Nec in Contradictorem etiam fa-
cti inferre pœnam, antequam conſtet, contradictorem eſſe in
culpa, turbando ſuam poteſtatem &c. Contradictorem autem
Juris non poteſt punire ſecundum Archidiacon. &c.* idem *Fran-
ch. in c. Dilect. n. 9. de Sent. excom. in §.* ibi *Si Judex procedat, ut
Judex, licèt malè procedat, & non ſervato ordine juridicia-
rio, non poterit eidem de facto reſiſti, ſed per viam Juris Sa-
loſſ. Tibec. in Prax. lib. 3. c. 7. n. 50.* ibi: *Quæ tamen intelligenda
29 eſt, ut talis Judex poſſit coercere illos, qui de facto, non au-
tem qui de Jure ſe opponunt* & *Rot. dec. 366. n. 4. cor. Coccin. &
dec. 4. n. 11. de Sent. excom. cor. Achilh. de Graſſ.* ibi. *Non poteſt
aliquid facere contra reſiſtentes de Jure, licèt ſecus ſit contra
rebelles*, & *dec. 271. n. 6. cor. Put. lib. 3* ibi. *Non poteſt excom-
municare, niſi contradicentes de facto, & non habet Juriſdi-
ctionem, niſi contra rebelles, vel reſiſtentes indebitè*: & habe-
mus in hac parte celebrem *Gloſſ. in c. Pro illorum verb. Contra-
dictores de Præbend.* idem generaliter docentem in qualibet ma-
teria, quam ſequuntur *Perret. ad Extravag. Ambitioſæ Verb.
30 Infringere n. 20. de Reb. Eccleſ. non alien. Rebuff. in Prax. Be-
nefic. de Form. & declar. nov. proviſ. verb. Contradictores Garz.
de Benefic. par. 6. cap. 2. nu. 115. Lancel. de Attent. tit. de Attent.
appellat. pend. par. 2. cap. 12 limit. 8. num. 45. & Rot. apud Mar-
cheſ. de Commiſſ. par. 1. fol. 991. num. 3 & in par. 2. rec. dec. 375.
num. 4.*
Quod autem Catenagus, ſer. ſemper ſer. & tanquam Ju-
31 ris contradictor proceſſerit, relinquitur manifeſtum ex ſola
lectura utriuſque Summarii, ex quo conſtat, quod cognita
inflexibilitate Vicarii in impediendo ſibi ſuæ Juriſdictionis
exercitium, nihil aliud fecit, quàm ad ejus notitiam dedu-
cere electionem ſui Arbitri, adhoc, ut ipſe proprium elige-
ret pro controverſiæ terminatione, juxta literaliter diſpoſi-
tum *in Concil. Trid. ſeſſ. 14. de Refor. cap. 5 verſic. Aut*, & *in* 32
Conſtit. 9. Greg. XV. in Bullar. nov. tom. 4. §. 12. in quorum ſe-
quelam, id practicandum eſſe in his caſibus obſervant *Bar-
boſ. de Poteſt. Epiſc. alleg. 106. ſub num. 27. Fuſc. de Viſit. lib. 2.
cap. 23. num. 5. & Gavant. in Manual. Epiſc. verb. Conſervato-
res nu. 15* Et taliter operando dicebatur Contradictor de Ju-
re, non autem de facto, ut probant *Lancel. de Attent. par. 2.* 33
*cap. 12. de Attent. apell. pend. limit. 8. ſub nu. 45 Rebuff. in Prax.
Benefic. tit. de Form. & declar. nov. proviſ. verb. Contradictores*,
& firmavit *Rot. dec. 271. in fine cor. Put. lib. 3. & dec. 366. nu. 4.
cor. Coccin.*
Ea verò, quæ in hoc propoſito exadverſo involvuntur de
defectu Juriſdictionis Conſervatoris, de diſcuſſione, ſeu in-
dagine, quam requirebat cauſa, & ſimilia, non faciunt ad 34
rem, quia hoc erat Arbitrorum munus, declarare, nimi-
rum ad quem cauſa ſpectaret, nec id decidere poterat Vica-
rius, ſibi juſtitiam miniſtrando contra *Tex. in leg. unic. Cod.
Ne quis in ſua Cauſ. judic. vel Jus ſibi dicat*, ubi iniquum exi-
ſtimavit Imperator, in re propria Jus ſibi dicere, & firma-
vit *Rot. dec. 47 n. 1. & par. 15. rec.* Itemque paritèr Arbitri di-
judicare debebant, an in noſtris terminis applicaretur reſo-
lutio *Papien.* in contrarium citata, & loquens in terminis, in
quibus Religioſi ſunt Actores, vel potiùs alia punctualis reſo-
lutio *Mediolanen.* emanata ſavore Religioſorum, quando iſti
ſunt Rei, quam referunt, & ſequuntur *Leo in Theſ. For. Ec-* 35
*cleſ. par. 5. cap. 3. n. 18. Peyrin. de Privil. Regul. tom. 2. fol. 350.
num. 56. Cherub. in Conſtit. 34. Paul. V. ſchol. 2 Barboſ. de Poteſt.
Epiſc. alleg. 81. num. 13. & in Summ. Apoſt. dec. collect. 216. num.
21.* in qua *Mediolanen* fuit reſolutum, quòd etiam in illis 36
caſibus, in quibus plenaria cauſæ cognitio requiritur, quan-
do Religioſi ſunt Rei, ad Conſervatores ſpectat, non ad
Judices ordinarios illas decidere, quod firmavit paritèr *Ro-
ta*; ſequendo citatam reſolutionem *Mediolanen. in dec. 239.
per tot. cor. Ubald. & in dec. 285. num. 6. & 7 par. 15. rec.* ubi,
quòd Regulares in omnibus cauſis, in quibus Rei exiſtunt,
& etiam ſi agatur de exequutione Legatorum piorum, con-
veniri debent coram propriis Conſervatoribus Declarando
authoritates in contrarium citatas *nu. 11. & 12.* quòd loquan- 37
tur, & intelligi debeant; contrà Regulares, moram facien-
tes extra clauſtra Et demum ad eoſdem paritèr Arbitros de-
cidere ſpectabant, an ſubſiſteret in facto conſuetudo, vigens
in noſtra Civitate favore Conſervatorum, judicandi nimi-
rum in omnibus cauſis, in quibus Regulares Rei ſint, etiamſi
cauſæ diſcuſſionem requirant judicialem, de cujus conſue-
tudinis virtute generalitèr *Fagn. in cap. Cum olim de Præſcri-
pt. & Rot. cor. Coccin. dec. 376. num. 6.* Et in noſtris terminis 38
*Rimin. Jun. conſil. 358 num. 20. 30. & ſeqq. lib. 4. & Coſt. de Ju-
dic. num. 312 fol. mihi 346.* & reſolvit hæc S. C. in *d. Papien. 6.
Junii 1682. ad 1 dub.* ubi admittit Juriſdictionem in Conſer-
vatoribus, etiam in cauſis, judicialem diſcuſſionem requi-
rentibus, quando ad ſavorem Regularium adducitur privile-
gium, *ut in Lib. 32. Decr. fol. 295.* Cui privilegio certum eſt,
quod æquivalet conſuetudo; vigens in noſtra Civitate, ex
adductis per *Scapp. de Jur. non ſcript. lib. 5. c. 27. à n. 9. & Rot.
dec. 251. n. 7. & 8 par. 19. rec.*
Adverſus quæ non juvat aſſerere, quòd cauſa jam fuerat
per ſententiam à Vicario terminata, per appellationem ad 39
Sanctam Sedem, & per recurſum ad hanc S. C. devoluta,
quando intimata fuit electio Arbitrorum. Quia declinatio
Juriſdictionis Vicarii oppoſita fuit ſuper prima inſtantia ju-
diciali, facta à PP. Somaſchis adverſus PP. Minores Con-
ventuales, & ſic tempore habili; Cujus oppoſitionis decli-
natoriæ vigore, idem Vicarius præfixit terminum ipſis PP.
Conventualibus ad docendum de facultatibus, & Juriſdi-
ctione Conſervatoris, In quo termino pro juſtificatione fue-
runt præſentata Jura per Notarium publicum in manibus
ejuſdem Vicarii. Appellatio paritèr opportuno tempore 40
per Catenagum fuit interpoſita, ſcilicet ſtatim poſt citatio-
nem ad ſententiam, de mandato Vicarii exequutam, non
autem poſt ipſam ſententiam, ut videre eſt in Summario.
Si igitur declinata fuerat Juriſdictio Vicarii in principio cau-
ſæ, non poterat deinde in eadem cauſa ſe ingerere, minuſ-
que illam per ſententiam terminare, ſed erat omnino ſuper-
ſedendum, juxta literalem ſanctionem Conc. Trident. *in* 41
ſeſſ. 14. de Refor. cap. 5. ibi: *Si quæ inter ipſos Judices Con-
ſervatores, & Ordinarium controverſia ſuper competentia Ju-
riſdictionis orta fuerit, nequaquam in cauſa procedatur, do-
nec per Arbitros, in forma Juris electos, ſuper ſuſpicione, aut*
Juriſ-

Juriſdictionis competentia fuerit judicatum; Et quatenus ad
omnes hos actus non minus nullitèr, quàm injuſtè, & precipi-
tantèr devenire voluit, iſti perinde habendi ſunt, ac ſi nul-
latenus emanaſſent, juxta theoricam *Bartol. in leg. Quia po-*
42 *terat n. 3. ff. Ad Trebel.* de qua *Rot. cor. Priol. dec. 166. n. 1. & cor.*
Ottbob. dec. 52. eod. n. & cor Dunoz. jun. dec. 280. n. 9.

Quibus omnibus additur alia inexcuſabilis nullitas dictæ
excommunicationis, tanquam latę, nulla habita conſidera-
tione, imò in manifeſtum ſpretum appellationis ad S. Sedem
interpoſitæ, & recurſum ad hanc S. C. Vicario notificati;
Non enim poſt eandem appellationem licitum eidem erat ad
ſententiam devenire, juxta animadverſa per *D. Bern epiſtol.*
256. ad Innoc. Papam in ſuis Oper. fol. mibi 1533. ibi. *Et poſt*
43 *appellationem nui nomini aufi ſunt exercere*: & concordat
Gloſſ. in can. Sententia verb. Timenda eſt 11. quæſt. 3. & firma-
vit *Rot. dec. 306. n. 1 cor. Priol.* & in *Hiſpalen. Juriſd. 24. Jan.*
1694. §. Conſt. cor Card. Priol. & meliùs *Sperel. dec. 48. n. 7.* ibi:
Secunda nullitas dicebatur reſultare ex ea, quia excommunica-
44 *tionis ſententia lata fuit poſt primam appellationem, occaſione*
citationis interpoſitam; Excommunicatio autem lata poſt ap-
pellationem eſt ipſo Jure nulla: Marchant. in Tribunal. Sacram.
tr. 4. tit. 1. ſect. 2. quæſt. 2. concl. 1. verſ. Injuſta fol. 82. Panimol.
dec. 96. annot. 2. n. 4. Achill. de Graſſ. dec. 4. num. 7. de Senten. ex-
com. & dec. 496. num. 5. par. 24. rec. ubi *num.* 6. quòd concluſio
45 eſt vera, etiamſi agatur de appellatione extrajudiciali, quia
ob reverentiam omnino à fulminatione excommunicationis
abſtinendum eſt, *& dec. 75. n. 7. part. 18. & 277. à n. 22 par. 16.*
rec & cor. Cocc. dec. 1533. n. 1. ubi, quòd non adeſt minimum
dubium, quin evidentèr nulla ſit excommunicatio lata poſt
appellationem. Et in individuo caſus noſtri, hoc eſt in ter-
minis excommunicationis, à Vicario Generali latæ contra
46 Conſervatorem poſt appellationem, reſolvit hæc S. Cong.
in Turritana Conſuarum 2. Aprilis 1672. ut in Lib. 27. Decr.
fol. 348.

Non attento ſi dicatur, Vicarium ad excommunicandum
proceſſiſſe ex actibus poſterioribus, per Conſervatorem ipſum
47 factis; Quia omnes iſti unicè conſiſtentes in operationibus
juridicis, & ſer. ſer. legitimè ab eo fieri poterant, ex allega-
tis ſupra; Et in omnem caſum ſemper recurrit intercalaria
illa propoſitio, præ oculis ſemper habenda, quòd Vicarius,
ex ſupra allegatis, non poterat ſibi Jus dicere in Cauſa pro-
pria, quodquè non erat Judex competens in hac parte, in
qua dum allegabantur hinc inde Doctorum authoritates, &
hujus S. C. reſolutiones; vel pro terminatione competentię Ju-
riſdictionis debebat ſuum Arbitrum eligere ad formam Con.
48 Trid. & *Conſtit. Greg. XV.* Vel expectare debebat hujus S. C.
Oraculum, & facta reverentialia erga eandem S. C. conjun-
gere cum ſpecioſis illis verbis, quæ leguntur in contrario
Summario, non autem verbis obſequium, & reverentiam
oſtentare, factis autem negare.

In eadem Cauſa

Attentis Juris principiis non poſſunt in dubium revocari
nullitas, & inſubſiſtentia excommunicationis contra
Conſervatorem latæ, ſed dicitur exadverſo, quòd Vicarius
non tenebatur ſervare aliquas ſolemnitates, quia non pro-
49 ceſſit uti Judex, ſed tanquam Pars, de facto, & vim vi re-
pellendo.

Strictè igitur ad oſtendendam inſubſiſtentiam hujuſmodi
reſponſionis, præmittimus, certum, & indubitatum eſſe,
quòd etiam in illis caſibus, in quibus Judex Eccleſiaſticus
50 procedere poteſt extrajudicialitèr, uti Pars, & de facto,
utque vim vi repellendo, ſi nihilominus viam eligat judi-
cialem, & non adimpleat de Jure adimplenda, geſta ab eo-
dem manifeſta laborant nullitate, & nullo modo ſubſtineri
poſſunt juxta originalem doctrinam *Innoc. in cap. Venerabi'i*
num. 4. & 5. de Cenſib quam ſequuntur ibidem *Joan. Andr. &*
Abb. uterquè *num. 11.* idem *Abb. in cap. Cùm veniſſent num.*
10. verſ. Si verò procedat de Judic. ibique *Dec. num. 57. & 58.*
Anchar. num. 5. & Butr. num. 8. Felin. in cap. Cùm ſit Roma-
51 *na num. 16. de Appellat. & in cap. Sacro num. 6. verſ. Quartò*
limita de Sent. excom. Fagn. in cap. Procurationes num. 34. &
35. de Cenſib ubi meritò redarguit imprudentes Judices, qui
cùm validè procedere poſſint extrajudicialitèr, & de facto,
potiùs eligunt viam judicialem, ſequè adſtringunt ad Juris
ordinem ſervandum *Ugolin. de Cenſur. tabul. 1. lib. 2. cap. 18.*
Menoc. de Arbitr. caſ. 543. num. 29. Dian. Oper. moral. tom. 5.
tract. 1. de Excom. reſol. 2. num. 1. & reſol. 4. num. 5 Panimol.
52 *dec. 96. adnot. 1. num. 40. Ridolphin. in Prax. par. 1. cap. 14.*
num. 162. Card. de Luc. in Miſcel Eccleſ. diſc. 15. num. 9.

verſ. Aut verò, ubi, quòd in his caſibus error palmaris eſt
adhibere formam Proceſſus judicialis, & *Rot. deciſ. 122.*
n. 8. & 9. par. 15. recent. ubi, quòd in hac propoſitione, tan-
quam certa, & indubitata, omnes Authores conveniunt.

Quòd autem in noſtris terminis proceſſerit Vicarius uti
Judex, non tanquam Pars, neque de facto, & extrajudi-
cialitèr, manifeſtè deducitur ex Intimatione. Ex Decreto
ſuſpenſionis ab officio per annum. Ex Præcepto pœnali; Et 53
ex aliis actibus, in utroque Summario regiſtratis, quos ad
probandum judicialem proceſſum ad noſtrum præciſum ef-
fectum conſiderat *Rot. in dec. 421. num. 4. coram Bich. & dec.*
390. num. 4. & dec. 828. eod. num. coram Cerr. & dec. 398.
num. 14. par. 16. & dec. 178. num. 1 & dec. 723. num. 2. par.
18. recent.

Quia verò aliqui ex EE. PP. ad praxim reducentes *tit. 11.*
lib. 2. Cod. Ut ſcilit, *Quæ deſunt Advocatis Partium ſuppleat*
Judex, inter informandum objecerunt, quod cùm poſt hos 54
actus judiciales, Catenagus citare fecerit Vicarium, de
mane ſcilicet die 17. Octob. 1699 ad dicendum cauſam, qua-
re non deberet excommunicari, ad repellendam vim, quæ
ſibi prætenditur per hanc citationem illata, potuit deinde 55
procedere extrajudicialitèr, & de facto.

Reſpondemus, ſat eſſe obſervare, quòd hæc citatio non
fuit actus, ſtans de per ſe, & independens ab antecedenti- 56
bus operationibus juridicis, per Catenagum factis, ſed con-
ſequutivus, & connexus, imò nedum implicitè, ſed explici-
tis verbis contentus in alia precedenti citatione, teſte Epiſco-
po in Relatione, huic S. C. tranſmiſſa ibi: *Tranſmiſit aliam*
citationem pro comparendo die Lunę 19. ejuſdem menſis Octobr.
In Tertiis ad dicendam cauſam, quare non deberet declarari
excommunicatus, prout in precedentibus citationibus contine-
batur: & ibi: *Idcirco inhærendo illæ citationi &c. ad alle-*
gandum cauſas, quare excommunicari non debeat &c iterum,
atque iterum citetur &c ad alligandas cauſas &c. ut in contra-
ria Sententia. Si igitur Vicarius cæperat, & continueve-
rat judicialitèr procedere contra Catenagum, eo tempore,
quo hanc citationem contra ipſum exequi fecerat, reitera- 57
tio ejuſdem citationis, utpote actus non novus, nec inde-
pendens, ſed omnino connexus, & conſequutivus, imò
identificè idem cum antecedenti, non potuit ei præbere mo-
tivum ordinem judicialem inceptum deſerendi, & omnia,
inde ſequuta, dicuntur judicialitèr peracta, ut in fortioribus
terminis firmavit *Rot. dec. 598. n. 4. cor. Seraphin.* ibi *Quod pa-* 58
tet ex prima citatione, obtenta à Vicario, ex quo enim cęptum
fuerat agi judicialitèr, omnia ſequuta cenſentur judicialitèr fa-
cta, & dec. 306. n. 6. par. 9. rec. ibi: *Et ſatis eſt, quòd ab initio*
cæptum fuerit judicialitèr agi, ut omnia deinde ſequuta di-
cantur judicialitèr acta.

Et nihilominus dicimus, quòd Vicarius etiam poſt hanc
reiterationem citationis, adhuc proceſſit judicialitèr, ut ad
oculum demonſtrant citatio, & ſententia, contra Catena- 59
gum exequuta, & lata, ex quibus plura conſideratione
digna ſunt ad effectum, de quo agitur.

I. Silicet concurſus omnium perſonarum, ad verum judi-
cium neceſſariarum nempè Judicis ibi: *De mandato D. Caroli*
Franciſci Toſcani, Actoris ibi: *Inſtante Fiſco Epiſcopali*, 60
quod quinquiès reperitur in ſententia, & Rei ibi: *Citetur D.*
Canon. Franc. Catenagus. Non poſſe autem manifeſtiorem aſ-
ſignari demonſtrationem Proceſſus judicialis in puncto noſtri
caſus his verbis probat *dec. 121. nu. 12. par. 15. rec. Sed è con-*
trario judicialitèr proceſſiſſe plura ſuadebant, & primò in in-
ſtantia Oeconomi, qui gerendo partes Actoris, dum Baro pro
Reo habebatur, ac Vicarius aſſumpſerat illas Judicis, adfuit
proculdubio concurſus trium perſonarum, ex quibus Judicium
formatur, juxta definitionem &c. Ubi enim agitur de ſola na-
turali defenſione, neceſſaria non eſt petitio, nec inſtantia, ſed
ſtatim ad eam devenitur, & generalitèr *in dec. 178. n. 1. p. 18.*
rec. ibi: *Non enim in dubium revocabant judicialitèr proceſſum*
fuiſſe, concurrentibus perſonis, de quibus in c. Forus de Verb.
ſignif.

II. Locus, in quo citatus fuit Catenagus ad comparendum
nempè cor. *præfato D. Vicario Generali ad ejus Juris Tribunal.*
ſitum in Officio Cancellariæ prædictæ Curiæ Epiſcopalis; 61
Quomodo enim poteſt dici, Vicarium proceſſiſſe de facto,
& extrajudicialitèr, ſi citavit Catenagum ad comparen-
dum *in Juris Tribunali*? Et quomodo poteſt dici voluiſſe
vim de facto, & uti privatus repellere in eodem juridico Lo- 62
co? Vis ſiquidem ibi repellitur, ubi quis eam de facto pati-
tur, nec practicantur hæc in Juris Tribunali, nè verificetur
inconveniens illud, ab *Innoc. III.* reprobatum *in cap. Qualit-*
tèr, & quando II 2. de Accuſat. ut ſcilicet inde injuriarum
naſcatur occaſio, unde Jura expectantur, de quo paritèr

inconvenienti habemus *Text. in leg. Meminerit Cod. Unde vi.*
III. Forma citandi, hoc eſt: *Ad dicendum cauſam, quare non debeat declarari excommunicatus*; quam formulam
pro juridica agnoſcunt Doctores, quos in terminis excommu-
63 nicationis, teſtantes de communi opinione, ſequuntur *Ge-
nuen. in Prax. Cur. Archiep. Neap. c. 53. de Excom. n. 36. &
Amen. in Prax. crim. fol. 317. n. 272* & in noſtro caſu *Rot. d. dec.
322. n. 16. par. 15. rec.* ibi: *Secundo ex forma citandi, quia citatus fuit Baro ad dicendam cauſam, quare non debuiſſet excommunicari, quæ forma certè judicialis fuit, quia ex illa petiit
Vicarius exceptiones &c.* Si enim Vicarius mediante publica
64 perſona Executoris ſolemnitèr declaravit animum ſuum, ſe
velle tanquam Judicem audire, recognoſcere & examinare
juridicas exceptiones, & cauſas, à Catenago in ſuo Juris
Tribunali legitimè deducendas, non potuit, neque debuit
deinde Judicis perſonam abſque nova cauſa mutare, & ſub
ſacroſancto titulo, & denominatione Judicis, tanquam pri-
65 vatus, proditoriè, extrajudicialitèr, & de facto procedere,
per ea, quæ notat *Ridol. in Prax. p. 3. c. 1 n. 4. & ſeq.* & firma-
vit *Rot. dec. 1142. n. 7. cor. Emer. jun.*

IV. Motivum excommunicandi Catenagum *eo quia noluit,
66 & non vult parere d. ſententiæ declaratoriæ, & præcepto pœnali, eidem intimato.* Ad evitandam enim novam hanc ſpe-
ciem vis, quam inferre dicitur is, qui non vult parere alicui
præcepto, eo quia credit, ſe ad id non teneri, & ad Superio-
res proindè appellavit, dicendum utique eſt, nec etiam à re-
motiſſimis applicari terminos repellendi vim, & operandi
de facto contra eum, qui non obtemperat alicui præcepto, à
quo ad Superiores appellavit. Præcipuè quia cùm Vicarius
67 ſuam haberet viam ſer. ſer. deveniendi ad exequutionem pœ-
næ, in eodem præcepto comminatæ, eò minùs ad excom-
municationem de facto contra Catenagum poterat devenire
cap. Dilecto de Sent. Excom. in 6. ubi *Gloſs. verb. Propter hoc,
& Barboſ. num. 1. Ricciul. de Jur. perſon. lib. 4. cap. 61. ſub num. 1.
Raynald. Obſer. Crim. tom. 1. cap. 1. §. 9. num. & Card. de Luc. de
Judic. diſc. 9. num. 30. & in Miſcell. Eccleſ. diſc. 15. num. 9. verſ.
Interdio*, ubi, quòd quando prætenditur ſpretus præcepti
pœnalis procedendum eſt ſer. ſer. & in figura Judicii, non
autem extrajudicialitèr, & de facto, & *Rot. dec. 357. apud
68 Conſil. Faria. tom. 2. & dec. 82. num. 3. cor. Aſſ.* ubi, quòd
excommunicatio eſt ſubſidiarium telum, quo Eccleſia, tan-
quam benigna Mater, omni alio medicamine deſperato, fe-
rit inobedientes.

V. Sequentia verba citationis: *Quo termino elapſo, & nihil legitimè deducto, hora immediate ſequenti comparent &c.*
Conſiderando præcipuè dictionem illam *legitimè*, undique
69 indicantem Judicis partes in Vicario, & Juris ordinem in
procedendo, atq; excludentem operationes de facto, juxta
obſervationem *Gloſſ. in cap. Conſanguinei verb. Legitimè de
Sent. & re judic.* & animadverſu per *Grat. de Diction dict. 315.*
ibi. *Dictio legitimè ſignificat idem quod omni modo juridico,* &
firmata per *Rot. dec. 290. num. 3. cor. Seraph.* ibi. *Dictia legitimè importat Juris ordinem,* citata in meis *Inſtit. Crim. lib. 4.
tit. 2. num. 7. & 8.*

VI. Exquiſita recognitio, conſideratio, viſio, pervolu-
70 tio, perſcrutatio, & ponderatio omnium actorum in cauſa an-
te prolationem ſententiæ. Hujuſmodi enim omnia non poſ-
ſe aliquo colore attribui privato, & operanti extrajudiciali-
tèr, atque de facto, ſed Judici in Juris Tribunali exiſtenti,
& legitimè procedenti, adeò clarum videtur, ut ſola lectura
pro ſuperabundanti demoſtratione ſufficiat.

VII Comparitio, oppoſitio, & admiſſio Procuratoris
Catenaghi ibi: *Qui vidit comparitionem factam per Joſephum
71 Mariam Beonium, defenſorio nomine dicti Canonici*, quis
actus qualificare proceſſum judicialem benè obſervat *Rot. dec.
422. n. 4. cor. Bich & dec. 396. n. 4. & 828. eod.* a cor. *Cerr.* & me-
liùs *Oliv. de For. Eccleſ. par. 3 qu. 2. n. 14.* ibi: *Si autem pars
compareat per ſe, vel per Procuratorem, & velit ſe defendere, reſolvitur monitoriam in ſimplicem citationem, & incipit
cauſæ cognitio.*

VIII. Contumacia, accuſata per Fiſcum, ibi: *Nec non
etiam contumaciam per dict. Fiſcum Epiſcopalem ſuper. en ac-
72 cuſatam.* Ea nota ſiquidem praxi, de qua *Ridolph. in par. 1.
c. 2. num. 24. & Cappuc.* pariter *in Prax. par. 2. cap. 3. num. 54.*
contumacia non accuſatur, niſi in actibus juridicis, atque
omnino abſurdum eſſet aſſerere, quòd Judex Eccleſiaſticus,
qui de facto in ſua Juriſdictione turbatur, ad ſe defendendum
73 extrajudicialitèr, & de facto expectare deberet inſtantiam
Fiſci, accuſantis contumaciam Invaſoris, & lædentis ſuam
Juriſdictionem, ut patet ad ſenſum, & firmavit *Rot. d. dec.
322. n. 12. & 13. par. 15. rec.*

IX Demum tenor ipſe contrariæ ſententiæ, in qua nec
ſyllaba legitur de prætenſa vi, neque de aſſerta defenſione
Vicarii, & tamen, quòd ex hoc ſpecificetur ſententia, la-
ta à Judice, uti Judice, vel tanquam Parte procedente, in
terminis obſervat *Ricciull. de Jur. perſon. lib. 4. cap. 61. num.* 74
71. ubi, quòd quando contingit ferre Cenſuras extrajudiciali-
ter pro Jurium defenſione, formulam concipere debet Judex
juxta facti contigentiam, ita tamen, ut vis explicetur, pro
qua repellenda excommunicatio feratur. Creſcitque robur
hujus animadverſionis ex combinatione citationis, in qua 75
non vis, nec reſiſtentia de facto, ſed negligentia in non pa-
rendo præcepto dumtaxat exprimitur. Quòd autem ſenten-
tia, talitèr prolata, judicialem proceſſum indicet, firma-
vit *Rot. deciſ. 828. num. 4. coram Cerr. & dec. 723. num. 2.
par. 18. rec.*

Hæc, præſcindendo etiam ab omnibus aliis hinc inde dedu-
ctis, ad victoriam ſuperabundare videntur, & nihilominus,
ut omnium contrariarum animadverſionum inſubſiſtentia de- 76
tegatur, dicimus, non obſtare.

Quòd Vicarius in proœmio citationis aſſeruit, velle proce-
dere ad terminos *c. Dilecto de Sent. Excom. in 6.* & ad reſiſten-
dum facto de facto; Quia hæc eſt verè, & propriè proteſta-
tio contraria facto ex hucuſque animadverſis, & conſequen-
tèr nihili facienda, *leg. Cùm in plures ff. Locat. & Rot. dec.
338. nu. 35 par. 15. rec.* Atque applicatur regula *Textus in leg.
Multum intereſt. C. Si quis alter, vel ſibi* ſcilicet, *quòd potuit
noluit, quod voluit adimplere nequivit*, de qua *Rot. dec. 251. n.* 77
19. par. 19. rec.

Quòd citatio præmiſſa fuerit ex urbanitate; Quia id non
concordat cum illius verbis, minuſque cum tenore ſententiæ:
In ſimilibus enim caſibus citatio ex urbanitate præmiſſa, ſeu 78
monitio illa, de qua loquuntur *Innoc. Abbas, Butr. & Joann. Andreas in c. Venerabili de Cenſib.* continet ſolam, &
ſimplicem notitiam, qualitèr quis vult extrajudicialiter de-
fendere ſua Jura, quatenus vim inferens à violentia non deſi-
ſtat, juxta formulam, quam tradit *Ricciull. de Jur. perſon.
lib. 4. c. 61. n. 20.* & obſervat *Sperell. dec. 48. n. 53. verſ. Sed benè* 79
Nullo autem modo talis nuncupari poteſt omnibus numeris
abſoluta citatio, ad inſtantiam Actoris contra Reum exequu-
ta, ad comparendum coram Judice, in Juris Tribunali ſe-
dente, & coram eo legitimè deducen. omnes juridicas exce-
ptiones, ex ſupra probatis.

Quòd punctualis *dec. 12 n. par. 15. rec.* non ſit Rotæ reſolutio,
ſed motivatio difficultatum, & Extenſoris particularis opi-
nio; Quia difficultas illa, circa quam anceps remanſit DD.
ſententia, reſpiciebat articulum, an Epiſcopus ſit Judex
competens in cauſa, concernente intereſſe ſuæ Menſæ, ut vi- 80
dere eſt *in n. 39.* Nihilquè habet commune cum alia conclu-
ſione, quòd quando Judex Eccleſiaſticus, qui procedere po-
teſt uti Pars, procedit uti Judex, non teneatur ſervare ſo-
lemnitates, circa quam potiùs abſolutè firmat, id eſſe cer-
tum, & indubitatum, & in eo omnes Authores convenire, 81
ut in n. 8. At quando etiam eſſet opinio unius Doctoris, nec
etiam derogaret illius ponderi; Sat enim eſt conſiderare per-
ſonam illius Eminentiſſimi Extenſoris, omnium Scientia-
rum cognitione, prudentia, & integritate clariſſimi, de quo
cum majori proprietate ſermonis affirmari poſſunt ea, quæ de
Suarez aſſerit *P. Segneri nella predic. 39 n. 4* nempe. *Uomo, il
cui voto equivale a quel di una intiera Univerſità*; Præcipuè
quia de more non loquitur abſque ratione, nec ſine authorita- 82
te magni nominis Canoniſtarum, nempe *Abbatis, Joannis
Andreæ, Ancharani, Butrii, & Innocentii*, quem Patrem
Juris, & meritò appellant *Specul. in proœm ſui Specul. n. 16. &
Thom Diplovatar. Author ejus vitæ* impreſſæ *in princip. Comm.
Decret.*

Quòd Vicarius benè proceſſerit ad decretum definitivum,
ex quo incompetentia illius Juriſdictionis, & diſpoſitio Con.
Trid. allegata dumtaxat fuerunt die 5. Octob. 1699 & cauſa
erat jam terminata die 20. Junii antecedentis; Quia hoc non
ſubſiſtit in facto, quod toto ſpiritu præ oculis haberi ſuppli-
camus. Hæc enim omnia, nedum allegata, & ſæpiùs re-
perita fuerunt ante, & ipſomet die 20. Junii, ut fuit abundan- 83
tiſſimè juſtificatum in facto.

Quòd à decreto Vicarii contradictoriè oppoſito Conc.
Trid. & *Conſtit. 9. Greg. XV.* non fuerit ad S. Sedem appella-
tum; Quia contrarium probavimus in Summario, ubi ulte-
riùs plura exhibita fuerunt privilegia huic Parti favorabilia, 84
& apparet ex Summario Vicarii, ubi iterum, atque iterum ap-
pellatum fuit ab ipſa rejectione appellationis; Et hæc quoque
appellationis rejectio diametralitèr opponitur *Conſtit. 32. Innoc. X.* in qua literalitèr determinatur eſſe admittendam, ut in
§. 4. ibi. *An in caſu, quo Regulares quicumquè &c. exhibeant aliqua privilegia, & Ordinarii judicent, non ſuffragari*

85 *gari caſui, de quo agitur, & ad rem non facere, Regulares præ-*
fati poſſint, & debeant provocare ad Summum Pontificem &c.
Reſpondit ſi verba privilegiorum ſint obſcura, & ambigua &c.
Summum Pontificem pro interpretatione eſſe adeundum.

Quòd Catenago, juridicè operanti, potuit Vicarius reſi-
86 ſtere de facto, eo quia nullam habebat Juriſdictionem, ſic-
què habebatur tanquam privatus; Quia id procederet, ſi
hoc eſſet indubitatum, juxta terminos Authorum, in contra-
rium allegatorum, ſecus verò dum erat, & eſt principaliter
in controverſia, ut in terminis explicando *c. Dilect. de Sent.*
Excom. in 6. obſervat ibidem *Franch. n. 9.* cum iſtis verbis. *Si*
87 *Judex procedat uti Judex licet malè procedat &c. non poterit*
eidem de facto reſiſti, ſed per viam Juris, & firmavit *Rot. dec.*
371 n. 6. cor. Put. lib. 3. & dec. 4. n. 11 de Sent. Excom. cor. Achill.
de Graſſ. Imò erreutis contumelioſis verbis & ſcandoloſis ſcri-
ptis, contra Catenagum prolatis, & tranſmiſſis, non alio
motivo, quàm ex quo inſiſtebat pro exequutione S. Conc.
Trid. idem Catenagus Juriſdictionem, & facultatem habe-
bat excommunicandi, nedum Vicarium, ſed etiam ipſum-
88 met Epiſcopum quatenus ſimilia attentaſſet, juxta *Text. li-*
teralem in c. Quia Pontificali de Offic. & poteſt. Judic. Deleg. ubi
Gloſſ. verb. Aliter, & Barboſ. de Poteſt. Epiſc. alleg. 106 n. 37.

Quòd non poterat Catenagus ſe ingerere in cauſa contro-
verſi Legati pii, ex quo Vicarius procedebat tanquam Exe-
quutor decretorum Concilii Tridentini; Quia hoc nullate-
89 nus probat, imò nec de materia loquitur *Conſtit. 30.* Innoc. X.
ex adverſo ſæpiùs citata. Minuſquè applicatur *Pignatel. con-*
ſult. t. 3. loquens de Legato Apoſtolico in Regno Sardiniæ,
& referens reſolutionem dubiorum in celebri *Angelopolitana*
cum PP. Societatis Jeſu, à quibus non benè infertur ad ter-
minos noſtri caſus, vulgaris Juribus.

Quòd Vicarius devenire potuit ad excommunicandum Ca-
tenagum vigore Bullæ in Cœna Domini tanquam uſurpato-
90 rem Juriſdict. Epiſcop. non ſubſiſtit: *Quoniam ad hunc effectum*
requiritur, quòd hic prætenſus uſurpans ſit deſtitutus omni
probabili credulitate, quòd Jus ad ſe non pertineat, & certò
ſciat, Jus eſſe proprium Epiſcopi, & nihilominus ſibi illud
appropriare velit; ut ex *Suarez, Filliuccio, Bonacina, Bar-*
boſa, & Paſqualigo his verbis benè notat *Pignatell. conſultat.*
44. n. 4. to. 7. Raynald. Obſer. crim. to. 1. ſupplet. 1 ad c. 10. n. 38.
& Card. de Luc. in Miſcel Eccleſ diſc. 29 n 6. & 7. ubi, quòd ita
reſolvit S. C. I. anno 1661. Quod quantum diſtet à caſu præ-
ſenti de ſe patet, & comprobat ipſemet reſolutio hujus S. C.
91 *in Papien. 6. Junii* 1680. in qua etiam in cauſis, judicialem
indaginem requirentibus, admittitur Juriſdictio Conſerva-
toris quando ad favorem Regularium allegatur privilegium,
cui certum eſt æquivalere conſuetudinem, in noſtra Civita-
te vigentem, ex adductis per *Scapp. de Jur. non ſcript. libr.*
5 cap. 27. num. 9 & ſeq. & Rot. dec. 251. num. 7. & 8. par.
19. rec.

Quòdquè demum motus fuerit Vicarius ex zelo defenden-
92 di propriam Juriſdictionem; Quia hoc non correſpondet pri-
vatæ æmulationi, ex uno vel altero titulo Catenago compe-
tenti, & aliis circumſtantiis facti, ex quibus potiùs conſtat,
ipſum undiquè ſpirantem minarum, injuriarum, & contu-
meliarum, de quibus in Summario, & in Relatione Reve-
rendiſs. Epiſcopi ad excommunicandum irato animo deve-
niſſe, quod non obſcurè innuit idem Epiſcopus, ubi proxi-
mè cum iſtis verbis. *Repentina correptus indignatione.* Et ta-
93 men quanto excommunicatio gravior eſt pœna, tantò matu-
riùs, cautioriquè judicio, nec ex indignatione ferenda eſt,
juxta celebre monitum *S. Leonis Magni Epiſtol 67. ad Epiſco-*
pos per Viennenſem Provinciam conſtitutos, ibi. *Nec ad in-*
dignantis fiat hoc arbitrium Sacerdotis, quod in magni reatus
ultionem invitus, & dolens quodammodo debet eſſe animus vin-
dicantis, & concordat *Textus in Can. Odio diſtinct. 86.* ibi.
Quod ſeverius caſtigare neceſſe eſt, non ſævientis plectatur
animo, ſed medentis.

In eadem Cauſa.

Palpabiliter nulla, evidentèr inſubſiſtens, & inexcuſabi-
litèr attentata eſt excommunicatio, de qua agitur, Sive
94 attendatur defectus omiſſæ citationis perſonalis *c. Sacro de*
Sent. Excom. Sive exequutio citationis *in honorabili, ſemper-*
què veneranda die Dominico, in quo Præconis horrida vox ſile-
cere debet ad literam *Tex. in l. Dies feſtos C. de Fer. & c. Con-*
queſtus eod. tit. Sive omiſſio trinæ monitionis, omnino neceſ-
ſariæ *c. Reprehenſibilis, & c. Conſtitutionem de Sent. Excom.*
95 *& c. Statuimus eod. tit. in 6.* ubi *Gloſſ. verb. Monitionem, & verb.*
Non teneat obſervat, id *ſtatutum fuiſſe propter Epiſcopos, qui*
ſtatim excommunicabant. Sive tempus noctis, quo fuit fulmi-
nata *c. Conſuluit de Offic. & Poteſt. Judic. Deleg.* ibi: *Ne judi-*
cium Eccleſiaſticum exerceatur in tenebris &c. & infra: *Ante*
noctis tenebras perficere: Sive præcipitantia in illam feren- 96
do *Can. Non in perpetuo 24 q. 3. & c. Cùm medicinalis de Sent.*
Excom. in 6. ibi: *Puniat animadverſione condigna, ut pœna*
docente diſcant Judices, quàm grave ſit excommunicationum
ſententias ſine maturitate debita fulminare. Sive demum ap-
pellatio ad S. Sedem, & recurſus ad hanc Sac. Congreg. in-
terpoſitus juxta *Epiſt. 156. D. Bernard. ad Innoc. II. inter*
ejus Opera fol. mihi 1533. ibi: *Etiam poſt appellationem tui*
nominis auſi ſunt exercere: & Tex. in c. Cum contingat 36. de
Offic. & Poteſt. Judic. Delegat. quem ſequitur *Rot. dec. 47. nu.*
7. par. 15. rec. Ita ut his omnibus, etiam ſigillatim conſide- 97
ratis, cum omni ſermonis proprietate de eadem excommuni-
catione dici poſſit, quod: *Nec in opinione communi, aut*
Vulgi labiis nomen habere Sententiæ mereatur, juxta aurea
verba Generalis Concilii Viennen. regiſtrata *in Clem. Paſto-*
ralis de Sent. & re jud.

Pro illa autem ſuſtinenda dicitur exadverſo, Vicarium
proceſſiſſe vim vi repellendo, & adfuiſſe periculum in mora, 98
inferendo exinde illius validitatem, etiam ſi nullum ſervave-
rit ordinem.

Verùm reſponſio, & contrarium Summarium non concor-
dant, quia ex iſto conſtat, Vicarium proceſſiſſe uti Judicem,
viamquè judicialem elegiſſe, & innumeros juridicos actus 99
exercuiſſe, ut conſiderando eoſdem actus in terminis firma-
vit *Rot. dec. 120. num. 10. & ſeqq. par. 15. rec.* & præcipuè *cita-*
tionem ad dicend. cauſam, quare non debeat declarari excom-
municatus, quæ operatur, ut dicatur electa via judicialis
Rot. dec. 122 num. 16. par 15. rec. Igitur omnino improprii ſunt
ſimiles termini, & de ſubjecto non ſupponente piæ medita-
tiones, quæ in hac parte inculcantur, ſibique id deberet im- 100
putare egregiè *Fagn. in c. Procurationes n. 34. de Cenſib.* ubi *n.*
35. ſequendo Canoniſtarum Patrem *Innoc. in c. Venerabili nu.*
4. verſ. Nec obſtat. eod tit meritò redarguit imprudentes Ju-
dices, qui cùm in ſimilibus caſibus procedere poſſint uti Pars,
potiùs eligunt viam judicialem, ſequè proinde adſtringunt 101
ad juris ordinem ſervandum *Felin. in c. Sacro n. 6. de Sent. ex-*
com. ibi. *Quarto limita niſi ferret excom. ad defenſionem ſui Ju-*
ris, quo ad egerit vices Partis, ita dicit Innocent. & priùs in
c. Cum ſit Romana n. 16 de Appellation. Ridolphin in Prax. par.
1. c. 14. num. 162. ibi. *Quæ tamen limitatio procedit quando*
quis procedit extrajudicialitèr uti Pars, non uti Judex in ju-
dicio, & Rot. dec. 522. num. 8. & 9. par. 13 rec. ubi, quòd in hoc
tanquam certo, & indubitato principio omnes Authores 102
conveniunt, Atq; applicatur regula *Tex. in l. Multum intereſt.*
C. ſi quis alter vel ſibi, ſcilicet, quòd potui, volui, quod vo-
lui edimplere nequivi, de qua *Rot. d. 251. n. 19 p. 19. rec. Card.*
de Luc. in Miſcell. Eccleſiaſt. diſc. 13. n. 7. & 8.

Et tamen in hac etiam parte factum non aſſiſtit, quia nul-
la exhibetur exadverſo juſtificatio vis Vicario illatæ, mi- 103
nuſquè probatur periculum aliquod, ad quod evitandum abſ-
que aliqua mora devenire poterat ad excommunicandum.

Non docetur de aliqua vi, dum omnes actus, per Cate-
nagum facti, fuerunt operationes juridicæ, nempe Inter-
pellatio pro electione Arbitrorum, Monitorium, Proteſta- 104
tio, & Citatio. An autem hæ ſubſiſtant, vel non, reſpi-
cit illatam validitatem nullo autem modo ex illorum inſubſi-
ſtentia inferri poſſet, quod mutent ſpeciem, quòdque ex acti-
bus juridicis evadant operationes de facto, quibus de facto
poſſit reſiſti, *juxta egregiam theoricam Franch. de qua ſu-*
pra.

Nec probatur magnificatum periculum, quatenus enim
Vicarius voluiſſet Catenagum prævenire in excommunican-
do, in quo exageratur periculum, poterat id commodè fa-
cere de die, ad ſuum arbitrium, à Solis ortu uſquè ad meri-
diem, quo tempore, in Tertiis ſcilicet, cadebat citatio,
contra ipſam exequuta; Recurritquè eadem reſponſio, quòd
hoc periculum non conſiſtebat in aliqua operatione facti, 105
juxta terminos Authorum, de materia tractantium, ſed in
actu juridico, nempe in excommunicatione, quæ, vel
erat nulla, & nullum afferebat periculum *leg. 4. §. Conde-*
mnatum ff. de Re judic. & Rot. dec. 603. num. 4. par. 18. rec. &
in terminis excom. *Sperell. dec. 48. num. 52.* Vel valida, aut 106
etiam dubia, & timenda potiùs quàm ſpernenda erat, jux-
ta monitum D. Gregorii *homil 20. in Evangel.* congruam il-
lam adducentis rationem: *ne & ſi injuſtè ligatus eſt, ex ipſa*
tumida reprehenſionis ſuperbia, culpa, quæ non erat, fiat,
relatus à *Card Sfondrat. in opſuc. cui tit. Legatio Romam Mar-*
ch. Lavard fol. 37.

Præterea tunc ſolùm vim vi repellendo licitum eſt Judici

107 Eccleſiaſtico ordinem non ſervate in ferenda *excommunica-*
tionis ſententia, quando ei nulla alia temporalis ſupereſt de-
fenſio, quia ſi alia vis temporali vim repellere poteſt, nul-
latenus eſt ei permiſſum, judiciorum ordinem invertendo,
gladium excommunicationis de facto, & tanquam Pars tra-
108 ctare, juxta literalem ſanctionem Generalis Concilii Lug-
dunenſis ſub Innoc. IV. regiſtratam *in c. Dilecto de Sent. Ex-*
comm. in 6. cum iſtis verbis. *Et quoniam adverſus ejus ni-*
miam potentiam ſufficiens temporalis defenſio ſibi fortè non
aderat, potuit &c. ſe defenſare, ubi *Gloſſ. verb. Propter hoc*,
& Canoniſtæ communitèr ſignantèr *Barboſ.* ibi. *Prælatus*
contra nimiam potentiam hujus, qui cum vult ſuis bonis mun-
danis injurioſè ſpoliare, vel illa violenter occupare, poteſt ſi de-
fenſio temporalis ſibi fortè ſufficiens non adorat, ſpiritualibus
armis uti, *& Ricciull. de Jur. perſon. lib. 4. c. 61. n. 2. & Card. de*
de Luc. de Judic. diſc. 9. n. 30. Ratione adducta per Concilium
109 Trid. *ſeſſ. 25. de Regul. cap.* 3. quia ſcilicet Excommunicatio-
nis gladius, eccleſiaſticæ diſciplinæ nervus, ſobriè, magnaq;
cum circumſpectione, & in ſubſidium duntaxat, eſt exer-
cendus ut vidimus ſupra, & obſervando mala, quæ ex faci-
litate excommunicandi proveniunt, egregiè advertit Card.
110 Sfondr. *in Opuſcul. cui tit. Legatio Romam March. Lavardini.*
fol. 69 ibi: *Non hæc dico, quaſi ignorem, quàm parcè ſacris*
fulminibus uti oporteat &c. nec etiam me latet, quantum mali
proveniat ex facilitate Cenſuras cumulandi.

Quocumque igitur ſe vertat Vicarius, undiq; effulget inſub-
ſiſtentia, & nullitas excommunicationis, ab ipſo latæ; Aut
111 enim contra facti evidentiam prætendit, ſibi fuiſſe vim illa-
tam à Catenago, & nec etiam poterat juridicum ordinem in-
tervertere, quia majori conatu eandem aſſertam vim repel-
lere poterat vi temporali, Erat enim ſuus Superior, poterat-
què dicere, & facere ea, quæ de Centurione leguntur *Lucæ*
7. 8. Ego homo ſum ſub poteſtate conſtitutus, habens ſub me mi-
112 *lites, & dico huic vade, & vadit, fac hoc, & facit*; E contra
verò Catenagus illius ſubditus, vi tutus erat in Conventu
PP. Minorum Conventualium, quorum arma, recurſus ad
hanc S. C. appellatio ad S. Sedem, lacrymæ, & orationes
erant, ad *Tex. in Can. Si quis diſt. 36.* & ad rem egregiè *D. Am-*
broſ. epiſt. 33. ad Marcellinam Sororem. Aut verò inſiſtit in
113 actibus juridicis, & inauditum eſt, quòd vim dicatur inferre
Judex, quando Juriſordine ſervato procedit.

Mirum verò eſt, quòd ad probandam Cauſæ terminatio-
nem ante interpellationem Arbitrorum, ex hac parte factam,
114 adeo acritèr inſiſtatur exadverſo, imò in hac S. C. deducatur
decretum Vicarii. Etenim decretum iſtud, tanquam ex
diametro oppoſitum *Conc. Trid. in ſeſſ. 4. de Reform. cap. 5. &*
Conſtit. 9. Greg. XV. §. 10. qualificationem potiùs merebatur,
quàm executionem.

Patet hoc manifeſtiſſimè, dum Concilium Tridentinum,
cujus verba ad literam regiſtrantur in citata *Conſtit. Gregoria-*
115 *na*, expreſſè determinat, ut nulla controverſia ſuper compe-
tentia Juriſdictionis inter Conſervatorem, & Ordinarium,
eligantur Arbitri; Vicarius autem, hac Arbitrorum electio-
ne contempta, ſeipſum Judicem fecit, judicandiq; faculta-
tem ſibi uſurpavit. Proſequitur Tridentinum, *ut nequaquam*
116 *in cauſa procedatur, donec per Arbitros ſuper competentia fue-*
rit judicatum, Vicarius verò oppoſitum præcepit ibi; *Manda-*
vit, & mandat procedendum fore, & eſſe ad ulteriora.

Quomodo igitur unquam poterit decretum hoc ab inſubſi-
ſtentia ſalvari; Quiſnam conſtituit Vicarium Judicem ſu-
pra Concilium, ſupra Pontificum Conſtitutiones? In cauſa
117 propria quanam authoritate jus ſibimetipſi dicere auſus? Quid
aliud facere poterant PP. Conventuales, ab hoc decreto inſi-
gnitèr gravati? Quid Catenagus, cujus juriſdictio lædebatur
apertè, quàm ad formam Concilii electionem Arbitrorum
interpellare, ad hanc S. C. recurrere, ad Summum Pontifi-
118 cem appellare? Si autem omnia hæc, quæ in Terris à Reli-
gioſis Viris fieri poterant, ſufficientia non fuerunt, illiſquè
inſigni faſtu contemptis, laceratis intimationibus, nec ſine
contumelioſis verbis, & ſcriptis, adhuc ad ulteriora voluit
procedere, omnia certè Jura clamare videntur nedum ha-
119 benda eſſe, ac ſi non emanaſſent, ut firmavit *Rot. dec. 130. à*
n. 24. uſq; ad 28. p. 16. rec. & dec. 91. n. 2. & 3. cor. Anſald. Et in
præcìſis terminis geſtorum contra diſpoſita in Concilio Tri-
dentino in *dec. 1279. n. 17. & 18. cor. Emer. jun. & in Colonien.*
Juriſdict. 17. Aprilis 1679. §. Nec ſuffragari, & 29. Mart. 1680.
§. Cum enim cor. Alberg.

Sed ulteriùs injugendum, ut ex actis Eccleſiæ Lau-
120 denſis omnino aboleantur, ne in Curia Catholici Epiſ-
copi, deque Apoſtolica Sede in munere etiam Nuncia-
turæ benemeriti, legatur decretum, Conciliari diſpoſi-
tioni, & Pontificiæ Conſtitutioni literalitèr oppoſitum,
ut in ſimili aſſerit *Fraſ. de Part. Reg. Indiar. cap. 34.*
num. 52.

Nulla habita conſideratione eorum, quæ exadverſo exage-
rantur pro ſuadenda Juſtitia ejuſdem decreti; iis enim, quæ
huic objectu reſpondentes latè deduximus ſupra, addimus mi-
ram *Angelici Doctoris doctrinam in 2. 2. q. 60. art. 2. in corp.* ubi 121
obſervat, ad juſtum judicium tria indiſpenſabilitèr concur-
rere debere, Authoritatem nimirum Judicantis, Juſtitiam,
& Prudentiam, quòdq; etiam uno ex iſtis deficiente judicium
ſemper dicatur vitioſum, illicitum, & inſubſiſtens, deficien-
te ſcilicet authoritate, quia uſurpatum, non concurrentibus 122
verò juſtitia, & prudentia, quia perverſum, & temerarium,
& concordat *Fagn. in c. Non poteſt n. 6. de Sent. & re judicat.* ibi.
Nota ex Tex. duo copulativè requiri ad validitatem ſententiæ,
ſcilicèt juſtitiam cauſæ, & poteſtatem judicantis.

Die 5. Junii 1700. propoſita cauſa in C. C. ſub dubio *An,*
& quæ cenſuræ, ſeu proceſſus ſuſtineantur, reſponſum fuit; 123
Proceſſum Vicarii uſque ad ſententiam incluſivè, & excommu-
nicationem, ab eo latam contra aſſertum Conſervatorem ſuſtine-
ri; Cætera verò hinc inde geſta non ſubſtineri, Repropoſita
verò die 4. Septembris ejuſdem anni ſub dubio, *An ſit ſtan-*
dum, vel recedendum à deciſis, reſponſum fuit: Recedendum 124
à deciſis quoad cenſuras, latas à Vicario tantum.

DISCEPTATIO. XVI.

Lunen. Sarzanen. affiliationis.

PRO

P. Stephano Berretta Carmelita

CUM

P. Provinciali Provinciæ Tuſciæ.

ARGUMENTUM.

Affiliatio Religioſorum alicui Conventui quibus concurrenti-
bus valida ſit, & an ad illius ſubſiſtentiam concurrere de-
beant Vota Religioſorum, alibi moram facientium, quam-
vis ſint filii Conventus, cui fit affiliatio.

REperto Conventu Fivizzani in peſſimo ſtatu, tam cir-
ca Spiritualium, quàm Temporalium adminiſtratio-
nem à Jo. Maria Ferrino, Provinciali Provinciæ Tuſciæ, iſte 1
in Viſitatione ejuſdem Provinciæ, facta anno 1702 recurſum
habuit ad ſolitum modum, efficaxq; remedium affiliandi ei-
dem Conventui aliquem doctum, gravem, & expertum Re-
ligioſum, oculos proinde convertit erga P. Baccalaureum Ste-
phanum Berrettam, cujus reſpectu omnes hæ qualitates, nec
etiam hodiè exadverſo impugnantur, quem ſer. ſer. eidem
Conventui affiliavit, præcedentibus nimirum beneplacito P. 2
Barberii, tunc temporis meritiſſimi Generalis, conſenſu om-
nium PP. Conventus *di Rocca Strada*, cujus erat filius, & ſi-
mili uniformi conſenſu, & Voto omnium PP. Conventus Fi-
vizzani, cui facta fuit affiliatio.

Ad impediendum autem bonum d. Conventus, non defue-
runt de more contradictionis ſpiritus, qui ſub mendicato no- 3
mine Filiorum ejuſdem, conventus Fivizzani, & ſub inſubſi-
ſtenti ſuppoſito, quòd id practicari prætendebatur abſque eo-
rundem conſenſu, recurſum habuerunt ad hanc S. C. pro re-
tardando effectu talis affiliationis, obtinendoquè exorbitanti
Reſcripto, ut ad talis affiliationis inſubſiſtentiam exquiri de-
berent etiam Vota illorum Religioſorum, filiorum dicti Con-
ventus, qui à multo tempore abſentes erant; Ab innegabili 4
tamen rectitudine EE. PP. nil aliud obtinuerunt, quàm re-
miſſionem earundem precum tunc temporis P. Generali, cum
reſcripto, *Audiatur P. Generalis*, qui die 7. Julii 1703. Priori
ejuſdem Conventus talem recurſum notificavit.

Detecta autem inſubſiſtentia ſuppoſitæ neceſſitatis exqui-
rendi Vota abſentium, nec non attento conſenſu omnium
filiorum præſentium, & aliorum Religioſorum, tunc tem- 5
poris moram facientium in dicto Conventu Fivizzani, inter
quos aderant tres ex illis quatuor Religioſis, qui dictas preces
huic S. C. porrexerant, idem P. Generalis poſt duos menſes,
& ultra, nempe die 15. Sept. ejuſdem anni 1703. benignè fa- 6
cultatem affiliandi conceſſit, cum illa conditione, punctua-
liſſimè adimpleta, *purche vi ſia l'aſſenſo de' Religioſi, come preſ-*
crivono le noſtre Sagre Conſtitutioni, ut fuit punctualitèr exe-
quutum ex adductis in Summario.

In

In hoc rerum ſtatu, & pacifica poſſeſſione talis affiliatio-
nis per triennium ferè, ex abrupto, non citato, neque audito
eodem P. Berretta, modernus P. Provincialis, more belli, &
adverſus omnia principia, de facto proceſſit ad declaratio-
7 nem nullitatis talis affiliationis; Pro cujus magni gravami-
nis reparatione, ex quo meliùs erat, ipſum ab initio non ad-
mittere, quàm ſer. ſer. receptum, turpiter reiicere, juxta ani-
madverſa *in Tom. 1. par. 2 diſcept. 23. num. 53. & 60.* coactus
fuit idem P. Berretta ad Urbem accedere, cum illis perſona-
libus, & burſalibus incommodis, quæ de facili excogitari
poſſunt, quæque magnis itineribus, longę morę in Urbe, &
Cauſarum defenſionibus, inſeparabilitèr ſunt connexa, ex
notatis in *meo diſc. de Ann. præſtat. 92. n. 16 & ſeq.* inſtando
apud P. Generalem pro revocatione talis injuſtæ ſententiæ:
Verum poſt plures menſes, & pulchros diſcurſus, non ſolum
nihil obtinere potuit, ſed coram hac S. C. ultimo loco exhibi-
8 ta fuit Relatio P. Procur. Gener. ſeu potiùs Reſtrictus omniū
prætenſionum, tam P. Provincialis Provincialis Provinciæ.
Tuſciæ, quàm Religioſorum Conventus Fivizzani, ab ipſis
tranſmiſſarum eidem P. Procur. Gener.

Cùmquè contenta in eadem Relatione nullam habeant fa-
9 cti, & veritatis aſſiſtentiam, idem propterea P. Berretta ho-
diè humilitèr petit, & firmitèr ſperat reintegrationem obti-
nere ad ſuam affiliationem, qua, non minus nullitèr, quàm
injuſtè, de facto, ut ſupra, ſpoliatus fuit, mediante Reſ-
cripto: *Affiliationem ſubſiſtere*.

Duo ſunt, & æquè ſolida motiva, etiam ſeparatim ſum-
10 pta, quibus ejus innititur inſtantia, Primum reſpicit modum,
& ordinem procedendi; Secundum verò Cauſæ merita, ſeu
inſubſiſtentiam contrariorum prætextuum.

Quoad ordinem procedendi, non poteſt ex adverſo contro-
verti, & poſitivè admittitur in d. Relatione, quòd idem P.
Berretta citatus, & auditus non fuerit ante aſſertam ſenten-
tia P. Provincialis, & propterea iſta laborat inſanabili nulli-
11 tatis vitio, opponiturquè talis operandi modus, nedum om-
nibus Legibus, ſed ipſimet lumini naturali, ut dicitur *in
Clem. Paſtorali de Sent. & re jud* ubi proinde benè ſubjungitur
quòd ſimiles ſententię, nec in opinione communi, aut Vul-
gi labiis, nomen habere ſententiæ merentur, & notat *Rat.
dec. 496. n. 4. par. 14. rec. & dec. 277. nu 18. par. 16. & in Auguſt.
Juris patr 20. Jan. 1695. §. Cæteræ cor. Urſin.* & alibi quoti-
diè, cùm ſit regula indubitata, nullam ſubtus Solem admit-
tens limitationem; *Dum ipſemet Deus, cujus oculis omnia
12 nuda, & aperta ſunt, ut homines à præcipitandæ ſententiæ
prolatione compeſceret, mala Sodomæ noluit auditu judicare
prius, quàm manifeſtè cognoſceret*, juxta auream animadver-
ſionem S. Evariſti Papæ, relatam *in can. Deus omnipotens
2. quæſt 1.*

Fortiùs, quia nulla urgebat neceſſitas cum tali, tamquè
præcipitantia ad dictam privationis ſententiam de facto de-
13 venire, ut commendando Barbaros illos, qui Jonam conde-
mnare noluerunt, antequam ipſum audirent, eo tempore,
quo omnia erant in evidenti naufragii periculo, obſervat *D.
Jo. Chriſoſt. hom. 1 de Pœnit.* ibi. *Quod opus tuum? quæ Ter-
ra tua? quo vadis? quo ex Populo es? &c. Sed & hi Nautæ
quamvis barbari, eum, qui in Judiciis optimus eſt, ordinem
imitantur, & id quidem tanto pavore, tot fluctibus, tanta in ip-
ſos circumſtante procella!* Et improbando ſimilem proceden-
di modum, contra reſolutionem, captam ab integro Conſilio
14 noſtri Ordinis, reſpondit hæc *S. C. in Neapolitana, de qua
ſupra par. 1. diſcept. 23.*

Adverſus evidentem hanc nullitatem, nihil aliud dicit P.
Procur. Gen. in Relatione, quàm, quòd P. Berretta, recurſu
15 habito ad P. Generalem, nihil obtinere potuit, & nos do-
lentes in hac parte de noſtro infortunio, idquè attribuentes
ſolitis Cauſarum accidentibus, de quibus *Card. de Luc. de
Teſtam. diſc. 21. in fine Add ad dec. 15 n. 63. par. 3. & Rot. in
Rom. ſeu Suœn. Succeſſ 8. Febr. 1706. §. 1. in fine cor. Anſald*,
ſubjungimus, quòd, juſtitia mediante, id obtinere confi-
16 dimus ab innegabili rectitudine EE. PP. eodem prorſus mo-
do, quo in caſu omninò ſimillimo practicatum fuit *in d. Nea-
politana*; Cum illa tamen differentia, quòd in noſtro caſu
P. Generalis merè paſſivè ſe habuit, nequè improbando, ut
debebat, neque confirmando factum P. Provincialis, in illo
verò omnem ſuam, totiuſque Ordinis Conſilii authoritatem
17 interpoſuerat, in privatione ejuſdem Religioſi, cujus rein-
tegrationem ſolemnitèr demandavit hæc S. C. ut videre eſt *in
d. diſcep. 23. n 64.*

Quo verò ad Cauſæ merita, iſta non poſſunt eſſe eviden-
18 tioria favore P. Berrettæ, cujus reſpectu verificantur omnia
neceſſaria requiſita validæ affiliationis, de quibus *Fontan. ad
Conſtit. Ord. Prædic. Verb. Affiliationis n 4.* Conſenſus nem-
pè Religioſorum Conventus *di Rocca Strada*, cujus erat fi-
lius: Similis conſenſus omnium Religioſorum Conventus
Fivizzani, de quo agitur, ad quem fuit affiliatus, & tunc
temporis P. Generalis benigna licentia, ex latè animadver- 19
ſis *in Inſtit. crim lib. 4. tit. 7. à num. 93. uſque ad num. 151.* ubi,
quòd hæc S C. in ſimili caſu mutationis Religioſorum ex pro-
prio ad alium Conventum, facta cum præmeditatione, &
dolo Superiorum, ad hoc, ut faciliùs ſequantur affiliatio-
nes, ſolet ipſas declarare nullas, nulliuſque roboris, & effi-
caciæ.

Neque vis aliqua fieri poteſt in recurſu ad hanc Sacr. Cha-
biro, ſub nomine filiorum dicti Conventus, duplici ra- 20
tione.

Prima, quia ex contextu contrarii Memorialis patet, qua-
tuor Recurrentes in eodem ſubſcriptos, non inſtetiſſe pro 21
impedienda affiliatione, ad terminos Conſtitutionum per-
miſſam, ſed pro exorbitanti gratia, ut illa fieri deberet *con
il Voto de Padri Vocali, e figli di detto Convento, anche aſ-
ſenti*, quod uti regulis Juris oppoſitum, & à praxi hujus S.
C. abberrans, à ſolita Juſtitia EE. PP. nullatenus obtinere
valuerunt, & meritò, dum auditum nunquam fuit, neque
unquam practicatum, quòd admittantur ad votandum pro, 22
vel contra affiliationem illi religioſi, qui in alio Conventu
ſer. ſer. conſtituti reperiuntur. Aliàs enim duplex haberent
in his terminis votum, unum in illo Conventu, in quo re-
periuntur, & aliud in illo, cujus ſunt filii, adverſus magi-
ſtralem *Gloſſ. in c. 2. Verbo Ipſarum de Teſtib. in 6.* quam totum
Mundum ad hoc probandum allegare, advertunt *Abb. in c.
Cum ex injuncto n. 10. & Fagna n. 52. de Teſtib.* Et rationem 23
aſſignat *Donat. Rer. Regul. to. 4 tr. 5 qu. 3 n. 12.* advertens, no-
mine Conventus ad noſtrum effectum, non venire ſingula-
res illius filios, alibi diſperſos, & in diverſis Conventibus
collocatos, ſed Religioſos illos, qui dictum Conventum,
& Communitatem tempore affiliationis componunt, & con-
ſtituunt, & in præciſis terminis noſtri caſus, Partibus accer-
ſimè informantibus, neque ſcribente reſolvit hęc *S. C. in Eu- 24
gubina 19. Martii, & 27. Aprilis 1703. Pon. Eminentiſs. Tana-
ra* in qua, nedum admiſſa fuit pro valida aggregatio P. Pagni-
ni ad Monaſterium S. Petri Eugubii, Congreg. Olivetanę, fa-
cta à ſolis Religioſis, qui in illo tempore affiliationis reperie-
bantur, ſed ulteriùs in concurſu verorum filiorum ejuſdem
Monaſterii, prælationem obtinuit ad Abbatiam, tunc va-
cantem, non obſtante, quòd aggregatio facta fuiſſet cum ſo-
lo conſenſu, & pręſentia duorum ex 14. Religioſis, veris fi- 25
liis ejuſdem Monaſterii, quorum 12. tempore aggregationis
moram faciebant in aliis Monaſteriis Religionis. Et *in Nea-
politana Affiliat. 11. April. 1704 Pon. Card. Gabriel* in qua
paritèr Procur. Gener. ſuam Relationem contra affiliatum 26
huic S. C. tradiderat, & caſus etiam erat, quòd, nedum
major pars verorum filiorum Conventus, cui facta fuerat af-
filiatio, ſed ferè omnes moram faciebant in diverſis Conven-
tibus Religionis.

Secunda ratio, ex qua patet, recurſum, ad hanc S C. ha-
bitum, noſtræ affiliationi non obſtare, ea eſt, quia ſicuti ex-
preſſè poterant dd. quatuor Religioſi recurrentes renunciare 27
d. recurſui, ab ipſis interpoſito, ad *Textus literales in l. Si quis
in conſcribendo C. de Epiſc. & Cler. & cap. ad Apoſtolicam de
Regular.* ita id facere potuerunt tacitè quidem, ſed median-
te facto, quod potentius, & efficacius eſt verbis *l. Paulus ff.
Rem rat. haber. & leg De quibus ff. de Legib.* cum concordanti-
bus apud *Rot. dec. 21. n. 8. cor. Celſ.*

Obſervando hic ſolemne continere ęquivocum; ne dica-
mus manifeſtam falſitatem, aſſertionem illam contrarię Re-
lationis: *Filii dicti Conventus, qui erant n. 14 recurſum fece- 28
runt ad hanc S C* dum ſola, & ſimplex lectura Memorialis, ab
ipſis Recurrentibus ſubſcripti, & originalitèr exhibiti in ma-
nibus Eminentiſs Ponentis, ad oculum oſtendit, manibuſquè
palpare facit, fuiſſe 4. dumtaxat, nempè Fratres Jo. Franciſ-
cum Bordi. Laurentium Pallajum, Sanctem Cantonum, &
Joſephum Mariam Cavalcanum, quorum primi tres ſunt il-
limet, qui deindè, conſcientia ducti, recedentes à d. recurſu, 29
unà cum omnibus aliis Gremialibus noſtri Conventus, votum
affirmativum dederent, ſequè ſubſcripſerunt affiliationi Cum
quo non concordat paritèr dicta contraria Relatio, gratis ſup-
ponens, affiliationem ſequutam, non cum omnibus Votis,
ſed cum ſola illorum majori parte.

Et ex hac evidenti inſubſiſtentia in rebus adeò ſubſtantiali-
bus, ſuppoſitis pro veris; cùm tamen ſint evidentèr falſæ, 30
dignentur EE. PP. ponderare, an, & quanta fides adhiberi
poſſit aliis inſubſiſtentibus aſſertionibus, priſquè meditatio-
nibus, gratis ubiq; amplificatis in dicta Relatione, circa ſo-
mnlatam vim, & aſſertas violentias, quibus procurata præ-

tenditur noſtra affiliatio juxta animadverſa *per Rot. Aven.*
31 *dec. 33. num. 1. & 2.* ubi refert illud *Virgilii Crimine ab uno Diſce omnes.*

Ultra quòd omnia iſta, utì involventia dolum, fraudem, & delictum, ſi in nullo genere perſonarum præſumenda
32 ſunt, juxta *Tex. in l. Dolum ff. de Dol.* quantò minus reſpectu qualificatorum Religioſorum? ut ampliando obſervat *Rot. dec. 512. num. 3. & dec. 808. n. 21. par. 18. rec. & in Rom. Pecu. 31. Jan. 1695. §. Elicitur ter. Mate.* Illamquè proindè
33 conſtanter rejecit hæc S.C. in d. *Eugubina*, cujus circumſtantiæ illam aliqualitèr ſuadebant dum ex 14. filiis Monaſterii, duo solùm decrepiti, & ferè deſperatę ſalutis, affiliationis tempore in illo reperiebantur.

Et tamen ad eliminandam omnem difficultatem in hac par-
34 te, talis prætentus violentiarum ſuperlativè excluditur.

I. Ex atteſtatione P. Fettini, tunc temporis Provincialis, in qua referendo tractatus noſtræ affiliationis, ait; *E ben-*
35 *che a queſta figliolanza moſtraſſere qualche repugnanza li PP. Gio. Battiſta Bondi, e Santi Cantoni, capacitati dal biſogno di quel Convento, ſi quieterono, e con pace, e ſodisfattione di tutti e con i Voti affermativi il detto Padre fù ricevuto per figlio &c.* Priùs autem aſſignando motivum talis affiliationis, aſ-
36 ſerit, fuiſſe *per il biſogno, che detto Convento aveva, e di preſente tiene, di qualche ſoggetto, capace al biſogno di fare qualche funzione in publica, e di amminiſtrare à Secolari il Sacramento della Penitenza.* Idemque repetiiſſe audivimus, cùm majori quidem energia, ſed cum æquali veritatis aſſiſtentia, in familiari epiſtola, ſcripta eidem P. Procur. Generali circa eandem materiam.

II. Ex alia P. Daneſii, Socii Provincialis, & præſentis affi-
37 liationi, aſſerentis, illam ſequutam fuiſſe *ſenza minaccia, violenza, ne eſpulſione alcuna de Religioſi, conforme tutte ciò coſta apertamente ne Libri del medeſimo Convento.*

III. Ex alia P. Grandetti ibi: *Fù affigliolato ſenza violen-*
38 *za alcuna, ne minaccia, ne aver rimoſſo, ne fatto venire alcun Religioſo a tal' effetto &c.*

IV. Ex alia P. Zecchini, qui non ſolùm fidem facit de eadem veritate, ſibi probè nota, ſed ulteriùs aſſerit, id au-
39 diviſſe à tribus aliis qualificatis Religioſis, *quali tutti d' accordo mi riſpoſero, non eſſer' altrimenti vero, che Lui li minacciaſſe, ne ſforzaſſe in maniera alcuna, mà che ſolo li pregò volontariamente, e di buon' animo li diedero il loro voto affermativo.*
40 V. Ex alia P. Pallajæ ibi: *mi pregò ſenza minaccie &c. per acconſentire alla figliolanza di V. P. &c.*

VI. (Cæteris omiſſis) ex alia P. Bellocii ibi: *gli ſignifi-*
41 *co, aver ſottoſcritto il Memoriale, non perche Io ſia ſtato violentato, mà ſolo in vigore della lettera del Reverendiſſimo Padre.*

Quibus qualificatis Religioſis plena adhibenda eſt fides; Tum, quia teſtantur de re, ipſis nota, & cujus pars magna
42 fuerunt, itaut eis applicetur id, quod ſeſe ipſo ſcripſit *S. Je: epiſtol. 1. in princ.* Tum, quia ſunt multi, & diverſæ conditionis, & qualitatis, itaut prorſus inveriſimile ſit, quòd
43 conſpirare voluerint in veritatis perniciem, juxta animaverſa per *Rot. dec. 11. num. 13. par. 18. rec* cum concordantibus in *Tom. 1. par. 1. diſcep. 6. num. 38.* Tum, quia non deponunt de aliqua re, proprium concernente intereſſe, quo caſu nunquam præſumendum eſt, quòd ad aliis complacendum, veritatem occultaverint, *Roland. conſ. 38. num. 38. & ſeq. lib. 1.*
44 obi, quòd licèt plura ſint genera delictorum, ad nullum patrandum ſolet quis abſque lucro, vel utilitate moveri, quòdque hoc patet ratione naturali, quam ſolam allegare ſufficit, & *Rot. dec. 43. num. 2. coram Anſald.* ubi, quòd majus argu-
45 mentum excluſivum falſitatis excogitari non poteſt, quàm non lucrum illius, qui prætenditur, illam commiſiſſe. Tum demum, quia nulla ex adverſo exhibita fuit authentica juſtificatio, contrarium probans, quę de facili vel ex Libro Conventus deſumi poterat, vel ex atteſtationibus Reli-
46 gioſorum comprobari; Itaut aperta fronte cum *Lactant. de Falſ. Relig. lib. 1. c. 2.* dicere poſſumus, *Qui nos mentiri putat, proferat alios, quibus credemus?*

Et ex his manibus palpatur inſubſiſtentia dictarum ſomniatarum violentiarum, & tamen, etiamſi eſſemus in dubio, adhuc in illo pro illarum excluſione, actuſque validi-
47 tate, ſemper eſſet reſpondendum, ut, omiſſis generalibus, in puncto noſtri caſus individualitèr reſpondit, & practicavit hęc S.C. in dicta *Neapolit. Affiliat. 22. April. 1604. Pon. Car. Gabriel.* cum reſcripto *Affiliationem P. Bonaventuræ de Nico-*
48 *lao Ord. Min. S. Franc. ſubſtineri;* Non attentis ſimilibus prętenſionibus vis, & metus, quibus procurata aſſerebatur, prorſuſque neglectis affectatis atteſtationibus aliquorum Religioſorum, de illis deponentium, licèt approbatis à Procur. Gener. ejuſdem Ordinis. imò concurrebat etiam in eodem caſu alia paritèr circumſtantia, quòd affiliatio facta fuerat tempore Viſitationis, & cum præſentia Provincialis, ut verificatur in præſenti.

Non omittentes inſinuare, quòd ſumus in terminis Religioſi, adverſus cujus perſonales qualitates nihil ex adverſo di-
ci poteſt, & ipſius optimæ qualitates in toto noſtro Ordine 49
notorię ſunt, itaut, etiamſi aliquod ſupereſſet dubium, adhuc illius affiliatio ſananda eſſet, juxta laudabilem praxim hujus S.C. de qua *Card. de Luc. de Benef. diſc. 11. n. 10. & de Canon. diſc. 28. num. 6. & de Regul. diſc. 53. n. 4.* & practicavit hęc *S. C. in Quiten. 24. Aprilis 1693. Pon. Card. Nigrono.*

Die 17. Auguſti 2706. propoſita in S. C. E. cauſa per Card.
Grimaldum, reſponſum fuit *Audiantur Patres Conventus*, 50
ad quem. Vide *Tom. 3. par. 2. diſcept. p. 16. à n. 296.*

DISCEPTATIO XVII.

Comen.

PRO

Monialibus S. Margharitæ Lugani

CUM

Sorore Lucretia Riva.

ARGUMENTUM.

Monaſterium an poſſit facere furnum, vel aliam officinam ſubtus Cellam, quam ſibi ædificavit Monialis. Refertur caſus ſingularis ejectionis Monialis à Monaſterio, per vim factæ ab aliis Monialibus, unà cum pœnis, quibus fuerunt ſubjectæ principales delinquentes.

IN Suburbio Lugani, Comen. Diœceſis, reperitur Monaſterium Monialium ſub Invocatione S. Margharitæ, pro cujus ampliatione ex ſpeciali conventione ſer. ſer. inita die 2. Aprilis 1679. Moniales illæ, quæ in eodem Monaſterio pro-
feſſionem emittere volunt, earum, ſive eorum Conſangui- 1
neorum arbitrio, propriis ſumptibus conſtruere valent Cellam, ſub illa tamen lege, & conditione, ut Cella, talitèr conſtructa, ſervire poſſit, & debeat pro uſu, & habitatione ipſius Monialis conſtruentis, nec non pro alia ipſius Sorore,
ſeu nepte, quatenus in futurum poſt ipſius obitum Religio- 2
ſum habitum in eodem Monaſterio ſuſciperet.

In alia verò parte ejuſdem Conventionis literalitèr diſponitur, ut ſolum, ſive fundus, ſuper quo ædificantur à par-
ticularibus Cellæ, remaneat in pleno dominio ipſius Mona- 3
ſterii, & totius Capituli, itaut in eodem ſolo, ſeu fundo arbitrio Capituli poſſint Moniales ædificare ſubtus dictas Cellas *tutto ciò, che il Monaſtero giudicarà di commodo* pro ſervitio publico ejuſdem Monaſterii.

Annis retrò elapſis recepta fuit in noſtro Monaſterio Lu-
cretia Joanna Riva, quę ſibi propriis ſumptibus Cellam con- 4
ſtruere fecit, prout pręcedenter practicaverant 14. aliæ Moniales, quę propriis ſumptibus Cellas conſtruere fecerunt, ut eſt in confeſſo inter Partes.

In principio autem anni 1704. furnus, quem noſtrę Moniales habebant pro communi ſervitio Monaſterii, prorſus inu-
tilis remanſit, dirutuſq; oeq; illum in eod loco rędificare po- 5
terant, ob ſitus inaptitudinem, & penitus incommodum, atque poſt diligentem recognitionem ſitus cujuslibet partis
Monaſterii, non fuit inventus aptior illo, qui reperiebatur 6
ſubtus Cellam dictę Monialis Rivę, in quo proindè illum ędificare cenſuerunt, attenta dicta ſpeciali reſervatione dominii ſitus favore Monaſterii.

Tempore, quo parabantur neceſſaria cęmenta pro illius
ædificatione, eadem Monialis Riva à diſſentionis ſpiritibus 7
inſtigata, ſub prętextu quod ejus Cella redderetur inhabitabilis ex proximitate furni, conclamavit ad Ordinarium Comen. à quo, inauditis Monialibus, reportavit reſcriptum
pro ſuſpenſione ędificationis furni, attento quòd eidem Epiſ- 8
copo ſuppoſitum fuit, mediante depoſitione unius teſtis, adeſſe evidens damnum ejuſdem Rivę, ac faciliorem eſſe illius conſtructionem in alia parte Monaſterii.

Facta igitur diligenti recognitione ejuſdem partis, in qua
pręſupponebatur facilior conſtructio ejuſdem furni, comper- 9
tum exitit, quòd non niſi cum proximo periculo violationis clauſuræ, d. Furni elevatio fieri poterat, ac ulterius me-
dian-

diante quamplurium primi nominis Peritorum, relatione apparuit erronea prætenſio damnorum, itaut Cella Monialis Rivæ nullo modo damnificari poterat, non ſolùm ob diſtantiam, quæ remanet inter Cellæ pavimentum, & ſuperficiem furni, recognitam ab eiſdem Peritis *in quattro brac-*
10 *cia, & oncie ſei*, ſed etiam ob groſſitiem parietis, ſeu pavimenti ſupra furnum conſtruendi, eo quia ad omnem dubium damnorum eliminandum ex conſilio eorundem Peritorum *la volta del nominato forno dovrà farſi maſſiccia, e riempirſi i fianchi, ſpianata ſopra, e metter vi ſopra il ſuo buon Gerone, e poi laſciarlo aperto di ſopra, che poſſa ſpirar l'Aria.*

Quocirca Epiſcopus meliùs informatus, non definitivè, ſed per ſolum proviſionis modum, mandavit, ut facta per Monaſterium, & Moniales Capitulariter congregatas obligatione conſignandi Rivæ aliam Cellam ad ſui beneplacitum in caſu quo ſua damnificaretur, vel demoliendi furnum, &
11 in alio loco illum reædificandi, poſſent, & valerent eędem Moniales ad ejuſdem furni elevationem, & conſtructionem devenire.

Quamvis autem talis proviſio eſſet potiùs Monaſterio præjudicialis, & damnoſa, quàm Rivæ eædem nihilominùs Moniales promptè paruerunt mandatis eorum Antiſtitis, & ad effectum tollendi omnem colorem ulteriori proſecutioni litis, Capitularem obligationem libenter emiſerunt, ac poſtmodum furni conſtructionem ordinarunt, quæ in effe-
12 ctu fuit etiam incepta vigore ejuſdem proviſionis, ut ſupra captæ à dicto Ordinario, & poſt earum Capitularem obligationem.

In hujuſmodi tamen ſtatu non contenta Riva dicta rationabili proviſione, & æquiſſimo temperamento recurſum habuit ad aſſ. Commiſſarium Nuncii Apoſtolici Elvetiorum, in eodem Loco Lugani exiſtentem, ſed quia non ſolùm minùs legaliter notitia hujuſmodi recurſus noſtris Mo-
13 nialibus tranſmiſſa fuit, verum etiam quia publica neceſſitas noſtri Monaſterii ſuadebat proſecutionem furni, illiuſque promptam terminationem, ut poſſent Moniales panem coquere, ideò furni ædificatio terminata fuit, furnuſque in uſum poſitus. Undè reclamante eadem Riva apud eundem Nuncium, noſtris Monialibus inauditis, de facili mandatum pro purgatione aſſertorum attentatorum obtinuit.

At quia hoc medio tempore prædicta Monialis Riva auſa fuit obedientiam tunc noſtræ Abbatiſſæ ſcandaloſè denegare
14 & ulteriùs illam in publico loco, & præſentibus omnibus Monialibus contumeliis afficere, ideò inhærendo diſpoſitis in Conſtit. noſtri Monaſterii, eidem Rivæ Sacramentorum uſus, donec veniam peteret ab Abbatiſſa, ab ordinario Confeſſario denegatus fuit.

Verùm notitia talis ſuſpenſionis uſus Sacramentorum ad Nuncium, cum magna forſan veritatis alteratione perventa, loco approbandi pœnam, à noſtris Conſtitutionibus in-
15 flictam, abſque ulla facti informatione, placuit eiſdem afflictis Monialibus novam addere afflictionem, non ſine maximo Civium ſcandalo, ſuſpendendo ab exercitio ſui officii, tam innocentem Abbatiſſam, quam probum, probatumque Monialium ordinarium Confeſſarium, eidem ſubrogando P. Guardianum Cappuccinorum, abſque neceſſariis facultatibus, licet à prudentia, & rectitudine Epiſcopi poſt talem declarationem, ſtatim fuerit ei neceſſaria facul-
16 tas tranſmiſſa, qui novus, inexpertuſque Confeſſarius, majora addidit fomenta Monialium diſſentionibus, recuſando abſolvere illas, quæ ex conſcientiæ ſtimulis, prætenſionibus aſſerti Commiſſarii Nuncii adhærere recuſabant, ſcientes, ipſum moveri ad ſuſtinendas partes Rivæ ſub fine matrimonii, quod procurabat concludere inter ipſius Neptem, & Rodolphum Rivam ejus fratrem, facileque erat Nuncio prævidere talia diſſentionis ſemina, à multiplicitate Confeſſariorum derivari poſſe, nimis enim in regimine
17 cujuſcumque Communitatis nota eſt obſervatio illa Taciti *lib.* 12. Annal. *ſi ab uno regerentur intenſiorem fore diſciplinam*, quam refert, latèque exornat *Gaballinus de Scient. Canon. tom.* 1. *lib.* 4. *cap* 9 *qu.* 2. *n.* 1.

Placuit inſuper eidem Nuncio, non minus nulliter, quàm injuſtè, ſemperque noſtris Monialibus inauditis, ad ſolam
18 inſtigationem, & falſas ſuggeſtiones ejus Commiſſarii favore Monialis Rivę ferre ſententiam revocatoriam dictę equiſſimæ proviſionis Epiſcopi, in eademque ſententia adverſus publicum Inſtrumentum reſervationis dominii, favore noſtrarum Monialium, de quo doctum fuit Summario, de-
19 clarare nullum jus, nullamque actionem competiiſſe, neque competere Monialibus ſuper conſtructione furni ſubtus Cellam dictæ Rivæ, mandatumque de manutenendo in eadem ſententia relaxare, poſtpoſitis ſandatis precibus per noſtras Moniales eidem humillimè porrectis, mediantibus duabus Epiſtolis, eidem Nuncio ſcriptis circa veram facti relationem, in Summario exhibitis.

Habuerunt proindè recurſum noſtræ Moniales adverſus dictam ſententiam, & mandatum ad A.C. à quo de manda- 20
to Auditoris SS. remiſſa fuit Cauſa ad hanc Sac. Cong. à qua pro ſolita Informatione remiſſis noſtris precibus, tam eidem Epiſcopo Comen. quàm Nuncio, ſupervenit primo loco Informatio ejuſdem Epiſcopi, cum pluribus documentis annexis, quæ mirificè comprobat, & verificat factum, per nos
recenſitum, deinde verò ſecundo loco ſupervenit altera In- 21
formatio Nuncii in Summario exhibita.

Cùmque in præſenti Congreg. proponatur Cauſa, nedum circa merita conſtructionis Furni, & purgationis prætenſorum attentatorum, ſed etiam circa expulſionem dictæ Mo-
nialis Rivæ à noſtro Monaſterio, in omnibus favore noſtra- 22
ram Monialium ſperamus obtinere reſponſum.

Decretum ſiquidem, ſeu extrajudicialis proviſio Epiſcopi ſuper conſtructione furni, nullum importabat præjudicium ex animadverſis per *Rot. dec* 212. *num.* 11. *cor. Priol. &*
dec. 38. *nu.* 31. *par.* 9. *rec.* dum per illam præſervabantur Rivæ 23
omnia jura, vel pro demolitione ejuſdem furni, vel pro conceſſione alterius Cellæ ad ejus contentamentum, quatenus damnum aliquod à conſtructione furni reciperet.

Erat pariter eadem proviſio, nedum rationabilis, & æqua,
ſed omni jure fundata, quia ſolum, ſeu fundus, in quo con- 24
troverſus furnus fuit ædificatus, ſpectat ad noſtrum Monaſterium, adeòq; in illo ad libitum noſtrarum Monialium ædificari poterat quidquid pro ipſarum neceſſitate, & commodo eis videbatur, juxta notiſſima Juris principia, de quibus in terminis Monialium, ædificantium Officinas Monaſteriorum in proprio ſolo, ſeu fundo, egregiè *Rot dec* 279 *à*
nu. 1. *par.* 9. *rec. & in Tarent. Fabric.* 25. *Junii* 1694. §. *Aſſiſtit.* 25
cor. Pio, & in Neapolit. Fabric. 22. *Jan.* 1700. *à* § *Stetit. coram Muto, & in Neapolitan. altitu. tollen.* 12. *Martii* 1700. §. *Neque cor. Card. Caprar.*

Quod verum eſt, etiamſi cum elevatione novæ Fabricæ concurrat Vicinorum præjudicium, quando Fabrica non fit
ad æmulationem, quæ non ſolùm nunquam præſumitur reſ- 26
pectu Monialium, ædificare volentium, ut in ſpecie notat *Menoch. de Arbitr lib.* 2. *centur.* 3. *caſ.* 156 *num.* 9. *Gail. obſerv.* 69. *num.* 30 *lib.* 2. *Vivius dec.* 306. *num.* 1. *eodem lib.* & firmavit *Rot.*
dec. 374. *in fin. cor. Celſ. & dec.* 48. *num* 2. *cor. Emer. ſen & dec.* 27
272. *nu.* 3. *par.* 19. *rec. & in d. Tarent. Fabric.* §. *Aſſiſtit cor. Pio*; Sed ſemper poſitivè dicitur excluſa, quando, ut in noſtris terminis verificatur, concurrit utilitas Monialium, ædifi-
care volentium *Caſtr. in leg Cum eo in princ. ff de Servit. urb.* 28
præd. Marſil. ſingul. 184. *in fin. Alciat. de Præſumpt regul.* 3. *præſumpt.* 23. *Rot. dec.* 2209. *à num.* 16. *cor. Coccin. & dec* 61. *nu.* 15. *par.* 17. *rec. & in d. Tarent Fabric.* §. *Aſſiſtit. cor. Pio, & in cit. Neapolit.* §. *Neque in fine cor. Card Caprar.*

In noſtris autem terminis, ultra hanc claram Juris diſpo-
ſitionem, aſſiſtit Monialibus etiam ſpecialis conventio, ex 29
qua habemus, reſervatum fuiſſe ſpecialiter ſitum ſubtus Cellas Monaſterii ad effectum ibidem ædificandi quidquid Monialibus congruum videbatur, & in effectu ſubtus alias Cellas, propriis ſumptibus à 14. aliis Monialibus ædificatas, conſtructæ reperiuntur omnes Officinæ, nec etiam excluſis
illis, quæ continuum annexum habent rumorem, & incom- 30
modum, ſicque applicatur in noſtris terminis diſpoſitio *Text. in l. Ille, aut ille, ff. de Legat.* 3. & undique apparet moderatio noſtrarum Monialium, emittentium favore Rivæ ſibi adeò præjudicialem obligationem, vel demoliendi Furnum, vel eidem dandi aliam Cellam ad ſui beneplacitum, quando abſq; ulla licentia judicis vigore literalis conventionis propria authoritate Furnum ſubtus Rivę Cellam conſtruere poterant.

Fortiùs quia ex concordi Peritorum relatione palpabatur manibus, quod non ſolùm Furnus prædictus nullum poterat
afferre præjudicium Cellæ ſuperiori, ſed in toto Monaſterio 31
non reperiebatur, neque de præſenti reperitur locus aptior, quo ille conſtrui poſſit.

Si autem omnes aliæ Moniales noſtri Monaſterii, quæ ſimiliter propriis ſumptibus ſibi ędificarunt earum Cellas, nunquam reclamarunt, nec reclamant pro conſtructione ſtrepi-
toſarum Officinarum, ſubtus illas poſtea conſtructarum, ita 32
quoque eaſdem imitare debet Riva, aliàs contrarium cum ipſa practicando, opus haberent noſtræ Moniales officinas ad vitæ ſubſtentationem neceſſarias non ſubtus Cellas Monialium, ſed in Viridariis, vel extra Clauſuram conſtruere & hoc ad ſervandam æqualitatem illam inter Moniales, quàm ſervandam eſſe in ſpecie obſervavit *Rot. in d. Neapolit. Fabr.* 23. *Jan.* 1700. §. *Sed quod cor. Mut.*

Quæ

Digitized by Google

Quæ æqualitas eo magis inter noſtras Moniales ſervanda
eſſet, quo duæ ex illis, quæ dederunt Monaſterio triplo
majorem dotem, quam dedit Riva, ſubtus earum Cellas
33 commendabili patientia ſupportant incommoda continui tu-
moris hauritionis aquæ à Puteo, & Fumi, atque caloris co-
quinæ, ut probant omnes Moniales in Proceſſu, atque noto-
rium eſt in noſtro Monaſterio, & Oppido Lugani.

Ut autem manibus palpent EE. PP. quod Riva, non ex
motivo præjudicii, & caloris, ſed ex aliis prætextibus, &
ex ipſius natura, parum apta quieti, integrum noſtrum
Monaſterium conturbavit, communemque pacem diſrupit,
34 dignentur obſervare, quod nedum in Urbe, ſed in toto
Orbe ſupra Furnos cum competenti diſtantia à pavimento
conſtructos, omnes inhabitant, abſque ullo ſcrupulo. In
Monaſteriis verò Monialium ſine ulla limitatione id ad pra-
xim reducitur, & in effectu in Monaſterio S. Catharinæ
Terræ Lugani, in quo Riva modò inhabitat, nedum ſupra
Furnum adeſt ſolita Cella, ſed in illa habitarunt ſemper in
præteritum Moniales, habitavitque ipſamet Riva abſque
eo, quod minimum præjudicium paſſa ſit, & tamen Fur-
nus iſte immediatè adhæret pavimento ejuſdem Cellæ. Ne-
que diſtat ab illo *quattro braccia, & oncie ſei*, ſicuti diſtat no-
35 ſter, ultra alias præcautiones, à Peritis demandatas, &
expreſſas in Summario.

Si igitur in Monaſterio S. Catharinæ nunquam reclama-
runt Moniales illæ, quæ in præteritum inhabitarunt Cel-
lam ſupra Furnum, & ſicuti nec etiam reclamavit ipſamet
Riva, eandem Cellam inhabitans, ita non videtur locus tot
36 reclamationibus adverſus Furnum, conſtructum in noſtro
Monaſterio, ut de ſe patet.

Circa quem ſupplicamus ulteriùs obſervare, quod noſtræ
Moniales aperta fronte non ſemel, ſed ſemper inſteterunt,
37 tam coram Vicario Generali, quàm coram Epiſcopo Co-
men. pro viſitatione Furni, noviter conſtructi, quam in-
ſtantiam apud EE. PP. inſtantiſſimè etiam hodiè reiterant,
ut fiat experimentum aſſerti caloris reſpectu Cellæ ſuperio-
ris, accenſo igne in Furno, non juxta ſolitum, ſed per plu-
res dies, ad inſtar illius Babilonicæ Fornacis, de qua *in*
38 *Daniel.* 3. 52. quæ experientia, denegata Nobis in partibus,
veritatem hanc intra evidentiæ fines poſuiſſet, & ſemper
poteſt, dum abſque Judicis interventu facta fuit, & inven-
tum, quod nullum præjudicium afferre aptus eſt, nulluſque
nocivus calor ad ſuperiorem Cellam tranſpirat.

Et ex hac animadverſione duæ ſequuntur, primum, quod
omnis præſumptio militet pro excluſione talis præjudicii
contra Rivam, recuſantem tradere clavem ſuæ Cellæ, ad
39 idem præjudicium recognoſcendum, etiam quando ei id in-
junctum fuit ab Abbatiſſa ſub formali præcepto S. Obedien-
tiæ, ut in ſimilibus terminis recuſantis exhibere Scriptu-
ras notant communiter Doctores, adducti per *Cravett. conſ.*
40 *6. num. 8. Menoch. de Præſumption. lib. 5. præſumpt. 91. num 4.
Monach. deciſ. Lucenſ. 57. num. 10. & dec. 103. num. 3. poſt 2.
volum. conſ. Farin. & dec. 752. num. 11. cor. Dunoz. jun.* II. verò,
quod nulla ſit præſtanda fides atteſtationibus Medicorum,
lite pendente procuratis ſuper aſſerto præjudicio Rivæ, quia
hujuſmodi fides in his circumſtantiis nullam facere fidem,
41 in terminis noſtri caſus firmavit egregiè *Rot. in Neapol. Fabr.
23. Jan. 1700. §. Non adverſante cor. Muto.*

Et tamen, quando etiam aliquod præjudicium in his
terminis verificaretur, ſive in Cellæ inſalubritate, ſive ex
quocumque alio motivo, quod abſolutè, conſtanterque ne-
42 gamus, adhoc illud in nulla conſideratione habendum eſt
in concurſu libertatis ædificandi in ſuo ſolo, juxta receptiſ-
ſimam DD. opinionem, à ſupremis Tribunalibus quotidiè
ſequutam, ut videre eſt apud *Maran. reſp. 5. à num. 9. tom. 3.
Capon. diſcept. 381. num. 5. Rot. cor. Ubag. dec. 92. num. 1. & cor.
Celſ. dec. 375. num. 1. & in Neapolit. Fabric. 30. Jan. 1679. §. Il-
43 lius cor. Rondin. & in Neapolit. Ædificii 4. Junii 1696. § Po-
tiſſimum cor. Pio, & in Neapol. Fabric. 25. Jan. 1700. § Idque
cor. Mut.* ubi, quod damnum Vicini in his terminis tanti æſti-
mandum non ſit, ne poſſit impedire alium uti naturali liber-
tate ad libitum ædificandi in proprio ſolo; Aliàs actum eſ-
ſet de obſervantia Regulari, ſi hujuſmodi ſcrupuloſæ ſubti-
litates in ſalubritatis Cellarum motivum præbere poſſent
Monialibus vexandi Monaſteria, illorumque Officinas
44 ſubtus proprias Cellas recuſandi, ut patet conſide-
ranti.

Deveniendo ad prætenſa attentata, quatenus per inſubſi-
ſtentem hypotheſim inhibitio Nuncii oſtenderetur legitimè
45 præſentata ante Furni terminationem, adhuc conſtanter
dicimus, nulla adeſſe attentata. I. Quia proviſio Epiſcopi
facta fuit extrajudicialiter, de bono, & æquo, & uti dece-
bat inter Monaſterium, & Monialem particularem ejus fi- 46
liam, ad evitanda jurgia inter Moniales, & non iſtæ diſtra-
herentur à divino ſervitio, in quibus terminis, ſicuti à tali
proviſione nulla dabatur appellatio, ita inhibito illius vigo-
re non erat apta cauſare attentata, ut obſervant *Leoncil. dec.
48. per tot. & Pignant. ad Statut. Ferrar. rub. 33. nu. 18.* II.
Quia eadem proviſio erat etiam inappellabilis ex quo nullum
apta erat præjudicium inferre Rivæ, attenta obligatione Mo- 47
nialium, vel demoliendi Furnum, vel illi aſſignandi aliam
Cellam, ad ejus contentamentum, quatenus verificaretur
d. præjudicium. III. Quia inhibitio Nuncii, uti conceſſa
clauſis oculis, & non viſis præcedenter actis Curiæ Epiſco-
palis, erat ipſo Jure nulla, eique impunè non parere licitum
erat, juxta decreta S. C. E. edita anno 1700. & approbata à 48
Clem. VIII. & ab Urbano VIII. anno 1624. quæ decreta uti
leges obſervanda eſſe notant *Genuen. in Prax. cap. 38. num. 42.
Quarant. in Summ. Bullar. verb. Archiepiſcopi authoritas ſub
num. 20. Card. de Luc. de Juriſd. diſc. 112. num. 3. Bertachin. vot.
dec. 11. num. 1. & 2. & Rot. dec. 33. in princ. & dec. 158. num. 1. &
per tot. cor. Emer. jun.* & reſolvit S. C. C. *in Calagarit. Exceſ-
ſuum 16. Julii 1695. ad 3. dub. & in Hydrunt. ſeu Gallipol. 26.
Januar. 1697. ad 2. dub. & in Piſauren. ſeu Urbinat. Juriſd. 30.
Auguſt. 1698. & in Sardiniæ Juriſd. 13. Maii 1702. ad 3. dub.* 49
IV. Quia urgebat neceſſitas in noſtris Monialibus terminan-
di Furnum pro coquendo pane, parandiſque aliis neceſſariis
ad ſubſtentandam vitam, ne illa cum maximo diſpendio ex-
tra Clauſuram procurare cogerentur. Neceſſitas autem facit
licitum, quod aliàs permiſſum non eſſet, juxta *Text. in l. Si
quis ita ff. Ad leg. Aquil.* atque teſte *Demoſthene*, relato à *Ti-
raquel. de Pœn. temper. cauſ. 33. num. 2. Neceſſitas veniam ali-
quam habet apud humaniter judicantes.* Et in terminis actus 50
neceſſarii, geſti in vim proviſionis, capitæ à Judicibus, quod
nunquam dicantur attentati, egregiè advertunt *Aſin. in Prax.
§. 31. cap. 31. limit. 5. prin. à num 6. Lancel. de Attent. par. 2. cap.
12. limit. 43. per tot. & cap. 20. amplia 11. num. 34. Rebuff. de
Sent. proviſ. in proœm. à num 28. & num. 133.* & firmavit *Rot.
dec. 139. num. 4. cor. Priol. & dec. 634. num. 8. cor. Burat. & in
Ferrar. Aquar. 4. Decemb. 1651. §. Et ſic cor. Peuting.* nulla-
tenus impreſſa inter alias ejuſdem; V. Demum, quia poſita 51
ex hucuſque animadverſis juſtitia conſtructionis noſtri Fur-
ni, applicatur regula, quod quando conſtat de bono jure at-
tentantis, nunquam purganda veniunt attentata, ne id,
quod hodie demolitur, cras ſit reædificandum, ut uno ore
obſervant adducti per *Surd. conſ. 154. nu. 20. & 57. Capicilatr.
conſult. 64. nu. 35. & Rot. dec. 64. n. 45. par. 17. rec. & in Rom. Hæ-
redit. de Ruſpolis ſuper Attentatis 13. Junii 1704. per tot. cor.* 52
Molines, ubi teſtatur de inconcuſſa praxi omnium ſupremo-
rum Tribunalium, confirmata 5. Martii 1705. *coram eodem*.
Obſervando, id verum eſſe, ſive in attentatorum purgatio-
ne inſiſtatur à Parte, ſive illa prætendatur Judicis officio.

Demum, circa expulſionem Rivæ negari non poteſt, quod
primo intuitu, neque ſuperficialiter conſiderata exceſſus vi-
deatur magnus, & delictum grave; Cæterùm, attentè perpen- 53
ſis antecedentibus, circumſtantiis, & ſubſequentibus dictam
expulſionem, illiuſque cauſa medullitùs introſpecta, id quod
ex adverſo exageratur pro crudelitate, & inhumanitate, appa-
ret maxima pietas, & commendabilis affectio erga d. Rivam.

Supplicantes EE. PP. eorum ſapientiſſimum judicium ſuſ-
pendere uſque ad totius facti accuratam perpenſionem. Cer- 54
tò enim confidimus in noſtris terminis verificari id, quod
ſcriptum reliquit *Senec. de Ira lib. 2. cap. 29.* nempe. *Multos
abſolvemus, ſi cœperimus ante judicare, quàm iraſci*, dum
ea tota facti ſerie, illiuſque circumſtantiis, de quibus in Pro-
ceſſu, tali diligentia à Subdelegato Apoſtolico fabricato, &
cum rigoroſis formalitatibus, in Inſtructione Sac. Congreg.
nullatenus præſcriptis, ut congruè deſervire valeat pro For- 55
mulario ſimulium Proceſſuum apparet, Moniales illas, quæ
Rivam à noſtro Monaſterio ejecerunt, ſequutas fuiſſe exem-
plum pietatis Ruben. erga ſuum fratrem Joſeph, quem cùm
cæteri fratres occidere vellent, precibus ab eiſdem impetra-
vit, ut potiùs eum in Ciſternam projicerent, ut proſpero
eventu practicatum fuit, idque à pietate alterius fratris Judæ
obtentum, ut venderetur, cum illis accidentibus, quæ le-
guntur *in Geneſ. 37. 20. & ſeqq.*

Ex omnium enim Monialium depoſitionibus conſtat, ali-
quas ex eiſdem, ex intolerabili modo, quem Riva practica-
bat, illis deſperationis extremitatibus acceſſiſſe, ut deter- 56
minaverint illam occidere, vel veneno necare, vel in pu-
teum proicere, vel alio armorum genere perimere, ad id
provocatæ ab eadem Riva, quæ ſolita erat parvum tormen-
tum manuarium, vulgo *Piſtola*, ſubtus Regularem habitum 57
geſtare.

In

In tanta igitur animorum Monialium agitatione, & ex
mediis à fœminili prudentia ad ſtabiliendam pacem in Mo-
58 naſterio excogitatis, & non ſemel inter ipſas Moniales in
Viridario, & alibi ſecretò collatis, ultrò concedimus conſi-
lium eiiciendi Rivam de facto, & nullo Juris ordine ſervato
in ſe ipſo conſideratum, malum fuiſſe, & ab omnibus dete-
ſtandum, ſed conſideratis omnibus conſiderandis, delictum,
non videtur adeò atrox, quale ex adverſo depingitur.

Præ oculis ſiquidem habendo antecedentia expulſionem,
primo loco ſe offert animadverſio, quod quando Nuncius re
vocavit proviſionale decretum Epiſcopi emanatum noſtris
Monialibus nullatenus auditis, imò nec etiam illarum epiſto-
lis perlectis, eædem Moniales egrè ferentes geſta, verba,
& irriſiones Rivæ, ejuſque conſanguineorum, & Commiſ-
59 ſarii, paratæ erant proceſſionaliter ſe conferre ad Civitatem
Comi, ſperantes ſolatium aliquod recepturas à prudentia,
& pietate eorum Antiſtitis. Quæ inſolita æquè, ac ſtrepi-
toſa Proceſſio ab attentione ejus Vicarii Foranei fortiter, &
ſuaviter impedita fuit, ut uno ore deponunt Moniales om-
60 nes, in Proceſſu examinatæ. Ex quarum depoſitionibus
apparet etiam, Epiſcopum, dictumque ejus Vicarium Fo-
raneum ad confirmandos animos Monialium in pace jam
ſtabilita miſiſſe ad illas nimis expertum Miſſionarium, ut
eas diſponeret ad exercitia ſpiritualia, quæ, una ſola Riva
61 excepta, omnes aliæ libenter fecerunt.

Ab hac autem prompta exequutione decreti Nuncii, tot
ſuavibus mediis, & dexteritatibus Miniſtrorum Curiæ Epiſ-
copalis procurata, magis elati Rivæ Conſanguinei non eru-
buerunt improprias Serenatas, & ſcandaloſas Cantilenas
propè Monaſterium canere, illum circumeundo, non cum
ſonitu illorum Inſtrumentorum, & univerſi illius generis
Muſicorum, deſcripti *in Daniel. 3. 5. ſeqq.* Sed pro majori
deriſione, & vilipendio, cum ſonitu Mortariorum, & Pi-
ſtillorum, aliiſque ignominioſis inſtrumentis, & cantilenis,
62 quæ horret calamus hic recenſere, & quæ nec etiam inter
barbaras nationes in uſu ſunt, poſt eventas pugnas, & me-
morabilia prælia, quæve deteſtati fuerunt etiam Acatholi-
ci Oratores Tiguriorum commorantes prout teſtantur
etiam multi teſtes, omni fide digni, & alii in dignitate con-
ſtituti.

Iterùm ſupplicantes hic EE. PP. illorum miſericordes
oculos convertere ad noſtras Moniales, ſimilia propriis au-
ribus audientes, magnaque patientia ſubſtinentes, ad in-
63 ſtantiam unius ex illarum Sororibus, non alio prætexta, quàm
ædificationis Furni, ex mera neceſſitate in proprio illarum
Solo, & Fundo vigore cubitalis conventionis cum eadem
initæ, quando ei ſitum ad conſtruendam Cellam conceſſe-
runt, & poſtquam ad omnem abundantiorem cautelam clau-
ſis oculis ſe ſubmiſerant duris conditionibus capitulariter ſe
64 obligandi, vel ad demolitionem Furni, vel ad tradendam
eidem Rivæ aliam Cellam ad ipſius contentamentum.

Crevitque illarum afflictio ab ea conſideratione, quod
Nuncius ex falſis relationibus ejuſdem Commiſſarii ad faci-
litandum matrimonium propriæ Neptis cum Rodulpho Ri-
65 va inſinuantis etiam eidem, quod non tenebatur obedire Ab-
batiſſæ, nedum preces Monialium exaudire recuſabat, ſed
nec etiam illas audire volebat.

Ex quibus remanet manifeſtum, evidenter Moniales pro-
vocatos fuiſſe ad illam eiiciendam è Monaſterio die 9. Octo-
bris 1704. Ignoſcendum autem eſſe illis, qui provocati in
exceſſum aliquem prorumpunt, ſtatuit rotundus *Tex. in l.*
66 *Qui cum aliter § Idemque puto. ff. de Bon. libert.* ibi: *Ignoſcen-
dum eſt enim ei, qui voluit ſe ulciſci provocatus*, ibique *Gloſſ.
verb. Retorſit.* & adductis concordantibus notant *Struv. de
de Vindict. privat. cap. 10. Aphoriſ. 6. num. 9. & ſeqq. & Rayn.
obſer. crimin. tom. 1. cap. 11. §. 1. num. 29. & pluribus ſequen-
tibus.*

Secundo loco circa antecedentia animadverſione dignum
eſt, quod terminata jam dicta animorum alteratione in Mo-
nialibus, rebuſque utcumque compoſitis, Rivæ Conſan-
ſanguinei recepto novo Nuncio alterius Decreti pro ſuſpen-
ſione uſus noſtri Furni, cœperant jam ſecundum actum prio-
67 ris Comediæ præparare, cum illis Monialium irriſionibus,
quæ leguntur in *Proceſſu fol. 26.* Necnon in Parlatorio publi-
cè, & palam ſe declarando velle per vim Januam aperire,
Furnumque funditùs demolire, alta voce clamando. *Do-
mani ſi farà in feſta di demolire il Forno, & ogni coſa. Pro-
ceſſ. fol. 8 à tergo, & fol. 15 à tergo*; quærendo ad dictum ef-
fectum Fabros murarios, qui id teſtantur in Summario;
68 Riva autem per Monaſterium deambulans Moniales omnes
ſibi obvias torvis oculis aſpiciebat. A quibus actibus, im-
propriiſque operationibus provocatæ, deliquiſſe dicantur
calore iræ, & conſequenter minùs puniendæ ſunt juxta *Tex.
l. 2. Cod. de Abolit. l. Aut facta, §. Cauſ. ff. de Pœn.* latè *Tiraquel.
de Pœnis temper. cauſ. 1. num. 1. & 2.* ubi ex *Ariſtot. lib. 5. Moral.* 69
cap. 8. notat ea, quæ ob iram accidunt, injuriam quidem fa-
cere, ſed non eſſe injuſta, aut prava, *Farinac. quæſt. 91. à
num. 1. & Conciol. Reſol. Criminal. Verb. Iracundia Reſolut.
unic. per tot.* cum aliis *in meis Inſtitut. crimin. lib. 4. tit. 7.
num. 22.*

Tertio loco notanda eſt anteacta exemplaris vita omnium
noſtrarum Monialium, à qua magnum ſumunt DD. argu- 70
mentum minorationis pœnarum ſequentes elegantem *Text.
in l. Non omnes in princ. ff. de re militari*, ut videre eſt apud
*Alex. conſ. 125 in princ. lib. 7. Tiraquel. de Pœn. tem. cauſ. 31. à
num. 1. & num. 162. Raynald obſer. crim. tom. 2. in addit. ad cap.
28. §. 7. num. 55.* Quæ eo magis emicat ad noſtrum effectum,
quo è contra Monialis Riva ſemper quietis inimica in præ-
teritum innumera dedit ſpecimina, Religioſæ vitæ contra-
ria nedum circa obedientiam, ſcandaloſè recuſatam Abbatiſ- 71
ſæ, quando ſub formali præcepto illam exigere voluit, ex
ſupra animadverſis; Sed etiam circa geſtationem armorum
prohibitorum, nec etiam excluſis Piſtolis; Unde applicari
videntur ea quæ ſcripta reliquit *Caſſiodor lib. 1. variar epiſtol.
5.* his verbis *Cogi debet, ut ſit quietus, qui ſuo vitio renuit
eſſe pacificus*; Et demum circa exercitia Spiritualia, quæ
adver. monitum Innoc. XI. de quo *Criſpin.* nella *Viſit. Paſtor.
par. 2. §. 22. num. 34.* nec ipſa facere unquam voluit, nec ab
aliis Monialibus fieri procurabat, itaut ejus Soror probatæ
vitæ Monialis in noſtro Monaſterio, ad ſe eximendum ab 72
importunis operationibus, & diſſuaſionibus ejuſdem, elege-
rit quidem illa facere, ſed clam, & inſcia d. ejus Sorore.

Quoad concomitantia expulſionem, nedum ad minuran-
dam pœnam, ſed ad penitus tollendam omnem umbram de- 73
licti, ſuperabundaret unica illa reflexio, quod Moniales,
eiicientes Rivam à noſtro Monaſterio, in eo fuerunt ſenſu,
& opinione, quod ipſarum Regula ipſis expreſsè tribueret
talem facultatem, ut apertè ſe declararunt in *Proceſſ. fol. 9.
fol. 45. à tergo fol. 47. in fin.* & alibi Verba autem Regulæ *lib. 1.
tit. de Correct. fratern.* ſunt ſequentia. *E ſe egli ricuſerà il ga-
ſtigo, ſcacciatenelo dalla Compagnia voſtra, etiandio, che
egli partire non ne voleſſe, che queſto non ſarà atto di crudeltà,
ma di miſericordia, acciocche, come morbo peſtilentioſo, non* 74
*infetti, e ſia la rovina di parecchi altri, e cap. 12. de Implor.
ven. & remiſſ. injuriar.* ibi: *Ma chi mai non vuole chiedere, o
non lo chide di cuore, ſe pur non è ſcacciato dal Monaſtero, al-
meno vi ſtà ſenza, o con poca ragione.* Delinquenti autem ſub
credulitate non delinquendi, nunquam attribuitur delictum
juxta *Tex. literalem in leg. Igitur ff. de Liber. cauſ.* ibi: *Et gene-* 75
*raliter quoties quis juſtis rationibus ductus, vel non juſtis,
ſine calliditate tamen, putavit ſe liberum &c. & in l. De ætate
§. Qui juſto, ff. de Interrog. action & in l. Clam poſſidere, ff. de* 76
*Acquir. poſſeſſ. Farinac quæſt. 90. inſpect. 1. 2. 3. per tot. & Ti-
raquel de Pœn. temperand. cauſ. 43. nu. 1. & ſeqq.* quos ſequutus
fui *in meis Inſtit. crimin. lib. 4. tit. 7. à num. 10.* Neque ad hunc
effectum credulitas, & opinio non delinquendi debent eſſe
undique juſtæ, & ſubſiſtentes, ſed ſat eſt, quod ſint talis
naturæ, ut ex illis moveri potuerit delinquens, ea ratione,
quia ignorantia, ſive juſta, ſive injuſta ſemper excludit do-
lum, ſine quo non datur delictum, ut benè diſcurrunt,
*Clar. in Prax. quæſt. 47. verſ. Quæro nunc, Tiraquel de Pœn.
temper. cauſ. 43. num. 5.* ubi, quod à dolo excuſat etiam credu-
litas beſtialis *Amen. de Delict. & pœn. tit. 7. §. 7 nu. 14. & Rot. in
Rom. hæredit. de Raſpolis 13. Jan. 1704. §. 39. cor. Molines*, 77
ubi, quod ad hunc effectum ſufficit quæcumque cauſa, etiam
levis, colorata, imaginaria, fatua, & beſtialis.

Et tamen circa concomitantia expulſionem magnam quo-
que merentur animadverſionem multitudo Monialium delin- 78
quentium, ſexus fragilitas, illarumque ſimplicitas, ut, con-
ſiderando omnes iſtas qualitates, notant adducti in meis *In-
ſtit. Crim. lib. 4 tit. 8. à n. 43 & n. 59 & ſeqq.*

Demum circa ſubſequentia expulſionem, ſupplicamus ob-
ſervare, quod ſunt jam effluxi ſeptem menſes, in quibus Mo- 79
niales multas luerunt pœnas, tam ſpirituales, quàm corpo-
rales. Neque ſilentio prætereunda eſt illarum ingenua con-
feſſio, ante omne principium Proceſſus facta Epiſcopo, &
replicata SS. D. N. in ſupplicibus Libellis, his verbis: *Che* 80
*però confeſſando Noi tutte il noſtro errore, e colpa, ne chie-
demo à V. B. il perdono, e miſericordia di queſto noſtro traſcor-
ſo.* Apud omnia ſiquidem Tribunalia ſemper pro minoratio-
ne pœnæ magnificata fuit circumſtantia illa habendi confiten-
tes reas, ex latiſſimè animadverſis per *Tiraquel. de Pœn.* 81
temper. cauſ. 38. per tot. cum aliis, citatis in meis *Inſtit. Crim.
lib. 4. tit. 7. num. 12.*

Con-

Digitized by Google

omnia Intorſtitia, faculas, Cereos, & Candelas, quæ cir-
ca cadaver apponuntur, & cum funere portantur, ut claris
verbis diſponitur in *Extravag Inter juncdas §. Porro, verſ. de
funer. de Privileg.* ibi: *Funeralia verò intelligantur, quæ cum
funere deferuntur, & in Conſtit. 41 §. 11. Sancti Pii V. in
Bullar. nov. tom. 2* & notat *Gloſſ. in Clem. Dudum § Verum ne
Parochiales verb. Funerib. de Sepul.*

Si verò ſepelitur extra Parochiam, ſupplicamus reſolvere,
deberi Parocho quartam dumtaxat dd. Intorſtitiorum, facu-
larum, Cereorum, & Candelarum, quæ circa cadaver, ut
ſupra, apponuntur, & cum funere portantur, ut habetur
14 *in d. Piana Conſtit. d. §. 11.* ibi: *tantùm Ceræ, quæ in aliqui-
bus partibus deferri contingerit tempore, quo defunctorum
corpora ad Sepulturam deferuntur, &c.* Cui ſe conformavit d.
Epiſcopus in d. Informatione, ibi: *la ſolita quarta de lumi,
che ſi accendono al Cadavere, e le faccole, e Candelette, e
non altro.*

Non attento prætextu aſſertæ conſuetudinis exigendi, ul-
tra dicta funeralia, obulos etiam quinque pro quolibet lumine,
15 accenſo in Domo defuncti, necnon quandam aliam ſummam
pro illius extractione à propria Parochia, quando fuerit ali-
bi electa ſepultura julios quatuor, quando aſſociatur Cada-
ver cum quatuor luminibus julios quinque, quando aſſociatur
cum majori luminum numero, inſuper Sudariolum, quod
appenditur Cruci ſub qua aſportatur d. Cadaver, & denique
alias ſummas quotidie eaadverſo prætenſas. Talis enim
conſuetudo, cùm ſit quid facti, venit plenè, & concluden-
16 ter probanda cum ſuis requiſitis, ut cumulatis concordanti-
bus, firmavit *Rot. dec. 403 num. 9 par. 19. rec.* non autem cum
ſimplicibus, & mendicatis fidibus, ac extrajudicialibus
atteſtationibus, nullum probationis gradum facientibus, ex
cumulatis per *Rot. dec. 700. num. 17. par. 2. dec. 39. num. 44. d.
dec. 405. n. 9. par. 19. rec.*

Fortiùs quia potuerunt ea, quæ hodiè eaadverſo præten-
duntur, extorqueri voluntariè, ab Hæredibus defunctorum,
17 atque ad ſe ipſos eximendos à lite cum proprio Parocho, in
quibus terminis, uti actus facultativi, apti nullatenus ſunt
ad inducendam conſuetudinem obligatoriam, & ſi per mille
annos probarentur exerciti, ex adductis per *Tranched. conſul.
47. num. 8. Gratian. diſcept. 287. nu. 16.* & firmatis per *Rot. dec.
360 n. 14. & 15 par. 4. tom. 3. & dec. 544. n. 21. par. 18. rec.*

Minus nocet, quod quando ſepelitur cadaver in Eccleſia
Parochiali, quatenus defunctus bona poſſediſſet, exigi ſal-
18 tem debeat medietas julii pro quolibet ex luminibus, cum
quibus aſſociatur dictum cadaver, ut practicatur in Cathe-
drali Civitatis.

Quia, præſcindendo ab inſpectione, an dicta conſuetudo
Cathedralis ſufficienter dicatur probata, utique in noſtro
caſu non eſt allegabilis, quia reſpicit ſolam Cathedralem,
ſicque non extenditur ad Eccleſiam Parochialem, dum con-
ſuetudo non extenditur de loco ad locum, ex cumulatis per
19 *Rot. cor. Emer jun. dec. 407. num 6 & dec. 204 num. 9 par. 12. rec.*
minuſque de caſu ad caſum, ſed eſt probanda in caſu indivi-
duo, & circa locum de quo eſt quæſtio, *Rot. cor. Ludoviſ dec.
45. num. 6. & dec. 162. num. 2. & ſeqq. & in rec. dec. 211. num. 5.
par 8.*

Ex quibus infertur etiam negativa reſolutio alterius dubii
ſuper traditione Sudarioli, ſeu veli, aut julii unius in locum
20 illius, occaſione adminiſtrationis Olei ſancti, de quo loqui-
tur Epiſcopus in dicta Relatione, ibi: *Uſano alcuni Curati
in Campagna, per quanto mi vien eſferito, dopo d'aver mini-
ſtrato il Sacramento dell'eſtrema unzione, laſciare al letto dell'
Infermo un Crociſiſſo, che hanno recato a tal effetto, il quale
poi, o morendo, e riſanando detto Infermo vien reſtituito al
medeſimo Paroco da' Parenti del medeſimo Infermo, i quali ui-
tamente con eſſo danno un pannicelo.*

Pro cujus faciliori reſolutione non omittimus obſervare,
quod juxta omnium Theologorum, & Canoniſtarum opi-
nionem, Sacramenta omnia gratis ſunt adminiſtranda,
21 adeout nec à ſponte dantibus pro illorum adminiſtratione ali-
quid, vel minimum recipi poſſit, ut omiſſis generalibus in
terminis Sudarioli, prætenſi occaſione adminiſtrationis Sa-
cramenti extremæ unctionis, reſpondit *S. C. Viſit. in Roman.
14. Maii* 1699. de qua *in meis Inſtit. crim. lib. 1. tit. 9. de Simon.
num. 18.* ibi: *E per regola generale da non ſoggiacere a limita-
22 zione alcuna,* demandatur in Taxa Innocenziana, impreſſa
apud *Pignatel conſul. 11 tom 8 §. Parimente,* ibi: *Non potrà
eſigere, e ricevere emolumento alcuno, così in denare, come
in qualunque altra coſa in tutto quello, che riguarda l'ammini-
ſtrazione de' Sacramenti &c. dell'eſtrema unzione, anzi s'inca-
carica a Veſcovi, e Prelati, e loro Vicarj, & Officiali, che non
lo permettano a' Curati &c. e particolarmente nel prenderſi il
piatte &c. overo Tovaglie, fazzoletti, & altre coſe, dichiaran-
doſi tutte ciò illecito.* Pro cujus Taxæ obſervantia quotidiè reſ-
pondere ſolent S. C. ut ſignanter practicavit *Sac. Cong. Viſit.
Apoſt. in citata Rom. 14. Maii* 1699. & reſpondit hæc S. C. in
Amalphitana 8. Julii ejuſdem anni ad 3. dub. ut in Lib. 29. 23
*decr. fol. 293. & S. C. E. in Acheruntina, ſeu Matheranen. 18.
Martii 1706. ad 2. dub. Pon. Card. Colloredo.*

In eadem Cauſa.

SUmmo ſilentio exadverſo involvitur in hac Cauſa Rela-
tio, ſeu Votum Epiſcopi Senogallien. itaut de illa nec
minima legatur mentio in contraria Scriptura, & tamen in
factis appurandis, in maxima haberi ſolent conſideratione
ab omnibus Tribunalibus ſimiles Relationes, ex viva ratio- 24
ne, quia Epiſcopi præſumuntur apprimè informati de qualita-
tibus ſuarum Eccleſiarum, deque conſuetudinibus, in eorum
Diœceſibus vigentibus, ut cumulatis antiquioribus egregiè
obſervat *R. P. D. Petra ad Conſt. Apoſt tom. 3. fol. 72. num. 34.* &
firmavit *Rot. dec. 234. num. 15. par. 16. & dec. 469 num. 34 par.* 25
*19. rec. & in Pampilonen. Exempt. 25. Jun. 1706. §. Vel ſi ad
omne cor. Rev. Anſald.*

Cùm igitur ex tenore ejuſdem Relationis habeamus, quod
in Civitate, & Diœceſi Senogallien. pro quarta funeralium
ſolvitur quarta pars Ceræ, cum qua aſſociatur defunctus,
quod firmavit etiam *Rot. apud Antonel. de Jur. Cler. dec. 8. n. 6.* 26
ubi in ſpecie refert, & ſequitur Pianam Conſt. ſupra allegat.
Quam ceræ portionem Parochus jam fuerat conſequutus, ut
proſequitur idem Epiſcopus, ibi: *Bernardino Siena &c. con-
ſegui la quarta della Cera, con la quale fu accompagnato il ca-
davere, e le Cere ſolite;* Non benè confunditur eaadverſo 27
quarta funeralis cum aliis contrariis prætenſionibus, ſive me-
liùs extorſionibus, longè diverſis à dicta quarta, ut dicit idem
Epiſcopus, ibi: *Oltre ciò, preteſe paoli 5. per l'eſtrazzione
del Cadavere fuori della ſua Cura.*

Ultrò enim admittimus, quod Parocho debeatur quarta,
quàm confeſſionem facto comprobavimus, dum conſtans eſt,
quod Cortellonus illam punctualiter ſolverat, ſed dicimus,
& nunquam ſatis repetimus, quod eadem quarta nihil com- 28
mune habet cum aliis contrariis prætenſionibus, in qua parte
non adducimus extrajudiciales, & mendicatas fides, eaad-
verſo, Deus ſcit, quomodo expiſcatas, ſed ingenuam, &
veridicam Relationem Epiſcopi, ab hac S. C pro veritate
interpellati, ibi: *Perche il detto Giovanni ricuſava pagarli
paoli cinque, che il Paroco pretendeva per il funere, non oſtante* 29
*aveſſe ricevute la quarta, & altre coſe dovuteli, & anticipatamẽ-
te il pannicello per l' Oglio ſanto;* Ecce igitur, quod Paro-
chus receperat ſuam quartam, *& altre coſe dovuteli*, imò
etiam alias res, illi nullatenus debitas, ut eſt pannus, ſeu ſu-
dariolum pro Oleo ſancto, ex adductis ſupra.

Nec inſiſtatur in mendicatis fidibus, exhibitis in contra-
rio Summario. Quia illæ, uti ſimplices fides, pendente lite
extortæ, nullum gradum probationis conſtituunt, ex vul-
garis Juribus, de quibus *apud Rot. in Maceraten Depoſiti 27. Nov.
1705. § In nihilo cor. Anſald.* ubi, quod hoc eſt notum etiam 30
ipſiſmet Tyronibus; Certiùs in conflictu d. Relationis Epiſ-
copi, quæ omni jure eiſdem informibus, & affectatis atteſta-
tionibus præferenda eſt, per ea, quæ firmavit *Rot. dec. 207.
n. 15. apud Torr. de Pact. futur. ſucceſſ. & dec. 384. num. 4. coram
Priol. & dec. 171. n. 17. par. 10. rec.*

Ultra quod aliquæ ex eiſdem non ſpecificant circumſtan-
tias præſentis controverſiæ, minuſque individuant qualita- 31
tes, aliarum contrariarum prætenſionum, de quibus diſpu-
tamus; *Et tamen certa eſt regula* (ſunt verba *Rot. in dec. 8. n. 13.
apud Antonel. de Jurib. Cleric.*) *quod conſuetudo nihil operatur,
niſi percutiat ſpecificum caſum controverſiæ, cum omnibus ſuis
qualitatibus, & circumſtantiis.*

In omnem verò caſum ſtrictè reſpondendo dicimus, quod
contrarium prætenſum ſolitum cauſam dedit præſenti recur-
ſui: Et propterea in noſtris terminis videndum eſt, an illud 32
tolerandum amplius ſit, vel non ſit; *Multa enim*, dicebat,
*Innoc. III. in cap. Jamdudum de Præben. per patientiam tole-
rantur*, ſeu tolerata fuerunt à miſerabilibus Incolis Senogall.
poſſamus addere in noſtro caſu, *quæ ſi deducta fuerint in ju-
dicium, tolerari non debent*, quod in punctualibus terminis
emolumentorum funeralium ſequutum fuit ab *hac Sac. C. in
Cotronen.* 3. Septemb. 1707. improbando longè antiquiùs, &
immemorabile ſolitum ſimilium inſubſiſtentium angariarum
& extorſionum.

Pro excludenda verò tali tolerantia nunquam ſatis repeti-
mus, quod contrariæ extorſiones cum talibus literis improba- 33
tæ ſunt à Taxa Innoc. & ab innumeris decretis hujus S. C.

pro

pro quorum obſervantie inclinavit Epiſcopus, & ſperamue
reſponſuram eſſe hanc S.C.

Non attenta frivola illa excuſatione, quam edducit teſtis
lo affectata atteſtatione, exhibita in contrario Summario;
E queſto alcuni lo fanno a loro corteſia, ſenza eſſere ricercati
da neſſuno, e ciò le fanno di loro ſpontanee volontà; Tum quia
34 hujuſmodi aſſerta ſpontaneitas in perſonis miſerabilibus
nunquam præſumitur, ad *Tex. in l. Rem legatam ff. de Adi-*
men. legat. Præcipuè attenta multiplicitate actuum, ac di-
verſitate perſonarum, quia toties & à tot perſonis multipli-
cata gratia non præſumitur, ut adductis per *Rot. in Cavalli-*
cen Bannalit. 5. Decemb. 1696. §. Nec dicatur cor. Card. Priol. &
in Urgellen. Servitutum 15. Martii 1697. §. Tertio cor. Urſino;
Tum etiam quia in Taxa Innocentiana ſimilis prætextus
ſpontaneæ oblationis cubitalibus literis improbatur, & uti
abuſus tollitur, ibi. *Anche ſotto nome di mancia, o volontario*
35 *donativo, non potrà eſigere, e ricevere emolumento alcuno,*
così in denari, come in qualunque altra coſa &c.

Poterat, imò debebat omitti reflexio, quod contrariæ
prætenſiones aſſignatæ dicantur pro congrua Parochi; Quia
36 hoc nullatenus legitur in diſmembratione, data in contrario
Summario, in qua nec per ſomnium ſpecificantur ea, quæ
tanto apparatu prætenduntur hodiè.

Opportunè hic ſubjungentes, quod Parochus ſuam habet
legalem viam inſiſtendi pro eadem congrua, juxta magiſtra-
lem *dec. 18. num. 11. & 12 par. 18. rec.* Abſque eo, quod ſuffo-
37 cet ſuos miſerabiles Parochianos, in ſudore eorum vultuum
ſibi victum quærentes; Non enim poteſt major dari exorbi-
tantia, juxta aurea verba *Caſſiodor. lib. 5. Epiſt. ultra omnes*
crudelitates eſt, divitem velle fieri de exiguitate mendici, ubi
præmiſerat bonam rationem, quia talibus miſerabilibus per-
38 ſonis Eccleſiaſticis potius jubentur offerre, quam ab eis aliquid
tollere, ibi: *Pudeat illis tollere, quibus jubemur offerre.*

Quoad 2. dub. dat manus victas contrarius Defenſor, &
39 meritò; Quia revera prætenſio non poteſt eſſe magis inſubſi-
ſtens, minuſque juridica ex ſupra animadverſis.

Die 24. Maii 1710. propoſitis in S.C.C. ſequentibus dubiis,
40 reſcriptum fuit, ut infra.

I. An, & quæ emolumenta debeantur Parocho Pertoni occa-
41 *ſione funerum, quæ fiunt, tam in ejus Parochia, quam extra*
in caſu &c. Epiſcopus conficiat taxam auditis intereſſe haben-
tibus, & tranſmittat ad S.C.

II. An debeatur Velum, ſeu illius pretium in adminiſtra-
42 *tione Olei ſancti, in caſu &c.* Negativè, neque etiam à ſpon-
tè dantibus.

Confecta autem d. Taxa, & prætendente Parocho illam
non obſervare, innixus contrario ſolito, quod probare vole-
43 bat mediante Remiſſoria, die 2. Maii 1711. propoſito dubio:
An ſit ſervanda Taxa, ſeu potius ſit concedenda Remiſſoria,
reſponſum fuit; *Affirmativè quoad primam partem; Nega-*
tivè quoad ſecundam, & amplius Cauſa non proponatur.

DISCEPTATIO XIX.

Conſentina.

PRO

PP. Reform. & Obſervan. Conſentiæ.

CUM

Curia Archiepiſcopali ejuſdem Civitatis.

ARGUMENTUM.

Domus Sæcularium Presbyterorum, in communi viventium pro Miſſionibus, vel aliis piis exercitiis, an, & quando erigi poſſint, non probatis requiſitis, in Apoſtolicis Conſtitutionibus præſcriptis pro fundatione novorum Monaſteriorum, & Conventuum.

Diœceſis Conſentina, *benche numeroſa di Luoghi, la*
maggior parte ſono Caſali, così piccoli, e ſolti, che mi-
ſerabiliſſimamente vi ſi ſoſtentano i Mendicanti; per altro in
tutta la Dioceſi pur troppo moltiplicati &c. Oltre il numero eſor-
bitante de' Sacerdoti, e Chierici Secolari, e Parochi, che ſa-
1 *rebbe d'uopo per mediocremente vivere eſſer tolti de' Conventi,*
ed impedirſi per lunghiſſimo tempo il promovere altri Eccleſia-
ſtici, juxta verba Provincialis Reformatorum S. Franciſci
Calabriæ, in ſupplici Libello, huic S.C. porrecto.

Hoc non obſtante, ultimo loco Archiepiſcopus introduxit
in Oppido Carolei, & in Oppido Rendarum Presbyteros
Miſſionarios ſub titulo docendi Doctrinam Chriſtianam, & 2
publicas aperiendi Scholas, qui cæperunt ædificare domus ad
uſum Congregationis, ſub denominatione *del Ritiro*, unà
cum Oratoriis, inibi annexis; Verum præfatus Archiepiſ-
copus, agnoſcens etiam ipſe, id fieri non poſſe ſine ſpeciali
licentia S. Sedis, utpotè cadens ſub prohibitione Bullarum
Summorum Pontificum, circa erectiones novorum Conven-
tuum, ſupplicem porrexit Libellum pro tali facultate, eoque
remiſſo ad hanc S.C. hæc die 28. Sept. 1708. reſcripſit: *Ar-* 3
chiepiſc. referat, cum ſuo Voto, auditis Parochis, & Regula-
ribus Locorum, in quibus fuerunt ædificatæ Domus pro uſu
Sacerdotum, de quibus agitur, & exprimat numerum, & qua-
litatem eorundem Regularium.

Hinc idem Archiepiſcopus vocavit duntaxat PP. Cappuc-
cinos, exiſtentes in dicto Oppido Carolei, qui cùm comparue-
rint coram hac S.C. ſeſe opponendo, cum ſolidis fundamen-
tis, relatis in eorum ſupplicibus Libellis, & in altero Uni- 4
verſitatis illius Oppidi, & præſertim, ibi: *Aſſeriſcono* (nem-
pe Miſſionarii) *di non voler ricevere ſonde veruna a tempo, che*
queſta propoſizione ſi è dimoſtrata fallace, a tempo, che hanno
preteſo iſtromentarſi molte robbe, come ſono ſtate le robbe delli
Sig. Antonio, e Giuſeppe di Roſe, certe Laſcite di Mariuggi,
& altro, con dire, che loro ſi ſarebbero obbligati a mantenere
le Scuole a beneficio di queſto Publico &c. ſi ave già incominciate
a ritirarſi l'elemoſine, tanto di Meſſe, quanto di graſcia, &
altro in grave pregiudicio di queſti poveri Padri Cappuccini &c.
ogni Sabbato con la bertola al colle van per Carolei cercando pa-
ne graſcia, & ogni coſa; Unde propoſita Cauſa die 21. Februar.
1710. ad relationem Em. S. Clementis, reſolutum fuit: *Non*
eſſe locum petitæ erectioni, & fundationi.

Ægrè ferentes memorati Presbyteri hanc juſtiſſimam re-
ſolutionem, acuerunt ingenium ad illam evitandam, Quo
circa recurſum habuerint ad SS.D.N. & ſub inſubſiſtenti præ-
textu, quod: *Eſſi Miſſionarj ſono poveri, e deboli, e non poſ-*
ſono contendere co i detti Regolari ricchi, e potenti, inſtite-
runt: *Che tuttociò non oſtante, ſi degni per ſpecial grazia con-* 5
cederli licenza di poter proſeguire la Fabrica in Rende, ove ſi
è principiata, e di poterla parimente fare in altri due, o tre
Luoghi di detta Dioceſi, deſignandi dall'Ordinario, aſſieme
colla licenza di potere queſtuare per poterſi poveramente mante-
nere; Similemque Inſtantiam fecit Archiepiſcopus adducen- 6
do pro motivo, quod Regulares ſe opponunt introductioni
Miſſionariorum *per timore di reſtare pregiudicati nell' intereſ-*
ſe, perche i Fedeli ſono più larghi nelle limoſine in coloro, che
hanno in maggiore concetto.

De more hujuſmodi Inſtantiæ remiſſæ fuerunt huic S.C.
quæ ſub die 10. Aprilis 1710. reſcripſit: *Archiepiſcopo pro*
Informatione, & Voto, auditis Parocho, & Regularibus, & 7
præfixo eiſdem competenti termino ad deducendam coram Jura
coram S.C Quare ſuperventa Relatione d. Archiepiſcopi ſup-
plicant hodiè dicti Regulares pro reſcripto: *Non eſſe locum*
petitæ erectioni, & fundationi, & ex infra obſervandis ſperant
exaudiri.

Habemus enim caſum punctualiſſimè deciſum reſpectu d.
Oppidi Carolei ab hac S.C. in dicta altera Cuſentina contra
ipſoſmet Miſſionarios, cum reſcripto: *Non eſſe locum petitæ* 8
erectioni, & fundationi, & propterea caſus iſte remanet omni
diſputatione indignus, & applicatur regula *Tex. in l. Ille, aut*
ille ff. de Legat. 3. ut in ſimilibus terminis advertit *Card. de*
Luc. de Paroc. diſc. 21. ſub nu. 3. verſ. Contrarium. Eademque
punctualiſſima reſolutio habetur, tanquam caſus legis ex ad-
ductis in *To m. 5. par. 1. diſcept. 6. nu. 64.*

Nihilominus potiùs ad materiæ ornatum, quàm ad neceſ-
ſitatem deciſionis præſentis dubii, conſtanter aſſerimus, de-
ficere omnia requiſita, neceſſaria pro erectione Domorum,
de quibus agitur.

Deficit primò juſtificatio, prævia cauſæ cognitione, quod
Miſſionarii commodè in præfato Loco valeant eleemoſynis
fidelium ſubſtentari abſque aliorum Religioſorum, vicino-
rumque Conventuum detrimento prout expreſsè diſponitur 9
in *Conſt. 99. Clem. VIII. §. 1.* ibi; *Niſi vocatis, & auditis alio-*
rum in eiſdem Civitatibus, & Locis exiſtentium Prioribus, ſeu
Procuratoribus, & aliis intereſſe habentibus, & cauſa ſer. ſer.
cognita, conſtiterit, in eiſdem Civitatibus, & Locis, novos
hujuſmodi erigendos Conventus ſine aliorum detrimento com-
modè ſubſtentari poſſe, & concordat alia *Conſtit. 31. Gregor.* 10
XV. & Conſt. 27. Urbani VIII.

Et meritò, quia ſi Religioſi vicinorum Conventuum, qui
vivunt eleemoſynis fidelium Loci Rendarum, non pote-
runt ſubſtentari, in eorum Eccleſiis manuteneri non poterit
cul-

cultus divinus, ibique Regularis diſciplina conſervari non
valebit, quod nullatenus videtur permittendum cùm non ſit
diſcooperiendum unum altare, ut alterum cooperiatur;
11 Quemadmodum declaravit Greg. XV. in *d. Conſtit.* 31. *§.* 2.
& obſervant communiter Doctores, adducti *per Pignatel.
conſult.* 179. *num.* 4. *&* 5. *§ Verum, & num.* 73. *tom.* 1. *Barboſ. de
Poteſt. Epiſc. alleg.* 26 *num.* 73. *Ventrigl in Prax tit. de Monaſt.*
12 *Regul. non ædif. annot.* 18. *§. unico nu.* 2. *Rot cor. Celſ. dec.* 60. *n.* 4.
verſ Attamen, & num. 7.

II. Deficit conſenſus Incolarum Oppidi Rendarum, præ-
ſcriptus quoque ab eodem *Greg XV. in d. Conſtit.* 21. *§.* 3. *& ab
Urban.* 8. *Conſtit.* 25. *§.* 2. de quibus *Pignat. d. conſul.* 179. *nu.* 10.
13 *tom.* 1. *Card de Luc de Regul. diſc.* 19. *num.* 16. *Rot. cor. Cerr. dec.*
553. *num.* 3. *& in rec dec.* 289 *num.* 19. *par.* 12. *& dec.* 87. *num* 11.
par. 13 qui conſenſus præſtari debet ab omnibus in Conſilio
Generali, uti univerſis coadunatis, & non per mendicata
ab aliquibus, uti ſingulis, ſuffragia, ut practicatum fuit in
14 præſenti *Card. de Luc. de Regul. diſc.* 29. *num.* 16. ibi: *Magis
verò conſiderabilis, & ſubſtantialis erat alter defectus conſen-
ſus Populi &c. Quamvis enim ex parte ſubſtinere volentium
fundationem deduceretur conſenſus Decurionum, ſeu Magi-
ſtratus Communitatis; Attamen cùm ageretur de negotio,
quod omnes, ac ſingulos tangit, atque perpetuum ſucceſſivum
15 præjudicium continere poteſt, requiritur conſenſus totius Po-
puli in Conſilio Generali*, *Pignat. conſ.* 179 *num* 70. *tom.* 1. ibi:
*Qui ſanè conſenſus præſtari debet ab omnibus Incolis, in ge-
nerali Conſilio coadunatis*, *Ventrigl. in Prax. annot.* 18. *§. unic.
n.* 23 *Rot dec.* 289. *n.* 19. *par.* 12 *rec.*

III. Demum deficit conſenſus Religioſorum, in Diſtrictu
quatuor milliarum commorantium, juxta *ſæpe cit. Conſtit.*
31. *Greg. XV. §.* 3. ibi: *De cætero Monaſterium, Conventus,
Domus, Congregatio, vel Societas &c. quocumque nomine
16 nuncupentur, etiamſi de illis particularis, & ſpecifica mentio
habenda eſſet, in quacumque Civitate, vel Oppido, ſeu quo-
cumque alio Loco, non erigantur, niſi &c. Priores, ſeu Pro-
curatores aliorum Monaſteriorum, Conventuum, ſeu Domo-
rum, vel Congregationum, aut Societatum, ſeu Inſtitutorum
hujuſmodi per quatuor millia paſſuum circumvicinis Locis ad
id vocati, & auditi fuerint, ac tali erectioni conſenſerint*, &
obſervant *Pignat. conſul.* 179. *num.* 51. *tom.* 1 *Roy. dec.* 336. *n.* 18.
& Cerr. dec. 553. *nu.* 6 *& in rec. dec.* 289 *num.* 20. *par.* 12. *& dec.*
115. *num.* 7 *par.* 13. Idque propter illorum præjudicium, quia
ſi in loco Rendarum erigeretur controverſa Domus; elee-
17 moſynæ, quæ ibi, & in Locis circumvicinis quæſtuantur à
noſtris Religioſis, diminuerentur.

Licet autem defectus cujuslibet ex præfatis requiſitis exu-
beret ad intentum, eo quia illorum omnium copulativus
concurſus verificari debet ex firmatis *per Rot. cor. Cerr. dec.*
553. *num.* 6. nihilominus omnes in noſtro caſu concurrunt;
unde eo magis locus non eſt fundationi.

Quibus non adverſatur *S. Conc. Trid ſeſſ.* 24. *de Reform.* ſeriò
injungens Ordinariis, ut omnem adhibeant diligentiam pro
Inſtructione Puerorum. Quia ad effectum inſtruendi Pueros,
18 & alios circa materiam Fidei, & Præcepta Eccleſiæ, non
determinatur in illo, indiſpenſabiliter eſſe erigendas hujuſ-
modi Congregationes, etiamſi reluctet Populus, & Regu-
lares, ſed ſufficit, quod deſtinentur perſonæ idoneæ, ut eſt
proprium onus Parochorum, ad edocendum Populum, itaut
cùm in Oppido Rendarum adſint Parochi, aliique plures
Sacerdotes, abſque eo, quod iſti uniantur cum aliis per mo-
dum Congregationis, poſſunt injuncto ſibi muneri ſatisface-
re. Quinimo *Conc.* ipſum *Trid. ſeſſ.* 21. *cap.* 4. *de Reform.* in
hoc providit, quando Parochus propter Populi numeroſita-
tem non valet omnibus adminiſtrare Sacramenta, prout in
19 ſpecie reſpondendo huic objecto firmavit *Rot. dec.* 225. *num.* 11.
& 13. *par.* 13. *rec.*

Minùs relevat, quod dd. Pontificiæ Conſtitutiones com-
prehendunt ſolum Regulares, ſub certa Regula viventes,
non autem hujuſmodi Congregationes Presbyterorum Sæcu-
larium, qui vivunt cum eorum Beneficiis, aut Patrimoniis,
20 nec mendicare coguntur. Etenim objectum non regit in fa-
cto, nec relevat in jure.

Non regit in facto, quia ipſimet Oppoſitores in recurſu,
habito ad SS. D. N. pro licentia proſequendi ædificium, jam
cœptum in Oppido Rendarum, & nova faciendi in aliis Lo-
cis Diœceſis ſpecificè etiam inſteterunt pro licentia queſtuan-
21 di, ibi: *Aſſieme colla licenza di potere queſtuare per poterſi
poveramente mantenere*; Idemque colligitur ex ſupplici Li-
bello Archiepiſcopi, porrecto SS D. N ibi *Per timore di
reſtare pregiudicati nell'intereſſe* (nempe Regulares) *perchè i
Fedeli ſono più larghi nelle limoſine in coloro, che hanno in
maggiore concetto*; Imò de facto quæſtuarunt; ut teſtatur
Idem Archiepiſcopus in ejus Relatione, ibi; *Mi è parſo bene
di concederli talvolta di far qualche queſtua*. Idque ad inſtar
ejus, quod practicarunt in dicto Loco Caroleo, nam vix ibi
firmato domicilio, inquirere cœperunt, ut ad eorum fa- 22
vore fierent Legata pia, & ſubminiſtrarentur eleemoſynæ,
juxta animadverſa *ſupra num.* 3.

Verùm dato per malam hypotheſim, & inſubſiſtentem
ſuppoſitionem, quod objectum non claudicaret in facto, ad-
huc illud nullatenus relevaret in Jure, quia conſenſus alio-
rum Religioſorum, non requiritur ratione ſolius præjudicii, 23
quod reſultat à quæſtuatione, dum receptum eſt, ut atten-
datur etiam oppoſitio aliorum regularium, qui non vivunt
cum quæſtuatione, ſed cum redditibus, ob æmulationem, &
diminutionem concurſus, ut notat *Card. de Luc. de Regul. diſc.*
30. *num.* 3. *Pignat. conſul.* 179. *num.* 43. *tom.* 1. ibi: *Ad hoc enim,* 24
*ut Conſtitutiones vindicent ſibi locum, non eſt inſpicienda qua-
litas Regularium introducendorum, ſed introductorum præju-
dicium, quod qualecumque ſit, ſufficit etiam ſi ex mendicitate,
ſeu quæſtuatione non reſultet, ſed ex diminutione concurſus,
aliiſque, ponderatis in deciſionibus &c. quæ inſuper addunt,
quod Conſtit. Clem. non emanavit dumtaxat ad evitandum præ-
judicium eleemoſynarum, ſed rixas, & ſcandala propter æmu-
lationem inter Eccleſias vicinas facilè orituras Matthæucc. in
Official. Cur. Eccleſ. cap.* 16. *num.* 4. *verſ. Et facit*, ibi *Et facit,
quod Conſtitutiones non emanaverint ad evitandum præcisè
præjudicium eleemoſynarum, commodumque burſale, ſed ad
rixas quoque, & ſcandala eradicanda, quæ de facili propter
æmulationes inter vicinos Conventus naſcuntur*. *R. P. D. Petra* 25
ad Conſt. Apoſt. tom. 3 *pag.* 423. *n.* 10. *verſ. nam, & ſi*, ibi: *Nam
& ſi ceſſet præjudicium eleemoſynarum in non Mendicantibus,
ſaltem vigent aliæ rationes diſſenſionis evitandæ, ac dimini-
tionis concurſus, ut præcisè conſiderarunt Summi Pontifices, ac
expreſſerunt in exordio hujuſmodi Conſtitutionum &c. & ex
hac cauſa moti fuerunt ad concedenda ſimilia privilegia aliis
non Mendicantibus*.

Et articulo maturè diſcuſſo determinavit Rota poſt quin-
tum Cauſæ propoſitionem in celebri *Januen Privilegiorum*
inter PP. Oratorii S. Philippi Nerii, qui ſunt Presbyteri Sæ- 26
culares, & vivunt ex propriis redditibus, & PP. Theatinos
in tribus dec. impreſſis *cor. Royas dec* 337. *& dec.* 336. *& in par.*
10. *rec. dec.* 237. quas per extenſum tranſcripſit *Pignat. conſul.*
12 *tom.* 10. & ſignanter *in* 2. *dec. verſus finem, ibi: Non obſtat,
quod PP. Oratorii habeant proprios redditus, à fundatione
aſſignatos, quia non ab eorum, ſed à Theatinorum ægeſtate præ-
judicium deſumitur, & ſufficit omne præjudicium, aliundè
etiam quàm ex mendicitate, ſeu quæſtuatione Eccleſiæ vicinæ
reſultans, & in Neapolit. ampliat. Eccleſiæ, & Sacriſtiæ* 11. 27
Maii 1708. *cor. Molines. Non enim ſat eſt, quod intrare vo-
lentes non mendicent* (ſunt verba *dec.* 337. *num.* 11. *cor. Royas*)
*quia oportet, ut nec aliud faciant, ex quo aliquod detrimen-
tum cæteris Regularibus obvenire poſſit*.

Neque obſtant *Paſſer. in cap unic. de Exceſſib. Prælat. n* 35.
Nicol. in Floſcul. verb. Conventus referens decretum hujus S.
C. anni 1653. in una *Caputaquen. & Monacell. in Formul. Ec-* 28
cleſ. tom 1. *tit* 6. *formul.* 29. *num.* 11 Quia ſe fundant in eo, quod
nullum reſpectu Regularium Mendicantium ſit conſiderabi-
le præjudicium, itaut ſi aliquod reſultet præjudicium, etiam
minimum, in hoc caſu ſimiles fundationes, quantumvis
Presbyterorum ſæcularium, habentur ac ſi eſſent Regula-
rium Mendicantium, quæ fieri non poſſunt, niſi ſervata for-
ma, in dd. Conſtitutionibus præſcripta, ex authoritatibus
ſuperiùs allegatis, & tale præjudicium non ſemper deſumen-
dum eſt ex cauſa quæſtuandi, ſed quocumque modo obveni-
re poteſt Regularibus vicinis ſemper attenditur, juxta firma- 29
ta per *Rot in d. dec.* 337. *num.* 11. *cor. Royas*.

Quin reſtrigetur, quod Regulares in Oppido Rendarum
lautè vivant, ex atteſtatione Archiepiſcopi, Parochorum,
& Syndici, itaut hac opulentia attenta, videatur ſufficere 30
ſola licentia ejuſdem Archiepiſcopi, neque attendi debeat
diſſenſus eorandem Religioſorum.

Hujuſmodi enim decantata opulentia non probatur ex di-
cta atteſtatione Ordinarii, qui uſque à principio fuit, & eſt
in præſenti principalis Promotor pro effectuanda d. introdu-
ctione; ut patet ex titulo Memorialis contrarii, ubi fit In- 31
ſtantia pro parte ejuſdemmet Archiepiſcopi, ſe vocando Pro-
motorem hujuſmodi prætenſæ erectionis *del Ritiro*, ex tra-
ditis per *Rotam cor Cerr. dec.* 26 *nu* 12. *&* 17. *& cor. Emer. jun.
dec.* 1203 *num* 9. cum aliis allegatis *in Tom.* 1 *par.* 2 *alleg* 7. *nu.* 32
36. quibus addo *Rot. in Colonien Matrimonii* 16 *Jan.* 1711. *§* 2.
cor. Falconer. Minuſque ex fide Parochorum, qui ſunt prin-
cipaliter intereſſati, dum illi ſunt, qui ſe pariter conſtituunt
caput ad formandam hujuſmodi Congregationem; Prout
in

in nulla eſt habenda conſideratione fides extrajudicialis dicti
Syndici, ex vulgata regula, quod fides non facit fidem, ſed
ad effectum, de quo agitur, neceſſariò præcedere debet cau-
ſæ cognitio ſuper congrua ſubſtentatione Miſſionariorum abſ-
que aliorum Conventuum circumvicinorum detrimento, quæ
pro forma exigitur, antequam ad ulteriora procedatur, *Pi-*
33 *gnat. d. conſul. 179. num. 3. & ſeqq. tom. 1. Lotter. de Re benef.*
lib. 1. quæſt. 26. num. 5. Gratian. diſcept. 517. num. 18. & Celſ. dec.
60. num. 4. & quidem per Sententiam, ſeu Decretum, ut le-
gitur *in d. Clemen. Conſtit. §. 1. & 2. & in Gregorian. Conſt. §. 1.*
& 4. Quod exadverſo nullatenus juſtificatur, nec juſtificari
valet ex quo non præceſſit. Fortiùs quia hujuſmodi bonorum
affluentia reſtringitur in ſubſtantia ad ſolum, ac ſimplex pa-
trimonium dd. Miſſionariorum, poſitum extra Locum, ubi
moram facere prætendunt; Deus autem ſcit *in* qua quanti-
34 tate illud conſiſtat, quomodo conſtitutum fuerit, & an il-
lius redditus ſint facilis exactionis; Cujus oppoſitum non
obſcurè, & pluſquam tacitè deſumitur à repetita inſtantia
SS. D. N. facta pro facultate quæſtuandi, quia ſi vivere com-
modè poſſent ex eorum propriis patrimoniis non ſe ſubjice-
rent mendicationi, ut de ſe patet.
Non attento, quod Conventus PP. Obſervantium diſtet
ab Oppido Rendarum per 200. Cannas, alter verò Refor-
35 matorum diſtet ab eodem Oppido per quatuor millaria, quod-
que iidem Religioſi ſemel tantùm in hebdomada quæſtuatio-
nem faciunt in eodem Oppido, ut refert præfatus Archie-
piſcopus.
Objectum, enim non ſubſiſtit, nec in facto, nec in jure.
Non ſubſiſtit in facto, quia Conventus PP. Obſervantium
diſtat à dicto Oppido per 100. Cannas circiter, Conventus
autem PP. Reformatorum diſtat dumtaxat per duo milliaria,
ut fuit juſtificatum in Summario. Neque aliqua fides adhi-
36 benda venit Relationi Archiepiſcopi, quia ut diximus, &
nunquam ſatis repetimus, ipſe eſt principalis Promotor pro
effectuanda dicta introductione, adeoque eidem tanquam
principaliter intereſſato nullatenus eſt deferendum ex addu-
ctis *ſupra num. 31.*
Minus ſubſiſtit in Jure. Eatenus enim Greg. XV. man-
davit, Religioſos circumvicinos circa quatuor mille paſſus
in hoc audiri, illorumque conſenſum requiſivit, quatenus
37 ſuppoſuit, quod non valeant per novi Conventus erectionem
commodè, & congruè ſuſtentari, & quia voluit providere
fraudibus, quæ committebantur in hac materia ab Ordina-
riis, ut ex lectura §. 2. At è converſo non præſcripſit, quod
alii Religioſi non debeant audiri cauſa cognita, diſtantes
ultra quatuor mille paſſus, quando ipſi non habent commo-
dam, & congruam ſuſtentationem in Locis circumvicinis, &
maximè in Loco, in quo erigi debet nova Domus, quorum
eleemoſynis modò vivunt, & vivere debent; In his ſiqui-
38 dem circumſtantiis, ſicuti d. Gregoriana Conſtitutio nihil
diſponit, ſed potiùs inhæret dictæ Clementinæ Conſtitutio-
ni, generaliter, & abſque limitatione diſtantiæ volenti,
quod non valeant novi Conventus, ſeu Domus erigi cum
aliorum detrimento, ita pariformiter non videtur receden-
dum à dicta Clementina Conſtitutione, quæ fuit quoque
confirmata ab altera Urbani VIII. de qua ſupra, ut notat
39 *Ventrigl. in Prax. tit. de Monaſt. Regul. nov. ædific. adnot. 18. §.*
unico num. 15. ibi: *Si novus erigendus Conventus diſtaret in*
eadem Civitate ab alio, prædicta requiſita diſtantia, & plus
& tamen non poſſet ſubſtentari ſine detrimento illius, adhuc
non eſſet erigendus ex prædicta Conſt. Clem. VIII. Matth. in
ſuo Officiali Cur. Eccleſ. cap. 16. num 6. ibi: *Poteſt etiam finis*
legis habere locum, etiamſi Conventus erigendus ſit in Loco,
pluſquam per quatuor milliaria diſtanti ab eo, in quo alius
priùs ædificatus reperitur, maximè ſi hæc Loca exiſtentia in-
tra limites diſtantiæ, per Gregorianam neceſſariæ, non ſuffi-
ciant ad ſubminiſtranda victualia; Tunc certè vocandi, &
audiendi ſunt exiſtentes, etiam extra allegatam diſtantiam,
proinde S. C. E. in terminis erectionis Conventus in Inſula
40 *Corſicæ, ob circumſtantiam inopiæ Regionis, majorem præ-*
fata unius Loci ab altero diſtantiam exigit, prout ſequitur S.
C. E. 14. Aprilis 1673. decrevit, ut in poſterum in d. Corſicæ
Inſula pro hujuſmodi fundationibus, tàm ab Obſervantibus,
quàm à Reformatis, & Cappuccinis reſpectivè ſervandam
eſſe dictam diſtantiam 12. milliarium, menſuræ illarum par-
tium, quod ſubindè Clem. X. Conſt. Nuper *ſub die 20. Maii*
1673. confirmavit, in qua refertur ſub anno 1661. in Provin-
ciis Burgen. Granaten. & Aragonen. ad 15. auteadiſſe.
Ratio verò augumenti cultus Divini, ea adverſo adducta,
non fuit conſiderata in hoc caſu à dd. Conſtitutionibus Apo-
41 ſtolicis, dum expreſsè volunt Regularium, & Incolatum
conſenſum, nec conſiderari valet, quando propter dictum
augumentum in Eccleſia Oppoſitorum, diminuitur cultus
divinus in Eccleſia Regularium, propter defectum concur-
ſus Populi ad noſtras Eccleſias, oblationum, & eleemoſy-
narum, quibus pauperes Regulares ſubſtentantur, prout
conſiderant præfatæ Conſtitutiones, allegatæ ſupra, neque
applicatur *Cardin. de Luc. de Regular. diſc. 31. num 16.* quia 42
loquitur in terminis, in quibus nullus Conventus reperitur
in eod. Loco ibi: *quodque propterea, nullo Regularium Con-*
ventu ibi exiſtente, aliqua dignoſcerentur inconvenientia.
Non refragante, quod Communitas Rendarum nedùm
conſentit, ſed ſupplicat pro introductione Miſſionariorum.
Etenim ad hunc effectum non ſufficit conſenſus, & inſtan- 43
tia nonnullorum Particularium ob illorum privatos fines,
ſed debet conſtare per Inſtrumentum publicum, quod omnes
Incolæ, in publico Conſilio coadunati, hujuſmodi conſen-
ſum præſtiterint, & non per mendicata ſuffragia ab aliquibus
& ſingulis, forſan extorta, ut probavimus ſupra *n. 13 & 14.*
Nec relevat Parochorum conſenſus; Tum, quia ille ſup-
plere non poteſt defectum conſenſus Regularium, dum Con-
ſtitutiones æqualiter, & copulativè requirunt conſenſum, 44
tam Parochi, quàm Regularium, & aliorum, ut liquet ex
earum lectura, & quilibet ex his defectibus etiam ſolus ſuffi-
cit ad intentum *Rot. coram Cerr. dec. 553. num 6* Tum etiam,
quia dd. Parochi conſentientes ſunt principaliter intereſſati,
dum illi ſunt, qui uniti cum Archiepiſcopo ſe conſtituunt ca- 45
put ad formandam Congregationem Ritiratorum; Unde mi-
rum non eſt, ſi non ſe opponunt, quia totum faciunt pro eo-
rum proprio, & particulari intereſſe.
Minus eſt habenda ratio conſenſus aliquorum particula-
rium Regularium ejuſdem Diœceſis. Tum quia non ſunt
Mendicantes, quemadmodum ſunt pauperes Obſervan-
tes, & Reformati, ex quotidiana quæſtuatione, & mendi- 46
cationes viventes, ac proindè in hac cauſa omnium magis
intereſſati, ut benè advertit *Card. de Luc. de Regul. diſc. 29.*
num. 5. verſ. & Potiſſimè. Tum etiam, quia ſimpliciter ſe
ſubſcripſerunt ſoltis, tranſmiſſis ab Archiepiſcopo principa-
li Promotore, quando ad hunc effectum indiſpenſabiliter re-
quiritur conſenſus, datus à Regularibus, Capitulariter con-
gregatis, ex vulgata regula, quod aliud eſt Conventus,
aliud ſinguli, ut generaliter notat *Donat. Rer. Regul. tom. 4.* 47
tract. 5. par. 13. num. 12. & Rot. coram Burat. dec. 351. num. 10.
& in noſtris terminis probat *Pignatel. conſult. 179. num 49. &*
51. tom. 1. ibi: *Conſenſus autem hujuſmodi præſtari debet à*
Regularibus, Capitularibus congregatis, nec ſufficit, ſi oſten-
datur ſubſcriptio Religioſorum particularium, & concordat
Matthæucc. in Official. Cur. Eccleſiaſt. cap. 16 num. 10. ibi: *Non*
ſufficit conſenſus Regularium, niſi ab eis præſtetur Capitula-
riter congregatis, & concordat integer titulus *de His, quæ* 48
fiunt à Prælat. ubi annullantur, & caſſantur, quæ à Præla-
tis fiunt ſine conſenſu Capituli.
Agnoſcunt contrarii Scribentes ſodalitatem noſtri aſſum-
pti, ideo conantur inſinuare, quod ſaltem adhibendum ve-
niat remedium, ab hac S. C. demandatum *in Dertbonen. 4.* 49
Julii 1692. in qua reſcripſit. *Annuend. fundationi, cum ſtri-*
ctiſſima obligatione non quæſtuandi, teſte *Monacel. in Formul.*
tom. 1. tit. 6. formul. 9. num. 28. Sed æquali inſubſiſtentia; Si-
quidem impracticabile eſt, quod Miſſionarii poſſint facere
obligationem non quæſtuandi, illamque verè, effectivè, &
realiter obſervare, quando ſupplicant SS. D. N pro licen- 50
tia *di poter queſtuare per poterſi poveramente mantenere.*
Vixque contracto Incolatu in Oppido Caruleì *ſi ave di già*
incominciato a ritirarſi l'elemoſine, tanto di Meſſe, quanto
graſcia, & altro in grave pregiudizio di queſti poveri Padri,
ogni ſabbato con la bertola al collo va per Carolei, cercando
pane, graſcia, & ogni coſa; Cùm enim ſint pauperes, ni- 51
hilque aliud poſſidere oſtendant, quàm ſimplex, & nudum
patrimonium, de quo nullum affertur authenticum documen-
tum, ſignum evidens eſt, quod ſeſe offerunt prompti emit-
tere hujuſmodi obligationem ad ſolum effectum extorquendi
reſolutionem favorabilem, & ſe introducendi in Locis, in
quibus miſerabiliter pauperes Regulares vivunt, idque in
iſtorum evidens præjudicium, quia de facto quæſtuabunt, 52
quod utique non videtur permittendum.
Dictum autem remedium, ab hac S. C. adhibitum *in d.*
Dertbonen. in eo tantum caſu eſt practicabile, quando Con-
gregationes, ſeu Domus de novo erigendæ, habent à princi- 53
pio proprios, & particulares redditus, cum quibus vivere poſ-
ſunt, abſque quæſtuatione, & mendicitate, juxta terminos
d. Dertbonen.
Neq; meretur reflexionem aliquam, quod Miſſionarii cœpe-
runt à multo tempore ædificare Domum in Oppido Rendarū;
Etenim *in d. Conſt. 7. §. 2. Urb. VIII.* non ſolum prohibetur nova 54
Loca

Digitized by Google

Loca de novo erigi, non ſervata forma Conſtit. *Clem. VIII.*
& Gregorii XV. Sed etiam prohibet incæpta finiri ibi: *Prohibemus nova Monaſteria, Collegia, Domos, & alia loca hujuſmodi, niſi ſervatis in omnibus ſacror. Canonum Conſtitut.*
Clem. VIII. necnon Gregorii XV. forma, erigere, fundare,
ſeu incœpta finire, & abſolvere audeant, ſeu præſumant, &
55 firmavit *Rot. dec. 289. per tot. par. 12.* ibi: *Sententiam Rotalem, qua pronunciatum fuit, non licuiſſe, nec licere PP. Cappuccinis Provinciæ Aragoniæ novum Conventum erigere in Oppido Carignen. imo jam cœptam fundationem non ſuſtineri,*
confirmandam eſſe DD. cenſuerunt, & dec. 306. ead. par. 12. &
56 *dec. 87. p. 53. rec.* Et quod magis eſt in his terminis ex eadem
ratione, neque etiam permiſſa eſt habitatio in Domibus conductis, punctualiter *Rot. dec. 87. num. 5. par. 4. rec.*

Cùmque ex hactenus deductis, locus videatur favorabili
reſolutioni, non *eſſe* ſcilicet *locum petitæ erectioni, & fundationi*, ſuperfluum eſt aſſumere diſputationem ſuper prætenſa
57 facultate conſtituendi, ſeu aperiendi Eccleſiam in dicto Oppido Rendarum, Cæterùm non omittimus advertere, quòd
ſub prohibitionibus ſupradictarum Conſtitutionum Pontificiarum comprehenduntur etiam Eccleſiæ, ponderando, quod
in eiſdem Conſtitutionibus adſunt verba illa generalia: *Mo-*
58 *naſteria, Conventus, Domus, Congregatio, Societas, &*
alia Loca regularia, quocumque nomine nuncupentur, quæ apta
ſunt comprehendere etiam Eccleſias, licet illas non exprimant, ſtante præſertim, quod ratio finalis Conſtitutionum
verificatur, tam in Monaſteriis, quàm in Eccleſiis; Cùm
enim prohibitiones dictarum Conſtitutionum emanaverint
ad evitanda præjudicia, quæ Religioſi introducendi afferre
59 poſſunt Regularibus jam introductis circa elemoſynas, æqualiter præjudicialis eſt conſtructio novæ Eccleſiæ, ac fundatio
novi Monaſterii, ut notat *Pignatel. conſult. 170. num. 14. &*
60 *ſeqq. tom. 1.* & firmavit *Rot. in d. Januen. Privilegiorum* impreſſa penes *Pignatel. conſult 12. tom. 10.*
61 Die 5. Septemb. 1710. per Card. S. Clementis propoſita
Cauſa in S. C. E. reſcriptum fuit.

Tolerari poſſe in caſu, de quo agitur, interdicta tamen quæſtuatione, & in poſterum in aliis Locis Archiepiſcopus non permittat tales fundationes, inconſulta S. C.

DISCEPTATIO XX.

Aquilana Nominationis Concionatoris.

PRO

Hominibus Pizzuli.

CUM

Archipresbytero ejuſdem Loci.

ARGUMENTUM.

Nominatio Prædicatoris quando ſpectet ad Univerſitatem, quæ illi eleemoſynam ſolvit. Immemorabilis ex quibus dicatur probata, vel excluſa.

PRo favorabili reſolutione noſtri dubii, de quo infra numer. 78. præmittimus, litem non eſſe cum Epiſcopo A-
1 quilano, penes quem, nedum eſt ſuprema totius Diœceſis
juriſdictio, & ad quem, præciſa conſuetudine, de Jure ſpectat Concionatorem eligere, ex eruditè congeſtis per *Rot. cor. Merlin. dec. 598. num. 1.* Verùm etiam illam ſpecialiter exercet in noſtra Terra Pizzuli, ut exadverſo non controvertitur, & probant noſtri teſtes. Sed controverſiam agi cum Archipresbytero, cujus reſtricta, & inferior Juriſdictio adhuc
eſt ſub Judice, juxta ſententias hinc inde latas. Minuſquè
litem agitari pro Concionatore, deſtinato pro Eccleſia Cathedrali, cujus eſt Sponſus Epiſcopus Aquilanus, vel pro
2 Collegiata S. Blaſii de Amiterno, cujus eſt caput Archipresbyter, quorum reſpectu difficiliùs præſcribitur jus eligendi
Concionatorem, ut advertunt *Zerol. in Praxi verb. Prædicator in princ. Barboſ. de Jur. Eccleſ. lib. 1. cap. 13. num. 23. & de Poteſt. Epiſc. par. 3. allegat. 76. num. 6. Card. de Luc. ad Concil. diſc. 3. num. 4. & Pignatel. conſult. canon. 202. num. 3.*
3 *tom. 4.* Sed quæſtionem eſſe de Prædicatore, deſtinato pro una
ex quinquè Eccleſiis Pizzuli, quæ nulla ex prædictis qualitatibus Cathedralis, vel Collegiatæ pollent, quæque uſque ab
anno 1533. ſubjectæ fuerunt Capitulo Lateranen. quod ab inde
4 citra uſque ad tempus litis de anno 1674. ſemper recognitum

fuit in Dominum, & è converſo omnes Juriſdictionales actus
in Loco Pizzuli exercuit, de quibus in Proceſſu, coram hac
Sacr. Congreg. repetito.

Non contradicente igitur d. Epiſcopo, & habito reſpectu
ad qualitatem Eccleſiæ, in qua deſtinatur Concionator, ſat
eſſet contra Archipresbyterum objicere quamcumque poſſeſ-
ſionem, etiam quadragenariam, & maximè titulatam in vim 5
licentiæ, ab ipſo conceſſæ, quam in his terminis attendendam
eſſe probant *Marant. controv. for. par. 6. reſponſ. 15. num. 6. & Pignatel. conſult. can. 202. num. 16. in fin. lib. 4.*

Certiùs attenta ſolutione eleemoſynæ, quæ fit à Commu-
nitate; In hoc enim caſu, quando ſcilicet Populus nominat 6
ex conſuetudine, etiam non immemorabili, & ſubminiſtrat
expenſas, tunc licitum quidem eſt Epiſcopo electionem ſibi
vindicare, ſed prævia ſolutione eleemoſynæ, de proprio facienda, aliàs, recuſante Epiſcopo eleemoſynam præſtare,
ut recuſat Archipresbyter, eadem conſuetudo, etiam non
immemorabilis, ſervanda eſt, ut plures diſtinguendo caſus
in hac materia egregiè advertunt *Fagn. in cap. Inter cætera* 7
num. 32. de Offic. ord. Vener. in Exam. Epiſc. lib. 4. cap. 60. de Prædicator num. 9. Card. de Luc. ad Conc. diſc. 3. num. 6. ubi,
quod obſervantia in hoc caſu dividi non poteſt, ſed attendenda eſt cum ſua cauſa, ſive ſuppeditatione eleemoſynæ, ab
Epiſcopo de proprio faciendæ, *Gavant. in Manual. Epiſcop. verb. Concio ſacra num. 24. & ſeqq. Pan. Jordan. var. lucubr.*
lib. 6. tit. 1. de Prædicat. verb. Dei num 72. in fine, ubi, quòd 8
quando conſuetudo ſolvendi juncta eſt cum facultate eligendi
Prædicatorem, tunc una non poteſt ab altera ſeparari *Pignat. conſult. 202. ſub num. 40. tom. 4.* ubi refert plures reſolutiones
hujus S. C. de cujus praxi teſtis quoquè eſt *Card. de Albit. de*
Incoſt. in Fide par. 2. cap. 2. num. 165. Et fuit reſolutum ad fa- 9
vorem alterius Loci, parum diſtantis à noſtra Communitate in Aprurina, quam refert *Pignatell.* ubi proximè *num. 15.*

Nec dicatur, eleemoſynam Prædicatoris non ſolvi à noſtra Communitate, ſed ab Eccleſiis Pizzuli, Archipresby-
tero ſubjectis; Inſubſiſtentia enim objecti ſtatim detegitur, 10
advertendo, quod omnia bona earundem Eccleſiarum, ex
quibus eleemoſynæ Prædicatoris ſolvuntur, elargita eiſdem
fuerunt à noſtra Communitate, cum ſpecifico, & expreſſo
onere inter alia ſubminiſtrandi d. eleemoſynam Prædicatoribus, ut fuit juſtificatum in Summario, in cujus oneris adim-
plementum ſolutiones ſemper factæ fuerunt cum individua- 11
libus ordinibus noſtrorum Syndici, & Priorum, ut fuit juſtificatum in eodem Summario. Proindequè eædem ſolutiones referendæ ſunt Communitati, non autem Procuratoribus, ſive Cappellania, ad ejus nutum amovibilibus, & ſolventibus in exequutionem dictorum ordinum, & à quibus in
fine eorum officii revidentur computa, & rationes exiguntur
ab eiſdem Syndico, & Prioribus cum condemnatione ad ſol- 12
vendum reliquatum. Solutio enim facta de ordine alicujus
perinde habetur ac ſi ab eodem mandante facta eſſet juxta *Tenitus in leg. Qui juſſu ff. de Solut* & obſervant *Odofred. in leg. Qui mandat ff. de Solut. Bellon. dec. Gen. 534. num. 4. Giballin. de Commer. & uſur. lib. 4. cap. 6. art. 57. nu. 17. Gob. conſult. 88. num. 10. & Rot. dec. 98. num. 15. cor. Celſ.*

Hæc ſufficerent pro victoria, & tamen ad omnem abun-
dantiorem cautelam adducimus rigoroſam probationem im- 13
memorabilis, legitimè præſcriptæ, qua attenta noſtræ Communitati competere nominationem Prædicatoris probant
Pan. Jordan. var. lucubr. lib 6. tit. 1. de Prædic. n. 67. Ugolin. de Offic. Epiſcop. cap. 42. num. 1. Stephan. Uveyms ad 24. Conſt.
ex jure antiquo deſumptas, & per Concil Trid. innovat. Conſt. 14
5. num. 13. Panimol. dec. 91. adnot. 2. num. 9. & Card. de Luc. in Miſcellan. Eccleſ. diſc. 27. num 4. & 5.

Probatur immemorabilis per noſtros teſtes, deponentes
juxta notoria requiſita *Gloſſ. in cap. 1. verb. Memoria de Præſcript. in 6.* de quibus latiſſimè *Rot. in Trojana* citata *in tom 1.*
par. 1. diſcept. 9. num. 44. Ii namque omnes conſtituti in ætate 15
ſupra 54. & attingentes ann. 60. 70. & ultra, deponunt, Communitatem ſemper nominaſſe Prædicatorem, eique ſubmini-
ſtraſſe eleemoſynas, mediantibus ordinibus, directis Pro- 16
curatoribus Eccleſiarum, quæ omnia aſſerunt vidiſſe per 40.
& plures annos, & audiviſſe à majoribus, quodquè nunquam
viderint, vel audiverint aliter ſervari, nec memoriam extare
in contrarium, coarctando negativam, quibus concurrenti-
bus probari Immemorabilem certum eſt, & advertunt *Covar.* 17
in Reg. Poſſeſſor. p. 2. §. 3. n. 7. Mareſc. var. reſol. lib 2. cap. 100. nu. 10. Sperel. dec. 79. num. 26. & Rot. dec. 444. num. 6. par. 14. rec. cum aliis, citatis *ſupra num. 15.*

Deponunt pariter, Archipresbyterum nunquam impediviſſe nominationem Communitatis, ſed tantum Concionatoribus, à Communitate nominatis, impartitum fuiſſe licentiam,

R & be-

& benedictione, & de facto apparet ex pluribus Literis pa-
18 tentibus, datis in Summario, & clariùs dignoſcitur ex ſimili licentia, per Archipresbyterum Canophanum data à tergo noſtrarum Literarum patentium, de qua mentionem quoque faciunt noſtri teſtes; Quam licentiam approbare,
19 & canonizare Jus nominandi ad favorem Communitatis; quæ Literas patentes conceſſit probat *Pignatel. conſult.* 202. *ſub num.* 17. *tom.* 4.

Hoc eſt adeò verum, ut ſtatim ac Archipresbyter tentavit terminos puræ licentiæ tranſgredi, potiùs omiſſa, vel
20 dilata fuerit concio, ut evenit de anno 169.. & circa annum 1687. quo per inadvertentiam, concedente Archipresbytero Canophano licentiam in folio ſeparato, ſtatim fuit idem fo-
21 lium retromiſſum Archipresbytero, qui in epiſtola reſponſiva faſſus fuit, non fuiſſe ejus intentionis præjudicare Juri Communitatis, prout deponunt teſtes in dicto Summario, & legitur in Ipſius Epiſtolis in eodem Summario exhibitis.

Anno inſuper 1669. cùm ad inſtantiam Marchionis Torres, Pizzuli Domini, habenda eſſet concio extraordinaria
22 ab alio Prædicatore, Archipresbyter Canophanus impartitus quidem fuit licentiam, ſed cum illa notabili reſtrictione, non impedita ſcilicet hora Concionatoris, nominati ab Univerſitata.

Hujuſmodi autem confeſſiones circa noſtrum Jus eligendi, necnon ſimplices, & nudæ licentiæ, ſive benedictiones, ab
23 Archipresbyteris pro tempore Prædicatoribus impartitæ, uti emanatæ à perſonis informatis, & de quorum intereſſe agebatur, ponunt in claris bonum jus noſtræ Communitatis ſuper electione Prædicatoris, ut in terminis aſſertivarum,
24 factarum ab Epiſcopis advertunt *Gabr. conſ.* 198. *num.* 4. *lib.* 2. *Lotter. de Re beneſic. lib.* 2. *quæſt.* 13. *num* 142. *Panimol. deciſ.* 30. *adnot.* 1. *num.* 4. *& ſeq & Rot. dec.* 444. *num.* 14. *& ſeq. p.* 14. *rec. & in Lauret. Canonicat.* 13. *Febr.* 1693. *§. Corroboratur, cor. Urſino*, & in noſtris terminis obſervat *Pignatel. conſult.* 202. *num.* 17. *verſic. Præſertim lib.* 4

Ultra præd. adſunt atteſtationes Miniſtri Provincialis Cappuccinorum, teſtantis, ſe in vim Literarum noſtræ Com-
25 munitatis miſiſſe Concionatores ad Terram Pizzuli, necnon aliorum Religioſorum, & Communitatum convicinarum Cagnani, Baretæ, & Ariſchiæ. Adeſt inſuper alia atteſtatio novem noſtrorum Civium, quorum junior conſtitutus eſt in ætate 73. annorum, deponentium de propria ſcientia, & de relatione à majoribus. Itaut ex his omnibus, ſimul junctis, nulla remanere videatur dubitatio circa immemorabilem poſſeſſionem nominandi Concionatorem, noſtræ Com-
26 munitati competentem, ut in his caſibus faciendum eſſe in terminis obſervat *Pignatel. d. conſult* 202. *num.* 16. *tom.* 4.

Contra depoſitiones noſtrorum teſtium non credimus exadverſo objiciendum, illos, utpote intereſſatos in cauſa, non eſſe attendendos; Communis enim. & ab omnibus Docto-
27 ribus in hac materia recepta eſt diſtinctio quod, aut honor, dignitas, vel utilitas, reſultans ex teſtium depoſitione competit hominibus de Univerſitate, uti ſingulis, & tunc illorum depoſitio non attenditur, aut verò competit uti univerſis, ut in caſu præſenti, & tunc teſtes de univerſitate plenè probant, ut, antiquioribus relatis advertunt *Add. ad Pamphil. dec.* 595. *num.* 9. *Conciol. alleg.* 53. *num.* 44. *Card. de Luc.*
28 *de Jurepatr. diſc.* 58. *num.* 7. ubi, quod ab hac ſententia non eſt in judicando recedendum, & firmavit *Rot. dec.* 350. *n.* 12. *&* 15. *& dec.* 419. *num.* 3. *&* 4. *par.* 9. *rec. & cor. Bich. dec.* 566. *num.* 9. *&* 10.

Attento præſertim, quod iidem teſtes deponunt de facto,
29 extraneis nullatenus, vel difficiliùs noto, quam circumſtantiam, ad augendam fidem teſtibus de Univerſitate, conſiderat *Card. de Luc. in adnot. ad Concil. diſc.* 11. *num.* 13. & in illa ſe fundavit *Rot. dec.* 444. *num.* 10. *par.* 14. *rec. & deciſ.* 352. *num.* 4. *cor. Benincaſ.*

Extra omne dubium, concurrentibus aliis teſtibus, ad-
30 miniculis, & probationibus, ex hac parte cumulatis, benè *Adden. ad Pamph. d. dec.* 595. *num.* 9. *Conciol. alleg.* 53. *nu* 44. *Card. de Luc. de Jurepatr. diſc.* 58. *num.* 7. *Rot. dec.* 90. *num.* 11. *&* 12. *apud Merlin de Pignor. & dec.* 136. *num.* 16. *par.* 19. *rec. & cor. Benincaſ. d. dec.* 352. *num.* 4.

Omnis denique umbra ſuſpicionis, ſeu affectionis elimina-
31 tur à magno numero noſtrorum teſtium, quando enim plures, quàm duo teſtes de Univerſitate aliquid deponunt, tunc pleniſſimè probare in quacumque materia, notant *Caſtr. in leg. Si quis ex argentariis, §. Cogentur, ff. de Eden. Roland. conſ.* 72. *num* 5. *lib* 2. ubi, quod hoc caſu id, quod deficit in
32 fide, ſuppletur per numerum teſtium *Alex. conſ.* 149. *num.* 5. *lib* 5. *& conſ.* 237. *num.* 10. *lib.* 6. *Paſes. conſ.* 161. *num.* 14. *Cerv. conſ.* 47. *ſub num.* 7. *lib.* 3. *Honded. conſ.* 17. *num* 42. *lib.* 1. *& Add ad Burat. dec.* 314. *num.* 8. *in fine.*

Non obſtant actus, exadverſo exagerati ad interrumpendum immemorabilem, non enim negamus concluſionem, per unicum actum immemorabilem interrumpi, ſed negari pariter ex adverſo non poteſt, quod talis actus debeat eſſe univocus, in ſuo genere perfectus concludens, & effectuatus, 33
aliàs immemorabili non contrariatur. *Felin. in cap. Illud num.* 1. *de Præſcript. Card. de Luc. de Regal. diſc.* 184. *ſub numer.* 5. *Rot. cor. Pus. dec.* 184. *nu.* 2. *lib.* 1. *& cor. Burat. dec.* 739. *num.* 5. *&* 6. *& cor. Seraphin. deciſ.* 1459. *num.* 15. *& in recent. dec.* 275. *num.* 9. *&* 10. *par.* 7. *& dec.* 168. *num* 39. *&* 42. *par.* 10. *& dec.* 279. *num.* 36. *par.* 12. *& dec.* 136. *num.* 17. *&* 34 *par.* 19.

Taliſautem naturæ non ſunt Literæ patentes, in quibus exadverſo principale conſtituitur fundamentum ad interrumpendam immemorabilem. Enim dicimus, illas carere omni 34
genere recognitionis manus Archipresbyterorum, à quibus prætenduntur ſubſcriptæ, ſicque nulla poteſt eis præſtari fides *Adden. ad Burat. dec.* 745. *à num.* 19. *Rot. cor. Priol. deciſ.* 35
208. *num* 9. *& dec.* 263. *num* 4. *par.* 14. *& dec.* 47. *num.* 6. *par.* 19. *rec.* II. Dicimus, nullo modo conſtare de præciſo tempore repoſitionis earundem in aſſerto Archivio, ut eſſet concludenter probandum, cùm potuerint ibidem reponi de tempore litis, vel paulo ante, qua probatione præciſi temporis repoſitionis deficiente, eædem Scripturæ nullum gradum pro- 36
bationis conſtituunt, ut advertunt *Dec. in auth. Si quis in aliquo num.* 15. *C. de Eden. Pariſ. conſ.* 27. *num.* 49. *& ſeq. lib.* 2. *Corn. conſil.* 142. *num.* 6. *lib.* 3 *& Rot. dec.* 41. *num.* 4. *cor. Veral. par.* 1. *& dec.* 667. *num.* 5. *cor Burat.* ibique *Adden. num.* 19. *& dec* 88. *num.* 6. *cor. Martin. Andr. & dec.* 1342. *num.* 48. *coram Coccin. & dec.* 318. *num.* 29. *cor. Priol. & in rec. dec.* 379. *nu.* 10. *par.* 13. *& dec.* 84. *num.* 42. *& ſeqq par.* 18. Attenta præſertim qualitate ejuſdem prætenſi Archivii, quod uti privatum eo 37
minus præbet robur Scripturis, ibidem repertis *Rot dec.* 1867. *à num.* 72. *Coccin. & dec.* 453. *num.* 1. *par.* 18. *rec.* III. Reſpondemus, eaſdem aſs. Literas patentes nullum habuiſſe effectum, & hoc evidenter deſumimus ex ipſamet exiſtentia in aſs. Archivio Cùm enim eædem Literæ patentes nunquam 38
reſtituantur iis, à quibus conceduntur, ſed conſerventur à Religioſis, ad effectum oſtendendi proprios labores, & conſequendi gradus, & prærogativas in propria Religiones, ut omnibus innoteſcit; Inveriſimile prorſus eſt, ut ſi effectum habuiſſent, repoſitæ fuiſſent in eodem Archivio, quæ pa- 39
patens inveriſimilitudo eis omnem prorſus fidem adimit, ut notat *Bald. conſ.* 444. *num.* 5. *& ſeqq. lib.* 1. *Cravet. conſ.* 58. *num.* 9. *Rot. deciſ.* 580. *num.* 3. *&* 4. *coram Celſ. & deciſ.* 48. *numer.* 3. *part.* 16. *recent.*

Probatur quoque eadem ineffectuatio ab omnibus noſtris teſtibus, uno ore affirmantibus, Communitatem ſemper, 40
& abſque ulla interruptione Prædicatorem nominaſſe, atque Archipresbyteros Romanellum, Floridum, & Canophanum nunquam impediviſſe nominationem, à Communitate factam, Hac autem ineffectuatione admiſſa, iidem actus nunquam apti ſunt immemorabilem interumpere, ut bene 41
probat *Card. de Luc. de Regal. diſc* 184. *ſub num.* 5.

Imò ad hunc etiam effectum interruptionis eſſet exadverſo concludenter probandum, eaſdem aſs. Literas patentes deveniſſe ad notitiam noſtræ Communitatis, aliàs etiamſi eſſent mille, eadem notitia non probata, nullius eſſent mo- 42
menti *Salyc. in leg. final. C. de Præſcript. Bovius de Stat. Urb. præſcript. gloſſ.* 21. *num.* 4. *Rot. cor. Burat. dec.* 739. *num.* 7. *& in par.* 19 *rec. dec.* 136. *num.* 17.

Quod ſi cauſam hujus exiſtentiæ indagare velimus facili negocio veritatem aſſequimur, aſſerendo ſcilicet, vel quod 43
de recenti ibidem fuerint repoſitæ, vel quod illæ rejectæ fuerint à Communitate, & retromiſſæ Archipresbyteris, novitates inducere tentantibus, ut practicatum quoque fuit annis 1687. & 1691. ſicque valdè abſonum eſſet & à naturali ratione alienum, ut eædem Literæ patentes ſpecialiter rejectæ, & non exequutæ tempore, quo factæ prætenduntur, ex hoc ſolum, quod repoſitæ reperiantur in quodam Cubiculo, cui 44
Archivii nomen gratis exadverſo tribuitur, attendi debeant pro deciſione præſentis controverſiæ, nullo præcedente remoto indicio recognitionis manus, & repoſitionis in tempore non ſuſpecto, ut advertit *Pignat. conſult.* 42. *num.* 6. *tom.* 4. & concordat *Rot. cor. Zarat. dec.* 10. *num.* 33. ubi, quod inconveniens eſt in alio Judicio præſtare fidem Teſtibus, quam in eo, in quo fuerunt examinati, non meruerunt cum concordantibus *in mete Iuſt. crim. lib.* 3. *tit* 7. *num.* 75.

Particulariter autem deſcendendo ad ſingulas Literas patentes, exadverſo adductas, dicimus, illas anni 1612. per 45
æquivocum forſan exadverſo exagerari, cum reperian-
tur

Digitized by Google

tur ſubſcriptæ 30. Auguſti ejuſdem anni 1612 ſicque deſervi-
re non potuerunt pro antecedenti Quadrageſima. Pro ſequen-
ti verò anno 1613. illarum ineffectuatio, ut ſupra præmiſi-
mus, concorditer probatur ad omnibus noſtris Teſtibus, de
46 hoc anno nullatenus interrogatis, ſed ſolùm de annis 1612.
1622. 1640. 1689. & 1690. juxta Partis interrog.

Illæ verò anni 1622. ſubſcriptæ leguntur die 8. Februarii
ejuſdem anni, proindeque nullo modo recedendo ab aliis re-
ſponſionibus, ſed illis firmiſſimè adhærendo adhuc in nihilo
obſtant. Potuerunt enim pro illo anno noſtri Cives privari
47 facultate eligendi ob negligentiam, ſicque ad illam jure de-
voluto devenire potuit Archipresbyter, ut practicatur in his
caſibus Habentes ſiquidem jus nominandi Prædicatores, il-
lo uti debent ante feſtivitatem Nativitatis, aliàs pro illo an-
no Jus eligendi devolvitur ad Superiorem, ut probant *Nicol.*
48 *in Floſc. verb. Prædicator num.1. Panimol. dec.91. annot.2.
num.15. Pignatel. conſult.202. num.53. in princ. tom.4. & latè
Card. de Alvic. de Inconſtan. in fid. par.2. cap.2. num.167.*

Eadem quoque reſponſio militaret reſpectu Literarum pa-
tentium anni 1640. ſubſcriptarum die 10. Martii ejuſdem an-
ni, quando mentionem facerent noſtri Loci Pizzuli, ſed
49 cùm in eis non ſpecificetur locus, in quo concio eodem anno
haberi debebat, & dict. Archipresbyter alia habet Loca ſibi
ſubjecta, in quibus forſan Jus habet eligendi Prædicatorem
neſcimus videre quid exinde contra Nos ex eiſdem Literis
prætendatur inferri.

Prout etiam eadem reſponſio applicatur Literis patentibus
50 anni 1689. quæ fuerunt expeditæ ab Archipresbytero jure de-
voluto, & ob negligentiam Communitatis, ut in ſpecie pro-
bant noſtri teſtes aſſerentes, eaſdem Literas præſentatas
fuiſſe ipſo die Jovis Carniſprivii.

Ex quo ſubſidiario modo eligendi Prædicatorem non fuiſſet
51 interrupta immemorabilis, ad quem effectum requiruntur
actus taliter contrarii, ut nullam conciliationem admittant,
*Rot. cor. Barat. deciſ.739. num.5. & 6. & in rec. dec.63. num.4.
par.10. & dec.444. num.20. & ſeqq. par.14.*

Poſteriores demum anni 1690. utpote actus, qui cauſam
52 dederunt præſenti controverſiæ, nec etiam merentur addu-
ci, cum in illis nullum valeat fundamentum conſtitui *Dec.
conſ.82. num.1. Rot. cor. Ludoviſ. dec.325. num.12. & cor. Priol.
dec.377. num.18. & cor. Emer. Jun. dec.741. num.4. & in rec.
dec.283. num.1. par.6.*

Minus attendi merentur ad probandam d. effectuationem
53 tres atteſtationes, exadverſo exhibitæ. Nulla ſiquidem ex
eis percutit tempus aſſertarum Literarum patentium ut ex le-
ctura, ſicque nullo modo poſſunt eandem effectuationem pro-
bare, *leg. Cum te C. de Probat. Jaſ. conſ.46. num.27. lib.3. &
Rot. cor. Merlin. dec.781. num.20. & cor. Celſo deciſ.308. nu-
mer.15. & coram Priol. deciſ.216. num.5. & par.19. recent. de-
ciſ.330. num.11.*

Carent hæ informes atteſtationes juramento, ſine quo
54 quælibet atteſtatio, etiam magni viri, & ſummæ authorita-
tis, nihil probat *Decian. reſponſ.93. num.29. & ſeqq.* ubi,
quòd nec etiam Papa poteſt ſtatuere, ut hujuſmodi atteſtatio-
nes non juratæ attendantur. *Gratian. diſcept.677. num.18. &
19. Ab Eccleſia obſerv.63. num.3. par.2. & Gobb. conſult.15.
num.19.* ubi 31. firmat, hoc procedere, etiamſi teſtes eſſent
Religioſi, quod comprobat etiam *Ab Eccleſia in loco proximè
citato*, & benè *Pignatel. conſult.42. num.5. tom.4.*

Extortæ fuerunt lite pendente, & abſque citatione hujus
55 Partis, quod ad adimendam fidem informibus atteſtationi-
bus obſervant *Gloſſ. in l.3. §. Ideoque verb. Non teſtimonii ff.
de Teſtib. Rot. cor. Priol. dec.335. num.17. & in rec. dec.147.
num.19. part.10. & deciſ.8. num.27. part.12.* Regula enim eſt
ſatis nota, quòd teſtes formiter, & validè examinari in ju-
dicio attenduntur, non autem atteſtationes extrajudiciales.
Parte non citata, & abſque contradictoribus extortæ, ut per
hæc verba obſervat *Rot. dec.535. num.31. par.14. rec.* Et de
56 extrajudiciali atteſtatione, etiam jurata, S. R. E. Cardina-
lium ſunt magiſtrales *dec.387. à num.5. cor. Priol.* ubi, quòd
hoc expoſcit judiciorum rigor, *& dec.260. num.9. & 10. par.
57 18. rec.* ubi, quod hoc provenit ex natura Judiciorum, quo-
rum rigor relaxari non debet.

Sunt ſimplices, informes, & affectatæ fides, quæ ut com-
58 muniter dici ſolet fidem non faciunt, *Rot. cor. Emer. jun.
dec.1203. ſub num.12.*

In omnem verò caſum his ſimplicibus, & informibus affe-
59 ctatis, & pendente lite extortis atteſtationibus, ſemper præ-
ferendæ erunt depoſitiones noſtrorum teſtium formiter, &
cum interrogatoriis Partis examinatorum, præcipuè, quia
deponunt de rebus, quarum ipſi maxima pars fuerunt, *Rot.
cor. Cerro deciſ.147. num.6. & in rec. deciſ.45. num.25. & ſeqq.*

part.6. deciſ.267. num.7. part.7. & deciſ.426. num.13. part.14.
Necnon concordant, & adminiculantur à prædictis publicis 60
documentis, & atteſtationibus aliarum perſonarum, fide di-
gnarum *Rot. deciſ.140. num.7. par.24. & deciſ.252. num.7. &
dec.488. num.9. par.18. rec.* Et in noſtris terminis, quòd ma-
gnifacienda ſit adminiculata atteſtatio illorum, qui aſſiſte- 61
bant deputationi Concionatorum, obſervat *Pignatel. citat.
conſult.202. num.16. lib.4.*

Fortiùs, quia ſtante probatione Immemorabilis, ex hac
parte juſtificata, quicumque actus, qui contra illam perfe-
ctam adduci poſſent, nunquam merentur attendi, ut conſi- 62
derant *Roſa conſult.11. num.51. Rocc. diſp. Jur. tom.2. cap.167.
num.42. & Add. ad Ludoviſ. dec.51. num.8.*

Imò ſpeciali conſideratione digna eſt fides Jo: de Chriſto-
phono, deponentis de Jure, & praxi Archipresbyteri An- 63
ton. Canophani eligendi Prædicatorem quod de diametro op-
ponitur replicatis confeſſionibus, ab eodem Archipresbyte-
ro emiſſis circa Jus, noſtræ Communitati competens, ex ad-
ductis in Summario. Nulla autem fides præſtanda eſt teſti,
deponenti contra confeſſionem illius Partis, pro qua atteſta- 64
tur, benè *Rot. dec.1. num.14. apud Salgad in Labyr. Credit.
dec.421. num.12. & dec.916. num.5. cor. Cerr.*

In univerſum denique pro faciliori admiſſione noſtrarum
probationum, ac rejectione contrariarum iterum enixè ſuppli-
camus illas habere præ oculis ſub ea conſideratione, quod 65
tempore prætenſorum actuum, Immemorabili contrariorum,
omnimoda, & totalis Juriſdictio noſtri Loci Pizzoli uſque
ad ann. 1674. quo emanavit ſententia b. m. Altoviti, fuit
ſemper exercita à Capitulo Lateranen. juxta quamplures
actus, regiſtratos in dicto Proceſſu producto per Acta Mar-
toli, & coram hac Sacr. Congregat. repetito, & innume-
ros alios, qui poſſent adduci: Unde, nedum veriſimile, 66
ſed nimis naturale eſt, quòd exiſtente eodem Capitulo Late-
ranen. in poſſeſſione exercendi totalem, & omnimodam Ju-
riſdictionem in noſtra Terra Pizzuli, Archipresbyteri pro
tempore, qui ſe abſtinnerunt ab aliis actibus Juriſdictionali-
bus, nullo modo ſe ingeſſerint in negotio electionis Prædica- 67
toris, prout uno ore deponunt noſtri Teſtes, & ſatis probaſ-
ſe credimus ex hucuſque animadverſis.

Die 17. Julii 1695. propoſito dubio in Sac. Congreg. Conc.
An, & ad quem ſpectet Jus eligendi Concionatorem in Terra 68
Pizzuli pro tempore Quadrageſimali, reſponſum fuit; *Ma-
nutenendam eſſe Communitatem in quaſi poſſeſſione nominandi
Concionatorem* Repropoſito verò dubio die 2. Junii 1696. di-
ctum fuit *In deciſis*, cum addito, *ut Cauſa amplius non pro-
poneretur*.

Circa diverſitatem illam inter dubium, loquens de *Ele-
ctione*, & inter reſcriptum Sacr. Congregat. loquens de *Præ-* 69
ſentatione, Concionatoris, nota hic quòd *conſtituere, eli-
gere, & deputare* Prædicatorem ſolus Epiſcopus poteſt: Alii
verò Jus habentes in hac parte, eo quia eis eleemoſynam ſol-
vunt, vel ex immemorabili tale Jus habeant, uti debent
in Literis patentibus verbis. *Nominamus, & Præſentamus*,
ut ſatis innuere videtur Sacr. Congregat. in hac Cauſa, & 70
clarius id determinavit *in Sutrina 9. Maii 1688. & in Urbina-
tea. 7. Junii 1698. & 10. Januar. 1699* Quæ procedunt etiam
reſpectu Generalium Religionum, quando tamen non pro
Religione in eorum Eccleſiis, ſed pro commoditate Univerſi- 71
tatis, quæ eleemoſynam ſolvit, in Eccleſia Regulari concio
habenda eſt, ut reſolvit *S. C. E. in Alatrina 3. Julii 1693. Po-
nente Card. de Judice.*

Adeo autem vera ſunt prædicta, ut ſi in Literis patenti-
bus Communitatis reperiantur verba *eligimus ſeu conſtitui-* 72
mus, Epiſcop. non tenetur illas admittere, ſed aliæ expe-
diendæ veniant ex cumulatis *per Monacell. in Formul. tom.1.
tit.8. form.7. num.3.*

DISCEPTATIO XXI.

Melevitana reſtit. in Integr.

PRO

Hieronyma Falſona.

ARGUMENTUM.

Reſtitutio in integrum adverſus lapſum quinquennii concedenda eſt Religioſo non reclamanti, vivente illo, qui ei metum incuſſit ad ingredien. Religionem, non attentis actibus, aliis Religioſis communibus, eodem tempore geſtis, neque relevante ratificatione profeſſionis, ut Regularium quolibet anno renovanda ab omnibus Religioſis.

1 PRo conceſſione gratiæ reſtitutionis in integrum præmittenda
videntur aliqua, in quibus, vel concordant omnes
Teſtes, vel communiter conveniunt omnes Doctores.
Concordant ſiquidem omnes Teſtes, quod Federicus Fal-
ſonus Pater Hieronymæ fuerit, nedum rigidæ, & auſteræ
naturæ, ſed ulterius *terribile nel trattare coi Figli, Famiglia-*
ri, e Servitori, col moſtrarſi ſempre aſpro, ſevero, e rigido,
e metteva le mani ſopra tutti indifferentemente, e per qualun-
2 *que coſa per minima, che ſia.* Quodque è converſo ead. Hie-
ronyma erat timidæ, & puſillanimis naturæ, taliter ut non
auderet, nec etiam in minimo ei replicare in omnibus iis, quæ
idem Federicus ab ipſa deſiderabat, edocta à propria, & alio-
rum domeſticorum, familiarum, & famulorum doloroſa ex-
perientia in ei replicando, ut probant Teſtes dati in Summa-
rio, & concordat Epiſcopus in ejus Relatione ibi: *Che detto*
3 *qu. Federico Padre dell'Oratrice foſſe di natura rigida, e ſeve-*
ra, e ſi faceſſe temere dalle Genti di caſa.
Conveniunt verò omnes Doctores in eo, quòd metus fae-
liùs incutitur Mulieribus, & præcipuè teneræ ætatis, quam
4 Viris, quòdque proinde minor in eiſdem requiratur metus,
quàm in Viris ad annullandam profeſſionem, juxta animad-
verſa *in Tom. 1. par. 1. diſcept. 1. num. 16.* Itaut in Mulieribus
5 non requiratur probatio metus, cadentis in conſtantem Vi-
rum ad annullandam profeſſionem, ſed ſufficiat ille, cadens
in conſtantem Mulierem, ea ratione, quia Mulieris animus,
etiam conſtans, levioribus movetur affectibus, quam animus
6 virilis, juxta animadverſa *in Tom. 1. par. 1. diſcept. 10. nu. 47.*
& 48. Imò quod ſufficiat ſolus metus reverentialis, junctus
minis, & importunis ſuaſionibus Patris, ob reverentiam ei
7 debitam, atque cum proteſtationibus, conqueſtionibus, &
lacrymis filiæ, notabiliter advertunt adducti *in Tom. 1. par. 1.*
diſcept. 10. num. 44.
Quibus præmiſſis, in noſtro caſu, in quo eſt ſermo de Puel-
la annorum 17. quando profeſſionem emiſit, nedum concur-
8 rit metus, cadens in conſtantem Mulierem, ſed in conſtan-
tiſſimum Virum, & proinde eo magis ſperamus reſponderi
pro gratia reſtitutionis in integrum.
Probatur autem iſte metus ex uniformi depoſitione om-
nium Teſtium, conſiderando tempus ante ingreſſum in Mo-
naſterium, tempus explorationis ipſius voluntatis, tempus
9 proximum diſceſſui è Domo paterna, tempus diſceſſus ex
eadem Domo, tempus ingreſſus in Monaſterium, tempus
Novitiatus, tempus renunciationis bonorum Paternorum,
tempus profeſſionis, & tempus poſt profeſſionem.
Etenim ante ingreſſum in Monaſterium, & præciſè in te-
nera ætate annorum 11. *più volte con le lagrime à gl'occhi ſi è*
dichiarata meco di non voler aſſolutamente farſi Religioſa, ut
10 teſtatur Mater, Cum qua concordant omnes alii Teſtes,
aſſerentes: *Non ebbe mai volontà di monacarſi, anzi moſtrò*
ſempre un'averſione particolare allo ſtato Religioſo.
Tempore explorationis ipſius voluntatis magnam oſten-
dit repugnantiam accedendi ad dictum effectum ad tunc
11 temporis Priorem Eccleſiæ, donec tandem accedere coacta
fuit, mediantibus duobus ictibus, in capite à Genitore ei
illatis, ob eandem reſiſtentiam, & animi averſionem à ſta-
tu Religioſo, tali occaſione oſtenſam, circa quam concordant
omnes Teſtes, & omnia confirmat Epiſcopus in d. Relatione.
Tempore proximo diſceſſui è Domo paterna, tam coram
Deputatis à Magno Magiſtro, quam in Curia Epiſcopi cum
12 replicato juramento retulit Mater: *Che una notte &c. mentre*
ſtavo in letto mezza ſonnacchioſa, hò ſentito qualche rumore vi-
cino a detto mio letto, e non ſapendo, che coſa foſſe mi ſve-
gliai in un tratto, e trovai, che detta Geronima mia figlia dal-
la ſua ſtanza era ſi portata alla mia; Onde le chieſi allora per
qual cauſa foſſe venuta a trovarmi & ella tutta piangente mi
diſſe: Sig. Madre vi prego per amor di Dio ad ajutarmi, a
non permettere, che contro mia voglia abbia da farmi Religio-
ſa, & io procurai dal canto mio di conſolarla, quanto più mi è
ſtato poſſibile.
Tempore diſceſſus ex eadem domo paterna, januæ forti-
ter inniza, multo tempore immobilis permanſit, publicè ſe 13
declarando, nolle ab illa diſcedere ad effectum ingrediendi
Monaſterium, donec tandem *per forza li Parenti la diſtaccor-*
no dalla porta, e conduſſero in queſta Città Valletta dentro det- 14
to Monaſtero juxta præciſa verba Teſtis, eiſdem operationi-
bus præſentis, & concordantis in hac parte cum multis aliis,
datis in Summario.
Tempore ingreſſus in Monaſterium ab uno ex teſtibus, qui
illam aſſociabatur per viam, viſa fuit *piangere dirottamente, e* 15
molto più nell'ingreſſo dentro la Clauſura, dove moſtrò repugnan-
za grande d'entrarvi, & concordant multi alii Teſtes de viſu.
Tempore Novitiatus uno ore concordant omnes Monia-
les, & alii Teſtes de viſu, quod eam viderint *ſempre afflit-* 16
ta, e malinconica, moſtrando ſegni evidenti del diſpiacere,
che aveva di vederſi rinchiuſa in queſto Monaſtero. Nec diſ-
ſentit Epiſcopus in ejus Relatione.
Tempore renunciationis bonorum paternorum acceſſit
quidem ad Crates Monaſterii, ſed tali afflictione, animique 17
paſſione, ut prorſus neglecta præſentia nobilium perſona-
rum, ibidem exiſtentium, vix actu renunciationis expleto,
exclamavit Genitoribus: *Sete contenti adeſſo, ſatiatevi pu-*
re, che hò fatto quanto avete voluto, e ciò dicendo voltò le ſpal-
le, e andoſſene via.
Tempore Profeſſionis, cùm de ſero antecedenti nollet ſe
diſponere ad illam emittendam, verberata fuit à Sorore Gel-
truda ejus conſanguinea, *perche ſi metteſſe in termini dove-* 18
voſi, e che ella con tuttociò aveſſe ſempre perſiſtito in quella ſua
afflizzione. De mane ejuſdem diei, quando in Eccleſia ade-
rat Populi concurſus ad aſſiſtendum functioni, pallida, &
tremens, non ſine aliarum Monialium admiratione, deam- 19
bulabat per Viridarium, Dum Moniales cantabant Hym-
num SS. Ambroſii, & Auguſtini, deponit una ex eiſdem,
che era tutta pallida nel volto, e le grondavano profuſamente
le lagrime dagl'occhi, a ſegno tale, che io medema per la mol-
ta eſperienza tengo di ſimile Fanciulle monacande, argomentai
tra me ſteſſa, che detta Suor Geronima non profeſſava di ſua
ſpontanea volontà, che faceva detta profeſſione contro ſua vo-
glia. Ex eodem motivo coactæ voluntatis d. Hieronymæ,
nevè inciderent in excommunicationem, latam *à Conc. Trid.* 20
ſeſſ. 24. de Regul. cap. 19. contra eos, *qui ſcientes, eam non*
ſponte ingredi Monaſterium, aut habitum ſuſcipere, aut pro-
feſſionem emittere, quoquo modo eidem actui vel præſentiam,
vel conſenſum, vel authoritatem interpoſuerint, tres, vel qua-
tuor Moniales exierant è Choro. Itaut communis deinde re-
manſerit, & perſeveret publica vox, & fama in eodem Mo- 21
naſterio, imò, & in tota Civitate, atque Inſula Melitæ,
quod *eſſa Suor Geronima ſi foſſe profeſſata contro ſua voglia, e*
per non potere reſiſtere a voleri di ſuo Padre, quæ proinde ſolli-
ta erat vocare *un mal giorno per lei* illum, in quo talem pro-
feſſionem emittere coacta fuit.
Poſt profeſſionem demum, tam intra, quam poſt quin-
quennium, & ſemper, ejus continua colloquia ſive cum Ge- 22
nitrice, ſive cum Conſanguineis, ſive cum familiaribus fa-
mulis, & famulabus ejus Domus, ſive cum Confeſſariis, &
aliis perſonis, accedentibus ad crates Monaſterii, nihil aliud
concernebant, nec circa alia verſabantur, quam circa vio-
lentias, paſſas in emiſſione profeſſionis, ut videre, eſt in
toto Summario. Imò aliquando tali furore inter eoſdem di- 23
ſcurſus correpta fuit, ut tentaverit ſe projicere à feneſtra, niſi
id impediviſſet Monialis, quæ id refert in Summario.
Ex his igitur, præcipuè ſimul junctis, ut in his terminis
faciendum eſſe monet adducti *in Tom. 1. par. 1. diſcept. 1. n. 64.*
concludenter dicitur probatus metus, nedum cadens in con- 24
ſtantem Mulierem, ſed, ut dicebamus in principio, etiam
in conſtantiſſimum Virum, ut conſiderando qualitatem na-
turæ ſeveræ, & terribilis incutientis metum, præcipuè quan-
do ei reverentia debetur, nec non conſiderando omnes præ-
dictas operationes ejuſd. Hieronymæ obſervant adducti *in* 25
meis Inſtit. crim. lib. 1. & 10. §. 4. à num. 169. quibus addo *Rot.*
in dec. 1359. per tot. cor. Emer. Jun.
Præ oculis ſignanter habendo terribilem naturam, & fir-
mum, ad determinatum propoſitum Federici Patris Hiero- 26
nymæ conſtanter ſe declarantis cum iis, qui ipſum removere
tentabant à monacanda filia invita, *che la voleva far mona-*
cate

care per forza. E che, a voleſſe, a non voleſſe Lei era riſoluta di chiudeela in qualche Monaſterio. Che ſe non entrarebbe nel Monaſtero non la voleva conoſceee per Figlia, ma trattarla da Schiava. Imò *che la farebbe morire con baſtonate.* Facile enim
conjecturari poſſunt, quæ, & qualia paſſa ſit eadem Hiero-
27 nyma inter domeſticos parietes, & remotis arbitris ab eodem
Genitore, ad hoc ut iſte optatum conſequeretur finem per
quæcumque media, ex animadverſis in noſtris terminis per
Maſcard. de Probat. concluſ. 1054. num. 4. & Ciarlin. controv.
108 *num. 47.* Atque non obſcurè deduci poſſunt ea modo,
practicato cum Matre ejuſdem Hieronymæ, ab ipſamet re-
28 lato ibi: *Avendone io parlato a detto Sig. Federico, egli non ſolo non mi diede orecchio, ma ſi poſe anche in colera, e mi voleva mangiar viva*, & concordat alter teſtis, ibi: *Detta Sig. Federico montata in colera gli fece una ſgridata, trattandola come ſe foſſe una Schiava, che poco mancò, che non la baſtonaſſe ſe io non mi ci foſſi trovato preſente:* Si enim iſta practicata fuerunt
29 cum Uxore, taliſque erat naturæ, ut tremere faciebat ipſa-
met Mancipia Turcica terribilibus oculis, ſeu *con un'occhiata ſtorta* ut dicunt multi Teſtes; Quid dicendum cum filia te-
nerioris ætatis, & imbecillioris naturæ? *che temeva aſſai di ſuo Padre, e tremava quando la vedeva*, ut benè obſervant
Barboſ. vot. deciſ. 1. num. 22. & ſeqq. & Pignatel. conſult. 173. ſub num. 46. tom. 9.

Nec ſubſiſtunt ea, quæ objiciuntur circa tacitam profeſſio-
30 nem, omnia enim latiſſimè confutantur in *eiſdem Inſt. Crim. lib. 1. tit. 10. §. 4. à num. 192.*

Præcipuè, quia iidem actus, & munera exercita fuerunt
vivente Patre, qui metum incuſſit, quo caſu in nulla haben-
31 tur conſideratione ad inducendam tacitam profeſſionem, eo
quia malum principium influit in omnes alios actus, durante
cauſa ejuſdem metus geſtos, ex adductis *in Tom. 1. par. 1. diſcept. 4. num. 38.*

Concordant autem omnes teſtes, quod ea præciſo motivo
ſuperviventiæ, & duritiei Patris non reclamaverit ead. Hie-
32 ronyma. Imò unus ex eiſdem teſtibus ulterius deponit de firmo
propoſito ejuſdem omnino reclamandi poſt mortem Patris,
33 eidem teſti ſubjugens: *Avertite, che un giorno mi avrete da teſtificare quello, che avete oſſervato nella perſona mia;* Al-
ter teſtatur de diligentiis vivente etiam Patre irrito conatu
tentatis apud unum ex EE. PP. hujus Sacr. Congregat. Et
demum alter aſſerit, ſimiles diligentias continuaſſe cum duo-
34 bus ſuis Fratribus, in Urbe moram trahentibus, ſed cum
non diſſimili eventu attenta ſuperviventia Patris, metum
incutientis.

Præſumptio autem illa, quòd in Communionibus, &
aliis actibus devotionis, & ſignanter Exercitiis ſpiritualibus,
35 ter replicatis, Hieronyma ſuam profeſſionem à principio
nullam ratificaverit, cedit veritati concludentiſſimè probatæ
ex contrariis actibus, ſupra expenſis ex adductis *in Tom. 1. par. 1. diſcept. 2. num. 28* & quod magis eſt, ex depoſitione
illorummet Confeſſariorum, prævia tamen ejus ſpeciali per-
miſſione, qui ipſius confeſſiones audierunt, & eorundem
Exercitiorum ſpiritualium Directores fuerunt, ut conſide-
36 rando ſimiles Confeſſariorum depoſitiones advertit *Pignatel. conſult. 273. num. 159. tom. 9.* & firmavit *Rot. deciſ. 166. num. 1. poſt princip. coram Seraph. & deciſ. 277. ſub num. 5. coram Ubald.*

Quo verò ad renovationem Votorum, quolibet anno vi-
gore Conſtitutionum factam quæ prætenditur æquivalere ra-
tificationi expreſſæ, ultra dictam cathegoricam reſponſio-
37 nem, quòd facta fuit vivente Patre, quo caſu in nulla habe-
tur conſideratione, ut egregiè obſervat *Maſcard. de Probat. concluſ. 1053. num. 34.* & in terminis alterius ratificationis ex-
preſſæ reſolvit hæc S. C. *in Neapolit. 18 Aprilis 1692. Lib. 44. Decr. fol. 204.* & in *Cephaluden. 14. Feb. & 18. Julii 1699. & in Mantuana 16. Januarii 1700.* duplex alia occurrit reſpon-
ſio; Prima, quod illam nullatenus verè fecit Hieronyma
animo priorem profeſſionem ratificandi ſed duntaxat *per ce-*
38 *rimonia, e che la ſua intenzione non era ſtata mai tale. Et interrogatala, come dunque aveſſe per le ſue Conſtitutioni fatta detta ratifica, mi diceva, che aveva balbettato ſenza animo di farla col cuore, e ſe pure la fece fu per ceremonia*, Unde abſque
dicto animo priorem profeſſionem verè ratificandi, in nulla
haberi debet conſideratione, ut obſervant *Ciarlin. contr. 108. nu. 61. Tambur. de Jur. Abb. tom. 3. diſp. 6. q. 26. num. 4. Pellizzar. de Monial. lib. cap. 3. ſect. 1. num. 28. Sanch. de Matrim. lib. 1. diſput. 9. num. 5. Tandur. eccl. Beneſic. lib. 1. cap. 78. num. 12. & Rot. deciſ. 273. num. 23. cor. Priol.* Et in terminis expreſſæ
39 profeſſionis, ſimulatè emiſſæ ob metum, à Patruo Nepti in-
cuſſum, reſpondit hæc S. C. *in Sabinen. 1. Julii 1662. lib. 23. Decr. fol. 44.*

In his enim caſibus, & actibus communiter obſervant Do-
ctores, quinque concurrere debere requiſita, & quidem co-
pulativè, ad hoc, ut inducatur ratificatio prioris profeſſio- 40
nis nullæ; Primum quod fiat authoritate Superioris, qui po-
teſt ad profeſſionem admittere. Secundum, quòd ſponta-
nea voluntate emittatur. Tertium, quòd id ſequatur cum
ſcientia, & notitia, quod tales actus ad ſolos profeſſos per-
tineant. Quartum, quòd illos faciens non ſe habeat nega-
tivè, ſed verum animum, & determinatam voluntatem pro-
fitendi habeat, & Quintum, quòd annum 16. expleverit,
ut videre eſt *in Tom. 1. part. 1. diſcept. 3 à num. 59.* Ex quibus
in caſu noſtro deficiunt 2. 3. & 4. ex hucuſque animadverſis.

Secunda verò reſponſio in eo conſiſtit, quod dicta reno-
vatio votorum eſt actus neceſſarius, ut pote ſtrictiſſimè in-
junctus à Conſtitutionibus Monaſterii, & conſequenter nul- 41
latenus aptus eſt ad convalidandam profeſſionem, ex defectu
liberi conſenſus in radice nullam, ad quem effectum requi-
runtur actus omnino ſpontanei, & totaliter liberi, atque
nullatenus à particularibus Conſtitutionibus Monaſterii præ-
ſcripti, ut obſervat *Novar. in Summ. Bullar. Comment. 88. num. 4. verſ. Nonobſtante* cum aliis, de quibus *in Inſtit. crim. lib. 1. tit. 10. §. 4. à num. 197.*

Perſtringendo igitur veram non minùs, quam commiſe-
randam facti hiſtoriam, quid magis potuit dicere, aut fa-
cere iſta infeliciſſima Mulier, cujus præſentes afflictiones, 42
& miſerias refert etiam Epiſcopus, ad oſtendendum animum
ſuum à Religioſo ſtatu prorſus alienum? Ab infantia enim,
nedum nunquam ſignum aliquod dedit, nec minimum ver-
bum protulit, Religioſæ vitæ directum, ſed è converſo cum
omnibus conſanguineis, & familiaribus, univocis, ſeriis,
& replicatis declarationibus patefecit dictam ſuam volunta-
tem, Religioſo ſtatui nullatenus conformem; Creſcente de-
inde ætate, & Patris urgentibus operationibus, à Confeſſa-
riis, Monialibus, Conſanguineis, à Genetrice ſæpè rogata,
& ab Amita non ſemel verberibus etiam tentata, ut hujuſmo- 43
di propoſitum mutaret, ſemper remanſit inflexibilis: Quan-
do autem, ſepoſitis importunis precibus, & ſuaſionibus,
omnem movit lapidem idem Pater pro illa invita in Monaſte-
rium introducenda, in tenera ad huc ætate annorum 15. quid
non fecit, quæ non dixit. Recuſavit enim accedere ad eum,
qui ipſius voluntatem explorare debebat, ſed non valens de-
indè reſiſtere Patris juſſionibus, poſtquam duobus ictibus ab
eodem percuſſa fuit in capite, tandem acceſſit, vel invita.
Paulòpoſt, non ſine fundamento dubitans de continuatione
violentiarum ejuſdem Patris, dum quietum ſilentium conti- 44
neret omnia, & nox in ſuo curſu medium iter haberet, ge-
mebunda, & ſola acceſſit ad Matrem dormientem eam enixè rogando, ut ſaltem propter amorem Dei non fineret ipſam
invitam in Monaſterium detrudi; Inſtante autem tempore
ingreſſus in idem Monaſterium, nec valens inter domeſti-
cos parietes Patri reſiſtere, multo tempore permanſit in ja-
nua Domus, fortiter innixa thopalo, ſeù malleolo ad pul-
ſandam januam ejuſdem Domus, ſe apertè coram omni Po-
pulo declarando, nolle inde diſcedere, ſed tandem per vim
à Genitore evulſa per viam jugiter plorans non minorem
oſtendit repugnantiam ingrediendi Monaſterium; Ibidem
taliter recluſa toto Noviſiatus tempore viſa fuit à Moniali- 45
bus ſummopere afflicta, atque evidentia oſtendens ſigna ejus
maximæ diſplicentiæ; & coactæ voluntatis, nec minori
diſplicentia acceſſit ad Crates pro facienda renunciatione
bonorum Paternorum; Recognoſcens enim eandem renun-
ciationem pro petra ſcandali, & pro unico motivo ſuarum
afflictionum, illa ſtatim terminata, nec etiam præſentia
qualificati Equitis Hieroſolymitani, & aliarum perſonarum
illam impedire potuit, quin Patri exclamando dixerit, 46
quod tunc debebat eſſe contentus, eo quia voti compos factus
fuerat, illicò omnibus terga vertendo; Inſtante profeſſio-
nis tempore, cùm nollet ad ipſam ſe diſponere, de ſero an-
tecedenti verberata fuit ab Amita, de mane verò, quando
in Eccleſia aderat Populi concurſus ad aſſiſtendum functio-
ni, non ſine Monialium admiratione, ſola, & pallida per 47
Viridarium deambulans, & muſſitans, clara dedit indicia
ipſius coactæ voluntatis, & clariora deinde oſtendit in actu
profeſſionis, quando *era tutta pallida nel volto, e le grondavano profuſamente le lagrime dagli occhi*. Si enim unquam
aliàs vocis pondera habuerunt lacrymæ, in hoc certè caſu
manifeſtè loquutæ fuerunt, coactam ipſius voluntatem oſten- 48
dentes, ut in terminis obſervat *Rot. dec. 25. num. 30. cor. Aeguell.* quod probè intelligentes Moniales, multæ ex illis exie-
runt à Choro, ne excommunicationem incurrerent fulmi-
natam contra præſtantes præſentiam meticuloſæ profeſ-
ſioni; Indequè publica emerſit vox, & æqualis fama de

dicta coacta profeſſione, ab illa emiſſa, quæ immediatè poſt,
intra quinquennium, & ſemper, nihil aliud fecit, nihilvè
dixit, quàm oſtendere ſigna, & ſe declarare in voce, circa
vim ſibi illatam ad extorquendam profeſſionem, medianti-
49 bus minis, importunis ſuaſionibus, & malis tractationibus
Patris, poſt cujus obitum ſtatim judicialiter reclamare cœ-
pit, & hodiè humillimas effundit preces, non quidem pro
maximo decreto, declarante nullam ſuam profeſſionem, ſed
pro ſola gratia reſtitutionis in integrum, ad hoc ſcilicet, ut in
congruo Judicio ſuas adducere poſſit probationes nullitatis
50 ejuſdem profeſſionis, ad quem effectum ſi ſimplices ſuffice-
rent extrajudiciales conqueſtiones intra quinquennium cum
ſolia Conſanguineis emiſſæ juxta animadverſa *in Tom.1.p.1.
diſcept.20. num 1.* Quanto magis ſuperabundare videntur hu-
cuſque expenſa? Præ oculis ſignanter habendo ſalutem ani-
51 mæ nulliter profeſſæ, atque pacem, & quietem Monaſterii,
quæ operantur, ut etiam in dubio, ſe tenente ex parte defe-
ctus conſenſus, reſpondendum ſit pro nullitate profeſſionis,
ea ratione, quia in hoc dubio non conſideratur favor Reli-
gionis, qui nunquam concurrit, non probato valido conſen-
ſu, ex adductis in *Tom.1. par.1. diſcept.20. num.96.*
52 Die 29. Aprilis 1702. propoſito dubio in S.C.C. *An ſit locus
reſtitutioni in integrum in caſu &c.* reſponſum fuit *Dilata*.
53 Repropoſitu verò die 28. Novembr. ejuſdem anni, reſcri-
ptum fuit: *Examinentur Teſtes fermiter cor. Epiſcopo.*
54 Et tertiò propoſito die 15. Decembris 1703. fuit reſponſum
Affirmativè.

55 SOlet aliquando S.C.C. in hac materia ſuum oraculum
proferre, nedum circa gratiam reſtitutionis in integrum,
ſed etiam circa nullitatem profeſſionis, ſivè quia dubitet,
Epiſcopos non procedere cum illo rigore, cum quo eadem S.
C. à moderno tempore meritò procedit, ſive ex aliis moti-
vis, & congruentiis, juxta ea, quæ obſervavi *in tom.1.
part.1. diſcept.3. per tot.* & in hoc *tomo part.1. diſcept 9.* & ju-
56 xta ea, quæ practicavit in ſequenti cauſa *Papien.* in qua ſcri-
bens ego contra Religioſum, vigore ſententiæ Ordinarii in-
cedentem cum habitu ſæculari, dicebam.

Undequaquè perſpectis, & attentè conſideratis noſtræ
Cauſæ meritis, nullitas ſententiæ, & attentata, commiſſa
in illius prolatione apparent innegabilia, dum ad illam de-
57 ventum fuit, nedùm rejecta teſtium repetitione, ex hac par-
te inſtantiſſimè petita, ſed quod magis eſt, poſt appellatio-
nem ad S. Sedem, quòd exceſſum, & attentata auget, juxta
dictum *Div. Bernar. in epiſt.56 ad Innoc. Papam, inter ejus
Oper. fol. mihi 1533.* ibi: *Etiam poſt appellationem tui nemi-
nis auſi ſunt exercere.*

Quibus addimus, quod ut omni præcipitantia, & poſſibili
celeritate Cauſa expediretur, omiſſa fuit in Proceſſu ſolita,
58 & neceſſaria citatio ad ſententiam, à quo promulgata legi-
tur in termino revocationis monitionis; Quæ citatio omninò
erat neceſſaria, & eſſe debebat ſpecifica, aliàs ſententia nun-
59 quam ſubſtinetur, ex adductis per *Ridolph. in Prax. part.3.
cap 1. num.70. & Rot. cor. Priol. dec.123. num.8.* & alibi paſ-
ſim, cum ſit concluſio, carens Contradictore.

Ad merita autem cauſæ deveniendo, ſupplicamus in facto
obſervare, quòd Partis exclamationes unicè innituntur enun-
ciativis, & conqueſtionibus à P. Leggio, ut plurimùm poſt
60 profeſſionem, data forſan opera emiſſis cum uno, vel alte-
tero ex ejus Amicis, qui illas referunt in eorum depoſitio-
nibus, itaut in rei veritate, cum omni verborum propriera-
te, dici poſſit, omnes contrarias probationes, & integrum
Proceſſum pendere à verbis ejuſdem P. Leggii, ad ſuum fa-
vorem prætendentis uti dictis aſſertivis, contra omnia Ju-
ra Mundi.

Quod manibus palpatur dicta eorundem teſtium, percur-
rendo; Tres enim adducti fuerunt ad probandum aſſertum
61 metum, & figuratam vim, paſſam, ſeù veriùs conſictam,
in emittendo profeſſione.

I. Petrus Franciſcus Tacconus id clarè faſſus fuit innume-
ris in locis ejus examinis, ſignanter, ibi: *Se il detto Signor
62 Carlo ſi dichiaraſſe, e proteſtaſſe di battere detto Sig. Antonio
ſuo Figliuolo, preciſamente, perchè non ſi voleſſe fare Religio-
ſo*, Reſpondit: *Per quanto mi diceva il medeſimo Sig. Anto-
nio Franceſco, lo coſtringeva con le percoſſe, e minaccie, per-
chè ſi faceſſe Frate, ma io però non hò ſentite le parole preciſe*;
Quæ verba ſæpiùs repetuntur in eodem examine. Abſurdum
autem reputatur, illos admittere in teſtes, quorum repel-
63 luntur Authores, quia eſſet majorem fidem dare copiæ,
quàm originali, contra *Text. in cap. Licèt ex quodam de Te-
ſtib.* & in terminis teſtis, inducti ad probandum metum in
Profeſſione, obſervat *Sperel. dec.79. num.41.* & firmavit *Rot.
cor. Emer. Jun. deciſ.402. num.4. & deciſ.301. num 20. par.11.
rec. & dec 514 num.14. par.18. rec.*

II. Teſtis Dominicus de Auguſtinis idem apertiſſimè de-
poſuit circa actum profeſſionis; *Sempre ſi lamentava con me* 64
*&c. che ſi era fatto Religioſo per forza, e per timore del Padre,
e che in niun modo voleva ſtare Religioſo, e che aveva fatto la
profeſſione per le minaccie, fatteli dalli ſuoi Fratelli in Piacen-
za.* Quod in aliis etiam interrogatoriis ſæpè repetit.

III. Teſtis Catherina Roſſina eandem veritatem non eſt
auſa negare, licèt plura in ejus examine omninò inveriſimi- 65
lia, & improbabilia aſſeruerit, ibi: *Diſcorreva con me, più,
e più volte, lamentandoſi della forza, che li era ſtata fatta, e
dal Padre, e dalli Fratelli di farſi Religioſo &c. Quando hà
diſcorſo con me il Padre Don Antonio Franceſco &c. sfogava il
ſuo animo con me, e diceva, vedete in che ſtato di diſperazio-
ne mi ritrovo, che mio Padre vuole, che io vadi a Frate
per forza.*

Ultrà dictam relevantiſſimam exceptionem horum teſtium
quod adducant in Authorem eorum dicti P. Leggium, & 66
ſic nullam ex hoc capire faciant probationem, ex ſupra ani-
madverſis, dictus Dominicus eſt vilis Cerdo, & miſerabi-
lis Veteramentarius, ut ipſemet fatetur, ibi: *Il mio eſer-
cizio è di fare, ed aggiuſtare fornimenti di Carrozze.* Ea-
dem verò Catherina viliſſima fœmina, & proindè eo mi- 67
norem merentur fidem ex adductis *in Tom.1. par.2. diſcept.
14. num.62.*

Dignentur proinde EE. PP. conſiderare in quonam facto
& in quibus probationibus P. Leggius ſuam fundaverit inten-
tionem, in dictis videlicet trium teſtium, ab ipſomet infor- 68
matorum, quorum duo viliſſimi ſunt, plebei, & miſerabi-
les, & quod plus eſt una fœmina, nec etiam integræ fa-
mæ, qui proindè nullam probationem conſtituunt, ut con-
ſiderando teſtis vilitatem, & plebejam qualitatem, ultra
ſupra indicatos, obſervant *Gloſſ. in §. Sancimus verb. Igno-
biles authentic. de Teſtam. Rot. dec.61. num.3. cor. Arguel. &
deciſ.103. num.15. par.7. rec.* Et præ oculis habendo eaſdem 69
qualitates in fœmina advertit *ead. Rot. dec.89. num.6. coram
Priol.* & meliùs *cor. Zarat. dec.85. num.17.*

Eodem prorſus modo referendo eundem P. Leggium in uni-
cum Authorem eorum dicti deponunt alii tres teſtes Reli-
gioſi, dati in contrario Summario, ſed cum illa relevantiſ- 70
ſima circumſtantia, quòd ferè omnes loquuntur de conque-
ſtionibus, & diſcurſibus poſt profeſſionem, & quòd unius
ex eis de tempore, quo prætenditur incuſſus metus, cogno-
vit Carolum de Leggiis, juxta Partis ſuppoſitum eundem
metum incutientis.

E' converſo autem ſpontanea voluntas ejuſdem P. Leggii
ſuperlativè ex hac parte demonſtratur, tam ante profeſſio- 71
nem, quam tempore, quo fuit emiſſa, & demum poſtea.

Ante profeſſionem ex atteſtatione ſeptem teſtium, omni
exceptione majorum, de quibus in noſtro Summario, qui
medio juramento rotundis verbis fatentur. *Più volte mi fece* 72
*gagliarde inſtanze d'ottenerli con li miei officj la ſoſpirata licen-
za di farſi Religioſo dal Sig. Carlo ſuo Padre allora vivente &c.
Mi preſe in diſparte, con ogni più calda, ed efficace premura
mi pregò in queſte, e poco variate parole, che mi degnaſſi, giac-
chè aveva ajutato ſuo Fratello a prendere ſtato, ad aſſiſtere
Lui parimente per l'elezzione, tanto bramata del Chioſtro &c.
faceſſe inſtanze non ordinarie, e per qualche tempo appreſſo
detto Sig. Padre, acciò lo collocaſſe Religioſo ne' Monaci di S.
Salvatore preſſo queſta Città dell'Ordine di S. Benedetto, al
che detto Sig. Padre hà moſtrata ſempre renitenza, in conde-
ſcenderli &c. onde ſi fece pregare molto tempo.*

De hoc facto deponunt duo nobiles, & qualificati teſtes,
non de auditu, nec de veriſimili, ſed adducta illa optima 73
cauſa ſcientiæ, quia *tanto viddi, tanto udii, tanto paſsò per
le mie mani della mia confidenza, e ne confermo, come da ca-
po l'occorſo, ſottoſcrivendomi giurato, di propria mano.* Ita-
ut ad augendam illorum fidem applicari videantur ea, quæ
de ſe ipſo ſcripſit *D. Jo: Epiſt.2. in princ.* & ad noſtrum effe-
ctum notant *Sperel. deciſ.77. num.63. & Pignatel conſult.181.
num.31. tom 9.*

Tempore verò profeſſionis nec etiam ex adverſo prætendi-
tur, imò nec allegatur incuſſus metus aliquis, & meritò, 74
quia illa emiſſa fuit Placentiæ, & Pater tunc temporis erat
Papiæ, unde ceſſante quocumque metu poterat ſuam volun-
tatem liberè declarare, benè *Rot. dec.514. num.18. par.18. rec.*
nullaque datur, vel extrajudicialis conqueſtio, vel minima
proteſtatio, ſeu voluntatis apertio coram quacumque per-
ſona, quod ad illam deveniebat per vim, ſed omnia in pace 75
compoſita fuerunt, & actus profeſſionis cum omni libertate
publicè, & palam emiſſus.

Demum

Demum poſt eandem profeſſionem ſpontanea voluntas P.
Leggii non poteſt meliùs comprobari, quàm per illam proba-
76 bationis ſpeciem, quæ omnium probationum Regina voca-
tur, per propriam ſcilicèt, ſeriam, & claram confeſſionem,
de qua in epiſtola, exhibita in Summario, ibi: *Sono giorni*
21. che io infraſcritto veſto l'abito della Religione di S. Bene-
detto, da me tanto deſiderata, e bramata, che non mi pare
nè pure un momento: Licitum ſit enim Nobis petere ab eo-
dem P. Leggio, quando hæc ſcribebat, à quo cogebatur?
77 quis metum ei incutiebat? quam vim paſſus fuit? à quo?
cum quibus mediis? quomodo? ut benè notat *Pignat. conſult.*
181. num. 18. tom. 9. cum quibus proceſſit hæc S. C. *in Cremo-*
nen. 17. Novemb. 1696. Si autem omnia iſta nec etiam ab ip-
ſomet alleganiur, nec ab aliquo ex teſtibus, ab ipſo edoctis,
& informatis, concludendum eſt, hanc probationem non
poſſe modo evidentiori illam veritatem, & ſpontaneitatem
comprobare, de qua quærimus, & eandem confeſſionem eſ-
78 ſe præferendam etiam mille Teſtibus in contrarium, juxta
receptum axioma, de quo *Covar. de Sponſal. par. 2. cap. 2. n. 2.*
Boſſ. de Matrim. cap. 3. num. 223. & 247. Rot. dec. 994. num. 4.
cor. Danoz. jun. & in noſtris terminis *Sperel. dec. 79. num. 63.*
& Pignatel. conſult. 181. num. 31. tom. 9.

Veritas hæc, à noſtris teſtibus intra evidentiæ fines poſita,
comprobatur etiam à contrariis, ſignanter à P. Honorato à
79 Papia, ibi: *Il P. D. Antonio Franceſco de Leggi, che credo*
ſia figlio di un tal Signor Carlo di Pavia, queſti, mentre era-
vamo in compagnia in detto Monaſtero, diſcorrendo mi diſſe,
che Lui veramente era venuto a farſi Religioſo contro la volon-
tà di ſuo Padre, ma che per altro Lui non intendeva d'eſſere
80 *Religioſo.* Qua igitur fronte aſſerere hodiè audet coram hoc
ſapientiſſimo Conſeſſu, ſe fuiſſe Religionem ingreſſum per
vim, ac metum Patris, ſub inſubſiſtenti pretextu Vini, nec
etiam parcendo illius exiſtimationi, & optimæ famæ, ſi il-
lam voluit ingredi *veramente contro la volontà di ſuo Padre*,
81 qui in tantum ejuſdem filii deſiderio tandem conſenſum præ-
ſtitit, *per non incorrere in qualche indignazione appreſſo S. D.*
M. &c. perche era perſona, che non voleva violentare la vo-
lontà de ſuoi Figliuoli, volendo più toſto negare la propria &c.
E l'iſteſſo ebbe a fare con tutte le ſue Figlie. Cùmque dictus
contrarius teſtis examinatus, & productus ſit à P. Leggio,
& deponat de eo, quod ab ipſomet in ſeriis diſcurſibus, &
tractatibus audivit, concludentiſſimam, etſi unicus, con-
82 tra ipſum probationem facit, ex adductis per *Crävet. conſ. 201.*
ſub num. 9. Rot. cor. Burat. dec. 618. num. 4. & cor. Celſ. deciſ. 3.
num. 6. cor. Priol. ejuſd. dec. & numero Cujus pretioſæ noti-
tiæ gratias agimus innegabili ingenuitati contrarii Scriben-
tis, qui, eandem regiſtrando in contrario Summario, abſtu-
lit nobis laborem illam perquirendi in Proceſſu.

A P. Mauritio Buratto, adducente pro motivo profeſſio-
nis ſtimulum honoris, & conſequenter excludentis præte-
xtum metus, ibi: *Il medemo eſagerava la poca inclinazione,*
che aveva d'eſſere Religioſo &c. e che ſe non foſſe per ſtimolo di
83 *reputazione ſe ne ſarebbe uſcito prima di profeſſare nella Re-*
ligione, ma che avendo il medemo ſtimolo con Lui, come per-
ſona ben nata, quello (verbum notatu digniſſimum) *lo trat-*
teneva a perſeverare nella Religione Quello, non igitur præ-
textus metus, non ſuppoſita vis paſſa à Genitore, & alia
84 poſt eandem poſſeſſionem validè emiſſam excogitata, &
conficta.

Obiter hic advertendo, non ſubſiſtere in facto ea, quæ
de tenera ætate annorum 15. reſpectu ejuſdem P. Leggii exa-
gerantur, dum omnes contrarii teſtes concordant, illum
85 fuiſſe annorum 18. in qua non de facili ſolent verificari ti-
mor, & metus, præcipuè in florentiſſima Civitate, in qua
patet omnibus recurſus ad Superiores, quod pro metus ex-
cluſione conſiderant *Roland. conſ. 83. num. 37. lib. 2. Rot. dec.*
86 *385. num. 4. cor. Danoz. Jun. & deciſ. 526. num. 30 par. 5. &*
deciſ. 154. num. 7. par. 14. & deciſ. 514. num. 25. par. 18. rec. Et
in terminis metus, qui prætendebatur incuſſus ad contrahen-
dum matrimonium eadem *Rot. in Neapolit. Matrimon. 2.*
Aprilis 1683. §. Etenim, verſic. Proregem adire poterat,
& ſic metum, ſeu malum, quod ex eo timebat, evitare cor.
Gaaxard.

Combinatis igitur probationibus, quæ hincindè adducun-
tur pro, & contra validitatem, & ſpontaneitatem profeſſio-
nis, abſque ullo dubio præponderare videntur illæ, quæ ſtant
pro eadem validitate, pro qua ſemper præſumitur, & cui
87 omnia Jura favent, ex cumulatis per *Paulmol. deciſ. 29. ad-*
not. 3. num. 5. Et in repetitione contrariorum teſtium cum no-
ſtris Interrogatoriis, magis, magiſque omnia hæc in claris
ponentur; Veritas enim una eſt, & quo magis examinatur,
magis eluceſcit, & mediante teſtium repetitione faciliùs inve-

nitur, *Prob. ad Monach. in cap. Officii noſtri num. 4. de Offic.*
Legat. in 6. cum aliis, adductis à *Rot. in Romana, ſeu Ja-* 88
nuen. Teſtament. 25. Aprilis 1685. in princip. coram Cardin.
Matthæjo.

Ea, quæ contra exiſtimationem, & bonum nomen com-
munis Genitoris divulgata fuerunt de vino, ac ſi quotidiè
ebrius eſſet, nullatenus probantur in facto, in quo teſtes con- 89
trarii nihil aliud dicunt quam *pativa il vino*. Cumquè ebrie-
tas in triplici ſtatu conſiderari poſſit, leviſſima ſcilicet, quæ
hominem duntaxat exhilarat, levis, quæ mentem homi-
nis aliqualiter turbat, & magna, quæ totalem mentis aliena-
tionem inducit, ex adductis *in Inſt. Crim. lib. 3. tit. 1. à n. 56.*
cum aliis *apud Rot. in Colonien. Canonic. 20. Aprilis 1711. cor.*
Falconer. ad excludendum delictum, & interpretando te- 90
ſtium depoſitiones cum illa benigna interpretatione *Text. in*
cap. Cùm tu de Teſtib. ſequutam à *Rot. cor. Priol. deciſ. 384.*
num. 21. intelligenda ſunt illorum dicta de primo, vel ad om-
ne pejus de ſecundo gradu ebrietatis, qui in nulla conſidera-
tione ad quemcumque effectum habentur, ex ſupra allegatis;
Ultra quod optandum eſſet, ut omnes Genitores quotidiè
ebrii eſſent ebrietate, qua laborabat Carolus de Leggiis, filios 91
nimirum verberans ad hoc, ut *per forza, o per amore atten-*
dano a ſtudiare; Actio, & operatio ab omnibus Genitori-
bus ad praxim digna reduci.

Hic eſt ſtatus præſentis controverſiæ, quæ videtur redacta
ad mathematicam demonſtrationem, dum contrarium aſ-
ſumptum non ſolùm non probatur, ſed imò deſtruitur ab ipſi- 92
met teſtibus, exadverſo inductis, & à propria, atque ſeria
confeſſione ejuſdem P. Leggii, ex hucuſque animadverſis.

Quæ omnia agnita fuerunt exadverſo, & proinde habitus
fuit recurſus ad mendicatum prætextum morbi, ac malæ va-
letudinis ejuſdem P. Leggii; Hujuſmodi autem impropria,
& incongrua inſtantia comprobat quidem ejus malum Jus cir-
ca diſparatos prætextus vis, & metus, ſed nullatenus ſuffra-
gatur ad effectum, de quo agitur, & ſub dubio, quod diſpu- 93
tamus; In congruo ſiquidem Judicio, ex integro intentando
clarè apparebit inſubſiſtentia ejuſdem prætextus in facto, ad
quod modò comprobandum nil aliud adducitur quàm ſimplex
fides, quæ ex vulgatis axiomatibus nullam fidem facit, de
quibus *Rot. cor. Ludov. dec. 214. num. 2* ibique *Addem lit. B.*
& in Jure inſubſiſtentior apparebit, quia mala valetudo ſu-
perveniens poſt profeſſionem nullatenus admittitur ad illam 94
validè emiſſam annullandam ad *Text. literaler in cap. Sicut*
tenor cap. Porrectum, & cap. Sicut nobis ad Regul. ubi latè
Fagn. à num. 21. Remanente difficultate in ſolo caſu (qui
non eſt noſter) in quo quis occultet morboſas affectiones,
quibus tempore profeſſionis premitur, & Conſtitutiones Or-
dinis præcipiant, quod taliter affecti non recipiantur, juxta 95
animadverſa *ſupra par. 1. diſcept. 25. per tot.*

Nec dicatur, quod hæc omnia procedant, quando Reli-
gio eſt in Cauſa, ſecus verò, quando illa non reclamat, & 96
inſtantia promovetur à Conſanguineis Religioſi pro intereſſe
ſucceſſionis. Ultra quod enim modus, quo Religio inſtan-
tiæ P. Leggii ſe oppoſuit, ſeu veriùs manus dedit, non ob-
ſcurè indicat, verificari in noſtris terminis ea, quæ de col- 97
luſione Religioſorum experientia docet, & in his circumſtan-
tiis obſervant *Sperel. dec. 79. num 48. & ſeqq. Pignatel. con-*
ſult. 181. ſub nu. 10. tom 9. & Rot. dec. 301. num. 19. & dec. 434.
num. 7. par. 11. & dec. 414. in princ. par. 18. rec.

Dicimus, inſtantias Conſanguineorum in his caſibus paſ-
ſim admitti, præcipuè ad vindicandam bonam exiſtimatio-
nem, cum quibus eorum Parentes, & conjuncti ex hoc Mun- 98
do diſceſſerunt, ut videre eſt in *dec. 523. num. 2. cor. Merlin.*
& dec. 370. num. 4. par 9. & dec. 514. per tot. par. 18. rec. Imò
ſolet hæc S. C. illos ex officio vocare, quando non ſunt in Cau-
ſa, ut practicavit *in Alexandrina 17. Novembris 1696* ibi:
Dilata & citentur intereſſe habentes, & in Bononien. 12. Jan.
1697. ibi: *Dilata, & citetur Julius Borgia, Oratoris frater* 99
pro omni ſuo prætenſo Jure, & intereſſe. Et in *Cathacen. 20.*
Aprilis d. anni ibi. *Ordinarius procedat prout de Jure, ſerva-* 100
ta forma Concilii, citatis citandis, & in *Rhegien. 15 Junii*
1697. reſcribendo ibi: *Cauſa nullitatis videatur in S. C. cita-* 101
tis intereſſe habentibus Et in *Adiacen. 16. Maii 1699.* ibi: *Di-*
lata, & conficiatur Proceſſus coram Ordinario, citatis intereſ- 102
ſe habentibus; Et in *Mantuana 4 Februarii 1702.* ut dicitur 103
in Folio ibi: *Demandatum fuit Epiſcopo, ut informaret ſu-* 104
per expoſitis, citatis intereſſe habentibus. Et in terminis,
quod quemadmodum ad dirimendum, & integrandum ma- 105
trimonium carnale admittitur quilibet de Populo, ita cùm
agitur de validanda, vel invalidanda profeſſione quilibet de
Populo admittatur, & à fortiori Conſanguinei vocandi ſint
Rot. dec. 2. num 9. & 11. par. 8. rec.

Quoad tertiam partem dubii circa habitus reaſſumptionem,
106 nil frequentius in hac S. C. practicatur & per ora omnium
volitat vulgata diſpoſitio *S. Conc. Trid. ſeſſ. 26. de Regul. cap.*
19. demandantis, ut non poſſit audiri Religioſus ſuper nullitate
ſuæ profeſſionis, niſi priùs habitum reaſſumat, & ad
Clauſtra redeat, at ſignanter reſolvit *in Genuen. 9. Aprilis*
107 1701. & in terminis alterius profeſſionis, quæ non contradicente
Religione, prætendebatur nulla à Conſanguineis, &
Monialis exiverat de licentia Superioris *Rot. cor. Merlin. dec.*
323. *num.* 2. in qua, admiſſa concluſione pro indubitata, in
tantum permiſſa fuit Moniali litis proſequutio extra Clauſtra,
quia id ei ſpecialiter indulſerat S. C. E. Cauſa bis propoſita
108 cum ſucceſſiva approbatione, & Breve Summi Pontificis;
Et poſt hæc ſcripta reſolvit hæc S. C. in *Ligonen.* de qua *in
Tom.* 1. *par.* 1. *diſcept.* 4. *num* 44.

Ea verò, quæ exadverſo in hac parte inculcantur ex *Pignatel.
conſ.* 176. *num.* 33. *tom.* 9. procedunt in terminis habitus
bona fide dimiſſi, quando ſententia tranſitum fecit in judicatum,
in quibus circumſtantiis Conſanguinei admittantur ad
109 Cauſam in ſtatu, & terminis, in quibus reperitur; Secus
autem dum Fratres P. Leggii ad illam fuerunt admiſſi tempore,
quo ſententia non emanaverat, & idem P. Leggius geſtabat
habitum Monaſticum, quem attentatè dimiſit, nedum
poſt præſentatam inhibitionem A. C. ſed etiam poſt remiſſionem
Cauſæ ad hanc S. C Hæc enim omnia nullatenus
poſſunt dici bona, ſed peſſima fide peracta, & in ſpretum recurſus,
& appellationis, ad hanc S C & S. Sedem, & con-
110 ſequenter ante omnia purganda ſunt, mediante habitus reaſſumptione,
ut in terminis reſolvit hæc S. C. *in Mantuana
Reaſſumptionis Habitus* 15. *Junii* 1697.

Utque EE. PP. agnoſcant quo animo P. Leggius dimiſerit
habitum, animadvertendum proponimus, quòd duplici
de cauſa *Sacr. Concil. ſeſſ.* 25. *cap.* 19. *de Regul.* ſtatuit, quod
111 non audiretur Religioſus, intentans judicium nullitatis profeſſionis,
niſi habitu reaſſumpto, eo quòd videlicet cum profeſſio
ſit contractus ultrò, citròque obligatorius, Religioſus,
qui dimittit habitum injuſtè ſpoliat Religionem, & juxta
notas Juris regulas ſpoliatus ante omnia reſtituendus eſt, &
112 quia in dimittente habitum concurrit præſumptio Apoſtaſiæ,
& validior cenſetur præſumptio pro validitate profeſſionis,
ut enucleando Tex. Concilii notat *Paſqualig. quæſt. moral.*
29. *num.* 3. & 4. Adeoque cùm Religio ſpoliata dicatur etiam
quando prætendens nullam profeſſionem dimittit habitum vi-
113 gore ſententiæ, quæ fuit appellatione ſuſpenſa, & concurrat
præſumptio Apoſtaſiæ etiam in illo, qui ante terminatum
totum judicium nullitatis profeſſionis exiit è Religione, &
dimittit Habitum, propterea concludendum eſt, quòd in
noſtra hypoteſi vigore Conc. Trid: cogendus ſit P. Leggius ad
habitum reaſſumendum.

Die 9. Novembris 1702. propoſito dubio in S. C. C. *An ſen-
114 tentia, lata ſuper invaliditate profeſſionis ſuſtineatur, itaut,
P. Leggius potuerit dimittere habitum Religionis, vel potius
teneatur illum reaſſumere in caſu &c.* Reſponſum fuit; *Reaſſumpto
habitu, P. Leggius redeat ad Clauſtra, & Cauſa cognoſcatur
in gradu appellationis in Sac. Congr. Teſtes novi examinentur
formiter, antiqui repetantur, & recognoſcantur
Epiſtolæ.* Repropoſito verò die 4. Junii 1707. reſcriptum fuit,
Negativè quoad 1. *& affirmativè quoad* 2. *partem.*

DISCEPTATIO XXII.

Triventina Irregularitatis.

PRO

Sacerdote Leonardo Lombardo.

ARGUMENTUM.

Diſpenſatio ab irregularitate ob homicidium, commiſſum pro defenſione propriæ vitæ, quibus concurrentibus concedi ſoleat.

PEr parte del Sacerdote Leonardo Lombardo della Terra
di Rocca Sicura, Dioceſi d'Iſernia, ſi rappreſenta umilmente
all'EE. VV. eſſer ſcorſi già undeci anni, che il povero
1 Oratore ſi trova incorſo in irregolarità per la morte di Gio:
Maria Marracino, famoſo Bandito di quelle parti, che aveva
ammazzato ſenza cauſa alcuna Michele di Falco, già Arciprete
del Vaſto Girardo, e che aveva determinato di fare lo ſteſ-
2 ſo a Franceſco del Vecchio moderno Arciprete, & a molti altri,
ed in particolare all'Oratore, al quale fu il primo a tirargli
un'archibuggiata da un luogo, dove raſi impoſtato, e
ſi preparava a tirargliene un'altra immediatamente, come
tutto appariſce dal Proceſſo, traſmeſſo dal Veſcovo di Trivento
a queſta Sagra Congregazione, qual morte ſeguì *incontinenti,
& paribus armis*, come alle parole della ſentenza,
ibi: *Quoad occiſionem verò Joannis Baptiſtæ Marraccini forjudicati,
& Inimici publici, ubi facta incontinenti, paribus
armis, vim vi repellendo, & cum moderamine inculpatæ tu- 3
telæ; ob defenſionem vitæ ſuæ, & Clerici Nicolai ſocii, &
Amici familiariſſimi dicti Leonardi, fore, & eſſe ambos abſolvendos,
& non ampliùs in quovis loco, & foro moleſtandos,
prout reſpectivè non moleſtari mandatur.*

E' ricorſo più volte l'Oratore a queſta Sagra Congregazione,
ma ſempre con il difetto della pace, che fin'ora li è ſtata 4
differita da' Parenti del morto, a ſegno tale, che dopo avere
queſta Sagra Congregazione reſcritto: *Expectet, & curet
habere pacem*, finalmente di Giugno 1694. reſcriſſe: *Lectum,
& ampliùs.*

Ottenuta finalmente la pace, come dall'Inſtromento pubblico,
eſibito in Segretaria, unitoa moltiſſime altre giuſtificazioni
autentiche ſopra la vita eſemplare dell'Oratore, il me- 5
demo di nuovo, e ſempre più umilmente ſupplica l'EE. VV.
per la grazia, che ſpera ottenere in onore delle proſſime ſantiſſime
Feſte, non ſolamente in riguardo della detta pace ot- 6
tenuta, e laſſo di tempo di undeci anni, ma anche per le
conſiderazioni, tanto alla perſona del morto, che dell'Oratore,
quali tutte coſtano dal Proceſſo, in forma publica traſmeſſo
a queſta S. C.

Primieramente conſiderando la perſona del morto, ſi tratta
d'uno, che dopo avere, come ſopra ſenza cauſa alcuna
ammazzato detto Arciprete del Vaſto Girardo mai ſi curò 7
ottenerne aſſoluzione.

II. Perchè l'iſteſſo minacciava di fare, anzi l'iſteſſa mattina,
che seguì il caſo, aveva determinato di eſſeguire con 8
Franceſco del Vecchio moderno Arciprete, Chierico Nicolò
del Monaco, e l'Oratore; Et in effetto a queſto fine
eraſi impoſtato in luogo, per dove era obligato l'Oratore di
paſſare con detto Chierico per condurſi in Chieſa a celebrarvi
la ſanta Meſſa.

III. Perchè ſi tratta di un famoſo bandito, e pubblico inimico
di tutta la Provincia, come alle dette parole della ſen- 9
tenza, in ſegno di che doppo la ſua morte, il Governatore
del Vaſto Girardo mandò la ſua teſta in giro con ſegni d'allegrezze
da per tutto, e continuo ſparo di archibugiare, e poi
fece inchiodare la medema ſopra la porta vicino la Chieſa di
S. Antonio, dove anche di preſente ſi vede.

Avendo poi riguardo alla perſona dell'Oratore, il medemo
non è ſtato mai inquiſito, nè proceſſato per delitto alcu- 10
no, anzi hà ſempre viſſuto, e vive preſentemente da vero,
ed eſemplare Eccleſiaſtico, come alle atteſtazioni autentiche
del Cancelliere Veſcovale d'Iſernia, che dice avere diligentemente
oſſervati gli Atti tutti della Cancellaria, di D.
Giuſeppe d'Avalis, Padrone di Rocca ſicura, Padria dell' 11
Oratore; di Agoſtino d'Alfonſo Arciprete di detta Terra,
e del Sindico, & Eletti parimente della medeſima ſua Padria.

Senza che a ciò repugni, che l'Oratore andaſſe armato,
perchè ciò ſeguiva con le dovute licenze de' Superiori, *& ad
defenſionem propriæ vitæ*, atteſo che il Marraccini teneva 12
per inimici tutti li Preti di detta Terra, e come coſta dal Proceſſo,
la ſua intenzione era quell'iſteſſa mattina che morì,
di ammazzare l'Oratore, il Chierico Nicola di Monaco,
e poi l'Arciprete Franceſco del Vecchio, ibi: *Sap- 13
pia V. S. Reverendiſſima, che Gio: Battiſta Marraccini è ſtato
ammazzato dal Chierico Nicola del Monaco, e Don Leonardo
Lombardo &c. Il penſiero di detto Gio: Battiſta era di ammazzare
queſti due, e poi venire alla Chieſa per ammazzare
me &c. Deve ſapere V. S. Reverendiſſima, che queſta notte
ſi è poſto dentro d'una Caſa ſfaſciata ſotto ad un'arco, dove
avevano da paſſare per andare alla Chieſa &c. Se oggi li veniva
fatto, conforme aveva detto di ammazzare tutti tre Noi,
metteva a ſangue, & a fuoco queſta povera Terra, ſe li ſono
trovate da cento venti palle, e tre rotola di polvere.*

La mattina, che ſeguì l'accidente, il medemo Oratore
non andava per la Terra a fine cattivo, anzi nè meno
indifferente, ma, non oſtante il freddo eccesſivo, e ne- 14
ve, che vi era caduta in grandiſſima abbondanza, dalla
propria Caſa, dove aveva recitato l'Officio Divino,
ſe n'andava drittamente col ſuo Chierico in Chieſa per
celebrarvi la ſanta Meſſa, al quale effetto tutto era in 15
ordine, e n'era ſtato già dato il ſegno con la campana
al Popolo.

Non

Digitized by Google

Non fu il primo a ſparare, ma fu coſtretto tirare per mera,
16 e pura difeſa della vita propria, e del ſuo Chierico Nicolò
del Monaco; Giàche il Marracini, che l'aveva già tirato
una volta, e non l'aveva colpito con eſſerli paſſate le pal-
le vicino alli capelli, avendo frettoloſamente caricato la
17 ſeconda volta, era uſcito gridando; *Ah canaglia, mò vi va-
glio far vedere chi è Titta Marraccino*, & era in procinto di
tirere di nuovo.

Di più, dopo d'aver eſſo Oratore ferito il Marraccino,
18 e levatoli le armi di mano, con le quali tentava offenderlo,
benche ferito, ad effetto che non moriſſe ſenza ſagramen-
ti, non oſtante il grandiſſimo freddo, & uguale quantità
di neve, corſe immediatamente à chiamarli il Confeſſore,
avendo però prima laſciata buona cuſtodia, anche con ar-
mi a detto ferito, ad effetto di non laſciarlo finire d'am-
mazzare dalle donne, & altri, che vi erano accorſi a detto
fine, eſſendo da tutti chiamato communemente l'inimico
19 della Padria, & in fatti atteſe le diligenze dell'Oratore,
il ferito ebbe tempo congruo di poter fare atti di pentimen-
to, e riconciliarſi con S. D. M. mediante la Confeſſione
Sagramentale.

Alche ſi aggiunge, che il caſo ſeguì nella Terra del Va-
20 ſto Girardo, Dioceſi di Trivento, e l'Oratore è nativo di
Rocca ſicura, Dioceſi d'Iſernia, molto diſtante da d. Ter-
ra del Vaſto Girardo di dove partì immediatamente, & hà
ſempre abitato nella ſua Padria, come riferiſce Monſignor
Veſcovo di Trivento a queſta Sagra Congregazione. Onde
pare ſia più facilmente luogo alla grazia, per la quale ſimil-
mente ſi ſupplica, giaché non dovrà l'Oratore celebrare nel
21 luogo, dove ſucceſſe l'omicidio, ma in altro modo diſtante,
e dopo un laſſo di tempo conſiderabile di undeci anni; il che
ſuole conſiderarſi da queſta Sagra Congregazione per maggior
facilità in concedere ſimili grazie, come alli caſi, riferiti *nel
tom. 1. par. 2. diſcept. 5. e 6.*

Da ciò tutto fedelmente cavato dal Proceſſo, come appa-
22 riſce chiaramente, che l'accidente non fu premeditato, ma
meramente caſuale, anzi *ad defenſionem propriæ vitæ, pa-
ribus armis, cum moderamine inculpatæ tutelæ*, come alle
parole della ſentenza, così ſpera l'Oratore dopo undeci an-
ni, e la pace ottenuta, ricevere dall'EE. VV. la grazia, in
23 congiuntura delle proſſime ſantiſſime Feſte, ſenza diffon-
derſi nell'inſpezione; Se in queſti termini poſſa dirſi eſſervi,
o non eſſervi incorſo alcuno nell'irregolarità, come alla que-
ſtione, che ne trattano *il Panimol. dec. 48. e Pignatel. conſult.
20. & caſ. 80. tom. 7.* & altri, riferiti nelle mie *Inſtit. crim.
lib 2. tit. 5. num. 357.*

24 Die 21. Decemb. 1694. poſt plures denegatam gratiam,
tandem reſponſum fuit. *Pro gratia diſpenſationis.*

IN una *Hiſpalen. 7. Maii* 1701. fuit dubitatum in Sac. Con-
greg. Conc. an diceretur irregularis deſcendens per rectam
25 lineam ab Antenatis Mahumetanis, ſexto gradu diſtantibus
ab eo, qui ordinari cupiebat, eo modo quo irregulares di-
cuntur deſcendentes ad Hæreticis; Eo quia Archiepiſcopus
26 Hiſpalenſis, prætextu irregularitatis ex d. capite deſcenden-
tiæ à Mahumetanis, recuſabat ordinare Diaconum Mat-
thæum Roldan de Eſcanella: Habuit iſte recurſum ad Nun-
cium Apoſtolicum, qui decrevit, poſſe ordinari, non ob-
27 ſtante dicto motivo. Recurrente autem Archiepiſcopo ad di-
ctam S.C.C. eadem die fuit diſputatum dubium: *An ſit locus
petitæ ordinationi Oratoris, vel potius ei obſtet impedimentum
irregularitatis*, quod fuit reſolutum cum reſcripto. *Affirma-
28 tivè quoad primam, & negativè quoad ſecundam partem. Et
ad Eminentiſſimum Vicarium pro ordinatione.*

QUid autem dicendum de condemnato, & tranſmiſſo ad
Triremes, ſed remo non alligatus, an ſcilicet dicatur
29 irregularis, ſi actu non remigaverit; Sac. Congreg. Concil.
in Comen. 4. Martii 1671. videtur inclinaſſe in negativam
opinionem.

Cæterùm in una *Panormitana 4. Februarii* 1702. me ſcri-
bente pro Petro Cardon, & adducente eamdem reſolutionem,
30 S. C. gratiam denegavit, ut obſervavi *in Inſtit. crimin. lib. 4.
tit. 5. à num. 644.* eundemque caſum refert *Monacell. in form.
tom. 4. fol. 102. num. 140.*

DISCEPTATIO XXIII.

P. M. Caporali Carmelitæ.

CUM

P. Generali.

ARGUMENTUM.

An Generales Religionum exigere poſſint ab eorum Religioſis juramentum pro obſervanda Vita communi.

SUb piorum verborum involucro prætendit Pater Genera-
lis extorquere per viam ſupplicis Libelli ab hac Sac. Con- 1
gregatione deciſionem articuli, apti torquere ingenia primi
nominis Theologorum, an ſcilicet Pat. Generalis poſſit me-
diante juramento obligare Religioſos ad obſervantiam vitæ
communis, cujus deciſio non ſolùm afficiebat Religioſos ſui 2
Ordinis Carmelitarum, ſed omnium omninò aliarum Reli-
gionum, abſque eo quod iſtarum Alumni audirentur, contra
omnia jura Mundi.

Et quod exorbitantiam prætenſionis in immenſum auget,
poſtquam idem Generalis ſuper eadem met numero inſtantia
à Sacra Congregatione ſuper Diſciplina Regularium, ſimi-
lium inſpectionum proprio, & competenti Tribunali, ap- 3
probationem non reportaverat; Sicque contra expreſſam,
& literalem *Conſtitution. 58. Innocentii XII.* in qua providè
demandavit.

*Quod ſi quis inpoſterum preces, ſive ſupplices Libellos in ma-
teria gratiæ, vel Juſtitiæ alicui ex Sac. Congr. Urbis quomo- 4
dolibet obtulerit, ſeu præſentaverit, ſicut ab ead. Sac. Cong.
vel in totum, vel in parte fuerint rejectæ, aut aliàs ipſa Sac.
Congreg. mediante præfata præſentatione precum præventa,
manus quomodocumque deſuper appoſuerit, nequeat alio modo
idem negotium, cauſam, vel petitionem ad alteram ex Sacr.
Congr. etiam mediante reſcripto Sanct. Suæ (quod in hoc caſu
importunè, & ſubreptitiè Sanct. Sua cenſeri voluit extortam) 5
ſub quovis prætextu, cauſa, vel quæſito colore, etiam ſimpli-
citatis, & ignorantiæ, deferre, vel aliàs primam Congreg.
ſponte à principio aditam, declinaſſe; Aliàs reſcripta, decre-
ta quæcumque, indulta, gratiæ, literæ, reſolutiones, vel
proviſiones, à ſecunda, ſive altera Cong. impetrata, vel impe-
tranda &c. haberi debeant omninò pro ſubreptitiè extortis, nul-
liuſque penitùs ſint roboris, vel momenti, nec alla tenus in judi-
cio, vel extra ſuffragari poſſint, ac valeant, perindè ac ſi nun- 6
quam emanaſſent.*

Sed quia dict. P. Generalis hac cubitali Summi Pontificis
Conſt. non attenta, idem dubium decidendam hodiè proponit 7
EE. PP. adverſus P. M. Caporalem.

Ideò ipſius nomine EE. VV. humillimè exponitur, quali-
ter poſtquam in executionem reſcripti hujus Sacræ Congreg.
diei 19. Decembr. 1704. ad examen pro Magiſterio fuit ad- 8
miſſus, in eoque, poſt rigoroſum experimentum, idoneus,
habiliſque ab omnibus Examinatoribus declaratus fuit, Fidei
ſolita profeſſione præmiſſa, ad Magiſterium, ſervatis omni-
bus ſervandis, promotus extitit, collatis etiam eidem pa-
tentalibus Literis, à Secretario Ordinis de more ſubſcriptis:
Quas tamen id. P. Secretarius, ſub mendicato prætextu il-
las ſigillandi, poſt dies octo ab Oratore repetiit, cum decla-
ratione, ſe nunquam illas redditurum, niſi ſequens votum,
& juramentum emitteret: *Ego Fr. N. infraſcriptus coram 9
Deo, qui me judicaturus eſt, & Beata Virgine Carmeli Patro-
na, quos meæ advoco teſtes intentionis bonæ, ſyncero cordis
affectu, ex nunc per modum proviſionis amplector legem depo-
ſiti realis, latam ab ultimo Generali Capitulo ſeſſ. 10. donec in
eo, cujus filius ſum, Conventu, perfecta vita communis fue-
rit introducta, qua ſemel ſtabilita, ipſam ſyncerè amplectar;
Imò ex nunc pro tunc ſyncerè amplector, volens, ac ſperans,
Divina adiuvante gratia, in ea vivere, & mori; Ita promit-
to Fr. N.*

Licèt autem Orator ſyncero corde paratus ſit, ea omnia
ſervare, quæ in Conſtit. Ordinis ſtatuta ſunt, quæque con- 10
tinentur, vel in Decretis Capitulorum Generalium, vel in
Reſcriptis Sacr. Congreg. vel in Apoſtolicis ſanctionibus;
Magnoperè nihilominus gravatus reperitur à dicta repræſa-
liorum ſpecie, & inſolita Juramenti formula; Recurſum
propterea habuit ad hanc Sacr. Congregationem à cujus re- 11
ctiſſima juſtitia ſperat reſcribendum, reſtituendas eſſe eidem
ſuas Literas patentes, abſque ulla nova promiſſione, novo-
que Juramento.

Pun-

Punctualiter enim adimplevit Orator omnia adimplenda,
pro Magiſterio obtinendo, præſcripta, tàm in Conſtit. Or-
dinis *part. 5. capit. 3. §. 9.* quàm in Decretis Capitulorum
Generalium, in Brevi Urbani VIII. 27. Octobris 1639. nec-
non in noviſſimis reſolutionibus hujus Sacr. Congreg. ſub die-
12 bus 9. Sept. 1701. & 10. Novemb. 1702. à SS. D. N. in forma
ſpecifica confirmatis, in quibus, nec per umbram præſcribi-
tur, quod pro gradibus, Magiſterioq; obtinendis, vel voto-
rum profeſſio emittatur, vel Juramentum aliquod pro illorum
obſervantia interponatur.

Proindeque non eſt in P. Generalis arbitrio, vel poteſtate
13 aliqua ſupra dictas Conſtitutionès demandare, ut obſervant
*Mirand. in Manual. Prælat. tom. 1. quæſt. 26. art. 10. & Lez-
zana tom. 1. cap. 4. num. 13. & 15.* Generales enim Ordinum
non ſunt Conſtitutionum Authores, & Deſtructores, ſed
14 Cuſtodes, & Executores, ex adductis per *Anton. à Spir. Sanct.
tract. 4. de Regim. Regular. diſp. 1. ſect. 4. num. 75. Lezzana to.
1. cap. 13. nu. 13. Bonet. in Viridar. de Stat. Regular. dub. 6 per
tot. P. Sabell. in ſua Theor. prax. lib. 1. ca. 1. § 4. per tot. & Bor-*
15 *don.* in ſua Franciſcana Religione Generali *tom. 3. var. reſo-
lut. par. 2. reſol. 58 num. 3.*

Præterea nulla poteſtas data eſt Superioribus in Subditos,
quæ non ſit obedientiæ voto innixa, Votum verò ex commu-
ni DD. ſenſu voventem non obligat ultra ipſius intentionem;
16 Proindeque ſubiectio Religioſa dicitur voluntaria vi profeſ-
ſionis ſponte, & voluntariè emiſſæ, nullo urgente præcepto,
ſed ſolùm Divino ſuadente conſilio; Omnis verò Religioſus,
perfectionem evangelicam vovendo, ad illam tendere dicitur
per media ordinaria, à Conſtit. præſcripta, ſibique tempore
profeſſionis cognita, ut notant *Suarez. de Orat. mental. lib. 2.*
17 *cap. 4 Tancred. eodem tract. lib. 3. diſp. 2. numer. 2.* Quod me-
dium juramenti, ubi nullatenus in intellectu Religioſorum
tempora profeſſionis, nec etiam eſſe potuit in illorum volun-
tate, juxta axioma, *nil volitum quin præcognitum*, de quo
in Tom. 1. par. 2. diſcep. 27. num 41.

Nec inſiſtatur in ſpecioſo prætextu vitæ communis; Hæc
18 enim concernere debet omnes omnino Religioſos vi voti pau-
pertatis, non autem vigore Juramenti reſtringi ad ſolos gra-
duandos, quibus non ideò præcisè gradus conferuntur, quia
vota ſubſtantialia obſervant, ſed quia ſtudiorum onera ſubſti-
nent ad Conſtitutionum præſcriptum.

Aliàs, cum inconvenienti palpabili, deterioris eſſent con-
19 ditionis graduandi in concurſu non graduandorum, quia
illi cogerentur novam promiſſionem, novumque juramen-
tum emittere, & in caſu contraventionis, puniri poſſent
pœna privationis Officiorum, ultra perjurium, quod *à D.
Auguſtin. ſermon. 3. de Verb. Apoſtol.* vocatur præcipitium
ca, *qui jurat juxta eſt, qui non jurat longè eſt*; Eo tem-
pore, quo non graduandi prorſus eſſent immunes ab eadem
pœna, noviſque Juramento, & promiſſione. Pluſque exi-
20 geretur à Religioſo, ut fiat Baccalaureus; vel Magiſter,
quàm ut verè fiat Religioſus, quo nihil abſurdius, nilvè
irrationabilius.

Licet autem in ultimo Capitulo Generali commendata
fuerit obſervantia vitæ communis, id factum non fuit pro
ſolis promovendis ad gradus, & Officia, ſed pro omnibus
21 omnino Religioſis, & cum modis, à Conſtitutionibus præ-
ſcriptis, non autem mediantibus novis promiſſionibus,
& Juramentis, ad imitationem ejus, quod practicatur de
mandato Santiſs. Dom. Noſt. pro generali introductione,
vel conſervatione vitæ communis, qui nulla ſpecialia onera
graduandis impoſuit, vel Juramentum aliquod ab eis exe-
git, & meritò, ad hoc, ut illa non amore graduum, ne-
que Officiorum ambitione ſuperficialiter oſtentetur, ſed ti-
tulo paupertatis Religioſæ fideliter, ſuaviterque ſervetur;
Neque per ſpiritualem animæ torturam fortiter procuretur,
22 qualis dicitur Juramenti præſtatio à *Navarr. in canon. In-
ter verba 11. quæſtion. 3. numer. 348. Tindar. de Teſtibus lib.
2. cap. 2. num. 4. & Leſſ. de Juſt. & Jur. lib. 2. cap. 31. dub. 3.
num. 13.*

Supplicantes obſervare, quod ſicuti Juramenti obſervan-
tia novam ſpecificam importat bonitatem in illud obſervan-
23 tibus, ita illius tranſgreſſio novam ſpecificam involuit ma-
litiam in tranſgreſſoribus, eodem modo, quo obſervantia
Divinorum præceptorum vitam Chriſtianam concernit,
ſpeciale autem votum illam obſervandi, ſupra Chriſtianam
vitam eſt: *Atque nimis temerarium, & omnino præcipitan-
tem ſe in mille damnationis laqueos reputarem, qui ſe ad obſer-
vantiam Sacrorum Canonum, aut certè ipſius Evangelii cu-
ſtodiam, juramento præfato obligavit*, juxta verba *Joannis
Sarisberienſis Epiſcopi Carnotenſis in epiſtol. 183. tom. 23.
Biblioth. Sanctorum Patrum*; Ad imponendam verò hanc
ſpecialem obligationem ſupra vota ſolemnia ſubditis Reli-
gioſis, nullatenus ſe extendit authoritas, nedum Genera-
lis, ſed nec etiam Capituli Generalis, ut in ſpecie notat
*Donat. Rerum Regular. tom. 2. tract. 12. de Auth. Capit. Gene-
ral. quæſtion. 25. per totam*, ubi, quod Capitulum Generale
non poteſt facere, ut id, quod ex Regula obligat ad ſolam 24
pœnam, obliget etiam ad culpam, ſive venialem, ſive mor-
talem, & concordat etiam *Sanchez. in Summ. lib. 6. capit. 2.
numer. 46.*

Habemus prætereà in Juramenti materia communiter re-
ceptum inter Doctores illud abſque neceſſitate præſtandum
non eſſe, interpretantes illud *Matth. 5. 34. Ego dico vobis,
non jurare omnino*, & illud *Jacob. 5. 12. Nolite jurare, ne-* 25
*que per Cœlum, neque per Terram, neque aliud quodcum-
que Juramentum*, de Juramento abſque neceſſitate, & cau-
ſa, ut videre eſt apud allegatos ab *Anton. à Spirit. Sanct.* 26
tract. 5. titul. de Juramen. diſp. 1. ſection. 5. numer. 27. Ea du-
cti ratione, quod Juramentum, magnam importat, & ſu-
peraddit obligationem *D. Thom. 2. 2. quæſt. 89. art. 8. ad 2. &
Suard. lib. 2. de Juram. cap. 3.* Quam aliqui putant majorem
obligatione voti, ut videre eſt apud *Medin. de Sacrar. homin.* 27
contin. cap. 22. & 23. per totum A cujus proinde facili præſta-
tione cavendum eſſe docet *S. Auguſt. lib. 1. de Mendac. cap. 11.*
ibi: *Oh ubi eſtis fontes lacrymarum? & quid facimus? quo ibi-
mus? ubi nos occultabimus ab ira veritatis? ſi non ſolùm negli-* 28
gimus cavere mendacia, ſed audemus inſuper docere perjuria;
Et *in Reſcript. ad Nilea. par. 5.* ibi: *Jurationem cave quan-
tum potes, meliùs quippe nec verum juratur, quàm jurando
conſuetudine, & in perjurium ſæpe caditur, & ſemper perju-
rio appropinquatur.*

Nulla autem concurrere videtur neceſſitas in noſtris ter-
minis obligandi Religioſos ad obſervantiam vitæ commu-
nis, mediante juramento, nedum quia illius exactio bonæ
famæ Religioſorum præjudicat; *Is enim, à quo jus juran-
dum exigitur perfidiæ eſt ſuſpectus*, ait *Voſſ. capit. 13. in not.
numer 5. lib. 2.* ſequendo *Philonis* dictum; Sed etiam quia
perfecta obſervantia vitæ communis per alia ordinaria me-
dia congruentiùs procurari poteſt, exequendo ſcilicet Ordi-
nis Conſtitutiones in illa parte, in qua pœnas, vel tempo- 29
rales, vel ſpirituales præſcribunt pro voti paupertatis per-
fecta obſervantia. Vel breviùs, & efficaciùs per Superio-
rum exempla, juxta illud *Pſalm. 7. 7. Exurge in præcepto,
quod mandaſti.* Longum ſiquidem eſt iter per præcepta, bre- 30
ve autem, & efficax per exempla, atque magis exempla,
quàm præcepta movent, teſte *Cicer. lib. 3. de Leg. in princ.*
Ita que Superiorum conditio eſt, ut quidquid faciunt præ-
cipere videantur, ut totidem verbis ſcripſit *Quintilian. lib.* 31
6. Declamat.

Nec dicatur, alios Graduatos eandem Juramenti formu-
lam ſervaſſe. Ultra quod enim non de omnibus id conſtat,
& è contra palàm eſt, in Conventu Tranſpontinæ, omnes 32
à principio pro viribus reſtitiſſe.

Reſpondemus, quod forſitan alii ex illis jurarunt, cre- 33
dentes à Juramento, per vim extorto, nullatenus obli-
gari.

Alii ſub ea credulitate, quod novam obligationem, di-
verſam ab illa in profeſſione emiſſam, non importabant,
uti indicaſſe videtur *Div. Gregor. lib. 26. Moral. cap. 7.* rela- 34
tus *in can. 13. 22. quæſt. 5.* ibi: *Humanæ aures talia verba no-
ſtra judicant, qualia foris ſonant, Divina verò judicia talia
foris audiunt, qualia ex intimis proferantur. Certè noverit
ille, qui intentionem, & voluntatem alterius variis explicat
verbis, quia non debet aliquis verba conſiderare, ſed volunta-
tem, & intentionem, quia non debet intentio verbis deſervire,
ſed verba ſervire, intentioni, & del Ben. de Juram. cap. 1. in
Append. nu. 3. fol. 7.* ibi: *Habetur ſecundò, quod ad verum Ju-
ramentum non ſatis eſt, verba, quæ Juramentum ſignificent,* 35
*materialiter proferre, ſed requiritur præterea, quod adſit ani-
mus, ſeu voluntas interna jurandi.*

Alii demum coram publicis Notariis, emiſſis priùs prote-
ſtationibus in contrarium, ad hoc, ut ſecundùm illorum in-
tentionem non obligarentur à ſequenti Juramento, ſequentes 36
forſan *Div. Thom. 2. 2. quæſt. 89. artic. 7 ad 4.* ibi: *Si autem
Jurans dolum non adhibeat, obligatur ſecundum intentionem
Jurantis*; & latè *Fagnan. in cap. Falſidicus nu. 66. & ſequen-* 37
tibus de Criminal. falſi. Deceptique forſan ab illo ethnici
Poetæ.

Quæ jurat mens eſt, nihil conjuravimus illa
Jurata lingua eſt, mente juravi nihil.

Omnes verò non ſine perjurii periculis impulſi à dura, at-
que amara neceſſitate redeundi ad eorum Conventus cum il- 38
lis gradibus, pro quo quibus ingentibus expenſis, periculoſis

lti-

itineribus, improbiſque laboribus toto eorum Religioſæ vitæ
tempore ſe expoſuerant.
Ad quæ perjuria evitanda, & ad alia peccatorum pericula
ex multitudine prohibitionum derivantia, teſte experientia,
39 & id obſervante Sacroſancto Conc. Trid. *ſeſſ. 24. de Refor-*
mat. matrim. cap. 1. recuſavit quidem Orator novo jugo Re-
ligioſum ejus animum ſubiicere, ſemper tamen paratus ad
unguem ſervare omnia ea, ad quæ obligatus exiſtit vi voto-
rum, ab eo in Profeſſione emiſſorum.
Demum non credimus inſiſtendum in eo, quod cum in
40 formula promiſſionis non reperiatur materiale illud verbum
Juro, non poſſit eidem formulæ Juramenti determinatio at-
tribui. Adductis enim innumeris concordantibus, obiecto
punctualiter occurrit *Del Bene de Juram. cap. 2 ſect. 1. num.*
3. his verbis; *Ad Juramentum non requiritur neceſſariò parti-*
cula ly Juro, ſed etiam ea tacita, inducitur verum Juramen-
tum, ſi ſcilicet uſurpentur verba, quæ ſignificant Juramentum,
V. G. ſi dicas per Deum, per Crucem, Beatam Virginem &c.
41 *Quia ſic exercitè reipſa per hæc verba invocatur Dei teſtimo-*
nium, in quo conſiſtit ratio, ſeu natura Juramenti. In noſtro
enim caſu ſpecificè, & ſignatè invocantur in teſtes Deus, &
Beata Virgo, ibi: *Coram Deo, qui me judicaturus eſt, &*
Beata Virgine, Carmeli Patrona, quos meæ advoco teſtes in-
tentionis bonæ. Et faciunt verba illa D. Auguſt. *ſerm. 3. de*
42 *Verb. Apoſtol. Ita ne verò quiſquis es gravis cordis, & perver-*
ſi cordis, ſi dicas per Deum, juras, ſi dicas, teſtis eſt Deus,
non juras. Quid eſt enim per Deum, niſi teſtis eſt Deus: Aut
quid eſt, teſtis eſt Deus, niſi per Deum; At qui ita docent,
& dicunt, nihil aliud volunt, niſi, invocato Deo teſte, men-
tiri.
In univerſum ſupplicantes obſervare, quod *nihil adeo con-*
turbat animum, etiam id fiat ob aliquod utile, ut innovare,
& peregrinum, ac externum aliquid facere, juxta præciſa ver-
ba *S. Joannis Chriſoſt. in epiſtol. . ad Corinth. homil. 7. inter*
ejus Opera, Pariſiis impreſſa anno 1502. per Sebaſtian. Nivel-
lium tom. 4. fol. mihi 322. quem refert *Rot. in decif. 19. in fine*
apud Antonell. de Jurib. Cleric. Aliaſque hujus concluſionis
optimas congruentias adducunt citati *in Tom. 1. par. 1. diſcep.*
43 *10. num. 12 & 13.* Nimis enim durum eſſet immutare ea, quæ
longo temporis curſu ſervata ſunt, ut dicit *Rot. dec. 212. num.*
3. & 4. par. 17. recent.
Terminantes Scripturam verbis illis *D. Ambroſ. in Pſalm.*
44 *18. verſ. 6.* ab omnibus Superioribus præ oculis habendis,
quando nova præcepta Subditis imponere procurant; *Sunt*
etiam in Nobis, qui habent timorem Dei, ſed non ſecundum
ſcientiam, ſtatuentes duriora præcepta, quæ non poſſit huma-
na conditio ſubſtinere. Timor in eis eſt, quia videntur ſibi con-
ſulere diſciplinæ, opus virtutis exigere, ſed inſcitia in eis eſt,
45 *quia non compatiuntur naturæ, nec æſtimant poſſibilitatem*.
Nec non nunquam ſatis repetendo, non adeſſe efficaciorem
modum introducendi Vitam communem, quàm duce exem-
46 plo Superiorum, & comite eorundem diſcretione, juxta au-
reum dictum *D. Bernard. in Cant. ſer. 59.* his verbis *Operis*
vox validior eſt voci ſermonis, quem ſequitur *P. Segneri nella*
47 *pred. 18. num. 7.* ante finem ſubdens, *che il parlare con la lin-*
gua commuove gl' animi, ma il parlare con l' opere li violenta;
Ad evitandum præcipuè inconveniens illud, de quo *in Con-*
ſtit. Canal. anno 1625. impreſſis part. 2. de Offic. Prior. Gener.
cap. 1. n. 9. ibi: *Leges condere, & non obſervare, eſt Ordinem*
illudere, & animas Fratrum illaqueare.
Omniumque præmiſſorum illam aſſignat rationem *S. Ber-*
nar. tract. de Præc. & diſpenſ. in princ. Qui profitetur, ſpon-
det quidem obedientiam, non tamen omnimodam, ſed deter-
minatè ſecundum Regulam, itaut oporteat, eum qui præeſt,
48 *non fræna ſuæ laxare voluntati ſuper Subditos, ſed præfixam*
ex Regula ſibi ſcire menſuram, & ſic demum ſua imperia mode-
rari circa id ſolum, quod rectum eſſe conſtiterit, nec quodlibet
rectum, ſed hoc tantùm, quod Pater inſtituit, aut certè ſit ſe-
cundum quod inſtituit &c. Proindè ſi profeſſo ſecundum illam
Regulam Abbas meus mihi fortè aliud imponere tentaverit, quod
49 *non ſit ſecundum Regulam, quænam mihi quæſo in hac re ne-*
ceſſitas imminet obſequendi? ſolùm quippe id à me poſſe exigi
arbitror, quod promiſi.
Sac. Cong. E. die 19. Junii 1705 Ponente Card. Colloredo
50 reſcripſit; *Non eſſe exigendum juramentum*

DISCEPTATIO XXIV.

PRO

Monte Magno Matrimonior. Neapolis.

CUM

Monaſt. SS. Trinit. ejuſd. Civitatis.

ARGUMENTUM.

An, & ad quem effectum ſubſtineatur profeſsio, in mor-
tis articulo à Novitio emiſsa, non completo Novi-
tiatus tempore.

Uſque ab anno 1685. de menſe Maii Agnes de Sangro, fi-
lia Principis Viggiani, tunc temporis anno 10. educa-
tionis gratia ingreſſa fuit Monaſterium Sanctiſſimæ Trini-
tatis Tertii Ordin. Sancti Franciſci in Civitate Neapolis, in 1
eoque Educandarum more, abſque minima inclinatione ad
Religioſam vitam, & ſine ulla declaratione voluntatis ibi-
dem profitendi, in perfecto ſalutis ſtatu permanſit uſque ad
annum 1695. Quo ægrotare cæpit, nec ſine evidenti vitæ
diſcrimine, & magno periculo per multum temporis ſpatium
à læthali morbo vexata fuit; Proindeque Soror Anna Felix
Caraſa, tunc temporis ejuſdem Monaſterii Abbatiſſa, die 2.
Junii ejuſdem anni 1695. tempore, quo eadem Agnes repe- 2
riebatur in extremis, recurſum habuit ad Nicolaum de Lu-
ca, Vicarium Monialium Neapolis pro licentia admittendi
eandem *alli ſanti Voti di Religione, per avere il merito, e pre-*
rogative delle altre Profeſſe, cum ſucceſſiva conceſſione ejuſ-
dem licentiæ.
Ipſa eadem die 2. Julii 1695. petitionis, & conceſſionis
ejuſdem licentiæ, & tempore, quo eadem Agnes reperieba-
tur in extremis, aſſeruut Moniales, profeſſionem emiſiſſe,
& cum abuſu improbato à S. C. E. *in Senogallien. 10. Decem-* 3
bris 1628. teſte *Nicolio in Floſc. Verb. Profeſſio num 5.* necnon
cum pulchra metamorphoſi, eadem hora, eandem Agne-
tem fuiſſe Sæcularem, ſeu Educandam, Novitiam, & Pro-
feſſam, ut ex atteſtatione modernæ Abbatiſſæ, & poſt duos
dumtaxat dies, nempè die 4. ejuſdem menſis, & anni, ani-
mam Deo reddidit, ut inter Partes non controvertitur, &
latiùs refert Vic. Generalis Neapolis.
Agnoſcentes tunc temporis Abbatiſſa, & Deſenſores di-
cti Monaſterii evidentem nullitatem ejuſdem profeſſionis,
& irregularem profitendi modum, nedum non completo,
ſed nec etiam incepto Novitiatus anno, & nedum abſque 4
neceſſaria exploratione liberæ voluntatis profitendi, præſcri-
pta à Sac. Conc. Trid. *in ſeſſ. 25. de Regul. & Monial. cap. 17.*
ſed nec etiam probata ſubſtantia voluntatis ejuſdem Agnetis
de Sangro, meritò magnum ſervarunt ſilentium circa dotis,
& aliarum expenſarum prætenſionem uſque ad annum 1702.
Quo à novis Miniſtris, & Defenſoribus ejuſdem in Regio 5
Conſilio Neapolis intentatum fuit judicium pro conſequu-
tione, tam dotis in ſumma duc. 1500. quàm expenſarum,
occaſione emiſſæ profeſſionis in ſumma aliorum ducat. 500.
contra Montem Magnum *de Maritaggi* Civitatis Neapolis,
eò quia eadem Agnes de Sangro deſcendit ab una ex Familiis
Fundatricibus dicti Montis, ex cujus Capitulationibus habe-
mus, quod tenetur idem Mons Puellis, deſcendentibus ab
eiſdem, dare dotem illam, quæ ſolita eſt in Monaſterio, ubi 6
profeſſionem emittunt; Cum hoc, quod excedere non de-
beat ſummam duc. 1500. ultra expenſas in ingreſſu, & pro-
feſſione fieri ſolitas, quæ pariter excedere non poſſint ſum-
mam duc. 500. ut teſtatur Vicarius in Relatione, in Se-
cretaria exhibita.
Quia verò eadem prætenſio neceſſariò involuit cognitio-
nem validitatis, ſeu invaliditatis ejuſdem profeſſionis, quæ
privativè ad Eccleſiaſticos Judices ſpectat, ideò de menſe 7
Julii 1704 humillimas porreximus preces SS. D. N. ut digna-
retur huic S. C. eandem inſpectionem benignè committere,
cum ſubſequuto favorabili Reſcripto.
Inſtetimus proindè die 15. ejuſdem menſis Junii pro decla-
ratione nullitatis ejuſdem profeſſionis: Placuit verò EE.
PP. decernere, ut noſtræ preces tranſmitterentur Vicario Ge-
nerali Neapolitano, eid. injungendo, ut etiam ſui animi ſen- 8
ſum in hac parte aperiret, prout punctualiter adimplevit in
Relatione, tranſmiſſa die 18. Octobr. 1704 aſſerendo, *& ſa-*
nè, ut in hac re proprium ſenſum aperiam, juxta EE. VV. man-
datum, ſatis tuad. inſtantiam Juri conſonam puto.

Rela-

Relatis deinde noſtris precibus, poſt exhibitionem ejuſd.
Relat. in Congreg. die 15. Novembris 1704. injunctum fuit
eidem Vicario Generali Neapolitano, *ut præfigeret Mona-*
9 *ſterio competentem terminum ad deducendum ſua Jura in S. C.*
Quod exequutum fuit die 25. ejuſdem menſis, & anni, cum
præfixione termini unius menſis.
Hodie igitur, eodem termino pluſquam elapſo, & nemi-
ne comparente pro eodem Monaſterio, obtinuimus ſubſcribi
10 dubium, *de quo infra num. 33.* Supplicamus autem eidem
negativè reſponderi, Profeſſionem nimirum ejuſdem Agne-
tis de Sangro nullatenus ſuſtineri, & ſperamus fieri voti
compotes.
Manifeſta enim nullitas ejuſdem palpatur manibus: Emiſ-
ſa ſiquidem fuit, non ſolùm non completo, ſed nec etiam in-
11 cepto Novitiatus anno, contra literalem diſpoſitionem *Tex.*
in cap. Ad noſtram, & cap. Poſtulaſti de Regular. & cap. Non
ſolum eod. tit. in 6. & Sac. Concil. Trid ſeſſ. 25. de Regul. cap.
15. ibi: *Profeſſio autem, ante facta, ſit nulla, nullamque in-*
ducat obligationem &c. ad quoſcumq; effectus.
Nec dicatur, illam ſuſtineri vigore *Conſt.* 109. S. Pii V.
12 *in Bullar. novo tom. 2.* quæ ita ſummatur. *Moniales Ordinis*
S. Dominici, in articulo mortis conſtitutæ, profeſſionem emit-
tere poſſunt ante annum probationis expletum, dummodò ſint
legitimæ ætatis.
I. Quia illa loquitur de Monialibus S. Dominici, quarum
appellatione non veniunt Moniales tertii Ord. S. Franciſci,
& conſequenter ad illas nullatenus extendi poteſt, ut gene-
13 raliter probant *Roman conſ. 180. num. 18 Alex. conſ. 119. nu.*
10. lib. 6. Suarez. de Legib. tit. de Privileg. cap. 27. & Donat.
Rer. Regul tom. 2. tract. 7. de Commun Privileg. quæſt. 11. n.
3. & 4 Et in noſtris præciſis terminis *Fagn. in cap. Ad Apo-*
ſtolicam num. 32. & ſeqq. & in cap. Sicut nobis ſub num. 23 de
Regul. Mirand. in Manual. Prælat tom. 1. quæſt. 22. artic. 10.
Bartholom. à S. Fauſto in Theſaur. Relig lib. 5 quæſt. 15. art.
6. Barboſ. ad Conc. ſeſſ. 25. de Regul. cap 15. n. 19. & Novar.
in Summ. Bull comment. 119. num. 3.
II. Quia eadem Conſtitutio loquitur de Monialibus ejuſd.
Religionis Dominicanæ, actualiter Novitiis, & in pro-
bationis anno exiſtentibus, ut ea ejus ſimplici, & ſola le-
ctura eſt manifeſtum; Igitur non poteſt comprehendere
14 Educandas, quæ appellatione Novitiarum nullatenus con-
tinentur, & quibus in citata Conſtitut. nullum in hac par-
te conceſſit Sanct. Pius V. privilegium, profeſſionem emit-
tendi, non ſervatis de Jure ſervandis, & meritò, quia il-
læ non ſunt in via, minuſque in proximo ſtatu profitendi,
neque permanent in monaſteriis ad effectum experiendi au-
15 ſteritatem Vitæ Religioſæ, ad quem ordinatur annus pro-
bationis, ſed ad alium prorsùs diſparatum finem bonæ edu-
cationis, & propterea ad illas nullatenus extendi poteſt diſ-
poſitio ejuſdem Bullæ, vulgatis Juribus, de quibus *in dec.*
28. num. 38. & dec. 434. num 5. coram Priol. & dec. 745. num.
15. cor. Emer. jun.
III. Quia illa reducta fuit ad terminos Juris communis, &
16 Sacr. Concil. Triden. à Greg. XIII. *in ejus Conſtit. 9. per tot.*
& ſignanter *in* §. 6. ut in punctualibus terminis notant *Pa-*
gnan. in cap. Ad Apoſtolicam num. 32. *& ſeqq. de Regul. & in*
cap. Sicut nobis ſub num. 23. eodem titulo Eman. Sa verbo Re-
ligio num. 56. Roderic. quæſt. Regul. tom. 3. quæſt. 15. art. 16.
Sperel. dec. 16. nu. 24. Novar. in Summ. Bullar. comment. 119.
n. 2. & Donat. Rer. Regul. tom. 2 tract. 9. de Novit. recept. qu.
17. n 5. ubi quoad forum externum, & quoad temporalia in-
17 dubitanter admittit, fuiſſe revocatam, licet contrarium cen-
ſeat quoad forum conſcientiæ, & circa res ſpirituales, *& in*
quæſt. 16. *num.* 4 In qua parte cautè legendus eſt, una cum
aliis Regularibus, propriam defendentibus cauſam, quia lo-
qui videntur contra *propoſit.* 9 & 10. damnatas ab Alex. VII.
die 18. Martii 1666.
IV. Quia expreſsè revocata fuit per Paulum V. in genera-
18 li revocatione omnium Indulgentiarum, ab anteceſſoribus
Romanis Pontificibus quoquomodo conceſſarum Religioni-
bus omnibus, & Ordinibus Regularium, etiam Mendican-
tium *in ejus Conſtit.* 21. §. 19.
V. Demùm, quia in omnem caſum quatenus admitta-
19 tur, eſſe inter Doctores controverſum, quod Conſt. S. Pii
V. non fuerit revocata à Paulo V. Quod non fuerit reducta
ad terminos juris communis, & Sac. Concil. Trid. à Gre-
gor. XIII. Quodque demum extendi poſſit ad omnes Monia-
les cujuſcumque Religionis; Semper verum erit, quod pro-
20 feſſio in mortis articulo, in his circumſtantiis emiſſa, nul-
lum operatur effectum, nec quoad jura Parochialia in Pa-
rochiarum præjudicium, ut contra PP. Societatis Jeſu re-
ſolvit hæc S. Cong. in *Calaguritana Funerum 18. Junii* 1701
ad 2. dub. ibi: *An ſupradd. PP. Societatis poſſint induere con-*
ſtitutos in mortis articulo eorum habitu Religioſo, ad effectum
illos tumulandi in eorum Eccleſia, & percipiendi emolumenta
funeralia, privativè quoad dd. Parochos Villæ de Bilbao. Cui
S. C. dicta die reſpondit, *Affirmativè, ſed ſine præjudicio Ju-*
rium Parochialium, Nec quoad acquiſitionem dotis, & ex-
penſarum dotalium favore Monaſteriorum, quidquid, ſive 21
diſputationis gratia, ſive Religioſorum favore, dici poſſit quo-
ad ſpiritualia, ut unanimiter obſervant omnes Theologi, &
Canoniſtæ, quos referunt, & ſequuntur *Fagn. in cap. Sicut*
nobis num. 33. de Regul. Peregrin. in Compend. Privil. Cleric.
Regul. tit. Novitius §. *Secundo in Scholiis. Henriq. Oper. Mo-*
ral. lib. 15. tit. de Excom. cap. 40. numer. 2. in comment. lit. R.
Zambell. in Repert. Moral, verb. Novitius numer. 8. Giovagn.
conſ. 45. num. 41. lib. 2. Homobon. de Exam. Eccleſ. par. 3. tra-
ctat. 14. cap. 2. quæſt. 14. reſol. 2. Joan. de la Cruz. de Stat. Re-
lig. lib. 1. cap. 8. dub. 4. & lib. 2. cap. 3. concl. 3. Portell. in Dub.
Regul. verb. Novitii num. 35 Lopez. de Tract. controv. Theol.
Moral. tom. 1. lib. 1. tract 1. controv. 8. num. 17. Rodriqu quæſt.
Regul. tom 3. quæſt. 15. art. 6. & in Compend. cap. 101. num. 40.
Eman. Sa verb. Profeſſio nu. 56. Villalob. in Summ, tom 2. tra-
ctat 35. diffic. 15. num. 12. Bejacaſa Conſc. part. 4. caſ ſiu. Ga-
van. in Manual. Prælat. verb. Monialium Profeſſio nu. 4. Mol-
pheſ. in Sum. tract 9. de Legib. cap. 12. Novar. in Lucern. Re-
gul. verb. Profeſſionum 10 Alter Novar. in Summ. Bullar. com-
ment. 119. numer. 3. Mirand. in Manual. Prælat tom. 1. quæſt.
22. artic. 10. Bordon. de Profeſſ Regular. cap. 6. quæſt. 18. nu-
mer. 52. Donat. Rer. Regul. tom 2. tract. 9. de Novit. recept. qu.
17 per tot. & tract. 11. de Novitiat. Monial. quæſt. 12. pariter
per tot. Sperel. dec. 16 num. 14 Paſſer. de Stat hom. tom. 3. qu.
189. nu. 172. Ricc. in Prax par. 2. reſol. 492. per tot. de Marin.
var. reſol. lib. 2. cap. 138. num 9. Altimar ad Rovit. dec 49 nu.
1. & ſeqq. Tondut. reſol. Benefic. cap. 64 num. 1 Barboſ. de Po-
teſt. Epiſc par. 3. alleg. 101. num. 34. Pignatel conſul. 357 per
tot. tom. 1 Antonel. de Regim Eccleſ. lib. 7. cap 9. num. 10. in fi-
ne Bretatchin. Vot. deciſ. 133. num. 3. ubi ſequitur reſolutio-
nem *S. C. C. 3. Decemb. 1627. Lezzan. in Summ. quæſt. Regu-*
lar. quæſt. 25. cap. 39. Mell. in addition. ad Caſtill. de Alim. cap.
26. num. 8. Torr. var. Jur quæſt. tom. 3. Miſcell. part. 2. quæſt.
43. num. 5. Card. de Luc. de Dot. diſc. 167. num 40. & de Regul.
diſc. 40 num. 13. & Monacell. in Formul. tom. 1. tit. 10. formul.
7. num 12. & tom. 2. tit. 13. formul. 5 num. 13. ubi ſequitur re-
ſolutionem præſentis Cauſæ, Et reſolvit hæc Sac. Congreg. 22
in *Montis Regalis,* de qua *Novar. in Lucern. Regul. verb. Pro-*
feſſio num. 10 *& in Carpentoraten. 14. Junii 1641. Lib. 27 De-*
cret. fol 55. & in Agrigentina 10. Maii 1703 Lib. 53. Decretor.
fol. 89 Et contra Moniales Tertii Ordinis San. Franciſci reſ-
pondit pariter hæc Sacr. Congreg. in *Ordinis S. Franciſci M.* 23
O. 10. Martii 1649. Lib. 18. Decret. fol 604 quam ſequuntur
Pignatel. conſul. 357. tom. 1. & Monacel. in Formul d. to. 1. tit.
10. form. 7. num. 12. Quæ individuales hujus S. C. reſolutiones
pro lege ſervandæ ſunt, ex adductis in *Tom. 1. part. 1. diſcept.*
6. num. 64.
Et hujus communiſſimæ opinionis ratio deſumitur ex lite-
ra ejuſdem Conſtitutionis, ex qua patet, quod dicta facultas
conceſſa fuit à Summo Pontifice pro ſola ſpirituali conſolatio- 24
ne Novitiarum, utque iſtæ fruerentur gratiis, & privilegiis
earum Ordini conceſſis, & ut conſequerentur omnium ſuo-
rum criminum remiſſionem.
Imò taliter vera eſt eadem opinio, ut uniformi calamo
omnes citati Authores aſſerant, quod ſi Novitia taliter pro-
feſſa convaleſcat, novitiatus annum continuare, & per-
ficere teneatur, & rationem aſſignat *Bord. de Profeſſ. Re-*
gul. cap 6 quæſtion 18 numer. 52 per hæc verba: *Quia per* 25
eam profeſſionem non ſe obligavit manſuram in Religione,
ſed tantummodo profitetur pro articulo mortis, quam repetit
in *part. 3. Reſolut. Moral. titul. Novitiat. reſolut 54. numer.*
30. & ſequentibus. Cum qua uniformare ſe voluit Abbatiſſa
Monaſterii, de quo agitur, petens licentiam admittendi ad
profeſſionem dictam Agnetem, non ſimpliciter, & ad om-
nes effectus, ſed reſtrictivè *per avere il merito, e prerogative*
delle altre profeſſe, & ſic pro indulgentiis, & favoribus ſpi-
ritualibus, juxta literalem tenorem Bullæ, non autem cir-
ca temporalia, de quibus nec minima in eadem legitur ſylla-
ba, vel mentio.
Præterea procedit ulterius, & caſus videtur longè for-
tior, quando profeſſio emittitur etiam poſt perfectum an- 26
num novitiatus, ſed novitius laborat febre phtiſica, ſeu ethi-
ca, ex quinque rationibus, quas adducit *Ricc. in Prax. par.*
2. reſol. 493. quem ſequitur *Monacell. in Formular. dict. tom. 2.*
tit. 13. form. 5 num. 14.
Ex quibus inapplicabiles remanent authoritates omnes,
quæ

27 quæ adduci poſſunt in contrarium, & ſignanter *Sanchez ad*
Præcept. Decalog. tom. 2. libr. 5 capit. 4. numer. 16. verſ. At
exiſtimo. Caſtrop. Oper. Moral. part. 2 tract. 16. punct. 12.
§. 1. numer. 8. verſ. Veriùs cenſeo. Peyrin. de Privileg. Re-
gular. tom. 3. ſuper Conſtitut. 8. Sancti Pii V. §. 2. numer. 1. fol.
mihi 281. Ciarlin. controv. foren. 163. numer. 24. & 48. Tam-
burin. de Jur. Abbatis. diſp. 6. quæſt. 6. num. 9. 10. 11. & Pel-
lizar. de Monial. cap. 6. num. 18 Nam, vel loquantur ad ef-
28 fectum conſequendi favores ſpirituales; Vel de puellis No-
vitiis, & exiſtentibus in anno probationis, incœpto in per-
fecto ſalutis ſtatu; Vel de profeſſione emiſſa, expleto qui-
dem Noviciatu, ſed ad aliud tempus protracta ex cauſa ſu-
perventæ infirmitatis. Vel demum attendendi non ſunt in
conflictu adeò communis opinionis, authoritate etiam hu-
29 jus Sacræ Congregationis munitæ, ex firmatis per *Rotam*
in Romana Matrimonii 4. Februarii 1697. §. Licet autem co-
ram Urſin. Fortiùs, quia aliqui ex eis, ut ſunt *Lezzana in*
Summ. quæſt. regul. cap. 25. num. 39. & Dian. Coordin. tom. 7.
tract. primo de Dub. regul. reſol. 171. num. 2. in contrariam in-
clinant opinionem cum ſuppoſito, quod de reſolutionibus hu-
jus Sacræ Congregationis authenticè non conſtaret, & pro-
indè, attenta illarum innegabili exiſtentia, potiùs citari poſ-
ſunt pro hac parte.

Hæc ſuperabundare videntur pro victoria, & nihilomi-
nus addimus in noſtro caſu, quod cum Agnes de Sangro
30 nullam fecerit renunciationem ſucceſſionum in beneficium
ſuorum Conſanguineorum, ex hoc etiam capite nullam va-
let Monaſterium ipſius nomine conſequi dotem à noſtro
Monte, ex cujus legibus habemus, quod dd. Monialium deſ-
cendentibus ab illius Fundatoribus *non priùs quàm facta pro-*
miſſione, & renunciatione ſucceſſionis in beneficium Contrahen-
tium exſolvi debeat; Qua conditione non adimpleta, nullate-
31 nus locus eſt conſequutioni dotis, & expenſarum dotalium,
ad *Text. in leg. Si quis ſub conditione ff. Si quis omiſſ. cauſ. teſtam.*
& animadverſa *per Card. de Luc. de Jurepatr. diſc. 32. nu. 3.*
& Rot. in dec. 1340. num. 1. cor. Emer. jun. & dec. 213. num. 6.
& 7. par. 19. rec.

Supplicantes obſervare, quod ex contraria prætenſione
32 aperiretur magna, & ſpatioſa via depauperandi familias
Laicorum, educationis gratia retinentes Filias in Monaſte-
riis, & hoc modo Bulla S. Pii V. contra piiſſimam men-
tem Conditoris, non diceretur ampliùs edita pro conſo-
latione ſpirituali Noviciarum, ſed pro temporali afflictio-
ne Laicorum, & ſola conſolatione Monaſteriorum, ut in
terminis exclamat celeberrimus Author, in hac parte uti
Religioſus Tertii Ordinis Sancti Franciſci nullatenus ſu-
ſpectus, ſignis, doctrina, rerum experientia, & Officiis,
laudabiliter in ſua Religione exercitis, nec etiam Gene-
ralatu excepto, *Bardon. de Profeſſ. Regular. capit. 6.*
quæſtion. 18. num. 52. ibi: *Præterea ex dictis manifeſtè pa-*
tet, eam profeſſionem non eſſe, uſquequaque talem, & in or-
dine ad omnem effectum, cum inductum fuerit illud privilegium
pro conſolatione animæ Novitiæ, & non pro conſolatione, &
utilitate Monaſterii.

Die 14. Martii 1705. in S. C. C. propoſito dubio: *An pro-*
33 *feſſio emiſſa per Agnetem de Sangro die 2. Julii 1695. ſubſiſtea-*
tur, reſponſum fuit, *Negativè.*

DISCEPTATIO XXV.

Rom. Subhaſtationis Eccleſiæ.

PRO

PP. Trinitariis Urbis.

CUM

Illorum Creditoribus.

ARGUMENTUM.

Pro debitis, contractis à Religioſis, an mediante horri-
da Præconis voce ſubhaſtari poſſint illorum Eccleſiæ,
& Conventus.

AGitur in præſenti de caſu adeo raro, adeoque irregulari,
1 & exorbitante, ut illius reſpectu cum omni fundamen-
to dicere poſſimus, quod nullum ſimilem vidit Antiquitas,
nec forſan ſequentem videbunt Poſteri.

Ad hoc demonſtrandum præmitto, quod in Via Felici,
quæ appellatur talis à nomine, quem habuit in baptiſmo Sum- 2
mus Pontifex Sixtus V. qui illam ſtravit, quivè, inter alia
privilegia, conceſſa in eadem Via Habitantibus, *in ejus*
Conſtitut. 66. in Bullar. nov. tom. 2. in §. 4. legitur iſtud, ut
moleſtari minimè poſſint, neque in rem neque in perſonam
ratione æris alieni, contracti, mediantibus Inſtrumentis,
obligatione Camerali vallatis, extra Loca Ditionis eccleſia-
ſticæ ſtipulatis, reperitur humilis Conventus PP. Trinita- 3
riorum, cum ſimili Eccleſia, quæ abſq; ulla exageratione,
attentis ejus anguſtia ſtructura, & paupertate Cappellarum,
in nihilo differt ab Eccleſiis Cappuccinorum.

Religioſi ejuſdem Conventus anno 1673. expoſuerunt
Sacræ Congregationi Epiſcoporum quod pro capitali ſcut. 4
4000. ab eis accollato vigore cujuſdam donationis Franciſci
omnium propriorum bonorum amiſſione Lucarini (à qua
donatione recognoſcunt, eorumque totale exitium ante
oculos habent) ſolvebant annuam ſummam ſcut. 176. 50. 5
Et quia poterant invenire dd. ſcut. 4000. ſub minoribus uſu-
ris, hoc eſt, *a ragione di ſcudi 37. per ciaſcun migliaro al più,*
con che verriano ad affrancare per ciaſchedun' anno ſcudi 28.
50. Idcirco ſtante queſta evidente utilità di ſcudi 28. 50. ſup- 6
plicano l' EE. VV. perche ſi degnino darli la debita licenza di
poter pigliare dd. ſcudi 4000. à cenſo.

Die 3. Maii ejuſdem anni 1673. reperitur adnotatum re-
ſcriptum in Regiſtris Sac. Congregat. Epiſcop. juxta ſolitam 7
formulam, neque in uno jota, vel miſerabili apice amplia-
tum, vel mutatum, his verbis *Sacr. Congreg. Epiſcop. ſup-*
plicem hunc Libellum benignè remiſit Eminentiſſimo Urbis Vi- 8
cario, ut veris exiſtentibus narratis, & ſiquam compere-
rit in evidentem Eccleſiæ utilitatem eſſe cenſuram, petitam
facultatem pro ſuo arbitrio, & prudentia impertiatur; Il-
liuſque vigore impoſiti fuerunt cenſus, de quibus in præ-
ſenti agitur.

Quia verò iidem Religioſi pro debitis dicti Lucarini, eo-
rum deſtructoris ſub ſpecioſo titulo Benefactoris, & donan-
tis, omnibus omninò propriis bonis ſpoliati fuerunt in con-
curſu univerſali, contra ipſos efformato anno 1700. coram 9
Eminentiſs. tunc A. C. Origo per acta Oliverii, compre-
henſo etiam capitali, ſeu fundo duarum Miſſarum quoti-
dianarum, eis à piis Benefactoribus relicto, & aſſignato,
non poterant ſolvere fructus dictorum cenſuum, ad inſtan-
tiam Monaſterii Sanctæ Annæ, & Operis Pii Juſtiniani ci- 10
tati, fuerunt coram Eminentiſs. Vicario die 19. Julii 1707.
ad viden. (ſunt præciſa verba citationis, contra ipſos exe-
quutæ) *impartiri licentiam infraſcriptis Inſtantibus ſubha-*
ſtandi, deliberandi, vendendi, aut quomodolibet alienandi
Conventum, & Eccleſiam ad PP. Adverſarios ſpectantes, cum
ſucceſſivo favorabili decreto, in contumaciam obtento: *Niſi*
infra etc., cum intimatione.

Seriò autem interrogati Curſores Notarii, Miniſtri De-
poſitariæ Urbanæ, & omnium Secretariarum Sacrarum 11
Congregationum, necnon multi æquè annoſi, ac probati
Curiales, una voce affirmarunt, per ſpatium 60. annorum
nunquam audiviſſe ſimilem inſtantiam, nunquam vidiſſe
ſimilem citationem, nunquam ſimile decretum ad eorum
notitiam deveniſſe, cujus veritatis ferè per integra octo lu-
ſtra Nos etiam Teſtes ſumus; Imo aliqui ex eis ſigno San-
ctiſſimæ Crucis ſe munierunt, quando circa hoc factum in-
terrogati, ut ſupra, fuerunt; Alter verò, non minus fa- 13
cetè, quàm ſignificativè reſpondit, quod in Depoſitaria
adfuerunt multi, qui appellati fuerunt nomine Simonis, ſed
nemo nomine Judæ, alludendo forſan ad id, quod ſcriptum
reliquit *Sanctus Clemens L. eſtipol. 2.* ſequutus à *Cardinal. de*
Laur. in Epitom. Canon. Verbo Sacræ Veſtes folio 445. ibi: 14
Sacras Veſtes, Vela &c. Altarium vendens, ut Judas exi-
ſtimatur.

Remanet proindè manifeſtum, quod in præſenti agitur de
caſu, cui nullum ſimilem vidit Antiquitas; Prætenditur 15
enim mediante horrida voce Præconis, poni ſub publica
haſta, & palam plùs offerenti deliberari (horret animus
id cogitare, tremitque manus, & vacillat calamus id ſcri-
bere) *Domus Dei*, qualis vocatur Eccleſia *in Exod. 23. 16.*
in Joſue 9. 13 & alibi millies in ſacra Scriptura. *Domus Ora-*
tionis, ut dicitur *Iſaiæ 56. 7. & Jerem. 7. 11. & Matthæi* 16
23. 13. & alibi ſæpiſſimè, *Domus Sancta*, ut appellatur *in*
1. Paralip. 29. 4. & in Baruch. 2. 16. & multoties alibi. *Do-*
mus Domini noſtri, ut nuncupatur *in 2. Reg. 14. 12 & Agg.*
1. 2. alibi frequentiſſimè *Porta Cœli*, ut denominatur *in Ge-* 17
neſ. 28. 22. Domus demum, *Secretorum Cœleſtium uſibus de-*
ſtinata, ut dicitur *in Canon. Prædia 12. quæſtion. 2.* Idque,
non adversùs inconſideratum dictum alicujus Conſulentis,
vel

Digitized by Google

vel moderni Doctoris; ſed reclamante ipſomet Deo in *Le-*
vit. 27. 28. rotundis iſtis verbis: *Omne, quod Deo conſecra-*
19 *tur, non vendetur*; Necnon adverſus rotundum Tex. *in Can.*
Si quis obiecerit 1. *quæſtion.* 3. *& in cap. Querelam de Simon.*
20 ibi: *Sciturі, quod ſicuti emi non potuit, ita, nec eedimi Ec-*
cleſiæ, de quibus latiùs infra.

Hic igitur terribilis locus, *quem Deus ſibi elegit in domum,*
21 ut dicitur *in* 2. *Paralip.* 7. tu: Hæc Domus ſancta; Domus
orationis, hæc Cœli porta, & hoc Dei habitaculum, uſi-
bus ſecretorum cœleſtium deſtinatum, cum tali, tantoque
Domino, in illa permanente, non ſolùm per eſſentiam, præ-
22 ſentiam, & potentiam, ſed verè, realiter, & ſubſtantiali-
ter, ſubhaſtari prætenditur, & deliberari plus offerenti, me-
diante horrida voce Præconis.

Phraſis hæc non eſt una ex illis exagerationibus, quæ re-
23 ſonare ſolent in ore Curialium, ſed eſt proprius, nimiſque
expreſſivus terminus, quo uſi fuerunt Imperatores *Valenti-*
nianus, *Theodoſius*, *& Arcadius in leg. Dies feſtos* 8. *Cod. de*
Fer. in longè debilioribus terminis ſolius reverentiæ, debitæ
diebus feſtivis, ibi: *Sit ille dies à cognitionibus alienus, Præ-*
24 *conis horrida vox ſileſcat*; Et tamen in circumſtantiis noſtri
caſus hujuſmodi Præconis horrida vox, non ſolùm ſilere non
debet, ſed altiori, imo altiſſimo tono, correſpondenti illi,
quem Muſici vocant per clavam C. Solfaut in ſoprano, pu-
blicè in Depoſitaria, non ſemel, nec bis audiri, ſed ſæpè
ſæpius repeti debet, ad alliciendos emptores, atque invitan-
25 dos homines ad emendam d. Dei Domum.

Fateor ingenuè, mihi non ſuppetere verba ad explican-
26 dum exorbitantiam hujus prætenſionis, ad declarandam ir-
reverentiam hujus judicialis actus, & ad aperiendum ſcan-
dalum hujus exorbitantis operationis, à decem, & ſeptem
ſæculis, totidemque annis, in Mundo inauditæ, & dicam
libenter cum *Virgilio*;

Non mihi ſi linguæ centum ſint, oraque centum.

27 *Ferrea vox*: dd. valeo explicare exorbitantiam, irreveren-
tiam, & ſcandalum.

Creſcitque exorbitantia etiam ex illa reflexione, quod ex
una parte non eſt ſermo de venditione alicujus famoſæ Ec-
cleſiæ, vel famoſioris Conventus, ex quorum pretio credito-
28 res hodiè inſtantes, aliique expectantes ea item præſentis li-
tis, integraliter ſatisfieri poſſint, eo quia debita noſtri Con-
ventus longè ſuperant ſummam, correſpondentem pretio
29 non unius, ſed plurium Eccleſiarum, & Conventuum, no-
ſtris ſimilium, mediantibus piorum benefactorum eleemoſy-
nis ad illum humilem ſtatum ædificatorum, qui omnium
oculis expoſitus eſt.

Et proinde in rei veritate ſapere videtur neſcio quid, fir-
30 ma, & fixa voluntas dictor. creditorum, omnibus viis,
omnibuſque modis, inexorabiliter volentibus ſub haſta ven-
dere dictos Conventum, & Eccleſiam, *per un tozzo di pa-*
ne, juxtà phraſim, quæ legitur *in Ezechiel.* 13. 19. ibi;
Propter pugillum hordei, & fragmen panis; Et ſic cum nul-
31 la, vel nimis tenui illorum utilitate: Eo quia eadem Ec-
cleſia annexum habet inſigne onus quampluriũ Miſſarum
in toto anno, quæ ſimul unitæ ſuperant quantitatem dua-
rum Miſſarum quotidianarum, à multis piis benefactoribus
demandatarum in Altaribus ejuſdem Eccleſiæ, nempè
Juſtina Olivatia, Sixto Placentino, Agnete Perſonale,
Bernardina Lanche, Hieronymo Cimino, Anna Ceci-
32 lia Taſſinaria, Bernardina Stella, Octavio Albertino,
Paola Barcarola, Margherita Defendi, Jacobo Baldo, La-
vinia Capotuſta, Barbara Faucheria, Adriana Lodole,
Lucretia Ugolina, Angela Arditia, Joanna Mennini,
Joanne Paolo Piſente, Joanne Baptiſta Vincentio, Petro
à Carolo. Caterina Guidi, Dominico Scaroſone, Concor-
dia Mancina, & Caterina Artemiſia. Ultra ſeptem alias
33 Miſſas cantatas quolibet anno, quæ omnes relictæ fuerunt
cum congruo capitali pro illarum eleemoſyna, ſed illud alie-
natum fuit ad ſatisfaciendum aliis Creditoribus, quod com-
modum, ſeu ſatisfactionem eorundem Creditorum, hodie
34 inſtantium, longè minuit, eo quia hujuſmodi onus duarum
Miſſarum quotidianarum, correſpondet capitali ſcut. 6000.
circiter, juxta diſpoſita in *Decretis Generalibus de Celebrat.*
Miſſar. impreſſis *apud Matthæum. in Official. Cur. Eccleſ. cap.*
10. §. 1. Quod proinde in maxima habebitur conſideratione
ante ſubhaſtationem.

Gravatus pariter Conventus annuo Canone ſcutor. 54.
88. hoc eſt favore Hæredum Dominici Antonini in ſcut.
25. Favore eorundem ex alio capite, & diſtincta obliga-
35 tione in ſcut. 9. 50. Favore Venerandi Monaſterii Purifica-
tionis in ſcutis 17. 64. Et favore Ducis, ſeu Domini Terræ
Sancti Gemini in ſcut. 2. 74. Quæ ſummæ in unum unitæ

conſtituunt dd. ſcut. 54. 88. correſpondentia capitali ſcuto-
rum 2000. circiter; Quarum onerum ſpecialis haberi debet,
& habebitur ratio ab Emptoribus; Et propterea ejuſdem
Eccleſiæ; & Conventus valor, ſeu pretium, deductis dictis
oneribus Miſſarum, & Canonis, abſq; ulla exageratione re- 36
ducetur ad tenuem ſummam, ſeu ad fragmen panis.

Ex alia verò parte ſermo eſt de Creditoribus, qui ſunt
etiam Loca pia, quod exorbitantiam contrariæ præten-
ſionis in immenſum auget, eo quia unus ex eis componi-
tur ex illo ſexu, quem Eccleſia devotum vocat, cum il-
lo addito, quod cum devoto ſexu habet unitam illam ſolem-
nem profeſſionem, quam emiſerunt pariter iidem Religio- 37
ſi illi Deo vivo, & vero, qui in Eccleſia ſubhaſtanda quoti-
die veneratur, & colitur, quivè in illa verè realiter, &
ſubſtantialiter permanet; Alter verò creditor non ſolùm 38
gloriatur habere in nomine denominationem pietatis, ſed
in rei veritate, & ſubſtantia laudabilibus piis exercitiis,
non ſine bonorum ædificatione addictum eſt; Itaut nullo 39
modo de illo verificetur id, quod ſcriptum reliquit *Senec.*
in Hercul. furioſ. act. 1. nempè: *Hoc enim ſolum mihi nomen* 40
relictam eſt.

Nimis proinde durum, & æqualiter amarum videtur, ut
ſub nomine dictorum Creditorum, non per exagerationem, 41
ſed in rei veritate verbo, & opere piorum Locorum, in Ur-
be renovanda ſint hodie cum dd. pauperibus Religioſis ea,
quæ leguntur apud *D. Matth* 18. 28. de illo inexorabili cre- 42
ditore, qui tenens ſuum debitorem, illum ſuffocabat dicens:
Redde quod debes.

Augeturque exorbitantia à qualitate Tribunalis Eccleſia-
ſtici, coram quo Cauſa pendet, & in quo caſibus etiam 43
obligationis claræ, & literalis, nec non in terminis debi-
torum, nullatenus redactorum ad extremos confines cala-
mitatis, & miſeriæ: *procedit ſolet* (ſunt verba *Rotæ de ciſ.* 4.
in fine de Appellat. in novis) *magis de una bona, & groſſa* 44
æquitate, quàm de Juris rigore, cum qua proceſſit Sac. Con-
greg. Epiſcop. in una *Novarien.* 24. *Jun.* 1711. *Ponente Emi-* 45
nentiſſimo Grimaldo de qua *in Tom.* 4. *part.* 2. *diſceptat.* 7. *per*
totum.

Agitur de Eccleſia non ſimpliciter benedicta, ſed ſole-
mni ritu conſecrata, cum illo eſſentiali addito, omni con-
ſideratione ad noſtrum effectum digno, quod in illa ab om-
nibus Chriſtifidelibus jugiter veneratur, & colitur ipſemet 46
Deus vivus, & verus, qui in ea non ſolum communibus
illis tribus modis reperitur, per eſſentiam nempè, poten-
tiam, & præſentiam, ſed verè, realiter, & ſubſtantiali-
ter; Ita ut in rei veritate omnem ſuperet admirationem, ut
idem locus cum tali, tantoque Domino exponi poſſit venalis 47
ſub haſta publica, per horridam Præconis vocem plus offe-
rentibus æquali exorbitantia, irreverentia, ſcandalo, & pu-
blicitate deliberandus.

Nec dicatur, quod pro eo tempore, quo hujuſmodi lu-
gubris functio fieri deberet, poterit ab eadem Eccleſia San- 48
ctiſſimum Eucharistiæ Sacramentum removeri, vel con-
ſumi. Reflexio enim nullatenus minuit, ſed potius auget
horrorem, eo quia in ſubſtantia prætenditur, ut dimitti de-
beat Deus ipſe à ſua Domo, à Domo ſancta, à Domo ora- 49
tionis, ad hunc unicum finem, ut talis Domus ſine ſuo Domi-
no, & Habitatore facilius poſſit ſub haſta poni, tutiùſque
plus offerenti deliberari.

Agitur de Eccleſia, in qua, vel ex diſpoſitis in Conſti-
tutionibus Ordinis, vel ex æquè pia, & antiqua conſuetu- 50
dine, quotidie multæ fiunt particulares ſacræ functiones,
& devotæ operationes à Religioſis, in illa moram facien-
tibus, vel cum publica Expoſitione Venerab quolibet die
Jovis cujuslibet hebdomadæ, unà cum Miſſa cantata, ut eſt
notorium, & adnotatur in Diario Romano quinta die Jo- 51
vis menſis Januarii, ſequentibus verbis: *In tutti li Giove-*
dì dell' anno la mattina ſi eſpone il Santiſſimo à Santa Fran-
ceſca à Capo le caſe, abſque eo quod de mane ejuſdem diei
in alia Urbis Eccleſia exponatur: Terminando Sacram
functionem cum ſolemni benedictione ejuſdem Venerabilis:
Vel cum replicatis ſermonibus, piiſque exhortationibus ad
Populum, ibi confluentem, qualibet 4. Dominica cujusli- 52
bet menſis, cum expoſitione ejuſdem Sanctiſſimi Sacramen-
ti; Vel cum aliis ſimilibus piis exercitiis, omnibus no-
toriis; Itaut illam vendere alteri Loco pio, vel ad ſimi-
lia opera non obligato à ſuis Conſtitutionibus, & Regu- 53
lis, minuſque à laudabili, & antiqua conſuetudine; Vel
nullatenus apto ad ſimilia opera peragenda, quales ſunt
omnes ſæcularium Confraternitates, quæ Loca pia pari-
ter ſunt; Vel demum, ob Italicæ linguæ defectum, non
valenti explere ea, quæ noſtri Religioſi ibidem peragunt,
eo

54 en quia ſurdi ſumus omnes in linguis , quas non intelligi-
mus , ut ſcriptum reliquit Ciceron. lib. 1. Tuſcul. quæſt. ci-
tatur in meis Inſtit crimin. lib. 4. titul 8. numer. 136. ubi
ad rem pariter expenduntur verba illa Apoſtol. 1. ad Corinth.
55 14. 11. Si neſciero virtutem vocis , ero ei , cui loquor barba-
rus , & qui loquitur mihi barbarius , & concordat Rota deciſ.
836. num. 2. & ſeqq. part. 1c. rec. ubi ſequitur Cicer. de Orat.
aſſerentem verba neminem movent , niſi eum , qui ejuſd. lin-
guæ ſocietate conjunctus eſt .
In unoquoque proinde ex iſtis caſibus nimis ſenſibiliter
Divinus cultus , vel multùm minueretur , vel in totum
56 tolleretur, eo tempore, quo omnia Jura clamant, omnem
ſumendam eſſe interpretationem , omnemque eligendam
viam per quam Divinus cultus augeatur , & amplietur ,
ex adductis in Tom. 1. par. 1. diſcept. 14. numer. 110. In quâ
parte habemus rotunda illa verba Tex. in Cap. Quia per am-
57 bitioſa de Reſcript. Minuitur cultus Divinus, quem deſide-
ramus augeri.
Agitur de auferendo locum in Urbe , ubi capita reclinent
58 Superiores Generales, & alii majores Officiales, & Mini-
ſtri illius Ordinis, ſeu Religionis , quæ non ſine evidenti
Dei miraculo, mediante Beatiſs. Virg. monitu , anno 1198.
ſub Innoc. III. inſtituta fuit, cum titulo Miſericordiæ, &
Redemptionis Captivorum, & poſtea confirmata à 18. Sum-
mis Pontificibus, ſigillatim ſpecificatis à Barboſ. in Summ.
59 Apoſtol. dec. collect. 383. num. 2. quibus addi poſſunt tres alii ,
nempè Alex. VII. in ejus Conſtit. 13. in Bullar. nov. tom 6. &
Clemens IX. & X. relati à Piazza nelle Opere pie di Roma tr.
9. cap. 24. verſ. Ebbe.
Imò abſque ulla exageratione agitur de privanda Urbe,
60 ſeù Capite Chriſtianæ Religionis, Ordine , non ab homi-
nibus, neque à Sanctis, ſed à ſolo ſummo Deo inſtituto,
juxta verba Innocent. III. relata à Piazza nell' Opere pie di
61 Roma libr. 9. cap. 24. in fine ibi : Il medeſimo Innocentio poi
aggionſe per diviſa nobile di queſt' Ordine della Santiſſima Tri-
nità, quelle memorabili parole : Hic eſt Ordo approbatus ,
non à Sanctis fabricatus , ſed à ſolo ſummo Deo , & concor-
dant Sanctus Pius V. Clemens VIII & Urbanus VIII. in Con-
ſtitutionibus , relati à P. Maced. in Vita Sancti Felicis de Va-
lois in Append. Lateran. Eccleſ. fol. mihi 183. ubi folio 186. &
62 pluribus ſeqq. ſpecificè nominat pluſquam triginta claſſicos
Authores, eandem revelationem referentes, & uti indubi-
tatam ſequentes .
Agitur de vendendo illo Conventu, qui multos habet fi-
63 lios, ſeu Religioſos illos , qui inibi ſolemnem emiſerunt
profeſſionem , & conſequenter de eiiciendo à propria Do-
mo eoſdem æquè innocentes , ac pauperes Religioſos, illos
mandando ad Diverſoria , eo quia alii perpauci Conven-
tus ejuſdem Religionis in Italia , ejuſque Inſulis ſiti, non
poſſunt illos recipere, nec alere , attentis maximis anguſtiis,
in quibus reperiuntur, & propter quas dicere coguntur il-
lis Religioſis , qui non ſunt propriorum Conventuum filii :
64 Redditus noſtri non ſufficiunt nobis, & vobis, & in æqua-
libus anguſtiis, & miſeriis omni jure ſuccurrendum potius
eſt propriis filiis, quàm exteris, ex animadverſis per Card.
de Luc. de Servitut. diſcurſ. 29. numer. 11. & Conſtant. ad
Stat. Urb. tom. 2. annot. 60. artic. 1. num. 129 ubi , quod pri-
ma charitas incipit ab Ego; Atque habemus in hac parte au-
reum Textum in leg. Præſes Provinciæ 6. C. de Serv. & Aqua,
ubi dicitur , quod agris noſtris ſitientibus, alios irrigare non
debeamus .
Agitur de puniendis dictis innocentibus Religioſis noſtri
65 Conventus, mediante tali, æquè irreparabili , & opprobrio-
ſa dimiſſione ab eorum propria Domo, eo tempore, quo
nullam , vel à remotiſſimis habent in hac parte culpam ,
nullamque cauſam dederunt illis debitis , pro quibus hodie
prætenditur ſubhaſtatio, & deliberatio eorum Conventus ,
& Eccleſiæ.
Et propterea poterant contrarii Scribentes contra Reli-
66 gioſos, hodie habitantes Conventum, abſtinere ab exage-
rationibus, quod illi, qui in noſtro Monaſterio moram fa-
ciebant anno 1673. malè fecerant, aſſerendo domos, Con-
ventui donatas à Lucarinu , ſuper quibus impoſiti fuerunt
cenſus, de quibus , agitur , eſſe immanes , & liberas ab
omni alio vinculo, & onere , cum tamen multa , & ma-
gna deinde reperta fuerint . Illi enim proceſſerunt in hac
parte cum illa religioſa ſimplicitate , qua decepti fuerunt
ab eodem donante, fidem eidem præſtando circa libertatem
67 domorum, quas eis donavit. In omnem verò caſum nullo
prætextu refundi poſſent in Religioſos hodie exiſtentes in
noſtro Conventu, culpa, ſeù dolus Anteceſſorum, qui uti
includentes delictum in ſucceſſores non tranſeunt, ex addu-
ctis in proximis terminis per Rot. in deciſ. 363. numer. 20 &
per totum part. 15. recentior. Itaut exulare debeant ab Urbe 68
ob Prædeceſſorem culpam, juxta illa verba contr. Reſponſio-
nis : Ea omnia, quæ exagerantur tribuenda ſunt culpæ PP.
prædeceſſorum, itaut moderni PP. viri religioſiſſimi , & exem- 69
plares , exulare , & juſtè valeant dicere : Patres noſtri pecca-
verunt, Quibus reſpondere libenter omittimus.
Ultrà quod non eſt novum in Mundo, neque inauditum à
ſæculis, quod ſimiles fiant enunciativæ à gravatis fideicommiſ-
ſo, vel ab oneratis debitis, ad inveniendos benevolos dato- 70
res ſuarum pecuniarum , juxta frequentes caſus, quotidie in
Tribunalibus agitatos.
Agitur demum de maximo præjudicio, quod prætendi-
tur inferri toti Ordini, ſeu integræ noſtræ Religioni, me- 71
diante ejectione ab illa Civitate, in qua omnes aliæ Religio-
nes , & Congregationes ſuum habent Monaſterium , vel
Conventum; Idque ex facto, & operationibus paucorum
Religioſorum, qui in Urbe reperiebantur anno 1673. quan-
do contracta fuerunt debita, de quibus agimus; Quod re-
pugnare videtur propoſitionibus illis, communiter receptis,
quod particulares Religioſi non poſſunt præjudicare Juribus,
& Privilegiis, toti Ordini, ſeu ipſimet Religioni compe- 72
tentibus, ex adductis in Tom. 1. part. 1. diſcept. 19. numer.
68. & 69.
Solita ingenuitate admittuntur hæc in contrariis Scriptu-
ris, in quibus hæc leguntur, omni conſideratione digna : 73
Res ſacræ , & religioſæ , quales ſunt Monaſteria , & Eccle-
ſiæ , utpotè immediatè Deo dicatæ , ad ejus ſervitium , ejuſ-
que Miniſtrorum , quæ in nullius dominio ſunt , nec cadunt
in commercio hominum §. Nullius Inſtitut. de Rerum diviſ.
Proindeque nec pignorari , nec vendi , aut quomodolibet alie-
nari poſſunt leg. Sed Celſus 6. & ſeqq. & leg. Æde Sacra ff. de
Contrah. emption.
Poſſet proinde hic terminari Diſcurſus ; Si enim cubi-
talibus iſtis literis, in ſenſu veritatis in hac parte loquen-
tes , ingenuè fatentur contrarii Scribentes , quod noſtra
Eccleſia , noſterque Conventus , uti res immediatè Deo 74
dicatæ, & ad ſervitium ejus Miniſtrorum deſtinatæ, non
poſſunt neque vendi , neque pignorari , neque quomodoli-
bet alienari, ex adducta bona , & convincenti ratione, quia
ſcilicet in nullius dominio ſunt, nec cadunt in commer-
cio hominum , res finita eſt , omniſque in controverſia
terminata, neque exadverſo prætendi poteſt oppoſitum , 75
adverſus Divinum illud præceptum , regiſtratum in Levi-
tic. 27. 28. opportunè hic repetendum , Omne quod Domi-
no conſecratur , non vendetur, cum aliis de quibus infrà à
num. 100.
Videamus autem quid adverſus hæc , non ex proprio
ſenſu , ſatis, ſuperque explicato dictis claris verbis , ſed 76
ad Cauſæ opportunitatem favore Clientum dicant iidem
contrarii Scribentes ; Adducunt duas limitationes dictæ
receptiſſimæ opinionis : Primam , quod illa vera ſit ,
quando res ſacræ redeunt ad antiquum ſtatum, ſeu mu-
tant ſtatum ſacrum in profanum, non verò quando ven-
duntur ad uſum æqualiter ſacrum , ſeu religioſum : Se- 77
cundam verò, quando concurrit juſta cauſa, unà cum li-
centia Apoſtolicæ Sedis; Sed neutra limitatio , meretur
attendi.
Antequam autem id evidenter demonſtrem, ego ſuppo-
no pro indubitato , quod exadverſo non prætenditur , ut
ſubhaſtatio noſtræ Eccleſiæ , & Conventus, eorumque de-
liberatio fieri debeat ad favorem Angelorum, & Archan-
gelorum, ſed Hominum ; Quo poſito , redit ſemper ſoli- 78
da illa , & nimis ſtringens animadverſio ; ultro admiſſa
exadverſo, quod eædem Eccleſia , & Conventus, uti non
cadentes in commercio hominum, non poſſunt ab homini-
bus obligari , non hypothecari, non vendi , nec quomo-
dolibet alienari , nec quoad uſum profanum , nec quoad
uſum ſacrum , nec inter perſonas ſacras , nec inter Reli-
gioſas ; Unico verbo non poſſunt obligari , hypothecari ,
alienari, neque vendi inter illos, qui homines ſunt, Res 79
enim, quæ in commercio hominum non ſunt, inter homi-
nes ad nullum uſum alienari poſſunt, juxtà authoritates ci-
tatas ſupra num. 25. & juxta ſenſum pro veritate contrario-
rum Defenſorum.
Eadem facilitate oſtenditur inſubſiſtentia ſecundæ li-
mitationis , quæ non regit in facto , & per inſubſiſten- 80
tem hypotheſim illa admiſſa , nullo modo relevaret in
Jure.
Non regit eadem limitatio in facto, quia vigore facul-
tatis Sacr. Congr. Epiſcop. Vicarius anno 1673. nullo mo-
do fuit impartitus facultatem obligandi noſtram Eccle-
ſiam,

81 ſiam, & Conventum: Et propterea defectus obligationis
ipſius Eccleſiæ, & Conventus remanet pluſquam evidens,
82 quando ad noſtrum effectum ſufficeret, id eſſe dubium, ad-
hoc ut in tali dubio ſemper inclinandum eſſet pro exclu-
ſione dictæ obligationis; *Text.* eſt literalis *in leg. Quidquid
adſtringendæ 99. ff. de Verb. obligat.* de quo *Rot. dec. 5. num.
27. coram Bich.* cum aliis adductis *in meo Tract. de Matrimon.
§. 5. num. 11.*

Non attenta replicatione, quod licet hujuſmodi facultas
83 non contineatur in reſcripto diei 3. Martii 1673. quando
neutra Partium id ſomniavit petere; & multò minùs dicta
Sacra Congreg. id cogitavit concedere, ſaltem contineatur
in alio diei 15. Aprilis 1701. quando illam expreſsè petierunt
Moniales, & dicta Sac. Cong. illarum precibus annuendo,
84 talem facultatem conceſſiſſe videatur, mediante reſcripto,
ſequentibus verbis concepto, *Em. Urbis Vicario cum faculta-
tibus opportunis.*

Pro remotione ſiquidem objecti ſupplicamus obſervare
verba ſupplicis *Libelli*, vulgari idiomate compoſiti, eidem-
85 que Sacræ Congregationi porrecti nomine earundem Mo-
nialium dicta die 15. Aprilis 1701. per extenſum exhibiti
in contrario Summario num. 2. qui conſtat ex lineis 23. dum-
taxat, ubi literaliter diſtinguuntur tres ſpecies bonorum,
ſuper quibus petitur fieri exequutionem, nempè bona Lu-
carini, ſuper quibus impoſiti fuerunt cenſus, bona propria,
ſeu patrimonialia Conventus, & Conventus ipſe materia-
lis, & Eccleſia; Ecce verba: *L' Abbadeſſa, e Monache &c.
riverentemente, & eſpongono, come li Padri &c. impoſero
86 due Cenſi a favore dell' Oratrici &c. E perche è ſtate formata
concorſo &c. Stante che li beni eſſecutati, e deliberati, ſpetti-
no all' eredità di un tal Lucarini, di cui vi è gran mole di cre-
ditori da ſodisfarſi, ſupplicano riverentemente darli licenza
di poter far vendere, & aſſegnare, non ſolo li beni proprj, e
patrimoniali del Convento de' med. Padri, ma di più ancora
ſteſſa Chieſa, e Convento &c.*

Quando igitur Sacra Congregatio Epiſcoporum d. die 15.
Aprilis 1701. dictis precibus reſcripſit: *Em. Urbis Vicario,
87 cum facultatibus opportunis*, nullo modo, nulloque colore,
vel prætextu hujuſmodi verba extendi poſſunt ad facultatem
vendendi Eccleſiam, & Conventum, ſed ſolùm, & reſtri-
ctivè ad alia bona propria, ſeu patrimonialia dicti Conven-
88 tus, juxta expreſſam, & literalem contrariam petitionem
ibi: *Poter far vendere, non ſolo li beni proprj, e patrimonia-
li*; Idque ex quatuor ſolidiſſimis reflexionibus, quarum una-
quæque, etiam ſigillatim conſiderata, videtur ſuperabun-
dare ad intentum.

I. Quia talis facultas ſub haſta publica vendendi Eccle-
ſias, & Conventus, ultra magnam irreverentiam erga res
89 ſacras, Deoque conſecratas, & majus Chriſtianorum ſcan-
dalum, videtur repugnare Juri Divino, Canonico, & Ci-
vili, necnon ipſimet rationi, & ſenſui, ut videbimus in-
fra *à num.* 100. Et propterea non eſt dicendum conceſſam
fuiſſe à dicta Sacra Congregatione Epiſcop. metiendo ejus
voluntatem à poteſtate, juxta regulam, de qua *Rot. dec. 38.
numer. 5. part. 19. recentior.* cum concordantibus, citatis *in
Tom. 1. part. 2. diſcept. 2. num. 278.* & benè *Oliver. de Matri-
90 mon. nullit. par. 3. fol.* 90. ibi: *Nulla modo credendum eſt hu-
juſmodi caſus noſtra fuiſſe ſimiles, ne fiat injuria judicantibus
qui malè judicaſſent*, cum aliis in eodem *Tom. 1. par. 2. diſcep.
2. d. num. 178. in fin.*

II. Quia, quando die 25. Maii 1708. fuit exadverſo for-
miter, particulariter, & unicè facta præſens inſtantia co-
ram eadem Sacr. Congreg. Epiſcop. pro venditione Eccleſiæ,
91 & materialis Conventus, non attenta ſpeciali remiſſione
ejuſdem præciſæ inſtantiæ, individualiter factæ dictæ Sacræ
Congregationi ab Eminentiſſimo Corradino, tunc SS. D.
92 N. Auditore, eadem Sacra Congregatio non ſine animi hor-
rore eandem inſtantiam audivit, atque religioſiſſimè ſe ab-
ſtinendo à ferendo judicio circa eandem contrariam petitio-
nem, illam remiſit ad Santiſſimum Dominum Noſtrum ut
eſt in confeſſo apud Partes: Difficile autem eſt, fereque im-
poſſibile majorem hujus veritatis evidentiam afferre, eo quia
agitur de facto illiuſmet Supremi Sacroſanctique Conſeſſus,
à quo talis irregularis facultas conceſſa prætenditur, ut patet
conſideranti.

III. Quia ab eadem Sacra Congregatione anno 1673. con-
93 ceſſa fuit Eminentiſſimo Vicario facultas deveniendi ad cen-
ſuum impoſitionem, & obligationem bonorum noſtri Con-
ventus mediantibus ſequentibus verbis, *poſtquam compererit
in evidentem Eccleſiæ utilitatem eſſe ceſſuram prædictam fa-
cultatem*. Videtur autem importare veram paradoxi ſpeciem
prætenſio contraria, ut poſſit de mero poſſibile verificari in
aliquo contractu evidens utilitas illius Eccleſiæ, quæ brevi
temporis progreſſu poteſt reduci ad talem ſtatum, ut ad cre-
ditorum inſtantiam cogi poteſt ad venditionem ſui ipſius ſub 94
haſta publica, mediante horridæ voce Præconis; Quæ re-
flexio eſt adeò nota ſolo naturali lumine, ut ſuperfluum ſit
recurrere ad Doctorum authoritates ad illam proban. jux-
ta nobilem animadverſionem: *Cardin. Pallavic. nell' Iſtor. 95
del Concil. lib. 3. cap. 13. num. 8.* ibi: *In quei caſi, in cui la ca-
gione naturale ſi ſcerge aperta, non ci chiedeſi altra legge, nè
altro Dottore, che il lume impreſſo negl' animi della natura*, &
concordat *Rot. in Giennen. Juris votandi 2. Julii 1706. §. In-
dubitanter cor. Kaunitz.*

IV. Demum, quia contraria prætenſio ex diametro oppo-
nitur notorio ſolito ejuſdem Sacræ Congregationis in cujus 96
Regeſtris non invenietur unquam conceſſa adeò irregularis
facultas obligandi Eccleſias, & Conventus: Igitur vanum
eſt prætendere, quod in noſtro caſu ſub generaliſſimorum
verborum involucro id fuerit conceſſum, nedum adversùs
dictum laudabile ſolitum, à quo declarari reſcriptæ notant
*Decian. reſponſ. 66. numer. 18. lib. 5. & reſponſ. 124. numer. 7.
& ſequentibus eodem lib. & Rot. deciſ. 1715. num. 99. cor. Coc- 97
cino.* Verùm etiam, quia à dicta Sac. Congreg. neque etiam
ex parte Religioſorum petita fuit hujuſmodi exorbitans fa-
cultas obligandi Conventum ipſum materialem, & Eccle-
ſiam. Si autem repugnare videtur omnibus principiis, quod
voluntas feratur in incognitum, ex adductis *in Tom. 1. par. 1.
diſcept. 24. numer. 41.* Quantò magis hujuſmodi repugnantia
emicat in noſtro caſu pro excluſione dictæ irregularis facul-
tatis, neque etiam petitæ ab eadem Sacra Congregat. egre- 98
giè *Rot. deciſ. 1175. num. 2. coram Emer. jun.* & melius *in dec.
356. num. 8. par. 16. rec.* ibi: *Potiſſimum quia tale quid, nec
Papæ expoſitum, nec petitum fuerat &c. Propterea inveriſimi-
le cenſetur, Papam indulſiſſe id, quod neque expreſſum, ne- 99
que petitum fuerat in ſupplicatione, à qua Gratia regulatur, &
recipit interpretationem &c.*

Quod autem Eccleſiarum venditio repugnet Juribus Di-
vino, Canonico, & Civili, atque ipſimet rationi, & ſen- 100
ſui, ita ad hominem demonſtratur.

De Jure Divino eſt, quod id, quod Deo conſecratur non
debet vendi, juxta verba *Levitici* 27. 28. Sed Eccleſiæ con- 101
ſecrantur Deo; Igitur &c.

De Jure Canonico habemus duos Textus, à quibus id li-
teraliter determinatur, nempè in *Canon. Si quis objecerit 1. 102
quæſtion. 3. & in cap. Quæ etiam de Simon.* ibi: *Scitari, quod
ſicuti emi non potuit, ita nec vendi Eccleſia.* In Calepino
difficile erit reperire verba, cum majori claritate, & ener-
gia apta ad id ſignifican. Supplicantes obſervare verbum illud
Scitari, quod nimis, ſignificativum eſt, ut de ſe patet, eo
quia Papa tali modo loquens omnes docere intendit, Eccle-
ſias non poſſe emi.

De Jure civili ſunt Textus nimis rotundi exadverſo etiam
citati *in §. Nullius Inſtit. de Rer. diviſ. & in l. Celſus 6. & in l. 103
Æde ſacra ff. de Contrah. empt.* demandantes (ſunt verba
contrariorum Scribentium *in §. Quamvis*) *res ſacras, & re-
ligioſas quales ſunt Monaſteria, & Eccleſiæ, in nullius domi-
nio eſſe, nec cadere in commercio hominum, proindeque nec pi-
gnorari, nec vendi, nec quomodolibet alienari poſſe.*

Repugnat rationi, & ſenſui, quia licentia Apoſtolicæ Se-
dis circa alienationes rerum, & bonorum Eccleſiarum, &
Locorum piorum, non poteſt verificari, niſi circa illas res, 104
quæ ſunt in hominum commercio, & quæ, quando ſpectant
ad Sæculares, ad libitum Dominorum inter eoſdem homi-
nes vendi, & obligari poſſunt. Quando verò ſpectant ad
Eccleſias, & Loca pia, requiritur talis facultas, ob illam
rationem, quod reſiſtunt ſacri Canones, ne obligentur,
aut vendantur, niſi prævia cauſæ cognitione, & nonniſi
cum evidenti utilitate eorundem Locorum piorum; Itaut hu-
juſmodi licentia non immutet naturam, & qualitatem bono- 105
rum, ſed ſolùm tollat illud extrinſecum obſtaculum, propter
quod Adminiſtratores eorundem bonorum, ſpectantium ad
Eccleſias, & Loca pia, non poſſunt illa obligare ex defectu
dominii, quod non habent.

Ex quibus proinde remanet manifeſtum, quod talis per-
miſſio, ſeu licentia Apoſtolicæ Sedis, remanet ſemper 106
inefficax, ſeu nullius operationis in bonis, quæ non ſunt
in hominum commercio, non ex defectu poteſtatis, quam
ampliſſimam habet, ſed ex materiæ ineptitudine, ſeu ex
illa qualitate, quod res, ſuper qua cadit licentia, uti res
ſacra, non eſt in hominum commercio, ut, ſequendo *do-
ctiſſimum Cardinalem Cajetanum*, obſervat æquè doctus
*Cardinalis Capiſuccus in ſuis Controverſiis contraver. 19. de
Vot. ſolemn. quæſt. unic. folio mihi 270. verſ. ſed ipſe*, ibi:

Non

Non poteſt humana authoritate fieri, ut res illa non ſit ſacra,
hoc eſt pro eo tempore, quo permanet ſub illa artifi-
ciali forma, ſub qua fuit conſecrata: Igitur neque fieri
poteſt humana authoritate, ut Eccleſia ſit in commercio
107 hominum, in quo non ſunt res ſacræ, ut patet conſide-
ranti.

Eodem prorsùs modo, quo Theologi diſcurrunt de po-
tentia Dei, circa verificationem duarum propoſitionum
contradictoriarum, quæ per nullam, vel maximam poten-
108 tiam inſimul eſſe poſſunt veræ, non ex defectu infinitæ po-
tentiæ Dei, ſed ex terminorum incompatibilitate, ſeu ex
materiæ incompoſſibilitate; Itant propriè loquendo in his
terminis non poſſit dici, quòd duas contradictorias non po-
teſt Deus facere, ut eodem tempore veræ ſint, ſed quòd non
poteſt fieri, ut illæ eodem tempore ſint veræ.

Neque vis facienda eſt in uſu æque pio, & ſacro, ad quem
109 vendi prætenduntur Eccleſia, & Conventus.

Ultrà quod enim ego fatendo ingenuè meam imbecillita-
tem neſcio percipere, quomodo in mentem ſani capitis ca-
110 dere poteſt, quod res ſacra, immediatè Deo dicata, & ad
uſum ejus Miniſtrorum ſpecialiter deſtinata, non immuta-
ta ejus artificiali forma, poſſit eodem tempore ad uſum non
ſacrum converti; Itant non niſi ad colorandam exorbitan-
tiam ſcandaloſiſſimæ venditionis Eccleſiæ ſub haſta publi-
ca appoſita fuerint verba illa in Decreto Eminentiſs. Vica-
rii: *Dummodò &c. ad favorem aliarum perſonarum Eccleſia-
ſticarum, & Religioſarum Eccleſiarum, & ad eundem uſum
pium Eccleſiaſticum, & Religioſum.*

Strictè reſpondendo dicimus, quòd unica ſtringens ra-
tio, propter quam res Deo ſacratæ vendi nequeunt, non
111 conſiſtit in fine, quem habet vendens, ſed in qualita-
te rei ſacræ, quæ cùm ponat eandem rem extra homi-
num commercium, per neceſſarium antecedens operatur,
ut ad nullum uſum apta ſit redire ſub hominum commercio
per venditionem, vel per quemcumque alium actum, qui
inter homines in rebus, ſub eorum commercio exiſtenti-
bus, fieri poſſit; Et vivam hujus reſtrictionis rationem
adducit *D. Thom.* ſequutus à *Card. Capiſucc contr.* 11. *de
Vot. Solem. qu. unica §.* 5. *verſ. Contra hæc fol. mihi* 273.
his verbis: *S. Thomas, cum dicit, res divinas non eſſe con-
vertendas in uſum humanum, loquitur de uſu humano genera-
liſſimè, nec limitationem ullam appoſuit, ut intelligatur, ſe
112 loqui de quocumque uſu humano, non ſolùm profano, ad quem
nulli dubium eſt, res divinas non poſſe converti, ſed etiam pio,
qui ſimul eſt uſus humanus, undè conſultò S. Doctor utitur voce
illa, de uſu humano, abſque ulla limitatione, ut omnem huma-
num uſum comprehenderet.*

Applicando proinde hujuſmodi ſanam doctrinam noſtro
caſui dicimus, quod Eccleſia, & Conventus PP. Trini-
tariorum, uti res deſtinatæ ad Dei Miniſtrorum ſervitium,
113 & ſpecialiter Deo conſecratæ, verè, & propriè ſunt ip-
ſius Dei, & ſub Dei dominio ſpecialiter conſtitutæ: Igitur
repugnare videtur omnibus principiis, quod manentibus
ſub eadem artificiali forma poſſint ex facto hominum tolli
à dicto ſpeciali Dei dominio, redigi ſub humano com-
mercio, poni ſub haſta publica & deliberari pios offeren-
ti, ad quemcumque uſum, non ſolum pium, ſed etiam
piiſſimum, ea convincenti ratione, quia quicumque uſus,
quomodocumque pius, magis pius & piiſſimus, ſemper
eſt uſus humanus, & ad hoc, ut res aliqua etiam ad pium
uſum vendi poſſit, indiſpenſabiliter requiritur, ut ſit in
hominum commercio, in quo non ſunt res ſacræ, vel im-
mediate Deo conſecratæ, vel ad ſervitium ejus Miniſtro-
rum deſtinatæ.

Attentis proinde hujuſmodi rationibus, Aliiſque bonis
reflexionibus, per ipſos latiori calamo adductis Cano-
niſtæ omnes uniformi conſonantia in ea ſunt opinione,
114 quòd Eccleſiæ nullo modo, nulloque prætextu, vel co-
lore emi, & vendi poſſint, ut videre eſt apud *Archidiac.
in Can. Aurum* 15. *qu.* 2. *Geminian. ibidem antè finem Abb. in
cap. Querelam in princ. de Simon.* ibi *Eccleſia emi, vel vendi
mi non poteſt*, ubi etiam *Barboſ. in princ.* ibi: *Eccleſia non
poteſt emi Ventrigl. in Prax. titul. de Alienat. bonor. Eccleſ.
annot.* 1. *§.* 2. *num.* 25. ubi, *quòd hoc eſt indubitatum, Ala-
gon. in Compend. Jur. Canon. titul. de Simon. num* 1978. *fol.*
620. *Quarant. in Summ.* 5. *Verb. Alienatio rer. Eccleſ. numer.*
29. *fol. mihi* 23. *Genuenſ. in Praxi Cur. Archiep. Neap. cap.*
32. *num.* 21. *Redoan. de Rebus Eccleſ. non alien. qu.* 3. *ſub num.*
63. *fol.* 54. *& qu.* 21. *num.* 29. *fol.* 123. *Amoſtazz. de Cauſ. piis
lib.* 5. *cap.* 7. *num* 51. *Hermoſil. ad leg.* 15. *gloſs.* 1. *titul.* 5. *qu.* 5.
num. 60. *Parlador. Rer. quotidian. lib.* 2. *cap. fin. par.* 5. *§.* 3.
numer. 28. *Rodriqu. de Exequut. cap.* 5. *numer.* 66. *Franc.
de Eccleſ. Cathedr. cap.* 16. *numer.* 117. 152. *&* 201. *Maran.
controv Jur. par.* 1. *reſponſ.* 16. *per tot. Rovit. conſ.* 18. *numer.*
121. *lib.* 2. *Lambertin de Jur. patr. lib.* 1. *p.* 2. *qu.* 16. *art.* 7. *n.* 2.
Cum quibus concordant Civiliſtarum anteſignanus *Bartol. in
leg. Auſidius ff. de Privil. Creditor.*

Qui omnes moventur ſequentibus rationibus, & con-
gruentiis: I. Quia agitur de rebus Deo conſecratis: II. Quia 115
Eccleſiæ non ſunt in hominum commercio: III. Quia
verificaretur magna irreverentia erga Deum: IV. Quia
daretur Chriſtianis maxima ſcandalizandi occaſio: V. De-
mum, quia ita cavetur in legibus Divina, Canonica, & Civili.

Diximus, quòd hæc opinio communis eſt inter Ca-
noniſtas, eo quia illam uti talem agnoſcunt, & fatentur
ipſimet Authores, qui in contrarium citantur, ut videre
eſt apud *Bonacin. Oper. Moral. tom.* 1. *titul. de Simon. diſp.*
1. *qu.* 4. *punct.* 2. *propoſ.* 2. *numer.* 4. *fol.* 785. ibi *Canoni-* 116
*ſtæ communiter putant, Eccleſias conſecratas vendi non
poſſe, & Barboſ. in Can. Si quis* 7. *qu.* 3. ibi *Canoniſtæ
putant, res conſecratas vendi non poſſe*; Aſſerens dein-
de, quòd Theologi contrarium defendunt; Quòd etiamsi
verum eſſet, ſemper Canoniſtarum opinio, in his terminis
præferenda eſt Theologis, ſaltem ad evitandam ſpeciem
mali, & ſcandalorum periculum, necnon magnam irreve-
rentiam erga res, Deo conſecratas; Neque novum eſt,
quòd in his materiis opinio Theologorum poſtponatur Ca-
noniſtarum opinioni, ut vidimus *in par.* 2. *diſcep.* 13. circa
poteſtatem Papæ diſpenſandi in Voto Caſtitatis cum con-
ſtitutis in ſacris Ordinibus. Circa quam indubitanter pro-
ceditur cum opinione Canoniſtarum, juxta caſus, ibidem
ſpecificatos.

Comprobatur autem hæc opinio à multis ſimilibus, quo-
rum reſpectu communiter admittunt Doctores, non poſſe 117
fieri exequutionem contra bona debitoris, nempè in Bobus
aratoriis, unà cum inſtrumentis ruſticorum, in Libris Ad-
vocatorum, & Scholarium; In armis Militum; In Brevia-
rio Sacerdotum &c.

Quoad Boves aratorios habemus Textus literales, id de-
mandates *in l. Exequutores* 7. *& in l. ſeq. unàcum Authen.* 118
Agricultores C. Quæ res pign. oblig. poſſ. Necnon habe-
mus pariter in Urbe literalem *Conſtit.* 19. *S. PII V. §.* 8.
ibi: *Boves verò aratorii, omniaque inſtrumenta, ad Agri-
culturam neceſſaria, non ſupradictis temporibus tantùm, ſed
perpetuò pro quavis civili obligatione auferri, aut alia ratio-
ne impediri prohibemus. Declarantes inſuper, in tacitis qui-
buſcumque hypothecis, à quocumque quavis de cauſa inductis,
prædictos Boves, aliaque Inſtrumenta prædicta minimè com-
prehenſa fore.*

Quòd procedit etiam ſi nulla alia extent debitoris bo-
na, itaut neque in ſubſidium fieri poſſit exequutio ſuper 119
prædictis Bobus aratoriis, eorumque Inſtrumentis, ut
notabiliter advertunt, & ſolidè probant: *Petr. Grego-
rius, Cynus. Alberic. Salycet. Neguſan. Rebuffus, Anna,
Sola, Menoch. Merlin. Galganetus, Peguera, Avila, &
Parlador.* in locis citatis à *Giurb. dec. Sicul* 40. *numer.* 13. *&
à Conſtantin. ad Stat. Urb. tom.* 2. *annot.* 62. *art.* 1. *num.* 57. *&* 120
58. ubi, quòd licèt contraria opinio aliquos habeat Sectato-
res, nihilominus ſecunda opinio (ſunt ejus verba) *Favore
Agriculturæ videtur ſatis probabilis, cùm privilegium &c. ema-
naverit favore publico, nec congruit, quòd talia bona in ſubſi-
dium exequantur.*

Imò ipſemet *Ciarlinus*, contrariæ opinionis acerrimus
propugnator, *in contr.* 112. *per tot.* ibid. *num.* 30. ultrò 121
admittit, & fatetur, quòd prædictorum Authorum opi-
nio poſſit tutò à Iudicibus ſequi, ibi: *Utraque tamen
opinio eſt probabilis, nec credo errare Judicem, ſequendo
quam malit.*

Prout etiam eandem æquiorem, & benigniorem opi-
nionem procedere, etiam ſi Creditor eſſet Agricola,
velletque proinde in pari cauſa hujuſmodi inſtrumentis
uti, & propterea inſtaret, ſibi adjudicari, nam adhuc 122
non poſſet, tum propter fraudes, quæ committerentur
per *Creditores, tum propter Privilegium Agriculturæ, quòd
magis ineſſe dicitur in debitore, qui de facto, & de præſenti
exercet, quàm in Creditore, qui in futurum exercere velle pro-
fitetur* ſunt verba *Merlin. de Pignor. lib.* 5. *titul.* 1. *qu.* 61. *num.*
25. ubi concordantes cumulat, reprobat contrarium 123
ſentientes, & concordant adducti per *Menoch. de Ar-
bitr. caſ.* 378. *n.* 14. ibi: *Adhuc etenim non debet hæc exequu-
tio concedi, cum in hoc caſu eadem militet ratio impedimenti.*

Omnia autem hæc, quæ de Agriculturæ privilegiis dicta
ſunt in rei veritate reſpiciunt ſolam corporis manuten- 124
tionem, & proinde mirabiliter applicantur ad noſtro

terminos, in quibus agitur de animæ pabulo, quotidie à
noſtris Religioſis procurato Chriſti fidelibus, vel à frequen-
tia Confeſſionum, vel à multiplicitate quindecim circiter
miſſarum, quæ quotidiè in noſtra Eccleſia celebrantur, vel
à pietatis exercitiis, quæ in illa exercentur, vel à ſermoni-
bus, aliiſque ſpiritualibus operibus, omnibus notoriis, de
quibus ſuprà à *num.* 50.

Omniumque prædictorum viva ratio, hæc eſt, quia
125 *quod corpori eſt cibus, hoc animæ eſt divinorum eloquio-*
rum doctrina, ſunt verba D. *Jo: Chriſoſt. homil.* 6. *contra*
Anan. Atquè *cibus mentis eſt ſermo Dei*, ut dicit *D. Gre-*
gor. Et *cibus mentis eſt verbum Dei*, juxta verba *S. Ambroſ.*
circa quam veritatem adeo concordes ſunt SS. PP. ut ſu-
perfluum ſit in hac parte ulteriùs immorari, ſufficiatque
126 meminiſſe ejus, quod ſcriptum eſt *Matth.* 4. 6. *Non ſolo*
pane vivit homo, ſed in omni verbo, quod procedit de ore
Dei.

Concludimus ergo cum illis aureis verbis Friderici Im-
127 peratoris, quæ leguntur *in Auth. Agricultores C. Quæ res*
pig. oblig. poſſ. quòd ſi Agricultores inſudantes pro ma-
nutentione fragilis, & caduci corporis *circa rem ruſti-*
cam occupati, dum Villis inſident, dum agros colunt, ſe-
curi ſunt in quacumque parte Terrarum; A' fortiori pau-
peres Religioſi, circa res Divinas occupati, dum in ca-
pite Orbis Chriſtiani, atque Catholici moram faciunt,
ſecuri eſſe debent, tanquam digniores cultores Dominici
128 agri, ad unguem adimplentes ea, quæ leguntur apud *D.*
Matth. 13. 24.

Quoverò ad Advocatorum, & Scholarium Libros; Quo-
129 ad arma Militum; Quoad Breviarium Sacerdotum, & ſi-
miles, ad evitan. prolixitatem, remiſſivè Nos habemus ad
prædictos Authores, citatos ſupra, pariſicantes illos cum
dd. privilegiis Agricolarum, de quibus ſatis dictum.

Addimus autem aliam paritatem, quæ nimis ſtringe-
130 re videtur, & deſumitur à literali *Text. in leg. Aufidius*
13. *ff. de Privil. Credit.* qui ita ſummatur: *Omnibus bo-*
nis debitoris venditis per creditores, non videtur vendi ſta-
tua, in honorem ejus in Civitate poſita. Cum longè autem
majori energia id exprimitur in dicto *Text.* ibi: *Nulla modo*
131 *diſtrahi poſſe*. Nos autem paucis mutatis dicimus: Omni-
bus bonis PP. Trinitariorum venditis per Creditores, nul-
lo modo diſtrahi poſſunt ſtatuæ, & Imagines in Dei ho-
norem in Civitate Romæ poſitæ, eundemque *Textum* ſe-
quitur *D. Gaſpar. in Inſtitut. Canon. par.* 2. *ti.* 12. *num.* 75.
fol. 214.

Nè autem hujuſmodi paritas videatur potiùs ingenioſa,
132 quàm ſolida, dicimus, quod illam deſumpſimus ex verè
maximo Doctore, qui Juris lumen, & ſplendor meritò
appellatur, & cujus opinio, deficientibus legibus, ſer-
vatur pro *Textu*, ut, aliis adductis, obſervat *Zerb. in*
Gemm. Epiſcopor. ti. 36. *de Judic. quæſt.* 17. *num.* 2. Ipſe
enim in commentario dictæ legis ſolidè probat idem pro-
133 cedere in ſtatuis, & Imaginibus, in honorem Dei, &
Sanctorum, ibi: *Quæro, aliquis fecit fieri Cappellam in*
loco Fratrum Minorum, vel Prædicatorum, & poſtmodum
bona ejus venduntur propter debita, an in venditione bono-
rum veniat Cappella illa; *Et hic eſt caſus, quòd non &c. Quia*
eſt facta in honorem illius, non venit in venditione.

Videamus modò fundamenta contrariæ prætenſionis, &
134 an illa appenſa in ſtatera juſtitiæ, æquitatis, pietatis, &
reverentiæ, debitæ domibus ſanctis, domibus orationis,
& domibus, ſecretorum Cœleſtium uſibus deſtinatis, talia
ſint ponderis, qualia ex adverſo exagerantur, vel potiùs
minus habeant ad effectum, de quo diſputamus.

Inſiſtitur in authoritate Doctorum; Adducuntur plures
caſus alienationum Eccleſiarum; Et omnia corroborantur
135 à ſimili, ducta paritate à Cappellis, à Sepulturis, à Sacro-
rum Calicium venditionibus.

Quoad Doctorum authoritates citati fuerunt *Suar. de Re-*
lig. lib. 4. *cap* 14 *num.* 12. *Layman. Theol. moral. lib.* 4. *tract.*
136 10. *cap. ult* §. 6. *num* 36. *Filliuc. Oper. moral. in Append. tr.*
45. *cap.* 3. *quæſt* 11. *ſub num.* 25. *Bonacin. Oper. moral. tom.*
1. *ti. de Simon. diſp.* 1. *quæſt.* 4. §. 3. *num.* 5. *Donat. Rer. regu-*
lar. tract. 14. *quæſt.* 78 *num.* 7. *Caſtropal. Oper moral. tom.* 3.
tract. 17. *diſp.* 3. *punct.* 8. *num.* 2. *& Paſſerin. de Statu Homin.*
quæſt. 185. *num.* 386.

Quoad caſus venditionis Eccleſiarum ſpecificati fue-
runt duo in contraria Scriptura. Primus nempè Eccle-
137 ſiæ S. Ægidii in Moniales Carmelitas Excalceatas, ci-
tando ad illam comproban. *deciſ.* 901. *cor. Cerro, & dec.*
117. *num.* 11. apud *Poſth. de Manut. & deciſ.* 282. *num.* 9.
par. 18. *rec.* Secundus verò S. Joannis Calibytæ propter
debita contracta anno Jubilei 1675. abſquè ulla prorſus
juſtificatione; Quibus inter informandum in voce addi-
tus fuit tertius caſus reſpectu Eccleſiæ S. Eliſabethæ.
Nec defuerunt amplificationes contrariorum Scribentium,
quòd ſimiles caſus à paucis annis fuerunt nimis frequen- 138
tes in Urbe, ut in § *In quorum*, ibi: *Infinita ſunt etiam*
in Urbe exempla venditionum Eccleſiarum, & Conven-
tuum, quod in Reſponſione §. *Tolli autem*, nimia gene-
roſitate extenditur ad totum Orbem, ibi: *Ex generali*
conſuetudine totius Orbis, juxta quam Eccleſiæ paſſim ven-
duntur.

Quò demum ad exempla ſimilium alienationum adducta
fuerunt illæ Sepulturarum, & Cappellarum, & ſacrorum 139
Calicium.

Ad proban. 1. exemplum circa Sepulturas citati fuerunt 140
Barboſ. de Paroch. cap. 26. *num.* 17. *Altimar. ad Rovit. conſ.*
75. *num.* 3. *Salgad. in Labyrinth. Credit. par.* 3. *cap.* 5. *num.*
50. *Grattian. diſcep* 210. *num.* 10. *& ſeq. Lotter. de Re Bene-*
fic lib. 2 *cap.* 4. *num.* 12. *& ſeq & Paſſerin. de Statu Homin. q.*
185. *num* 386.

Ad proban. 2. reſpectu Capellarum citati fuerunt *Barboſ.*
de Jur. Eccleſ. lib 2. *cap.* 10. *num.* 18. *& de Paroch. cap.* 26. 141
num. 17. *Leon. de Offic. Cappellan. quæſt.* 3. *num.* 9. *Noguerol.*
allega. 36. *num.* 23. *Rovit. conſ.* 75. *lib.* 2 *Salgad. in Labyrint.*
Credi. par. 3. *cap.* 5. *num.* 50. *& ſeq. Pheb. deciſ. Luſitan.* 8.
antè n. 8. *& Card. de Luc. de Jurepatr. diſc.* 53. *num.* 3.

Ad proban. demum 3. circa ſacros Calices citati fuerunt
Suarez de Relig. lib. 4. *cap* 14. *num.* 6. *Bonacin. ubi ſupra nu.* 142
2. *Azor. Inſti. Moral par.* 3. *lib.* 12. *cap.* 18. *Gonzal. in cap. In-*
ſinuatum nu. 8. *de Simon, & Lezan. Oper. Moral. tom.* 4. *verbo*
Simonia quoad Regulares num. 3.

Nec ſine magna exageratione addita fuit illa reflexio,
quòd ſi bona Eccleſiarum, imò etiam res ſacræ vendi 143
poſſunt ad exercenda opera pietatis, & charitatis, puta
ad redimendos captivos, & ſublevandos pauperes, jux-
ta *Text. in Can. Aurum* 12. *quæſt.* 2. cum concordantibus,
citatis ſupra, multò magis vendi poterunt ad exercen- 144
da opera juſtitiæ, qualia ſunt debitorum ſolutiones.

Reſpondendo deindè authoritatibus, & rationibus,
ex hac parte citatis, dictum fuit, quod illæ procedunt 145
in illis terminis in quibus vendi vellet res ſacra, ha-
bito reſpectu ad conſecrationem, vel quando vellet ven-
di ad uſus profanos, ſecus autem ad uſum pium.

Incipiendo ab authoritate Doctorum, & reſtringendo
pro nunc ſermonem ad venditionem Eccleſiæ, juxta ter- 146
minos noſtri caſus.

I. Dico, quod recognitis in fonte omnibus prædictis
authoritatibus, nulla ex eis loquitur ad effectum ven- 147
dendi Eccleſiam ſub haſta publica, & proindè ex hac ſo-
la reflexione illæ omnes, nulla omninò excepta, poni
poſſunt ad partes, ea ratione, quia in hac ſtrepitoſa,
& judiciali venditione, etiam ſi ceſſare poſſent omnes
aliæ reflexiones, nunquam ceſſabunt illæ publici ſcanda-
li reſpectu totius Populi, & magnæ irreverentiæ habito
reſpectu ad perſonas doctas. Si autem juxta doctrinam 148
Apoſtol. ad Theſſalonic. 5. 21. Chriſtiani abſtinere debent
ab iis, quæ mali ſpeciem habent, eo quia *dantur multa,*
quæ licent, ſed non expediunt, & multa alia, quæ licent,
ſed non ædificant, juxta verba ejuſdem *Apoſtol.* 1. *ad Co-*
rinth. 10. 23. Multò magis abſtinendum erit à ſcandaloſa 149
venditione Eccleſiarum ſub haſta publica, ad evitan. dd.
irreverentiam, & ſcandalum, ut generaliter benè no-
tant *Mendozz. in* 2. 2. *diſp.* 175. *ſect.* 20. §. 256. *&* 268.
& Dian. Coordin. tom 3. *ti. de Scandal. reſol.* 7. *numer* 3.
ubi ad rem applicat præſenti caſui verba illa *D. Matth* 9.
12. *Miſericordiam volo, non ſacrificium*, aſſerens: *Ete-*
nim ſi in miſericordia corporali locum habet id, multò ma- 150
gis in ſpirituali, ad quam pertinet directè nihil efficere un-
de proximus ruat, & in punctualiſſimis terminis noſtri
caſus, ſeu venditionis rerum conſecratarum *Marchand. in*
Trib. Sacram. tom. 3. *tract.* 10. *ti.* 6. *quæſt.* 8. *concluſ.* 1.
verſ. Advertendum fol. mihi 229. ibi: *Cavendum eſt enim*
à ſpecie mali, & ſcandalo. Applicanturque proindè aurea
verba *Honor. III. in Epiſt.* ſub nomine *Innoc III.* in par- 151
te regiſtrata *in cap. Abolendæ de Sepultur.* & integraliter
impreſſa à *Gonzal. in illius Comment.* ibi: *Longè eſt à*
regula pietatis, & ab Eccleſiæ honeſtate. Quantùm enim 152
longè ſit à regula pietatis, & ab honeſtate Eccleſiarum,
iſtas ſub publica haſta vendere, & plus offerenti deli-
berare, de ſe adeò notum eſt, ut probatione non indi-
geat.

Quibus ego addo aliam, quòd ſi hodie in Urbe com
tali,

Digitized by Google

tali, tantaque publicitate, & ſtrepitu, ad inſtantiam Lo-
corum piorum, aperitur hæc via ſubhaſtandi Eccleſias pro
153 debitis Religioſorum, à ſcandalo Urbis de brevi fieret
tranſitus ad ſcandalum totius Orbis: Cùm enim noto-
rium ſit ex Mundi accidentibus, & viciſſitudinibus, nec
non ex belli infortuniis, longè pauperiores eſſe Loca
pia, Conventus, & Eccleſias extra Urbem: Si hodiè
154 id permitteretur in Urbe, *iſtius exemplo facilius alii Ju-
dices poterunt ad ſimilia provocari*, juxta verba *Text. in
cap. Cum quidam de Jurejur.* & longè faciliùs Laici il-
li, qui ſemper infenſi ſunt Clericis, quivè ut plurimum
pauperiores ſunt perſonis Eccleſiaſticis, ſimiles facient
inſtantias, & hoc modo conſtitueretur in Urbe, *magnum
exemplum, quod iniquam ſpeciem habere*, obſervat Author
ille, quem tacito nomine refert, & ſequitur *Rot. dec.* 388. *nu.*
20 *cor. Dunoz. ſen.*

In qua parte ad evitan. ſimile præjudicium Eccleſiarum
totius Orbis, habemus celebre factum *Innoc. X. in illa Ame-
155 rina Bonorum* 25. *Februarii* 1644. Cùm enim *Sac. Rot.
coram Royas dd. diebus in deciſ.* 161. *deciſ* 203. *& deciſion.* 230.
inter alias impreſſas cor. eod. firmaſſet, Eccleſiarum, & Mo-
naſteriorum bona poſſe ſubhaſtari ad inſtantiam creditorum
pro debito, contracto ſub generali obligatione, occaſio-
ne pretii bonorum, emptorum abſque Apoſtolico bene-
placito, idem Summus Pontifex, non obſtante, quòd
156 Partes acquieverant hujuſmodi judicio Sacræ Rotæ, me-
diantibus dictis tribus conformibus deciſionibus, motu
proprio mandavit reviſionem dd. deciſionum, à quibus
receſſum fuit die 2. Junii 1645. ut videre eſt *in dec* 261.
coram eodem Roy. ibi: *De ordine Sanctiſſimi reviſis deciſio-
nibus in hac Cauſa, huc uſque emanatis, illiſque ad trati-
nam per binam propoſitionem redactis, DD. receſſerunt à de-
ciſis.* Itaut non defuerint antiqui Curiales, à quibus au-
divi, verba illa, *de ordine Santiſſimi*, non ſolum referri
ad reviſionem, ſed etiam ad receſſum ab illis, itaut ſen-
ſus ſit, quod DD. receſſerint à deciſis de ordine Santiſſimi,
ne idem judicatum tranſiret in exemplum per totū Orbem.

Dico 2. quòd hujuſmodi interpretatio, ſeù ſeparatio
rei materialis à conſecratione rerum ſacrarum, quidquid
157 ſit in Calice, de quo infrà *numer.* 162. ego obſervo,
quod reſpectu multarum rerum ſacrarum, omnino à Sum-
mis Pontificibus rejecta fuit, ut gr. exempli illa reſpe-
ctu Chriſmatis literaliter damnatur *in cap. Ea* 16. *de Si-
mon.* cum aliis, allegatis *in Summ. Angel. verb. Simonia
numer.* 24. ibi: *Nunquid licet aliquid exigere pro Chriſma-
te, habito reſpectu ad liquorem &c. Reſpondeo, quod non,
ſine Simonia.* Ita etiam, nedum rejicitur rotundis literis à
Paſqual. Summ. Pontif. *in Can. Si quis objecerit prima
quæſtion.* 3. ſed cum illa phraſi nimis ſignificativa, quòd
penitus deſipere videntur qui contrarium putant, ecce il-
lius verba: *Si quis objecerit, non conſecrationes emi, ſed
res, quæ ex conſecratione proveniunt, penitus deſipere pro-
batur.* Adducendo verò deinde rationem ſui dicti, quæ ta-
men in Legiſlatoribus nullo modo neceſſaria eſt, ad rem
ſubdit, quòd talis, tantaq; reſpectu rerum conſecratarum
adeſt connexio inter conſecrationem, & materiam con-
ſecratam, ut vel neutrum invenditum, vel utrumque di-
catur venditum.

Quòd ſi morem gerendo Authoribus, in contrariam
inclinantibus opinionem, dicere velimus, non eſſe ſtul-
158 titiam id aſſerere, ut dicit dict. Summus Pontifex, ſal-
tem eadem opinio tutò poterit ſequi, ut in ſimili obſer-
vat *P. Segner. nella predic.* 15. *numer.* 4. his verbis: *Men-
tre un Santo di tante lettere, di tanta ſagacità, di tanta
ſavìezza, giunſe a ciò di riputare affatto impoſſibile, con-
viene, che almeno non ſia ſi facile. Præterea ſi credulita-
tem, & venerationem præſtaremus Bartolo, vel Baldo, Ho-
ſtienſi, aut Panormitano, in aliqua diſcuſſione Juris, quare
non erat circumſpectanda definitio ſupremi Principis, Paſto-
ris, & Judicis Eccleſiæ univerſalis, ſuper articulo, cæteroquin
159 valdè per privatos Doctores conflictato, quando ſecundum no-
ſtram imbecillitatem habemus quotidiè affirmantium, quòd au-
thoritati magni Doctoris ſtandum ſit in quacumque materia,
ſuapte natura diſputabili*, ſunt verba *Rot. in Mindonen.* 1. *Mar-
tii* 1706. §. *Eoque fortius cor. Anſald.*

Obiter obſervantes hic ex *Caſerr. in Synthem Vetuſtat. ad
diem* 6. *Martii*, quòd numerus Cardinalium ab hoc Somm.
160 Pontifice Paſchali, authores *dict. Can. Si quis objecerit* 1.
quæſt. 3. num. Card. ab alio quocumque Pontifice uſque ad
hodiè creatorum major eſt; Creavit enim Cardinales 93.
Alii verò, qui multos crearunt, ſunt Paulus III. & Urbanus
VIII. qui crearunt Cardinales 75.

Dico 3. quòd reſpectu ſacri Calicis in circumſtantiis ma-
gnæ pauperpatis Eccleſiarum, illa admittitur quidem, 161
ſed de ſola conſuetudine, non autem ex particulari Ju-
ris diſpoſitione. Cumque hæc conſuetudo nullo modo
vigeat reſpectu venditionis Eccleſiarum, à Calice ad
Eccleſiam nullam currere poteſt illatio, vulgatis Juri-
bus.

Cæterùm Canoniſtæ omnes, poſtquam admittunt talem
conſuetudinem reſpectu ſacri Calicis, non unam, ſed quinq;
conſiderant differentias inter venditionem Calicis, & ven- 162
ditionem Eccleſiarum, quas enumerando *Archid. in can.
Aurum* 12. *qu.* 2. ſequens poſuit dubium, quod non poteſt
magis punctualiter noſtram controverſiam decidere, eo quia
talis quæſtio eſt in puncto præſentis noſtri caſus: *Quæro quæ
ſit ratio, cum Calix ſacratus poſſit vendi, ut hic, & quare Ec-
cleſia vendi non poteſt?* Ait.

I. Aſſerendo, quòd *Hugo* reſpondit, quòd ratio eſt in
occulto, ſufficit tamen dicere, quòd alterum iſtorum eſt
prohibitum ſpecialiter, ut vidimus ſupra à *numer.* 100. Al- 163
terum conceſſum; non tamen de Jure, ſed ex conſuetu-
dine; Quæ ſola ratio pluſquam ſufficere videtur in no-
ſtris terminis, eo quia quando habemus legem claram,
non eſt de illa, ſed ſecundum illam judican. ut dicebat
D. Auguſtin de Ver. Relig. ibi: *Cùm leges fuerint inſtitutæ, &
firmatæ, non licere Judici de ipſis judicare, ſed ſecundum
ipſas*, cum concordantibus, citatis in *Tom.* 1. *par.* 1. *diſcep.* 14.
numer. 109.

II. Reſpondet, *quod major, & ſolemnior conſecratio adhi-
betur Eccleſiæ, quàm Calici*; Quæ ratio optimè quadrat, quia 164
tali majori, & ſolemniori conſecrationi major debet corre-
ſpondere reſpectus, omniſque proinde tolli debet occaſio, &
ſpecies mali.

III. *Quia Calix poteſt diſſolvi, & diſſolutus poteſt majo-
rem utilitatem conferre, quòd rarò contingeret in Eccleſia*; 165
Quod evidens eſt, quia Eccleſia non poteſt facilè diſſolvi,
& diſſoluta, atque in maceriem lapidum redacta, nullam,
vel minimam utilitatem conferre poteſt.

IV. *Quia locus ſacratus non poteſt poſſideri, niſi in eodem* 166
loco, quod non eſt de Calice; iſte enim facili negotio de uno
ad alium locum transferri poteſt, non ſic autem Eccleſia,
niſi renoventur miracula S. Gregor. Thaumaturgi, quod
verbis illis exprimitur in Martyrolog. Germanico, quæ im-
preſſa fuerunt ſup. *diſcep.* 53. *n.* 60.

V. *Quia in Calice habetur reſpectus ad materiam, ad quam
antiquam redigi poteſt. In Eccleſia ad Jus ſpirituale, cùm* 167
non poſſit redigi ad antiquam formam; Quæ ratio mirabi-
liter ſtringit; Si enim emptor Eccleſiæ habeat ſolùm
reſpectum ad materialia Eccleſiæ, iſta, præciſa illius
forma extrinſeca, ſeu artificiali ſtructura, eſt aliquid ni-
mis tenue: Si verò non præſcindatur forma artificialis,
ſed conſideretur ſub illa, tunc redit ſolida illa reflexio, 168
quòd non poteſt conſiderari niſi uti totum artificiale, quòd
ex adductis ſupra, uti conſecratum in commercio hominum
non eſt.

Eaſdemque ſolidas differentiæ rationes, ſequendo eun-
dem *Archidiaconum*, ferè ad literam adducunt in præfato 169
C. Aurum 12. *quæſt.* 2. *omnes Repetentes*, & ſignanter *Do-
minic. à S. Geminiano quæſt.* 2. *ante finem*, *Præpoſitus*, &
Bellamera, & præter illos *Redoan. de Reb. Eccleſ. non alien.
qu.* 3. *de Rerum Eccleſ. alienat. ſub nu* 63 *fol* 54. & *qu.* 21. *tit.
de Cauſ. pietat. à nu* 29. *fol.* 13. *Amoſtazz. de Cauſ. piis lib.* 5.
cap. 7. *n.* 51. & *Genuenſ. in Prax. Cur. Archiep. Neap. c.* 31. *de
Poteſt. Magiſtr. laic. n* 21. *fol.* 126.

Quibus ego tres alias addo, quæ non videntur ſpernendæ:
I. Quia in tali privata venditione ſacri Calicis ceſſat omnis 170
irreverentiæ ſpecies, quia illa perficitur à ſolis perſonis ec-
cleſiaſticis: II. Quia ceſſat etiam omnis occaſio ſcandali,
eo quia multò plures ſunt illæ venditiones ſacrorum Cali-
cium, quæ ignotæ ſunt ſæcularibus perſonis, ac ſint illæ,
quæ ad eorum notitiam deveniunt: III. Quia illa abſque
ulla mixtura, & operatione perſonarum ſæcularium, &
abſque ullo ſtrepitu fori, & Præconis horrida voce devotè,
& ſecretò perficitur per manus Sacerdotum, & perſonarum
eccleſiaſticarum.

Ex quibus omnibus, præcipuè ſimul unitis, tali evi-
dentia remanere videtur nullius ponderis, nulliuſque ſo-
liditatis paritas privatæ venditionis ſacrorum Calicium,
ut cum omni fundamento ſperemus, illam non amplius 171
exagerandam eſſe, ad cohoneſtandam æquè irreve-
rentem, ac ſcandaloſam publicam venditionem Eccleſia-
rum: Præcipuè, quia reſpectu eorund. ſacrorum Calicium
venditionem illam verè piam, & æqualiter convincentem ad-

ducunt rationem multi primi nominis Canoniſtæ, quòd
ſcilicèt in tantùm in dd. extremis caſibus neceſſitatis il-
172 la permittitur, prout etiam permittitur venditio aliarum
rerum, Domino Deo noſtro dicatarum, quia veriſimi-
le eſt, Chriſtum Dominum, qui proprium ſanguinem
pro animarum redemptione ſundere non dubitavit, pro
hominibus, in dictis anguſtijs conſtitutis, permittere
etiam velit, ut vendantur Vaſa ſacra, & alia, ad ejus
cultum deſtinata, ut videre eſt apud *Butr. in cap. Nullus
de Pignor. Redoan. de Rebus Eccleſiæ non alien. quæſt. 21.*
173 *numer 10. & numer. 16. Corrad. in Prax. diſpenſ. lib. 9. cap.
1. numer 20. verſ. Quarè*; Ubi *numer.* 19 refert exem-
plum *Innoc. VIII.* Qui ad ſublevan. Urbem, ab hoſtibus op-
preſſam, Mitram Pontificalem, & alia quamplurima Ro-
manæ Eccleſiæ pretioſa Jocalia, ac Vaſa aurea, & argen-
tea pretioſcut. centum millium oppignoravit, quòd refert
etiam *Zerb in Gemm Epiſcop. tit. de Decim. & Portion. Ca-
non. qu. 25. num 3.* & legitur *in Conſtit. 12. ejuſdem Summ.
Pontificis § 2. in Bullar. novo tom. 1.* Quæ ratio cùm nulla-
tenus militet reſpectu venditionis Eccleſiarum ſub publica
haſta, ad creditorum inſtantiam, reſpectu ejuſd. militare
non debent aa, quæ de ſacris Calicibus Authores loquuntur,
juxta animadverſa per *Barboſ. axiom. 197. nu 5.* & firmata
per *Rot. dec. 305. nu. 6. p. 17. rec.*

Deveniendo modò ad exempla, ex quibus prætendi-
tur probari ſolitum, & antiqua conſuetudo in Urbe vi-
gens, vendendi Eccleſias ſub haſta publica, ſerena fron-
te dicimus, hunc caſum nunquam fuiſſe ad praxim reda-
174 ctum; Imò neque de illo aliquis ex innumeris Doctoribus,
à Nobis improbo labore pervolutis, minimam facere men-
tionem, ne forſan crederatur veriſimilis, juxta animad-
verſionem in ſimili adductam *à S. Athanaſio*, citato *in Inſtit. Cel-
min. lib. 4. tit. 8. num. 123.* ibi; *Ne habita fuiſſe credibilia vi-
deantur.*

Non fuit ad praxim redactum in venditione Eccle-
ſiæ Societatis Calceolariorum, quæ hodiè poſſidetur à Mo-
nialibus Carmelitis diſcalceatis ſub nomine S. Ægidii;
175 Quia dd. Moniales illam poſſident vigore ſpecialis Bre-
vis, & gratioſæ conceſſionis s. mem. Urbani VIII. non
autem vigore emptionis ſub haſta publica, ut innuitur
in dec. 117. numer. 11. apud Poſth. de Sabbaſtat. Et, ex tali
notitia moti ad veritatem indagandam, concludentiſſi-
mè probamus ex integro tenore dicti Brevis, quod eſt
ſequens.

*URbanus Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam.
Commiſſi Nobis per abundantiam Divinæ Gratiæ Pa-*
176 *ſtoralis Officii debitum poſtulat, ut Sanctimonialibus, quæ
oblitæ Populum ſuum, & domum Patris ſui, cœleſti Spon-
ſo adhæſerunt, quo Divinis obſequiis, ſpiritualibuſque exer-
citiis, & orationibus facilius, & commodius vacare valeant,
de congruis, & idoneis Locis provideamus, prout conſpicimus
in Domino ſalabriter expedire: Hinc eſt, quòd Nos dilecta-
rum in Chriſto Filiarum Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ, & Monia-
lium Monaſterii Sancti Ægidii, Ordinis B. Mariæ de Monte
Carmelo, Diſcalceatarum nuncupatarum, & Religionis Tran-
ſtyberinæ de Urbe neceſſitatibus, & commodis, quantùm in
Domino poſſumus, conſulere, illaſque ſpecialibus favoribus,
& gratiis proſequi volentes, & earum ſingulares perſonas à
quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſ-
que eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure, vel ab
homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodo-
libet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat
conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutas fore cen-
ſentes, motu proprio, & ex certa ſcientia, ac mera liberalitate
noſtra, Eccleſiam SS. Criſpini, & Criſpiniani, eidem Mona-
ſterio contiguam, &c. Eidem Monaſterio, ita quod liceat il-
lius Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ, & Monialibus prædictis, ea-
rum, ac Monaſterii hujuſmodi nomine dictæ Eccleſiæ corpora-
lem, realem, & actualem poſſeſſionem, per ſe, vel alios, pro-
pria authoritate liberè apprehendere, & perpetuò retinere,
Apoſtolica authoritate tenore præſentium, concedimus, & aſſi-
gnamus; Decernentes, præſentes Literas validas, firmas, &
efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros ef-
fectus ſortiri, & obtinere, ac Monaſterio, illiuſque Abbatiſ-
ſæ, ſeu Prioriſſæ, & Monialibus prædictis in omnibus, & per
omnia pleniſſimè ſuffragari; Sicque per quoſcumque Judices or-
dinarios, & delegatos, & cauſarum Palatii Apoſtolici Audito-
res, judicari, & definiri debere, & irritum, ac inane, ſi ſe-
cus ſuper his à quoquam, quavis authoritate ſcienter, vel
ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus, quatenus
opus ſit, Regula noſtra de jure quæſito non tollendo, aliiſque
Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Eccleſiæ
Monaſterii, & Ordinis prædictorum, etiam juramento, confir-
matione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statu-
tis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & Lite-
ris Apoſtolicis quibuſvis Perſonis, ſub quibuſcumque tenori-
bus, & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis,
in contrarium quomodolibet conceſſis confirmatis, & inno-
vatis. Quibus omnibus, & ſingulis, eorum tenoribus
præſentibus pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore per-
manſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè deroga-
mus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ apud
Sanctam Mariam Majorem ſub annulo Piſcatoris die 23. Se-
ptembris 1628. Pontificatus noſtri anno ſexto. M. A. Ma-
raldus.*

In cujus literalis Brevis conflictu frigeſcunt gratuitæ il-
læ aſſertiones Extenſoris *dec. 901. in pr nc. coram Cerr. & dec.
282. num. 9. par 18. recent. Subhaſtatis omnibus bonis, domi-
bus, unà cum Eccleſia.* Eo quia ubi habemus verba Brevis 177
adeo clara, & cubitalia, eſt debilitas intellectus recurrere ad
diſcurſus, & illationes, ex animadverſis *in Tom. 1. par. 1.
diſcep 13. num. 41.*

Et tamen ad tollus materiæ ornatum dicimus, quòd in
illis caſibus, in quibus ſubhaſtantur omnes Domus alicujus
debitoris, vel inſigne Palatium, in quo adſit aliqua Cappel-
la, vel publicum Oratorium, nullum videtur ſcandalum,
nullaque mali ſpecies, quòd ſub univerſitate dd. Domorum,
vel ſub integritate, Palatii, veniant etiam Oratorium, 178
vel parva Eccleſia in illis exiſtens: Gr. exempli pona-
mus caſum per meram hypotheſim, quòd Palatium Do-
mus ab Altemps per contractum venditionis transferatur in
aliquem, certum eſſet, quòd cum integro corpore Pala- 179
tii, ſeu cum univerſitate cubiculorum, & manſionum
ejuſdem Palatii, in eundem emptorem transferretur et-
iam ipſamet parva Eccleſia, ſeu publicum Oratorium; 180
Sed non exindè dici poſſet, quòd eadem Eccleſia, de
per ſe conſiderata, fuiſſet vendita ſub haſta, & plus offeren-
ti deliberata.

Vidimus hoc noſtris temporibus practicari in Palatio cl.
mem. Cardinalis Nigroni, in cujus emptione ſub haſta pu- 181
blica, comprehenſa etiam fuit ſumptuoſa Cappella, in illo
exiſten. cum famoſa Imagine S. Hieronymi, unà cum pul-
chra Sacriſtia, quæ ratione ejus capacitatis, & ornamento-
rum poſſet commodè deſervire pro qualibet publica Ec-
cleſia.

Audivimus, ultimo loco, ita fuiſſe practicatum, imò re-
ſonat adhuc in auribus horrida Præconis vox reſpectu Pala- 182
tii Domus Sabelliæ, reſpectu alterius Co: Bigazzini, &
multorum aliorum, unà cum ſuis Cappellis, in eis exiſten.
ſub publica haſta venditis plus offerentibus, abſque ulla ta-
men irreverentiæ nota, vel minima occaſione ſcandali, eo
quia fuit ſubhoſtatum Palatium, non Eccleſiæ, ſeu Orato-
ria, quæ per ſolam connexionem cum univerſitate aliarum 183
manſionum in emptores tranſierunt.

Minorem habet ſubſiſtentiam aliud exemplum vendi-
tionis ſub haſta Eccleſiæ, ſeu Oratorii Societatis SS. Ro- 184
ſæ, & Roſaliæ, empti à Societata S. Eliſabethæ. Illa
enim neque erat Eccleſia, neque fuit vendita à Capitulo S.
Petri, qui erat, & eſt Dominus illarum domorum, in-
tra quas aderat idem Oratorium: Ecce verba reſolu-
tionis Capitularis; *In Capitulo ordinario, habito 26. Ju-* 185
*lii 1708. tributa fuit facultas Reverendiſs. DD. Canonicis,
& Camerariis majoribus ſtipulandi Inſtrumentum perpetuæ
emphyteuticæ conceſſionis favore Societatis S. Eliſabethæ man-
ſionis, cum parva manſiuncula, exiſtente in ingreſſu ad ma-
num dexteram ejuſdem manſionis, quæ olim retinebatur pro
uſu Oratorii, & Sacriſtiæ reſpectivè, à Societate SS. Roſæ,
& Roſaliæ &c. pro annuo canone ſcut. 10. & cum aliis pactis
&c. Bernardinus Bottinius Canonicus Secretarius*; Et latè
in Actis Abinantis *Notar. cap. 3. par. Inſtrum. fol. 255.* Ec- 186
ce verba Inſtrumenti dictæ conceſſionis, in omnibus, &
per omnia uniformis dictæ reſolutioni Capitulari, re-
giſtrati per Acta dicti Abinantis ſub eodem anno 1708.
in 3. *par. Inſtrumentorum* ſub die 5. Auguſti, *fol.* 139.
ibi: *Sia &c. Sotto li 30. Luglio 1607. conceſſa in enfiteuſi* 187
*alli Barbieri per ſcudi 24. di una ſtanza ſe ne ſervivano
per uſo di Chieſa, ſotto l'Invocazione de' SS. Coſmo, e Da-
miano. Sia ancora, che d. Univerſità de' Barbieri affittò det-
ta ſtanza terrena, che ſi ſerviva per uſo di Chieſa, alla Com-
pagnia di S. S. Roſa di Viterbo, e S. Roſalia di Palermo, per
ſervirſene per uſo d'Oratorio, per annuo affitto di ſc. 14. come &c.
per gl'Atti del Cantarelli. Continuandoſi dalla detta Compa-
gnia di SS. Roſa, e Roſalia à ritenere in locatione la ſtanza ter-* 188
rena per uſo di Oratorio, con un picolo ſtanziolino parimen-

te xr-

*te terreno, che ſerve per Sagreſtia, e non potendo pagare il
Canone &c.* Ex hoc motivo conceſſa fuit, ut ſupra dictæ
Societati S. Eliſabethę pro annuo canone ſcut. 10. decem. &
cum aliis pactis refarcitionis Domus, & Viarum, à præſen-
ti inſpectione extraneis.
Exemplo venditionis Eccleſiæ S. Joannis Calibitæ, quæ
aſſeritur facta à Natione Bononienſi anno 1675. responde-
189 bimus tunc, quando verbis contrarior. Defenſorum ad-
dantur concludentes probationes ejuſdem venditionis,
quæ cùm non aſſeratur ſequuta ſub haſta, nil commune
habet cum noſtra inſpectione; Cæterùm ne tempus te-
ramus expectando in hac parte juſtificationes dictæ gra-
tuitæ expreſſionis, quòd anno 1675. Eccleſia Sancti Joan-
nis Calibitæ empta fuerit à Natione Bononienſi, ſubne-
ctimus particulam Vitæ ejuſdem Sancti, in Urbe impreſſa
anno 1708. à P. Bonucc. ex cujus *cap.12. fol.95.* appa-
ret per ſæculum ante illam poſſediſſe, atque in Ædibus ei-
dem Eccleſiæ contiguis habitaſſe Moniales S. Annæ, Cre-
ditrices noſtrorum Religioſorum ibi: *Vita di S. Gio: Ca-
libita c.12. fol.95. Verſ. La Madre poi: Ivi pure i ſuoi Pa-
dri Eutropio, e Teodora fabricarono una Chieſa, e le fece-
ro donazione d'una buona parte de' lor beni per il ſuo decen-
te mantenimento, e fù nell' Iſola a punto di S. Bartolomeo in
Roma, dove, diſtrutta quella dal tempo, ſe ne vede un' al-
tra in più nobil forma. E in queſta oltre i Corpi de' SS Mar-
tiri Ippolito, Andiface, Abacuc, & altri, ſi venera ſotto l' Al-
tar maggiore quello del noſtro Santo Calibita, dove anticamen-
te riſiederono per qualche tempo alcune Monache, che poi ſi
unirono a quelle del Ven. Monaſtero di S. Anna de' Funari,
& oggi vi ſono i Religioſi del ſacro Ordine di S. Giovanni di
Dio, i quali ſin dal 1582. ſotto il felice Pontificato di Gregor.
XIII. vi aggionſero, oltre all' abbellimento della detta, un ma-
gnifico Spedale.*
Amplificationi demum, quòd millies in Urbe ſequutæ
fuerint venditiones Eccleſiarum ſub haſta publica, non
poſſumus magis cathegoricè reſpondere, quàm verbis De-
190 cani Curſorum, per quorum manus neceſſariò tranſi-
re debent omnes judiciales venditiones, ſubhaſtatio-
nes, & deliberationes: *Non ſolamente nel tempo mio di
anni 26 d' Officio di Curſorato non ſono ſtate mai vendute
191 ſub haſta le Caſe di Dio, ò ſiano Chieſe, ma ne meno hò
ſentito dire da miei anteceſſori, che ſia ciò ſeguito per il paſ-
ſato, che è quanto poſſo atteſtare a V. S. per verità, della quale
ne poſſono eſſere Teſtimoni, tutti li miei Compagni, per eſſer
coſa notoria.*
Opportunè ſubjungentes, quòd una voce cum eod. Deca-
no Curſorum concordant Decanus Patronorum Colle-
192 gii P. A. atque multi alii antiquiores Curiales, Nota-
rii, & Miniſtri Depoſitariæ Urbanæ pro veritate, &
conſcientia circa hoc factum interrogati, una voce aſſe-
rentes, in ſpatio ſeptuaginta annorum unicum datum fuiſ-
193 ſe caſum venditionis Sepulturæ, factæ in Depoſitaria ſub
haſta publica.
In omnem verò caſum pro reſponſione ad omnia adduci-
bilia exempla, utitur verbis illis *Marant.* loquentis in noſtris
terminis *in contr.16. nu.33. to.1 Referant, quod factum fue-
rit, non tamen ſtringit, ita jure fieri debere;* Atque in hac ma-
teria non exemplis, ſed legibus judicandum eſt ex adductis
in Tom.1. p.1. diſc.p.12. nu.40.
Remanent paritates Capellarum, & Sepulturarum,
quæ toto Cœlo diſtant à noſtris terminis, eò quia in illis
194 non venditur, niſi ſolus privativus uſus, cujus ſunt capa-
ces Laici, quivè eſt in hominum commercio, eſt aliquid
temporale, eſt pretio æſtimabilis, & obligatus creditori-
bus, nullaque proinde adeſt implicantia quin idem uſus,
eadem præeminentia, ſeu Jushonorificum, & præeminen-
tiale poſſit vendi, vel ſub haſta poni, pro ſatisfaciendis de-
bitis Patronorum, juxta concordem opinionem, tam Ca-
noniſtarum, quàm Theologorum, univerſali conſuetudi-
195 ne receptam, quidquid dici poſſet in Scholis pro acuendis
Ingeniis, ut videre eſt apud citat. ſup. 140. quibus adde
allegatos à *Scopp. ad Gratian. dec.26 num. 20 ibi: Licitum
eſt abſque Simoniæ labe pretium recipere pro Cappella ſeu Se-
pulturæ, ſitus, vel dignioris loci ratione, quaſi hoc ſpiritua-
litatem aliquam tangere non videatur, ſed honorem tantùm, &
præeminentiam, quæ pretio æſtimari poteſt, & vendi, tan-
quam merè temporalis, Gonzal. in cap. Abolendæ de Sepultur.
Guttier. de Capell. qu.9. num.25 Acoſt. de Privil. Creditor. re-
gul.3. ampliat.51. num 108. D. Gaſpare Inſtit Canon. par. 1.
titul 12 num 79.* ibi: *Non dicitur fieri venditio Loci conſecra-
ti, ſed tantùm loci eminentioris, & dignioris, quæ major di-
gnitas, & ſitus prærogativa, eſt pretio æſtimabilis. & Rot.
dec.501. num.1. p.4 tom.1. rec.* ibi: *Licitum eſt pretium recipe-
re ratione ſitus, vel dignioris loci in Eccleſia, cùm hoc non vi-
deatur concernere ſpiritualitatem, ſed potiùs quandam præemi-
nentiam, quæ poteſt pretio æſtimari.*
Et tamen ad evitandam ſcandali etiam remotam occaſio-
nem, abſtinendo ab iis quæ licent quidem, ſed non expe- 196
diunt, neque ædificant, non ſolent Tribunalia in hac parte
de facili indulgere Creditorum inſtantiis pro vendendis ſub 197
haſta Capellis, ad Laicos ſpectantes, juxta ea, quæ uniſona
voce aſſerunt Curſores omnes, & omnes Miniſtri Depoſi-
tariæ.
Vidimuſque hoc ultimo loco ad praxim redactum reſpe-
ctu inſignis Capellæ Domus Coſtagutæ in Eccleſia S. Caro-
li ad Catinarios; Deputata ſiquidem particulari Congreg. 198
DD. Cardin. Corradini, & Orighi tunc Prælatorum, unà
cum R. p. d. de Vico, atque enixiſſimè inſtantibus credito-
ribus pro decreto, ut illa poſſet ſub haſta vendi, id nullo mu-
do obtinere valuerunt, ſed injunctum fuit, ut procurarent
benevolum emptorem, cum minori ſtrepitu, & majori Po-
puli ædificatione.
Reſpectu verò venditionis Eccleſiarum adnectimus
exemplum, quod omnem in hac parte difficultatem tollit, 199
& eſt ſequens. Ann. 1669. Chriſtiana Reſpublica in illis
reperiebatur poſita anguſtiis à Turcarum conatibus, quæ no-
tæ ſunt in Hiſtoriis. Sedes Apoſtolica ad feren. auxilium
Chriſtiano Populo, in proximo periculo oppreſſionis ex-
iſtenti, coacta fuit ſupprimere tres Religiones, inter quas il-
lam S. Georgii in Alga, cujus Religioſi habebant in Urbe
ſumptuoſum Monaſterium, & ſumptuoſiorem Eccleſiam, 200
quæ omnium oculis expoſitæ ſunt. Per hujuſmodi ſuppreſ-
ſionem eadem Apoſtolica. Sedes effecta fuerat domina
utriuſque inſignis corporis. Multa Loca pia, & multę Re-
ligioſæ Communitates ſe exhibuerunt paratas emere, tam 201
Monaſterium, quàm Eccleſiam. In iſtis terminis non fue-
runt affixa Edicta pro inveniendis plus offerentibus, ſed ſo-
lita maturitate procedendo, deputata fuit particularis Con-
gregatio, circa modum in dicta venditione tenen. Quiſnam
autem fuerit modus iſte, inter Partes concertatus, & ap- 202
probatus, non poſſumus melius exprimere, quàm verbis ip-
ſis ſupplicis Libelli s. m. Clem. IX. porrecti nomine Pro-
vinciæ Marchiæ, quæ ſunt ſequentia.
*La Provincia della Marca &c. ſupplica a degnarſi di conce-
derli la Chieſa di S. Salvatore in Lauro, con tutte, e qualun- 203
que ſupellettili ſagre, anche di argento &c. e di venderli la
Fabrica del Convento, Clauſura, Orto &c.* Verba verò reſcri-
pti d. Summi Pontificis, prævio voto particularis Congre- 204
gationis, ſunt ſequentis tenoris. *Die 17. Auguſti 1669. SS.
D. N. mandavit, ut procedatur ad conceſſionem ſopradictæ
Eccleſiæ S. Salvatoris in Lauro, cum omnibus ſupellectilibus
ſacris, etiam argenteis, juxta petita nec non ad venditio- 205
nem ſupradicti Conventus, Viridarii &c. pro pretio ſc. 30000.*
Et demum verba Inſtrumenti dictæ Pontificiæ conceſſionis
ſunt hæc: *Quam Eccleſiam dedit, gratioſè conceſſit, vaſa ſa-
cra, etiam argentea &c.* Et ibi: *Quas Domos, Viridarium &c.
vendidit, & alienavit titulo puræ, veræ, ſimplicis, perpetuæ,
& irrevocabilis venditionis, & alienationis.* Quæ omnia latiùs 206
recognoſci poſſunt ex Actis *Abinantis Notarii Cap ſub die
22. Auguſti 1669. 3. p. Inſtrum. fol. 397. & ſeqq.*
Pro explicanda qualitate hujus Pontificiæ operationis
vellem hic habere centum illas linguas, & centum
ora, de quibus ſupra *num* 26. Deus bone! In ſummis an- 207
guſtiis totius Chriſtiani Populi, in quibus omni Jure lici-
tum erat etiam ſacras ſupellectiles vendere, & alienare, juxta
Text in Can. Aurum 12. qu.3. cum aliis, allegatis ſupra;
Unus ex illis, quos *S. Bernard. de Conſid. ad Eugen. lib.
3. cap.9.* vocat *Dignitate Aaronem, authoritate Moyſen,
judicatu Samuelem, & poteſtate Petrum*, talem, tantum- 208
que habet ſcrupulum vendendi, non ſub haſta publica,
ſed ſolum extrajudicialiter magnam, ſumptuoſamque Ec-
cleſiam Religionis ſuppreſſæ, inſtitutæ à ſanctis homini-
bus, ut ad dictum effectum ſe declaret velle exquirere 209
Votum particularis Congregationis, ad invenien. mo-
dum non ſcandalizandi Urbem, & Orbem, omnibuſ-
que maturè penſatis, amplectitur iſte, nimis præjudi-
cialis toti Chriſtianæ Reipublicæ, tunc præriclitanti, gra- 210
tioſè donandi, nedum inſignem Eccleſiam, ſed etiam il-
lius ſacra ſupellectilia, neque etiam excluſis argenteis con-
ſiderabilis valoris, Et in noſtris terminis acriter præten-
ditur propter fragmen panis ignominioſè dimitti ab Urbe
Religionem ab ipſo ſolo ſummo Deo inſtitutam, mediante

venditione ſub haſta illius humilis Eccleſiæ, quæ un-
211 dique devotionem, & pietatem ſpirat, attenta illius
anguſtia, & paupertate; Aut ergo iſta non capio,
aut ipſi....

Non negamus tamen poſſe Eccleſias de una ad alias
212 Communitates Religioſas transferri cum Summi Ponti-
ficis authoritate, ut notat *Corrad. in Prax. Diſpenſat. libr.
9. cap. 4. num. 13.* ibi: *Cùm Eccleſia alienari non poſſit ſine
ſolemnitate, nec ab alio, quàm à Summo Pontifice, quod
præcipuè practicatur pro hujuſmodi conceſſionibus, quæ fre-
quenter fiunt in hac Civitate Neapolitana, mediantibus Li-
213 teris Apoſtolicis*; Sed nunquam per viam haſtæ publi-
cæ, & mediante horrida Præconis voce, minuſque pre-
tio mediante, ſed ſolo titulo meræ, puræ, & ſimplicis
eleemoſynæ ut in his terminis faciendum eſſe notant *Sot. de
Juſt. & Jur. lib. 9. qu. 7 artic. 3. col. penult. verſ. At verò, Spin.
de Teſtam. gloſſ. 2. principal. ſub nu. 24. verſ. Si tamen. Garz.
214 de Beneſic. par. 1. cap. 9. ſub numer. 137. Marant. reſponſ. 46.
numer. 22.* ibi: *Quaſi eleemoſynam largientes, non pretium
ſtatuentes, Franc. de Eccleſ. Cathedral. cap. 17. num. 54.*
ibi: *Eſt eleemoſyna, non pretium, Barboſ. de Jur. Ec-
215 cleſ. lib. 2. cap. 10. numer. 16.* ibi: *Datur per modum elee-
moſynæ, & non pretii, Lotter. de Re beneſic. lib. 2. qu. 3.
numer. 13.* ibi: *Unde neque id, quod ſolvitur in eam cau-
ſam, propriè eſt pretium, ſed eleemoſyna, & Rot. deciſ.
561 numer. 23. par. 4. tom. 2. rec.* ibi: *Eſt potiùs quædam
eleemoſyna.* Et in caſu practico obſervatum fuit in Urbe
216 die 7. Maii 1674. cum Natione Camerte, quæ obti-
nuit domos, & Eccleſiam S. Joannis in Mercatello, ſpe-
ctan. ad Nationem Marchiæ, mediante ſolutione ſc. 1200.
promiſſorum titulo ſolius eleemoſynæ, juxta præciſa ver-
217 ba Inſtrumenti, ſtipulati, per acta Abinantis, & exiſten.
in 3. par. Inſtrum. fol. 343. ibi: *Titulo eleemoſynę ſolvere pro-
miſerunt ſc. 1200.*

Ex quo uno ore inferunt Canoniſtæ omnes, quod attenta
218 hujuſmodi fundamentali ratione, & ſolido motivo, in
illis Locis, in quibus adeſt onus Gabellæ ſolven. pro con-
tractu venditionis, illa nunquam ſolvitur ex ſimili conceſ-
ſione Eccleſiæ ab una ad aliam perſonam, ut videre eſt
apud *Pheb. dec. Luſitan 8. num. 14. Franc. de Eccl. Cathed. c.
27. nu. 53 & Barboſ. de Paroch. cap. 26. nu. 18. & de Jur. Eccl.
lib. 2. cap. 10. nu. 18.*

Verum tamen eſt, quòd ad tollen omne dubium, & re-
219 movendos prætextus, juxta frequentiorem praxim conce-
di ſolet ſolus uſus, cum aliqua annua recognitione, ut pra-
cticatum fuit à Capit. Vaticanæ Baſilicæ ann. 1687 in
conceſſione uſus Eccleſiæ S. Ægidii, prope Portam An-
220 gelicam, ut patet ex actis Abinantis ſub die 1. Septembris
1687. *in 3. par. Inſtrum. fol. 749.* Et idem pariter à præfa-
to Capit. practicatum fuit die 7. Maii 1689. in conceſſio-
ne uſus Eccleſiæ S. Balbinæ pro annua reſponſione ſc. 40.
ut patet ex iiſdem actis Abinantis *3. p. Inſtrum. fol. 59.* Et
patet ex licentia, obtenta à Congr. Viſitationis Apoſtolicæ
ſub die 12. Maii 1689. Et juxta ſimiles conceſſiones, quæ
cum majori otio adduci poſſent.

Cæterùm contraria prætenſio ſuperare videtur omnem
221 credulitatem, ut nimirum verbo, & opere nunciantibus
tribus Summis Pontificibus, non poſſe Eccleſias emi, nec
vendi, juxta illorum verba, & facta, regiſtrata ſupra
num. 100. & num. 205. audiri debeat in Urbe Præco, diver-
222 modè clamans, cum verificatione illius magni abſurdi, de
quo *S. Gregor. hom. 37. in Evang.* ſequutus *in Tom. 1. par. 1.
diſcep. 12. num. 201.*

Poterant omitti exclamationes, quòd creditores bona
fide contraxerunt cum noſtris Religioſis, quòd ſumus in
223 actibus juſtitiæ, quodque ſemper inclinan. eſt pro ſatisfa-
ctione creditorum; Reſpondemus enim, *quod ſibi impu-
tare debent iidem creditores, qui non cognita meliùs con-
224 ditione ſui debitoris, cum eo contraxerunt*, ſunt verba *de-
ciſ. 1348 numer. 12. & 13. cor. Emer. jun.* & concordant alii
Authores, ſequuti per eandem *Rot. in dec. 37. per tot.* apud
*Zacch. de Oblig. Cam. & dec. 1721. num. 3. cor. Coccin. & dec.
134 num. 17 par. 4 tom. 2. & dec. 73. num. 15. & 16. par. 15 rec.*
225 Imò habemus in hac parte Textum literalem *in l. 20. ff. de
Reg. Jur.* ibi. *Qui cum alio contrahit, vel eſt, vel eſſe debet non
ignarus conditionis illius.*

Eniaia tandem precibus ſupplicamus Nobis condonare
Scripturæ prolixitatem, ſaltem ſub illa conſideratione,
quia præſentes labores, attenta articuli gravitate, &
arduitate, contineri non potuerunt intra plauſibiles bre-
vitatis terminos; Atque non ſine magno præjudicio il-
lius nimium debilitati ſenſus, in quo anima inhabitat, 226
teſte *Plinio qu. Natur.* ſequuto *à de la Motte nella Fiſic. del.
Princip. cap. 24. ante medium*; ſuſcepti fuerunt propter Je-
ſum tantùm, atque de illis dici poteſt; Gratis pro Deo,
etiam Scriptura; In omnem verò caſum dignentur no-
bis ignoſcere ob præciſam illam neceſſitatem, de qua
*Ant. Auguſt. in Epitom. Jur. Pontif. Tom. 3. lib. 13. titul. 12. de
Eccleſ. ſacr. ædib. & locis piis cap. 28. fol. mihi 11. Neceſſitas* 227
*magna Nos coegit pro hac re ad Vos exclamare, & petere,
ut ſicut apud Anteceſſores veſtros, qui ante vos fuerunt,
honorem Sancta Dei Eccleſia habuit &c. ita apud Vos modernis
temporibus incontaminata permaneat &c.* & concordant *Car-
din. Bellarm. in explicat. Pſalm. 92.* ubi explicando verba il-
la: *Domum Dei decet ſanctitudo*, ait; Ideſt *Decet, ut eam
omnes, ut ſanctam venerentur*: Si omnes, Ergo etiam cre- 228
ditores, ergo etiam Præcones, & melius *P. Segner. nella
pred. 23. nu. 10. in fine* ibi: *Domum Dei decet ſanctitudo, ſe in
eſſa diamo refugio ſicuro à Ladroni, à Micidiali, à Ribaldi,
perche non ve lo daremo, anzi coſtringeremo ad uſcire di Chieſa
quelli, che vogliono attendere alla pietà.*

In eadem Cauſa.

EX intitulatione contrarię Scripturæ ſub ſola generaliſſi-
ma denominatione *Romana*, omiſſa, juxta ſolitum
aliarum Cauſarum, materia, de qua agitur, hoc eſt, *Sub-* 229
haſtationis Eccleſię, & Conventus, in firmam ſpem erigi-
mur, pios creditores eſſe in via de proximo deſiſtendi ab eo-
rum incepta inſtantia, quia *dum mens erubeſcit videri, quòd
tamen eſſe non metuit, erubeſcit quandoque eſſe, quòd fugit vi-
deri*, ut in ſimili ſcriptum reliquit *S. Greg. in Paſtor. p. 3. ad-
mon. 32.* & practicarunt illi laici creditores, quos laudat *Ma-
rant. reſp. 16 n. 60.* ibi: *Abſtinere tamen Partes ab incepto, ne-
que ultra progredi voluere.*

Præterea obſervo particulare Memoriale, ex parte dd.
Creditorum *porrectum*, in quo, tacita maxima irreveren-
tia erga res ſacras; & Deo conſecratas, ultrò fatentur ma- 230
gnum ſcandalum, quòd ex venditione ſub haſta in noſtris
terminis ortum haberet, ſupplicantes proindè, ut pau-
peres Religioſi Trinitarii particulariter cogantur ad ven-
ditionem eorum Eccleſiæ, ibi: *Per parte di eſſi Padri ſi
eſſagera per ſcandaloſa &c. Per togliere ancora queſto prote-
ſto &c. rappreſentano umilmente alle Signorie VV. Illuſtriſ-
ſime, aver pronti Religioſi d'un Ordine, aſſai eſemplare, che
applicano alla compra di eſſo Convento, e Chieſa per il prezzo,
che ſarà ragionevole: Onde tolto di mezzo il preteſo motivo di
ſcandalo, non averanno eſſi ſcanzo di contradire alla vendita* 231
*privata a la quale ſupplicano le Signorie VV. Illuſtriſſime di co-
artare eſſi PP. Avverſarii.*

Igitur agnoſcunt, & fatentur ipſimet creditores exor-
bitantiam decreti Eminentiſs. Vicarii, demandantis Ec-
cleſiam, & Conventum PP. Trinitariorum eſſe venden. 232
ſub haſta publica, & deliberan. plus offerentibus. Hu-
juſmodi autem exorbitantia, & ſcandalum nullatenus
ceſſant ex coacta venditione, etiam præciſa dict. publi-
ca haſta, quando illa demandatur judicialiter, *per il
prezzo, che ſarà ragionevole*; Quia non benè ſonat in 233
auribus Chriſtianorum verbum illud *pretium*, quando ſer-
mo eſt de venditione Eccleſiarum, in terminis *Marant.
reſponſ. 16. n 16. 1 r.* ibi: *Abſit, ut Capellarum, & Sepulchro-
rum conceſſio emptio appelletur, & venditio.* Ad quod de-
monſtrandum ſat eſt relativè ſe habere ad celebrem il-
lam, actionem ſanct. memor. Clemen. IX. Cui non po-
terit in æternum dari adequata reſponſio, eademque di-
gniſſima actio ejuſdem SS. Pontificis congruè deſervire va-
let pro regula certa in hac materia, abſque dubio errandi, 234
ſequendo veſtigia fundatæ reſolutionis dictæ Congregatio-
nis particularis, oraculo, & factis dicti Summi Pontificis
roborata.

Ad colorem contrariam prætenſionem non benè inſi-
ſtitur in diſpoſitione legum civilium, in quibus prohi- 235
betur alienatio Monaſteriorum ad uſus profanos, ut vi-
dere eſt *in §. Quia verò circa med. Auth. de Alienat & per-
mutat. & in §. Ea verò Auth. de Alien. & Emphyt.* quo-
rum verba regiſtrata fuerunt in contraria Reſponſione:
Quia nos ultrò admittentes, id eſſe prohibitum in dd. civili-
bus legibus, & ad dd. uſus, dicimus, quòd Summi Pon-
tifices ultrò progredientes talem prohibitionem cum lon-
gè majori generalitate extenderunt ad omnem omni-
no alienationis ſpeciem, & ad quemcumque uſum, et-
iam pium, & piiſſimum, ex adductis ſupra à *num.* 110.
Et

Et in materiis, concernentibus res ſpirituales, & ſacras,
236 Deoque conſecratas, ſtandom eſt diſpoſitis in Jure Canonico, ut notat *Card. de Luc. de Judic. diſc. 35. n. 41.*

Oppreſſi contrarii Scribentes à claritate illorum verborum, cum quibus Authores citati ſupra *num.* 114. aſſerunt, Eccleſias nullo modo vendi poſſe, & aſſignantes congruas diſparitates, quare id permittatur in ſacris Calicibus, reſ-
237 pondent (ſunt eorum verba) *Quæſtio tractata per eoſdem Authores intelligenda eſt, retentis eiſdem terminis, videlicet, ut Eccleſia vendi non poſſit Laicis profanata.*

Reſponſio autem nullam habet ſubſiſtentiam: I. Quia ſenſus grammaticalis inſervit pro congrua reſponſione,
238 quia cum illo non conveniunt diſparitates ab eis adductæ. II. Quia dd. Authores nullam movent quæſtionem. An Eccleſia vendi poſſit, vel non, ſed pro indubitato ſupponunt, non poſſe vendi, nihilque aliud faciunt, quàm ſtrictè aſſignare rationem diverſitatis inter unum, & alium caſum, ibi: *Quæro, quæ ſit ratio, cur Calix ſacratus poſſit vendi, ut hic, & quarè Eccleſia vendi non poteſt?* III. Quia, quòd Eccleſia profanata vendi poſſit Laicis,
239 nullam admittit dubietatem, quia tunc deſinit eſſe Eccleſia, & conſequenter nulla aſſignabilis eſt ratio, quare vendi non poſſit Laicis, ut obſervat *D. Thom. 2. 2. quæſt.* 100. *artic. 4. ad 2.* quem refert *Donat. Rer. Regul. tom. 1. tract. 14.*
240 *de Rebus Monaſt. non alien. qu. 78. numer.* 9. IV. Quia ſi dd. Authores ad ſenſum contrariorum Defenſorum loquuntur de Eccleſia, retentis eiſdem terminis Calicis, certum eſt, quòd de iſto loquuntur cum ſuppoſito, quòd vendatur in ſua artificiali forma; Et proinde retentis terminis conſecrationis; Ergo de hoc pariter caſu loquuntur de Eccleſia.

Si ex admiſſis exadverſo *Card. Capiſucc.* citatus ſupra *num.* 106. ſequendo Theologorum Principem, benè dicit,
241 quòd Eccleſia non poteſt vendi ad uſus humanos generaliſſimè, ut legitur in contraria Reſponſione §. *Nec contrarium*, his verbis: *In quo concordamus*, hoc eſt cum eodem Card. Capiſucc. Igitur vanum eſt prætendere, quòd poſſit vendi ad ſpecialem uſum, hoc eſt ad uſum ſacrum. Juxta
242 prima ſiquidem Philoſophiæ principia, ubi non habet locum genus, neque etiam poſſunt admitti ſpecies, quæ ſub illo continentur.

In §. *Poſito itaque*, magna liberalitate aſſeritur, Nos ſine fundamento loqui, quando dicimus, res ſacras, Deoque
243 conſecratas, non poſſe vendi; Pro reſponſione autem ſat eſt relativè ſe habere ad animadverſa uſque adhuc.

Quia verò in eodem §. conſtanter aſſerunt contrarii Defenſores *Abſolutum eſſe, quòd ad effectum extinguendi debita, legitimè contracta, etiam res ſacræ vendi poſſunt, ubi non ſuppetunt alia bona, in quibus creditores admitti valeant, & ſignanter poſſunt vendi Calices, & alia Vaſa ſacra*
244 *adminiſterium Altaris deſtinata.* Nos conſtantiſſimè replicamus, hoc gratis ubique prætendi, nullumque Doctor hoc ſomniavit aſſerere, ſed aliqui Theologi, citati ſupra, loquuntur de venditione voluntaria, ad effectum excludendi Simoniam, nullo autem modo ad effectum ſolvendi debita, pro quibus creditores urgeant, & ad quorum inſtan-
245 tiam vendi poſſint, qui ſunt præciſi termini noſtri caſus, & in quibus nullus omnino Doctor, ex citatis exadverſo, loquitur.

Neque contrarium probat *Textus*, qui aſſeritur literalis *in Auth. Præterea C. de Sacroſ. Eccleſ.* Quia loquitur pariter de venditione voluntaria, & quando Eccleſia *habet ſuperflua vaſa*, juxta illius præciſa verba. In omnem verò
246 caſum, dum habemus dicta, & facta trium Summorum Pontificum, de quibus ſupra, applicatur reſponſio illa *S. Hieronymi*, ſequuti *ab Uſel in conſult. connub. fol. mihi 63. in princ.* de qua in meo *Tract. de Matrim. § 17. num.* 12. ibi: *Aliæ ſunt leges Cæſarum, aliæ Chriſti, aliud Papinianus, aliud Paulus præcipit*, & concordat *Fagnan.*
247 *in cap. Cùm eſſes n. 134. de Teſtam.* ibi: *Dicta Apoſtoli prævalent dictis Imperatorum.*

Die 14. Septembris 1717. propoſita Cauſa in Cong. particulari, loco Signaturæ Gratiæ à Sanctiſſimo deputata, non
248 ſine Votorum ſciſſura, reſcriptum fuit: *Eſſe exequen. mandatum Eminent. Vicarii, & ad mentem; Et mens eſt, quòd vendatur extrajudicialiter, quatenus reperiatur emptor.*

Quia verò in dicta Cauſæ propoſitione circumſtantiæ
249 facti non fuerant appuratæ eo modo, quo poſtea non ſine magnis laboribus factum fuit, & in ſpecie ad hominem demonſtratum, quòd nullus omnino uſque ad hodiè datus eſt ſimilis caſus in Urbe, & in Orbe, non ſine fundamento in Cauſæ repropoſitione ſperari poteſt receſſus à dicta reſolutione, juxta ſolitum omnium Tribunalium Urbis, quando non regit factum, cui reſolutio innititur, de
quo teſtatur *Card. de Albic. de Inconſt. in Judic. in præfa-* 250
tione à num. 42. uſque ad finem, & Rota in Romana Primogenituræ, & Fideicommiſſ. de Corſinis 10. *Decemb.* 1710. *in princip. cor. Aldourand.* In qua parte celebre habemus Juſtiniani exemplum, & celebriora ſunt ejus verba, quæ le-
guntur in *Auth de Nupt. poſt princip.* per extenſum regi- 251
ſtrata *in meo Tract. de Matrim. §. ultim. ſeu concluſ.* nempè: *Non enim erubeſcimus, ſi quid melius horum, quæ ipſi prius diximus, adinveniamus, hoc ſancire, & competentem prioribus imponere correctionem.* Reſolutio præſentis Cauſæ capta à Congregatione particulari *die 16 Septembris* 1716. non fuit approbata à SS. D. N. in Signatura Gratiæ, habita *die 28. Martii* 1719. ut videre eſt *in Tom. 3. par. 2. diſcep. 25.*

DISCEPTATIO XXVI.

Neapolit. Reintegrationis.

P R O

P. Joſepho Seregni Ord. Prædicator.

C U M

Superioribus Gener. ejuſd. Ordinis.

A R G U M E N T U M.

Religioſus reintegrandus eſt ad illa Officia, & Munera, quibus injuſtè à ſuis Superioribus privatus fuit, eique bonificandum eſt tempus litis, ad dictum effectum promotæ, ac ſi ſuum Officium punctualiter adimplevisset.

PRo negativa reſolutione 1. dub. de quo infrà *num.* 36. mirabiliter urget reflexio illa, quòd unica cauſa præcipitoſæ remotionis P. Seregni, adducta à P. Procur. Generali, ab hac S. C. interpellato, fuit hæc, *per eſſer ſtato fer-*
mato dalla Corte in luogo ſoſpetto extra clauſtra, quæ cum ap- 1
pareat prorſus inſubſiſtens, imò idealis, ex concludentibus probationibus, ſer ſer. factis à Nuncio Neapolitano, de mandato hujus S. C. corruente eodem ſuppoſito, nullo colore ſuſtineri poteſt ejus remotio, dicto ſuppoſito innixa, ſed idem Religioſus omni jure reintegrandus eſt ad ſuam Le-
cturam, juxta regulam, de qua *in Tom. 1. par. 1. diſcep. 12. n.* 2
69. Et in terminis alterius Religioſi, cum longè minori præcipitantia à ſuo Officio remoti, reſolvit hæc S. C. *in alia*
Neapol. 8. Apr. 1704. Pon. Card. Gabriellio, & reſolutionem 3
confirmavit die 5. Sept. ejuſdem anni, cum reſcripto: *In deciſis, & amplius*, de qua *in Tom. 1. p. 1. diſcep. 21. ſub nu 6.* & in antecedenti *p. 1. diſcep. 23.*

Dixi, *cum minori præcipitantia*, quia in dicta alia *Neapol.* datus fuerat terminus decem dierum ad dimittendum Offi-
cium, neque illius intimatio facta fuerat coram cœtu Reli- 4
gioſorum omnium, ut præter ſolitum, & non ſine ſcandalo, practicatum fuit in præſenti in publico Refectorio, cum lectione *ad alta voce d'una Scrittura, continente la caſſazione della Lettura di d. P. Seregni, con ordine preciſo del Generale, che frà tre giorni aveſſe avuto da partire da queſta Città e Regno:* Eo tempore, quo longè majus tempus aſſignari ſolet, & de Jure debet, ipſiſmet facinoroſis, & ſceleratis hominibus, quando in exilium
mittuntur, ex adductis per *Conciol. Reſol. Crim. verb. Exi-* 5
lium reſ. 8. per tot. cum aliis, allegatis *in meis Inſtit. crim. lib. 4 tit. 5. num.* 150.

Non obſtat, quòd ſumus in terminis Regularium, in quibus non proceditur cum diſpoſitione Juris communis, eo quia ſtatim parere tenentur præceptis Superiorum, neque
proinde eis competit reintegratio ad illa Officia, à quibus re- 6
moventur, ad *Text. in cap. Ea, quæ de Stat. Monach.* & juxta determinata in Capit. Gener. Bononiæ celebrato anno 1706. ubi dicitur, P. Generalem ad probandam cauſam dimittendi Religioſum non teneri procedere in his caſibus per viam judicialem, *ſed ſufficere certam de ea undequaque ſcientiam*, juxta illius præciſa verba.

Objecto enim punctualiter occurrit *Innoc.* (quem Patrem Juris, & organum veritatis appellat *Fagn. in Cap.*

Quæ in Eccleſiarum n 64. de Conſt.) *in c. Inſinuante ſub nu.2. Qui Clerici, vel voven.* aſſerens, in his caſibus ſuccurendum
7 eſſe Monacho, ad ſimilitudinem ſervi, & *Innoc.* ſequuntur
Vitalis in clem. Præmiſſa n.2. & 3. de Suppl. negl. Prælat. Rebaff. teſtans ita vidiſſe practicari, *in Tract. de Pacific. Poſſeſs. nu.275. verſ. Intellige, Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. gloſs. 5. num.40.* Et diſtinguendo caſum, in quo Religioſus amovetur ab officio ex cauſa rationabili, ab alio caſu (qui eſt noſter) quando illa ſequitur ex motivo, irrogante injuriam, *Lotter. de Re benef. lib.1. qu.33. num.46.* ibi: *Aut remotio fit*
8 *ex cauſa, quæ nullam infert injuriam ipſi moto, ſed tamen eſt rationabilis, &c. & tunc non differtur executio, neque datur illicò reſtitutio ipſi moto ad priſtinum locum, ſed tantùm de veritate inquiritur, ut, vera ſubſiſtente cauſa, poſtmodum, ſervato Juris ordine, reſtituatur &c. Aut infert injuriam, quia fit cauſa famoſa, & tunc retardatur executio, & ſi antè illius plenam excuſſionem moveatur, illicò reintegratur; Competit*
9 *enim ei poſſeſſorium recuperan. &c.* Et iſti ſunt præciſi termini d. reſol. hujus Sac. Congreg. *in d. Neapol.* Quæ proindè tanquam lex ſervanda eſt, ex adductis *in Inſtit. Crim. lib.1. tit. 20. §.4 num.149.*

Quibus non adverſatur d. diſpoſitio Capituli anni 1706. Ibidem enim ſermo eſt de cauſa certa, & cujus undequaque habetur ſcientia, juxta illius præciſa verba, quod idem eſt, ac eandem cauſam eſſe notoriam, in quibus circumſtantiis benè procedunt diſpoſita in d. Capitulo Generali: Nos
10 autem ſumus in terminis prætenſæ cauſæ, quæ non ſolùm non eſt certa, minuſque de ea undequaque habetur notitia, ſed quæ eſt prorſus inſubſiſtens, & detegitur undequaque idealis, ex probationibus ſer. ſer. de mandato hujus Sac. Congreg. factis, in quibus terminis de ſe patet, eſſe prorſus inapplicabilem diſpoſitionem dict. Capituli Generalis.

Nec dicatur, quòd eidem famoſæ cauſæ, unicè adductæ in d. Relatione P. Proc. Gener. alia jungatur hodiè,
11 charitativæ ſcilicèt aſſiſtentiæ, præſtitæ cuidam Novitio, ejus diſcipulo, cui tempore æſtivo præceperat P. Generalis, ut à Civitate Neapolis ſe conferret ad Provinciam Apuliæ.

Reſpondemus enim, quòd hæc cauſa, ſeu veriùs prætextus, hodiè adinventus, & poſt remotionem P. Seregni excogitatus, non fuit expreſſus in prima Relatione, pro
12 veritate huic S. C. tranſmiſſa à P. Proc. Gen. & propterea in nulla prorſus conſideratione habenda eſt hodiè, ad *Text. in l. Si quis fortè §.1. ff. de Pœn.* ibi: *Non enim debebat tam magnam rem tamdiu retinere*, cum aliis, citatis *in Tom.1. p.1. diſcep.21. num.32.*

Fortiùs quia, quatenus idem preceptum fuiſſet injunctum eidem infelici Novitio, non fuiſſet obligatorium, eo quia d. æſtivo tempore diſceſſus à Civitate Neapolis, & acceſ-
13 ſus ad Provinciam Apuliæ, eſt ſummopere periculoſus, ob aeris intemperiem, quod comprobavit luctuoſa experientia, eo quia ex una parte videns P. Seregni, quòd juſſio P. Generalis urgebat pro d. acceſſu, non ſine evidenti periculo mortis d. infelicis Novitii; Ex alia verò conſiderans, quòd perfectè adimpleverat omnes partes Religioſi, Magiſtri, & Chriſtiani, nil aliud fecit, nihilque aliud dixit pro impediendo diſceſſu ſui Diſcipuli, qui ob aeris intemperiem miſere per viam obiit in Caupona, itaut neque etiam pervenire potuerit ad locum, ibi deſtinatum; Ex
14 hoc autem periculo uno ore aſſerunt Doctores, ſimilia præcepta, vel non obligare, vel adeſſe legitimam cauſam illis non obtemperandi, juxta notabilem *Gloſs. in can. Communis verb. Suorum diſtinct.23.* ibi *Nota, quòd propter intemperiem Loci aliquis excuſatur*, & notant *Menoch. de Arbitr. lib.1. centur. 5. caſ.421. na.7. Corrad in Prax. diſpenſ. lib.*
15 *8. cap.10. na.18. Pat. Iordan. variar. Reſol. lib.1. prælud. 8. num.78.* ubi, quòd impium, atque inhumanum eſt in his circumſtantiis ſimilia præcipere, cum quibus excuſando ſimilem acceſſum Beneficiati ad Urbem æſtivo tempore, proceſſit S. Cong. Conc. *in Romana Diſtributionum de qua to.2. p.2. diſcep.16. tot.* & ſignanter *n.36. & n.107.* Et in durioribus terminis, quòd præceptum Generalis Dominicanorum, obligantis Subditos ad ſubeundum martyrium, vel ad ac-
16 cedendum apud Indos, eoſdem Subditos non obliget, benè probat *Donat. Rer. Regul. to.4. tr.17. de Vot. obed. 16. per tot.* & ſignanter *num.10.*

Poterat autem omitti epiſtola, ſumma confidentia à P. Seregno ſcripta, in qua candidè aperuit ea, quæ
17 prorſus ignota erant etiam ejus Amicis in Civitate Neapolis; In his enim circumſtantiis non ſolent, neque debent ſimiles confidentiales epiſtolæ divulgari, juxta animadverſa per illos Doctores, quos ſequutus ſui *in meis Inſtit. Crim. lib.2. tit.6. num.60.*

Cujus inſolitæ propalationis reſpectu non omittimus adnotare, ea, quæ adverſos ſimilia facientes obſervavit *Cicero*, ſequutus à *Reynald. Obſer. Crim. lib.2. cap.14. §.*
4 num.3. ibi: *Quis enim unquam Literas, ad ſe ab Amico miſſas &c. in medium attulit, palamque protulit? Quid eſt aliud, quàm tollere è vita vitæ ſocietatem, tollere amicorum alloquia abſentium?* cum concordan. apud *Abaun. in Pract. Crimin. §. Falſum num. 99.* alioſque à me citatos *in Inſtit. Crimin. lib.5. tit.6. num.58. & ſeqq.*
& addo *Card. de Luc. de Iudic. diſc.23. numer. 24.* ubi, 19
quòd *nimis aſperum eſt, ut Epiſtola familiaris, quæ Tertio familiariter conſcripta ſit, atque ab iſto, contra leges amicitiæ, vel congruentiæ Creditori tradita, habere debeat vim confeſſionis extrajudicialis.*

Fortiùs, quia ex eadem epiſtola ſuperlativè emicant optimus finis, & bona intentio, ex quibus motus ſuit ad ferendum auxilium miſerabili illi Novitio, qui cum evidenti vitæ periculo, ab experientia innegabiliter comprobato, miſſus fuerat ad Provinciam Apuliæ, juxta illa clara verba *à fare viaggio coll' evidente pericolo dell' aria nel più fervido calore dell' Eſtate, per il qual motivo acconſentj Io:* Re-
linquentes EE. PP. conſideran. an verba hæc contrarii Me- 20
morialis *Mentre li Superiori li avevano ordinata la partenza, ben ſapevano, che doveva ſeguire ne caldi, e ſe aveſſero fatto male, eſſi loro ne averebbero reſacauta*, minuant, vel potiùs augeant motiva compaſſionis erga eundem infelicem Novitium, diſcipulum P. Seregni. Poteſtas enim Superiorum
Regularium nullatenus ſe extendit uſque ad mortem inclu- 21
ſivè ſuorum Subditorum; Cumque ageretur de ultimo terribilium, ut comprobavit experientia, prorſus vanum eſt prætendere, quod de illa poſſent æqualem rationem reddere iidem Superiores, ut patet conſideranti, & faciunt animadverſa per *Amen. de Delict. & Pœn. ti.q. §. 8. nu.*
46. in fine, ubi, quòd ſubditus in his caſibus ex motivo 22
compaſſionis poteſt facere id, quod Superiores omittunt, & adducit exemplum illius *Samaritani*, de quo ſermo eſt *in Evang. D. Lucæ cap.10. à na.30.*

Poterat etiam omitti officioſa epiſtola Nuncii Neapolitani, nedum quia in illa *ſi è trattenuta ne' termini generali*, in 23
quibus circumſtantiis officioſæ, & vagæ expreſſiones epiſtolarum in nulla prorſus conſideratione habentur, ex adductis per *Pagn. in Cap. cùm veniſſent num 5. de Inſtit.* Sed etiam, quia ex Proceſſu ſer. ſer. conſtructo in concreto contrariarum criticationum docemus de oppoſito. Nemo au-
tem ignorat, & obſervat *Rat. dec.495. na.15. cor Dunoz jun.* 24
quòd ea, quæ judicialiter probantur prævalent generalibus, & officioſis aſſertionibus Epiſtolarum.

Ex quibus remanet manifeſtum, quòd P. Seregni ex hoc capite meretur potiùs laudem, quàm pœnam, ſi non excedendo obedientiæ fines, religioſa modeſtia, blandiſque modis, ex meræ charitatis impulſu, & compaſſionis
chriſtianæ motivo, procuravit evitare proximam mortem 25
conreligioſi ſui diſcipuli, quam nimia veriſimiliter prævideral, eidem certò imminere, prout ſequutum ſuit. Itaut congruentiùs prætextus iſte omitti exadverſò poterat, ut renovans memoriam infelicis mortis miſerabilis juvenis, cauſam habentis à d. præcepto, quod in circumſtantiis dicti proximi periculi mortis non erat obligatorium, ex authoritatibus ſupra citatis.

Neque proinde ex hujuſmodi inſubſiſtentibus prætextibus colorata dici poteſt præcipitoſa remotio P. Sere-
gni, & injurioſa privatio Lecturæ, minuſque in aliquo 26
læſa remanſit bona exiſtimatio ejuſdem in facto concludentiſſimè probata à teſtibus, ſer. ſer. examinatis à Nuncio Neapolitano de mandato hujus S. C. juxta nobilem animadverſionem *Caſſiodor. lib.4 Epiſt.44.* quem ſequutus ſui *in*
meis Inſtit. Crim. lib.4. ti.8. num.12. ibi: *Sanctitatis Veſtræ* 27
animus non gravetur, nec ſe fallacibus verbis doleat accuſatum, quia multò major eſt opinio purgata, quàm ſi, deficientibus querelis, non fuiſſet impetita.

Et ex his infertur affirmativa reſolutio 2. dubii, de quo *infra num.37.* in omnibus ſuis partibus, ex noto illo
Juris axiomate, quòd tantùm debet dare reſtitutio, ſeu 28
reintegratio, quantùm abſtulit læſio, ſeu remotio, juxta illud *Terent. in Adr. Reſtitue in quem me accepiſti locum*, ſequutum à *Boſcol. in Reſponſ.* impreſſa apud *Cardin. de Luc. de Offic. vacab. fol.275. num.7.* & concordans adducta per *Gratian. diſcep.845. num.19. Mart. medic. exam 15. nn.5. & Rat. dec.555. num.45. cor Merl.* ubi illam adducit bonam,
& convincentem rationem, quòd per reintegrationem inju- 29

ſtè

Google

ſtè privati, cauſa reducitur ad non cauſam, & infecta radix
inficit omne id, quod ab illa profectum fuit.

Ultra quod in his caſibus nunquam dicitur extinctum fuiſ-
ſe Jus, & amiſſa poſſeſſio injuſtè remori, ut ſuo more ele-
30 ganter notat *Bald. in cap. Cùm acceſſiſſent, num. 38. de Con-
ſtit.* ibi: *Conjunguntur tempora eſſentiæ, & interim dicetur
potiùs dormiſſe, quàm expiraſſe;* cum quibus proceſſit hæc
S.C. in d. *Neapolitana*, de qua ſupra *num.* 2.

Sigillantes noſtras preces cum illa reflexione, approbata
ab *Amen. de Delict. & Pœn. tit. 9. §. 8. num. 45.* quòd reſpe-
31 ctu P. Seregni agitur de ſumma rerum, ſeu de illius bona fa-
ma, & exiſtimatione Religioſa, eo quia per totam ejus
Provinciam, immò per multas alias vicinas, volavit fa-
ma ejus præcipitoſæ remotionis ex d. famoſo titulo, & inju-
rioſo prætexto. Unde nullo alio modo ſuccurri ejus inno-
centiæ poteſt, quàm mediante totali reintegratione ad om-
nia ea officia, muneta, & prærogativas, quibus præcipi-
tanter privatus fuit, vel quæ ei de conſuetudine collata fuiſ-
32 ſent, ſi continuaſſet in exercitio ejus Lecturæ: In qua par-
te idem Religioſus *Amen. de Delict. & Pœn. tit. 5. §. 3. verb.
Infamatia num. 45.* conſiderat etiam bonum Religionis, ea
adducta bona ratione, quòd ſicuti mala fama Religioſorum
Religionem denigrat, ita illorum bona fama Religionem
honorat. Quam veritatem agnovit, & faſſus fuit Nuncius,
*il quale compreſa per calunnioſa l accuſa, non ſola la dimiſe,
come Innocente, ma di vantaggio ne fece doglianze &c. ordinò
al Capo Curſore di dire al di lui nome al Superiore, che il fat-
33 to ſù un mero sbaglio &c. che non li faceſſero oſtacolo, ne male
veruna, ma la laſciaſſero in libertà, e proſeguire in ſua Lettu-
ra*, & teſtando de laudabili ſtylo hujus S.C. notat *Card. de
Luc. de Benef. diſc. 92. num. 7.* ibi: *Si en Statutis Religio-
nis, vel ex uſu, ſive ad vitam, vel ad certum determinatum
34 tempus. Superior tamen amoveat, quamvis de Jure ſint me-
rè manualia, & obedientialia, attamen paſſim datur recur-
ſus ad Superiores, & præſertim ad S. C. E. & R. quæ co-
gnoſcit de cauſis, quibus legitimè non concurrentibus, re-
integrat, ob præjudicium, quod infama reſultat amotis con-
tra ſtylum, & infra terminum conſuetum &c.*

35 Die 10. Septembris 1717. per Em: Grimaldum in S.C.E.
propoſitis ſequentibus dubiis.

I. *An remotio P. Joſephi Dominici Seregni, facta de anno
1713 ſeu &c ab Officio Lectoris Philoſophiæ in Conventu S.
36 Catharinæ apud Formellum Neapolis, ſubſtineatur. Et qua-
tenus negativè.*

II. *An d. P. Joſepho ſit computandum tempus à d. an-
no 1713. ac ſi Officium Lectoris uſque ad præſens exercuiſ-
37 ſet, itaut ei debeatur Lectura Theologiæ Moralis, & ab ea
ſit removendus quilibet detentor.* Reſcriptum fuit; *Ex ad-
ductis, P. Seregni fuiſſe non culpabilem, & proindè ei-
dem bonifican. eſſe totum triennium Philoſophiæ, & totum
tempus litis.*

DISCEPTATIO XXVII.

Gandaven. Præbendæ Theologicæ.

PRO

Epiſcopo Gandavi.

CUM

Lamberto Baerts.

ARGUMENTUM.

*Diffamatus de aliquo crimine, vel de non ſana doctrina, an
poſſit promoveri ad eccleſiaſticas Dignitates.*

AFfirmativa reſolutio dubii, de quo infra *numer. 44.* per
neceſſariam infertur conſequentiam ex diffamatione
Lamberti de pluribus delictis, illiuſque ſuſpicione circa plu-
1 ra doctrinæ capita; Et proinde repellendus omnino vi-
detur à conſecutione Præbendæ Theologalis, de qua a-
gitur. Diffamato enim de delicto, & multo magis de
pluribus, ut in præſenti verificatur, nunquam adjudican-
dum eſt Beneficium, vel concedenda eccleſiaſtica Digni-
2 tas, etiam ſi omnia alia habeat requiſita, juxta rotun-
dos Textus *in canon. Tantis Daniel. 81 diſt. & in cap. Ac-
cuſatum de Simon. & in cap. Omnipotens de Accuſat. & in
leg. Reus ff. de Muner. & honor.* cum aliis apud *Garz. de
Beneſic. par. 7. cap. 8. num. 1. & ſeqq. Bellet. Diſquiſit. Cleric.
titul. de Diſcipl. Cler. §. 10. num. 39. & 40. Card. de Luc. de
Benef. diſc. 70. num. 3. & diſc. 72. per tot. num. 2.* referens ita 3
deciſum ab hac Sac. C. *Rot. coram Camil. dec. 119. num. 3. &
coram Seraph. 516. num. 4. & cor. Priol. dec. 94. num. 8. & co-
ram Ottab. dec. 202. num. 15. & in par. 19. rec. deciſ. 50. nu.
2. & in Leodien. Abbatiæ 11. Decembris 1679. in princ. & per
tot. coram Card. Matth.* Et in terminis electi in Epiſcopum,
quòd admittendus non ſit, ſi de criminibus ſit diffamatus, 4
probant *Abb. in cap. 1. num. 8. & in cap. Per inquiſitionem nu.
11. de Elect. & Felin. in cap. Nihil ſub num. 12. de Præſcrip.*
& firmavit *Rot. dec. 669 num. 9. & 10. cor. Bich.*

Inter plures autem rationes hujus communiſſimæ opinio- 5
nis, tres ad noſtrum propoſitum urgere videntur.

I. Quia opinio promovendi ad eccleſiaſticas Dignitates
in nihilo vacillare debet, quam adducunt *Hoſt. in cap. Accu-
ſatum num. 3. de Simon. Abb. in cap. Cùm in cunctis ſub num. 4.* 6
de Elect. & Rot. cor. Bich. d. dec. 669. num. 8.

II. Quia nulla nota maculatus eſſe debet ille, qui ad Ec-
cleſiaſticas aſpirat Dignitates, de qua *in cap. fin. de Furt.*
& apud *Abbat. in cap. Super eo in princ. de Electio. Garz.* 7
*de Beneſic. par. 7. cap. 8. num. 2. & Rot. coram Bich. d. dec.
669. num 9.*

III. Quia ex promotione diffamati de aliquo delicto, vel
ſuſpecti de ſana doctrina, ſcandalum oriretur in Populo, 8
quòd nullatenus permittendum eſt, etiam ſi nullum alium
pateretur defectum ille, ex cujus promotione ſcandalum
generaretur, in qua inſiſtunt *Calder conſult. 9. de Præ-
bat. Loiter. de Re benef. lib. 2. quæſt. 31. num. 147. à Bo-
non. de Election. dub. 45. numer. 7. & 8. Rot. coram Priol.
dec. 64. num. 8. & coram. Bich dec. 643. num. 13. & cor Ottob.
dec. 202. num. 15. & in par. 12. rec. dec. 297. num 16. & in par.
16. dec. 261. à num. 2.* ubi, quòd Eccleſiæ Dei Miniſtri ab
omni nota penitus immunes eſſe debent, non ſolùm re ipſa,
ſed etiam in Populorum opinione.

Quæ ſi procedunt in quacumque eccleſiaſtica Dignitate,
juxta terminos allegatarum authoritatum, multò magis 9
locum habebunt in noſtra Præbenda Theologali, quæ
annexam habet animarum curam, ut obſervat *Rot in
deciſ. 501. num. 4. par. 19. rec.* Addito quòd Lambertus à
proprio Ordinario ſolitam, & neceſſariam atteſtationem
de vita, & moribus nullatenus potuit obtinere, ſine qua 10
multo minus ad illam valet aſpirare, ut determinat *S. Conc.
Trid. in ſeſs. 7. de Refor. cap. 13. & ſeſs. 25.* pariter *de Refor.
cap. 10.* & obſervat ibidem *Barboſ. num. 74.*

Neque ad hunc effectum diffamatio de delictis, & ſuſpi-
cio circa doctrinam, concludentes requirunt probationes
Mareſc. var. reſol. lib. 2. cap. 35. num 19 Rot. dec. 73. num 6. 11
*coram Priol. & dec. 202. num. 16. & coram Ottob. & dec. 669.
num. 1. coram Bich & dec. 667. num. 10. par. 12. rec.* Sed ſat
eſt, vel quòd diffamatio nota ſit apud probos, doctoſque
Viros, ex authoritatibus mox allegatis, quibus addimus
Fagn. in cap. Omnipotens de Accuſat. num 26. & ſeqq ibique
Barboſ. num 4. & de Poteſt. Epiſc. par. 2. alleg. 23. num. 17. 12
*& 19. Garz. de Benef. par. 7. cap. 8. num. 13 & Lotter. de Re
benef. lib. 2 quæſt. 31. num. 145. & ſeqq.* Vel quòd illa deſu-
matur ex ſola denunciatione, vel inquiſitione, ex authori-
tatibus, quas refert, & ſequitur *Rot. deciſ. 653. num. 13. &* 13
dec. 669. num. 11. coram Bich. Quorum utrumque in noſtro
caſu verificatur, quòd eſt adeò verum, ut procedat etiam
ſi diffamatus ſententiam abſolutoriam reportaverit, ex eo 14
quia non fuerit repertus culpabilis; Tum quia novis ſuper-
venientibus indiciis iterum proceſſari, & puniri poteſt, ut in
terminis obſervant *Lotter. de Re benef. lib. 2. quæſt. 31. nu-
mer. 148. & ſeqq.* ubi notabiliter ampliat concluſionem, et- 15
iam in abſoluto tanquam Innocente, quando, ut in præſen-
ti verificatur, agitur de Dignitate, annexam habente ani-
marum curam, *Card. de Luc. de Benef. diſc. 70 num. 6. & in
adnot. ad Conc. diſc. 32. num. 12. Rot. dec. 73. num. 13. coram
Priol. & dec. 653. num. 15 & dec. 669. num. 13. coram Bich.* 16
& dec. 667. eod. numer. 13. par. 12. rec. Tum quia inhabilitas
conſequendi eccleſiaſtica Beneficia, & Dignitates in his ter-
minis non provenit ab ipſo delicto, tanquam pœna, ſed ex 17
ſcandalo, quòd in Populo generaretur, quodque ſemper
verificatur, etiam ſi concurrat ſententia abſolutoria, ut
in noſtris terminis obſervat *Card. de Luc. in adnot. ad Conc.
diſc. 12. num 10.* Et licèt in his circumſtantiis diffamatio
non poſſit dici nota delicti, congruè tamen à Doctoribus
communiter appellatur *nota impedimenti* ratione ſcanda-
li, quòd diffamatus, & taliter abſolutus præbiturus eſ- 18
ſet, ſi eccleſiaſticam conſequeretur Dignitatem, vel Be-
nefi-

neficium, ut in præciſis terminis obſervant adducti per *Rot.*
dec. 73. à num. 10 cor. Priol. & dec. 261. n. 9. & 10. par 16. rec.
ubi, quòd abſolutus per ſententiam, quamvis immunis re-
19 maneat à delicto, *non eſt tamen immunis à ſuſpicione delicti*,
quæ ſufficit ad ipſum repeliendum à Beneficiis, & Dignita-
tibus eccleſiaſticis.

Hujuſmodi autem diffamationes Lamberti, illiuſque ſuſ-
20 picio circa doctrinam in noſtris terminis adeò claré, & di-
lucidé probatur in pleno Summario, ut de illis verificetur
vulgatum illud de Apelle, illiuſque picturis. *Quidquid ad-*
das demis.

Obſervando dumtaxat, inter alias demonſtrationis ſpe-
cies, illas probari ex aſſertionibus proprii Epiſcopi, cujus
21 judicium in hac parte magnifaciendum eſſe in noſtris termi-
nis firmavit *Rot. dec. 501 num. 11. par. 19 rec.*

Inter quas diffamationes, & ſuſpiciones magnam me-
22 rentur animadverſionem familiaritas Lamberti cum per-
ſonis ſuſpectis, per ea, quæ obſervat *Guaraer. de Eccleſ.*
23 *Militan lib. 3. par 3. cap 18. verſ. 17 Ob familiaritatem*:
Propoſitiones deſumptæ ab ejus Libro, cui titulus *In-*
24 *ſtructiones Chriſtianæ*, cum ſuis Catholicis adnotationi-
bus, & qualificationibus, exhibitis in Summ. Prætenſio
ejuſdem defendendi Impreſſionem Sacræ Scripturæ in
lingua vulgari, contra communem Catholicæ Eccleſiæ
25 praxim, & uſum, illiuſque expreſſam prohibitionem,
contentam *in Regula 4. Indicis*, juſſu Sac. Conc. Trid.
edita, & de mandato Pii IV. promulgata, unà cum ob-
ſervationibus circa eandem 4. Regulam, editis de ordi-
ne Clementis VIII. de quibus *in fol. 6. & 1*[illegible]*. ejuſdem In-*
dicis Librorum prohibitorum, *Romæ impreſſi anno 16*[illegible]*1.*
26 & obſervant *Card. Bellarm. contro. lib. 2. tit. de Verbo Dei*
cap. 15. & 16. Card. Pallavic. nell' Iſtor del Conc. Trid. lib.
14. cap. 16. num. 6. ubi, quòd: *Saggiamente la Chieſa hà vie-*
tato, che la Bibbia ſi rivolti nelle lingue inteſe da chi non può
intenderne il ſenſo. Piſqualig de Sacrif nov Legis quæſt. 322.
per tot Ambroſ. Catharin in peculiari tract. de Sacr. Script.
27 *translata in linguam vulgarem Sixtus Senen in Bibliotb. lib. 6.*
cap 263 Natal ab Alex. in Hiſtor. Eccleſiaſt. ſæcul. 15. Verri-
cel. de Miſſion tract. 8. quæſt 140. per tot. Card. de Albic. de
Inconſt in fide cap 34. à num. 40. & non minus ſolidè, quam
erudité *R. P. D. Danain de Suſpect. de hæreſi pag. 223. num.*
34 Ex in debilioribus terminis, quòd nec etiam permitten-
28 dum ſit, ne œcumenica Concilia in vulgares linguas tradu-
cantur, reſpondit *hæc S. C. in Galliæ 2. Julii 1629. ut in Lib.*
16 Decr f. 109. quam ſequutus fui *in Inſtit. crimin. lib. 1. tit.*
10. §. 2. à num. 96.

Si autem contra ſimpliciter non obſervantes eaſdem Indi-
cis Regulas, & Obſervationes, ultra læthale peccatum,
adeſt etiam excommunicatio, promulgata à Pio IV. & con-
29 firmata ab Alex. VII. ut notat *Bordon. in Manual. S. Officii*
ſect. 49 num. 56. multò magis id locum habebit in præſenti,
attentis precibus, à Lamberto exhibitis ſæculari Poteſtati,
ubi excuſando ſuam prætenſionem, ait: *Poiche non hà det-*
to Decreto per fondamento altro, che un fatto abuſivo, cava-
30 *to dalla 4 Regola dell' Indice della Santità di Pio IV. la quale*
non è ſtata mai oſſervata in queſto Paeſe.

Et quod magis eſt in Interrogatoriis 13. 14. & 15. ul-
31 trò faſſus fuit, ipſum diſtribuiſſe varia exemplaria Ca-
nonis Miſſæ in Lingua Flandrica, non attenta noviſſi-
ma ſpeciali prohibitione Alexand. VII. circa impreſſio-
nem Miſſalis, illiuſque partium in vulgares linguas, de
qua ſequendo *Card. de Albic. de Inconſt. in Fide par. 1.*
cap. 34. à num. 40. mentionem feci in *Inſtit. Crim. lib. 1.*
tit. 10. num 97. Et contra aliam ſpecialem prohibitionem
anno 1667. à S. Indicis Congr. promulgatam, & à Clem.
IX. approbatam imprimendi, & divulgandi Sacram Scri-
pturam in linguis vulgaribus.

Nec dicatur, omnia hæc locum habere adverſus il-
los, contra quos nedum promulgatæ fuerunt ſententiæ
32 ab Eccleſiaſticis Judicibus, ſed ulteriùs illæ tranſitum fe-
cerint in Judicatum, tam ex diſpoſitione Juris commu-
nis, quàm ex noviſſimo Decreto Innocent. XII. ibi:
Quantum in Domino poteſt injungit, nè ulla ratione quem-
quam vaga accuſatione, ac invidioſo nomine traduci, aut
nuncupari ſinant niſi priùs ſuſpectum eſſe legitimè conſti-
terit de eo, de quo accuſatur, nec quemquam ſub hoc præ-
33 *textu repelli ab Officiis, Muniis, Beneficiis, Gradibus, ac*
Concionibus habendis, vel alia quacumque functione Ec-
cleſiaſtica permittant, niſi ſervato Juris ordine, eam pœ-
nam, quæ Viris alioquin Catholicis graviſſima eſt, commе-
ruiſſe probatum fuerit.

Reſpondemus enim, quòd Jure communi attento ad
arcendum diffamatum à conſequutione Eccleſiaſticarum 34
Dignitatum nulla requiritur condemnatoria ſententia,
minuſque, quòd illa tranſitum faciat in judicatum, ſed
ſufficit ſola diffamatio, ex probabili ſuſpicione orta, ut,
ultra ſupra adductos, notat *Barboſ. de Poteſtat. Epiſc.* 35
par. 2. alleg. 43. numer. 17. Et ratio convincens ea eſt,
quia poſita diffamatione, & ſuſpicione, ab illa ſe purga-
re debet diffamatus, & ſuſpectus, antequam novos ho-
nores appetere poſſit, novaſque Dignitates prætendere,
& quouſque hæc purgatio per ſententiam abſolutoriam 36
ex capite innocentiæ non ſequatur, ſemper militat con-
tra ipſum impedimentum, ſeu inhabilitas, ortus ex di-
ctis diffamatione, & ſuſpicione.

Ad quam concluſionem probandam, non recurrimus
ad Doctorum interpretationem, & authoritatem, ſed 37
adducimus literales Textus, id cubitalibus verbis deter-
minantes, ut de Jure Canonico videre eſt in *canon. Ac-*
cuſatum 1. quæſt. 5. & cap. Omnipotens de Accuſat. & capit.
final de Teſt ibi: *Accuſati, niſi priùs ſe probaverint innocen-*
tes ab accuſatione, à ſuſceptione Ordinum repellantur: Et de
Jure Civili in *L. Reus ff. de Muner & honor.* ibi: *Reus de-*
latus etiam ante ſententiam honores petere publicis conſtitu-
tionibus prohibetur, & in *l. Libertus 17. ante finem ff. Ad*
Municipal ibi: *In quæſtionibus nominatos capitalium cri-*
minum ad novos honores, ante cauſam finitam, admitti non
oportet, & in *l. Lucius §. Idem ff. Eod.* ibi: *Reum non*
debuiſſe medio tempore honorem appetere, ubi Gloſs. expli-
cando illa verba *medio tempore* ait: *Ideſt ante ſententiam*
& l. Reum criminis ff. de Procurat. ibi: *Antequam purget*
innocentiam ſuam, & in *l. Qui de libertis ff. de Liberali.*
cauſ. & in l. Si ut proponis Cod. Quando provoc. non eſt
neceſ. quam ita ſummat Bartol: *Cauſa præjudicialis impe-*
dit electionem ad munera, & in *lib. 1. Cod. de Reis poſtul.* 38
lib. 10. ibi: *Reos criminis poſtulatos novos honores appete-*
re non debere, antequam purgaverint innocentiam ſuam,
& à Divis Parentibus noſtris, & à Nobis ſæpè reſcri-
ptum eſt.

Immò, quòd ex ſola pendentia accuſationis, ac dela-
tionis criminis adeò gravetur opinio accuſati, & diffama- 39
ti, ut ad novas dignitates promoveri non poſſit, notabi-
liter obſervant adducti per *Fagn. in cap. Omnipotens num.*
2. de Accuſ. & Bellet. Diſquiſ. Cleric. tit. de Diſciplin. Cler.
§. 10. num. 39. & 40. Et quòd ad novos honores aſcende-
re non poſſit accuſatus, pendente accuſatione à ſententia
abſolutoria, notat *Gonzal. in cap. Omnipotens ſub num. 8.* 40
de Accuſat.

Ex quibus inapplicabile prorſus remanet d. decretum
Innocent. XII. Cùm enim in eo literaliter determinetur,
admittendos non eſſe ad Officia, & Dignitates eccleſia-
ſticas, illos, qui legitimé ſuſpecti ſunt de aliquo crimi-
ne, quivé ſervato Juris ordine ab eiſdem repelli debent; 41
Ex hucuſque animadverſis remanet manifeſtum, ad ter-
minos Juris communis repellendos eſſe diffamatos de ali-
quo crimine, & legitimé ſuſpectos qualis dici, abſque
ullo ſcrupulo, meretur Lambertus, de quo talia, & tan-
ta indicantur in facto, & probantur in Summar. ut cum
omni proprietate ſermonis applicetur in noſtris termin.
punctualis *Textus in cap. Omnipotens de Accuſat.* & poſ- 42
ſumus ejus Fautoribus dicere id, quod Conſtantiæ, U-
xori Mauritii Imperatoris, ſcripſit *D. Gregor. lib. 4. Epi-*
ſtol. epiſt. 34. relatus in *d. cap. Omnipotens*, nempè: *Val-* 43
dè grave eſt, ut Vir de quo tanta, & talia denunciantur,
honoretur.

Die 5. Septemb. 1705. propoſito in Sac. C. C. dubio: *An*
nominatio ad Præbendam Theologicam in Cathedrali Gan- 44
daven. facta per Archipresbyterum Joannem de Ooms, in
perſonam Lamberti Baerts ſit irrita, & nulla, ob incapa-
citatem perſonæ nominatæ, reſponſum fuit: *Ad Congreg.*
S. Officii.

DISCE-

Digitized by Google

DISCEPTATIO XXVIII.

Lavellen.

PRO

Michaele de Tura Vic. Generali.

CUM

Canonico Placido Riccio.

ARGUMENTUM.

Vicario Generali, quando eſt Canonicus, vel Prothonotarius Apoſtolicus, qualis locus, & cum quali ornatu, debeatur in Eccleſiis Civitatis, & Diœceſis, dum unà cum aliis Canonicis aſſiſtit eccleſiaſticis functionibus.

VErificantur in hac controverſia ea, quæ leguntur in
Sacr. Conc. Trident. ſeſs. 13. de Reformat. cap. 6. quòd
ſcilicet ſubditi, tametſi jure correcti fuerint, magnopere
1 tamen corrigentem odiſſe ſolent, & omnia in medium afferre, ut quoquo pacto poſſint, ei moleſtiam exhibeant;
Cùm enim de menſe Martii 1703. reſignata fuiſſet liberè in
manibus Epiſcopi Lavelli Dignitas Cantoratus illius Cathedralis, quæ ſucceſſivè per ipſum admiſſa, & authoritate
2 te ordinaria collata fuit perſonæ digniſſimæ, licèt ex accidenti conſanguineæ Reſignantis, prætendit Placidus Riccius, collationem fuiſſe nullam, & ejus operationes eò pervenerunt, ut non dubitaverit ſecum ducere in Eccleſia Cathedrali publicum Notarium eo tempore, quo Epiſc. in Epiſcopali Solio cor. Capit. & Populo, ſolemniter aſſidebat,
eundemque Notarium ſtimulare, ut quandam frivolam pro-
3 teſtationem ipſi notificaret, itaut ad talem nimis improprium operandi modum comprimendum, coactus fuerit
idem Epiſcopus eundem Riccium cenſurarum vinculo innodare.

Licèt autem quieverit negotium hoc, mediante abſolutione à dictis cenſuris, quam poſtmodum à benignitate Epiſ
4 copi conſequutus fuit idem Riccius, nihilominus dum die
6. Octob. 1704. celebrari debebat feſtivitas S. Placidi in Eccleſia S. Joan. Civitatis Lavelli, eamque proceſſionaliter
adiviſſet Capitulum Cathedralis, pro Sacro ibidem de more ſolemniter peragendo cum Michaele de Tura, Vicario
Generali dictæ Civitatis, induto Vicariali habitu, præfa-
5 tus Riccius ejuſdem Eccleſiæ Beneficiatus, qui die immediatè antecedenti in publica Platea viſus fuit, ſub prætextu, quòd ægrotaſſet, nec Proceſſioni intervenit, nec in eadem Eccleſia, juxta antiquum ſolitum invenire fecit paratam ſedem cum pulvinari. Quapropter agnoſcens idem Vicarius valdè contemptam fuiſſe ſuam Dignitatem, cum de-
6 negatione illarum præeminentiarum, quas habuit & habet
in omnibus aliis Eccleſiis dictæ Civitatis, eandem Eccleſiam S. Joan. Eccleſiaſtico ſuppoſuit interdicto, eundemque Riccium à Divinis ſuſpendit, & poſtea, tam Epiſcopus, quàm Vicarius inſtructam reddiderunt de hujuſmodi
facto S. C. E. à qua ſub die 9 Novemb. 1703. prodiit reſcri-
7 ptum: *Epiſcopus removeat ſuſpenſionem, & interdictum, facto tamen præcepto Can Riccio, ut in anno ſequenti omnino ſervet ſolitum, ſub pœnis arbitrio S. C.*

Verùm quia hoc medio tempore extorſerat Riccius ab A.
C. abſolutionem cum reincidentia, ex parte Vicarii cita-
8 tus fuit coram Auditore SS. qui reſcripſit: *Quoad cenſuras ad S. C. E. quo verò ad denegationem Sedis, ac pulvinaris ad Sac. C. R.* Unde terminata jam cauſa cenſurarum ab eadem
Sac. Congreg. Epiſcop. die 31. Martii 1704. mediante reſcri-
9 pto: *Attenta remotione Interdicti Canonic. Riccius acquieſcat*, confirmato die 11. Aprilis, dicti anni cum reſcripto: *Lectum, & amplius*, diſputantur ſolùm duo dubia, inter Partes concordata, de quibus *infra num. 35. & 36.*

Ante illorum verò diſcuſſionem non omittimus inſinua-
10 re, præſentem controverſiam, ex hac parte non promoveri ob inanem gloriam, & inutile factum, ſed pro tuitione, tam decoris eccleſiaſticarum functionum, quàm propriæ dignitatis, ad quam omni jure tenetur, ex probatis *ſupra par. 2. diſcep. 11. à num. 32.*

Diſcurrendo modo de 1. dubio de quo *infra num. 35.* hoc
tres continet partes, primam, an Vicario competat uſus Se-
dis tantùm, ſecundam, an Sedis cum pulvinari, & ter- 11
tiam, an potiùs ſedere debeat in primo ſtallo Dignitatum,
& Canonicorum.

Pro favorabili autem reſolutione quoad omnes partes ejuſdem dubii, quòd ſcilicet eidem competat uſus Sedis cum pulvinari, ſupplicamus obſervare, antiquiſſimam conſuetudi- 12
nem, in facto comprobatam ex Relatione Epiſcopi, & ex
Teſtibus, omni exceptione majoribus, nempè Canonico
Mauro Conſtantino, Cæremoniarum Magiſtro noſtræ Cathedralis annorum 56. Mauro de Toma, Canonico Decano ejuſdem Eccleſiæ annorum 74. Dominico de Legio Sacriſta majore ejuſdem Eccleſiæ annorum 61. aliiſque: Illi ſiquidem examinati cum contrariis interrogatoriis coram d. 13
Epiſcopo Lavelli, & etiam coram Archipresbytero Colonna, Adjuncto in dicto judicio, & examine teſtium, nedum
eandem conſuetudinem ſpecificè comprobant, præcipuè ab
annis 40. & ultra, ſed individuant etiam nomina, cognomina, & tempora illorum Vicariorum, qui dictum uſum Sedis cum pulvinari habuerunt: In materiis enim præeminentialibus conſuetudo, nedum plurimùm attenditur, juxta 14
animadverſa per *Natt. conſ 62. in fine Panimol. deciſ. 1. numer. 9 & 19. adnot. 2. num 1. & ſeqq & Rot. dec. 1025. num. 4. coram Emer. jun* Sed totum facit, & pro lege ſervanda
eſt, ut inquit *Baldus*, communiter receptus *in cap. Cùm olim num. 1. de Conſuet. Bardon. de Præced. num 248. Tranched. conſult. 14. num. 1. Prat diſcep. 29 num. 3 & 42 lib. 4. Tambur. de Jur. Abb tom. 3. diſput 5 quæſt. 12 num. 31. & Rot. deciſ. 785 num. 5. par. 18 rec. & in Colonien. Præced. 4. Junii 1706. §. Quam is coram Muto*: Neque adeſt in Regi- 15
ſtris Sacrar. Congr. magis frequens reſcriptum, quàm pro
obſervatione ſoliti, teſte *Card de Luc. in Relat. Cur forenſ. diſc. 17. num. 12.* Et in terminis, quòd locus Vicarii debeat 16
eſſe ſecundum Eccleſiæ conſuetudinem, & in Sede ſolita,
pro Vicariis aſſignata, pluries deciſum ab hac S. C. refert,
Barboſ. Apoſt. deciſ collect. 714. num 1. & 2 & in terminis
noſtræ controverſiæ reſolvit dicta S. C. E. reſcribendo, ut
omninò Riccius ſervare teneretur ſolitum, quæ reſolutio 17
magnifacienda eſt, per ea quæ generaliter notant *Fagn in cap. Quoniam à num. 65. & ſeqq. de Conſt. & Rot. dec. 279. n. 4. par. 18. rec.* & in terminis reſolutionum d. S. C. E. *ead. Rot. dec. 277. num 19. rec.*

Eò autem magis eadem conſuetudo ſervanda eſt, quò fomentum recipit à Dignitate, & preheminentiis Officii Vicarii Generalis, qui, nedum dicitur Prælatus, & in Eccle- 18
ſiaſtica dignitate conſtitutus *Fuſc de Viſit. lib. 1. cap 8. num. 32. Pavin. de Offic & poteſt Capit. Sed. vac. par. 2. quæſt. 10. numer. 16. & Ventrigl. in Prax quæſt. 2. tit de Vicar. Gener. annot. 14. §. 1. num 7.* Juriſdictionem ordinariam exercens, 19
ex adductis per *Gloſs. in canon. Perfectis verb. Jurgia diſt. 25 & in cap. 2 verb. Officialem de Offic. Vicar. lib. 6. Barboſ. de Jur. Eccleſ lib. 1 cap. 15. num. 17. & de Poteſt. Epiſc. alleg. 54. num. 36.* Sed Epiſcopi vices, & perſonam repræſentat *Gra-* 20
tian. diſcep. 111. num 27. & ſeqq. & Rot. dec. 15 numer 3. & ſeqq. apud *Antonel de Jurib. Cleric.* Ipſius radiis coruſcat,
facitque cum illo unum, & idem Tribunal *Jacob. Melill. de* 21
Præced. Vicar. cap. 4. num. 5 Sbrozz. de Offic Vicar. quæſt. 43. num. 29. Barboſ de Poteſt. Epiſc. alleg 53 à num. 143. Panimol. dec. 1 annot 5. num. 25. & 45. & Rot. in Baren. Juriſd. 12. Maii 1688. §. Non obſtat cor. Molines: Diciturque pars
perſonæ Epiſcopi, cum illo unam, eandemque legalem perſonam efformando, ex adductis per *Mareſc. var. reſol lib. 1.* 22
cap. 69 num. 17. Card. de Luc. de Præhem diſc. 41. num. 18. & Rot in Colonien. Coadjut. 4. Julii 1698. in fine cor. Card. de la Tremoille.

Quibus additur, quod in finitimis Diœceſibus *Teanen. Minervinen. Aſculan. & Fovearum*, idem adamuſſim practicatur, ut de Diœceſi Tranen. teſtatur, & refert de facto pro- 23
prio Epiſcopus Lavelli pro tempore, quo ibidem Vicarii
munus laudabiliter exercuit. Et pro dictis aliis tribus Diœceſibus dantur totidem authenticæ juſtificationes in Summar. Conſuetudines autem adjacentium Locorum, & Civitatum in his terminis magnifaciendas eſſe, & præ oculis
habendas, in ſpecie notat *Rimin. Jun conſ 257. numer. 27.* 24
Card. de Luc. de Feud. diſc. 52. num. 7 & de Regal. diſcurſ. 3. num. 3. & firmavit *Rot. dec. 29. à num. 30. apud Pattel. cuped. Civil.*

Ea addita conſideratione, quòd agitur de conſuetudine,
nullatenus ſacris Ritibus adverſante, & in Jure ſolidè fundata in dictis preheminentiis Vicarii Generalis, ex ſupra 25
allegatis, quodque in poſſeſſione ſimilium prærogativarum
ſolet hæc Sac Conc. manutentionem concedere etiam inferioribus, ut favore Canonicorum Eccleſiæ Cathedralis

Novatienſis reſpondit *in Novarien.* de qua *ſupra diſcept* 9.
num. 69. Itaut ſi unquam aliàs ſanè in his terminis applicen-
27 tur ea, quæ adverſus prætendentes innovationes obſervaot
citati *in Tom.* 1. *par.* 1. *diſtep.* 20. *num.* 12.

Aothoritates verò, quæ io contrarium adduci poſſunt,
loquuntur, & interpretrari debent in terminis Juris com-
28 munis, ſecus autem accedente, prout in noſtro caſu verifi-
catur, legitima cooſuetudine, ut illas declarando notat *Pi-
gnat. conſult.* 63. *num.* 2. *tom.* 4. referens ita pluries decitum
ab hac Sac. Congr.

Ex quibus oritur favorabilis affirmativa reſolutio ſecundi
dubii, de quo *infra num.* 36. quia illius etiam reſpectu mili-
29 tat ead. ratio, & fundata conſuetudo favore Vicarii, tàm
in Eccleſia S. Joannis, quàm in aliis Eccleſiis Civitatis, &
Diœceſis Lavelli, ex probatis in Summario.

Nec refert, quòd aliqui Vicarii Generales Canonici no-
ſtræ Cathedralia aliquando talem uſum non habuerunt in di-
cta Eccleſia S. Joannis; Ut enim ad rem advertit Epiſco-
30 pus in dicta ſua Relatione, id eveoit, eo quia noluerunt in-
cedere in habitu Vicariali, ſeque extraneos reddere à cor-
pore Capituli, ſed pro lucrandis quotidianis diſtributionibus
voluerunt occupare proprium locum inter Canonicos, ut in
his terminis faciendum eſſe ad lucrandas dictas diſtributio-
nes obſervant adducti per *Barboſ. de Canon cap.* 26. *num.* 7.
31 *& in Sum. Apoſt. dec. collect.* 68. *num.* 1. *Nicol. in Floſcul. Verb.
Vicar. Gener. ſub num.* 42. *Panimol. dec.* 1. *annot.* 6. *nu.* 99. *&
Card. de Luc. de Præbem. diſc.* 41. *num.* 9.

Et proinde noo ſequitur, quòd quando Vicarius vult in-
cedere uti talis, & in habitu Vicariali, amittendo diſtribu-
32 tiones quotidianas, occupare non poſſit illum locum, quem
ſui Anteceſſores occuparunt, uti Vicarii in Eccleſiis Civi-
tatis, & Diœceſis Lavellen. Actus enim facultativi, nec
etiam præjudicant illos facientibus, multò minus Succeſſo-
ribus in Officio, & Dignitate, ex adducta per *Natt. conſil.*
106. *num.* 9. *Rocc ſelect. interpr. cap.* 237. *n.* 46. *Card. de Luc.
de Regal. diſc.* 157. *n.* 9. *& Rot. dec.* 336. *n.* 10. *cor. Cerr. & dec.*
31. *num* 9. *par.* 8. *rec.* Minuſque neceſſitatem aliquam, vel
33 obligationem aliquam in futurum inducunt, ut firmavit *Rot.
dec.* 393. *nu.* 10 *cor Ceſ. & dec.* 224. *num.* 7. *par.* 6. *& dec.* 544.
nu 21. *par.* 18. *& dec.* 649. *nu.* 2. *par.* 19. *rec.*

Die 10. Julii 1705. propoſitis in S. C. R. duobus ſequent.
34 dubiis, reſponſum fuit ut infra.

*I. An Vicario Generali in habitu Vicarii, ſeu Prothonotarii
Apoſtolici, tam ſolemnioribus, quàm aliis functionibus Eccle-*
35 *ſiæ Cathedralis aſſiſtenti, competat uſus Sedis cum pulvinari,
& ſtrata in primo loco ſuper Canonicos, & Dignitates, vel
tantùm Sedis; Seu potiùs ſedere debeat in primo ſtallo Digni-
tatum, & Canonicorum?*

*II. An eidem Vicario, in eodem pariter habitu in duabus an-
ni feſtivitatibus proceſſionaliter cum Capitulo incedenti, com-*
36 *petat talis uſus Sedis cum pulvinari, & ſtrata, vel tantùm Se-
dis in Eccleſia S. Joannis Civitatis Lavelli; Seu potiùs ſedere
debeat in primo loco in ſcamno pro Capitularibus parato, in ca-
ſu &c.*
37 Eſſe concedendam Remiſſoriam quoad utrumque dubium.

DISCEPTATIO XXIX.

Provinciæ Marchiæ Capituli Provincialis.

P R O

P. Thoma Bonaguera Auguſtiniano.

C U M

P. Jacobo Barbaroſſa ejuſdem Relig.

ARGUMENTUM.

*Non ſervata forma Conſtitut. Innocent. XII. circa atteſta-
tiones adimplementi onerum Miſſarum, non exhibitas
ante electionem, quando hæc ſit nulla, vel ſaltem di-
gna ſanatione.*

PRo favorabili reſcripto, electionem in Provincialem
Marchiæ, factam in perſonam P. Barbaroſſæ, non
ſubſtineri, nec eſſe confirmandam, præmitto, in celebri
1 *Conſtitut. Innocent.* XII. incipien. *Nuper*, per extenſum
impreſſa *apud Matthæuc. in Offic. Cur. Eccleſ. cap.* 10. §. 1.
num. 29. exhibitalibus literis demandari (ſunt ejus verba)
*Teneantur omnes, & ſinguli Superiores locales in Provincia-
libus Capitulis, ſeu Congr. exhibere atteſtationem ſeu fidem,
ab omnibus Sacerdotibus Conventus, Monaſterii, ſeu cujuſ-
cumque Domus Regularis, ſubſcriptam, & juratam, quòd
omnibus, & ſingulis, tum perpetuis, tum manualibus Miſ-
ſarum oneribus ſeu obligationibus, ad limites, & tenorem
præſentium Decretorum, tempore eorum regiminis, fuerit 2
omninò & integraliter ſatisfactum, vel deficiente aliqua
modica ſatisfactione, poſſit etiam hujuſmodi reſiduali imple-
mento Miſſarum, diſtinctè referendarum, intrà breve tem-
pus moraliter ſatisfieri. Ea adjecta*, (Notemus quæſò ſe-
quentis verba, & ſignanter replicata illa dictio *omnino*,)
*& omnino adimplenda conditione, quòd ante præfatæ atte-
ſtationis exhibitionem, quicumque Superiores locales prædi-* 3
*cti vocem activam, ſeu paſſivam in memoratis Capitulis, ſeu
Congregationibus omnino habere non valeant.*

Videamus igitur, an illa adimpleta ad unguem fuerit in
Capitulo Provinciali, de quo diſputamus, quia, poſito 4
illius inadimplemento, clarum eſt, idem Capitulum eſſe
inſanabiliter nullum, ut omiſſis generalibus, in terminis
inobſervantiæ ejuſdem Conſtitutionis, pro nullitate alterius
Capituli Provincialis, Partibus aeriter informantibus, reſ-
pondit *S. C. Pon. Em. Corſino in Baren. Provinciæ S. Nicolai
Capituli Provincialis* 18. *Febr.* 1712. dubio: *An electio Pro-
vincialis &c. ſubſtineatur*, *Negativè* reſpondendo, *& die* 3.
Junii *ejuſd. anni*, perſiſtendo in reſolutis, cum addito, ut 5
Cauſa ampliùs non proponeretur.

Idemque reſolvit etiam *in Provinciæ S. Bernardini* 19.
Maii 1713. referente Em. Caſino eaoi reſcripto, *Suſpenſo*
*Capitulo, Superiores procedant ad declarationem incurſus pœ-
narum, prout de jure.* Recorrentibus verò Superioribus,
Generalibus ejuſdem Religionis, atque ante oculos EE. PP.
ponentibus magna incommoda Provinciæ, & moralem 6
impoſſibilitatem convocandi aliud Capitulum, cum diver-
ſis Vocalibus, nonniſi gratiam habilitationis, quoad vocem
activam tantùm obtinere potuerunt *die* 2. *Junii ejuſdem anni*
1713. cum reſcripto, *Pro gratia rehabilitationis quoad vocem
activam tantùm, impoſita pœnitentia ſalutari.* Cum quibus
pro punctuali exequutione ejuſdem Innocent. Conſtitu. pro-
ceſſit etiam *S. C. C. in Ord. Min. Obſ.* 17. *Junii* 1713. *quoad* 7
2. *dub.*

Itaut hujuſmodi punctuales reſolutiones Sacrarum Con-
gregationum dubium præſens individualiter deciden. ha-
beantur pro caſu legis, juxta animadverſa in *Tom.* 1. *par.* 1.
diſcep. 6. *num.* 64.

Præcipuè, quia verba dictæ Conſtitutionis, opportunè
repetenda, ſunt adeo clara, ut difficile ſit clariora, & ma- 8
gis expreſſiva in toto Calepino invenire, ibi: *Ea adiecta*,
*& omninò adimplenda conditione, quòd ante præfatæ atteſta-
tionis exhibitionem, quicumque Superiores locales prædicti vo-
cem activam, ſeu paſſivam in memoratis Capitulis, ſeu Con-* 9
greg. omnino habere non valeant.

Poſito proinde inadimplemento ejuſdem Conſtitut. niſi
adverſus omnia Jura, omneſque congruentias, in ipſomet
Statu, & ditione Eccleſiaſtica, in controverſiam adduci 10
ex adverſo velit Pontificia authoritas, in concernentibus et-
iam ſpiritualis, fatendum utique eſt, non poſſe majori cla-
ritate comprobari nullitatem electionis in Provincialem, fa-
ctæ in perſonam P. Barbaroſſæ, ut de ſe patet, & ſciunt a-
nimadverſa *per Card. de Luc. de Benef. diſc.* 89. *ſub num.* 2.

Non unus autem, ſed triplex eſſentialis defectus dictarum
atteſtationum ictu oculi reſultat ex illarum ſola, & ſimplici 11
lectura, ex quo *in d. Conſtitut.* §. 29. literaliter præſcribitur,
illas debere eſſe juratas, ſubſcriptas ab omnibus Sacerdoti-
bus Conventuum, & debere continere, nedum onera Miſ-
ſarum perpetua, ſed etiam manualia; Ex atteſtationibus
autem, exhibitis ex adverſo, tredecim deſtitutæ ſunt jura-
mento, decem non ſunt ſubſcriptæ ab omnibus Sacerdoti-
bus cujuſcumque Conventus, quatuor nullam omnino fa-
ciunt mentionem Miſſarum manualium, duo demum, nem-
pe Prior, & Secretarius Conventus Lauretani nullam om- 12
nino attulerunt in Capitulo atteſtationem celebrationis Miſ-
ſarum in d. Conventu; Et tamen omnes iſti, nempe duo
pro quolibet Conventu, & ſic in totum Vocales num. 56.
inſanabiliter ex dicto Pontificio oraculo omnino privati vo-
ce activa, & paſſiva, aperta fronte, ſpretiſque replicatis
proteſtationibus, à Præſide Capituli emiſſis, de facto ad-
miſſi fuerunt ad votandum.

Diximus, eoſdem defectus eſſe eſſentiales, quia concer-
nunt ſubſtantiam diſpoſitorum in dicta Conſtitut. Niſi enim
eædem

eædem atteſtationes factæ ſint prævio juramento, nullam
13 mereantur fidem, ex adductis *per Rot. deciſ. 214. num. 1. coram Ludov. & dec. 1.5. num. 30. & dec. 39. num. 1. cor. Priol. & in Rom. ſeu Mexicana Depoſiti 27. Novemb. 1705. §. In nibilo cor. Anſald.*

Majori præterea facilitate quis inducitur ad faciendas atteſtationes ſine juramento, quam illo mediante, & in effectu in Summario docemus multos Religioſos in tantùm
14 illis ſubſcripſiſſe, *per eſſere ſenza giuramento, che dovendo eſſere con giuramento non l'averebbe fatto &c.* Atque in comprobationem falſitatis earundem atteſtationum non juratarum, in eodem Summario docemus de adimplemento conſiderabilis numeri Miſſarum poſt celebrationem noſtri Capituli.

Ulteriùs longè facilius eſt Superioribus Conventuum extorquere ſimiles atteſtationes ab uno, vel altero ex Reli-
15 gioſis ſibi ſubditis, in illis commoran. quàm ab omnibus, ut de ſe patet, & hæc eſt ratio, quare in dictu Conſtitut. demandatur, dictam fidem eſſe debere *ſubſcriptam ab omnibus Sacerdotibus cujuſcumque Domus Regularis*, juxta illius præciſa verba, quæ ad hominem excludunt prætenſam deputationem duorum Religioſorum pro dicto adimplemento, forſan exadverſo allegandа, quia dicta Conſtitutio, uti per viam expreſſæ conditionis, omnino adimplendæ,
16 præſcribens formam dictarum atteſtationum, præciſè, & ad unguem ſervanda eſt, ex adductis *per Rot. dec. 21. nu. 19. & 20. par. 19. rec.*

Demùm majus adeſt periculum in occultandis Miſſis manualibus, quàm perpetuis, quia iſtæ deſcriptæ reperiuntur in Tabellis, omnium oculis expoſitis in qualibet Sacriſtia, non ſic autem manuales, quarum eleemoſynæ dietim bona fide, remotiſque arbitris, relinquuntur à fidelibus in
17 manibus Sacriſtarum, quarum proindè reſpectu longè facilius committi poſſunt fraudes, juxta verè ſingularem, & æquè exorbitantem caſum, à *S. C. C.* deciſum anno 1697. à quo motus fuit dictus Summus Pontifex ad faciendam dictam Conſtitutionem, aliosque nimis frequentes, & æqualiter notos; Non igitur mirum, ſi Summus Pontifex, ul-
18 tra juramentum, & ſubſcriptionem omnium Sacerdotum cujuſcumque Conventus, expreſsè mandavit, in dictis atteſtationibus eſſe exprimendas, nedum Miſſas perpetuas, ſed etiam manuales, quia *ubi periculum majus intenditur, ibi proculdubio eſt pleniùs conſulendum*, juxta verba *Text. in cap. 3. de Elect. in 6.*

Cumque iidem eſſentiales defectus non reperiantur in atteſtatione unius, vel ulterius ex Conventibus noſtræ Provinciæ Marchiæ, ſed oculis corporeis leguntur in 08. eiſ-
19 dem atteſtationibus totidem Conventuum, ſigillatim enumeratorum in Summario, & conſequenter in 50. Vocalibus, videtur habere ſpeciem paradoxi propoſitio illa, quæ legitur in partialiſſima Informatione, & æquè affectata
20 Voto P. Generalis, *eſſaminate le Fedi, eſſibite dalli Priori, concernenti la ſodisfazzione delle Meſſe, e celebrazione delle medeme Meſſe, alla riſerva di alcune poche, le ho travate conformi alla Innocenziana.*

Non poſſumus autem in hac parte meliùs, & clariùs ipſum convincere in hac inſubſiſtenti aſſertione, quàm hu-
21 millimè rogare EE. PP. dignentur perlegere eaſdem atteſtationes, illaſque cum dicta Innocentiana conferre, ad palpandam manibus monſtruoſam difformitatem dictarum atteſtationum, & evidentem inobſervantiam ejuſdem Conſtit.

Detegitur ulterius inſubſiſtentia ejuſdem aſſertionis ex innegabili facto P. Barbaroſſæ, qui ad tegendam nullitatem
22 ſuæ electionis in Provincialem, ac ſi Conſtitut. Innoc. non per priùs, ſed per poſteriùs exigeret dictas atteſtationes, adversùs illa cubiſolia verba; *ante præfatæ atteſtationis exhibitionem vocem &c. omninò habere non valeant*, mediante encyclyca epiſtola, tranſmiſſa omnibus Superioribus Conventuum noſtræ Provinciæ, injunxit omnibus Religioſis præceptum de faciendo novam atteſtationem, juxta for-
23 mam illam; *Noi infraſcritti &c. facciamo piena fede à chi ſpetta, col mezzo del noſtro giuramento, che in queſta noſtra Chieſa &c. ſono ſtate adequatamente ſodisfatte tutte le Meſſe manuali, ed' obligo à tempo, e perpetue fino &c. N. N. N. N. &c. Io N. Priore atteſto con mio giuramento, che li ſopracitati ſono tutti li Sacerdoti, che di preſente ſi trovano in queſta mia Famiglia.*

Combinando propterea Informationem, & Votum P. Generalis aſſerentis, atteſtationes, exadverſo exhibitas,
24 eſſe conformes Conſtit. Innoc. d. cum encyclyca epiſt. P. Barbaroſſæ, ad oſtendendam d. conformitatem, injungentis additionem juramenti, Miſſarum manualium, & ſubſcriptiones omnium Sacerdotum cujuſcumque Conventus, cum omni ſermonis proprietate verificatur id, quod ſcriptum reliquit *S. Gregor. hom. 17. in Evang.* his verbis; *Aliud Judex* 25
nunciat, aliud præco clamat; Quia P. Generalis EE. PP. nunciat, dd. atteſtationes eſſe conformes Conſtit. Innoc. è contra P. Barbaroſſa contrarium clamat in d. epiſtola, juxta verba ſupra regiſtrata.

Cæterùm procedendo etiam per nudam hypotheſim, & falſum ſuppoſitum cum dicta erronea aſſertiva P. Generalis; adhuc nullitus electionis eſſet etiam evidentiſſima, dum ul- 26
trò admittit, aliquas ex dictis atteſtationibus non eſſe conformes dictæ Innocentianæ, ibi *alla riſerva di alcune poche*: Hoc autem ſuperabundat pro nullitate electionis; Quia electio facta à Vocalibus habilibus, & inhabilibus ſimul, corruit in totum ratione individuitatis, ex animadverſ. per *Fagn. in c. Meſſana nu. 67. de elect.* ibi: *Electio aliàs utilis, ideſt à* 27
majori parte Cap. celebrata, vitiatur per inutilem admiſſionem inhabilium; *Barbaſ. Vot. dec. 47. num. 197. & ſeqq. Pellizzar. in Manual. Regular. tom. 2. tract. 9. cap. 2. num. 87. in fine, Sperel. dec. 161. num. 38. Lezzan. Oper. Moral. tom. 1. par. 2. cap. 12. num. 29. in fine, Caſtellin. de Elect. cap. 5. numer. 55. Cabed. deciſ. Luſit. 811. num. 15. par. 2. & Anſald.* loquens in punctualibus terminis noſtræ Religionis, atque pro declara- 28
tione nullitatis alterius Capituli Provincialis *in addition. ad dec. 62. num. 34.* ibi: *Certum eſt in Jure, quòd actus electionis, in ſimul geſtus per habiles, & inhabiles, debet irritari*, cum quibus proceſſum fuit ab hac *S. C. in dictis Baren. & Provinciæ S. Bernardini*, de quibus ſupra *num.* 5.

Nec dicatur, quòd ſumus in terminis Conſtitutionis pœnalis, quodque proinde ad nullitatem Capituli evitandam, omnis capienda ſit interpretatio, vel ſaltem præcedere de- 29
beat ſententia circa privationem vocis activæ, & paſſivæ reſpectu Vocalium, ex authoritatibus, facili negotio cumulandis.

Quia hæc procedunt in illis terminis, in quibus privatio vocis activæ, & paſſivæ infertur per viam pœnæ, idque non unica vice, ſed in perpetuum, vel ad arbitrium, qui non ſunt noſtri, dum *in Conſtit. §. Curent. ſeu 39.* id præſcri- 30
bitur pro unica vice, & per viam conditionis, omnino adimplendæ, ibi: *Teneantur omnes, & ſinguli Superiores locales in Provincialibus Capitulis &c. exhibere atteſtationem, ſeu fidem &c. Ea adjecta, & omninò adimplenda conditione, quòd ante præfatæ atteſtationis exhibitionem quicumque Superiores* 31
locales prædicti vocem activam, ſeu paſſivam in memoratis Capitulis, ſeu Congregationibus omnino habere non valeant; In quibus circumſtantiis nulla præcedere debet ſententia, ſeu declaratio, ſed ſat eſt, dictam conditionem non verificari, ad hoc, ut Conſtitutio locum habeat, juxta notam indolem, & propriam naturam conditionalis diſpoſitionis, ex animadverſis per *Sayr. in Clau. Reg. lib. 3. cap. 9. num. 23. Sylveſt. in Summ. verb. Aſſaſſinium num. 5. & Paſſerin. de Elect. cap. 14.* 32
ſub num. 73. verſ. Vel quia non detulerint teſtimoniales, quas ex lege deferre tenentur, vel quia non ſunt ſufficientes &c.

Et rationem diſparitatis aſſignat *Pignatel. conſult. 53. num. 8. tom. 10.* quia ſcilicet in primo caſu inhabilitas ad votandum provenit ab ipſa ſententia Judicis, canonizante privationem vocis; In ſecundo verò provenit à Canone, ſeu à 33
Conſtitutione, innixa facto notorio, ſeu defectui conditionis, quæ abſque alia ſententia ſufficit ad excludendum Votantem.

Ultrà vivam illam rationem, quòd Conſtit. Innoc. privat voce illum Religioſum, qui non defert ad Capitulum juratam atteſtationem circa adimplementum omnium Miſſarum, tàm perpetuarum, quàm manualium, ſubſcriptam 34
ab omnibus Sacerdotibus cujuſcumque Conventus, hujuſmodi autem defectus, utpotè notorius, & reſultans ex ſola lectura, ac oculari recognitione earundem atteſtationum, nullam requirit Judicis declarationem, juxta ea, quæ iutè probavi *in meis Inſtit. Crim. lib. 1. titol. 4. num. 68.* ſequendo *Rot. dec. 52. num. 7. cor. Anſald.*

Quæ omnia in terminis fortioribus admiſit *hæc S. C. in d. Baren. Provinciæ Sancti Nicolai 18. Febr. & 3. Junii 1712.* in qua acerrimè informante utraque Parte, Cauſaque fundi- 35
sus diſcuſſa, nedum declaravit nullum dictum Capitulum, ex eodem individuali motivo defectuoſarum atteſtationum circa Miſſarum adimplementum, ad formam, & præciſum tenorem Innocentianæ Conſtitutionis, ſed inexorabiliter, commendabilique intrepiditate ſanationem ejuſdem Capituli denegavit, ne adversùs adeò ſanctam Conſtitutionem ſa-
nationis

Digitized by Google

nationis exemplum allegari poſſet in futurum, & meritò,
36 quia *maganenemplu ſpeciem iniqui habent*, juxta verba illius
nimiùm nori Authoris, quem racito nomine citat, & ſe-
quitur *Rot. dec. 308. num. 20. cor. Dunoz. ſen.*

Dixi *in terminis fortioribus*, quia in caſu *d. Barea.* nulli-
ter electi per annum illorum Officia exercuerant, illorum-
37 que electio ſequuta fuerat, Præſidente de mandato Sac. C.
Archiepiſcopo Baren. qui de conſenſu æqualis partis Definl-
torii, pro medietate in duas partes ſciſſi, declaraverat ante
Capitulum, Vocales omnes habere vocem in illo, non at-
tentis, imò per ejus ſententiam rejectis oppoſitionibus illo-
38 rum, qui inſtabant pro adimplemento Conſtit. Innoc. Et
tamen hæc Sac. C. nulla habita ratione ejuſdem ſententiæ,
idem Capitulum intrepidè declaravit nullum.

In noſtro autem caſu ad terminos noſtrarum Conſtitutio-
num Præſes debebat eſſe P. Barbaroſſa, & uti talis, erat
39 omninò inelegibilis, ut videbimus infrà, & per conſequens
Capitulum celebratum fuit ſine legitimo Præſide, in qui-
bus circumſtantiis nullitas ejuſdem Capituli ex hoc etiam
diſtincto capite remanet evidens; Eſt enim omnino nullum
40 Capitulum illud, in quo non præſideris, qui de jure præſi-
dere debet, ex firmatis per *Rot. in Gerunden Juriſd. 19. Ja-
nii 1702. §. Præcipuè cor. Em. Priol.* Et in terminis alterius
Capituli Provincialis noſtræ Religionis, quòd illud ſit inſa-
nabiliter nullum, ex quo ſervatæ non fuerunt Ord. Conſtit.
41 ſuo more egregiè probat *Anſald. in addit. ad dec. 61. n. 24. &
25.* teſtans de praxi, & laudabili ſolito hujus S. C. irritandi
ſimiles electiones.

Prætetea in noſtris terminis verus, & legitimus Præſes
Capituli, à Superiore Generali legitimè deputatus, nulla-
tenus rejecit, ſed approbavit, & pro ſubſiſtentibus habuit
42 oppoſitiones, & proteſtationes factas, ad hoc, ut ſervare-
tur diſpoſitio dictæ Conſtitutionis Innocentianæ; Unde eo
magis vitiata remanſit electio, ſpretis dictis proteſtationi-
bus, peracta, *Abbas in capit. Cùm Vintonien. numer. 14. de
Elect. Donat. Rer Regal. tom. 1. par. 2. tract. 4. quæſt. 8. nu. 6.
& Pellizzar. de Monial. tract. 9. cap. 2. ſect. 2. num. 6.*

Ex quibus remanent abundè ſublata ea, quæ exadverſo e-
xagerantur, circa admiſſionem dictarum atteſtationum, fa-
ctam à Judicibus Cauſarum, cum falſo ſuppoſito, quod eſ-
43 ſent conformes Conſtitutioni Innocentianæ; Cùm enim
hoc ſuppoſitum per evidentiam facti ceſſet hodiè ex ſola re-
cognitione, & materiali lectura earundem atteſtationum,
conſervatarum ſub multiplici ſigillo ad illarum identita-
tem probandam, corruunt omnia ea, quæ cum dicto
præſuppoſito per dictos Judices Cauſarum geſta fuerunt,
ex generaliter adductis *in Tom. 1. par. 1. diſcept. 11. num.
69.* & in noſtris terminis benè *Paſſerin. de Elect. cap. 14. ſub
num. 73.*

Si enim ab hac Sac. Congr. non fuit, & meritò attenta,
neque etiam ſententia, ſer. ſer. lata ab adeò qualificato Præ-
ſidente, qualis erat Archiepiſcopus Barenſis, ab ipſa de-
putatus, pro admiſſione Vocalium, ea ratione, quia per
44 recognitionem earundem atteſtationum compertum fuit,
illas eſſe difformes à d. Conſtit. multò magis ſperamus, at-
tendendas non eſſe tumultuarias, & affectatiſſimas vocales
declarationes eorundem Judicum Cauſarum, quorum juriſ-
dictio ad id non ſe extendebat, quia cùm ageretur de re gra-
vi, & maximas involuente conſequentias, ortum haben-
tes à Capituli nullitate, vigore noſtrarum Conſtitutionum,
45 non ad ipſos Judices Cauſarum coram quibus leves tantùm
cauſæ diſcuti debent, ſed ad totum Definitorium ſpectabat
illarum recognitio, & canonizatio.

Et tamen non ſine omnium admiratione denegata,
fuit ab eiſdem Judicibus Cauſarum recognitio, quam laceſ-
ſitos, & interpellatus à multorum qualificatorum Religio-
ſorum proteſtationibus, & inſtantiis, facere volebat le-
46 gitimus Capituli Præſes, eo frivoliſſimo motivo, *che alcu-
ne di eſſe le ſegnavo &c. onde non parendogli proprio quel
motivo, giudicò motivo ſufficiente di tirare a ſe tutte l'al-
tre*, juxta præciſa verba unius ex dictis Judicibus Cauſa-
rum, ex principalioribus fautoribus P. Barbaroſſæ, regi-
ſtrata in Inſtrumento electionis; Iſta ſiquidem illegalis
47 recuſatio exhibitionis dictarum atteſtationum, omiſſque
incivilis modus illas auferendi à conſpectu, imò è ma-
nibus legitimi Præſidentis, eo tempore, quo illarum
tenores legebat. & attentè conſiderabat, adnotando de-
fectus, in illis repertos, non obſcurè, & pluſquam ta-
citè comprobat earundem atteſtationum inſubſiſtentiam,
& difformitatem ab Innocentiana Conſtitut. *juxta Text.
48 in canon. Honoratus diſtinct. 74. in canon. Decernimus 3 quæſt.
9. & in canon. Chriſtianis 11. quæſt. 1.* ibi: *Qui judicium
refugit, apparet eum de juſtitia diffiſum*, & firmata per
*Rot decíſ. 439. num. 4. & dec. 644. num. 9. coram Cerr. & dec.
294. numer. 21. coram Priol. & in Bononien. Relevationis 16.
Decemb. 1707. §. Præmiſſaque coram. Falcon. & in Taden.
Parochialis 11. Martii 1709. in fine coram Eminentiſs. Poli-
gnac.*

Pro quorum faciliori admiſſione dignentur EE. PP. ob-
ſervare, quòd dicti tres eſſentiales defectus earundem at-
teſtationum non erant aliquid involutum, intricatumque 49
ab inſpectionibus legalibus, atque inter Doctores contro-
verſum, itaut dicti 56. Vocales potuerint excuſari præ-
textu bonæ fidei, ſequendo unam, vel aliam opinionem,
à Doctoribus amplexam; Sed reſultabant ex ſola lectu-
ra, & combinatione dictarum atteſtationum cum Innoc.
Conſtitut. itaut nulla omnino excuſatio, nulluſque præ-
textus adductus fuerit exadverſo ad palliandam talem dif- 50
formitatem, immò pluſquam tacitè admiſſi fuerunt iidem
defectus à P. Barbaroſſa ad accelerandum, ſeu veriùs præ-
cipitandum actum electionis publicè exclamante; *Se l'elez-
zione non riuſcirà valida, sarà annullata da quelli, che han-
no l'autorità.*

Et quod magis eſt, formula atteſtationum ad formam
dictæ Innocentianæ, non erat ignota in noſtra Provin-
cia, eratque notiſſima ipſimet P. Barbaroſæ, qui illam
tranſmiſit omnibus Conventibus ejuſdem Provinciæ; Nec
deſunt multi Conventus, in quibus punctualiter adimpleta
erant omnia Miſſarum onera ante Capitulum, ſeu ante 51
ejus electionem, & in quibus ad unguem practicata fuit,
mediante juramento, & ſpecificatione adimplementi om-
nium onerum Miſſarum, tam perpetuarum, quàm ma-
nualium, unacum ſubſcriptione omnium Sacerdotum di-
ctorum Conventuum, quorum atteſtationes ad unguem
correſpondentes dictæ Innoc. Conſtit. publicè, & palàm o-
ſtenſæ fuerunt Superioribus Capituli. Et proindè undique 52
inexcuſabiles remanent iidem defectus, qui oculis corporeis
leguntur, & reſultant ex ſola lectura contrariarum atteſta-
tionum.

Cumque agatur de Cauſa, quam ſtrepitoſam fecerunt
Vocales illi, qui elegerunt P. Barbaroſſa, ſub oculis Sum-
mi Pontificis prætendentes, vel Conſtitut. Innocent. non 53
eſſe uſu receptam, vel illorum atteſtationes eſſe attenden-
das, non obſtante difformitate ab eadem Innocentiana,
ac longè ſtrepitoſiorem fecit idem P. Barbaroſſa, nullo ha-
bito reſpectu ad pendentiam litis coram hoc ſacroſ. Con-
ceſſu, poſthabitaque veneratione illa, qua mediante ex-
pectare tenebatur iſtius oracula, & dubiorum reſolutio-
nes, de facto viſitando omnes Conventus Provinciæ, il-
loſque gravando expenſis, quas numquam fecit, vel ad
quas iidem Conventus nullo modo tenentur, eò magis ne-
ceſſarium videtur æquè promptum, ac efficax remedium 54
declarationis nullitatis ejus electionis, omniumque ab il-
lo in figura Provincialis geſtorum, ad tollendas hujuſmo-
di ſcandaloſas diſſeminationes inſubſiſtentis opinionis non
uſus Apoſtolicarum Conſtitutionum, munitarum clauſu-
la *ſublata, & decreto irritanti*, per ea, quæ ad rem ad-
vertunt *Cobell. ad Bull. Bon. Regim capit. 28. numer. 71.
Card. de Luc. de Juriſdict. diſc. 25. num. 8.* & firmavit *Rot.* 55
*dec. 30. num. 13. & 14. coram Otthobon. & decíſ. 1279. num. 18.
coram Emer in. jan & decíſ. 25. num. 5 coram Anſaldo:* Nec-
non ad occurrendum ſcandoloſiori facto P. Barbaroſſæ, uti
indubitati Provincialis, ſumma pace, magnoque faſto de
facto viſitantis, ſeu veriùs angariantis Conventus noſtræ
Provinciæ, eo tempore, quo non adhuc ab hoc Supre-
mo Senatu reſolutum, immò neque etiam in illo propo- 56
ſitum eſt dubium, utrinque concordatum, & ab Em. Po-
nente ſubſcriptum; *An, & quæ electio in Provincialem ſub-
ſiſtentur, ac ſit confirmanda*, quæ omnia pluſquam tacitè im-
portare videntur veram irriſionis ſpeciem, petendo ab hac
Sac. Congr. id, quod de facto occupavit, & tenaciter reti-
net, juxta verba illa *Taciti lib. 15. Annal. Tum intellecto Bar-* 57
barorum irriſu, qui peterent, quod eripuerant.

Non attento prætexta confirmationis, extortæ à P. Ge-
nerali; Quia per ſolemnem appellationem publicè, &
palam in Capitolo interpoſitam ad S. Sedem ab admiſ-
ſione dictorum 56. Vocalium, nullam omnino haben- 58
tium vocem in eodem Capitulo, illius manus erant liga-
tæ, neque poterat ad talem confirmationem devenire. *Tex-
tus* eſt literalis *in cap Si poſtquam 33. de Elect. in 6.* quem
cumularis concordantibus, ſequuntur adducti *à Capon. di-
ſcept. 54. num. 28.* ibi: *Sed ſi ab electione facta, fuerit appel-
latum*

latum ad Sedem Apoſtolicam &c. non datur confirmatio , &
ſi fiat , nullius eſt roboris .
Hujuſmodi evidenti nullitati electionis P. Barbaroſſæ ob
non ſervatam dictam Innocentianam Conſtitutionem , jun-
gitur alter defectus æquè patens illius ineligibilitatis vigore
59 noſtrarum Conſtitutionum , in quibus cohærenter ad ora-
culum Clem. VIII. ſanctiſſimè præſcribitur , ut Capituli
Præſes in Provincialem eligi non poſſit ; Nec non diſponi-
tur ulteriùs , ut in caſu abſentiæ legitimi Præſidentis , de-
putati à P. Generali , *Prior Provincialis antiquiorem Capi-*
tuli proximè præteriti Definitorem inquirat , quem compér-
60 *tum pronunciet &c. Præſidentem &c. Si autem antiquior &c.*
non adfuerit , antiquiorem ex ſuperſtitibus , qui adfuerit &c.
Præſidentem pronunciabit .
Per abſentiam proindè P. M. Cocchi Præſidentis , de-
putati à P. Generali , nec non P. Bonaguerræ , nolentium
61 præſtare præſentiam illi Capitulo , in quo , adverſus Sum-
mi Pontificis cubitalem Conſtitutionem , admittebantur ad
votandum illi Religioſi , qui omninò privati erant voce
activa , & paſſiva , ad terminos dictarum noſtrarum Con-
ſtitutionum à Priore Provinciali requirendus erat Pater Bar-
62 baroſſa , & pronunciandus Præſes , & uti talis , ineligibi-
lis in Provincialem , juxta literam noſtrarum Conſtitutio-
num , datarum in Summario .
Cùmque non ſinè nauſeativa affectatione ſe abſentaſſet
per illa pauca momenta , quibus vota fuerunt collecta , ex
quo antea pars magna ſolt omnium diſſentionum circa re-
cognitionem atteſtationum , concernentium inadimplemen-
63 tum Miſſarum , exclamando , ut citiùs deveniretur ad ele-
ctionem , *la quale ſe non foſſe riuſcita valida , ſarebbe ſtata*
annullata da quelli , che avevano , & hanno l'autorità : Tem-
pore vocationis permanſit in atrio Conventus , magno
faſtu imperando Sociis illorum Vocalium , qui ſequuti fue-
rant legitimum Præſidentem , *levate preſto queſte robbe di*
quà , perche non ci voglio più veruna : Et immediatè poſt
electionem ſe contulit ad Eccleſiam , & triumphantis ad in-
ſtar proceſſionaliter deambulavit per totam Terram S.
64 Anatoliæ ; Ex dicta æquè voluntaria , ac affectata abſentia
non debet reportare eligibilitatis commodum , juxta *Tex-*
tus in cap. Sedes , & cap. Plerumque de Reſcrip. & in leg. In
fundo ff. de Rei. vindic. cum aliis *apud Rot. deciſ. 53. numer.*
103. *cor. Peuting.* Leges enim , & Conſtitutiones non ſunt
65 impoſitæ verbis , ſed rerum ſubſtantiæ , atque in *illarum*
fraudem operari manifeſtè quis dicitur , qui , ſalvis verbis le-
gis , ſententiam ipſius legis circumvenit , juxta verba *Textus*
in leg. Contra legem ff. de Legib.
Præcipuè quia P. Corradini tertius Definitor , qui , uti
Præſes Capituli , in quo electus fuit P. Barbaroſſa , procla-
matus fuit , non à Priore Provinciali , ut literaliter cantant
Conſtitut. Ordinis , *ma dal P. Segretario* , qui Secretarius
66 nullam omninò habebat facultatem , nec à Jure , neque à
Conſtitutionibus proclamandi Præſidentem .
Remanet proindè manifeſtum , electionem P. Barbaroſ-
ſæ , ultrà dictas duas eſſentiales nullitates , laborare etiam
67 defectu veri , & legitimi Præſidentis , ex quo illi non præ-
ſedit , nec P. M. Cocchi , deputatus à P. Generali , neque
etiam alter ex Definitoribus ad terminos noſtrarum Con-
ſtitutionum , quæ , tanquàm leges , ſervandæ ſunt , ex ad-
ductis *per Mirand in Manual. Prælat. tom. 1. quæſt. 26. art.*
10. *Lezzan. in Summ. tom. 1. cap. 4. num. 23. & ſeqq. Bonac.*
in Viridar. Stat. Regul. dub. 6. per tot. Anton. à Spirit. Sancto
Oper. Moral. tract. 4. ti. de Regim Regul. diſp. 1. ſect. 4 nu. 75.
Itaut ſi in Scholis gratia diſputandi adducendum eſſet
exemplum alicujus Capituli Provincialis , inſanabilitèr
68 nulli , atquè & ex omni parte inſubſiſtentis , cum omni ſer-
monis proprietate adduci poſſet *Cap. Provinc. Marchiæ , à*
PP. Auguſtinianis celebratum menſe Majo 1713. ut in ſimili
ad rem egregiè obſervavit æternæ in ævum memoriæ *Card.*
Sfondrat. in Libr. cui titulus ; *L. R. fol. mihi* 100. *verſ. Hoc*
unicum .
Quæ omnia eo faciliùs admittenda videntur , attentis aliis
defectibus , & qualitatibus P. Barbaroſſæ , à quarum conſi-
deratione conſultò abſtinemus ex motivo , adducto in *noſtris*
69 *Inſtit. Crim. in princ. epiſt. ad Lectorem .*
Addita etiam illius innegabili ambitione in procurando ,
ex ſupra animadverſis , Officium Provincialatus , & in in-
70 truſione illius exercitii antè legitimam confirmationem , &
pendente Cauſa coram hoc ſacroſancto Conſeſſu , quæ ope-
ratur , ut illius electio , etiam ſi validiſſima eſſet , nullo-
què defectu laboraret , adhuc attendi non debeat , juxta
Textus , quos referunt , & ſequuntur *Barboſ. de Jur. Ec-*
cleſ. lib. 1. cap. 19. num. 237. Caſtellin. de Elect. cap. 11. num.
29 & Rot. deciſ. 202. numer. 18. cor. Ottobon. Sæpè enim
(ſunt verba *D. Ambroſ. in Luc. lib. 4. cap. 4. num. 6.*)
quos vitia nulla delectant , quos nulla potuit movere in- 71
juria , nulla avaritia ſubruere , facit ambitio criminoſos .
Probata ex his nullitate electionis P. Barbaroſſæ , facili
negotio demonſtratur validitas electionis Patris Bonaguer-
ræ , uti peracta à Religioſis , nullum patientibus defectum , 72
unàque cum proprio Capite , ſeù Præſidente , legitimè
deputato à P. Generali , ut clarè reſultat ex ipſomet Inſtru-
mento electionis .
Adversùs quam non obſtant duo , exadverſo exageran-
da , mutatio ſcilicet loci , & minoritas numeri eligentium , 73
habito reſpectu ad omnes omninò Vocales , qui acceſſerunt
ad noſtrum Capitulum .
Quia reſpectu primæ difficultatis , reſponſio eſt clara , ex
quo mutatio loci facta fuit à legitimo Præſidente , qui ex ju-
ſta cauſa poteſt locum ad ſui arbitrium mutare , dummodò 74
honeſtus ſit , ut latè probat *Fagn in cap. Ex injuncto à num.*
19. de Nov. Oper nunciat. Card. de Luc de Regul. diſc. 12.
num. 6. ubi , quòd quando mutatio loci fit à legitimo Præ-
ſidente , & ex juſta cauſa , neque etiam intrat ratio dubitan-
di in contrarium , *& Paſſerin. de Elect. cap. 12. ſub num. 13.*
ibi : *Parùm verò intereſt , ex quo non fit in Eccleſia , ut fiat in*
loco , qui dicitur Capitulum , vel intra ambitum Conventus , 75
aut Domus , juncta Eccleſiæ , vel in alio quocumque loco ho-
neſto , juxta præciſos terminos noſtri caſus , ex quo facta
fuit in privata quidem , ſed honeſta Domo , deſtinata pro
Hoſpitio Religioſorum , idquè ex dura , ac amara neceſſi-
tate , dum P. Barbaroſſa Prior Conventus , & opere , &
ſermone potens in Terra S. Anatoliæ , noluit dare aptio-
rem locum in Conventu , quamvis ſæpè monitus , ſæpiſ-
ſimeque rogatus , ſemper intrepidè aſſerendo ; *In queſto* 76
Convento non ſi farà altra elezzione , che quella , deve farſi
qui in Chieſa .
Reſpectu verò ſecundæ difficultatis æquè clara eſt reſpon-
ſio , quòd in electionibus illi , qui non habent vocem acti-
vam , nec paſſivam , quales erant 56. ex illis , qui dederunt 77
votum P. Barbaroſſæ , nullum faciunt numerum , & nedum
habentur , ac ſi non eſſent , ſed præjudicant aliis , & nulli-
tatem omni Jure cauſant , ex regula , quòd in electionibus
utile per inutile vitiatur .
Quo demum ad 2. dubium , concernens electiones Mini-
ſtrorum ſubalternorum , & Capitulares determinationes , 78
illius deciſio pendet à reſolutione primi , circa quòd ſatis
dictum .

In eadem Cauſa.

TAli , tantaque evidentia laborat nullitate electio P. Bar-
baroſſæ in Provincialem Marchiæ , ut meritò unus ex
EE. PP. inter informandum benignè inſinuaverit , illam 79
ſatis inferri , & comprobari ex ipſiſmet contrariis Scrip-
turis , quas dumtaxat antè d. Informationem legerat .
Admittitur enim in iſtis tranſgreſſio ſolemnitatum , præ-
ſcriptarum in Conſtit. Innocentiana ; Admittitur , inter 80
illos Vocales , qui eum elegerunt , reperiri aliquos , qui
non dederunt atteſtationes , conformes dictæ Innocentia- 81
næ , quòd ultro etiam admittitur in Voto P. Generalis ; Ad-
mittitur ulteriùs (ſunt verba ejuſdem contrariæ Scripturæ) , 82
quòd hoc caſu electio tunc irritatur , quando ex voce ta-
lis inhabilis remaneret concluſa ; Circa quòd concordant al- 83
legati *à Paſſerin. de Elect. cap. 14. num. 24.*
Cùmque ex adductis in Summario remaneat manife-
ſtum , 56. Vocales fuiſſe omninò inhabiles ad votandum 84
ex dicta Innoc. Conſtitutione , remanet propterea evidens
ex admiſſis exadverſo nullitas contrariæ electionis , jux-
ta ſapientiſſimè motivata , ut ſupra , præſcindendo etiam
à noſtris Scripturis , in quibus ad evidentiam uſquè ta- 85
lem nullitatem concludenter demonſtravimus .
Quibus non obſtat : I Totiès reiterata reflexio , quòd
ſumus in terminis pœnæ privationis illius , qui reperitur 86
in poſſeſſione votandi , quivè proindè manutenendus ſit
in ſua poſſeſſione , quando dubium eſt , an delictum ali-
quod commiſerit , importans d. pœnam privationis , ex
quo *non ſi puol dare più ingiuſta pretenzione , che men-* 87
tre l'articolo rimane indeciſo , volere ſpogliare li Religioſi
del goduto poſſeſſo , nel quale ſecondo li Legiſti , devono
mantenerſe anche i Ladroni ; juxta præciſa verba *Cardin.*
Pallavicini in Hiſtor. Concil. libr. 6. capit. 2. ſub nume-
ro 2.

Quia

Quia in hac parte proceditur eaadverſò cum æquivo-
88 co manifeſto, qualificando d. privationem vocis pro pœ-
na; Conſtitutio ſiquidem Innocentiana eum grano Salis
in omnibus ejus partibus, & ſignanter §. 39. datu ope-
ra, neque etiam à remotiſſimis utitur verbo pœnæ, vel
privationis. Sed ſolins *conditionis*, eum illo eſſentiali
addito, *omnino adimplendæ*, ad tollendum in radice om-
nes contrarios prætextus, ac legales inſpectiones, quia
in conditionibus attenditur nudum factum, juxta com-
89 munia axiomata, de quibus *Rodulphin. allegat. 77. num.
12. & Surd. deciſ. 37. à num. 13.* & proindè ſi admittitur
eaadverſò, quòd talis conditio punctualiter adimpleta
non fuit, remanet innegabilis nullitas contrariæ electio-
nis, uti facta à 56. Religioſis, qui nullam omnino vo-
cem in Capitulo habebant, non ex aliqua pœnali priva-
90 tione, ſed ex defectu veſtis nuptialis per viam conditio-
nis, omnino adimplendæ, præſcriptæ in Conſtitutione
Innocent.

Non obſtat: II. Quòd in omnem caſum iidem Reli-
91 gioſi dicantur adimpleviſſe contenta in dicta Innoc. Con-
ſtitut mediante exhibitione atteſtationum circa miſſa-
rum adimplementum, quamvis illæ defectuuſæ ſint, &
92 nullatenus conformes dictæ Innocentianæ, ex quo iſta
non niſi materialem, ut ita dicam, illarum exhibitio-
nem expoſcat ibi: *Ante præfatæ atteſtationis exhibitio-
nem*.

Iſta ſiquidem reflexio, quantùm eſt ſubtilis, & inge-
93 nioſa, tantùm eſt deſtructivu diſpoſitorum in dicta Con-
ſtitutione, eo quia literalitèr præſcribitur in illa, ut at-
teſtatio debeat eſſe jurata, ſubſcripta ab omnibus Sacer-
dotibus, & continere onera miſſarum, tam perpetua-
rum, quam manualium; Et proindè quando fit poſtea
94 mentio dictæ atteſtationis cum illa particula *præfatæ*,
hujus vigore repetitæ ad hominem dicuntur dictæ ante-
cedentes qualitates, ſubſcriptionis omnium Sacerdotum,
juramenti, & expreſſionis miſſarum, tam perpetuarum
quàm manualium, ex adductis per *Barboſ. de Diction.
dict. 276. num. 1. & 2.* ibi: *Importat repetitionem eorum,
95 quæ dicta ſunt ſuperiùs*, cum quibus proceſſum fuit in *di-
cta Baren.* in qua adductæ quidem fuerant atteſtationes
circa Miſſarum adimplementum, ſed uti differentes ab
Innocentiana Conſtitutione, in nulla conſideratione habi-
tæ fuerunt.

Ultra quòd contraria reflexio, deſtruitur tam ex admiſ-
96 ſis in contraria Scriptura, quàm à P. Generali, non negan-
te, aliquas ex dd. atteſtationibus eſſe difformes ab Innoc.
Conſtit.

Non obſtat: III. Quòd defectus ſubſcriptionis omnium
97 Sacerdotum de jure ſuppleatur à ſubſcriptione illorum
majoris partis *ex Gratian. deciſ. March. 183. numero 7.
& 8.*

Tum quia Gratianus loquitur ſecundum ſubjectam ma-
98 teriam, quæ in ſuo caſu verſabatur circa appellationem,
admittendam à Tribunali Collegiali, in quibus terminis
nemo ignorat, majorem partem ſufficere, atquè conclu-
ſum à majori parte, dici ab omnibus approbatum, non
tamen verè, & propriè, ſed per legalem fictionem: In
99 noſtris autem terminis repugnat ſubjecta materia, quia
Summus Pontifex in tantum voluit, atteſtationes ſub-
ſcribendas eſſe ab omnibus Sacerdotibus de familia, quia
omnes illi Miſſas celebrarunt, neque proindè unus po-
teſt eſſe teſtis celebrationis Miſſarum, ab alio celebrata-
100 rum, ut de ſe patet, & in terminis firmavit *Rota in To-
letana adminiſtrationis 15. Febr. 1700. §. Huic primæ cor.
Pio*; Tum etiam, quia remanerent ſemper dd. duo alii
101 æquè patentes defectus juramenti, & non expreſſionis
miſſarum manualium.

Non obſtat: IV. Quòd defectus ſubſcriptionis omnium
102 Sacerdotum ſuppletus dicatur per appoſitionem Sigilli
Conventus.

Quia ultra animadverſa ſupra *num. 39 & ſeqq.* circa alios
103 duos defectus, juramenti, & non expreſſionis miſſarum
manualium, qui inſupplebiles ſunt à quocumque qualifica-
to, magnoque Sigillo; Strictè dicimus, quòd authori In-
nocent. Conſtitut. notiſſima erat virtus Sigilli, exadverſò
expreſſi, & nihilominus non requiſivit ſigillum, ſed ſub-
104 ſcriptionem omnium Sacerdotum, & meritò, quia ſigil-
lum retinetur à Superiore, qui poteſt illud apponere ubi,
& quando vult, non ſic autem circa ſubſcriptionem omnium
105 Religioſorum, quia de facili inveniuntur illi, qui cum
præjudicio propriæ conſcientiæ eorum Superioribus adhæ-
rere nolunt, utquè imitantes *D. Paulum ad Galat. 2. 11.* ei
in facie reſiſtunt.

Non obſtat: V. Quòd in omnem caſum verba illa: *ea ad-
jecta, & omnino adimplenda conditione*, reſolvantur in mo- 106
dum.

Pro cathegorica ſiquidem reſponſione permiſſum Nobis
ſit uti verbis illis contrarii Scribentis; *In jure noſtro ad* 107
*conjecturas, & argumenta non recurrimus, quando adſunt
clara verba in contrarium, juxta notiſſimum Textum &c.*
Ego enim fateor meam imbecillitatem, neſcio videre, 108
an clariora verba adduci poſſint ad excludendum modum,
& importandam conditionem, quàm ſequentia: *Ea adje-* 109
*cta, & omnino adimplenda conditione, quòd antè præfa-
tæ atteſtationis exhibitionem &c. vocem &c. omnino habere
non valeant &c.* Atquè contrarium prætendere non eſſet
interpretari dictionem aliquam, duplicem habentem ſen-
ſum, ſed immutare verbum illud *conditione* in aliud, di-
verſumque verbum *modo*, quòd nullatenus eſt permiſ-
ſum.

Supplicantes conſiderare ulteriùs dictionem illam *antè*,
quæ digito oſtendit adimplementum præfatæ atteſtatio- 110
nis, hoc eſt juratæ, & ſubſcriptæ ab omnibus Sacerdo-
tibus, & continentis etiam miſſas manuales, debere præ-
cedere, non autem ſubſequi facultatem votandi in Ca-
pitulo.

Non obſtat: VI. Prætextus bonæ fidei, latè coloratus in
contraria Scriptura multis in locis. 111

Quia in conditionibus, ut dixi, & repeto, inſpicitur nu-
dum factum inadimplementi, neque attenduntur ſimiles 112
prætextus bonæ fidei, ex animadverſis per *Rot. in dec. 154.* 113
num. 7. & 8. part. 13. recent.

Et in noſtris terminis *Paſſer. de Elect. cap. 13. num 73.*
ibi: *Vel quia non ſunt ſufficientes, ut faciant fidem de iis,* 114
*ad quod probandum à lege inſtitutæ ſunt, undecunquè hæc
inſufficientia proveniat*; Ea viva ratione, quia bona fides
in ſuis caſibus apta quidem eſt excuſare à pœna, nun-
quam verò potens eſt convalidare actum nullum ex de-
fectu illius requiſiti, quod per viam conditionis omnino
adimplendæ præſcriptum fuit in Apoſtolica Conſtitutio-
ne.

Præterea, quæ major bona fides, nedùm de facto da- 115
ri, ſed neque etiam excogitari poteſt ſimilis illi, quæ
exagerabatur in dicta *Baren. Provinciæ S. Nicolai 18. Febr.
& 13. Junii* 1712. ex quo Religioſi ſequuti fuerant ſen-
tentiam, ſer. ſer. latam à qualificatiſſimo Præſidente, de-
putato ab hac Sac. Congreg. & declarante, eoſdem Voca-
les poſſe, & debere admitti ad votandum; Et nihilomi-
nus hæc Sac. Congregat. cognita inſubſiſtentia ejuſdem ſen-
tentiæ, intrepidè Capitulum declaravit nullum, & in- 116
trepiditate majori ſanationem denegavit, idquè commen-
dabili motivo, ne ſcilicet in futurum allegari poſſet exem-
plum ſanationis electionis ob non ſervatam ſanctiſſimam
Conſtitutionem Innocentianam circa adeò frequentes de-
fectus, qui in hac parte non ſine bonorum omnium ad- 117
miratione quotidiè audiuntur, atquè per propriam expe-
rientiam, data opera procuratam, multis ex EE. PP.
notorii ſunt.

Quæ omnia dicta ſint ad oſtendendam inſubſiſtentiam
contrariæ proteſtationis, quia in circumſtantiis noſtri caſus 118
æquè improprii, & inapplicabiles ſunt termini bonæ fidei,
ex quo defectus contrariarum atteſtationum, & adverſus il- 119
larum admiſſionem reperitis vicibus facta ſolemnes prote-
ſtationes, admiſſæ fuerunt à Capituli legitimo Præſide,
ex quibus actibus prorſus dicitur exclnſus quilibet prætex-
tus bonæ fidei, ex adductis per *Abb. in cap. Illud autem n. 14.* 120
*& ſeqq. de Præſcript. Rot. dec. 57. ſub num. 25. par. 7. recent.
& in dec. 263. num. 4. cor. Priolo.*

Non obſtat demum generalis illa concluſio, quòd in du-
bio quælibet electio præſumitur valida. 121

Quia Nos non ſumus in dubio, ſed in claris, imò intra fi-
nes evidentiæ, quòd electio P. Barbaroſſæ ſit nulla, uti pe-
racta à 69. Vocalibus, quorum 56. nullam omnino habe- 122
bant vocem ex ſecundo oraculo Pontificio, uti concluſa ſi-
ne legitimo Præſidente, & in perſonam ejuſdem P. Barba-
roſſæ aperta ambitione aſpirantis, omnibuſque modis pro-
entantis Provincialatus officium, ex latè probatis in noſtro 123
Summario.

Die 1. Decembris 1713. propoſito per Eminentiſs. Caſi-
num in Sac. Congr. Epiſc. dubio; *An, & quæ electio in* 124
*Provincialem ſuſtineatur, & ſit confirmanda, vel infirman-
da, & quæ electiones Miniſtrorum ſubalternorum, & de-*
termi-

determinationes Capitulares ſint confirmandæ, reſponſum
fuit; *Subſtineri electionem P. Barbaroſſæ, & aliorum Officia-
lium, & Miniſtrorum, & pro Sanatione ad cautelam*; Cujus
115 reſolutionis reſpectu repetenda ſunt hic ea, quæ obſervavi-
mus *in Tom. 5. part. 1. diſcept. 12. num. 225. verſ. In hujus*.
Vide *Tom. 3. part. 1. diſcept. 3.*

DISCEPTATIO XXX.

Comen.

PRO

Salvatore Valle.

CUM

Hominibus Suburbii Sancti Juliani.

ARGUMENTUM.

Deſumitur ex ſequentibus dubiis.

I. *An decretum, factum ab Epiſcopo Comen. ſuper re-*
1 *motione ſepulturæ ab Eccleſia Monialium Sancti Juliani ſub-*
ſiſtatur.
II. *An electio ſepulturæ, facta ab hominibus Burgi Sancti*
2 *Juliani in Eccleſia PP Reformatorum Sancti Franciſci ejuſ-*
dem Loci, ſit valida, & quatenus negativè.
III. *An ſubſtineatur dicta electio pro ipſiſmet hominibus,*
3 *qui dictam ſepulturam elegerunt, & inſtrumentum electionis*
ſtipulati ſunt, & quatenus negativè.
IV. *An cadavera poſt dictam electionem ſepulta in dicta*
4 *Eccleſia PP. Reformatorum ſint reſtituenda Eccleſiæ Parochia-*
li, unà cum omnibus emolumentis.
V. *An iidem PP Reformati in caſu validitatis electionis te-*
5 *neantur accedere ad Parochialem pro aſſociatione cadaverum*
ad propriam Eccleſiam, vel potius poſſint illa expectare in
Via, vel prope eorum Eccleſiam.
VI. *An, & quomodo ſit providen circa cadavera hoc inte-*
6 *rim morientium.*

IN Suburbio Sancti Juliani Comi duæ reperiuntur Pa-
rochiales Eccleſiæ, in quibus unus, & idem Parochus
7 alternativè ſuum exercet officium, unà ſub invocatione
Sancti Martini, altera verò Sancti Vitalis; Necnon tria
reperiuntur Monialium Monaſteria: Primum ſub invo-
catione Sancti Laurentii, ſecundum ſub invocatione San-
ctæ Agathæ, & tertium ſub invocatione Sancti Ju-
liani.
In exterioribus Eccleſiis dictorum duorum Monaſte-
riorum Sancti Laurentii, & Sancti Juliani antiquis tem-
8 poribus aderant ſepulturæ, in quibus indiſcriminatim ſe-
peliebantur homines ejuſdem Suburbii, habitantes verò
propè dictum Monaſterium Sanctæ Agathæ ſepelieban-
tur in ſepultura in Eccleſia ejuſdem exiſtente; Quæ ta-
men in executionem decretorum hujus Sac. Congregat. de
quibus infra *num. 18.* ab anteceſſorum Epiſcoporum vigilan-
tia, remotæ fuerunt à dictis Eccleſiis Monaſteriorum San-
9 cti Laurentii, & Sanctæ Agathæ, & translatæ in Paro-
chialem Eccleſiam Sancti Martini.
Remanſit autem ſepultura prædicta in Eccleſia Mona-
ſterii Sancti Juliani, cujus Moniales recurſum anno 1704.
10 habuerunt ad Epiſcopum Comen. petentes illius remotio-
nem, & clauſuram, ſub duplici fundamento I. Quia il-
la reperiebatur propè quandam columnam ſtructilem,
vulgo *Pilone*, ejuſdem Eccleſiæ, ex cujus cavitate ma-
gnum imminebat præjudicium parietibus, comprobatum
ab oculari inſpectione, & recognitione Periti. II. Ve-
rò, quia retentio ſimilium ſepulchrorum in exteriori-
bus Eccleſiis Monialium nunquam permitti debet ex in-
concuſſa praxi hujus Sacr. Congregat. de qua infra
num. 18.
Licèt autem Epiſcopus ex his duobus fundamentis,
etiam ſeparatim ſumptis, unitiſque cum aliis inconve-
11 nientibus, occaſione ſepeliendi cadavera in dict. Eccleſia
ultimo loco practicatis, denegare non poſſet aſſenſum ju-
ſtis Monialium petitionibus, ſolita, commendabiliquè
ejus prudentia, & maturitate in hac cauſa procedendo,
ad omnem abundantiorem cautelam audire voluit Abba-
tem Commendatarium, & Parochum ejuſdem Eccleſiæ,
necnon Dominos domorum ejuſdem Suburbii, qui atten-
ta petitionis Monialium evidenti juſtitia, eorum conſen-
ſum libentiſſimè præſtiterunt? Quibus attentis idem Epi-
ſcopus, nec etiam ſimpliciter, & abſolutè liberavit eaſ- 12
dem Moniales à dicto prætenſo onere tumulandi cadave-
ra Laicorum in earum Eccleſia, ſed illas, effectu pun-
ctualitèr ſubſequuto, præcisè obligavit ad conſtituendam
novam ſepulturam in proxima Parochiali Eccleſia Sancti
Vitalis pro eiſdem hominibus, habitantibus in eodem Su-
burbio, ut refert idem Epiſcopus, & patet ex tenore ejuſ-
dem decreti, dati in Summario.
Hujuſmodi tamen commendabiles diligentiæ, & pru-
dentiale temperamentum, Monialibus non parum præ-
judiciale, ſuum non fuerunt conſequutæ pacificum effe- 13
ctum, dum ad inſtigationem Eccleſiaſticæ perſonæ, ſa-
tis notæ in Civitate, & Suburbiis Comi, tumultuariè
priùs in ejus domo congregati in parvo numero, & de-
inde ferè omnes homines ejuſdem Loci ad cujuſdam
campanulæ ſonitum uniti in eorum Oratorio, per ſpe-
ciem tranſverſalis vindictæ adverſus eorum innocentem
Parochum, ſine præjudicio aſſerti Juris ſepulturæ in Ec-
cleſia Monialium, ſibi elegerunt ſepulturam in Eccleſia
PP. Reformatorum Sancti Franciſci ejuſdem Burgi, ut
ex Inſtrumento talis electionis, dato in Summario in
quo ulteriùs legitur, eoſdem homines ſpecialitèr, & ex- 14
preſsè conſtituiſſe Procuratorem ad effectum recuperan-
di poſſeſſionem dicti prætenſi juris ſepulturæ in Eccleſia
earundem Monialium. Idquè obſervat Epiſcopus in ſua
Relatione.
Adverſus quem tumultuarium actum, ſeu Inſtrumen-
tum electionis ſepulturæ omnium omninò habitantium in
dicto Burgo in Eccleſia PP. Sancti Franciſci, uti prorſus 15
nullum, & inſubſiſtentem, Juris ordine ſervato, recur-
ſum habuit idem Salvator Valle Parochus ad Epiſcopum
Comen. dicti verò Homines ab hac Sac. Congreg. petie-
runt confirmationem dicti Inſtrumenti electionis, à qua,
remiſſis illorum precibus Epiſcopo pro Informatione,
& Voto, iſta hodiè perventa, & exhibita in Secreta-
ria, ſubſcripta fuerunt dicta dubia, quæ ut infra reſol-
venda videntur.
Incipiendo enim à I. dubio: *An decretum factum ab Epi-
ſcopo Comen. ſuper remotione ſepulturæ ab Eccleſia Monia-
lium Sancti Juliani ſubſiſtatur*, pro illius affirmativa re- 16
ſolutione concurrunt poteſtas Judicantis, & juſta cauſa
judicandi, ex quibus juſtum conſtituitur judicium, juxta
ſententiam *Div. Thom. 2. 2. quæſt. 60. art. 2. in corpor.* & ani-
madverſa per *Fagnan. in cap. Non poteſt num. 6. de Sent.
& re judic.*
Quoad Judicantis poteſtatem ſervatis ſervandis ſolita
maturitate, & prudentia in hac parte procedentis, illa
nec etiam exadverſo in dubium vertitur. Prout contro- 17
verti non poteſt juſtiſſima, & æquè fundata judicandi
cauſa, innixa tam præjudicio Eccleſiæ Monialium, re-
ſultanti ex cavitate ſepulturæ, quàm remotioni dictorum
inconvenientium, occaſione ſepeliendi cadavera, ſæpè
ad praxim reductorum, quàm demum inconcuſſæ, lau-
dabiliquè praxi hujus Sacr. Congreg. ſemper reſcribentis
pro remotione ſimilium ſepulchrorum ab Eccleſiis Mo-
nialium, juxta reſolutiones antiquas, medias, & moder-
nas, quas referunt, & ſequuntur *Nicol. in Floſc. verb.* 18
*Sepultura num. 5. Pignatell. conſul. 175. per tot. tom. 4. juxta
Roman. impreſſ.* quam ſequitur *in conſult. 53. num. 13. tom.
7. Bertach. vot. deciſ. 189 num. 13. Matthæucc. in Offic. Cur.
Eccleſ cap. 48. num 4. Monacell. in Formul. tom. 1. tit. 11.
formular. 23. num. 5.* & poſt hæc ſcripta, me ſcribente re-
ſolvit *Sacra Congregatio Concilii in Lunen. Sarzanen 28.
Novembris* 1711.
Nec credimus opponendum prætextum immemorabi-
lis, expreſſum in principio dicti inſtrumenti electionis
ſepulturæ, ibi: *Privatos eſſe juris ſepulturæ, & aliorum,* 19
*quæ habuerunt, & habent ab immemorabili in Eccleſia
Monialium Sancti Juliani*; Illa enim nullatenùs probatur
in Facto ex dicta unica enunciativa, ſeu aſſertione Op-
poſitorum, per ea, quæ notat in noſtris terminis *Pigna-
tell dict. conſult. 175. num 9. verſic. Tum quia tom 4.* Et non
relevaret in Jure, ex quo probata etiam quacumquè anti- 20
quiſſima conſuetudine, adhuc Sacr. Congreg. reſcribere
ſolet pro remotione ſimilium ſepulchrorum, ea ratione,

quiæ decreta hujus Sacr. Congregat. relata à ſupradictis
Authoribus, tuſſiciunt quamcumque poſſeſſionem, impe-
diuntque proindè initium cujuſcumque contrariæ con-
ſuetudinis, ut probat *Pignatell. dict. conſult.* 175. *num* 9.
21 *verſic ſed etiam tom.* 4. Et reſolvit hæc Sacr. Congregat. *in*
Vercellen. 18. *Maii* 1696. *Ponente Eminentiſs. Pamph.* teſte
Monacello, ubi proximè; In cujus caſu immemorabilis
conſuetudo concludentèr probabatur, à multorum teſtium
depoſitionibus. Necnon ab atteſtatione Abbatiſſæ, co-
hærenter ad aſſertiones Defenſorum Monaſterii, ut dici-
tur *in* §. *primo Informationis* ibi: *Ac in Eccleſia exteriori ſe-*
22 *pulturam habet, in qua ab immemorabili tumulari conſueve-*
runt cadavera illorum, qui vivendo ibidem ſepulturam ele-
gerunt: Quòd repetitum ſæpiùs ibidem legitur; Et caſus
erat longè fortior, quia agebatur de Muliere, addicta con-
tinuis ſervitiis earundem Monialium, vulgò *Fattora*, in
quibus terminis idem paritèr priùs reſolverat hæc Sacr.
23 Congregat. *in Spoletana* 19. *Aprilis* 1691. *ad* 3. *dub.* te-
ſte *eodem Monacell. ubi ſupra num.* 2. necnon idem reſolvit
Sacr. Congregat. Concil. in Lunen dicto anno 1711. *quem*
ſupra num. 18.

Ex quibus communitèr receptum eſt hodiè, in Monia-
lium exterioribus Eccleſiis nec etiam fieri poſſe ſepultu-
24 ræ electionem pro una, vel altera determinata perſona,
niſi concurrat expreſſa licentia hujus Sac. Congreg. ut no-
tant *Marchet in prax. Vic. Capit. part* 3. *tit.* 38. *num.* 131. & *de*
Luc. ad Ventrigl. part. 1. *annot.* 52. *num.* 1.

Quæ omnia non obſcurè, & pluſquàm tacitè admiſit in
Partibus Oppoſitorum Procurator, hoc eſt in proteſta-
tione, emiſſa die 20. Decembris 1705. In Actis Curiæ
25 Epiſcopalis Comi, in qua expreſsè declaravit, nullam
habuiſſe, vel habere velle litem cum Monialibus; Nec-
non expreſsè ſiſſi fuerunt ipſimet Oppoſitores in Inſtru-
mento ultimi Compromiſſi, aſſerentes, *non habuiſſe*,
nec habere intendunt litem cum Monialibus. Quæ proteſta-
tiones, & declarationes ortum forſan habuerunt à com-
municatione noſtrorum Jurium, & à concludentibus de-
26 monſtrationibus dictæ laudabilis praxis hujus Sacræ Con-
gregationis.

Antè diſcuſſionem II. dub. *An electio ſepulturæ, facta ab*
hominibus Burgi Sancti Juliani in Eccleſia PP. Reforma-
27 *torum Sancti Franciſci ejuſdem Loci ſit valida*, duo viden-
tur præmittenda.

I. Quòd ex hac parte ultrò admittitur, neque modo ali-
quo impugnatur capacitas eorundem Religioſorum, ſepel-
28 liendi in eorum Eccleſiis cadavera illorum, qui in eiſdem
validè, & liberè ſibi ſepulturam elegerunt.

II. Verò, quòd nec etiam controvertimus ampliſſi-
mam libertatem, unicuiquè Chriſtifideli à ſacris Cano-
29 nibus conceſſam, ſibi eligendi ſepulturam ubicumquè vo-
luerit, ad terminos *Textus in cap.* 1. *de Sepultur. in* 6.
cum concordantibus, cumulatis *à Panimoll. deciſ.* 5. *adnot.*
3. *à num* 1.

Sed dicimus, ſepulturæ electionem, de qua eſt quæ-
ſtio, non ſubſtineri, uti minùs liberam, necnon uti gene-
raliter concluſam ad inſtigationem, & ſuggeſtionem ſu-
30 perſeminantis zizaniam inter Oppoſitores, & uti factam
per ſpeciem tranſverſalis vindictæ, ob conſenſum præſti-
tum à Parocho, & in odium decreti Epiſcopi, in quibus
terminis nullatenus ſubſtituetur, juxta *Textus in cap.* 4. *de Se-*
pultur. in 6. ibi: *Nos enim electionem talem decernimus*
31 *nullius penitùs ſubſiſtere firmitatis, ſtatuentes, ut ii, qui*
ſic elegerint, nec apud ſic electas Eccleſias ullatenus ſepeli-
ri, nec alibi poſſint eligere ſepulturam, ubi communitèr
Repetentes, & præter illos *Cravet. conſ.* 16. *per tot. Burſat.*
conſ. 226. *num.* 18. *lib.* 3. *Genuenſ. in Prax. Cur. Archiepiſcop.*
Neapolit. cap. 6. *num.* 3. & *Ventrigl. in Prax part* 1. *annot.* 25 §
unic num 29.

Quòd autem talis ſit naturæ, & qualitatis electio ſepul-
turæ, de qua diſputamus, quòdquè ad illam deventum
32 fuerit malis artibus, & ſcandaloſis ſuaſionibus, de qui-
bus ſupra, concludentèr probant teſtes, dati in Summa-
rio, & alii indicati in Relatione Epiſcopi. Qui eò cer-
tiùs probant, quo ſimiles ſuggeſtiones, uti difficilis pro-
bationis, contentantur ſolis præſumptionibus, & conje-
33 cturis ex adductis per *Decian. reſp.* 31. *num* 4. *lib.* 3. *Fran-*
ch. deciſ. 180. *num.* 5. & *Rot. in Roman ſeu Jan. Laudi* 26. *Fe-*
bruarii 1695. § *Hic autem coram Card. de la Tremoille*, &
in Bene ent. Teſtament. 18. *Aprilis* 1704. §. *Excluſa co-*
ram Molines.

Eò autem magis hujuſmodi malæ artes, & callidæ ſug-
geſtiones præ oculis habendæ ſunt, quo practicatæ fuerunt
cum idiotis hominibus. cum quibus ſicuti majorem im- 34
preſſionem fecerunt, ita ſeveriori judicio videntur repro-
bandæ per ea, quæ in ſimilibus terminis notant *Tiraquel*
ad Leg. 9 *gloſſ* 1. *part.* 9. *num.* 137. *Barboſ. votum deciſ.* 7.
num. 105. & *Jovius de Solemnit. in Contract. Minor. gloſſ.* 9.
§. 1. *num.* 202.

Omnia hæc comprobantur ulteriùs ex qualitate eligen-
tium, ſeu Oppoſitorum, qui fixam non habent ſedem,
nequè permanentem habitationem in noſtro Suburbio,
ſed Ægyptiorum, ſeu Zingarorum ad inſtar, de quo- 35
rum origine aliqua tetigimus *in Inſtit. Crimin. lib.* 3. *tit.*
3. *à num.* 44. habitationem ſæpè mutant, dum agitur de
miſerabilibus incolis, & Colonis, moram facientibus in
Suburbiis Comi ad arbitrium, nutumquè Dominorum,
itaut ad eorundem placitum in dies dimittantur, alibi-
què ad alios agros colendos tranſmigrent, ſuccedentibus
aliis adventitiis, ſub eadem incertitudine, & mutabilita-
te, ut noviſſimè contingit in duabus integris Domibus,
ſeu Familiis ejuſdem Suburbii, ut fuit probatum in Sum-
mario.

Imò ex hac conſideratione alia emicat probatio nullita-
tis electionis ſepulturæ reſpectu illorum, qui tempore ce-
lebrati inſtrumenti in noſtro Suburbio non habitabant, ut 36
in durioribus terminis, quòd electio ſepulturæ à Con-
fratribus legitimè facta, non comprehendat illos, qui
præſentes non fuerunt Congregationi illi, in qua ſequuta
fuit ſepulturæ electio, reſolvit Sacr. Congregat. Concil.
in Neapolit. 16. *Maii* 1682 impreſſa in fine *Synod. Pro-* 37
vincial. Neapolit. Typis editæ Neapolis anno 1700 & du-
plata apud *Monacell. in Formular. tom.* 1. *tit.* 6 *formul.* 13.
num. 26. & *ſeqq.* Quæ reſolutio eſt in terminis longè du-
rioribus, quia Confratres dicuntur conſtituere verum cor-
pus, ſeque congregare frequentèr ſolent, & eo ipſo,
quòd quis alicui Sodalitati adſcribitur, ſubiicit ſe Legi-
bus, & Conſtitutionibus ejuſdem, à qua abſque demeri-
to deleri non poteſt, & quam Confratres abſque gravi
cauſa deſerere non ſolent; Imò tenentur adimplere om-
nia ea, quæ in eorum Conſtitutionibus demandantur,
præciſo legitimo impedimento, ex firmatis per *Rotam in*
Ilerden. Funeralium 3. *Julii* 1705. §. 1. & *per totum co-*
ram Card. Scotto; Quæ omnia toto Cœlo diſtant ab Op-
poſitoribus, dum non adeſt memoria, quòd unquam con-
gregati fuerint in unum ad aliquem explendum commu- 38
nem actum, & dum poſſunt ad nutum dimitti à Domi-
nis, & eoſdem Dominos ad eorum placitum, libitum-
què relinquere.

Ex unicitate Sepulturæ, in qua ſepeliri voluerunt Vi-
ros, Mulieres, & utriuſque ſexus Infantes, quòd repugnat
univerſali praxi Catholicæ Eccleſiæ, omniquè honeſtati, 39
& decentiæ, ut conſideranti patet, & deducitur ex *Rit.*
Roman. tit. de Exequiis verſic. Sepultura, & *tit. de Exe-*
quiis Parvulor. fol. mihi 142.

Ex modo illam eligendi, per unicum ſcilicèt actum, &
mediante publico inſtrumento, ſtrepitoſiſſimè, & poſt re-
plicatum ſonitum cujuſdam campanulæ, tumultuariè ro- 40
gato, coadunatis aliquibus ex Oppoſitoribus per aper-
tam vim, aliis per ſimulatas artes, aliis demum per blan-
da verba: *Andemo, ſete anche Voi del Borgo* Quæ omnia
ſi libertati, & ſpontaneitati apertè opponuntur, ita ma-
nifeſtè important nullitatem electionis Sepulturæ, quæ
plena libertate gaudere debet, & perfici, ex adductis per
Ancharan. conſ. 234. *num.* 5. *Mar. Antonin. variar. reſol.*
lib. 1. *reſol.* 111. *caſ.* 59. *verſic.* 3. *Barboſ. de Offic.* & *Poteſt.*
Paroch. cap. 26. *num.* 24. & *Panimoll. deciſ.* 5. *adnot.* 3. *à*
num. 3.

Ultra quòd, cùm Sepulturæ electio nullatenus ſolem-
nitatem inſtrumenti requirat, ſed quocumquè modo ap-
pareat de voluntate eligentis, illa ſervanda ſit, ut, aliis
adductis, obſervant *Ventrigl. in Prax part.* 1. *annot.* 52.
§ *unic. num.* 55. *Panimoll. deciſ.* 5. *adnot.* 3. *num* 4. ibi, 42
quòd, nedum leviores probationes, ſed ſolus tacitus con-
ſenſus, quomodocumquè de eo conſtet, ſuperabundat,
Mattheucc. in Offícial. Cur. Eccleſ. cap. 48. *num.* 30. & 31. *ad* 5.
dub. Ex tali inſolita, & non neceſſaria celebratione Inſtru-
menti alia inſurgit præſumptio ſuggeſtionum, & malarum
artium, quibus procurata fuit, per ea, quæ notant addu-
cti per *Rocc. ſelect. diſp. cap.* 46 *num.* 11. *Rot. deciſ.* 146. *num.*
6 *part.* 18. & *deciſ.* 13. *num.* 25. & *deciſ.* 652. *num.* 4. *part.*
19. & *in Anconitana Donat.* 27. *Januarii* 1648. §. *Octavo*
coram Corrad.

Nequè

Nequè actus unicitas excludi poteſt ex illis myſterioſis
inſtrumenti verbis; *ſeparatim, & non unitim, & ad evi-*
tandam multiplicitatem inſtrumentorum, & expenſarum;
44 Iſta enim confunduntur à dd. teſtibus, datis in Summa-
rio, aſſerentibus, factam fuiſſe unitim, non autem ſepara-
tim, necnon ab aliis animadverſionibus, de quibus ſupra,
& infra, quæ manibus palpata ſciunt, dicta verba ap-
poſita fuiſſe ad palliandam veritatem illam, quæ facto
comprobatur *ex* dicto inſtrumento, dum ex ſupra addu-
ctis nullæ expenſæ, nullumquè Inſtrumentum ad proban-
45 dum ſepulturæ electionem requiritur, ſed ſat eſt, quod
quomodocumque de tali voluntate conſtet, ut ſequendo
reſolutionem hujus Sacr. Congregat. probat *Matthæucc.*
ubi ſuprà.

Ex conſideratione finis, ad illam deveniendi, qui fuit
tranſverſalis vindicta erga innocentem Parochum, ob con-
ſenſum ſcilicet, juſtitia ita exigente, præſtitum Monia-
lium petitionibus, & inſtantiis, & in odium ſuccumben-
tiæ decreti; obtenti ab eiſdem Monialibus ſuper remotio-
46 ned ct. Sepulturæ, prout, quæ in proximis terminis conſi-
derando ſimiles actus vindictæ ob ſuccumbentiam in lite
firmavit *Rot. deciſ 6. num. 20. & deciſ. 7. num. 7. verſ. Prout*
etiam apud Antonel. de Jur. Cler.

Hujuſmodi autem tranſverſalis vindicta, & finis ope-
randi in Parochi præjudicium, concludentèr comprobari
fuerunt in Curia Epiſcopali Comen. ex plurium teſtium
depoſitionibus, ut refert Epiſcopus in ejus Informatio-
47 ne, quas per extenſum huic Sacr. Congregat. tranſmi-
ſit. Quando ad dict. effectum ſuperabundarent anteceden-
tes tractatus, & conventiculæ, quæ actum, ſeu inſtru-
mentum electionis Sepulturæ præceſſerunt, concomitati,
& ſubſequutæ fuerunt, ut in ſpecie firmavit *Rota deciſ.*
48 *69. num. 1. & 2. part. 18. recent.* ubi obſervat, tranſverſalem
vindictam, & æmulationem in noſtris terminis probari ab
illis operationibus, quæ actum præceſſerunt.

Et quod magis eſt, nec etiam copia ejuſdem inſtrumen-
ti, prævia ſolutione mercedis Notarii, ab eodem haberi
potuit, niſi poſt multos dies, illa adducta frivola excuſa-
tione, quia abſquè licentia principalis inſtigatoris præſen-
tis litis, publicam copiam ejuſdem inſtrumenti extradere
49 non poterat; Qui inſolitus operandi modus eandem ſuſ-
picionem valdè auget ad notata per *Gloſſ. in leg. Si quis*
ſub conditione ff. de Condit. Inſtitut Decian. reſp. 32. num.
64. & ſequent. libr. 3. & Rota deciſ. 288. num. 6. coram
Emer. jun

Ex mandato procuræ, quòd legitur in fine dicti Inſtru-
menti electionis Sepulturæ; Quòd tamen Oppoſitores con
50 ſtantiſſimè negant feciſſe in eorum conſtitutis, & atte-
ſtationibus, ex quo non obſcurè colligitur, quid dicen-
dum ſit de aliis inſolitis clauſulis ejuſdem inſtrumenti, &
quam fidem mereatur Notarius, dicto inſtrumento ele-
51 ctionis ſepulturæ rogatus, ex adductis in *Inſtit. Crim. lib.*
2. tit. 6. num. 23.

Ex ſubſtentatione præſentis litis, quæ non fit à dd. mi-
ſerabilibus Incolis Suburbii Sancti Juliani, ſed ab illis Re-
ligioſis, in quarum Eccleſia modis, & artibus ſupra ex-
preſſis ſepultura electa fuit, ut in Civitate, & Diœceſi
52 Comen. eſt pluſquam notorium, & patet ex publica decla-
ratione, quæ datur in Summario, ubi quòd contrarius
Defenſor, nedum gerit vices Hominum, ſed etiam PP.
Reformatorum Sancti Franciſci; Quæ ſola conſideratio,
nedum ſuperabundat pro victoria, ſed ulteriùs operatur,
ut in eadem Eccleſia, nec etiam, validè, & legitimè in
futurum eadem ſepultura eligi poſſit, juxta literam *Te-*
xtus in cap. 1. de Sepultur. in 6. ibi: *Statuentes, ut apud ſic*
electas Eccleſias nullatenus ſepeliri, nec alibi poſſint eligere
53 *ſepulturam, ſed, contradictione quacumquè ceſſante, ſepe-*
liantur omnino apud illas Eccleſias, apud quas ſepeliendi
de jure fuiſſent, ſi aliàs, ſepultura non electa, forſitan de-
ceſſiſſent. Quæ indicare non omiſimus ad occurrendum
calliditatibus Inſtigatorum dd. miſerabilium Incolarum no-
ſtri Burgi, qui prævidentes ſuccumbentiam coram hac Sac.
54 Congregat. ſe jactant eoſdem incolas ducere velle ad fa-
ciendum, non unum, vel alium, ſed mille alios actus
electionis Sepulturæ in Eccleſia dd. Fratrum, non atten
ta excommunicatione contra ſimilia attentantes, de qua
in Clem. Cupientes §. Sanè de Pæn. quam ſequitus *Mat-*
thæucc. in Official. Cir Ecclef cap. 118 num. 29. & 30. ibi:
Verùm excommunicationem Papæ, reſervatam incurrunt,
tam Clerici quàm Regulares, qui ad eligendam Sepultu-
55 *ram in ſuis reſpectivè Eccleſiis quempiam inducunt.* In eu-
jus Papalis excommunicationis evidentem ſpretum, &
quidem, tam contra inducentes aliquos ad eligendam ſe-
pulturam, quàm, ut jam electam ulteriùs non immutent,
juxta præcisa verba dicti Textus, mirum certè videtur,
quòd hodiè coram hac Sacr. Congregat. aperta fronte etiam
cum deputatione particularis Defenſoris, compareant di-
cti Religioſi, qui meliùs forſan facerent propriæ conſule-
re conſcientiæ prò illis ſuggeſtivis operationibus, in Parti-
bus ad praxim reductis, de quibus loquuntur teſtes, dati
in Summario.

Quibus accedit inſigne, perpetuumquè præjudicium no-
ſtræ Parochialis Eccleſiæ, cujus redditus adeòtenues ſunt,
ut nec etiam aſcendant ad annuam ſummam ſcut. 29. mo-
netam Romanam, ut juſtificatum fuit in Summario, tam 56
ex inſtrumento ipſius electionis, quàm ex teſtibus, redu-
centibus ipſius redditus ad monetam Romanam Propter
Parochiarum enim præjudicium, nulla habita ratione,
an illarum redditus tenues ſint, vel abundantes, commu-
niter inter Doctores receptum eſt, ut non ſit permitten-
dum Univerſitati alicujus Loci ſepulturam ædificare, vel
eligere pro omnibus Civibus, ſeù Habitantibus in eodem
Loco, ut obſervant adducti per *Molpheſ. in Summ part.* 57
1. tract. 13. cap. 8. num. 33. Mar. Anton. variar. reſol. lib.
1 reſol. 152. caſ. 59. Ventrigl. in Prax. part. 1. tit. de Elect.
Sepult. annot. 32. §. unico num. 20. Paſſer. de Stat. hom. quæſt.
197. num. 294. Bonac. Oper. moral. tom. 2. tit. de Contract.
diſp 3. quæſt. 21. punct. 4. num. 9. & Bellet. Diſquiſ. Cleric.
tit. de Cler. debit. §. 3. num. 24

Et reprobando ſimilem electionem ſepulturæ, factam
ab hominibus Pontis Trabis, Camerinen. Diœceſis, in
noſtris terminis reſolvit hæc *Sacr. Congreg. in Camerinen.* 58
18. Auguſti 1690. teſte *Monacell in Formul. tom. 1. tit. 6.*
formular 11. num. 28. ibi: *Et declaravit altera Congregat.*
Epiſcop & Reg. in Camerinen. 18. Auguſti 1690. in qua cùm
homines Villarum Pontis Trabis contractu jurato pro ſeipſis
filiis, hæredibus, & ſucceſſoribus ſepulturam elegiſſent in
Eccleſia PP. Minorum Conventualium dicti Loci, recurren-
tibus Parochis, prodiit ſub dicta die reſolutio, Contractum
non ſubſtineri.

Et contra PP. Reformatos Sancti Franciſci pro Villa
Gazzolæ, alio Loco Comen. Diœceſis, & ſub eadem no-
ſtra Parochia SS. Martini, & Vitalis, in qua electa pa- 59
ritèr prætendebatur communis ſepultura in eorum Eccle-
ſia, addita ſequenti inſcriptione *Pro Incolis Univerſitatis*
de Gazzola, idem practicatum fuit tempore Epiſcopi Ca-
raſini, ut refert Epiſcopus in Relatione, & patet ex de-
creto ejuſdem Epiſcopi Caraſini, dato in eodem Summa- 60
rio, quod punctualiter exequutum fuit, & quotidiè exe-
quutioni demandatur, ut ex partitis exhibitis in Secre-
taria.

Obitèr notandu hic obſtinatam repugnantiam parendi
Superiorum præceptis, dum his non obſtantibus noluerunt
adhuc delere ex dicta Sepultura eandem inſcriptio- 61
nem: *Pro Incolis Univerſitatis de Gazzolla*, quod ſpera-
mus hodiè obtinere ab EE. PP. demandandu, ut dicta in-
ſcriptio omnino deleatur, nè in futurum confuſionem ali-
quam inducere poſſit veritati in præjudicium, dum lapides
longè plus durant, quàm cartæ.

Inter rationes verò hujus communiſſimæ opinionis, à
ſupradictis Authoribus adductas, duæ mirabilitèr urgere 62
videntur. I. nimium, *quia electio ſepulturæ* (ſunt verba
Paſſerin de Stat. hom. quæſt. 187. num. 194.) *eſt electio per-*
ſonalis reſpectu eorum; qui ſunt ſui juris, & quia ſingu-
lis uti ſingulis libertas eligendi ſepulturam conceditur II.
verò, quia aliàs nullus daretur caſus, in quo Parochia-
lis Eccleſia gaudere poſſet jure ſepeliendi, ut patet con-
ſideranti.

Quamvis autem ſepeliendi Jus non ſit eſſentiale conſti-
tutivum Parochiæ, eſt tamen unum ex conſequutivis ad
Parochiam, ita ut poſita Parochia, neceſſe ſit ponere jus 63
ſepeliendi homines, in ea decedentes, ex adductis per
Lotter. de Re benefic. lib. 1. quæſt. 28. num. 34. Rot. div. deciſ.
52. à num. 34. part. 2. & deciſ. 7. num. 3. & 4. par. 18. recent.
Sepulturæ ſiquidem jus à Sacramentorum adminiſtratione
multùm pendet, ut notant *Barboſ. in cap 1. num. 4. de*
Sepult Fraſſ. de Patr. Reg. Ind. tom. 2. cap 90. à num. 21. 64
Paſqualig. de Sacrific. nov leg. quæſt 1001. num 5. Panimoll.
deciſ. 5. num. 14. & annot. 3. num 9. & ſeq. & firmavit *Rot. in*
deciſ 45. num. 12. coram Zarat. Eſtque Jus conſequutivum
ad eandem Sacramentorum adminiſtrationem *Gratian.*
diſcept. 298. num. 79. verſ. Accedit, ubi illam aſſignat bo-

65 nam rationem, quia Parochus portavit pondus diei,
& æſtus, adminiſtrando defunctis dum viverent Sacra-
menta illoſque inſtruendo, & paſcendo ſolitis exhorta-
tionibus ſpiritualibus, & verbo Divino juxtà eius onus
paſtorale: *Paſqualig. quæſt. moral. jurid. 143. num. 9. in*
fin. Amoſtaz de Cauſ. piis lib. 6. cap. 2. num. 80. & cap. 8.
à num. 74. Pignatell. conſult. 144. num. 2. tom. 1. & firma-
vit *Rota deciſ. 365. num. 2. & 4. coram Priol. & in Mant.*
Funer. 5. Julii 1649. §. Quò verò coram Cardin. Priolo,
Atque annumeratur inter Jura Parochialia *in Clement.*
66 *Dudum §. Hujuſmodi de Sepultur.* ut advertunt *Barboſ. de*
de Paroch. cap. 26. ſub num. 1. & Panimol deciſ. 5. num. 5.
& Rot deciſ. 365. num. 6. coram Priol. & in Neapolit tranſ-
lat. 14. Februarii 1701. §. Quanto coram Molin.

Indequè generali regula, limitanda in ſolo caſu vali-
dæ, & particularis electionis Sepulturæ, ſtatuunt jura,
obſervantquè DD. relati *in deciſ. 365. num. 1. coram Priol. &*
67 *in Roman. Jur. tumulan. 20. Februarii 1702. §. Nonnulla*
coram Cardin. Priolo; Chriſtifideles omnes in illa Pa-
rochiali Eccleſia ſepeliendos eſſe, intra cujus fines de-
cedunt.

Quæ regula, in nullo caſu verificaretur in noſtro Bur-
go, ſi ſubſiſteret contraria prætenſio, electionis nimi-
68 rùm ſepulturæ, ſcelendæ ab integra Communitate pro
omnibus omnino Civibus, & habitantibus in illa, ut de
ſe patet; Aperiturquè magna, & ſpatioſa via præjudi-
candi Parochis in caſibus ſimilium diſſentionum Paro-
chianorum, quo nihil abſurdius. Præcipuè reſpectu Pa-
rochiarum tenuis redditus, qualis eſt noſtra, ex adductis
in Summatio.

Quibus non adverſatur reſponſio, in contrarium addu-
cta, namque quòd in Inſtrumento electionis addita clau-
ſula *ſine præjudicio recedendi*, quodquè *in cap. 1. de Sepult.*
69 *in 6.* illa ſola ſepulturæ electio prohibeatur, quæ jura-
mento, vel voto firmata ſit.

Textus enim, tàm *in cap. 1. de Sepultur. in 6.* quàm
in Clement. de Cupientes de Pœnit. nullatenùs taxativè
loquuntur de illis, qui ad ſepulturæ electionem aliquos
70 inducunt mediante voto, vel juramento, ſed compre-
hendunt quamcumquè aliam ſuaſionem inductionem, &
& promiſſionem ibi: *aliàs promittendam*, juxta præci-
ſa, & individualia verba utriuſque Textus; In quibus
ſubiiciuntur ulteriùs iiſdem pœnis ii, qui eligentes *indu-*
cant, ut jam electam ſepulturam non immutent. Ubi no-
tandum, quòd non dicit Textus, non poſſint immuta-
71 re, ſed *non immutent*, quod facultatem immutandi ne-
ceſſariò præſupponit, juxta regulam, de qua *Rot. deciſ.*
267. num. 14. coram Priolo; Notandumquè ulteriùs,
quòd ad dictum effectum ſuperabundant ſolæ, & ſim-
plices inductiones, ſeù ſuaſiones, juxta præciſa ver-
ba dd. Textuum ibi: *promittendum inducant*, & expli-
cat *Gloſſa verb. Prædictos* ibi: *Prohibet inductiones, &*
promiſſiones.

Indequè meritò exclamant *Gloſſ. & Hoſtienſ. in dicto*
cap. 1. de Sepult. Ob quot, & quatuor animas conſtitutio
72 *hæc adſtringit, nàm quaſi omnes ſibi talia attrahunt, &*
tales alliciunt (notandum, quod non ſe reſtrigunt ad vo-
tum, & juramentum) *ut infirmari contingat Medicos, qui*
ſanare debuerant.

Sed quatenus aliquod remanere quoquo modo poſſet
dubium, quod non credimus, circa illam partem dictum
Textus, in qua prohibetur inductio ad eligendam ſe-
73 pulturam, nullum certè remanet in noſtro caſu circa
aliam partem, *nè immutent jam electam*, dum dicti Re-
ligioſi propriis ſumptibus, *ne* expenſis & mediante ſpe-
ciali Defenſore (qui caſus erit fortè ſingularis) omni-
bus viis procurant ſtudent, & aperta fronte coram hac
Sacr. Congregat. comparet; ad hoc, ut ii, qui elege-
runt ſepulturam in eorum Eccleſia, illam non immu-
tent, Sed in hujuſmodi ſepulturæ electione ita facta
conſtantes ſemper ſint, & in futurum perſeverent.

Et ex his nihil ſelevat facultas revocandi talem ele-
ctionem; Vis enim non ſtat in dicta facultate, ſed in
74 modo, ſeù ſuggeſtionibus, & malis artibus, quibus fuit
procurata, & conſequentèr ſine plena libertate ad illam
deveniendi, ex ſupra adductis.

III. Dubium *An ſubſtineatur dicta electio pro ipſiſmet*
hominibus, qui dictam Sepulturam elegerunt, & inſtru-
mentum electionis ſtipulati ſunt, reſponderi ſupplicamus
Prævisum in 2. mediante illius negativa reſolutione,
75 dum in illo ad tenorem unici inſtrumenti, unicique
actus electionis quæſitum fuit, an dicta electio ſubſiſte-
retur, tam pro hominibus, quàm pro eorum ſucceſſo-
ribus, & meritò, quia actus electionis eſt individuus,
& ipſius nullitas nullam habet relationem ad objecta,
ſed ad ipſius intrinſecam, & eſſentialem naturam, uti
factus ſcilicèt ad ſuggeſtionem ſuaſionem, & inſtigatio-
nem, per ſpeciem tranſverſalis vindictæ, & abſque li-
bertate illa eligentium, quæ in his terminis ondique ef- 76
fulgere debet, & conſequentèr nulla facta diſtinctione
perſonarum, pro quibus electa fuit ſepultura, indiſtin-
ctè declarandus videtur nullus, & invalidus, atque om-
nino, & abſolutè irritus, ut in individuo noſtri caſus
practicavit hæc Sacr. Congregat. in *Camerinen de qua*
ſupra num. 31. in qua electio ſepulturæ facta fuerat *pro*
ſeipſis, filiis, hæredibus, & ſucceſſoribus, & tamen hæc
Sacr. Congregat. nulla facta diviſione vel ſciſſione dicta- 77
rum perſonarum, abſolutè reſpondit, *dictum contractum*
non ſubſiſtere.

In qua parte ſpecialiſſima animadverſione videtur re-
flexio illa, quòd ſi vera eſſent ea, & quæ de eorundem
eligentium voluntate gratis ubiquè exadversò dicuntur,
ad quid mordicus inſiſtere pro declaratione validitatis
dicti inſtrumenti electionis, malis artibus, & malignis-
que ſuaſionibus, & ſuggeſtionibus procuratæ; Dum ad
eorum libitum poſſunt iidem eligentes ad novum actum 78
validæ electionis ſemper, & quandocumque in futurum de-
venire, etiam abſquè neceſſitate conficiendi inſtrumen-
tum aliquod neque ullam apocam, ſive chirographum,
ſed ſimplicitèr, & quomodocumquè propalando eorum
voluntatem dummodo de illa legitimè conſtet quacum-
que ſimplici, & naturali probatione ex animadverſis ſu-
pra *num. 42.*

Et ex his oritur affirmativa reſolutio 4. dub. *An cada-*
vera poſt dictam electionem ſepulta in dicta Eccleſia PP.
Reformatorum ſint reſtituenda Eccleſiæ Parochiali, una 79
cum omnibus emolumentis.

Quando enim ſepulturæ electio fuit nulla, denegari
nunquam poteſt cadaverum reſtitutio illi Eccleſiæ, in
qua de Jure ſepeliendus erat defunctus, unà cum omni-
bus emolumentis juxta *Textum in cap. 1. de Sepultur. in*
6. ibi: *Si verò iidem Religioſi &c. in ſuis Eccleſiis &c.*
præſumpſerint ſepelire, ad reſtitutionem, tam ſepultorum
corporum, ſi petantur, quàm etiam omnium, quæ occaſio- 80
ne ſepulturæ illorum pervenerint ad eoſdem, intra decen-
dium integralitèr faciendam, ipſos obligatos eſſe cenſemus.
& firmavit *Rota deciſ. 439. num. 12. & ſeqq. coram Bich.*
& in part. 18. recent. deciſ. 429. num. 4. & reſolvit *Sacr.*
Congreg. Concil. in Roman. Jur. ſepeliendi 17. Auguſti 1697.
impreſſa *apud Antonel. de Juribus Cleric. fol. mihi 20.* de
qua ſupra *diſcept. 14.*

Circa 5. dubium *An iidem Religioſi in caſu validitatis*
electionis teneantur accedere ad Parochialem Eccleſiam pro
aſſociatione Cadaverum ad propriam, Eccleſiam, vel po- 81
tius poſſint illa expectare in via, vel prope eorum Eccle-
ſiam, ut fecerunt die 15. Martii 1684. occaſione ſepe-
liendi cadaver Caroli Pedralis, & ultimo loco die 15.
Septembris 1705. occaſione ſepulturæ Joannis Baptiſtæ
Ruſcæ, parum videtur immorandum pro illius affirma-
tiva reſolutione quoad primam partem, & negativa 82
quoad ſecundam, dum id rotundis literis præſcribitur in
Rituali Romano ſub titulo *de Exequiis verſic. Exequia-*
rum ordo, his verbis: *Conſtituto tempore, quo corpus ad*
Eccleſiam deferendum eſt, convocetur Clerus, & alii,
qui funeri intereſſe debent, & in Parochialem, vel in
aliam Eccleſiam juxta Loci conſuetudinem ordine conve-
niant &c. mox ordinatur proceſſio, præcedentibus Laico- 83
rum Confraternitatibus, ſi adſint, tum ſequitur Clericus
Regularis, & Sæcularis per ordinem &c. de cujus maxi-
ma authoritate, attenta Conſtitut. Pauli V. illius con-
firmatoria, in noſtris terminis benè *Pignatell. conſult. 49.*
num. 8. tom. 3.

In cujus Ritualis exequutionem ita inconcuſsè reſpon-
dere ſolent Sacræ Congregationes non obſtante quacum-
que contraria conſuetudine expectandi per vias, aut in do- 84
mo defuncti, & non attento, quod non adſit Clerus ſæcu-
laris, ſed ſolus Parochus, ut ſignantèr reſolvit Sac. Con-
gregat. Rituum *in Bononien. 6. Decembris 1617. & in alia*
Bononien. 2. Junii 1620. & in Tropien. 8. Februarii 1613.
& in Limana 15. Decembris 1633. & in Thelefina 12. Fe-
bruarii 1633. & in Andrien 20. Januarii 1656. & Sacra
Congregat. *in Nullius 6. Januarii 1645.* Et hæc Sacr.

Con-

Congregatio *in Nerisonen.* 16. *Maii* 1587. *& in Vi-*
gienſi 13. *Novembris* 1600. *& in Senogalien.* 26. *Au-*
guſti 1616. *& in Civitate Caſtellana* 18. *Aprilis* 1651.
85 *& in Placentina* 16. *Decembris* 1661. teſtibus *Barboſa*
de Paroch. cap. 15. *num.* 63. *& ſeqq. & in Summa Apo-*
ſtolicarum deciſionum collect. 245. *num.* 20. ubi, quòd ita
vidit obſervari in Urbe per 14. annos, quibus in illa
moram fecit, *Lezzana in Summa quæſtionum Regu-*
larium tom. 3. *verbo Defunctus num.* 3. ubi teſtatur
etiam de praxi Urbis, *Pignatell. conſult.* 48. *à num.* 1.
86 *tom.* 3. *Nicolius in Floſculis verb. Sepultura num.* 10. *&*
Bertacch. Votum deciſ. 189. *num.* 7.

Ratio autem videtur nimis naturalis, & æqualiter
ſtringens, ſimulquè æquitas ipſa in ejuſmodi circumſtan-
tiis concurrit, ac ſuadet, quia in omnibus actibus ma-
gis dignus ſemper præferri debet minus dignis, ut con-
ſiderando non ſolùm Jus Divinum, Naturale, Canoni-
87 cum, verùm etiam ponderando ipſummet ejus Civile
Romanorum nempe Jus commune Cæſareum obſervant,
utque notant adducti in *Inſtitut. Crimin. lib.* 1. *tit.* 10.
§. 4. *à num.* 234. Parochus verò in funeribus, & ex-
ercitio Curæ animarum, abſque ulla controverſia ma-
gis dignus eſt omnibus aliis concurrentibus ad funus,
88 & proinde Jure merito præferendus eſt etiam in loco;
in quem concurrere debent omnes illi, qui ipſum aſſo-
ciare debent, ut benè diſcurrit *Pignatell. dict. conſult.*
21 *num.* 1. *tom.* 3.

In hac autem parte proceditur exadversò cum æqui-
voco palmari, quia diſputatio hujus 5. dubii per ne-
89 ceſſarium antecedens præſupponit quòd PP. Reforma-
ti fuerint ad funus invitati, quòdquè ad illud interve-
nire velint, & in iſtis circumſtantiis oritur noſtrum du-
bium, & loquuntur omnes Authores, ſupra adducti,
aſſerentes, non poſſe expectare per Vias, vel propè ip-
90 ſorum Eccleſias, ſed teneri accedere ad Parochialem,
& incedere ſub Cruce ejuſdem Parochialis; Quibus ad-
dimus *Lantuſcam*, Alumnum contrariæ Religionis in
Theatr. Regular. Verb. Exequiæ num. 4. ibi: *Regulares,*
vocati ad ſepeliendos mortuos, etiam in eorum propria
91 *Eccleſia, convenire debent ad Eccleſiam Parochialem,*
intra cujus limites defunctus exiſtit, & indè cum Paro-
cho ad domum defuncti, & nullo modo permittendum eſt,
expectare Parochum per Vias, vel ad domum defuncti,
non obſtante contraria conſuetudine, prout reſolutum fuit
à Sacra Rituum Congregation. die 12. *Decembris* 1628 *&*
Monacell. in Formulario tom. 1. *titulo* 5. *formulario* 7.
92 *à num.* 34. ubi, quòd hoc decretum fuit etiam appro-
batum à Sacra Congregation. Epiſcoporum *in Æſina* 31.
Julii 1665. *& in Nicien.* 9. *Auguſti* 1670. *& in Sa-*
vonen. 19. *Decembris* 1678. *& in Aretina* 22. *Decem-*
bris 1996.

Poterat proindè omitti reſolutio Sacræ Congregation.
93 Rituum in *Senogalien.* 12. *Junii* 1675. relata *à Lantuſ-*
cus in Theatr. verb. Aſſociatio cadaverum fol. 615. *& à*
Matthæucc. in Official. Curiæ Regularium cap 20. *num.*
1. *ad* 4. *dubium* mandans, Regulares cogi non poſſe ad
aſſociandum cadavera, in eorum Eccleſiis tumulanda;
Quia Parochus nunquam ſomniavit cogere dd. Patres
ab intereſſendum funeribus, probè ſciens, talem inter-
eſſentiam repoſitam eſſe in hæredum arbitrio, non au-
tem in Parochi voluntate, ut præcitè reſpondit *Sacra*
94 *Rituum Congregatio die* 14. *Januarii* 1640. *& hæc Sa-*
cra Congregatio 5. *Maii* 1617. referentibus *Lantuſc. ubi*
ſupra verbo Exequiæ num. 3. *& verbo Aſſociatio cada-*
verum num 4. *Panimoll. deciſ.* 5. *adnot.* 3. *num* 7. cum
concordantibus in *tom.* 1. *part.* 2. *diſcept.* 15. *num* 12.
Sed ſolùm in illis circumſtantiis, & caſibus, in quibus
iidem Religioſi invitantur ab hæredibus, & volunt ac-
cedere ad exequias, ſupplex petit declarari, prout in
dubio, teneri ſcilicet accedere ad Parochialem, non au-
95 tem expectare eundem Parochum per Vicos, & Pla-
teas Suburbii, cum candelis accenſis in manibus, &
Cruce elevata, ut de facto practicarunt de menſe Se-
ptembris 1705 occaſione ſepulturæ, datæ cadaveri Jo-
annis Baptiſtæ Ruſcæ, teſte Epiſcopo in Relatione ibi:
Giovanni Battiſta Ruſca nella Chieſa di dd. PP. Rifor-
mati, dove in vigore di queſta il Paroco accompagnò il
96 *cadavere, che li PP. ſudetti con la Croce alzata aſpettor-*
no in mezzo alla ſtrada, che conduce alla loro Chieſa,
con ſe candele acceſe.

Remanet dubium *An, & quomodo ſit providendum cir-*
ca cadavera, hoc interim mortuorum, circa quòd ſpera-
mus, reſponderi *Proviſum in* 2. mediante illius negativa 97
reſolutione, ex motivis, & argumentis ſupra latè cumula-
tis. Quatenus autem illud afferri contingat, reſponderi ſup-
plicamus, *hoc interim nihil eſſe innovandum*, ſed manu-
tenendum eſſe Parochum in quaſi poſſeſſione ſepeliendi
ſuos Parochianos in ſua Parochiali Eccleſia. Ipſi enim
aſſiſtit generalis regula, ſeu habet Juris aſſiſtentiam ſe-
peliendi omnes Chriſtifideles, decedentes in ſua Paro 98
chia, de qua *Panimoll. deciſ.* 5. *& adnotat* 3. *num* 54.
Barboſ. de Paroch cap. 26. *num.* 1. *& Sperel. deciſ.* 89.
num. .. *Rot. in dicta Roman Juris tumulandi coram Cara.*
Petolo impreſſa apud *D. Piton. Diſcept. Eccleſ. tom.* 2.
fol. 62. *ſub num.* 19.

Quoniàm igitur exadverſo concludenter, & quidem
mediantibus legitimis documentis, non probetur limita-
tio, fundata in valida electione in alia Eccleſia, reſpon-
dendum eſt pro regula, ex adductis per *Covarruviam* 99
variarum reſolutionum lib. 2. *cap.* 12. *num.* 4 *Manticam*
de Conjecturis ultimarum voluntatum lib. 5. *tit.* 15. *num.*
31. *Surdus deciſ.* 255. *num.* 2. *& deciſ.* 322. *num.* 40.
Cardinalis de Luca de Servitutibus diſc. 49. *num.* 9. *&*
Rota deciſ. 436. *num* 13 *coram Pirolo, & coram Anſal-*
dos 14. *num* 17.

Eò autem magis ſperamus ita reſpondendum, quo
aliqui ex Oppoſitoribus eò temeritatis devenerunt, ut 100
non erubuerint proprium Parochum improprìis modis,
verbis, ſeu *fiſchiate*, & factis, ſeu *urtoni* tractare, eo
tempore, quo cum Cotta, & Stola ſuum exercebat Of-
ficium, aſſociando cadavera ad Parochialem Eccleſiam
ut ſignanter evenit die 9. Julii 1705. præſentibus Abun-
dio quondam Joannis Baptiſtæ Alani, Andrea Curaſ-
co, Carolo Antonio Paſturello, & Julio Saccuce Sacri-
ſta Sancti Vitalis, & die 4. Auguſti ejuſdem anni cum
cadavere Joſephi Vaggi, præſentibus Franciſco Noce- 101
da, Franciſco Talabbo, & Joanne Pellegatto, ut refert
Epiſcopus in ſua Relatione.

Si enim ſimile delictum, in Urbe commiſſum, non
erga Parochum, ſed contra ſimplicem Confeſſarium, &
quidem bona fide, ab Exequutoribus Juſtitiæ, meri-
tò ſeverè punitum fuit, & nedum mediantibus pœnis, 102
ſeu declaratione incurſus in excommunicationem, ſed
etiam cum pœnis temporalibus, dum publicè per Mini-
ſtrum Juſtitiæ fuſtibus cæſi fuerunt, & deindè dimiſſi
cum exilio, & inhabilitatione ad inſerviendum pro bir-
ruariis, ut refert *Raynald Obſervat. crimin. tom.* 3. *cap.*
24. *ſupplet.* 2. *num.* 221. quem ſequutus fui *in Inſtitut.*
Crimin. libr. 2. *tit* 4. *num* 7. Videntur ſaltem Oppoſi-
tores puniendi mediante dicta manutentione, ſeu rein-
tegratione Parochi, qui juncta patientia, per ſummum 103
ſcelus, inauditamque injuriam pejora paſſus fuit, ſoluſ-
què relictus in publica via, Pſalmos cantans, & Divi-
na recitans, coactus redire ad ſuam Eccleſiam cum illo
rubore, & mortificatione, quæ faciliùs cogitari, quàm
verbis exprimi poteſt.

Minuſquè conqueri poſſunt iidem Oppoſitores, ſi in
exequutionem literalis *Textus in leg. Si quis in hoc Cod.* 104
de Epiſcopis, & Clericis aliqua longè inferiora eo-
rum meritis à laica poteſtate paſſi fuerunt, nedum ob
dictum ſcandaloſum delictum contra proprium Paro-
chum, & Paſtorem, ſed ob inobſervantiam particu-
larium Bannimentorum, rigoroſè punientium conven-
ticulas, & coadunationes hominum, ut in noſtra Ci-
vitate, & Diœceſi, imò in toto Mediolanenſi Duca-
tu notorium eſt. Diximus *paſſi fuerunt*, quia antè 105
proximè præteritas Natalitias feſtivitates jam erant
in plena libertate, ut fuit juſtificatum in Summa-
rio.

Die 11. Martii 1706 per Cardinalem Gabriellium
propoſitis in Sacra Congregation. Epiſcoporum ſequenti-
bus dubiis, reſponſum fuit ut infrà.

I. *An decretum, factum ab Epiſcopo Comen. ſuper re-*
motione ſepulturæ ab Eccleſia Monialium Sancti Juliani
ſubſtineatur; Affirmativè.

II. *An electio ſepulturæ, facta ab hominibus Burgi*
Sancti Juliani in Eccleſia Patrum Reformatorum San-
cti Franciſci ejuſdem Loci, ſit valida, & quatenus ne-
gativè; Negativè.

III. *An ſubſtineatur dicta electio pro ipſiſmet homini-*
bus,

bus, *qui dictam ſepulturam elegerunt*, *& inſtrumentum electionis ſtipulati ſunt*, *& quatenùs negativè*; Negativè.

IV. *An cadavera*, *poſt dictam electionem ſepulta in dicta Eccleſia Patrum Reformatorum*, *ſint reſtituenda Eccleſiæ Parochiali*, *unà cum omnibus emolumentis*; Negativè.

V. *An iidem Patres Reformati in caſu validitatis electionis teneantur accedere ad Parochialem Eccleſiam pro aſſociatione cadaverum ad propriam Eccleſiam*, *vel potiùs poſſint illa expectare in Via*, *vel propè eorum Eccleſiam*; Serventur decreta aliàs edita.

VI. *An*, *& quomodò ſit providen. circa cadavera hoc interim morientium*. Jam proviſum.

Finis Tomi Secundi Diſceptationum Eccleſiaſticarum Advocati Dominici Urſayæ.

Digitized by Google

I N D E X
RERUM, ET MATERIARUM,
Quæ in utraque Parte Tomi Secundi Diſceptationum Eccleſiaſticarum continentur.

Primus numerus indicat Partem; Secundus verò Diſceptationem; Tertius demum Diſceptationis numerum denotat.

A

ABBAS *exemptus* quando poſſit excommunicari ab Epiſcopis, p.2.d.25. per tot.
ABBATIS *Commendatarii* confeſſio, quando præjudicet Succeſſoribus in Abbatia, p.1.d.5.n.25.
ABBATISSÆ *quanto tempore* durare debeant in Italia, par.2. d.27. num.28.
ABSENTE *Competitore* non acquiritur quaſi poſſeſſio præcedendi, p.2.d.11. n.13.
Vel impedito Epiſcopo a quo peragendæ ſint ſolemnes Functiones p.2.d.2. per tot.
ABSOLVERENTUR multi à Judicibus, ſi inciperent antea judicare, quam iraſci, p.2.d.27. n.54
ABSOLUTUS *ex capite innocentiæ* quando poſſit Dignitates conſequi, p.2. d.27. à n.25.
Quia repertus non culpabilis, poteſt iterum proceſſari, p.1. d.7. n.66. & p.2.d.27.à n.24
ABSTINENDUM *eſt ab exceptionibus* odioſis, par. 1.d. 10. num 82.
ABUSUS *dicuntur actus*, oppoſiti Conſtitutioni, habenti Clauſulam *Sublata*, *& decretum irritans*, par.1.diſcept.37. num.31.
ABUTENS *privilegio* illud amittit, p.1.d. 14.n.67.
ACATHOLICI, *contrahentes matrimonium* cum Catholicis, an teneantur ſervare formam præſcriptam in Concilio Trid. p.1.d.14. num.64.
ACCEDENS *ad Proceſſiones* non cenſetur habere privilegium ab illis exemptivum, p.2.d. 4.n. 24.
ACCEDERE *ad Eccleſiam Parochialem* an teneantur Regulares pro aſſociatione cadaveris ad propriam Eccleſiam, par.2, d.30. per tot.
Ad Proceſſiones publicas quando teneantur exempti, par.2. d.4. per tot.
Ad ACCEDENDUM *ad publicas Proceſſiones*, an exempti compelli poſſint cenſuris, p.2 d.4.per tot.
ACCEPTARI *in totum*, vel in totum reprobari debent actus humani, p.1.d.6.n.18.& d.14.n.14.
ACCEPTUM *uni eſſe* interdum gratiæ eſt, multis placuiſſe judicium, p.2. d.26.n.61.
ACCESSORII, *& principalis* idem eſt judicium, par.1.d 33. num.62.
ACCUSARE *ſi ſufficeret*, nemo poſſet eſſe innocens, par.1. d.7. num.88.
ACCUSATI *repelluntur* ab Ordinum ſuſceptione, par.2.d.27. num. 37.
ACHERUNTIÆ *Civitatis* qualitates indicantur, p. 1.d.16. n.27.& à n.59.
ACOLYTI *partes*, quando eſt impeditus, ſupplet Magiſter Cæremoniarum, p.1.d.28. n.19.
ACOLYTIS *parificantur* Cæremoniarii, part.1. diſcept. 28. num. 90.
ACQUISITUM *quando dicatur* domicilium, par. 1. diſcept. 10.à num.8.
ACTORIS *intentio non* probatur conjecturis, par. 1. d. 18. num 64.
ACTUS *contra legem* geſtus nullus eſt, deficiente diſpenſatione, p.1.d.25. n.28.
Duplici titulo, quando fieri poteſt, quo geſtus præſumatur, p.1.d.5.n.113.
Proximus attenditur pro declaratione, part. 1. d. 12. num. 58. & 74.
Refertur ad cauſam præexiſtentem, & titulum præambulum, p.1.d.25.n. 34.& d.34.n.35.
ACTUS *ſpontaneitas* ex quibus dicatur excloſa, par.1.d.30. à num. 12.
Pro ACTUS *validitate* ſemper inclinandum eſt, par.1. d.23. num. 41.

ACTUS *adducti contra* immemorabilem perfectam non attenduntur, p 2.d.20.n.62.
Attentati in nulla habentur conſideratione, par. 1.diſcept. 5. à num. 90.
Cauſam dantes liti non attenduntur, p.1. d.28.n.23.
Exerciti ab Epiſcopo præferuntur aliis inferiorum Prælatorum p.1.d.5. à n.89.
Faciendi ab Ordinariis poſt obtentam gratiam reſtitutionis in integrum a Sac. Congreg. Concilii, ſunt cœremuniales, par.1. d.9. per tot.
ACTUS FACULTATIVI *dici non poſſunt*, quando adeſt titulus præcedens, p.1.d.33. n.43.
Non dant poſſeſſionem manutenibilem, p.1.d.35.n.46.
Non præjudicant, par.1.d.1.num.72. & p.2.d.3. nu.25. & n.65. & d.28. num. 32.
Quando non dicantur tales, p.1.d.33.n.30.
ACTUS *geſti* a Prælato inferiore non attenduntur in præjudicium Epiſcopi, non probata iſtius patientia, & acquieſcentia, p.1.d.5.à nu.92.
Geſti in figura Prælati Nullius non attenduntur, detecta inſubſiſtentia ejuſdem tituli, p.1.d.5. n.177.
Geſti ex titulo devoluto inſubſiſtenti non ſuffragantur, par.1. d.5. num.153.
Geſti vigore decreti proviſionalis non dicuntur attentati, par.2. d.17 num.50.
Humani in totum acceptari, vel reprobari debent, par.1. d.6. num.18.
Ineffectuati conſuetudinem non interrumpunt, p.2. d.11. num. 102. & d.20.n.41.
Ignorati non interrumpunt immemorabilem, par.2.diſcept.20. num. 42.
In quibus quis ſuccubuit non ſunt apti interrumpere conſuetudinem, p.1.d.17.n.35
Innova ioi non attenduntur, p.1.d.28.n.23.
Qui dederunt liti cauſam non attenduntur, par.2. diſcept. 20. num.52.
Multiplicati excludunt ſpontaneitatem, part. 1. diſceptat. 4. num. 27.
Operari non debent contra intentionem Agentis, par.1. diſc.5. num. 178.
Particulares, quos poſſunt exercere Epiſcopi in locis Nullius diœceſis enumerantur, p.1.d.5. per tot.
Pauci præferuntur multis, quando facti ſunt ab illis, qui pro ſe præſumptionem habent, p.1.d.5.n.139.
Proximi præcedentem intentionem declarant, par. 1. diſc. 23. num. 16.
Quando præſumantur facti ex obligatione, par. 2. diſcept. 4. num. 52.
Secundum ACTA, *& probata* procedere debet Judex, par.1. d.7.num.130.
Extra ACTA *dicuntur eſſe* extra Mundum, par. 1. diſc. 7. num. 102.
ACTORUM *merces* quomodo taxanda, part. 1. diſcept. 7. num. 81.
ACTUUM *multiplicitas* excludit illorum facultativam qualitatem, p.1.d.33.n.45.
Reiteratio excludit illorum ſpontaneitatem, par.1. diſcept.30. à num.12.
ADDITIO *Reſcriptis* Sac. Congreg. ut cauſa amplius non proponatur, antiquis temporibus non erat adeò frequens, p.2. d. 12.num.168.
Ad AMUSSIM *lapis aptandus* eſt non è contra, par.1.d.37. num. 36.
Ab ADMINISTRATIONE *Sacramentorum* dependet jus ſepulturæ, p.2.d 24.à n.23.
ADMINISTRATORES *bonorum Menſæ* dicuntur Epiſcopi, p.1.d.34. n.77.
Locorum piorum reddere debent Epiſcopis rationem, par.1. d.5. à num.63.

ADMONITOR, *non Operator* dicitur Magiſter Cœremoniarum, p.1.d.28,n.5.& per tot.
ADULATIO, *& mendacium* ſunt adverſarii hiſtoricorum, p.1.d.5. n.161.
ADULTERA *notoriè quando* eſt Uxor, an poſſit profeſſionem emittere cum ſolo conſenſu Viri, par. 1. diſcept. 24. per tot.
ADULTERIA *notoria* non important formaliter divortium, p.1.d.24. n.18.
ADMINICULATUM *quando eſt* Conſtitutum Rei, an ſidem mereatur, p.1.d.22.à n.17.
ADVOCATIS *Conſiſtoriales*, quomodo inter ſe præcedant in actibus extra Collegium, p.3.d.28.n.63.
ADVOCATORUM *Libri* an poſſint ſubhaſtari pro illorum debitis, p.2.d.25. à n.129.
Cum ADVOCATI *Liberales* eſſe debent Clientes, par.2. d.1. num.128.
ÆDIFICANS *unus*, *& alter* deſtruens nihil prodeſt, p.2. d.1. à nu.174.
ÆDIFICARE *in proprio* ſolo quiſque poteſt, par.2. diſc.27. à num. 24.
Non ÆDIFICANT, *neque expediunt* multa, quæ licent, p.2.d.25.n.148.
ÆMULATIO *circa celebrationem* feſtivitatis, ex quibus excludatur, p.1 d.22. à n.24.
Quando excluſa dicatur in volente fabricare, par.2.diſcept.17. num.37.
Quando probata dicatur, & quid operetur, par.2. diſcept.6.nu. 6. & 7.
ÆMULATIONES *oriri ſolent* à contemporaneis feſtivitatibus, p.2. d.5. n.20.
Permitti nunquam debent ibidem n.11.
ÆQUALITAS *ſemper ſervanda eſt*, p.1.d.37.n.27.
Votorum operatur nullitatem electionis, part. 2. diſceptat. 8. num. 27.
ÆQUITAS *bona*, *& groſſa* in Tribunalibus Eccleſiaſticis ſervanda eſt, p 2.d.6.n.37.& d.25.n.44.
In conſiſtorio Principis præfertur juris rigori, par. 2. diſc. 6. num.38.
Principatum tenet in Tribunalibus Eccleſiaſticis, par.1.diſc.6. num. 22.
Sine diphtongo quando dicatur, p.1.d.37. n.29.
Cum ÆQUITATE *procedere ſolent* Sac. Congregationes, p.1. d.6. num.23.
Propter AERIS *intemperiem* excuſatur quis ad comparendum, p.2.d.26.nu.24.
Intemperiem, *quando excuſetur Beneficiatus* à reſidentia, p.2. d.3.num.69.
Per AEREM *quando facienda* ſit menſuratio diſtantiæ, p.2. d.13. num.17.
Præter ÆTATEM *nullum aliud* habent argumentum ſe vixiſſe multi ſenes, p.1.d.11. n 31.
EXISTIMATIONIS *præjudicium* irrogatur ob inſolitam remotionem Religioſi, p.1. d.23. n.45.
AFFECTIO *præſumitur* erga illa Officia, quæ aliquis in vita exercuit, p.1.d.2. n.16.
AFFILIATIO *nulla*, *quando* ſanari ſoleat à Sac. Congregat. p.2.d.16.n.49.
Religioſorum, quibus concurrentibus valida ſit, par.2. diſc. 16. per tot.
AFFINIS, *& conſanguineus* Teſtis non probat, par. 2 diſc 9. num 28.
AFFLICTIS *non eſt addenda* afflictio, p.1.d 6.n.15.
AGERE *nemo poteſt* invitus, p 1.d.19.n.37.
AGRIS *noſtris ſitientibus* alios irrigare non debemus, par. 2. d.15. num.64.
ALDANUS *eſt Author* apocriphus, p.1.d.17 n 36.
ALIENATIO *bonorum Eccleſiaſticorum* nullo privilegii prætextu fieri hodie poteſt ſine Apoſtolico beneplacito, par. 2. d.36 in fine.
Bonorum infructiferorum Eccleſiæ, an poſſint fieri ſine Apoſt. beneplacito, p 1.d.36. per tot
ALIMENTARIS CONGRUA *omnibus oneribus* præferenda eſt, p.1.d.16. n 46.
Debetur etiamſi Epiſcopus habeat de proprio, par. 1. diſcept. 16. num.49
Taxanda eſt, habito reſpectu ad qualitatem Civitatis Epiſcopalis p.1.d.16.n.47.
ALLEGANS *conetur* probare, p.2.d.12 n.129.
ALLEGANTUR *multa*, quæ non exiſtunt, par.2. diſc. 18. num.26.
ALLEGARI *poſſunt pro* deciſione cauſarum diſcurſus pro veritate editi, & nullibi impreſſi, p.2.d.21.n.135.
ALLEGATIONES *ad Baliſtam* dicuntur authoritates, ad rem non facientes, p 2.d.2. n.130.
ALTARE *unum diſcooperiendum* non eſt, ut cooperiatur aliud, p.2.d.19.n.11.
ALTARISTÆ *in Eccleſiis Receineti* non veniunt appellatione Capituli, par. 1. diſcept. 35. num.27. & par.2.diſcept.13. per totam.
ALTERNATIVA *quando importet* ordinem præcedendi, p. 1. d.28. num.102.
AMBIENTIUM *Officia* in propriis Religionibus pœnæ enumerantur, p.1.d.36.à n.195.
AMBITIO *multos facit* criminoſos, p.1.d.37. num.8. & p. 2. d. 3.n.47 & d.29.n.70.
Quando operetur nullitatem electionis, part. 2. diſcept. 29. à num. 70.
Reddit indignos, etiam digniſſimos Religioſos, par. 2. diſc 37. num.281.
AMBITIONIS *nutritiva conſuetudo* non valet, par. 1. d 28. num. 222
AMBITIOSORUM *natura deſcribitur*, part. 1. diſcept. 36. num. 252.
AMBITIOSA *ſunt Statuta*, excludentia exteros à conſequutione beneficiorum, p.1. d.7.n.94.
AMBITUS *qualia mala* Religionibus inferat, par. 1. diſcept. 37. per tot.
A quibus Summis Pontificibus, & quibus Religionibus fuit prohibitus, p 1.d.37. per tot.
Ex quibus Cauſis prohibitus fuerit, p. 1.d.37. n. 119.
In quibus Religionibus prohibitus eſt à propriis Conſtitutionibus, p 1.d.36.num.282.
An ſit prohibitus omnibus Religionibus, & à quo Summo Pontifice, p.1. d.36. n.291.
An ſit prohibitus ſolum Religioſis indignis, par. 1. diſcept. 37. à num. 125.
Omnibus legibus exoſus eſt, p.2.d 8.n.26.
Quomodo probandus, p.1 d.36.n.277.
AMBITUS *Pœnas* quando Religioſus incurrat, vel non, p.1. d.37 per tot.
AMITTIT *Privilegium*, qui illo abutitur, par. 1. diſcept. 19. num. 67.
AMOR *Patris erga filios* à nullo amore ſuperatur, ſolaque experientia cognoſcitur, par. 1.diſcept.9. num.21. & diſc.21. num.154.
AMOVIBILIS *Parochus* pro tempore, qui non amovetur, verus Parochus eſt, p.2.d 18.n.34.
AMOVIBILES *Parochi* an poſſint ſine cauſa removeri, par. 1. d.18. num.85.
Vicarii, quibus gaudeant prærogativis in concurſu Parochorum perpetuorum, p.1.d.18. per tot
Ad AMUSSIM *Lapis* aptandus eſt, non è contra, par. 1.d.35. n.67. & d.37.n.36.
ANIMA *in oculis* inhabitare dicitur, part. 2. diſceptat. 25. num. 216.
ANIMÆ *quod eſt ſermo Dei*, eſt cibus corpori, par.2. diſc.25. num.135.
Tortura dicitur juramentum, p.2. d.23.n.22.
In ANIMARUM *ſalutem operari* divinorum diviniſſimum eſt, p.2.d.1.n.154.
ANIMUS *diviſus ad multa* ſit minor ad ſingula, par.2.diſc.1 num.194.
Jurandi quando deeſt, an verificetur juramentum, par. 2.diſc. 23. num.15.
Mutandi domicilium ex quibus dicatur probatus, par.2. d. 10. à num. 120.
ANNUS *poſterior*, adnotatus in Scripturis, indicat illarum ſuſpicionem, p.2.d.18.n.29.
Probationis ad quem finem ordinetur, part. 2. diſceptat 24. num.14.
ANSAM *aliqui dum volunt* ſolvere nodum ligant, par. 1. d.17. num. 107.
ANTECESSORUM *ſolitum* quando teneantur continuare Succeſſores, p.1.d.30. n.18.
ANTIANITAS *ſola non debet attendi* pro præcedentia, par. 1. d.11. num.28.
ANTIQUIOR *de Collegio* ſemper præcedere debet, par. 1. d. 18. num.43.
ANTIQUIORES *quando dicantur digniores*, par. 1. diſcept. 28. num.61.
ANTIQUITAS *Eccleſiæ ſuperatur* à ſpeciali dedicatione novæ Eccleſiæ circa majorem pompam in die feſtivitatis, par. 1 d. 22. num. 10.
APOSTOLICÆ SEDIS *Nuncii*, procurantes commendationes à Principibus ſæcularibus, quas pœnas incurrant, p. 1.d.36.num.395.
APOSTOLICÆ *Conſtitutiones* ſtatim ac emanatæ ſunt, obligant, par. 1.d.4.n.23
APOSTOLORUM *dicta prævalent* dictis Imperatorum, p.2. d.25. num.247.
Loca ſubrogati dicuntur Epiſcopi, part. 1. diſceptat. 1. num 20.
APPELLARE *boni Religioſi* non debent à denegatione confirmatio-

mationis electionis, par.1. diſcept. 26. num. 103.
APPELLATIO *an ſit permiſſa* à denegatione confirmationis, p.1.d.26.per tot.
Non admittitur adverſus diſpoſita in Conſtitutionibus Ordinis, p.1.d.26.num.102.
Non datur à decreto proviſionali, part. 2. diſceptat. 17. num. 46.
Nullum producit effectum, p.2. d.26. n.99.
Quando detur à deputatione Vicarii Capitularis, par. 2. d. 8. num. 44.
Per APPELLATIONEM *Sententia* habetur perindè ac ſi non emanaſſet, p.1. d.7.n.92.
Poſt APPELLATIONEM *geſta* dicuntur attentata, par.2. d.21.num.57.
Lata excommunicatio nulla eſt, p.2.d 15.n.43.
APPLICANDA *quando ſit Miſſa* Conventualis pro Benefactoribus, p.1.d.31.per tot.
APPROBATÆ *quando fuerunt Conſtitutiones* ab Apoſtolica Sede perinde habentur ac ſi ab illa emanaſſent, par.1.d.25. num.12.
ARATORII BOVES *non veniunt* in exequutionem, par. 2. diſceptat. 25. à num. 118. ubi id multipliciter ampliatur.
ARBITRI *decidere debent* controverſias, ortas inter Ordinarios, & Conſervatores Religionum, par. 2. diſcept. 15. num. 41.
ARBITRIO *Iudicis relinquitur* qualitas bonorum Eccleſiaſticorum, p.1.d.36.n.15.
ARCHIEPISCOPUS *in Eccleſiis* ei ſubditis poteſt deferre Crucem, p.1.d 1.n.23.
Amplia per Loca exempta ſuæ Diœceſis, ibidem à numer. 13.
Amplia etiam in actibus voluntariis, ibid. num. 51.
ARCHIVIUM *non addit fidem* Scripturæ informi, par. 2. d.20.num.36.
ARGUMENTUM *à contrario ſenſu* in jure validum eſt, p.1. d 2.num 64.
A' diſcretiva loquutione valet, p.2.d.2.à n.46.
A' præteritis ad futura validum eſt, par.1.d.17.num.99. & p.2. d.1 num.89.
Ab uno capite ad aliud, an valeat in Statutis, par.2.diſcept. 14. num.86.
Probans nimis, nihil probat, p.2.d.12.n.72.
ARMA *Canonica* dicuntur Cenſuræ, part. 2. diſceptat. 4. num. 22.
Clericorum ſunt orationes, & lacrymæ, p.1.d.7.n.257.& n.159. & p.2.d.15. num.112.
Militum an poſſint vendi, pro illorum debitis, par.2.diſc.25. num. 129.
Arma non poſſunt deferre Clerici, part. 1. diſceptat. 7. num. 139.
ARTICULI *admittendi non ſunt* in materia improbabili, impropria, inveriſimili, & irrelevanti, par. 1. diſcept. 9. à num.61.
ASININA *habitatio* quid ſit, & quid operetur, par.1.d.10. num. 41.
ASPIRARE *ad Dignitates*, & Beneficia non poteſt non habens atteſtationem à ſuo Ordinario de vita, & moribus, p.2. d.27.num.10.
ASSISTENS *Sacerdos dignior eſt* omnibus aliis Miniſtris Altaris, p 1. d.28.n.28.
ASSISTENTIA *præſtans Epiſcopus* Laicis, quomodo puniendus, p.2.d.7 num.241.
ATTENTATI *non dicuntur* actus geſti vigore decreti proviſionalis, p.2.d.17.n.50.
ATTENTATA *dicuntur geſta* poſt appellationem, part. 2. d.21.num.57.
Quando purganda non ſint, p.2.d. 17. à n.51.
ATTESTATIO *non jurata* non probat, par.2. d 20. num.54. & d.29.num.13.
ATTESTATIONEM *de vita, & moribus* non habens à ſuo Ordinario, aſpirare non poteſt ad Beneficia, & Dignitates, p.2.d.27.num.10
ATRAMENTUM *diverſum* indicat ſuſpicionem Scripturæ, p.1.d.18.num.28.
AUDIENDI *quando ſint conſanguinei* in judicio nullitatis profeſſionis, p.2.d.21.à n.98.
AUDITUS *ubi non adeſt*, effundendus non eſt ſermo, par.1. d 22. num.19.
De AUDITU *deponens Teſtis* non probat, par.1. diſcept.29. num 17.
AUDIRE *Curiales patienter* debent Judices, par. 2. diſcept. 1 num.198.
AUTHOR *alienus ſemper fuit* à criminalibus materiis, par. 1. diſcept. 4. num.7. & diſcept. 27. num. 25. & par. 2. diſc. 29. num. 69.
Per octo ferè luſtra in Urbe habitavit, p.2.d.25.n.22.
Scripſit in quadam gravi Cauſa propter Jeſum tantùm, par.2. d.25. num.216
AUTHORES, *non tangentes* articulum, dicuntur allegari ad ornatum Urbis, p.2.d.1. n.130.
Privati non merentur attendi in concurſu deciſionum Sac. Rotæ, & reſolutionum Sac. Congregat. par. 1. d. 1. num.7. & par.2. diſc.14.num.9.
AUTHORIBUS *exteris*, quare credendum non ſit circa Reſcripta S.Cong. p.1.d.8.n.71.
Regularibus, an ſit præſtanda fides circa Ordinariorum juriſdictionem, p.2.d.4.n.33.
Ab AUTHORIBUS damnatis, in quibus aliquando veritatem deſumere poſſumus, p.2.d.13. n.46.
Æqualis non infunditur libris ab æquali imprimendi licentia, p.1.d.5.num.163.
AUTHORITAS *Sacr. Congregat.* præſervari ſolet in Brevibus, confirmantibus illarum reſolutiones, par. 2. diſcept. 7. num.248.
Diceatis, quando attendenda ſit, vel non, par. 1. diſcept.21. num. 163.
Doctorum ſilet ubi allegatur factum Summi Pontificis, par. 1. d.17.num.74.
Neceſſaria non eſt in iis, quæ naturali lumine nota ſunt, par.1. d.17 num. 93.
Nulla deſideratur ubi concurrit ratio naturalis, p.1.d.20. nu.30. & p.2.d.25.num.95.
Summi Pontificis etiam nel privati Doctoris magnifacienda eſt, p.1.d.36.num.328.
Pontificia ubi allegatur ſilent Doctores omnes, p.1.d.4.num.12. & d.27.num.21.
AUTHORITATES, *loquentes* de Vaccis rubeis, à quodam Judice requirebantur, p.1. d.28.n.80.
Ad rem non facientes dicuntur allegari ad ornatum Urbis, p.1. d.22.n.41. & d.28.n.107.
Privatorum Doctorum attendi non debent in conflictu Concilii Trid. p.1.d.21.num.138.
Reprobata allegari non debent, p.1.d.1.n.74.
Revocata ſunt peſſimi juris optimum ſignum, par.1.diſcept.5. num.149.
Ad rem non facientes dicuntur allegationes ad Baliſtam, par.1. d.1.num.130.
AUTHORIZABILIS *Inſtitutio tolli* non poteſt ab Epiſcopo, p.1.d.5. num.124.
AURES *humanæ talia* verba audiunt, qualia foris ſonant, p.2. d.23.num.34.
AVULSO *Uno* non deficit alter, part. 2. diſceptat. 21. num. 192.

B

BALDACCHINUM *in Eccleſiis* retineri non poteſt à Sæcularibus, p.1.d.7.n.10.
BAPTISMI *ſola paritas* requiritur in matrimonio, par.1.diſc. 21.num. 232.
BAPTIZANDUS *An ſit ille*, de cujus Baptiſmo certò non conſtat, p.1.d.10.num.68.
BARBARUS *eſt ille, qui* loquitur cum eo, qui ejus linguam non intelligit, p.2.d.25.n.55.
BARBARI *etiam judiciorum ordinem ſervant*, par.2.diſcept. 16.num. 14.
BARTOLUS *Lumen, & ſplendor* Juris appellatur, par. 2.diſc. 25.num. 132.
BENEFACTORUM *Inſignia*, quare permittantur in Sacris Supellectilibus, p.1.d.34. nu.13.
BENEFICIUM *primum vacat* per aſſequutionem ſecundi, p.1.d.23.num.11.
BENEFICIA *Curata* an poſſint conferri à Prælatis Nullius, p.1.d.5.num.20.
BENEFICIA *quando Naturalibus* conferenda ſint, par.2.d.7. à num. 4.
BENEFICIORUM *fructus* an poſſint ſequeſtrari, p.1.d.34. num. 45.
BENEFICIATUS *quando excuſetur* ob aeris intemperiem, p.2.d.3.num.69.
BENEFICIATI *an habeant votum* in electione Vicarii Capitularis, p.2.d.12. per tot.
Non veniunt appellatione Capituli, par.1.d.35. num.27. & p.2. d.12. per tot.
Qualiter diſtingui debeant à Canonicis in Sacris paramentis, p.1. d.35. per tot.
BILEM, *& riſum movere* ſolent aliquæ operationes, par.2. d.4. num. 56.
BIZZOCCARUM *requiſita quænam* ſint part. 1. diſcept. 7. num. 156.

BLAN-

BLANDIS *turbis extractus* ab Eccleſia, hodie non gaudet immunitate p. 2. d. 10. n. 56.
BONUM *malum*, & *malum bonum* aliqui dicunt par. 2. diſc. 13. num. 121.
BONA *Eccleſiaſtica* infructifera an poſſint alienari ſine Apoſtolico beneplacito p. 1. d. 36. per tot.
Sterilia quando dicantur, p. 1. d. 36. n. 18.
Bona de ſe loquens ex neceſſitate humilitati jungitur, part. 2. diſc. 1. n. 52.
Ut eveniant non ſunt facienda mala, part. 1. diſceptat. 36. num. 158.
BONA FIDES *in contrahendo matrimonium* ex quibus probetur, vel excludatur, par. 1. diſcept. 10. num. 189. à numer. 47.
Non attenditur ad validandum matrimonium par. 1. diſcept. 10. num. 94. & 95.
Ex quibus dicatur excluſa p. 3. d. 39. n. 139.
Quando poſſit convalidare actum nullum, part. 2. diſcept. 29. num. 112.
BONA FIDE *procurans favores* Religioſus extra Religionem, quando incurrat pœnas ambitus, part. 2. diſcept. 36. à numer. 209.
BOVES *aratorii* non veniunt in exequutione, part. 3. diſceptat. 25. à numer. 118., ubi multipliciter ampliatur.
BREVIARIUM *Sacerdotum* non poteſt vendi pro illorum debitis p. 2. d. 25. n. 129.
BREVITAS *Termini*, quando inducat nullitatem excommunicationis p. 3. d. 10. à n. 21.
BURSAM *non debet Exactoribus* in ſolvendis alienis debitis, par. 1. diſc. 34. n. 29.
BURSAM *hydropicam* qui nam facere procurent, par. 1. diſc. 20. numer. 54.

C

CADAVERA *aſſociare* ad eorum Eccleſias non tenentur Religioſi, p. 2. d. 30. n. 93.
CÆREMONIALE *Epiſcoporum* non ſubſtulit immemorabilem, p. 1. d. 27. n. 24.
Quas conſuetudines tollat, p. 2. d. 20. à n. 39.
CÆREMONIALIS *apicibus* inſiſtere quando non debeant Perſonæ Eccleſiaſticæ, p. 1. d. 17. n. 1.
Contra CÆREMONIALE *diſponere non poſſunt Epiſcopi*, p. 2. d. 2. n. 38.
CÆREMONIARUM *Magiſtri* aliquando labuntur in errores p. 2. d. 28. n. 53.
Magiſtri, in quibus ſint Operarii, & Miniſtri, par. 1. diſc. 28. à num. 72.
CÆREMONIARUM *Magiſtris attribuitur* quidquid à Miniſtris improſperè geritur, part. 1. diſceptat. 28. numer. 6.
Magiſtris obedire tenentur Miniſtri Altaris, par. 1. diſc. 28. num. 9.
CÆREMONIARUM *Magiſtri Cappellæ Pontificiæ* an poſſint ſupplere partes Diaconi impediti, part. 1. diſcept. 28. per tot.
CÆREMONIALES *remanent actus*, faciendi poſt obtentam gratiam reſtitut. in integ. à Sacr. Cong. Concilii p. 1. diſcep. 9. per tot.
CÆREMONIARII *annumerantur* inter Clericos, Altari miniſtrantes, p. 1. d. 28. à n. 90.
CÆSARUM *leges* aliæ ſunt, aliæ Chriſti, par. 2. diſc. 25. num. 246.
CALIX *conſecratus* quare vendi poſſit, non autem Eccleſia, p. 2. d. 25. à n. 161.
CALUMNIA *ex quibus probata* dicatur, par. 2. diſcep. 8. à num. 59.
Ex CALUMNIA *ſemper aliquid remanet*, par. 2. diſcept. 8. num. 46.
CAMERALIS *obligationis formula* refertur, part. 2. d. 33. num. 72.
CAMPANA *dignior* denotant majorem dignitatem Perſonarum, pro quibus pulſantur, part. 2 diſceptat. 35. num. 26.
Major pulſanda eſt in majoribus Feſtivitatibus, par. 2. diſcep. 35. num. 62.
CANCELLARIORUM *Merces* pro copiis Proceſſuum quænam ſit, p. 1. d. 7. à n. 254.
CANCELLARIIS *nolentibus* juſto pretio tradere copias Scripturarum publicarum, quando demandari ſoleat, ut relinquantur publicæ commoditati in Cancellaria, par. 1. diſcept. 7. à num. 258.
Sacrorum CANONUM *obſervantia* an poſſit procurari mediante juramento, p. 2. d. 23. num. 23.
CANONICA QUARTA, *ſeu portio* in quot partes dividi debeat, p. 1. d. 34. n. 4.
A' quibus debeatur, & quid ex illa faciendum ſit, par. 1. diſcep. 16. n. 38.
CANONICO *Juri ſtandum eſt* in concernentibus Sacra part. 2. diſc. 25. n. 236.
CANONICA *Arma* dicuntur cenſuræ, part. 2. diſceptat. 4. num. 22.
CANONICATUS *in Eccleſia* Tarentina an ſint conferendi ſolis Civibus, p. 2. d. 7. per tot.
CANONICUS *non Doctor*, quando eligi poſſit in Vicarium Capitularem, p. 2. d. 8. per tot.
Quando eſt Vicarius Generalis Epiſcopi qualem locum habeat in Eccleſia, p. 1. d. 28. per tot.
Vicarius quando lucretur diſtributiones, part. 2. diſcept. 12. num. 76.
CANONICI *an veniant* appellatione Clericorum, part. 2. diſcept. 4. à num. 22.
Cathedralis, & Collegiatarum qualiter ſedere debeant in Synodis, p. 2. d. 9. per tot.
Dicuntur fratres Epiſcopi, p. 1. d. 35. n. 6.
Dumtaxat eligere poſſunt Vicarium capitularem, part. 2. diſc. 5. à num. 81.
Qualiter diſtingui debeant à Beneficiatis in ſacris Paramentis, p. 2. d. 35. per tot.
Et Magiſtratus, quando debeant eodem modo tractari in Eccleſia, p. 1. d. 17. n. 19.
In Synodo an appellari debeant nomine Canonicali, vel Baptiſmali, p. 1. d. 29. per tot.
CANONICORUM *qualis debeat* eſſe virtus, & diſciplina morum, p. 2. d. 7. n. 10.
Sedilia in Synodis an poſſint cooperiri aliquo panno, & cujus coloris, p. 1. d. 29. per tot.
CANONICIS *Collegiatarum* qualis locus debeatur in Synodo, p. 1. d. 29. per tot.
CANONISTÆ *omnes* cenſent, Eccleſias non poſſe vendi, p. 2. d. 25. n. 116.
CANONISTARUM *opinio* quando præferenda ſit Theologorum opinioni, par. 1. diſcept. 3. num. 16. & part. 2. diſc. 25. num. 116.
CAPITULARIS *Vicarius* quando poſſit eligi Canonicus non Doctor, p. 2. d. 8. per tot.
Vicarius quando poſſit eligi in Abbatiis Nullius, part. 1. diſc. 5. à num. 78.
CAPITULUM *confirmare* non debet Vicarium Epiſcopi demortui, ſi non ſit Doctor, part. 2. diſcept. 8. à numer. 20.
Quando poſſit abſolvere à Cenſuris ob levem percuſſionem Clerici, p. 2. d. 8. à n. 92.
Ad CAPITULUM *devolvitur* juriſdictio Epiſcopi per iſtius mortem, p. 2. d. 8. n. 35.
CAPITULUM GENERALE *non poteſt* obligare Religioſos ultra Regulas, p. 2. d. 23. n. 24.
Ubi Religionem repræſentans poteſt in illa legem ferre, p. 1. d. 23. num. 23.
CAPITULI appellatione non veniunt Beneficiati, & Altariſtæ, part. 1. diſceptat. 35. à numer. 27. & part. 2. diſcept. 12. per totam.
CAPITULO *quando Jus* aliquod competit, an dicatur ab illo excluſus Epiſcopus, p. 1. d. 2. num. 21.
In CAPITULO *intervenire* quando poſſit Epiſcopus p. 1. d. 34. à num. 54.
Cum CAPITULO *quando faciant* unum Corpus Beneficiati p. p. 2. d. 9. n. 7.
CAPITULARIS *Vicarius* an poſſit eligi à Beneficiatis unà cum Canonicis, p. 2. d. 12. per tot.
Vicarius, privativè quoad omnes, eligi debet à Canonicis, p. 2. d. 12. n. 10.
CAPPELLA, *exiſtens in Palatio*, dicitur venire ſub venditione ejuſdem Palatii, p. 2. d. 25. à num. 178. ubi referuntur plura exempla.
CAPPELLÆ *Pontificiæ* Cæremoniarum Magiſtri an ſint ſubiecti Congregationi Rituum, part. 1. diſceptat. 28. à num. 55.
Supplere an poſſint partes Diaconi impediti, part. 1. diſcept 28. per totam.
CAPPELLÆ, *& Sepulturæ* quare vendi poſſint, non autem Eccleſia, p. 2. d. 25. à n. 194.
CAPPELLANUS *quando teneatur* celebrare per ſeipſum, par. 2. d. 3. per tot.
Reſidere quando teneatur in loco Cappellaniæ, part. 2. diſcep. 3. per tot.
Coram CAPPELLANO Exercitus, an validè contrahantur matrimonia, p. 1. d. 14. n. 52. & per tot.
CAPPELLANI *Exercitus* an, & quæ Sacramenta poſſint militibus adminiſtrare, p. 1. d. 14. à n. 59.
CAPPUCINI *præcedentiam* habent à tempore quo facultatem

tem erigendi propriam Crucem obtinuerunt, p. 2. d. 11. per tot.
Solent ex humilitate cedere omnibus locum in publicis functionibus, p. 2. d. 11. n. 27.
CAPPUCCINIS *denegatum* fuit privilegium exemptionis à Proceſſionibus, part. 2. diſceptat. 4. n. 42u.
Quæ Religiones illud habeant ibidem n. 22.
CAPUT *non debet eſſe* inferioris conditionis, ac ſint membra, p. 1. d. 11. n. 21.
Non debet Peritis in æſtimandis alienis rebus, p. 1. d. 31. numer. 29.
Numerale quale dicitur, p. 1. d. 2. n. 43.
Principale quale ſit, p. 1. d. 2. n. 45.
A' CAPITE *ſeparari non debent membra*, part. 1. diſcept. 27. num. 94.
CAPITA *duo non poſſunt* verificari ſine monſtruoſitate, p. 1. d. 5. n. 246.
CARBONENSIUM *hiſtoria* qualem fidem mereatur, p. 1. d. 5. à n. 178.
CARCERARI, *& conveniri* ubi debeant ſubditi duarum Diœceſum unitarum, part. 1. diſceptat. 16. per totam.
CARCERATIONEM *filii* an poſſit procurare Pater ad impediendum inæquale matrimonium, part. 1. d. 22. numer. 155.
CARCERATUS *an poſſit* matrimonium coram Parocho Carcerum validè contrahere, part. 2. diſceptat. 2n. num. 36.
Sepeliri ubi debeat, p. 2. d. 24. n. 79.
CARDINALIS *Baronii factum* circa contributionem refertur p. 1. d. 57. à n. 31.
DE LAURÆA *laudes*, p. 1. d. 17. n. 56.
De Carpineo mentio cum laude, p. 2 d. 15. n. 81.
Sfendrati honorifica mentio, part. 1. diſceptat. 2u. numer. 52.
CARDINALES, *creati* à Summo Pontifice Paſcali, excedunt numerum Cardinalium ab alio Pontifice creatorum, p. 2 d. 25. n. 160.
An veniant ſub denominatione perſonarum, de quibus loquuntur Conſtitutiones, ambitum prohibentes, par. 1. diſcep. 36. num. 182.
Et quid de Cardinalibus, aſſumptis ex eadem Religione, Ibidem.
CARDINALES LEGATI *de latere* dicuntur pars Corporis Pontificis, p. 2. d. 31. n. 12
In quibus poſſint concurrere cum Ordinariis, part. 2. diſcept. 51. n. 93.
Statuere non poſſunt contra ſacros Canones, part. 1. diſc. 31. num. 14.
CARDINALIUM *extrajudiciali* atteſtationi, an ſit credendum, p. 2. d. 20. n. 56.
Inter CARMELITAS *in quibus* Conventibus introduci, vel manuteneri debeat Reformatio, & Vita communis, p. 2. d. 1. per tot.
CASTELLANUS *Arcis ubi dicatur* habere domicilium, p. 2. d. 24. n. 18.
CASUS *Curioſus ſponſionis Chocolatis refertur*, p. 2. d. 1. à num. 188.
Legis dicitur reſolutio Sacr. Congregation. part. 1. diſceptat. 8. num. 7.
Legis dicitur quidquid Pontifex ad inferiorum conſultationem reſcribit, p. 2. d. 19. n. 22.
De CASU *ad caſum* non extenditur conſuetudo, part. 1. d. 8. num. 15.
CASUS *multarum diſpenſationum* cum Subdiaconibus referuntur, p. 1. d. 13. à n. 31.
Multi referuntur matrimoniorum, invitis Parochis contractorum, p. 1. d. 20. à n. 55.
CATHEDRA *Pontificia* omnium Eccleſiarum regula, & Mater eſt, p. 1. d. 28. n. 224.
In CATHEDRALI *Eccleſia difficiliùs* inducitur conſuetudo nominandi Concionatorem, part. 2. diſceptat. 29. numer. 2.
A CAVALLO *al foſſo* nemini ſtare permittendum eſt, par. 1. d. 27. n. 72.
CAUSA *actuum* ſemper attenditur, part. 1. diſceptat. 16. num 76.
Ardua verificari debet, ut ſubditus eximatur à Juriſdictione Superioris, p. 1. d. 7. à n. 184.
Denegationis confirmationis electionis qualis eſſe debeat, & an poſſit quis cogi ad illam revelandam, p. 1. diſcept. 26. à num. 90.
Diſpenſandi in voto ſolemni caſtitatis an debeat eſſe publica, p. 1. diſc. 13. à n. 5.
Juſta diſpenſationis matrimonii rati qualis eſſe debeat, part. 1. diſceptat. 3. à numer. 24.
Qualibet excuſat à pœna, part. 1. diſceptat. 7. num. 135. & diſceptat. 15. à num. 26. & diſc. 27 n. 7. & p. 2 d. 17. num. 77.
Univerſalis attenditur potiùs, quàm exercitium actuum, p. 1. d. 5. à n. 86.
Pro CAUSA *diſpenſationis* in voto ſolemni caſtitatis, an poſſint attendi preces ſupremorum Principum, par. 1. diſcept. 15. n. 15.
CAUSA *durante*, durare debet illius effectus, p. 1. diſcept. 3u. n. 39.
Inſtructa in una Congregatione, in alia introduci non debet, p. 1. d. 7. n. 27. & p. 2. d. 23. à n. 4.
Cum CAUSÆ *detrimento* meliùs eſt aliqua tacere, quam inverecundè dicere, p. 1. d. 26. n. 208.
CAUSAM *denegationis* propalare non tenetur ille, qui ſecundum conſcientiam procedere debet, part. 1. d. 26. num. 40. & per tot.
Reticere denegationis voti reputatur, favorabile non injurioſum excluſo, p. 1. d. 26. n. 50.
CAUSÆ *matrimoniales* an poſſint cognoſci ab inferioribus Prælatis, p. 1. d. 5. à n. 34.
Mixtæ an poſſint cognoſci ab eiſdem Prælatis inferioribus, p. 2. d. 5. n. 39.
Matrimoniales reſolvuntur ex motivis, Defenſoribus incognitis, p. 1. d. 7. n. 253.
Nullitatis Profeſſionum cognoſci ſolent in Sacr. Congregatione Concilii, p. 1. d. 9. n. 7.
CAUSARUM *ſata, an dantur*, & in quo conſiſtant, p. 2. d. 1. n. 195. & d. 16. n. 15.
CAUSATIVA *reſidentia* quid ſit, part. 2. diſceptat. 3. numer. 53.
CEDERE *locum minori* prætextu humilitatis non debet majorem gerens dignitatem, p. 1. d. 11. n. 41
Cedere ſolent Cappucini aliis Religionibus locum digniorem, p. 2. d. 11. n. 27.
CELEBRANS *Miſſam tenetur* deferre Sacramentum in Proceſſione diei SS. Corporis Chriſti, part. 1. diſceptat. 20. à num. 35.
CELEBRARE *per ſeipſum* quando teneatur Cappellanus, p. 2. d. 3. per tot.
CELEBRATIO *Miſſæ* quomodo probanda ſit, p. 2. d. 29. numer. 100.
Subtus CELLAM *quam ſibi* ædificavit Monialis poteſt Monaſterium facere officinas, part. 2. diſceptat. 17. per tot.
CENSURÆ *contra Abbatem* exemptum lata ab Epiſcopo ordinaria authoritate, non ſubſtinentur, part. 1. diſcept. 15. per tot.
Dicuntur arma canonica, p. 2. d. 4. n. 29.
Lata de nocte, vel ſine citatione perſonali, nullæ ſunt, p. 2. d. 15. per tot.
CENSURARUM *injuſtitia* quotuplex eſſe poſſit, p. 2. d. 15. à num 1.
CENSURIS *compelli an poſſint* exempti ad accedendum ad publicas Proceſſiones, part. 2. diſceptat. 4. per totam.
CENSURAS *an incurrat* ex juſta credulitate motus ad defendendam ſuam juriſdictionem, p. 1. diſcept. 15. numer. 21.
A' CENSURIS *ob levem* Clerici percuſſionem quando poſſit abſolvere Capitulum, part. 2. diſceptat. 8. numer. 92.
CENTENARIA *immemorabili æquiparatur*, par. 2. diſcept. 4. num. 25.
CERTUS *de eventu* non poteſt licitè ſpondere, p. 2. diſcept. 1. n. 192.
CESSANTE *paupertate*, *ceſſant* conceſſa illius intuitu, p. 1. d. 57. n. 56.
CHARITAS *prima incipit* à ſeipſa, part. 2. diſceptat. 25. num. 63.
Flavius CHERUBINUS, *Author* Compendii Bullarum, fuit Monialis in Monaſterio S. S. de Urbe, part. 1. diſc. 37. num. 15.
CHIRURGIAM *exercere* non poſſunt Clerici, par. 1. diſc. 7. num. 147.
CHOCOLATIS *ſponſionis* curioſus caſus refertur, p. 2. d. 1. à num. 188.
CHRISTI *Familiares*, Deique Miniſtri dicuntur perſonæ eccleſiaſticæ, p. 1. d. 4. n. 79.
Leges aliæ ſunt, aliæ Cæſarum, p. 2. d. 25. n. 246.
CHRISTIANI *abſtinere debent* ab iis, quæ ſpeciem mali habent, p. 2. d. 25. à n. 148
Mentiri nunquam debent, & quando veritatem fateri teneantur, p. 2. d. 37. n. 70.
CIAVATTINI *ad inſtar* multi detorquent leges, p. 2. diſcept. 2. num. 29.

CIBUS

CIBUS *mentis eſt* ſermo Dei, p. 2. d. 25. n. 125.

Quod eſt corpori, animæ eſt divinorum eloquiorum doctrina, p. 2 d. 25. n. 125.

CIRCULUS *Sueviæ Provinciæ* deſcribitur, p. 2. diſcept. 13. à num. 71.

CIRCUMSCRIPTA *Sententia* perindè habetur, ac ſi non emanaſſet, p. 2. d. 8. n. 58.

CIRCUMSTANTIA *levis magnam* falſitatem aliquando aperit, p. 1. d. 21. n. 59.

CIRCUMSTANTIÆ *facti notoriæ* eſſe debent ut delictum notorium dicatur, p. 1. d. 27. n. 46.

CITANDI *quando ſint* conſanguinei in judicio nullitatis profeſſionis, p. 2. d. 21. n. 98.

CITATIO *ad audiendam Sententiam* declaratoriam neceſſaria eſt pro validitate excommunicationis, p. 2. diſceptat. 10. à num. 28.

Die feſtivo exequuta, nulla eſt, p. 2. d. 10. à n. 17. & diſcep 15 à n. 11.

Omninò neceſſaria eſt pro incurſu Cenſurarum, p. 1. d. 15. numer. 22.

CITATIONI *æquiparatur Monitorium*, p. 1. diſceptat 5. num. 121.

In **CITATIONEM** *quando non reſolvatur* præceptum, p. 1. d. 5. n. 159.

CIVES *omnes alicujus Loci* non poſſunt ſepulturam eligere extra Eccleſiam Parochialium, part. 2. diſceptat. 30. numer. 57.

Tarentini an jus privativum habeant obtinendi Canonicatus in eorum Eccleſia, part. 2. diſceptat. 7. per totam.

CIVITAS *ambulans* dicitur Exercitus, part. 1. diſcept. 14. num. 58.

Uberlingæ deſcribitur, p. 2. d. 13. n. 67.

CIVITATIS *Acheruntiæ* qualitates indicantur, p. 1. d. 16. numer. 27.

Materæ qualitates exponuntur, p. 1. d 16. n. 26.

CIVITATI, *ſupplicanti* pro fundatione novi Conventus, durum eſt denegare aſſenſum, part. 2. diſceptat. 13. numer. 43.

CIVITATUM *vicinarum ſolitum* quando attendi debeat, p. 1. d. 17. n. 65. & p. 2. d. 28. n. 24.

In **CIVITATIBUS** *magnis* quando non præſumatur Incuſſus metus, p. 2. d. 21. n. 86.

CLANDESTINITAS *Matrimonii excluditur* à ſola præſentia Parochi, p. 1. d. 21. n. 76.

CLANDESTINITATIS *duæ ſunt ſpecies*, quæ explicantur, p. 2. d. 21. n 165.

Inconvenientia Mundo Catholico reſtituenda non ſunt, p. 2. d. 20 num. 179.

CLANDESTINE' *Matrimonium* contrahentes, quibus pœnis pu ſitrs poſſint, p. 1. d. 14. à n. 26.

CLANDESTINUM *dicitur matrimonium*, contractum coram magno numero qualificatorum teſtium, abſente Parocho, p. 1. d. 21. n. 77.

CLANDESTINA *matrimonia* an ſint favorabilia, p. 2. d. 21. à num. 103.

CLANDESTINORUM *matrimoniorum* inconvenientibus occurendum eſt, p. 2. d. 21. à n 109.

CLANDESTINIS *matrimoniis* non eſt aperienda via, p. 1. d. 10 à n. 53.

In **CLARIS** *non habet locum declaratio*, p. 2. d. 7. n. 29.

Non eſt locus conjecturis, p. 1. d 18. n. 17.

Sub **CLAVE** *aliquid retinens*, an ſenlcatur Dominus rerum clauſarum, p. 1. d. 34. n. 12.

CLAUSULA, *ſalva veritate, quid importet*, p. 1. diſceptat. 9. num. 39.

Sine præjudicio Jurium Eccleſiæ Parochialis in fundatione Conventus, quid ſignificet, p. 1. d. 8. per tot.

Sublata, & decretum irritans quid operentur, p. 2. diſceptat. 18. num. 23.

Tollit conſuetudinem antecedentem, & impedit nè introducatur nova, p. 1. d. 4. n. 20. & p. 2. d. 29. n. 55.

Extra **CLAUSTRA** *an audiri poſſit* Religioſus, allegans nullitatem ſuæ profeſſionis, p. 2. d. 21. à n. 106.

CLEMENTIS IX. *celebre factum refertur*, p. 2. d. 25 à numer. 199.

CLERICI *deferre* non poſſunt arma, p. 1. diſceptat. 7. numer. 139.

Chirurgiam exercere non poſſunt, p. 1. d. 7. n. 147.

Habitare non poſſunt cum mulieribus, p. 1. d. 7. n. 143

Larvati incedere non poſſunt, p. 1. d. 7. n. 152.

Ludere aleis nequeunt, p. 1. d. 7. n. 141.

Medicinam exercere non poſſunt, p. 1. d. 7. n. 146.

Notarii non poſſunt eſſe, p. 1. d. 7. n. 149.

Obligari ab Epiſcopis an poſſint, ut ſemper incedant cum habitu talari, p. 1. d. 34. à n. 50.

Pharmacopæam exercere non poſſunt, p. 1. d. 7. n. 148.

Renunciare non poſſunt privilegiis, Clericali ordini conceſſis, p. 1. d. 34. n. 44.

Simphonias nocturnas facere non poſſunt, part. 1. diſcept. 7. num. 153.

CLERICORUM *appellatione an veniant Canonici*, p. 2. diſcep. 7. à n. 22.

CLIENTES *certis anni temporibus* donare ſolent Defenſoribus Cauſarum ad excitandam illorum ſedulitatem, p. 1. diſc. 1. n. 118.

COACTIO *prætendi non poteſt* ex actu, geſto cauſa devotionis, p. 1. d. 34. n. 32

COLLATIO *Beneficii de Jurepatronatus* annumeratur inter fructus juriſdictionis Epiſcopalis, part. 1. diſceptat. 5. numer. 28.

Beneficiorum eſt fructus Epiſcopatus, p. 1. d. 5. n. 16.

COLLEGIUM *in ſe nullum* includit nobilitatis ſignum, p. 1. d. 18. n. 55.

In **COLLEGIUM** *Prælati juniores* non præcedunt Socios non Prælatos antiquiores, p. 1. d. 28. n. 62.

COLLEGIA *multa vilium* profeſſionum indicantur, p. 1. d. 18 à n. 56.

COLLEGIATARUM *Canonicis* qualis locus debeatur in Synodis, p. 1. d. 29. per tot.

COLLIGATA *eo modo, quo fuit* quælibet res diſſolvitur, p. 1. d. 11. n. 31.

COMMENDATIONES *Affinium*, & Conſanguineorum Religioſorum, quando illis præjudicent, p. 1. diſceptat. 37. à num. 77.

COMMENDATITIAS *Epiſtolas* quando procurare poſſint Religioſi, p. 1. d. 37. per tot.

COMMODUM *quis reportare* non debet ex propria culpa, part. 1. diſcept. 34. n. 84. & p. 2. d. 8. num. 25. & d. 29. numer. 64.

Quis reportare non debet ex propriis irregularibus operationibus p. 1. d. 27. n. 69.

Spectare debet ad eum, ad quem ſpectat Incommodum, p. 1. d. 34. num. 70.

COMMUNE *quod eſt negligi ſolet*, p. 1. d. 11. n. 61.

COMMUNICATIO *Privilegiorum quid operetur*, par. 1. d. 2. n. 83.

COMMUNIS *vita* introducenda eſt, ubi non adeſt, p. 2. d. 1. n. 19.

COMPARERE *non poteſt* Procurator Generalis pro particularibus Monaſteriis ſine illorum ſpeciali procuræ mandato, p. 2 d. 1. à n. 37.

COMPATI *Subditos debent Superiores*, part. 2. diſcept. 23. numer. 45.

COMPELLI *an poſſint* Cenſuris eaempti ad accendendum ad publicas proceſſiones, part. 2. diſceptat. 4. per tot.

COMPLICES *extractionis* à loco immuni puniri poſſunt ab Epiſcopis, p. 2. d. 19. n. 29.

COMPUTA *Adminiſtratorum* piorum Locorum revideri debent ab Epiſcopis, p. 1. d. 5. à n. 63.

CONCEDENDUM *eſt quod ſibi* non nocet, & alteri prodeſt, p. 2. d 6. n. 16.

CONCESSIO *quando* non declaretur à ſupplicatione, p. 2. d. 7. n. 37.

CONCESSUM *non præſumitur*, quod non fuit petitum, p. 2. d. 25. n. 99.

Quod non fuit Cardinalibus de Latere Legatis dicitur expreſſè denegatum, p. 1. d. 31. n. 25.

CONCILIUM *Tridentinum quæ bona* Catholicæ Eccleſiæ attulerit, p. 1. d. 5. n. 94. & d. 7. n 57.

Contra **CONCILIUM TRIDENTINUM** *geſta* perinde habentur, ac ſi non emanaſſent, p. 2. d. 15. n. 119.

CONCILIO GENERALI *non derogat* Privilegium poſterius, quando cum illo compatibile eſt, p. 1. diſceptat. 4. numer. 36.

Quando contrarii ſunt Doctores non attenduntur, p. 2. d. 21. numer. 138.

In **CONCILIO TRIDENTINO** *non adeſt* decretum, quod ſuperet illud clandeſtinitatis matrimoniorum, p. 2. d. 21. numer. 175.

Adfuerunt multi doctiſſimi Chriſtiani Orbis Prælati, p. 2. d. 17. n. 14.

A' **CONCILIO TRIDENTINO** Catholica Eccleſia plura conſequuta eſt commoda, quam ab omnibus aliis Generalibus Conciliis ſimul unitis, part. 1. diſceptat. 21. numer. 105.

CONCILIA *Generalia* quando requirant ſpecialem derogationem, p. 1. d. 1. à n. 65.

Oecumenica traducenda non ſunt in linguas vulgares, p. 2. d. 27. num. 28.

CONCILIIS *Generalibus* quando Papa derogare dicatur, p. 1. d. 1. n. 91.

CON-

CONCIONATORIS *nominatio* quo tempore fieri debeat ad evitandam devolutionem ad Epiſcopum, par. 2. diſcept. 20. num. 47.
Nominatio quando ſpectet ad Univerſitatem, par. 2. diſceptat. 20. per tot.
CONCIONATOREM *nominare*, & præſentare, ſeu eligere, & deputare, in quo differant, p. 2. diſcept. 20. à num. 69.
Nominare quando poſſit ſolvens illi eleemoſynam, par. 2. diſc. 20. per tot.
CONCIONATORES *in principio concionis*, an teneantur prius ſalutare Canonicos, quàm Magiſtratum, p. 1. d. 17. n. 16.
CONGREG. CONCILII *quando ſolent* cognoſcere cauſas nullitatum profeſſionum, p. 2. d. 21. n. 55.
CONCLUDERE *per neceſſe* debent probationes, p. 2. d. 12. n. 145.
CONCORDIA *circa juriſdictionem*, facta ab Epiſcopis, quando Succeſſoribus non præjudicet, p. 1. diſcep. 5. à num. 97. & 128.
CONCURSUS *ad beneficia curata* quando fieri poſſit coram Prælatis Nullius, p. 1. d. 5. à n. 20.
CONCURSUS *diminutio* ad Eccleſiam antiquiorem compenſator cum majori, cultu, reſultante ex nova Eccleſia, par. 2. d. 22. n. 14.
CONDERE *leges*, *& illas* non obſervare eſt Ordinem illudere, p. 2. d. 23. n. 47.
CONDITIONALIS *facultas* exerceri non poteſt purificata conditione, p. 1. d. 23. n. 32.
CONDITIONIS *per viam*, quando conſtitutio diſponit, ad unguem ſervanda eſt, p. 2. d. 29. n. 16.
CONDITIONE *non adimpleta*, evaneſcit diſpoſitio conditionalis, p. 2. d. 24. n. 31.
CONDITIONES *quæ*, *& quales* apponi poſſint à Fundatoribus Beneficiorum, p. 1. d. 5. n. 31.
In CONDITIONIBUS *attenditur* nudum factum, p. 2. d. 29. n. 89. & 112.
CONDORMITIO *Conjugum* quando obſtet gratiæ diſſolutionis matrimonii rati, p. 1. d. 3. n. 45.
CONFERRI *quando aliquid dicatur* voluntariè, p. 1. diſcept. 37. p. 22.
CONFESSIO *Abbatis Commendatarii* quando præjudicet Succeſſoribus in Abbatia, p. 1. d. 5. n. 25.
Ad unum finem emiſſa, ad alium non præjudicat, p. 2. diſcept. 14. n. 36.
Conjugum an præjudicet matrimonio, part. 2. diſceptat. 14. à n. 53.
Precedens poſteriori præferenda eſt, part. 1. diſceptat. 24. num. 40.
Principalis prævalet mille teſtium depoſitionibus, p. 1. d. 21. à n. 14. & p. 2. d. 21. n. 78.
Propria ſuperat omnem probationem, p. 1. d. 20. n. 27. & d. 21. num. 12.
Scindi quando poſſit, p. 1. d. 21. n. 24.
CONFIDENTIALES *epiſtolæ* divulgandæ non ſunt, p. 2. d. 26. an. 17.
CONFIRMARE *electionem* quando teneatur Superior, p. 1. d. 26. per tot.
CONFIRMATIO *electionis* ex quibus cauſis denegari poſſit, p. 1. d. 26. n. 90.
Actus juſtitiæ, non gratiæ eſt, p. 1. d. 36. à n. 229.
Non datur pendente appellatione p. 2. d. 29. n. 58.
In officio, *ad quod* fuit electus Religioſus, an contineatur ſub pœnis ambitus, p. 1. d. 36. n. 227.
CONFIRMATIONIS *Sacramentum* conferri non poteſt à Prælatis Nullius, p. 1. d. 5. à n. 54.
CONFIRMATOR *an faciat injuriam* electo, non confirmando electionem, p. 1. d. 26. n. 52.
Privata ſcientia uti an poſſit in confirmatione electionis, p. 1. d. 26. n. 88.
CONFITETUR *id*, *quod prætermiſit*, qui arguitur in pluribus, p. 2. d. 13 n. 107.
CONFORMARE *quando ſe præſumatur* Teſtator cum diſpoſitione Statuti, p. 1. d. 2. n. 66.
Se præſumitur Teſtator cum juris diſpoſitione, p. 2. diſc. 3. numer. 54.
CONFRATERNITAS *poteſt ſubſiſtere* ſine Primicerio, ſeu Priore p. 1. d. 2. n. 23.
CONFRATERNITATES *Laicales*, quando teneantur ſolvere procurationem, p. 1. d. 30. n. 59.
CONFRATRES, *præciſo impedimento*, tenentur adimplere diſpoſita in eorum Conſtitutionibus, part. 2. diſceptat. 30. num. 37.
COLLEGIATA *quando erigi poterat* ab Epiſcopis ordinaria authoritate, p. 2. d. 11. n. 89.
COLLITIGANTES *non debent* ad imparia judicari, par. 2 d. 11. n. 11.
COLLUSIO *Conſanguineorum* pro nullitate profeſſionis conſanguinei ex quibus inferatur, part. 2. diſceptat. 21. numer. 97.
COMMUNICARI *Scripturæ pro veritate* non debent non habentibus intereſſe in Cauſa, part. 1. diſcept. 37 à numer. 65.
COMPARERE *non tenetur* exemptus, citatus à ſuo non competente Judice, p. 2. d. 10. n. 40.
COMPETITORE *abſente* non acquiritur quaſi poſſeſſio præcedendi, p. 2. d. 11. n. 13.
COMPLETA *immemorabili* non attenduntur actus contra ipſam, p. 2. d. 10 n. 62.
CONFUSIONES *oriri ſolent* ex contemporaneis feſtivitatibus, p. 2. d. 5. n. 10.
Permitti nunquam debent, p. 2. d. 5. n. 11.
CONGREGATIO, *ſine legitimo* Præſidente habita, nulla eſt, p. 1. d. 27. per tot.
CONGREG. ORATORII *Presbyteri quomodo dicantur* liberè contributionem ſolvere, part. 1. diſcept. 37. per tot.
CONGREGATIONIS RITUUM *Decreta* multa regiſtrantur circa ſuppletionem Dignitatis, legitimè impeditæ, p. 1. d. 15. n. 23.
In una CONGREGATIONE *quando eſt introducta* Cauſa, in alia introduci non debet, part. 1. diſceptat. 7. numer. 27.
Sacræ CONGREGATIONES *diſputare* non ſolent dubia circa manutentionem, part. 1. d. 4. n. 85. & par. 2. diſcept. 18. n. 159.
Non ſolent de facili concedere Remiſſoriam poſt reſolutiones Cauſarum, p. 1. d. 9. à n. 54.
Procedunt more Principis, p. 1. d. 8. n. 38.
Sac. CONGREGATIONUM *reſolutiones* ſubreptitiæ attendi non merentur, p. 2. d. 1. n. 59.
Præſervari ſolet authoritas in Brevibus confirmatoriis illarum reſolutionum, p. 1. d. 7. n. 248.
CONGRUA *congrais* referenda ſunt, part. 1. diſceptat. 34. num. 88.
Iate pectutio ſemper ſumenda eſt, p. 1. d. 37. n. 53.
CONGRUA *alimentaris* taxanda eſt, habito reſpectu ad Civitatem Epiſcop. p. 1. d. 16. n. 47.
Debetur etiam ſi Epiſcopus habeat de proprio, p. 1. diſcept. 16. num. 49.
Omnibus oneribus præferenda eſt, p. 1. d. 16. n. 46.
CONJECTURÆ *conſiderandæ* ſunt unitim, part. 1. diſc. 8. num 23.
CONJECTURIS *non eſt locus* in claris, p. 1. diſcept. 18. numer. 17.
Non probatur intentio Actoris, p. 1. d. 35. n. 40.
Poſt Concilium non probatur matrimonium, p. 2. diſcept. 21. à num 169.
CONJUNCTIO *Manuum* an ſit ſignum contracti matrimonii, p. 1. d. 21. à n. 149.
CONJUX *nocens* poſt divortium non poteſt invito Conjuge innocente Religionem ingredi, part. 1. diſceptat. 24. numer. 36.
CONJUGES *quando ſint ſeparandi*, pendente lite ſuper validitate matrimonii, par. 1. d. 14. per tot.
CONJUGUM *condormitio* quando obſtet gratiæ diſſolutionis matrimonii rati, p. 1. d. 3. n. 55.
Confeſſio an præjudicet matrimonio, part. 1. diſceptat. 14. à numer. 53.
CONSANGUINEUS, *& affinis Teſtis non probat*, p. 2. d. 9. n. 28.
CONSANGUINEI *vocandi* quando ſint in Judicio nullitatis profeſſionis, p. 2. d. 21. à n. 98.
CONSCIENTIÆ *quæ relinquuntur*, Deus ſolus judicat, p. 1. d. 16. n. 43. & d. 37. n. 101.
Secundum CONSCIENTIAM *quando quis procedere* tenetur an cogi poſſit aliis aperire cauſam ſui Voti, p. 1. diſc. 26. per tot.
CONSECRATA *Deo vendi non debent*, par. 2. d. 25. à n. 75.
A' CONSECRATIONE *an poſſit* præſcindi res conſecrata, p. 2. d. 25. n. 157.
CONSENSUS *Incolarum* pro fundatione novi Conventus qualiter præſtandus ſit, p. 2. d. 19. a n. 13
Parochi an requiratur pro fundatione novi Conventus, p. 2. d. 13. à n. 26.
Regularium pro fundatione novorum Conventuum qualiter præſtandus ſit, p. 2. d. 19. à n. 46.
Religioſorum irrationabiliter diſſentientium in fundationibus novorum Conventuum, ſuppleri ſolet a Sacr. Congregatione, p. 2. d. 13. n. 22.
Tacitus ſaltem Superioris requiritur pro inducenda tacita profeſſione, p. 1. d. 25. n. 29.
CONSENSUM *tollit ab actu* proteſtatio, ante illum emiſſa, p. 1. d. 25. à n. 18.

Digitized by Google

INDEX RERUM,

CONSENTIRE *quando dicatur patens* par. 3. diſcept. 37. numer. 108.

CONSERVATORES *Religionum* quam habeant juriſdictionem, p. 2. d. 15. per tot.

Quando poſſint excommunicare Epiſcopos, part. 3. diſcept. 15. num. 87.

Inter CONSERVATORES, & Epiſcopos orta controverſia ſuper jurisdictione, illa decidenda eſt ab Arbitris, p. 3. d. 15. num. 43.

CONSILIUM *dans Superiori*, ut commendatitiis locum det, an incurrat pœnas Conſtitutionum ſuper ambitu, p. 1. d. 36. à num. 192.

Dans contra Apoſtolicas Conſtit. mortaliter peccat, par. 1. d. 37. num. 93.

CONSISTORIALIS *Proceſſus* non probat valorem menſæ Epiſcopalis, p. 1. d. 16. n. 88.

CONSISTORIALES ADVOCATI *quando* inter ſe præcedant extra Collegium, part. 1. diſcept. 28. n. 63.

In CONSISTORIO *Principis* æquitas præfertur juris rigori, p. 2. d. 6. n. 38.

CONSTITUTIO *diſponens* per viam conditionis, ad unguem ſervanda eſt, p. 2. d. 39. n. 16.

Emanata pro Ital a non comprehendit Regna, extra illam exiſtentia, p 1. d. 37. n. 37

Pœnalis extendenda non eſt, p. 3. d. 35. n. 66.

CONSTITUTIONES *Apoſtolicæ* ſtatim ac emanatæ ſunt, obligant, p. 1. d. 4. n. 23.

Approbatæ ab Apoſtolica Sede, perindè habentur, ac ſi ab illa emanaſſent, p. 1. d. 25. n. 12.

A' Sede Apoſtolica confirmatæ, tanquam leges ſervandæ ſunt, par. 1. diſcep. 26. à num. 15. & à num. 62. à par. 2. diſcep. 29. numer. 67.

Amplia concurrente obſervantia Ibidem,

Multarum Religionum referuntur, in quibus demandatur, ut nulla ſit profeſſio illius, qui tacito aliquo defectu illam emittit, p. 1. d. 25. à n. 12.

Nec non alia, in quibus ambitus prohibetur, part. 1. diſcept. 37. num. 1.

CONSTITUTIONES *Apoſtolicas* punctualiter exequi, non autem cavillare debent Religioſi, part. 1. diſcept. 37. numer. 91.

Contra CONSTITUTIONES *Ordinis non poſſunt* Generales aliquid demandare, p. 2. d. 23. n. 13.

In CONSTITUTIONIBUS *Apoſtolicis nulla* ſyllaba debet eſſe otioſa, p. 1. d. 36. n. 169.

CONSTITUTO *unius ex* contrahentibus adminiculato, quando credendum ſit, p. 1. d. 21. à n. 17.

CONSUETUDO *an dicatur* ſublata per Cæremoniale, p. 1. d. 20. n. 39.

Centenaria, vel immemorabilis non requiritur in iis, quæ non ſunt contra jus, p. 1. d. 33. à n. 39.

Circa funeralia totum facit, p. 2. d. 14. n. 46.

Contra veritatem non attenditur, p. 1 d. 7. n. 19

Cui non reſiſtit jus, paucis actibus contentatur, p. 2. diſcept. 14. num. 47.

Curia Eccleſiaſtica judicandi in Cauſis Civilibus Laicorum quando probata dicatur, & qualis eſſe debeat, part. 3. diſcept. 33 per tot.

Favore immunitatis Eccleſiaſticæ punctualiter ſervanda eſt, p. 3. d. 33. à n. 19.

In præminentialibus ſervatur pro lege, p. 2. d. 28. n. 14.

In præminentialibus totum facit, p. 2. d. 2. à n. 9.

Immemorabilis non cenſetur ſublata, niſi ſiat de illa ſpecialis mentio p. 1. d. 17. à n. 32.

Neque per Cœremoniale Epiſcoporum Ibidem n. 34.

Interpretativa qualis eſſe debeat, p. 1. d. 33. à n. 36.

Interrupta in nulla habetur conſideratione, part. 2. diſcept. 12. num. 97.

Interrupta quando dicatur, p. 1. d. 28. n. 25.

Irrationabilis. etiamſi eſſet immemorabilis, non attenditur, p. 1. d. 28. n. 26.

Legitimè præſcripta ſervanda eſt tanquam lex, p. 1. diſceptat. 20. num. 29.

Nominandi Concionatorem in Cathedrali difficiliùs inducitur, p. 2. d. 20. n. 2.

Non extenditur de caſu ad caſum, nec de Perſona ad Perſonam, part. 1. diſceptat. 8. num 15. & part. 3. diſceptat. 18. numer. 18.

Non interrumpitur per actus ineffectuatos, part. 2. diſcept. 12. num. 103.

Non interrumpitur per litem, ſeu actum, in quo quis ſuccubuit, par. 1. diſcept. 17. num. 35. & diſc. 34. n. 24. & p. 2. d. 7. n. 59.

Nutritiva ambitionis impræſcriptibilis eſt, p. 1. diſcept. 28. num. 113.

Præcedendi non inducitur ex actu, cui non fuit præſens Oppoſitor, part. 1. diſcept. 17. num. 84.

Probanda eſt in caſu individuo, p. 2. d. 18. n. 19.

Pro lege ſervanda eſt, p. 1. d. 23. n. 37.

Quadragenaria quando æquipolleat immemorabili, p. 1. diſcept. 33 n. 42.

Quadragenaria quando ſuffragetur Prælato inferiori, part. 1. d. 3. à n. 48.

Quando non ſit attendenda, p. 2. d. 12. à n. 98.

Veritati, & rationi non præjudicat, part. 1. diſceptat. 24. num. 38.

Ut minus dignus præferatur digniori, an, & quando ſervanda ſit, p. 1. d. 30. à n. 9.

CONSUETUDINIS *mutatio* perturbat ſaltem novitate, p. 2. d. 5. n. 43.

Ex CONSUETUDINE *Locorum vicinorum* valida deſumitur interpretatio, p. 1. d. 34. n. 20.

CONSULTORII *tractatus*, an præcedere debeant electionem, p. 1. d. 37. à n. 71.

CONSULENDUM *pleniùs eſt* ubi majus adeſt periculum, p. 3. d. 39. n. 18.

CONSUMATIO *Matrimonii* non habetur in conſideratione, quando contractum fuit abſente Parocho, p. 1. diſc. 21. numer. 107.

CONTEMNERE *multa ſatiùs* eſt, quàm ſolvere, p. 1. diſc. 7. n. 167.

CONTINENTIÆ *votum annexum* eſt Ordini Subdiaconatus ex præcepto Eccleſiæ, part. 1 diſceptat. 13. numer. 39.

Votum an ſufficiat in Viro, ad hoc ut Uxor notoriè adultera profeſſionem emittat in aliqua Religione, part. 1. diſcept. 34. à n. 2.

CONTINUATIO *præſumitur*, p. 1 d 10. n. 71.

Supponit principium, p. 3. d. 1. n. 26.

CONTRACTUS *ultrò*, citròque obligatorius eſt profeſſio inter Religioſum, & Religionem, p. 1. diſcept. 9. n. 12. & d. 25. n. 15.

CONTRADICI *multotiès* precibus non poteſt, p. 2. d. 8. numer. 76.

CONTRADICTOR *de Jure*, vel de facto quis dicatur, p. 3. d. 25. n. 33.

CONTRADICTORIA *affirmans* verum ſemel dicit, p. 1. d. 7. n. 246. & d. 37. n. 63.

CONTRADICTORIA *non poſſunt* eſſe ambo vera, p. 2. d. 35. n. 108.

CONTRAHENS *cum alio* non debet eſſe ignarus illius conditionis, p 2. d. 35. à n 223.

CONTRAHENTES *Matrimonium*, non ſervata forma Concilii, non ſunt materia apta ejuſdem Sacramenti, p. 1. d. 10. num. 97.

CONTRARIETAS *teſtium ſalvatur* ex actuum reiteratione, p. 2. d. 14. n. 63.

A' CONTRARIO *ſenſu* validum eſt in Jure argumentum, p. 1. d. 2. n. 64.

CONTRAVENTIONIBUS *aperit* viam multitudo prohibitionum, p. 2. d. 23. n. 30.

CONTRIBUTIO *inter Presbyteros* Congregationis Oratorii quomodo dicatur voluntaria, part. 1. diſceptat. 38. per tot.

CONTROVERSIÆ *futuræ* quando contineantur in tranſactione, p. 2. d. 9. à n. 43.

CONTUMACIA *eſt fundamentum excommunicationis*, p. 1. d. 15. n. 29.

CONVENTIONES *ab Epiſcopis* factæ quando afficiant Succeſſores, p. 2. d. 7. à n. 50.

CONVENTUALIS *Miſſa quando* applicanda ſit pro Benefactoribus, p. 1. d. 32. per tot.

CONVENTUS, *& Eccleſia* an poſſint ſubhaſtari pro debitis Religioſorum, p. 2. d. 15. per tot.

Exiſtentes extra quatuor milliaria, an poſſint ſe opponere fundationi novi Conventus, part. 2. diſcept. 13. num. 16.

Fundati cum clauſula - *Sine præjudicium Jurium Eccleſiæ Parochialis*, an teneantur ſolvere quartam, p. 1. diſceptat. 8. per tot.

Fundati 40. annis ante Concilium, quando teneantur ſolvere quartam, p. 1. d. 8. n. 12.

Novi fundari quando poſſint, p. 2. d. 13. per tot.

Novi non ſolùm ædificari, ſed neque etiam perfici poſſunt, non probatis requiſitis Apoſtolicarum Conſtitutionum, p. 2. d. 19. num. 54.

CONVENTUS *magnitudo* ex quibus deſumatur, p. 1. d. 37. num. 14.

CONVERTITARUM *Monaſteria* inſtituta fuerunt pro mulieribus ſolutis, non conjugatis, par. 1. diſceptat. 34. num. 89.

COPIÆ *non eſt præſtanda* major fides, quàm præſtetur originali, p. d. 7. n. 108. & d. 21. n. 63.

In COPULATIVIS, *uno non* obſervato, omnia in obſervata dicuntur, p. 2. d. 7. n. 136.

COR-

CORBONA *quid ſignificet* p. 1. d. 37. n. 21.
CORRECTIO *Juris communis* ſtrictè interpretanda eſt, p. 1. d. 1. n. 101.
CORPORA *univerſalia* digniora ſunt perſonis particularibus, p. 2. d. 2. n. 23.
CREDENDUM *non eſt illis* legibus, quæ non exhibentur, p. 2. d. 7. n. 176.
Non eſt Relationibus Illorum Epiſcoporum, qui judicarunt in Cauſa, p. 1. d. 7. n. 99.
Quando non ſit Judici, aliquid teſtanti, p. 1. d. 7. n. 122.
CREDITOR *inexorabilis* quinam dicatur p. 2. diſceptat. 25. numer. 42.
Sibi imputare debet ſi non benè cognovit conditionem ſui debitoris, p. 2. d. 25. à n. 223.
CREDULITAS *non delinquendi* quando pœnam minuat, p. 2. d. 17. à n. 75.
CRIMEN *atrox* quare vocetur falſitas, part. 2. diſcept. 5. num 31.
Falſitatis nimis grave reputatur, p. 2. d. 10. n. 7.
CRIMINOSO *ambitio* multos facit, p. 1. d. 37. nu. 8. p. 2. d. 29. n. 70.
CRIMINALES *materia* nunquam exercitæ fuerunt ab Authore, p. 1. d. 4. n. 7.
Eiuſque animus ſemper ab illis fuit alienus, p. 1. diſcep. 27. numer. 25.
CRUX *dicitur Vexillum* Dominicæ Paſſionis, & Salvatoris noſtri ſignum, p. 1. d. 1. n. 175.
Diſtinguit Eccleſiaſticas Cohortes, p. 1. d 1. n. 4.
CRUCIS *delatio ante* Archiepiſcopos ex quibus ortum habuit, p. 1. d. 1. n 110.
Delatio an ſit juriſdictionis ſignum, p. 1. d. 1. n. 4.
Delatio importat hierarchicam præeminentiam, p. 1. diſceptat. 1. num. 109.
Quibus Epiſcopis ex privilegio competat, part. 1. diſcep. d. 1. numer. 135.
CRUCEM *ante ſe deferre* poſſunt Archiepiſcopi per Loca eorum Diœceſum, p. 1. d. 1. à n. 13.
Necnon multi Epiſcopi ex privilegio ſpeciali, Ibidem, numer. 135.
Quare ante ſe deferre poteſt Archiepiſcopus, part. 1. diſcept. 1. à n. 18.
Cum CRUCE *elevata* an poſſint Parochi ingredi Eccleſias Regularium p. 1. d. 8. per tot.
CRUDELITAS *eſt*, *divitem* velle fieri de mendici exiguitate, p. 2. d. 18. n. 37.
CULPA *Epiſcopi* ferè ſemper eſt, quod culpas redarguerit Clericorum, p. 1. d. 7. n. 42.
Et dolus antecesſorum non tranſit in ſucceſſores, p. 2. d. 21. numer. 67.
Major eſt ubi ſublimior eſt prærogativa, part. 2. diſcepat. 13. num. 33.
Ubi non verificatur, non habet locum pęna, part. 2. diſcept. 36. num. 2.
CULTUS *Divinus augendus eſt*, p. 2. d. 25. n. 56.
Divinus omnibus modis procurandus eſt, part. 2. diſceptat. 4. num. 78.
Major exterior exhibendus eſt Eccleſiæ, erectæ In honorem particularis Sancti, p. 1. d. 22. n. 7.
CULTUS *Divini favore*, quando præſtatio decennalis inducat obligationem in futurum, part. 1. diſceptat. 30. à numer. 25.
Divini favore capienda eſt omnis interpretatio, part. 2. diſc. 1. num. 66.
CURANDÆ *gratia infirmitatis* diſcendens à Parochia habetur, ac ſi non diſceſſiſſet, part. 2. diſcept. 13. à numer. 15.
CURATA *Beneficia* an poſſint conferri à Prælatis Nullius, p. 1. d. 5. à n. 20.
CURIALES *quomodo ſoleant minorare tadium* in expectando in Aulis Judicum, p. 2. d. 1. n. 288.
CURIALES *audire* patientèr debent Judices par. 2. diſcept. 1. num. 198.
CURSORUM *Decanus* teſtatur, nunquam in Urbe fuiſſe Eccleſias ſubhaſta venditas, part. 2. diſceptat. 25. à numer. 291.
Idem teſtatur Decanus Patronorum Collegii Apoſtolici Ibidem.

D

DANS *conſilium* contra Apoſtolic. Conſtit. mortaliter peccat p. 1. d. 37. n. 93.
DARE *ejus eſt*, cujus eſt limitare, p. 2. d. 7. n. 55.
DATOR *hilaris quis dicatur*, p. 1. d. 37. n. 50.
DEBILITAS *intellectus eſt* recurrere ad diſcurſus, ubi habemus clara verba legis, part. 2. diſceptat. 35. numer. 77.
DEBITORES *Laici* quando, & pro quibus debitis conveniri poſſint in Curiis Eccleſiaſticis, part. 1. diſcept. 33. per tot.
DEBITUM *extinctum* dicitur per remiſſionem, p. 1. diſcept. 37. n. 55.
DECANUS *Curſorum teſtatur*, nunquam in Urbe fuiſſe Eccleſias ſub haſta venditas, part. 2. diſceptat. 25. à numer. 291.
Idem teſtatur Decanus Patronorum Collegii Apoſtoli, ibidem.
DECENNALIS *præſtatio* quando faciat præſumere titulum obligationis, p. 1. d. 30. n. 22.
DECIPI *facilè* poſſunt Puellæ teneræ ætatis, p. 1. diſcept. 24. n. 38.
DECISIO *Rotæ adverſus* quam conceſſa fuit nova audientia non eſt attendenda, part. 1. diſcept. 21. num. 82.
DECISIONES *Rotales* præſupponendæ ſunt in eadem Cauſa, p. 1. d. 5. n. 176.
Rotæ intelligendæ ſunt ad terminos authorum, quos allegant p. 1. d. 21. n. 71.
Rotæ non dicuntur additiones Extenſorum, part. 1. diſcept. 21. num. 70.
DECLARATIO *animi* quando requiratur pro acquiſitione domicilii, p. 1. d. 10. n. 13.
Non habet locum in claris, p. 2. d. 7. n. 29.
DECLARATORIA *Judicis* non præcedente, an vitandus ſit excommunicatus, p. 2. d. 8. n. 33.
Quando requiratur in pęnis, ipſo facto incurrendis, p. 1. d. 27. num. 41.
DECOR *dignitatum* apparere debet ex majori decore ornatuum, p. 1. d. 35. n. 10.
A' DECRETO *proviſionali* non datur appellatio, p. 2. d. 17. numer. 46.
DECRETA, *facta ab Epiſcopo* in Viſitatione, præferri debent decretis, factis ab inferioribus Prælatis in illis Cauſis, in quibus cumulativa eis competit juriſdictio, p. 1. diſcept. 5. num. 14.
Proviſionalia non præjudicant, p. 1. d. 16. n. 82.
Viſitationis ſervanda ſunt, p. 2. d. 12. n. 16.
DEFECTUS *Proximi* propalandi non ſunt, p. 1. diſcept. 26. num. 26.
DEFENSIO *proprii Juris*, & Dignitatis unicuique licita eſt, p. 1. d. 12. n. 34. & p. 2. d. 9. n. 57.
DEFENSIONUM *variatio* ſignum eſt mali Juris, p. 1. d. 10 num. 173.
DEFENSORES, *excedentes* limites congruæ defenſionis, quomodo excuſari poſſint, part. 1. diſceptat. 10. numer. 169.
DEFINITORIUM *Religionum* in quibus habeatur loco Epiſcopi, p. 1. d. 36. n. 6.
DELATIO *Crucis* an ſit juriſdictionis ſignum, part. 1. diſc. 1. num. 4.
Crucis ante Archiepiſcopos ex quibus ortum habuerit, p. 1. d 1. n. 110.
Crucis denotat præeminentiam illius, ante quem defertur, p. 1. d. 1. n. 6.
Epiſcopis quatuor dumtaxat in toto Orbe ex privilegio competit p. 1. d. 1. n. 235.
DELEGATIO *verificari* non poteſt ſine voluntate delegantis, p. 1. d. 10. n. 161.
DELEGATUS *Judex tenetur* exprimere titulum ſuæ juriſdictionis, p. 1. d. 15. n. 10.
DELICTUM, *ira commiſſum*, *mitiùs punitur*, part. 2. diſcept. 17. n. 68.
Non datur ſine dolo, p. 1. d. 7. n. 236.
Nunquam præſumendum eſt, p. 2. d. 16. à n. 32.
DENEGARI *ex quibus* cauſis poſſit confirmatio electionis, p. 1. d. 26. n. 90.
A' DENEGATIONE *Voti*, *ſeu confirmationis* electionis, quando ſit permiſſa appellatio, p. 1. d. 26. per tot.
Denunciationes Vide *Matrimoniales*.
DEPONENTI *ad ſe excuſandum* non creditur, p. 1. diſcept. 10. n. 80.
DEPONENTES *contra proprium* commodum ſuperlativè probant teſtes, p. 1. d. 16. n. 16.
DEPONERE *circa factum* debet Teſtis, non autem judicare, p. 1. d. 34. n. 25.
DEPONI *ex quibus* cauſis poſſint Epiſcopi p. 1. diſcept. 7. numer. 59.
DEROGARE *quando dicatur* Papa Conciliis Generalibus, p. 1. d. 1. n. 91.
DEROGATIO *quando debeat* eſſe ſpecialis reſpectu Conciliorum Generalium, p. 1. d. 1. à n. 65.
DEROGATUM *à Papa quando* dicatur Statuto, vel non, p. 2. d. 7. à n. 8. & ſeq.

DESCRI-

INDEX RERUM,

DESCRIPTIO *Parochianorum* in Libro Parochi an probet Parochialitatem p. 1. d. 10. à n. 124.
DESERTIO *prioris domicilii* quando ſit neceſſaria pro mutatione Parochiæ p. 1. d. 10. à n. 132.
DESIDERANTIBUS *negandus eſt locus* Regiminis, fugientibus offerendus, p. 1. d. 37. n. 121.
DESIGNATOR, *non Operator* dicitur Magiſter Cœremoniarum, p. 1. d. 28. n. 5. & per tot.
DEVOTIONES, *& piæ functiones*, quæ fiunt in Eccleſia S. Franciſcæ Romanæ enumerantur, part. 2. diſcept. 25. à num. 50.
DEUS *eſt ſcrutator* cordium, & cognitor ſecretorum, p. 1. d. 37. num. 54.
Solus ſcire debet ea, quæ conſcientiæ reſervata ſunt p. 1. d. 26. num. 23.
DEUM *ſolùm habent ultorem*, qui tenentur procedere ſecundum propriam conſcientiam, part. 2. diſceptat. 26. à numer. 45.
DIACONUS *Latinè idem eſt*, ac Miniſter, part. 1. diſc. 28 num. 3.
Paratus non tenetur thurificare Laicos, part. 1. diſceptat. 7. num. 12.
DIACONI *officium eſt* imponendi, & deponendi Mitram, & Gremiale celebranti part. 1. diſc. 28. n. 7.
DIACONO *impedito* in Cappella Pontificia, à quo ſupplendæ ſint illius partes, part. 1. diſceptat. 28. per tot.
In DIOECESI *Epiſcopi dicuntur* loca exempta, par. 1. diſc. 1. num. 18.
DIOECESES *unitæ* reſpectu Epiſcopi dicuntur una, p. 1. d. 16 n. 30. & n. 78.
DICENTIS *authoritas* quando aliquem movere debet, vel non p. 1. d. 21. n. 163.
DICTA *Apoſtolorum* prævalent dictis Imperatorum p. 2. d. 25. num. 247.
Dictio IN POSTERUM, quid importet, part. 2. diſc. 12. num. 94.
LEGITIME' *quid denotet* p. 2. d. 15. n. 69.
LIBERE' *quid ſignificet* p. 1. d 26. à n 41.
PRÆFATA *quid importet* p. 2. d. 29. n. 95.
SEMPER *includit omne* tempus part. 1. diſcept. 9. num. 79. & d 28. n. 120.
SOLUS *omnem aliam* perſonam excludit, part. 1. diſcept. 21. num. 184.
TUTTI *omnia includit* p. 1. diſc. 34. n. 92.
DICTIS *Imperatorum* prævalent dicta Apoſtolorum par. 2 d. 25. num. 247.
DIFFAMATIO *dicitur* nota impedimenti ratione ſcandali, p. 2. d. 27. n. 18.
Qualis eſſe debeat ad arcendum diffamatum à conſequutione Dignitatum, p. 2. d 27. à n. 11.
DIFFAMATUS *de aliquo crimine* an promoveri poſſit ad Dignitates p. 2. d. 27. per tot.
DIFFAMATI *promotio* eſt cauſa ſcandali in Populo, p. 2. diſc. 27. num. 8
DIFFERENTIA *qualis debeat* eſſe inter Canonicos, & Beneficiatos in ſacris paramentis part. 1. diſcept. 35. per tot
DIFFICILE *quod reputatur* à Sapientibus non eſt exiſtimandum pro facili, p. 2. d. 25. n. 158.
DIGNUS *ex præſumptione* ſuæ dignitatis redditur indignus p. 2. d. 37. n. 122.
DIGNIOR *in qualibet* electione ſemper præferendus eſt, p. 2. d. 37. n. 62.
Perſona, dignius dicitur præſtare ſervitium, par. 2. diſcept. 2 num. 35.
Perſonæ qualitas denotatur à digniori habitu part. 1. diſcept. 35. num. 10.
Præferri debet minùs dignis p. 2. d. 30. n. 87.
DIGNIORI *quando præferri* poſſit minus dignus, part. 1. diſceptat. 17. à num. 9. & diſceptat. 20. à num. 9. & diſc. 28 num. 5.
DIGNIORA *loca ad quem* finem quæri debeant part. 1. d. 12 num. 33.
Sunt Perſonis particularibus Corpora univerſalia part. 2. diſcep. 2. n. 23.
DIGNIORES *quando dicantur antiquiores*, part. 1. diſc. 28. num. 61.
DIGNISSIMUS *ab intrinſece* an poſſit eſſe per extrinſeca non idoneus ad aliquod Officium, part. 1. diſcept. 26. numer. 91.
DIGNITATE *prima impedita*, an functiones fieri debeant à Dignitate proximiori, vel à ſubſtituta à prima Dignitate, p. 2. d 20. per tot.
DIGNITATEM *majorem gerens* prætextu humilitatis locum minori cedere non debet p. 1. d. 11. n. 41.
DIGNITATES *Cathedralium*, & Collegiatarum conferendæ ſunt Doctoribus, vel Licentiatis in Sacra Theologia, p. 1 d. 29. n. 19.
Comprehenſæ ſub Conſtitutionibus, loquentibus de ambitu, enumerantur p. 1. d. 36. à n. 166.
Si non fuerunt obtentæ, an habeant locum pœnæ ambientium p. 1. d. 36. n. 201.
Nominales carent omni juriſdictione, p. 2. d. 20. à n. 17.
Ad DIGNITATES *Eccleſiaſticas* aſpirans nulla nota debet eſſe maculatus, p. 2. d. 27. n. 7.
Et beneficium aſpirare non poteſt non habens atteſtationem à ſuo Ordinario de vita, & moribus, part. 2 diſcept. 27. numer. 10.
Promoveri an poſſit diffamatus de aliquo crimine, par. 2. d. 27. per totum.
DIMINUTIO *concurſus* ad Eccleſiam antiquiorem compenſatur cum majori cultu, reſultante ex nova Eccleſia, part. 1. d. 22. n. 14.
Eleemoſynarum quando non obſtet fundationi Conventus p. 2. d. 13. n. 19. & à n. 53.
Sine DIPHTONGO *quando dicatur æquitas* p. 1. d. 37. numer. 40.
DISCIPLINA *intenſior* eſt uno dumtaxat regente, p. 2. d. 17. num. 17.
DISCOOPERIENDUM *non eſt unum* Altare, ut cooperiatur aliud p. 2. d. 19. n. 12.
DISCRETIVA *importat* diverſitatem voluntatis p. 1. d. 2. nu. 32. & n. 46.
DISCURSUS *editi pro veritate* non impreſſi pro Cauſarum deciſionibus allegari poſſunt, part. 2. diſcept. 21. numer. 125.
DISPENSANDI *cum Subdiaconis* poteſtas in Summo Pontifice in dubium revocari non poteſt, part. 1. diſcept. 13. num. 4.
DISPENSARE *in denunciationibus* an tuta conſcientia poſſit Epiſcopi, quando filii inæquales nuptias contrahere volunt, p. 1. d. 21. à n. 208.
Poteſt Papa in voto ſolemni Religionis, & in matrimoniis ratis, p. 1. d. 3. à n. 18.
Qui DISPENSARE *poſſint in Voto* non ambiendi, part. 1. d. 36. num. 286.
DISPENSATIO *ab irregularitate* pro homicidio, commiſſo ad defenſionem propriæ vitæ, quando concedenda, par. 2. d. 22. per totam.
Matrimonii rati, quibus concurrentibus concedi poſſit attenta impotentia reſpectiva ex parte mulieris, part. 2. diſc. 3. à num. 55.
DISPENSATIONE *deficiente*, nullus eſt actus contra legem geſtus, p. 1. 25. n. 28.
DISPENSATIONES *multæ voti* caſtitatis cum Subdiaconis referuntur, p. 2. d. 13. à n. 31.
DISPONERE *non dicitur ſupponens* part. 2. diſceptat. 18. numer. 66.
Quilibet poteſt de rebus ſuis, p. 1. d. 35. n. 35.
DISPOSITIO *conditionalis* evaneſcit, non adimpleta conditione p. 2. d. 24. n. 31.
DISPOSITIONES *cauſa mortis* an poſſint hodiè fieri ab Epiſcopis Neapolitani Regni, part. 2. diſceptat. 34. à numer. 109.
DISSENSUS *Religioſorum, exiſtentium* extra quatuor milliaria, non attenditur pro impedienda fundatione novi Conventus, p. 2. d. 13. n. 16.
DISSOLVI *nequeunt* Sponſalia ex voluntate unius ex contrahentibus, p. 1. d. 21. n. 248.
Omnis res eo modo debet, quo fuit colligata, part. 1. diſcep. 18. num. 32.
Quibus concurrentibus poſſit à Summo Pontifice Matrimonium ratum, p. 1. d. 3. per tot.
DISSOLUTIO *Matrimonii* graviſſima inſpectio eſt, p. 1. d. 14. num. 9.
Matrimonii quando concedi ſoleat cum clauſola *Conſito quod illud conſumatum non fuerit*, part. 2. diſcept. 3. à numer. 43.
Matrimonii rati faciliùs conceditur, accedente magna præſumptione perpetuæ impotentiæ Viri, part. 1. diſc. 3. à num. 51.
DISTANTIA *quanta eſſe debeat* pro impedienda fundatione novorum Conventuum, part. 2. diſceptat. 19. à numer. 38.
Menſuranda an ſit per aerem, p. 2. d. 13. n. 17.
DISTINGUERE *nos non debemus*, ubi lex non diſtinguit, p 2 d. 2. n. 39. & d. 21. n. 115.
Pro DISTRIBUTIONIBUS *lucrandis quem locum* occupare debeat Vicarius Generalis quando eſt Canonicus, p. 2. d. 28. numer. 30
DISTRIBUTIONES *quando lucretur* Canonicus, qui ſit etiam Vicarius, p 2. d. 12. n. 76.
A DIVERSIS *non ſit illatio*, p. 1. d. 22. n. 27.

De

De DIVITIIS *quare gloriandum non ſit* part. 1. diſcept. 37. n. 86.
DIVINUS *Cultus augendus eſt* part. 2. diſcept. 25. num. 56.
Cultus omnibus modis procurandus eſt part. 1. diſcept. 4. num. 78.
DIVINI *Cultus favore* capienda eſt omnis interpretatio part. 2. diſcept. 1. num. 66.
Cultus favore quando præſtatio decennalis inducat obligationem in futurum part. 1 diſcept. 30. à num. 25.
DIVINIS *Officiis* inſervire quando per ſeipſum teneatur, vel non Cappellanus part. 2. diſcept. 3 à num. 33.
DIVINORUM *Diviniſſimum eſt* operari in ſalutem animarum part. 2. diſcept. 2. num. 154.
DIVITEM *velle fieri* de exiguitate mendici magna crudelitas eſt part. 2. diſcept. 18 num. 37.
DIVORTIUM *formaliter* non important adulteria notoria part. 1. diſcept. 24. num. 18.
Poſt DIVORTII *ſententiam* quodnam vinculum remaneat part. 1. diſcept. 24. num. 26.
DIVORTII *ſententia* pœna inferenda eſt à ſolo Judice part. 1. diſcept. 24. num. 16.
DIVULGANDÆ *non ſunt Epiſtolæ* confidentiales part. 2. diſcept. 26. à num. 17.
DOCTORATUS *qualitas* non attenditur, poſt electionem in Vicarium Capitularem obtenta part. 2. diſcept. 8. à num. 81.
DOCTOR *quando debeat* eſſe Vicarius Capitularis part. 2. diſcept. 8. à num. 15.
DOCTORES *allegari non merentur* in concurſu reſolutionum Sac. Congreg. part. 1. diſcept. 1. num. 8.
Quot eſſe debeant in Capitulo, ut verificetur libertas in electione Vicarii Capitularis part. 2. diſcept. 8. num. 24.
Numero plures quando præferendi ſint paucioribus part. 1. diſcept. 21. num. 128.
DOCTORIBUS, *vel Licentiatis* in Sacra Theologia conferendæ ſunt Dignitates Cathedralium, & Collegiatarum par. 1. diſcept. 29. num. 19
DOCTRINÆ, *ad rem non* facientes, dicuntur allegari ad ornatum Urbis part. 1. diſcept. 1. num. 130.
DOLOSE' *extractus* ab Eccleſia hodiè non gaudet immunitate part. 2. diſcept. 10. num. 36.
DOLUS *requiritur* ad incurrendam excommunicationem part. 2. diſcept. 13. num. 28
DOLUM *importat* verbum *præſumpſerit* part. 1. diſcept. 36. n. 4.
Sine DOLO *non datur delictum* part. 1. diſcept. 7. num. 236.
DOMICILIUM *diverſum* an habere poſſint Maritus, & Uxor par. 2. diſcep. 14. num. 29.
Duplex quando quis habere dicatur part. 1. diſcep. 10. à num. 21.
In duplici Parochia quando quis habere illud poſſit part. 2. diſcept. 14. à num. 31.
Non acquiritur per conductionem, vel emptionem domus part. 1. diſcept. 10. num. 59.
Quando dicatur acquiſitum in ſecunda Parochia non relicta prima part. 1. diſcept. 10. num. 8. & num. 18.
Ubi dicatur habere Arcis Præfectus part. 2. diſcept. 14. à num. 18.
Prioris mutatio, quando ſit neceſſaria pro mutatione Parochiæ part. 1. diſcept. 10. num. 132.
DOMINIUM *non dicitur* probatum ex actu, ad aliud referibile part. 1. diſcept. 33. num. 39.
Dominium probatum an dicatur ex inſigniis part. 1. diſcept. 34. num. 14.
Rerum probatur ex conſervatione clavis par. 1. diſcep. 34. num. 10.
DOMUS *Sæcularium Presbyterorum* quando erigi poſſit, non probatis requiſitis Apoſtolicarum Conſtitutionum part. 2. diſcept. 19. per tot.
DOMUM DEI *qualiter deceat ſanctitudo* par. 2. diſc. 23. n. 228.
DORMIENTES *Teſtes adhibendi non ſunt* part. 1. diſcept. 21. num. 121.
DOS *an acquiratur* Monaſterio per profeſſionem, emiſſam à Novitia, non completo Novitiatu part. 2. diſcept. 24. num. 21.
DOTES, *diſtribuendæ* à Guardianis, non poſſunt diſtribui à Primiceriis, & Prioribus part. 1. diſcept. 2. per tot.
In DUBIO *inclinandum* eſt pro validitate actus part. 1. diſcept. 23. num. 41.
Reſpondendum pro excluſione obligationis part. 1. diſcept. 16. num. 41. & part. 2. diſcept. 25. num. 82.
Reſpondendum quando ſit pro validitate matrimonii part. 1. diſcept. 10. num. 109.
Reſpondendum pro validitate profeſſionis par. 2. diſcep. 21. num. 51.
DUBIA *manutentionis* diſputare non ſolent Sac. Congregationes part. 1. diſcept. 4. num. 83.
DUBIORUM *incongrua diſputatio* magna præjudicia afferre ſolet Litigantibus part. 1. diſcept. 4. à num. 84.
DUPLEX *Domicilium* quando quis habere dicatur part. 1. diſcept. 10. à num. 21.
DUPLICATAM *eleemoſynam* an poſſint exigere Parochi, quando Cadavera ſepeliuntur in Eccleſiis Regularium part. 1. diſcept. 8. per tot.
DUPLICI *Parochia* quando quis dicatur ſubjectus part. 2. diſcept. 14. à num. 31.
DURUM *eſt immutare ea*, quæ longo tempore ſervata fuerunt part. 2. diſcept. 23. num. 43.
Eſt denegare conſolationem Civitati, ſupplicanti pro fundatione novi Conventus part. 2. diſcept. 13. num. 43.

E

EBRIETATIS *tres ſpecies* explicantur part 2. diſcept. 21. num. 89.
ECCLSIA *Canonicorum Lateranenſium* Lucæ fundata fuit ab Epiſcopis Lucanis part. 1. diſcept. 2. num. 29.
In illa incedere poſſunt iidem Epiſcopi cum Cruce elevata Ibid.
Catholica majora bona conſequuta eſt à ſolo Concilio Tridentino, quàm ab omnibus aliis Generalibus Conciliis, ſimul unitis part. 1. diſcept. 3. num. 94.
Et Conventus, an poſſint ſubhaſtari pro debitis Religioſorum part. 2. diſcept. 13. per totam.
Etiam non petentem poſt annum tenetur abſolvere Sponſum, nolentem effectuare Sponſalia part. 1. diſcept. 21. à num. 243.
Fundatam habet intentionem celebrandi feſtivitatem illius Sancti, cujus Altare in illa reperitur part. 1. diſcept. 22. num. 7.
Militans regulari debet ad inſtar Eccleſiæ triumphantis part. 2. diſcept. 9. num. 56.
Monialium Sancti Ægidii donata eis fuit ab Urbano VIII. part. 2. diſcept. 23. à num. 174.
Profanata vendi poteſt laicis part. 2. diſcept. 21. num. 239.
Quibus nominibus appelletur in Sacra Scriptura part. 2. diſc. 25. à num. 13.
Sanctæ Franciſcæ Romanæ in via Felici quibus oneribus gravata ſit part. 2. diſcept. 25. à num. 40.
Eſt nimis pauper, & ſimilis Eccleſiis Cappuccinorum part. 2. diſcept. 25. num. 29.
Sancti Joannis Calybitæ quando fuerit acquiſita ab illius Religioſis part. 2. diſcept. 23. à num. 18.
In illa moram fecerunt Moniales Sanctæ Annæ Ibidem.
SS. Salvatoris in Lauro generosè donata fuit à Clem. IX. Nationi Picenæ part. 2 diſcept. 23. num. 199.
Societatis Sanctæ Eliſabethæ acquiſita fuit per contractum emphyteuſis part. 2. diſcept. 23. à num 184.
ECCLESIÆ *antiquitas* ſuperatur à ſpeciali dedicatione novæ Eccleſiæ circa majorem pompam in die Feſtivitatis part. 1. diſcept. 22. num. 10.
Inſignitas ex quibus dicatur probata part 1. diſcept. 29. num. 19.
Translatio de una ad aliam perſonam fieri poteſt per viam eleemoſynæ aliquo dato, nullo modo per viam pretii part. 2. diſcept. 23. num. 212.
In ECCLESIA Canonicatus an ſint conferendi ſolis Civibus part. 2. diſcept. 7. per tot.
ECCLESIÆ *pauperes* quando teneantur ſolvere procurationem part. 1. diſcept. 30. per totam.
Quomodo in alios transferri poſſit part. 2. diſcept. 25. à num. 212.
ECCLESIARUM *reparatio* à quibus facienda ſit part. 1. diſcept. 16. num. 89.
Uſus ut plurimum concedi ſolet pro aliqua annua recognitione part. 2 diſcept. 25. à num. 219. *Ubi referuntur* plura exempla.
In ECCLESIIS *Monialium* an retineri poſſint ſepulturæ part. 2. diſcept. 30. per tot.
Regularium ab omnibus eligi poteſt ſepultura part. 2. diſcept. 30. num. 29.
ECCLESIASTICA *Hierarchia* emicat ex diſtinctione, & qualitate diverſorum Miniſtrorum part. 1. diſceptat. 35. num. 38.
ECCLESIATICÆ *moderationi* convenit non turbare ea, quæ fuerunt ordinata part. 1. diſcept. 17. num. 39.
ECCLESIASTICÆ *perſonæ* quando inſiſtere non debeant in apicibus Cœremonialis part. 1. diſcept. 17. num. 1.
ECCLESIASTICI *quando non* dicantur imitari S. Thomam Cantuarienſem part. 1. diſcept. 7 num. 13.
ECCLESIASTICA *Jura mandant*, famæ proximi ſemper eſſe conſulendum part. 1. diſcept. 26. num. 31.
In ECCLESIASTICORUM *odium vexantes* illorum Conſanguineos poſſunt excommunicari part. 1. diſcept. 7. num. 15.
In ECCLESIASTICIS *Tribunalibus* procedi ſolet de bona, & groſſa æquitate part. 2. diſcept. 25. num. 44.
Tribunalibus Principatum tenet æquitas par 1. diſcept. 6. num. 22.
EFFECTUATIO *actus* ex quibus dicatur excluſa part. 2. diſcept. 20. num. 33.
EFFECTUM *nullum producit* appellatio nulla part. 1. diſcept. 26. num. 99.
EIICITUR *turpiùs* quàm non admittitur hoſpes part. 2. diſcept. 8. num. 64.
ELECTIO *an ſit nulla*, quando non præceſſerunt tractatus conſultorii part. 1. diſcept. 37. à num. 74.
Excommunicati nulla eſt part. 1. diſcept. 36. num. 139. & n. 135.
Facta à Vocalibus habilibus, & inhabilibus ſimul nulla eſt part. 2. diſcept. 29. num. 27.

INDEX RERUM,

Irritanda eſt, quando in illa non ſuit ſervatus juris ordo part. 1. diſcept. 27. num. 47.
Minùs digni in concurſu dignioris, qualem culpam contineat part. 1. diſcept. 37. num. 104.
Nulla eſt, attenta paritate Votorum part. 2. diſcept. 8. num. 27.
Nulla eſt, quando ad illam admiſſus fuit non habens jus votandi part. 1. diſcept. 27. num. 23.
Nulla ſanari quando ſoleat à Sacris Congregationibus part. 2. diſcept. 16. num 49.
Quando ſit caſſanda, vel confirmanda part. 1. diſcep. 36. num. 231.
Quando ſit nulla ob non ſervatam formam *Conſtit. Innoc. XI. de Celebr. Miſſar.* part. 2. diſcept. 29. per tot.
Quando ſit nulla, ſpretis proteſtationibus contra illam emiſſis part. 2. diſcept. 29. num. 42.
Sepultura eſt perſonalis part. 2. diſcept. 30. num. 62.
Sepultura pro omnibus hominibus alicujus Terræ in Eccleſia Regularium facta, an ſubſtineatur part. 2. diſcept. 30. per tot.
Sinè legitimo Præſidente nulla eſt part. 2. diſcept. 29. num. 40.
Summi Pontificis fieri debet à duabus ex tribus partibus S.R.E. Card. part. 1. diſcept. 18 num. 71.
Vicarii Capitularis quando devolvatur ad Metropolitanum part. 2. diſcept. 8. per tot.
ELECTIONIS *confirmatio* non datur pendente appellatione part. 2. diſcept. 29. num. 58.
In limine procurata privatio, præſumitur fraudolenta part. 1. diſcept. 27. num. 19.
Sepulturæ nullitas ex quibus probetur part. 2. diſcept. 30. à n. 36.
Libertas in quo numero verificetur part. 2. diſcept. 1. à num. 103.
ELECTIONEM *confirmare* quando teneatur Superior part. 1. diſcept. 26. per tot.
Pro ELECTIONE *ſepulturæ in Eccleſiis* Monialium obtineri debet licentia Sacr. Congregat. part. 2. diſceptat. 30. n. 24.
ELECTIONES *poſſunt* multis defectibus laborare p. 1. d. 26. n. 86
ELECTI *Jus ante confirmationem* conſiderabile non eſt part. 1. diſcept. 26. num 66.
ELECTOR *An captivare* poſſit intellectum in obſequium majoris partis Vocalium part. 1. diſcept. 37. num. 96.
Votum dare non poteſt minus digno juxta proprium ſenſum, licèt major pars Vocalium ipſum digniorem exiſtimet p. 1. d. 37. n. 96
ELECTORES *omnes* an contineantur ſub Conſtitutionibus, ambitum prohibentibus part. 1. diſcept. 37. à num. 109.
ELEGISSE *viam judicialem* quando dicatur Judex part. 2. diſcept. 15. à num. 53.
ELEEMOSYNAM *duplicatam* an poſſint exigere Parochi, quando Cadavera ſepeliuntur in Eccleſiis Regularium p. 1. diſcept. 8. per tot.
Solvens Concinnatori, quando illum nominare poſſit part. 2. diſcept. 20. à num. 6.
ELEEMOSYNARUM *diminutio* quando non obſtet fundationi novi Conventus part. 2. diſcep. 13. n. 19. & à n. 55.
ENUNCIATIVÆ *Epiſcoporum* quando probent jus nominandi Concionatorem ad aliorum favorem part. 2. d. 20. n. 24.
Non attenduntur ad probandam intentionem Actoris part. 1. diſcept. 18. num. 64.
Nec quando dubitatur principalitèr de enunciato, Ibidem.
ENUNCIATIVIS *non probatur* immemorabilis part. 2. diſcept. 30. num. 19.
EMOLUMENTA *Franchigia farinæ*, debita Eccleſiaſticis, an poſſint poni ſub ſequeſtro part. 2. diſcept. 34. à num. 38.
Funeralia, an comprehendantur inter illa Curæ part. 2. diſcept. 2. num. 15.
Sepultura quando reſtitui debeant part. 2. diſceptat. 30. à num. 80.
EPICHEJA *quando quis* uti non poſſit adversùs legem claram part. 1. diſcept. 37. num. 38.
EPISCOPUS *an dicatur* excluſus à Juribus, competentibus Capitulo part. 1. diſcept. 2. num. 21.
An poſſit adminiſtrare bona, relicta ſuæ Menſæ ab Epiſcopo anteceſſore part. 1. diſcept. 34. à num. 47.
An poſſit cenſuras imponere contra matrimonium contrahentes, Parocho dolosè adhibito part. 1. diſceptat. 24. num. 25.
An poſſit convocare Capitulum in ſuo Palatio, quando ex legitimo impedimento non poteſt intervenire in Aula Capitulari part. 1. diſcept. 34. à num. 54.
Collegiatas an poſſit hodiè erigere part. 2. diſceptat. 12. numer. 134.
Confirmationes Sacramentum adminiſtrare poteſt in Eccleſiis Regularium part. 1. diſcept. 1. num. 26.
Duarum Diœceſum unitarum poteſt reſidere ubi vult part. 1. diſcept. 16. num. 7.
Excommunicari quando poſſit à Conſervatoribus Religionum part. 2. diſcept. 15. num 87.
Ex quibus cauſis vocari poſſit ad Urbem part. 1. diſcept. 7. num. 58.
Familiares quot ſecum ducere poſſit in Viſitatione part. 1. diſcep. 30. num. 43.
In qualibet parte ſuæ Diœceſis reſidere poteſt part. 1. diſcept. 16. num. 7.
Intervenire quando poſſit in Capitulo part. 1. diſceptat. 34. à num. 54.
Lucanus quales habeat prærogativas part. 1. diſcept. 1. per totam.
Manutenendus eſt in poſſeſſione ſuæ juriſdictionis uſquequò probetur à Prælato inferiore immemorabilis conſuetudo part. 1. diſcept. 5. à num. 46.
Nazzarenus quales habeat prærogativas part. 1. diſcept. 1. num. 81.
Non dicitur innovare, quando continuat exercitium ſuæ juriſdictionis part. 1. diſcept. 5. num. 142.
Non tenetur Vicarium ex neceſſitate retinere part. 1. diſcept. 16. num. 9.
Non tenetur admittere Literas Communitatis in nominatione Prædicatoris, utentis verbis *Eligimus*, *& Conſtituimus* part. 2. diſcept. 20. num. 12.
Propria ordinaria authoritate quando poſſit excommunicare Abbatem exemptum part. 1. diſcept. 15. per tot.
Qui renunciavit loco an dicatur propriè Epiſcopus part. 1. diſcept. 6. num. 19.
Quando procedere poſſit contra impedientes exercitium ſuæ juriſdictionis part. 1. diſcept. 15. num. 17.
Quo titulo procedat contra exemptos, deſumitur ab initio Scripturæ part. 1. diſcept. 15. à num. 3.
Quos redditus teneatur impendere pro ſupellectilibus ſacris ſuæ Eccleſiæ part. 1. diſcept. 16. num. 96.
Si non procedit, ut Apoſtolicus Delegatus nullam habet juriſdictionem contra exemptum part. 1. diſcept. 15. num. 7.
Viſitare debet quolibet anno ſuam Diœceſim par. 1. diſcep. 30. n. 7.
In EPISCOPUM *electus* admitti non debet ſi eſt diffamatus de aliquo crimine part. 2. diſcept. 27. à num. 4.
EPISCOPI *Fratres dicantur Canonici* par. 1. diſcept. 35. num. 6.
Perſonam repræſentat Vicarius Generalis par. 2. diſc. 28. à n. 18.
Sæpè culpa eſt, quòd culpas redarguerit Clericorum part. 1. diſcept. 7. num. 2.
Vices quando gerere poſſit Definitorium Religionis part. 1. diſcept. 36. num. 6.
EPISCOPO *quale obſequium comitatus*, in acceſſu, & receſſu ab Eccleſia, teneatur præſtare Magiſtratus part. 2. diſcept. 27. per tot.
EPISCOPO *impedito*, vel abſente, à quo peragendæ ſint ſolemnes functiones part. 2. diſcept. 2. per tot.
EPISCOPI *accuſandi* non ſunt à vulgaribus hominibus part. 2. diſcept. 7. num. 174. à num. 211.
Adminiſtratores ſunt bonorum eorum Menſæ part. 1. diſcept. 34. num. 77.
An veniant ſub perſonis, de quibus loquuntur Conſtitutiones, ambitum prohibentes part. 1. diſcept. 36. num. 182.
Et quid de Epiſcopis, aſſumptis ex eadem Religione, Ibidem.
Benignas aures præbere debent Parentibus, quando filii inæquales nuptias contrahere volunt part. 1. diſcept. 21. num. 205.
Dicantur Sanctiſſimi, Chriſti Legati &c. par. 1. diſcep. 7. num. 4.
Dicuntur ſubrogati loco Apoſtolorum part 1. diſcept. 1. num. 20.
Diſponere non poſſunt contra Cæremoniale part. 2. diſcept. 2. n. 38.
Duarum Diœceſum unitatum non tenentur retinere duos Vicarios part. 1. diſcept. 16. num. 23.
Ex quibus cauſis deponi poſſint part. 1. diſcept. 7. num. 59.
Inconſulta Sacr. Congreg. quando procedere non poſſint contra ſubditos ad actus irretractabiles part. 1. diſcept. 7. num. 26.
Informati præſumuntur de rebus eorum Diœceſum part. 2. diſcept. 18. num. 24.
Jus habentes ex privilegio deferendi ante ſe Crucem reſeruntur part. 1. diſcept. 1. num. 135.
Lucani poſſunt deferre Crucem per Loca omnia eorum Diœceſis part. 1. diſcept. 1. num. 1. & per totam.
Amplia etiam in Locis exemptis, & in actibus devotionis, & voluntariis, Ibidem.
Nullatenenſes quinam dicantur part. 1. diſcept. 5. num. 180.
Per exemptionem non amittunt ea, quæ concernunt prærogativam eorum Dignitatis part 1. diſcept. 1. num. 59.
Quando, & quomodo procedere poſſint contra Exemptos part. 1. diſcept. 1. num. 48.
Quando vocari poſſint ad Urbem part. 1. diſcept. 7. per tot.
Quibus nominibus appellentur in Jure part. 2. diſcept. 5 num. 30.
Quo tempore erigere poterant Collegiatas part. 2. diſcept. 12. n. 91.
Recognoſcere debeat qualitatem, & quantitatem Patrimonii Ordinandorum part. 1. diſcept. 5. à num. 71.
Sperare quando poſſint Inhibitiones Metropolitanorum, & Nunciorum, non viſis actis conceſſis part. 2. diſcept. 17. n. 48.
Sunt primi Exequutores ultimarum voluntatum part. 1. diſcept. 34. num. 50.
Sunt privativi Judices læſæ Immunitatis par. 1. diſcept. 19. n. 24.
Viſitationem, tàm localem, quàm perſonalem facere poſſunt in Locis, ſibi ſubjectis part. 1. diſcept. 5. num. 4.
EPISCOPORUM *enunciativa* quando probent jus nominandi Concionatorem ad aliorum favorem par. 2. diſcept. 20. num. 24.

Injuria ad Chriſtum pertinet part.2. diſcept. 5. num.28.
Relationibus fides omnis præſtanda eſt part.2. diſcept. 4. num.46. & diſcept.18. num.31. & diſcept.35. num.16.
EPISCOPIS *antiquis temporibus* dabatur juriſdictio, quæ eis non competebat, hodiè practicatur oppoſitum part. 1. diſcept. 33 num.85.
Fides omnis adhibenda eſt part.2. diſcept. 8. num.51. & diſcept.9. num. 9.
De Jure communi ſubjecti ſunt omnes Religioſi part. 1. diſcept. 8. num.100.
Non præjudicant actus inferiorum Prælatorum, non probata illorum patientia, & acquieſcentia part. 1. diſceptat. 5. à num. 92.
EPISCOPATUS *acceptationi* an obſtet Votum non ambiendi part.1. diſcept. 36. num.289.
Et quid faciendum ſit in his terminis, Ibidem.
EPISTOLA *Ducis Exercitus* an probet militis mortem part.1. diſcept.14. num. 21.
EPISTOLÆ *confidentiales* divulgandæ non ſunt part.2. diſcep. 26. num.17.
EPISTOLARUM *aſſertionibus* prævalent judiciales probationes part.2. diſcept.26. num.24.
Subſcriptiones aliquando procurantur per Secretarios ab eorum Dominis, inſciis quid illæ contineant part. 1 diſcept. 36. num.146.
EPISTOLIS *non recognitis* fides adhibenda non eſt part. 1. diſcept.7. num. 224.
EPITAPHIUM *curioſum*, *Bononiæ* exiſtens, refertur part. 1. diſcept.21. num.39.
EQUITES *Hieroſolymitani* non poſſunt matrimonium validè contrahere part.1. diſcept.14. num.23.
SS.Mauritii, & Lazzari an poſſint matrimonium validè contrahere part 1 diſcept.14. num.22.
Non ESSE, *& non exhiberi* paria ſunt part. 1. diſceptat. 18. num. 61.
ERECTIO *Crucis permiſſa* eſt Archiepiſcopis in Eccleſiis exemptis, etiam In actibus voluntariis part. 2. diſceptat. 1. num. 51.
Amplius etiam multis Epiſcopis ex privilegio, Ibidem.
In ELECTIONIBUS *non debet* haberi reſpectus ad qualitates Commendantium, ſed ad qualitates Eligendi part.1. diſcept. 57. num. 84.
In ERRORES *labuntur aliquando* Cæremoniarum Magiſtri part.1. diſcept.28. num.55.
ERUBESCIT *quando mens videri*, quod non dubitat eſſe, aliquando erubeſcit eſſe, quod fugit videri part. 2. diſcept.25. num. 229.
EUCHARISTIÆ *SS.Sacramentum*, à quo deferendum ſit in ſolemnitate Corporis Chriſti part. 1. diſceptat. 20. per totam.
EVITANDA *ſunt ea*, *quæ longè* diſtant à regula pietatis, & ab Eccleſiæ honeſtate part.2. diſcept.25. num.152.
EXACTORIBUS *non debet burſa* in ſolvendis alienis debitis part.1. diſcept.54. num.29.
EXAMINATORES *Synodales* diſtinctos pro duabus Diœceſibus unitis nominare non tenetur Epiſcopus part. 1. diſcept 16. num.30.
EXAUDIRE *aliquando ſolet Deus* orationes emittentium profeſſionem per vim part.1. diſcept.9. num.26.
EXCEPTIO *firmat Regulam* in contrarium part. 1. diſcept.5. num.105.
Non comprehendit perſonas exceptuatas part. 2. diſceptat. 7. num. 18.
Tua non intereſt quando opponenda part 2. diſcept. 23. numer. 13.
EXCEPTIONES *odioſa obiicienda* non ſunt à probatis Defenſoribus part. 1. diſcept. 10. num. 82.
Pro EXCLUSIONE *delicti omnis* interpretatio ſumenda eſt part.1. diſcept.8. num.55.
EXCOMMUNICARI *an poſſint exempti* in caſibus læſionis Immunitatis Eccleſiaſticæ part. 2. diſcept. 19. per totam.
An poſſint matrimonium contrahentes invito Parocho part. 1. diſcept.14. num.25.
An poſſint Domini temporales, impedientes, nè Subditi fiant Clerici part.1. diſcept.7. num.123.
Poſſunt Laici pro moleſtiis, illatis conſanguineis Eccleſiaſticorum in illorum odium part.1. diſcept.7. num.14.
Poſſunt procurantes electionem, vel mutationem ſepulturæ, part.2. diſcept. 30. à num.54.
EXCOMMUNICATIO *dicitur* maxima pœna part.1. diſcept. 15. à num.28.
Eſt ſolum ſubſidiarium part.2. diſcept. 10. à num.37.
De facili fulminanda non eſt part.2. diſcept.15. à num.110.
Ferenda non eſt ex indignatione part.2. diſcept.15. num.93.
Ferenda non eſt, quando Judex vim vi repellere temporalitèr poteſt part.2. diſcept.15. num.108.
Ferenda præcipitanter non eſt, part.2. diſcept. 10. à num.27.
Fulminanda in extremis caſibus part. 2. diſcept. 10. a num. 37.
Lata poſt appellationem nulla eſt part.2. diſcept. 15. num.43.
Lata ſine perſonali citatione, vel de nocte, nulla eſt part. 2. diſcept.15. per tot.
Nulla eſt contra non ſubditum part. 2. diſceptat. 10. à numer. 44.
Nulla eſt, *niſi præcedat* citatio ad audiendam ſententiam declaratoriam part.2. diſcept. 10. a num.28. Ubi multiplicitèr ampliatur.
Pœna graviſſima reputatur part.1. diſcept. 27. num.33
Semper timenda eſt, ſive juſta, ſive injuſta ſit part. 2. diſcept. 15. num.106.
Contra Superiores, *ingredientes* Monaſteria Monialium, nemini reſervata eſt part.1. diſcept.27. num.34.
Telum ſubſidiarum eſt part.2. diſcept.15. num.68.
Valida quando ſit, lata ſine ſolemnitatibus, vim vi repellendo part.2. diſcept.15. per tot.
EXCOMMUNICATIONIS *fundamentum eſt contumacia* part. 1. diſcept.15. num 29.
EXCOMMUNICATIONEM *an incurrant* pro prima vice Superiores Regulares, ingredientes Monaſteria Monialium part.1. diſcept.27. num.29.
EXCOMMUNICATUS *non declaratus* quando vitandus ſit part.2. diſcept.8. num.53.
Toleratus quando admitti debeat ad electionem part. 2. diſcept. 27. per tot.
EXCOMMUNICATI *electio* nulla eſt part.2. diſcept. 36. num. 139. & num.155.
EXCUSARI *quomodo debeant* Defenſores, excedentes limites congruæ defenſionis part.1. diſcept.10. num 169.
EXEMPLO *eorum*, *qui majori* præeminent dignitate, faciliùs alii provocantur ad ſimilia part. 1. diſceptat. 11. num. 59.
EXEMPLA *diſſolutionum* multorum Matrimoniorum ratorum referuntur part.1. diſcept. 3. à num.5.
Magna habent ſpeciem iniqui part.2. diſcept. 25. num. 153. & diſcept.29. num. 36.
Movent magis quàm præcepta part.2. diſcept.23. num.30.
Superiorum, illorúmquè operationes nimium efficaces ſunt par. 2. diſcept.23. num.29.
Venditionem Eccleſiarum referuntur, & oſtenduntur inſubſiſtentia part.2. diſcept. 25. à num 135.
EXEMPLIS *non eſt judicandum*, ſed legibus part. 2. diſcept. 25 num.195.
EMEMPTIO *dativa non tollit* præeminentialia part. 2. diſcep. 2. num.98.
Integra Terra à juriſdictione Epiſcopi, quando non ſit concedenda part. 1. diſcept.7 num.23. per tot.
A' juriſdictione Epiſcoporum ex quibus cauſis concedenda ſit Subditis part.1. diſcept.7. per tot.
Major competere non poteſt membris, quàm competat capiti part.1. diſcept.5. num. 31. & num.52.
Non eximit Locum à ſituatione part. 1. diſcept. 1. num.58.
Non extenditur à Perſonis ad Perſonas part. 2. diſcept. 4. à num. 56.
Non immutat naturam Loci exempti part. 2. diſcept. 1. num. 19.
Non impedit delationem Crucis in Locis exemptis part.1. diſcep. 1. num.59.
Non tollit Jus reverentiale part.2. diſcept. 1. num.21.
Nulla tollit Jus reverentiale, & hierarchicam præeminentiam part 1. diſcept.1 num.97.
Paſſiva non debet confundi cum juriſdictione quaſi Epiſcopali part.1. diſcept.19 num.44.
A' Proceſſionibus non ſuffragatur, niſi ſpecialis ſit part.2. diſcept.4. num.20.
Cappuccinis denegata fuit part.2. diſcept.4. num.20.
A' Procuratione, & Viſitatione non venit ſub nomine generalis exemptionis à juriſdictione Ordinarii part. 1. diſcept. 30. num.11.
A' Viſitatione an poſſit concedi ab Epiſcopis, Inconſulta Apoſtolica Sede part.1. diſcept.5. num.98
Per EXEMPTIONEM *Epiſcopi non amittunt* ea, quæ concernunt prærogativam eorum Dignitatis part. 1. diſcept. 1. num.59.
EXEMPTIONES *quæ mala* procedere ſoleant part. 2. diſcept. 1. num.215.
Subditorum nutriunt laxiorem vitam part. 1. diſceptat. 7. num. 185.
EXEMPTUS, *citatus à Judice* non competente, non tenetur comparere part.2. diſcept 10. à num.40.
Non ſolvitur à Jure reverentiali part. 2. diſceptat. 4. numer. 45.
Quando eſt locus, an dicantur tales perſonæ, in illo exiſtentes part.2. diſcept. 10. num.42.
EXEMPTI *an poſſint excommunicari* in caſibus læſionis,

Digitized by Google

Immunitatis Eccleſiaſticæ, part. 1. diſceptat. 19. per totam.
Fiunt ſubditi ratione turbatæ juriſdictionis, part. 1. diſcept. 19. num. 65.
In quibus caſibus puniri poſſint ab Epiſcopis, part. 1. diſc. 1. num. 48.
Non tenentur parere præceptis Epiſcoporum, p. 1. diſcept. 15. num. 10.
Quando tenentur accedere ad publicas Proceſſiones, p. 2. d. 4. per tot.
Contra EXEMPTOS *in cauſis læſæ* Immunitatis an poſſint procedere Ordinarii, part. 2. diſceptat. 10. per totam.
EXEQUUTORES *Conſtitutionum*, non deſtructores ſunt Ordinum Generales, p. 2. d. 23. n. 14.
Primi param voluntatum dicuntur Epiſcopi, par. 1. diſcept. 34 num. 50.
EXERCITUS *dicitur Civitas* ambulans, par. 1. diſcept. 14 num. 58.
Non EXHIBERI, *& non eſſe* paria ſunt, part. 1. diſcept. 18. num. 61.
In EXILIUM *miſſo quodnam tempus* concedendum ſit ad colligendum ſarcinulas, p. 2. d. 26. n. 6.
EXIMI *à juriſdictione* Superioris quibus concurrentibus poſſint Subditi, p. 1. d. 7. à n. 181.
In EXORBITANTIBUS *nulla fieri* debet extenſio, p. 2. d. 7. num. 102.
EXORDIUM *neceſſarium eſt* ubi adeſt mala Cauſa, p. 2. d. 7. num. 59.
EXPECTARE *per viam an poſſint* Religioſi, quando cadavera aſportantur ad eorum Eccleſiam, part. 2. diſceptat. 30. per tot.
EXPROVINCIALIS *Titulus*, quando concedi poſſit Provincialibus, qui non terminarunt Officium, part. 1. diſc. 6. per tot.
EXPUGNANTUR *multa dum* longiùs conſulitur, p. 1. d. 13. n. 28.
EXTENDENDA *quando ſit* lex pœnalis, par. 1. diſcept. 37 num. 114.
EXTENDI *non debet* licentia ultra petita, part. 1. diſcept. 11 num. 91.
EXTENSIO *nulla fieri debet* in pœnalibus, part. 2. diſc. 10. num. 34.
Nulla fit in exorbitantibus, p. 2. d. 7. n. 102.
EXTENSORIS *opinio non eſt* ſervanda tanquam Rotæ opinio, p. 1 d. 21. n. 70.
EXTERIS *Authoribus* quare facilè credendum non ſit circa reſolutiones Sacr. Congregat. part. 1. diſcept. 8. numer. 71.
EXTINCTUM *dicitur debitum* per remiſſionem, part. 1. diſcep. 37. n. 55.
EXTRACTIONI *à Loco immuni* cooperantes puniri poſſunt ab Epiſcopis, p. 1. d. 19. n. 29. & 30.
EXTRAJUDICIALI *atteſtationi Cardinalium* an ſit credendum, p. 2. d. 20. n. 56.
EXTRACTUS *blandis verbis* ab Eccleſia, hodiè non gaudet immunitate, par. 2. diſcept. 7. num. 116. & diſceptat. 10. num. 56.

F

FABRICA *Eccleſiæ* ex quibus redditibus facienda, p. 1. d. 34 numer. 82.
FACCIATE *Copiſtarum* ex quot lineis componi debeant, p. 1. d. 7. n. 261.
FACERE *poteſt quidquid vult* plenam habens poteſtatem, p. 1. d. 36. n. 19.
FACIENDA *multa non ſunt*, *etiam* cum detrimento Cauſæ, quam inverecundiè dicenda, part. 1. diſceptat. 26. numer. 108.
FUCILE *exiſtimandum non eſt*, quod à Sapientibus reputatur difficile, p. 2. d. 25. n. 158.
FACIT *per ſeipſum*, qui per alios facit, p. 1. diſcept. 37. numer. 49.
FACTUM *à majori parte* dicitur factum ab omnibus, p. 1. d. 18. n. 15.
Nudum attenditur in conditionibus, part. 2. diſceptat. 29. num. 89.
FACTO *mutato*, Jus quoque mutandum eſt, p. 2. d. 1. n. 120 & n. 186.
Mutato facilè recedere ſolent Judices à priori Sententia, p. 1. d. 7. n. 55. & p. 2. d. 23. n. 1
FACTO *quando eſt contraria* proteſtatio non relevat, p. 2. d. 4. n. 28. & d. 25. n. 50.
FACTA *ſunt verbis* potentiora, p. 2. d. 16. n. 27.
FACTIS *meliùs*, *quàm* verbis declaratur voluntas, p. 2. d. 4. num. 28.
FACULTAS *conditionalis* exerceri non poteſt, non purificata conditione, p. 1. d. 23. n. 32.
FACULTATEM *plenam habens* facere poteſt quidquid vult, p. 1. d. 36. n. 19.
FACULTATES *Nunciorum* Apoſtolicæ Sedis indicantur, p. 1. d. 31. per tot.
FACULTATIVI *actus non præjudicant*, neque obligationem in futurum important, p. 1. d. 1. n. 79. & d. 33. n. 41. & p. 2. d. 3. n. 25. & 63. & d. 28. n. 32.
Actus dici non poſſunt, quando adeſt titulus præcedens, p. 1. d. 33. n. 43.
FALLAX *rarò eſt interpretatio*, deſumpta ab obſervantia, p. 1. d. 37. n. 33.
Etiamſi contrarius intellectus de Jure verior eſſet, Ibidem.
FALSUS *in uno*, talis cenſetur in omnibus, p. 1. d. 7. n. 48. & d. 10. n. 89. & d. 28. n. 46.
De FALSO *redargui* quis non poteſt, quando non indicat præciſas circumſtantias, p. 1. d. 16. n. 91.
FALSA *nimis vera ſunt* refellenda, & quare, p. 1. d. 10 n. 155. & d. 23. n. 34. & d. 28. n. 30.
FALSITAS *convinci non poteſt*, quando non ſpecificantur illius circumſtantiæ, p. 1. d. 16. n. 91.
Quando diſplicet nemo tacet, p. 1. d. 13. n. 107.
FALSITATIS *crimen* quare vocetur atrox, part. 2. diſcep. 5. num. 31.
Crimen grave nimis eſt, p. 2. d. 10. n. 7.
Imaginem habet inveriſimilem, p. 1. d. 10. n. 75.
FAMÆ *præjudicium* irrogatur ob inſolitam Religioſi remotionem, p. 1. d. 23. n. 45.
FAMÆ *proximi* ſemper conſulendum eſt, p. 1. d. 29. nu. 51. & p. 2. d. 8. n. 66.
FAMILIARES *Cardinalium*, *& Principum* cui Parochiæ ſubjecti dicantur, p. 2. d. 14. n. 37.
FAMILIARES *quot ſecum ducere* poſſit Epiſcopus viſitans, p. 1. d. 30. n. 44.
FARINÆ *Franchigia* pro Eccleſiaſticis, quando, & quomodo introducta fuerit in Regno Neapolis, part. 1. diſcept. 34 à num. 38.
Vendi an poſſit ab Eccleſiaſticis, Ibid. n. 40.
Franchigia pro Eccleſiaſticis an poſſint poni ſub ſequeſtro, p. 1. d. 34. per tot.
FATA *Cauſarum* in quo conſiſtant, p. 2. d. 1. n. 193. & diſcep. 26. num. 15.
FAVOREM *Laicorum* quando poſſint procurare Religioſi, p. 1 d. 37. per tot.
FAVORES, *per intermediam perſonam* procurati, an contineantur ſub Conſtitutionibus loquentibus de ambitu, p. 2. d. 37. à num. 142.
FAVORIBUS *oblatis* quando uti poſſit Religioſus, p. 1. d. 37. num. 107.
FAUTORES *multos habet* qui recta facit, part. 1. diſcept. 37. num. 7.
FEBRE *ethica laborante Novitia*, & profeſſionem emittente, an dos lucretur à Monaſterio, part. 2. diſceptat. 24. numum. 26.
FENESTRÆ *quando in totum murari*, vel in parte obturari debeant a Religioſis, vel Sæcularibus, part. 2. diſceptat. 6. per tot.
FESTIVITAS *Sancti* an celebrari debeat cum majori pompa in Eccleſia, ejus nomini dicata, part. 1. diſceptat. 22. per totam.
S. Crucis, à quibus Eccleſiis, & cum quali pompa ſolemnizanda ſit, p. 2. d. 5. per tot.
FESTIVITATES *primæ claſſis* quænam ſint, p. 1. diſceptat. 20. num. 15.
In FESTIVITATUM *celebratione* ex quibus excludatur æmulatio, p. 1. d. 22 à n. 24.
FESTIVO *die exequuta citatio*, nulla eſt, part. 2. diſcep. 10. à num. 17.
FESTIVIS *diebus* de præcepto fieri non poteſt Mercatus, p. 2. d. 5. num. 19.
FESTUM *Titularis* nunquam transfertur, p. 1. d. 22. n. 23.
Titularis, uti primæ claſſis, celebrari debet cum magna ſolemnitate, p. 1. d. 22. n. 15.
Amplia etiam in Eccleſiis MONIALIUM, Ibid. n. 20.
FIDA *eſt interpretatio*, deducta ab obſervantia, part. 1. diſcep. 38. num. 33.
Etiamſi contrarius intellectus de Jure verior eſſet, Ibid.
FIDEICOMMISSO *gravati* frequentes aſſerunt, eorum bona eſſe libera, p. 3. d. 25. n. 70.
FIDELES *retrahi non debent* ab electione ſepulturæ in Eccleſiis Regularium, p. 1. d. 8. à n. 16.
FIDES *adhibenda eſt* Relationibus Epiſcoporum, part. 1. d. 18. num. 31.

Anſit

An ſit præſtanda Authoribus Regularibus circa Ordinariorum juriſdictionem part.2. diſcept.4. num.33.
Bona in contrahendis matrimoniis ex quibus excludatur part.1, diſcept. 10. num.129.
Fidem non facit par.2. diſcept.18. num.17.& num.30. & diſcept. 21 num.63.
Hiſtoricorum ex quibus vacillet part.1. diſcept.5. num.164.
Laudantibus quando habenda non ſit part.2. diſcept. 1. num. 108.
Major præſtanda non eſt copiæ, quàm originali part. 1. diſcept. 7. num.108. & part.2. diſcept. 21. num.63.
Mala ex quibus excludatur part.1. diſcept.7. num.235.
Non facit fidem part.1. diſcept. 20. num.38. & diſcept. 28. n.34.
Non præſtatur referenti, non conſtito de relato part. 1.diſcept. 7. num. 97.
Omnis præſtanda eſt claſſicis Hiſtoricis part.1.diſcept.16.num.58.
Omnis debetur Parocho, teſtanti de re, ad ſuum Officium ſpectante part.1. diſcept. 21. num.3.
Plena danda eſt Religioſis teſtibus part. 2. diſcept. 16. à num. 42.
Præſtanda non eſt deponenti ad proprium commodum part. 1. diſcept.20. num.32.
Præſtanda non eſt teſtibus in alio judicio, quando illam non meruerunt in illo, in quo fuerunt examinati part. 2. diſcept.20. num. 44.
Quando præſtanda non ſit Medicis part. 2. diſcept. 17. num. 41.
Simplex nullam facit fidem part. 1. diſcept.7. num. 18. & part. 2. diſcept.5. num.24.
Teſtium tollitur per unius ſubornationem part. 2. diſcept. 8. num. 57.
FIDEM *magnam merentur* Teſtes Sacerdotes, & Religioſi part. 2. diſcept.1. num.51.
Scriptura informis non addit Archivium part. 2. diſcept. 20. num. 36.
FILII *an teneantur obedire* Parentibus circa matrimonium part. 1. diſcept.21. à num 236.
FILIORUM *Matrimoniis* ex quibus motivis ſe valeant opponere Parentes part. 1. diſcept.21. num.215.
FILIORUM FAMILIAS *libertas* quando impediatur per impedimentum matrimonii inæqualis part. 1. diſcept. 21. à num. 223.
FINIS *ubi eſt* permiſſus, permittitur etiam medium part. 2. diſcept.34. num.43.
FOEMINÆ *teſtamentum* interpretandum eſt, prout litera ſonat part. 2. diſcept. 2. num.12.
In FOEMINA *requiritur minor* metus ad annullandam Profeſſionem part. 2. diſcept.9. num.19.
FOEMININUM *in pœnalibus* non continetur ſub maſculino part. 1. diſcept. 36. num. 238.
FORANEUS *Vicarius* in quibus Locis retineri poſſit ab Epiſcopis part.1. diſcept.5. num.75.
FORMALITAS *nulla requiritur* in geſtis occaſione Viſitationis part.1. diſcept.7. à num.6.
FORMIDOLOSI *homines timent* ea, quæ nulla digna ſunt timore part. 1. diſcept.29. num.56.
A FOSSO *ſtare à Cavallo* nemini permittendum eſt part. 1. diſcept. 27. num.72.
FRATER *minor dicitur* pauper, non ex culpa propria, ſed Parentum part.1. diſcept 13. num.26.
FRATRI *non præjudicat* ſimonia, à fratre commiſſa part.2. diſcept.8. num.63.
FRATERNALEM *præeminentiam* dicitur habere Prior Confraternitatum part. 1. diſcept.2. num.25.
FRAUS *adhibita in mutatione* Parochiæ, quando operetur matrimonii nullitatem part. 1. diſcept.10. à num. 23.
Nemini debet patrocinari part. 2. diſcept. 21. num. 178.
In FRAUDEM *legis quando quis* operari dicatur part. 2. diſcep. 29. num.65.
FRUCTUM *ſua malitia* nemo conſequi debet part. 1. diſcept. 21. num. 178.
FRUCTUS *Epiſcopatus* dicuntur Beneficiorum collationes part. 1. diſcept.5. num 16.
Patrimoniorum, penſionum, & Beneficiorum Clericorum an poſſint ſequeſtrari part. 1. diſcept. 34. num 45.
De FRUCTIBUS *idem judicandum eſt*, ac de ſorte part 1. diſcept. 33. num.60.
FRUSTRA *impetrantur* precibus, quod à Jure conceditur part. 1. diſcept.4. num.22. & diſcept. 5. num.28.
FUNCTIONES *omnes Epiſcopales* facere poſſunt Epiſcopi in Eccleſiis exemptis part. 1. diſcept.1. num 24. & à num.104.
FUNCTIONES *piæ, & Devotiones*, quæ fiunt in Eccleſia Sanctæ Franciſcæ Romanæ, enumerantur part. 2. diſcept. 25. à num. 50.
Solemnes, Epiſcopo abſente, vel impedito, à quo fieri debeant part. 2. diſcept. 2. per tot.
Sacræ, impedita prima Dignitate, à quo fieri debeant part. 1. diſcept.20. per tot.
FUNCTIONIBUS *Sacris quando*, & quommodo cogi poſſit Magiſtratus intervenire part. 1. diſcept. 17. per tot.
Sacris quando inſervire teneatur per ſeipſum Cappellanus part. 2. diſcept.3. à num.33.
FUNDAMENTUM *nullum fieri poteſt* in contentis in deciſionibus, ex gratuita additione Extenſoris part. 1. diſcept. 22. num. 70.
FUNDAMENTUM *propriæ intentionis*, quilibet probare tenetur part. 2. diſcept. 14. num. 59.
FUNDARI *quando poſſit* Domus pro Sæcularibus Presbyteris, non probatis requiſitis Apoſtolicarum Conſtitutionum part. 2. diſcept. 19. per tot.
FUNDATIONI *novi conventus* quando locus ſit part. 2. diſcep. 13. per totam.
FUNDATIONIS *novorum Conventuum* requiſita enumerantur part. 2. diſcept. 19. num.9.
FUNDATORIBUS *Eccleſiarum, & Monaſteriorum* debetur in illis præeminentia part. 1. diſcept. 1. num. 32.
Quas conditiones illis liceat apponere in Beneficiis part. 1. diſcep. 5. num. 31.
FUNERALIA *emolumenta* an comprehendantur inter illa Curæ part. 2. diſcept. 2. num. 15.
FUNERANDI *Juris prota*, & pupis ſunt Sacramentorum adminiſtratio, & receptio part. 2. diſcept. 14. num. 71.
FURNUS *an conſtrui poſſit* ſubtus Cellam, quam ſibi ædificavit Monialis part. 2. diſcept. 17. per tot.
FUTURÆ *controverſiæ* quando contineantur in tranſactione part. 2. diſcept. 9. à num. 43.
FUTUROS *caſus an comprehendant leges* part. 1. diſcept. 23. num. 56.

G

GABBELLA, *impoſita* pro contractu venditionis, non ſolvitur ex tranſlatione Eccleſiæ de una ad aliam perſonam part. 2 diſcept. 25. num. 218.
GENERALIS *Procurator* comparere non poteſt pro Monaſteriis particularibus ſine ſpeciali mandato procuræ par. 2. diſcept. 1. num. 37.
GENERALIS RELIGIONUM *an poſſit facere* ea omnia, quæ poteſt Provincialis part. 1. diſcept. 23. à num. 20.
Eſt executor non deſtructor Conſtitutionum part 2. diſcept. 23. num. 14.
Exigere juramentum non poteſt pro obſervanda vita communi part. 2. diſcept. 13. per tot.
Non poteſt aliquid demandare contra Conſtitutiones part. 2. diſcept. 23. num. 13.
Quibus terminis uti debeat in deputatione Prædicatorum pro Eccleſiis ſæcularibus part. 2. diſcept. 20. num. 71.
Se habet in Ordine ſicut Epiſcopus in ſua Diœceſi part. 1. diſcept. 23. num. 27.
GENERALE CAPITULUM *uti Religionem repræſentans* poteſt in illa legem ferre part. 1. diſcept. 23. num. 23.
GENERALES *Regulæ* poſtponendæ ſunt punctualibus authoritatibus part. 1. diſcept. 4. num. 70.
GENUFLEXORIA *Canonicorum in Synodis* qualis eſſe debeant, & quo panno cooperiri part. 1. diſceptat. 20. à numer. 26.
GENUS *ubi non habet* locum, neque etiam admittuntur ſpecies part. 2. diſcept. 25. num. 242.
GERMANICA *miliaria* explicantur part. 2. diſcept. 13. à num. 109.
GLORIANDUM *quare non ſit* de nobilitate, pulcritudine, divitiis, & potentia part. 1. diſcept. 37.
GESTA *contra Concilium* Tridentinum perinde habentur ac ſi non emanaſſent part. 2. diſcept. 15. num. 119.
Inter alios tertium non afficiunt part. 1. diſcept. 16. num. 69.
GRATIA *diſpenſationis* matrimonii rati an concedi poſſit Perſonis non potentibus part. 1. diſcept. 3. num. 49.
Multiplicata non præſumitur part. 2. diſcept. 12. num. 153. & diſcept. 18. num. 34.
GRATIÆ *reiteratio* in præjudicialibus non præſumitur part. 1. diſcept. 30. à num. 40.
GRATIAM *nudam* importat verbum *Placet* part. 2. diſcept. 7 num. 52
GRATIÆ *tertio præjudiciales* concedi non ſolent ab Apoſtolica Sede part. 1. diſcept. 13. num. 24.
GRAVATI *fidei commiſſo* frequenter aſſerunt eorum bona eſſe libera part. 2. diſcept. 25. num. 70.
GROSSA, *& bona æquitas* in Eccleſiaſticis Tribunalibus ſervanda eſt part. 2. diſcept. 6. num. 37.

H

HABITANTES *in Via ſulici* quænam privilegia habeant par. 2. diſcept. 25. num. 2.
HABITARE *non dicitur hoſpes* part. 1. diſcept. 8. num. 57.

HABITATIO *materialis* non ſufficit ad Parochialitatem p. 1. d. 10. n. 118.
Qualis requiratur ad acquirendam Parochialitatem , p. 1. d. 10. num. 42.
Quotuplex ſit , p. 1. d. 10 à n. 1.
Pro tempore contracti matrimoni an operetur iſtius validitatem, p. 1. d. 10. à n 114.
HABITUM *reaſſumere quando* teneatur Religioſus petens nullitatem ſuæ profeſſionis , part. 2. diſceptat. 21. à numer. 106.
HABITU *talari* , quando uti debeant Eccleſiaſtici , p. 1. d. 34. à n. 30.
HIERARCHIA *Eccleſiaſtica* emicat ex diſtinctione , & qualitate diverſorum Miniſtrorum , part. 1. diſceptat. 33. numer. 32.
HIERARCHICA *præminentia* non tollitur per quamcumque exemptionem , p. 1 d. 1. n. 97.
HIERARCHICAM *præminentiam* importat Crucis delatio , p. 1. d. 1. n. 109.
HIEROSOLIMITANIS *Eccleſiæ* inſervientes tenentur accedere ad publicas Proceſſiones, p. 2. d. 4. n. 61.
HILARIS *Dator quis dicatur* , p. 1. d. 37. n. 30.
HISTORIA *Carbonenſium* qualem fidem mereatur , p. 1. d. 5. à n. 168.
Poſt litem motam compoſita quando probet , part. 1. diſcept. 5. num. 73.
HISTORICIS *adverſantur* adulatio , & mendacium , p. 1. d. 5. n 162.
Præſtanda eſt fides , p. 1 d. 26. n. 38.
HISTORICORUM *fides ex quibus vacillet* , part. 1. diſc. 5. num. 164.
HOMINES *æqualibus ſcientia* , & Integritate præditi , in diverſas aliquando ſententias abeunt , p. 1. diſcept. 26. numer. 95.
Formidoloſi timent ea , quæ nulla digna ſunt timore , p. 1. d. 29. n. 36.
Puſillæ ſtaturæ an promoveri poſſint ad Epiſcopatum , p. 1. d. 30. n. 58.
Ab HONESTATE *Eccleſiæ , & à* regula pietatis quæ diſtant, ſemper ſunt evitan. p. 1. d. 23. n. 132.
HONORARI *non debet vir* , de quo multa denunciantur , p. 2. d. 27. n. 43.
HONORES *novos appetere* non poſſunt Rei , part. 2. diſcept. 27. n 38.
HORA *eſt ſpatium æquale* , in quod dies dividuntur , p. 2. d. 13. num. 111.
HORAM *mutare quando* poſſint Religioſi circa Proceſſionem SS. Corporis Chriſti , p 1. d. 4. à n. 13.
HORRIDA *vox præconis* ſilere debet diebus feriatis , p. 2. d. 25 num. 23.
HOSPES *non dicitur habitare* p. 2. d. 8. n. 37. & d. 10. n. 39.
Turpiùs ejicitur , quàm non admittitur , p. 1 d 23. n. 46.
HUMANÆ *aures* talia verba audiunt , qualia foris ſonant , p. 2. d. 23. n. 34.
HUMILITATI *jungitur* qui ex neceſſitate de ſe bona loquitur , p. 2. d. 1. n. 52.
Supra HUMEROS *ſtare non debent pedes* , p. 1. d. 11. n. 32. & d. 28. n 91.
HYDROPICAM *burſam quinam procurent* , p. 1. d. 20. numer. 54.

I

JACTARE *ſuum* nemo præſumitur , p 1. d. 34. n. 18.
Non IDONEUS *per extrinſeca* ad aliquod officium an poſſit eſſe digniſſim. p. 1. d. 26. n. 91.
IGNOSCENDUM *eſt ei* , qui provocatus fuit , p. 2. d. 17. numer. 66.
ILLATIO *non ſit ex diverſis* , p. 1. d. 13. n. 14. & d. 17. n 78 & d. 23. n. 39. & d. 26. n. 81.
ILLICITA *ſunt ſtatuta* , præferentia Cives in conſequutione beneficiorum, p. 2. d. 7. n. 94.
IMAGINEM *falſitatis* habet inveriſimile , part. 1. diſcap. 10. num. 75.
INHONESTAS *Mulieris* an ſit juſta cauſa impediendi matrimonium , p. 1. d. 21. n. 233.
IMMEMOR *æternæ ſalutis* nemo præſumitur , part. 1. d. 14. num. 20.
IMMEMORABILIS *excluditur* à ſolo rumore in contrarium, p 1. d. 5. n. 187. & d. 28. n. 46.
Excluditur conſtito de initio , p. 1. d. 34. n. 64 .
Ex quibus dicatur probata, vel excluſa , p. 2. d. 20. per tot.
Non cenſetur ſublata , niſi fiat de illa ſpecialis mentio , p. 1. diſc 17. num. 22.
Neque per Cæremoniale Epiſcoporum Ibidem n. 24.
Non interrumpitur per actus , qui ignorati fuerunt , p. 2. d. 20. num. 42.
Non probatur enunciativis , p. 2. d. 30. n. 19.
Quando dicatur interrupta per actus non effectuatos , p. 2. d. 20. num. 33.
Quomodo probanda ſit , p. 1. d. 28. n. 35. & d. 34. à n. 57.
IMMEMORABILIS *requiſita* copulativè debent concurrere , p. 1. d. 28. n. 37.
IMMEMORABILI *æquiparatur* centenaria , part. 2. diſcept. 4. n. 25.
Quando æquipolleat conſuetudo quadragenaria , part. 2. d. 33. numer. 42.
IMMEMORABILEM *tollunt Decreta* Sacrar. Congregationum , p. 2. d. 30. n. 20.
IMMEMORABILI *completa* , non attenduntur quicumque actus in contrarium , p. 2. d. 20. n. 62.
IMMUNITAS *Eccleſiaſtica* quando fuit læſa , an exempti poſſint excomunicari p. 1. d. 19. per tot.
IMMUNITATIS *Eccleſiaſticæ* favore conſuetudo ſervanda eſt p. 1. d. 33. à n. 19.
IMMUNITATE *an gaudeat* occidens veneno , part. 1. diſc. 10. n. 9.
Hodiè non gaudet doloſè extractus ab Eccleſia , par. 2. diſcept. 10. num. 56.
IMMUTARE *ea , quæ longo tempore* ſervata fuerunt , durum eſt , p. 1. d. 33. n. 81. & p. 2. d. 23. n. 43.
Contra IMPEDIENTEM *omnis præſumptio* militat , p. 2. d. 13 num. 116.
IMPEDIMENTI *nota ratione* ſcandali quando dicatur diffamatio , p. 2. d. 27. n. 18.
IMPEDITI *vices* Miniſtri ſupplendæ ſunt ab altero immediatè ſequente , p. 1 d. 28. n. 3.
IMPEDITA *prima dignitate* , à quo fieri debeant ſacræ Functiones , p. 1. d. 20. per tot.
IMPEDITO , *vel abſente* Epiſcopo à quo peragendæ ſint ſolemnes functiones, p. 2. d. 2. per tot.
Diacono in Cappella Pontificia , à quo ſupplendæ ſint illius partes p. 1. d. 28. per tot.
Per IMPEGNO *quando ſubſtineri* dicatur lis , par. 2. diſcept. 5. num. 43.
IMPETRATUR *fruſtra precibus* , quod à Jure communi conceditur , p. 2. diſcept. 4. n. 22. & d. 3. n. 26. & diſcept. 37. num. 30.
IMPOTENTIA *conſumandi matrimonium* ex quibus probata dicatur , p. 1. d. 3. à n. 32.
Viri concurrente , faciliùs conceditur gratia diſſolutionis matrimonii rati , p. 1. d. 3. à n. 51.
IMPRIMENDI *licentia* non infundit omnibus Libris æqualem authoritatem, p. 1. d. 5. n. 163.
INCITAMENTUM *ad virtutem* ſunt præmia , par. 2. d. 21. num. 26.
INCIVILIA *poſtulans* exaudiendus non eſt , p. 1. diſcep. 27. num. 91.
INCOMMODUM *ad eum ſpectare* debet ad quem ſpectat commodum , p. 1. d. 34. n. 70.
INCOMMODA *itinerandi* in Braſilia indicantur , part. 2. d. 1. num. 97.
In INCOGNITUM *non fertur* voluntas , p. 1. d. 10. n. 260. & p. 2. d. 25. n. 97
INCONVENIENTIA *clandeſtinitatis* matrimoniorum Mundo reſtituenda non ſunt , p. 1. d. 10. n. 179.
INCONVENIENTIBUS *clandeſtinorum* matrimoniorum occurrendum eſt , p. 1. d. 21. à n. 109.
INDEFINITE' *quando prolata* ſunt verba , Indefinitè intelligenda ſunt , p. 1. d. 26. n. 72
INDICIUM *dicitur* mutus teſtis, p 1. d. 26. n. 74.
Ex INDIGNATIONE *ferenda non eſt* excommunicatio , p. 2. d 15. n. 98.
INDIGNUS *redditur dignus* ex præſumptione ſuæ dignitatis , p. 1. d. 37. n. 122.
INDUCTA *in favorem* retorqueri non debent in odium , p. 1. d. 25. n. 32.
INDULGENTIA *an amittatur* à Monialibus quæ erant ſub cura fratrum proprii Ordinis , ſi ſubdantur Loci Ordinario , p. 1. d. 36. n. 190.
INDUSTRIA *perſona* non dicitur electa in Cappellanis, p. 2. d. 3. num. 31.
INFIRMARI *non debent* , qui alios tenentur ſanare , p. 2. d. 30. n. 72.
INFIRMITAS *aliquando prodeſt* ; Sed à tali prodeſſe libera nos Domine , p 1. d. 6. n. 16.
INFIRMITATIS *curanda gratia* diſcedens à Parochia habetur ac ſi non diſceſſiſſet , p. 2. d. 14. à n. 13.
INFIRMUS , *mutans Parochiam* , quando acquirat domicilium in ſecunda , p. 2. d. 14. n. 27.
INGRESSUS *ventorum* quando impediri non poſſit à fabrica Vicini , p. 2. d. 6. n. 21.

INHA-

Digitized by Google

INHABILES *ad contrahendum* matrimonium declarantur illi, qui non ſervant requiſita Concilii part. 1. diſcept. 21. à num. 75.
Quando interfuerunt electioni hæc nulla eſt par. 2. diſcep. 29. n. 27.
INHABILITAS, *proveniens à Canone* ſuum operatur effectum abſquè alia ſententia part. 2. diſcept. 29. num. 33.
INHIBITIO *Nunciorum*, & Metropolitanorum, conceſſa non viſis actis, ſperni impunè poteſt ab Epiſcopis part. 2. diſcept. 17. à num. 48.
INHONESTARUM *Mulierum* tolerantia non ſe extendit ad nuptas part. 1. diſcept. 24. num. 31.
INIMICI *à ferendo* teſtimonio repelluntur part. 2. diſcept. 8. num. 61.
De INITIO *quando conſtat immemorabilis* excluditur part. 1. diſcept. 34. num. 64.
INJURIA *An irrogetur* electo per non confirmationem electionis part. 1. diſcept. 26. num. 52
Dicitur major, quando fit coram multis adſtantibus part. 1. diſcept. 1. num. 46.
Epiſcoporum ſpectat ad Chriſtum part. 2. diſcept. 5. num. 28.
Ex quibus circumſtantiis major dicatur part. 1. diſcept. 1. num. 45.
Illata Magiſtratui dicitur facta Principi part. 1. diſcept. 17. num. 87.
INJURIAM *facere non dicitur*, qui judicialiter procedit part. 2. diſcept. 15. num. 23.
Magiſtratui illatam ſolent Principes rigorosè punire part. 1. diſcept. 17. num. 87.
INJURIÆ *naſci non debent*, undè expectantur Jura part. 1. diſcept. 37. num. 59.
INJURIOSUM *reputatur* privare juriſdictione Superiorem part. 1. diſcept 7. num. 29.
INJUSTITIA *Confuratarum* quotuplex eſſe poſſit part. 2. diſcep. 15. à num. 1.
INIQUI *ſpeciem habent* magna exempla part. 2. diſcept. 25. num. 154.
INNOCENS *nemo poſſet* eſſe ſi ſufficeret accuſare part. 1. diſcep. 7. num. 88.
INNOCENTIANA *Taxa punctualiter* ſervanda eſt part. 1. diſcept. 15. per tot. & part. 2. diſcept. 18. num. 2.
INNOCENTIUS VIII. *Vaſa aurea*, & Jocalia Romanæ Eccleſiæ quarè oppignoraverit part. 2. diſcept. 25. num. 173.
INNOCENTIUS *Pater Juris*, & organum veritatis appellatur part. 2. diſcept. 15. num. 82. & diſcept. 26. num. 7.
INNOVATIONES *ſemper ſunt odioſæ* part. 2. diſcept. 23. num. 42.
INOBEDIENTIA *In Eccleſiaſticis* multò major eſt, ac ſit illa perſonarum ſæcularium part. 2. diſcept. 13. num. 34.
INOBSERVATA *omnia dicuntur* in copulativis, uno obſervato part. 2. diſcept. 7. num. 116.
INSERVIRE *Divinis Officiis*, quando per ſeipſum teneatur vel non Cappellanus part. 2. diſcept. 3. à num. 33.
INSIGNIA *Benefactorum* quare permutantur in ſacris ſupellectilibus part. 2. diſcept. 34. num. 13.
Ex INSIGNIIS *an probetur* dominium part. 1. diſceptat. 34. num. 14.
INSIGNITAS *Eccleſiæ ex quibus* probata dicatur part. 1. diſcept. 29. num. 19.
INSOLITUS *operandi modus* non caret ſuſpicione part. 2. diſcept. 30. num. 49.
Ex INSOLITIS *deſumitur* argumentum ſuſpicionis part. 2. diſcept. 30. num. 43.
INSTANTIA *in una ex Sac.* Congreg. porrecta, non poteſt ad aliam deferri part. 1. diſcept. 7. num. 199.
INSTARE *dicitur potentiſſimè* inſtans muneribus part. 1. diſcept. 36. num. 181.
INSTITUTIO *authorizabilis* tolli non poteſt ab Epiſcopo par. 1. diſcept. 5. num. 124.
Authorizabilis an fieri poſſit à Prælatis inferioribus part. 1. diſcept. 5. num. 30.
Collativa an fieri poſſit ab iiſdem Prælatis inferioribus part. 1. diſcept. 5. num. 30.
INSTRUCTIONES *Congregat. SS. Inquiſitionis* quinam referant part. 1. diſcept. 14. num. 10. & diſcept. 16. num. 34.
INSTURERE *licet Teſtes*, ut ſciant veritatem dicere part. 1. diſcept. 9. num. 44.
De INSTRUMENTIS *publicis verificatur illud*. Noli me tangere part. 2. diſcept. 1. num. 133.
INSULÆ *Italiæ* an comprehenduntur in Italia part. 1. diſcept. 27. num. 37.
INTEGRITATE, *& ſcientia* æqualiter prædici aliquando in diverſas abeunt ſententias part. 1. diſceptat. 26. numer. 95.
INTELLECTUS *debilitas eſt* authoritates quærere, ubi habemus caſum legis part. 1. diſcept. 10. num. 6. & part. 2. diſcept. 25. num. 177.
INTELLIGENDA *eſt generaliter* lex illa, quæ generaliter loquitur part. 1. diſcept. 1. num. 120.
INTELLIGENTIA *conformis obſervantiæ*, præferenda eſt veriori ſignificatui part. 1. diſcept. 2. à num. 91.
INTENTIO *Actoris conjecturis* non probatur part. 1. diſcept. 35. num. 40
INTENTIONIS *propriæ fundamentum* probare quilibet tenetur part. 2. diſcept. 14. num. 59.
INTENTIONEM *fundatam habet* Parochus ſepeliendi Cadavera in ſua Eccleſia part. 2. diſcept. 30. num. 98.
Præcedentem declarant ſequentes actus part. 1. diſceptat. 23. num. 16.
Contra INTENTIONEM *Agentis operari* non debet actus par. 1. diſcept. 5. num. 178.
INTERESSE, *& reſidere* in quo differant part. 2. diſcept. 3. num. 57.
INTERPRETANDA *ſunt verba* ſecundum vulgarem uſum part. 1. diſcept. 2. num. 18.
Amplia in diſpoſitionibus Mulierum, ibidem.
INTERPRETARI *quantum fieri* poteſt unum privilegium ſemper debet cum alio part. 1. diſcept. 1. num. 64.
INTERPRETATIO *congrua ſemper ſumenda* eſt part. 1. diſcept. 37. num. 53.
Deducta ab obſervantia rarò fallax eſt part. 1. diſceptat. 37. num. 33.
Etiamſi contrarius Intellectus de Jure verior eſſet, ibidem.
Omnis favore cultus Divini capienda eſt part. 2. diſcepat. 1. num. 66.
Omnis ſumenda eſt pro excluſione delicti part. 2. diſceptat. 8. num. 55.
Sumenda eſt pro illo Officio, quod quis in vita exercuit part. 1. diſcept. 2. num. 16.
INTERPRETATIVA *conſuetudo* qualis eſſe debeat part. 1. diſcept. 33. à num. 36.
Obſervantia etiam ex unico actu deducitur part. 2. diſcept. 9. num. 48.
INTERPRETATIVÆ, *& præſcriptivæ* obſervantiæ diſcrimen aperitur part. 2. diſcept. 7. num. 57.
INTERVENIRE *Epiſcopus quando* poſſit in Capitulo part. 1. diſcept. 34. à num. 54.
INVENITUR *faciliùs quod* à pluribus quæritur part. 1. diſcep. 2. num. 97. & diſcept. 26. num. 60.
INVERISIMILE *falſitatis habet* imaginem part. 2. diſcept. 5. num. 23. & diſcept. 10. num. 75.
Nimis INVERISIMILIA *refelli non debent*, nè credibilia videantur part. 2. diſcept. 25. num. 173.
INVITUS *nemo agere dicitur* part. 1. diſcept. 19. num. 37.
IRÆ *calore* commiſſum delictum punitur mitiùs part. 2. diſcept. 17. num 68.
IRRATIONABILIS *quando eſt* conſuetudo non attenditur, etiam ſi eſſet immemorabilis part. 1. diſcept. 28. num. 26.
IRREGULARES *an dicantur deſcendentes* à Maumettanis part. 2. diſcept. 12. à num. 25.
IRREGULARITAS *quando incurratur*, vel non, propter homicidium commiſſum pro defenſione propriæ vitæ part. 2. diſcept. 22. num. 23.
Quando incurſa dicatur ab eo, qui tranſmiſſus fuit ad Triremes, ſed non remigavit, ibidem in fine num. 29.
Ab IRREGULARITATE *diſpenſatio pro* homicidio, commiſſo ad defenſionem propriæ vitæ, quando concedenda part. 2. diſcept. 22. per tot.
IRREVERENTIA, *& ſcandalum* erga res ſacras ſemper ſunt evitan. part. 2. diſcept. 25. per tot.
IRRIDERE *dicitur petens* quod jam eripuit part. 2. diſcept. 29. num. 57.
IRRIGARE *non debemus agros* alienos, noſtris ſitientibus par. 2. diſcept. 25. num. 64.
ITER *breve, & efficax* eſt per exempla, longum per præcepta part. 2. diſcept. 23. num. 30.
ITINERIS *incommoda* in Braſilia indicantur part. 2. diſcept. 1. num. 97.
Ut JUDAS *exiſtimatur vendens* res conſecratas part. 2. diſcept. 25. num. 14.
JUDEX *delegatus tenetur* exprimere titulum ſuæ juriſdictionis part. 1. diſcept. 15. num. 11
Laicus an ſit competens in Cauſa feudali Clerici part. 1. diſcept. 7. num. 133.
Moveri non debet à malis auditis, ſed probatis part. 1. diſcept. 7. num. 214.
Nemo eſſe debet in Cauſa propria part. 1. diſcept. 27. num 43.
Procedere debet ſecundum acta, & probata part. 1. diſcept. 7. num. 180.
Qui poteſt de facto procedere, procedit nulliter judicialiter, quando non adimplet adimplenda part. 2. diſcept. 15. num. 50. per tot.
Requirens authoritate, loquens de Vaccis rubeis, refertur par. 1. diſcept. 28. num. 80.
JUDICIS *declaratio*, quando requiratur in pœnis, ipſo facto incurrend a part. 1. diſcept. 27. num. 41.

Senten-

Sententia ſuper divortio an præcedere debeat antequam Uxor notoriè adultera, profeſſionem emittat, par. 1. diſcept. 24. per tot.

JUDICI, *aliquid teſtanti*, quando non ſit credendum, p. 1. d. 7. n. 102.

Contra JUDICEM *procedi non poteſt*, niſi concurrentibus dolo, & barattaria, par. 1. d. 7. n. 64.

Ubi adducitur ratio.

JUDICES *facilè recedunt* à reſolutionibus, mutato facto, p. 2. d. 25. n. 250.

Illi multos abſolvunt, qui antea incipiunt judicare, quàm iraſci, p. 2. d. 17. n. 54.

Inferiores regulantur à ſententiis Superiorum, p. 2. diſcept. 25. num. 154.

Privativi Immunitatis læſæ ſunt Epiſcopi, p. 1. diſc. 19. numer. 24.

Non tenentur, niſi de dolo, & barattaria, p. 1. diſceptat. 7. num. 182.

JUDICIBUS *neceſſaria eſt* patientia, p. 1. d. 7. n. 62. & p. 2. d. 1. num. 189.

Apud JUDICANTES *humanitèr* veniam habet neceſſitas, p. 2. d. 17. n. 50.

JUDICARI *non debent* ad imparia contrahentes, p. 1. d. 37. n. 27. & p. 2. d. 11. n. 11.

JUDICIALIS *ordo ſervandus* eſt, etiam ſi anguſtiæ undique adſint, p. 1. d. 23. n. 5.

JUDICIALEM *viam* quando Judex elegiſſe dicatur, p. 2. d. 15 à num. 53.

JUDICIUM *dicitur juſtum*, concurrentibus poteſtate judicantis & juſta cauſa judicandi, p. 2. d. 30. n. 16.

Idem eſt de acceſſorio, ac de principali, p. 1. d. 33. n. 62.

Idem debet eſſe de ſimilibus, p. 1. d. 2. n. 27.

Illud integrum eſt, quod plurimorum Sententiis confirmatur, p. 1. d. 6. n. 14.

Quando dicitur injuſtum, & perverſum, p. 2. d. 15. n. 122.

JUDICIUM *fugiens* diffidit de juſtitia, p. 2. diſcept. 29. numer. 48.

JURAMENTUM *an poſſit exigi* à Generalibus Religionum pro obſervanda vita communi, part. 2. diſceptat. 23. per totam

An verificetur quando deeſt internus animus jurandi, p. 2. d. 23. num. 35.

De non ducendo aliam in Uxorem an inducat ſponſalia, p. 1. d. 11. num. 7.

Dicitur tortura animæ, p. 2. d. 23. n. 22.

Magnam importat obligationem, p. 2. d. 23. n. 26.

Quando exigitur ab aliquo, ille ſuſpectus eſt perfidiæ, p. 2. d. 23. num. 28.

Sine neceſſitate præſtandum non eſt, part 2. diſceptat. 23. à num. 25.

Ad JURAMENTUM *an ſit neceſſarium* materiale verbum *Juro*, p. 2. d. 23. n. 40.

JURAMENTO *an poſſit quis ſe* obligare ad obſervantiam Sacrorum Canonum, p. 2. d. 23. n. 23.

Sine JURAMENTO *atteſtatio* facta non probat, p. 2. diſc. 29. num. 13.

Non creditur depoſitioni Teſtium, part. 1. diſceptat. 7. numer. 173.

JURANS *an obligetur* ſecundum propriam intentionem, vel recipientis juramentum, part. 2. diſceptat. 25. numer. 36.

Propè præcipitium eſt, p. 2. d. 23. n. 19.

Non JURATÆ *atteſtationi* non eſt credendum, p. 1. diſc. 20 num. 54.

Amplia etiam ſi eſſet perſonarum Religioſorum Ibid.

Non JURATO *Teſti* non creditur, part. 1. diſceptat. 27. num. 38.

JUSTA *Cauſa diſſolutionis* matrimonii rati qualis eſſe debeat, p. 1. d. 3. à n. 24.

De JUSTITIA *diffidit*, qui refugit judicium, p. 2. diſc. 29. num. 48.

JUSTUM *dicitur judicium*, concurrentibus poteſtate judicantis, & juſta cauſa judicandi, p. 2. diſcept. 30. n. 16.

Jus *victi*, *ante* confirmationem, conſiderabile non eſt, p. 1. d. 26. n. 66.

Mutatur, mutato facto, p. 2. d. 1. n. 185.

Præſentandi ad Beneficia, quando dicatur relictum Officialibus, vel ſingulis, p. 1. d. 2. à n. 75.

Privativum ſolemnizandi Feſtum quando competat, p. 2. diſc. 5. per tot.

Jus *reverentiale non tollitur* per exemptionem, part. 1. diſc. 1. num. 21.

Sepeliendi eſt conſequutivum ad Parochiam, & numeratur inter Jura Parochialia, p. 2. d. 30. à n. 63.

Sepultura à Sacramentorum adminiſtratione dependet, p. 2. d. 14. à n. 23.

JUS *habentes interveniendi* Capitulo ad œconomicos effectus, non poſſunt eidem intereſſe quoad juriſdictionalia, p. 2. d. 12. num. 52.

Quoad omnes facit Sententia in Cauſa ſtatus, etiamſi habeant coæqualem intereſſe, p. 2. d. 14. n. 44.

JURIS *communis* correctio ſtrictè interpretanda eſt, p. 1. d. 2. n. 102.

Diſpoſitioni quando præferantur Synodales Conſtitutiones, p. 1. d. 30. n. 15.

Eadem diſpoſitio militare debet ubi militat eadem ratio, p. 2. d. 9. num 47.

Funerandi prora, & puppis ſunt Sacramentorum adminiſtratio, & receptio, p. 2. d. 14. n. 71.

JURISPATRONATUS *collatio* annumeratur inter fructus juriſdictionis Epiſcopalis, par. 1. diſcept. 5. n. 28.

Peſſimi optimum ſignum eſt allegare authoritates reprobatas, p. 1. d. 1. n. 74.

JURE *Canonico fundum eſſe* in concernentibus res ſacras, p. 2. d. 25. n. 236.

In JURE *nihil hodiè* repetitur pacificum, part 1. d. 26. n. 97. & d. 36. n. 137.

A JURE *interveniendi* Capitulo ad effectus œconomicos non infertur ad juriſdictionalia, part. 2. diſceptat. 12. numer. 5.

JURE *ſuo nemo* privari debet ſine proceſſu, part. 1. diſcept. 26. n. 65.

JURA *unde expectantur* naſci non debent injuriæ, p. 1. diſc. 37. num. 59.

JURISDICTIO *Epiſcopi* per iſtius mortem devolvitur ad Capitulum, p. 2. d. 8. n. 35.

Judicis Eccleſiaſtici quando prorogabilis ſit, part. 1. diſceptat. 33. n. 77.

Nunciorum Apoſtolicæ Sedis regulatur à litera illorum facultatum, p. 1. d. 31. per tot.

Ordinariorum circa parvos Conventus an ſit ordinaria, p. 1. d. 8. num. 49.

Quæ non competebat antiquis temporibus dabatur Epiſcopis, hodiè practicatur oppoſitum, part. 1. diſceptat. 11. numer. 85.

Voluntaria exerceri poteſt in Eccleſiis exemptis, p. 1. diſcep. 1 num. 37.

JURISDICTIONIS *ſignum an ſit* Crucis delatio, par. 1. d. 1. numer. 4.

JURISDICTIONEM *an importet* Crucis delatio, p. 1. d. 1. num. 112.

Ad JURISDICTIONALIA *non infertur* à Jure interveniendi Capitulo quoad effectus œconomicos, part. 2. diſceptat. 12. n. 52.

L

LACRIMÆ *ſolent habere* pondera vocis, p. 1. d. 9. n. 29. & p. 2. d. 21. n. 48.

Sunt Clericorum arma, p. 1. d. 7. n. 159.

LAICUS *Judex* an ſit competens in Cauſa Feudali Clerici, p. 1. d. 7. n. 133.

LAICI *debitores* quando conveniri poſſint in Curiis Eccleſiaſticis, p. 1. d. 33. per tot.

Non debent admitti ad accuſandos Epiſcopos, part. 1. diſcept. 7. num. 212.

Quando teneantur ſolvere Procurationem, part. 1. diſcept. 30. per tot.

LAICIS *auxilium præſtantes* contra Eccleſiaſticos quomodo puniendi ſint Epiſcopi, p. 1. d. 7. n. 241.

Ad LAICA *Tribunalia recurrentes* in materiis Eccleſiaſticis quas pœnas incurrant, p. 2. d. 13. à n. 30.

Ad LAPIDEM *amuſſis* aptandus non eſt, ſed è contra, p. 1. d. 36. n. 67. & d. 37. n. 36.

LARVATI *incedere* non poſſunt Clerici, p. 1. diſcept. 7. numer. 152.

LATRONES *manutenendi* ſunt in eorum poſſeſſione, p. 2. d. 29. n. 87.

LAUDANTIBUS *quando* præſtanda non ſit fides, p. 2. d. 1. num. 108.

LAUDUM *acceptatum dicitur* tranſactio, part. 1. diſcept. 28. num. 12.

Quando poſſit reſcindi, p. 1. d. 18. n. 11.

LAXIORIS *regulæ Superioribus* ſubjacere non debent Religioſi ſtrictioris obſervantiæ, p. 2. diſcept. 1. num. 27. & & num. 141.

LECTURÆ *tempus beneficeum*, quando ſit Religioſo, injuſtè privato eadem lectura, part. 2. diſceptat. 26. per totam.

LEGATUM, *relictum Officialibus*, quando dicatur relictum ipſi Loco pio, p. 1. d. 2. à n. 74.

LEGITIMÈ *fieri dicuntur*, quæ lege permittente fiunt, par. 1. d. 26. n. 12.

LEO-

LEOPOLDUS *Primus*, quando fuerit electus Imperator, & quando obierit, p 2. d 13. n. 172.
LEVIS *circumſtantia* magnam falſitatem aliquando aperit, p. 1. d. 21. n. 50.
LEX *alicui ſervanda eſt*, p. 1. d. 26. n. 29.
Generaliter loquens, generalitèr intelligenda eſt, p. 1. d. 8. numer. 120.
Non publicata non obligat, p. 1. d. 37. n. 325.
Pœnalis quando extendenda ſit, part 1. diſceptat. 37. numer. 114.
Ubi LEX *ſervanda eſt* conſuetudo, legitimè præſcripta, p. 1. d. 20. num. 29.
Ubi non diſtinguit, neque nos diſtinguere debemus, p. 1. d. 21. n. 115. & p. 2. d. 2. n. 39.
LEGIS *caſus dicitur*, quidquid Summus Pontifex ad Inferiorum conſultationem reſcribit, part. 1. diſceptat. 19. num. 32.
Caſum ubi habemus debilitas intellectus eſt quærere authoritates Doctorum; par. 1. diſcep. 10. n. 6.
Vim quando habeant Statuta, vel decreta, condita in Viſitatione p. 1. d. 20. n. 23.
LEGE *permittente* quæ fiunt, valida ſunt, part. 1. diſcep. 26. n. 12.
Pro LEGE *ſervanda eſt* conſuetudo, part. 1. diſceptat. 23. num. 37.
amplia in præeminentialibus, p. 2. d 28. n. 14.
LEGES *Cæſarum aliæ ſunt*, aliæ Chriſti, part. 3. diſceptat. 25. num. 246.
Comprehendunt caſus futuros, p. 1. d. 23. n. 56.
Populos non indigent acceptatione Populi, p. 1. diſceptat. 37. num. 27.
Servandæ ſunt, non de illis judicandum, part. 1. diſcep. 37. num. 35.
LEGES *aliqui detorquent* ad inſtar *delli Cinvettini*, par. 2. d. 2. num. 39.
Condere, & *non obſervare*, *eſt* Ordinem illudere, p. 2. d. 3. num. 177. & d. 3. n. 47.
LEGIBUS *judicandum eſt*, non exemplis, par. 2. diſcep. 25. num. 193.
LIBER *proſcribens* non probat, part. 3. diſceptat. 5. numer. 173.
LIBRI *Advocatorum*, & *Scholarium* an poſſint vendi pro illorum debitis, p. 2. d. 25. n. 129.
Monaſterii quando probent, part. 2. diſceptat. 14. à numer. 39.
LIBERALES *eſſe debent* Clientes cum eorum Defenſoribus, p. 1. d. 1. n. 128.
LIBERE' *dictio quid importet*, part. 1. diſceptat. 26. à numer. 41.
LIBERTAS *electionis in quo* numero verificetur, part. 2. d. 1. num. 193.
Matrimoniorum an impediatur per carcerationem filii, contrahere volentis indignas nuptias, part. 2. diſcept. 21. numer. 331.
LICENT *multa*, *quæ non* expediunt, neque ædificant, par. 2 d 25. n. 148.
LICENTIA *non extenditur* ultra petita, part. 2. diſcept. 10. num. 91.
Parochi non eſt neceſſaria Regularibus pro facienda Proceſſione SS. Corporis Chriſti, part. 1. diſceptat. 4. à numer. 36.
Sacræ Congregationis concurrere debet pro electione Sepulturæ in Eccleſiis Monialium, part 2. diſceptat. 30. numer. 24.
LIGANT *aliqui nodum*, dum volunt ſolvere anſam, p. 1. d. 17. num. 107.
LIMITARE *ejus eſt*, cujus eſt dare, part. 2. diſceptat. 7. num. 55.
LIMITATIO *uſquequo probetur*, ſtandum eſt pro regula, p. 2 d. 30. n. 99.
LINGUA *vernacula* quando conceptum eſt teſtamentum, interpretari debet prout litera ſonat, par. 1. diſc. 2. numer. 83.
In LINGUAS *vulgares traducenda* non eſt Sacra Scriptura, p. 2. d. 27. n. 25.
Vulgares traducendum non eſt Miſſale, part. 2. diſceptat. 27. num. 23.
In LINGUIS, *quas non intelligimus*, ſumus omnes ſurdi, p. 2. d. 25. n. 34.
LINEA *ſcripturarum*, tam impreſſarum, quàm non, ex quot ſyllabis componi debeat, part. 1. diſcep. 7. n. 261.
LINEÆ *quæ requirantur* ad componendam *Facciatam*, p. 1. d. 7. n. 261.
LIS *quando dicatur* ſubſtineri *per impegno*, part. 2. diſcep. 5 num. 45.
LITIS *tempus beneficenti*. quando ſit Religioſo, injuſtè privato ſua lectura, p. 2. d. 26. per tot.
In LITIS *amiſſa tranſverſalem vindictam* quæ fiunt, non attenduntur, p. 2. d. 30. n. 46.
LITI *cauſam qua dederunt*, non habentur in conſideratione, p. 2. d. 20. n. 52.
LITE *durante non* habet locum præſcriptio, p. 1. diſcept. 5. num. 156.
Pendente circa validitatem matrimonii, an ſint præſtanda obſequia matrimonialia, part. 1. diſceptat. 10. à numer. 100.
Sine LITE *raro ſunt* morientium elogia, quæ ſuam habent executionem, p. 1 d. 8. n. 1.
LITES *celeriter terminandæ* ſunt inter Eccleſiaſticas perſonas, p. 2. d. 11. n. 39.
Ex LITIUM *terminatione* quænam bona proveniant, p. 1. d. 6. num. 83.
LITIGANTIS *depoſitio* contra litigantem non attenditur, p. 1. d. 34. n. 85.
LITIGANTIBUS *magna afferre* ſolet præjudi ia incongrua dubiorum diſputatio, part. 1. diſceptat 4. n. 84.
LITIGATOR *liberalis eſſe* debet cum Advocatis, p. 1. diſcept. 1. num. 128.
LOCUS *quamvis exemptus* non eſt liber à ſituatione, p. 2. d. 4. num. 43.
LOQUENDI *communis uſus* quando ſit attendendus pro interpretatione teſtamenti, part. 1. diſceptat. 2. numer. 80.
LOCUPLETARI *nemo debet* cum aliena jactura, p. 1. d. 30. n. 45.
LOQUUTIONUM *propria genera* omnis lingua habet, quæ ſi in aliam transferuntur amittunt propriam energiam, p. 1. d. 9. n. 22.
LOCUS *Superiori* proximior, dicitur dignior, part. 2. diſcept. 9. num. 31.
LOCUM *Capituli ex juſta* cauſa mutare poteſt Præſidens, p. 2. d. 29. n. 74.
Circa LOCI *precedentiam contendens*, in illo adeſſe dicitur, p. 2. d. 4. n. 30.
LOCA *digniora* ad quem finem quæri debeant, p. 2. diſcept. 11. n. 33.
Exempta dicuntur in Diœceſi Epiſcopi, part. 1. diſceptat. 1. num. 18.
Pia, *quando* convenire poſſint illorum debitores in Curiis Eccleſiaſticis, p. 1. d. 31. per tot.
LUCANI *Epiſcop. poſſunt* deferre Crucem per loca eorum Diœceſis, p. 1. d. 1. n. 1.
Amplia etiam per Eccleſias ampliſſimè exemptas, Ibidem.
Fundarunt Eccleſiam Canonicorum Lateranenſium Lucæ, p. 1. d. 1. n. 29.
Card. de LUCA *mentio* cum laude, part. 2. diſceptat. 13. num. 105.
LUDERE *aleis non* poſſunt Clerici, part. 1. diſceptat. 7. num. 141.
LUDIMAGISTRI *tenentur emittere* fidei profeſſionem, p. 1. d. 7. n. 151.
LUMINE *naturali*, *quæ nota* ſunt, probanda non ſunt mediantibus authoritatibus, p. 1. d. 17. n. 93.

M

MAGISTRI *Cæremoniarum* aliquando labuntur in errores, p. 2. d. 28. n. 53.
Non dicuntur Operatores, ſed Admonitores, Suggeſtores, Deſignatores, & Rememoratores, part. 1. diſceptat. 22. n. 5. & per tot.
In quibus ſuccedant Operarii, & Miniſtri, part. 2. diſcept. 28 à n. 72.
MAGISTRIS *Cæremoniarum* attribuitur quidquid à Miniſtris inproſperè geritur, part. 2. diſceptat. 28 n. 6.
Cæremoniarum obedire tenentur Miniſtri Altaris, p. 2. diſcept. 28. n. 9.
MAGISTRI *Cæremoniarum Cappellæ Pontificiæ*, ſunt ſubjecti Sac. Cong. Rit. p. 1. d. 18. à n. 55.
Omnibus Miniſtris cedere debent in Cappella Papali, p. 2. d. 28. per tot.
Supplere non poſſunt partes Diaconi impediti, p. 2. diſcep. 28. per tot.
MAGISTRATUS *ſæculares an æquiparentur Canonicis*, p. 1. d. 17. per tot.
Et Canonici quando debeant eodem modo tractari in Eccleſia, p. 1 d. 17. à n. 18
Obſequium comitatus, an, & quando teneantur præſtare Epiſcopo, p. 1. d. 17. per tot.
Perpetui quinam ſint, p. 1. d. 17. n. 43.
An ſint thurificandi ante Canonicos, part. 1. diſceptat. 17. num. 44.

Digitized by Google

Quando cogi poſſint ad intereſſendum ſacris functionibus, p. 1. d. 17. à n. 71. & per tot.
MAGISTRATUUM *Sedile* an, & quomodo à terra elevari debeat, p. 1. d. 17. per tot.
MAGISTRATIBUS *debetur reverentia*, etiam à non Subditis, p. 1. d. 17. n. 88.
Facta injuria dicitur illata Principi, p. 1. d. 17. n. 87.
Quando debeatur thurificatio in concurſu Canonicorum, p. 1. d. 17. per tot.
MAGNA *Exempla* habent iniqui ſpeciem, p. 2. d. 29. n. 36. & d. 25. n. 154.
A' MAGNATIBUS *quando procurari* poſſint Epiſtulæ pro Religioſis, p. 1. d. 37. n. 51.
MAGNITUDO *Conventus*, & Monaſteriorum ex quibus deſumatur, p. 1. d. 27. n. 14.
MATRIMONIUM *à Carcerato*, coram Parocho Carcerum contractum, an ſit validum, p. 1. d. 10. n. 36.
An validè contrahatur coram Cappellano Exercitus, p. 1. d. 14. num. 52.
Bona fide contractum à Muliere, non conſtito certò de morte primi Viri, an ſit validum, p. 1. d. 14. per tot.
Conjecturis poſt Concilium non probatur, p. 1. d. 21. à n. 169.
Contractum coram Parocho non intelligente contrahentium conſenſum, an ſit validum, p. 1. d. 21. per tot.
Contractum coram Sacerdote, qui ignorat habere licentiam à Parocho, an ſit validum, p. 1. d. 10. n. 163.
Ex quibus ſignis validè contrahi dicatur p. 1. d. 21. à n. 145.
Importat perpetuam ſervitutem, p. 1. d. 14. n. 40.
Inæquale, quando contrahere volunt filii, an Epiſcopi diſpenſare facile debeant in illius denunciationibus, p. 1. d. 21. à numer. 208.
Nullum eſt, quando contrahitur coram non proprio Parocho, p. 1. d. 10. per tot.
Potiùs, quàm ſponſalia, quando contractum dicatur, p. 1. d. 12. per tot.
Quando declarari ſoleat nullum cum clauſula; *Ex hactenus deductis*, p. 1. d. 14. n. 34.
Quando validè contrahi poſſit coram Cappellano Exercitus, p. 1. d. 14. per tot.
Ratum an poſſit Summo Pontifice diſſolvi, par. 1. d. 3. per tot.
Validum eſt quando contrahitur coram Parocho invito, quando percipit conſenſum contrahentium, part. 1. diſceptat. 21. num. 89.
MATRIMONII *conſumatio* non habetur in conſideratione prò illius validitate, quando contractum fuit abſente Parocho, p. 1 d. 21. à n. 107.
Diſſolutio graviſſima inſpectio eſt, p. 1. d. 14. n. 9.
Diſſolutio quando concedi ſoleat cum clauſula; *Conſtito quod illud conſumatum non fuerit*, p. 1. d. 3. n. 43.
Impotentia ex quibus probata dicatur, p. 1. d. 3. à n. 32.
Inæqualis denunciationes an, & quanto tempore poſſint per Epiſcopos differri, p. 1 d. 21. à n. 228.
Materia, forma, & Miniſtri ſunt ipſimet contrahentes, p. 2. d. 14. n. 49.
Nullitatem allegans, ob vitam primi Viri, iſtam probare tenetur p. 1. d. 14. n. 11.
Nullitate admiſſa, copula inter Conjuges dicitur ſtuprum, p. 1. d. 10. n. 96.
Rati diſpenſatio, quibus concurrentibus concedi poſſit, attenta præſertim impotentia reſpectiva ex parte mulieris, p. 1. d. 3. à n. 55.
Rati diſſolutionum exempla multa referuntur, p. 1. d. 3. à n. 5.
Pro MATRIMONIO *in dubio* quando ſit reſpondendum, p. 1. d. 10. à n. 109.
Ad MATRIMONIUM *ſola paritas* conſenſus, & Baptiſmi requiritur, p. 1. d. 21. n. 231.
MATRIMONIA *clandeſtina* an ſint favorabilia, p. 1. d. 21. à num. 123.
Contrahi validè poſſunt, tam mediantibus verbis affirmativis, quàm negativis, p. 1. d. 21. n. 64.
Vagorum, quibus concurrentibus, ſint valida, p. 1. d. 10. à numer. 164.
MATRIMONIORUM, *invitis Parochis* contractorum, multi caſus, & diverſi modi, quibus contracta fuerunt, referuntur, p. 1. d. 10. à n. 135.
Libertas an impediatur per carcerationem filii, contrahere volentis indignas nuptias, p. 1. d. 21. n. 212.
MATRIMONIIS *clandeſtinis* non eſt aperienda via, p. 1. d. 10 num. 53
MATRIMONIALIA *obſequia an ſint* præſtanda, durante lite circa matrimonium, p. 1. d. 10. à n. 100.
MATERANENSIS *Eccleſia* quando fuerit in Cathedralem erecta, p. 1. d. 16. à n. 50.
MATERÆ *Civitates qualitates indicantur*, p. 1. d. 16. n. 26.
MATERNUM *medium* de jure in nulla habetur conſideratione p. 2. d. 7. n. 7.
A' MAJORI *parte factum*, dicitur factum ab omnibus, p. 1. d. 18. num. 15.
MAJORES *Minorum vices* non ſupplent, p. 1. d. 28. n. 98.
MAJUS *cui conceditur*, non debet quod minus eſt denegari, p. 1 d. 23. n. 28. & d. 28. n. 21. & d. 34. n. 42.
MALA *cauſa ubi adeſt*, eſt neceſſarium exordium, par. 2. diſc. 6. num. 39.
MALA *fides* ex quibus excludatur, p. 1. d. 7. n. 235.
MALI *ſpeciem quæ habent*, non debent fieri à Chriſtianis, p. 2. d. 25. à n. 148.
MALA *audita movere* non debent Judicem, niſi probentur, p. 1. d. 7. n. 214.
Non ſunt facienda, ut inde eveniant bona, p. 1. d. 36. n. 158.
MALUM *bonum aliqui* dicunt, & bonum malum, p. 2. diſc. 13. n. 121.
MALI *aliqui conſueti* ſunt facere id, quod dicunt, par. 1. diſc. 9. num. 16.
MALORUM *extremum eſt* ſuſcipere detrimenta, undè ſperantur auxilia, p. 1 d. 37. n. 59.
MALITIÆ *ſuæ fructum* nemo conſequi debet, p. 1. d. 21. n. 178.
Ex MALITIA *propria reportare* quis non debet commodum, p. 2. d. 29. n. 64.
MANIFESTIOR *fit veritas*, magis oppugnata, p. 1. diſcept. 7. num. 180.
MANUTENENDUS *eſt Epiſcopus* in poſſeſſione ſuæ juriſdictionis, donec Prælatus inferior probet immemorabilem conſuetudinem, p. 1. d. 5. à n. 45.
Eſt in ſua poſſeſſione ille, qui poſſidet, p. 2. d. 2. n. 12.
Amplia etiam in Latrone, p. 2. d. 29. n. 87.
MANUTENTIO *nunquam diſputatur* in Sacris Congregationibus, p. 2. d. 12. n. 159.
Pro MANUTENTIONE *an*, & *quando* ſufficiat unicus actus, p. 1. d. 17. n. 83.
MANUUM *conjunctio*, an ſit ſignum contracti matrimonii, p. 1. d. 21. à n. 149.
MASCAMBRUNI *caſus refertur*, p. 1. d. 10. n. 35.
MASCULINUM *in pœnalibus* non continet fœmininum, p. 1. d. 36. n. 238
MAZZANI *Terra deſcribitur*, p. 2. d. 3. à n. 1.
MEDICAMENTIS *non indigent* potentes matrimonium conſumare, p. 1. d. 3. n. 33.
MEDICI, *qui alios ſanare debent*, aliquando infirmantur, p. 2. d. 30. n. 72.
MEDICORUM *atteſtationibus* quando credendum non ſit, p. 2. d. 17. n. 41.
MEDICINAM *exercere* non poſſunt Clerici, p. 2. diſc. 7. numer 146.
MEDIUM *permittitur* ubi eſt permiſſus finis, p. 1. d. 34. n. 43.
MEMBRA *ſeparari non debent* à ſuo capite, p. 1. d. 17. n. 94.
MEMBRIS *competere non poteſt* major exemptio, quàm competat Capiti, p. 1. d. 5. n. 52. & n. 131. & d. 11. n. 21.
MENDACES *Teſtes non probant* p. 1. d. 21. à n. 40.
MENS *dum erubeſcit videri* quod eſſe non metuit, erubeſcit aliquando eſſe quod fugit videri, part. 2. diſcept. 21. numer. 219.
MENSURATIO *diſtantiæ* Conventuum quomodo facienda, p. 2. d. 13. n. 170.
MENTIRI *nunquam debent* Chriſtiani, part. 1. diſcept. 37. num. 70.
MERCATUS *fieri non poteſt* in Feſto de præcepto, part. 2. d. 5. num. 19.
MERITORIUM *opus eſt* matrimonium cum inhoneſta muliere contrahere, p. 1. d. 21. n. 233.
MERCES *Cancellariorum* pro Copiis Proceſſuum quænam ſit, p. 1. d. 7. à n. 254.
Ad METROPOLITANUM *quando devolvatur* electio Vicarii Capitularis, p. 2. d. 8. per tot.
METUS *ad ſuſcipiendum* Ordinem ſacrum, ex quibus dicatur probatus, vel excluſus, p. 2. d. 13. à n. 19.
Minor requiritur in fœmina ad annullandam Profeſſionem, p. 1. d. 9. num. 19.
Quando non præſumatur illatus in magnis Civitatibus, p. 2. d. 21. num. 86.
METUS *reverentialis* quando ſufficiat pro annullanda Profeſſione, p. 1. d. 9. n. 18. & p. 2. d. 21. n. 24.
METU *quando fuit emiſſa* profeſſio, nulla eſt, p. 1. d. 9. à n. 12.
MICÆ *ſolitum conferunt*, p. 2. d. 1. n. 69.
MILES *domicilium habere* dicitur, ubi meret, part. 2. diſcept. 14. num. 16.
Præſidiarius ubi ſepeliri debeat, p. 2. d. 14. per tot.
MILITIS *mors* an dicatur probata per epiſtulam Ducis Exercitus, p. 1. d 14. n. 21.
MILITES *ſive ſtationarii*, ſive in actuali expeditione exiſtentes à quibus Parochis Sacramenta recipere poſſint, p. 2. diſcep. 14. à n. 59.
MILITUM *arma an poſſint* vendi pro illorum debitis, p. 2. d. 25. n. 129.
MILLIARIA *Germanica explicantur*, p. 2. d. 13. à n. 108.

MINI-

MINISTER *dignior quando eſt*, dicitur præſtare ſervitium magis dignum, p. 1. d.28. n.84.
Magis qualificatas reddit ſervitium magis dignum, part. 1. d. 28. n. 17.
Paratus præfertur Miniſtro non parato, licet digniori, part. 1. d. 28. num. 28.
Paratus dignior eſt Miniſtro non parato, p. 1. d. 28 n.88.
Superior numquam ſupplet partes Miniſtri inferioris impediti, p. 1. d.28. n. 28.
MINOR *præcedere* non debet majorem, p.1. d.28. n.113.
MINORANDA *ex quibus* cauſis ſit pœna, p. 2. d. 17. à n. 66.
MINUS *denegari non debet* cui conceditur quod majus eſt, p. 1. d. 23. n. 28. & d. 28. n. 21.
MINUS *dignus* præferendus non eſt digniori, part. 1. d. 28. num. 58.
MISSA *Conventualis* quando applicanda ſit pro Benefactoribus, p. 1. d.32. per tot.
Solemnis in Feſtivitatibus primæ claſſis à quo celebranda ſit, p. 1. d. 20. à n. 4.
MISSÆ *celebratio* quomodo probetur, p. 2. d.29. n. 100.
MISSAM *celebrans* tenetur deferre Sacramentum in die Corporis Chriſti, p. 1. diſc. 20. n. 35.
Celebrare per ſeipſum quando teneatur Cappellanus, p. 2. diſc. 3. per tot.
MISSÆ *perpetuæ* quomodo calculentur, p. 2. d 25. n. 34.
MISSARUM *oneribus non adimpletis*, quando ſit nulla electio, p. 2. d.29. per tot.
MISSALE *traducendum* non eſt in linguas vulgares, par. 2. d. 27. n. 31.
MODERATIONI *Eccleſiaſticæ* convenit, non turbare ea, quæ fuerunt ordinata, p. 1. d. 17. n. 59.
MODUS *inſolitus operandi* non caret ſuſpicione, p. 2. diſc. 30. num. 49.
MONACHO, *privato à ſuo* Superiore, quomodo ſuccurrendum ſit, p. 2. d. 26. n. 7.
MONASTERIUM *an lucretur dotem*, quando Novitia profeſſionem emittit, laborans febre ethica, part. 2. diſcept. 24. num. 26.
An poſſit facere furnum ſubtus Cellam, quam ſibi ædificavit Monialis, p. 2. d. 27. per tot.
MONASTERIO *an acquiratur dos* per profeſſionem, emiſſam a Novitia, non completo Novitiato, p. 2. d.24. n.21.
MONASTERIA *Convertitarum* inſtituta fuerunt pro mulieribus ſolutis, non pro conjugatis, p. 1. d 24. n.29.
MONASTERIORUM *Libris* quando credendum ſit, p. 2. d. 14. à num. 29.
Magnitudo ex quibus deſumatur, p. 1. d. 27. n. 14.
MONIALES *an veniant ſub* nomine perſonarum, de quibus loquuntur Conſtitutiones, ambitum prohibentes, p. 1. d. 36. num. 186.
Aſſiſtentes meticuloſæ profeſſioni, quando incurrant excommunicationem, p.2. d.21. n.10.
S. Dominici quando poſſint profeſſionem emittere, non completo Novitiatu, p.2. d.24. n.13.
Sub cura Fratrum proprii Ordinis degentes, ſi ſubdantur Loci Ordinario, an amittant Indulgentias, quibus antea fruebantur, p. 1. d.36. n. 190.
MONIALIUM *in Eccleſiis* an retineri poſſint ſepulturæ, p. 2. d. 30. per tot.
Superiores, ex quibus cauſis ingredi poſſint illorum Monaſteria, p. 1. d.27. n.5.
MONITIO *præcedens* omninò neceſſaria eſt pro incurſu Cenſurarum, p. 1. d. 15. n. 22.
Trina quando neceſſaria ſit ad Cenſurarum validitatem, p. 2. d. 25. à n. 13.
MONITORIUM *citationi æquiparatur*, p. 1. d. 5. n.121.
MONTIS *translatio*, à S. Gregorio facta, refertur, part. 2. d. 13. n. 60.
MORA *accidentalis* quid ſit, & quid operetur p. 1. d. 10. nu.46.
Domicilliaris quid ſit, & quid operetur, p. 1. d. 10. n. 45.
Materialis, ſeu Aſinina, quid ſit, & quid operetur, par. 1. d. 10 num. 41.
Neceſſaria loco pœnæ quando verificetur, & quid operetur, p. 1. d. 10. à n. 34.
Neceſſaria loco cuſtodiæ quando verificetur, & quid operetur, p. 1. d. 10. n. 36.
Occaſionalis quid ſit, & quid operetur, p. 1. d.10. n. 45.
Seu habitatio in aliqua Parochia quotuplex ſit, part. 1. diſc.1 n. à num. 1.
Vaga quid ſit, & quid operetur, p. 1. d.10. n.44.
Voluntaria ad inſtar hoſpitii quid ſit, p 1. d.10. n. 39.
MORALIS, *vel phyſica* an debeat eſſe cauſa neceſſaria, propter quam Superiores poſſint ingredi Monaſteria Monialium, p. 1. d. 27. num. 5.
MORBUS *articularis, ſeu podagra*, quomodo facilè curetur, p. 1. d.13. n. 113.
MORIENTIUM *elogia carb* ſine lite ſuam habent exequutionem, p. 2. d.2. n.1.
MORS *militis* an dicatur probata per epiſtolam Ducis Exercitus p. 1. d.14. n.21.
Primi viri præſumitur, quando non fuit habitus Nuncius à multo tempore de ejus vita, p. 1. d. 14. n. 18.
De MORTE *primi viri* quando non conſtat, an validum ſit matrimonium, bona fide contractum, part. 1. diſcept. 14. per tot.
Primi Viri qualiter conſtare debeat pro validitate ſecundi matrimonii, p. 1. d.14. n. 15.
MOTIVA *reſolutionum* Cauſarum multotiès ignota ſunt ipſiſmet Defenſoribus, p. 1. d.7. n.253.
MOVENT *exempla magis* quàm verba, p. 2. n. 23. n. 30.
Verba neminem, niſi eum, qui ejuſdem linguæ Societate conjunctus eſt, p 2. d. 25. n.55.
MULIERIS *animus levioribus* movetur affectibus, part. 2. d. 21. num. 5.
Cum MULIERE *inhoneſta* matrimonium contrahere eſt opus meritorium, p. 2. d.21. n. 233.
MULIERES, *accedentes* ad Domum propinquarum Eccleſiaſticarum, poſſunt eſſe ſuſpectæ, p. 1. d. 7. n.155.
MULIERUM, *& virorum* ſepulturæ debent eſſe inter ſe diſtinctæ, p. 2. d. 30. n. 39
Inhoneſtarum tolerantia non ſe extendit ad nuptas, p. 1. d. 24. num. 31.
Cum MULIERIBUS *habitare* non poſſunt Eccleſiaſtici, p. 2. d. 7. n 144.
MUTIPLICATA *gratia* non præſumitur, p. 1. d. 30. à n. 40. & p. 2. d.12. n.153. & d.18. n. 34.
MULTIPLICATI *actus* quando non præſumantur facultativi, p. 1. d. 33. n. 30.
MULTIPLICITAS *actuum* excludit facultativam qualitatem p. 1. d. 33. n. 45.
MULTITUDO *prohibitionum* aperit viam contraventionibus, p 1. d. 23. n. 39.
Extra MUNDUM *dicuntur ea*, quæ ſunt extra acta, p. 1. d. 7. num.102.
MUNERA, *& officia comprehenſa ſub* Conſtitutionibus, loquentibus de ambitu, enumerantur, part. 1. diſcept. 36. à n. 166
MUNERIBUS *inſtans* potentiſſimè inſtare dicitur, p. 1. d. 36. num. 181.
MURARI *in totum*, *vel in* parte obturari, quando debeant feneſtræ, p. 2. d 6. per tot.
MUSCUS *exemptionum*, quæ mala produxerit, p. 1. d. 1. n. 215.
MUTABILIS *eſt hominum voluntas*, p. 1. d. 17 n. 100.
MUTARE *locum Capituli* ex juſta cauſa poteſt Præſidens, p. 2. d. 29. n. 74.
MUTATIO *conſuetudinis*, etiamſi utilitate adjuvet, perturbat novitate, p. 2. d. 5. n. 42.
Parochiæ in fraudem quando operetur nullitatem matrimonii, p. 1. d.10. à n.23.
MUTATO *facto* de facili recedere ſolent Judices à priori ſententia, p. 1. d.7. n.55.
Facto, mutatur Jus, p. 2. d. 1. n.67.
MUTUS *teſtis* dicitur indicium, p. 1. d.26. n. 74.

N

NATURA *ambitioſorum deſcribitur*, p. 1. d. 37. n.251.
Rerum ſacrarum non immutatur per licentiam Apoſtolicæ Sedis, p. 2. d. 25 n. 104.
NATURALIBUS *quando conferenda* ſint Beneficia, p. 1. d.7. à num. 4.
NUTURALITAS *in Loco quando* probata dicatur, par. 2. d. 7 à num. 5.
NAVARRUS *centeſimum annum* in Urbe complevit, p. 1. d. 37. n. 11.
NAZZARENUS *Epiſcopus*. Vide *Epiſcopus*.
NECESSARIUM *exordium* eſt ubi adeſt mala Cauſa, p. 2. d.6. num. 39.
NECESSARIA *eſt patientia Judicibus*, p. 2. d. 2. n.189.
Cauſa propter quam Superiores poſſint ingredi Monaſteria Monialium, an debeat eſſe phyſica vel moralis, p. 1. diſcept 27. num. 5.
NECESSITAS *veniam habet* apud humaniter judicantes, p. 2. d. 17. num. 52.
NECESSITATIS *fiunt ex poſt*, quæ a principio fuerunt voluntatis, p. 1. d. 37. n. 52.
NECESSITATEM *importat* verbum *Debet*, par. 1. diſcept. 37. num. 26.
Importat verbum *Supplebit*, p. 2. d. 2. n. 33.
NEGLIGI *ſolet id*, quod pluribus eſt commune, p. 1. d. 11. num. 61.
NIHIL *excludit*, *qui dicit* omne p. 1. d. 18. n.53.

NOBI-

Digitized by Google

NOBILIS *teſtis* magnam meretur fidem, p. 2. d. 1. n. 110.
NOBILITAS *ſola non* ſupplet requiſita Eligendi, part. 1. d. 37. num. 86.
De NOBILITATE *quare non* ſit gloriandum, p. 1. d. 37. n. 86.
NOCENS *conjux, etiam* poſt divortium, non poteſt, invito conjuge innocente, Religionem intrare, part. 1. diſcep. 24. à n. 36.
NODUM *aliqui ligant*, dum noſam ſolvere volunt, p. 1. d. 17 num. 107.
NOMEN *aliquibus* ſolet eſſe ſine effectu p. 2. d. 25. n. 40.
Dumtaxat quando alicui relictum dicatur, p. 1. d. 5. n. 180.
NOMEN *ſententiæ* habere non meretur ſententia nulla, & injuſta. p. 2. d. 15. à n. 90.
NOMINE *baptiſmali* an appellari poſſint Canonici in Synodo, p. 1. d. 29. per tot.
NOMINA *inventa ſunt* ad res denotandas p. 1. d. 34. n. 14.
NOMINALES *Dignitates* carent omni iuriſdictione, & prærogativa, p. 1. d. 20. à n. 17.
Quæſtiones non ſunt attendendæ, p. 1. d. 17. n. 77.
NOMINATUS *prior* præcedere debet, p. 1. d. 28. n. 96.
NOMINARE, *præſentare, eligere*, & deputare Prædicatorem, in quo differant, p. 2. d. 20. à n. 69.
NOMINATIO *Concionatoris* quando ſpectet ad Univerſitatem p. 2. d. 20. per tot.
Concionatoris quo tempore fieri debeat ad evitandam devolutionem ad Epiſcopum, p. 2. d. 20. n. 47.
NOTA *impedimenti ratione* ſcandali quando dicatur diffamatio, p. 2. d. 27. n. 18.
NOTA *nulla maculatus* eſſe debet aſpirans ad Eccleſiaſticas Dignitates, p. 2. d. 27. n. 7.
NOTIORA *fiunt multa*, quæ viloſcerent ſpreta, p. 1. d. 26. num. 111.
NOTITIA, *in confeſſione habita*, Superior uti non poteſt ad exteriorem gubernationem, p. 1. d. 37. n. 235.
NOTITIAM *habere præſumuntur* Religioſi circa facta proprii Monaſterii, p. 1. d. 25. n. 23.
NOTITIÆ *ſecretæ* quando attendendæ non ſint, part. 2. d. 8. à num. 46.
In NOTORIIS *nulla requiritur ſolemnitas*, p. 1. d. 27. n. 44. & p. 2. d. 29. n. 34.
NOTORIETAS *verificari etiam debet* circa facti circumſtantias p. 1. d. 27. n. 46.
NOVITATE *perturbat* conſuetudinis mutatio, p. 2. diſcep. 5. num. 42.
NOVITATES *multæ à principio* non apparent nocivæ, p. 1. d. d. 17. n. 109
Semper fugiendæ, p. 1. d. 26. n. 113.
Semper odioſæ ſunt, p. 1. d. 17. n. 109. & p. 2. d. 5. num. 33. & d. 9. num. 32.
NOVITIUS, *ante completum novitiatum* conſtitutus in articulo mortis, an poſſit profeſſionem emittere, & quid hæc operetur p. 2. d. 24. per tot.
Qui emiſit profeſſionem in articulo mortis conſtitutus, non completo Novitiato, an teneatur illam reiterare, part. 2. d. 24. num. 25.
A' NOVITIO *emiſſa profeſſio* in mortis articulo, non completo Novitiato, directa eſt ad ejus animæ conſolationem, non ad conſolationem, & utilitatem Monaſterii, p. 2. d. 24. n. 34.
NOVITII *an comprehendantur* ſub nomine Religioſorum in Conſtitutionibus, de ambitu loquentibus, par. 1. diſc. 37. num. 263.
NOVITIATU *non completo*, nulla eſt profeſſio; p. 2. d. 24. num. 12.
NUDUM *factum attenditur in conditionibus*, part. 2. diſc. 29. num. 89.
NULLA *an ſit electio*, quando non præceſſerunt tractatus conſultorii, p. 1. d. 17. à n. 74.
NULLATENENTES *Epiſcopi quinam dicantur*, par. 1. d. 5. num. 180.
NULLITAS *electionis ſepulturæ* ex quibus probetur, p. 2. d. 30. à n. 36.
Profeſſionis quando cognoſcatur in S. C. C. part 2. diſcept. 22. num. 55.
NUMERALE *caput quale dicatur*, p. 1. d. 8. n. 43.
NUNCII *Apoſtolicæ Sedis*, procurantes commendationes à Principibus ſæcularibus quas pœnas incurrant, par. 1. diſc 37 num. 295.
Cum poteſtate Legati de Latere quam facultatem habeant, p. 1. d. 31. à num. 13.
NUNCIORUM *Apoſtolicæ Sedis* facultates quænam ſint, p. 1. d. 31. per tot.
Dictio NUNQUAM *includit omne* tempus, omneſque caſus, p. 1. d. 1. n. 77.
Sine NUPTIALI *veſte* admittendus quis non eſt in judiciis, p. 2. d. 1. num. 36.
NUTIBUS *cæremoniarum* Præfecto tenentur obedire miniſtri Altaris, p. 1. d. 28, n. 9.

O

OBEDIRE *quando teneantur filii* Parentibus circa matrimonii contractum, p. 1. d. 21. à n. 236.
OBEDIENTIAM *ſuo Superiori* præſtare debet, qui illam à ſuis Subditis exigere vult, p. 1. d. 1. n. 132.
OBLIGARI *an poſſint Religioſi* à Superioribus ad accedendum ad Indos, p. 2. d. 26. n. 26.
OBLIGATIO *in dubio ſemper excludenda* p. 1. d. 16. n. 41. & p. 2. d. 25. n. 82.
Juramenti an ſit major obligatione Voti, p 2. d. 23. n. 27.
OBLIGATIONIS *Cameralis formula refertur*, par. 1. diſcep. 33. num. 72.
OBLIGATIONEM *non inducunt*, neque præjudicant actus facultativi, p. 2. d. 28. n. 32.
OBSEQUIA *matrimonialia* an ſint præſtanda durante lite circa matrimonium, p. 1. d. 10. à n. 100.
Patres OBSERVANTES, *& Reformati* conſtituunt unicam Religionem, p. 2. d. 12. à n. 6.
OBSERVANTIA *cum ſubminiſtratione* eleemoſynæ ſeparari non poſſunt à jure nominandi Concionatorem, p. 2. diſcept. 20. à num. 6.
Eſt optima legum Interpres, p. 2. d. 16. n. 21. & d. 23. n. 38.
Præfertur veriori interpretationi, p. 1. d. 2. à n. 91. & d. 18. num. 20. & p. 2. d. 7. n. 21.
Interpretativa etiam ex unico actu deducitur, p. 2. d. 9. n. 48.
Non allegandi cauſam denegationis Voti magnifacienda eſt, p. 1. d. 26. à n. 75.
Probatur etiam ex unico actu, geſto ab illo, cui jus aſsiſtit, p. 1. d. 5. n. 139.
Totum facit in præeminentialibus, p. 1. d. 1. n. 34. & p. 2. d. 9 num. 26.
OBSERVANTIÆ *interpretativæ*, & præſcriptivæ diſcrimen aperitur, p. 2. d. 7. n. 57.
OBTURARI *in parte*, *vel murari* in totum quando debeant feneſtræ, p. 2 d. 6. per tot.
OCCASIO *non eſt* danda ſcandalis, p. 1. d. 26. n. 113.
In OCULIS *dicitur inhabitare anima*, p. 2. d. 25. n. 226.
OCULORUM, *& aurium Parochorum* miniſterium requiritur dumtaxat pro matrimonii validitate, part. 1. diſceptat. 21. num. 122.
OCCIDENS *temere* an gaudeat immunitate, part. 2. diſcep. 10. n. 9.
ODIOSÆ *ſemper ſunt novitates*, p. 2. d. 9. num. 32. & diſc. 23. num. 42.
In ODIUM *retorqueri non debent* indocta in favorem, p. 1. d. 25. num. 32.
ODOR *ingratus* quando reperitur in aliqua Via, an per illam tranſire poſſint Proceſſiones, p. 1. d. 4. n. 50.
Ab OECONOMICIS *non infertur ad* juriſdictionalia, p. 2. d. 12 n. 119. & n. 138.
OFFICIALIUM *atteſtationibus* quando deferendum ſit, p. 2. d. 14. à n. 44.
OFFICIUM *Primicerii* in quo conſiſtat, p. 1. d. 2. à n. 46.
Sacriſtæ in quo conſiſtat, p. 1. d. 35. n. 72.
OFFICIA *Capitolina* conceduntur ad diverſas generationes à Conſervatoribus, qui durant per trimeſtre, part. 1. diſc. 37. num. 59.
OFFICIA, *& munera*, *comprehenſa* ſub Conſtitutionibus, loquentibus de ambitu, enumerantur, part. 1. diſceptat. 37. à num. 166.
OMNE *qui dicit excludit nihil*, p. 1. d. 18. n. 53.
ONERA *Eccleſiæ S. Franciſcæ* Romanæ ad capita Domorum, enumerantur, p. 2. d. 25. à n. 30.
OPERARI *quando quis* dicatur in fraudem legis, p. 2. diſcep. 29. num. 65.
OPERATUR *nullitatem electionis* æqualitas votorum, p. 2. diſcept. 8. n. 27.
OPERIS *non validior* eſt voce ſermonis, p. 2. d. 23. n. 46.
OPERATIONES *Conſanguineorum*, & Affinium Religioſorum pro Officiis obtinendis, an ſint permiſſæ, p. 1. diſcept. 37. à n. 27.
OPINIO, *amplexa à Rota Romana*, præferenda eſt contrariæ opinioni, p. 2. d. 14. n. 56.
Bartoli, deficientibus legibus, ubi ſervetur pro Textu, p. 2. d. 25. num. 132.
Canoniſtarum quando præferenda ſit Theologorum opinioni, p. 1. d. 3. n. 16.
Papæ, etiam uti privati Doctoris, magnifacienda eſt in articulo Juris dubio, p. 2. d. 25. n. 150.
Promovendi ad Dignitates Eccleſiaſticas vacillare non debet, p. 2. d. 27. num. 6.
Purgata melior eſt opinioni non accuſatæ, p. 2. d. 26. n. 27.
OPINIONI, *comprobatæ* à multis Authoribus, durum eſt non adhærere, p. 2. d. 21. à n. 127.

OPPI-

OPPIGNORATIO *pretioſorum Jocalium* Romanæ Eccleſiæ quare facta fuerit ab Innocentio VIII. part. 2. diſcept. 25. num. 173.
ORATIO *Panegyrica in Quadrageſima* an recitari debeat in majori Eccleſia, vel potiùs in alia, alicui Sancto particulariter dicata part. 1. diſcept. 22. per tot.
ORATIONES, *& preces emittentium* profeſſionem per vim ſolet aliquando Deus exaudire part. 1. diſcept. 9. num. 26.
ORATORIUM *in privatis* Domibus de Jure prohibitum eſt part. 1. diſcept. 7. num. 9. & num. 154.
ORDINARII *non habent* arbitrium impediendi introductionem Regularium part. 2. diſcept. 13. num. 173.
Non poſſunt ampliare, nec extendere ſummam, contentam in *Canon. Terrulas* part. 1 diſcept. 36. num. 16.
Procedere an poſſint contra Exemptos in cauſis violatæ immunitatis part. 2. diſcept. 10. per tot.
ORDINARIORUM *jurisdictio* in parvis Conventibus an ſit ordinaria part. 1. diſcept. 8. num. 49.
Reliqua. Vide verb. *Epiſcopus*, & verb. *Epiſcoporum*.
ORDINARIIS *ſi ſubdantur Moniales*, quæ priùs regebantur à Religioſis, an amittant indulgentias, quibus antea fruebantur part. 1. diſcept. 37 num. 190.
ORDO *judicialis* ſervandus eſt, etiam ſi anguſtiæ undique adſint part. 1. diſcept. 23. num. 5.
Juris quando ſervatus non fuit, irritanda eſt electio part. 1. diſcept. 27. num. 47.
Prærogativarum ubique ſervandus eſt part. 1. diſceptat. 29. num. 52.
ORDINEM *præcedendi* quando importet alternativa part. 1. diſcept. 28. num. 102.
ORDINES *Religioſi enumerantur*, in quibus ambitus prohibitus eſt à propriis Conſtitutionibus part. 2. diſcept. 37. à num. 282.
ORDO *Subdiaconatus* antiquis temporibus non annumerabatur inter ordines ſacros part. 1. diſcept. 13. num. 12.
ORDINATUS *per vim* an teneatur ad continentiam part. 1. diſcept. 13. num. 29.
ORDINANDÆ *ſunt viæ illæ*, per quas tranſeunt Proceſſiones part. 1. diſcept. 4. num. 52.
ORNATUS *major*, oſtendit majorem perſonæ dignitatem part. 1. diſcept. 35. num. 10.
Ad ORNATUM *Urbis dicuntur* allegatæ authoritates, ad Cauſam non facientes part. 1. diſcept. 12. num. 41.
ORPHANÆ *puellæ quando* prætereundæ ſint aliis in nominatione ad dotes part. 1. diſcept. 2. num. 84.
ORIGO *Zingarorum indicatur* part. 2. diſcept. 30. num. 35.
OTIOSA *nulla debet eſſe ſyllaba* in Conſtitutionibus Apoſtolicis part. 1. diſcept. 37. num. 169.

P

PACIFICUM *hodiè in Jure* reperitur nihil part. 1. diſcept. 26. num. 97. & diſcept. 37. num. 137.
PACIFICUS *qui renuit* eſſe ſuo vitio, cogi debet, ut ſit quietus part. 2. diſcept. 17. num 71.
PACIS *receptio* quando, & quomodo debeatur Magiſtratui in concurſu Canonicorum part. 1. diſcept. 7. per tot.
PALATIO *venaleo*, *comprehenditur* Cappella, in illo exiſtens part. 2. diſcept. 25 à num. 178. Ubi referuntur plura exempla.
PALLII *uſus quibus* Epiſcopis ex privilegio competat part. 1. diſcept. 1. num. 57.
PANEGIRICA *oratio in Quadrageſima* an recitari debeat in majori Eccleſia, vel potiùs in alia, alicui Sancto particulariter dicata part. 1. diſcept. 22. per tot.
PANNI *calidi dicuntur* regulæ generales part. 1. diſcept. 4. num. 32. & part. 2. diſcept. 2. à num. 34.
PAPA *diſpenſare poteſt* in voto ſolemni Religionis, & in matrimonio rato part. 1. diſceptat. 3. à num. 18. & per totam.
PAPÆ *opinio*, *etiam uti* privati Doctoris, magnifacienda eſt in articulo Juris dubio part. 2. diſcept. 25. num. 159.
PAPALE *dicitur Statutum*, à Papa approbatum part. 1. diſcept. 2. num. 29. & diſcept. 10. num. 20.
PAPALES *leges non indigent* acceptatione Populi part. 1. diſcept. 37. num. 29.
In PARAMENTIS *ſacris qualis* debeat eſſe differentia inter Canonicos, & Beneficiatos part. 1. diſceptat. 35. per totam.
PARATUS *miniſter dignior* eſt miniſtro non parato part. 1. diſcept. 28. num. 88.
Quando eſt miniſter, præfertur digniori miniſtro non parato part. 1. diſcept. 28. num. 18.
PARENTES, *& conſanguinei* an comprehendantur ſub perſonis, contentis in Conſtitutionibus, de ambitu loquentibus part. 1. diſcept. 37. num. 279.

Ex quibus motivis legitimè ſe valeant opponere Inæqualibus matrimoniis filiorum part. 1. diſcept. 21. num. 215.
PARENTIBUS *quando tenentur* obedire filii circa matrimonii contractum part. 1. diſcept. 21 à num. 236.
PARITAS *conſenſus*, *& baptiſmi dumtaxat* requiritur ad matrimonium part. 1. diſcept. 21. num. 231.
PAROCHIALITAS *an probetur* ex deſcriptione Parochianorum in Libro Parochi part. 2. diſcept. 10 à num. 124.
Ex quali habitatione acquiratur part. 2. diſcept. 10. à num. 42.
PAROCHIANUS *ſepeliri debet* in ſua Parochia part. 2. diſcept. 14. à num. 11.
PAROCHIÆ *mutatio in* fraudem quando operetur nullitatem matrimonii part. 1. diſcept. 10. à num. 23.
PAROCHIÆ *duplici quando* quis dicatur ſubjectus part. 2. diſcept. 14. num. 31.
A' PAROCHIA *diſcedens infirmitatis* curandæ gratia, habetur ac ſi non diſceſſiſſet part. 2. diſcept. 13. à num. 5.
PAROCHUS *amovibilis pro tempore*, quo non amovetur, verus Parochus eſt part. 1 diſcept. 18. num. 34.
Dicitur teſtis qualificatus matrimonii part. 1. diſceptat. 21. num. 4.
Fundata habet intentionem pro ſepeliendis cadaveribus in ſua Eccleſia part. 2. diſcept. 30. num. 98.
Interrogare non debet Contrahentes quando matrimonium contrahitur, non præmiſſis denunciationibus part. 1. diſcept. 21. num. 69.
Nolens intelligere conſenſum Contrahentium an habeatur pro Intelligente part. 1. diſcept. 21. à num. 78.
Quam figuram faciat in matrimoniis part. 1. diſcept. 24. num. 49.
Quæ emolumenta prætendere poſſit occaſione funerum ſuorum Parochianorum part. 2. diſcept. 18. per totam.
PAROCHI *conſenſus an* requiratur pro fundatione novi Conventus part. 2. diſcept. 13 num. 26.
Licentia non indigent Regulares pro facienda proceſſione SS. Corporis Christi part. . diſcept. 4. à num. 26.
Præſentia ſupplet defectum teſtium in matrimoniis part. 1. diſcept. 21. num. 8.
Sola præſentia, non autem voluntas requiritur, pro validitate matrimonii part. 1. diſcept. 10. à num. 135.
PAROCHO, *an teſtibus* credendum ſit quando inter ſe diſcordant par. 1. diſcept. 21. à num. 27.
Teſtanti de re, ad ſe ſpectante, etiam ſi ſit ſingularis, omnis debetur fides part. 1. diſcept. 21. num. 3.
PAROCHO *non intelligente* conſenſum Contrahentium, an validum ſit matrimonium part. 1. diſcept. 21. per tot.
Coram PAROCHO, *doloſè adhibito*, an poſſint excommunicari matrimonium contrahentes part 1. diſceptat. 14. numer. 25.
Invito, *validè contrahitur* matrimonium, quando percipit conſenſum Contrahentium part. 1. diſcept. 21. num. 8.
PAROCHI *amovibiles* an poſſint ſine cauſa amoveri part. 1. diſcept. 18 num. 85.
An poſſint ingredi Eccleſias Regularium cum ſtola, & Cruce elevata part. 1. diſcept. 8. per tot.
Cohabitare quare non poſſint cum fœminis, ſibi conjunctis part. 1. diſcept 7. num. 144.
Perpetui an præferantur in omnibus actibus Vicariis amovibilibus part. 1. diſcept. 18. per tot.
Pro ſe retinere non poſſunt Sudariolum, cum quo adminiſtratum fuit Sacramentum extremæ unctionis part. 2. diſcept. 18. per totam.
Quid habere debeant, aſſociando Parochianos extra propriam Parochiam part. 2. diſcept. 14. num. 85.
PAROCHIS *recuſantibus* aſſiſtere matrimoniis, quid faciendum part. 1. diſcept. 10. à num 132.
PASSIVA *exemptio confundi* non debet cum juriſdictione quaſi Epiſcopali part. 1. diſcept. 19. num. 44.
PATER *procurare an poſſit* carcerationem filii ad impediendum inæquale matrimonium part. 1. diſcept. 21. num. 155.
PATRIS *amor erga filios* à nullo amore ſuperatur part. 1. diſcept. 9. num 21. & diſcept. 21. num. 154.
PATERNITATIS *titulus quando* concedi poſſit Provincialibus qui non terminarunt Officium part. 1. diſcept. 6. per totam.
PATRES *Reformati Sancti Franciſci gaudent illa* præcedentia, quam in eorum Conventibus antea habebant PP. Obſervantes part. 2. diſcept. 11. per tot.
Non tenentur ſolvere quartam funeralem part. 2. diſcept. 8. à num. 8.
Quomodo inter ſe præcedere debeant in eorum Provinciis part. 1. diſcept. 21. per tot.
PATIENTIA *Judicibus* neceſſaria eſt part. 1 diſcept. 7. num. 62. & part. . diſcept. 1. num. 198.
Per PATIENTIAM *tolerantur multa*, quæ in Judicio admitti non debent part. 1. diſcept. 7. num. 21 & diſcept. 24. num. 42. & diſcept. 35. num. 47. & part. 2. diſcept. 18. num. 32.

PATIENTIA *humilitatis*, non querela laicalitatis, uti debent Religioſi part. 1. diſcept. 26. num. 68.
PATRIA *propria illa eſt*, in qua quis naſcitur part. 2. diſcept. 7. num. 5.
PATRIMONIORUM *fructus* an poſſint ſequeſtrati part. 1. diſcept. 34. num. 45.
PAULUS V. *quot Cardinales creaverit* part. 2. diſcep. 25. n. 160.
PAUPER *ex culpa* Parentum quare dicatur frater natu minor part. 1. diſcept. 13. num. 26.
PAUPERES *Eccleſiæ quando* teneantur ſolvere procurationem part. 1. diſcept. 30. per tot.
PAUPERES *gratis ſepeliendi ſunt* part. 2. diſcept. 18. num. 11.
PAUPERTATIS *intuitu conceſſa*, illa ceſſante, ceſſant part. 1. diſcept. 37. num. 56.
PECCAT *mortaliter* dans conſilium contra diſpoſita in Conſtit. Apoſtolicis part. 1. diſcept. 37. num. 93.
PECCATA *redduntur graviora* propter ſublimitatem perſonæ peccantis part. 2. diſcept. 13. num. 33.
PECCATIS *debet correſpondere* plagarum modus part. 1. diſcep. 7. num 214.
PEDES *non debent* ſtare ſuper humeros part. 1. diſcept. 11. num. 52. & diſcept. 28. num. 91.
PENSIONUM *fructus an* poſſint ſequeſtrari part. 1. diſcept. 34. num. 45.
PERFIDIÆ *ſuſpectus eſt is*, à quo juramentum exigitur part. 2. diſcept. 23. num. 28.
PERICULUM *majus ubi adeſt*, pleniùs conſulendum eſt par. 2. diſcept. 29. num. 18.
Cum PERICULO *vitæ quod* quis poteſt, poſſe non dicitur par. 2. diſcept. 3. num. 69.
PERITIS *in arte ſtandum eſt* part. 1. diſcept. 3. num. 31.
Non debet capere iu æſtimandis alienis rebus par. 1. diſcep. 34. n. 29.
PERPETUI *Magiſtratus* quinam ſint part. 1. diſcept. 17. n. 43.
An ſint thurificandi ante Canonicos part. 1. diſcept. 17. num. 44.
Parochi an præferantur in omnibus actibus Vicariis amovibilibus part. 1. diſcept. 18. per tot.
PERSONA *dignior* dignius dicitur præſtare ſervitium part. 2. diſcept. 2. num. 35.
PERSONÆ *induſtria* non dicitur electa in Cappellano part. 2. diſcept. 3. num. 31.
De PERSONA *ad perſonam* non extenditur conſuetudo part. 1. diſcept. 8. num. 15.
PERSONÆ, *contrahentes* matrimonium non ſervata forma Concilii, inhabilitantur ad illud validè contrahendum part. 1. diſcept. 10. num. 97.
Eccleſiaſticæ dicuntur Chriſti familiares, Deiquè miniſtri part. 1. diſcept. 4. num. 79.
Exiſtentes in loco exempto an dicantur exemptæ part. 2. diſcept. 10. num. 42.
Multæ non præſumuntur mentiri part. 2. diſcept 1. num. 109.
Sæculares non poſſunt aliquid dare, vel promittere pro obtinenda gratia, vel juſtitia ab Apoſtolica Sede part. 1. diſcept. 37. num. 303.
PERSONARUM *qualitas* denotatur ex digniori habitu part. 1. diſcept. 35. num. 10.
Multiplicitas operatur, quòd præſumantur dicere verum part. 2. diſcept. 8. num. 56.
PETENS *quod eripuit*, dicitur irridere part. 2. diſcept. 29. n. 57.
PETITUM *quod non fuit* non præſumitur conceſſum part. 2. diſcept. 25. num. 99.
PHARMACOPEAM *exercere* non poſſunt Clerici part. 1. diſcept. 7. num. 148.
PHYSICA, *vel moralis* an debeat eſſe cauſa neceſſaria, propter quam poſſint Superiores ingredi Monaſteria Monialium part. 1. diſcept. 27. num. 5.
PIA *loca quando convenire* poſſint illorum debitores in Curiis Eccleſiaſticis part. 1. diſcept. 33. per tot.
PIGNATELLUS *ex aliorum laboribus* Volumina implevit part. 1. diſcept. 14. num. 45.
PLENUM *dicitur id*, cui nihil addi poteſt, vel minui part. 1. diſcept. 18. num. 52.
PLAGARUM *modus correſpondere* debet peccatis part. 1. diſcept. 7. num. 214.
PLATEA *quando probet* part. 1. diſcept. 5. num. 173.
A' PLURIBUS *quod quæritur* faciliùs invenitur part. 1. diſcept. 2. num. 97.
PODAGRA *quomodo facilè curetur* part. 1. diſcept. 13 num. 113.
PŒNA *ex quibus* cauſis minuenda ſit par. 2. diſcep. 17. à num. 66.
Graviſſima reputatur inter Religioſos privatio vocis part. 1. diſcept. 27. num. 11.
Illaquè prœſtari non poteſt, niſi ſervato juris ordine Ibid. n. 16.
Maxima dicitur excommunicatio part. 1. diſcept. 15. num. 28. & diſcept. 27. num. 33.
Non habet locum ubi non verificatur culpa par. 1. diſcep. 36. num. 2.
PŒNA *duplici nemo* puniri debet part. 2. diſcept. 7. num. 28.
A' PŒNA *excuſat qualibet* cauſa, etiam fatua, & beſtialis part. 1 diſcept. 7. num. 135.
PŒNÆ *Ambientium* an incurrantur, ſi Dignitates non fuerunt obtentæ part. 1. diſcept. 37. num. 201.
Ambitus an tolli poſſint à quocumque Confeſſario part. 1. diſcep. 37. num. 273.
Religioſorum, procurantium Officia in propriis Religionibus, enumerantur part. 1. diſcept. 37. à num. 195. & per totam.
PŒNAS *ambitus quando* Religioſus incurrat, vel non part. 1. diſcept. 37. per tot.
PŒNIS *pecuniariis* an puniri poſſint matrimonium clandeſtinè contrahentes part. 1. diſcept. 14. num. 31.
A' PŒNIS *excuſat* quælibet cauſa part. 1. diſcept. 15. à num. 26. & diſcept. 17. à num. 7.
In PŒNIS, *ipſo facto incurrendis*, quando requiratur declaratoria Judicis part. 1. diſcept. 27. num. 41.
PŒNALIS *Conſtitutio* extendenda non eſt part. 1. diſcept. 27. num. 65.
In PŒNALIBUS *maſculinum* non continet fœmininum part. 1. diſcept. 37. num. 238.
Nulla debet fieri extenſio part. 1. diſcept. 10. num. 34.
PONTIFEX *legem facit*, quando ad conſultationem Inferiorum reſcribit part. 1. diſcept. 19. num. 22.
PONTIFICIS *factum ubi allegatur* ſilere debet authoritas Doctorum part. 2. diſcept. 17. num. 74.
PONTIFICIA *authoritas* maxima eſt par. 1. diſcept. 4. num. 12.
In PONTIFICIA *Cappella*, impedito Diacono, à quo ſupplendæ ſint illius partes part. 1. diſcept. 28. per tot.
POPULI *acceptatione* non indigent Papales leges part. 1. diſcept. 37. num. 29.
De POPULO *quilibet admittitur* pro validanda profeſſione par. 2. diſcept. 21. num. 105.
POSSE *quis non dicitur*, quod cum periculo vitæ poteſt part. 2. diſcept. 3. num. 69.
POSSESSIO *manutenibilis* non datur in actibus facultativis part. 1. diſcept. 35. num. 46.
Officii non dicitur amiſſa ab injuſtè remoto par. 2. diſcept. 26. n. 30.
Totum facit in præeminentialibus part. 1. diſcept. 17. num. 5.
POSSIDENS *manutenendus eſt* in ſua poſſeſſione part. 2. diſcept. 1. num. 12.
POSSIDERE *dicitur nomine illius*, qui paſſus fuit ſequeſtrum Sequeſtratarius part. 1. diſcept. 34. num. 42.
POSTERIOR *confeſſio* poſtponenda eſt priori part. 1. diſcept. 14. num. 40.
POSTERIORES *reſolutiones* Sacr. Congreg. præferendæ ſunt antiquioribus part. 1. diſcept. 4. num. 73. & diſcept. 17. num. 40.
POSTERIORA *decreta* præferuntur anterioribus part. 1. diſcept. 1. num. 107.
POTENTES *aliqui ſoliti* ſunt facere id, quod dicunt part. 1. diſcept. 9. num. 16.
POTENTIA *poſſibilitatis* quænam ſit part. 1. diſcept. 23. n. 53.
De POTENTIA *quare non ſit* gloriandum part. 1. diſcept. 37. num. 86.
POTESTAS *Superiorum* pendere non debet à voluntate Subditorum part. 1. diſcept. 27. num. 13.
A' POTETASTE *metienda eſt* voluntas part. 2. diſcept. 2. num. 37. & diſcept. 25. num. 89.
De POTESTATIBUS *Sæcularibus* quando conqueri poſſint Eccleſiaſtici part. 1. diſcept. 33. num. 84. & part. 2. diſcept. 23. num. 131.
PRÆCEDENDI *quaſi poſſeſſio* non acquiritur abſente Competitore part. 2. diſcept. 11. num. 13.
PRÆCEDENTIA, *competens PP. Obſervantibus* competit etiam Reformatis part. 2. diſcept. 11. à num. 6.
Habita in abſentia Competitoris nullum affert præjudicium par. 1. diſcept. 17. num. 84.
Inter PP. Reformatos Sancti Franciſci quomodo regulanda ſit part. 1. diſcept. 12. per tot.
Regulari non debet à ſola ætate part. 1. diſcept. 12. num. 28.
PRÆCEDENTIAM *habeat Cappuccini* à tempore, quo facultatem erigendi propriam Crucem obtinuerunt part. 2. diſcept. 11. per tot.
PRÆCEDENTIÆ *inter Religioſos* ſunt laude dignæ part. 1. diſcept 11. num. 36.
PRÆCEDERE *non debet minor* majorem part. 1. diſcept. 28. num. 123.
Semper debet antiquior de Collegio part. 1. diſcept. 18. num. 43.
PRÆCEPTUM *accedendi* ad aliquem Locum quando non obliget, ob periculum aeris part. 2. diſcept. 26. num. 14.
Quando non reſolvatur in citationem part. 1. diſcept. 5. num. 159.
PRÆCEPTA *movent minùs* quàm exempla part. 2. diſcept. 23. num. 30.
PRÆCIPERE *videntur Superiores* quidquid faciunt part. 2. diſcept. 23. num. 32.
Propè PRÆCIPITIUM *eſt qui jurat* part. 2. diſcep. 23. n. 19.
PRÆCIPITANTIA *in ferenda excommunicatione* non eſt laudabilis part. 2. diſcept. 10. à num. 26.
PRÆCISA *reſidentia* quid ſit, & quid operetur part. 2. diſcep. 3. num. 53.

PRÆCO *clamare non debet* diverſimodè ab eo, quod Judex nunciat part.1. diſcept.15. num.15. & part.2. diſcept.23.num. 222. & diſcept.29. num.25.
PRÆCONIS *horrida vox* ſilere debet in diebus feriatis part.2. diſcept.25. num.23.
Necnon in venditione Eccleſiarum Ibid. per tot.
PRÆDICATORIS *nominatio* quando ſpectet ad Communitates part. 2. ciſcept.20. per tot.
PRADELLA *quando debeatur* Magiſtratibus in Eccleſiis part. 1. diſcept.17. num.64. & per tot.
PRÆPERENDUS *eſt dignior* in qualibet electione part. 1. diſcept 37. num.62.
PRÆFERENDA *ſunt poſteriora* prioribus part. 1. diſcept. 1. num.107.
PRÆFERRI *minùs dignus* quando poſſit digniori part.1. diſcept.17. num 9.
PRECES *Supremorum Principum* an poſſint attendi pro cauſa diſpenſationis à voto ſolemni part.2. diſcepa.13. à num.15.
PRECIBUS *aliquibus contrudici* non poteſt part. 2. diſcept. 8. num. 76.
PRECIBUS *ad bonum finem* an quis uti poſſit pro obtinenda Dignitate part.1. diſcept.37. à num.68.
Fruſtra impetratur, quod abſque illis permiſſum eſt part.1. diſcept 4. num.22. & diſcept. 37. num.30.
Poſtulandum non eſt, quod à lege permittitur par.1.diſc.37.n.41.
PRÆMIA *ſunt incitamentum* virtutis par.1.diſcep.11.num.26.
PRÆEMINENTIA *debetur Fundatoribus* in Eccleſiis, ab ipſis ſundatis part.1. diſcept.1. num.32.
Deſumitur à loco, proximiori Domino part.2. diſcept.9. num.11.
Hierarchicum non dicitur ſublata per quamcumque exemptionem part.2. diſcept.1. num.97.
Quotuplicitèr uſurpetur in Jure part.1. diſcept 1. à num.94.
PRÆEMINENTIAM *denotat Crucis* ante ſe delatio part.1. diſcept.1. num.3.
Fraternalem dicitur habere Prior, vel alter major Officialis Confraternitatis part.1. diſcept.2. num.23.
PRÆEMINENTIALIA *non tolluntur* per dativam exemptionem part.1. diſcept.1. num.98.
In PRÆEMINENTIALIBUS *totum facit* obſervantia part. 1.diſcept.1. num.34 & part.2. diſcept.9. num.26.
PRÆJUDICARE *non poſſunt Religioni* particulares Religioſi part.2. diſcept.2. à num.121.
Religioſi unius Religionis non poſſunt Religioſis alterius Religionis part.1. diſcept.8. num.14. & 30.
Non PRÆJUDICAT *ad unum finem* confeſſio, emiſſa ad alium part.1. diſcept.14. num.36.
PRÆJUDICIUM *nullum generatur* ab actibus facultativis part.1. diſcept.2. num.79.
Quale attendendum ſit pro impedienda fundatione novorum Conventuum part.2. diſcept. 19. à num.23.
PRÆLATUS *Nullius conferre* non poteſt Sacramentum Confirmationis part.1. diſcept.3. à num.54.
PRÆLATI *juniores in Collegio* non præcedunt ſocios antiquiores non Prælatos part.1. diſcept.28. num.62.
Nullius Diœceſis quos actus exercere poſſint part. 1. diſcept. 3. per totam.
Nullius quando poſſint concedere Literas teſtimoniales part. 1. diſcept.5. à num.69.
PRÆROGATIVA *ubi eſt ſublimior*, ibi eſt major culpa peccantis part.2. diſcept.13. num. 33.
PRÆROGATIVÆ *quæ competant* Vicariis amovibilibus in concurſu Parochorum perpetuorum part.1. diſcept.18. per tot.
PRÆROGATIVAS *proprii Officii* quilibet defendere tenetur part.1. diſcept.20. num.50.
PRÆPOTENTIUM *querela eſt*, ut ſibi ipſis injuriam fieri dicant cùm aliis faciunt part.1. diſcept.7. num.1.
PRÆPOSITUS *aliis*, *moleſtè* ferre non debet, aliquem ſibi eſſe prælatum part 1. diſcept.1. num.131.
PRÆSCRIPTIO *corruit*, detecta inſufficientia tituli, cui innititur part.1. diſcept.5. num.115.
Non habet locum durante lite part.1. diſcept.5. num.136.
A' viſitatione quando dicatur excluſa part.1. diſcept.30. num 31.
PRÆSCRIPTIVÆ, *& interpretativa* obſervantiæ diſcrimen aperitur part.2. diſcept.7. num.57.
PRÆSENS *quomodo ſit Deus* in Eccleſiis par.2.diſcep.25. n.46.
PRÆSENTE *aliquo facere* juſſus, non id facit, niſi ille intelligat part.1. diſcept.10. num.150.
PRÆSENTIA *in loco non prodeſt*, quando divinis non adeſt Beneficiatus part.2. diſcept.1. num.61.
PRÆSIDENS *ex juſta cauſa* mutare poteſt locum Capituli part.2. diſcept.29. num.74.
Legitimus quando non adeſt, nulla eſt electio part. 2. diſcept. 29. num.40.
Sine PRÆSIDENTE *quando fuit* celebrata Congregatio, hæc nulla eſt part.1. diſcept.27. per tot.
PRÆSIDIARIUS *miles ubi* debeat ſepeliri part. 2. diſcept. 14. per tot.

PRÆSTATIO *decennalis quando* faciat præſumere titulum obligationis part.1. diſcept.30. num.22.
PRÆSUMENDUM *nunquam eſt delictum* part. 2. diſcept. 16. num. 32.
PRÆSUMPTIO *cedit veritati* part.1. diſcept.25. num.21.
Juris, *& de Jure* non admittit probationem in contrarium par. 1. diſcept.9. num 80.
Omnis militat contra impedientem, ne aliquid fiat part. 2. diſcept.11 num.116.
Una tollitur per aliam fortiorem part.1. diſcept 9. num.80.
PRÆSUMPTIONES *conquaſſantur* ab aliis fortioribus par. 1. diſcept.35. num.42.
PRÆSUNPTIONIBUS, *& conjecturis* probantur ſuggeſtiones part.2. diſcept.30. num.23.
A' PRÆTERITIS *validum eſt* argumentum ad futura part. 1. diſcept.17 num.99. & part.2. diſcept.1. num.89.
Ad PRAXIM *redaci non poſſunt* aliquæ propoſitiones, quæ in abſtracto videntur pulchræ part.2. diſcept.13. num.94.
PRESBYTERI *Congregationis Oratorii* quomodo dicantur liberè contributionem ſolvere part.1. diſcepa.37. per tot.
Intra PRESBYTERIUM *an ſedere* poſſint Canonici in Synodo part.2. diſcept.9 à num.12.
PRETIUM *nullo modo verificari* poteſt in Eccleſiarum tranſlatione part.2. diſcept.25. à num.212.
Non benè ſonat in auribus Chriſtianorum ubi ſermo eſt de conceſſione Cappellarum, & Sepulchrorum part. 2. diſcept.23. num. 233.
PRIMICERIUS *quid ſignificet* part.1. diſcept.2. num.46.
PRIMICERII *officium quodnam* ſit ibid.
PRIMICERII *non habet votum* in diſtributione illarum dotium, quæ fuerunt relictæ arbitrio Guardianorum part.1. diſcept.2. per tot.
PRIMUS *locus in ſedendo* in quo conſiſtat part. 2. diſcept. 9. num. 22.
PRINCIPALE *caput quale dicatur* part.1. diſcept.2. num. 43.
PRINCIPALIS *confeſſio præferenda* eſt mille teſtibus in contrarium par.1.diſcept.21. n.14. & part. 2. diſcept.21. num.78.
Contra Principalis dictu non admittuntur teſtes part.2. diſcept. 20.num.53. & num.54.
PRINCIPIS *præſentia* aliud eſt, aliud ipſius approbatio part. 1.diſcept.28. num 64.
More procedere ſolent Congregationes part.1. diſcept. 8. num.38.
In PRINCIPIS *Conſiſtorio æquitas* præfertur juris rigori part. 2. diſcept.6. num. 38.
Ubi PRINCIPEM *non debet Senator recognoſcere* eum, qui tanquam Senatorem ipſum non recognoſcit part. 1. diſcept. 17. num.80. & part.2. diſcept.9. num.4.
PRINCIPIUM *ſupponit continuatio* part.2. diſcept.1. num.16.
Ad ſuum PRINCIPIUM *facilè omnia redeunt* part.2. diſcept. 1. num.159.
PRIOR *Confraternitatis* dicitur habere ſolam præeminentiam fraternalem part.1. diſcept.2. num.25.
Non eſt neceſſarius ad eſſentiam Confraternitatis part.1. diſcept. 2. num. 22.
PRIOR *nominatus* præcedere debet part.1. diſcept.28. num.96.
PRIORES *non habet votum* in diſtributione dotium, facienda à Guardianis part.1. diſcept.2. per tot.
PRIVARE *juriſdictione* Superiorem reputatur injurioſum part.1. diſcept 7. num.29.
PRIVARI *nemo debet* ex particulari ſcientia part. 1. diſcept. 26. num.65.
PRIVATIO *Vocalis in limine electionis* præſumitur in fraudem procurata part.1. diſcept.27. num.19.
Vocis inter Religioſos reputatur pœna graviſſima part. 1. diſcept. 27. num. 11.
Illaquè practicari non poteſt, niſi ſervato juris ordine Ibidem num. 16.
PRIVILEGIUM *exemptionum* à Proceſſionibus denegatum fuit Cappuccinis part.2. diſcept.4. num.20.
Quæ Religiones illud habeant Ibidem num.21.
Nullum ſuffragatur in caſibus violatæ Immunitatis part. 2. diſcept.19. à num.13.
Principale, *ſi revocetur*, andicatur revocatum privilegium ad inſtar part.1. diſcept.1. num.89.
Poſterius non derogat Concilio, quando cum illo compatibile eſt part.2. diſcept.4. num.36.
Quando amittatur per non uſum part.1.diſcept.2. num.41.
Unum compatibiliter ſemper interpretari debet cum alio par.2.diſcept.1. num.64.
PRIVILEGIUM *amittit*, *qui illo abutitur* part. 1. diſcept. 19. num.67.
Habentes, *ne poſſint* excommunicari an cenſuris cogi poſſint ad interveniendum publicis Proceſſionibus part.2.diſcept.4. n.64.
PRIVILEGIO *principali uncto*, vel diminuto, an augeatur, vel minuatur privilegium ad inſtar part.1. diſcept. 1. num. 89.
PRIVILEGIA *alienandi bona* ſine Apoſtolico beneplacito revocata fuerunt ab Urbanu VIII. part. 1. diſcept. 36. num. 20.

PRIVILEGIA *ad inſtar* quid operentur, p.1. d.1. n.88.
Exemptionis an ſuffragentur in caſibus læſæ Immunitatis, p. 2. d. 10. per tot.
Eximentia à Proceſſionibus debent eſſe ſpecialia, p. 2. diſc. 4. num. 18.
Eximentia à proceſſionibus de facili concedenda non ſunt, p. 2. d. 4. n. 20.
Denegata fuerunt Cappuccinis. Ibidem.
PRIVILEGIIS, *Religioni conceſſis*, præjudicare non poſſunt particulares Religioſi, p. 1. d. 1. à n. 121.
PRIVILEGIORUM *communicatio*. Vide *Communicatio*.
PROBAT *planè Scriptura* contra producentem, p. 2. d. 7. n. 227
PROBATIO *concludens eſſe debet*, p. 1. d. 34. n. 32.
Concludens requiritur adverſus juris diſpoſitionem, p. 2. d. 7. num. 16.
Per neceſſe concludere debet, p. 2. d. 12. n. 74.
PROBATIONIS *annus ad quem finem ordinetur*, p. 2. d. 24. num. 14.
PROBATIONEM *omnem ſuperat* propria confeſſio, p. 1. d. 20 num. 27.
PROBATIONES *per neceſſe concludere debent*, p. 2. d. 12. n. 145.
Prævalent aſſertionibus epiſtolarum, p. 2. d. 26. n. 26.
PROCEDIT *nulliter Judex*, qui poteſt de facto procedere, ſi judicialiter procedendo, non adimplet adimplenda, p. 2. d. 15. n. 50. & per tot.
PROCESSIO *Epiſcopalis quænam ſit*, p. 2. d. 2. n. 17.
In Feſto, & Octava SS. Corporis Chriſti fieri poteſt extra Clauſtra ab omnibus Regularibus, p. 1. d. 4. per tot.
PROCESSIONIS *SS. Corporis Chriſti* horam an mutare poſſint Religioſi, p. 1. d. 4. à n. 13.
PROCESSIONES *tranſire quando* poſſint per vias, reddentes ingratum odorem, p. 1. d. 4. n. 50.
Ad PROCESSIONES *accedere tenentur* Sacerdotes inſervientes Eccleſiis Hieroſolymitanis, p. 2. d. 4. n. 61.
Publicas, quando teneantur accedere Exempti, p. 2. diſcept. 4. per tot.
In PROCESSIONIBUS *à quo deferendum ſit* SS. Sacramentum p. 2. d. 2. per tot.
PROCESSUS *Conſiſtorialis* non probat valorem Menſæ Epiſcopalis, p. 2, d. 16. n. 88.
Quando ſit nullus, poſita nullitate accuſationis, p. 2. d. 20. nu. 15.
PROCURANS *bona fide* favores Extraneorum quando incurrat pœnas ambitus, p. 1. d 37. à n. 209.
PROCURATIO *quando ſolvenda ſit* à Laicis, p 1. diſc. 30. per tot.
Quo titulo debeatur Epiſcopis, & quando debeatur in pecunia, vel in victualibus, p. 1. d. 30. à n. 8.
PROCURATIONEM *quando teneantur* ſolvere Eccleſiæ pauperes, p. 1. d. 30. per tot.
Quando teneantur ſolvere Confraternitates laicales, p. 1. d. 30. num. 59.
Remittere non dicitur Epiſcopus, remittens omnia ſervitia ſuæ Eccleſiæ, p. 1. d. 30. n. 11.
PROCURATOR *Generalis comparere* non poteſt pro Monaſteriis particularibus ſine ſpeciali mandato procuræ, p. 2. d. 1. num. 37.
PRODUCTIO *tarda ſuſpecta eſt*, p. 1. d. 7. n. 106.
PROFESSIO, *à Novitia emiſſa* in mortis articulo, non completo Novitiatu, directa eſt ad conſolationem animæ ejuſdem, non ad utilitatem Monaſterii, part. 2. dilceptat. 24 num 34
Eſt contractus ultrò, citroque obligatorius inter Religioſum, & Religionem, p. 1. d. 9. n. 12. & d. 25. n. 15.
Expreſſa, quando eſt dubia, an ſit locus reſtitutioni in integrum, p. 2. d. 25. n. 10.
In mortis articulo emiſſa, non completo Novitiatu, quos operetur effectus, p. 2. d. 24. per tot.
Metu emiſſa nulla eſt, p. 1. d. 9. à n. 11.
Nulla quando ſit ob taciturnitatem defectuum, in Conſtitutionibus præſcriptorum, p. 2. d. 21. n. 95.
Nulla eſt, Novitiatu non completo, p. 2. d. 24. n. 12.
Tacita non induci ne ſine conſenſu, ſaltem tacito Superioris, p. 2. d. 25. n. 29.
Tacita, quando attendenda non ſit poſt obtentam gratiam reſtitutionis in integrum, p. 1. d. 9. per tot.
Tacita ſupponit expreſſam profeſſionem, p. 1. d. 9. n. 50.
Quæ ſint ejus requiſita Ibid. à n. 51.
PROFESSIONIS *nullitas quando* cognoſcatur in S. C. Conc. p. 2. d. 21. à n. 55.
PROFESSIONI *meticuloſæ aſſiſtentes*, quando excommunicationem incurrant, p. 2. d. 21. n. 20.
Tacitæ an ſit locus, quando Religioſus inhabilitatur ad emittendam profeſſionem expreſſam à Conſtitutionibus, p. 1. diſcept. 25. num. 31.
Ad PROFESSIONEM *admittere non poſſunt* Superiores Religioſos cum defectibus, in Conſtitutionibus deſignatis, p. 2. d. 23. n. 20.
PROFESSIONEM *reiterare an teneatur Novitia*, quæ illam emiſit, non completo Novitiatu, in mortis articulo conſtituta part. 2. diſcept. 24. num. 25.
Fidei tenentur emittere Ludimagiſtri part. 1. diſcept. 7. num. 258.
PROHIBITIONUM *multitudo* aperit viam contraventionibus part. 1. diſcept. 23. num. 39.
PROMOVERI *ad Dignitates* an poſſit diffamatus de aliquo crimine part. 2. diſcept. 27. per tot.
PROMOTIO *diffamati ſcandalum* in Populo generat part. 2. diſcept. 27. num. 8.
PROPRIO *teſtimonio* nemo poteſt reſiſtere part. 1. diſceptat. 37. num. 49.
PROPINQUIS *priùs quàm exteris* ſuccurrendum eſt part. 2. diſcept. 25. num. 64.
PROPOSITIONES *aliquæ, in abſtracto* plauſibiles, ad praxim reduci non poſſunt part. 1. diſcept. 13. num. 94.
PROROGABILIS *quando ſit* juriſdictio Judicis Eccleſiaſtici part. 1. diſcept. 33. num. 77.
PROSPECTUS *activus, vel paſſivus* ad domos Sæcularium, quando habetur à Cellis Religioſorum, quid faciendum part. 2. diſcept. 6. per totam.
PROTESTATIO, *ante actum emiſſa*, tollit ab illo conſenſum part. 2 diſcept. 25. num. 18.
Contraria facto non attenditur part. 2. diſcept. 4. num. 28. & diſcept. 8. num. 37.
Quando non proſit Proteſtanti part. 2. diſcept. 4. num. 26.
PROTESTATIONES *quando excludant* bonam fidem part. 2. diſcept. 29. num. 120.
PROTESTATIONIBUS *non adimpletis*, quando electio ſit nulla part. 2. diſcept. 29. num. 42.
PROVINCIALI *quæ competant* in Religione Carmelitana, an fieri poſſint per P. Generalem part. 1. diſcept. 23. à num. 20.
PROVINCIALES *Vicarii* quando deputari poſſint part. 2. diſcept. 1. per tot.
Per PROVISIONIS *modum* quæ facta fuerunt, non præjudicant part 1. diſcept. 18 num. 64. & part. 2. diſcept. 17. num. 23.
A' PROVISIONALI *Decreto* non datur appellatio part. 2. diſcept. 17. num. 46.
PROVISIONALIA *Decreta* non præjudicant part. 1. diſcept. 26. num. 82.
PROVOCANTUR *multi ad ſimilia* exempla eorum, qui majori præeminent dignitate part. 1. diſcept. 11. num. 39.
PROVOCATUS *quando aliquis fuit*, ignoſcendum eſt ei part. 1. diſcept. 17. num. 66.
PROXIMUS *actus attenditur* pro declaratione part. 2. diſcept. 12. num. 58.
PROXIMI *defectus* propalandi non ſunt part. 2. diſcept. 26. num. 26.
Famæ conſulendum ſemper eſt part. 2. diſcept. 8. num. 66.
PUBLICA *an debeat eſſe* cauſa diſpenſandi in voto ſolemni caſtitatis part. 1. diſcept. 13. à num. 3.
PUBLICATA *quando non eſt lex*, non obligat part. 1. diſcept. 37. num. 325.
De PUBLICIS *inſtrumentis* verificatur illud: *Noli me tangere* part. 2. diſcept. 1. num. 133.
PUELLÆ *facilè decipi poſſunt* part. 2. diſcept. 14. num. 38.
Habentes Patrem inutilem, an veniant appellatione Orphanarum par. 1. diſcept. 2. à num. 85.
Orphanæ quando præferendæ ſint in aſſequutione dotium part. 1. diſcept. 2. num. 85.
De PULCRITUDINE *quare gloriandum* non ſit part. 2. diſcept. 37. num. 86.
PUNIRI *nemo debet* duplici pœna part. 2. diſcept. 7. à num. 28.
Quibus pœnis poſſint, tàm teſtes, quàm matrimonium, diſſentiente Parocho, contrahentes part. 1. diſcept. 14. à num 26.
PURGANDA *quando non ſint* attentata part. 2. diſcept. 17. num. 51.
PURGATA *opinio melior eſt*, quàm ſi querelis non fuerit impetita part. 2. diſcept. 26. num. 27.

Q

QUADRAGENARIA *conſuetudo* an, & quando ſuffragetur Prælato inferiori, part. 1. diſcept. 5. num. 48.
Cum titulo vero, vel putativo, quando attendenda ſit part. 2. diſcept. 12. à num. 115.
QUÆSTIONES *nominales* non ſunt promovendæ part. 1. diſcep. 17. num. 77.
QUÆSTUATIO *quando prohiberi* poſſit Regularibus part 2. diſcept. 13. à num. 49.
QUALITAS *excellens Conjugum* an facilitet gratiam diſpenſationis in matrimoniis part. 1. diſcept. 3. num. 48.
QUANTITAS *quæ continetur in canon. Tertulas* 12. *quæſt.* 1. part. 1. diſcept. 36. à num. 10.
QUARTA *Canonica* à quibus debeatur, & quid ex illa faciendum ſit part. 1. diſcept. 16. num. 38.

Ex

Digitized by Google

Ex quibus debeatne part.2. diſcept.28. à num.13.
In quot partes dividi debeat part.1. diſcept.34. num.4.
QUARTA *funeralis* an debeatur à Regularibus part.1. diſcept. 8. per tot.
QUARTAM *funeralem* quando teneantur ſolvere Conventus, fundati ante Concilium part.1. diſcept. 8. num.12.
QUASI POSSESSIO *procedendi* non acquiritur abſente Comperitore part.2. diſcept.11. num.13.
QUERELA *antiqua Prepotentium eſt*, ut ſibi ipſis injuriam fieri dicant, cùm aliis faciunt part.1. diſcept.7. num.1.
QUI *arguitur* in pluribus, in dilutione quidquid tacet confitetur part.2. diſcep.13. num.107.
Facit per alium, videtur facere per ſeipſum par.1.diſcep.37. n.49.
QUIETUS *ut ſit* cogi ille debet, qui renuit eſſe pacificus part. 2. diſcept.17. num.71.
QUILIBET *de Populo admittitur* pro validanda profeſſione par. 2. diſcept.21. num.123.
QUOD *potui nolui, quod volui adimpleri nequivi* part.1.diſcept. 13. num.6. & part.2. diſcept. 10. num.31. & diſcept. 15. num. 77. & num.102.
Tibi non nocet, & alteri prodeſt concedendum eſt part.1.diſcept. 6.num.22. & part.2. diſcept.6. num.16. & num.36.

R

RAO *eſt Author apocriphus* part.1. diſcept.17. num.37.
RATIFICATIO *profeſſionis* quando dicatur excluſa par. 2. diſcept.21. à num.35.
RATIO *eadem ubi viget*, idem jus locum habet part. 1. diſcept. 1.num.50. & part.2. diſcept.9. num.47.
Naturalis ubi concurrit, nulla eſt neceſſaria authoritas part. 2. diſcept.25. num.95.
RATIONI, *& veritati* non præjudicat conſuetudo part. 1. diſcept.24. num.38.
RATUM *quando eſt matrimonium* ex quibus cauſis poſſit à Summo Pontifice diſſolvi part.1. diſcept.3. per tot.
REASSUMERE *habitum quando* teneatur Religioſus, allegans nullitatem ſuæ profeſſionis part.2. diſcept.21. à num.106. & num. 110.
REGALCITRARE *non licet adverſùs* reſolutiones Sac. Congreg. part.1. diſcept. 1. num. 54. & diſcept. 3. num. 13. & diſcept. 10. num.117. & diſcept.21. num.176.
REGANATENSIS *Cathedra quando* fuerit ſuppreſſa à Sixto V. part.2. diſcept.12. num.100.
RECTA *faciens* multos habet fautores par.1.diſcept.37. num.7.
RECOGNOSCENDÆ *quomodo ſint Scriptura* part.1. diſcep. 7. num. 127.
RECUMBENS *major eſt ei*, qui miniſtrat part.1. diſcept. 28. num. 86.
RECURRENTES *in materiis Eccleſiaſticis* ad Tribunalia laica, quas pœnas incurrant part.2. diſcept. 13. à num.30. & num. 129.
RECUSANS *exhibere Scripturas* præſumitur quòd illæ contra ipſum faciant part.2. diſcept.17. num.40.
RECUSANTIBUS *Parochis aſſiſtere* matrimoniis, quid faciendum part.2. diſcept.10 à num.132.
REDEUNT *omnia facilè* ad ſuum principium part. 2. diſcept. 1. num.139.
REFELENDA *non ſunt nimis* falſa, & quare part.1. diſcept. 10. num.155. & diſcept.28. num. 30.
REFERENDA *ſunt congrua congruis* par 1.diſcep.34.num.88.
REFERENTI *non creditur, non conſtito de relato* part.1. diſcept.7. num.97.
Patres REFORMATI, *& obſervantes* conſtituunt unicam Religionem part.2. diſcept.11. à num.6.
REFORMATIO *inter Carmelitas* in quibus Conventibus introduci, vel manuteneri debeat part.2. diſcept.1. per tot.
Inter Religioſos favorabilis eſt part.2. diſcept.1. num.23.
REGNA *extra Italiam* non comprehenduntur in Conſtitutionibus, emanatis pro Italia part.1. diſcept.27. num.37.
REGIMEN *offerendum eſt fugientibus*, negandum deſiderantibus part.1. diſcept.37. num.121.
Pro REGULA *reſpondere* eſt uſquequò non probetur limitatio part.1. diſcept.30. num.99.
REGULÆ *generales* dicuntur panni calidi part.1. diſcept. 4. num.32. & part.2. diſcept.2. num.34.
REGULARIS *quando reintegrandus* ſit ad illud Officium, à quo præcipitantèr remotus fuit part. 1. diſcept. 23. per tot.
REGULARES *an teneantur accedere* ad Eccleſiam Parochialem pro aſſociatione cadaveris ad propriam Eccleſiam part. 2. diſcept.30. per tot.
An teneantur ſolvere quartam funeralem par.1. diſcept.8. per tot.
Cogi non poſſunt ad aſſociandum Cadavera ad eorum Eccleſias part.2. diſcept.30. num.93.
Exempti ſunt vigore privilegiorum ab Epiſcoporum juriſdictione part.1. diſcept.15. à num.8.

In eorum Officiis non habent ita pingue jus, ſicuti habent ſæculares part.1. diſcept.26. à num.41.
In Feſto, & Octava SS. Corporis Chriſti, poſſunt facere Proceſſiones extra Clauſtra part.1. diſcept.4. per tot.
Privilegium habentes, ne poſſint excommunicari, aut cenſuris cogi poſſint ad interveniendum publicis Proceſſionibus part. 2. diſcept.4. num.64.
REGULARIUM *intro'uctio* non pendet ab Ordinariorum arbitrio part.2. diſcept.13. num.173.
REI *novos honores* appetere non debent part. 2. diſceptat. 27. num. 38.
REINTEGRANDUS *eſt Religioſus* ad Officium quo fuit injuſtè privatus part.2. diſcept.26. per tot.
Quando ſit Regularis ad illud Officium, à quo præcipitantèr remotus fuit part.1. diſcept.23 per tot.
REINTEGRATIO *tantum dare debet* quantùm abſtulit læſio part.2. diſcept.26. num.28.
REINTEGRATIO *actuum excludit* illorum ſpontaneitatem part.1. diſcept.30. num.15.
Actuum ſalvat teſtium contrarietatem part.2. diſcept.14. num.63.
Gratia in præjudicialibus non præſumitur part.1. diſcept. 30. à num. 40.
RELATIONIBUS *Epiſcoporum omnis fides præſtanda eſt* par. 1.diſcept 4. num.46. & diſcep.18. num.31. & diſcept.20. num. 31. & diſcept.33. num.16. & part.2. diſcept.5. num.8.
Epiſcoporum, qui judicarunt in Cauſis, non eſt credendum par. 1. diſcept.7. num.99.
RELIGIO *Trinitariorum à quo* fuerit inſtituta, qui Pontifices illi privilegia conceſſerint part. 2. diſcept. 25. à num. 58.
RELIGIONIS *bonum conſideratur* in bona fama Religioſorum part. 2. diſcept.26. num.32.
RELIGIONEM, *cum ſolo conſenſu* Viri, an poſſit ingredi Uxor, notoriè adultera part. 1. diſcept.24. per tot.
In RELIGIONE *ſe habet Generalis* ſicut Epiſcopus in Diœceſi part.1. diſcept.23. num.27.
RILIGIONUM *Conſervatores* quam habeant juriſdictionem part.2. diſcept.13. per tot.
Generales, quibus terminis uti debeant in deputatione Prædicatorum pro Eccleſiis ſæcularibus part. 2. diſceptat. 20. num. 71.
Multarum Conſtitutiones afferuntur, in quibus demandatur, ut nulla ſit profeſſio illius, qui, tacito aliquo defectu, illam emittit part.1. diſcept.25. à num.12.
RELIGIOSUS, *condemnatus ad* Triremes, elapſo tempore, an recuperet antianitatem part. 1. diſcept.6. num. 17.
Dans conſilium Superioribus, ut commendatitiis locum dent, an incurrat pœnas Conſtitutionum ſuper ambitu part. 1. diſcept.37. à num.192.
Quando incurrat pœnas ambitus, vel non part. 1. diſcept. 37. per totam.
Quando reintegrandus ſit ad illud Officium, à quo præcipitanter remotus fuit part.1. diſcept.23. per tot.
Reintegrandus eſt ad Officium, quo fuit injuſtè privatus part. 2. diſcept.26. per tot.
Teſtis magnam meretur fidem part.2. diſcept.1. num.51.
RELIGIOSI *remotio ex cauſa*, injuriam inferente, permitti non debet part.2. diſcept.26. num.8.
RELIGIOSI *boni non debent* appellare à denegatione confirmationis electionis part.1. diſcept.26. num.123.
Digniſſimi comprehenduntur ſub Conſtitutionibus, ambitum prohibentibus part.1. diſcept.37. à num.115.
Exequi punctualitèr debent, non autem cavillare Apoſtolicas Conſtitutiones part.1. diſcept.37. num.92.
Omnes de Jure communi ſubjecti ſunt Epiſcopis part. 1. diſcept. 1. num.100.
LELIGIOSI *Ordines enumerantur*, in quibus ambitus prohibitus eſt à propriis Conſtitutionibus part. 1. diſcept. 36. num. 282.
Particulares non poſſunt præjudicare privilegiis, Religioni conceſſis part.1. diſcept. 1. à num. 221. & diſcept. 8. num. 46. & part.2. diſcept.1. num.41 & diſcept.25. num.72.
Præſumuntur habere notitiam circa facta proprii Monaſterii part. 1. diſcept.25. num.23.
Renunciare non poſſunt privilegiis, Ordini conceſſis part. 1. diſcept.4. num.67.
Sectantes arctiorem Regulam ſubjacere non debent Superioribus laxioris Inſtituti part.2. diſcept.1. num.27.
Unius Religionis eorum facto aliis Religionibus non præjudicant part. 1. diſcept.8. num.14. & 30.
Uti debent patientia humilitatis, non querela laicalitatis part. 1. diſcept.26. num.68.
RELIGIOSÆ, *& ſacra res* non ſunt in hominum commercio part.2. diſcept.25. num.73.
RELIGISORUM *affiliatio* quibus concurrentibus valida ſit part.2. diſcept.16. per tot.
RELIGIOSIS *fides plena adhibenda eſt* part. 2. diſcept. 16. à num. 48.

INDEX RERUM,

Inter RELIGIOSOS *laudanda ſunt pracedentia* part. 1. diſcep. 11. num.36.

REMEMORATOR, *non Operator* dicitur Magiſter Cœremoniarum part.1. diſcept.28. num.5. & per tot.

REMISSORIA *non conceditur* in limine expeditionis Cauſæ part.1. diſcept. 9. à num.66.

Neque etiam ad reprobandas perſonas teſtium Ibidem à num.65.

Non conceditur ad probandam materiam impropriam, improbabilem, & inveriſimilem part.1. diſcept. 9. à num.61.

Non de facili concedi ſolet à Sacris Congregationibus part.1. diſcept.9. à num. 54.

REMOTIO *Religioſi ex cauſa*, inferente injuriam, permitti non debet part.2. diſcept. 26. num.8.

REMOTUS *injuſtè non amittit* poſſeſſionem ſui Officii part.2. diſcept.26. num.30.

In REMUNERATIONEM *quando ſit reſpiciendum* part.1. diſcept 11. num.16.

RENOVATIO *votorum* quando convalidet profeſſionem nullam part.2. diſcept.21. num.41.

RENUNCIARE *non poteſt* Clericus privilegiis, clericali Ordini conceſſis part.1. diſcept.34. num.44.

Non poſſunt Religioſi privilegiis, conceſſis Religioni part.2. diſcept.1. num.41.

REPAGULIS *a ſcaletta* quando obturari debeant feneſtræ Religioſorum part.2. diſcept.6. per tot.

REPARATIO *Eccleſiarum* à quibus facienda ſit part. 1. diſcep. 16. num.89.

REPROBARI *in totum*, vel in totum approbari debent actus humani part.1. diſcept. 14. num.14.

REQUISITA *fundationis novorum* Conventuum enumerantur part.2. diſcept. 9. à num.9.

Immemorabilis copulativè debent concurrere part. 1. diſcept. 28. num.37.

Profeſſionis tacita quænam ſint part.2. diſcept.21. num.41.

RES *materialis conſecrata* an poſſit præſcindi à conſecratione part.2. diſcept.25. num.157.

RES SACRA *non poteſt non eſſe* ſacra, dum manet ſub ſua artificiali forma part.2. diſcept.25. num.106.

RES SACRÆ, *mediante venditione, converti non poſſunt* in uſum humanum, etiam pium, & piiſſimum part.2.diſcept. 25. num.112.

Et religioſa non ſunt in hominum commercio part. 2. diſcept.25. num.73. & 78.

RESCRIPTUM *nimis frequens eſt* in Sacræ congregationibus pro obſervatione ſoliti part. 1. diſcept. 33. num.6.

RESCRIPTA *declarantur à ſolito* part.2. diſcept. 25. num.97.

Quando non declarentur à Supplicatione part. 2. diſceptat. 7. num. 37.

RESIDENTIA *per paucos dies* non inducit obligationem reſidendi in futurum part.2. diſcept.3. num.62.

Præciſa in quo conſiſtat part.2. diſcept.3. num.19.

RESIDENTIÆ *præciſa, & cauſativa* differentia adducitur part.2. diſcept.3 num.53.

RESIDERE *& intereſſe*, in quo differant part. 2. diſcept. 3. num. 57.

In Loco Cappellania quando teneatur Cappellanus part. 2. diſcept.3. per tot.

RESOLUTIO *Sac.Congregat. ſubreptitiè* extorta, non attenditur part.1. diſcept.17. num.30.

RESOLUTIONES *ejuſdem Cauſa* ſupponendæ ſunt in illius nova propoſitione part 1. diſcept.5. num.3.

Sacr. Congregat. in Urbe exhiberi non ſolent ſubſcriptæ à Cardinali Præfecto, & Secretario, & quare part. 1. diſcept. 8. num. 64.

Particulares praferenda ſunt generalibus, part.1. diſcept. 4. num. 70.

Poſteriores Sac. Congreg. præferendæ ſunt antiquioribus part. 1. diſcept.4. num.73. & diſcept. 17. num.40.

Sac. Congreg. punctuales vim legis habent part.1. diſcept. 1. num. 54. & diſcept.3. num.14. & diſcept.5.num.11. & num.182. & diſcept.33. num.55.

Sac. Congreg. obreptitia, ſeu ſubreptitiæ attendi non merentur part.2. diſcept.1. num.59.

Sacrarum Congregationum tollunt immemorabilem part. 2. diſcept.30. num 20.

RESOLUTIONIBUS *Sacrarum Congregationum* antiquis temporibus non adeo frequenter addebatur verba hæc: *Cauſa amplius non proponatur* part.2. diſcept. 12.num.168.

RESPECTUS *in electionibus* haberi non debet ad qualitates Commendantium, ſed Eligendi part. 1. diſcept. 37. num. 84.

RESPICIENDUM *quando ſit* in remunerationem part. 1. diſcept.11. num.16.

RESPONDENDUM *eſt pro regula*, uſquequò non probetur limitatio part.2. diſcept.30. num.99.

RESTITUTIO IN INTEGRUM *cum rigore* meritò concedi hodiè ſolet à Sacr. Congregatione Concilii part. 2. diſcept. 9. à num. 3.

Poſt quinquiennium an ſit neceſſaria in emittente profeſſionem cum illo defectu, propter quem in Conſtitutionibus annullatur profeſſio part. 1. diſcept.25. per tot.

Reponit in priſtino ſtatu part.1. diſcept.9. num.32.

Tantum dare debet, quantum abſtulit læſio, ſeu negligentia part.2. diſcept.26. num.28.

RESTITUTIONE *in integrum obtenta* à Sacr. Congreg. Concilii, cæremoniales remanent actus, ab Ordinariis poſtea faciendi part. 1. diſcept.9. per tot.

RESTRICTIONEM *nullam admittunt* verba generalia part. 2. diſcept.9. num. 50.

RESTRINGENDA *ſunt Statuta* exorbitantia par.2. diſcept. 7. num.8.

RETICENDI *cauſa denegationis* voti reputatur favorabile, non injurioſum excluſo part.1. diſcept 26. num.50.

RETRACTANTES *Teſtes propriam* depoſitionem non probant part. 2. diſcept.20. num.34.

REVERENTIA *debetur Magiſtratui*, etiam à non ſubditis part.1. diſcept.17. num.88.

REVERENTIALE JUS *non tollitur* per quamcumque exemptionem part.1. diſcept.1. num.21.

REVERENTIALIS METUS *quando ſufficiat* pro annullanda profeſſione par.1. diſcept.9. n.18. & part.2. diſcept.21. n.25.

REVERENTIALIA *ratione dignitatis* debentur etiam à non ſubditis part.1. diſcept.1. num.99. & par.2. diſcept.4. num.45.

REVERSIO *ad primum ſtatum* facilè præſumitur part. 2. diſcept.4. num.33.

REUS, *fatens delictum* ſponte, minorem meretur pœnam part. 2. diſcept.17. num.81.

Cum RIGORE *concedi hodiè* meritò ſolet reſtitutio in integrum à Sac.Congregatione Concilii part.1. diſcept.9. à num.4.

RISUM, *& bilem movere* ſolent aliquæ operationes part. 1. diſcept.4 num.56.

ROTÆ *deciſio intelligenda eſt* ad terminos Authorum, quos allegat part. 1. diſcept.21. num.71.

Deciſiones præferuntur Authoribus particularibus part. 1. diſcep. 1. num.7.

Romana opinio, opinioni aliorum Doctorum præferenda eſt part 2. diſcept.14. num.56.

ROTALES *Deciſiones preſupponenda* ſunt in eadem Cauſa par. 1. diſcept. 5. num.176.

ROTALE *Votum nunquam* ſolet concedi poſt quam Cauſa reſoluta fuit à Sacris Congreg. part. 1. diſcept.5. num.217.

RUBIONUS *eſt Author apocriphus* part.1 diſcept. 7. num.37.

RUMOR *in contrarium* excludit immemorabilem part.1. diſcep. 5. num.187. & diſcept.28. num.46.

S

SACER *Calix quare* vendi poſſit, & non Eccleſia part.2. diſcept.25. à num.161.

SACERDOS *aſſiſtens dignior* eſt aliis Altaris Miniſtris part. 1. diſcept.28. num.28.

Teſtis majorem meretur fidem part.2. diſcept 1. num. 50. & diſcept.5 à num.6.

SACERDOTES *dicuntur* pares Regum par.1. diſcept.7. n.137.

SACERDOTUM *Breviarium* an poſſit vendi pro illorum debitis part 2. diſcept.25. num.129

SACRÆ, *& Religioſa* res non ſunt in hominum commercio part.2. diſcept.25. num.73.

SS.SACRAMENTUM *à quo deferendum* ſit in Solemnitate Corporis Chriſti, & in aliis Proceſſionibus part. 1. diſcept. 20. per tot. & part.2. diſcept.2. per tot.

SACRAMENTUM *Confirmationis* poteſt Epiſcopus adminiſtrare in Eccleſiis Regularium part. 1. diſcept. 1. num.26.

Confirmationis conferre non poteſt Prælatus *Nullius* part.1. diſcept.5. num.54 & num.191.

SACRAMENTA *aliqua requirunt* Parochi voluntatem part. 1. diſcept.21. à num 86.

An adminiſtrari poſſint Militibus à Cappellanis Exercitus part. 1. diſcept.14 à num.59.

SACRISTÆ *Officium* in quo conſiſtat part.1. diſcept.35. n.72.

SÆCULARES *Domini retinere* non poſſunt Suppedaneum in Eccleſia part.1. diſcept 7. num.167

Perſona non poſſunt aliquid dare, vel promittere pro gratia, vel juſtitia obtinenda ab Apoſtolica Sede part. 1. diſcept. 36. num 303.

De SÆCULARIBUS *Poteſtatibus*, quando conqueri poſſint Eccleſiaſtici par.1. diſcept.33. n.84. & part.2. diſcep.12. n.131.

SÆVIRE *non dicitur Superior*, juridicè procedens contra Subſiditum part.1. diſcept.7. num.204.

SÆVITIÆ *per ſpeciem Tyrannidis* concurrere debent pro exemptione Subditorum part.1. diſcept.7. à num.184.

SALUTARE *priùs Canonicos*, quàm Magiſtratum, an teneantur Prædicatores in principio Concionis part. 1. diſcept. 17. num.16.

SALU-

SALUTIS *æterna nemo* præſumitur immemor, par. 1. diſc. 14. num. 10.

SANCTI *Feſtivitas* an celebrari debeat cum majori pompa in Eccleſia, ejus nomini dicata, p. 1. d. 22. per tot.

SANCTITUDO *qualiter deceat* Dei Domum, p. 2. d. 25. numer. 228.

Guillelmi SANSONIS *Geographi meatio*, p. 2. d. 12. n. 77.

A SCALEETA *ſpeculis* quando obturari debeant feneſtræ Religioſorum, p. 2. d. 6. per tot.

SCANDALUM, & *irreverentia* erga res ſacras ſemper ſunt evitanda, p. 2. d. 25. per tot.

Oritur in Populo ex promotione diffamati, p. 2. d. 27. n. 8.

SCANDALA *paſſiva* quando debeant contemni, part. 1. d. 26. num. 105.

SCANDALIS *occaſio danda* non eſt, p. 1. d. 26. n. 113.

SCIENTIA *qualis requiratur* mortis primi viri pro validitate ſecundi matrimonii, p. 1. d. 14. à n. 15.

SCIENTIA, & *integritate* æqualiter prædici aliquando in diverſas abeunt ſententias, p. 1. d. 26. n. 95.

SCINDI *quando poſſit* confeſſio, p. 1. d. 21. n. 24

SCIRE *non velle debet is*, coram quo aliquid fieri debet, p. 1. d. 10. n. 150.

Per ſe SCORTATORE *quando facienda* ſit menſuratio diſtantiæ, p. 2. d. 13. n. 170.

SCRIBERE *ea*, *quæ futura ſunt*, tanquam præſentia, non de facili ſolent homines, p. 2. d. 10. n. 6.

SCRIBUNT *aliqui bene*, ſed nihil ad Cauſam faciens, p. 1. d. 22. n. 41.

SCRIPTURA *contra producentem* plenè probat, p. 2. d. 7. num. 217.

Non recognita nullam meretur fidem, p. 2. d. 20. n. 34.

Non requiritur ad probandam electionem ſepulturæ, p. 1. diſcept. 30. num. 42.

Vitiata non probat, p. 1. d. 34. n. 17.

SCRIPTURÆ *in Civilibus* tollitur fides per ſolam ſuſpicionem, p. 1. d. 8. n. 30.

SCRIPTURÆ *pro veritate compoſita*, non debent communicari non habentibus in Cauſa intereſſe, part. 1. diſceptat. 37. à n. 65.

Quomodo recognoſcendæ ſint, p. 1. d. 7. n. 127.

SCRIPTURAS *recuſans exhibere*, præſumitur, quod faciant contra ipſum, p. 2. d. 17. n 40.

Sacra SCRIPTURA *traducenda non eſt* in linguas vulgares, p. 2 d. 27. n. 25.

SECRETARII *procurant aliquando* ſubſcriptiones epiſtolarum ab eorum Dominis, ignorantibus quid in illis contineatur, p. 1. d. 36. n. 146.

SECRETÆ *notitiæ* quando attendendæ non ſint, p. 2. d. 8. à num. 46.

Per SECRETA *Vota* eligendi ſunt Vicarii Capitulares, p. 2. d. 8. num. 41.

SECUNDICEREI *Officium* in quo conſiſtat, part. 1. diſcept. 2. num. 48.

In SEDENDO *in quo conſiſtat* primus locus, p. 2. d. 9. n. 23.

SEDERE *quando debeant* in Synodis Canonici Cathedralis, & Collegiatarum, p. 2. d. 9. per tot.

SEDES APOSTOLICA *concedere non ſolet* gratias, Tertiis, præjudiciales, p. 1. d. 13. n. 24.

SEDILE *Magiſtratus* an, & quomodo elevari debeat in Eccleſiis, p. 1. d. 17. per tot.

SEDILIA *Canonicorum an poſſint* cooperiri aliquo panno in Synodo, & cujus coloris, p. 1. d. 29. per tot.

SELLIUS *eſt Author apocriphus*, p. 1. d. 17. n. 17.

SENES *multi nullam aliud* habent argumentum, ſe vixiſſe, præter ætatem, p. 1. d. 11. n. 31. & n. 45.

SENTENTIA *circumſcripta* perinde habetur, ac ſi non emanaſſet, p. 2. d. 8. n. 58.

Divortii ferenda eſt à ſolo Judice, p. 1. d. 24. n 16.

Ex capite innocentiæ, in quo differat ab aliis modis abſolvendi, p. 1. d. 7. n. 238.

Lata non Judice non tenet, p. 2. d. 10. n. 46.

In cauſa ſtatus facit jus quoad omnes, habentes etiam coæquale intereſſe, p. 2. d. 14. n. 44.

Nulla, *nec etiam Sententiæ* nomen habere meretur, p. 2. d. 15. à n. 96. & d. 16. n. 11.

Poſt appellationem taliter ſuſpenſa remanet, ac ſi non emanaſſet, p. 1. d. 7. n. 92.

Quando procedere non debeat pro nullitate electionis, p. 2. d. 29 num 31.

Super divortio, *an procedere debeat*, antequam Uxor, notoriè adultera, profeſſionem emittat, p. 1. d. 24. per tot.

Super incurſa pœna, ipſo facto incurrendæ, quando requiratur, p. 1. d. 36. n 126

Poſt SENTENTIAM *divortii quodnam* vinculum remaneat, p. 1. d. 24. n. 26.

SEPARANDI *quando ſint Conjuges*, pendente lite ſuper validitate matrimonii, p. 1. d. 24. per tot.

Non debent membra à ſuo capite, p. 1. d. 17. n. 94.

SEPELIENDI *Jus eſt conſequativum* ad Parochiam, & annumeratur inter jura Parochialia, p. 2. d. 30 à n. 63.

SEPELIRI *ubi debeat miles præſidiarius*, p. 2. d. 14 per tot.

SEPULTURA *in Eccleſiis Regularium* ab omnibus eligi poteſt, p. 2. d. 30. n. 29.

SEPULTURÆ *electio pro omnibus hominibus* alicujus Terræ in Eccleſia Regularium facta, an ſuſtineatur, p. 2. diſc. 30. per tot.

Electionis nullitas ex quibus probetur, p. 2. d. 30. à n. 36.

Electionis probatio non requirit ſcripturam, p. 2. d. 30. n. 42.

Electioni, *vel mutationem* procurantes excommunicare poſſunt, p. 2. d. 30. n. 54.

Jus à Sacramentorum adminiſtratione dependet, p. 2. d. 14. à n. 23 & p. 2. d. 30. n. 63.

A SEPULTURÆ *electione in Eccleſiis* Regularium retrahi non debent Fideles, p. 1. d. 8. à n. 16.

SEPULTURÆ *an retineri poſſint* in Eccleſiis Monialium, p. 2. d. 30. per tot.

Et Cappella quare vendi poſſint, non autem Eccleſiæ, p. 2. d. 25. à num. 194.

Virorum, & *Mulierum* debent eſſe inter ſe diſtinctæ, p. 2. d. 30 num. 39.

SERVETUR SOLITUM *frequens* eſt reſcriptum Sacr. Cong. p 2. d. 28. n. 16.

SEQUESTRATIO *non privat dominio*, p. 1. d. 34. n. 41.

SEQUESTRATARIUS *poſſidere dicitur* nomine illius, qui paſſus fuit ſequeſtrum, p. 1. d. 34. n. 42.

SERMO *ſuadendus non eſt* ubi non adeſt auditus, p. 1. d. 22. numer. 19.

Omnis amittit propriam energiam, quando transfertur in aliam linguam, p. 1. d 9. n. 21.

SERMONIS *vox infirmior* eſt voce operis p. 2. d. 23. n. 46.

SERVITIUM *dignus illud eſt*, quod præſtatur à digniori miniſtro, p. 1. d. 28. n. 27. & n. 84. & p. 2. d. 2. n. 35

SERVITUTEM *perpetuam importat* matrimonium, p. 1. d. 14 num. 40.

Card. SFONDRATI *mentio honorifica*, p. 2. d. 29. n. 68.

SIGNUM *devotionis dicitur Crux*, p. 1. d. 1. n. 5.

Optimum peſſimi juris eſt allegare authoritates revocatas, p. 1. d. 5 n. 150. & p. 2. d. 12. n. 106.

SIGNA *contracti matrimonii* quænam ſint, & qualia eſſe debeant, p. 1. d. 21 à n. 145.

SIMILIUM *idem debet eſſe judicium*, p. 1. d. 1. n. 28.

SIMONIA *commiſſa à fratre*, alteri fratri non præjudicat, p. 2. d. 8. n. 63.

Graviſſimum crimen eſt, p. 2. d. 8. n. 54.

SIMONIÆ *ſimilis eſt ambitus*, p. 2. d. 8. n. 26.

SIMPHONIAS *nocturnas facere* non poſſunt Clerici, p. 2. d. 7 num. 153.

Ad SINGULA *fit minor animus*, qui dividitur ad multa, p. 2. d. 1. n. 194.

SIXTUS V. *Recanaten. Cathedram* quando ſuppreſſit, p. 2. d. 12. num. 143.

SOCIETATES *laicales* quando teneantur ſolvere procurationem, p. 1. d. 30. n. 59.

SOLAMENTE *dictio omnem aliam* perſonam excludit, p. 1. d. 21. n. 182.

SOLEMNITAS *privativa* alicujus Sancti, à quo celebranda ſit p. 2. d. 5. per tot.

SOLEMNITATES *initium ſumunt* à primis Veſperis, p. 2. d. 2. num. 41.

SOLEMNIZARI *in quibus Eccleſiis* cum majori pompa poſſit feſtivitas alicujus Sancti, p. 2. d. 5. per tot.

SOLITUM *Anteceſſorum* quando teneantur continuare Succeſſores, p. 1. d. 30. n. 18.

Declarat Reſcripta, p. 1. d. 29. n. 97.

Totum facit in præeminentialibus, p. 1. d. 17. à n. 5.

Vicinarum Civitatum quando attendi debeat, p. 1. d. 17. n. 65. & d. 35. n. 18. & p. 2. d. 28. n. 24.

Urbis circa Eccleſiaſticos ritus deſervit pro lege in univerſo Orbe, p. 1. d. 4. n 39. & d. 18. n. 35 & 41.

Pro SOLITI *obſervantia* frequenter reſcribere ſolent Sacræ Congreg. p. 2. d. 28. n. 15.

In SOLO *proprio ædificare* quiſque poteſt, part. 2. diſcept. 17. à num. 24.

SOLVENDA *quando non ſint*, ſed potiùs contemnenda argumenta aliqua, p. 1. d. 7. n. 167.

SOLUTIO *facta dicitur* à mandante, non autem ab exequente, p. 2. d. 20. n 12.

Habetur pro facta ab illo, de cujus ordine ſequuta fuit, p. 2. d. 20. n. 12.

SPECIEM *iniqui habent* magna exempla, p. 2. d. 25. n. 154.

Mali quæ habent non debent fieri à Chriſtianis, p. 2. d. 25. à numer. 148.

SPECIES *duæ clandeſtinitatis* quænam ſint, p. 1. diſcept. 21. num. 162.

Non

Digitized by Google

Non adquiſtuatur ubi non habet locum genus, p. 1. diſcep. 25. num. 342.
SPIRITUALIA *ſeminans* non prohibetur metere carnalia, p. 2. d. 14. n. 81.
SPOLIA *Epiſcoporum Regni Neapolis* ad quem ſpectent hodiè, p. 1. d. 34. à n 105.
SPONDERE *licitè non poteſt* ille, qui eſt certus de eventu, p. 2. d. 1. n. 192.
SPONSALIA *diſſolvi nequeunt* à voluntate unius ex Contrahentibus, p. 1. d. 21. n. 348.
Potiùs, an matrimonium, quando contracta dicantur, p. 1. d. 12. per tot.
SPONSALIA *contrahens cogi* quando poſſit ad contrahendum matrimonium, p. 1. d. 10. à n 170.
SPONSIONIS *curioſus caſus refertur*, p. 2. d. 1. à n. 188.
SPONSUS, *recuſans matrimonium* effectuare, an, & quando poſſit cum alia matrimonium contrahere, p. 1. diſcept. 21. à num. 343.
SPONTANEITAS *actus ex quibus* dicatur excluſa, part. 1. d. 30. à n. 12.
Non præſumitur ex continuatis actibus, p. 2. d. 4. n. 27.
SPRETA *vileſcunt multa*, quæ aliàs fierent notiora, p. 1. d. 26. n. 110.
STATUÆ, *in honorem debitoris* factæ, an poſſint vendi pro illorum debitis, p. 2. d. 25. n. 130.
STATURÆ *puſillæ homines* an promoveri poſſint ad Epiſcopatum, p. 1. d. 30. n. 58.
STATUTUM, *approbatum à Papa*, dicitur Papale, p. 2. d. 2. n. 29. & d. 10. n. 20.
A STATUTO *quando receſſum dicatur*, p. 2. d. 7. n. 36.
STATUTA, *condita in Viſitatione*, quando habeant vim legis, p. 1. d. 20. n. 23.
Exorbitantia reſtringenda ſunt, p. 2. d. 7. n. 8.
Præferentia Cives in Beneficiorum conſequutione an ſint valida, p. 2. d. 7. n. 94.
STATUTIS *quando à Papa* derogatum dicatur, vel non, p. 2. d. 7. à n 80.
In STATUTIS *an valeat* argumentum ab uno ad aliud caput, p. 2. d. 14. n. 86.
STERILIA *bona, quando dicantur*, p. 1. d. 36 n. 18.
STOLAM *deferre* non poteſt Subdiaconus, part. 1. diſcept. 28. num. 68.
Cum STOLA, *& Cruce elevata*, an poſſint Parochi ingredi Eccleſias Regularium, p. 1. d. 8. per tot.
SUBDIACONUS *annumeratur inter* Altaris qualificatos Miniſtros, p. 1. d. 28 n. 16.
Cappella Pontificia an poſſit ſupplere partes Diaconi impediti, p. 1. d. 28. per tot.
Diaconum coadiuvare debet, p. 1. d. 28. à n. 70.
Dicitur eſſe in eodem officio, in quo reperitur Diaconus, par. 1. d. 28. n. 10.
Ex quibus cauſis poſſit cum fundamento ſperare gratiam diſpenſationis à voto Caſtitatis, p. 1. d. 13. per tot.
Latinè idem ſignificat, ac ſubminiſter, p. 1. d. 28. n. 3.
Non eſt miniſter Diaconi, ſed Celebrantis, p. 1. d. 28. n. 30.
Ordinatus per vim quando obligatus ſit ad continentiam, p. 2. d. 23. à n. 29.
Quando ſupplere non poſſit partes Diaconi impediti, p. 1. d. 28. num. 22.
Stolam deferre non poteſt, p. 1. d. 28. n. 68.
SUBDIACONATUS *Ordo ex quibus* dicatur ſuſceptus per vim, ſeu ſine illa, & quos operetur effectus per vim ſuſceptus p. 1. d. 13. à n. 29.
Ordo antiquis temporibus non annumerabatur inter ſacros, p. 1. d. 13. n. 12.
SUBDIACONATUI *annexum eſt votum* continentiæ ex præcepto Eccleſiæ, p. 1. d. 13. n. 3. & 29.
Non SUBDITUS *non poteſt excommunicari*, part. 2. diſcep. 10. à num. 44.
SUBDITI *Diœceſi unita* an poſſint carcerari in carceribus Civitatis non propriæ, p. 1. d. 16. per tot.
Ex quibus cauſis eximi poſſint à juriſdictione Epiſcoporum, p. 1. d. 7. per tot.
Impediri non poſſunt à Dominis temporalibus, ne fiant Clerici, p. 2. d. 7. n. 123.
De lege judicare non debent, p. 1. d. 37. n. 35.
Religioſi obligari non poſſunt à Superioribus ad accedendum ad Indos, p. 2. d. 26. n. 16.
SUBDITI *ſiunt exempti* ratione turbatæ juriſdictionis, p. 1. d. 19. n 65.
Non SUBDITI *tenentur etiam* ad reverentialia ratione Dignitatis, p 1. d. 1 n. 99.
A SUBDITIS *obedientiam* exigens, illam ſuo Superiori exhibere tenetur, p. 1. d. 1. n. 131.
Superior, id ſolum exigere poteſt, quod in profeſſione promiſerunt p. 2. d. 23. n. 49.
SUBHASTARI *an poſſint Eccleſia*, & Conventus pro debitis Religioſorum, p 2. d. 25. per tot.
SUBLIMITAS *peccantium* graviora facit peccata, p. 2. d. 13. num. 33.
SUBORNATIO *unius Teſtis* fidem aliis tollit, part. 2. diſcep. 8 num. 57.
SUBREPTITIÆ *reſolutiones* Sac. Congr. non merentur attendi, p. 2. d. 1. n. 59.
SUBROGATUS *induit naturam* ejus in cujus locum ſubrogatur, p. 1. d. 18. n. 47.
Tenetur ad ea, quæ ſpectabant ad ſubrogantem, p. 2. diſcept. 2. num. 14.
SUBSCRIPTIO, *non titulus Scripturæ* attendendus eſt, p. 1. d. 15. n. 16.
SUBSCRIPTIONES *epiſtolarum aliquando* à Secretariis procurantur ab eorum Dominis, ignorantibus quid illæ contineant, p. 1. d. 37. n. 146.
SUBSIDIARIUM *ſolum eſt excommunicatio*, p. 2. d. 10. à n. 37. & d. 15. n. 68.
SUCCESSORES *quando afficiant* conventiones, factæ ab Anteceſſoribus Epiſcopis, p. 2. d. 7. à n. 50.
In SUCCESSORES *non tranſit* culpa, neque dolus anteceſſorum, p. 2. d. 25. n. 67.
SUCCUMBENTIA *in lite* non interrumpit conſuetudinem, p. 2. d. 7. n. 59.
SUCCURRENDUM *priùs eſt propinquis*, quam exteris, p. 2. d. 25. n. 64.
SUDARIOLUM, *cum quo adminiſtratum* fuit Sacramentum extremæ unctionis, retinere pro ſe non poſſunt Parochi, p. 2. d. 18. per tot.
SVEVIÆ *Circulus deſcribitur*, p. 2. d. 13. à n. 71.
SUGGESTIONES *probantur præſumptionibus*, & conjecturis p. 2. d. 30. n. 23.
SUGGESTOR, *non Operator* dicitur Magiſter Ceremoniarum p. 1. d. 28. n. 5. & per tot.
SUMMÆ *quæ continentur in Can. Terrolas 12. quæſt. 2.* p. 1. d. 36. per tot.
SUPELLECTILIA *ſacra, an ſint* ſubminiſtranda ab Epiſcopis, vel à Capitulo, p. 1. d. 34. per tot.
SUPERFLUITAS *evitanda eſt* in Conſtitutionibus Apoſtolicis p. 1. d. 37. n. 31.
SUPERIOR *à Subditis id ſolùm* exigere poteſt, quod in profeſſione promiſerunt, p. 2. d. 23. n. 49.
Ad externam gubernationem uti non poteſt notitia, habita in confeſſione, p. 1. d. 37. n. 235.
Miniſter nunquam ſupplet partes Miniſtri inferioris impediti, p. 1. d. 28. n. 28.
Non dicitur ſævire contra Subditum, quando contra ipſum ſer. ſer. procedit, p. 1. d. 7. à n. 204.
Religionis, an benè faciat ſuggerendo Subdito, ut commendatitias epiſtolas procuret, p. 1. d. 37. à n. 56.
SUPERIORES *admittere non poſſunt* ad profeſſionem Religioſos cum defectibus, in Conſtitutionibus deſignatis, p. 1. d. 25 num. 20.
An incurrant excommunicationem pro prima vice ſine cauſa ingredientes Monaſteria Monialium, part. 2. diſceptat. 27. numer. 29.
Compati debent Subditos, p. 2. d. 23. n. 45.
Diſponere poſſunt de Officiis Religionis, etiam pro tempore eorum gubernii terminati, p. 1. d. 37. n. 59.
Eſſe non debent ſuſpecti, & inimici, p. 1. d. 7. à n. 41.
Monialium, ex quibus cauſis poſſint ingredi illorum Monaſteria, p. 1. d. 27. à n. 5.
Omnes an comprehendantur ſub Conſtitutionibus, ambitum prohibentibus, p. 1. d. 37. à n. 109.
Quidquid faciunt præcipere videntur, p. 2. d. 23. n. 31.
SUPERIORUM *exemplo facilè* introducitur vita communis, p. 2 d. 23. n. 46.
Exempla, & operationes nimium efficaces ſunt, part. 2. diſcept. 23. num. 29
Poteſtas non debet pendere à voluntate Subditorum, part. 1. d. 27 num. 13.
SUPERIORIBUS *laxioribus* ſubjacere non debent Religioſi ſtrictioris obſervantiæ, p. 2. d. 1. n. 27. & n. 141.
SUPPEDANEUM *quando debeatur Magiſtratibus* in Eccleſia, p. 1. d. 17. per tot.
An importet juriſdictionem Ibid. n. 66.
Sæcularibus Dominis in Eccleſia an permitti poſſit, p. 1. diſcep. 7. num. 161.
SUPPLERI *à quo debeant vices* Epiſcopi impediti, p. 2. diſc. 2. à num. 3.
Necnon Diaconi impediti, p. 1. d. 28. per tot.
Solet à Sacr. Congr. conſenſus Religioſorum, ſine cauſa diſſentientium pro fundatione novi Conventus, par. 2. diſcept. 13. num. 22.
SUPPLETIO *Miniſtri impediti* à quo fieri, debeat, par. 2. d. 2. num. 48.
Spectat ad illum, qui ſequitur immediatè, non qui antecedit impeditum

…ed by Google

peditum, part. 1. d. 28. n. 28.
SUPPLICATIO *quando conceſſionem* non declaret, p. 2. d. 7. num. 37.
SUPPONENDÆ *ſunt atique* reſolutiones in nova propoſitione ejuſdem Cauſæ, p. 1. d. 5. n. 2.
SUPPONENS *non diſponit*, p. 1. d. 18. n. 66.
SUPPOSITO *corruente*, corruunt ſuper illa ædificata, p. 1. d. 5. n. 154. & d. 8. n. 44.
SURDI *ſumus omnes* in linguis, quas non intelligimus, p. 2. d. 25. num. 54.
SUSPECTUS *eſt perfidia ic*, à quo juramentum exigitur, p. 2. d. 23. num. 28.
SUSPECTA *eſt deſcriptio* anni futuri in Scripturis, loquentibus de anno præſenti, p. 2. d. 10. n. 6.
Eſt familiaritas cum perſonis ſuſpectis, p. 2. d. 27. n. 22.
SUSPECTI, *& inimici Superiores* eſſe non debent, p. 1. d. 7. à num. 41.
SUSPICIO *falſitatis oritur* ex diverſitate attramenti, & characteris, p. 1. d. 18. n. 28.
Falſitatis in civilibus tollit fidem Scripturis, p. 1. d. 18. n. 30.
Scriptura deſumitur ex adnotatione anni, qui eo tempore non adhuc advenerat, p. 1. d. 18. n. 29.
SUSPICIONEM *importat tarditas* in exhibendo, part. 1. d. 27. num. 70.
SUSPICIONE *laborant actus inſoliti*, p. 2. d. 30. n. 43.
Non caret modus inſolitus operandi, p. 2. d. 30. n. 49.
SYLLABA *nulla debet eſſe* otioſa in Apoſtolicis Conſtitutionibus, p. 1. d. 37. n. 169.
SYLLABÆ *quot requirantur* ad componendam lineam, tam in Scripturis impreſſis, quam manuſcriptis, par. 1. diſcept. 7. num. 261.
SYNODALES *Conſtitutiones* quando præferantur diſpoſitioni Juris, p. 1. d. 10. n. 25.
Conſtitutiones ſervandæ ſunt uti leges, p. 2. d. 22. n. 26.
SYNODALES *Examinatores diſtinctos* pro duabus Diœceſibus unitis nominare non tenetur Epiſcopus, part. 1. diſcept. 16. num. 30.
In SYNODO *an ſedere poſſint* Canonici in Presbyterio, p. 2. d. 9. num. 82.
Qualis locus debeatur Canonicis Collegiatarum, p. 1. d. 29. per tot. & p. 2. d. 9. per tot.

T

TABELLIONES *eſſe non poſſunt* Clerici, part. 1. diſc. 7. num. 149.
TACENS *quando dicatur conſentire*, p. 1. d. 37. à n. 108.
TACITA *Profeſſio* quando attendenda non ſit poſt obtentam gratiam reſtitutionis in integrum, part. 1. diſcept. 9. per totam.
Profeſſio ſupponit expreſſam profeſſionem, p. 2. d. 9. n. 10.
Quæ ſint ejus requiſita Ibidem à n. 51.
TACITÆ *Profeſſioni* an ſit locus, quando Religioſus inhabilitatur ad emittenda profeſſionem expreſſam à Conſtitutionibus Ordinis, p. 1. d. 25. n. 31.
TACITURNITAS *ſuſpicione non caret*, p. 2. d. 23. n. 107.
TÆDIUM *in expectando* in Aulis Judicum quomodo minorare ſolent Curiales, p. 2. d. 1. n. 188.
TALAREM *habitum* quando geſtare teneantur Eccleſiaſtici, p. 1. d. 34. à n. 50.
TARDITAS *in exhibendo* Scripturas ſuſpicionem involuit, p. 1. d. 27. n. 70.
In producendo ſuſpecta eſt, p. 1. diſcept. 7. num. 106. & par. 2. d. 26. n. 12.
TARENTINI *Cives an jus* privativum habeant obtinendi Canonicatus in eorum Eccleſia, part. 2. diſceptat. 7. per totam.
TAXA *Innocentiana* punctualiter ſervanda eſt, p. 1. d. 16. per tot. & p. 2. d. 18. n. 22.
Mercedis Cancellariorum pro cartis Proceſſuum quænam ſit, p. 1 d. 7. à n. 154.
TEMERITATEM, *& dolum* ſupponit verbum *Præſumpſerint*, p. 1. d. 25. n. 29.
TEMPUS *omne includit* dictio *ſemper*, p. 1. d. 9. n. 79. & diſc. 28 num. 120.
TERMINATIO *litium quanam bona producat*, par. 1. diſc. 6. num. 23.
TERMINI *brevitas* quando inducat nullitatem excommunicationis, p. 2. d. 10. à n. 12.
TERTIUM *non afficiunt* geſta inter alios, p. 1. d. 16. n. 69.
TESTATOR *præſumitur* ſe conformare cum Juris diſpoſitione, p. 2. d. 3. n. 54.
TESTAMENTUM *de re non loquitur*, *dictum eſt Speculatoris* p. 1. d. 2. n. 21.
Femina interpretandum eſt prout litera ſonat, part. 1. diſc. 2. n. 12.
Quod non cantat, neque ego cantabo, p. 1. d. 2. n. 9.
TESTATOR *quando præſumatur* ſe conformaſſe cum diſpoſitione Statuti, p. 1. d. 2. n. 66.
TESTATORIS *voluntas quando accipi debeat* prout verba ſonant, p. 1. d. 2. n. 7.
TESTIS, *affectans* non audire, & revera non audiens conſenſum Contrahentium, an validè aſſiſtat matrimoniis, p. 1. d. 21 à num. 94.
Affinis, & conſanguineus non probat, p. 2. d. 9. n. 28.
De auditu non probat, p. 1. d. 29. n. 37.
Concordans cum Juris diſpoſitione, eò magis probat, part. 1. d. 34. num. 27.
Falſus in uno, talis cenſetur in omnibus, p. 1. d. 7. n. 48. & d. 10. n. 89. & d. 28. n. 44.
De gremio Cathedralis pro illa non probat, p. 1. d. 29. n. 42.
Inductus, contra inducentem plenè probat, p. 1. d. 21. n. 13.
Judicare non debet, ſed deponere circa factum, part. 1. d. 34. num. 25.
Mutus dicitur indicium, p. 1. d. 26. n. 74.
Nobilis magnam meretur fidem, p. 2. d. 1. n. 110.
Qualificatus matrimonii dicitur Parochus, p. 1. d. 21. n. 4.
Religioſus magnam meretur fidem, p. 2. d. 1. n. 51.
Sacerdos habet vim duplicis Teſtis, p. 2. d. 1. n. 50.
Salariatus ſuſpectus eſt, p. 1. d. 29. n. 14.
Unicus contra producentem plenè probat, p. 2. d. 15. n. 25. & d. 21. num. 82.
TESTIS *qualificati* figuram facit Parochus in matrimoniis, p. 1. d. 14. n. 49.
Unius ſubornatio fidem aliis tollit, p. 2. d. 8. n. 57.
TESTI *contra producentem creditur*, p. 1. d. 10. n. 88.
De facto proprio deponenti, fides adhibenda eſt, p. 2. diſcept. 15. num. 25.
Deponenti ad proprium commodum fides præſtanda non eſt, p. 1. d. 20. n. 32.
Deponenti ad ſe excuſandum non creditur, p. 1. d. 20. n. 80.
Deponenti ſine juramento non creditur, p. 1. d. 7. n. 173.
Deponenti contra Principalis confeſſionem non creditur, p. 2. d. 20. n. 64.
Non jurato non creditur, p. 1. d. 27. n. 38.
Unico non creditur, p. 1. d. 9 n. 44. & d. 29. n. 14.
TESTES *adminiculati* concludenter probant, part. 2. diſcept. 20. num. 60.
Deponentes contra proprium commodum, ſuperlativè probant, p. 1. d. 16. n. 16.
Deponentes de auditu à reo probant, p. 1. d. 19. n. 33.
Deponentes pro delicti excluſione prætereundi ſunt aliis pro illo deponentes, p. 2. d. 8. n. 49.
Derivatores adhibendi non ſunt, p. 1. d. 21. n. 121.
Falſi in una parte, non debent attendi in reliquis, p. 2. diſcep. 6 num. 32.
Fidem omnem merentur, deponentes de iis, quæ viderunt, p. 1. d. 7. num. 38.
Informati, *& de facto proprio* deponentes, omnem merentur fidem, p. 1. d. 26. n. 27.
Intervenientes matrimoniis, invito Parocho contractis, an, & quibus pœnis puniri poſſint, par. 1. diſceptat. 14. numer. 27.
Magis informati, & in majori numero, præferuntur aliis paucioribus, & minùs informatis, part. 1. diſceptat. 10. num. 72.
Mendaces, *varii*, & contrarii, non probant, part. 1. diſcept. 21. à n. 30.
Multi quando ſunt non præſumuntur dicere falſum, p. 1. d. 10. num 74.
Non admittuntur ad probandum contrarium ejus, quod faſſus fuit Principalis, p. 1. d. 20. n. 53.
Non attenduntur in concurſu contrariæ declarationis Principalis, p. 2. d. 21. n. 78.
Retractantes depoſitionem propriam, non probant, p. 1. diſc. 20 num. 34.
De propria ſcientia deponentes plenè probant part. 2. d. 21. numer. 73.
Tranſeuntes per Placentiam, & Veronam, qui dicantur, p. 2. d. 5. n. 43.
Viles non probant, p. 1. d. 20. n. 33. & p. 2. d. 21. n. 67.
De univerſitate quando probent, p. 2. d. 20. à n. 27.
Sine propria utilitate non præſumuntur dicere falſum, p. 1. diſc. 10. num. 74.
TESTIUM *defectus* ſuppletur per Parochi præſentiam in Matrimoniis, p. 1. d. 21. n. 8.
TESTES *inſtructos ad hoc ut ſciant* veritatem dicere, permiſſum eſt, p. 1. d. 9. n. 44.
TESTIBUS, *an Parocho* credendum ſit, quando inter ſe diſcordant circa contractum matrimonii, part. 1. diſcept. 21. à num. 27.
Qualificatis fides adhibenda eſt, p. 1. d. 7. n. 217.
TESTIMONIUM *nemo poteſt* ferre pro ſeipſo, p. 1. d. 5. n. 174.

TE-

Digitized by Google

TESTIMONIO *proprio* nemo poteſt reſiſtere, part. 1. diſc. 27 numer. 49.
A' TESTIMONIO *ferendo* repelluntur inimici, p. 2. diſc. 8. num. 61.
TESTIMONIALES *quando concedi* poſſint à Prælatis *Nullius* p. 1. d. 5. à n. 68.
TERTIARIARUM *Requiſita enumerantur*, par. 1. diſcep. 7. num. 156.
THEOLOGORUM *opinioni quando* præferenda ſit opinio Canoniſtarum, p. 2. d. 25. n. 126.
THURIFICATIO *Laicis fieri non* debet à Diacono parato, p. 1. d. 7. n. 12.
Qualis, *& quando* debeatur Magiſtratui in concurſu Canonicorum, p. 1. d. 17. per tot.
TITULARIS *Feſtum nunquam* transfertur, p. 1. d. 22. nu. 23.
Feſtum, *uti prima claſſis*, celebrari debet cum magna ſolemnitate, p. 1. d. 22. n. 15.
Amplia in Eccleſiis Monialium Ibidem n. 20.
TITULUS *Paternitatis* quando concedi poſſit Provincialibus qui non terminarunt Officium, p. 1. d. 6. à n. 6. & ſeqq.
Procedendi deſumitur à principio actus, ſeu Scripturæ intitulatione, p. 1. d. 15. à n. 3.
Quando corruit, præſcriptio illi innixa non poteſt ſubſiſtere, p. 1 d. 5. n. 115.
Scriptura poſtponendus eſt ſubſcriptioni ejuſdem, part. 1. d. 15 num. 16.
Ad TITULUM *præambulum* refertur ſemper actus ſequens, p. 1. d. 25. n. 34.
TITULO *inſubſiſtenti* detecto, non ſuffragantur actus, illius vigore geſti, p. 1. d. 5 n. 153.
TOLERANTIA *non ſufficit*, ut aliqua dicantur à Principe approbata, p. 1. d. 28. n. 64.
TOLERANTUR *multa per patientiam*, quæ in Judicio admitti non debent, par. 1. diſcep. 7. num. 21. & d. 24. n. 42. & d. 28. num. 65.
TOLERATUS *Excommunicatus*, quando admitti debeat ad electionem, p. 1. d. 22. per tot.
TOLLERE *ab illis non* debemus, quibus jubemur afferre, p. 2. d. 18. n. 18.
TORTURA *Animæ dicitur juramentum*. p. 2. d. 23. n. 32.
TRACTANDI *æqualiter non ſunt* Canonici, & Beneficiati in illis ſacris ſupellectilibus, pro quorum ſumptibus æqualitèr non contribuunt, p. 1. d. 35. n. 23.
TRACTATUS *Conſultorii* an ex neceſſitate præcedere debeant electionem, p. 1. d. 37. à n. 71.
TRANSACTIO *dicitur Laudum acceptatum*, p. 1. d. 18. n. 18.
Servanda eſt uſquequo per tres conformes non reſcindatur, p. 2. d. 9. à n. 38.
TRANSIRE *per Placentiam*, vel Veronam quando dicatur teſtes, p. 2. d. 5. n. 43.
TRANSLATIO *Montis*, à S. Gregorio facta, refertur, p. 2. d. 13. à n. 60.
TRIBUNAL *unum cum Epiſcopo* facit Vicarius Generalis, p. 2. d. 28 à n. 18.
Ad TRIBUNALIA *Laica recurrentes* in materiis Eccleſiaſticis quas pœnas incurrant, p. 2. d. 13. à n. 30.
In TRIBUNALIBUS *Eccleſiaſticis* procedi ſolet de bona, & graſſa æquitate, p. 2. d. 8. n. 37.
Ad TRIREMES *quando eſt condemnatus* Religioſus, elapſo tempore, an amittat antianitatem, p. 1. d. 6. n. 17.
Damnatus, ſi non remiget actu, an dicatur irregularis, p. 2. d. 22. n. 29.
TURPIUS *ejicitur*, quàm non admittitur hoſpes, p. 1. d. 23. n. 46. & p. 2. d. 8. n. 64.

V

VACAT *Beneficium* primum per aſſecutionem ſecundi, p. 1. d. 23. n. 12.
VAGI *Matrimonium* coram quocumque Parocho contrahere poſſunt, p. 1. d. 10. n. 44.
Quid facere debeant pro matrimoniis validè contrahendis, p. 1. d. 10. à n. 164.
VALE ULTIMUM *dari debet* in Januis Eccleſiarum Regularium, p. 1. d. 8. n. 26.
Pro VALIDITATE *actus* in dubio ſemper inclinandum eſt, p. 1. d. 23. n. 41.
Profeſſionis quando præſumatur, p. 2. d. 21. n. 87.
VALIDUM *ad futura* deſumitur argumentum à præteritis, p. 2. d. 1. n. 89.
An ſit matrimonium, quando Parochus non intelligit conſenſum Contrahentium, p. 1. d. 21. per tot.
VALOR *redditus um Epiſcopatuum* non probatur à Proceſſu Conſiſtoriali, p. 1. d. 16. n. 88.
VARIATIO *defenſionum* ſignum eſt mali juris, part. 1. d. 11. num. 173.
VARIETAS *Teſtium tollit illis fidem*, p. 1. d. 21. à n. 44.
UBERLINGÆ *Civitas deſcribitur*, p. 2. d. 13. n. 67.
VELLE *ſuum cuique eſt*, p. 1. d. 26. n. 94.
VENDENS *res conſecratas* exiſtimatur tanquàm Judas, p. 2. d. 25. num. 14.
VENDI *non debet id*, quod conſecratum eſt Deo, p. 2. diſcept. 25. n. 75.
Poteſt Laicis Eccleſia profanata, p. 2. d. 25. n. 239.
Quare poſſint Capellæ, & Sepulturæ, non autem Eccleſiæ, p. 2. d. 25. à n. 194.
Quare poſſit facer Calix, & non Eccleſia, p. 2. d. 25. à n. 161.
VENDITIO *eſt actus* tranſlativus dominii, p. 1. d. 34. n. 48.
VENENO *occidens* an gaudeat immunitate, p. 2. d. 10. n. 9.
VENERATIO *major* circa externam cultum exhibenda eſt Eccleſiæ, erectæ in honorem particularis Sancti, p. 1. d. 22. numer. 7.
VENIAM *habet* neceſſitas apud humanitèr judicantes, p. 2. d. 17. num. 50.
VENTORUM *Ingreſſus* quando impediri non poſſit viciniis, p. 2. d. 6. n. 21.
VERÆ *ambæ* non poſſunt eſſe propoſitiones contradictoriæ, p. 1. d. 25. n. 108.
VERBUM *Conſtituere Prædicatorem* in quo differat à verbo *Nominare*, p. 2. d. 20 n. 60.
Debet neceſſitatem importat, p. 1. d. 37. n. 26.
Inneſſe quid ſignificet, p. 2. d. 3. n. 14.
Juro an ſit neceſſarium ad eſſentiam juramenti, p. 2. d. 23. n. 40.
Liberè quid importet, p. 1. d. 37. n. 46.
Placet importat nudam gratiam, p. 2. d. 7. n. 52.
Præſumpſerit dolum, & temeritatem ſupponit, p. 1. d. 25. n. 29. & d. 36. n. 4.
Reſidere quid importet, p. 2. d. 3. n. 15.
Supplebit neceſſitatem importat, p. 2. d. 2. n. 33.
VERBUM, *uno modo* acceptum in una parte Scripturæ, quando eodem modo accipi debeat in alia, p. 1. d. 2. à n. 61.
VERBA, *apta* ad contrahendum matrimonium, ſeù potiùs ſponſalia, quænam ſint, p. 1. d. 12. per tot.
Cùm nuper accepe rimus, quid importent, p. 2. d. 15. n. 151.
Eo modo intelligi debent, quo fuerunt obſervata, etiamſi contrarius intellectus de Jure verior eſſet, part. 1. diſceptat. 1. n. 39. & 40.
Generalia nullam admittunt reſtrictionem, p. 2. diſceptat. 9. numer. 50.
Intelligenda ſunt ſecund. vulgarem uſum, p. 1. d. 2. n. 18.
Indefinitè prolata, indefinitè intelligenda ſunt, p. 1. d. 26. n. 78.
Neminem movent, niſi eum, qui ejuſdem linguæ ſocietate conjunctus eſt, p 2. d. 25. n. 55.
Salvo il vero quid importent, p. 1. d. 9. à n. 36.
VERBIS *potentiora ſunt facta*, p. 2. d. 16. n. 27.
A' VERBIS *Teſtamenti* recedendum non eſt, p. 1. d. 2. n. 5.
VERITAS *an debeat* relinqui, ſi de illa ſumatur ſcandalum, p. 1. d 26. n. 106.
VERITAS *ſit manifeſtior*, quo magis oppugnatur, p. 1. d. 7. nu. 180. & p. 2. d. 5 n. 34. & d. 21. n. 88.
Perfectè revelatur per ampliores homines, p. 1. d. 26. n. 68.
Ubicumque eſt, Domini noſtri eſt, p. 2. d. 13. n. 45.
VERITATI *cedit præſumptio*, p. 1. d. 25. n. 21.
Et rationi non præjudicat conſuetudo, p. 1. d. 24. n. 38.
Quando eſt contraria conſuetudo non attenditur, p. 1. d. 7. n. 19.
VERITATEM *quando fateri* teneantur Chriſtiani, p. 1. d. 37. à num. 65.
De VERITATE *ſi ſcandalum* ſumitur, an illa relinqui debeat, p. 1. d. 26. n. 106.
Pro VERITATE *quando compoſitæ* fuerunt Scripturæ communicari non debent non intereſſatis, p. 1. d. 37 à n. 65.
VERNACULA *lingua*, quando conceptum eſt teſtamentum, interpretandum eſt prout litera ſonat, p. 1. d. 2. n. 13.
VERUM *ſemel ſaltem dicit* contradictoria affirmans, p. 2. d. 7. num. 246.
Ad VESPERAS *Diaconus*, & Subdiaconus dicuntur abuſivè tales, p. 1. d. 28. n. 119.
A' VESPERIS *primis initium* ſumunt ſacræ ſolemnitates, par. 2. d. 2. n. 42.
Sine VESTE *nuptiali* admittendus quis non eſt, p. 2. d. 1. n. 36.
VEXILLUM *diſtinguens* Eccleſiaſticas Cohortes, dicitur Crux, p. 1. d. 2. n. 4.
VIA *aperienda* non eſt clandeſtinis matrimoniis, p. 1. d. 10. à n. 53.
Felix in Urbe appellatur talis à proprio nomine Sixti V. part. 2. d. 25. n. 2.
VIAM *judicialem*, quando Judex elegiſſe dicatur, part. 2. d. 15. à n. 53.
Per VIAM *expectare* an poſſint Religioſi, quando cadavera aſportantur ad eorum Eccleſiam, p. 2. d. 30. per tot.
In VIA *Felici* habitantes quænam privilegia habeant, p. 2. diſc. 25. n. 2.
VIÆ *illæ*, *per quas* tranſeunt Proceſſiones, ornandæ ſunt, p. 1 d. 4. n. 52.

VICA-

VICARIUS *Capitularis* à ſolis Canonic[is], eligi poteſt, p. 1. d. 5. à n. 81. & p. 2. d. 12.

Capitularis Eccleſiæ ſuffraganeæ, in qua non adſint Canonici, eligendus eſt à Canonicis Metropolitanæ, part. 1. d. 5. n. 83.

Capitularis, privativè quoad omnes, eligi debet à Canonicis, p. 2. d. 12. n. 10.

Capitularis quandu poſſit eligi in Abbatiis Nullius, p. 1. d. 5. n. 78

Capitularis quando poſſit eligi Canonicus non Doctor, p. 2. d. 8. per tot.

Episcopi non Doctor eligi non poteſt in Vicarium Capitularem, p. 2. d. 8. n. 20.

Foraneus, in quibus locis retineri poſſit ab Epiſcopis, p. 1. d. 5. à n. 75.

Generalis Canonicus, quem locum occupare debeat ad lucrandas diſtributiones, p. 2. d. 28. n. 50.

Generalis Canonicus qualem locum habeat in Eccleſia, p. 2. d. 28. per tot.

Generalis dicitur in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutus, Juriſdictionem ordinariam habet, Epiſcopi perſonam repræſentat, ſacitque cum illo unum Tribunal, p. 2. d. 28. à n. 18.

Generalis Episcopi an incurrat excommunicetionem pro prima vice, qua ingreditur monaſterium Monialium, par. 1. d. 27. num. 32.

VICARII *Capitularis* electio, quando devolvatur ad Metropolitanum, p. 2. d. 8. per tot.

VICARIUM *Generalem non tenetur* Epiſcopus ex neceſſitate retinere, p. 2. d. 16. n. 9.

VICARII *amovibiles* quibus gaudeant prærogativis in concurſu Parochorum perpetuorum, p. 1. d. 18. per tot.

Capitulares eligendi ſunt per vota ſecreta, p. 2. d. 8. à n. 41.

Dicuntur juriſdictionem alieno nomine exercere, p. 1. d. 16. n. 22.

Provinciales quando deputari poſſint, p. 1. d. 1. per tot.

VICARIOS *duos retinere* an teneantur Epiſcopi duarum Diœceſum unitarum, p. 1. d. 16. à n. 23.

VICES *Episcopi impediti* à quu ſuppleri debeant, p. 2. d. 1. à n. 3.

Impediti ſuppleri debent à proximo Miniſtro, p. 2. d. 2. n. 31.

Miniſtri impediti ſupplendæ ſunt ab altero immediatè ſequente, p. 1. d. 28. n. 3.

Minorum non ſupplentur à majoribus, p. 1. d. 28. n. 98.

VICINARUM *Civitatum ſolitum* quando ſit attendendum, p. 2. d. 28. n. 24.

In VICTUALIBUS *quando debeatur* procuratio, & ex quo titulo, p. 1. d. 30. à n. 8.

VILES *Teſtes non probant*, p. 1. d. 30. n. 32. & p. 2. d. 21. nu. 67.

VIM *Vi repellendo*, quandu ſit valida excommunicatio, ſine ſolemnitatibus lata, p. 2. d. 15. à n. 26.

VINCENS *Vicentem* vincit illum, qui vincitur à vincente, p. 2. d. 9. n. 55

VINCULUM *quale remaneat* poſt ſententiam divortii, p. 1. d. 24. n. 26.

In VINDICTAM; *ob ſuccumbentiam* in lite quæ ſunt non relevant, p. 2. d. 30. n. 46.

VIOLATA *quando fuit* Immunitas nullum privilegium ſuffragatur Reo, p. 1. d. 19. à n. 13.

VIRI *Sanguinum* quinam dicantur, p. 1. d. 9. n. 16.

VIRORUM, *& mulierum ſepulcura* debent eſſe inter ſe diſtinctæ, p. 2 d. 3n. n. 39.

VISITANDI *Jus eſt principale* exercitium Juriſdictionis Epiſcopalis, p. 1. d. 5. n. 6.

VISITARE *debet Episcopus* quolibet anno ſuam Diæceſim, p. 1. d. 3n. n. 7.

Jure ordinario quando poſſit Epiſcopus Loca intra finem ſuæ Diœceſis, p. 1. d. 5. n. 13.

VISITATIO *cumulativa* quando fieri poſſit ab Epiſcopis cum Prælatis inferiorib. p. 1. d. 5. n. 8.

VISITATIONIS *Decreta* ſervanda ſunt, p. 2. d. 12. n. 16.

Occaſione geſta nullam requirunt formalitatem, p. 1. d. 7. n. 6.

VISITATIONEM *tam localem* quàm perſonalem facere poſſunt Epiſcopi in Locis, ſibi ſubjectis, p. 1. d. 5. n. 4.

VITA COMMUNIS *duce exemplo* ſuperiorum facilè introducitur, p. 2. d. 23. n. 46.

Introducenda eſt ubi non adeſt, p. 2. d. 2. n. 19.

VITÆ COMMUNIS *obſervantia* an poſſit procurari medio, p. 2. d. 23. per tot.

VITAM *primi viri* allegans pro nullitate ſecundi matrimonii, illam concludentèr probare tenetur, p. 1. d. 14. n. 81.

VITANDUS *quando non ſit* excommunicatus, non declaratus, p. 2. d. 8. n. 33.

ULTIMUM VALE *dari debet* in Januis Eccleſiarum Regulagium, p. 1. d. 8. n. 26.

ULTOREM *habent ſolùm Deum* qui tenentur procedere juxta propriam conſcientiam, p. 1. d. 26. n. 45. & d. 37. n. 54.

UNI *acceptum eſſe* interdum gratiæ eſt, multis placuiſſe judicium, p. 1. d. 26. n. 61.

UNICUS *Teſtis contra* producentem plenè probat, p. 2. d. 21. n. 78

Teſtis non probat, p. 1. d. 9. n. 44 & d. 29. n. 14.

UNITIM *conſiderandæ* ſunt conjecturę, p. 1. d. 8. n. 23. & d. 21. n. 26.

UNIVERSALIS *Cauſa attenditur* potiùs, quam exercitium particular. actuum, p. 1. d. 5. à n. 86.

UNIVERSITAS *Solvens* eleemoſynam Concionatori, quando poſſit illum nominare, p. 2. d. 20. a n. 6.

De UNIVERSITATE *quando probent teſtes*, p. 2. d. 20. à n. 27.

UNO *avulſo non deficit alter*, p. 1. d. 21. n. 192.

Regente intentior eſt diſciplina, p. 2. d. 17. n. 17.

VOLITUM *nihil eſt*, niſi præcognitum, p. 2. d. 23. n. 17.

VOLUNTARIA *Juriſdictio* exerceri poteſt in locis exemptis, p. 1. d. 1. n. 37.

Quando dicatur contributio inter Presbyteros Congregationis Oratorii, p. 1. d. 37. per tot.

VOLUNTARIE' *quando* aliquid conferri dicatur, p. 1. d. 37. num. 22.

VOLUNTAS *non fertur in incognitum*, p. 1. d. 23. n. 49. & p. 2. d. 7. n. 76. & d. 25. n. 97.

A' Poteſtate metienda eſt, p. 2. d. 2. n. 37.

Factis meliùs quàm verbis declaratur, p. 2. d. 4. n. 28.

Hominum mutabilis eſt, p. 1. d. 17. n. 1n0.

Non fertur in incognitum, p. 1. d. 1n. n. 160.

Parochi neceſſaria non eſt pro validitate matrimonii, p. 1. d. 1n. à numer. 135.

Teſtatoris accipi debet, ut verba ſonaut, p. 1. d. 2. n. 7.

VOLUNTATIS *diverſitatem* importat diſcretiva loquutio, p. 1. d. 2. n. 32.

Quæ à principio fuerunt ex poſt fiunt neceſſitatis, p. 1. d. 37. n. 52.

VOLUNTATEM *Parochi requirunt* aliqua Sacramenta, p. 2. d. 21. à n. 86.

In VOLUNTATE *nihil eſt*, quod non fuerit in intellectu, p. 2. d. 23. n. 17.

VOTANDI *Jus non habens*, quando admittitur ad eligendum, nulla eſt electio, p. 1. d. 27. n. 23.

VOTUM *Caſtitatis* in Subdiaconibus, ex quibus cauſis diſpenſari poſſit à Sum. Pontifice, p. 1. d. 13. à n. 5.

Continentia an ſufficiat in viro ad hoc, ut uxor notoriè adultera profeſſionem emittat, p. 1. d. 24. a n. 2.

VOTUM *continentiæ* an teneatur ſervare, qui per vim, & metum ordinatus fuit, p. 1. d. 13. n. 29

Rotale nunquam conceditur poſtquam Cauſa reſoluta fuit à Sacris Congreg. p. 1. d. 5. n. 217.

VOTUM *duplex habere* non debent Religioſi, p. 2. d. 16. à n. 22.

Quando dare non poſſit Elector minus digno, in quem major pars Electorum inclinat, p. 1. d. 37. n 96

In illo Conventu habent, ubi morantur Religioſi, p. 2. d. 16. n. 12.

VOTI *obligatione* an ſit major obligatio juramenti, p. 2. d. 23. n. 17

VOTO *Caſtitatis* in Diaconibus, & Presbyteris non ſolet de facili diſpenſari, p. 1. d. 13. n. 13.

VOTO *uno non vivitur*, ſed ſolum velle cuique eſt, p. 1. d. 26 n. 94.

In VOTO *non ambiendi* qui diſpenſare poſſint, p. 1. d. 37. n. 286.

Solemni Religionis diſpenſare poteſt Papa, p. 1. d. 3. à n. 18.

Per VOTA *ſecreta* eligendi ſunt Vicarii Capitulares, p. 2. d. 8. n. 41

VOTORUM *æqualitas* operatur nullitatem electionis, p. 2. d. 8 num 27.

Renovatio an convalidet profeſſionem nullam, p. 2. d. 21. n. 41.

VOX *horrida Præconis* ſilere debet in diebus feriatis, p. 2. d. 25. n 23.

Operis validior eſt voce ſermonis, p. 2. d. 23. n. 46.

Publica, & fama coadiuvant probationem metus in emittenda Profeſſionem, p. 1. d. 9. n. 41.

VOCIS *pondera*, an habeant lacrymæ, p. 1. d. 9. n. 26.

Privatio reputatur pęna graviſſima inter religioſos, p. 1 d. 27. n. 11

Illaque practicari non poteſt, niſi ſervato juris ordine ibidem n. 16

Virtutem qui neſcit eſt barbarus reſpectu loquentis, p. 2. d. 25 n. 55.

URBANUS VIII. *gratioſè conceſſit Eccleſiam* Munialibus Carmelitis S. Egidii, p. 2. d. 25. à n. 274.

Quot Cardinales creaverit, p. 2. d. 25. n. 160.

Rigoroſam Conſtitutionem contra ambientes preparaverat, quę non fuit edita, p. 1. d. 37. n. 323.

URBIS *Solitum* circa Eccleſiaſticos ritus deſervit pro lege in toto Orbe, p. 1. d 4. n. 39. & d. 18. n. 35.

Ad URBEM *accedere* quando compelli poſſunt Epiſcopi, p. 2. d. 7. per tot.

Non USUS *allegari non poteſt* adverſus Conſtitutiones Apoſtolicas p. 1. d. 4. n. 66.

Apoſtolicarum Conſtitutionum non præſumitur, neque ſuffragatur, p. 1. d. 37. à n. 27.

Privilegii operatur illius amiſſionem, p. 1. d. 1. n. 42.

USUS *Eccleſiarum* ut plurimum concedi ſolet pro aliqua annua recognitione, p. 2. d. 25. à n. 219.

USUS *Pallii* quibus Epiſc. competat, p. 1. d. 1. n. 57.

In USUM *humanum* converti non poſſunt res ſacræ, part. 2. d. 25. n. 112.

In VULGARES *Linguas reducenda* non eſt Sacra Scriptura, p. 2. d. 27. n. 15. *Neque Miſſalis Ibidem*.

UXOR *notoriè adultera* an poſſit profeſſionem emittere cum ſolo conſenſu Viri, p. 1. d. 24. per tot.

SYLLA-

SYLLABUS AUTHORITATUM

QUÆ EXPENDUNTUR.

Ex Decreto.

CAn. Agathoſa 27. *quæſt.*2. P.1.d.24. à n. 9.
Can. Aurum 2. *quæſt.*2. P.2. d. 25. à n. 145.
Can. Non omnes diſtinct. 37. P. 1. d.21. n.118.
Can. Si quis objecerit 1. *quæſt.* 3. P. 2. d.25. n.102.
Can. Tercului 12. *quæſt.* 1. P. 1. d.36. per tot.

Ex Decretalibus.

Cap. Ad Apoſtol. de Convers. Conjug. P. 1. d.24. n.9.
Cap. Si Clericus de Foro Compet. P. 1. d.33. n.48.
Cap. Dominus de Secund. Nupt. P.1. d.14. à n.15.
Cap. Querelam de Simon. P. 2. d.25. n. 102.
Cap. Inter opera de Sponſ. & Matrim. P. 1. d.21. n.33.

Ex Lib.6. Decret.

Cap. 1. de Sepultur. in 6. P.2. d.30. n.70.

Ex Clementinis.

Clem. Cupientes de Pœn. P.2. d.30. n.70.
Clem.2. de Privil. P.1. d.1. à n. 85.

Ex Codice.

Auth. Agricultores, C. Quæ res pignor. oblig. poſſ. P. 2. diſc.25. num. 127.

Ex Libris Digeſtorum.

L. Aufidius, ff. de Priv. Credit. P.2. d.25. n. 130.

Ex diverſis Conſtitutionibus Summorum Pontificum.

Alex. VII. Conſtit. 3. & *Conſt.* 49. & *Conſt* 110 & *Conſt.*133.& P.1. d.37. n. 1. & per tot.
Idem Conſt. 19. P.1. d.27. n. 2.
Clem. VIII. Conſt. 7. & *Conſt.*23. & *Conſt.* 43. & *Conſtit.* 70. & *Conſt.*109. P. 1. d.37. n. 1. & per tot.
*Idem Conſt.*60. P. 2. d.6. à n.44.
*Clem. X. Conſt.*31. & *Conſt.* 46. P. 1. d.37. n.1. & per tot. & P.2 d.13. à n. 37.
*Gregorii XIII. Conſt.*30. P.1. d. 4. per tot.
*Idem Conſt.*16. & *Conſt.*61. & *Conſt.*90. P.1. d.37. à n. 1.
*Idem Conſt.*28. P. 1. d. 27. à n. 2.
Greg. XIV. Conſt. 7. P.1. d.19. n. 10.
Innoc. XII. Conſt. Incipien. *Sacerdotalem & Regiam* 30. *Januar.* 1699. P.1. d.37. n. 305.
Idem Conſt. 12. *de Celeb. Miſſ.* P. 2. d.29. *per tot.*
*Idem Conſt.*23. P. 1. d.34. à n. 74.
*Paulus V. Conſt.*9. & *Conſt.*33. & *Conſt.*39. & *Conſt.* 48. & *Conſt.* 79. P.1. d.37. n. 1. & per tot.
Pius IV. Conſt. 96. P. 1. d.37. n. 296.
*S. Pius V. Conſt.*109. P. 2. d.24. n.12.
*Urbanus VIII Conſt.*126. & *Conſt.*236. & *Conſt.*250. P. 1. d. 37. n. 1. & per tot.

Ex Reſolut. Sacr. Congregationum.

Abellina Spolii 18. *Auguſti* 1703. P. 1. d.34. n. 108.
Æſina 14. *Junii* 1710. P. 1. d.8. n. 44.
Albanen. Matrimonii 1713. *Cong. Card. Vic. Urb.* P.1. d.21. n.191.
Anconitana 1596. P. 1. d.17. n. 42.
Aſſiſien. Matrim. 5. *Dec.* 1710. P. 1. d. 21. n. 216.
Balneoregien. Matr. 24. *Jan.* 1711. P.1. d.21. n. 132.
Baren. 19. *Januarii* 1608. P. 2. d.2. à n. 45.
Baren. 6. *Octobr.* 1645. P. 2. d. 2. à n.70.
Baren. Provincia S. Nicolai 18. *Februarii*, & 3. *Junii* 1712. P. 2. d.29. n. 35.
Bononien. 30. *Septembris* 1650. P.1. d. 31. n.16.
Brunduſina, P. 1. d.2. n. 61.
Burgen. Juriſdictionis 3. *Julii* 1713. P.1. d.3. n. 143.
Camerinen. 1608. P. 1. d.17. *n.* 30.
Canonicor. Lateran. 18. *Junio* 1602 P.1. d.36. n. 163.
Carpentoraten. 3. *Decemb.* 1701. P.1. d.17. n. 75.
Caſtellana 3. *Sept.* & 28. *Nov.* 1704. P.2. d. 1. n.161.
Caſtellanetana 22. *Auguſti* 1704. P.2. d.3. n.50.
Caſtren. 8. *Martii* 1667. P. 1. d. 33. n. 16.
Cluſina Juriſdictionis 6. *Julii* 1704. & 28. *Maii* 1705. P.2. d. 3. à num.181.
Comen. Irregul. 14 *Martii* 1671 P. 2. d. 23. n. 29.
Conſentina 24. *Aprilis* 1706. P. 1. d. 22. n. 17.
Eugub. 29. *Mart.* & 27. *April.* 1703. P.2. d.16. n. 24.
Fanen. 2. *Septembris* 1707. P. 1. d.17. n 20.
Fanen. 26. *Auguſti* 1645. P. 1 d.17. n. 41.
Ferentinen. 12. *Januarii* 1704. P.1. d. 31. n. 16.
Gerunden. 22. *Julii* 1582. P. 1 d. 21. n. 133.
Hiſpalen. 7. *Maii* 1701. P.2. d.22. n. 25.
Medicin. Profeſſionis 30. *Maii* 1699 P.1. d.24. n.39.
Neapolitana Affiliationis P. 2. d 16. n. 23.
Nolana Proceſſionis 1. *Sept.* 1708. P.2. d.2. n. 43.
Nullius 18. *Aprilis* 1640. P. 2. d.2. à n.44.
Panormit. Irregularis. 4. *Febr.* 1702. P.2. d. 23. n. 29.
Papien. Conſervator. 6. *Junii* 1682. P.1. d.13. n. 5.
Parentina 11. *Maii* 1669. P.1. d. 21. n.133.
Potentina Vic. Capit. 3. *Junii* 1714. P.2. d. 8. n. 30.
Regien. 9. *Novembris* 1600. P. 2. d.2. n.25.
Romana 24. *Maii* 1712. P. 2. d. 3. à n. 51.
Rom. Diſpenſ. Matr. 5. *Maii* 1717. P. 1. d.21. n. 218.
Matrimonii 8. *Februarii* 1713. P.1. d.25. n.221.
Senogallien. 23. *Decembris* 1707. P 1. d. 8. n. 69.
Senogallien. 23. *Septembris* 1713. P. 1. d. 17. n. 70.
Senogallien. 12. *Junii* 1675. P. 2. d. 30. n. 93.
Taurinen. 28. *Novembris* 1654. P. 1. d.19. n. 30.
Turritana Cenſurar. 2. *Aprilis* 1672. P. 2. d.13. n. 46.

Ex Sacræ Rotæ Deciſionibus.

Calaritana Matrimonii 26. *Junii* 1671. *cor. Albergato*, P. 1. d. 21. à n. 31.
Neapolitana Matrimonii 26. *Junii* 1703. & 26. *Februar.* 1706. *cor. Card. Priolo* P. 1. d.10. n. 154.
Recineten. Manutentionis 8. *Maii* 1649. *coram Verоſpio*, P. 1. d. 35. n.48. & P.2. d. 12. à n. 118.
Roman. Jur. admin. 4. *Jun.* 1696. *cor. Mol.* P. 1. d.34. n.67.
Romana Juris celebrandi 26. *Junii* 1697. & 27. *Januarii* 1698. *cor. Card. Priolo* P.1. d. 22. à n. 8.
*Dec.*122. *p.*13. *rec.* P.2. d.15. à n. 79.
*Dec.*40. *p.* 16. *rec.* P 1 d.21. à n. 51.
Beninc. dec. 132. & *dec.*162. P. 2. d.12. à n.93. & n. 116.
*Cavaler. dec.*101. P.1. d.8. n. 44.
Emerix jun. dec. 686. & *dec.*731. & *dec.* 764. P. 2. d.12. à n. 95. & 116.
Deciſ. 5. *apud Card. de Luc. de Matrim.* P. 1. d. 21. à num. 78. & 157.
Millinus dec. 204. P. 1. d. 16. n. 62.
*Royas d.*205. & *d.*230 & *d.*261. P. 2. d. 25. n.155.

Doctores Particulares.

*Alciatus Reſponſ.*35. P. 2. d. 14. à n. 17.
Bertucchin. Vot. dec. 100. P. 1. d. 21. à n. 161.
*Caponus diſcept.*228. P. 1. d.19. n. 41.
Fagn. in cap. Inter alia de Imm. Eccl. P. 1. d.19. n. 59.
Gratian. dec. Marchiæ 183. P. 2. d. 29. n. 97.
*Marhaut. in Offic. Cur. cap.*21. *n.* 6. P. 1. d.22. n. 28.
Monac. in Form. p. 2. *tit.*13. *for.* 1. n.70 P. 1. d. 8. n. 47.
Paſſer. inc. nair. n. 5. *de Exceſſ. Prel.* P. 2. d.19. n.28.
Remaguerra ad Conſtitut. Gerund. lib. 3. *tit.* 9. *c.* 3. *n.* 22. P. 1. d. 8. n. 47.
Sanch. de Matr. lib. 3. *diſp.* 19. *n.*6. P. 1. d.21. n. 196.
Thomund. dec. Luſit. 4. *n.*16. & 19. P.1. d. 21. n. 193.

FINIS.

Digitized by Google